Si-nu̱guan' Yan'anj Xa̱nga'

Triqui, San Martín Itunyoso: Si-nu̱guan' Yan'anj Xa̱nga'

(New Testament)

Si-nu̱guan' Yan'anj Xa̱nga'

Triqui, San Martín Itunyoso: Si-nu̱guan' Yan'anj Xa̱nga' (New Testament)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: San Martín Itunyoso Triqui

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 20 May 2025 from source files dated 29 Jan 2022
4be4034f-f0b9-59fa-84d1-c8a64bdef6d4

Contents

San Mateo 1
San Marcos 75
San Lucas 121
San Juan 199
Hechos 256
Romanos 327
1 Corintios 358
2 Corintios 388
Gálatas 407
Efesios 418
Filipenses 429
Colosenses 436
1 Tesalonicenses 443
2 Tesalonicenses 450
1 Timoteo 454
2 Timoteo 463
Tito 469
Filemón 473
Hebreos 475
Santiago 499
1 Pedro 507
2 Pedro 517
1 Juan 522
2 Juan 530
3 Juan 531
Judas 533
Apocalipsis 536

EL SANTO EVANGELIO SEGÚN SAN MATEO

Genealogía de Jesucristo

1 Nan huin 'ngǫ lista xi'í ni xi Jesucristo huin sí' da'níj xí' David tsínj
gane asḭj ná. Nḭ xi David huin Abraham tsínj gane asḭj ná.
2 Nḭ Abraham huin chrej tsínj gṵ'naj Isaac. Nḭ Isaac huin chrej tsínj
gṵ'naj Jacob. Nḭ Jacob huin chrej ni jnạnj tsínj gṵ'naj Judá.
3 Nḭ Judá huin chrej Fares ngạ tsínj gṵ'naj Zara. Nḭ nni nṵngüej sí' huin
Tamar. Nḭ Fares huin chrej tsínj gṵ'naj Esrom. Nḭ Esrom huin chrej tsínj
gṵ'naj Aram.
4 Nḭ Aram huin chrej tsínj gṵ'naj Aminadab. Nḭ Aminadab huin chrej
tsínj gṵ'naj Naasón. Nḭ Naasón huin chrej tsínj gṵ'naj Salmón.
5 Nḭ Salmón huin chrej tsínj gṵ'naj Booz. Nḭ nni sí' huin yun'unj gṵ'naj
Rahab. Nḭ Booz huin chrej tsínj gṵ'naj Obed. Nḭ nni sí' huin yun'unj gṵ'naj
Rut. Nḭ Obed huin chrej tsínj gṵ'naj Isaí.
6 Nḭ Isaí huin chrej tsínj gṵ'naj David.
Nḭ David huin chrej tsínj gṵ'naj Salomón. Nḭ nni Salomón huin nicạ tsínj
gṵ'naj Urías.
7 Nḭ Salomón huin chrej tsínj gṵ'naj Roboam. Nḭ Roboam huin chrej tsínj
gṵ'naj Abías. Nḭ Abías huin chrej tsínj gṵ'naj Asa.
8 Nḭ Asa huin chrej tsínj gṵ'naj Josafat. Nḭ Josafat huin chrej tsínj gṵ'naj
Joram. Nḭ Joram huin chrej tsínj gṵ'naj Uzías.
9 Nḭ Uzías huin chrej tsínj gṵ'naj Jotam. Nḭ Jotam huin chrej tsínj gṵ'naj
Acaz. Nḭ Acaz huin chrej tsínj gṵ'naj Ezequías.
10 Nḭ Ezequías huin chrej tsínj gṵ'naj Manasés. Nḭ Manasés huin chrej
tsínj gṵ'naj Amón. Nḭ Amón huin chrej tsínj gṵ'naj Josías.
11 Nḭ Josías huin chrej ni jnạnj tsínj gṵ'naj Jeconías ngaa gan'anj xạcaj
ni tsínj mạn xuman' Babilonia ni ngüḭ israelita gạn'anj ni sij xánj ni sij.
12 Nḭ ngaa nạn' ni ngüḭ israelita xánj ni sij nḭ Jeconías huin chrej tsínj
gṵ'naj Salatiel. Nḭ Salatiel huin chrej tsínj gṵ'naj Zorobabel.
13 Nḭ Zorobabel huin chrej tsínj gṵ'naj Abiud. Nḭ Abiud huin chrej tsínj
gṵ'naj Eliaquim. Nḭ Eliaquim huin chrej tsínj gṵ'naj Azor.
14 Nḭ Azor huin chrej tsínj gṵ'naj Sadoc. Nḭ Sadoc huin chrej tsínj gṵ'naj
Aquim. Nḭ Aquim huin chrej tsínj gṵ'naj Eliud.
15 Nḭ Eliud huin chrej tsínj gṵ'naj Eleazar. Nḭ Eleazar huin chrej tsínj
gṵ'naj Matán. Nḭ Matán huin chrej tsínj gṵ'naj Jacob.
16 Nḭ Jacob huin chrej tsínj gṵ'naj José. Nḭ José huin nicạ yun'unj gṵ'naj
María. Nḭ María huin nni Jesús gṵ'naj sí' Cristo.
17 Hué dan nḭ asḭj tsínj gṵ'naj Abraham da ga'nga tsínj gṵ'naj David, nḭ
guisíj xigan'anj xi Jesucristo. Nḭ asḭj tsínj gṵ'naj David da nicaj ni tsínj mạn
xuman' Babilonia ni ngüḭ israelita gan'anj ni sij xánj ni sij, nḭ guisíj ango
xigan'anj xi Jesucristo. Nḭ asḭj nạn' ni ngüḭ israelita xánj ni sij da ga'nga
man'an Jesucristo, nḭ guisíj ango xigan'anj ni xi Jesucristo nej aj.

Nacimiento de Jesucristo

18 Nḭ nạanj gahuin ngaa achin dǫj ga'nga Jesucristo. Nḭ hua gahuin yya
ruhua José ngạ María xacaj nṵngüej nej dugüi' nej. Sanḭ ngaa achin gạne

nu̱guan'an nu̱ngüej nej, nı̱ xacaj María cuenta sisı̱ hua guiri' unj lij, gui'yaj Espíritu Santo.
19 Nı̱ hua nı̱ca niman José huin sij nicą María. Nı̱ rian na'uej ruhua José
gą'mi gąquin' sij xi'í si gahuin ngą María rian ni tsínj nicaj sun, nı̱ gani
ruhua sij si du̱na huı̱ sij unj.
20 Nı̱ ngaa hué daj gani ruhua sij, nı̱ nę' nı̱ gurugüi' 'ngǫ ángel ga'níj
Yan'anj ngaa ga'nin' sij. Ngaa nı̱ gataj ángel daj gunun José:
—Gu̱nun sǫ' si gą'mī José huin sǫ' da'níj David. Sı̱ guxu'ui' sǫ' xącaj
dugüi' sǫ' ngą María si Espíritu Santo gui'yaj si guiri' unj 'ngǫ lij.
21 Nı̱ gu̱ruj María 'ngǫ lij sno'o. Nı̱ du̱gu'naj sǫ' si-xugüi lij daj Jesús.
Nı̱ hué daj gu̱'naj sij si hué sij gąhuin tsínj guı̱'yaj si gąnani ni ngüı̱ rian
si-gąquin' ni sij. —Daj gataj ángel gunun José.
22 Nı̱ hué daj gahuin daran' nuguan' nan si guı̱sij gąhuin yya si nata'
tsínj ga'mi si-nu̱guan' Señor rian ni ngüı̱ ası̱j ná.
23 Nı̱ gataj sí':
Guı̱ni'i a ni é rę' sisı̱ guı̱ri' 'ngǫ yun'unj xąna yąn 'ngǫ lij.
Nı̱ gą'nga 'ngǫ lij sno'o.
Nı̱ du̱gu'naj ni sıj si-xugüi Emanuel.
Daj gataj tsínj ga'mi si-nu̱guan' Señor daj. Nı̱ Emanuel huin ruhuaj gata
sisı̱ nne Yan'anj ngą né'.
24 Nı̱ ngaa gananun ruhua José ga'nin' sij nı̱ gui'yaj sij dąj rún' gataj
si-ángel Señor gunun sij. Nı̱ xacaj sij María gahuin unj nicą sij.
25 Sanı̱ nun gatoj nu̱guan'an nu̱ngüej nicą sij ası̱j da' ga'nga da'níj María.
Nı̱ dugu'nąj José si-xugüi-í' gahuin JESÚS.

2

La visita de los magos

1 Nı̱ ga'nga Jesús xuman' Belén ngaa nicaj sun rey Herodes estado Judea.
Nı̱ mąn ni tsínj digui'yun dąj hua mán yati' xata' ga'ną' ni sí' rian síj güi.
Nı̱ guisíj ni sí' xuman' Jerusalén.
2 Nı̱ nachínj snan'anj ni sí' ni tsínj mąn xuman' Jerusalén. Nı̱ gataj ni sij:
—Nı̱ ą ga'nga si-rey ni tsínj israelita únj. Daj si guini'i ni únj digyán yati'
nę' rian síj güi sisı̱ ga'nga sij. Nı̱ ga'ną' únj gąniquin' ráj dącoj únj rian lij
ga'nga daj. —Daj gataj ni sij.
3 Nı̱ ngaa gunun rey Herodes nuguan' daj, nı̱ nı̱n' ruhua gahuin ruhua
sij. Nı̱ hué daj gahuin ruhua daran' ni tsínj mán xuman' Jerusalén nej.
4 Ngaa nı̱ gaquínj rey daj gą'na' daran' chrej a'nin' ngą ni tsínj digyán
ley rian ni ngüı̱ nej. Nı̱ nachínj snan'anj sij ni sí' nı̱ ą gą'nga Cristo huin
tsínj gą'na' nącaj ni ngüı̱, guı̱'yaj Yan'anj xąnga'.
5 Ngaa nı̱ gataj ni sí' gunun sij:
—Gą'nga Cristo xuman' Belén xuman' ngaj nę' estado Judea si hué daj
garun tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj rian ni ngüı̱ ası̱j ná:
6 Gu̱nun man'án sǫ' xuman' Belén huin xuman' ngaj do'ój Judá.
Sé 'ngǫ xuman' le'ej huín sǫ' scanij ni xuman' ngaj estado Judea.
Daj si gąhui 'ngǫ tsínj gą'nin' xánj sǫ'.
Nı̱ du̱gumi są' sí' ni ngüı̱ israelita huin ni ngüı̱ nico' man'ānj.
Daj gataj tsínj daj. —Daj gataj ni sij gunun Herodes.
7 Ngaa nı̱ gaquínj huı̱ Herodes gą'na' ni tsínj digui'yun yati'. Nı̱ nachínj
snan'anj sij ni sí' u̱n güi yya gurugüi' yati' daj.

8 Ngaa nḭ ga'níj Herodes gạn'anj ni sí' xuman' Belén. Nḭ gataj sij:
—Gạn'anj a ni é re' yu'uj daj. Nḭ nạchinj snan'anj 'ueé a ni é re' xi'í lij daj. Nḭ ngaa nạri' a ni é rẹ', nḭ gạnata' ni é re' gụnūnj. Nḭ gạn'ān guḭniquin' ráj dạcō rian ngaj lij daj nej. —Daj gataj Herodes gunun ni tsínj daj.
9 Nḭ ngaa gunun ni sij si gataj rey, nḭ gan'anj ni sij. Nḭ hué yati' guini'i sini ni sij rian síj güi, nḭ digyán-án' chrej huaj ni sij. Nḭ 'ngọ ganiquin' yati' daj digyán-án' rian ngaj lij daj ga'nga.
10 Nḭ ngaa guini'i ni tsínj daj yati', nḭ nḭn' ruhua gahuin niạ' ruhua ni sij.
11 Nḭ ngaa gatúj ni sij chruhua hue', nḭ guini'i ni sij lij daj ngạ nni María. Nḭ ganiquin' ráj dạcoj ni sij rian lij daj. Ngaa nḭ na'nij ni sij rian chrúnj nicaj ni sij huaj ni sij. Nḭ go' ni sij gaga' oro ngạ siquíj sạ' nej ngạ 'ngọ si guin' dạj nej rian lij.
12 Nḭ rḭan gataj nnej rian ni sij sisḭ sḭ nanicaj ni sij rian nne rey Herodes, ngaa nḭ nanicạj ni sij ango chrej nạn' ni sij xánj ni sij.

Matanza de los niños

13 Nḭ ngaa guisíj nạn' ni tsínj daj, ngaa nḭ gurugüi' 'ngọ si-ángel Yan'anj rian José ngaa ga'nin' sij ngaj sij atoj sij. Nḭ gataj ángel daj:
—Nạchica sọ' nạcaj sọ' nụngüej nni lij aj. Nḭ gụnánj sọ' gạn'anj sọ' yu'uj gụ'naj Egipto yu'uj daj gụna sọ' da gạtā gụnun rẹ'. Daj si rey Herodes nạno' dạgahui' lij da aj. —Daj gataj ángel gunun José.
14 Ngaa nḭ nachica José nacaj sij nụngüej nni lij. Nḭ gahui sij nẹ' nḭ gan'anj sij Egipto.
15 Nḭ gane sij yu'uj daj da' gahui' rey Herodes. Nḭ hué nạanj gahuin sisḭ gạhuin yya dạj rún' gataj 'ngọ tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ asḭj ná. Nḭ gataj sí': "Gaquīn da'nī gạhui sij Egipto gạ'na' sij." Daj gataj Yan'anj, gataj tsínj daj.
16 Nḭ ngaa xacaj cuenta Herodes sisḭ digya' yun'unj ni tsínj digui'yun dạj hua ni yati' man'an sij, nḭ nḭn' ruhua ga'man ruhua sij. Nḭ ga'nin' sij sun sisḭ dạgahui' ni snado daran' ni lij sno'o da a'nga ngạ ni lij guisíj huḭj yo' xuman' Belén ngạ daran' ni xuman' ngaj nḭchrun' nej. Nḭ daj gui'yaj sij sisḭ gạhui' lij huin lij xḭ'i nata' ni tsínj digui'yun daj hua yati' rian sij.
17 Nḭ hué daj gahuin yya sayun dạj rún' gataj tsínj gụ'naj Jeremías huin sí' 'ngọ tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asḭj ná. Nḭ gataj sí':
18 Gunun ni ngüḭ sisḭ aco 'ngọ yun'unj xạna riqui xuman' Ramá.
Nḭ nḭn' ruhua nani ruhua ún'.
Nḭ aco nḭn' ruhua ún' nej.
Yun'unj xạna gụ'naj Raquel huin si aco xi'í da'níj ún'.
Nḭ na'ue nạhuin niạ' ruhua ún' ngạ xi'í aco ún'.
Daj si hua guisíj gahui' ni da'níj ún'.
Daj gataj Jeremías asḭj ná.
19 Sanḭ ngaa guisíj gahui' Herodes, ngaa nḭ gurugüi' 'ngọ si-ángel Señor rian José nẹ' nḭ ngaa ga'nin' sij ngaj sij gane sij yu'uj gụ'naj Egipto.
20 Nḭ gataj ángel daj:
—Nạchica sọ', nḭ nạcaj sọ' nụngüej nni lij, nḭ nạnicaj sọ' gạn'anj sọ' yu'uj gụ'naj Israel. Daj si hua guisíj gahui' ni tsínj ataj sisḭ dạgahui' ni sij lij da aj. —Daj gataj ángel gunun José.
21 Ngaa nḭ nachica José nacaj sij nụngüej nni lij, nḭ nạn' sij Israel.
22 Sanḭ ngaa gunun José nuguan' sisḭ guinicaj sun Arquelao estado Judea natuj sí' rian chrej sí', ngaa nḭ guxu'ui' sij gạn'anj sij yu'uj daj. Nḭ nẹ' nḭ

ga'nin' rụhua' yún sij. Nị gataj Yan'anj si guị'yaj sij. Ngaa ni gan'anj sij
estado Galilea.
23 Nị ngaa guisíj sij yu'uj daj, nị gan'anj gạne sij xuman' Nazaret. Nị hué
daj gahuin sisị gạhuin dạj rún' gataj ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asị̱j
ná sisị gụ'naj Jesús 'ngọ tsínj 'nạ' Nazaret.

3

Predicación de Juan el Bautista

1 Nị ngaa daj, nị ga'nạ' Juan quij qui'yanj nacọ huin estado Judea. Nị
nata' sij si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüị.
2 Nị gataj sij:
—Gạnani ruhua ni é rẹ' xi'í si-gạquin' ni é rẹ'. Daj si 'nạ' gạhuin nị̱chrun'
güi guị̱nicaj sun Yan'anj xạnga' rian ni ngüị aj. —Daj gataj Juan gunun ni
ngüị.
3 Nị asị̱j ná ga'mi Isaías tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj xi'í Juan. Nị gataj
sí':
Unun né' si-nanẹ 'ngọ tsínj a'mi nucuaj riqui quij qui'yanj nacọ aj.
Nị ataj sí' sisị guị'yaj xugüi né' si-chrej man'an Señor.
Daj si dạj rún' nagui'yaj sạ' né' chrej gạ'na' 'ngọ tsínj huin achij nico, nị
da'nga' daj nạgui'yaj né' niman né' aj.
Hué daj gataj Isaías asij ná.
4 Nị si-gan' Juan huin to xucu gụ'naj camello. Nị nnij cinchru 'nị̱j gatin
sij. Nị si xa sij huin xiriquíj ngạ gatsi' mạn riqui quij.
5 Nị gahui ni ngüị mạn xuman' Jerusalén ngạ ni ngüị 'nạ' nị̱n' gạchra'
estado Judea ngạ ni ngüị 'nạ' nụngüej du'ua xinéj nnee gụ'naj Jordán 'nạ'
ni sij rian nne Juan.
6 Nị duguata' nne Juan ni sij chruhua xinéj nnee daj. Nị nata' ni sij
si-gạquin' ni sij. Ngaa nị gata' nnee ni sij.
7 Sanị ngaa guini'i Juan sisị 'nạ' nico ni tsínj fariseo ngạ ni tsínj saduceo
gạta' nnee ni sij, ruhua ni sij, nị gataj sij gunun ni sí':
—Da'níj xucuáj huin ni é rẹ' aj. Nị ụn tsínj gataj chrụn rian ni é rẹ' sisị
gạnani ni é rẹ' rian castigo nico guị'yaj Yan'anj únj.
8 Gạ 'ueé guị'yaj ni é rẹ' aj. Hué dan nị gạ'ue guị̱ni'i ni ngüị sisị hua yya
nani ruhua ni é rẹ' xi'í si-gạquin' ni é rẹ' aj.
9 Nị sị gani ruhua man'an ni é rẹ': "Da'níj Abraham huin ni únj." Sé daj
gạni ruhua ni é rẹ' mánj. Daj si atā gụnun a ni é rẹ' sisị yej ngaj nan, nị
gạ'ue guị'yaj Yan'anj da'níj Abraham.
10 'Nị ạ hua chrụn gaga' hacha gạ'nij ya'ạ siụ ni chrun. Nị dạj rún' 'yaj
'ngọ tsínj ngạ gaga' hacha, nị da'nga' daj guị'yaj Yan'anj ngạ daran' chrun
nitaj si ayu chruj sạ' chrạ. Nị gạ'nij Yan'anj ni chrun daj gạca-á' rian yan'ạn
anj. Nị dạj rún' 'yaj ni chrun daj, ni da'nga' daj 'yaj ni tsínj nun unun rian
Yan'anj anj.
11 'Xạnga' yya duguata' nnee man'ānj ngạ nnee a ni é rẹ' aj. Daj si nani
ruhua ni é rẹ' xi'í si-gạquin' a ni é rẹ'. Sanị nẹ' rucūj gạ'na' 'ngọ tsínj
nucuaj daj ngạ man'ānj. Nị nạ'aj yānj nicā gạn'ān dacánj sí' aj. Daj si
huin achij sí' daj ngạ man'ānj. Nị dụguata' nnee sí' a ni é rẹ' ngạ Espíritu
Santo ngạ yan'ạn nej.
12 Nị hua guida'a tsínj daj si-pala sij si nạgui'yaj sạ' sij riqui strigo. Nị
gạhui coj riqui strigo daj. Nị nạra sạ' sij strigo chruhua gurụ. Sanị gạri
yan'ạn sij coj gahui riqui strigo gạca-á' nị̱ganj nị̱n'. Nị dạj rún' hua strigo

hua ni tsínj unun si ataj Yan'anj. Nḭ dạj rún' hua coj hua ni tsínj nun unun rian Yan'anj anj. —Daj gataj Juan gunun ni sij.

El bautismo de Jesús

13 Hué dan nḭ gahui Jesús estado Galilea gan'anj sij du'ua xinéj nnee gṵ'naj Jordán rian nne Juan. Nḭ huin ruhua sij sisḭ dṵguata' nnee Juan man'an sij.
14 Sanḭ na'uej ruhua Juan, nḭ gataj sí':
—Hua niạn sisḭ dṵguata' nnee man'án rẹ' man'ānj. Nḭ sé si sạ' si dṵguata' nnēj man'án rẹ' mánj. —Daj gataj Juan gunun Jesús.
15 Sanḭ gataj Jesús gunun Juan:
—Gạ'nin' ruhuá rẹ' yyạj aj. Daj si hua niạn si gạhuin yya daran' nuguan' nḭca ga'nin' Yan'anj sun riun'. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nḭ garáj xinạ Juan.
16 Nḭ ngaa guisíj gata' nnee Jesús, nḭ 'ngọ hora gahui sij chruhua nnee. Hué dan nḭ naxi'nḭj xata'. Nḭ guini'i Jesús sisḭ 'nạ' guinij Espíritu Santo rian sij. Nḭ dạj rún' hua 'ngọ xu'mạn hua Espíritu Santo ga'nạ' rian sij.
17 Nḭ gunun ni ngüḭ 'ngọ nanẹ 'nạ' xata' gataj man'an Yan'anj xạnga':
—Nan huin da'nī 'ḭ ruhuāj. Nḭ hua niạ' ruhuāj ni'yā sij aj. —Daj gataj Yan'anj gunun ni sij.

4

Tentación de Jesús

1 Hué dan nḭ nicaj Espíritu Santo Jesús gan'anj-án' riqui quij qui'yanj nạco sisḭ guḭ'yaj fuerza sichre Satanás si guḭ'yaj Jesús gaquin'.
2 Nḭ da' guisíj hụij xia güi, nḭ nun xa Jesús nugüi nḭgan'. Nḭ ngaa guisíj daj achin xi'nạ riqui sij.
3 Ngaa nḭ ga'nạ' sichre Satanás dḭgya' yun'unj-ún' man'an Jesús. Nḭ gataj sichre:
—Sisḭ xạnga' rẹ' huín rẹ' da'níj Yan'anj, ngaa nḭ nạgui'yaj sọ' si gạnahuin yej ngaj nan chrachrúnj xạ sọ' stoj. —Daj gataj sichre gunun Jesús.
4 Sanḭ gataj Jesús:
—Gataj si-nṵguan' Yan'anj: "Sé urin chrachrúnj guḭ'yaj si gạ nḭ'na' ni ngüḭ mánj. Sanḭ gạ nḭ'na' xạnga' ni ngüḭ guḭ'yaj daran' ni nuguan' 'nạ' rian Yan'anj anj." Daj gataj Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun sichre.
5 Ngaa nḭ nicaj sichre Satanás Jesús gan'anj-án' xuman' hua sạ' gṵ'naj Jerusalén. Nḭ gahui Jesús chrạ nuhui nico, gui'yaj sichre. Ngaa nḭ gataj sichre gunun Jesús:
6 —Sisḭ yya huín rẹ' da'níj Yan'anj, ngaa nḭ güẹj rẹ' nḭca' nánj. Daj si gataj si-nṵguan' Yan'anj:
Gạ'nin' Yan'anj sun rian ni ángel sisḭ gạ'na' dṵgumi ni sí' man'án sọ' aj.
Ngaa nḭ guḭnij sọ' rian ra'a ni ángel sisḭ sḭ garij sọ' dacój sọ' guḭ'yaj yej mánj.
Da'nga' daj gataj si-nṵguan' Yan'anj anj. —Gataj sichre gunun Jesús.
7 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun sichre:
—Nḭ hué daj hua nḭca si-nṵguan' Yan'anj nej: "Sḭ xacaj sọ' cuenta sisḭ xạnga' si-nṵguan' Señor huin Dan'anj sọ' mánj." Hué daj gataj si-nṵguan' Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús gunun sichre.

8 Hué dan nḭ nicaj sichre Satanás Jesús gan'anj-án' 'ngǫ quij xą̱can. Nḭ digyán sichre daran' xuman' mąn chruhua xungüḭ rian Jesús. Nḭ digyán sichre dąj hua 'ueé daran'anj.
9 Ngaa nḭ gataj sichre gunun Jesús:
—Ṛiquīj daran' nan rián rę' sisḭ gu̱niquin' ráj dącoj rę' riānj. Nḭ gą̱'mi są̱' rę' riānj anj. —Daj gataj sichre gunun Jesús.
10 Ngaa nḭ gataj ru̱hua' yún Jesús gunun sichre Satanás:
—Gu̱xun sǫ' man'án sǫ' riānj huin sǫ' Satanás. Daj si gataj si-nu̱guan' Yan'anj: "Gąniquin' ráj dącoj né' rian Señor huin Dan'anj né'. Nḭ dągahuin né' rian urin Yan'anj anj." Hué daj gataj Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun sichre.
11 Ngaa nḭ gahuin anéj sichre rian Jesús. Nḭ ga'nąʼ chraquij yun'unj ni ángel Jesús.

Jesús principia su ministerio

12 Nḭ ngaa gunun Jesús sisḭ garij ni sij ducuaga' Juan, ngaa nḭ nąn' sij estado Galilea.
13 Ngaa nḭ gahui sij xuman' Nazaret gan'anj sij gąne sij xuman' Capernaum huin 'ngǫ xuman' ngaj du'ua laguna huin do'ój ni dą̱'nij nu̱ngüej tsínj gu̱'naj Zabulón ngą̱ Neftalí.
14 Nḭ hué daj gui'yaj Jesús sisḭ gąhuin yya dąj rún' ga'mi Isaías huin sí' tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj asḭj ná.
15 Nḭ gataj sí':
Nan huin do'ój Zabulón ngą̱ do'ój Neftalí.
Nḭ hué yu'uj nan gąche né' guḭsij né' du'ua laguna xxi.
Nḭ yu'uj nan huin anéj chrej du'ua xinéj nnee gu̱'naj Jordán.
Nḭ gu̱'naj yu'uj nan estado Galilea rian mąn ni ngüḭ 'ną̱' anéj chrej aj.
16 Nḭ ngüḭ mąn rian hua ru̱mi', nḭ guini'i ni sij 'ngǫ yan'ą̱n xxi.
Nḭ guixigu̱ḭn yan'ą̱n daj rian ni ngüḭ ruhua gąhui', gui'yaj Yan'anj.
Hué daj garun Isaías asḭj ná.
17 Nḭ asḭj güi daj, nḭ gaxḭ'i Jesús ga'mi sij rian ni ngüḭ. Nḭ gataj sij:
—Gąnani ruhua a ni é rę' xi'í si-gąquin' a ni é rę'. Daj si 'ną̱' gąhuin nḭchrun' güi guḭnicaj sun Yan'anj nne xata' rian án rę'. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
18 Nḭ ngaa gachéj Jesús du'ua laguna xxi gu̱'naj Galilea, nḭ guini'i sij nu̱ngüej jnąnj tsínj daj. Nḭ 'ngǫ tsínj daj gu̱'naj Simón. Nḭ hué daj gu̱'naj sij Pedro nej. Nḭ jnánj sij gu̱'naj Andrés. Nḭ a'níj nu̱ngüej sij nnánj chruhua nnee. Daj si tsínj ri' xucuaj huin nu̱ngüej sij.
19 Nḭ gataj Jesús gunun nu̱ngüej sij:
—Guḭnico' nu̱ngüej é rę' man'ānj anj. Ngaa nḭ dąj rún' guḭ'yā sisḭ ri' ni é rę' xucuaj, da'nga' daj guḭri' a ni é rę' ni tsínj gu̱xuman ruhua nḭ'yaj man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun nu̱ngüej sij.
20 Hué dan nḭ 'ngǫ hora, nḭ duna nu̱ngüej sij xinánj sij. Nḭ guinico' nu̱ngüej sij Jesús.
21 Nḭ ngaa huaj Jesús dǫj, nḭ guini'i sij yahuij jnąnj tsínj daj. Nḭ 'ngǫ sij huin Jacobo da'níj Zebedeo. Nḭ jnánj sij huin Juan. Nḭ mąn anin' dą̱'nij Zebedeo chruhua 'ngǫ riǫ achéj rian nnee. Nḭ nagui'yaj są̱' anin' sij nnánj ri xucuaj. Ngaa nḭ gaquínj Jesús gą̱'na' nu̱ngüej jnąnj sij.
22 Ngaa nḭ 'ngǫ hora, nḭ duna nu̱ngüej sij riǫ ngą̱ chrej nu̱ngüej sij. Nḭ guinico' nu̱ngüej sij Jesús gan'anj nu̱ngüej sij.

23 Hué dan nḭ gachéj Jesús nḭn' gạchra' estado Galilea. Nḭ digyán sij
nuguan' sạ' chruhua si-nuhui ni tsínj mạn ni xuman' daj. Nḭ ga'mi sij
nuguan' sạ' xi'í si nicaj sun Yan'anj rian né'. Nḭ gui'yaj sij sisḭ gạnahuin
daran' ni ngüḭ ran' xi'ḭ ngạ ni ngüḭ a'nan' nej.
24 Ngaa nḭ nḭn' gạchra' estado Siria ga'mi ni ngüḭ xi'í si gui'yaj Jesús.
Ngaa nḭ nicaj ni sij daran' ni ngüḭ a'nan' ga'ḭ rian xi'ḭ ga'nạ' ni sij rian
Jesús. Nḭ ga'nạ' ni ngüḭ a'ngaj ngạ ni ngüḭ nụn sichre niman nej, ni ngüḭ
sinúnj nej ngạ ni ngüḭ nare' dacój nej. Nḭ nahuin daran' ni sij, gui'yaj
Jesús.
25 Nḭ nico ni ngüḭ 'nạ' estado Galilea ngạ ni ngüḭ 'nạ' estado Decápolis
nej, ni ngüḭ mạn xuman' Jerusalén ngạ ni ngüḭ 'nạ' estado Judea nej, ni
ngüḭ 'nạ' anéj chrej xinéj nnee gụ'naj Jordán nico' ni sij Jesús ga'nạ' ni sij.

5

El Sermón del monte: Las bienaventuranzas

1 Nḭ ngaa guini'i Jesús sisḭ 'nạ' nico ni ngüḭ rian sij, ngaa nḭ gahui sij chrạ
'ngọ quij gan'anj gạne sij. Nḭ ga'nạ' ni tsínj nico' sij rian sij.
2 Ngaa nḭ gaxḭ'i sij digyán sij nuguan' sạ' rian ni sí'.
3 Nḭ gataj Jesús:
—Hua 'ueé rian ni tsínj ni'i sisḭ achin gạhuin sạ' ni sij rian Yan'anj. Daj
si guḭman xạnga' ni sij xata' rian nicaj sun Yan'anj anj.
4 ’Nḭ hua 'ueé rian ni tsínj aco. Daj si nạhuin niạ' ruhua ni sij, guḭ'yaj
Yan'anj anj.
5 ’Nḭ hua 'ueé rian ni tsínj a'mi nạj. Daj si nạhuin ra'a ni sij xungüḭ,
guḭ'yaj Yan'anj anj.
6 ’Nḭ hua 'ueé rian ni tsínj huin ruhua guḭ'yaj nḭca. Nḭ dạj rún' huin ró'
ngaa achin xi'nạ riquí', asḭ ngaa nago'ó' nnee, nḭ da'nga' daj huin ruhua
ni sij guḭ'yaj nḭca ni sij. Nḭ hua 'ueé rian ni sij. Daj si gạhuin sạ' niman ni
sij, guḭ'yaj Yan'anj.
7 ’Nḭ hua 'ueé rian ni tsínj ani yaco ruhua ni'yaj ango dugüi' ni sij. Daj
si gạni yaco ruhua Yan'anj nḭ'ya ni sij aj.
8 ’Nḭ hua 'ueé rian ni tsínj hua sạ' niman. Daj si guḭni'i ni sij man'an
Yan'anj anj.
9 ’Nḭ hua 'ueé rian ni tsínj 'yaj sisḭ nạ'mi ni dugüi' ni sij huin ni ngüḭ
unun'. Daj si gụ'naj ni sij da'nij Yan'anj anj.
10 ’Nḭ hua 'ueé rian ni tsínj ran' sayun xi'í si 'yaj nicạ ni sij rian Yan'anj.
Daj si guḭman xạnga' ni sij xata' rian nicaj sun Yan'anj anj.
11 ’Nḭ hua 'ueé rian a ni é rẹ' ngaa gạ'mi quij ni ngüḭ rian án re' xi'ī̱j. Nḭ
chran' yun'unj ni sij ni é rẹ' nej. Nḭ gạ'mi yyạ ni sij daran' nuguan' quij
hua rian ni é rẹ' xi'í si nicaj dugüi' a ni é rẹ' ngāj.
12 Gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ'. Nḭn' ruhua gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ' aj.
Daj si nạhuin ra'a ni é rẹ' premio xata'. Nḭ hué daj chran' yun'unj ni sij ni
tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asḭj ná ngaa achin guḭman a ni é rẹ'.

La sal de la tierra

13 ’Rún' huin yạn huin a ni é rẹ' chruhua xungüḭ nan. Sanḭ sisḭ nitaj si
'nḭn' yạn daj, nḭ nitaj dạj guḭ'yaj né' sisḭ nạhuin 'nḭn' mánj. Nitaj si ní'yan
mánj. Maan si guẹre'ej né' nẹ' chrej xẹ' sisḭ gụrun ni ngüḭ yạn guere' da
aj.

La luz del mundo

14 ’Hué a ni é rẹ' huin yan'ạn xiguịn chruhua xungüị nan. Nị sị ga'ue
guịxij huị 'ngọ xuman' ngaj chrạ quij xạcan mánj.
15 Nị ngaa arún' yan'ạn chrạ 'ngọ candil, nị sị gune' huị' candil riqui
chrúnj gạnun yan'ạn da mánj. Sanị gụto' xata' sisị guịxiguin yan'ạn daj
rian daran' ni ngüị mạn chruhua hue', guị'yaj candil daj aj.
16 Nị hué ducuánj daj guị'yaj ni é rẹ' sisị gạhuin ni é rẹ' 'ngọ si xiguịn
rian ni ngüị. Nị ngaa guịni'i ni sij si 'yaj sạ' a ni é rẹ', nị gạ'mi sạ' ni sij
rian chrej a ni é rẹ' nne xata'.

Jesús y la ley

17 ’Sị gani ruhua ni é rẹ' sisị ga'nāj gạ'nē si-ley Yan'anj ngạ si digyán ni
tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asịj ná. Sé daj huin mánj. Sanị ga'nāj sisị
xạcaj ni ngüị cuenta dạj ataj yya ni nuguan' daj.
18 Xạnga' yya atā gụnun a ni é rẹ' sisị da gạnahuij xata' ngạ yo'ój, nị ạ
'ngọ letra le, nị ạ 'ngọ punto le sị guere' rian si-ley Yan'anj mánj. Daj si
hua niạn sisị gạhuin yya daran'anj dạj rún' ataj rian si-ley Yan'anj anj.
19 Hué dan nị ụn tsínj na'uej ruhua dạgahuin 'ngọ nuguan' le'ej a'nin'
Yan'anj sun riun', nị hué daj dịgyán sij si guị'yaj ni dugüi' sij, ngaa nị
gạhuin sij 'ngọ tsínj guịnico' da rụcu rian nicaj sun Yan'anj. Sanị tsínj
dạgahuin nuguan' daj, nị hué daj dịgyán sij rian ni ngüị, nị gạhuin achij
sij rian nicaj sun Yan'anj anj.
20 ’Daj si ataj snan'ān gụnun ni é rẹ' sisị 'yaj nịca ni tsínj digyán si-ley
Yan'anj ngạ ni tsínj fariseo, ruhua ni sij. Sanị sisị sị gui'yaj nịca ni é rẹ'
doj rian ni ngüị dạj rún' 'yaj ni tsínj daj, ngaa nị nitaj ạman gạtu a ni é rẹ'
rian nicaj sun Yan'anj mánj.

Jesús y la ira

21 ’Hua gunun a ni é rẹ' si gataj ni sij rian ni xi ni é rẹ': “Sị dagahuí'
rẹ' ngüị mánj. Daj si tsínj dạgahui' dugüi' sij, nị gạhuin sij castigo, guị'yaj
Yan'anj anj.” Daj gataj ni sij.
22 Sanị ataj snan'anj man'ānj gụnun a ni é rẹ' sisị ụn tsínj gạ'man ruhua
nị'ya dugüi' sij, nị gạhuin sij castigo, guị'yaj Yan'anj. Nị sisị gạ'mi quij 'ngọ
tsínj rian dugüi' sij, nị gạn'anj sij rian junta nico. Nị sisị gạtaj 'ngọ tsínj
sisị nuhui' sta'nga' dugüi' sij nụn, nị hua xi'í si gạn'anj sij rian yan'ạn gạca
sij aj.
23 ’Hué dan nị sisị nicáj rẹ' 'ngọ ofrenda huáj rẹ' rian Yan'anj, nị hué
yu'uj daj gạnanun ruhuá rẹ' sisị gui'yáj rẹ' 'ngọ gaquin' rian 'ngọ dugüí'
rẹ',
24 ngaa nị hué guẹ yu'uj daj dụna rẹ' si-ofrendá rẹ' daj, nị gạn'anj siní
rẹ' nạ'mi rẹ' ngạ dugüí' rẹ'. Ngaa nị nạnicaj rụhua' yún rẹ', nị gạ'ui' rẹ'
ofrenda daj rian Yan'anj anj.
25 ’Nị rá'yanj gạ'mi 'ueé rẹ' ngạ tsínj unun' ngạ rẹ' ngaa huáj rẹ' nacaj
dugüí' rẹ' ngạ sij chrej sisị sị naga'ui' sij man'án rẹ' rian güesị mánj. Ngaa
nị sisị sị na'mi nụngüej é rẹ', ngaa nị nạga'ui' güesị man'án rẹ' rian caíde.
Nị gạri caíde daj ducuaga' man'án rẹ' aj.
26 Nị ataj snan'ān gụnun rẹ' sisị nitaj si huaj gạhui rẹ' yu'uj daj da guịsij
nạru'ue rẹ' daran' san'anj da'uí rẹ'. Da ni gạhui rẹ' aj.

Jesús y el adulterio

27 ’Hua gunun a ni é re' si gataj ni sij asịj ná: “Sị ga'mí rẹ' ngạ nicạ dugüí'
rẹ' mánj.” Daj gataj ni sij.

28 Sanḭ ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisḭ ụn tsínj ni'yaj rian 'ngọ yun'unj
xạna ngaa huin ruhua sij nḭ'yaj sij rian unj, nḭ hua ga'mi niman sij ngạ
unj.
29 Hué dan nḭ sisḭ rundij rián rẹ' nẹ' chrej ra'á sạ' rẹ' huin ruhua guḭ'yaj
gaquin', ngaa nḭ guḭri rẹ' guẹre' rẹ' aj. Nạanj sạ' huin sisḭ guẹre' 'ngọ rundij
rián rẹ' sisḭ gạn'anj gạca nneẹ cúj rẹ' rian yan'ạn anj.
30 Nḭ sisḭ nẹ' chrej ra'a sạ' rẹ' huin ruhua guḭ'yaj gaquin', ngaa nḭ gạ'nin'
rẹ'. Nạanj sạ' huin sisḭ guẹre' anéj chrej ra'á rẹ' sisḭ gạn'anj ni'yá rẹ' rian
yan'ạn anj.

Jesús y el divorcio

31 'Nḭ gataj ni sij asḭj ná: "Nḭ ụn tsínj guere'ej nicạ, nḭ hua niạn nạchi
nicaj sij yanj ata nạga'ui' sij ra'a ún'." Daj gataj ni sij.
32 Sanḭ ataj snan'anj man'ānj gụnun a ni é rẹ' sisḭ ụn tsínj guẹre'ej nicạ
ngaa sé xi'í si a'mi ún' ngạ ango tsínj, ngaa nḭ da'ui ún' gaquin' ngaa xạcaj
dugüi' ún' ngạ ango tsínj, gui'yaj sij. Nḭ tsínj xạcaj yun'unj xạna guere'ej
nicạ, nḭ dạj rún' 'yaj tsínj ga'mi ngạ nicạ ango tsínj, 'yaj sij aj.

Jesús y los juramentos

33 'Nḭ hua gunun ni é re' sisḭ gataj ni sij rian ni xi ni é rẹ': "Nḭ sḭ duná
rẹ' si dạgahuín rẹ' ngạ nuguan' guta' nḭca yyá rẹ' rian Señor mánj." Daj
gataj ni sij.
34 Sanḭ ataj snan'anj man'ānj gụnun a ni é re' sisḭ sḭ guta' nḭca yya á rẹ'
mánj. Nḭ sḭ guta' nḭca yya ni é rẹ' rian xata' si rian nicaj sun Yan'anj huin
nej mánj.
35 Nḭ sḭ guta' nḭca yya á rẹ' rian xungüḭ mánj. Daj si rian uta' Yan'anj
daco huin nánj. Nḭ sḭ guta' nḭca yya ni é rẹ' rian xuman' Jerusalén mánj.
Daj si Jerusalén huin rian nicaj sun Yan'anj xạnga' huin rey huin achij.
36 Nḭ sḭ guta' nḭca yya ni é rẹ' rian chrạ ni man'an ni é rẹ' mánj. Daj si
sḭ ga'ue guḭ'yaj ni é rẹ' si gạ gạtsi, nḭ gạ marụ urin hué chrạ ni é rẹ' mánj.
37 Maan si gạtaj a ni é rẹ' sisḭ gạ'ue, asḭ sḭ ga'ue mánj. Sḭ guta' ni é rẹ'
ango nuguan' gạ'mi a ni é rẹ' chrạ nuguan' da mánj. Daj si nuguan' uta'
ni é rẹ' gạ'mi ni é rẹ' huin 'ngọ nuguan' xḭ'i aj.

El amor hacia los enemigos

38 'Hua gunun a ni é rẹ' sisḭ gataj ni sij asḭj ná: "Sisḭ guẹre' rundij rián
rẹ', guḭ'yaj dugüí' rẹ', ngaa nḭ gạ'ue guḭri rẹ' rundij rian tsínj gui'yaj daj.
Nḭ sisḭ güéj 'ngọ yán' rẹ', guḭ'yaj dugüí' rẹ', ngaa nḭ gạ'ue dụgüéj rẹ' yan'
tsínj gui'yaj da aj." Daj gataj ni sij.
39 Sanḭ ataj snan'anj man'ānj gụnun a ni é rẹ': "Gạ'nin' ruhua a ni é rẹ'
ngạ 'ngọ tsínj chran' yun'unj a ni é rẹ'. Nḭ sisḭ gạ'ui' 'ngọ tsínj daj xi'níj
rián rẹ' nẹ' chrej sạ' rẹ', ngaa nḭ gạ'nin' ruhuá rẹ' sisḭ gạ'ui' sij anéj rẹ'
nej." Daj atā gụnun a ni é rẹ'.
40 Nḭ sisḭ huin ruhua 'ngọ tsínj daj gụnun' ngạ rẹ' gạ'ne sij si-gató rẹ',
ngaa nḭ gạ'nin' ruhuá rẹ' sisḭ gạ'ne sij si-retó rẹ' nej aj.
41 Nḭ sisḭ gạ'nin' 'ngọ tsínj daj sun sisḭ gạta rẹ' si'yaj sij guḭnicaj rẹ' 'ngọ
kilómetro, sanḭ güḭj nḭcaj rẹ' da huḭj kilómetro aj.
42 Nḭ gạ'ui' rẹ' rian gọ'ngo ni ngüḭ achínj 'ngọ rasụn rián rẹ'. Nḭ gạ'ui'
xiquínj rẹ' rian gọ'ngo ni ngüḭ achínj xiquínj rián rẹ' nej.

43 ’Nḭ hué daj gunun a ni é rẹ' sisḭ gataj ni sij asḭj ná: “Gạhuin 'ḭ ruhuá
rẹ' nḭ'yaj rẹ' ni ngüḭ nicaj dugüi' ngạ rẹ'. Sanḭ sḭ gahuin 'ḭ ruhuá rẹ' nḭ'yaj
rẹ' ni ngüḭ unun' ngạ rẹ' mánj.” Daj gataj ni sij.
44 Sanḭ ataj snan'anj man'ānj gụnun a ni é rẹ': “Gạhuin 'ḭ ruhua ni é rẹ'
nḭ'yaj ni é rẹ' ni ngüḭ unun' ngạ ni é rẹ'. Nḭ gạ'mi 'ueé ni é rẹ' rian ni tsínj
a'mi quij rian ni é rẹ'. Nḭ guḭ'yaj sạ' ni é rẹ' rian ni tsínj nun huin xạn'
ruhua ni'yaj ni é rẹ'. Nḭ gạchinj jni'yaj ni é rẹ' rian Yan'anj xi'í ni ngüḭ
a'mi quij rian án re' aj.” Daj atā gunun a ni é rẹ'.
45 Ngaa nḭ gạhuin ni é rẹ' da'níj chrej ni é rẹ' nne xata'. Daj si hué
man'an sij 'yaj si guixiguḭn güi rian ni ngüḭ sạ' ngạ rian ni ngüḭ nitaj si sạ'.
Nḭ 'yaj man'an sij sisḭ 'nạ' gumạn rian ni ngüḭ hua nḭca niman ngạ rian ni
ngüḭ nitaj si hua nḭca niman nej.
46 Nḭ sisḭ 'ḭ ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' urin ni ngüḭ 'ḭ ruhua ni'yaj man'án
rẹ', ngaa nḭ sḭ gani ruhuá rẹ' sisḭ guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ rẹ' mánj. Daj si hué
daj 'yaj ni tsínj digya' yun'unj huin ni tsínj a'nej san'anj güenda gobierno.
47 Nḭ sisḭ gạ'mi sạ' ni é rẹ' rian urin ni jnánj án rẹ', nḭ nitaj si 'yaj sạ' ni
é rẹ' daj ngạ ango ni ngüḭ mánj. Daj si hué daj 'yaj ni tsínj 'nạ' anéj chrej
huin ni tsínj nun ni'i dạj hua Yan'anj anj.
48 Ngaa nḭ gạ sạ' nḭn' niman án re' dạj rún' hua sạ' nḭn' niman chrej ni
é rẹ' nne xata' aj.

6

Jesús y la limosna

1 ’Ni dụgumi a ni é rẹ' man'an ni é rẹ' ngaa 'yaj sạ' ni é rẹ' rian ni ngüḭ.
Nḭ sé daj guḭ'yaj ni é rẹ' xi'í si gạni ruhua ni ngüḭ sisḭ sạ' ni é rẹ' mánj. Daj
si sisḭ hué daj guḭ'yaj a ni é rẹ', ngaa nḭ sḭ gui'yaj sạ' Yan'anj nne xata' rian
ni é rẹ' mánj.
2 Hué dan nḭ ngaa huin ruhuá rẹ' gạ'ui' rẹ' san'anj rian ni ngüḭ yaco ran',
nḭ sḭ gui'yaj nnẹ rẹ' rian ni ngüḭ mánj. Daj si hué daj 'yaj ni tsínj nnẹ sisḭ
gạ'mi sạ' ni ngüḭ xi'í ni sij, ruhua ni sij. Nḭ hué daj 'yaj nnẹ ni sij chruhua
nuhui ngạ cayu nej. Xạnga' atā gụnun ni é rẹ' sisḭ ngaa 'yaj nnẹ ni sij rian
ni ngüḭ, nḭ hua ganacaj ni sij si-premio ni sij. Nḭ ạ 'ngọ rin xico' sḭ naru'ue
Yan'anj rian ni sij mánj.
3 Sanḭ ngaa chrạcuij rẹ' rian ni ngüḭ yaco ran', nḭ sḭ xacaj cuenta nẹ' chrej
ra'a rotsḭ rẹ' si 'yaj ra'a sạ' rẹ' mánj.
4 Ngaa nḭ chrạquij huḭ rẹ' ngaa gạ'ui' rẹ' rian ni ngüḭ yaco ran'. Ngaa nḭ
guḭ'yaj 'ueé chréj rẹ' nne xata' ngạ rẹ' guḭni'i daran' ni ngüḭ si ni'i Yan'anj
si 'yaj huḭ rẹ' aj.

Jesús y la oración

5 ’Ni ngaa gạchinj jni'yaj a ni é rẹ' rian Yan'anj, nḭ sḭ gui'yaj á rẹ' dạj rún'
'yaj ni tsínj nnẹ mánj. Daj si aran' ruhua ni sij guḭniquin' ni sij chruhua
nuhui ngạ cayu gạchinj jni'yaj ni sij sisḭ guḭni'i ni ngüḭ, ruhua ni sij. Xạnga'
atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ ngạ si 'yaj ni sij daj, nḭ hua ganacaj ni sij si-premio
ni sij.
6 Sanḭ ngaa gạchinj jni'yaj man'án rẹ' rian Yan'anj, nḭ nạtu urín rẹ'
chruhua ducuá rẹ'. Nḭ nạranj rẹ' rian hue'. Ngaa nḭ gạchinj jni'yáj rẹ'
rian chréj rẹ' nne yu'uj daj ngạ rẹ' huin Yan'anj. Ngaa nḭ guḭ'yaj 'ueé chréj
rẹ' ngạ rẹ' si ni'i-ín' si 'yaj huḭ rẹ' aj.

7 Nḭ ngaa gạchinj jni'yaj a ni é rẹ' rian Yan'anj, nḭ sḭ nacáj rẹ' raruhua
gạ'mi rẹ' nuguan' nitaj si ní'yanj dạj rún' 'yaj ni ngüḭ nico' ango yan'anj
mánj. Daj si ani ruhua ni sij sisḭ unun dan'anj ni sij xi'í si a'mi xạcan ni
sij.
8 Nḭ sḭ gui'yaj a ni é rẹ' dạj rún' 'yaj ni ngüḭ da mánj. Daj si asḭj achin
gạchinj jni'yaj ni é rẹ' rian chrej ni é rẹ' huin Yan'anj, nḭ hua ni'i sij si
achin rian ni é rẹ' nánj.
9 ’Ngaa gạchinj jni'yaj a ni é rẹ' rian Yan'anj, nḭ nạanj gạtaj ni é rẹ' gụnun
Yan'anj:
Tata chré' nne xata', huin ruhua únj si gạ'mi 'ueé ni ngüḭ si-xugüi man'án
rẹ' aj.
10 Nḭ huin ruhua únj sisḭ gạ'na' rẹ' guḭnicaj rẹ' sun rian xungüḭ nan anj.
Nḭ dạj rún' dagahuin sạ' ni si mán xata' rian man'án rẹ', nḭ hué daj
dạgahuin sạ' ni ngüḭ mán nḭca' rian man'án rẹ', ruhua únj.
11 Nḭ rḭqui rẹ' si xạ ni únj da' gọ'ngo güi.
12 Nḭ dạj rún' guinicaj únj 'ngọ niman nico rian ni tsínj gui'yaj gaquin' rian
únj, nḭ da'nga' daj guḭnicaj rẹ' 'ngọ niman nico rian únj.
13 Nḭ sḭ duná rẹ' si dḭgya' yun'unj si quij ni únj mánj.
Sanḭ gạ'ni rẹ' si gạ nḭni únj rian si quij hua daj.
Daj si man'án rẹ' nicaj daran' sun.
Nḭ nicáj rẹ' daran' fuerza nej.
Nḭ hua 'ueé nḭn' nné rẹ'.
Nḭ hué daj gạhuin rẹ' nḭganj nḭn', ruhua únj. Amén.
Hué daj gạ'mi a ni é rẹ' ngaa gạchinj jni'yaj á rẹ' rian Yan'anj anj.
14 Nḭ sisḭ guḭnicaj a ni é rẹ' 'ngọ niman nico rian si-gạquin' ni ngüḭ, nḭ hué
daj guḭnicaj chrej ni é rẹ' nne xata' 'ngọ niman nico rian si-gạquin' ni é rẹ'
aj.
15 Sanḭ sisḭ sḭ ga'uej ruhua á rẹ' guḭnicaj á rẹ' 'ngọ niman nico rian si-
gạquin' ni ngüḭ, ngaa nḭ sḭ guinicaj chrej ni é rẹ' niman nico rian xi'í si-
gạquin' ni é rẹ' mánj.

Jesús y el ayuno

16 ’Ni sḭ gui'yaj yaco rian ni é rẹ' ngaa 'yaj ni é rẹ' ayuno dạj rún' 'yaj ni
tsínj nnẹ mánj. Xi'í si 'yaj ni sij daj, nḭ guḭni'i ni ngüḭ si 'yaj ni sij ayuno,
ruhua ni sij aj. Xạnga' atā gụnun ún rẹ' sisḭ ngạ si 'yaj ni sij daj, nḭ hua
ganacaj ni sij si-premio ni sij aj.
17 Sanḭ ngaa guḭ'yaj man'án rẹ' ayuno, nḭ gạna'nin' rẹ' rián rẹ'. Nḭ gạri
rẹ' gasiti chrạ rẹ' nej.
18 Ngaa nḭ sḭ xacaj ni ngüḭ cuenta si 'yáj rẹ' ayuno mánj. Sanḭ urin chréj
rẹ' nne yu'uj daj ngạ rẹ' ni'i nej aj. Nḭ guḭ'yaj 'ueé-é' ngạ rẹ' nánj.

Tesoros en el cielo

19 ’Nḭ sḭ nara sạ' ni é rẹ' nico rasụn chruhua xungüḭ nan mánj. Daj si
xungüḭ nan, nḭ xij xucu rasụn daj. Nḭ xa daqui yo gaga' daj nej aj. Nḭ atuj
tsínj tụ hue' nej.
20 Sanḭ nạra sạ' ni é rẹ' rasụn sạ' xata' aj. Daj si yu'uj daj, nḭ nitaj si xij
xucu atsij mánj. Nḭ nitaj si xa daqui yo ni gaga' da mánj. Nḭ nitaj si atuj
tsínj tụ hue' da mánj.
21 Daj si rian nicaj ni é rẹ' si'yaj ni é rẹ', nḭ hué yu'uj daj nạni ruhua ni
é rẹ' aj.

La lámpara del cuerpo

22 ’Rún' huin 'ngǫ yan'ą̱n xiguı̱n huin rundij rian né'. Nı̱ ngaa xiguı̱n są̱' rundij rian né', nı̱ ni'yaj są̱' né'.
23 Sanı̱ sisı̱ nitaj si xiguı̱n są̱' rundij rian né', nı̱ sı̱ ga'ue nąri' né' 'ngǫ chrej są̱' gąn'anj né' mánj.

Dios y las riquezas

24 ’Nı̱ ą̱ 'ngǫ tsínj sı̱ ga'ue dągahuin rian huı̱j xuru'ue mánj. Daj si nun huin xąn' ruhua sij ni'yaj sij 'ngǫ xuru'ue. Nı̱ aran' ruhua sij ni'yaj sij ango xuru'ue. Ası̱ guı̱nicaj dugüi' sij ngą̱ 'ngǫ xuru'ue, nı̱ nun gą̱'mí są̱' sij ngą̱ ango xuru'ue mánj.

El afán y la ansiedad

25 ’Hué dan nı̱ ataj snan'ān gu̱nun a ni é rę' sisı̱ sı̱ gahuin ruhua á rę' xi'í dąj guı̱man án rę' xą̱ á rę', nı̱ gǫ'o a ni é rę' mánj. Nı̱ sı̱ gahuin ruhua ni é rę' ngą̱ atsij gu̱nun nneę cúj ni é rę' mánj. Ni'i ni é rę' sisı̱ gahuin nı̱'na' ni é rę', gui'yaj Yan'anj. Xi'í daj nı̱ huin nucuaj Yan'anj rı̱qui si xą̱ á rę' nej. Nı̱ huin nucuaj Yan'anj rı̱qui si gu̱nun atsij nneę cúj ni é rę' nej.
26 ’Nı̱'yaj ni é rę' ni xataj mán xata'. Nitaj si unu̱n xuj nnaą̱ nej mánj. Nı̱ nitaj si ri xuj nnaą̱ nej mánj. Nı̱ nitaj si nara są̱' xuj chruhua guru̱ nej mánj. Sanı̱ a'ui' chrej ni é rę' nne xata' xa xuj. Nı̱ ní'yanj nı̱n' ruhua ni é rę' daj ngą̱ si ní'yanj ni xataj daj.
27 Nı̱ gą̱'ue gąhuin xącan ni é rę' doj xi'í si gąnani nico ruhua ni é rę' ní'. Sı̱ ga'ue mánj.
28 ’Nı̱ u̱n sin huin nı̱ huin ruhua ni é rę' ni'yaj ni é rę' xi'í si-gan' ni é rę' únj. Nı̱'yaj ni é rę' dąj achij 'ngǫ yaj lirio riqui quij. Nitaj si 'yaj sun yaj da mánj. Nı̱ nitaj si hua'a yaj da yu'uej mánj.
29 Sanı̱ atā gu̱nun ni é rę' sisı̱ hua nią̱' nı̱n' ruhua yaj daj daj ngą̱ si hua nią̱' rey Salomón ngaa gunu̱n sij 'ngǫ atsij są̱' nı̱n' ruhua.
30 Nı̱ dugumi Yan'anj ngą̱ coj mąn riqui quij. Nı̱ yyąj nı̱ mąn coj daj. Sanı̱ a'yoj nı̱ gąri yan'ą̱n ni sij coj daj. Nı̱ sisı̱ hué daj riqui Yan'anj si-gan' coj daj, ngaa nı̱ huaj nı̱n' ruhua rı̱qui Yan'anj doj si-gan' ni é rę' huin ni é rę' ni ngüı̱ xuman doj ruhua ni'yaj Yan'anj.
31 ’Hué dan nı̱ sı̱ gahuin ruhua ni é rę' mánj. Nı̱ sı̱ gataj ni é rę': “Nı̱ u̱n sin huin xǫ'. Nı̱ u̱n sin huin gǫ'o'. Nı̱ u̱n atsij gu̱nun' únj.” Sé si gąhuin ruhua ni é rę' ngą̱ da mánj.
32 Daj si ni tsínj nico' ango yan'anj nano' ni rasu̱n daj. Sanı̱ ni'i chrej ni é rę' nne xata' sisı̱ ní'yanj ni é rę' ni rasu̱n daj.
33 Hué dan nı̱ gąnahuij sini ruhua ni é rę' ngą̱ xi'í si nicaj sun Yan'anj rian ni é rę'. Nı̱ hué daj gąnahuij ruhua ni é rę' ngą̱ si guı̱'yaj nı̱ca ni é rę' dąj rún' aran' ruhua Yan'anj anj. Ngaa nı̱ gąnahuin ra'a ni é rę' daran' ni rasu̱n daj, guı̱'yaj Yan'anj.
34 Hué dan nı̱ sı̱ gahuin ruhua ni é rę' ngą̱ si guı̱ran' ni é rę' a'yoj. Daj si a'yoj, nı̱ gą̱'ue gąni ruhua ni é rę' xi'í a'yoj. Da gǫ'ngo güi, nı̱ hua si guı̱ran' ni é rę' xi'í da' gǫ'ngo güi daj.

7

El juzgar a los demás

1 ’Sı̱ ga'ui' ni é rę' gaquin' dugüi' ni é rę' mánj. Ngaa nı̱ sı̱ ga'ui' Yan'anj gaquin' ni é rę' mánj.

2 Daj si dąj rún' a'ui' ni é rę' gaquin' dugüi' ni é rę', nį hué daj guį'yaj
Yan'anj ngą ni é rę' aj. Nį dąj rún' 'yaj ni é rę' ngą ni ngüį, nį hué daj
guį'yaj Yan'anj ngą ni é rę' aj.
3 Nį ụn sin huin nį ni'yaj ni é rę' sisį nụn darụ chrun rundij rian jnánj
rę' únj. Sanį nitaj si ni'yáj rę' si nụn 'ngọ caj rundij rian man'án rę'.
4 Nį dąj gą'ue gątaj rę' gụnun jnánj rę' saj: "Guįniquin' acuán' rę', nį
guįrīj darụ chrun nụn rundij rián rę' aj." Sé daj gątaj rę' sa mánj. Daj si
nụn 'ngọ caj rian man'án rę'.
5 Tsínj digya' yun'unj huín rę'. Guįri siní rę' caj nụn rián rę' aj. Ngaa nį
gą'ue guįni'yaj są' rę' guįri rę' darụ chrun nụn rundij rian jnánj rę' aj.
6 'Sį ga'ui' ni é rę' 'ngọ rasụn 'ną' rian Yan'anj rian ni tsínj quij hua mánj.
Daj si rún' huin xuhue huin ni sij. Nį sį ga'ui' ni é rę' 'ngọ yej są' gụ'naj
perla rian ni tsínj quij hua mánj. Daj si rún' 'yaj xacáj 'yaj ni sij. Nį si
ruhuaj nį gụrun dacój xuj. Nį nąnicaj xuj xą xuj ni é rę'. Nį dąj rún' 'yaj
xucu daj da'nga' daj 'yaj ni tsínj quij hua aj.

La oración y la regla de oro

7 'Gąchinj ni é rę' si achin rian án rę' rian Yan'anj anj. Nį rįqui Yan'anj
rian ni é rę'. Nį nąno' ni é rę' nuguan' są'. Nį guįri' ni é rę' nej. Guį'yaj
ni é rę' dąj rún' 'yaj 'ngọ tsínj ita ra'a rian hue' ngą Yan'anj, ngaa nį ną'ni
Yan'anj rian hue' gątu ni é rę' aj.
8 Daj si daran' ni ngüį achínj rian Yan'anj, nį nąhuin ra'a ni sij ngą si
achínj ni sij aj. Nį ni ngüį nano', nį nąri' ni sij. Nį ni ngüį ita ra'a rian hue',
nį ną'ni Yan'anj gątu ni sij.
9 Nį sisį hua 'ngọ ni é rę' hua da'níj, nį gą'ue gą'ui' ni é rę' yej ra'a ngaa
achin chrachrúnj xąj ní'. Sé daj huin mánj.
10 Nį gą'ue gą'ui' ni é rę' 'ngọ xucuáj ra'a ngaa achin xucuaj ní'. Sé daj
huin mánj.
11 Nį sé si są' niman ni é rę', sanį ni'i ni é rę' ni rasụn są' gą'ui' ni é rę'
rian ni da'níj ni é rę' aj. Hué dan nį huaj nịn' ruhua si rįqui chrej ni é rę'
nne xata' nuguan' są' rian ni ngüį achínj rian Yan'anj anj.
12 'Ngaa nį dąj rún' huin ruhua ni é rę' guį'yaj są' ni ngüį ngą ni é rę'
nį da'nga' daj guį'yaj są' ni é rę' ngą ni sij. Daj si hué nan huin si ruhuaj
gata si-ley Yan'anj ngą ni nuguan' gataj ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj
asįj ná aj.

La puerta estrecha

13 'Gątu ni é rę' rian hue' chruj rian nne Yan'anj anj. Daj si gara' rian
hue' atuj ni ngüį gą ni'ya. Nį gan'ąn chrej gara' daj huin rian gąn'anj gą
ni'ya nįganj ni sij aj. Nį hua nico ni ngüį huaj rian chrej gara' daj.
14 Sanį chruj rian hue' atuj ni ngüį gąne nįganj. Nį chruj chrej huaj ni
sij. Nį dọj ni ngüį nari' chrej chruj da aj.

Por sus frutos los conoceréis

15 'Gą cuidado ni é rę' ngą ni tsínj ataj sisį a'mi ni sij si-nụguan' Yan'anj.
Sanį sé si xąnga' ni sij mánj. Daj si 'ną' ni sij rian ni é rę' rún' huin xachij
huin ni sij nánj. Sanį nę' chrụhua niman ni sij huin ni sij 'ngọ xucu huee
nánj.
16 Nį gą'ue guįni'i ni é rę' sisį tsínj digya' yun'unj huin ni sij ngą si 'yaj
ni sij. Gụta né' uva chrą 'ngọ coj tanj ní'. Sé daj huin mánj. Nį gụta né'
higo chrą coj ni'yo ní'. Sé daj huin mánj.

17 Daj si daran' chrun sạ', nị ayu chruj sạ' chrạ aj. Sanị chrun nitaj hua
sạ', nị hué daj ayu chruj nitaj si hua sạ' chraj.
18 Nị chrun sạ' sị ga'ue gạyu chruj nitaj si hua sạ' chraj nej mánj. Nị
chrun nitaj si hua sạ', nị sị ga'ue gạyu chruj hua sạ' chraj nej mánj.
19 Daran' chrun na'ue gạyu chruj sạ' chrạ, nị gạ'nin' ni sij, nị gạra sij
rian yan'ạn gạca man'an.
20 Hué ducánj daj gạ'ue guịni'i ni é rẹ' ngạ si 'yaj ni sij sisị tsínj digya'
yun'unj huin ni sij aj.

Nunca os conocí

21 ’Sé daran' ni ngüị gạtaj gụnūnj: Señor, Señor, gạtu rian nicaj sun
Yan'anj xata' mánj. Sanị maan si gạtu ni ngüị 'yaj si aran' ruhua chrē nne
xata' nánj.
22 Nị güi daj, nị gạtaj nico ni ngüị gụnūnj: “Señor, Señor, ga'mi únj si-
nụguan' Yan'anj ngạ si-xugüí rẹ'. Nị si-xugüí rẹ' guiri únj nanẹ xị'i niman
ni ngüị aj. Nị si-xugüí rẹ' gui'yaj únj nico si sạ' rian ni ngüị aj.” Daj gạ'mi
ni ngüị daj riānj güi gạnahuij xungüị aj.
23 Sanị gạtaj man'ānj gụnun ni sij: “Nitaj ạman guini'īnj ni é rẹ' mánj.
Gụxun ni é rẹ' man'an án rẹ' riānj anj.” Daj gạtaj man'ānj gụnun ni sij.

Los dos cimientos

24 ’Ngaa nị dạj rún' hua 'ngọ tsínj ni'i sạ' ngaa une' sij daqui ducuá sij
rian huej, nị hué daj hua 'ngọ tsínj unun ni nuguan' nan anj. Nị ráj xina
sij si ataj man'ānj rian sij aj.
25 Ngaa nị gaman' 'ngọ gumạn xxi. Nị gara xinéj nnee. Nị ga'nạ' nnee
ga'ui' rian ducuá sij. Nị gahui nanẹ rian hue' daj. Sanị nun gane hue' daj.
Daj si gahuin ran daqui hue' daj rian huej.
26 Sanị sisị hua 'ngọ tsínj unun nuguan' nan, nị nun dạgahuin sij nuguan'
atā nan gụnun sij, nị huin sij dạj rún' huin 'ngọ tsínj gui'yaj ducua rian
yo'ój chru.
27 Ngaa nị gaman' 'ngọ gumạn xxi. Nị gara xinéj nnee. Nị ga'nạ' ga'ui'
rian hue'. Nị gahui nanẹ rian hue'. Ngaa nị gane ducuá sij, nị unyụn
guere'ej. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.
28 Nị ngaa guisíj nahuij ga'mi Jesús, nị gahuin yan'anj ruhua daran' ni
ngüị ngạ nuguan' gataj sij. Daj si sạ' nịn' ruhua digyán Jesús rian ni ngüị.
29 Nị nicaj sun nuguan' digyán sij rian ni ngüị daj. Nị sé si digyán sij dạj
rún' digyán ni tsínj digyán si-ley Moisés rian ni ngüị aj.

8

Jesús sana a un leproso

1 Nị ngaa nanij Jesús chrạ quij daj, nị nico' nico ni ngüị ga'nạ' ngạ sij.
2 Ngaa nị gahuin nịchrun' 'ngọ tsínj guiran' xi'ị lepra. Nị ganiquịn' ráj
dạcoj sij rian Jesús. Nị gataj sij:
—Señor, sisị ruhuá rẹ', nị gạ'ue guị'yaj gono'ó rẹ' yūnj, nị xị'ne xi'ị
a'nānj. —Gataj tsínj a'nan' daj rian Jesús.
3 Ngaa nị guta' Jesús ra'a sij, nị gataj sij:
—Huin ruhuāj sisị gạ sạ' nneẹ cúj rẹ'. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nị 'ngọ hora xi'nej xi'ị a'nan' tsínj daj.
4 Ngaa nị gataj Jesús:

—Gą cuidadó rę' ngą man'án rę'. Sį ganatá' rę' rian nį ą 'ngǫ ni ngüį
mánj. Maan si gąn'anj rę' dįgyán rę' man'án rę' rian chrej. Nį nįcaj rę' 'ngǫ
ofrenda gą'ui' rę' rian Yan'anj dąj rún' ga'nin' Moisés sun güenda gąhuin-
ín' 'ngǫ da'nga' sisį hua ganahuín rę'. Ngaa nį xącaj ni chrej cuenta sisį
hua ganahuín rę', gui'yaj man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun tsínj daj.

Jesús sana al siervo de un centurión

5 Nį ngaa gatúj Jesús xuman' Capernaum, nį ga'ną' 'ngǫ snado centurión
rian Jesús. Nį ga'mi yaco sij rian Jesús.
6 Nį gataj sij:
—Señor, ngaj si-mosūj a'nan' sij ducuāj. Nį na'ue guįsiqui' sij. Nį a'ngaj
nįn' ruhua sij. —Daj gataj snado daj.
7 Ngaa nį gataj Jesús:
—Gụchīj nį gąnahuin sij, guį'yā. —Daj gataj Jesús gunun snado daj.
8 Ngaa nį gataj snado centurión gunun Jesús:
—Señor, sé tsínj są' huīnj sisį gątu rę' chruhua ducuāj. Maan si gą'nin'
rę' sun, nį gąnahuin si-mosūj, guį'yáj rę'.
9 Daj si hua tsínj a'nin' sun riānj. Nį huēj a'nin' sun rian ni snado nej.
Nį ngaa a'nī 'ngǫ snado gąn'anj sí', nį huan'anj sí'. Nį ngaa atā gą'na' 'ngǫ
sí', nį 'ną' sí' nej. Nį ngaa a'nī si-mosūj guį'yaj sun sí', nį hué daj guį'yaj
sun sí' nej. —Daj gataj snado daj gunun Jesús.
10 Nį ngaa gunun Jesús si gataj tsínj daj, nį gan'anj ruhua sij. Nį gataj sij
gunun ni tsínj nico' sij:
—Xąnga' atā gụnun ni é rę' sisį nun nąri'īj ą 'ngǫ tsínj israelita xuman
ruhua rún' xuman ruhua tsínj snado nan mánj.
11 Nį atā gụnun ni é rę' sisį gą'na' nico ni ngüį 'ną' nę' rian síj güi ngą
rian atúj güi. Nį gąne ni sij ngą tsínj gụ'naj Abraham ngą Isaac ngą Jacob
rian nicaj sun Yan'anj xata'.
12 Sanį ni tsínj israelita ni tsínj hua nią̨n gąne rian nicaj sun Yan'anj,
sanį guęre'ej Yan'anj ni sij nę' chrej xę' rian hua rụmi'. Nį yu'uj daj gąco
ni sij, nį xą ruj yan' ni sij xi'í sayun guįran' ni sij. Daj si na'uej ruhua ni
sij gụxuman ruhua ni sij nį'yaj ni sij man'ānj. —Daj gataj Jesús.
13 Ngaa nį gataj Jesús gunun snado daj:
—Güij nąn' ducuá rę', nį dąj rún' guxuman ruhuá rę' ni'yáj rę' man'ānj,
nį da'nga' daj gą aj. —Daj gataj Jesús.
Nį hué 'ngǫ hora daj, nį ganahuin moso daj.

Jesús sana a la suegra de Pedro

14 Ngaa nį ga'ną' Jesús ducuá Pedro. Nį guini'i sij sisį ngaj nichęj sí'
a'nan' ún' rian nna. Nį nụn gachi' ún'.
15 Nį ganun ra'a Jesús ra'a ún'. Ngaa nį xi'nej gachi' ún'. Nį nachica ún'.
Nį gui'yaj sun ún' rian ni sij.
16 Nį ngaa guinį, nį nicaj ni ngüį nico ni dugüi' ni sij nụn nanę xį'i gan'anj
ni sij rian Jesús. Nį guiri Jesús nanę xį'i nụn niman ni sij ngą si-nụguan'
sij. Nį ganahuin daran' ni ngüį a'nan', gui'yaj sij nej.
17 Nį hué daj gahuin sisį gąhuin yya dąj rún' gataj tsínj gụ'naj Isaías huin
sí' tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asįj ná. Nį gataj sí': "Ga'nej sij si-xį'i né'.
Nį guiran' sij sayun sisį gąnahuin są' né' xi'í ni xi'į ran' né'." Daj gataj
Isaías xi'í Jesús.

Los que querían seguir a Jesús

18 Nị̱ ngaa guini'i Jesús sisị̱ mạn nico ni ngüị̱ ganicạj xi'níj sij, nị̱ ga'nin' sij sun sisị̱ gạchin ni tsínj nico' sij ngạ sij anéj chrej du'ua laguna xxi daj.
19 Ngaa nị̱ ga'nạ' 'ngọ tsínj digyán si-ley Moisés ga'nạ' sij rian Jesús. Nị̱ gataj sí' gunun Jesús:
—Maestro, huin ruhuāj guịnicōj man'án rẹ' nị̱ ạ gạn'anj rẹ' aj. —Daj gataj sij.
20 Ngaa nị̱ gataj Jesús gunun sí':
—Hua huej nụn xune aj. Nị̱ hua si-gạca' xataj chréj xata' nụn xú'. Sanị̱ nitaj rian gụna da'níj ni ngüị̱ huīnj mánj. —Daj gataj Jesús.
21 Ngaa nị̱ gataj ango tsínj nico' Jesús:
—Señor, dụná rẹ' sisị̱ gạn'anj sinīj gạchīnj chrē aj. —Daj gataj sij.
22 Sanị̱ gataj Jesús gunun sij:
—Guịnico' rẹ' man'ānj. Nị̱ gạ'nin' ruhuá rẹ' si gạchin' ango ni sij níman. Daj si rún' huin níman huin ni sij. —Daj gataj Jesús gunun sij.

Jesús calma la tempestad

23 Ngaa nị̱ gahui Jesús chruhua 'ngọ rịọ chréj rian nnee. Nị̱ hué daj gui'yaj ni tsínj nico' sij nej.
24 Hué dan nị̱ naxụman nịn' ruhua nnee gui'yaj 'ngọ nanẹ nucuaj xxi. Nị̱ gachin nnee rian rịọ nụn ni sij. Sanị̱ gatoj Jesús.
25 Ngaa nị̱ gan'anj ni tsínj nico' Jesús jnạchi ni sij sí'. Nị̱ gataj ni sij:
—Señor, gạnacaj rẹ' man'an né'. Daj si ruhua gạhui' né'. —Daj gataj ni sij.
26 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—Nị̱ ụn sin huin nị̱ xu'ui' ni é rẹ' únj. Dọj xuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
Ngaa nị̱ nachica sij. Nị̱ ga'mi huee sij rian nanẹ ngạ rian nnee daj. Ngaa nị̱ gahuin din'inj ruhua daran'anj.
27 Ngaa nị̱ gan'anj ruhua ni tsínj daj ni'yaj ni sij Jesús. Nị̱ gataj ni sij:
—Nị̱ ụn tsínj huin tsínj nan, nị̱ da' nanẹ ngạ nnee dagahuin si-nụguan' sij únj. —Daj gataj ni tsínj nico' Jesús rian dugüi' ni sij.

Los endemoniados gadarenos

28 Nị̱ guisíj Jesús anéj chrej du'ua laguna xxi rian huin do'ój ni tsínj gadareno. Nị̱ gahui huịj tsínj nụn nanẹ xị̱'i niman scanij rian achin' ni níman ga'nạ' nụngüej sij rian nne Jesús. Nị̱ huee nịn' ruhua nụngüej sij. Xi'í daj nị̱ na'ue gạchin ni ngüị̱ chrej da mánj.
29 Nị̱ gaguáj nụngüej sij rian Jesús. Nị̱ gataj nụngüej sij:
—Nitaj si huaj si diguíj rẹ' ngạ nụngüej únj Jesús huín rẹ' da'níj Yan'anj xạnga' saj. Ga'nạ' rẹ' nan ngaa achin güi guị̱'yaj Yan'anj castigo nụngüej únj. —Daj gataj nụngüej tsínj daj gunun Jesús.
30 Nị̱ hua gạn' xi'í quij mán 'ngọ xi'nin' xxi ni xacáj xa xuj.
31 Ngaa nị̱ ga'mi yaco ni nanẹ xị̱'i gunun Jesús. Nị̱ gataj ni sij:
—Sisị̱ guịri rẹ' únj niman nụngüej tsínj nan, nị̱ gạ'nij rẹ' gạn'anj únj gạtu únj niman ni xacáj daj. —Daj gataj ni nanẹ xị̱'i gunun Jesús.
32 Ngaa nị̱:
—Güịj ni é rẹ'. —Daj gataj Jesús.
Hué dan nị̱ gahui ni nanẹ xị̱'i daj niman nụngüej tsínj daj. Nị̱ gatúj ni sij niman ni xacáj daj. Ngaa nị̱ 'ngọ gan'anj guẹ xi'nin' xacáj daj guinij

xú' chrą 'ngǫ huej. Nį guinij ni xuj chruhua laguna daj. Nį gahui' ni xuj chruhua nnee.
33 Ngaa nį gunánj ni tsínj dugumi ni xacáj daj nąn' ni sij xánj ni sij. Nį nata' ni sij daran' si gahuin ngą nụngüej tsínj nụn nanę xį'i chruhua niman.
34 Hué dan nį gahui daran' ni ngüį mąn xuman' daj gan'anj ni sij rian nne Jesús. Nį ngaa guini'i ni sij Jesús, nį ga'mi yaco ni sij rian sí' sisį gąhui sí' xánj ni sij gąn'anj sí' ango yu'uj.

9

Jesús sana a un paralítico

1 Ngaa síj nį gahui Jesús chruhua 'ngǫ riǫ. Nį gachin sij anéj chrej du'ua laguna xąchij daj. Nį nąn' sij xánj sij.
2 Hué dan nį nicaj ni sij 'ngǫ tsínj nare' dacój rian 'ngǫ chrun chréj ga'ną' ni sij rian Jesús. Nį ngaa guini'i Jesús sisį dąj guxuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij sí', nį gataj sij rian tsínj a'nan' daj:
—Gąhuin nią' ruhuá rę' jnąnj. Daj si nicā 'ngǫ niman nico xi'í si-gąquin' rę' aj. —Daj gataj Jesús gunun sij.
3 Ngaa nį gani ruhua dǫj ni tsínj digyán ley niquin' ngą Jesús: “A'mi quij tsínj nan rian Yan'anj anj.” Hué daj gani ruhua ni sij.
4 Sanį guini'i Jesús si gani ruhua ni sij. Nį gataj sí':
—Nį ụn sin huin nį ani quij ruhua ni é rę' únj.
5 Hua huįj nuguan' gą'ue gątā gụnun tsínj nan. Asį gą'ue gątā gụnun sij: “Nicā 'ngǫ niman nico xi'í si-gąquin' rę' ní'.” Asį gą'ue gątā gụnun sij: “Nąchica rę' gąche rę' są'.” Nį ụn gǫ'ngo nụngüej nuguan' nan cu doj, ruhua á rę' únj.
6 Nį huin ruhuāj sisį xącaj ni é rę' cuenta sisį nicaj sūnj rian xungüį nan huīnj da'níj ni ngüį. Nį gą'ue guịnicā 'ngǫ niman nico xi'í si-gąquin' ni ngüį aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
Ngaa nį gataj sij gunun tsínj nare' dacój daj:
—Atā gụnun man'án rę' sisį nąchica rę', nį nącaj rę' chrun chréj daj. Nį güįj nąn' ducuá rę' nánj. —Daj gataj Jesús gunun sij.
7 Ngaa nį nachica tsínj a'nan' dacój daj nąn' sij ducuá sij.
8 Nį ngaa guini'i ni ngüį si gahuin, nį gan'anj ruhua ni sij. Nį ga'mi są' ni sij rian Yan'anj. Daj si riqui Yan'anj sisį gąnahuin ni ngüį, guị'yaj Jesús huin sí' 'ngǫ tsínj.

Llamamiento de Mateo

9 Nį ngaa gahui Jesús yu'uj daj, nį guini'i sij 'ngǫ tsínj gụ'naj Mateo. Nį nne sí' rian mesa a'nej sí' san'anj güenda gobierno. Ngaa nį gataj Jesús gunun sí':
—Guịnico' sǫ' yūnj gụn'. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nį naxụman Mateo nico' sí' Jesús gan'anj sí'.
10 Nį ngaa gane Jesús rian mesa chruhua 'ngǫ hue' daj, nį guxuman ga'į ni tsínj a'nej san'anj güenda gobierno ngą ni tsínj 'yaj gaquin'. Nį gane nụguan'an ni sij ngą Jesús ngą ni tsínj nico' Jesús nej.
11 Nį ngaa guini'i ni tsínj fariseo, nį nachínj snan'anj ni sij ni tsínj nico' Jesús. Nį gataj ni sij:
—Nį ụn sin nį xa tsínj digyán rian ni é rę' ngą ni tsínj a'nej san'anj ngą ni tsínj 'yaj gaquin' únj. —Daj gataj ni sij.

12 Nḭ ngaa gunun Jesús si gataj ni sij ni gataj sí':
—Nitaj si ní'yanj ni ngüḭ hua sạ' ngạ 'ngọ tsínj 'yaj gọno'o mánj. Sanḭ ni
ngüḭ a'nan' ní'yanj 'ngọ tsínj gọno'o aj.
13 Ngaa nḭ güij gạhuin chrụn ni é rẹ' ụn sin huin nuguan' nan ruhuaj
gata: "Huin ruhuāj sisḭ gạhuin 'ḭ ruhua ni é rẹ' guḭni'yaj ni é rẹ' ni dugüi'
ni é rẹ'. Nḭ nun huin ruhuāj si rḭqui ni é rẹ' xucu riānj mánj." Hué daj
gataj rian si-nụguan' Yan'anj. Daj si sé si 'nāj gạquīn ni ngüḭ hua sạ'. Sanḭ
'nāj gạquīn ni ngüḭ 'yaj gaquin' sisḭ gạnani ruhua ni sij xi'í si-gạquin' ni sij
aj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj fariseo daj.

La pregunta sobre el ayuno

14 Ngaa nḭ ga'nạ' ni tsínj nico' Juan rian Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn sin 'yaj ni únj ayuno ngạ ni tsínj fariseo. Nḭ ni tsínj nico' man'án
rẹ', nḭ nitaj si 'yaj ni sij ayuno únj. —Daj gataj ni sij.
15 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj xacaj yun'unj xạna, da'nga' daj 'yā. Nḭ ngaa
gạhuin gui'yanj xạcaj 'ngọ tsínj daj yun'unj xạna, nḭ sḭ gạ'ue nạni ruhua
ni tsínj gan'anj gui'yanj daj. Sanḭ hua 'ngọ güi ngaa guḭda'a ni tsínj quij
tsínj xạcaj yun'unj xạna daj. Ngaa nḭ guḭ'yaj ni tsínj nico' man'ānj ayuno
aj.
16 'Sḭ ga'ue gạnara né' 'ngọ atsij nạca ngạ atsij rẹ'e mánj. Daj si hué guẹ
atsij nạca naraj né' daj, guḭ'yaj sisḭ tsḭtsi' atsij rẹ'e daj. Nḭ gạnahuin xạchij
rian naraj né'.
17 Nḭ dạj rún' hua nnee vino hua si-nụguan'ānj. Nḭ sḭ gạ'ue gạ'nij né'
nnee vino nạca chruhua 'ngọ nnij rẹ'e. Daj si tsḭtsi' nnij daj, guḭ'yaj vino
nạca daj. Hué dan nḭ 'ngọ guẹre' vino ngạ nnij. Ngaa nḭ hua niạn si gạ'nij
né' vino nạca chruhua nnij nạca. Nḭ hué ducuánj daj gạ'ue dụgumi né'
vino daj ngạ nnij nej. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' Juan.

La hija de Jairo y la mujer que tocó el manto de Jesús

18 Nḭ ngaa ga'mi Jesús nuguan' daj, nḭ ga'nạ' 'ngọ tsínj huin achij. Nḭ
ganiquin' ráj dạcoj sij rian Jesús. Nḭ gataj sij:
—Acuan' gahui' da'nḭ xạnāj. Sanḭ gạn'anj né' gụta' rẹ' ra'á rẹ' rian unj
anj. Ngaa nḭ gạ'ue nạhuin nḭ'na' unj. —Daj gataj tsínj daj gunun Jesús.
19 Ngaa nḭ naxụman Jesús gan'anj sij ngạ ni tsínj nico' sij ngạ tsínj daj.
20 Ngaa nḭ gahuin nḭchrun' 'ngọ yun'unj xạna a'nan' rucu Jesús si guisíj
xụhuij yo' uráj tun ún'. Nḭ ganun chrạ ra'a ún' du'ua si-gan' Jesús.
21 Daj si gani ruhua ún': "Urin si gạnūn chrạ ra'ā du'ua si-gan' sí', ngaa
nḭ nạhuīnj", ruhua ún'.
22 Sanḭ nanicạj Jesús guini'yaj sij rian ún'. Nḭ gataj sij:
—Gạhuin niạ' ruhuá rẹ' xica'uī. Daj si ganahuín rẹ', gui'yaj si guxuman
ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun ún'. Nḭ 'ngọ hora
ganahuin ún'.
23 Nḭ ngaa gatúj Jesús chruhua ducuá tsínj huin achij daj, nḭ guini'i sij
sisḭ mạn ni tsínj a'yanj ria. Nḭ guini'i sij sisḭ aguáj aco ni ngüḭ mán ni sij.
24 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Gạhui ni é rẹ' gạn'anj ni é rẹ' nẹ' chrej xẹ' aj. Daj si sé si gahui' tsin'
xạna da mánj. Sanḭ si ato nánj. —Daj gataj Jesús.
Nḭ ga'nga' nạco ni ngüḭ guini'i ni sij man'an Jesús.

25 Nḭ ngaa guisíj gahui ni ngüḭ nẹ' chrej xẹ', gui'yaj ni sij, asíj nḭ gatúj
Jesús rian ngaj níman daj. Nḭ guida'a sij ra'a ún'. Ngaa nḭ nachica ún'.
26 Nḭ gaxa'nḭ nuguan' daj xi'í si gui'yaj Jesús nḭn' gạchra' estado daj
gunun ni ngüḭ.

Dos ciegos reciben la vista

27 Nḭ ngaa gahui Jesús yu'uj daj, nḭ nico' huḭj tsínj duri daj. Nḭ gaguáj
nucuaj nụngüej tsínj daj Jesús aj. Nḭ gataj nụngüej sij:
—Gạnani yaco ruhuá rẹ' nḭ'yaj rẹ' nụngüej únj huín rẹ' da'níj David.
—Daj gataj nụngüej tsínj duri rian Jesús.
28 Nḭ ngaa gatúj Jesús chruhua hue', nḭ ga'nạ' nụngüej tsínj duri daj rian
sij. Nḭ gataj Jesús:
—Xuman ruhua nụngüej é rẹ' sisḭ gạ'ue gạnahuin nụngüej é rẹ' guḭ'yā
ní'. —Daj gataj Jesús.
—Xuman ruhua nụngüej únj, Señor. —Gataj nụngüej sij.
29 Ngaa nḭ ganun ra'a Jesús rian nụngüej tsínj duri daj. Nḭ gataj sij:
—Gạ'ue nạhuin sạ' nụngüej é rẹ' dạj rún' xuman ruhua nụngüej é rẹ'.
—Daj gataj Jesús gunun nụngüej sij.
30 Ngaa nḭ naxiguḭn rian nụngüej sij. Nḭ ga'nin' Jesús nico sun rian
nụngüej sij. Nḭ gataj sij:
—Gạ cuidado nụngüej é rẹ' sisḭ sḭ guini'i ni ngüḭ si nahuin nụngüej é rẹ',
gui'yā. —Daj gataj Jesús.
31 Sanḭ dyaj guisíj gahui nụngüej sij, nḭ nata' nụngüej sij rian daran' ni
ngüḭ mạn ni xuman' daj si gui'yaj Jesús ngạ nụngüej sij.

Un mudo habla

32 Nḭ ngaa gahui nụngüej tsínj daj, nḭ hua 'ngọ ni tsínj nicaj 'ngọ tsínj
ya'mi ga'nạ' ni sij rian Jesús. Nḭ nụn nanẹ xḭ'i niman sí'.
33 Nḭ ngaa guiri Jesús nanẹ xḭ'i niman sí', ngaa nḭ ga'ue ga'mi sí'. Nḭ
gahuin yan'anj ruhua ni ngüḭ xi'í si gui'yaj Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Nitaj ạman guini'i ni ngüḭ israelita 'ngọ nuguan' dạj rún' gui'yaj Jesús
nan mánj. —Daj gataj ni sij.
34 Sanḭ gataj ni tsínj fariseo:
—Ri Jesús nanẹ xḭ'i niman ni ngüḭ si chraquij sichre huin achij. —Daj
gataj ni sij.

La mies es mucha

35 Ngaa nḭ gachéj Jesús daran' ni xuman' ngạ daran' ni rancho. Nḭ digyán
sij nuguan' chruhua si-nuhui ni tsínj israelita. Nḭ ganata' sij nuguan' sạ'
xi'í si nicaj sun Yan'anj. Nḭ gui'yaj sij sisḭ gạnahuin daran' ni ngüḭ a'nan'
daran' rian xi'ḭ.
36 Nḭ ngaa guini'i Jesús sisḭ ga'nạ' nico ni ngüḭ rian sij, nḭ nahuin 'ḭ ruhua
sij ni'yaj sij ni sí'. Daj si dạj rún' huin xachij nitaj tsínj dugumi xuj, nḭ hué
daj huin ni sij. Nḭ guiran' ni sij sayun. Nḭ nun xugüi ruhua ni sij si guḭ'yaj
ni sij.
37 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:
—Xạnga' nḭ dạj rún' huin strigo ganacọ ngaa guisíj hora gạ'nin' ni sij,
da'nga' daj huin ni sij. Nḭ hua nico sun rian né'. Sanḭ dọj huin ni tsínj
a'nin' strigo daj.
38 Ngaa nḭ gạchinj jni'yaj ni é rẹ' rian Yan'anj sisḭ gạ'nij Yan'anj tsínj
gạn'anj guḭ'yaj sun gạ'nin' strigo daj. Daj si dạj rún' huin tsínj dọ'oj huin
Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

10

Elección de los doce apóstoles

1 Ngaa nḭ gaquínj Jesús gạ'na' ni xṵhuij ni tsínj nico' sij. Nḭ ga'ui' sij sun
rian ni sí' sisḭ guḭnicaj ni sí' sun rian ni nanẹ xḭ'i. Hué dan nḭ gạ'ue gạhuin
nucuaj ni sí' guḭri ni sí' nanẹ xḭ'i chruhua niman ni ngüḭ. Nḭ gạ'ue guḭ'yaj
ni sí' sisḭ gạnahuin ni ngüḭ a'nan' daran' rian xi'ḭ.
2 Nḭ hué nan huin ni si-xugüi ni xṵhuij ni tsínj apóstol gune' Jesús huin
ni tsínj nata' rian ni ngüḭ xi'í sí'. Nḭ 'ngọ tsínj daj huin Simón. Nḭ hué
daj gṵ'naj sij Pedro nej. Nḭ Andrés huin jnánj sij. Nḭ ango sij huin Jacobo
da'níj Zebedeo. Nḭ jnánj Jacobo huin Juan.
3 Nḭ ango sij huin Felipe ngạ Bartolomé nej, Tomás nej, Mateo tsínj ga'nej
san'anj güenda gobierno nej, Jacobo da'níj Alfeo nej, Tadeo nej,
4 Simón nej, gṵ'naj sí' cananita nej, ngạ Judas Iscariote huin sí' tsínj
naga'ui' Jesús rian ni tsínj nicaj sun.

Misión de los doce

5 Ngaa nḭ ga'níj Jesús xṵhuij tsínj daj gạn'anj ni sí'. Nḭ gataj sij gunun ni
sí':
—Sḭ gan'anj ni é rẹ' ni xánj ni tsínj 'nạ' anéj chrej mánj. Nḭ sḭ gatuj ni é
rẹ' xánj ni tsínj samaritano mánj.
6 Sanḭ gạn'anj sạ' ni é rẹ' rian mạn ni tsínj israelita. Daj si dạj rún' huin
xachij gani'ya huin ni sij aj.
7 Gạn'anj ni é rẹ', nḭ nạta' ni é rẹ' rian ni ngüḭ. Nḭ gạtaj ni é rẹ': "Ruhua
guḭsij güi guḭnicaj sun Yan'anj rian xungüḭ." Daj gạtaj á rẹ' rian ni sij.
8 Gạnahuin ni ngüḭ a'nan', guḭ'yaj ni é rẹ'. Nḭ gạnahuin sạ' ni ngüḭ ran'
xi'ḭ lepra, guḭ'yaj ni é rẹ' nej. Nḭ gạna'nij ni níman, guḭ'yaj ni é rẹ' aj. Nḭ
guḭri ni é rẹ' nanẹ xḭ'i niman ni ngüḭ aj. Nḭ dạj rún' gui'yaj Yan'anj sinduj
rian ni é rẹ', nḭ da'nga' daj guḭ'yaj ni é rẹ' ngạ ni ngüḭ.
9 'Sḭ nicaj ni é rẹ' oro ngạ plata nej, cobre nej, gạn'anj ni é rẹ' mánj.
10 Nḭ ngaa huaj ni é rẹ' chrej, nḭ sḭ guinicaj ni é rẹ' nnánj huaj á rẹ' mánj.
Maan si guḭnicaj ni é rẹ' urin atsij gạn'anj ni é rẹ'. Nḭ sḭ guinicaj ni é rẹ'
canj ngạ corínj gạn'anj ni é rẹ' mánj. Daj si hua si chrej ni tsínj 'yaj sun
sisḭ xạ ni sij aj.
11 Nḭ ngaa huaj guḭsij ni é rẹ' 'ngọ xuman' asḭ 'ngọ rancho, nḭ nạno' ni
é rẹ' ducuá 'ngọ tsínj sạ' gṵna ni é rẹ'. Nḭ hué yu'uj da gṵna ni é rẹ' da
guḭsij güi gạn'anj ni é rẹ' ango yu'uj aj.
12 Nḭ ngaa huaj gạtu ni é rẹ' chruhua hue' daj, nḭ gạ'mi a ni é rẹ' nuguan'
sạ' rian ni ngüḭ mạn chruhua hue' daj gạtaj á rẹ' sisḭ din'inj guḭman ni sij.
13 Nḭ sisḭ ni ngüḭ sạ' huin ni ngüḭ nne chruhua hue' daj, ngaa nḭ gạhuin
din'inj ruhua ni sij dạj rún' gạtaj ni é rẹ' gṵnun ni sij. Sanḭ sisḭ sé ni ngüḭ
sạ' huin ni sij, ngaa nḭ sḭ gahuin din'inj ruhua ni sij mánj. Maan si gạ'nin'
ruhua ni é rẹ' ngạ si-nṵguan' ni é rẹ' aj.
14 Nḭ sisḭ hua 'ngọ tsínj na'uej ruhua nạhuin ra'a ni é rẹ', asḭ na'uej ruhua
sij gṵnun sij si-nṵguan' ni é rẹ', ngaa nḭ nạgunan' ni é rẹ' yo'ój chrṵ dacój
ni é rẹ' ngaa gạhui ni é rẹ' chruhua hue' daj, asḭ xuman' daj. Da'nga' daj
xạcaj ni sij cuenta sisḭ da'ui ni sij gaquin' xi'í si nun gunun ni sij si-nṵguan'
Yan'anj.
15 Xạnga' atā gṵnun ni é rẹ' sisḭ güi gạnahuij xungüḭ, nḭ huaj gạhuin
castigo ni tsínj daj si gạhuin castigo ni tsínj xḭ'i guimán asḭj ná xuman'
Sodoma ngạ xuman' Gomorra.

Persecuciones venideras

16 ’Nḭ'yaj ni é rẹ'. Rún' huin xachij huin ni é rẹ' a'nī gạn'anj ni é rẹ' dạni
ni xucu huee. Dạj rún' hua yoọ xucuáj, nḭ da'nga' daj gạ yoọ ni é rẹ'. Sanḭ
dạj rún' 'yaj sạ' xu'man, nḭ da'nga' daj guḭ'yaj sạ' ni é rẹ'.
17 Nḭ gạ cuidado ni é rẹ' ngạ si guḭ'yaj ni tsínj ngạ ni é rẹ'. Daj si nạga'ui'
ni sij rian ni tsínj nicaj sun ni é rẹ'. Nḭ dụguayun ni sij chruhua nuhui ni
é rẹ' nej.
18 Nḭ gạn'anj ni é rẹ' da' rian ni gobernado ngạ ni rey guḭ'yaj ni sij xi'ī̱j
aj. Ngaa nḭ gạhuin ni é rẹ' ni tsínj nạta' xi'ī̱j rian ni sij ngạ ni ngüḭ 'nạ'
anéj chrej aj.
19 Nḭ ngaa nạga'ui' ni sij ni é rẹ' rian ni tsínj nicaj sun, nḭ sḭ gahuin ruhua
ni é rẹ' ngạ si gạ'mi ni é rẹ' sisḭ dạj gạtaj ni é rẹ' gụnun ni sij mánj. Daj
si ngaa ruhua guḭsij hora gạ'mi ni é rẹ', nḭ Espíritu Santo huin si rḭqui
nuguan' gạ'mi ni é rẹ' gụnun ni tsínj da aj.
20 Daj si sé man'an ni é rẹ' huin si gạ'mi mánj. Sanḭ Espíritu Santo guḭ'yaj
da gạ'mi ni é rẹ' aj.
21 ’Nḭ nạga'ui' 'ngọ tsínj daj jnánj sij rian ni tsínj nicaj sun sisḭ gạhui' sí'.
Nḭ da'nga' daj guḭ'yaj ango sij ngạ da'níj sij nej aj. Nḭ nạnicaj ango ni tsínj
dạj gạtaj rụhua sij guḭni'i sij chrej sij ngạ nni sij. Nḭ gạhui' ni sí', guḭ'yaj ni
sij nej.
22 Nḭ sḭ gahuin xạn' ruhua ni ngüḭ guḭni'i ni sij ni é rẹ' xi'í si nico' ni é
rẹ' man'ānj mánj. Sanḭ ni ngüḭ gạ nḭca ruhua da gạnahuij ni sayun daj, nḭ
hué ni sij gạnacaj Yan'anj anj.
23 Nḭ sisḭ guḭ'yaj quij ni tsínj mạn 'ngọ xuman' ngạ ni é rẹ', ngaa nḭ gụnánj
ni é rẹ' ango xuman' gạn'anj án rẹ' aj. Xạnga' yya atā gụnun ni é rẹ' sisḭ
nun guḭsij gạche nḭn' ni é rẹ' ni xuman' rian mạn ni ngüḭ israelita da gạ'nāj
huīnj da'níj ni ngüḭ aj.
24 ’Sé si huin rian 'ngọ tsínj 'nạ' gạhuin chrụn daj ngạ tsínj digyán rian
sij. Nḭ sé si huin achij 'ngọ tsínj 'yaj sun daj ngạ si-xuru'ue sij.
25 Hua niạn si guḭran' tsínj 'nạ' gạhuin chrụn dạj rún' ran' tsínj digyán
rian sij. Nḭ hua niạn si guḭran' tsínj 'yaj sun dạj rún' ran' si-xuru'ue sij.
Nḭ sisḭ dugu'nạj ni sij sichre Beelzebú man'ānj, nḭ da'nga' daj gạtaj ni sij
gụnun ni tsínj 'yaj sun riānj nej. Daj si dạj rún' huin tsínj dụcua, nḭ da'nga'
daj huīnj. Nḭ dạj rún' huin ni tsínj nne nụguan'an ngạ tsínj dụcua, nḭ hué
daj huin ni tsínj 'yaj sun riānj anj.

A quién se debe temer

26 ’Hué dan nḭ sḭ guxu'ui' a ni é rẹ' rian ni sij mánj. Daj si sḭ ga'ue gạri huḭ
ni ngüḭ 'ngọ nuguan' mánj. Sanḭ hua 'ngọ güi nḭ nạxira' daran' nuguan'
aríj huḭ ni ngüḭ.
27 Ngaa nḭ nuguan' nan atā gụnun a ni é rẹ' rian hua ránj, nḭ nạta' á rẹ'
rian ni ngüḭ nẹ' chrej xẹ' gụnun ni sij. Nḭ ni nuguan' a'mi huīj gunun a ni
é rẹ' nḭ gạ'mi nucuaj á rẹ' nẹ' chrej xẹ' chruhua ducua á rẹ' gụnun ni ngüḭ.
28 ’Nḭ sḭ guxu'ui' a ni é rẹ' rian ni tsínj gạ'ue dạgahui' nneẹ cúj ni ngüḭ
mánj. Daj ni na'ue dạgahui' ni sij niman ni ngüḭ. Sanḭ gụxu'ui' a ni é rẹ'
rian Yan'anj. Daj si gạ'ue guḭ'yaj Yan'anj sisḭ gạ ni'ya nḭganj niman ni ngüḭ
ngạ nneẹ cúj ni sij rian yan'ạn.
29 ’Nḭ xạnga' nij du'ue huḭj xataj le 'ngọ moneda san'anj. Sanḭ sisḭ sḭ riqui
chrej ni é rẹ' nne xata' permiso, nḭ sḭ guinij 'ngọ xuj daj rian yo'ój mánj.
30 Nḭ hua naya Yan'anj da' gọ'ngo hué chrạ á rẹ' aj.

31 Xi'í daj nḭ sḭ guxu'ui' ni é rẹ' mánj. Daj si huaj ga ní'yanj án rẹ' si
ní'yanj ni xataj ga aj.
32 ’Hué dan nḭ daran' ni ngüḭ nạta' sisḭ nico' ni sij yūnj rian ni ngüḭ hué
daj gạ'mi sa'āj xi'í ni sij rian chrē nne xata'.
33 Sanḭ daran' ni ngüḭ na'uej ruhua nạta' rian ni ngüḭ sisḭ nico' ni sij yūnj,
nḭ sḭ ga'mi sa'āj rian xi'í ni sij rian chrē nne xata'.

Jesús, causa de división

34 ’Sḭ gani ruhua á rẹ' sisḭ ga'nāj chruhua xungüḭ nan sisḭ gạhuin din'inj
ruhua ni ngüḭ. Sé daj huin mánj. Sé si ga'nāj sisḭ gạhuin din'inj ruhua ni
sij mánj. Sanḭ gụnun' ni sij, 'yaj si ga'nāj.
35 Daj si ga'nāj sisḭ gụnun' 'ngọ tsínj daj ngạ chrej sij. Nḭ gụnun' 'ngọ
yun'unj xạna ngạ nni unj. Ni gụnun' 'ngọ yun'unj xạna daj ngạ nichẹj unj.
36 Nḭ ni ngüḭ mạn ducuá 'ngọ tsínj daj, nḭ gụnun' ni sij ngạ sí'.
37 Sisḭ 'ḭ ruhua 'ngọ tsínj daj ni'yaj sij chrej sij ngạ nni sij daj ngạ si 'ḭ
ruhua sij ni'yaj sij man'ānj, nḭ nun síj sij si guḭnicaj dugüi' sij ngạ man'ānj.
Nḭ sisḭ hua 'ngọ tsínj 'ḭ ruhua ni'ya da'nḭ sno'o sij ngạ da'nḭ xạna sij daj ngạ
si 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij man'ānj, nḭ nun síj sij si guḭnicaj dugüi' sij ngāj.
38 Nḭ ụn tsínj na'uej ruhua guḭran' sayun xi'í si nico' sij man'ānj, nḭ nun
síj sij guḭnicaj dugüi' sij ngāj.
39 Nḭ ụn tsínj huin ruhua nạcaj man'an, nḭ gạ ni'ya sij. Sanḭ ụn tsínj
gạ'uej ruhua gạhui' xi'īj, nḭ gạ nḭ'na' nḭganj sij aj.

Recompensas

40 ’Ni sisḭ gạnahuin ra'a ni ngüḭ ni é rẹ', nḭ da'nga' daj gạnahuin ra'a
ni sij man'āṇj. Nḭ tsínj gạnahuin ra'a man'āṇj, nḭ gạnahuin ra'a sij tsínj
ga'níj ga'nāj nej.
41 Nḭ ngüḭ gạnahuin ra'a 'ngọ tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj xi'í si 'nạ' sí'
rian Yan'anj, nḭ uyan gạnahuin ra'a ni sij ngạ tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj
daj ngaa nạru'ue Yan'anj rian ni ngüḭ. Nḭ ni ngüḭ gạnahuin ra'a 'ngọ tsínj
sạ' xi'í si sạ' sí', nḭ uyan gạnahuin ra'a ni sij ngạ tsínj sạ' daj ngaa nạru'ue
Yan'anj rian ni ngüḭ aj.
42 Nḭ dạj hua tsínj gạ'ui' 'ngọ tasa nnee nuhuij gọ'o 'ngọ tsínj hua lij xi'í
si nico' sij man'ānj, nḭ xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ guḭ'yaj sạ' Yan'anj
ngạ sij. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

11

Los mensajeros de Juan el Bautista

1 Nḭ ngaa guisíj ganahuij si digyán Jesús rian ni tsínj nico' sij, nḭ gahui
sij yu'uj daj gan'anj dḭgyán sij nuguan' sạ' rian ni ngüḭ mạn ni xánj ni sij.
2 Nḭ nụn Juan ducuagạ'. Nḭ ngaa gunun sij si gui'yaj Jesús, nḭ ga'níj sij
huḭj tsínj nico' sij gạn'anj nạchin' snan'anj Jesús.
3 Nḭ gataj nụngüej sij:
—Hué rẹ' huin tsínj gạ'na' nạcaj ni ngüḭ ní'. Asḭ gạna'uij únj si gạ'na'
ango tsínj ní'. —Daj gataj nụngüej tsínj daj gunun Jesús, gui'yaj Juan.
4 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Güḭj nụngüej é rẹ'. Nḭ nạta' nụngüej é rẹ' gụnun Juan si gunun
nụngüej é rẹ' ngạ si guini'i nụngüej é rẹ' nej.

5 Daj si xiguin ni'yaj ni tsínj duri. Ni chéj ni tsínj yacuan. Ni nahuin sa' ni ngüi a'nan' xi'i nnij nej. Ni naxi'níj chraquij ni tsínj so'o nej. Ni ganá'nij ni níman gahui' nej. Ni unun ni ngüi yaco ran' nuguan' sa'.
6 Ni gahui sa' 'ngo tsínj nitaj si nanicaj ruhua ni'yaj sij xi'īj. —Daj gataj Jesús gunun nungüej tsínj daj.
7 Ni ngaa huaj nan' nungüej sij rian Juan, ngaa ni gaxi'i Jesús ga'mi sa' sí' rian ni ngüi xi'í Juan. Ni gataj sij:
—Ni ngaa gan'anj ni é re' gunun ni é re' si-nuguan' Juan quij qui'yanj naco, ni daj hua sij guini'i a ni é re', ruhua á re' únj. Daj rún' 'yaj ria ngaa xinunj 'yaj nane, ni da'nga' daj 'yaj sij, ruhua á re' ní'.
8 Ni sisi sé daj 'yaj sí', ni un sin huin ni gan'anj ni'yaj ni é re' rian huaj sij únj. Gan'anj ni'yaj ni é re' 'ngo tsínj nun atsij nia' ní'. Sani sé daj huin sij mánj. Ni ni'i ni é re' sisi ni tsínj nun atsij nia', ni nne ni sí' ducuá rey.
9 Ni un sin huin ni gan'anj ni'yaj á re' rian nne sij únj. Asi 'ngo tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj ní'. Xanga' yya ni hué daj huin sij aj. Ni hua achij Juan daj nga daran' ango ni tsínj a'mi si-nuguan' Yan'anj anj.
10 ’Ni asij ná ni garun sa' 'ngo tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj xi'í Juan. Ni gataj Yan'anj:
A'nī 'ngo tsínj guinicaj nuguan' guchi' sij.
Ni tsínj daj guitaj dian sini rián re' gan'anj sij aj.
Ni gui'yaj xugüi sij si-chréj re'.
Daj gataj Yan'anj garun Isaías asij ná.
11 ’Ni xanga' atā gunun a ni é re' sisi scanij ni tsínj ga'nga, gui'yaj ni yun'unj xana, ni nitaj si rugüi' 'ngo tsínj huin achij daj rún' huin achij man'an Juan tsínj duguata' nnee. Sani tsínj hua lij nin' huin achij sij rian nicaj sun Yan'anj daj nga man'an Juan gaj.
12 Ni asij ngaa ga'na' Juan tsínj duguata' nnee, ni 'na' gahuin achij rian nicaj sun Yan'anj. Ni hué daj hua da güi acuan'. Ni ni tsínj hua sa' niman, ni huin ruhua ni sij sisi gahuin achij Yan'anj niman ni sij aj.
13 Daj si daran' ni tsínj nata' si-nuguan' Yan'anj rian ni ngüi asij ná da man'an Juan, ni ga'mi ni sij xi'í güi guinicaj Yan'anj sun. Ni da'nga' daj a'mi si-ley Yan'anj nej.
14 Ni sisi huin ruhua á re' guxuman ruhua á re' nga nuguan' nan, ni Juan huin Elías tsínj ga'na' daj rún' garun ni sij asij ná.
15 Ni tsínj nun chraquij, ni gunun sij nuguan' nan anj.
16 ’Ni daj un sin huin gui'yā guiri' digyānj rian án re' daj hua ni ngüi mán acuan' nan únj. Daj rún' 'yaj ni tsin' gan'anj gane rian yu'ue ngaa ducuj, ni agua ni dugüi', ni hué daj huin ni sij.
17 Ni ataj anin'inj: “Ga'yanj únj ria rian án re' saj. Sani nun guiran'anj án re' mánj. Garaj ni únj chra' stanga saj, ni nun gaco a ni é re' mánj.” Hué daj ataj ni tsin' rian ni dugüi' ni tsin' anj.
18 Daj si ga'na' Juan, ni nun xa sij chrachrúnj, ni nun go'o sij nnee vino mánj. Sani ataj ni ngüi sisi nun nane xi'i niman sij aj.
19 Asíj ni ga'na' da'níj ni ngüi huin man'ānj. Ni xāj, ni go'ōj aj. Ni ataj ni ngüi sisi huīnj 'ngo tsínj xa nasa' go'o nasa'. Ni huīnj 'ngo tsínj nicaj dugüi' nga ni ngüi 'yaj gaquin' nga ni tsínj a'nej san'anj, ataj ni sij xi'īj aj. Ni sisi xacaj ni ngüi cuenta daj 'yaj nungüej únj Juan, ni gahuin yya ruhua ni sij sisi chrun nungüej únj.

Ayes sobre las ciudades impenitentes

20 Ngaa nḭ gaxḭ'i Jesús nata' sij xi'í si-gąquin' ni tsínj mąn ni xuman' daj
rian gui'yaj sij nico si są' ngą si-fuerza sij. Nḭ hué daj ga'mi sij xi'í si nun
nąnicaj ruhua ni sí' xi'í si-gąquin' ni sí'.
21 Nḭ gataj Jesús:
—Niqui nḭn' ruhua niman án rę' huin ín rę' ni tsínj mąn xuman' Corazín
ngą xuman' Betsaida. Nḭ nun gui'yā si są' 'ną' rian Yan'anj ngą si-fuerzāj
xuman' Tiro ngą xuman' Sidón rún' gui'yā si są' xuman' Corazín ngą
xuman' Betsaida. Sanḭ sisḭ hué daj gui'yā, nḭ hua ganani ruhua ni tsínj
mąn Tiro ngą Sidón xi'í si-gąquin' ni sij asḭj ná. Nḭ hua gunụn ni sij atsij
dachrinj digyán ni sij sisḭ hua yya nanicąj ruhua ni sij xi'í si-gąquin' ni sij.
Nḭ hua gara ni sij yaj chrą ni sij aj.
22 Sanḭ atā gụnun ún rę' sisḭ ngaa guḭsij nągui'yaj Yan'anj ngą si-gąquin'
ni ngüḭ, nḭ guḭran' nico ni tsínj mąn xuman' Corazín ngą xuman' Betsaida
castigo daj ngą si guḭran' ni tsínj mąn xuman' Tiro ngą xuman' Sidón.
23 ’Nḭ atā gụnun ún rę' huin ín rę' ni tsínj mąn xuman' Capernaum sisḭ
nnę nḭn' ruhua á rę'. Xi'í daj ani ruhua á rę' sisḭ hua 'ueé nḭn' ruhua xánj
án rę' rún' hua xata' hua xánj án rę', ruhua á rę'. Sanḭ gąn'anj án rę' da'
daqui nḭn' ruhua rian hua rụmi', guḭ'yaj Yan'anj. Daj si sisḭ nụn gui'yā si
są' 'ną' rian Yan'anj ngą si-fuerzāj xuman' Sodoma dąj rún' gui'yā xánj án
rę', ngaa nḭ ga guę ngaj xuman' daj aj.
24 Sanḭ atā gụnun ún rę' sisḭ güi gą'na' nągui'yaj yya Yan'anj ngą si-
gąquin' ni ngüḭ, nḭ guḭran' ni é rę' doj castigo rian si guḭran' ni tsínj mąn
xuman' Sodoma. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüḭ.

Venid a mí y descansad

25 Nḭ ngaa daj, nḭ gataj Jesús gunun Yan'anj:
—A'mi sa'āj rián rę' huín rę' chrē nne xata'. Nḭ nicáj rę' sun xata' ngą
rian yo'ój nej aj. Nḭ a'mi sa'āj rián rę'. Daj si digyán rę' nuguan' są' nan
rian ni tsínj nun huin achij. Nḭ garij huḭ rę' nuguan' nan rian ni tsínj ni'i
nico ngą ni tsínj chrụn są' ni nuguan' nej.
26 Daj si hué daj garan' ruhuá rę' si gui'yáj rę' huín rę' chrē aj. —Daj
gataj Jesús gunun Yan'anj.
27 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni ngüḭ:
—Nariqui chrē daran' ni rasụn riānj anj. Nḭ ą 'ngọ ni ngüḭ nun ni'i dąj
hua da'níj Yan'anj mánj. Sanḭ urin chrē ni'i man'ānj. Nḭ ą 'ngọ ni ngüḭ
nun ni'i dąj hua man'an chrē nej mánj. Sanḭ urīnj ni'i chrē si huēj huin
da'níj Yan'anj anj. Nḭ ụn ngüḭ gąran' ruhuāj dḭgyānj, nḭ gą'ue dḭgyānj dąj
hua chrē rian nej.
28 ’Ngaa nḭ gąhua' daran' ni é rę' ninaj ata ni rasụn ya'ḭ riānj. Nḭ guḭ'yā
sisḭ nąran ruhua ni é rę' aj.
29 Nḭ guḭnico' ni é rę' man'ānj anj. Nḭ gąhuin chrụn ni é rę' ngą nuguan'
dḭgyānj rian ni é rę' aj. Daj si rún' hua 'ngọ xucu hua nḭ, nḭ da'nga' daj
huāj aj. Nḭ nitaj si yan'anj ruhuāj mánj. Ngaa nḭ gą'ue nąri' ni é rę' rian
nąran ruhua ni é rę' nej aj.
30 Daj si sé si 'ḭ sisḭ guḭnico' ni é rę' man'ānj nej mánj. Nḭ sé si 'ḭ sisḭ
gąche ni é rę' si-chrē. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüḭ.

12

Los discípulos recogen espigas en el día de reposo

1 Nị ngaa daj nị huaj Jesús dạni rian gunun ni sij strigo 'ngọ güi naránj
ruhua ni sij. Nị gachin xi'nạ riqui ni tsínj nico' sij. Ngaa nị gaxị'i ni sij
rocoj ni sij ca strigo. Nị xa ni sij.
2 Sanị ngaa guini'i ni tsínj fariseo, nị gataj ni sij gunun Jesús:
—Nị'yaj rẹ' si 'yaj ni tsínj nicó' rẹ' aj. Daj si na'uej si-ley Yan'anj sisị
da'nga' daj guị'yaj ni sij güi naránj ruhua né' mánj. —Daj gataj ni tsínj
fariseo gunun Jesús.
3 Ngaa nị gataj Jesús:
—Hua gaya ni é rẹ' si gui'yaj xí' David ní'. Daj si 'ngọ güi gachin xi'nạ
riqui ni dụgüi' sij.
4 Nị gatúj sij chruhua ducuá Yan'anj. Nị xa sij si-chrạchrunj Yan'anj. Nị
na'uej si-ley Yan'anj sisị xa ni dụgüi' sij chrachrúnj daj. Sanị urin ni chrej
xa chrachrúnj da aj.
5 ’Nị nun gạya ni é rẹ' si-ley Moisés nej mí'. Daj si 'yaj sun ni chrej
chruhua si-nuhui Yan'anj güi naránj ró' aj. Sanị nitaj gaquin' da'ui ni sij
nej mánj.
6 Nị atā gụnun ni é rẹ' sisị nan niquin' 'ngọ tsínj huin achij daj ngạ nuhui
da aj.
7 Nị gataj si-nụguan' Yan'anj: “Huin ruhuāj sisị gạhuin 'ị ruhua ni é rẹ'
nị'yaj ni é rẹ' ni ngüị. Nị nitaj si huin ruhuāj sisị dạgahui' ni é rẹ' xucu
riānj mánj.” Daj gataj si-nụguan' Yan'anj. Nị sisị unun ni é rẹ' ụn sin
huin ruhuaj nuguan' nan gata, nị sị guta' chre ni é rẹ' gaquin' ni ngüị nun
gui'yaj gaquin' mánj.
8 Daj si nicaj sūnj rian ni güi naránj ró' huīnj da'níj ni ngüị. —Daj gataj
Jesús gunun ni tsínj fariseo.

El hombre de la mano seca

9 Ngaa nị gahui Jesús yu'uj daj. Nị gatúj sij chruhua si-nuhui ni sí'.
10 Nị nne 'ngọ tsínj hua nạco ra'a daj. Ngaa nị nachínj snan'anj ni tsínj
fariseo Jesús. Nị gataj ni sij:
—A'uej si-ley Yan'anj sisị gạnahuin 'ngọ tsínj a'nan', guị'yaj né' güi
naránj ruhua né' ní'. —Daj gataj ni sij xi'í si huin ruhua ni sij gạ'mi gaquin'
ni sij xi'í Jesús.
11 Ngaa nị gataj Jesús:
—Sisị guịnij 'ngọ dan ni é rẹ' xachij chruhua yu'uj güi naránj ruhua ni
ngüị, nị sị gan'anj guịri ni é rẹ' xuj chruhua yu'uj da mí'.
12 Nị nịn' ruhua ní'yanj 'ngọ tsínj daj si ní'yanj 'ngọ xachij da aj. Hué
dan nị sạ' huin sisị guị'yaj sạ' né' güi naránj ruhua ni ngüị. —Daj gataj
Jesús gunun ni sij.
13 Ngaa nị gataj sij gunun tsínj a'nan' ra'a daj:
—Dụcua rẹ' ra'á rẹ' aj. —Daj gataj Jesús.
Nị hué daj gui'yaj sí', nị ganahuin ra'a sí' dạj rún' hua anéj ra'a sí'.
14 Sanị gahui ni tsínj fariseo. Nị daga'mi dugüi' ni sij dạj gạ'ue dạgahui'
ni sij Jesús.

El siervo escogido

15 Sanị ni'i Jesús si ani ruhua ni tsínj daj. Ngaa nị gahui sij. Nị gan'anj
sij yu'uj daj. Nị nico' nico ni ngüị gan'anj ni sij. Nị ganahuin daran' ni
ngüị a'nan', gui'yaj Jesús.
16 Nị ga'nin' sij sun sisị sị nuna ni sij ụn tsínj huin sij rian ni ngüị mánj.

17 Nị hué daj gahuin sisị gạhuin yya dạj rún' garun Isaías asịj ná xi'í
Yan'anj. Nị gataj sí':
18 Nan nne tsínj unánj guitsi riānj anj.
Nị hua ganacui man'ānj sij nej.
Nị huin sij tsínj 'ị ruhuāj.
Nị huin nịạ' ruhuāj ngạ sij nej.
Nị gạ'uīj Espíritu Santo gạ'na' niman sij nej.
Nị nạta' sij rian ni ngüị 'nạ' anéj chrej sisị 'ueé nạgui'yaj yyāj ngạ xi'í
si-gạquin' ni sí'.
19 Nị sị gunun' sij ngạ ni ngüị mánj.
Nị sị gaguáj sij mánj.
Nị sị gunun ni ngüị si gạ'mi nucuaj sij chruhua chrej mánj.
20 Nị sị gạquin' sij yoo guyu huin ni tsínj guere' ruhua, gui'yaj ni sayun
ran' ni sij.
Nị sị duna'aj sij chrạ candil na'ue ganụn sạ' yan'ạn huin ni tsínj na'ue
xạcaj sạ' si-chrej Yan'anj.
Hué dan nị guị'yaj gana nuguan' xạnga' gạ'mi tsínj 'yaj sun riānj ngaa
nạgui'yaj yya sij si-gạquin' ni ngüị.
21 Nị hué daj guị'yaj sij da gạna'uij daran' ni ngüị 'nạ' anéj chrej si guị'yaj
sạ' sij ngạ si-xugüi sij.
Daj gataj Yan'anj rian Isaías asịj hua ná.

La blasfemia contra el Espíritu Santo

22 Ngaa nị nicaj ni sij 'ngọ tsínj duri na'ue gạ'mi ga'nạ' ni sij rian Jesús.
Nị nụn nanẹ xị'i niman tsínj daj. Nị ganahuin sij, gui'yaj Jesús. Ngaa nị
ga'ue ga'mi sij. Nị naxiguịn rian sij nej.
23 Nị gahuin yan'anj ruhua daran' ni ngüị. Nị nachínj snan'anj ni sij ni
man'an ni dugüi' ni sij. Nị gataj ni sij:
—Hué sij huin da'níj tsínj gụ'naj David, ruhua á rẹ' ní'. —Daj gataj ni sij
xi'í Jesús.
24 Sanị ngaa gunun ni tsínj fariseo si gataj ni ngüị, nị gataj ni sij:
—Xi'í si-fuerza man'an sichre Beelzebú, nị gahuin nucuaj Jesús ri sij ni
nanẹ xị'i niman ni ngüị aj. —Daj gataj ni sij xi'í Jesús.
25 Nị ni'i Jesús si ani ruhua ni tsínj fariseo daj. Ngaa nị gataj sij:
—Sisị unun' ni dụgüi' 'ngọ ducuasun, nị guẹre' xuman' daj guị'yaj ni
man'an sij mán sij. Nị sisị unun' ni dụgüi' ni tsínj mạn 'ngọ xuman', ngaa
nị guẹre' xánj ni sij, guị'yaj sij. Nị hué daj gạhuin ngaa unun' 'ngọ tsínj
daj ngạ ni dugüi' sij mán ducuá sij.
26 Nị hué daj huin sisị guịri sichre Satanás man'an sichre Satanás niman
ni ngüị, nị huin ruhuaj gata sisị hué guẹ Satanás unun' ngạ Satanás. Nị sị
ga'ue gụnucuaj rian nicaj sun sichre da mánj.
27 Nị sisị rīj sichre niman ni ngüị ngạ si-fuerza Beelzebú, ngaa nị ụn tsínj
riqui sisị guịri ni tsínj nico' ni é rẹ' sichre niman ni ngüị, ruhua á rẹ' únj.
Hué dan nị dịgyán ni sí' sisị nitaj si hua nịca ruhua ni é rẹ' mánj.
28 Sanị sisị hua yya rīj sichre niman ni ngüị, 'yaj Espíritu Santo, ngaa nị
huin ruhuaj gata sisị ga'nạ' guịsij si guịnicaj sun Yan'anj scanij ni é rẹ' aj.
29 ’Sị ga'ue gạtu 'ngọ tsínj tụ chruhua ducuá 'ngọ tsínj nucuaj, guị'yaj tụ
sij si'yaj sí' mánj. Sanị hua sini numi tsínj daj tsínj si'yaj, ngaa nị gạ'ue
guị'yaj tụ sij si'yaj sí'.

30 ’Ni tsínj nitaj si nicaj dugüi' ngāj, nị unun' ni sij ngāj. Ni tsínj nitaj si naran' strigo ngāj, nị re'ej ni sij strigo. Nị 'yaj ni sij sisị na'ue guịnico' ni ngüị man'ānj.
31 Hué dan nị atā gụnun ni é rẹ' sisị gạ'ue guịnicaj Yan'anj niman nico xi'í daran' gaquin' 'yaj ni ngüị ngạ daran' nuguan' quij a'mi ni sij. Sanị daran' ni ngüị a'mi quij xi'í Espíritu Santo, nị sị ga'ue guịnicaj Yan'anj niman nico xi'í ni sij mánj.
32 Gạ'ue guịnicaj Yan'anj 'ngọ niman nico xi'í ni ngüị a'mi quij rian da'níj ni ngüị huin man'ānj. Sanị sị ga'ue guịnicaj Yan'anj 'ngọ niman nico xi'í ni ngüị a'mi quij xi'í Espíritu Santo mánj. Nị xungüị nan ngạ xungüị gạ'na', nị sị guinicaj Yan'anj niman nico xi'í ni sij mánj.
33 ’Sisị sạ' 'ngọ chrun daj, gui'yaj á rẹ', nị gạyu chruj sạ' chraj. Sanị sisị xi'ị 'ngọ chrun daj, gui'yaj á rẹ', nị sị gayu chruj sạ' chraj nej mánj. Daj si ni'i né' sisị digyán chruj daj dạj hua chrun ayu chruj daj.
34 Da'níj xucuáj huin a ni é rẹ'. Dạj gạ'ue gạ'mi ni é rẹ' nuguan' sạ' nị man'an ni é rẹ' huin quij únj. Daj si du'ua ni ngüị a'mi ngạ nuguan' nụn chruhua niman ni sij.
35 Ngạ tsínj sạ', nị a'mi sij ni nuguan' sạ'. Daj si hua sạ' niman sij. Nị tsínj quij hua, nị a'mi sij ni nuguan' quij. Daj si quij hua niman sij aj.
36 Nị atā gụnun a ni é rẹ' sisị daran' ni é rẹ' nạga'ui' cuenta ngạ daran' ni nuguan' nitaj si ní'yanj rian Yan'anj güi nạgui'yaj yya Yan'anj si-gạquin' ni ngüị.
37 Nị gạtaj Yan'anj sisị sạ' ni é rẹ' asị da'ui ni é rẹ' gaquin' xi'í ni nuguan' ga'mi ni é rẹ' guimán ni é rẹ' xungüị nan. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

La generación perversa demanda señal

38 Hué dan nị gataj gọ'ngo ni tsínj digyán ley ngạ ni tsínj fariseo gunun Jesús:
—Huin ruhua únj guịni'i únj guị'yáj rẹ' 'ngọ si sạ' ngạ si-fuerzá rẹ'. —Daj gataj ni sij.
39 Ngaa nị gataj Jesús:
—Huin ruhua ni tsínj xị'i guịni'i ni sij sisị guị'yā 'ngọ si sạ' ngạ si-fuerzāj aj. Daj si duna ni sij Yan'anj. Sanị sị gui'yā 'ngọ si sạ' ngạ si-fuerzāj guịni'i ni sij mánj. Urin si guiran' tsínj gụ'naj Jonás huin si guịni'i ni sij. Nị huin sí' 'ngọ tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asịj ná.
40 Nị dạj rún' gunụn Jonás huạ'nij güi huạ'nij yan' riqui xucuaj xxi, nị da'nga' daj guị'nij da'níj ni ngüị huạ'nij güi huạ'nij yan' riqui yo'ój.
41 Nị güi gạnahuij xungüị ngaa nạgui'yaj Yan'anj xi'í si-gạquin' ni ngüị, nị gạniquin' ni tsínj guimán xuman' Nínive ngạ ni tsínj mạn acuan'. Nị gạtaj ni tsínj daj sisị da'ui ni tsínj mạn acuan' gaquin'. Daj si ganani ruhua ni tsínj guimán Nínive daj xi'í si-gạquin' ni sij ngaa gunun ni sij si nata' Jonás si-nụguan' Yan'anj gunun ni sij. Nị yu'uj nan niquin' 'ngọ tsínj huin achij daj ngạ Jonás.
42 Nị ngaa guịsij güi guị'yaj yya Yan'anj ngạ ni gaquin', nị gạniquin' reina 'nạ' nẹ' Sur gạtaj ún' sisị da'ui ni ngüị mạn yyạj gaquin'. Nị gạhuin ni sij castigo nej. Daj si ga'nạ' ún' da' xi'í nịn' xungüị gụnun ún' si-nụguan' tsínj gụ'naj Salomón. Nị chrụn sí' si-nụguan' Yan'anj anj. Sanị huin achij man'ānj daj ngạ Salomón rian ni é rẹ'.

El espíritu inmundo que vuelve

43 ’Nḭ ngaa gahui 'ngǫ nanę xḭ'i niman 'ngǫ tsínj daj, nḭ chéj nanę xḭ'i
daj 'ngǫ yu'uj hua nąco nano' nanę daj nḭ ą nąran ruhuaj. Sanḭ nun nąri'
nanę daj rian nąran ruhuaj.
44 Ngaa nḭ: “Nąnicaj rụhua' yūnj ducuāj rian gahuī”, ataj nanę daj. Nḭ
ngaa nanicąj nanę daj, nḭ nari' nanę 'ngǫ hue' hua ní'nij. Nḭ hua naca'
nej. Nḭ nagui'yaj są' nej hue' daj. Nḭ da'nga' dąj rún' huin hue' daj hué daj
huin niman tsínj daj.
45 Ngaa nḭ gan'anj nanę daj nąno'-ó' ango ichij nanę quij hua daj ngą
man'an nanę. Nḭ daran' ni nanę daj gąnatu nụguan'an niman tsínj daj
rụhua' yún. Nḭ guḭran' sij nico sayun daj ngą si guiran' sij asḭj sini yąn. Nḭ
hué daj gąhuin ngą ni ngüḭ quij mán yyąj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj
digyán ley ngą ni tsínj fariseo.

La madre y los hermanos de Jesús

46 Nḭ ngaa hua guę a'mi Jesús rian ni ngüḭ, nḭ niquin' nni sij ngą ni jnánj
sij nę' chrej xę' hue' daj. Nḭ gataj ni sij sisḭ huin ruhua ni sij gą'mi ni sij
ngą sí'.
47 Nḭ ganata' 'ngǫ tsínj daj rian Jesús:
—Nní rę' ngą ni jnánj rę' ana'uij niquin' nę' chrej xę' huin ruhua anin'
sij gą'mi anin' sij ngą rę'. —Daj gataj sí' rian Jesús.
48 Sanḭ gataj Jesús gunun tsínj daj.
—Nḭ ụn ngüḭ xąna huin nnī rian man'ānj, ruhuá rę' únj. Nḭ ụn tsínj huin
jnān rian man'ānj, ruhuá rę' únj. —Daj gataj Jesús.
49 Ngaa nḭ digyán sij ra'a sij nę' mán ni tsínj nico' sij, nḭ gataj sij:
—Hué nnī ngą ni jnān huin ni tsínj mąn nan.
50 Daj si ụn tsínj dagahuin si aran' ruhua chrē nne xata', nḭ hué ni sij
huin jnān ngą xica'uī nej, nnī nej aj. —Daj gataj Jesús.

13

Parábola del sembrador

1 Ngaa nḭ güi daj nḭ gahui Jesús hue' daj gan'anj gąne sij du'ua laguna
xąchij.
2 Nḭ ganahuin yu' nico ni ngüḭ rian sij. Ngaa nḭ gatúj sij chruhua 'ngǫ
riǫ chéj rian nnee gan'anj gąne sij. Nḭ niquin' daran' ni ngüḭ ni'yaj ni sij
du'ua laguna daj.
3 Nḭ nani sij ga'ḭ cuento digyán sij rian ni ngüḭ. Nḭ gataj sij:
—Gahui 'ngǫ tsínj gan'anj dągaman' cąn.
4 Nḭ ngaa dagaman' sij, nḭ guinij dǫj cąn daj chruhua chrej aj. Nḭ ga'nąʼ
guę xataj, nḭ xa xú' cąn daj.
5 Nḭ guinij dǫj cąn rian yo'ój yej rian nitaj nico yo'ój nụn. Nḭ chira' yoǫ
cąn daj. Daj si nitaj si hua nico yo'ój rian yej daj.
6 Sanḭ ngaa gahui güi gurununj, nḭ gaca coj daj, gui'yaj nnán. Daj si nitaj
ya'ą siụ. Nḭ ganacǫ rá'yanj coj daj.
7 Nḭ gayu dǫj cąn scanij tanj. Nḭ gachrij yoǫ tanj. Hué dan nḭ ganę coj
daj, gui'yaj tanj.
8 Nḭ gayu dǫj cąn ango yo'ój są'. Nḭ gayu są' cąn. Nḭ 'ngǫ coj gahui 'ngǫ
ciento cąn. Nḭ ango coj gahui huą'nij xia cąn. Nḭ ángo coj gahui cǫ chi'
cąn daj.
9 ’Sisḭ nụn chraquíj rę', nḭ gụnun rę' nej aj. —Daj gataj Jesús gunun ni
ngüḭ.

Propósito de las parábolas

10 Hué dan nḭ gahuin nḭchrun' ni tsínj nico' Jesús rian sí'. Nḭ nachínj
snan'anj ni sij sí'. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ṵn sin huin nḭ naní rẹ' cuento digyán rẹ' rian ni ngüḭ únj. —Daj
gataj ni sij.
11 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Rian ni é rẹ' riqui Yan'anj sisḭ guḭni'i ni é rẹ' dạj hua ni nuguan' huḭ
rian nicaj sun Yan'anj. Sanḭ nun dḭgyán Yan'anj nuguan' daj rian ango ni
sij.
12 Daj si tsínj unun, nḭ gạ'ui' nico Yan'anj rian sí'. Nḭ guḭni'i nico sí'. Sanḭ
tsínj nitaj si unun, nḭ gạ'ne Yan'anj dọj si unun sí'.
13 Xi'í daj nḭ nanīj 'ngọ cuento digyānj rian ni ngüḭ. Ngaa nḭ guḭni'yaj ni
sij. Sanḭ nun guḭni'i ni sij. Nḭ gṵnun ni sij. Sanḭ na'ue xạcaj ni sij cuenta.
14 Nḭ hué daj gahuin yya si ga'mi tsínj gṵ'naj Isaías tsínj ga'mi si-nṵguan'
Yan'anj asḭj ná, 'yaj ni sij. Daj si gataj sí':
Gṵnun chraquij ni é rẹ'.
Sanḭ sḭ gara da'nga' ruhua ni é rẹ' mánj.
Guḭni'yaj ni é rẹ'.
Sanḭ sḭ guini'i ni é rẹ' mánj.
15 Daj si tsḭ niman ni ngüḭ nan.
Nḭ hua ránj chraquij ni sij.
Nḭ adin rian ni sij nej.
Ngaa nḭ sḭ ga'ue guḭxiguin, guḭ'yaj ni sij mánj.
Nḭ sḭ ga'ue gṵnun ni sij nej mánj.
Nḭ sḭ ga'ue gạra da'nga' ruhua ni sij mánj.
Nḭ sḭ ga'ue nạnicaj ni sij gạ'na' ni sij riānj sisḭ gạnahuin ni sij, guḭ'yā mánj.
Hué daj gataj Yan'anj ga'mi Isaías asḭj ná.
16 ’Sanḭ hua xi'í si gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ'. Daj si ni'i rian ni é rẹ'. Nḭ
unun chraquij ni é rẹ' nej.
17 Nḭ xạnga' atā gṵnun ni é rẹ' sisḭ asḭj ná, nḭ nḭn' ruhua gahuin ruhua
nico ni tsínj ga'mi si-nṵguan' Yan'anj ngạ nico ni tsínj hua sạ' niman guḭni'i
ni sij dạj rún' ni'i ni é rẹ'. Sanḭ nun guḭni'i ni sij mánj. Nḭ gahuin ruhua
ni sij gṵnun ni sij si unun ni é rẹ' saj. Sanḭ sḭ gunun ni sij mánj.

Jesús explica la parábola del sembrador

18 ’Ngaa nḭ gṵnun ni é rẹ' ṵn sin huin ruhua cuento daj gạta.
19 Ngaa na'ue gạra da'nga' sạ' ruhua 'ngọ tsínj daj gunun sij nuguan'
sạ' xi'í si nicaj sun Yan'anj, nḭ 'nạ' sichre. Nḭ gạnaxun sichre nuguan' sạ'
gunun sij. Nḭ dạj rún' huin cạn guinij du'ua chrej, nḭ da'nga' daj huin tsínj
dạj.
20 Nḭ dạj rún' huin cạn guinij scanij yo'ój yej, nḭ hué daj huin tsínj gunun
si-nṵguan' Yan'anj. Nḭ 'ngọ hora nahuin ra'a sij nuguan' daj. Nḭ gahuin
niạ' ruhua sij.
21 Sanḭ 'yaj sij rún' 'yaj 'ngọ coj nitaj nico ya'ạ siu. Nḭ ngaa gạ'na' 'ngọ
sayun chran' yun'unj ango ni tsínj xi'í si-nṵguan' Yan'anj, ngaa nḭ jna sij
si-chrej Yan'anj.
22 Nḭ cạn guinij scanij tanj daj, nḭ da'nga' daj huin ango tsínj unun
nuguan' sạ'. Sanḭ huin ruhua sij guḭri' sij rasṵn mạn ruhua xungüḭ nan. Nḭ
digya' yun'unj san'anj sij si nahuij ruhua sij gạhuin xuru'ue sij. Nḭ guere'
nuguan' sạ' mạn chruhua niman sij. Nḭ nitaj si 'yaj sạ' sij gạ mánj.

23 Nḭ cạn guinij rian yo'ój sạ', nḭ da'nga' daj huin ango tsínj unun nuguan'
sạ'. Nḭ raj da'nga' ruhua sij nuguan' daj. Nḭ 'yaj sạ' sij. Nḭ 'yaj 'ngọ tsínj
daj dạj rún' 'yaj 'ngọ coj ngaa ayu 'ngọ ciento cạn. Hué daj 'yaj ni tsínj
unun sạ' si-nụguan' Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

Parábola del trigo y la cizaña

24 Hué dan nḭ nani Jesús ango cuento digyán sij rian ni sí'. Nḭ gataj sij:
—Rún' huin 'ngọ tsínj dagaman' cạn sạ' rian do'ój sij, da'nga' daj huin
rian nicaj sun Yan'anj.
25 Sanḭ ngaa atoj daran' ni sij, nḭ guisíj 'ngọ tsínj unun' ngạ tsínj daj
dagaman' sí' cạn xḭ'i riqui yo'ój daj, nḭ gan'anj sí'.
26 Nḭ ngaa gachij strigo, nḭ gani ca chraj. Nḭ hué daj gurugüi' ango coj
nitaj si hua sạ' scanij strigo daj.
27 Hué dan nḭ gan'anj gạtaj ni tsínj 'yaj sun rian tsínj dọ'oj. Nḭ gataj ni
sij: “Señor, sisḭ hua sạ' dagamán' rẹ' rian do'ój rẹ', nḭ nḭ ạ 'nạ' coj xḭ'i nan
únj.” Daj gataj ni sij.
28 Ngaa nḭ: “Gui'yaj 'ngọ tsínj unun' ngāj”, ataj tsínj dọ'oj gunun ni sij.
Ngaa nḭ nachínj snan'anj ni tsínj 'yaj sun rian sí': “Ruhuá rẹ' sisḭ gạn'anj
únj gọrocoj únj coj xḭ'i daj ní'”, ataj ni sí'.
29 Sanḭ gataj tsínj dọ'oj daj: “Sḭ ga'ue gọrocoj a ni é rẹ' coj xḭ'i daj nun
sạ' nun hué daj gọrocoj a ni é rẹ' strigo nej.
30 Sanḭ sạ' huin sisḭ dụna acuan' án rẹ' si da gạchij nụguan'anj, ngaa nḭ
gạ'nī ni tsínj 'yaj sun gạn'anj nạran' sini ni sij coj xḭ'i daj. Ngaa nḭ nụmi ni
sij rumi coj daj gạ'nij ni sij rian yan'ạn gạca-á'. Asíj nḭ nạra sạ' ni sij strigo
chruhua si-gurūj nánj”, ataj tsínj dọ'oj rian ni sij. —Daj gataj Jesús gunun
ni ngüḭ.

Parábola de la semilla de mostaza

31 Nḭ hué daj ganani Jesús ango cuento rian ni sij. Nḭ gataj sij:
—Dạj rún' hua cạn cuej nasa ngaa dagaman' 'ngọ tsínj daj rian do'ój sij,
nḭ da'nga' daj hua rian nicaj sun Yan'anj xata'.
32 Nḭ hué cạn daj huin cạn le nne ngạ ango ni cạn. Sanḭ ngaa gạchi, nḭ
gạhuin xacanj daj ngạ ango ni coj. Nḭ dạj rún' huin chrun mán rian yo'ój
huin-ín'. Nḭ 'nạ' ni xataj 'yaj xú' si-gạca' xú' chrạ coj daj. —Daj gataj Jesús.

Parábola de la levadura

33 Nḭ hué daj nani Jesús ango cuento. Nḭ gataj sij:
—Dạj rún' hua levadura, nḭ hué daj hua rian nicaj sun Yan'anj xata'.
Nḭ jnachej huḭ 'ngọ yun'unj xạna daj levadura scanij huạ'nij rịọ nụn chru
harina sisḭ nạhuin nico quinj guḭ'yaj levadura daj. —Daj gataj Jesús digyán
sij dạj gạxa'ni si-nụguan' sij chruhua xungüḭ nan.

El uso que Jesús hace de las parábolas

34 Nḭ xi'í cuento ga'mi Jesús daran' ni nuguan' nan rian ni ngüḭ. Nḭ maan
nḭnanj cuento nani Jesús rian ni ngüḭ.
35 Nḭ hué nạanj ga'mi Jesús sisḭ gạhuin yya dạj rún' gataj tsínj ga'mi
si-nụguan' Yan'anj asḭj ná. Nḭ gataj sí':
Nạnīj cuento rian ni ngüḭ.
Nḭ digyānj nuguan' guixij huḭ Yan'anj asḭj ngaa gaxḭ'i xungüḭ nan.
Daj gataj tsínj daj.

Jesús explica la parábola de la cizaña

36 Ngaa nḭ gana'níj Jesús nạn' ni ngüḭ. Nḭ gatúj sij chruhua hue'. Nḭ
gahuin nḭchrun' ni tsínj nico' sij. Nḭ gataj ni sí' rian sij:
—Dḭgyán rẹ' rian ni únj xi'í cuento coj xḭ'i xira' riqui yo'ój daj gụnun
únj anj. —Daj gataj ni sij.
37 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Tsínj dagaman' cạn sạ' daj, nḭ hué sij huin da'níj ni ngüḭ huin man'ānj
anj.
38 Nḭ yo'ój daj huin xungüḭ. Nḭ cạn sạ' daj huin ni ngüḭ gạne rian nicaj
sun Yan'anj. Nḭ cạn xḭ'i daj huin ni ngüḭ nicaj dugüi' ngạ sichre.
39 Nḭ tsínj unun' ngạ tsínj dọ'oj daj hué sij huin sichre dagaman' cạn xḭ'i
daj rian yo'ój. Nḭ dạj rún' gui'yaj ni sij ngaa ganaran' ni sij, nḭ da'nga' daj
gạhuin ngaa gạnahuij xungüḭ nan. Nḭ ni tsínj ganaran' daj huin ni ángel.
40 Nḭ dạj rún' gahuin ngaa ganaran' ni sij coj xḭ'i daj ga'níj ni sij rian
yan'ạn gạca-á', nḭ da'nga' daj gạhuin ngaa gạnahuij xungüḭ.
41 Huēj huin da'níj ni ngüḭ aj. Nḭ gạ'nī ni ángel gạn'anj nạran' daran' ni
tsínj digyán nuguan' quij rian ni ngüḭ nico' man'ānj. Nḭ da'nga' daj guḭ'yaj
ni ángel ngạ daran' ni tsínj gui'yaj gaquin'. Nḭ guḭri ni ángel daran' ni sij
nẹ' chrej xẹ' rian nicaj sūnj anj.
42 Ngaa nḭ gạ'nij ni ángel ni tsínj xḭ'i daj rian gurúj yan'ạn rian gụnun
ni sij gạco ni sij aj. Nḭ dạ xaruj yan' ni sij nej.
43 Ngaa nḭ ni tsínj hua sạ', nḭ guḭxiguin ni sij dạj rún' xiguḭn güi gạne ni
sij rian nicaj sun chrej ni sij.
’Hué dan nḭ sisḭ nụn chraquíj rẹ', nḭ gụnun rẹ' nej aj.

El tesoro escondido

44 ’Ni dạj rún' hua 'ngọ rasụn sạ' nḭn' ruhua ngaa garij huḭ ni ngüḭ riqui
yo'ój dạj hua rian nicaj sun Yan'anj anj. Nḭ ganari' 'ngọ tsínj rasụn sạ' daj.
Nḭ gahuin niạ' ruhua sij ganari' sij rasụn sạ' daj. Nḭ nanicạj sij garíj huḭ
sij yu'uj daj. Nḭ gan'anj sij gụdu'uej sij daran' ni rasụn mạn rian sij. Nḭ
guiránj sij yo'ój daj.

La perla de gran precio

45 ’Ni dạj rún' hua 'ngọ tsínj du'uej rasụn, nḭ da'nga' daj hua rian nicaj
sun Yan'anj. Daj si nana'ui' tsínj daj 'ngọ yej sạ' huin perla.
46 Nḭ ngaa nari' sij 'ngọ yej perla du'ue nḭn' ruhua daj, ngaa nḭ gan'anj
sij gudu'uej sij daran' ni rasụn mạn rian sij. Nḭ guiránj sij yej perla daj.

La red

47 ’Ni dạj rún' hua 'ngọ nnánj ga'níj ni sij chruhua nnee ngaa da'a ni sij
daran' rian xucuaj, nḭ da'nga' daj hua rian nicaj sun Yan'anj.
48 Nḭ ngaa gara nnánj daj, nḭ guiri ni sij du'ua nnee. Nḭ gan'anj gạne
ni sij, nḭ ganacui ni sij xucuaj hua sạ'. Nḭ gara ni sij chruhua xuguti. Nḭ
xucuaj nitaj si hua sạ' guere' ni sij.
49 Nḭ da'nga' daj gạhuin ngaa gạnahuij xungüḭ. Daj si guḭri nḭni ni ángel
ni ngüḭ xḭ'i scanij ni ngüḭ hua sạ'.
50 Nḭ gạ'nij ni ángel ni ngüḭ xḭ'i daj rian gurúj yan'ạn rian gụnun ni sij
gạco ni sij. Nḭ da xạruj yan' ni sij. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico'
sij.

Tesoros nuevos y viejos

51 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Jesús ni sij. Nḭ gataj sij:
—Gunun ni é rẹ' daran' ni nuguan' nan ga'mī ní'. —Gataj Jesús.

Ngaa nḭ gataj ni sij:
—Gunun ni únj, Señor. —Gataj ni sij.
52 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nḭ ngaa digui'yun 'ngǫ tsínj digyán si-ley Yan'anj dạj hua rian nicaj sun Yan'anj, nḭ 'yaj sij dạj rún' 'yaj 'ngǫ tsínj dụcua. Nḭ rian hua nara sạ' sij si'yaj sij, nḭ gạ'ue guḭri sij ni rasụn nacạ, asḭ ni rasụn guimán asḭj ná. —Daj gataj Jesús.

Jesús en Nazaret

53 Nḭ ngaa ganahuij ganani Jesús ni cuento digyán sij rian ni ngüḭ, ngaa nḭ gahui sij yu'uj daj.
54 Nḭ nạn' sij xánj sij. Nḭ digyán sij chruhua si-nuhui ni tsínj israelita. Ngaa nḭ gan'anj ruhua ni tsínj daj. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ạ gahuin chrụn tsínj daj daran' nuguan' a'mi sij únj. Nḭ dạj gạ'ue guḭ'yaj sij si sạ' 'nạ' rian Yan'anj únj.
55 Sé da'níj tsínj acoj chrun huin sij, nḭ huin du'ua sij daj ní'. Nḭ hué nni sij huin María nej aj. Nḭ hué ni jnánj sij huin Jacobo ngạ José nej, Simón nej, Judas nej aj.
56 Nḭ nne ni xica'uij sij scanij né' aj. Nḭ ạ ga'nạ' ni nuguan' daj gahuin chrụn sij, nḭ huin du'ua sij daj nej únj. —Daj gataj ni tsínj daj xi'í Jesús.
57 Xi'í daj nḭ gahuin nạco ruhua ni sij ni'yaj ni sij sí'. Sanḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Nụn yan'anj ni ngüḭ ni'yaj ni sij 'ngǫ tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj ụn yu'uj huaj sí'. Sanḭ ngaa nạsij sí' xánj sí' rian mạn ni dugüi' sí', nḭ nitaj si a'mi sạ' ni dugüi' sí' ni'yaj ni sij sí' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
58 Nḭ nitaj si gui'yaj Jesús nico si sạ' ngạ si-fuerza sij yu'uj daj. Daj si nun gụxuman ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij sí'.

14

Muerte de Juan el Bautista

1 Nḭ ngaa daj gunun gobernado gụ'naj Herodes xi'í nuguan' ga'mi ni ngüḭ xi'í Jesús.
2 Ngaa nḭ gataj sij gunun ni tsínj 'yaj sun rian sij:
—Hué sij huin Juan tsínj duguata' nnee ganá'nij sij scanij ni níman ganahuin sij Jesús aj. Xi'í daj nḭ nucuaj sij 'yaj sij si sạ' ngạ si-fuerza sij, ruhuāj aj.
3 Daj si hua ga'nin' Herodes sun sisḭ guḭda'a ni sij man'an Juan gụnumi ni sij cadena, nḭ gạri ni sij ducuagạ' sí'. Da'nga' daj gui'yaj Herodes si hua xacaj sij Herodías huin unj nicạ jnánj sij Felipe.
4 Nḭ hua gataj Juan gunun Herodes sisḭ sḭ ga'ue xạcaj sij xaco' sij gạhuin nicạ sij mánj.
5 Nḭ huin ruhua Herodes dạgahui' sij Juan. Sanḭ xu'ui' sij rian ni ngüḭ aj. Daj si daran' ni ngüḭ gani ruhua sisḭ Juan huin 'ngǫ tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj.
6 Sanḭ ngaa gahuin gui'yanj ganasíj yo' ga'nga Herodes, nḭ gahuin gui'yanj, gui'yaj sij. Nḭ guiran'anj da'nḭ xạna Herodías rian daran' ni tsínj mạn ngạ Herodes. Nḭ garan' ruhua Herodes ni'yaj sij ún'.
7 Nḭ guta' nḭca yya sij rian ún' sisḭ ụn rasụn gạran' ruhua ún' gạchinj ún' rian sij, nḭ gạ'ui' sij rian ún'.

8 Nḭ hua ga'ui' nni ún' 'ngǫ chrej dạj gạ'mi ún' rian sij. Ngaa nḭ gataj ún'
gunun Herodes:
—Ruhuāj sisḭ rḭqui rẹ' 'ngǫ go'o nụn chrạ Juan tsínj duguata' nnee riānj.
—Daj gataj ún' gunun Herodes, gui'yaj nni ún'.
9 Ngaa nḭ ducu nani ruhua rey Herodes. Sanḭ rḭan hua guta' nḭca yya sij
rian yun'unj xạna daj ngaa mán ni tsínj ngạ sij rian mesa, nḭ ga'nin' sij
sun sisḭ gạ'ui' ni sij chrạ Juan rian ún'.
10 Nḭ ga'níj sij tsínj gạn'anj gạ'nij chrạ Juan chruhua ducuagạ'.
11 Asíj nḭ nicaj sí' 'ngǫ go'o nụn chrạ Juan ga'nạ' sí' ga'ui' sí' rian yun'unj
xạna da aj. Nḭ naga'ui' ún' ra'a nni ún'.
12 Ngaa nḭ ga'nạ' ni tsínj nico' Juan. Nḭ nicaj ni sij níman daj gan'anj
gachin' ni sij. Nḭ da' síj daj gan'anj ni sij nata' ni sij rian Jesús.

Alimentación de los cinco mil

13 Nḭ ngaa gunun Jesús nuguan' daj, nḭ gatúj sij chruhua 'ngǫ rioǫ chéj
rian nnee. Nḭ gahui sij yu'uj daj gan'anj sij 'ngǫ yu'uj hua nḭni huin quij
qui'yanj nạco. Nḭ ngaa gunun ni ngüḭ si gan'anj Jesús, nḭ gahui ni sij xánj
ni sij. Nḭ guinico' ni sij gachéj dạcoj ni sij.
14 Nḭ ngaa nanij Jesús chruhua rioǫ daj, nḭ guini'i sij mán nico ni ngüḭ aj.
Nḭ gahuin 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij ni sí'. Nḭ ganahuin ni ngüḭ a'nan', gui'yaj
sij.
15 Nḭ ngaa guinḭ, nḭ ga'nạ' ni tsínj nico' Jesús. Nḭ gataj ni sij gunun sí':
—Yu'uj nan hua ní'nij nitaj ni ngüḭ mán mánj. Nḭ guisíj gahuin di'nḭ.
Ngaa nḭ gạna'níj rẹ' ni ngüḭ gạn'anj ni sí' ni xuman' daj sisḭ guḭran ni sí' si
xạ ni sí'. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
16 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nitaj xi'í si gạn'anj ni sij. Gạ'ui' ni é rẹ' si xạ ni sij nan nánj. —Daj
gataj Jesús.
17 Ngaa nḭ:
—Maan si nicaj únj ụn'un' chrachrúnj ngạ huḭj guẹ xucuaj. —Daj gataj
ni sij.
18 Ngaa nḭ:
—Nḭcaj ni é rẹ' gạ'na' ni é rẹ' nan anj. —Gataj Jesús.
19 Hué dan nḭ ga'nin' Jesús sun sisḭ gạn'anj gạne ni ngüḭ rian chin'. Ngaa
nḭ guida'a sij ụn'un' chrachrúnj daj ngạ huḭj xucuaj. Nḭ ni'yaj sij xata'. Nḭ
naga'ui' sij si guruhua Yan'anj. Ngaa nḭ gura' da'aj sij ni chrachrúnj ga'ui'
sij ra'a ni tsínj nico' sij. Nḭ naga'ui' ni sij ra'a ni ngüḭ daj.
20 Nḭ xa daran' ni sij. Nḭ gara ran riqui ni sij. Ngaa nḭ ganacaj ni sij si
xitin' gunáj nara ni sij chruhua xụhuij xuguti.
21 Nḭ guisíj 'ngǫ si ụn'un' mí ni tsínj xa daj. Nḭ nini huin ni yun'unj xạna
ngạ ni tsin'.

Jesús anda sobre el mar

22 Hué dan nḭ gui'yaj Jesús sisḭ gạtu ni tsínj nico' sij chruhua rioǫ chéj
rian nnee gạchin sini ni sij anéj chrej du'ua laguna xạchij daj. Nḭ guna sí'.
Nḭ gana'níj sí' ni ngüḭ nạn' ni sij xánj sij.
23 Nḭ ngaa guisíj na'níj sí' nạn' ni sij, ngaa nḭ gahui urin sí' chrạ 'ngǫ
quij. Nḭ gan'anj sí' gachínj jni'yaj sí' rian Yan'anj. Nḭ ngaa guinḭ, nḭ nne
urin Jesús yu'uj daj.

24 Nị huaj guisíj riọ daj da dạni laguna xạchij. Nị naxụman nnee, nị xitinj riọ daj, gui'yaj nnee. Daj si ahui nanẹ. Nị a'uij rian ni sij.
25 Nị ngaa ruhua guerengạ', nị gan'anj Jesús gachéj sij rian nnee huaj sij nari' dugüi' sij ngạ ni tsínj daj.
26 Nị ngaa guini'i ni tsínj nico' sij chéj sij huaj sij rian nnee, nị guxu'ui' nịn' ruhua ni sij. Nị gataj ni sij:
—Hué 'ngọ sta'naj huin. —Daj gataj ni sij guini'i ni sij Jesús.
Nị gaguáj ni sij si guxu'ui' sij.
27 Sanị hora ga'mi Jesús rian ni sij. Nị gataj sij:
—Gạ nucuaj niman ni é rẹ' aj. Yūnj huin nánj. Sị guxu'ui' ni é rẹ' mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
28 Ngaa nị gataj Pedro gunun Jesús:
—Señor, sisị hué man'án rẹ' 'nạ', asíj nị gạ'nij rẹ' gạn'ān gạchē rian nnee. Ngaa nị guịsī rian niquín' rẹ'. —Daj gataj Pedro.
29 Ngaa nị:
—Gạhua' rẹ'. —Gataj Jesús.
Ngaa nị gananij Pedro chruhua riọ daj. Nị gachéj sij rian nnee sisị gạn'anj sij rian niquin' Jesús.
30 Sanị ngaa guini'i sij sisị ahui nịn' ruhua nanẹ, nị guxu'ui' sij si gạn'anj sij. Nị nạnaj huaj naga' sij chruhua nnee. Ngaa nị gaguáj sij. Nị gataj sij:
—Señor, nạcaj rẹ' man'ānj anj. —Daj gataj Pedro.
31 Ngaa nị 'ngọ hora guida'a Jesús ra'a Pedro. Nị gataj sij gunun sí':
—Tsínj na'ue gụxuman sạ' ruhua ni'yaj man'ānj huín rẹ' aj. Nị ụn sin huin nị gahuin huịj nimán rẹ' únj. —Daj gataj Jesús rian sí'.
32 Nị ngaa gahui nụngüej sij chruhua riọ, nị ganiquịn' nanẹ.
33 Ngaa nị ga'nạ' ni tsínj mạn chruhua riọ daj. Nị ganiquịn' ráj dạcoj ni sij rian Jesús. Nị gataj ni sij:
—Xạnga' nị hué rẹ' huin da'níj Yan'anj anj. —Daj gataj ni sij rian Jesús.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

34 Nị ngaa guisíj ni sij anéj du'ua laguna xạchij daj, nị guxuman ni sij 'ngọ yu'uj gụ'naj Genesaret.
35 Nị ngaa ganani'i ni tsínj mạn yu'uj daj Jesús, nị ga'níj ni sij nuguan' ganicạj 'ngọ guẹ yu'uj daj. Hué dan nị nicaj ni sij daran' ni ngüị a'nan' ga'nạ' ni sij rian Jesús.
36 Nị gachínj jni'yaj ni sij sisị gạ'uej sí', nị gạnun ni sij hué du'ua si-gạn' sí'. Nị ganahuin daran' ni ngüị ganụn si-gạn' sí'.

15

Lo que contamina al hombre

1 Hué dan nị ni tsínj fariseo ngạ ni tsínj digyán ley nne xuman' Jerusalén, nị ga'nạ' ni sij rian Jesús. Nị nachínj snan'anj ni sij Jesús. Nị gataj ni sij:
2 —Nị ụn sin huin nị na'ue dạgahuin ni tsínj nico' rụcu rẹ' si-dụcuanj ni xi únj únj. Daj si nun nạnia' ni sij ngaa xa ni sij chra. —Daj gataj ni sí'.
3 Ngaa nị gataj Jesús:
—Nị ụn sin nị nun dạgahuin ni é rẹ' nuguan' ga'nin' Yan'anj sun rian né' únj. Nị da'nga' daj 'yaj ni é rẹ' xi'í si dagahuin ni é rẹ' ngạ si-dụcuanj man'an ni é rẹ'.

4 Daj si gataj Yan'anj: “Guinun yan'ánj rę' chré rę' ngą nní rę'. Ni ụn tsínj a'mi quij rian chrej sij ngą nni sij, ni gąhui' sij nánj.” Da'nga' daj ga'nin' Yan'anj sun rian né'.
5 Sani ataj ni é rę' sisi gą'ue gątaj 'ngọ tsínj daj gunun chrej sij ngą nni sij: “Huin ruhuāj riquīj san'anj nan rian nụngüej é rę', sani san'anj nicā nan huin ofrenda güenda Yan'anj anj.” Hué daj ataj ni é rę'. Hué dan ni ụn tsínj gątaj nuguan' nan, ni na'uej ruhua sij chrącuij sij chrej sij ngą nni sij.
6 Ni xi'í si-dụcuanj ni é rę', ni 'yaj yụn ni é rę' si-nụguan' Yan'anj anj.
7 ’Tsínj digya' yun'unj huin ni é rę'. Hua yya xąnga' si-nụguan' xi né' Isaías ngaa ga'mi sij si-nụguan' Yan'anj xi'í ni é rę'. Daj si gataj sij:
8 Nụn yan'anj ni ngüi nan ngą du'ua ni sij yūnj anj.
Sani nini huin niman ni sij nánj.
9 Nitaj si ní'yanj si nico' ni sij yūnj mánj.
Daj si nuguan' digyán ni sij huin nuguan' a'nin' ni tsínj sun anj.
Ni sé si digyán ni sij si-nụguan'ānj mánj.
Hué daj gataj Yan'anj garun Isaías asij ná. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj fariseo ngą ni tsínj digyán ley.
10 Hué dan ni gaquínj Jesús gą'na' ni ngüi rian sij. Ni gataj sij:
—Gụnun ni é rę'. Ni gąra da'nga' ruhua ni é rę' nej aj.
11 Nitaj si gąhuin quij chruhua niman 'ngọ tsínj daj, 'yaj rasụn atuj du'ua sij mánj. Sani gąhuin quij chruhua niman sij, 'yaj nuguan' ahui du'ua sij. —Daj gataj Jesús.
12 Ngaa ni gahuin nichrun' ni tsínj nico' Jesús rian sij. Ni ganachínj snan'anj ni sí' man'an Jesús. Ni gataj ni sí':
—Ni'í rę' sisi nun gąran' ruhua ni tsínj fariseo nuguan' ga'mí rę' daj ní'. —Daj gataj ni sí' gachínj snan'anj ni sí' Jesús.
13 Ngaa ni gataj Jesús:
—Gọrocoj chrē daran' coj nun gụnun chrē nne xata'. Ni dąj rún' hua ni coj nitaj si ní'yanj daj da'nga' daj hua ni tsínj daj.
14 Gą'nin' ruhua á rę' ngą ni sij. Daj si tsínj duri huin ni sij. Ni huin ni sij ni tsínj da'a ra'a ango ni tsínj duri. Ni sisi da'a 'ngọ tsínj duri ra'a tsínj duri ngą sij huaj nụngüej sij, ni guinij nụngüej sij chruhua yu'uj. —Daj gataj Jesús.
15 Ngaa ni gataj Pedro gunun Jesús:
—Gątaj rę' ụn sin huin ruhua nuguan' daj gata, ni gụnun únj. —Daj gataj Pedro.
16 Ngaa ni gataj Jesús:
—Hua guę na'ue gąra da'nga' ruhua á rę' ní'.
17 Ni'i są' ni é rę' sisi daran' rasụn atuj chruhua du'ua 'ngọ tsínj daj, ni achin-ín' riqui sij. Hué dan ni ahui-í' ri'i sij.
18 Sani ni nuguan' ahui du'ua 'ngọ tsínj daj, ni 'ną' ni nuguan' daj niman sij. Ngaa ni gąhuin quij chruhua niman tsínj daj, 'yaj nuguan' quij ahui chruhua niman sij.
19 Daj si nan huin nuguan' quij ahui chruhua niman ni ngüi: Ani quij ruhua ni sij. Ni dagahui' ni sij níman nej. Ni a'mi ni sij ngą nicą ango ni ngüi nej. Ni 'yaj squira' ni sij ngą ango ngüi nej. Ni 'yaj tụ ni sij nej. Ni uta' chre ni sij gaquin' ni dugüi' ni sij. Ni a'mi quij ni sij xi'í ni dugüi' ni sij.

20 Nḭ hué ni nuguan' quij nan 'yaj sisḭ gạhuin quij niman 'ngọ tsínj daj.
Sanḭ sé si sạnga' sisḭ gạhuin quij niman sij 'yaj si nitaj si naniạ' sij ngaa xa
sij chra. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

La fe de la mujer cananea

21 Hué dan nḭ gahui Jesús yu'uj daj gan'anj sij rian ngaj xuman' Tiro ngạ
xuman' Sidón.
22 Ngaa nḭ ga'nạ' 'ngọ yun'unj xạna nne estado Cananea. Nḭ gaguáj ún'.
Nḭ gataj ún' gunun Jesús:
—Señor, nạni yaco ruhuá rẹ' nḭ'yaj rẹ' man'ānj huín rẹ' da'níj David.
Daj si ran' da'nḭ xạnāj sayun, 'yaj nanẹ xḭ'i nụn niman ún'. —Daj gataj
ún'.
23 Sanḭ nḭ ạ 'ngọ nuguan' nun gạtaj Jesús gunun yun'unj xạna dạ mánj.
Ngaa nḭ gahuin nḭchrun' ni tsínj nico' Jesús. Nḭ gachínj jni'yaj ni sij rian
sí'. Nḭ gataj ni sij:
—Gạtaj rẹ' gụnun yun'unj xạna daj sisḭ gạn'anj ún'. Daj si aguáj ún' nico'
ún' rụcu únj anj. —Daj gataj ni sij.
24 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Maan si ga'níj Yan'anj ga'nāj rian ni tsínj israelita sisḭ huin ni sij dạj
rún' huin ni xachij ga ni'ya. —Daj gataj Jesús.
25 Sanḭ ga'nạ' yun'unj xạna daj ganiquḭn' ráj dạcoj ún' rian Jesús. Nḭ
gataj ún':
—Señor, chrạcuij rẹ' man'ānj. —Daj gataj ún'.
26 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nitaj si hua sạ' si gạ'ne' si-chrạchrunj ni tsin' gạ'ui' du'ua ni xuhue
mánj. —Daj gataj Jesús.
27 Ngaa nḭ gataj ún':
—Xạnga' Señor. Sanḭ da' ni xuhue xa xú' ni darụ chrachrúnj guinij du'ua
mesa nne tsínj huin dánj xú'. —Daj gataj ún' gunun Jesús.
28 Nḭ gataj Jesús:
—Xuman nico ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' man'ānj. Xi'í daj nḭ dạj rún' achínj rẹ'
riānj, nḭ hué daj gạhuin. —Daj gataj Jesús.
Nḭ hué hora daj ni ganahuin da'níj ún'.

Jesús sana a muchos

29 Ngaa nḭ gahui Jesús yu'uj daj gan'anj sij. Nḭ guisíj sij nḭchrun' du'ua
laguna xạchij gụ'naj Galílea. Nḭ gahui sij chrạ 'ngọ quij gan'anj sij. Nḭ
gan'anj gạne sij.
30 Ngaa nḭ gahuin nḭchrun' nico ni ngüḭ rian Jesús. Nḭ nicaj ni sij ni ngüḭ
nare' dacój ngạ ni ngüḭ duri nej, ni ngüḭ rá'yan' nej ngạ ango ni ngüḭ a'nan'
nicaj ni sij ga'nạ' ni sij rian nne Jesús. Nḭ ganahuin ni sij, gui'yaj Jesús.
31 Xi'í daj nḭ gan'anj ruhua ni ngüḭ ga'nạ' daj guini'i ni sij sisḭ ga'ue ga'mi
ni ngüḭ rá'yan'. Nḭ ganahuin ni ngüḭ yacuan nej. Nḭ ga'ue gache sạ' ni ngüḭ
nare' dacój nej. Nḭ ga'ue naxiguḭn rian ni ngüḭ duri guini'yaj ni sij nej. Nḭ
ga'mi sạ' ni sij rian Yan'anj nico' ni tsínj israelita.

Alimentación de los cuatro mil

32 Ngaa nḭ gaquínj Jesús ga'nạ' ni tsínj nico' sij. Nḭ gataj sij:
—Nahuin 'ḭ ruhuāj ni'yā daran' ni ngüḭ mạn nan. Daj si síj huạ'nij güi
mán ni sij ngāj aj. Nḭ nitaj si nicaj ni sij si xạ ni sij mánj. Nḭ nitaj si huin

ruhuāj nạ'nī ni sij nạn' ni sij ngaa nitaj si nicaj ni sij si xạ ni sij si gụinichre ni sij huaj ni sij chruhua chrej si ruhuaj aj. —Daj gataj Jesús.

33 Ngaa nị gataj ni tsínj nico' Jesús:

—Nị ạ gụiran únj chrachrúnj gụnuman riqui daran' ni ngüị nan 'ngọ yu'uj quij qui'yanj nạco únj. —Daj gataj ni tsínj nico' Jesús.

34 Ngaa nị gataj Jesús:

—Nị ụndaj chrachrúnj nicaj ni é rẹ' únj. —Daj gataj Jesús.

—Ichij chrachrúnj nicaj únj. —Gataj ni sij.

35 Ngaa nị ga'nin' Jesús sun sisị gạn'anj gạne ni ngüị rian yo'ój.

36 Nị guida'a sij ichij chrachrúnj ngạ dọj xucuaj daj ra'a sij. Nị nago' sij si guruhua Yan'anj. Ngaa nị gura' da'aj sij chrachrúnj daj ngạ xucuaj ga'ui' sij ra'a ni tsínj nico' sij. Nị da'nga' ni sí' ra'a ni ngüị mạn anj.

37 Nị xa daran' ni sij. Nị gara ran riqui ni sij. Nị gara ichij xuguti, gui'yaj si xitin' gunáj aj.

38 Nị guisíj gạn'anj mí ni tsínj xa daj. Nị nini huin ni yun'unj xạna ngạ ni tsin'.

39 Ngaa nị na'níj Jesús nạn' ni ngüị. Nị gahui sij chruhua 'ngọ riọ chéj rian nnee. Nị guisíj sij 'ngọ yu'uj gụ'naj Magdala.

16

La demanda de una señal

1 Ngaa nị ga'nạ' ni tsínj fariseo ngạ ni tsínj saduceo rian Jesús si huin ruhua ni sij guị'yaj ni sij 'ngọ xi' gạtu Jesús ngạ si-nụguan' sí'. Nị gachínj ni sij sisị guị'yaj Jesús 'ngọ si sạ' 'nạ' rian Yan'anj dị̱gyán sij sisị 'nạ' sij rian Yan'anj.

2 Sanị gataj Jesús:

—Ataj ni é rẹ' ngaa guinị: “Guịxiguin sạ' a'yoj. Daj si hua mare xata'”, ataj ni é rẹ'.

3 Nị nẹ' nị̱gan' ataj ni é rẹ': “Gạman', nị gạhui nanẹ. Daj si hua mare xata'. Nị nachej nga xata'”, ataj ni é rẹ'. Tsínj digya' yun'unj huin ni é rẹ'. Ni'i ni é rẹ' dạj hua xata'. Sanị na'uej ruhua ni é rẹ' gụnun ni é rẹ' si digyán Yan'anj rian ni é rẹ' xi'í si dạj hua chruhua xungüị ni güi nan.

4 ’Huin ruhua ni ngüị xị̱'i mạn acuan' guịni'i ni sij 'ngọ si sạ' 'nạ' rian Yan'anj. Sanị sị̱ gui'yā 'ngọ si sạ' guịni'i ni é rẹ' mánj. Maan si guịni'i ni é rẹ' sisị guịran'ānj dạj rún' guiran' tsínj gụ'naj Jonás asị̱j ná. —Daj gataj Jesús.

Ngaa nị dunáj Jesús ni sij. Nị gan'anj sí'.

La levadura de los fariseos

5 Nị ngaa guisíj ni tsínj nico' Jesús anéj chrej du'ua laguna xạchij daj, nị xacaj ni sij cuenta sisị guini'yun ruhua ni sij guinicạj ni sij chrachrúnj.

6 Ngaa nị gataj Jesús gunun ni sij:

—Gạ cuidado ni é rẹ' ngạ man'an án rẹ'. Nị gụruj a ni é rẹ' ngạ si-levadura ni tsínj fariseo ngạ ni tsínj saduceo. —Daj gataj Jesús.

7 Nị ga'mi man'an ni sij gunun dugüi' ni sij sisị da'nga' daj ga'mi Jesús xi'í si nitaj chrachrúnj nicaj ni sij ga'nạ' ni sij.

8 Sanị unun Jesús si gani ruhua ni sij. Nị gataj sí':

—Dǫj huin si xuman ruhua ni é rę' ni'yaj ni é rę' man'ānj nánj. Nį ụn sin huin nį ani ruhua ni é rę' sisį nitaj chrachrúnj nicaj ni é rę' ga'nạ' á rę' únj.
9 Hua guę na'ue gụnun ni é rę' gạ'. Nitaj si nụn ruhua ni é rę' xi'í ụn'un' chrachrúnj xa ụn'un' mí ni tsínj daj. Nį nitaj si nụn ruhua ni é rę' ụndaj xuguti nara ni é rę' dasu gunáj daj.
10 Nį nitaj si nụn ruhua ni é rę' xi'í ichij chrachrúnj xa gạn'anj mí ni tsínj daj. Nį hué daj nitaj si nụn ruhua ni é rę' ụndaj xuguti ganara ni é rę' dasu gunáj.
11 Nį ụn sin huin nį na'ue gạra da'nga' ruhua ni é rę' sisį nitaj si a'mī xi'í chrachrúnj únj. Maan si a'mī sisį gạ cuidado ni é rę' ngạ si guįran' ni é rę', guį'yaj si-levadura ni tsínj fariseo ngạ ni tsínj saduceo aj. —Daj gataj Jesús.
12 Hué dan nį gara da'nga' ruhua ni sij sisį nun gạ'mi Jesús xi'í levadura 'nįj chrachrúnj. Maan si na'uej ruhua sí' sisį dįgya' yun'unj si-nụguan' ni tsínj fariseo ngạ ni tsínj saduceo ni sij.

La confesión de Pedro

13 Nį ngaa huaj gahuin nįchrun' Jesús xuman' Cesarea de Filipo, nį gachínj snan'anj sij ni tsínj nico' sij. Nį gataj sij rian ni sí':
—Huēj huin da'níj ni ngüį aj. Nį ụn tsínj huīnj ataj ni ngüį, ruhua ni é rę' únj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
14 Ngaa nį gataj ni sij:
—Ataj da'aj ni ngüį sisį hué rę' huin Juan tsínj duguata' nnee. Nį ataj ango ni sij sisį hué rę' huin tsínj gụ'naj Elías. Nį ataj ángo ni sij sisį hué rę' huin tsínj gụ'naj Jeremías, asį ango tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asįj hua ná. —Daj gataj ni sij.
15 Ngaa nį:
—Nį ụn tsínj huīnj ruhua man'an ni é rę' únj. —Gataj Jesús gunun ni sij.
16 Ngaa nį gataj Simón Pedro gunun Jesús:
—Hué rę' huin Cristo da'níj Yan'anj hua nį'na' aj. —Daj gataj Pedro.
17 Ngaa nį gataj Jesús:
—Hua 'ueé rián rę' Simón huín rę' da'níj Jonás si 'ngǫ tsínj nitaj digyán nuguan' nan rián rę' mánj. Sanį urin chrē nne xata' huin si digyán nuguan' nan rián rę' nánj.
18 Nį atā gụnun rę' sisį sǫ' gụ'naj Pedro xi'í si dạj rún' huin huej ngaj xi'í hue' huín rę'. Nį dạj rún' 'yaj ni sij une' ni sij hue' xiráj huej, nį da'nga' daj gune' man'ānj ni tsínj nico' man'ānj rian huej daj. Nį ạ dǫj sį ga'ue guį'yaj gana daran' si-fuerza ni sichre rian ni tsínj da gạ mánj.
19 Nį rįquīj llave guįnicaj rę' rian nicaj sun Yan'anj. Nį sisį guę rę' 'ngǫ nuguan' chruhua xungüį, nį da'nga' daj guę Yan'anj nuguan' daj nę' xata' nej aj. Nį sisį nitaj si guę rę' 'ngǫ nuguan' chruhua xungüį, nį da'nga' daj nitaj si guę Yan'anj nuguan' daj nę' xata' nej mánj. —Daj gataj Jesús rian Pedro.
20 Ngaa nį ga'nin' Jesús sun rian ni tsínj nico' sij sisį sį nata' ni sí' rian ạ 'ngǫ ni ngüį sisį hué sij huin Cristo.

Jesús anuncia su muerte

21 Hué dan nị asịj güi daj, nị gaxị'i Jesús gataj snan'anj sij rian ni tsínj
nico' sij sisị hua niạn gạn'anj sij xuman' Jerusalén guịran' nico sij sayun,
guị'yaj ni tsínj huin achij ngạ ni chrej huin rian nej ngạ ni tsínj digyán ley
nej. Nị dạgahui' ni sí' man'an sij. Sanị xiráj huạ'nij güi, nị gạna'nij sij.
—Daj gataj Jesús xi'í man'an sij.
22 Ngaa nị nicaj Pedro Jesús gan'anj anéj sij dọj. Nị gaxị'i sij chran' sij
sí'. Nị gataj sij:
—Gạhuin 'ị ruhuá rẹ' nị'yaj rẹ' man'án rẹ'. Nị ạ 'ngọ güi sị guiran' rẹ'
daj, Señor. —Daj gataj Pedro.
23 Sanị nanicạj Jesús gataj sij gunun Pedro:
—Gụxun rẹ' man'án rẹ' riānj, Satanás. Daj si hué rẹ' huin 'ngọ si naránj
chrej huaj man'ānj. Nị nitaj si huin ruhuá rẹ' rún' huin ruhua Yan'anj
mánj. Rún' huin ruhua ni ngüị huin ruhuá rẹ' nánj. —Daj gataj Jesús
gunun Pedro.
24 Hué dan nị gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:
—Sisị hua 'ngọ tsínj ruhua nịco' yūnj, ngaa nị dụnaj tsínj daj si-chrej
man'an sij. Ngaa síj nị gạta sij rugutsị guịnico' sij yūnj guịran' sij sayun
ngāj aj.
25 Nị tsínj na'uej ruhua gạhui' ngāj, nị gạ ni'ya sij. Sanị tsínj gạ'ue gạhui'
xi'í man'ānj ngạ xi'í nuguan' sạ' a'mi man'ānj, ngaa nị gạne nịganj sij aj.
26 Nị sisị guị'yaj gana 'ngọ tsínj daj daran' si mạn chruhua xungüị gạhuin
si'yaj sij, ngaa nị ụn sin huin-ín' sisị gạ ni'ya niman sij, ruhua ni é rẹ' únj.
Nitaj si guị'yaj gana sij mánj. Niqui niman tsínj gui'yaj gana nico chruhua
xungüị nan sisị gạ ni'ya niman sij. Daj si na'ue nạhuín sạ' niman sij, guị'yaj
ni rasụn mánj.
27 ’Daj si gạ'nāj ngạ ni si-ángēl huīnj da'níj ni ngüị. Nị gạhuin 'uēj nịn'
ruhua, guị'yaj chrē. Ngaa ni nạru'uē rian gọ'ngo ni ngüị dạj rún' gui'yaj
gọ'ngo ni sij.
28 Xạnga' atā gụnun ni é rẹ' sisị nitaj si gạhui' da'aj ni ngüị mán yu'uj nan
da' guịni'i ni sij gạ'na' man'ānj guịnicaj sūnj huīnj da'níj ni ngüị. —Daj
gataj Jesús rian ni tsínj nico' sij.

17

La transfiguración

1 Nị ngaa gachin huạtan' güi, nị nicaj Jesús Pedro ngạ Jacobo ngạ Juan
huin jnánj Jacobo gan'anj nịni sij chrạ 'ngọ quij xạcan.
2 Nị ganahuin 'ueé nneẹ cúj Jesús nẹ' rian ni sij. Nị xiguịn rian Jesús
rún' hua güi huaj. Nị ganahuin gatsị si-gan' sij dạj rún' hua si xiguịn huaj.
3 Hué dan nị gurugüi' tsínj gụ'naj Moisés ngạ tsínj gụ'naj Elías rian nne
ni sij. Nị ga'mi nụngüej sí' ngạ sij.
4 Ngaa nị gataj Pedro gunun Jesús:
—Sạ' mán né' yu'uj nan Señor. Sisị gạran' ruhuá rẹ', nị guị'yaj né' huạ'nij
hue' recoj le aj. Nị ngoj man'án rẹ'. Nị angoj Moisés. Nị ángoj Elías. —Daj
gataj Pedro gunun Jesús.
5 Nị ngaa hua guẹ ga'mi Pedro, nị nasíj 'ngọ nga xiguịn garan-án' rian
ni sij. Nị scanij nga daj gunun ni sij 'ngọ nanẹ si gataj-á':
—Nan huin da'nī 'ị ruhuāj aj. Gụnun a ni é rẹ' si ataj sij. —Hué daj gataj
Yan'anj gunun ni sij.

6 Nḭ ngaa gunun ni tsínj nico' Jesús nuguan' daj, nḭ ga' nitu ni sij rian
yo'ój. Daj si ducu guxu'ui' ni sij.
7 Ngaa nḭ gahuin nḭchrun' Jesús ganun ra'a sí' ni sij. Nḭ gataj sí':
—Gạnaxuman ni é rẹ'. Nḭ sḭ guxu'ui' ni é rẹ' mánj. —Daj gataj Jesús
gunun ni sij.
8 Nḭ ngaa nachica ni sij rian ni sij, nḭ guini'i ni sij niquin' urin Jesús yu'uj
daj.
9 Nḭ ngaa huaj ni sij nanij ni sij chrạ quij, nḭ ga'nin' Jesús sun rian ni sij.
Nḭ gataj sí':
—Sḭ gununa ni é rẹ' si guini'i ni é rẹ' rian ni ngüḭ mánj. Nḭ da' síj gạna'nij
da'níj ni ngüḭ huin man'ānj, asíj nḭ gạ'ue nạta' ni é rẹ' aj. —Daj gataj Jesús.
10 Ngaa nḭ nachínj snan'anj ni tsínj nico' Jesús man'an sí'. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn sin huin ataj ni tsínj digyán ley sisḭ hua sini gạ'na' Elías únj.
—Daj gataj ni sij.
11 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Xạnga' gạ'na' sini Elías. Nḭ hué sí' nạgui'yaj sạ' daran'anj.
12 Nḭ atā gụnun ni é rẹ' sisḭ hua ga'nạ' Elías. Sanḭ nun nạni'i ni ngüḭ
man'an sí' mánj. Nḭ gui'yaj quij ni sij daran' si garan' ruhua ni sij gui'yaj
ni sij ngạ sí'. Nḭ dạj rún' guiran' sí', nḭ da'nga' daj guḭran' man'ānj huīnj
da'níj ni ngüḭ, guḭ'yaj ni sij aj. —Daj gataj Jesús.
13 Hué dan nḭ gara da'nga' ruhua ni tsínj nico' Jesús sisḭ a'mi sí' xi'í Juan
tsínj duguata' nnee.

Jesús sana a un muchacho lunático

14 Nḭ ngaa guisíj ni sij rian mạn ni ngüḭ, nḭ ga'nạ' 'ngọ tsínj daj. Nḭ
ganiquin' ráj dạcoj sij rian Jesús.
15 Nḭ gataj sij:
—Señor, gạnani yaco ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' dọj da'nī si ahui' na'nij sij aj.
Nḭ ran' nḭn' ruhua sij sayun. Nḭ síj ga'ḭ natúj sij rian yan'ạn an. Nḭ síj ga'ḭ
guinij sij chruhua nnee nej aj.
16 Nḭ nicā ga'nāj rian ni tsínj nico' man'án rẹ' aj. Sanḭ nun gạ'ue ganahuin
da'nī, gui'yaj ni sij mánj. —Daj gataj tsínj daj gunun Jesús.
17 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Na'ue gụxuman ruhua ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni tsínj mạn yyạj. Nḭ xi'ḭ
niman án rẹ'. Ngaa nḭ na'ue gạne nigān ngạ á rẹ'. Nḭ sḭ gụnucuā si-chrej
ni é rẹ' nḭganj mánj. Nḭcaj ni é rẹ' sij gạ'na' ni é rẹ' riānj anj. —Daj gataj
Jesús gunun ni tsínj nico' sij.
18 Ngaa nḭ ga'mi huee Jesús rian nanẹ xḭ'i daj. Ni gahui-í' chruhua niman
tsin' daj. Nḭ 'ngọ hora ganahuin sij, gui'yaj Jesús.
19 Ngaa nḭ ga'nạ' urin ni tsínj nico' Jesús rian sí'. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn sin huin nḭ nun gụnucuaj únj guḭri únj nanẹ xḭ'i niman tsin' daj
únj. —Daj gataj ni sij.
20 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Daj si na'ue gụxuman sạ' ruhua ni é rẹ' nḭ'yaj ni é rẹ' man'ānj. Nḭ
xạnga' atā gụnun ni é rẹ' sisḭ gụxuman ruhua ni é rẹ' 'ngọ ritsin dạj rún'
hua cạn cuej nasa, ngaa nḭ gạ'ue gạtaj ni é rẹ' gụnun quij da aj: “Gụxun
rẹ' man'án rẹ' yu'uj nan gạn'anj rẹ' ango yu'uj.” Nḭ da'nga' daj gạhuin sisḭ
gụxuman xạnga' ruhua ni é rẹ' nánj. Nḭ gạ'ue guḭ'yaj ni é rẹ' daran'anj.
21 Sanḭ gạ'ue guḭri né' ni nanẹ xi'ḭ nan urin si gạchinj jni'yaj né' rian
Yan'anj, nḭ guḭ'yaj né' ayuno nej. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Jesús anuncia otra vez su muerte

22 Nḭ ngaa mán ni sij estado Galilea, nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Huēj huin da'níj ni ngüḭ. Nḭ ṇga'ui' 'ngọ tsínj daj man'ānj ra'a ni tsínj.
23 Nḭ dạgahui' ni sij man'ānj. Sanḭ xiráj huạ'nij güi, nḭ gạna'nī nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
Nḭ ducu ganani ruhua ni sij, gui'yaj nuguan' daj.

Pago del impuesto del templo

24 Nḭ ngaa guisíj Jesús ngạ ni tsínj nico' sij xuman' Capernaum, ngaa nḭ gan'anj nḭ'yaj ni tsínj a'nej pesto güenda nuhui rian nne Pedro. Ngaa nḭ nachínj snan'anj ni sij sí'. Nḭ gataj ni sij:
—Sḭ ga'ui' si-maestro ni é rẹ' pesto xi'í nuhui nan gạ ạ'. —Daj gataj ni sij.
25 Ngaa nḭ:
—A'ui' sij aj. —Gataj Pedro gunun ni sij.
Ngaa nḭ ngaa gatúj Pedro chruhua hue', nḭ ga'mi sini Jesús. Nḭ gataj sí':
—Dạj huaj ruhuá rẹ', Simón. Nḭ ni rey mạn chruhua xungüḭ nan, nḭ ụn ngüḭ a'nej ni sij san'anj ruhuá rẹ' únj. A'nej ni sij san'anj rian man'an da'níj ni sij ní'. Asḭ a'nej ni sij san'anj rian ango ni ngüḭ sạ'. Da' 'yaj ni sij, ruhuá rẹ' únj. —Gataj Jesús.
26 Ngaa nḭ:
—Rian ango ni ngüḭ. —Gataj Pedro.
Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Hué dan nḭ ni da'níj sij sḭ ga'ui' ni sij pesto mánj.
27 ’Sanḭ güenda sisḭ sḭ ga'man ruhua ni sij, nḭ güḭj rẹ' laguna xạchij, nḭ dḭnij rẹ' suelo chruhua nnee. Nḭ xucuaj guḭda'a sini suelo daj guḭri rẹ'. Nḭ du'ua xuj nạri' rẹ' 'ngọ moneda huin san'anj. Nḭ huej guḭsij gạ'ui' rẹ' xi'ī̄j ngạ xi'í man'án rẹ' nej aj. —Gataj Jesús gunun Pedro.

18

¿Quién es el mayor?

1 Nḭ ngaa daj, nḭ ga'nạ' ni tsínj nico' Jesús rian sí'. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn tsínj huin achij doj rian nicaj sun Yan'anj xata' ruhuá rẹ' únj. —Daj gataj ni sij.
2 Ngaa nḭ gaquínj Jesús gạ'na' 'ngọ tsin' gani sij dạni ni sí'.
3 Nḭ gataj sij:
—Xạnga' atā gụnun ni é rẹ' sisḭ sḭ ga'ue nạduna ni é rẹ' niman ni é rẹ', guḭ'yaj ni é rẹ' rún' 'yaj ni tsin', ngaa nḭ sḭ ga'ue gạtu ni é rẹ' rian nicaj sun Yan'anj xata' mánj.
4 Nḭ ụn tsínj ga'uej ruhua gạhuin lij dạj rún' huin lij tsin' niquin' nan, nḭ hué sij gạhuin achij rian nicaj sun Yan'anj.
5 ’Nḭ ụn tsínj nạhuin ra'a 'ngọ tsin' nan xi'í si nicaj dugüi' sij ngāj, ngaa nḭ nạhuin ra'a sij man'ānj nej.

Ocasiones de caer

6 ’Nḭ sisḭ xuman ruhua 'ngọ tsin' nan ni'yaj sij yūnj, ngaa nḭ niqui nḭn' ruhua niman 'ngọ tsínj daj sisḭ dḭgyán sij guḭ'yaj 'ngọ tsin' nan gạquin' nánj. Sạ' huin sisḭ nụmi ni sij 'ngọ to xxi xá tsínj daj, ngaa nḭ gạ'nij ni sij gạn'anj sí' chruhua nnee yan'anj anj.

7 Niqui nin' ruhua niman ni tsínj man chruhua xungüi nan. Daj si digyán
ni sij sisi gui'yaj dugüi' ni sij gaquin'. Ni hua nian sisi da'nga' daj gahuin.
Sani niqui nin' ruhua niman tsínj digyán chrej quij hua daj rian dugüi' sij.
8 ’Hué dan ni sisi gui'yáj re' 'ngo gaquin', gui'yaj ra'á re', asi gui'yaj dacój
re' gaquin', ngaa ni ga'nin' re', ni xacaj re' guere' re'. Daj ni ga gundu ra'a
re' nga dacój re' gatu re' rian gane niganj re' nga Yan'anj sisi hujj ra'á re'
nga hujj dacój re', sani ga'nij Yan'anj man'án re' rian yan'an aca niganj
nin'.
9 Ni sisi gui'yáj re' gaquin', gui'yaj rundij rián re', ngaa ni guiri re', ni
xacaj re' guere' re'. Daj ni urin rundij rián re' gatu re' rian gane niganj
re' nga Yan'anj sisi hujj rundij rián re', sani ga'nij Yan'anj man'án re' rian
yan'an aca niganj nin'.

La parábola de la oveja perdida

10 ’Si gani ruhua ni é re' sisi nitaj si ní'yanj ni tsin' hua lij mánj. Daj
si ataj snan'ān gunun a ni é re' sisi dugumi sa' ni ángel ni tsin' da aj. Ni
niganj nin' niquin' ángel daj rian chrē nne ne' xata'. Ni unun chrē si nata'
ni ángel daj.
11 Daj si ga'na' nacā ni ngüi ga ni'ya si huīnj da'níj ni ngüi.
12 ’Ngaa ni gunun sa' a ni é re' si ga'mī nan. Sisi nicaj 'ngo tsínj daj 'ngo
ciento xachij, ni ga ni'ya 'ngo xuj, ni daj da'nga' gui'yaj tsínj dan daj nga
dán sij, ruhua ni é re' únj. Gara sij gan'anj xia xinun' gan'anj xachij daj
riqui quij. Ni gan'anj nana'ui' sij xachij gan'anj ni'ya daj dayun nari' sij
dán sij aj.
13 Ni sisi gunucuaj sij nari' sij xucu daj, ngaa ni xanga' yya atā gunun
ni é re' sisi huaj gahuin nia' ruhua sij nga xucu daj nga ango gan'anj xia
xinun' gan'anj xucu nun ga ni'ya aj.
14 Hué ducuánj daj na'uej ruhua chrej ni é re' nne xata' sisi ga ni'ya ni
a 'ngo ni tsin' nan mánj.

Cómo se debe perdonar al hermano

15 ’Ni sisi gui'yaj 'ngo jnánj re' gaquin' rián re', ngaa ni gan'anj ga'mi urín
re' nga sij xi'í gaquin' daj. Ni sisi gunun sij si gataj re', ngaa ni gana'mi sa'
nungüej é re' nánj.
16 Ni sisi na'ue gunun sij si gataj re', ni gaquinj re' gan'anj ango tsínj
yahuij tsínj nga re' rian nne sij. Ni sisi gan'anj hujj hua'nij testigo daj, ni
gahuin yya ruhua ni é re' xi'í si hua hujj hua'nij ni é re' guini'i daj hua
nuguan' daj.
17 Hué dan ni sisi na'ue gunun sij si ataj anin' é re', ngaa ni nata' anin' é
re' rian daran' ni tsínj nico' Yan'anj. Ni sisi na'ue gunun sij si ataj daran'
ni tsínj nico' Yan'anj, ngaa ni gani ruhua ni é re' sisi huin sij 'ngo tsínj 'na'
anéj chrej, asi huin sij 'ngo tsínj a'nej xacan pesto.
18 ’Ngaa ni xanga' atā gunun ni é re' sisi si ga'ue ga'nin' ruhua ni é re'
nga 'ngo nuguan' hua chruhua xungüi nan, ni da'nga' daj si ga'ue ga'nin'
ruhua Yan'anj nne xata' nej. Ni hué daj sisi ga'ue ga'nin' ruhua ni é re'
nga 'ngo nuguan' chruhua xungüi nan, ni da'nga' daj ga'ue ga'nin' ruhua
Yan'anj nne xata' nej.
19 Ni atā gunun ni é re' sisi uyan hua ruhua hujj ran' ni é re' xi'í 'ngo
nuguan' chruhua xungüi nan, ni ga'ue gachinj jni'yaj nungüej é re' rian
chrē nne xata'. Ni riqui xanga' chrē si achínj nungüej é re' daj.

20 Daj si rian huḭj huą'nij ran' ni é rę' nahuin yu' ni é rę' ngą si-xugüīj,
nḭ yu'uj daj nnēj dąni ni é rę' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.
21 Ngaa nḭ gahuin nḭchrun' Pedro nachínj snan'anj sij Jesús. Nḭ gataj sij:
—Nḭ ṵndaj huin guḭsij guḭnicā niman nico ngą gaquin' gui'yaj jnān riānj
únj. Asḭ da ichij ní'. —Daj gataj Pedro.
22 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Sé si atā gṵnun rę' sisḭ da ichij mánj. Sanḭ da huą'nij xia chi' número
nicaj ichij huin, nḭ da'nga' daj guḭnicaj rę' niman nico rian jnánj rę' aj.

Los dos deudores

23 ’Ni dąj rún' 'yaj 'ngǫ rey ngaa ruhua sij nągui'yaj sij cuenta rian ni
tsínj 'yaj sun rian sij, nḭ da'nga' daj huin rian nicaj sun Yan'anj.
24 Nḭ ngaa gaxḭ'i nagui'yaj sij cuenta, nḭ nicaj ni sij ga'nąʼ sij 'ngǫ tsínj
da'ui ga'ḭ nḭn' ruhua millón huin san'anj rian rey daj.
25 Nḭ rḭan na'ue gṵnucuaj sij nąru'ue sij si da'ui sij, ngaa nḭ ga'nin' rey
daj sun sisḭ gṵdu'ue ni sij nṵngüej nicą moso daj ngą da'níj sij nej, daran'
si mán rian sij nej. Asíj nḭ guḭri' rey si da'ui moso daj nąru'ue sij.
26 Ngaa nḭ ganiquin' ráj dącoj moso daj rian rey, nḭ ga'mi yaco sij, gataj
sij gunun rey: “Señor, gąnahuin 'ḭ ruhuá rę' nḭ'yaj rę' dǫj yūnj, ngaa nḭ
nąru'ue nḭn'īnj rián rę' aj.” Daj gataj sij gunun rey daj.
27 Ngaa nḭ ganahuin 'ḭ ruhua rey daj ni'yaj sí' sij. Nḭ ga'nin' ruhua sí'
ngą si da'ui sij. Nḭ na'níj sí' gąn'anj sij.
28 ’Sanḭ ngaa gahui moso daj gan'anj sij, nḭ nari' dugüi' sij ngą ango moso
'yaj sun nṵguan'an ngą sij huin moso da'ui dǫj san'anj rian sij. Ngaa nḭ
guida'a sij, nḭ gani sij xá sí'. Nḭ gataj sij: “Nąru'ue sǫ' si da'uí sǫ' riānj anj.”
Gataj sij gunun tsínj daj.
29 Ngaa nḭ ganiquin' ráj dącoj sí' rian sij. Nḭ ga'mi yaco sí' rian sij. Nḭ
gataj sí': “Gąnahuin 'ḭ ruhuá rę' nḭ'yaj rę' yūnj, ngaa nḭ nąru'ue nin'īnj
rián rę'.” Gataj sí'.
30 Sanḭ nun gą'uej sij. Nḭ garíj sij ducuagą' gunun sí' sisḭ da nąru'ue sí'
daran' si da'ui sí' rian sij, ngaa nḭ gąhui sí'.
31 ’Ngaa nḭ ngaa guini'i ango ni moso 'yaj sun rian rey dąj guiran' moso
daj, nḭ nḭn' ruhua ganani ruhua ni sij. Nḭ gan'anj nąta' ni sij daran'anj rian
rey daj.
32 Ngaa nḭ gaquínj rey gą'na' moso da'ui nico daj. Nḭ gataj sí' rian sij:
“Moso xḭ'i huín rę'. Ga'nin' ruhuāj ngą daran' si da'uí rę' xi'í si ga'mi yacó
rę' riānj saj.
33 Nḭ dąj rún' gahuin 'ḭ ruhuāj ni'yā sǫ', nḭ da'nga' daj hua niąn gąhuin
'ḭ ruhuá rę' guḭni'yaj rę' dugüí' rę' saj.” Daj gataj rey rian si-moso sij.
34 Ngaa nḭ nḭn' ruhua ga'man ruhua rey daj. Nḭ nago' sij moso daj rian
caíde dugumi rian ducuagą' sisḭ gąhuin sí' castigo da nąru'ue sí' daran' si
da'ui sí' rian rey aj.
35 ’Nḭ dąj rún' gui'yaj rey daj da'nga' daj guḭ'yaj chrē nne xata' ngą ni é
rę' sisḭ nąʼue guḭnicaj są' ni é rę' niman nico rian xi'í jnánj ni é rę' nej aj.
—Daj gataj Jesús.

19

Jesús enseña sobre el divorcio

1 Nḭ ngaa guisíj ga'mi Jesús ni nuguan' nan, nḭ gahui sij estado Galilea. Nḭ
guisíj sij anéj chrej du'ua xinéj nnee gṵ'naj Jordán rian ngaj estado Judea.

2 Nị̱ nico' nico ni ngüị̱ sij. Nị̱ ganahuin ni ngüị̱ a'nan' yu'uj daj, gui'yaj
sij.
3 Nị̱ ga'nạ' ni tsínj fariseo. Nị̱ huin ruhua ni sí' gạ'ui' ni sí' gaquin' xiráj
Jesús xi'í nuguan' gạ'mi sij. Xi'í daj nachínj snan'anj ni sí' Jesús. Nị̱ gataj
ni sí':
—Gạ'uej si-ley Yan'anj sisị̱ dụnó' nicọ' xi'í daran' ni nuguan' ní'. —Daj
gataj ni tsínj fariseo rian Jesús.
4 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—Ani ruhuāj sisị̱ hua gaya ni é rẹ' sisị̱ ngaa gaxị̱'i daran'anj, nị̱ gui'yaj
Yan'anj tsínj sno'o ngạ yun'unj xạna.
5 Nị̱ gataj Yan'anj: "Xi'í daj dụnaj 'ngọ tsínj daj chrej sij ngạ nni sij. Nị̱
gạne nụguan'an sij ngạ nicạ sij aj. Nị̱ nụngüej nicạ tsínj daj gạhuin urin
ngüị̱ aj." Daj gataj Yan'anj.
6 Ngaa nị̱ sé hujj nneẹ cúj huin nụngüej sij gạ mánj. Sanị̱ urin nneẹ cúj
huin nụngüej sij nánj. Nị̱ ngaa xạcaj dugüi' 'ngọ tsínj daj ngạ 'ngọ yun'unj
daj, guị̱'yaj Yan'anj, ngaa nị̱ sị̱ ga'ue gạhuin nị̱ni nụngüej sij, guị̱'yaj ni ngüị̱
mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
7 Ngaa nị̱ gataj ni tsínj fariseo:
—Nị̱ ụn sin huin nị̱ ga'nin' Moisés sun sisị̱ guị̱'yaj né' yanj ata gạ'ui' né'
ra'a nicạ né'. Ngaa nị̱ dụnaj né' nicạ né', gui'yaj sí' únj. —Daj gataj ni sij.
8 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—Xi'í si tsị̱ niman ni é rẹ', nị̱ riqui Moisés permiso sisị̱ dụnaj ni é rẹ' nicạ
ni é rẹ'. Sanị̱ sé daj gahuin asjj sini ngaa gui'yaj Yan'anj ni ngüị̱ mánj.
9 Hué dan nị̱ atā gụnun ni é rẹ' sisị̱ tsínj guẹre'ej nicạ daj, nị̱ gạnacaj
sij ango ngüị̱, nị̱ dạ'ui sij gaquin' anj. Sanị̱ sé daj huin sisị̱ gui'yaj squịra'
nicạ sij ango tsínj mánj. Nị̱ tsínj nạcaj yun'unj xạna guere' daj, nị̱ dạ'ui sij
gaquin' nej aj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj fariseo.
10 Ngaa nị̱ gataj ni tsínj nico' Jesús:
—Sisị̱ da'nga' daj huin ngạ tsínj hua nicạ, ngaa nị̱ sạ' huin sisị̱ sị̱ xacaj
né' yun'unj xạna mánj. —Daj gataj ni sij.
11 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—Sé daran' ni tsínj gạ'ue gạra da'nga' ruhua ngạ nuguan' nan. Sanị̱ sisị̱
rị̱qui Yan'anj, nị̱ gạ'ue gạra da'nga' ruhua ni sij.
12 Hua 'ngọ tsínj na'ue gạ'mi ngạ yun'unj xạna. Nị̱ da'nga' daj hua ni sij
asjj ga'nga ni sij. Nị̱ hua ango tsínj na'ue gạ'mi ngạ yun'unj xạna. Daj si
da'nga' daj hua nneẹ cúj sij, gui'yaj ango ni tsínj. Nị̱ hua ángo tsínj na'uej
ruhua gạ'mi ngạ yun'unj xạna. Daj si huin ruhua sij guị̱'yaj sun sij rian
nicaj sun Yan'anj anj. Ngaa ni sisị̱ gạ'ue gạra xina ni é rẹ' ngạ nuguan'
nan, nị̱ da'nga' daj guị̱'yaj ni é rẹ'. —Daj gataj Jesús.

Jesús bendice a los niños

13 Ngaa nị̱ nicaj ni yun'unj xạna ni tsin' le ga'nạ' ne rian Jesús sisị̱ gụta'
sí' ra'a sí'. Nị̱ gạchinj jni'yaj sí' xi'í ni tsin'-ín', ruhua ne. Sanị̱ chran' ni
tsínj nico' Jesús ni yun'unj xạna nicaj ga'nạ' daj aj.
14 Sanị̱ gataj Jesús:
—Ra'a ni é rẹ' si gạ'na' ni tsin' riānj. Nị̱ sị̱ chran' ni é rẹ' si gạ'na' riānj
nej mánj. Daj si rún' huin ni tsin' le nan, nị̱ da'nga' daj huin ni ngüị̱ mạn
rian nicaj sun Yan'anj nne xata'. —Daj gataj Jesús.
15 Ngaa nị̱ guta' Jesús ra'a sij rian ni tsin'. Nị̱ gahui sij gan'anj sij.

El joven rico

16 Hué dan nḭ ga'nạ' 'ngọ tsínj daj. Nḭ gataj sij gunun Jesús:
—Maestro sạ', ụn sun sạ' guḭ'yaj sūnj, nḭ gạ'ue gạne nigān, ruhuá rẹ' únj. —Daj gataj sij aj.
17 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nḭ ụn sin huin nḭ atáj rẹ' sisḭ sạ' man'ānj únj. Urin Yan'anj huin si sạ' nánj. Sanḭ sisḭ huin ruhuá rẹ' gạne nḭganj rẹ' ngạ Yan'anj, ngaa nḭ dạgahuín rẹ' nuguan' ga'nin' Yan'anj sun rian né'. —Daj gataj Jesús gunun sij.
18 Ngaa nḭ:
—Nḭ ụn nuguan' dạgahuin únj, ruhuá rẹ' únj. —Gataj tsínj daj gunun Jesús.
Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Sḭ dagahuí' rẹ' níman mánj. Nḭ sḭ gui'yaj tụ rẹ' mánj. Nḭ sḭ ga'mi rẹ' nuguan' nnẹ xi'í dugüí' rẹ' mánj.
19 Nḭ guḭnun yan'ánj rẹ' chréj rẹ' ngạ nní rẹ' nej. Nḭ gạhuin 'ḭ ruhuá rẹ' nḭ'yaj rẹ' dugüí' rẹ' dạj rún' 'ḭ ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' man'án rẹ' aj. —Daj gataj Jesús.
20 Ngaa nḭ gataj tsínj daj gunun Jesús:
—Daran' ni nuguan' daj ráj xināj asḭj hua lē aj. Ngaa nḭ ụn sin achin guḭ'yā, ruhuá rẹ' únj. —Daj gataj sij gunun Jesús.
21 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun sij:
—Sisḭ huin ruhuá rẹ' gạhuin sạ' nḭn' rẹ', ngaa nḭ güḭj nạn' rẹ' gụdu'ue rẹ' daran' si'yáj rẹ'. Nḭ san'anj guḭri' rẹ' daj gạ'ui' rẹ' rian ni ngüḭ niqui. Hué dan nḭ guḭman nico si'yáj rẹ' xata', guḭ'yaj Yan'anj anj. Ngaa nḭ gạ'na' rẹ' guḭnico' rẹ' yūnj anj. —Daj gataj Jesús.
22 Nḭ ngaa gunun tsínj daj si gataj Jesús, nḭ gan'anj sij nani ruhua sij. Daj si hua nico si'yaj sij.
23 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:
—Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ 'ḭ huaj gạtu 'ngọ tsínj xuru'ue rian nicaj sun Yan'anj xata' aj.
24 Nḭ gạtaj rụhua' yūnj sisḭ 'ḭ huaj gạtu 'ngọ tsínj xuru'ue rian nicaj sun Yan'anj daj ngạ si gạchin 'ngọ xucu camello yu'uj tạj cúj nuhua aj. Nḭ xxi hua xú' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
25 Ngaa nḭ ngaa gunun ni tsínj nico' Jesús nuguan' daj, nḭ nḭn' ruhua gan'anj ruhua ni sij. Nḭ gataj ni sij:
—Sisḭ hué daj huin, ni ụn tsínj gạ'ue nạcaj Yan'anj únj. —Daj gataj ni sij.
26 Ngaa nḭ ni'yaj Jesús rian ni sij. Nḭ gataj sí':
—Sḭ ga'ue nạcaj ni ngüḭ man'an ni sij mánj. Sanḭ Yan'anj gạ'ue guḭ'yaj daran' nuguan'. —Daj gataj Jesús.
27 Ngaa nḭ gataj Pedro:
—Hua duna únj daran' si'yaj únj anj. Nḭ nico' únj man'án rẹ' aj. Ngaa nḭ ụn sin huin nạriqui Yan'anj rian únj, ruhuá rẹ' únj. —Daj gataj Pedro.
28 Nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Xạnga' atā gụnun ni é rẹ' sisḭ ngaa guḭsij güi gạne 'uēj rian chrun xila sạ' ango xungüḭ nạca, nḭ gạne xạnga' ni é rẹ' rian ni xụhuij chrun xila sạ' guḭnicaj ni é rẹ' sun rian ni xụhuij xi'nin' ni tsínj israelita. Nḭ hué daj gạhuin xi'í si guinico' ni é rẹ' man'ānj huīnj da'níj ni ngüḭ.

29 Nḭ danej gahuin a ni é rẹ' dunáj á rẹ' ducuá á rẹ' ngạ jnánj án rẹ' nej,
xoco' a ni é rẹ' nej, ngạ chrej a ni é rẹ' nej, nni a ni é rẹ' nej, ngạ da'níj
ni é rẹ' nej, do'ój rẹ' nej, nḭ sisḭ dụnaj á rẹ' daran' nan rian xi'īj, ngaa nḭ
nạhuin ra'a ni é rẹ' 'ngọ ciento ni rasụn sạ' nan. Nḭ gạne nḭganj án rẹ' ngạ
Yan'anj, guḭ'yaj Yan'anj nej aj.
30 Sanḭ nico ni ngüḭ huin achij chruhua xungüḭ nan nạnico' ni sij nẹ' rụcu
ango xungüḭ gạ'na' aj. Nḭ nico ni ngüḭ nico' nẹ' rụcu chruhua xungüḭ nan
gạhuin achij ni sij ango xungüḭ gạ'na' aj.

20

Los obreros de la viña

1 ʼNḭ dạj rún' 'yaj 'ngọ xuru'ue ngaa ahui sij nḭgan' acuan' nạna'ui' sij
ni tsínj gạn'anj guḭ'yaj sun do'ój sij rian mạn coj chruj uva, nḭ da'nga' daj
'yaj Yan'anj ngạ né' rian nicaj sun Yan'anj.
2 Nḭ gui'yaj yya xuru'ue daj ngạ ni tsínj guḭ'yaj sun ụndaj huin gạ'ui' sí'
du'ue ni sij 'ngọ güi daj. Nḭ ga'mi sí' sisḭ gạ'ui' sí' 'ngọ san'anj denario rian
ni sij. Ngaa nḭ ga'níj sí' gạn'anj guḭ'yaj sun ni sij riqui coj uva.
3 ʼHué dan nḭ gahui yún xuru'ue daj gan'anj sij ga ụn nḭgan'. Nḭ guini'i
sij mán ango ni tsínj mán rian yu'uẹ. Ni niquin' yụn ni sij.
4 Nḭ gataj sij: “Güḭj guḭ'yaj sun ni é rẹ' si-sūnj anj. Nḭ dạj rún' guḭ'yaj sun
ni é rẹ', nḭ rḭquīj du'ue ni é rẹ' aj.” Daj gataj sij. Nḭ gan'anj guḭ'yaj sun ni
sí'.
5 ʼNgaa nḭ gahui rụhua' yún sij gan'anj sij ga xuj nej, ga huạ'nij di'nḭ nej.
Nḭ dạj rún' gui'yaj sij ga ụn, nḭ da'nga' daj gui'yaj rụhua' yún sij.
6 ʼNḭ gan'anj rụhua' yún sij rian yu'uẹ síj 'ngọ si ga ụn'un' di'nḭ. Nḭ
ganari' sij ango ni tsínj mán man'an. Nḭ ganachínj snan'anj sij ni sí'. Nḭ
gataj sij: “Nḭ ụn sin huin ni mán ni é rẹ' nụn güi nḭn' yu'uj nan, nḭ nitaj
sun 'yaj sun ni é rẹ' mán án rẹ' yu'uj nan únj.” Gataj sij.
7 Ngaa nḭ: “Nitaj 'ngọ tsínj ataj sisḭ gạn'anj guḭ'yaj sun ni únj mánj.”
Gataj ni tsínj mán rian yu'uẹ daj rian sij. Ngaa nḭ gataj xuru'ue daj: “Güḭj
guḭ'yaj sun ni é rẹ' riqui coj uva. Nḭ rḭquīj du'ue ni é rẹ' dạj rún' guḭ'yaj
sun a ni é rẹ' aj.” Daj gataj sij.
8 ʼNḭ ngaa guinḭ, nḭ gataj sij gunun tsínj nicaj yun'unj ni moso daj:
“Gạquinj rẹ' gạ'na' ni tsínj 'yaj sun nánj. Nḭ nạga'ui' rẹ' du'ue ni sij aj.
Gạxi'i rẹ' nạru'ue rẹ' rian ni tsínj nico' da rụcu gui'yaj sun aj. Ngaa nḭ
nạru'ue rẹ' rian ni tsínj gatúj asḭj sini yạn.” Gataj xuru'ue daj.
9 ʼNgaa nḭ guisíj ni tsínj gatúj da ga ụn'un' di'nḭ daj. Nḭ da gọ'ngo ni sij
ganahuin ra'a chre' guẹ ni sij 'ngọ san'anj denario da aj.
10 Nḭ ngaa guisíj ni tsínj gui'yaj sun sini, ngaa nḭ gani ruhua ni sij sisḭ
xạcan doj gạ'ui' xuru'ue daj du'ue ni sij daj ngạ si ga'ui' sí' rian ni tsínj
gatúj gui'yaj sun ga ụn'un'. Sanḭ 'ngọ hua nahuin ra'a daran' ni sij.
11 Nḭ ngaa nahuin ra'a ni sij, nḭ gaxḭ'i ni sij ga'mi gaquin' ni sij xi'í
xuru'ue.
12 Nḭ gataj ni sij: “Ni tsínj gatúj da rụcu daj, nḭ gui'yaj sun ni sij urin
hora. Sanḭ uyan naru'ué rẹ' rian ni sij ngạ únj nánj. Nḭ gui'yaj sun ni únj
nụn güi nḭn' anj. Nḭ nụn güi nḭ yạn'an nej aj.” Gataj ni sij.
13 Sanḭ gataj tsínj do'ój rian 'ngọ ni sij: “Amigo, sé si digya' yun'ūn gọ'ngo
ni é rẹ' mánj. Sanḭ hua gui'yaj yyá rẹ' ngāj sisḭ nạru'uē 'ngọ san'anj denario
rian rẹ' aj.

14 Gąnacaj rę' du'ué rę', nį güįj rę' nánj. Dąj rún' naru'uē rian rę', nį
da'nga' daj huin ruhuāj nąru'uē rian tsínj nico' da rụcu nej.
15 Sanį gą'ue guį'yā dąj rún' garan' ruhuāj ngą si-sąn'ān nánj. Xicoj
ruhuá rę' si gui'yā dọj sinduj ngą dugüí' rę' ní'." Daj gataj xuru'ue daj
gunun tsínj gui'yaj sun.
16 'Ngaa nį ni ngüį nico' da rụcu xungüį nan, nį gąhuin rian ni sij ango
xungüį nąca. Nį ni ngüį huin rian xungüį nan, sanį gụna da rụcu ni sij
ango xungüį daj. Daj si aquínj Yan'anj nico ni ngüį gąn'anj rianj anj. Sanį
dọj ni sij huin si nacui Yan'anj nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico'
sij.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

17 Nį ngaa huaj Jesús gahui sij dacan rian ngaj xuman' Jerusalén, nį
gaquínj sij ni tsínj nico' sij gą'na' nini ni sí' rian sij. Nį gataj sij:
18 —Ni'i ni é rę' sisį huaj né' guįsij né' xuman' Jerusalén. Nį hué yu'uj
daj nąga'ui' 'ngọ tsínj daj man'ānj rian ni chrej a'nin' ngą rian ni maestro
digyán ley rian ni ngüį. Nį huīnj da'níj ni ngüį. Nį dąga'mi dugüi' ni sij
sisį dągahui' ni sij man'ānj.
19 Ngaa nį nąga'ui' ni sij yūnj rian ni tsínj 'ną' anéj chrej sisį gą'mi ducu
ni sí' xi'īj. Nį dụguayun ni sí' nne' xirā aj. Nį gąri ni sí' gaquíj man'ānj rian
rugutsį nej aj. Sanį xiráj huą'nij güi, nį gąna'nī nánj. —Daj gataj Jesús.

Petición de Santiago y de Juan

20 Ngaa nį gahuin nịchrun' huįj dą'nij nicą tsínj gụ'naj Zebedeo rian
Jesús. Nį ganiquin' ráj dącoj ún' rian Jesús. Nį gachínj ún' 'ngọ sinduj
rian sij.
21 Ngaa nį gataj Jesús:
—Nį ụn sin huin ruhuá rę' únj. —Gataj Jesús.
Nį gataj unj gunun sij:
—Gą'nin' rę' sun sisį ngaa gąne sún rę' guįnicaj sún rę', nį gąne nụngüej
da'nī xi'níj rę', 'ngọ sij nę' chrej ra'a są' rę', nį ango sij nę' chrej ra'a rọtsi
rę', ruhuāj aj. —Gataj unj.
22 Ngaa nį gataj Jesús:
—Nun ni'i nụngüej é rę' si achínj nụngüej é rę' mánj. Gą'ue gụnucuaj
nụngüej é rę' guįran' nụngüej é rę' sayun dąj rún' guįran' man'ānj ní'.
—Daj gataj Jesús.
—Gą'ue aj. —Daj gataj nụngüej sij.
23 Ngaa nį gataj Jesús:
—Xąnga' guįran' nụngüej é rę' sayun ngāj aj. Sanį na'ue rịqui man'ānj
sisį gąne nụngüej é rę' 'ngọ ni é rę' ra'a są'āj, nį ango ni é rę' ra'a rọtsīj
mánj. Hua nacui chrē nụngüej tsínj gąne nụngüej chrej xi'nī anj. —Daj
gataj Jesús.
24 Nį ngaa gunun ango ichi' ni tsínj nico' Jesús, nį ga'man ruhua ni sí'
ni'yaj ni sí' nụngüej tsínj daj.
25 Sanį gaquínj Jesús gą'na' ni sij, nį gataj sij:
—Ni'i ni é rę' dąj 'yaj ni tsínj nicaj sun scanij ni tsínj 'ną' anéj chrej. Nį
aran' ruhua ni sij guįnicaj sun nico ni sij gąhuin achij ni sij rian ni ngüį aj.
26 Sanį sé daj guį'yaj ni é rę' mánj. Tsínj ruhua gąhuin achij scanij ni é
rę', ngaa nį gąhuin sij si-moso ni é rę' aj.
27 Nį tsínj ruhua gąhuin rian scanij ni é rę', ngaa nį gąhuin sij tsínj 'yaj
sun rian ni é rę' aj.

28 Daj si sé si 'nāj nḭ guḭ'yaj sun ni ngüḭ riānj, ruhuāj mánj. Nḭ huīnj
da'níj ni ngüḭ. Sanḭ 'nāj guḭ'yaj sūnj rian ni ngüḭ aj. Nḭ 'nāj gąhuīj nąru'uē
rian si-gąquin' nico ni ngüḭ aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Dos ciegos reciben la vista

29 Nḭ ngaa gahui ni sij xuman' Jericó, nḭ gachéj nṵn' ruhua ni ngüḭ rṵcu
Jesús.
30 Nḭ nne huḭj tsínj duri du'ua chrej. Nḭ ngaa gunun nṵngüej sij sisḭ huaj
Jesús yu'uj daj, nḭ gaguáj nṵngüej sij. Nḭ gataj nṵngüej sij:
—Señor, nąhuin 'ḭ ruhuá rę' nḭ'yaj rę' nṵngüej únj huín rę' da'níj David
aán. —Daj gaguáj nṵngüej sij.
31 Ngaa nḭ chran' ni ngüḭ sisḭ dínj gąne du'ua nṵngüej sij.
Sanḭ doj ą' ganari' nucuaj nṵngüej sij gaguáj nṵngüej sij. Nḭ gataj
nṵngüej sij:
—Señor, nąhuin 'ḭ ruhuá rę' nḭ'yaj rę' nṵngüej únj huín rę' da'níj David
aán. —Daj gataj nṵngüej sij.
32 Ngaa nḭ ganiquin' Jesús. Nḭ gaquínj sij gą'na' nṵngüej sí' rian sij. Nḭ
gataj sij:
—Nḭ ṵn sin huin ruhua nṵngüej é rę' guḭ'yā ngą nṵngüej é rę' únj. —Daj
gataj Jesús.
33 Ngaa nḭ gataj nṵngüej sij:
—Señor, huin ruhua únj sisḭ gąnaxiguin rian nṵngüej únj, guḭ'yáj rę',
ruhua únj anj. —Daj gataj nṵngüej sij.
34 Ngaa nḭ ganani yaco ruhua Jesús ni'yaj sí' nṵngüej sij. Nḭ ganun ra'a
sí' rian nṵngüej sij. Nḭ 'ngǫ hora naxiguṵn rian nṵngüej tsínj duri daj. Nḭ
guinico' nṵngüej sij Jesús.

21

La entrada triunfal en Jerusalén

1 Ngaa nḭ guisíj ni sij xuman' Betfagé rian niquin' 'ngǫ dacan gṵ'naj
Olivos. Nḭ ngaj nḭchrun' xuman' Jerusalén ngą xuman' Betfagé. Ngaa nḭ
ga'níj Jesús huḭj tsínj nico' sij.
2 Nḭ gataj sij:
—Gąn'anj nṵngüej é rę' xuman' ngaj nę' rian dǫj aj. Nḭ ngaa huaj
nṵngüej é rę', nḭ nąri' rá'yanj nṵngüej é rę' 'ngǫ urruj anumi ngą da'níj
xú'. Nḭ gąnachi nṵngüej é rę' nḭcaj rę' gą'na' rę' riānj.
3 Nḭ sisḭ hua 'ngǫ ngüḭ gąnachinj snan'anj rian nṵngüej é rę', ngaa nḭ
gątaj nṵngüej é rę' gṵnun ni sij: "Man'an Señor ní'yanj xuj aj. Nḭ hora nḭ
gą'na' nḭcaj yún xuj, guḭ'yaj sí' aj." Daj gątaj nṵngüej é rę' gṵnun ni ngüḭ
aj. —Daj gataj Jesús gunun nṵngüej sij.
4 Nḭ da'nga' daj gahuin sisḭ gąhuin yya dąj rún' gataj 'ngǫ tsínj ga'mi
si-nṵguan' Yan'anj asḭj ná. Nḭ gataj sí':
5 Gątaj ni é rę' gṵnun ni ngüḭ mąn xuman' Sión sisḭ hué si-rey ni sij 'nąʼ
rian mąn ni sij.
Nḭ dąj rún' huin xucu nḭ, nḭ da'nga' daj huin sij.
Nḭ tąj sij 'ngǫ urruj da'níj xucu 'yaj sun.
Daj gataj tsínj ga'mi si-nṵguan' Yan'anj.
6 Ngaa nḭ gan'anj nṵngüej tsínj nico' Jesús. Nḭ gui'yaj nṵngüej sij dąj
rún' ga'nin' Jesús sun rian nṵngüej sij.

7 Ngaa nḭ nicaj nṵngüej sij nṵngüej dạ'nij urruj daj ga'nạ' nṵngüej sij
rian Jesús. Ngaa nḭ guta' nṵngüej sij si-gan' nṵngüej sij xiráj nṵngüej xú'.
Ngaa nḭ guitáj Jesús xú' aj.
8 Ngaa nḭ guruj nico ni ngüḭ si-gan' ni sij chruhua chrej. Nḭ ga'nin' ango
ni sij coj ra'a chrun guruj ni sij chruhua chrej.
9 Ni ngüḭ huaj nẹ' rian nej, ngạ ni ngüḭ nico' nẹ' rṵcu Jesús aguáj ni sij.
Nḭ gataj ni sij:
—Hosanna, da'níj David huín rẹ'. Hua niạ' 'ueé ruhua tsínj 'nạ' ngạ
si-xugüi man'an Señor. Gạ sạ' 'ueé xata' aj. —Gataj ni sij gaguáj ni sij.
10 Nḭ ngaa gatúj Jesús chruhua xuman' Jerusalén, nḭ nun nạri' ruhua ni
ngüḭ ṵn sin gahuin mánj. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ṵn tsínj huin nan únj. —Daj gataj ni ngüḭ mạn xuman' Jerusalén.
11 Ngaa nḭ gataj ango ni ngüḭ:
—Tsínj nan huin Jesús tsínj a'mi si-nṵguan' Yan'anj. Nḭ 'nạ' sij xuman'
Nazaret estado Galilea. —Daj gataj ni sij.

Purificación del templo

12 Ngaa nḭ gatúj Jesús chruhua si-nuhui Yan'anj. Nḭ guiri sij ni tsínj mán
du'uej rasṵn ngạ ni tsínj ránj rasṵn nej. Nḭ guru nitu sij ni mesa si'yaj ni
tsínj naduna san'anj. Nḭ guru nitu Jesús ni chrun ruguechra' si'yaj ni tsínj
du'uej xu'mạn anj.
13 Nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Gataj si-nṵguan' Yan'anj: "Ducuá Yan'anj huin rian gạchinj jni'yaj ni
ngüḭ rian Yan'anj. Sanḭ nuhui nan gahuin 'ngọ huej mạn ni tsínj tṵ, 'yaj á
rẹ' nánj." Gataj si-nṵguan' Yan'anj. —Daj gataj Jesús.
14 Ngaa nḭ gatúj ni ngüḭ duri ngạ ni ngüḭ nare' dacój chruhua nuhui rian
niquin' Jesús. Nḭ ganahuin ni sij, gui'yaj sí'.
15 Sanḭ ga'man ruhua ni chrej huin achij ngạ ni tsínj digyán si-ley Moisés
ngaa guini'i ni sij si sạ' gui'yaj Jesús. Nḭ hué daj ga'man ruhua ni sij
ngaa guini'i ni sij sisḭ ga'mi sạ' ni tsin' xi'í Jesús. Daj si gataj ni tsin' daj:
"Hosanna rian tsínj nan si huin sí' da'níj rey David".
Daj gataj anin'inj gaguáj anin'inj.
16 Ngaa nḭ gataj ni sij gunun Jesús:
—Unun man'án rẹ' si ataj ni tsin' nan ní'. —Daj gataj ni sij.
Nḭ gataj Jesús:
—Unūnj anj. Sanḭ nun gạya ni é rẹ' si-nṵguan' Yan'anj xi'í si ataj nuguan'
nan gunun ni é rẹ' mí'. Daj si gataj si-nṵguan' Yan'anj: "Gui'yaj Yan'anj
sisḭ gạ'mi sạ' ni lij ngạ ni tsin' utsi nuguan' gạran' ruhua man'an Yan'anj
gṵnun". Daj gataj si-nṵguan' Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
17 Ngaa nḭ dunáj Jesús ni sij. Nḭ gahui sij xuman' daj. Nḭ gan'anj sij
xuman' Betania. Nḭ gunáj sij yu'uj daj.

Maldición de la higuera estéril

18 Nḭ hua nḭgan' ango güi, nḭ huaj Jesús nanicạj sij xuman' Jerusalén. Nḭ
achin xi'nạ riqui sij.
19 Nḭ guini'i sij niquin' 'ngọ chrun gṵ'naj higuera du'ua chrej. Nḭ gan'anj
nichḭ sij rian niquin'-ín'. Sanḭ nun nạri' sij higo mánj. Maan coj ra'a-á'
guini'i sij nánj. Ngaa nḭ gataj sij rian chrun daj:
—Nḭganj sḭ gayu chruj chrạ rẹ' gạ mánj. —Daj gataj Jesús.
Nḭ 'ngọ hora ganacọ chrun daj.
20 Nḭ ngaa guini'i ni tsínj nico' Jesús si guiran' chrun daj, nḭ gataj ni sij:

—Nḭ ụn sin nḭ 'ngọ hora ganacoj únj. —Daj gataj ni sij gan'anj ruhua ni sij.
21 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Xạnga' atā gụnun ni é rẹ' sisḭ gụxuman ruhua ni é rẹ', nḭ sḭ gani huḭj ruhua ni é rẹ' guḭni'yaj ni é rẹ' Yan'anj, ngaa nḭ gạ'ue guḭ'yaj ni é rẹ' si gui'yā ngạ chrun higuera nan anj. Nḭ sé urin nan gạ'ue guḭ'yaj ni é rẹ', sanḭ gạ'ue gạtaj ni é rẹ' gụnun quij nan: "Gụxun rẹ' man'án rẹ' yu'uj nan gạn'anj rẹ' gạnatu rẹ' chruhua nnee yan'anj anj." Ngaa nḭ hué daj gạhuin.
22 Hué dan nḭ sisḭ gạchinj jni'yaj ni é rẹ' 'ngọ nuguan' rian Yan'anj ngaa guxuman yya ruhua ni é rẹ', ngaa nḭ nạhuin ra'a ni é rẹ' nuguan' da aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

La autoridad de Jesús

23 Nḭ ngaa gatúj Jesús chruhua nuhui digyán sij rian ni ngüḭ, nḭ gahuin nḭchrun' ni chrej a'nin' ngạ ni tsínj huin achij nej. Nḭ nachínj snan'anj ni sij Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn sin huin sun nḭ 'yáj rẹ' nan únj. Nḭ ụn tsínj riqui sun, nḭ 'yáj rẹ' nan únj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
24 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Ruhuāj gạnachin' snan'anj 'ngọ nuguan' da man'an án rẹ' aj. Nḭ sisḭ dạnicaj ni é rẹ' nuguan' riānj, asíj nḭ gạtā ụn sun gui'yā nan gụnun ni é rẹ'.
25 Nḭ ụn tsínj ga'nin' sun rian tsínj gụ'naj Juan sisḭ gạta' nnee sí' ni ngüḭ únj. Yan'anj gataj rian sij ní'. Asḭ hua ango tsínj gataj rian sij sạ'. —Gataj Jesús.
Ngaa nḭ diguíj man'an ni sij ngạ dugüi' ni sij. Nḭ gataj ni sij:
—Sisḭ gạto' sisḭ Yan'anj ga'nin' sun rian Juan, ngaa nḭ gạtaj Jesús gụnun ni únj sisḭ ụn sin huin nun gụxuman ruhua ni únj nḭ'yaj ni únj man'an sij únj.
26 Nḭ sisḭ gạtaj únj sisḭ ni tsínj ga'níj gạ'na' Juan, sanḭ xu'ui' ni'yaj únj rian ni ngüḭ aj. Daj si gani ruhua daran' ni ngüḭ sisḭ Juan gahuin 'ngọ tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj anj. —Daj gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij.
27 Ngaa nḭ gataj ni sij gunun Jesús:
—Nun ni'i únj mánj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Hué dan nḭ sḭ gatā gụnun ni é rẹ' ụn sin huin sun 'yā aj. —Daj gataj Jesús.

Parábola de los dos hijos

28 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Jesús ni tsínj daj. Nḭ gataj sij:
—Dạj ani ruhua ni é rẹ' ngạ nuguan' nan únj. Hua huḭj da'níj 'ngọ tsínj daj. Nḭ gataj sij rian 'ngọ da'níj sij: "Da'nī, yyạj nḭ güḭj guḭ'yaj sún rẹ' riqui coj uva aj." Gataj tsínj daj gunun da'níj sij.
29 'Ngaa nḭ: "Sḭ gan'ān mánj." Gataj sí' rian chrej sí'. Sanḭ sạ' sij, nḭ xacaj sij ango ducuánj, nḭ gan'anj guḭ'yaj sun sij.
30 Hué dan nḭ gan'anj chrej sij rian nne ango da'níj sij. Nḭ da'nga' daj gataj sij gunun sí'. Nḭ: "Gạ'ue gạn'ān Señor." Gataj sí' rian chrej sí'. Sanḭ nun gạn'anj guḭ'yaj sun sí'.
31 Nḭ ụn tsínj yya gui'yaj si garan' ruhua chrej sij, ruhua á rẹ' únj. —Daj gataj Jesús.

Ngaa nḭ gataj ni sij:
—Tsínj rian gataj sini yạn daj. Hué sij huin nánj. —Daj gataj ni sij.
Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Xạnga' atā gụnun ni é rẹ' sisḭ gạtu sini yạn ni tsínj a'nej xạcan pesto ngạ ni ngüḭ xạna achéj man'an rian nicaj sun Yan'anj dan ngạ si gạtu ni é rẹ' aj.
32 Daj si ga'nạ' Juan digyán sí' dạj gạ'ue gụiman ni é rẹ' guḭ'yaj nḭca ni é rẹ'. Sanḭ nun gụxuman ruhua ni é rẹ' mánj. Sanḭ guxuman ruhua ni tsínj a'nej xạcan pesto ngạ ni ngüḭ xạna achéj man'an. Nḭ nụnj si guini'i ni é rẹ' daran' nan, sanḭ nun nạnicaj ruhua ni é rẹ' xi'í si-gạquin' ni é rẹ' mánj. Nḭ nun gụxuman ruhua ni é rẹ' guini'yaj ni é rẹ' Juan nej mánj.

Los labradores malvados

33 ʼHué dan nḭ gụnun ni é rẹ' ango cuento nanīj. Ganarij 'ngọ xuru'ue daj nico coj uva unun sij aj. Nḭ gui'yaj sij 'ngọ xingá ganicạj rian gunun sij. Nḭ gánj sij yu'uj rian gạni sij chruj uva, gui'yaj sij vino. Nḭ gui'yaj sij 'ngọ hue' xạcan xxi sisḭ dụgumi ni sij daran' ni coj daj. Nḭ naga'ui' sij si-coj sij coj chruj uva daj rian gọ'ngo ni tsínj sisḭ dụgumi ni sí' si'yaj sij. Ngaa ni gan'anj gạn' sij ango xuman'.
34 Nḭ ngaa guisíj güi gane uva, ngaa nḭ ga'níj sij si-moso sij gạn'anj gạchinj ni sij rian ni tsínj mán 'yaj sun daj chruj si huin si'yaj sij.
35 Sanḭ guida'a ni tsínj mán 'yaj sun daj ni si-moso sij. Nḭ ga'ui' ni sí' chrun xiráj 'ngọ moso daj. Nḭ dagahui' ni sí' ango moso. Nḭ ga'ui' ni sí' yej ango moso daj.
36 Ngaa nḭ ga'níj rụhua' yún tsínj dọ'oj daj ango ni si-moso sij. Nḭ hua ga'ḭ ni sí' daj ngạ ni tsínj gan'anj sini. Nḭ dạj rún' gui'yaj ni tsínj dugumi daj, nḭ da'nga' daj gui'yaj ni sij ngạ ni sí'.
37 Hué dan nḭ nẹ' rụcu nḭ ga'níj sij man'an da'níj sij gạn'anj. Nḭ gataj sij: “Gạ ní'yanj ni sí' ngạ man'an da'nī anj.” Gataj ni sij.
38 Sanḭ ngaa guini'i ni sí' da'níj sij, nḭ gataj ni sí' gunun ni dugüi' sí': “Tsínj nan gụnánj do'ój chrej sij si sạ' gạhui' chrej sí' aj. Dạgahui' né' tsínj nan, ngaa ni gụnan né' gạhuin do'ój né' nánj.” Daj gataj ni sij.
39 Ngaa nḭ guida'a ni sij tsínj daj. Nḭ guere'ej ni sij sí' chrej xẹ' du'ua rian mạn coj uva daj. Nḭ dagahui' ni sij sí'.
40 Hué dan nḭ ngaa gạ'na' tsínj dọ'oj, nḭ ụn sin huin guḭ'yaj sij ngạ ni tsínj dugumi daj, ruhua á rẹ' únj. —Daj gataj Jesús gunun ni chrej a'nin' ngạ ni tsínj huin achij.
41 Ngaa nḭ gataj ni sij:
—Dạgahui' sij ni tsínj xḭ'i daj. Nḭ sḭ ganahuin yaco ruhua sij nḭ'yaj sij ni sí' gạ mánj. Ngaa nḭ nạga'ui' sij coj chruj uva daj huin si-coj sij rian ango ni tsínj sisḭ dụgumi ni sí'. Nḭ ngaa gạne chruj daj, nḭ nạga'ui' ni sí' rian tsínj dọ'oj daj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
42 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nḭ ụn sin huin nḭ nun gạya ni é rẹ' si gataj si-nụguan' Yan'anj únj. Nḭ gataj si-nụguan' Yan'anj:
Yej guere'ej ni tsínj 'yaj sun hue', nḭ gạhuin-ín' 'ngọ yej sạ' doj gạne ran-án' dụgu'nun' squina hue' nḭganj ni aj.
Hué man'an Señor gui'yaj nuguan' nan.
Nḭ dugu'nạj nḭn' ruhua hua nuguan' nan ruhua né' aj.
Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.

43 Hué dan nḭ gạtā gụnun ni é rẹ' sisḭ gạ'ne Yan'anj rian gạne ni é rẹ' rian
nicaj sun Yan'anj. Nḭ gạ'ui' Yan'anj rian ango ni ngüḭ. Daj si guḭ'yaj ni sij
si huin ruhua Yan'anj.
44 Nḭ huēj huin yej daj. Nḭ sisḭ gạnatu 'ngọ ngüḭ rian yej daj, nḭ gạran' ni
sij, guḭ'yā. Nḭ sisḭ guḭnij yej daj rian 'ngọ ni ngüḭ, nḭ guḭxitin' ni sij, guḭ'yā
nej aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
45 Nḭ ngaa gunun ni chrej a'nin' ngạ ni tsínj fariseo cuento ganani Jesús,
nḭ xacaj ni sij cuenta sisḭ a'mi sí' xi'í man'an ni sij.
46 Nḭ huin ruhua ni sij guḭda'a ni sij sí'. Sanḭ xu'ui' ni sij ni'yaj ni sij rian
ni ngüḭ. Daj si ani ruhua ni ngüḭ sisḭ tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj huin
Jesús, ruhua ni sij aj.

22

Parábola de la fiesta de bodas

1 Ngaa nḭ ga'mi rụhua' yún Jesús nani sij cuento. Nḭ gataj sij:
2 —Daj rún' gui'yaj 'ngọ rey ngaa gui'yaj sij gui'yanj xi'í si xạcaj da'níj
sij yun'unj xạna, nḭ da'nga' daj huin rian nicaj sun Yan'anj.
3 Nḭ ga'níj rey daj si-moso sij gạn'anj gạquinj ni ngüḭ sisḭ gạ'na' ni sij xạ
ni sij rian gạhuin gui'yanj ducuá sij. Sanḭ nun gạ'uej ruhua ni sij gạ'na' ni
sij.
4 Ngaa nḭ ga'níj rụhua' yún sij ango ni moso daj gạn'anj ni sí'. Nḭ gataj
sij gunun ni sí': "Gạtaj ni é rẹ' rian ni ngüḭ gạ'na' daj sisḭ hua chrụn niạ
'yā. Nḭ hua dagahui' ni sij ni dānj sicuj ngạ ni xucu namij nej aj. Nḭ hua
chrụn daran'anj. Ngaa nḭ gạ'na' á rẹ' xạ á rẹ' ngạ da'nī. Daj si xạcaj sij
yun'unj xạna." Gataj rey daj gunun ni sij.
5 'Sanḭ nun xạcaj ni ngüḭ daj cuenta ngạ nuguan' gataj ni sij mánj.
Gan'anj guḭ'yaj sun 'ngọ tsínj daj do'ój sij. Nḭ gan'anj ango sij, gan'anj
gụdu'ue sij rasụn rian ni ngüḭ.
6 Nḭ guida'a ango ni sij ni si-moso rey daj. Nḭ gui'yaj xḭ'i ni sij ngạ ni sí'.
Nḭ dagahui' ni sij ni sí' nej.
7 Ngaa nḭ ngaa gunun rey daj, nḭ nịn' ruhua ga'man ruhua sij. Nḭ ga'níj
sij si-snado sij gạn'anj dạgahui' ni tsínj dagahui' ni si-moso sij daj. Nḭ gari
yan'ạn ni sí' xánj ni tsínj daj. Nḭ gaca xuman' daj.
8 'Ngaa nḭ gataj rey daj gunun si-moso sij: "Daran'anj hua chrụn sisḭ
gạ'na' ni ngüḭ xạ ni sij rian gạhuin gui'yanj xạcaj da'nī yun'unj xạna. Sanḭ
nitaj si ní'yanj ni ngüḭ gaquīn gạ'na' da mánj.
9 Ngaa nḭ gạn'anj ni é rẹ' rian nacaj dugüi' ni chrej. Nḭ gạquinj ni é rẹ'
ụn ngüḭ gạhuin gạ'na' ni sij gui'yanj ruhuāj aj." Gataj rey daj.
10 'Ngaa nḭ gạhui ni moso daj gan'anj ni sij chruhua ni chrej. Nḭ gui'yaj
ni sij sisḭ nạhuin chre' daran' ni ngüḭ ganacaj dugüi' ngạ ni sij. Nḭ ga'nạ'
ni ngüḭ sạ' ngạ ni ngüḭ nitaj si hua sạ' gui'yanj daj. Nḭ gara chruhua hue'
rian gahuin gui'yanj xacaj da'níj rey daj yun'unj xạna, gui'yaj ni ngüḭ.
11 'Nḭ ngaa gatúj rey rian mạn ni ngüḭ huaj gui'yanj daj, nḭ guini'i sij 'ngọ
tsínj nitaj nụn sij 'ngọ atsij nụn ni tsínj rara'a.
12 Ngaa nḭ gataj sij: "Amigo, ụn sin 'yáj rẹ' nan, nḭ nitaj 'ngọ atsij nanun
sọ' rara'a sọ' únj." Daj gataj rey daj. Sanḭ nun guḭri' ruhua tsínj daj si
gạ'mi sí'. Nḭ dínj nne sí'.
13 Ngaa nḭ gataj rey gunun ni tsínj 'yaj sun rian mesa: "Nụmi ni é rẹ'
dacój sij ngạ ra'a sij. Nḭ guẹre'ej a ni é rẹ' sij rian rụmi' hua nẹ' xẹ' rian
gụnun sij gạco sij ngạ rian xạ ruj yan' sij." Daj gataj rey daj.

14 Daj si nico ni ngüi̱ aquínj Yan'anj, sani̱ doj ni sij huin si nacui Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús.

La cuestión del tributo

15 Ngaa ni̱ gan'anj di̱ga'mi dugüi' ni tsínj fariseo dąj gą'ue gą'ui' ni sij gaquin' rian xi'í Jesús xi'í 'ngo̱ nuguan' gą'mi sí'.
16 Ngaa ni̱ ga'níj ni sij ni tsínj nico' ni sij ngą ni tsínj herodista nej, gan'anj ni sí' rian Jesús. Ni̱ gataj ni sí' gunun Jesús:
—Maestro, ni'i ni únj sisi̱ a'mi xąnga' man'án rę'. Ni̱ digyán xąnga' rę' si-chrej Yan'anj. Ni̱ nitaj si gui̱'yáj rę' ụn sin huin ni tsínj a'mi mánj. Daj si nitaj si ni'yáj rę' dąj hua ni tsínj mánj.
17 Hué dan ni̱ ụn sin huin ani ruhuá rę'. Są' huin sisi̱ gą'ui' né' san'anj a'nej rey César, ruhuá rę'. Gą'ui' né' ní'. Asi̱ si̱ ga'ui' né' ní'. —Daj gataj ni sij.
18 Sani̱ guini'i Jesús sisi̱ ani quij ruhua ni sij. Ngaa ni̱ gataj sí' gunun ni sij:
—Ni̱ ụn sin huin ni̱ ruhua ni é rę' gui̱'yáj rę' xi' ngāj únj. Tsínj digya' yun'unj huin ni é rę'.
19 Di̱gyán ni é rę' riānj 'ngo̱ san'anj naru'ue ni ngüi̱ rian rey daj. —Daj gataj Jesús.
Ngaa ni̱ nicaj ni sij 'ngo̱ san'anj denario ga'ną' ni sij rian sí'.
20 Ngaa ni̱ nachínj snan'anj Jesús ni sij. Ni̱ gataj sí':
—Ni̱ ụn tsínj ri̱an huin san'anj nan únj. Ni̱ ụn tsínj si-xugüi huin nan, ni̱ hua ni̱ca ni̱n' huaj únj. —Daj gataj Jesús.
21 Ngaa ni̱:
—Hué rian César ngą si-xugüi sí' huin. —Gataj ni sij.
Ngaa ni̱ gataj Jesús:
—Ngaa ni̱ gą'ui' ni é rę' si'yaj rey César daj rian César aj. Ni̱ gą'ui' ni é rę' si'yaj Yan'anj rian Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús.
22 Ni̱ ngaa gunun ni sij nuguan' ga'mi Jesús, ni̱ garáj yan'anj ruhua ni sij. Ni̱ dunáj ni sij sí'. Ni̱ gan'anj ni sij.

La pregunta sobre la resurrección

23 Ni̱ hué güi daj ni̱ ga'ną' doj ni tsínj saduceo rian Jesús. Ni̱ ataj ni tsínj daj sisi̱ nitaj si gąna'nij ni níman mánj. Ni̱ nachínj snan'anj ni sij Jesús.
24 Ni̱ gataj ni sij:
—Maestro, gataj Moisés: “Sisi̱ gąhui' 'ngo̱ tsínj nitaj da'níj, ngaa ni̱ nącaj jnánj sij nicą sij. Ni̱ da'nga' daj gui̱'yaj sí' gą'ui' sí' si gą'nga 'ngo̱ lij nągane yąn du'ua chre.” Daj gataj Moisés.
25 Hué dan ni̱ gane ichij jnąnj 'ngo̱ tsínj daj scanij né'. Ni̱ xacaj tsínj xąhua' nicą sij. Ni̱ gahui' sij. Ni̱ nitaj da'níj sij ngą ún'. Ni̱ gunáj nicą sij rian jnánj sij xacaj sí' xaco' sí'.
26 Sani̱ gahui' tsínj nico' rụcu tsínj xąhua' daj. Ni̱ xacaj ango jnánj sí' yun'unj xąna daj. Ni̱ da'nga' daj xacaj ni ichij jnąnj tsínj yun'unj xąna daj.
27 Da' guisíj daj gahui' man'an yun'unj daj nej aj.
28 Hué dan ni̱ ngaa gąna'nij ni níman ngaa gui̱man rụhua' yún ichij jnánj sij, ni̱ dąj hua yya tsínj gąhuin nicą yun'unj xąna daj, ruhuá rę' únj. Daj si daran' ni sij xacaj ún' nánj. —Daj gataj ni tsínj saduceo gunun Jesús.
29 Ngaa ni̱ gataj Jesús:

—Nun nạ̱ri' ni é rẹ̱' si nun ni'i ni é rẹ̱' dạ̱j gataj si-nụ̱guan' Yan'anj mánj. Nị̱ nun ni'i ni é rẹ̱' dạ̱j nucuaj Yan'anj nej mánj.
30 Daj si ngaa gạ̱na'nij ni níman, nị̱ sị̱ xacaj ni tsínj ni yun'unj xạ̱na mánj. Nị̱ dạ̱j nị̱ sị̱ xacaj ni yun'unj xạ̱na tsínj sno'o mánj. Daj si dạ̱j rún' nne ni ángel xata', da'nga' daj gạ̱ne ni sij aj.
31 Ngaa nị̱ gạ̱tā gụ̱nun a ni é rẹ̱' dạ̱j gụ̱ini'i a ni é rẹ̱' sisị̱ gạ̱na'nij ni níman. Achin si gạ̱ya ni é rẹ̱' rian si-nụ̱guan' Yan'anj gạ̱' di ní'.
32 Daj si gataj Yan'anj: "Huēj huin Dan'anj tsínj gụ̱'naj Abraham ngạ̱ tsínj gụ̱'naj Isaac ngạ̱ tsínj gụ̱'naj Jacob nej aj." Daj gataj Yan'anj asị̱j ná. Hué dan ni sé níman huin ni tsínj guinico' Yan'anj asị̱j ná mánj. Hua nị̱'na' ni sij nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj saduceo.
33 Nị̱ ngaa gunun ni ngüị̱ si gataj Jesús, nị̱ garáj yan'anj ruhua ni sij ngạ̱ nuguan' digyán sij rian ni ngüị̱.

El gran mandamiento

34 Nị̱ ngaa gunun ni tsínj fariseo sisị̱ dínj gahuin du'ua ni tsínj saduceo, gui'yaj Jesús, ngaa nị̱ nahuin yu' ni sij.
35 Nị̱ 'ngọ̱ ni sij huin 'ngọ̱ tsínj digyán ley rian ni ngüị̱. Nị̱ huin ruhua sí' xạ̱caj sí' cuenta dạ̱j nạ̱ta' Jesús.
36 Ngaa nị̱ nachínj snan'anj sí' Jesús. Nị̱ gataj sí':
—Maestro, ụ̱n sin huin nuguan' nico doj rian daran' nuguan' a'nin' Yan'anj sun riun' únj. —Daj gataj tsínj daj.
37 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—"Gạ̱huin 'ị̱ ruhuá rẹ̱' nị̱'yaj rẹ̱' Señor huin Dan'ánj rẹ̱' ngạ̱ nimán rẹ̱' nej, nị̱n' sta'ngá' rẹ̱' nej."
38 Hué nan huin nuguan' huin achij ngạ̱ nuguan' sini rian daran' ni nuguan' a'nin' Yan'anj sun rian ni ngüị̱ aj.
39 Nị̱ dạ̱j rún' hua nuguan' nan, nị̱ hua ango nuguan' a'nin' Yan'anj sun rián rẹ̱' nej. Nị̱ nuguan' nan huin: "Gạ̱huin 'ị̱ ruhuá rẹ̱' nị̱'yáj rẹ̱' dugüí' rẹ̱' rún' 'ị̱ ruhuá rẹ̱' ni'yaj rẹ̱' man'án rẹ̱' aj."
40 Ngaa nị̱ daran' si-ley Yan'anj ngạ̱ daran' si ga'mi ni tsínj ga'mi si-nụ̱guan' Yan'anj asị̱j ná, nị̱ 'nạ̱' daran' ni nuguan' daj rian nụ̱ngüej nuguan' huin achij nan. —Daj gataj Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

41 Ngaa nị̱ ngaa nahuin yu' ni tsínj fariseo, nị̱ nachínj snan'anj Jesús ni sij.
42 Nị̱ gataj Jesús:
—Nị̱ ụ̱n sin huin ani ruhua ni é rẹ̱' xi'í Cristo únj. Nị̱ ụ̱n sin dạ̱'nij huin sí', ruhua ni é rẹ̱' únj. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nị̱:
—Da'níj David huin sí'. —Gataj ni sij.
43 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—Ngaa nị̱ sisị̱ Cristo huin da'níj David, nị̱ ụ̱n sin huin, nị̱ gataj David sisị̱ Cristo huin Señor rian sij únj. Daj si hua 'ngọ̱ nuguan' gataj David, gui'yaj Espíritu Santo:
44 "Yan'anj gataj gunun Señor nicaj sun riānj sisị̱ gạ̱ne sí' chrej ra'a sạ̱' Yan'anj da' gụ̱isij gụ̱i'yaj gana Yan'anj rian daran' ni tsínj unun' ngạ̱ Señor nicaj sun riānj." Daj gataj Yan'anj gunun Señor, gataj xí' David.

45 Asą' gą'ue gąhuin Cristo da'níj David sisi̱ dugu'nąj sí' Señor man'an
Cristo únj. —Daj gataj Jesús.
46 Ni̱ nun ri' ruhua ni tsínj fariseo si gą'mi ni sij. Ni̱ asi̱j güi daj, ni̱ nun
gui̱sij ruhua ni sij nąchin' snan'anj ni sij Jesús gą mánj.

23

Jesús acusa a los escribas y los fariseos

1 Ngaa guisíj ni̱ ga'mi Jesús rian ni ngüi̱ ngą rian ni tsínj nico' sí'.
2 Ni̱ gataj sij:
—Nicaj sun ni tsínj digyán ley ngą ni tsínj fariseo dąj rún' guinicaj sun
Moisés.
3 Yu'uj daj ni̱ dągahuin ni é rę' rian ni sij. Ni̱ gui̱'yaj ni é rę' si ataj ni sij.
Sani̱ si̱ gachej ni é rę' chrej chéj ni sij. Daj si ataj ni sij 'ngo̱ nuguan', ni̱
'yaj ni sij ango nuguan'.
4 Ni̱ dąj rún' 'yaj 'ngo̱ tsínj ngaa ya'i̱ 'ngo̱ carga gąta 'ngo̱ dugüi' sí', 'yaj
sí', ni̱ da'nga' daj 'yaj ni sij. Daj si 'yaj ni sij sisi̱ gąta ni ngüi̱ carga ya'i̱
huin ni nuguan' a'nin' ni sij sun rian ni sí'. Ni̱ uta' ni sij carga daj dacan
xicój ni sí'. Sani̱ a doj na'uej ruhua ni sij chrącuij ni sij chrą ra'a ni sij ngą
carga daj.
5 Ni̱ daran' si 'yaj ni sij, ni̱ da'nga' daj 'yaj ni sij sisi̱ gui̱ni'i ni ngüi̱. Ni̱
nagui'yaj gara' ni sij rian nun si-nuguan' Yan'anj nun yo ni sij. Ni̱ hué daj
nagui'yaj xę'e ni sij yu'uej nico' du'ua si-gan' ni sij nej.
6 Ni̱ nana'ui' ni sij 'ngo̱ yu'uj są' gąne ni sij rian 'yaj ni sij 'ngo̱ gui'yanj.
Ni̱ hué daj nana'ui' ni sij sisi̱ gąne ni sij chrun xila są' chruhua si-nuhui ni
sij nej.
7 Ni̱ huin ruhua ni sij sisi̱ gą'mi są' ni ngüi̱ ngą ni sij ngaa chéj ni sij rian
yu'uę. Ni̱ hué daj huin ruhua ni sij sisi̱ dugu'naj ni tsínj "maestro" ni sij.
8 Si̱ duna ni é rę' si gątaj ni ngüi̱ sisi̱ "maestro" huin ni é rę' mánj. Daj
si 'ngo̱ jnąnj daran' ni é rę'. Ni̱ urin maestro huin Cristo rian ni é rę' nej.
9 Ni̱ si̱ dugu'nąj ni é rę' "chrej" 'ngo̱ tsínj mąn chruhua xungüi̱ mánj.
Daj si urin chrej ni é rę' huin Yan'anj xąnga' nne xata'.
10 Ni̱ si̱ duna ni é rę' si gątaj ni ngüi̱ sisi̱ nico' ni sij ni é rę' mánj. Daj si
urin Cristo huin tsínj gui̱nico' ni é rę' aj.
11 Ni̱ tsínj huin achij scanij ni é rę', ni̱ da'ui sij gunánj guitsi sij rian ni é
rę'.
12 Daj si un tsínj huin ruhua gąhuin achij, ni̱ gunaj sij nę' rucu. Ni̱ un
tsínj huin ruhua gunaj nę' rucu, ni̱ gąhuin achij sij.
13 'Sani̱ niqui ni̱n' ruhua niman ni é rę' huin ni é rę' tsínj digyán ley ngą
ni tsínj fariseo nej. Daj si gąhuin ni é rę' nico castigo. Tsínj digya' yun'unj
huin ni é rę'. Daj si ránj ni é rę' chrej rian nicaj sun Yan'anj. Ni̱ na'ue gątu
ni ngüi̱, 'yaj ni é rę'. Ni̱ na'uej ruhua ni é rę' gątu ni é rę'. Ni̱ da'nga' daj
huin ruhua ni ngüi̱ gątu, ni̱ na'uej ruhua ni é rę' nej.
14 'Niqui ni̱n' ruhua niman ni é rę' huin ni é rę' ni tsínj digyán ley ngą
ni tsínj fariseo nej. Tsínj digya' yun'unj huin ni é rę'. Daj si a'nej ni é rę'
ducuá ngüi̱ xąna mmij. Ngaa ni̱ ná achínj jni'yaj ni é rę' rian Yan'anj sisi̱
gąni ruhua ni ngüi̱ sisi̱ są' ni é rę'. Xi'í nuguan' nan, ni̱ gąhuin ni é rę' nico
castigo.
15 'Niqui ni̱n' ruhua niman ni é rę' huin ni é rę' ni tsínj digyán ley ngą
ni tsínj fariseo nej. Daj si gui̱ran' ni é rę' nico castigo. Tsínj digya' yun'unj

huin ni é rẹ'. Daj si nịn' gạchra' achéj ni é rẹ'. Nị da rụcu nnee yan'anj huaj ni é rẹ' sisị xạcaj urin tsínj si-chrej ni é rẹ', ruhua ni é rẹ'. Nị ngaa guịri' ni é rẹ', nị gạhuin quij chruhua niman sí' si quij niman man'an ni é rẹ', 'yaj ni é rẹ'. Nị guitạj diyạn sí' gạn'anj sí' rian ni é rẹ' gạn'anj daran' ni é rẹ' rian yan'ạn.

16 ’Niqui nịn' ruhua niman ni é rẹ' xi'í sayun guịran' ni é rẹ'. Daj si ni tsínj duri digyán chrej rian ni ngüị huin ni é rẹ'. Nị ataj ni é rẹ' sisị gụta' nịca yya 'ngọ tsínj daj rian oro mạn chruhua nuhui, ngaa nị ní'yanj si ataj sí'. Nị hua nịạn guị'yaj sí' si gataj sí', ataj ni é rẹ'.

17 Tsínj nị'yun ni tsínj duri huin ni é rẹ' nánj. Dạj hua si huin achij, ruhua ni é rẹ' únj. Oro ní', asị nuhui 'yaj sisị sạ' oro sạ'.

18 Nị hué daj ataj ni é rẹ' sisị gụta' nịca yaa 'ngọ tsínj daj rian altar sisị hua yya nuguan' ga'mi sí', nị nitaj si ní'yanj si ataj sij mánj. Sanị sisị gụta' nịca yya 'ngọ tsínj daj rian ofrenda tạj rian altar, ngaa nị ní'yanj si ataj sij, nị hua nịạn guị'yaj sí' si gataj sí', ataj ni é rẹ'.

19 Tsínj nị'yun nị tsínj duri huin ni é rẹ'. Dạj hua si huin achij, ruhua ni é rẹ' únj. Ofrenda ní', asị altar 'yaj sisị sạ' ofrenda daj sạ'.

20 Tsínj gụta' nịca yya rian altar, nị nitaj si gụta' nịca yya sij rian urin altar, sanị gụta' nịca yya sij rian daran' si mán rian altar nej.

21 Nị tsínj gụta' nịca yya rian nuhui, nị sé rian urin nuhui gụta' nịca yya sij. Sanị gụta' nịca yya sij rian Yan'anj xạnga' nne chruhua nuhui nej.

22 Nị tsínj gụta' nịca yya xata' rian nne chrun xila sạ' nne Yan'anj, nị sé urin rian chrun xila sạ' nne Yan'anj gụta' nịca yya sij mánj. Sanị hué daj gụta' nịca yya sij rian man'an Yan'anj si nne rian chrun xila sạ' da nej.

23 ’Nịn' ruhua niqui niman ni é rẹ' ni tsínj digyán ley ngạ ni tsínj fariseo. Daj si guịran' a ni é rẹ' nico castigo. Tsínj digya' yun'unj huin ni é rẹ'. Daj si aya ni é rẹ' rumi coj nun stila ngạ coj xugune rian yo'ój nej ngạ coj comino nej. Nị ngaa guisíj ichi' rumi, nị a'ui' ni é rẹ' 'ngọ rumi rian Yan'anj. Sanị duna ni é rẹ' nuguan' huin rian chruhua si-ley Yan'anj nej. Daj si duna ni é rẹ' si guị'yaj nịca ni é rẹ' rian ni ngüị. Nị duna ni é rẹ' si gạhuin 'ị ruhua ni é rẹ' nị'yaj á rẹ' Yan'anj. Nị duna ni é rẹ' si gụxuman ruhua ni é rẹ' nị'yaj á rẹ' Yan'anj. Da'ui ni é rẹ' guị'yaj ni é rẹ' ni nuguan' nico nan. Sanị sị duna ni é rẹ' ngạ ango si 'yaj ni é rẹ' da mánj.

24 Nị huin ni é rẹ' tsínj duri digyán chrej rian ni ngüị. Nị aca ni é rẹ' nnee mạn xucu xa'ui sisị nạhuin sạ' nnee daj gọ'o ni é rẹ'. Sanị amánj guẹ é rẹ' xucu xạchij huin camello.

25 ’Niqui nịn' ruhua niman ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni tsínj digyán ley ngạ ni tsínj fariseo. Daj si guịran' ni é rẹ' nico castigo nej aj. Tsínj digya' yun'unj huin ni é rẹ'. Daj si 'yaj á rẹ' dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj na'nin' xiráj tasa ngạ xiráj go'o nej aj. Sanị nun nạ'nin' sij chruhua tasa ngạ chruhua go'o mánj. Nị da'nga' daj hua chrụhua niman ni é rẹ'. Nị mạn nịn' ruhua si quij hua. Daj si 'yaj tụ ni é rẹ'. Nị 'yaj quij ni é rẹ' ngạ ni ngüị nej.

26 Tsínj fariseo duri huin ni é rẹ'. Hua sini nạ'nin' sạ' ni é rẹ' chruhua tasa ngạ go'o huin niman án rẹ'. Asíj nị gạ'ue guị'yaj sạ' ni é rẹ' guịni'i ni ngüị aj.

27 ’Niqui niman nịn' ruhua ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni tsínj digyán ley ngạ ni tsínj fariseo. Daj si guịran' ni é rẹ' nico sayun. Huin ni é rẹ' ni tsínj digya' yun'unj. Daj si dạj rún' hua chran gatsị naránj ni sij rian achin' níman, nị

da'nga' daj hua ni é rẹ'. Daj si xạnga' nị̱ hua niạ' xiráj chran aráj ni sij daj. Sanị̱ nẹ' chrụhua yu'uj nị̱ mạn nị̱n' ni cúj níman ngạ daran' si quij hua.
28 Nị̱ da'nga' daj hua á rẹ'. Daj si rún' hua tsínj 'yaj nị̱ca, nị̱ da'nga' daj hua ni é rẹ' rian ni ngüị̱. Sanị̱ chruhua niman ni é rẹ', nị̱ mạn nị̱n' ruhua nuguan' digya' yun'unj ngạ ni nuguan' quij aj.

29 'Niqui nị̱n' ruhua ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni tsínj digyán ley ngạ ni tsínj fariseo. Daj si gạhuin ni é rẹ' castigo nico. Tsínj digya' yun'unj huin ín rẹ'. Daj si naránj án rẹ' chran rian gachin' ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asịj ná. Nị̱ nagui'yaj niạ' ni é rẹ' xiráj chran rian gachin' ni tsínj hua sạ'.
30 Nị̱ ataj ni é rẹ': "Sisị̱ nụn guị̱man únj asịj ngaa guimán ni xí', nị̱ tsínj guimán asịj ná, nị̱ sị̱ chracuij únj dagahui' ni sij ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj mánj." Da'nga' daj ataj ni é rẹ'.
31 Sanị̱ hué ducuánj daj digyán xạnga' a ni é rẹ' sisị̱ hué ni é rẹ' huin yya da'níj ni tsínj dagahui' ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asịj ná.
32 Achin guị̱sij si gui'yaj quij ni xi a ni é rẹ'. Sanị̱ gui'yaj a ni é rẹ' ngạ si achin daj.

33 'Xucuáj huin ni é rẹ'. Nị̱ da'níj xucuáj huin ni é rẹ' aj. Nị̱ dạj guị̱'yaj ni é rẹ' sisị̱ sị̱ gahuin ni é rẹ' castigo rian yan'ạn únj.
34 Xi'í daj nị̱ a'nī ni tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj ngạ ni tsínj ni'i sạ' nej, ngạ ni tsínj digyán si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüị̱. Nị̱ guị̱sij ni sij rian mạn ni é rẹ' aj. Sanị̱ hua gọ'ngo ni sij dạgahui' ni é rẹ' aj. Nị̱ dọco' ni é rẹ' ni sij rian rugutsị̱. Nị̱ dụguayun ni é rẹ' ango ni sij chruhua si-nuhui ni é rẹ'. Nị̱ guị̱nico' ni é rẹ' ni sij daran' xuman' chrạn' yun'unj ni é rẹ' ni sij nej.
35 Ngaa nị̱ xi'í daj da'ui ni é rẹ' si-gạquin' daran' ni tsínj dagahui' ni ngüị̱ hua sạ'. Nị̱ asịj sini dagahui' tsínj gụ'naj Caín jnánj sij Abel. Nị̱ hué sí' gahuin 'ngọ tsínj gui'yaj nị̱ca. Nị̱ hué daj dagahui' ni xi ni é rẹ' tsínj gụ'naj Zacarías huin sí' da'níj Berequías. Nị̱ dagahui' ni sij sí' rian dạni altar ngạ rian nne ducuá Yan'anj.
36 Xạnga' atāj yyāj gụnun a ni é rẹ' sisị̱ guị̱ran' ni dụgui' ni é rẹ' castigo xi'í si-gạquin' ni tsínj dagahui' daj. —Daj gataj Jesús rian ni tsínj fariseo ngạ ni tsínj digyán si-ley Moisés rian ni ngüị̱.

Lamento de Jesús sobre Jerusalén

37 Ngaa nị̱ gataj rụhua' yún Jesús:

—Nun nạni ducu ruhuāj xi'í ni é rẹ' ni tsínj mạn xuman' Jerusalén. Daj si dagahui' ni é rẹ' ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj anj. Nị̱ ga'ui' ni é rẹ' yej ni tsínj nicaj nuguan' huaj rian ni é rẹ' huin ni sij tsínj ga'níj Yan'anj huaj rian a ni é rẹ'. Síj ụndaj huin ruhuāj nạgui'yaj yu'ūj, nị̱ da'níj man'án rẹ' huin ni tsínj mạn xuman' Jerusalén. Nị̱ dạj rún' 'yaj 'ngọ xuchre ngaa nagui'yaj yu'uj xuj da'níj xuj riqui si-gachi xuj, nị̱ da'nga' daj huin ruhuāj guị̱'yā ngạ ni da'níj rẹ'. Sanị̱ nun gạran' ruhua á rẹ' mánj.
38 Yyạj nị̱ nị̱'yaj ni é rẹ'. Guẹre' xánj ni é rẹ' ngạ ducuá ni é rẹ' guna yyạj aj.
39 Nị̱ ataj snan'ān gụnun ni é rẹ' sisị̱ sị̱ guini'i yún ni é rẹ' yūnj da guị̱sij güi gạtaj ni é rẹ' nuguan' nan: "Hua sạ' nị̱n' ruhua tsínj 'nạ' rian si-xugüi man'an Señor." —Daj gataj Jesús gunun ni ngüị̱ mạn xuman' Jerusalén.

24

Jesús predice la destrucción del templo

1 Nḭ ngaa gahui Jesús chruhua nuhui nico gan'anj sij, nḭ gahuin nḭchrun' ni tsínj nico' sij sisḭ dḭgyán ni sí' dạj hua ni hue' huin nuhui daj rian Jesús.
2 Sanḭ gataj Jesús gunun ni sí':
—Guḭni'yaj sạ' ni é rẹ' daran' nan anj. Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ hua 'ngọ güi, nḭ sḭ gunáj ni ạ 'ngọ yej rian dugüi' mánj. Dụguane nḭn' ni sij daran' nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Señales antes del fin

3 Nḭ ngaa gane Jesús dacan gụ'naj Olivos, nḭ ga'nạ' urin ni tsínj nico' Jesús rian nne sij. Nḭ gataj ni sí':
—Gạtaj rẹ' gụnun únj ạman gạhuin yya ni nuguan' nan. Nḭ gạtaj rẹ' dạj hua 'ngọ da'nga' guḭni'i únj sisḭ gạ'na' rụhua' yún rẹ' ngaa gạnahuij xungüḭ nan. —Daj gataj ni sij.
4 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Gạ cuidado ni é rẹ' sisḭ nitaj 'ngọ tsínj dḭgya' yun'unj ni é rẹ' aj.
5 Daj si gạ'na' nico ni tsínj rian si-xugüi man'ānj anj. Nḭ gạtaj ni sij: "Hué man'ānj huin Cristo aj." Daj gạtaj ni sij gụnun ni é rẹ'. Nḭ dḭgya' yun'unj ni sij nico ni ngüḭ.
6 'Nḭ gụnun ni é rẹ' nuguan' sisḭ unun' 'ngọ xuman' ngạ ango xuman', nḭ huin ruhua 'ngọ xuman' daj gụda' ngạ ango xuman'. Sanḭ sḭ guxu'ui' ni é rẹ' mánj. Hua niạn si hué daj gạhuin. Sanḭ achin gạnahuij nḭn' xungüḭ aj.
7 Nḭ gụnun' nụngüej xuman' daj. Nḭ gụnun' 'ngọ gobierno da ngạ ango gobierno. Nḭ gạ'na' xi'ḭ ngạ xi'nạ nej. Nḭ gạ'na' yún gọ'ngo rian xungüḭ nej.
8 Daran' nan nḭ diaj gaxḭ'i guḭran' ni ngüḭ sayun.
9 'Hué dan nḭ nạga'ui' ni sij ni é rẹ' rian ni tsínj nicaj sun. Nḭ guḭran' ni é rẹ' sayun nej. Nḭ dạgahui' ni sij ni é rẹ' nej. Nḭ sḭ gahuin sạ' ruhua daran' ni ngüḭ guḭni'yaj ni sij ni é rẹ' xi'í si nicaj dugüi' ni é rẹ' ngāj.
10 Ngaa nḭ ni güi daj, nḭ nico ni ngüḭ dụna si-chrej Yan'anj. Nḭ nạga'ui' ni sij dugüi' ni sij rian ni tsínj nicaj sun. Nḭ sḭ gahuin sạ' ruhua ni sij guḭni'yaj ni sij gọ'ngo dugüi' ni sij.
11 Nḭ gạ'na' nico ni tsínj dḭgya' yun'unj. Nḭ gạtaj ni sij sisḭ a'mi ni sij si-nụguan' Yan'anj. Nḭ dḭgya' yun'unj ni sij nico ni ngüḭ.
12 Nḭ xi'í si gạhuin nico gaquin', nḭ dụna nico ni sij si gạhuin 'ḭ ruhua ni sij guḭni'yaj ni sij ni dugüi' ni sij.
13 Sanḭ ni ngüḭ huaj nico' yya nḭn' si-chrej Yan'anj da güi gạnahuij xungüḭ, nḭ gạnacaj Yan'anj ni sij aj.
14 Nḭ nḭn' gạchra' xungüḭ gạnata' ni sij nuguan' sạ' nan xi'í si nicaj sun Yan'anj. Nḭ da'nga' daj gạnata' ni sij sisḭ guḭni'i daran' ni ngüḭ ngạ nuguan' sạ' nan. Ngaa nḭ guḭsij, nḭ gạnahuij daran'anj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.
15 Hué dan nḭ ụn tsínj aya ni nuguan' nan, nḭ xạcaj rẹ' cuenta ụn sin huin nuguan' nan ruhuaj gata huin nuguan' ga'mi Jesús xi'í si xḭ'i. Nḭ gataj Jesús:
—Nḭ ngaa guḭni'i ni é rẹ' nḭquin' si quij hua rian hua sạ' nḭn' ruhua dạj rún' gataj tsínj gụ'naj Daniel asḭj ná
16 ni gụnánj ni ngüḭ mán estado Judea gạn'anj ni sij riqui quij. Nḭ Daniel huin tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asḭj ná.

17 Nḭ tsínj tąj xata' chrą ducuá sij, nḭ sḭ nanij sij guḭri sij 'ngǫ rasụn mąn
chruhua ducuá sij daj.
18 Nḭ tsínj mán 'yaj sun riqui quij, nḭ sḭ nanicaj sij gą'na' nąran' sij si-gan'
sij gą mánj.
19 Nḭ niqui niman ni ngüḭ xąna nụn riqui lij ngą ni ngüḭ utsi guẹ da'níj
si gąhuin ni güi nan anj.
20 Gąchinj jni'yaj ni é rẹ' rian Yan'anj sisḭ sḭ ga'ną' sayun daj ni yahuḭ
nuhuij ngą güi naránj ruhua ni ngüḭ.
21 Daj si ngaa daj, nḭ guḭran' ni ngüḭ sayun nico. Nḭ asḭj ngaa gui'yaj
Yan'anj xungüḭ, nḭ nun guḭni'i ni ngüḭ 'ngǫ sayun dąj rún' gąhuin nẹ' rian
ni güi gąn'anj nan. Nḭ nẹ' rian ni güi daj, nḭ nitaj si gą'na' nico sayun rian
ni ngüḭ dąj rún' guḭran' ni ngüḭ ngaa daj.
22 Nḭ sisḭ gą nico güi gą sayun daj, nḭ sḭ gunucuaj ni ngüḭ mánj. Sanḭ
xi'í ni ngüḭ ganacui Yan'anj, nḭ gąniquin' da'aj sij si gąhuin sayun, guḭ'yaj
Yan'anj.
23 ’Nḭ sisḭ ngaa daj hua 'ngǫ tsínj gątaj: “Nḭ'yaj rẹ'. Nan niquin' Cristo.”
Asḭ: “Da' mánj niquin' Cristo aj.” Sisḭ da'nga' daj gątaj ni sij, nḭ sḭ guxuman
ruhuá rẹ' mánj.
24 Daj si gą'na' ni tsínj gątaj sisḭ hué ni sij huin Cristo, gątaj ni sij. Nḭ
gą'na' ni tsínj gątaj sisḭ hué ni sij huin tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj nej.
Nḭ tsínj digya' yun'unj huin ni sij. Nḭ guḭ'yaj chre ni sij. Nḭ guḭ'yaj ni sij
ni rasụn nico güenda dḭgya' yun'unj ni sij ni ngüḭ. Nḭ sisḭ gą'ue nḭ dḭgya'
yun'unj ni sij man'an ni ngüḭ nacui Yan'anj nej.
25 Daran'anj hua gataj sinīj gunun ni é rẹ' nej aj.
26 Ngaa nḭ sisḭ gątaj ni sij: “Nḭ'yaj ni é rẹ'. Hué Cristo niquin' quij gui'yanj
nąco daj.” Sisḭ da'nga' daj gątaj ni sij, nḭ sḭ gan'anj ni é rẹ' mánj. Nḭ sisḭ
gątaj ni sij: “Hué Cristo nne chruhua hue' daj.” Nḭ sisḭ da'nga' daj gątaj ni
sij, nḭ sḭ guxuman ruhua ni é rẹ' mánj.
27 Daj si dąj rún' yoǫ ran 'yaj du'ui nẹ' síj güi, nḭ 'ngǫ xiguḭn nḭn' xata',
nḭ da'nga' yoǫ daj nąnicaj da'níj ni ngüḭ huin man'ānj.
28 Rian ngaj níman, nḭ yu'uj daj nąhuin yu' ni xarúj.

La venida del Hijo del Hombre

29 ’Sanḭ si gąchin ni güi guḭran' ni ngüḭ sayun daj, ngaa nḭ rá'yanj gąhuin
rụmi' rian güi. Nḭ sḭ guixiguḭn rian yahuḭ mánj. Nḭ gąyu ni yati' mán xata'.
Nḭ nągunánj ni fuerza mán xata' nej.
30 Ngaa nḭ gụrugüi' 'ngǫ da'nga' guḭ'yā xata' huīnj da'níj ni ngüḭ. Hué
dan nḭ nḭn' ruhua gąnani ruhua daran' ni xi'nin' huin ni ngüḭ mąn chruhua
xungüḭ. Nḭ guḭni'i ni sij gą'na' man'ānj rian ni nga huīnj da'níj ni ngüḭ. Nḭ
gą'nāj ngą daran' fuerza. Nḭ nąhuin 'ueé nḭn'īnj gą'nāj nej aj.
31 Nḭ gą'nī ni ángel gąn'anj ngą trompeta gą'yanj nucuaj. Nḭ nąran' ni
ángel daj ni ngüḭ hua ganacui Yan'anj. Nḭ gąnaran' ni ángel ni ngüḭ daj
mán nḭn' gąchra' da' xi'í nḭn' xungüḭ ngą xata' nej aj.
32 ’Nḭ gąhuin chrụn ni é rẹ' xi'í nuguan' huin chrun higuera. Ngaa
ganahuin ya'nij ra'a, nḭ naxira' coj ra'a, hué dan nḭ ni'i ni é rẹ' si hua
guisíj gahuin nḭchrun' yahuḭ gąhuin yąn'an anj.
33 Nḭ hué guẹ ducuánj daj ngaa guḭni'i ni é rẹ' sisḭ hua gahuin si atā
gụnun ni é rẹ' acuan', ngaa nḭ guḭni'i ni é rẹ' sisḭ hua niquin' man'ānj rian
hue' aj.

34 Xąnga' atā gụnun ni é rẹ' sisị sị gahui' ni ngüị mạn yyạj da gạhuin yya
daran' ni nuguan' nan anj.
35 Gạ ni'ya xata' ngạ yo'ój. Sanị si-nụguan'ānj nitaj ạman gạnahuij mánj.
36 ’Nị nun ni'i ạ 'ngọ ni ngüị ụn güi, nị ụn hora gạ'na' man'ānj mánj. Nị
nun ni'i ni ángel mán xata' nej. Nị nun ni'i man'ānj huīnj da'níj Yan'anj
nej. Urin chrē ni'i nánj.
37 Nị dạj rún' gui'yaj ni ngüị ngaa gane tsínj gụ'naj Noé asịj ná, nị da'nga'
daj guị'yaj ni ngüị ngaa gạ'na' da'níj ni ngüị huin man'ānj.
38 Daj si asịj ngaa nun gạra nnee rian yo'ój, nị xa ni sij go'o ni sij. Nị
acaj ni sij yun'unj xạna. Nị acaj yun'unj xạna tsínj sno'o nej. Nị da'nga'
daj gui'yaj ni sij da' güi gatúj Noé chruhua rịọ achéj rian nnee.
39 Nị nun gạra da'nga' ruhua ni sij da gara nnee rian yo'ój gui'yaj gumạn
huee xxi. Nị nicaj nnee daj daran' ni sij gan'anj-án'. Nị dạj rún' gahuin
ngaa daj, nị da'nga' daj nun gạra da'nga' ruhua ni ngüị da gạ'na' rụhua'
yūnj.
40 ’Nị ngaa guịsij güi daj, nị gụnun nụguan'an huịj tsínj riqui quij. Nị
nicā gạn'ān 'ngọ sij, nị ango sij gụna.
41 Nị gụnun nụguan'an huịj yun'unj xạna huáj unj. Nị 'ngọ unj nicā
gạn'ān, nị ango unj gụna.
42 Xi'í daj guịni'yaj sạ' ni é rẹ'. Daj si nun ni'i ni é rẹ' ụn hora gạ'nāj
huīnj Señor nicaj sun rian ni é rẹ'.
43 Gụnun sạ' ni é rẹ'. Sisị guịni'i 'ngọ tsínj dụcua daj ụn hora nẹ' yan'
gạ'na' 'ngọ tsínj tụ, nị gạne sij dụgumi sij. Nị sị ga'nij sij gạtu sí' ducuá sij,
guị'yaj tụ sí' mánj.
44 Hué dan nị gạ chrụn guịman ni é rẹ' nej. Daj si gạ'na' man'ānj hué
guẹ hora nitaj si ani ruhua ni é rẹ' huīnj da'níj ni ngüị.
45 ’Ngaa nị gạhuin ni é rẹ' dạj rún' huin 'ngọ moso sạ'. Nị guị'yaj ni é
rẹ' dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj nicaj yun'unj moso, gui'yaj xuru'ue. Daj si a'ui'
sij si xa ni ango moso ngaa ní'yanj ni sí'.
46 Nị hua 'ueé rian tsínj nicaj yun'unj daj sisị hua gạcuij 'yaj sij ngaa hua
'nạ' niqui tsínj dụcua nạri' sí'.
47 Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisị guịnicaj tsínj daj sun dụgumi sij daran'
si'yaj tsínj dụcua daj, guị'yaj sí'.
48 Sanị sisị hua xị'i niman tsínj daj, nị gạni ruhua sij sisị gạhuin ran
gạ'na' niqui tsínj dụcua daj.
49 Nị gaxị'i sij dụguayun sij ango ni moso dugumi sij, nị gạxi'i sij xạ nạsa'
sij, nị gọ'o sij ngạ ni tsínj axini nej.
50 Ngaa nị gạ'na' tsínj dụcua daj hué guẹ güi, nị hué guẹ hora nitaj si ani
ruhua sij si gạ'na' sí'.
51 Nị gạhuin nico sij castigo guị'yaj tsínj dụcua. Nị guịran' sij sayun ngạ
ni tsínj digya' yun'unj, guị'yaj sí'. Nị hué yu'uj daj gạco sij. Nị da xạruj
yan' sij gạhuin sij castigo.

25

Parábola de las diez vírgenes

1 ’Ni dạj rún' 'yaj ichi' ngüị xạna yan, nị da'nga' daj gạhuin rian nicaj
sun Yan'anj xata'. Daj si nicaj ni unj candil aca gasiti huaj unj nạcaj dugüi'
unj ngạ tsínj xạcaj nicạ.
2 Nị ụn'un' unj huin yun'unj ni'i sạ'. Nị yun'un' unj huin yun'unj nị'yun.

3 Nḭ nicaj ṵn'un' ni yun'unj nḭ'yun nun ni'i daj candil gan'anj unj. Sanḭ
nun nḭcaj unj gasiti gan'anj unj.
4 Sanḭ ni yun'unj ni'i sạ' daj, nḭ nicaj unj gaga' nṵn gasiti gan'anj unj. Nḭ
nicaj unj candil nej aj.
5 Nḭ rḭan gahuin ran tsínj xạcaj yun'unj xạna, nḭ ganun nnej rian daran'
unj, nḭ gatoj unj.
6 Hué dan nḭ yan' sạ', nḭ gunun unj si gaguáj ni sij. Nḭ gataj ni sij: “Hua
'nạ' tsínj xạcaj yun'unj xạna. Gạhui ni é rẹ' gạn'anj nạcaj ni é rẹ' tsínj daj.”
Da'nga' daj gaguáj ni sij.
7 Ngaa nḭ nachica daran' ni yun'unj xạna yan daj. Nḭ gaxḭ'i unj gui'yaj
xugüi unj si-candil unj.
8 Ngaa nḭ gataj anin' yun'unj nḭ'yun daj rian anin' yun'unj a hua xugüi
'yaj: “Rḭqui anin' é rẹ' doj si-gasiti anin' é rẹ' guḭri' unj. Daj si ruhua
guínạ'aj si-candil ni unj.” Daj gataj unj.
9 Sanḭ gataj ni yun'unj ni'i sạ' daj: “Sḭ guisíj gasiti rian daran' né' sisḭ
rḭqui unj rian ni é rẹ'. Güḭj nḭ'yaj naj anin' é rẹ' rian mánj anéj, nḭ guḭran
anin' é rẹ' aj.” Daj gataj anin' unj.
10 Sanḭ ngaa huaj unj guḭran unj gasiti, nḭ ganasíj tsínj xạcaj yun'unj
xạna daj. Nḭ gatúj ni yun'unj a hua xugüi daj chruhua hue' ngạ tsínj xạcaj
yun'unj xạna daj. Nḭ naránj ni sij rian hue' daj nánj.
11 Da' síj da guinasíj ango da'aj ni yun'unj xạna yan daj. Nḭ gataj unj:
“Señor, señor, nạ'ni rẹ' rian hue' gạtu ni unj.” Daj gataj unj gunun sí'.
12 Sanḭ gataj sí': “Xạnga' atā gṵnun a ni é rẹ' sisḭ nun ni'īnj ni é rẹ' mánj.”
Daj gataj sí' gunun ni yun'unj nḭ'yun daj.
13 ’Guḭni'yaj sạ' ni é rẹ' si nun ni'i ni é rẹ' ṵn güi, nḭ ṵn hora gạ'na' da'níj
ni ngüḭ huin man'ānj.

Parábola de los talentos

14 ’Daj si dạj rún' 'yaj 'ngọ xuru'ue gan'anj ango yu'uj gạn', nḭ hué daj
'yaj man'ānj. Nḭ gaquínj xuru'ue daj si-moso sij. Nḭ naga'ui' sij si-san'anj
sij rian ni sí' sisḭ dụgumi ni sí'.
15 Nḭ ga'ui' sij ṵn'un' san'anj gṵ'naj talento rian 'ngọ si-moso sij. Nḭ 'ngọ
talento daj huin ruhuaj gata sisḭ gui'yaj gana 'ngọ tsínj daj ngaa guisíj
gui'yaj sun sij 'ngọ si xinun' yo'. Daj si nḭn' ruhua du'ue san'anj huin
talento daj. Nḭ ga'ui' sij huḭj talento rian ango moso daj. Nḭ ga'ui' sij 'ngọ
talento rian ango moso daj. Nḭ ga'ui' sij rian gọ'ngo ni sij dạj rún' gạ'ue
guḭ'yaj gana ni sij. Hué dan nḭ gan'anj gạn' sij.
16 ’Ngaa nḭ 'ngọ hora gan'anj tsínj nahuin ra'a ṵn'un' talento daj. Nḭ
guiránj sij ni rasṵn nadu'uej sij. Nḭ gui'yaj gana sij yun'un' talento ngạ
san'anj daj.
17 Nḭ da'nga' daj gui'yaj tsínj guiri' huḭj talento. Nḭ gui'yaj gana sij yahuij
talento.
18 Sanḭ tsínj guiri' 'ngọ talento, nḭ gan'anj sij ganj sij yu'uj. Nḭ garíj huḭ
sij si-san'anj si-xuru'ue sij.
19 ’Nḭ ngaa gachin nico güi, nḭ nasíj xuru'ue daj. Nḭ xacaj sij cuenta daj
gui'yaj ni moso daj.
20 Nḭ ga'nạ' tsínj guiri' ṵn'un' talento daj. Nḭ nuta' sij yun'un' talento
gui'yaj gana sij. Nḭ gataj sij gunun xuru'ue daj: “Señor, riquí rẹ' ṵn'un'
talento riānj. Nḭ gui'yaj ganāj yun'un' talento gạhuin si'yáj rẹ'.” Daj gataj
tsínj daj gunun xuru'ue daj.

21 Ngaa nḭ gataj sí': “Dugu'nąj huaj gui'yáj rę' huín rę' 'ngǫ moso gui'yaj są' sun. Nḭ huín rę' 'ngǫ tsínj gacuij. Xi'í si gui'yaj 'ueé rę' ngą dǫj sun,
ngaa nḭ guḭ'yā sisḭ guḭnicaj rę' nico sun. Gąhuin nią' ruhuá rę' ngāj huīnj
tsínj nicaj sun rian rę'.” Daj gataj sí' gunun sij.
22 ’Ngaa nḭ ga'nąʼ tsínj guiri' huḭj talento daj. Nḭ gataj sí': “Señor, riquí
rę' huḭj talento riānj. Nḭ gui'yaj ganāj yahuij talento gąhuin si'yáj rę'.” Daj
gataj sí' gunun sij.
23 Ngaa nḭ gataj xuru'ue gunun sij: “Dugu'nąj huaj gui'yáj rę' huín rę'
moso gui'yaj są' sun. Nḭ huín rę' 'ngǫ tsínj gacuij nánj. Xi'í si gui'yaj 'ueé
rę' ngą dǫj sun, nḭ guḭ'yā sisḭ guḭnicaj rę' nico sun. Gąhuin nią' ruhuá rę'
ngāj huīnj tsínj nicaj sun rián rę'.” Daj gataj sij gunun sí'.
24 ’Sanḭ ngaa ga'nąʼ tsínj guiri' 'ngǫ talento daj, nḭ gataj sij gunun sí':
“Señor, ni'īnj sisḭ huín rę' 'ngǫ tsínj huee. Nḭ nacaj rę' strigo rian nun güin
gunun rę'. Nḭ naran' rę' strigo rian nagui'yaj są' ango ni sij strigo nej.
25 Xi'í daj nḭ guxu'uīj. Nḭ gan'anj gąri huīj si-san'anj man'án rę' riqui
yo'ój. Ngaa nḭ nariquīj si'yáj rę' nąhuin ra'á rę'.” Daj gataj tsínj daj gunun
xuru'ue.
26 Hué dan nḭ gataj xuru'ue daj gunun sij: “Huín rę' 'ngǫ moso xḭ'i.
Nḭ rụmi rę' nej. Nḭ ni'í rę' sisḭ nacā rian nun gụnūnj. Nḭ ni'í rę' sisḭ
ganaran'ānj strigo rian nagui'yaj są' ango ni sij strigo nej.
27 Hué dan nḭ ụn sin huin, nḭ nun nḭcaj rę' si-san'ān gąn'anj rę' gą'nij
rę' banco únj. Ngaa nḭ ngaa nąnicā, nḭ nącā si-san'ān ngą san'anj nata'
chrą banco san'anj ga'níj rę' chrą nej aj nej.” Daj gataj xuru'ue gunun tsínj
guiri' 'ngǫ talento daj.
28 ’Ngaa nḭ gataj xuru'ue daj gunun ni tsínj mąn yu'uj daj: “Gą'ne ni é
rę' san'anj ra'a sij. Nḭ gą'ui' ni é rę' ra'a tsínj nicaj chi' talento.
29 Daj si tsínj nicaj nḭ gą'uīj nico ra'a sij. Nḭ gąhuin nico si nicaj sij. Sanḭ
tsínj nitaj si nicaj, nḭ nụnj si dǫj nicaj sij, nḭ gą'nē si nicaj sij aj.
30 Nḭ moso nitaj si ní'yanj daj, nḭ guẹre' ni é rę' nę' chrej xę' rian hua
rụmi' aj. Nḭ hué yu'uj daj gụnun gąco sij. Nḭ da xąruj yan' sij gąhuin sij
castigo.” Daj gataj xuru'ue daj xi'í moso xḭ'i daj.

El juicio de las naciones

31 ’Nḭ ngaa gą'na' da'níj ni ngüḭ huin man'ānj nej, nḭ gąnēj rian chrun
xila hua 'ueé są' nḭn'. Nḭ gą'nāj ngą nḭn' ruhua fuerza.
32 Ngaa nḭ nąhuin yu' daran' ni ngüḭ mán chruhua xungüḭ riānj. Nḭ nąri
ninīj ni sij dąj rún' 'yaj tsínj dugumi xucu ngaa nari nḭni sij dán sij xachij
ngą stanę. Nḭ da'nga' daj guḭ'yā nąri ninīj gǫ'ngo ni sij aj.
33 Ngaa nḭ guḭ'yā sisḭ guḭman ni xachij nę' chrej ra'a są'āj. Nḭ guḭman ni
stanę nę' chrej ra'a rǫtsīj aj.
34 ’Nḭ huēj gąhuin rey. Nḭ gątā gụnun ni ngüḭ guḭman nę' chrej ra'a są'āj
aj: “Gąhua' ni é rę' si hua gui'yaj są' chrē ngą ni é rę' aj. Nḭ huin ruhuāj
sisḭ guḭnicaj sun ni é rę' rian nicaj sun Yan'anj. Daj si hua gui'yaj xugüi
Yan'anj rian gąne ni é rę' asḭj ngaa gui'yaj Yan'anj xungüḭ aj.
35 Daj si ngaa gachin xi'nąʼ riquīj, nḭ riqui ni é rę' xāj. Nḭ ngaa nago'ōj
nnee, nḭ riqui ni é rę' go'ōj nej. Nḭ ngaa huīnj 'ngǫ tsínj 'nąʼ ango rian
xuman', nḭ nahuin ra'a á rę' yūnj aj.
36 Ngaa nitaj si-gan'ānj, nḭ riqui ni é rę' atsij gụnūnj. Nḭ ngaa ga'nānj, nḭ
ga'nąʼ ni'yaj á rę' yūnj. Nḭ ngaa gụnūnj ducuągʼ, nḭ ga'nąʼ ni'yaj ni é rę'
rian gụnūnj anj.” Daj gątā rian ni ngüḭ guḭman nę' chrej ra'a są'āj.

37 ’Ngaa nḭ ną̱chinj snan'anj ni ngüḭ hua nḭca niman daj riānj: “Señor,
ą̱man guini'i ni únj sisḭ achin xi'ną̱ riquí rę̱', nḭ riqui ni únj si xá rę̱' únj.
Nḭ ą̱man guini'i ni únj sisḭ nago'ó rę̱' nnee, nḭ riqui ni únj si go'ó rę̱' únj.
38 Nḭ ą̱man guini'i ni únj sisḭ huín rę̱' 'ngǫ tsínj 'ną̱' rian ango xuman',
nḭ nahuin ra'a ni únj man'án rę̱' únj. Nḭ ą̱man guini'i ni únj si nitaj si-gán'
rę̱', nḭ riqui ni únj gunun rę̱' únj.
39 Nḭ ą̱man guini'i ni únj sisḭ ga'nan' rę̱', asḭ gunụn rę̱' ducuagą̱' nej, nḭ
ga'ną̱' ni'yaj ni únj únj.” Daj gą̱taj ni ngüḭ daj gụnūnj aj.
40 ’Ngaa nḭ gą̱tā gụnun ni sij: “Xą̱nga' atā gụnun ni é rę̱' sisḭ daran' si
gui'yaj ni é rę̱' rian ni jnān hua niqui, nḭ hué ducuānj daj gui'yaj á rę̱' riānj
nej aj.” Daj gą̱tā gụnun ni ngüḭ 'yaj są̱'.
41 ’Hué dan nḭ gą̱tā gụnun ni ngüḭ guḭman nę̱' chrej ra'a rǫtsīj: “Gụxun
anéj ni é rę̱' man'án rę̱' riānj. Hua gataj Yan'anj sisḭ gą̱n'anj ni é rę̱' rian
yan'ą̱n gą̱ca nḭganj nḭn' a ni é rę̱' aj. Nḭ hua gui'yaj xugüi Yan'anj yan'ą̱n
daj sisḭ gụnun sichre ngą̱ ni ángel nico' man'an sichre daj aj.
42 Daj si ngaa gachin xi'ną̱ riquīj, nḭ nun rḭqui ni é rę̱' xāj. Nḭ ngaa
nago'ōj nnee, nḭ nun rḭqui ni é rę̱' go'ōj.
43 Nḭ ngaa gahuīnj 'ngǫ tsínj 'ną̱' ango rian xuman', nḭ nun gą̱nahuin ra'a
ni é rę̱' yūnj mánj. Nḭ ngaa nitaj si-gan'ānj, nḭ nun rḭqui ni é rę̱' gunūnj
mánj. Nḭ ngaa ga'nānj, nḭ nun gą̱'na' nḭ'yaj ni é rę̱' yūnj mánj. Nḭ ngaa
gunūnj ducuagą̱', nḭ nun gą̱'na' ni'yaj ni é rę̱' riānj nūnj mánj.” Daj gą̱tā
gụnun ni ngüḭ guḭman nę̱' chrej ra'a rotsīj daj.
44 ’Ngaa nḭ gą̱taj ni sij riānj: “Señor, ą̱man guini'i ni únj sisḭ achin xi'ną̱
riquí rę̱', nḭ nago'ó rę̱' nnee únj. Nḭ ą̱man gahuín rę̱' 'ngǫ tsínj 'ną̱' ango
yu'uj únj. Nḭ ą̱man achin si-gán' rę̱' únj. Nḭ ą̱man a'nán' rę̱' si gunụn rę̱'
ducuagą̱' únj. Nḭ ą̱man nun chracuij ni únj man'án rę̱' ngaa guirán' rę̱' ni
sayun daj únj.” Daj gą̱taj ni sij riānj.
45 ’Nḭ gą̱tā gụnun ni sij: “Xą̱nga' atā gụnun a ni é rę̱' sisḭ ngaa nun
chrą̱cuij ni é rę̱' rian ni jnān hua niqui, nḭ da'nga' daj nun chrą̱cuij a ni é
rę̱' rian man'ānj.” Daj gą̱tā gụnun ni sij.
46 ’Nḭ gą̱n'anj ni sij guḭran' ni sij castigo nḭganj nḭn'. Sanḭ ni ngüḭ hua
nḭca niman, nḭ gą̱n'anj gą̱ne nḭganj ni sij ngą̱ Yan'anj. —Daj gataj Jesús
gunun ni tsínj nico' sij.

26

El complot para prender a Jesús

1 Hué dan nḭ ngaa guisíj ga'mi Jesús ni nuguan' daj, nḭ gataj sij gunun ni
tsínj nico' sij:
2 —Ni'i ni é rę̱' sisḭ xiráj hụjj güi, nḭ 'ną̱' gą̱huin gui'yanj pascua. Nḭ
ną̱ga'ui' ni sij man'ānj rian ni tsínj gą̱'ui' gaquíj ra'āj guḭnicōj rian rugutsḭ
huīnj da'níj ni ngüḭ. —Daj gataj Jesús.
3 Ngaa nḭ nahuin yu' ni chrej a'nin' ngą̱ ni tsínj digyán ley nej, ngą̱ ni
tsínj huin achij scanij ni ngüḭ nej. Nḭ nahuin yu' ni sij rian hue' ducuá
chrej huin achij nḭn' gụ'naj sí' Caifás.
4 Nḭ diga'mi dugüi' ni sij dą̱j gą̱'ue dḭgya' yun'unj ni sij man'an Jesús, nḭ
guḭda'a huḭ ni sij sí'. Daj si dą̱gahui' ni sij, ruhua ni sij.
5 Sanḭ gataj ni sij:
—Sḭ guido'ó' sí' güi gą̱huin gui'yanj nun są̱' nun gą̱huin sayun, guḭ'yaj ni
ngüḭ mánj. Daj gataj ni sij.

Jesús es ungido en Betania

6 Nḭ ngaa gane Jesús xuman' Betania, nḭ gane sij ducuá 'ngǫ tsínj gṵ'naj
Simón tsínj guiran' xi'ḭ lepra.
7 Nḭ ngaa nne Jesús rian mesa, nḭ guisíj 'ngǫ yun'unj xa̱na rian nne sij.
Nḭ nicaj ún' 'ngǫ frasco yej gṵ'naj alabastro nṵn gasiti guin' da̱j ruhua-á'
nicaj ún' guisíj ún'. Nḭ du'ue nḭn' ruhua-á'. Nḭ garíj ún' gasiti daj chra̱
Jesús.
8 Sanḭ ngaa guini'i ni tsínj nico' Jesús, nḭ ga'man ruhua ni sij. Nḭ gataj ni
sij:
—Nḭ ṵn sin huin nḭ gayanj yṵn gasiti sa̱' da únj.
9 Ga̱'ue ga̱ne' gasiti daj. Nḭ ga̱'ue guḭri' nico san'anj ga̱'ui' né' rian ni ngüḭ
niqui. —Daj gataj ni sij.
10 Nḭ ngaa gunun Jesús, nḭ gataj sí' gunun ni sij:
—Sḭ chran' yun'unj ni é rẹ' yun'unj xa̱na nan mánj. Si 'yaj unj nan ngāj,
nḭ dugu'na̱j huaj, 'yaj unj.
11 Ya'yoj nne ni ngüḭ niqui nga̱ á rẹ'. Sanḭ nitaj si ga̱ne nḭganj man'ānj
nga̱ ni é rẹ' mánj.
12 Garíj ún' gasiti gṵin' da̱j nneẹ cū. Nḭ da'nga' daj 'yaj xugüi ún' nneẹ
cū. Daj si dǫj nḭ guḭsij güi ga̱chin' ni sij yūnj.
13 Xa̱nga' yya atā gṵnun ni é rẹ' sisḭ daran' yu'uj ga̱'mi ni sij nuguan' sa̱'
rian xi'īj, nḭ hué daj na̱ta' ni sij si gui'yaj yun'unj xa̱na daj riānj. Ngaa nḭ
na̱nun ruhua ni ngüḭ xi'í ún' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Judas ofrece entregar a Jesús

14 Hué dan nḭ gan'anj 'ngǫ ni xṵhuij ni tsínj nico' Jesús rian ni chrej
a'nin'. Nḭ gṵ'naj sí' Judas Iscariote.
15 Nḭ gataj sí':
—Nḭ ṵndaj huin rḭqui ni é rẹ' riānj, nḭ dḭgyānj rian nne Jesús, nḭ guḭda'a
á rẹ' únj. —Daj gataj Judas gunun ni sij. Ngaa nḭ ga'ui' ni sij icǫ chi' san'anj
plata rian sí'.
16 Nḭ asḭj hora daj, nḭ gaxḭ'i sí' nano' sí' 'ngǫ ducuánj da̱j na̱ga'ui' sí' Jesús
ra'a ni chrej a'nin'.

Institución de la Cena del Señor

17 Nḭ guisíj güi sini gahuin gui'yanj ngaa gui'yaj ni sij chrachrúnj nitaj si
'nḭj levadura xa ni sij. Nḭ ga'na̱' ni tsínj nico' Jesús. Nḭ gataj ni sí' gunun
sij:
—Nḭ a̱ huin ruhuá rẹ' si guḭ'yaj xugüi ni únj xa̱ sti'nḭ rẹ' pascua únj.
—Daj gataj ni sij.
18 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Güḭj ga̱tu ni é rẹ' xuman' rian nne 'ngǫ tsínj daj. Nḭ ga̱taj ni é rẹ' gṵnun
sí': “Ataj maestro sisḭ gahuin nḭchrun' si guḭsij si-hora sij. Ngaa nḭ ga̱n'anj
guḭ'yaj sij gui'yanj pascua ducuá rẹ' nga̱ ni tsínj nico' man'an sij.” Da'nga'
daj ga̱taj ni é rẹ' gṵnun sí'. —Daj gataj Jesús.
19 Ngaa nḭ gui'yaj ni sij da̱j rún' ga'nin' Jesús sun rian ni sij. Nḭ gui'yaj
xugüi ni sij sisḭ xa̱ sti'nḭ ni sij xi'í gui'yanj pascua.
20 Nḭ ngaa guinḭ, nḭ gan'anj ga̱ne Jesús rian mesa nga̱ ni xṵhuij ni tsínj
nico' sij.
21 Nḭ ngaa xa ni sij, nḭ gataj Jesús gunun ni sí':
—Xa̱nga' atā gṵnun ni é rẹ' sisḭ na̱ga'ui' 'ngǫ ni é rẹ' man'ānj rian ni
tsínj ga̱'na' guḭda'a yūnj anj. —Daj gataj Jesús.

22 Ngaa nḭ nḭn' ruhua ganani ruhua ni sij. Nḭ gaxḭ'i ni sij nachínj snan'anj gǫ'ngo ni sij Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Señor, man'ānj huin ní'. —Gataj gǫ'ngo ni sij.
23 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Tsínj jniaj nụguan'an chrachrúnj chruhua go'o ngāj, hué sij huin tsínj nạga'ui' man'ānj rian ni tsínj gụida'a yūnj.
24 Nḭ yūnj huin da'níj ni ngüḭ. Nḭ rún' ataj si-nụguan' Yan'anj rian xi'īj, nḭ da'nga' daj hua niạn gụiran'ānj sayun. Sanḭ niqui niman nḭn' ruhua tsínj nạga'ui' man'ānj rian ni tsínj gạ'na' gụida'a yūnj. Daj si gạhuin nico castigo gụiran' sí'. Sạ' huin sisḭ nun ga'nga man'an sí'. —Daj gataj Jesús.
25 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Judas tsínj naga'ui' Jesús rian ni tsínj nicaj sun. Nḭ gataj sij gunun Jesús:
—Maestro, man'ānj huin ní'. —Daj gataj Judas.
Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Da'nga' daj gataj man'án rẹ'. —Daj gataj Jesús gunun Judas.
26 Nḭ ngaa xa ni sij, nḭ guida'a Jesús chrachrúnj. Nḭ naga'ui' sij si guruhua Yan'anj. Asíj nḭ gura' da'aj sij chrachrúnj daj, nḭ ga'ui' sij xa ni tsínj nico' sij. Nḭ gataj sij:
—Gụida'a ni é rẹ' xạ ni é rẹ'. Chrachrúnj nan huin nneẹ cū aj. —Daj gataj Jesús.
27 Hué dan nḭ guida'a Jesús tasa. Nḭ ngaa naga'ui' sij si guruhua Yan'anj, nḭ ga'ui' sij gǫ'o ni sí'. Nḭ gataj sij:
—Gǫ'o daran' ni é rẹ'.
28 Daj si nnee nan huin si-tun man'ānj. Nḭ ngạ tun nan, nḭ guisíj gahuin yya nụguan' gui'yaj yya Yan'anj ngạ ni ngüḭ. Nḭ xi'í tun gạyanj nan gụinicaj Yan'anj niman nico rian si-gạquin' nico ni ngüḭ.
29 Nḭ atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ nitaj si gǫ'o rụhua' yūnj nnee uva nan da' güi gǫ'ōj nnee uva nạca ngạ ni é rẹ' rian nicaj sun chrē. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Jesús anuncia la negación de Pedro

30 Nḭ ngaa guisíj garáj ni sij chra', nḭ gahui ni sij gan'anj ni sij dacan gụ'naj Olivos.
31 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Dụna daran' ni é rẹ' yūnj yan' yyạj. Daj si ataj si-nụguan' Yan'anj: "Gạ'ui' Yan'anj tsínj dụgumi xachij. Ngaa nḭ gụnánj ni xuj. Nḭ gạxa'ni ni xuj." Da'nga' daj ataj si-nụguan' Yan'anj.
32 Sanḭ ngaa gạna'nī, ngaa nḭ gạn'ān estado Galilea. Asíj nḭ huaj ni é rẹ' yu'uj da nej. —Daj gataj Jesús.
33 Ngaa nḭ gataj Pedro gunun Jesús:
—Nụnj si gạn'anj daran' ni sij xi'í rẹ', sanḭ nitaj ạman dụnaj man'ānj man'án rẹ' mánj. —Daj gataj Pedro gunun Jesús.
34 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Xạnga' atā gụnun rẹ' sisḭ asḭj nun gạguaj do'loj 'ngǫ du'ua xú' yan' nan, nḭ gạtaj rẹ' huạ'nij sisḭ nun ni'í rẹ' man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun Pedro.
35 Nḭ gataj Pedro:
—Nụnj si hua niạn gạhuīj ngạ rẹ', sanḭ sḭ gatā sisḭ nun ni'īnj man'án rẹ' mánj. —Daj gataj Pedro.
Nḭ da'nga' daj gataj daran' ni tsínj nico' Jesús nej.

Jesús ora en Getsemaní

36 Hué dan nḭ gan'anj Jesús ngą ni tsínj nico' sij 'ngǫ yu'uj gṵ'naj
Getsemaní. Nḭ gataj sij gunun ni sí':
—Gąne ni é rę' nan si gąn'ān yu'uj man gąchinj jni'yā rian Yan'anj. —Daj
gataj sij gunun ni sí'.
37 Nḭ nicaj sij Pedro ngą nṵngüej da'níj Zebedeo gan'anj sij. Nḭ nḭn' ruhua
gaxḭ'i sij ganani ruhua sij. Da' huej ata' niman sij.
38 Nḭ gataj sij gunun anin' sí':
—Da' ní' nḭ ą gąn'anj nimānj ruhuāj, 'yaj si nani ruhuāj. Nḭ gąhuīj ngą
nimānj ruhuāj. Gṵna anin' é rę' nan gṵnun ruhua á rę' ngāj. —Daj gataj
Jesús gunun ni sij.
39 Hué dan nḭ gan'anj Jesús dǫj nę' chrej rian. Nḭ ganiquin' ráj dącoj sij
ganun rian sij rian yo'ój. Nḭ gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj. Nḭ gataj sij:
—Tata chré', sisḭ gą'ue, nḭ gą'ne rę' sayun ran'ānj nan. Sanḭ sḭ gui'yáj rę'
rún' huin ruhua man'ānj. Maan si guḭ'yáj rę' rún' aran' ruhua man'án rę'.
—Daj gataj Jesús gunun man'an Yan'anj.
40 Ngaa nḭ nanicąj Jesús rian mąn ni tsínj nico' sij. Nḭ atoj anḭn' sí' nari'
sij. Ngaa nḭ gataj sij gunun Pedro:
—Nḭ sḭ ga'ue nḭ 'ngǫ hora gṵnun ruhua anḭn' é rę' ngāj gą mí'.
41 Gą gṵnun ruhua anin' é rę' gąchinj jni'yaj anin' é rę' rian Yan'anj sisḭ
sḭ guinij anin' é rę' rian gaquin' ngaa gątsij sichre niman anin' é rę'. Huin
ruhua nimán rę' guḭ'yaj są' rę'. Sanḭ nun gąhuin nucuaj nneę cúj anin' é
rę' mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni huą'nij tsínj daj.
42 Ngaa nḭ gan'anj rṵhua' yún Jesús. Nḭ gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj.
Nḭ gataj sij:
—Tata chré', sisḭ sḭ ga'ue gąnanī rian sayun nan, ngaa nḭ guḭ'yáj rę' si
gąran' ruhuá rę' ngāj. —Daj gataj Jesús gunun Yan'anj.
43 Nḭ ngaa nanicąj rṵhua' yún sij, nḭ atoj rṵhua' yún anḭn' sí' nari' sij.
Daj si a'uij rian anin' sí', gui'yaj nnej.
44 Ngaa nḭ gahui sij rian ni sí'. Nḭ gan'anj gąchinj jni'yaj sij rian Yan'anj
guisíj huą'nij. Nḭ hué guę nuguan' daj gataj rṵhua' yún sij rian Yan'anj.
45 Ngaa nḭ nanicąj sij rian mąn ni tsínj nico' sij. Ni gataj sij:
—Gą'ue gątoj anḭn' é rę', nḭ nąranj ruhua á rę' aj. Guisíj hora gą'na' tsínj
nąga'ui' man'ānj ra'a ni tsínj 'yaj gaquin' huīnj da'níj ni ngüḭ.
46 Nąchica anḭn' é rę' gąn'anj né'. Hua gahuin nḭchrun' tsínj 'ną' nąga'ui'
yūnj rian ni tsínj nicaj sun. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Arresto de Jesús

47 Da a'mi guę Jesús ngaa guisíj Judas huin sí' 'ngǫ ni xṵhuij ran' ni tsínj
nico' sij. Nḭ nicaj dugüi' sí' ngą nico ni tsínj guisíj sí'. Nḭ ata ni sij espada
nej, chrun nej, huaj ni sij. Nḭ ga'níj ni chrej a'nin' ngą ni tsínj huin achij
scanij ni ngüḭ gą'na' ni sij.
48 Nḭ hua digyán Judas 'ngǫ chrej dąj guḭni'i ni sij ṵn tsínj huin guḭda'a
ni sij. Nḭ gataj sí':
—Tsínj gąrun du'uāj daj hué sij huin Jesús aj. Guḭda'a ni é rę' sij. —Daj
hua gataj Judas rian ni tsínj nicaj dugüi' ngą sí'.
49 Ngaa nḭ 'ngǫ gahuin nḭchrun' Judas rian niquin' Jesús. Nḭ:
—Hua są' nné rę', maestro. —Gataj sij gunun Jesús. Nḭ garun du'ua sij
sí'.
50 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun sí':

—Amigo, ụn sin huin, nị̱ 'nạ̱' rẹ' únj. —Daj gataj Jesús gunun Judas.
Hué dan nị̱ gahuin nị̱chrun' ni sij, nị̱ guida'a ni sij Jesús.
51 Ngaa nị̱ guiri 'ngọ tsínj niquin' ngạ Jesús si-espada sij. Nị̱ ga'ui' sij tsínj
'yaj sun rian chrej huin achij nị̱n' daj. Nị̱ güéj nị̱n' chraquij sí', gui'yaj sij.
52 Ngaa nị̱ gataj Jesús rian tsínj nicaj espada daj:
—Nạ̱'nij rẹ' si-espadá rẹ' chruhua pena. Daj si daran' ni tsínj gụnun' ngạ̱
espada, nị̱ gạhui' ni sij, gụị̱'yaj espada nej.
53 Nun ni'í rẹ' sisị̱ gạ̱'ue gạchinj jni'yā rian chrē, nị̱ gạ̱'nij chrē hué hora
nan xụhuij xi'nin' ni ángel gạ̱'na' chrạcuij yūnj ní'.
54 Sanị̱ sisị̱ da'nga' daj gụị̱'yā, nị̱ na'ue gạhuin yya dạj rún' ataj si-nụguan'
Yan'anj. Daj si ataj si-nụguan' Yan'anj sisị̱ hua niạn guị̱ran'ānj sayun nánj.
—Daj gataj Jesús.
55 Nị̱ hora daj nị̱ gataj Jesús gunun ni tsínj 'nạ̱' daj:
—Nị̱ ụn sin huin nị̱ ata á rẹ' espada ngạ̱ chrun nej 'nạ̱' guị̱da'a á rẹ' yūnj
únj. Huēj huin 'ngọ tsínj tụ ruhua ni é rẹ' ní'. Ya'yoj ganēj chruhua nuhui
digyānj rian ni é rẹ'. Nị̱ nun guị̱da'a ni é rẹ' yūnj mánj.
56 Sanị̱ ran'ānj sayun nan sisị̱ gạhuin yya dạj rún' gataj ni tsínj ga'mi
si-nụguan' Yan'anj asịj ná. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nị̱ dunáj daran' ni tsínj nico' Jesús man'an sij. Nị̱ gunánj ni sí' rian
Jesús.

Jesús ante el concilio

57 Ngaa nị̱ ni tsínj guida'a Jesús, nị̱ nicaj ni sij sí' gan'anj ni sij rian tsínj
gụ'naj Caifás huin sí' chrej huin achij nị̱n'. Nị̱ yu'uj daj hua nahuin yu' ni
tsínj digyán ley ngạ̱ ni tsínj huin achij nej.
58 Nị̱ gạn' huaj Pedro nico' sí' huaj rụcu Jesús. Nị̱ guisíj sij rian ducuá
chrej huin achij daj. Nị̱ rị̱an hua ta rian hue' daj gatúj sij. Nị̱ gan'anj gạne
sij ngạ̱ ni snado mán yu'uj daj. Daj si huin ruhua sij guị̱ni'i sij sisị̱ dạj
gạnahuij daran' ni nuguan' daj.
59 Ngaa nị̱ nano' ni chrej a'nin' ngạ̱ ni tsínj 'yaj junta daj nuguan' nnẹ
xi'í Jesús sisị̱ da'nga' daj gạ̱'ue dạgahui' ni sij Jesús.
60 Sanị̱ nun nạri' ni sij 'ngọ nuguan' nnẹ daj. Nị̱ nụnj si ga'nạ̱' nico ni
tsínj ga'mi nnẹ xi'í Jesús, sanị̱ nun nạri' ni sij 'ngọ gaquin' sisị̱ gạhui' sí'.
Hué dan nị̱ ga'nạ̱' huịj tsínj daj.
61 Nị̱ gataj nụngüej sij:
—Gataj tsínj nan sisị̱ gạ̱'ue dụguane sij ducuá Yan'anj. Nị̱ xiráj huạ̱'nij
güi, nị̱ nạgui'yaj sij ango nuhui. —Daj gataj nụngüej tsínj daj.
62 Ngaa nị̱ naxụman chrej huin achij nị̱n'. Nị̱ gataj sij gunun Jesús:
—Nitaj 'ngọ nuguan' nạnicaj rẹ' únj. Nị̱ ụn sin huin si ataj nụngüej tsínj
daj xi'í rẹ' únj. —Daj gataj sij gunun Jesús.
63 Sanị̱ dínj guiniquin' du'ua Jesús nun ga'mi sij. Ngaa nị̱ gataj chrej
huin achij nị̱n' daj gunun Jesús:
—A'nīj sun rián rẹ' ngạ̱ si-xugüi Yan'anj hua nị̱'na' sisị̱ gạtaj yyá rẹ' sisị̱
hué rẹ' huin Cristo da'níj Yan'anj. —Daj gataj sij gunun Jesús.
64 Hué dan nị̱ gataj Jesús:
—Huēj huin dạj rún' atáj rẹ' nánj. Nị̱ atā gụnun ni é rẹ' sisị̱ huēj huin
da'níj ni ngüị̱. Nị̱ guị̱ni'i ni é rẹ' sisị̱ gạnēj nẹ' chrej ra'a sạ̱' Yan'anj nucuaj
nị̱n' nne xata'. Nị̱ guị̱ni'i ni é rẹ' gạ̱'nāj rian nga xata'. —Daj gataj Jesús.
65 Ngaa nị̱ gutsi' chrej huin achij nị̱n' daj si-gan' sij. Nị̱ gataj sij:

—Ga'mi quij sí' xi'í Yan'anj anj. Nitaj si guḭ'yó' ni testigo gą̱ mánj. Acuan' gunun ni é rę̱' si ga'mi quij sij xi'í Yan'anj anj.
66 Dą̱j guḭ'yaj né', ruhua ni é rę̱' únj. —Daj gataj chrej huin achij nḭn' gunun ni tsínj gan'anj junta daj.
Nḭ:
—Da'ui sij gaquin', nḭ hua niąn gąhui' yya sij. —Daj gataj ni tsínj daj.
67 Ngaa nḭ gara sta'nunj ni sij rian Jesús. Nḭ ga'ui' ni sij sí' nej. Nḭ gara'ui ango ni sij rian sí'.
68 Nḭ gataj ni sij:
—Gąhui chrą̱ rę̱' sisḭ ṵn tsínj ga'uí' rę̱' huín rę̱' Cristo. —Daj gataj ni sij ga'mi ducu ni sij rian Jesús.

Pedro niega a Jesús

69 Nḭ nne Pedro nę̱' chrej xę̱' ta rian ducuá chrej huin achij nḭn' daj.
Nḭ gahuin nḭchrun' 'ngǫ yun'unj xąna 'yaj sun hue' daj. Nḭ gataj ún':
—Hué rę̱' nicaj dugüi' ngą̱ Jesús tsínj 'ną̱' estado Galilea aj. —Daj gataj ún' gunun Pedro.
70 Sanḭ nun gą̱'uej Pedro rian daran' ni tsínj mąn yu'uj daj. Nḭ gataj sij:
—Nun ni'īnj ṵn si atáj rę̱' mánj. —Gataj Pedro gunun ún'.
71 Ngaa nḭ gahui sij nę̱' chrej xę̱' nę̱' rian atúj ni ngüḭ. Nḭ guini'i ango yun'unj xąna 'yaj sun man'an sij. Nḭ gataj ún' gunun ni tsínj mán yu'uj daj:
—Hué tsínj nan nicaj dugüi' ngą̱ Jesús, tsínj 'ną̱' xuman' Nazaret. —Daj gataj ún' gunun ni sij.
72 Sanḭ nun gą̱'uej rṵhua' yún Pedro. Nḭ guta' nḭca yya sij. Nḭ gataj sij:
—Nun ni'īnj tsínj da mánj. —Daj gataj Pedro gunun ni sij.
73 Ngaa nḭ ango hora le', nḭ gahuin nḭchrun' ni tsínj mán yu'uj daj. Nḭ gataj ni sij gunun Pedro:
—Xąnga' huín rę̱' 'ngǫ ni tsínj daj. Daj si a'mí rę̱' dą̱j rún' a'mi ni sij. —Daj gataj ni tsínj daj gunun Pedro.
74 Hué dan nḭ gaxḭ'i sij ga'mi quij sij. Nḭ guta' nḭca yya sij. Nḭ gataj sij:
—Nun ni'īnj tsínj da mánj. —Daj gataj Pedro gunun ni sij.
Nḭ hué guę̱ hora daj gaguáj do'loj 'ngǫ du'ua xú'.
75 Ngaa nḭ gananun ruhua Pedro si gataj Jesús gunun sí': “Asḭj nun gąguaj do'loj si 'ngǫ du'ua xú', nḭ gątaj rę̱' si huą̱'nij si nun ni'í rę̱' man'ānj mánj.” Da'nga' daj hua gataj Jesús gunun Pedro. Ngaa nḭ gahui Pedro gan'anj sij nę̱' chrej xę̱'. Nḭ gaco nḭn' ruhua sij.

27

Jesús ante Pilato

1 Nḭ ngaa guerenga', nḭ diga'mi dugüi' daran' ni chrej a'nin' ngą̱ ni tsínj huin achij scanij ni ngüḭ sisḭ nąga'ui' ni sij Jesús gąhui' sí'.
2 Nḭ gumíj ni sij Jesús. Nḭ nicaj ni sij sí' gan'anj ni sij naga'ui' ni sij sí' ra'a Pilato huin sí' gobernado.

Muerte de Judas

3 Nḭ Judas huin tsínj naga'ui' Jesús rian ni tsínj nicaj sun. Nḭ ngaa guini'i Judas sisḭ gąhui' Jesús, guḭ'yaj ni sij, nḭ ducu ganani ruhua sij. Nḭ naga'ui' sij icǫ chi' san'anj plata daj rian ni chrej a'nin' ngą̱ ni tsínj huin achij nej.
4 Nḭ gataj sij:

—Da'uīj gaquin' xi'í si naga'uīj gahui' 'ngo tsínj nitaj 'ngo gaquin' gui'yaj. —Daj gataj Judas ngaa nani ruhua sij.
Sani gataj ni sij:
—Ni un si gui'yaj únj únj. Si-gaquin' man'án re' huin nan. —Daj gataj ni sij gunun Judas.
5 Ngaa ni dagaman' Judas san'anj huin plata daj chruhua nuhui. Ni gan'anj doco' sij man'an sij. Ni gahui' sij.
6 Hué dan ni naran' ni chrej a'nin' san'anj huin plata daj. Ni gataj ni sij:
—Si ga'ue ga'nij né' san'anj nan rian Yan'anj gahuin ofrenda xi'í si du'ue tun 'ngo tsínj mánj. —Daj gataj ni sij.
7 Ngaa ni uyan ga'mi ni sij sisi guiran ni sij san'anj daj 'ngo do'ój 'ngo tsínj ri chruj. Ni da'nga' daj gui'yaj ni sij sisi guiri' ni sij 'ngo yu'uj gachin' ni sij ni ngüi 'na' ango rian xuman'.
8 Xi'í daj gu'naj yo'ój daj da' güi acuan' yo'ój tun.
9 Hué daj gahuin yya daj rún' ga'mi Jeremías tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná. Ni gataj sí': "Nacaj ni sij ico chi' san'anj plata. Daj si da'nga' daj huin du'ue 'ngo tsínj daj daj rún' naru'ue ni tsínj israelita.
10 Ni san'anj daj guiránj ni sij do'ój tsínj ri chruj daj rún' ga'nin' Señor sun riānj." —Daj gataj Jeremías.

Pilato interroga a Jesús

11 Ngaa ni ganiquin' Jesús rian gobernado. Ni ganachínj snan'anj sí' Jesús. Ni:
—Hué re' huin si-rey ni ngüi israelita ní'. —Gataj gobernado.
Ngaa ni:
—Hué re' ataj nánj. —Gataj Jesús.
12 Sani ngaa ga'mi gaquin' ni chrej a'nin' nga ni tsínj huin achij, ni nun danicaj Jesús ni a 'ngo nuguan' rian ni sij.
13 Ngaa ni gataj gobernado daj tsínj gu'naj Pilato gunun Jesús:
—Nunún re' undaj gaquin' a'mi ni sij rian xi'í re' di mí'. —Daj gataj Pilato gunun Jesús.
14 Sani ni a 'ngo nuguan' nun gataj Jesús gunun Pilato. Xi'í daj ni nin' ruhua garáj yan'anj ruhua sij ni'yaj sij Jesús.

Jesús sentenciado a muerte

15 Ni da' go'ngo yo', ni hua 'ngo ducuánj nico' Pilato sisi ri sí' 'ngo tsínj nun ducuaga' go'ngo gui'yanj pascua. Tsínj garan' ruhua ni ngüi, ni gui'ri sij sí' ducuaga'.
16 Ni ngaa daj, ni nun 'ngo tsínj gu'naj Barrabás ducuaga'. Ni ni'i sa' ni ngüi sisi da'ui sij nico gaquin'.
17 Ngaa ni nachínj snan'anj Pilato ni tsínj nahuin yu' daj. Ni gataj sij:
—Ni un tsínj garan' ruhua á ni é re' sisi guirīj ducuaga', ruhua á re' únj. Asi guirīj Barrabás ní'. Asi guirīj tsínj gu'naj Cristo sa'. —Daj gataj Pilato gunun ni sij.
18 Daj si xacaj Pilato cuenta sisi naga'ui' ni sij Jesús rian xi'í si xicoj ruhua ni sij ni'yaj ni sij man'an sí'.
19 Ni ngaa gane Pilato rian nagui'yaj yya sij ni gaquin', ni ga'níj nica sij 'ngo nuguan' gan'anj rian sij. Ni gataj ún' gunun sij:
—Si diguíj re' si-nuguan' tsínj hua nica niman nan mánj. Daj si guiran'ānj 'ngo sayun nico xi'í sij yyaj ngaa ga'nīj aj. —Daj gataj unj rian sí'.

20 Sanḭ gui'yaj fuerza ni chrej a'nin' ngą ni tsínj huin achij sisḭ gąchinj ni
ngüḭ rian Pilato sisḭ gąhui Barrabás ducuagą'. Nḭ sisḭ gąchinj ni ngüḭ sisḭ
gąhui' Jesús.
21 Ngaa nḭ gataj gobernado gunun ni ngüḭ:
—Dąj hua yya tsínj guḭrīj, ruhua ni é rę' únj. —Daj gataj sij gunun ni
ngüḭ.
Ngaa nḭ:
—Guḭri rę' Barrabás. —Gataj ni sij.
22 Ngaa nḭ gataj Pilato gunun ni sij:
—Dąj huin ruhua ni é rę' ụn sin huin guḭ'yā ngą Jesús tsínj gụ'naj Cristo
únj. —Daj gataj sij gunun ni ngüḭ.
Ngaa nḭ:
—Gąri rę' gaquíj Jesús guḭnico' sij rian rugutsḭ, ruhua únj. —Daj gataj
daran' ni ngüḭ.
23 Ngaa nḭ gataj Pilato gunun ni sij:
—Dąj hua gaquin' gui'yaj sij únj. —Daj gataj Pilato.
Sanḭ nąanj gaguáj rụhua' yún ni sij:
—Gąri rę' gaquíj Jesús guḭnico' sij rian rugutsḭ aj. —Daj gaguáj ni ngüḭ
daj.
24 Nḭ guini'i Pilato sisḭ na'ue gąna'man ruhua ni ngüḭ. Sanḭ huaj nḭn'
ruhua ga'man ruhua ni sij. Ngaa nḭ guida'a sij nnee. Nḭ naniąʼ sij rian ni
ngüḭ. Nḭ gataj sij:
—Sé xi'īj huin si gąhui' tsínj hua nḭca niman nan mánj. Güenda man'an
ni é rę' huin nánj. —Daj gataj Pilato.
25 Ngaa nḭ gataj ni ngüḭ daj:
—Xi'í ni dą'nij únj gąhui' tsínj nan anj. —Daj gataj ni sij.
26 Ngaa nḭ guiri Pilato Barrabás rian ni ngüḭ. Nḭ ga'ui' ni sij nne' xiráj
Jesús, gui'yaj Pilato. Hué dan nḭ naga'ui' Pilato Jesús rian ni sij sisḭ gąri ni
sij gaquíj sí' guḭnico' sí' rian rugutsḭ.
27 Ngaa nḭ nicaj ni si-snado gobernado gan'anj ni sij Jesús ta rian palacio
daj. Nḭ ganahuin yu' daran' ango ni snado rian Jesús, gui'yaj ni sij.
28 Nḭ guiri ni sij si-gan' sí'. Nḭ na'níj ni sij 'ngǫ atsij rian rụmi' mare xá
Jesús gunụn sí'.
29 Nḭ run'un ni sij 'ngǫ ya'ą tanj gui'yaj ni sij 'ngǫ corona ga'níj ni sij
chrą Jesús. Nḭ garíj ni sij 'ngǫ riuj ra'a są' sí'. Ngaa nḭ ganiquin' ráj dącoj
ni sij rian sí'. Nḭ ga'nga' nąco ni sij. Nḭ ga'mi ducu ni sij guini'yaj ni sij
Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Hua 'ueé nḭn' si-rey ni tsínj israelita. —Daj gaguáj ni sij ga'mi ducu ni
sij ni'yaj ni sij Jesús.
30 Nḭ gara sta'nunj ni sij rian Jesús nej. Nḭ guida'a ni sij riuj daj ga'ui' ni
sij chrą sí'.
31 Nḭ ngaa guisíj gui'yaj ducu ni sij, nḭ guiri ni sij atsij daj. Nḭ na'níj ni sij
si-gan' Jesús xá sí' rụhua' yún. Hué dan nḭ guiri ni sij man'an sí' gan'anj
sij güenda gąri ni sij gaquíj man'an sí' guḭnico' sí' rian rugutsḭ.

Crucifixión y muerte de Jesús.

32 Nḭ ngaa gahui ni sij, nḭ nacaj dugüi' ni sij ngą 'ngǫ tsínj 'nąʼ xuman'
gụ'naj Cirene. Nḭ gụ'naj sí' Simón. Nḭ chran' yun'unj ni sij sisḭ gąta sí'
si-rụgutsi Jesús.

33 Ngaa nḭ guisíj ni sij 'ngǫ dacan gṵ'naj Gólgota. Nḭ nuguan' daj gata
ruhuaj dacan cúj chrą níman.
34 Nḭ ga'ui' ni sij vino gǫ'o Jesús nachej dugüi'-í' ngą si-gaḭ' xucu. Sanḭ
ngaa go'o Jesús dǫj, nḭ nun gą'uej sij go'o sij gą mánj.
35 Nḭ ngaa gari ni sij gaquíj Jesús doco' ni sij sí' rian rugutsḭ, nḭ ducu ni
snado sisḭ ṵn tsínj gąhui są' nḭcaj sij si-gan' sí' gąn'anj sij. Nḭ da'nga' daj
gahuin gui'yaj ni sij sisḭ gąhuin yya dąj rún' gataj tsínj ga'mi si-nṵguan'
Yan'anj asḭj ná. Nḭ gataj sí': "Gura' da'aj ni sij si-gan'ānj. Nḭ ducu ni sij sisḭ
ṵn tsínj gąhui są', nḭ nḭcaj sí' si-gan'ānj gąn'anj." Daj gataj tsínj daj asḭj ná.
36 Nḭ gan'anj gąne ni sij yu'uj daj dṵgumi ni sij Jesús.
37 Nḭ garun ni sij letra chrą si-rṵgutsi Jesús ṵn si xḭ'i huin dagahui' ni
sij. Nḭ letra daj ataj: "Nan huin Jesús Si-Rey ni tsínj israelita." Da'nga' daj
garun ni sij.
38 Nḭ doco' ni snado yahuij tsínj tṵ rian yahuij rugutsḭ. Nḭ nico' 'ngǫ sij
ra'a są' Jesús, nḭ ango sij chrej ra'a rǫtsi sí'.
39 Nḭ ga'mi quij ni ngüḭ gachin. Nḭ dugunun ni sij chrą ni sij.
40 Nḭ gataj ni sij:
—Hué rę' huin si dṵguane nuhui nico, nḭ huą'nij guę güi nągui'yaj rṵhua'
yún rę', atáj rę' ní'. Ngaa nḭ gąnacaj rę' man'án rę'. Sisḭ hué rę' huin da'níj
Yan'anj, nḭ guḭnanij rę' rian rugutsḭ aj. —Hué daj gataj ni ngüḭ ga'mi ducu
ni sij rian Jesús.
41 Nḭ hué 'ngǫ nuguan' daj ga'mi ducu ni chrej a'nin' ngą ni maestro
digyán ley nej, ni tsínj fariseo nej, ngą ni tsínj huin achij nej. Nḭ gataj ni
sij:
42 —Nacaj sij ango ni ngüḭ. Sanḭ na'ue gąnacaj sij man'an sij. Sisḭ hué
si huin si-rey ni tsínj israelita, ngaa nḭ nąnij sij rian rugutsḭ aj. Ngaa nḭ
gṵxuman ró' nḭ'yó' sij.
43 Xuman ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj. Ngaa nḭ sisḭ 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya
sij, nḭ gą'ue gąnacaj Yan'anj sij yyąj. Daj si ataj sij sisḭ hué sij huin da'níj
Yan'anj. —Daj ga'mi quij ni sij rian Jesús.
44 Nḭ da nṵngüej tsínj tṵ nico' rian rugutsḭ xi'níj Jesús ga'mi quij nṵngüej
sij rian Jesús nej aj.
45 Nḭ ngaa guisíj gaxṵj, nḭ gahuin rṵmi' rian daran' xungüḭ. Nḭ gahuin
rṵmi' da' ga huą'nij di'nḭ.
46 Nḭ 'ngǫ si ga huą'nij, nḭ gaguáj nucuaj Jesús. Nḭ gataj sij:
—Eli, Eli, lama sabactani. —Daj gataj sij gaguáj sij.
Nḭ snan'anj man'an sij ruhuaj gata: Dan'anj man'ānj, Dan'anj man'ānj,
ṵn sin huin, nḭ duná rę' urīnj únj. Daj gataj Jesús gunun Yan'anj.
47 Nḭ gunun gǫ'ngo ni tsínj niquin' yu'uj daj si gataj Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Aquínj sij gą'na' tsínj gṵ'naj Elías aj. —Daj gataj ni sij.
48 Ngaa nḭ hora gunánj 'ngǫ ni sij. Nḭ guida'a sij 'ngǫ gachij. Nḭ gutáj sij
nnee vino yṵ rian gachij daj. Nḭ guta' sij chrą 'ngǫ chrun rianj. Nḭ dugüin'
sij gachij daj du'ua Jesús sisḭ gǫ'o sí'.
49 Sanḭ gataj ango ni sij:
—Dṵna rę'. Nḭ guḭni'í' sisḭ gą'na' yya tsínj gṵ'naj Elías nącaj sí' man'an
sij. —Daj gataj ni sij.
50 Ngaa nḭ gaguáj nucuaj rṵhua' yún Jesús. Nḭ gahui' sí'.
51 Nḭ 'ngǫ tsitsi' huij dasu atsij nico' chruhua nuhui nico da' chraj ngą
da' xi'ij. Nga nḭ nagunan' yo'ój. Nḭ guisitsi' huej.

52 Nḭ naxi'níj rian gachin' ni sij níman. Nḭ ganá'nij nico nneẹ cúj ni tsínj
hua sạ' niman gahui'.
53 Nḭ ngaa ganá'nij Jesús, nḭ gahui ni sij rian achin' níman. Nḭ gatúj ni
sij chruhua xuman' Jerusalén. Nḭ guini'i nico ni ngüḭ ni sij.
54 Nḭ guini'i snado centurión ngạ ango ni snado niquin' dugumi Jesús. Nḭ
guini'i ni sij ga'nạ' yún ngạ daran' si gahuin. Ngaa nḭ nḭn' ruhua guxu'ui'
ni sij. Nḭ gataj ni sij:
—Xạnga', nḭ hué tsínj nan huin da'níj Yan'anj anj. —Daj gataj ni sij.
55 Nḭ gạn' mán nico ni yun'unj xạna ni'yaj ne Jesús. Nḭ asḭj gahui Jesús
estado Galilea, nḭ guinico' ni yun'unj xạna daj Jesús. Nḭ gui'yaj sun ne rian
man'an sí'.
56 Nḭ scanij ne niquin' María Magdalena ngạ María nni Jacobo ngạ José
nej, nni nụngüej da'níj Zebedeo nej.

Jesús es sepultado

57 Nḭ ngaa guinḭ güi daj, nḭ ga'nạ' 'ngọ tsínj xuru'ue 'nạ' sí' xuman' gụ'naj
Arimatea. Nḭ gụ'naj sí' José. Nḭ hué daj nico' sí' Jesús nej.
58 Nḭ gan'anj sij rian nne Pilato gachínj sij níman Jesús. Ngaa nḭ ga'nin'
Pilato sun sisḭ nạga'ui' ni sij níman Jesús rian José.
59 Ngaa nḭ nacaj José níman Jesús. Nḭ chri'yanj sij atsij sạ' xiráj níman
daj.
60 Nḭ gurúj sij níman chruhua 'ngọ huej. Nḭ nạca gaya' sij huej daj nne
rian do'ój sij. Nḭ ganaránj sij yej xxi rian huej daj. Ngaa nḭ gan'anj sij.
61 Nḭ yu'uj daj gane María Magdalena ngạ ango María du'ua yu'uj daj.

La guardia ante la tumba

62 Nḭ ango güi ngaa guisíj gui'yaj xugüi ni sij güi naránj ruhua ni sij, nḭ
nahuin yu' ni chrej a'nin' ngạ ni tsínj fariseo rian Pilato.
63 Nḭ gataj ni sij gunun sí':
—Señor, gạnanun ruhua únj sisḭ ngaa ga nḭ'na' tsínj digya' yun'unj daj,
nḭ gataj sij sisḭ chrạ huạ'nij güi, nḭ gạna'nij sij.
64 Ngaa nḭ gạ'nin' rẹ' sun sisḭ gạhuin ran rian yu'uj achin' níman daj da
guḭsij ya'nij güi nun sạ' nun gạ'na' guḭ'yaj tụ ni tsínj nico' sij nẹ' nḭ. Nḭ
gạtaj ni sij rian ni ngüḭ sisḭ ganá'nij sí' scanij ni níman. Nḭ gạhuin quij
nuguan' digya' yun'unj daj daj ngạ nuguan' yyạ ga'mi sini yạn sij. —Daj
gataj ni sij gunun Pilato.
65 Ngaa nḭ gataj Pilato gunun ni sij:
—Yu'uj daj mán 'ngọ xi'nin' snado. Gạnicaj ni é rẹ' gạn'anj nạgui'yaj
ran ni é rẹ' rian yu'uj achin' níman daj. Ni'i a ni é rẹ' dạj guḭ'yaj á rẹ'.
—Daj gataj Pilato gunun ni sij.
66 Ngaa nḭ gahui ni sij gan'anj nạgui'yaj xitinj ni sij rian yu'uj daj. Nḭ
garun ni sij si-sello ni sij rian yej guiránj ni sij. Nḭ gani ni sij snado dụgumi
ni sí' rian achin' níman daj.

28

La resurrección

1 Nḭ gachin güi naránj ruhua ni sij. Nḭ ngaa ruhua guẹrenga' güi
gudungu, nḭ ga'nạ' María Magdalena ngạ ango María guḭni'yaj nụngüej
unj rian huej rian gachin' ni sij níman.

2 Nị̱ ga'nạ' nucuaj 'ngọ̱ yún. Daj si ga'nạ' 'ngọ̱ ángel xata' ga'níj Señor.
Nị̱ guisíj ángel daj rian yu'uj daj. Ni ga'nej ángel yej xxi hua ránj rian
yu'uj gachin' níman daj. Nị̱ gan'anj gạne ángel rian yej daj.
3 Nị̱ ran ángel daj dạj rún' ngaa ran 'yaj du'ui. Nị̱ dạj rún' hua gạtsi
yu'ue', nị̱ da'nga' daj hua gạtsi si-gan' ángel daj.
4 Nị̱ ducu guxu'ui' ni snado dugumi daj. Nị̱ nagunánj ni sij, gui'yaj si
xu'ui' ni sij. Nị̱ guinij rụmi' ni sij. Nị̱ rún' hua níman hua ni sij.
5 Sanị̱ gataj ángel gunun nụngüej yun'unj xạna daj:
—Sị̱ guxu'ui' nụngüej é rẹ' mánj. Daj si ni'īnj sisị̱ nano' nụngüej é rẹ'
Jesús tsínj guinico' rian rugutsị̱.
6 Nitaj si ngaj sij yu'uj nan gạ mánj. Daj si dạj rún' gataj sij gunun ni é
rẹ', nị̱ da'nga' daj ganá'nij sij. Gạhua' nụngüej é rẹ' guị̱ni'i nụngüej é rẹ'
rian gachin' ni sij.
7 Nị̱ güij yoọ nụngüej é rẹ' gạtaj snan'anj nụngüej é rẹ' rian ni tsínj nico'
sij sisị̱ ganá'nij sij scanij ni níman. Nị̱ gạtaj á rẹ' sisị̱ gạn'anj sini sij estado
Galilea. Nị̱ yu'uj daj guị̱ni'i ni é rẹ' man'an sij. Daj gạtaj snan'anj nụngüej
é rẹ' gụnun ni sij. Nị̱ huēj ataj gụnun nụngüej é rẹ'. —Daj gataj ángel daj
gunun nụngüej yun'unj xạna daj.
8 Ngaa nị̱ gunánj yoọ nụngüej ún' rian yu'uj daj. Nị̱ guxu'ui' nụngüej ún'.
Sanị̱ gahuin nịạ' ruhua nụngüej ún' nej. Nị̱ gunánj nụngüej ún' gan'anj
nata' ún' nuguan' daj gunun ni tsínj nico' Jesús.
9 Nị̱ ngaa huaj nụngüej ún' chruhua chrej, nị̱ nacaj dugüi' Jesús ngạ
nụngüej ún'. Nị̱ gataj sij: Gạhuin nịạ' ruhua nụngüej é rẹ'. Gataj sij.
Ngaa nị̱ gahuin nị̱chrun' nụngüej ún' rian niquin' Jesús. Nị̱ nanan
nụngüej ún' dacój Jesús. Nị̱ ga'mi sạ' nụngüej ún' rian sij.
10 Ngaa nị̱ gataj Jesús gunun nụngüej ún':
—Sị̱ guxu'ui' nụngüej é rẹ' mánj. Maan si gạn'anj gạtaj snan'anj nụngüej
é rẹ' rian ni jnān sisị̱ gạn'anj ni sij estado Galilea. Nị̱ yu'uj daj guị̱ni'i ni
sij man'ānj.

El informe de la guardia

11 Nị̱ ngaa huaj nụngüej ún' chruhua chrej, nị̱ gan'anj gọ̱'ngo ni snado
dugumi daj xuman' daj. Nị̱ ganata' ni sij daran' si gahuin rian ni chrej
a'nin'.
12 Ngaa nị̱ ganahuin yu' ni tsínj daj ngạ ni tsínj huin achij sisị̱ uyan gạ
ruhua daran' ni sij dạj guị̱'yaj ni sij. Nị̱ nico san'anj ga'ui' ni sij rian ni
snado.
13 Nị̱ gataj ni sij gunun ni sí':
—Gạtaj ni é rẹ' sisị̱ ngaa nẹ' nị̱, nị̱ ga'nạ' gui'yaj tụ ni tsínj nico' Jesús
níman daj ngaa atoj ni únj anj. Da'nga' daj gạtaj ni é rẹ'.
14 Nị̱ sisị̱ gụnun gobernado si gui'yaj né', ngaa nị̱ gạ'mi sạ' únj ngạ sí'.
Ngaa nị̱ gạnacaj únj ni é rẹ'. —Da'nga' daj gataj ni chrej a'nin' rian ni
snado.
15 Ngaa nị̱ ganacaj ni snado san'anj ga'ui' ni sij daj. Nị̱ gui'yaj ni sij dạj
rún' gataj ni chrej a'nin' gunun ni sij. Nị̱ dạj rún' ga'mi yyạ ni snado daj
da'nga' daj a'mi ni tsínj israelita da' güi acuan'.

La gran comisión

16 Asíj nị̱ gan'anj xạn ni tsínj nico' Jesús estado Galilea rian quij hua
gataj Jesús sisị̱ gạn'anj ni sij.

17 Nḭ ngaa guini'i ni sij Jesús, nḭ ganiquin' ráj dạcoj ni sij rian sí' ga'mi sạ' ni sij. Sanḭ gani huḭj ruhua gọ'ngo ni sij xi'í Jesús.
18 Ngaa nḭ gahuin nḭchrun' Jesús, nḭ gataj sij:
—Riqui Yan'anj sisḭ guḭnicā daran' sun nẹ' xata' ngạ chruhua xungüḭ nej.
19 Xi'í daj, nḭ gạn'anj dḭgyán ni é rẹ' nuguan' sạ' rian daran' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ. Nḭ guḭnico' ni sij man'ānj, guḭ'yaj ni é rẹ'. Nḭ dụguata' nnee ni é rẹ' ni sij ngạ si-xugüi chrē ngạ si-xugüi man'ānj nej, si-xugüi Espíritu Santo nej aj.
20 Nḭ dḭgyán ni é rẹ' rian ni sij sisḭ dạgahuin ni sij daran' ni nuguan' ga'nīj sun rian ni é rẹ'. Nḭ guḭni'i ni é rẹ' sisḭ daran' ni güi achē ngạ ni é rẹ' da guḭsij gạnahuij xungüḭ aj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

EL SANTO EVANGELIO SEGÚN SAN MARCOS

Predicación de Juan el Bautista

1 Nan huin gaxi̱'i nuguan' sa̱' xi'í Jesucristo huin sij da'níj Yan'anj xa̱nga' aj.
2 Asi̱j ná ni̱ garun tsínj gu̱'naj Isaías 'ngo̱ nuguan' anj. Ni̱ man'an tsínj daj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj. Ni̱ gataj sij:
A'nī 'ngo̱ tsínj ga̱'mi si-nu̱guan'ānj.
Ni̱ tsínj daj gui̱taj dian sini rián re̱' ga̱n'anj sij.
Ni̱ gui̱'yaj xugüi sij si-chréj re̱' ga̱n'anj re̱'.
Daj gataj Yan'anj garun Isaías asi̱j ná.
3 Ni̱ garun Isaías ango nuguan' nej gataj sí':
Unun né' si-na̱ne 'ngo̱ tsínj a'mi nucuaj 'ngo̱ yu'uj quij gui'yanj na̱co aj.
Ni̱ ataj sij sisi̱ gui̱'yaj xugüi né' si-chrej Señor.
Ni̱ na̱gui'yaj ni̱ca né' niman né' xi'í si ga̱'na' Señor rian né'.
Daj gataj Isaías asi̱j ná.
4 Hué dan ni̱ duguata' nnee tsínj gu̱'naj Juan ni ngüi̱ riqui quij qui'yanj na̱co. Ni̱ gataj sij sisi̱ ga̱nani ruhua ni sij xi'í si-ga̱quin' ni sij. Ni̱ ga̱ta' nnee ni sij. Ngaa ni̱ ga̱'ue gui̱nicaj Yan'anj niman nico xi'í si-ga̱quin' ni sij. Daj gataj sij.
5 Ni̱ gahui nico ni ngüi̱ mán estado Judea nga̱ xuman' gu̱'naj Jerusalén gan'anj ni sij rian nne Juan. Ni̱ duguata' nnee Juan ni sij chruhua xinéj nnee gu̱'naj Jordán. Ni̱ ganata' ni sij si-ga̱quin' ni sij. Ngaa ni̱ gata' nnee ni sij.
6 Ni̱ si-gan' Juan huin to xucu gu̱'naj camello. Ni̱ nnij cinchru 'ni̱j gatin sij. Ni̱ xa sij xiriquíj nga̱ gatsi' mán riqui quij.
7 Ni̱ nata' sij si-nu̱guan' Yan'anj rian ni ngüi̱. Ni̱ gataj sij:
—Rucú man'ānj ga̱'na' 'ngo̱ tsínj nicaj sun doj daj nga̱ man'ānj. Ni̱ nucuaj ni̱n' ruhua sij daj da na̱'aj riānj ga' ni̱tū nachīj nnij correa dacánj sij.
8 Ni̱ duguata' nnee man'ānj a ni é re̱' nga̱ nnee. Sani̱ ga̱'na' sij, ni̱ ga̱'na' Espíritu Santo rian án re̱', gui̱'yaj sij. —Daj gataj Juan gunun ni ngüi̱ aj.

El bautismo de Jesús

9 Ngaa ni̱ ni güi daj, ni̱ gahui Jesús xuman' Nazaret huin xuman' ngaj estado Galilea. Ni̱ duguata' nnee Juan man'an Jesús xinéj nnee gu̱'naj Jordán.
10 Ni̱ ngaa gahui Jesús chruhua nnee, ni̱ guini'i sij naxi'ni̱j xata'. Ni̱ guini'i sij sisi̱ 'na̱' guinij Espíritu Santo rian man'an sij. Ni̱ da̱j rún' hua xu'ma̱n hua Espíritu Santo ga'na̱' rian sij.
11 Ngaa ni̱ ne̱' xata' ga'mi 'ngo̱ nane̱ rian Jesús. Ni̱ gataj Yan'anj:
—Hué so̱' huin da'nī 'i̱ ruhuāj. Ni̱ hua nia̱' ruhuāj ni'yā so̱'. —Daj gataj Yan'anj gunun Jesús.

Tentación de Jesús

12 Ngaa ni̱ 'ngo̱ hora, ni̱ gan'anj Jesús quij qui'yanj na̱co, gui'yaj Espíritu Santo.

13 Da' yu'uj daj gane sij huǰj xia güi. Nḭ gane sij scanij ni xucu huue mán
riqui quij qui'yanj daj. Nḭ gatsij sichre niman Jesús gui'yaj-á' fuerza sisḭ
guḭ'yaj Jesús gaquin'. Nḭ ga'nạ' chracuij ni ángel si gachin rian Jesús.

Jesús principia su ministerio

14 Ngaa nḭ ngaa guisíj garij ni sij ducuagạ' man'an Juan, nḭ gan'anj Jesús
estado Galilea. Nḭ nata' Jesús si-nu̱guan' Yan'anj nuguan' sạ' xi'í si nicaj
sun Yan'anj rian ni ngüḭ.
15 Nḭ gataj Jesús:
—Hua guisíj gahuin nḭchrun' güi guḭnicaj sun Yan'anj xungüḭ nan. Xi'í
daj nḭ nạnicaj ruhua á rẹ' xi'í si-gạquin' ni é rẹ'. Nḭ gu̱xuman ruhua á rẹ'
nḭ'yaj á rẹ' si-nu̱guan'ānj huin nuguan' sạ' aj. —Daj gataj Jesús rian ni
ngüḭ.

Jesús llama a cuatro pescadores

16 Nḭ ngaa huaj Jesús gachéj sij du'ua laguna xạchij gu̱'naj Galilea, nḭ
guini'i sij 'ngọ tsínj gu̱'naj Simón ngạ jnánj sí' tsínj gu̱'naj Andrés. Hué
nu̱ngüej sij huin tsínj da'a xucuaj. Nḭ a'níj nu̱ngüej sij nnánj chruhua
nnee.
17 Nḭ gataj Jesús gunun nu̱ngüej sij:
—Guḭnico' nu̱ngüej é rẹ' man'ānj. Ngaa nḭ guḭ'yā sisḭ dạj rún' da'a
nu̱ngüej é rẹ' xucuaj, nḭ da'nga' daj guḭri' nu̱ngüej é rẹ' tsínj gu̱xuman
ruhua nḭ'yaj man'ānj. —Daj gataj Jesús.
18 Ngaa nḭ 'ngọ hora duna nu̱ngüej sij xinánj sij. Nḭ gan'anj nu̱ngüej sij
ngạ Jesús.
19 Ngaa nḭ huaj Jesús nẹ' rian doj, nḭ guini'i sij tsínj gu̱'naj Jacobo da'níj
Zebedeo ngạ jnánj sí' tsínj gu̱'naj Juan. Nḭ nne nu̱ngüej sij chruhua 'ngọ
riọ chéj rian nnee nagui'yaj sạ' nu̱ngüej sij nnánj da'a nu̱ngüej sij xucuaj.
20 Nḭ gaquínj Jesús nu̱ngüej sij sisḭ guḭnico' nu̱ngüej sij man'an sí'. Nḭ
duna nu̱ngüej sij chrej nu̱ngüej sij Zebedeo chruhua riọ ngạ si-moso sí'.
Asíj nḭ guinico' nu̱ngüej sij Jesús.

Un hombre que tenía un espíritu inmundo

21 Hué dan nḭ gatúj anin' sij xuman' Capernaum. Nḭ güi naránj ruhua
ni tsínj israelita, nḭ gatúj Jesús chruhua si-nuhui ni tsínj daj. Nḭ gaxḭ'i sij
digyán sij rian ni sí'.
22 Nḭ ngaa gunun ni tsínj daj si gataj Jesús, nḭ gahuin yan'anj ruhua ni
sij. Daj si si-nu̱guan' Jesús nicaj sun. Nḭ sé rún' digyán Jesús da gui'yaj ni
maestro digyán si-ley Yan'anj rian ni ngüḭ mánj.
23 Nḭ nne 'ngọ tsínj nu̱n nanẹ xḭ'i chruhua niman chruhua nuhui daj. Nḭ
gaguáj nucuaj sí'.
24 Nḭ gataj sí':
—Nḭ u̱n sin diguíj rẹ' ngạ ni únj huín rẹ' Jesús nazareno únj. Nḭ 'nạ' rẹ'
du̱gua' nḭ'yaj rẹ' únj ní'. Hua ni'īnj rẹ' si huín rẹ' tsínj sạ' nḭn' chruhua
niman 'nạ' rian Yan'anj xạnga'. —Daj gataj nanẹ xḭ'i nu̱n chruhua niman
tsínj daj gunun Jesús.
25 Ngaa nḭ ga'mi huee Jesús rian nanẹ xḭ'i daj. Nḭ gataj sij:
—Dínj gạne du'uá sọ'. Nḭ gạhui sọ' chruhua niman sí'. —Daj gataj Jesús
gunun nanẹ xḭ'i daj.
26 Ngaa nḭ ducu nagunánj tsínj daj, gui'yaj nanẹ xḭ'i. Nḭ ducu gaguáj
nucuaj nanẹ xḭ'i. Nḭ gahui sij chruhua cúj niman tsínj daj.

27 Ngaa nḭ gan'anj ruhua daran' ni sij. Nḭ nachínj snan'anj ni sij rian
dugüi' ni sij, nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ṵn sin huin nan únj. Nḭ 'ngọ ducuánj nạca huin si digyán sij ní'.
Nicaj nucuaj tsínj nan sun. Daj si a'nin' sij sun rian ni nanẹ xḭ'i. Nḭ unun
ni nanẹ xḭ'i si ataj sij. —Daj gataj ni sij.
28 Nḭ rá'yanj gaxa'nḭ nuguan' xi'í Jesús nḭn' gạchra' estado gṵ'naj Galilea.

Jesús sana a la suegra de Pedro

29 Nḭ ngaa guisíj gahui ni sij chruhua nuhui, ngaa nḭ gatúj Jesús ducuá
Simón ngạ Andrés. Nḭ gatúj Jacobo ngạ Juan nej.
30 Nḭ nni chrẹj Simón táj rian nna. Nḭ nṵn gachi' ún'. Nḭ gataj ni sij rian
Jesús si a'nan' man'an ún'.
31 Asíj nḭ gahuin nḭchrun' Jesús rian ngaj ún'. Nḭ guida'a sij ra'a ún'. Nḭ
nachi nicaj sij ún'. Nḭ 'ngọ hora xi'nej gachi' ún'. Nḭ gaxḭ'i man'an ún'
gui'yaj xugüi ún' si xa ni tsínj daj.

Muchos sanados al ponerse el sol

32 Nḭ ngaa gatúj güi, nḭ nicaj ni ngüḭ dugüi' ni sij huin daran' ni ngüḭ
a'nan' ngạ ni ngüḭ nṵn nanẹ xḭ'i chruhua cúj niman ni sij. Nḭ ga'nạ' ni sij
rian nne Jesús.
33 Nḭ daran' ni ngüḭ mạn xuman' daj 'ngọ nahuin yu' rian hue' rian nne
Jesús.
34 Nḭ ganahuin nico ni ngüḭ ran' ga'ḭ rian xi'ḭ, gui'yaj Jesús. Nḭ guiri sij
nanẹ xḭ'i niman ni ngüḭ. Nḭ nun ga'ui' sij permiso ga'mi ni nanẹ xḭ'i daj si
nani'i ni sij Jesús.

Jesús recorre Galilea predicando

35 Achin gụerenga' nachi Jesús hua rụmi' gụẹ. Nḭ gahui sij nẹ' xẹ' xuman'
daj gan'anj sij quij qui'yanj nạco gạchinj jni'yaj sij rian Yan'anj.
36 Nḭ gan'anj nạno' Simón ngạ ni dugüi' sí' man'an Jesús.
37 Ngaa guisíj nari' ni sij, nḭ gataj ni sij gunun Jesús:
—Daran' ni ngüḭ nano' sọ' aj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
38 Sanḭ gataj Jesús:
—Gụn' ango ni xuman' ngaj nḭchrun'. Nḭ gạ'mī si-nụguan'ānj rian ni
ngüḭ si hué sun da gahui ga'nāj. —Daj gataj Jesús.
39 Ngaa nḭ gachéj Jesús nḭn' gạchra' daran' ni xuman' ngaj riqui estado
Galilea. Nḭ nata' sij si-nụguan' Yan'anj chruhua si-nuhui ni tsínj israelita
da' gọ'ngo yu'uj. Nḭ guiri sij ni nanẹ xḭ'i niman ni ngüḭ nej.

Jesús sana a un leproso

40 Ngaa nḭ ga'nạ' 'ngọ tsínj ran' 'ngọ xi'ḭ nnij sij gṵ'naj-á' lepra. Nḭ gan'anj
nḭchi sij rian Jesús ganiquin' ráj dạcoj sij. Nḭ ga'mi yaco sij rian Jesús. Nḭ
gataj sij:
—Sisḭ huin ruhuá rẹ', nḭ gạ'ue nạhuin sạ'āj, guḭ'yáj rẹ' aj. —Daj gataj sij.
41 Ngaa nḭ nani yaco ruhua Jesús ni'yaj sij tsínj daj. Nḭ guta' sij ra'a sij
sí'. Nḭ gataj sij:
—Huin ruhuāj sisḭ gạ sạ' nneẹ cúj rẹ' aj. —Daj gataj Jesús.
42 Nḭ ngaa gataj Jesús daj, nḭ 'ngọ hora xi'nej xi'ḭ nahuin sạ' tsínj daj.
43 Nḭ na'níj Jesús chrej nạn' sí'. Nḭ ga'nin' sij sun rian man'an sí'.
44 Nḭ gataj sij:
—Gạ cuidado ngạ man'án rẹ' sḭ ganata' rẹ' rian nḭ ạ 'ngọ ni ngüḭ mánj.
Maan si gạn'anj rẹ' dḭgyán rẹ' man'án rẹ' rian chrej. Nḭ nạga'ui' rẹ' rian

Yan'anj dąj rún' ga'nin' Moisés sun xi'í si nahuín rę', gui'yaj Yan'anj. Ngaa nį xącaj ni chrej cuenta sisį hua nahuin są' man'án rę', gui'yaj man'ānj.
—Daj gataj Jesús gunun tsínj a'nan' daj.
45 Sanį gahui tsínj nahuin daj. Nį gaxį'i sij nata' sij rian daran' ni ngüį si gui'yaj Jesús. Xi'í daj nun gą'ue gątu rę̨nga' Jesús chruhua ni xuman'. Maan si gachéj sij quij qui'yanj nąco rian nitaj ni ngüį mánj. Sanį daran' yu'uj ga'ną' ni ngüį nano' ni sij Jesús.

2

Jesús sana a un paralítico

1 Nį ngaa gachin dǫj güi, nį gatúj rụhua' yún Jesús xuman' Capernaum. Nį gunun ni ngüį sisį nne sij 'ngǫ hue' daj.
2 Nį 'ngǫ hora nahuin yu' nico ni ngüį rian hue' daj. Nį nun gą'ue gụisij rian guimąn ni sij. Nį ga'mi Jesús nuguan' są' rian ni ngüį nahuin yu' daj.
3 Nį nicaj gąn'anj ran' tsínj daj 'ngǫ tsínj nare' nneę cúj ga'ną' anin' sij. Nį na'ue gụisiqui' sí'. Nį ga'ną' man'an ni sij rian nne Jesús.
4 Nį rịan na'ue gụnucuaj ni sij gụisij ni sij da' rian nne Jesús, 'yaj ni ngüį, ngaa nį gaya' ni sij 'ngǫ yu'uj chrą hue' xata' rian niquin' Jesús. Ngaa nį nąnaj dinij ni sij huéj nụn tsínj a'nan' daj rian niquin' Jesús.
5 Nį ngaa guini'i Jesús sisį dąj guxuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij sí', ngaa nį gataj sí' gunun tsínj a'nan' daj:
—Nicā 'ngǫ niman nico xi'í si-gąquin' sǫ' nánj. —Daj gataj sij gunun sí'.
6 Nį mąn dǫj ni tsínj huin maestro digyán si-ley Moisés ni'yaj ni sij. Nį ani man'an ruhua ni sij ngą niman ni sij:
7 "Daj huin ruhua tsínj nan ga'mi sij nan únj. Quij nịn' ruhua a'mi sij rian Yan'anj. Urin Yan'anj gą'ue gụinicaj 'ngǫ niman nico rian si-gąquin' ni ngüį aj." Daj gataj ni sij chruhua niman ni sij.
8 Sanį guini'i man'an Jesús si ani ruhua ni sij. Ngaa nį gataj sí':
—Nį ụn sin huin nį ani ruhua á rę' nuguan' nan únj.
9 Hua huịj nuguan' są' gą'ue gątā gụnun tsínj a'nan' nan. Gą'ue gątā gụnun sij: "Nicā 'ngǫ niman nico rian xi'í si-gąquin' rę'." Asį gą'ue gątā gụnun sij: "Nąchica rę' nąran' rę' duhuéj rę', nį gąche rę' aj." Daj gą'ue gątaj man'ānj.
10 Hué dan nį huin ruhuāj sisį xącaj á rę' cuenta sisį nicaj sūnj rian xungüį nan huīnj da'níj ni ngüį. Nį gą'ue gụinicā 'ngǫ niman nico xi'í si-gąquin' ni ngüį. —Daj gataj Jesús.
11 Ngaa nį gataj sij rian tsínj nare' dacój daj:
—Atā rian man'án rę' sisį nąchica rę' nąran' rę' duhuéj rę'. Nį güịj nąn' rę' ducuá rę' aj. —Daj gataj Jesús gunun sí'.
12 Nį 'ngǫ hora nachica tsínj a'nan' daj. Nį ganaran' sij duhuéj sij. Nį gahui sij gan'anj sij ni'yaj daran' ni ngüį mąn chruhua hue' daj. Ngaa nį gan'anj ruhua daran' ni sij. Nį gataj ni sij sisį są' gui'yaj man'an Yan'anj. Nį gataj ni sij:
—Nį ą 'ngǫ yụn nun guini'í' 'ngǫ rasụn hua nan mánj. —Daj gataj ni sij.

Llamamiento de Leví

13 Da' síj daj gahui rụhua' yún Jesús gan'anj sij du'ua laguna xąchij daj. Nį gan'anj nịchi daran' ni ngüį rian sij. Nį digyán man'an sij rian ni ngüį daj.

14 Nḭ ngaa huaj sij, nḭ guini'i sij 'ngǫ tsínj gṵ'naj Leví, da'níj tsínj gṵ'naj
Alfeo. Nḭ nne sí' rian mesa a'nej sí' pesto güenda gobierno. Nḭ gataj Jesús
gunun sij:
—Guḭnico' sǫ' gṵn'. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nḭ naxṵman Leví, nḭ guinico' sí' Jesús gan'anj sí'.
15 Nḭ ngaa gane Jesús rian mesa chruhua ducuá tsínj gṵ'naj Leví, nḭ
guxuman ga'ḭ ni tsínj a'nej pesto, 'yaj gobierno ngą ni tsínj 'yaj gaquin'
nej. Nḭ gane nṵguan'an ni sij ngą Jesús ngą ni tsínj nico' Jesús nej. Daj si
mąn nico ni sij nico' Jesús.
16 Nḭ ngaa guini'i ni tsínj digyán ley ngą ni tsínj fariseo sisḭ xa Jesús ngą
ni tsínj a'nej pesto ngą ni tsínj 'yaj gaquin', ngaa nḭ gataj ni sij gunun ni
tsínj nico' Jesús:
—Nḭ ṵn sin huin nḭ xa si-maestro ni é rę', nḭ go'o sij ngą ni tsínj a'nej
pesto nej, ni tsínj 'yaj gaquin' nej. —Daj gataj ni sí'.
17 Nḭ ngaa gunun Jesús si gataj ni sí', nḭ gataj sij:
—Nitaj si ní'yanj ni ngüḭ hua są' ngą 'ngǫ tsínj 'yaj gǫno'o mánj. Sanḭ
ni ngüḭ a'nan' ní'yanj 'ngǫ tsínj gǫno'o aj. Sé si 'nąj gąquīn ni ngüḭ hua
są' mánj. Sanḭ 'nąj gąquīn ni ngüḭ 'yaj gaquin' sisḭ gąnani ruhua ni sij xi'í
si-gąquin' ni sij. —Daj gataj Jesús.

La pregunta sobre el ayuno

18 Nḭ ni tsínj nico' Juan ngą ni tsínj nico' ni tsínj fariseo, nḭ gui'yaj ni sij
ayuno. Ngaa nḭ ga'nąʼ gǫ'ngo ni tsínj rian Jesús. Nḭ nachínj snan'anj ni sij
Jesús. Ni gataj ni sij:
—Nḭ ṵn sin huin nḭ 'yaj ayuno ni tsínj nico' Juan ngą ni tsínj nico' ni
fariseo, sanḭ xa guę ni tsínj nico' man'án rę' únj. —Daj gataj ni sij.
19 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Dąj rún' 'yaj 'ngǫ tsínj xącaj yun'unj xąna da'nga' daj 'yā. Nḭ ngaa
gąhuin gui'yanj xącaj 'ngǫ tsínj daj yun'unj xąna, nḭ sḭ ga'ue guḭ'yaj tsínj
gąn'anj gui'yanj daj ayuno mánj.
20 Sanḭ hua güi, nḭ guḭda'a ni tsínj quij tsínj xącaj yun'unj xąna daj. Ngaa
nḭ guḭ'yaj ni tsínj nico' man'ānj ayuno.
21 ʼSḭ ga'ue nąnuo' né' 'ngǫ atsij nąca ngą 'ngǫ atsij rę'e mánj. Daj si hué
guę atsij nąca naráj né' daj guḭ'yaj sisḭ tsitsi' atsij rę'e daj. Nḭ gąnahuin
xąchij rian naráj né'.
22 Nḭ sḭ ga'ue gą'nij né' nnee vino nąca chruhua nnij rę'e. Daj si tsitsi'
nnij daj, guḭ'yaj vino nąca daj. Hué dan nḭ 'ngǫ guęre' vino ngą nnij nej.
Xi'í daj huin nḭ ga'nij né' vino nąca chruhua nnij nąca aj. Nḭ dąj rún' huin
vino nąca daj huin si-nṵguan'ānj. —Daj gataj Jesús rian ni tsínj daj.

Los discípulos recogen espigas en el día de reposo

23 Nḭ 'ngǫ güi naránj ruhua ni sij, nḭ huaj Jesús dąni nnaą strigo. Nḭ rocoj
ni tsínj nico' sij ca strigo huaj ni sij.
24 Ngaa nḭ gataj ni tsínj fariseo gunun Jesús:
—Nḭ'yaj rę' si 'yaj ni tsínj nicó' rę'. Daj si na'uej si-ley Yan'anj si da'nga'
daj guḭ'yaj ni sij mánj. —Daj gataj ni tsínj fariseo.
25 Sanḭ gataj Jesús:
—Hua gaya ni é rę' si gui'yaj xí' David ní'. Daj si 'ngǫ güi ngaa gachin
xi'nąʼ riqui ni dṵgüi' sij,

26 nḭ gatúj sij chruhua ducuá Yan'anj ngaa gane 'ngǫ tsínj gṵ'naj Abiatar.
Nḭ hué sí' huin 'ngǫ chrej a'nin'. Nḭ xa sij si-chrạchrunj Yan'anj. Nḭ urin
chrej gạ'ue xa chrachrúnj daj. Nḭ ga'ui' sij xa ni tsínj mạn ngạ sij nej. —Daj
gataj Jesús.
27 Nḭ gataj rṵhua' yún Jesús rian ni tsínj fariseo:
—Gui'yaj Yan'anj güi naránj ruhua né' güenda né'. Nḭ sé si gui'yaj
Yan'anj né' güenda güi naránj ruhua né' mánj.
28 Nḭ nicaj sūnj rian ni güi naránj ruhua né' huīnj da'níj ni ngüḭ. —Hué
daj gataj Jesús gunun ni tsínj fariseo.

3

El hombre de la mano seca

1 Ngaa nḭ gatúj rṵhua' yún Jesús chruhua si-nuhui ni tsínj israelita. Nḭ
chruhua nuhui daj nne 'ngǫ tsínj hua nạco ra'a.
2 Nḭ naga'nạj ni sij Jesús ni'yaj ni sij sisḭ gạnahuin ra'a tsínj daj güi naránj
ró', guḭ'yaj Jesús. Daj si huin ruhua ni sij gạ'mi gaquin' ni sij xi'í Jesús.
3 Hué dan nḭ gataj Jesús rian tsínj hua ra'a nạco daj:
—Nạxuman rẹ' guḭniquin' rẹ' dạni ni únj anj. —Daj gataj Jesús.
4 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Jesús ni tsínj naga'nạj daj. Nḭ gataj sij:
—A'uej si-ley Yan'anj sisḭ guḭ'yaj sạ' né' güi naránj ró' ní'. Asḭ sạ' guḭ'yaj
quij né', ruhua á rẹ' sạ'. Nḭ gạ'uej si-ley Yan'anj sisḭ nạco' 'ngǫ tsínj ruhua
gạhui' ní'. Asḭ sạ' gạhui' sij, ruhua á rẹ' sạ'. —Daj gataj Jesús.
Sanḭ dínj gane du'ua ni tsínj daj.
5 Hué dan nḭ ga'man ruhua Jesús. Nḭ ni'yaj sij ni tsínj daj. Nḭ nani ruhua
sij xi'í si tsḭ niman ni sí'.
Ngaa nḭ gataj sij rian tsínj nạco ra'a daj:
—Dṵcuá rẹ' ra'á rẹ'. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nḭ ducua sí' ra'a sí'. Nḭ nahuin sạ' ra'a sí'.
6 Ngaa nḭ gahui ni tsínj fariseo. Nḭ gaxḭ'i ni sij daga'mi dugüi' ni sij ngạ
ni tsínj herodista. Nḭ ga'mi ni sij xi'í Jesús si ruhua ni sij dạgahui' ni sij
man'an sí'.

La multitud a la orilla del mar

7 Sanḭ gahui Jesús ngạ ni tsínj nico' sij yu'uj daj. Nḭ gan'anj sij du'ua
laguna xạchij. Nḭ guinico' nḭn' ruhua ni ngüḭ mán estado Galilea
8 ngạ ni ngüḭ mạn estado Judea nej, ni ngüḭ mạn xuman' Jerusalén nej,
ni ngüḭ mạn estado Idumea nej, ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej xinéj nnee gṵ'naj
Jordán nej, ni ngüḭ mạn xuman' Tiro nej, ngạ ni ngüḭ mạn xuman' Sidón
nej. Nḭ guinico' daran' ni sij Jesús xi'í si gunun ni sij ni si sạ' gui'yaj sí'.
9 Ngaa nḭ garasṵn Jesús ni tsínj nico' sij sisḭ gạ chrṵn ni sí' ngạ 'ngǫ riǫ
achéj rian nnee. Ngaa nḭ sḭ guru'man nico ni ngüḭ rian man'an sij.
10 Daj si ga'ḭ nico ni ngüḭ nahuin, gui'yaj man'an Jesús. Nḭ guru'man
dugüi' ni ngüḭ a'nan' gan'anj ni sij rian sí' sisḭ gạ'ue gạnun ra'a ni sij
man'an sí', ruhua ni sij.
11 Nḭ mạn ni tsínj nṵn nanẹ xḭ'i ruhua cúj niman ni sij. Nḭ ngaa guini'i
ni sij Jesús, nḭ guiniquin' ráj dạcoj ni sij nẹ' rian man'an sí'. Nḭ gaxḭ'i ni
sij gaguáj ni sij. Nḭ gataj ni sij gunun Jesús:
—Hué rẹ' huin yya da'níj Yan'anj anj. —Daj gataj ni nanẹ xḭ'i daj.

12 Sanḭ ga'nin' nico Jesús sun rian ni nanẹ xḭ'i daj sisḭ sḭ nata' ni sij ụn
tsínj huin sí' rian ni ngüḭ mánj.

Elección de los doce apóstoles

13 Nẹ' rụcu da gahui Jesús gan'anj sij chrạ 'ngọ quij. Nḭ gaquínj sij ni
tsínj huin ruhua sij gạ'na' rian sij. Nḭ ga'nạ' ni sí' rian man'an sij.
14 Nḭ guta sun Jesús xụhuij ni tsínj guimạn ni sí' ngạ man'an sij. Nḭ
garasụn sij ni sí' sisḭ gạn'anj ni sí' nạta' ni sí' si-nụguan' sij rian ni ngüḭ.
15 Nḭ ga'ui' Jesús sun rian ni tsínj daj sisḭ gạnahuin ni ngüḭ a'nan', guḭ'yaj
ni sij. Nḭ ga'ui' sij sun sisḭ guḭri ni sí' ni nanẹ xḭ'i chruhua niman ni ngüḭ
nej.
16 Nḭ guta sun Jesús tsínj gụ'naj Simón. Nḭ dugu'nạj Jesús si-xugüi sí'
gụ'naj sí' Pedro.
17 Nḭ guta sun Jesús Jacobo da'níj Zebedeo ngạ jnánj Jacobo tsínj gụ'naj
Juan. Nḭ dugu'nạj Jesús nụngüej jnạnj sij Boanerges. Nḭ nuguan' daj huin
ruhuaj gata ni da'níj du'ui.
18 Nḭ guta sun Jesús ango tsínj gụ'naj Andrés ngạ Felipe nej, Bartolomé
nej, Mateo nej, Tomás nej, Jacobo da'níj tsínj gụ'naj Alfeo nej, Tadeo nej,
Simón nico' xi'nin' gụ'naj Cananita nej,
19 Judas Iscariote nej, huin sí' tsínj digyán chrej rian ni tsínj gạ'na'
guḭda'a Jesús. Ngaa nḭ gatúj Jesús chruhua hue' ngạ ni tsínj nico' sí'.

La blasfemia contra el Espíritu Santo

20 Ngaa nḭ ducu nahuin yu' rụhua' yún ni ngüḭ rian Jesús. Xi'í daj nḭ nun
gạ'ue xạ Jesús ngạ ni tsínj nico' sij, gui'yaj ni ngüḭ daj.
21 Nḭ ngaa gunun ni dugüi' Jesús nuguan' daj, nḭ ga'nạ' ni sij sisḭ guḭda'a
ni sij sí'. Daj si gataj ni sij sisḭ sinúnj man'an sí'.
22 Nḭ gataj ni tsínj digyán ley huin ni tsínj 'nạ' xuman' Jerusalén:
—Sichre huin achij rian ni sichre gụ'naj Beelzebú nụn niman Jesús. Nḭ
xi'í si-fuerza man'an sichre daj, nḭ gahuin nucuaj sij ri sij ni nanẹ xḭ'i
chruhua niman ni ngüḭ. —Daj gataj ni tsínj digyán ley da aj.
23 Ngaa nḭ gaquínj Jesús gạ'na' ni tsínj daj rian sij. Nḭ nani sij 'ngọ cuento
rian ni sí'. Nḭ gataj sij:
—Asạ' gạ'ue guḭri sichre Satanás ango sichre chruhua niman ni ngüḭ,
ruhua ni é rẹ' únj. Sḭ ga'ue mánj.
24 Sisḭ gạhuin huḭj xi'nin' ni tsínj nicaj sun, nḭ unun' nụngüej xi'nin' huin
ducuasun daj, ngaa nḭ sḭ gunucuaj ni sij gạne ni sij mánj.
25 Nḭ sisḭ nne huḭj xi'nin' ducuá 'ngọ tsínj daj, nḭ unun' huḭj xi'nin' daj,
ngaa nḭ sḭ gunucuaj ducuá sij gạne sij mánj.
26 Nḭ sisḭ nạxuman man'an sichre Satanás gụnun' sij ngạ ni dugüi'
man'an sij, ngaa nḭ sḭ ga'ue gụnucuaj sij gạne sij mánj. Nḭ 'ngọ gạnahuij
ni sichre daj.
27 ’Nḭ ạ 'ngọ ni tsínj sḭ ga'ue gạtu chruhua ducuá 'ngọ tsínj nucuaj güenda
guḭ'yaj tụ sij si'yaj sí' mánj. Sanḭ hua sini nụmi tsínj si'yaj daj, guḭ'yaj tsínj
tụ daj, da' ngaa nḭ gạ'ue guḭ'yaj tụ sij si'yaj sí'.
28 ’Xạnga' yya nḭn' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ gạ'ue guḭnicaj Yan'anj niman
nico xi'í daran' gaquin' gui'yaj ni ngüḭ ngạ daran' nuguan' quij ga'mi ni
sij nej.

29 Sanḭ daran' ni ngüḭ gạ'mi quij rian xi'í Espíritu Santo, nḭ sḭ ga'ue
guṇicaj Yan'anj niman nico xi'í ni ngüḭ da gạ mánj. Nḭ 'ngọ ṇḭganj nṇin'
da'ui ni sij gaquin' nánj.
30 —Daj gataj Jesús xi'í si gataj ni maestro daj sisḭ nụn sichre xḭ'i chruhua
cúj niman man'an sij.

La madre y los hermanos de Jesús

31 Ngaa nḭ guisíj nni Jesús ngạ ni jnánj sij rian sij. Sanḭ gunáj ni sij nẹ'
chrej xẹ' hue' nne Jesús. Nḭ ga'níj ni sij 'ngọ nuguan' rian Jesús sisḭ gạhui
sí' gạ'na' sí' yu'uj niquin' ni sij.
32 Ngaa nḭ gataj ni ngüḭ nne ganicạj xi'níj Jesús:
—Nní rẹ' ngạ ni jnánj rẹ' ana'uij niquin' nẹ' chrej xẹ' nano' ni sij man'án
rẹ'. —Daj gataj ni ngüḭ daj.
33 Sanḭ gataj man'an Jesús:
—Nḭ ụn ngüḭ xạna huin nnī rian man'ānj, ruhua ni é rẹ' únj. Nḭ ụn tsínj
huin jnān rian man'ānj, ruhua á rẹ' únj. —Daj gataj sí' rian ni ngüḭ daj.
34 Hué dan nḭ ni'yaj Jesús ni ngüḭ nne ganicạj xi'níj sij. Nḭ gataj sij:
—Hué nnī ngạ ni jnān huin ni tsínj mạn nan.
35 Daj si ụn ngüḭ dạgahuin si aran' ruhua Yan'anj, nḭ hué ni sij huin jnān
nej, xica'uī nej, ngạ nnī nej aj. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüḭ daj.

4

Parábola del sembrador

1 Ngaa nḭ gaxḭ'i rụhua' yún Jesús digyán sij si-nụguan' sij rian ni ngüḭ
mán du'ua laguna xạchij daj. Nḭ nahuin yu' nico ni ngüḭ rian niquin'
man'an Jesús. Ngaa nḭ gatúj sij chruhua 'ngọ rịọ chéj rian nnee. Nḭ gan'anj
gạne sij chruhua rịọ daj. Nḭ niquin' daran' ni ngüḭ ni'yaj ni sij du'ua laguna
daj.
2 Nḭ nani Jesús ga'ḭ cuento digyán sij rian ni ngüḭ. Nḭ gataj sij:
3 —Gụnun sạ' ni é rẹ' nan anj: Gahui 'ngọ tsínj gan'anj dạgaman' cạn
anj.
4 Nḭ ngaa dagaman' sij, nḭ guinij dọj cạn daj chruhua chrej. Nḭ ga'nạ' guẹ
xataj xa xuj cạn daj.
5 Nḭ guinij dọj cạn rian yo'ój yej rian nitaj nico yo'ój nụn. Nḭ xira' yoọ
cạn daj. Daj si nitaj si yo'ój hua nico rian yej daj.
6 Sanḭ ngaa gahui güi gurununj, nḭ gaca coj daj, gui'yaj nnán. Daj si nitaj
ya'ạ siụ mánj. Nḭ ganacọ rá'yanj coj daj.
7 Nḭ gayu dọj cạn scanij tanj. Nḭ gachij tanj daj. Hué dan nḭ ganẹ coj daj,
gui'yaj tanj. Xi'í daj nḭ nun gạ'ue gayu cạn.
8 Nḭ gayu dọj cạn ango yo'ój sạ'. Nḭ gayu sạ' cạn. Nḭ gachij man'an nnaạ
daj. Nḭ gayu sạ' nnaạ. Nḭ 'ngọ coj gahui cọ chi' cạn. Nḭ ango coj gahui
huạ'nij xia cạn daj. Nḭ ángoj gahui 'ngọ ciento cạn daj. —Daj gataj Jesús.
9 Ngaa nḭ gataj rụhua' yún Jesús:
—Sisḭ nụn chraquij a ni é rẹ', nḭ gụnun a ni é rẹ' nej aj. —Daj gataj Jesús
guisíj nani sij cuento.
10 Nḭ ngaa gunáj urin Jesús ngạ ni tsínj chéj ngạ sij ngạ ni xụhuij ni tsínj
nico' sij, nḭ nachínj snan'anj ni sí' Jesús ụn sin huin ruhua cuento daj gata
gunun ni sí'.
11 Ngaa nḭ gataj Jesús:

—Rian án rẹ' riqui Yan'anj sisị guịni'i ni é rẹ' dạj hua nuguan' huị rian nicaj sun Yan'anj. Sanị rian ni tsínj nitaj si chéj ngāj, nị maan nịnanj cuento nanīj rian ni sij.
12 Hué dan nị guịni'yaj ni sij, sanị sị guini'i ni sij mánj. Nị gụnun chraquij ni sij, sanị sị gara da'nga' ruhua sij mánj. Nị hué dan nị sị nanicaj ruhua ni sij. Nị na'uej ruhua ni sij sisị guịnicaj Yan'anj niman nico rian si-gạquin' ni sij. —Daj gataj Jesús.
13 Nị gataj rụhua' yún Jesús:
—Nun gunun a ni é rẹ' cuento digyānj rian án rẹ' nan mí'. Nị asạ' gạ'ue gụnun a ni é rẹ' ango ni cuento nạnīj rian án rẹ', ruhua á rẹ' únj.
14 ’Tsínj dagaman' cạn daj huin tsínj nata' si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüị aj.
15 Nị cạn guinij chruhua chrej rún' huin gọ'ngo tsínj: gunun ni sij nuguan' daj. Sanị gunun ni sij, nị 'ngọ hora gạ'na' sichre Satanás gạ'nej-é' nuguan' sạ' gunun ni sij.
16 ’Nị cạn guinij rian yo'ój yej, nị rún' huin ango ni tsínj: gunun ni sij si-nụguan' Yan'anj. Nị 'ngọ hora nahuin ra'a ni sij nuguan' daj. Nị huin niạ' ruhua ni sij.
17 Sanị 'yaj ni sij rún' 'yaj 'ngọ coj nitaj nico ya'ạ siụ. Hué dan nị ngaa gạ'na' 'ngọ sayun chran' yun'unj ango ni tsínj xi'í si-nụguan' Yan'anj, ngaa nị jna ni sij si-chrej Yan'anj.
18 ’Nị cạn guinij scanij tanj daj rún' huin ango ni tsínj: gunun ni sij nuguan' sạ'.
19 Sanị huin ruhua ni sij guịri' ni sij ni rasụn mạn chruhua xungüị nan anj. Nị digya' yun'unj san'anj ni sij si nahuij ruhua ni sij gạhuin xuru'ue ni sij. Nị nano' ni sij ango ni rasụn nej. Xi'í daj nị guẹre' nuguan' sạ' mạn chruhua niman ni sij. Nị nitaj si 'yaj sạ' ni sij gạ mánj.
20 ’Nị cạn guinij rian yo'ój sạ', nị rún' huin ango ni tsínj gunun si-nụguan' Yan'anj. Nacaj ni sij nuguan' daj. Nị dugumi sạ' ni sij. Nị 'yaj 'ngọ sij rún' 'yaj 'ngọ coj gayu cọ chi' cạn. Nị 'yaj ango sij rún' 'yaj ango coj gayu huạ'nij xia cạn. Nị 'yaj ango sij rún' 'yaj ango coj gayu 'ngọ ciento cạn daj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Nada oculto que no haya de ser manifestado

21 Ngaa nị gataj rụhua' yún Jesús gunun ni sij:
—Ngaa rụmi', nị gạri huị' candil nẹ' riqui chrúnj ngạ riqui nna, ruhua ni é rẹ' ní'. Sé daj huin mánj. Sisị rụmi', nị gụto' candil daj xata' rian mesa. Nị guịxiguin-ín'.
22 Ngaa nị gọ'ngo rasụn naránj ni ngüị acuan', sanị daran'anj nạrugüi'. Nị gọ'ngo nuguan' guixíj huị ni ngüị acuan', sanị guịni'i daran' ni ngüị si guixíj huị daj.
23 Sisị tạj chraquij a ni é rẹ', nị gụnun a ni é rẹ' nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
24 Ngaa nị gataj rụhua' yún Jesús:
—Nị'yaj á rẹ' nuguan' unun a ni é rẹ' nan. Sisị unun sạ' á rẹ', ngaa nị gạ guẹ rịqui Yan'anj nuguan' sạ' rian án rẹ'. Nị rịqui Yan'anj doj rian án rẹ' nej.
25 Daj si gạ'ui' Yan'anj rian tsínj unun. Sanị gạ'ne Yan'anj da guẹ dọj nicaj ni tsínj na'uej ruhua gụnun sạ' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Parábola del crecimiento de la semilla

26 Ngaa nḭ gataj rṵhua' yún Jesús:
—Rún' huin 'ngọ tsínj dagaman' cạn rian yo'ój da'nga' daj huin rian
nicaj sun Yan'anj anj.
27 Nḭ si nanun ruhua sij nej, si atoj sij nej, sanḭ xḭra' cạn, nḭ achij nnaạ
le daj nẹ' chrej nḭ nej, si nẹ' chrej guní'yanj nej. Sanḭ nun ni'i sij dạj achi
mánj.
28 Achij man'an nnaạ rian yo'ój. Hua sini xira' nnaạ. Nḭ nẹ' rṵcu gạhui
ca. Ngaa guisíj nḭ xḭra' cạn chrạ ca.
29 Ngaa guisíj gane cạn, nḭ gạhui né' gạn'anj nạran' né'. Daj si guisíj güi
nạran' né' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Parábola de la semilla de mostaza

30 Ngaa nḭ gataj rṵhua' yún Jesús:
—Dạj huin rian nicaj sun Yan'anj, ruhua á rẹ' únj. Dạj hua cuento huin
rún' huin rian nicaj sun Yan'anj únj.
31 Rún' huin 'ngọ cạn cuej staj unun né' rian yo'ój da'nga' daj huin rian
nicaj sun Yan'anj nej aj. Huéj huin cạn le'ej doj rian daran' ango cạn mán
chruhua xungüḭ aj.
32 Sanḭ uyṵn gṵnun né', nḭ gạchij coj daj. Asíj nḭ gạhuin xạcanj daj ngạ
daran' ni coj mạn anj. Nḭ hua gạra' ra'a coj daj, nḭ da ngạ ni xataj chéj
xata' gạ'ue nạran ruhua riqui si-gạxun' ra'a coj da aj. —Daj gataj Jesús
gunun ni sij.

El uso que Jesús hace de las parábolas

33 Nḭ ngạ ni cuento digyán Jesús si-nṵguan' sij rian ni ngüḭ. Nḭ nani sij
cuento dạj da gạ'ue gṵnun ni ngüḭ aj.
34 Nḭ maan nḭnanj cuento nani Jesús rian ni ngüḭ aj. Sanḭ ngaa gane urin
ni tsínj nico' sij, hué dan nḭ digyán nḭca yya nḭn' sij rian ni sí' aj.

Jesús calma la tempestad

35 Nḭ ngaa ruhua guinḭ güi daj, nḭ gataj Jesús rian ni tsínj nico' sij:
—Gạn'anj né' anéj chrej du'ua laguna. —Daj gataj Jesús.
36 Nḭ jna ni tsínj nico' Jesús ni ngüḭ du'ua laguna daj. Nḭ nicaj ni sij Jesús
gan'anj ni sij chruhua riọ hua nṵn Jesús. Nḭ hua nicaj dugüi' ango ni riọ
ngạ ni sij gan'anj ni sij.
37 Nḭ hora daj gahui 'ngọ nanẹ nucuaj xxi. Nḭ ducu naxṵman nnee,
gui'yaj nanẹ daj. Nḭ gara nnee chruhua riọ, gui'yaj nanẹ daj. Nḭ ruhua
gṵinij riọ chruhua nnee, gui'yaj nanẹ.
38 Sanḭ ngaj Jesús atoj sij nẹ' rṵcu riọ daj. Nḭ chrạ sij riguiya', atoj sij aj.
Nḭ jnanun ruhua ni sí' Jesús. Nḭ gataj ni sí':
—Maestro, nitaj si huin ruhuá rẹ' sisḭ gṵinij né' chruhua laguna mí'.
—Daj gataj ni sij.
39 Nḭ ganachica Jesús. Nḭ ga'mi huee sij rian nanẹ. Nḭ gataj sij rian
laguna daj:
—Dínj nạga' rẹ' aj. —Daj gataj Jesús, nḭ gahuin din'inj ruhua daran'anj.
40 Hué dan nḭ gataj Jesús rian ni tsínj nico' sij:
—Nḭ ṵn sin huin nḭ xu'ui' anin' é rẹ' únj. Hua nitaj si xuman ruhua anin'
é rẹ' ni'i anin' é rẹ' yūnj gạ mí'. —Daj gataj Jesús.
41 Ngaa nḭ ducu guxu'ui' ni sij. Ngaa nḭ gataj ni sij rian ni dugüi' ni sij:
—Nḭ ṵn tsínj huin tsínj nan, nḭ da' nanẹ ngạ nnee dagahuin si-nṵguan'
sij únj. —Daj gataj ni sij.

5

El endemoniado gadareno

1 Nḭ guisíj ni sij anéj chrej du'ua laguna rian gṵ'naj Gerasa.
2 Nḭ ngaa gahui Jesús chruhua riǫ, nḭ gan'anj nḭchi 'ngǫ tsínj daj rian
niquin' Jesús 'nạ' sí' 'ngǫ yu'uj achin' níman. Nḭ nṵn nanẹ xḭ'i chruhua
cúj niman sí'.
3 Nḭ tsínj daj gu'yun sij nne sij chruhua yu'uj rian achin' níman. Nḭ nḭ ạ
'ngǫ tsínj nun gạ'ue gṵmi ran aga' nne' tsínj daj.
4 Nḭ nṵnj si ga'ḭ numij ni sij aga' nṵngüej dacój sij ngạ aga' nne' nṵngüej
ra'a sij, sanḭ dayṵn xi'nin' aga' nne', gui'yaj sij. Nḭ ga'ne sij aga' anumi
nṵngüej dacój sij. Nḭ nun gạ'ue guḭda'a sạ' ni sí' man'an sij gạ mánj.
5 Nḭ nugüi nḭgan' achéj tsínj daj aguáj sij riqui quij, nḭ chruhua ni huej
rian achin' níman. Nḭ guiran' xḭ'i man'an sij ngạ yej, gui'yaj sij nej aj.
6 Nḭ ngaa guini'i gạn' sij Jesús, nḭ gunánj sij gan'anj gạne ráj dạcoj sij
rian man'an Jesús.
7 Nḭ gaguáj sij rian Jesús. Nḭ gataj sij:
—Nitaj si huaj si dḭguíj rẹ' ngāj huín rẹ' Jesús da'níj Yan'anj xạnga' saj.
A'mi acōj rián rẹ' ngạ si-xugüi Yan'anj sisḭ sḭ gahuīnj castigo, guḭ'yáj rẹ'
mánj. —Daj gataj tsínj nun nanẹ xḭ'i niman sij.
8 Da'nga' daj ga'mi nanẹ xḭ'i daj xi'í si hua gataj Jesús gunun sij: “Gṵxun
rẹ' man'án rẹ' chruhua cúj niman tsínj da aj.” Daj hua gataj Jesús gunun
nanẹ xḭ'i daj.
9 Nḭ nachínj snan'anj Jesús nanẹ xḭ'i daj. Nḭ gataj sij:
—Dạj gṵ'naj rẹ' únj. —Daj gataj Jesús.
Ni:
—Xi'nin' nico gṵ'nā aj. Daj si ga'ḭ nḭn' ruhua únj. —Daj gataj nanẹ xḭ'i
nṵn chruhua tsínj daj gunun Jesús.
10 Nḭ ga'mi yaco nanẹ xḭ'i rian Jesús sisḭ sḭ ga'nij sí' gạn'anj gạn' ni nanẹ
xḭ'i daj ango yu'uj mánj.
11 Nḭ nḭchrun' xi'í quij mán 'ngǫ xi'nin' xxi ni xacáj xa xuj aj.
12 Nḭ ga'mi yaco ni nanẹ xḭ'i rian Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Gạ'nij rẹ' gạn'anj únj gạtu únj chruhua niman ni xacáj daj. —Daj gataj
ni nanẹ xḭ'i daj.
13 Ngaa nḭ ga'uej ruhua Jesús sisḭ da'nga' daj guḭ'yaj ni nanẹ xḭ'i. Ngaa
nḭ gahui ni nanẹ xḭ'i chruhua cúj niman tsínj daj. Ngaa nḭ gatúj ni sij
chruhua niman ni xacáj daj. Nḭ mạn 'ngǫ si hụḭj mí xacáj. Ngaa nḭ 'ngǫ
gan'anj guẹ xi'nin' xacáj daj guinij ni xú' chrạ 'ngǫ huej. Nḭ guinij ni xú'
chruhua laguna gahui' ni xú' chruhua nnee aj.
14 Nḭ gunánj ni tsínj dugumi ni xacáj daj nạn' ni sij xánj ni sij ngạ rian
ni tsínj nne riqui quij nej. Nḭ nata' ni sij dạj gahuin guiran' ni sij. Hué dan
nḭ gahui ni ngüḭ daj gan'anj guḭni'yaj ni sij ụn sin huin guiran' ni tsínj daj.
15 Nḭ ngaa guisíj ni ngüḭ rian nne Jesús, nḭ guini'i ni sij tsínj gunṵn nanẹ
xḭ'i niman daj. Sanḭ yyạj nḭ dínj nne sij nṵn sij si-gan' sij. Nḭ hua sạ' ga'ue
nani ruhua sij. Nḭ guxu'ui' ni ngüḭ guisíj da aj.
16 Nḭ ni tsínj guini'i dạj guiran' tsínj gunṵn nanẹ xḭ'i niman daj ngạ dạj
guiran' ni xacáj nej, nḭ ganani ni sij cuento daj rian ni ngüḭ ga'nạ'.
17 Ngaa nḭ gaxḭ'i ni sij ga'mi yaco ni sij rian Jesús sisḭ gạhui sí' gạn'anj
sí' xánj ni sij.

18 Nị ngaa gatúj Jesús chruhua rio chéj rian nnee, nị ga'mi yaco tsínj
gunụn nanẹ xị'i rian Jesús sisị gạ'uej sí' guịnicaj dugüi' sí' ngạ sij gạn'anj
nụngüej sij.
19 Sanị nun ga'uej Jesús. Nị gataj sij gunun tsínj daj:
—Güịj nạn' ducuá rẹ', ngaa nị nạta' rẹ' gụnun ni dugüí' rẹ' daran' si sạ'
gui'yaj Yan'anj xi'í man'án rẹ'. Nị nạta' rẹ' sisị nahuin 'ị ruhua Yan'anj
ni'ya man'án rẹ' nej aj. —Daj gataj Jesús gunun sij aj.
20 Ngaa nị gan'anj tsínj daj gaxị'i sij nata' sij rian ni ngüị mán 'ngọ yu'uj
gụ'naj Decápolis daran' si sạ' gui'yaj Jesús xi'í sij. Nị gan'anj ruhua daran'
ni ngúị ngạ nuguan' daj.

La hija de Jairo y la mujer que tocó el manto de Jesús

21 Nị nne Jesús chruhua rio nanicạj rụhua' yún sij anéj chrej du'ua
laguna. Nị ducu guisíj ni ngüị rian nne sij. Nị niquin' nịchrun' Jesús
du'ua nnee.
22 Ngaa nị ga'nạ' 'ngọ tsínj nicaj sun chruhua si-nuhui ni tsínj israelita
gụ'naj sí' Jairo. Nị ngaa guini'i sí' Jesús, nị ganiquin' ráj dạcoj sí' dacój
Jesús.
23 Nị ga'mi yaco nịn' ruhua sí' rian Jesús. Nị gataj sij:
—Ruhua gạhui' da'nị xạnāj. Gụn' ni gụta' rẹ' ra'á rẹ' rian ún'. Nị
gạnahuin ún', guị'yáj rẹ'. Ngaa ni gạne ún'. —Daj gataj tsínj daj gunun
Jesús.
24 Ngaa nị gan'anj Jesús ngạ sij. Nị nico nịn' ruhua ni ngüị nico' gan'anj.
Nị ducu guru'man ni ngüị xi'níj Jesús.
25 Nị scanij ni ngüị huaj ru'man daj, nị huaj 'ngọ yun'unj xạna a'nan'.
Daj si uráj tun ún' ya'yoj guisíj da xụhuij yo' huaj ún'.
26 Nị yaco guiran' man'an ún' ngạ ga'ị ni tsínj 'yaj gọno'o. Nị gutin' ún'
daran' san'anj hua rian ún' ngạ ni tsínj 'yaj gọno'o. Sanị 'ngọ nun ní'yanj-
án' si 'yaj ni tsínj daj. Nnạnj gaxị'i xi'ị ngạ ún' doj gạ aj.
27 Ngaa nị ngaa gunun ún' a'mi ni ngüị xi'í Jesús, nị gan'anj nịchi ún'
scanij ni ngüị guisíj ún' rụcu Jesús. Nị ganun ún' chrạ ra'a ún' du'ua si-gan'
sí'.
28 Daj si gani ruhua ún': “Sisị urin gạnūn chrạ ra'ā du'ua si-gan' sí', ngaa
nị nạhuīn.” Daj gani ruhua ún'.
29 Ngaa nị 'ngọ hora ganiquin' si uráj tun. Nị guini'i ún' si guisíj ganahuin
ún', gui'yaj Jesús.
30 Ngaa nị 'ngọ hora xacaj Jesús cuenta sisị hua gui'yaj gọno'o sij 'ngọ
ngüị daj ngạ si-fuerza man'an sij. Hué dan nị nanicạj Jesús guini'yaj sij.
Nị nachínj snan'anj sij. Nị gataj sij:
—Dạj hua á rẹ' ganun ra'a si-gan'ānj únj. —Daj gataj Jesús.
31 Ngaa nị gataj ni tsínj nico' sij:
—Nị'yáj rẹ'. Mạn nịn' ruhua ni ngüị xi'níj rẹ' ru'man ni sij man'án rẹ'.
Nị nachínj snan'anj rẹ': “Dạj hua ni ngüị ganun ra'a man'ān únj.” —Daj
gataj ni sij gunun Jesús.
32 Sanị ni'yaj Jesús xi'níj sij nánj sisị ụn ngüị ganun ra'a sij.
33 Hué dan nị guxu'ui' yun'unj xạna daj. Nị nagunánj ún' xi'í si ni'i ún'
sisị nahuin man'an ún'. Ngaa nị ga'nạ' ún' gane ráj dạcoj ún' rian Jesús.
Nị nata' yya ún' daran'anj gunun Jesús.
34 Nị gataj Jesús:

—Xica'uī, ganahuín rẹ', gui'yaj si guxuman ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' man'ānj. Nị dínj gạhuin nimán rẹ' gạn'anj rẹ' aj. Nị gụnucuáj rẹ' nạhuín rẹ' rian xi'ị ga'nán' rẹ'. —Gataj Jesús gunun ún' anj.

35 Nị hua gụẹ a'mi sij, nị ga'nạ' ni si-moso tsínj nicaj sun chruhua nuhui. Nị gataj ni sij gunun Jairo:

—Guisíj gahui' da'nị xạna rẹ'. Nị ụn sin huin nị gạrasun rẹ' rian maestro únj. —Daj gataj ni sij.

36 Sanị ngaa gunun Jesús si gataj ni tsínj daj, nị gataj sij gunun tsínj nicaj sun chruhua nuhui daj:

—Sị guxu'uí' rẹ' mánj. Maan si gụxuman yya ruhuá rẹ' nị'yaj rẹ' man'ānj. —Daj gataj Jesús.

37 Nị nun gạ'uej ruhua Jesús sisị gạn'anj ango tsínj ngạ sí'. Sanị urin Pedro ngạ Jacobo nej, Juan jnánj Jacobo nej, ga'uej Jesús gạn'anj ngạ sí'.

38 Nị ngaa guisíj Jesús ducuá tsínj nicaj sun daj, nị ni'yaj sí' sisị ducu aco ni ngüị. Nị aguáj ne.

39 Ngaa nị gatúj Jesús chruhua hue'. Nị gataj sij rian ni ngüị daj:

—Nị ụn sin huin 'yaj á rẹ' xinga', nị aco a ni é rẹ' únj. Daj si sé si gahui' tsin' xạna mánj. Sanị si ato nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüị.

40 Ngaa nị ga'nga' nạco ni sij guini'i ni sij man'an Jesús. Sanị guiri Jesús daran' ni ngüị nẹ' chrej xẹ'. Nị nicaj Jesús chre tsin' xạna daj ngạ nni nej, nị tsínj huaj ngạ sij nej, gatúj sij rian ngaj níman daj.

41 Nị guida'a sij ra'a ún'. Nị gataj sij si-nụguan' sij:

—Talita cumi. —Gataj Jesús. Nị rian si-nụguan' sij, nị nuguan' daj ruhuaj gata: Tsin' xạna. Atā rián sọ' sisị nạchica sọ'. Daj huin ruhuaj gata nuguan' gataj Jesús gunun ún'.

42 Nị 'ngọ hora nachica tsin' xạna daj. Nị gaxị'i gache-é'. Nị tsin' xạna daj huaj xụhuij yo'.

Nị gan'anj ruhua ni ngüị guini'i daj.

43 Sanị ga'nin' nico Jesús sun rian ne sisị sị nata' ne nuguan' daj rian nị ạ 'ngọ ni ngüị mánj. Nị gataj sij sisị gạ'ui' ne si xạ tsin' xạna da aj.

6

Jesús en Nazaret

1 Ngaa nị gahui Jesús yu'uj daj nạn' sij xánj sij. Nị guinico' ni tsínj nico' sij nej aj.

2 Nị güi naránj ruhua ni ngüị, nị gaxị'i sij digyán sij chruhua si-nuhui ni tsínj israelita. Nị gan'anj ruhua ni sij ngaa gunun ni sij si-nụguan' Jesús. Nị gataj ni sij:

—Nị ạ gahuin chrụn sí' daran' nuguan' nan únj. Nị ạ guiri sí', nị gahuin chrụn sí' gui'yaj sí' sun sạ' nan únj.

3 Hué sí' huin tsínj acoj chrun. Nị da'níj María huin sij. Nị hué ni jnánj sij huin Jacobo nej, José nej, Judas nej, Simón nej. Nị nne ni xica'uij sij scanij né'. —Daj gataj ni tsínj mạn xánj Jesús.

Xi'í da nị gahuin nạco ruhua ni sij ni'yaj ni sij Jesús.

4 Sanị gataj Jesús:

—Nụn yan'anj ni ngüị 'ngọ tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj ụn yu'uj huaj sij. Sanị ngaa nasíj sij xánj sij rian mạn ni dugüi' sij, ngaa nị nitaj si a'mi sạ' ni dugüi' sij ni'yaj ni sí' xi'í sij mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

5 Nị nun gạ'ue gui'yaj sij 'ngọ ni rasụn sạ' scanij ni sij. Maan si guta' sij
ra'a sij rian dọj ni tsínj a'nan'. Nị nahuin ni sí', gui'yaj sij.
6 Nị gahuin yan'anj ruhua Jesús xi'í si nun gụxuman ruhua ni sij nị'yaj
ni sij man'an sí' mánj. Nị gachéj Jesús digyán sij si-nụguan' sij ni xuman'
ngaj nịchrun' daj.

Misión de los doce discípulos

7 Hué dan nị gaquínj Jesús xụhuij ran' ni tsínj nico' sij gạ'na'. Ngaa nị
gaxị'i sij ga'níj sij hụij hụij ran' ni sí' gạn'anj. Nị ga'ui' sij sun rian ni sí'
sisị guịnicaj ni sí' sun rian ni nanẹ xị'i.
8 Nị ga'nin' Jesús sun rian ni sij sisị gạ yụn ni sij gạn'anj ni sij. Maan si
urin rutsị nịcaj ni sij gạn'anj ni sij. Nị sị ga'ue nịcaj ni sij xinánj ni sij nej,
chrachrúnj nej, san'anj nej, gạn'anj ni sij mánj.
9 Gạ'ue guị'nij ni sij dacánj ni sij, sanị sị ga'ue guịnicaj ni sij atsij nạduna
ni sij gạn'anj ni sij mánj.
10 Nị gataj Jesús:
—Nị ngaa gạtu ni é rẹ' chruhua 'ngọ hue', nị gụnaj ni é rẹ' hue' daj da
síj gạhui a ni é rẹ' xuman' daj gạn'anj án rẹ'.
11 Nị sisị hua 'ngọ xuman' na'uej ni sij nạhuin ra'a ni sij a ni é rẹ', nị
na'uej ni sij gụnun ni sij si-nụguan' a ni é rẹ', ngaa nị nạgunan' ni é rẹ'
yo'ój chrụ dacój a ni é rẹ' ngaa gạhui a ni é rẹ' yu'uj daj. Nị hué-é' huin
'ngọ ducuánj dịgyán án rẹ' rian ni tsínj daj sisị nun gui'yaj sạ' ni sij. Xạnga'
atā gụnun a ni é rẹ' sisị güi gạnahuij xungüị, nị huaj gạhuin doj castigo ni
tsínj daj daj ngạ si gạhuin castigo ni tsínj xị'i guimán asịj ná huin ni ngüị
guimán xuman' Sodoma ngạ xuman' Gomorra. —Daj gataj Jesús.
12 Ngaa nị gahui ni sij gan'anj ni sij. Nị gataj ni sij sisị gạnani ruhua ni
ngüị xi'í si-gạquin' ni sij.
13 Nị guiri nico ni sij nanẹ xị'i chruhua niman ni ngüị nej. Nị garij ni sij
gasiti rian nico ni ngüị a'nan'. Nị ganahuin ni ngüị daj, gui'yaj ni sij.

Muerte de Juan el Bautista

14 Hué dan nị gunun rey gụ'naj Herodes dạj gui'yaj Jesús. Daj si nịn'
gạchra' gunun ni ngüị xi'í Jesús. Nị gataj Herodes:
—Hué sij huin Juan tsínj duguata' nnee ganá'nij sij scanij ni níman
ganahuin sí' Jesús. Xi'í daj nị nucuaj sij 'yaj sij si sạ' ngạ si-fuerza sij.
—Daj gataj Herodes.
15 Sanị gataj ango ni sij:
—Hué Jesús huin tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj gụ'naj Elías gane sí' asịj
ná. —Daj gataj ni tsínj daj.
Sanị gataj ango da'aj ni sij:
—Hué sij huin ango tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüị asịj ná
aj. —Daj gataj ni sij.
16 Nị ngaa gunun Herodes nuguan' ga'mi ni ngüị, nị gataj sij:
—Hué sij huin Juan tsínj chrạ ga'nīj. Nị yyạj nị ganá'nij sij ganahuin sij
Jesús aj. —Hué daj gataj Herodes nej aj.
17 Daj si hua ga'nin' Herodes sun sisị guịda'a ni sij man'an Juan gụmij
ni sij cadena gạri ni sij sí' duguagạ'. Nị da'nga' daj gui'yaj Herodes si hua
xacaj sij Herodías huin nicạ jnánj sij tsínj gụ'naj Felipe.
18 Nị hua gataj Juan gunun Herodes: “Sị ga'ue xạcaj rẹ' xacó' rẹ' gạhuin
nicạ rẹ' mánj.” Daj hua gataj Juan gunun Herodes.

19 Nḭ xi'í daj ataj rṵhua Herodías ni'yaj ún' Juan huin ruhua ún' dạgahui' ún' man'an Juan. Sanḭ nun gạ'ue mánj.
20 Daj si xu'ui' Herodes ni'yaj sí' man'an Juan. Nḭ hua xacaj Herodes cuenta sisḭ 'ngọ tsínj hua nḭca niman huin Juan. Nḭ 'ngọ tsínj hua sạ' ruhua niman huin sij nej. Nḭ dugumi man'an Herodes Juan. Nḭ nụnj si nun nari' ruhua sij si guḭ'yaj sij ngạ si gataj Juan, sanḭ garan' ruhua sij gunun sij si-nụguan' sí'.
21 Hué dan nḭ 'ngọ güi, nḭ gui'yaj ni sij 'ngọ gui'yanj nico. Nḭ hué güi daj huin güi ganasíj yo' ga'nga rey Herodes. Nḭ ga'ui' sij xa ni tsínj nicaj sun nico' rṵcu sij ngạ ni tsínj general nej, ni tsínj huin achij 'nạ' estado Galilea nej. Nḭ riqui gui'yanj daj, nḭ gani ruhua Herodías sisḭ dạj gạ'ue guḭ'yaj ún' si gạhui' Juan.
22 Nḭ gatúj da'nḭ xạna Herodías riqui gui'yanj daj. Nḭ guiran'anj ún'. Nḭ ducu garan' ruhua Herodes ngạ ni tsínj mán ngạ sí' rian mesa si gui'yaj ún'. Hué dan nḭ gataj Herodes gunun yun'unj xạna daj:
—Gạchinj sọ' ụn sin huin gạran' ruhuá sọ' riānj, nḭ rḭquīj nánj. —Daj gataj Herodes.
23 Nḭ guta' nḭca yya sij rian yun'unj xạna daj. Nḭ gataj sij:
—Nụnj si gạchinj sọ' da'aj do'ōj rian nicaj sụnj sanḭ riquīj nánj. —Daj gataj sij gunun yun'unj xạna daj.
24 Nḭ gahui ún' nachínj snan'anj ún' nni ún'. Nḭ gataj ún':
—Nḭ ụn sin gạchīn gạhuin si'yā ruhuá rẹ' únj. —Daj gataj ún'.
Ngaa nḭ gataj nni ún':
—Gạchinj rẹ' chrạ Juan tsínj duguata' nnee aj. —Gataj Herodías gunun da'níj ún'.
25 Hué dan nḭ da' rá'yanj gatúj ún' rian nne rey. Nḭ gataj ún' gunun sí':
—Ruhuāj sisḭ acuan' rḭqui rẹ' 'ngọ go'o nụn chrạ Juan tsínj duguata' nnee aj. —Daj gataj ún' gunun rey aj.
26 Hué dan nḭ ducu ganani ruhua rey. Sanḭ rḭan hua guta' nḭca yya sij rian yun'unj xạna daj ngaa mán ni tsínj ngạ sij rian mesa, hué dan nḭ nun gạ'uej ruhua sij si guẹre' nuguan' gataj sij rian yun'unj da aj.
27 Nḭ 'ngọ hora ga'níj rey daj 'ngọ snado gạn'anj nạcaj sí' chrạ Juan anj.
28 Hué dan nḭ gan'anj snado ducuagạ' ga'nin' sij chrạ Juan nicaj sij ga'nạ' sij 'ngọ go'o nụn chrạ Juan. Nḭ ga'ui' sij ra'a yun'unj xạna daj. Nḭ naga'ui' ún' ra'a nni ún' anj.
29 Ngaa nḭ ngaa gunun ni tsínj nico' Juan, ngaa nḭ ga'nạ' nạcaj ni sij níman daj nicaj ni sij gan'anj gạchin' ni sij.

Alimentación de los cinco mil

30 Hué dan nḭ nahuin yu' ni tsínj gan'anj gạ'mi nuguan' sạ' xi'í Jesús. Nḭ nahuin yu' ni sij ngạ Jesús. Nḭ nata' ni sij daran' si gui'yaj ni sij gunun Jesús. Nḭ nata' ni sij si digyán ni sij rian ni ngüḭ nej.
31 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Gạn'anj nḭni né' nạran ruhua á rẹ' dọj quij qui'yanj nạco aj. —Daj gataj Jesús.
Daj si ga'nạ' nico ni ngüḭ rian Jesús. Nḭ gahui ni sij nej. Xi'í daj, nḭ na'ue guḭri' Jesús ngạ ni tsínj nico' sij xạ ni sij mánj.
32 Ngaa nḭ gatúj ni sij chruhua 'ngọ rịọ. Nḭ gan'anj urin ni sij 'ngọ quij qui'yanj nạco.

33 Sanḭ guini'i nico ni ngüḭ gan'anj ni sij. Nḭ nani'i ni ngüḭ Jesús. Nḭ
gunánj ni sij gan'anj ni sij rian gạn'anj ni dụgüi' Jesús. Nḭ 'nạ' ni ngüḭ daj
ni xuman' ngaj nḭchrun'. Nḭ guisíj sini ni sij ana'uij ni sij si gạ'na' Jesús.
34 Nḭ ngaa nanij Jesús chruhua rio̱, ngaa nḭ guini'i sij mán nico ni ngüḭ
aj. Nḭ gahuin 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij ni sí'. Daj si rún' huin xachij nitaj tsínj
dugumi huin ni sij. Ngaa nḭ gaxḭ'i sij digyán sij ga'ḭ nuguan' rian ni ngüḭ
daj.
35 Nḭ ngaa guisíj güi di'nḭ, nḭ ga'nạ' ni tsínj nico' Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Yu'uj nan hua ní'nij, nitaj ni ngüḭ mán mánj. Nḭ guisíj gahuin di'nḭ.
36 Ngaa nḭ nạ'nij rẹ' ni ngüḭ gạn'anj ni sij rancho ngạ ni xuman' ngaj
nḭchrun' sisḭ guḭran ni sij si xạ ni sij. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
37 Sanḭ gataj Jesús:
—Gạ'ui' a ni é rẹ' si xạ ni sij nánj. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nḭ gataj ni tsínj daj:
—Gạn'anj ni únj guḭran ni únj huḭj ciento denario chrachrúnj gạ'ui' ni
únj si xạ ni sij, ruhuá rẹ' ní'. —Daj gataj ni sij.
38 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nḭ ụndaj chrachrúnj nicaj a ni é rẹ' únj. Güḭj a ni é rẹ' nḭ'yaj á rẹ' aj.
—Daj gataj Jesús.
Nḭ ngaa guini'i ni sij, nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn'un' chrachrúnj ngạ huḭj guẹ xucuaj nicaj ni únj anj. —Gataj ni
sij.
39 Ngaa nḭ ga'nin' Jesús sun sisḭ gạn'anj gạne da xi'nin' ni ngüḭ rian chrin'
marẹ aj.
40 Nḭ gane ni ngüḭ da xi'nin'. Nḭ nne ni xi'nin' huin 'ngo̱ ciento ran' ni
ngüḭ nej. Nḭ nne ni xi'nin' huin huḭj xia chi' ran' ni ngüḭ nej.
41 Ngaa nḭ guida'a Jesús ụn'un' chrachrúnj ngạ huḭj xucuaj daj. Nḭ ni'yaj
sij xata'. Nḭ naga'ui' sij si-guruhua Yan'anj. Ngaa nḭ gura' da'aj sij ni
chrachrúnj gạ'ui' sij ra'a ni tsínj nico' sij sisḭ nạga'ui' ni sí' ra'a ni ngüḭ
aj. Nḭ gura' da'aj sij huḭj xucuaj daj rian ni ngüḭ nej aj.
42 Ngaa nḭ xa daran' ni sij. Nḭ gara ran riqui ni sij.
43 Ngaa nḭ ganacaj ni sij dasu gunáj daj ngạ xucuaj nej. Nḭ nara ni sij
chruhua xụhuij xugutḭ chrachrúnj ngạ xucuaj aj.
44 Nḭ guisíj ụn'un' mí ni tsínj xa daj, gui'yaj Jesús.

Jesús anda sobre el mar

45 Hué dan nḭ 'ngo̱ hora gui'yaj Jesús sisḭ gạtu ni tsínj nico' sij chruhua
rio̱ chéj rian nnee gachin sini ni sij anéj chrej du'ua laguna da' xuman'
gụ'naj Betsaida. Nḭ gunáj Jesús. Ngaa nḭ gana'níj sij ni ngüḭ nạn' ni sí'
xánj ni sí'.
46 Nḭ ngaa guisíj na'níj sij nạn' ni sí', ngaa nḭ gahui sij chrạ 'ngo̱ quij
gan'anj sij gạchinj jni'yaj sij rian Yan'anj.
47 Nḭ ngaa guisíj guinḭ, nḭ huaj rio̱ daj dạni laguna xạchij da aj. Nḭ gunáj
urin Jesús rian yo'ój.
48 Nḭ guini'i Jesús xun nḭn' ruhua ni sij nnee ngạ chrun. Nḭ nḭnaj ni sij.
Daj si 'nạ' nucuaj nanẹ rian ni sij. Nḭ ngaa chruhua guẹrenga', nḭ gan'anj
Jesús gachéj sij rian nnee huaj sij nạri' dugüi' sij ngạ ni tsínj daj. Nḭ huin
ruhua sij gạchin sij nẹ' rian ni tsínj huaj da aj.
49 Nḭ ngaa guini'i ni tsínj nico' Jesús si chéj sij rian nnee, nḭ gani ruhua
ni sí' sisḭ hué sij huin 'ngo̱ sta'naj. Nḭ xi'í daj gaguáj ni sí'.

50 Daj si guini'i daran' ni sí' man'an sij. Nḭ guxu'ui' niman ni sí'. Hué
dan nḭ hora gataj Jesús gunun ni sí':
—Gą nucuaj niman án rę'. Yūnj huin nánj. Sḭ guxu'ui' a ni é rę' mánj.
—Daj gataj Jesús.
51 Ngaa nḭ gahui Jesús chruhua riǫ rian nụn ni sij. Ngaa nḭ ganiquin'
nanę. Nḭ gan'anj ruhua ni sij.
52 Daj si nun xacaj cuenta ni sij xi'í si są' gui'yaj Jesús ngaa gura' da'aj
sí' chrachrúnj. Nḭ hua rụmi' guę niman ni sij. Nḭ nun gą'ue gunun ni sij.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

53 Nḭ ngaa guisíj ni sij anéj du'ua laguna xąchij daj, nḭ guisíj ni sij 'ngǫ
yu'uj gụ'naj Genesaret. Nḭ numij ni sij riǫ du'ua laguna aj.
54 Nḭ ngaa nanij ni sij chruhua riǫ, ngaa nḭ 'ngǫ hora ganani'i ni ngüḭ
man'an Jesús.
55 Nḭ gunánj daran' ni ngüḭ 'ną' da' daran' xuman'. Nḭ guta' ni sij ni ngüḭ
a'nan' rian chrun chéj nicaj ni sij ga'ną' ni sij rian huaj Jesús.
56 Nḭ daran' xuman' gatúj Jesús si xuman' le'ej nej, si xuman' xąchij nej,
si rancho nej, nḭ gurúj ni sij ni ngüḭ a'nan' nę' cayu. Nḭ gachínj jni'yaj ni
sij sisḭ gą'uej sí', nḭ gąnun ni sij hué du'ua si-gan' sí'. Nḭ ganahuin daran'
ni ngüḭ ganun si-gan' sí' aj.

7

Lo que contamina al hombre

1 Nḭ gahuin nḭchrun' ni tsínj fariseo ngą ni tsínj digyán si-ley Moisés rian
nne Jesús. Nḭ 'ną' ni sij xuman' Jerusalén.
2 Nḭ guini'i ni sij sisḭ nitaj si nanią' nico ni tsínj nico' Jesús ra'a ni sí' ngaa
xa ni sí' chrachrúnj. Ngaa nḭ ga'mi quij ni sij gataj ni sij sisḭ nun hua są'
si 'yaj ni sí'.
3 Daj si nicaj ni tsínj fariseo ngą daran' ni tsínj israelita 'ngǫ ducuánj si
digyán xi ni sij rian ni sij. Nḭ sisḭ nitaj si nanią' nico ni sij ra'a ni sij, ngaa
nḭ sḭ xa ni sij, gataj ni xi ni sij.
4 Nḭ ngaa nasíj ni sij huan'anj ni sij yu'uę, ngaa nḭ sisḭ nitaj si nanią' nico
ni sij ra'a ni sij, nḭ sḭ xa ni sij nej mánj. Nḭ hua ná nḭ ga'nin' ni xi ni sij sun
rian ni sij sisḭ dąj guḭ'yaj ni sij. Hué dan nḭ na'nin' ni sij vaso nej, siụ nej,
chruj gaga' nej, ngą nna nej aj.
5 Xi'í daj gachínj snan'anj ni tsínj fariseo ngą ni tsínj digyán si-ley Moisés
man'an Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn sin huin nḭ nitaj si nico' ni tsínj nico' man'án rę' dugumi ni sij
si-dụcuanj xi únj únj. Xa ni sij, sanḭ nitaj si nanią' nico ni sij ra'a ni sij
mánj. —Daj gataj ni tsínj daj gunun Jesús.
6 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Hué ni é rę' huin tsínj digya' yun'unj. Hua yya xąnga' si-nụguan' xí'
Isaías ngaa ga'mi sij si-nụguan' Yan'anj xi'í ni é rę'. Daj si gataj sij:
Nụn yan'anj ni ngüḭ nan ngą du'ua ni sij yūnj anj.
Sanḭ nḭni huin niman ni sij nánj.
7 Nitaj si ní'yanj si nico' ni sij yūnj mánj.
Daj si nuguan' digyán ni sij huin nuguan' a'nin' ni tsínj sun anj.
Nḭ sé si digyán ni sij si-nụguan'ānj rian ni ngüḭ mánj. Daj gataj si-nụguan'
xí' Isaías.

8 Daj si dunáj ni é rẹ' nuguan' ga'nin' Yan'anj sun rian né'. Nị da'a ni é
rẹ' si-dụcuanj ni ngüị. Ngaa nị na'nin' a ni é rẹ' ni siụ nej, ni vaso nej. Nị
dagahuin ni é rẹ' ga'ị ango nuguan' nej. —Gataj Jesús gunun ni sij.
9 Nị gataj Jesús nej:
—Hua dunáj guẹ ni é rẹ' nuguan' ga'nin' Yan'anj sun rian né'. Nị dugumi
ni é rẹ' si-dụcuanj ni man'an ni é rẹ'.
10 'Nị gataj Moisés: "Guịnun yan'ánj rẹ' chré rẹ' ngạ nní rẹ'." Nị: "Nị ụn
tsínj a'mi quij rian chrej sij ngạ nni sij, ngaa nị gạhui' sij nánj." Daj gataj
Moisés.
11 Sanị ataj á rẹ' sisị gạ'ue gạtaj 'ngọ tsínj daj gụnun chrej sij ngạ nni sij:
"Huin ruhuāj rịquīj san'anj nan rian nụngüej é rẹ'. Sanị yyạj nị sị ga'ue.
Daj si san'anj nicā nan huin corbán", ataj ni é rẹ'. Nị corbán huin ruhuaj
gata ofrenda güenda Yan'anj.
12 Nị sisị da'nga' daj gạtaj 'ngọ tsínj daj rian chrej sij ngạ nni sij, ngaa nị
nun gạ'uej sij chrạcuij sij chrej sij ngạ nni sij, 'yaj ni é rẹ'.
13 Nị hué ducuánj daj 'yaj yụn ni é rẹ' si-nụguan' Yan'anj, digyán ni é
rẹ' si-chrej ni é rẹ' rian ni ngüị. Nị hué da'nga' daj 'yaj ni é rẹ' ngạ ango
ni nuguan' nej. —Daj gataj Jesús gunun ni fariseo ngạ ni tsínj digyán ley
rian ni ngüị.
14 Hué dan nị gaquínj Jesús gạ'na' ni ngüị rian sij. Nị gataj sij:
—Gụnun daran' ni é rẹ' nuguan' nan. Nị gạra da'nga' ruhua á rẹ' nej.
15 Nitaj si gahuin quij chruhua niman 'ngọ tsínj daj, 'yaj rasụn atuj du'ua
sij mánj. Sanị gahuin quij chruhua niman sij, 'yaj nuguan' ahui chruhua
niman sij aj.
16 Nị ngüị tạj chraquij, nị gụnun ni sij aj. —Daj gataj Jesús.
17 Nị ngaa gahuin nịni Jesús rian ni ngüị, nị gatúj sij chruhua hue'. Ngaa
nị nachínj snan'anj ni tsínj nico' sij xi'í nuguan' digyán sij rian ni ngüị daj.
18 Ngaa nị gataj Jesús:
—Hua guẹ na'ue gạra da'nga' ruhua á rẹ' mí'. Nị nunun a ni é rẹ' sisị
nitaj si gạhuin quij chruhua niman ni ngüị 'yaj rasụn atuj du'ua ni sij mí'.
19 Daj si nitaj si atuj-ú' nimún'. Sanị atuj-ú' riquí'. Hué dan nị ahui-í'
ri'í'. —Daj gataj Jesús.
Nị nuguan' nan huin ruhuaj gata sisị daran' si xa né' hua sạ' aj.
20 Nị gataj Jesús nej:
—Gahuin quij ruhua niman 'ngọ tsínj daj, 'yaj nuguan' ahui chruhua
niman sij aj.
21 Daj si nan huin nuguan' quij ahui chruhua niman ni ngüị. Nị ani quij
ruhua ni sij. Nị a'mi ni sij ngạ ango nicạ ni ngüị nej. Nị 'yaj squịra' ni sij
nej. Nị dagahui' ni sij níman nej.
22 Nị 'yaj tụ ni sij nej. Nị huin ruhua ni sij guịri' ni sij si'yaj dugüi' ni sij
nej. Nị 'yaj ni sij gaquin' nej. Nị digya' yun'unj ni sij nej. Nị 'yaj quij ni
sij ngạ nneẹ cúj ni sij nej. Nị huin xicoj ruhua ni sij nej. Nị a'mi yyạ ni sij
nej. Nị nnẹ ni sij nej. Nị nị'yun a'mi ni sij nej.
23 Hué daran' nuguan' quij nan ahui chruhua niman ni ngüị. Nị hué
ni nuguan' nan huin guị'yaj quij chruhua niman ni ngüị nej. —Daj gataj
Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

La fe de la mujer sirofenicia

24 Hué dan nḭ naxṵman Jesús gahui sij yu'uj daj gan'anj sij xuman' Tiro
ngą xuman' Sidón. Nḭ gatúj sij chruhua 'ngǫ hue'. Nḭ nitaj si huin ruhua
sij sisḭ nąni'i ni ngüḭ man'an sij. Sanḭ nun gą'ue guḭxij huḭ sij mánj.
25 Nḭ 'ngǫ hora gunun 'ngǫ yun'unj xąna sisḭ guisíj Jesús yu'uj daj. Nḭ
nṵn nanę xḭ'i chruhua niman da'níj ún'. Nḭ gan'anj ún' ganiquin' ráj dącoj
ún' dacój man'an Jesús.
26 Nḭ yun'unj xąna sirofenicia a'mi snan'anj griego huin ún'. Nḭ ga'mi
yaco ún' sisḭ guḭri Jesús nanę xḭ'i nṵn niman da'níj ún'.
27 Sanḭ gataj Jesús:
—Gąna'uij acuán' rę' si xą ni tsin' le, nḭ gąra sini riqui anin'inj. Nitaj si
hua są' si gą'ne' si-chrąchrunj ni tsin' gą'ui' du'ua ni xuhue mánj. —Daj
gataj Jesús.
28 Ngaa nḭ nanicąj ún' gataj ún':
—Xąnga' si atáj rę' Señor. Sanḭ da' ni xuhue mąn riqui mesa xa xú' ni
darṵ chrachrúnj ayu xa ni tsin' anj. —Daj gataj ún'.
29 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Xi'í nuguan' ga'mí rę', nḭ gą'ue gąn'anj rę'. Daj si hua guisíj gahui nanę
xḭ'i chruhua niman da'nḭ xąna rę' aj. —Daj gataj Jesús.
30 Nḭ ngaa nasíj unj ducua unj, nḭ xacaj unj cuenta sisḭ ngaj da'nḭ xąna
unj hua ngaj ún' rian nna. Sanḭ hua guisíj gahui nanę xḭ'i chruhua niman
ún'.

Jesús sana a un sordomudo

31 Hué dan nḭ gahui rṵhua' yún Jesús yu'uj ngaj xuman' gṵ'naj Tiro. Nḭ
gachin sij xuman' Sidón gan'anj sij yu'uj ngaj xuman' gṵ'naj Decápolis. Nḭ
guisíj sij du'ua laguna xąchij gṵ'naj Galilea aj.
32 Nḭ nicaj ni sij 'ngǫ tsínj hua so'o na'ue gą'mi są' sí' ga'ną' ni sij rian
Jesús. Nḭ gachínj jni'yaj ni sij rian Jesús sisḭ gṵta' sí' ra'a sí' chrą tsínj da
aj.
33 Nḭ nicaj Jesús tsínj daj gan'anj sij 'ngǫ yu'uj nitaj ngüḭ mánj. Nḭ diguíj
Jesús chrą ra'a sij chruhua chraquij tsínj daj. Ngaa nḭ gara sta'nunj sij dǫj,
nḭ ganṵn ra'a sij yyą tsínj daj nej aj.
34 Ngaa nḭ ni'yaj Jesús xata' guchej sij. Nḭ gataj sij:
—Efata. —Gataj Jesús. Nḭ nuguan' daj huin ruhuaj gata: Gą nąxi'ni anj.
35 Nḭ hué 'ngǫ hora daj, nḭ naxi'nḭj chraquij tsínj so'o daj. Nḭ nahuin są'
yyą sí'.
36 Nḭ ga'nin' Jesús sun rian ni tsínj niquin' yu'uj daj sisḭ sḭ nuna ni sij
rian ni ngüḭ si gui'yaj sij mánj. Hué dan nḭ ngaa doj na'uej Jesús nṵna ni
sij rian ni ngüḭ, sanḭ nąanj nari' nucuaj ni sij doj nuna ni sij aj.
37 Nḭ ducu gan'anj ruhua ni ngüḭ xi'í si gui'yaj Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Hua 'ueé 'yaj sij daran'anj. Da' tsínj so'o unun, 'yaj sij. Nḭ da' tsínj
rá'yan' a'mi, 'yaj sij nej aj. —Daj gataj ni sij.

8

Alimentación de los cuatro mil

1 Nḭ güi daj, nḭ huaj nico ni ngüḭ ngą Jesús. Nḭ nitaj si nicaj ni sij si xa ni
sij. Ngaa nḭ gaquínj Jesús gą'na' ni tsínj nico' sij. Nḭ gataj sij:
2 —Nahuin 'ḭ ruhuāj ni'yā daran' ni ngüḭ mąn nan. Daj si síj huą'nij güi
mán ni sij ngāj aj. Nḭ nitaj si nicaj ni sij si xa ni sij mánj.

3 Sisi̱ na̱'nī ni sij na̱n' ni sij ducuá ni sij ngaa nitaj si xa ni sij, ni̱ gui̱nichre
ni sij huaj ni sij chruhua chrej, ruhuāj aj. Daj si hua da'aj ni sij 'na̱' ga̱n'
anj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.
4 Ni̱ gataj ni sij gunun sí':
—Da̱j u̱n sin gui̱'yó' gui̱ri' ga̱'ui' xa̱ ni ngüi̱ 'ngo̱ yu'uj nitaj mán nan únj.
—Daj gataj ni sij.
5 Ngaa ni̱ nachínj snan'anj Jesús ni sij. Ni̱ gataj sí':
—Ni̱ u̱ndaj chrachrúnj nicaj a ni é re̱' únj. —Gataj Jesús.
—Ichij chrachrúnj nicaj ni únj. —Gataj ni sij.
6 Ngaa ni̱ ga'nin' Jesús sun sisi̱ ga̱n'anj ga̱ne ni ngüi̱ rian yo'ój. Ngaa ni̱
guida'a sij ichij chrachrúnj ra'a sij. Ni̱ nago' sij si guruhua Yan'anj. Ngaa
ni̱ gura' da'aj sij chrachrúnj daj ga'ui' sij ra'a ni tsínj nico' sij. Ni̱ da'nga'
ni sí' ra'a ni ngüi̱ ma̱n anj.
7 Ni̱ nicaj ni sij 'ngo̱ si hui̱j xucuaj le. Ngaa ni̱ nago' Jesús si guruhua
Yan'anj. Ni̱ ga'nin' sij sun rian ni sí' sisi̱ da̱'nga' ni sí' xucuaj daj rian ni
ngüi̱.
8 Ni̱ xa daran' ni sij. Ni̱ gara ran riqui ni sij. Ngaa ni̱ gara ichij xuguti,
gui'yaj si xitin' gunáj aj.
9 Ni̱ guisíj 'ngo̱ si ga̱n'anj mí ni tsínj xa aj.
Ngaa ni na'níj Jesús na̱n' ni sij.
10 Ngaa ni̱ 'ngo̱ hora gatúj Jesús nga̱ ni tsínj nico' sij chruhua rio̱ chéj
rian nnee gan'anj ni sij 'ngo̱ yu'uj gu̱'naj Dalmanuta.

La demanda de una señal

11 Ngaa ni̱ ga'na̱' ni tsínj fariseo. Ni̱ gaxi̱'i ni sij gani dugüi' ni sij nga̱
Jesús. Ni̱ chruhua ni sij gui̱'yaj ni sij 'ngo̱ xi̱' ga̱tu Jesús. Ngaa ni̱ gachínj
ni sij rian Jesús sisi̱ gui̱'yaj sí' 'ngo̱ si sa̱' 'na̱' rian Yan'anj. Ngaa ni̱ gui̱ni'i
ni sij sisi̱ 'na̱' sí' rian Yan'anj, ruhua ni sij.
12 Ngaa ni̱ guchej ni̱n' ruhua Jesús, ni̱ gataj sij:
—Ni̱ u̱n sin huin ni̱ achínj ni ngüi̱ ma̱n yya̱j 'ngo̱ si sa̱' 'na̱' rian Yan'anj
riānj únj. Xa̱nga' yya atā gu̱nun a ni é re̱' sisi̱ si̱ gui'yā 'ngo̱ si sa̱' 'na̱' rian
Yan'anj gui̱ni'i ni é re̱' mánj. —Daj gataj Jesús.
13 Ngaa ni̱ dunáj Jesús ni tsínj daj. Ni̱ gatúj ru̱hua' yún sij chruhua rio̱
gan'anj sij anéj chrej du'ua laguna xa̱chij da aj.

La levadura de los fariseos

14 Ni̱ guini'yun ni tsínj nico' Jesús guinicaj ni sij chrachrúnj xa̱ ni sij. Ni̱
urin chrachrúnj nicaj ni sij huaj ni sij chruhua rio̱ aj.
15 Ngaa ni̱ ga'nin' Jesús sun rian ni sij. Ni̱ gataj sí':
—Ga̱ cuidado a ni é re̱' nga̱ man'an án re̱'. Ni̱ gu̱ruj a ni é re̱' nga̱ si-
levadura ni tsínj fariseo nga̱ rey Herodes nej aj. —Daj gataj Jesús.
16 Ni̱ ga'mi man'an ni sij gunun dugüi' ni sij. Ni̱ gataj ni sij:
—Da'nga' daj ga'mi Jesús xi'í si nitaj chrachrúnj nicaj únj. —Daj gataj
ni sij.
17 Sani̱ gunun Jesús si gataj ni sij. Ngaa ni̱ gataj sí':
—Ni̱ u̱n sin huin ataj á re̱' sisi̱ nitaj chrachrúnj nicaj á re̱' ga'na̱' á re̱'
únj. Hua gue̱ na'ue gu̱nun a ni é re̱' ga̱'. Ni̱ nitaj si acaj á re̱' cuenta da ga̱
mí'. Hua ránj laquinj chra̱ ni é re̱' nan ní'.
18 Nu̱n rundij rian án re̱', sani̱ nun xigui̱n ni'yaj á re̱' mánj. Nu̱n chraquij
a ni é re̱', sani̱ nunun a ni é re̱' mánj. Nitaj si nu̱n ruhua ni é re̱' ga̱ mí'.

19 Ngaa da'ngāj ṵn'un' guẹ chrachrúnj xa ṵn'un' mí ni tsínj daj, ngaa nị
ṵndaj xuguti gara si xitin' nacaj ni é rẹ' únj. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nị:
—Xṵhuij gahuin anj. —Gataj ni sij.
20 Ngaa nị gataj rṵhua' yún Jesús:
—Nị ngaa da'ngāj ichij guẹ chrachrúnj xa gạn'anj mí ni tsínj daj, ngaa
nị ṵndaj xuguti gara nacaj ni é rẹ' únj. —Gataj Jesús.
Ngaa ni:
—Ichij gahuin anj. —Gataj ni sij.
21 Hué dan nị gataj Jesús:
—Hua nunun ni é rẹ' gạ mí'. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

Un ciego sanado en Betsaida

22 Hué dan nị guisíj ni sij xuman' gṵ'naj Betsaida. Nị nicaj ni ngüị 'ngọ
tsínj duri ga'nạ' ni sij rian Jesús. Nị ga'mi yaco ni sij sisị gạnun ra'a Jesús
tsínj daj.
23 Ngaa nị guida'a Jesús ra'a tsínj duri daj. Nị guiri sij sí' nẹ' chrej xẹ'
xuman' daj. Nị guta' sij dane sta'nunj sij rundij rian sí'. Ngaa nị guta' sij
ra'a sij rian man'an tsínj daj. Nị nachínj snan'anj sij sí' sisị xiguṵn ni'yaj
sí' dọj aj.
24 Ngaa nị ni'yaj sí'. Nị gataj sí':
—Ni'īnj ni tsínj. Nị dạj rún' hua ni chrun hua ni sij. Sanị chéj ni sij ni'yā
aj. —Daj gataj tsínj duri daj gunun Jesús.
25 Hué dan nị guta' rṵhua' yún Jesús ra'a sij rundij rian tsínj daj. Nị
ni'yaj sạ' sij. Nị ganahuin sij. Nị rugüi' sạ' daran' si ni'yaj sij nej aj.
26 Ngaa nị na'níj Jesús nạn' sij ducuá sij. Nị gataj sí' gunun sij:
—Sị gatúj rẹ' chruhua xuman'. Nị sị gatáj rẹ' rian nị ạ 'ngọ ni ngüị mạn
xuman' mánj. —Daj gataj Jesús.

La confesión de Pedro

27 Ngaa nị gahui Jesús ngạ ni tsínj nico' sij gan'anj ni sij ni xuman' le
yu'uj gṵ'naj Cesarea de Filipo.
Nị chéj ni sij huaj ni sij, nị nachínj snan'anj Jesús ni sij. Nị gataj sí':
—Nị ṵn tsínj huīnj ataj ni ngüị, ruhua á rẹ' únj. —Daj gataj Jesús nachínj
snan'anj sij aj.
28 Ngaa nị gataj ni tsínj nico' sij:
—Ataj 'ngọ ni sij sisị hué rẹ' huin tsínj gṵ'naj Elías. Nị ataj ango ni sij
sisị hué rẹ' huin ango tsínj ga'mi si-nṵguan' Yan'anj. —Daj gataj ni sij.
29 Ngaa nị nachínj snan'anj Jesús ni sij. Nị gataj sij:
—Nị ṵn tsínj huīnj, ruhua man'an án rẹ' únj. —Gataj Jesús.
Ngaa nị gataj Pedro:
—Hué rẹ' huin Cristo aj. —Daj gataj Pedro.
30 Sanị ga'nin' Jesús sun rian ni sij sisị sị nata' ni sij rian nị ạ 'ngọ ni
ngüị ṵn tsínj huin sí' mánj.

Jesús anuncia su muerte

31 Ngaa nị gaxị'i Jesús digyán sij rian ni tsínj nico' sij. Nị gataj sij sisị
hua niạn guịran' nico sij sayun huin sij da'níj ni ngüị. Nị gataj Jesús sisị
dạnicaj ni tsínj huin achij man'an sij. Nị da'nga' daj guị'yaj ni chrej huin
rian ngạ ni tsínj digyán ley nej. Nị dạgahui' ni sí' man'an sij nej. Sanị xiráj
huạ'nij güi, nị gạna'nij sij, gataj sij.

32 Nị̱ nata' nịca Jesús nuguan' daj rian ni tsínj nico' sij. Ngaa nị̱ nicaj
Pedro Jesús gan'anj anéj sij dọj. Nị̱ gaxị̱'i Pedro chran' sij sí'.
33 Sanị̱ nanicạj Jesús ni'yaj sij ni tsínj nico' sij. Nị̱ gahuin huee Jesús gataj
sij rian Pedro:
—Gụxun rẹ' man'án rẹ' riānj, Satanás. Nitaj si huin ruhuá rẹ' rún' huin
ruhua Yan'anj mánj. Rún' huin ruhua ni ngüị̱ huin ruhuá rẹ' nánj. —Daj
gataj Jesús.
34 Ngaa nị̱ gaquínj Jesús ni ngüị̱ gạ'na' ni sij rian niquin' sí' ngạ ni tsínj
nico' sí' nej. Nị̱ gataj Jesús:
—Sisị̱ hua 'ngọ tsínj ruhua nịco' yūnj, ngaa nị̱ dụnaj tsínj daj si-chrej
man'an sij. Ngaa síj nị̱ gạta sij rugutsị̱ guị̱nico' sij yūnj guị̱ran' sij sayun
ngāj aj.
35 Tsínj na'uej ruhua gạhui' sij ngāj, nị̱ gạ ni'ya sij. Sanị̱ tsínj gạ'ue gạhui'
xi'í man'ānj ngạ xi'í nuguan' sạ' a'mi man'ānj, ngaa nị̱ gạne nị̱ganj sij aj.
36 Nị̱ sisị̱ guị̱'yaj gana 'ngọ tsínj daj daran' si mạn chruhua xungüị̱ gahuin
si'yaj sij, ngaa nị̱ ụn sin huin-ín' sisị̱ gạ ni'ya niman sij, ruhua á rẹ' únj.
Nitaj si gui'yaj gana sij mánj.
37 Nị̱ nụnj si guẹre' si'yaj 'ngọ tsínj daj chruhua xungüị̱ nan, sanị̱ gạ'ue
gạhuin niạ' ruhua sij sisị̱ gạ nị̱'na' nị̱ganj nịn' sij.
38 ’Nị̱ xungüị̱ nan mạn ni ngüị̱ dunáj Yan'anj. Nị̱ mạn ni ngüị̱ 'yaj gaquin'
nej. Nị̱ sisị̱ hua 'ngọ tsínj nạ'aj ni'yaj yūnj ngạ si-nụguan'ānj rian ni ngüị̱
daj, ngaa nị̱ gạhuin nạ'ā ngạ sij ngaa gạ'na' yūnj ngạ ni ángel sạ' chruhua
xungüị̱ nan. Nị̱ güi gạ'na' yūnj daj, nị̱ gạhuin 'uēj nịn' ruhua, guị̱'yaj chrē
huīnj da'níj ni ngüị̱ aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

9

1 Nị̱ gataj Jesús nej:
—Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisị̱ nitaj si gạhui' daran' ni ngüị̱ mán yu'uj
nan da' guị̱ni'i ni sij gạ'na' guị̱da'a Yan'anj sun nucuaj. —Daj gataj Jesús.

La transfiguración

2 Nị̱ ngaa gachin huạtan' güi, nị̱ nicaj Jesús Pedro ngạ Jacobo nej, Juan
nej, gahui sij gan'anj nị̱ni sij chrạ 'ngọ quij xạcan. Nị̱ ganahuin 'ueé nneẹ
cúj Jesús nẹ' rian ni sij.
3 Nị̱ nahuin acạ si-gan' sij dạj rún' hua yu'ue' gạtsi nịn' huaj. Nị̱ ạ 'ngọ
ngüị̱ mán chruhua xungüị̱ sị̱ gunucuaj ne gụnan ne si-gan' ne dạj rún' hua
gạtsi si-gan' man'an sij gạ mánj.
4 Nị̱ gurugüi' rẹnga' nụngüej tsínj gụ'naj Elías ngạ Moisés a'mi nụngüej
sí' ngạ Jesús.
5 Ngaa nị̱ gataj Pedro gunun Jesús:
—Maestro, dugu'nạj mán né' yu'uj nan. Ngaa nị̱ guị̱'yó' huạ'nij hue'
recoj le. Nị̱ 'ngọj man'án rẹ'. Nị̱ angoj Moisés. Nị̱ ángoj Elías. —Daj gataj
Pedro.
6 Daj si nun ni'i sij nín' ụn sin huin gạ'mi sij xi'í si ducu guxu'ui' ni tsínj
nico' Jesús.
7 Ngaa nị̱ nasíj 'ngọ nga guiran-án' rian anin' sij. Nị̱ scanij nga gunun
anin' sij 'ngọ nanẹ si gataj-á':
—Nan huin da'nī 'ị̱ ruhuāj. Gụnun a ni é rẹ' si ataj sí'. —Daj gataj Yan'anj
gunun anin' sij.

8 Nị̱ 'ngọ̱ hora ngaa ni'yaj anin' sij xi'níj sij, nị̱ nitaj 'ngọ̱ tsínj niquin'
guini'i anin' sij. Urin Jesús niquin' ngạ̱ sij.
9 Nị̱ ngaa huaj anin' sij nanij sij chrạ̱ quij, nị̱ ga'nin' Jesús sun rian anin'
sij sisị̱ sị̱ nuna ni sij rian nị̱ ạ̱ 'ngọ̱ tsínj si guini'i anin' sij mánj. Nị̱ ngaa
guụ̱sij gạna'nij da'níj ni ngüụ̱ da, nị̱ gạ'ue gạnata' anin' sij rian ni ngüụ̱ si
guini'i ni sij, ataj Jesús gunun anin' sij.
10 Nị̱ dínj ga du'ua anin' sij xi'í si guini'i sij. Sanị̱ nachínj snan'anj anin'
sij dugüi' sij ụn sin huin ruhua Jesús gataj sí' sisị̱ gạna'nij sí' scanij ni
níman.
11 Nị̱ nachínj snan'anj anin' sij Jesús. Nị̱ gataj sij:
—Nị̱ ụn sin huin ataj ni maestro digyán ley sisị̱ hua sini gạ'na' tsínj gụ'naj
Elías únj. —Daj gataj anin' sij.
12 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—Xạnga' gạ'na' sini Elías. Nị̱ hué sí' nạgui'yaj sạ' daran'anj. Nị̱ ụn sin
huin ataj si-nụguan' Yan'anj sisị̱ guụ̱ran' da'níj ni ngüụ̱ sayun. Nị̱ sị̱ garan'
ruhua ni ngüụ̱ nị̱'yaj ni sij man'an sí', ruhua ni é rẹ' únj.
13 Sanị̱ atā gụnun a ni é rẹ' sisị̱ hua ga'nạ' Elías. Nị̱ gui'yaj quij ni sij
daran' si garan' ruhua ni sij gui'yaj ni sij ngạ̱ sí' dạj rún' hua gataj si-
nụguan' Yan'anj xi'í sí' aj. —Daj gataj Jesús.

Jesús sana a un muchacho endemoniado

14 Nị̱ ngaa guisíj ni sij rian mạn ango ni tsínj nico' Jesús, ngaa nị̱ guini'i
ni sij mạn nị̱n' ruhua ni ngüụ̱ ganicạj nị̱n' xi'níj ni sí'. Nị̱ mạn ni maestro
digyán si-ley Moisés gani dugüi' ni sij ngạ̱ ni sí'.
15 Nị̱ ngaa guini'i ni ngüụ̱ man'an Jesús, nị̱ gan'anj ruhua ni sij. Ngaa nị̱
gunánj daran' ni sij rian huaj sí'. Nị̱ ga'mi ni sij ngạ̱ sí'.
16 Ngaa nị̱ nachínj snan'anj Jesús ni sij. Nị̱ gataj sí':
—Dạj hua nuguan' gani dugüi' ni é rẹ' ngạ̱ ni tsínj da únj. —Daj gataj
Jesús.
17 Nị̱ 'ngọ̱ ni tsínj mán yu'uj daj gataj:
—Maestro, nicā da'níj sno'ój 'nāj rián rẹ' xi'í si nụn nanẹ xị̱'i chruhua
cúj niman sij. Nị̱ na'ue gạ'mi sij mánj.
18 Nị̱ niaj di'yaj da'a nanẹ xị̱'i sij, nị̱ natúj nanẹ xị̱'i sij rian yo'ój. Nị̱ ahui
yatan' du'ua sij. Nị̱ xa ruj sij yan' sij. Nị̱ 'ngọ̱ yụn guinichre nị̱n' sij nej
aj. Nị̱ ga'mī rian ni tsínj nicó' rẹ' sisị̱ guụ̱ri ni sij nanẹ xị̱'i daj. Sanị̱ nun
gụnucuaj ni sij guiri ni sij mánj. —Daj gataj tsínj daj.
19 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—Na'ue gụxuman ruhua á rẹ' huin ín rẹ' ni tsínj mạn yyạj. Na'ue
gụnucuā gạne nị̱gān ngạ̱ á rẹ' mánj. Nị̱ na'ue gụnucuā si-chrej a ni é
rẹ' nị̱ganj mánj. Nị̱caj á rẹ' sij gạ'na' ni é rẹ' riānj anj. —Gataj Jesús.
20 Ngaa nị̱ nicaj ni sij tsin' daj guisíj ni sij rian Jesús. Nị̱ ngaa guini'i
nanẹ xị̱'i daj man'an Jesús, ngaa ni guida'a xi'ị̱ yacuij man'an tsin' daj. Nị̱
naxiru' sij rian yo'ój, gui'yaj nanẹ xị̱'i daj. Nị̱ narumi sij nạnj, nị̱ narumi
sij nạnj. Nị̱ ahui yatan' du'ua sij aj.
21 Ngaa nị̱ nachínj snan'anj Jesús chrej tsin' daj.
Nị̱ gataj sij:
—Nị̱ ụndaj güi huin si ran' da'níj rẹ' nan únj. —Daj gataj Jesús.
Nị̱ gataj chrej sij:
—Asị̱j hua le nánj.

22 Nị naruhua' natúj sij rian yan'ạn ngạ rian nnee nej, 'yaj nanẹ xị'i xi'í
si ruhua nanẹ xị'i dạgahuij. Hué dan nị sisị gạ'ue guị'yaj man'án rẹ' 'ngọ
si sạ' hua, ngaa nị nạhuin 'ị ruhuá rẹ' nị'yaj rẹ', nị chrạcuij rẹ' ni únj anj.
—Daj gataj sij gunun Jesús.
23 Ngaa nị gataj Jesús:
—Sạ' sisị gạ'ue gụxuman ruhuá rẹ' nị'yaj rẹ' Yan'anj. Daj si gạ'ue guị'yaj
Yan'anj daran'anj ngạ 'ngọ tsínj xuman ruhua ni'yaj man'an Yan'anj anj.
—Daj gataj Jesús gunun sij.
24 Ngaa nị 'ngọ hora gaguáj chrej tsin' daj. Nị gataj sij:
—Xuman ruhuāj ni'yā Yan'anj anj. Chrạcuij rẹ' man'ānj gụxuman
ruhuāj doj aj. —Daj gataj sij gunun Jesús.
25 Nị ngaa guini'i Jesús sisị unánj ni ngüị nahuin yu' ni sij rian niquin'
sí', ngaa nị ga'mi huee sij rian nanẹ xị'i daj. Nị gataj sij:
—So'o ni ngüị, nị huin rá'yanj ni sij, 'yáj rẹ' huín rẹ' nanẹ xị'i. Man'ānj
a'nin' sun rián sọ' sisị gạhui sọ' dụnaj sọ' tsin' nan anj. Nị sị gatuj rụhua'
yún sọ' chruhua niman tsin' nan gạ mánj. —Daj gataj Jesús gunun nanẹ
xị'i daj.
26 Hué dan nị gaguáj nanẹ xị'i daj. Nị guida'a rụhua' yún xi'ị yacuij tsin'
daj, gui'yaj nanẹ xị'i daj. Hué dan nị gahui nanẹ xị'i tsin' sno'o daj. Nị
ngaj sij rún' huin 'ngọ níman huin sij ngaj sij aj. Nị gataj ni ngüị sisị hua
yya gahui' sij aj.
27 Sanị guida'a Jesús ra'a tsin' daj. Nị nachi nicaj sí' sij. Nị nachica sij aj.
28 Ngaa nị ngaa gatúj Jesús chruhua hue', nị ngaa nne urin Jesús, nị
nachínj snan'anj ni tsínj nico' sij man'an sij. Nị gataj ni sij:
—Nị ụn sin huin nị nun gunucuaj únj guiri únj nanẹ xị'i da únj. —Daj
gataj ni sij.
29 Ngaa nị gataj Jesús:
—Sị ga'ue guị'yaj né' gạhui ni nanẹ xị'i nan niman ni ngüị sisị nun achínj
jni'yaj né' rian Yan'anj. Sanị sisị achínj jni'yaj né' rian Yan'anj, nị guị'yaj
né' ayuno, ngaa nị gạ'ue aj. —Daj gataj Jesús.

Jesús anuncia otra vez su muerte

30 Ngaa nị gahui Jesús ngạ ni tsínj nico' sij yu'uj daj. Nị gachin ni sij
estado Galilea. Nị na'uej ruhua Jesús sisị guịni'i ni ngüị nẹ' huaj sij.
31 Daj si digyán sij rian ni tsínj nico' sij. Nị gataj sij gunun ni sí':
—Nạga'ui' 'ngọ tsínj daj man'ānj ra'a ni tsínj huīnj da'níj ni ngüị. Nị
dạgahui' ni sij man'ānj. Sanị xiráj huạ'nij güi, nị gạna'nī nánj. —Gataj
Jesús gunun ni sij.
32 Sanị nun gara da'nga' ruhua ni sij si gataj sí'. Nị xu'ui' ni sij gạchinj
snan'anj ni sij man'an sí' xi'í nuguan' daj.

¿Quién es el mayor?

33 Ngaa nị guisíj Jesús xuman' gụ'naj Capernaum.
Hué dan nị ngaa nne sij chruhua hue', ngaa nị nachínj snan'anj sij ni
tsínj nico' sij. Nị gataj sij:
—Dạj hua nuguan' a'mi ni é rẹ' ngaa huaj ni é rẹ' chrej unun' ni é rẹ'
scua'a únj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
34 Sanị dínj ganiquin' du'ua ni sij. Daj si gunun' ni sij huaj ni sij chrej
sisị dạj hua tsínj huin achij scanij ni sij, ruhua ni sij.

35 Hué dan nị gan'anj gạne Jesús, nị gaquínj sij gạ'na' ni xụhuij tsínj
nico' sij. Nị gataj sij:
—Sisị hua 'ngọ a ni é rẹ' huin ruhua gạhuin achij, ngaa nị gụịnico' sij
nẹ' rụcu. Nị gạhuin sij si-moso ni dugüi' sij aj. —Daj gataj Jesús.
36 Ngaa nị nicaj Jesús 'ngọ tsin' gani sij dani ni sij. Nị gani'yan sij xicój
lij daj. Nị gataj sij:
37 —Nị ụn tsínj nạhuin ra'a 'ngọ tsin' nan xi'í si nicaj dugüi' sij ngāj,
ngaa nị nạhuin ra'a sij man'ānj nej. Nị tsínj nạhuin ra'a man'ānj, nị sé si
nạhuin ra'a sij man'ānj, sanị nạhuin ra'a sij tsínj ga'níj gạ'nāj nej aj. —Daj
gataj Jesús.

El que no es contra nosotros, por nosotros es

38 Ngaa nị gataj Juan gunun Jesús:
—Maestro, guini'i ni únj 'ngọ tsínj a'mi si-xugüi man'án rẹ'. Nị xi'í da ri
sij nanẹ xị'i chruhua niman ni ngüị. Sanị nitaj si chéj sij ngạ únj. Ngaa nị
xi'í daj nị nun gạ'uej únj sisị guị'yaj sij daj. —Daj gataj Juan gunun Jesús.
39 Ngaa nị gataj Jesús:
—Gạ'nin' ruhua ni é rẹ' sisị dạj guị'yaj tsínj daj. Daj si sisị guị'yaj 'ngọ
tsínj daj 'ngọ si sạ' xi'í si-xugüīj, ngaa nị sị ga'ue nanicạj sij gạ'mi quij sij
xi'īj mánj.
40 Daj si tsínj nitaj si unun' ngọ', nị chracuij sij yụn' anj.
41 Daj si ụn tsínj gạhuin rịqui 'ngọ tasa nnee gọ'o ni é rẹ' xi'í si nico' ni
é rẹ' man'ānj, ngaa nị gạtaj yyāj rian án rẹ' sisị nạru'ue Yan'anj rian tsínj
daj.

Ocasiones de caer

42 ’Ni sisị xuman ruhua 'ngọ tsin' nan ni'yaj sij yūnj, ngaa nị niqui nịn'
ruhua niman 'ngọ tsínj daj sisị dịgyán sij guị'yaj 'ngọ tsin' nan gaquin'
nánj. Sạ' huin sisị nụmi ni sij 'ngọ to xxi xá tsínj daj, ngaa nị gạ'nij ni sij
gạn'anj sí' chruhua nnee yan'anj, guị'yaj ni sij.
43 ’Nị sisị guị'yaj 'ngọ a ni é rẹ' 'ngọ gaquin', gui'yaj ra'á rẹ', ngaa nị
gạ'nin' rẹ' ra'á rẹ' daj. Sạ' huin gạ gundu ra'á rẹ' gạtu rẹ' rian gạne nịganj
rẹ' ngạ Yan'anj sisị huịj ra'á rẹ', sanị gạn'anj rẹ' rian yan'ạn.
44 Nị yu'uj daj nitaj si huaj gạhui' xilúj xa ni ngüị mán rian yan'ạn da
mánj. Nị daj ngạ yan'ạn daj nitaj si huaj guịna'a mánj.
45 ’Nị sisị guị'yaj 'ngọ a ni é rẹ' 'ngọ gaquin', guị'yaj dacój rẹ', ngaa nị
gạ'nin' rẹ' nánj. Sạ' huin gạ gundu dacój rẹ' gạtu rẹ' rian gạne nịganj rẹ'
ngạ Yan'anj sisị gạ huịj dacój rẹ', sanị gạ'nij ni sij man'án rẹ' rian yan'ạn
anj.
46 Nị yu'uj daj nitaj si huaj gạhui' xilúj xa ni ngüị mán rian yan'ạn da
mánj. Nị daj ngạ yan'ạn daj nitaj si huaj guịna'a mánj.
47 ’Nị sisị guị'yáj rẹ' gaquin', guị'yaj rundij rián rẹ', ngaa nị guịri rẹ' nánj.
Daj si urin rián rẹ' gạtu rẹ' rian gạne nịganj rẹ' ngạ Yan'anj sisị huịj rundij
rián rẹ', sanị gạ'nij ni sij man'án rẹ' rian yan'ạn aca nịganj anj.
48 Nị yu'uj daj nitaj si huaj gạhui' xilúj xa ni ngüị mán rian yan'ạn da
mánj. Nị daj ngạ yan'ạn daj nitaj si huaj guịna'a mánj.
49 ’Nị guịran' daran' ni ngüị sayun, guị'yaj Yan'anj. Nị dạj rún' nụn sạ'
nneẹ 'ngọ xucu naga'ui' ni sij rian Yan'anj 'yaj yạn, nị da'nga' daj gạhuin
sạ' ni ngüị mạn chruhua xungüị nan, guị'yaj Yan'anj anj.
50 ’Sạ' huin yạn. Sanị sisị nitaj si 'nịn' mán gạ mánj, sanị sị ga'ue guị'yó'
sisị gạ 'nịn' rụhua' yún yạn da mánj. Ngaa nị dạj rún' xa xạn' chra 'yaj

yạn, nị da'nga' daj guị'yaj ni é rẹ'. Nị gạ din'inj ruhua ni é rẹ' ngạ ni dugüi' a ni é rẹ'. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

10

Jesús enseña sobre el divorcio

1 Ngaa nị gahui Jesús yu'uj daj gan'anj sij da anéj du'ua xinéj nnee gụ'naj Jordán huin estado Judea. Ngaa nị nahuin yu' ni ngüị mán ni sí' rian Jesús. Nị digyán rụhua' yún sij rian ni sí' dạj rún' u'yun sij 'yaj sij.

2 Ngaa nị ga'nạ' ni tsínj fariseo rian Jesús. Nị nachínj snan'anj ni sij sí'. Nị gataj ni sij sisị gạ'ue si-ley Yan'anj sisị dụnó' nico'. Nị hué daj nachínj snan'anj ni sij xi'í si huin ruhua ni sij gạ'ui' ni sij gaquin' xiráj Jesús xi'í nuguan' gạ'mi sí'.

3 Ngaa nị gataj Jesús:

—Dạj ga'nin' Moisés sun rian ni é rẹ' únj. —Daj gataj Jesús.

4 Ngaa nị gataj ni sij gunun sí':

—Riqui Moisés permiso sisị gạ'ue guị'yaj né' yanj ata gạ'ui' né' nicạ né', ngaa nị gạ'ue dụnaj né' nicạ né' aj. —Daj gataj ni sij aj.

5 Ngaa nị gataj Jesús:

—Garun Moisés nuguan' daj xi'í si so'o ni é rẹ' ngạ niman án rẹ'.

6 Sanị ngaa sini yạn ngaa gui'yaj Yan'anj xungüị nan, nị: "Gui'yaj Yan'anj tsínj sno'o ngạ yun'unj xạna."

7 Xi'í daj nị dụnaj 'ngọ tsínj daj chrej sij ngạ nni sij. Ngaa nị gạne nụguan'an sij ngạ nicạ sij aj.

8 Nị nụngüej nicạ tsínj daj gạhuin urin ngüị aj. Ngaa nị sé huịj nneẹ cúj huin nụngüej sij gạ mánj. Sanị urin nneẹ cúj huin nụngüej sij aj.

9 Ngaa nị ngaa xạcaj dugüi' 'ngọ tsínj daj ngạ 'ngọ yun'unj daj, guị'yaj Yan'anj, ngaa nị sị ga'ue gạhuin nịni nụngüej sij, guị'yaj ni ngüị mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

10 Nị ngaa mán ni sij hue', ngaa nị nachínj snan'anj ni tsínj nico' Jesús man'an sí' xi'í nuguan' daj.

11 Ngaa nị gataj Jesús:

—Tsínj guẹre'e nicạ daj, nị gạnacaj sij ango ngüị, nị da'ui sij gaquin' rian nicạ sij yun'unj xạna xacaj sini sij daj.

12 Nị sisị yun'unj xạna daj guẹre'e nicạ ún', nị gạnacaj ún' ango tsínj, nị 'yaj ún' gaquin' nej aj. —Daj gataj Jesús.

Jesús bendice a los niños

13 Ngaa nị nicaj ni yun'unj xạna ni tsin' le ga'nạ' ne rian Jesús sisị gụta' sij ra'a sij. Sanị chran' ni tsínj nico' Jesús ni yun'unj xạna nicaj ga'nạ' da aj.

14 Nị ngaa guini'i Jesús, nị chran' sij, nị gataj sij:

—Ra'a ni é rẹ' si gạ'na' ni tsin' riānj. Nị sị chran' ni é rẹ' si ga'nạ' ne riānj mánj. Daj si rún' huin ni tsin' le nan, nị da'nga' daj huin ni ngüị mạn rian nicaj sun Yan'anj anj.

15 Nị xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisị dạj rún' rá'yanj xuman ruhua ni le da'nga' da guị'yaj ni é rẹ' rá'yanj gụxuman ruhua á rẹ' nị'yaj á rẹ' Yan'anj anj. Nị sisị sé daj guị'yaj á rẹ', ngaa nị sị ga'ue gạtu ni é rẹ' rian nicaj sun Yan'anj mánj. —Daj gataj Jesús.

16 Ngaa nḭ ganan sij ni tsin' daj. Nḭ guta' sij ra'a sij rian ni tsin'. Nḭ gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj xi'í ni tsin' daj.

El joven rico

17 Nḭ ngaa gahui Jesús gachéj sij chrej, ngaa nḭ gunánj 'ngǫ tsínj daj guisíj sí' rian Jesús. Nḭ ganiquin' ráj dạcoj sí' nẹ' rian Jesús. Nḭ nachínj snan'anj sí' Jesús. Nḭ gataj sí':

—Maestro sạ', ụn sun guḭ'yaj sūnj, nḭ gạne nḭgān, ruhuá rẹ' únj. —Daj gataj sí' aj.

18 Ngaa nḭ gataj Jesús:

—Nḭ ụn sin huin nḭ atáj rẹ' sisḭ sạ' man'ānj únj. Urin Yan'anj huin si sạ' nánj.

19 Hua ni'í rẹ' ni nuguan' a'nin' Yan'anj sun riun': "Sḭ ga'mí rẹ' ngạ nicạ dugüí' rẹ' mánj. Nḭ sḭ dagahuí' rẹ' níman mánj. Nḭ sḭ gui'yaj tụ rẹ' mánj. Nḭ sḭ ga'mí rẹ' nuguan' nnẹ xi'í dugüí' rẹ' mánj. Nḭ sḭ digya' yun'únj rẹ' dugüí' rẹ' xi'í san'anj mánj. Nḭ guḭnun yan'ánj rẹ' chréj rẹ' ngạ nní rẹ' aj." —Daj gataj Jesús gunun tsínj daj.

20 Ngaa nḭ gataj tsínj daj:

—Maestro, daran' ni nuguan' daj ráj xināj asḭj hua lē aj. —Daj gataj sij aj.

21 Hué dan nḭ ni'yaj Jesús rian sij. Nḭ nahuin 'ḭ ruhua sí' ni'yaj sí' sij. Nḭ gataj sí':

—Achin urin rasụn guḭ'yáj rẹ'. Güḭj nạn' rẹ' gụdu'ue rẹ' daran' ni si'yáj rẹ'. Nḭ san'anj guḭri' rẹ' daj gạ'ui' rẹ' rian ni ngüḭ niqui aj. Hué dan nḭ guḭman nico si'yáj rẹ' xata', guḭ'yaj Yan'anj. Ngaa nḭ gạ'na' rẹ' guḭnico' rẹ' yūnj anj. —Daj gataj Jesús gunun tsínj daj.

22 Ngaa nḭ ducu gahuin ruhua tsínj daj gunun sij si gataj Jesús. Hué dan nḭ gan'anj sij nani ruhua sij. Daj si hua nico si'yaj sij.

23 Ngaa nḭ ni'yaj Jesús xi'níj sij. Nḭ gataj sij gunun ni tsínj nico' sij:

—Nḭ 'ḭ huaj gạtu 'ngǫ tsínj xuru'ue rian nicaj sun Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús aj.

24 Ngaa nḭ gan'anj ruhua ni tsínj nico' Jesús xi'í nuguan' gataj sí'. Sanḭ gataj rụhua' yún Jesús gunun ni sij:

—Jnánj né', nḭ 'ḭ huaj gạtu 'ngǫ tsínj xuru'ue rian nicaj sun Yan'anj huin tsínj 'ḭ ruhua ni'yaj san'anj.

25 Nḭ 'ḭ huaj doj gạtu 'ngǫ tsínj xuru'ue rian nicaj sun Yan'anj daj ngạ si gạchin 'ngǫ xucu camello yu'uj táj cúj nuhua aj. Nḭ xạchij hua xú' da aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

26 Nḭ ngaa gunun ni sij nuguan' daj, nḭ ducu gan'anj ruhua ni sij. Nḭ nachínj snan'anj ni sij ni man'an dugüi' ni sij. Nḭ gataj ni sij:

—Sisḭ hué daj huin, nḭ ụn tsínj gạ'ue nạcaj Yan'anj únj. —Daj gataj ni sij.

27 Ngaa ni ni'yaj Jesús rian ni sij. Nḭ gataj sí':

—Sḭ ga'ue guḭ'yaj ni tsínj nuguan' nan mánj. Sanḭ sé daj huin ngạ Yan'anj mánj. Daj si daran' nuguan' gạ'ue guḭ'yaj Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús.

28 Sanḭ gaxḭ'i gataj Pedro:

—Hua duna únj daran' si'yaj únj. Nḭ nico' únj man'án rẹ' aj. —Daj gataj Pedro.

29 Ngaa nḭ gataj Jesús:

—Xạnga' atā gunun a ni é rẹ' sisḭ danéj gahuin 'ngǫ tsínj dunáj ducuá sij, jnánj sij nej, xica'uij sij nej, chrej sij nej, nni sij nej, nicạ sij nej, da'níj

sij nej, do'ój sij nej, nị sisị dunáj sij daran' nan rian xi'īj, nị huin ruhua sij nạta' sij si-nụguan'ānj rian ni ngüị,
30 nị xungüị nan nạhuin ra'a sij 'ngọ ciento verta hue' nạhuin ra'a sij ngạ jnánj sij nej, xiga'uij sij nej, nni sij nej, chrej sij nej, da'níj sij nej, do'ój sij nej. Sanị guịran' sij sayun guị'yaj ni ngüị nun huin xạn' ruhua ni'yaj si-nụguan'ānj. Nị ango xungüị gạ'na', nị gạne nịganj sij ngạ Yan'anj anj.
31 Sanị nico ni ngüị huin achij chruhua xungüị nan, nị nạnico' ni sij nẹ' rụcu ango xungüị gạ'na' aj. Nị nico ni ngüị nico' nẹ' rụcu chruhua xungüị nan, nị gạhuin achij ni sij ango xungüị gạ'na' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

32 Nị achéj ni sij huaj ni sij ahui ni sij xuman' Jerusalén. Nị tạj dian Jesús rian ni sij. Nị garáj yan'anj ruhua ni tsínj nico' Jesús. Nị xu'ui' ni sij nico' rụcu ni sij sí' nej aj. Ngaa nị gaquínj Jesús ni tsínj nico' sij gạ'na' nịni ni sij rian sí'. Nị gaxị'i sí' gataj sí' si gạhuin guịran' sí' aj.
33 Nị gataj sí' gunun ni sij:
—Hua ni'i a ni é rẹ' sisị huaj né' guịsij né' xuman' Jerusalén. Nị hué yu'uj daj guịda'a ni sij man'ānj nạga'ui' 'ngọ tsínj daj man'ānj rian ni chrej a'nin' ngạ rian ni maestro digyán ley rian ni ngüị. Nị dạga'mi dugüi' ni sij sisị dạgahui' ni sij man'ānj huīnj da'níj ni ngüị. Ngaa nị nạga'ui' ni sij yūnj rian ni tsínj 'nạ' anéj chrej.
34 Nị gạ'mi ducu ni sij xi'īj. Nị gạraj sta'nunj ni sij man'ānj nej. Nị dụguayun ni sij nne' xiráj aj. Nị dạgahui' ni sij man'ānj nej. Sanị xiráj huạ'nij güi, nị gạna'nī nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Petición de Jacobo y de Juan

35 Ngaa nị gahuin nịchrun' nụngüej tsínj gụ'naj Jacobo ngạ Juan rian nne Jesús. Nị nụngüej sij huin da'níj Zebedeo. Nị gataj nụngüej sij:
—Maestro, ruhua nụngüej únj sisị guị'yáj rẹ' sinduj gạchinj nụngüej únj rián rẹ' anj. —Daj gataj nụngüej sij.
36 Ngaa nị nachínj snan'anj Jesús ni sij. Nị gataj sí':
—Nị ụn sin huin ruhua nụngüej é rẹ' sisị guị'yā ngạ nụngüej é rẹ' únj. —Daj gataj Jesús.
37 Nị gataj nụngüej sij:
—Ngaa gạne sún rẹ' xata', nị gạhuin 'ueé rẹ', ngaa ni rịqui rẹ' si gạne nụngüej únj 'ngọ únj ra'a sạ' rẹ', nị ango únj ra'a rọtsi rẹ', ruhua nụngüej únj anj. —Daj gataj nụngüej sij.
38 Ngaa nị gataj Jesús:
—Nun ni'i nụngüej é rẹ' si achínj nụngüej é rẹ' riānj mánj. Gạ'ue gụnucuaj nụngüej é rẹ' guịran' nụngüej é rẹ' sayun dạj rún' guịran' man'ānj ní'. —Daj gataj Jesús.
39 Nị gataj nụngüej sij:
—Ga'ue aj. —Gataj nụngüej sij.
Ngaa nị gataj Jesús:
—Xạnga' guịran' nụngüej é rẹ' sayun ngāj aj.
40 Sanị na'ue rịqui man'ānj sisị gạne nụngüej é rẹ' 'ngọ é rẹ' ra'a sạ'āj, nị ango é rẹ' ra'a rọtsīj mánj. Hua nacui Yan'anj nụngüej tsínj gạne nụngüej chrej xi'nī anj. —Daj gataj Jesús aj.

41 Nḭ ngaa gunun ango ichi' ni tsínj nico' Jesús, nḭ ga'man ruhua ni sí'
ni'yaj ni sí' Jacobo ngą Juan.
42 Sanḭ gaquínj Jesús gą'na' ni sij. Nḭ gataj sí':
—Ni'i ni é rę' dąj 'yaj ni tsínj nicaj sun scanij ni tsínj 'ną' anéj chrej. Nḭ
aran' ruhua ni sij gụ́nicaj sun nico ni sij gąhuin achij ni sij rian ni ngüḭ aj.
43 Sanḭ sé daj guḭ'yaj á rę' mánj. Nḭ tsínj ruhua gąhuin achij scanij a ni
é rę', ngaa nḭ gąhuin sí' si-moso ni é rę' aj.
44 Nḭ tsínj ruhua gąhuin rian scanij ni é rę', ngaa nḭ gąhuin sij tsínj 'yaj
sun rian án rę' aj.
45 Nḭ sé si 'nąj sisḭ guḭ'yaj sun ni ngüḭ riānj ruhuāj huīnj da'níj ni ngüḭ.
Sanḭ 'nąj guḭ'yaj sūnj rian ni ngüḭ aj. Nḭ 'nąj gąhuīj nąru'uē rian si-gąquin'
nico ni ngüḭ aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

El ciego Bartimeo recibe la vista

46 Hué dan nḭ guisíj ni sij xuman' Jericó. Ngaa nḭ gahui Jesús ngą ni tsínj
nico' sij xuman' daj. Nḭ nico ni ngüḭ nico' huaj nej. Nḭ du'ua chrej nne
'ngǫ tsínj duri 'yaj caridad gụ'naj sí' Bartimeo da'níj Timeo.
47 Nḭ ngaa gunun tsínj duri daj sisḭ hué Jesús Nazareno gachin chrej daj,
ngaa nḭ gaxḭ'i sij gaguáj sij. Nḭ gataj sij:
—Jesús, da'níj David, nąhuin 'ḭ ruhuá rę' nḭ'yaj rę' yūnj aán. —Daj
gaguáj sij aj.
48 Nḭ nico ni ngüḭ chran' sij sisḭ dínj gąne du'ua sij. Sanḭ doj ą' ganari'
nucuaj sij gaguáj sij. Nḭ gataj rụhua' yún sij:
—Da'níj David, nąhuin 'ḭ ruhuá rę' nḭ'yaj rę' yūnj aán. —Gataj sij aj.
49 Ngaa nḭ ganiquḭn' Jesús. Nḭ gataj sij gunun ni tsínj niquin' ngą sij:
—Gąquinj a ni é rę' gą'na' tsínj daj. —Gataj Jesús.
Hué dan nḭ gan'anj gąquinj ni sij tsínj duri daj. Nḭ gataj ni sij:
—Gąhuin nią' ruhuá rę'. Nąxuman rę' gụn' si aquínj sij gą'na' rę' aj.
—Daj gataj ni sij.
50 Ngaa nḭ dugüéj tsínj duri daj retǫ sij. Nḭ guéj sij gan'anj nḭchi sij rian
Jesús aj.
51 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Jesús sij. Nḭ gataj sí':
—Nḭ ụn sin huin ruhuá rę' guḭ'yā ngą rę', ruhuá rę' únj. —Daj gataj
Jesús.
Ngaa nḭ:
—Maestro, huin ruhuāj sisḭ nąxiguin riānj, guḭ'yáj rę' aj. —Gataj tsínj
duri daj.
52 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Gą'ue gąn'anj rę' nánj. Hua nahuín rę' xi'í si guxuman ruhuá rę' ni'yáj
rę' man'ānj anj. —Daj gataj Jesús gunun sij aj.
Nḭ 'ngǫ hora naxiguḭn rian tsínj duri daj. Nḭ guinico' sij Jesús gan'anj sij.

11

La entrada triunfal en Jerusalén

1 Ngaa nḭ guisíj ni sij nụngüej xuman' gụ'naj Betfagé ngą Betania rian
niquin' 'ngǫ dacan gụ'naj Olivos. Nḭ ngaj nḭchrun' xuman' Jerusalén. Nḭ
ga'níj Jesús huḭj tsínj nico' sij.
2 Nḭ gataj sij:
—Gąn'anj nụngüej é rę' xuman' ngaj nę' rian dǫj. Nḭ ngaa huaj gątu
nụngüej é rę', nḭ nąri' rá'yanj nụngüej é rę' 'ngǫ urruj anumi. Nḭ ą 'ngǫ

tsínj nitaj si tąj mánj. Nį nąchi nụngüej é rẹ' nịcaj á rẹ' gą'na' á rẹ' riānj anj.
3 Nį sisį hua ngüį gąnachinj snan'anj rian nụngüej é rẹ' ụn sin nį 'yaj á rẹ' daj ngą urruj, ngaa nį gątaj á rẹ' gụnun ni sij: “Man'an Señor ní'yanj xuj aj. Nį hora nį gą'na' nịcaj yún xuj, guį'yaj sí' aj”, gątaj nụngüej é rẹ' gụnun ni sij. —Daj gataj Jesús.
4 Hué dan nį gan'anj nụngüej sij. Nį nari' nụngüej sij xú' hua numi xú' chruhua chrej gąn'an nịchrun' rian 'ngọ hue'. Ngaa nį nachi nụngüej sij xú' aj.
5 Hué dan nį nachínj snan'anj ni tsínj niquin' yu'uj daj. Nį gataj ni sij:
—Nį ụn sin nį 'yaj nụngüej é rẹ' daj únj. Nį ụn sin huin nachi nụngüej é rẹ' urruj únj. —Gataj ni tsínj daj gunun nụngüej sij.
6 Nį gataj nụngüej sij dąj rún' ga'nin' Jesús sun rian nụngüej sij. Ngaa nį ga'nin' ruhua ni sij si gąn'anj urruj daj.
7 Ngaa nį nicaj nụngüej sij urruj ga'nąʼ nụngüej sij rian Jesús. Nį guta' nụngüej sij si-gan' nụngüej sij xiráj urruj. Ngaa nį guitáj Jesús xú' aj.
8 Nį gurúj nico ni ngüį si-gan' ni sij chruhua chrej. Nį gurúj ango ni sij recoj ga'nin' ni sij riqui quij gurúj ni sij chruhua chrej rian huaj Jesús aj.
9 Nį ni ngüį huaj nẹ' rian nej, ngą ni ngüį nico' nẹ' rụcu Jesús aguáj ni sij. Nį gataj ni sij:
—Hua niąʼ 'ueé rian tsínj 'nąʼ ngą si-xugüi man'an Señor.
10 Hua 'ueé si-gobierno man'an tsínj gąhuin achij dąj rún' gahuin achij xi né' tsínj gụ'naj David. Gą sąʼ 'ueé xata' aj. —Daj gaguáj ni ngüį aj.
11 Ngaa nį gatúj Jesús chruhua nuhui nico nne xuman' Jerusalén. Nį guini'yaj sij daran' rasụn mán. Hué dan nį xi'í si guisíj gahuin di'nį, nį gan'anj sij xuman' Betania ngą xụhuij ni tsínj nico' sij.

Maldición de la higuera estéril

12 Nį ango güi ngaa gahui ni sij xuman' Betania, nį achin xi'nąʼ riqui Jesús aj.
13 Nį guini'i sij niquin' gąn' 'ngọ chrun gụ'naj higuera. Nį nụn coj ra'a chrun daj. Nį gan'anj nichi sij rian niquin'-ín' ni'yaj sij sisį ayu chruj chrą-á'. Sanį nun nari' sij higo mánj. Maan coj ra'a-á' guini'i sij si achin guįsij güi gąyu chruj aj.
14 Ngaa nį gataj Jesús gunun chrun daj:
—Nįgan' sį xa nį ą 'ngọ ni ngüį chruj ayu chrą man'án rẹ' mánj. —Daj gataj Jesús.
Nį gunun ni tsínj nico' sij nuguan' daj.

Purificación del templo

15 Ngaa nį guisíj ni sij xuman' Jerusalén. Nį gatúj Jesús chruhua nuhui nico. Nį gaxį'i sij guiri sij ni tsínj mán du'uej rasụn ngą ni tsínj ránj rasụn mán chruhua nuhui daj. Nį guru nitu Jesús ni mesa si'yaj ni tsínj naduna san'anj nej. Nį guru nitu Jesús ni chrun ruguechra' nne ni tsínj du'uej xu'mąn anj.
16 Nį nun ga'ui' sij permiso gąta ni ngüį rasụn gąchin ni sij chruhua nuhui nico mánj.
17 Nį gaxį'i sij digyán sij rian ni tsínj mán daj. Nį gataj sij:
—Gataj si-nụguan' Yan'anj: “Ducuāj huin rian gąchinj jni'yaj daran' ni ngüį mąn chruhua xungüį rian Yan'anj anj.” Gataj si-nụguan' Yan'anj.

Sanḭ nuhui nan gahuin 'ngǫ huej mạn ni tsínj tụ, 'yaj á rẹ'. —Daj gataj Jesús.
18 Nḭ gunun ni tsínj digyán si-ley Moisés ngạ ni chrej a'nin' si gataj Jesús. Nḭ gaxḭ'i ni sij dạj guḭ'yaj ni sij dạgahui' ni sij man'an sí' si xu'ui' ni sij ni'yaj sij sí'. Daj si garáj yan'anj ruhua daran' ni ngüḭ ngạ nuguan' digyán sí' rian ni ngüḭ.
19 Sanḭ ngaa guinḭ, nḭ gahui Jesús xuman' daj gan'anj sij ngạ ni tsínj nico' sij aj.

La higuera maldecida se seca

20 Nḭ nḭgan' ango güi, nḭ gachin nḭchrun' ni sij rian niquin' chrun higuera daj. Nḭ guini'i ni sij sisḭ 'ngǫ ganacǫ ya'ạ siụ chrun da aj.
21 Hué dan nḭ gananun ruhua Pedro nuguan' gataj Jesús xi'í chrun daj. Nḭ gataj sij gunun Jesús:
—Maestro, nḭ'yaj rẹ' rian chrun ga'mi quíj rẹ' nan, nḭ nacoj nánj. —Daj gataj sij.
22 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Gụxuman ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' Yan'anj anj.
23 ʼXạnga' ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisḭ ụn tsínj gạhuin gạtaj gụnun quij nan: “Gụxun rẹ' yu'uj daj, nḭ gạ'nij rẹ' man'án rẹ' chruhua nnee yan'anj anj.” Nḭ sisḭ nitaj si xíj ruhua tsínj daj sisḭ gạchin yya nḭn' quij daj, guḭ'yaj Yan'anj, ngaa nḭ xạnga' guḭ'yaj Yan'anj si gataj tsínj da aj.
24 Hué daj nḭ atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ gạchinj jni'yaj ni é rẹ' 'ngǫ nuguan' rian Yan'anj, nḭ gụxuman nḭn' ruhua á rẹ' sisḭ hua guiri' ni é rẹ' nuguan' daj, nḭ xạnga' gạhuin dạj rún' gachínj jni'yaj ni é rẹ' aj.
25 Nḭ ngaa achínj jni'yaj á rẹ' rian Yan'anj, nḭ sisḭ gui'yaj 'ngǫ dugüí' rẹ' gaquin' rián rẹ', nḭ guḭnicaj á rẹ' niman nico xi'í dugüí' rẹ' daj. Ngaa nḭ gạ'ue guḭnicaj Yan'anj niman nico xi'í si-gạquin' ni man'án rẹ' nej nánj.
26 Sanḭ sisḭ sḭ ga'uej ruhua á rẹ' guḭnicaj á rẹ' niman nico xi'í gaquin' gui'yaj dugüí' rẹ' rián rẹ', ngaa nḭ sḭ ga'ue guḭnicaj Yan'anj 'ngǫ niman nico xi'í si-gạquin' a ni é rẹ' nej mánj. —Daj gataj Jesús.

La autoridad de Jesús

27 Ngaa síj nḭ nanicạj ni sij xuman' Jerusalén. Nḭ ngaa chéj Jesús chruhua nuhui, nḭ ga'nạ' nichi ni chrej a'nin' ngạ ni maestro digyán si-ley Moisés nej, ni tsínj huin achij nej.
28 Nḭ nachínj snan'anj ni sij Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn sin huin sun, nḭ 'yáj rẹ' nan únj. Nḭ ụn tsínj riqui sun, nḭ 'yáj rẹ' nan únj. —Daj gataj ni sij.
29 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Ruhuāj gạnachinj snan'ān 'ngǫ nuguan' da man'an án rẹ' aj. Nḭ sisḭ dạnicaj á rẹ' nuguan' daj riānj, nḭ gạtā ụn sun gui'yā nan gụnun a ni é rẹ'.
30 Ngaa nḭ ụn tsínj ga'nin' sun rian tsínj gụ'naj Juan sisḭ gạta' nnee sí' ni ngüḭ únj. Yan'anj gataj rian sij ní'. Asḭ hua ango tsínj gataj rian sij sạ'. Gạtaj a ni é rẹ' 'ngǫ nuguan' riānj anj. —Daj gataj Jesús.
31 Ngaa nḭ gani guitsi ruhua ni dugüi' ni sij ngạ nuguan' daj. Nḭ gataj ni sij gunun dugüi' ni sij:
—Sisḭ gạto' sisḭ ga'nin' Yan'anj sun rian Juan, ngaa nḭ gạtaj Jesús gụnun né': “Nḭ ụn sin huin nun gụxuman ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' man'an sij únj”, gạtaj sí'.

32 Nḭ sḭ ga'ue gạto' sisḭ ga'níj ni tsínj ga'nạ' sij mánj. —Daj gataj ni sij xi'í
si xu'ui' ni sij ni'yaj ni sij ni ngüḭ aj.
Daj si gani ruhua daran' ni ngüḭ sisḭ Juan gahuin xạnga' 'ngọ tsínj ga'mi
si-nụguan' Yan'anj anj.
33 Ngaa nḭ gataj ni sij gunun Jesús:
—Nun ni'i únj mánj. —Daj gataj ni tsínj a'nin' daj.
Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Hué dan nḭ sḭ gatā gunun a ni é rẹ' ụn tsínj ga'nin' sun riānj, guḭ'yā
dạj rún' 'yā mánj. —Daj gataj Jesús.

12

Los labradores malvados

1 Ngaa nḭ gaxḭ'i Jesús nani sij cuento digyán sij rian ni ngüḭ. Nḭ gataj sij:
—Ganarij 'ngọ tsínj daj nico coj uva. Nḭ gui'yaj sij 'ngọ xingá ganicạj
rian gunun sij. Nḭ gánj sij yu'uj rian gạni sij chruj uva guḭ'yaj sij vino. Nḭ
gui'yaj sij 'ngọ hue' xạcan xxi sisḭ dụgumi ni tsínj dụgumi daran' ni coj
daj. Ngaa nḭ naga'ui' sij si-coj sij coj chruj uva daj rian ni tsínj sisḭ dụgumi
ni sí' si'yaj sij. Ngaa nḭ gan'anj gạn' sij ango xuman'.
2 Nḭ ngaa guisíj güi gane uva, ngaa nḭ ga'níj sij 'ngọ si-moso sij gạn'anj
gạchinj sí' rian ni tsínj mán 'yaj sun daj chruj si huin si'yaj sij.
3 Sanḭ guida'a ni tsínj mán 'yaj sun daj si-moso sij daj. Nḭ ga'ui' ni sij
chrun sí'. Nḭ na'níj ni sij nạn' yụn sí'.
4 Hué dan nḭ ga'níj rụhua' yún tsínj daj ango si-moso sij. Sanḭ ga'ui' ni
sij yej sí'. Nḭ guiran' xḭ'i chrạ sí'. Nḭ gui'yaj quij ni sij ngạ sí' aj.
5 Ngaa nḭ ga'níj rụhua' yún tsínj daj ángo si-moso sij. Sanḭ dagahui' guẹ
man'an ni sij sí' aj. Nḭ ga'níj sij ga'ḭ doj moso gan'anj. Nḭ ga'ui' ni tsínj
mán 'yaj sun da'aj ni sí'. Nḭ dagahui' ni sij ango da'aj ni sí'.
6 Nḭ gunáj ango rin tsínj rian tsínj dọ'oj daj. Nḭ tsínj gunáj daj huin da'níj
sij. Nḭ 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij da'níj sij. Nḭ da' síj daj ga'níj sij da'níj sij gạn'anj
rian ni tsínj mán 'yaj sun daj. Nḭ gataj sij gunun man'an sij: "Gạ ní'yanj ni
sí' ngạ man'an da'nī aj", ataj sij gunun man'an sij. Ngaa nḭ ga'níj sij da'níj
sij gạn'anj sí'.
7 'Sanḭ gataj ni tsínj 'yaj sun daj gunun dugüi' ni sij: "Tsínj nan gụnánj
do'ój chrej sij si sạ' gạhui' chrej sij aj. Dạgahui' né' tsínj nan, ngaa nḭ gụnan
né' gạhuin do'ój né' nánj", ataj ni sij.
8 Ngaa nḭ guida'a ni sij dagahui' ni sij man'an sí'. Nḭ guere'ej ni sij níman
daj chrej xẹ' du'ua rian mạn coj uva da aj.
9 'Hué dan nḭ dạj guḭ'yaj tsínj dọ'oj, ruhua á rẹ' únj. Gạ'na' sij rian ngaj
do'ój sij. Nḭ dạgahui' sij ni tsínj 'yaj sun daj. Ngaa nḭ nạga'ui' sij coj uva
huin si-coj sij rian ango ni tsínj sisḭ dụgumi ni sí'.
10 Nḭ ụn sin huin nḭ nun gaya á rẹ' si gataj si-nụguan' Yan'anj únj:
Yej guere'ej ni tsínj 'yaj sun hue'.
Nḭ gạhuin-ín' 'ngọ yej sạ' doj gạne ran-án' dụgu'nun' squina hue' nḭganj
nḭn' anj.
11 Hué man'an Señor gui'yaj nuguan' nan.
Nḭ dugu'nạj nḭn' ruhua hua nuguan' nan, ruhua né' aj.
Daj gataj si-nụguan' Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

12 Ngaa nḭ huin ruhua ni sij guḭda'a ni sij man'an Jesús. Daj si xacaj ni
sij cuenta sisḭ nuna sí' cuento daj xi'í ni sij. Sanḭ xu'ui' ni sij ni'i ni sij ni
ngüḭ. Ngaa nḭ ga'nin' ruhua ni sij, nḭ gan'anj ni sij.

La cuestión del tributo

13 Hué dan nḭ ga'níj ni sij gạn'anj dọj ni tsínj fariseo ngạ dọj ni tsínj
herodista rian Jesús. Nḭ huin ruhua ni sij gạ'ui' ni sij gaquin' xiráj Jesús
xi'í si-nụguan' sí'.
14 Ngaa nḭ ga'nạ' ni sij gataj ni sij gunun man'an Jesús:
—Maestro, ni'i ni únj sisḭ a'mi xạnga' man'án rẹ'. Nḭ nitaj si guḭ'yáj rẹ'
ụn sin huin ni tsínj a'mi mánj. Daj si nitaj si ni'yáj rẹ' dạj hua ni tsínj
mánj. Sanḭ digyán xạnga' rẹ' sisḭ dạj guḭ'yaj né' guḭnico' né' Yan'anj. Ngaa
nḭ sạ' huin sisḭ gạ'ui' né' pesto a'nej rey César, ruhuá rẹ' ní'. Gạ'ui' né' ní'.
Asḭ sḭ ga'ui' né' sạ'. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
15 Sanḭ xacaj Jesús cuenta sisḭ tsínj digya' yun'unj huin ni sij. Ngaa nḭ
gataj sí':
—Nḭ ụn sin huin nḭ ruhua á rẹ' guḭ'yaj á rẹ' xḭ' ngāj únj. Güḭj xạcaj á rẹ'
'ngọ̄ san'anj denario guḭni'yā. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
16 Ngaa nḭ nicaj ni sij san'anj ga'nạ' ni sij digyán ni sij rian Jesús. Nḭ
gataj Jesús:
—Nḭ ụn tsínj rian nún rian san'anj nan únj. Nḭ ụn tsínj si-xugüi nún rian
san'anj nan únj. —Daj gataj Jesús.
Nḭ gataj ni sij:
—Hué rian rey huin anj. —Gataj ni sij.
17 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Gạ'ui' a ni é rẹ' si'yaj rey César rian sij aj. Nḭ gạ'ui' ni é rẹ' si'yaj
Yan'anj rian Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús.
Nḭ garáj yan'anj ruhua ni sij, gui'yaj si-nụguan' Jesús.

La pregunta sobre la resurrección

18 Hué dan nḭ guisíj ni tsínj saduceo rian Jesús. Nḭ ataj ni tsínj daj sisḭ
nitaj si gạna'nij ni níman mánj. Nḭ nachínj snan'anj ni sij Jesús. Nḭ gataj
ni sij:
19 —Maestro, garun Moisés nuguan' gunun né'. Nḭ ataj si-nụguan' sí' sisḭ
gạhui' 'ngọ tsínj hua nicạ, nḭ nitaj da'níj sij ngạ nicạ sij. Ngaa nḭ nạcaj
jnánj tsínj gahui' daj nicạ stanga níman daj. Da'nga' daj guḭ'yaj sij gạ'ui'
sij si gạ'nga lij nạgane-é' yạn du'ua chrej-é' aj.
20 Nḭ hua ichij jnạnj ni tsínj daj. Nḭ xacaj tsínj xạhua' nicạ sij. Ngaa nḭ
gahui' sij. Nḭ nitaj da'níj sij ngạ ún' mánj.
21 Nḭ nacaj ango jnánj sij tsínj ga'nạ' rian man'an sij nicạ sí'. Ngaa nḭ
gahui' sí'. Nḭ nitaj da'níj nụngüej nicạ sí' nej mánj. Hué daj nan guiran'
ango jnánj sij da' guisíj huạ'nij jnạnj sij aj.
22 Nḭ hué daj guiran' ichij jnạnj sij. Nḭ ạ 'ngọ lij nun ga'nga, gui'yaj ni sij
ngạ yun'unj xạna daj. Da' guisíj daj gahui' man'an yun'unj daj nej aj.
23 Hué dan nḭ ngaa gạna'nij ni níman ngaa guḭman rụhua' yún ichij jnánj
sij, nḭ dạj hua yya tsínj gạhuin nicạ yun'unj xạna daj, ruhuá rẹ' únj. Daj
si daran' ni sij xacaj ún' nánj. —Daj gataj ni tsínj saduceo gunun Jesús.
24 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nun nạri' ni é rẹ' si nun ni'i a ni é rẹ' dạj ataj si-nụguan' Yan'anj mánj.
Nḭ nun ni'i a ni é rẹ' dạj nucuaj Yan'anj nej mánj.

25 Daj si ngaa gạna'nij ni níman, nị sị xacaj ni tsínj yun'unj xạna mánj.
Nị sị xacaj ni yun'unj xạna tsínj sno'o mánj. Daj si dạj rún' nne ni ángel
xata', nị da'nga' daj gạne ni sij aj.
26 Ngaa nị gạtā gụnun a ni é rẹ' dạj guịni'i a ni é rẹ' sisị gạna'nij ni
níman. Achin gaya a ni é rẹ' rian si-nụguan' Moisés xi'í 'ngọ coj ní'. Nị
gataj Yan'anj gunun Moisés: "Huēj huin Dan'anj tsínj gụ'naj Abraham ngạ
tsínj gụ'naj Isaac nej, tsínj gụ'naj Jacobo nej aj", daj gataj Yan'anj gunun
Moisés.
27 Hué dan nị sé níman huin ni tsínj guinico' Yan'anj asịj ná mánj. Sanị
hua nị'na' ni sij nánj. Nị nun nari' ni é rẹ' ngạ nuguan' nan mánj. —Daj
gataj Jesús gunun ni tsínj saduceo daj.

El gran mandamiento

28 Nị gunun 'ngọ ni tsínj digyán si-ley Moisés sisị danicạj Jesús 'ngọ
nuguan' sạ' rian ni sij. Ngaa nị gan'anj nichi sij rian Jesús. Nị nachínj
snan'anj sij sí'. Nị gataj sij:
—Nị ụn nuguan' huin nuguan' nico doj rian daran' nuguan' a'nin'
Yan'anj sun riun' únj. —Daj gataj sij.
29 Ngaa nị gataj Jesús:
—Nuguan' nico doj rian daran' ango nuguan' huin nan: "Gụnun a ni é
rẹ' ni tsínj israelita. Señor huin Dan'anj né' huin urin Yan'anj nánj.
30 Nị gạhuin 'ị ruhuá rẹ' nị'yaj rẹ' Señor huin Dan'ánj rẹ' ngạ nịn' nimán
rẹ' nej, nịn' sta'ngá' rẹ' nej, nịn' si-fuerzá rẹ' nej." Hué nan huin nuguan'
huin achij yya aj.
31 Nị hua ango nuguan' a'nin' Yan'anj sun rián rẹ' nej: "Gạhuin 'ị ruhuá
rẹ' nị'yaj rẹ' ni dugüí' rẹ' dạj rún' 'ị ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' man'án rẹ' aj."
Nitaj ango nuguan' nico doj rian nụngüej nuguan' nan mánj. —Gataj Jesús
gunun tsínj daj.
32 Ngaa nị gataj tsínj digyán si-ley Moisés daj:
—Dugu'nạj atáj rẹ' Maestro. Xạnga' huin si atáj rẹ' sisị hua urin Yan'anj.
Nị nitaj ango Yan'anj hua gạ mánj.
33 Nị sisị gạhuin 'ị ruhua né' nị'yaj né' Yan'anj ngạ nịn' niman né' nej,
nịn' sta'nga' né' nej, nịn' si-fuerza né' nej, nị sisị gạhuin 'ị ruhua né' nị'yaj
né' ni dugüi' né' dạj rún' 'ị ruhua né' ni'yaj né' man'an né', nị sạ' doj huin
nụngüej nuguan' nan daj ngạ si gạ'ui' né' ga'ị ni xucu gahui' rian Yan'anj
ngạ xucu gạca nịn' nej aj. —Daj gataj tsínj digyán ley daj gunun Jesús.
34 Nị ngaa guini'i Jesús sisị danicạj sạ' tsínj digyán ley daj nuguan', nị
gataj sij:
—Dọj nị guịnicaj sun Yan'anj chruhua nimán rẹ'. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nị nị ạ 'ngọ ni tsínj nun nạchin' snan'anj Jesús gạ mánj.

¿De quién es hijo el Cristo?

35 Hué dan nị ngaa digyán Jesús rian ni ngüị chruhua nuhui, nị nachínj
snan'anj sij ni ngüị. Nị gataj sij:
—Nị ụn sin huin nị ataj ni tsínj digyán si-ley Moisés sisị Cristo huin da'níj
xí' David, ruhua á rẹ' únj.
36 Daj si man'an Espíritu Santo gui'yaj sisị gạtaj David: "Yan'anj gataj
gunun Señor nicaj sun riānj sisị gạné rẹ' chrej ra'a sạ' Yan'anj da' guịsij
guị'yaj gana Yan'anj rian ni tsínj unun' ngạ Señor nicaj sun riānj." Daj
gataj Yan'anj gunun Señor, gataj xí' David.

37 Ngaa nḭ asą' gą'ue gąhuin Cristo da'níj David sisḭ dugu'nąj David Señor
man'an Cristo únj. —Daj gataj Jesús.
Nḭ mąn nḭn' ruhua ni ngüḭ gunun si-nu̱guan' Jesús. Nḭ garan' ruhua ni
sij ni'yaj ni sij si-nu̱guan' sí'.

Jesús acusa a los escribas

38 Hué dan nḭ digyán Jesús si-nu̱guan' sij rian ni ngüḭ. Nḭ gataj sij:
—Gą cuidado ni é rę' sisḭ sḭ gui'yaj á rę' dąj rún' 'yaj ni tsínj digyán si-ley
Moisés. Daj si nią' ruhua ni sij gąche ni sij ngą atsij xącan nu̱n ni sij huin
si-gan' ni tsínj huin achij. Nḭ huin ruhua ni sij sisḭ gą'mi są' ni ngüḭ ngą ni
sij ngaa chéj ni sij rian yu'uę aj.
39 Nḭ nana'ui' ni sij 'ngǫ chrun xila są' doj gąne ni sij chruhua nuhui. Nḭ
nano' ni sij 'ngǫ yu'uj są' gąne ni sij rian 'yaj ni sij 'ngǫ gui'yanj.
40 Nḭ a'nej ni sij ducuá yun'unj xąna mmij. Nḭ achínj jni'yaj ná ni sij rian
Yan'anj sisḭ są' 'yaj ni sij gąni ruhua ni ngüḭ, ruhua ni sij. Guḭran' xącan
ni sij castigo, guḭ'yaj Yan'anj. —Daj gataj Jesús.

La ofrenda de la viuda

41 Nḭ nne Jesús nę' rian ngaj chrúnj san'anj rian a'níj ni ngüḭ san'anj
ofrenda güenda nuhui aj. Nḭ ni'yaj sij sisḭ dąj a'níj ni ngüḭ si-san'anj ni sij
aj. Nḭ ga'ḭ ni xuru'ue a'níj nico san'anj anj.
42 Nḭ ga'ną' 'ngǫ yun'unj mmij niqui. Nḭ ga'níj ún' huḭj san'anj niqui
chruhua chrúnj daj.
43 Ngaa nḭ gaquínj Jesús gą'na' ni tsínj nico' sij. Nḭ gataj sij:
—Xąnga' ataj snan'ān gu̱nun a ni é rę' sisḭ yun'unj xąna niqui nan, sanḭ
a'níj nico ún' doj san'anj daj ngą daran' ni ngüḭ a'níj san'anj nan anj.
44 Daran' ni ngüḭ nan a'ui' san'anj gunáj rian ni sij. Sanḭ yun'unj niqui
mmij nan a'ui' ún' daran' san'anj nicaj ún' san'anj guḭran ún' si xą ún'
nánj. —Daj gataj Jesús.

13

Jesús predice la destrucción del templo

1 Nḭ ngaa gahui Jesús chruhua nuhui nico, nḭ nachínj snan'anj 'ngǫ tsínj
nico' sij. Nḭ gataj sí':
—Maestro, nḭ'yaj rę' dąj hua yej xąchij, nḭ dąj hua ni hue' xąchij nej.
—Daj gataj sí'.
2 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Ni'í rę' ni hue' xąchij nan ní'. Hua 'ngǫ güi, nḭ sḭ gunáj nḭ ą 'ngǫ yej
rian dugüi' mánj. Du̱guane nḭn' ni sij nuhui nan anj. —Daj gataj Jesús.

Señales antes del fin

3 Hué dan nḭ gan'anj gąne Jesús chrą dacan gu̱'naj Olivos ni'yaj sij nuhui
nico. Nḭ nachínj snan'anj nḭni Pedro ngą Jacobo nej, Juan nej, Andrés nej,
man'an Jesús.
4 Nḭ gataj ni sí':
—Nḭ u̱n güi gąhuin yya ni nuguan' nan únj. Nḭ dąj hua 'ngǫ da'nga'
gą'na' guḭni'i únj, ngaa nḭ gąhuin daran' nuguan' nan únj. —Daj gataj ni
sij.
5 Ngaa nḭ gaxḭ'i Jesús gataj sij:
—Gą cuidado ni é rę' sisḭ nitaj 'ngǫ tsínj dḭgya' yun'unj ni é rę' mánj.

6 Daj si gạ'na' nico ni tsínj rian si-xugüi man'ānj anj. Nị gạtaj ni sij: “Hué
man'ānj huin Cristo aj”, daj gạtaj ni sij gụnun a ni é rẹ'. Nị dịgya' yun'unj
ni sij nico ni ngüị.
7 ’Nị ngaa gụnun a ni é rẹ' sisị unun' 'ngọ xuman' ngạ ango xuman', nị
huin ruhua 'ngọ xuman' gụda' ngạ ango xuman', ngaa nị sị guxu'ui' a ni
é rẹ' mánj. Hua niạn si hué daj gạhuin. Sanị achin gạnahuij nịn' xungüị
gạ aj.
8 Nị gụnun' ni ngüị mạn 'ngọ xuman' nico ngạ ni ngüị mạn ango xuman'
nico. Nị gụnun' 'ngọ gobierno daj ngạ ango gobierno. Nị gạ'na' 'ngọ yún
gọ'ngo rian xungüị nej. Nị gạ xi'nạ nej. Daran' nan ni dịaj gaxị'ij guịran'
ni ngüị sayun.
9 ’Sanị gạ cuidado ni é rẹ' ngạ ni man'an án rẹ'. Daj si nạga'ui' ni sij ni é
rẹ' ra'a ni tsínj nicaj sun. Nị dụguayun ni sij a ni é rẹ' chruhua si-nuhui ni
tsínj israelita nej. Nị guịniquin' ni é rẹ' rian ni gobernado ngạ ni rey nej
güenda xi'í man'ānj. Da'nga' daj gạhuin, nị nạta' ni é rẹ' rian ni sí' xi'ĩj aj.
10 Nị ngaa achin gạnahuij xungüị, nị hua niạn nạta' ni é rẹ' si-nụguan'ānj
nuguan' sạ' rian daran' ni ngüị mạn chruhua xungüị aj.
11 ’Nị ngaa nạga'ui' ni sij a ni é rẹ' ra'a ni tsínj nicaj sun, ngaa nị sị
gahuin ruhua á rẹ' si gạtaj á rẹ' gụnun ni sí' mánj. Nị sị gani ruhua á rẹ'
si gạ'mi a ni é rẹ'. Sanị gạ'mi ni é rẹ' si rịqui Espíritu Santo gạ'mi a ni é
rẹ' si sé a ni é rẹ' gạhuin gạ'mi mánj. Espíritu Santo gạ'mi aj.
12 Nị nạga'ui' 'ngọ tsínj daj jnánj sij ra'a ni tsínj nicaj sun sisị dạgahui'
ni sí' jnánj sij. Nị da'nga' daj guị'yaj 'ngọ tsínj daj ngạ da'níj sij nej. Nị
gụnun' ni da'níj nụngüej nicạ 'ngọ tsínj daj. Nị dạgahui' ni sij chrej ni sij
ngạ nni ni sij nej.
13 Nị sị gahuin sạ' ruhua daran' ni ngüị nị'yaj ni sij ni é rẹ' xi'í si nicaj
dugüi' ni é rẹ' ngāj. Sanị ni ngüị huaj nico' yya nịn' si-chrej Yan'anj da güi
gạnahuij xungüị, nị gạnacaj Yan'anj ni sij aj.
14 Nị ngaa guịni'i ni é rẹ' guịniquin' si quij hua 'ngọ yu'uj nitaj si hua sạ'
guịniquinj dạj rún' ga'mi tsínj gụ'naj Daniel huin tsínj ga'mi si-nụguan'
Yan'anj asịj ná —nị ụn tsínj aya nuguan' nan nị xạcaj rẹ' cuenta un sin
huin nuguan' nan ruhuaj gata—, ngaa nị gụnánj ni ngüị mán estado Judea
gạn'anj ni sij riqui quij. —Daj gataj Jesús.
15 Nị gataj Jesús:
—Nị tsínj táj xata' chrạ ducuá sij, nị sị nanij sij gạtu sij guịri sij nị ạ 'ngọ
rasụn chruhua ducuá sij mánj.
16 Nị tsínj mán 'yaj sun riqui quij, nị sị nanicạj sij gạ'na' nạran' sij si-gan'
sij gạ mánj.
17 Nị niqui niman ni ngüị xạna nụn riqui 'ngọ lij ngạ ni ngüị utsi guẹ
da'níj si gạhuin ni güi da aj.
18 Nị gạchinj jni'yaj ni é rẹ' rian Yan'anj sisị sị ga'nạ' sayun daj rian án
rẹ' yahuị nuhuij.
19 ’Nị ni güi daj nị guịran' ni ngüị sayun nico. Nị asịj ngaa gui'yaj Yan'anj
xungüị, nị nun guini'i ni sij 'ngọ sayun dạj rún' gạhuin ni güi daj. Nị sị
ga'nạ' ango sayun dạj rún' gạhuin ni sayun gạchin da aj.
20 Nị sisị gạ nico gụi gạ sayun, nị sị gunucuaj ni ngüị mánj. Sanị xi'í ni
ngüị nacui Señor, nị gạniquin' da'aj sij si gạhuin sayun, guị'yaj Señor.
21 ’Nị ngaa daj sisị hua 'ngọ tsínj gạtaj rian án rẹ' ni güi daj: “Nị'yaj á
rẹ'. Nan niquin' Cristo aj.” Asị: “Nị'yaj á rẹ', da' mánj niquin' Cristo aj.”
Ngaa nị sisị da'nga' daj gạtaj ni sij, nị sị guxuman ruhua á rẹ' mánj.

22 Daj si gạ'na' ni tsínj gạtaj sisị hué ni sij huin Cristo, gạtaj ni sij. Nị
gạ'na' ni tsínj gạtaj sisị hué ni sij huin tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj nej.
Nị tsínj digya' yun'unj huin ni sij. Nị guị'yaj chre ni sij. Nị guị'yaj ni sij
ni rasụn nico güenda dịgya' yun'unj ni sij ni ngüị. Nị sisị gạ'ue nị dịgya'
yun'unj ni sij man'an ni ngüị nacui Yan'anj anj.
23 Dụgumi a ni é rẹ' man'an án rẹ'. Daran'anj hua gataj sinīj gunun a ni
é rẹ' nánj.

La venida del Hijo del Hombre

24 ’Sanị ngaa gạchin ni güi guịran' ni ngüị sayun daj, ngaa nị gạhuin
rụmi' rian güi. Nị sị guixiguin yahuị mánj.
25 Nị gạyu ni yati' mán xata'. Ni nạgunanj ni fuerza mán xata' nej.
26 Asíj nị guịni'i ni ngüị gạ'na' man'ānj rian ni nga huīnj da'níj ni ngüị.
27 Ngaa nị gạ'nī ni ángel gạn'anj nạran' ni sij ni ngüị hua ganacui
Yan'anj. Nị gạnaran' ni sij ni ngüị daj mán nịn' gạchra' da' xi'í nịn' xungüị
ngạ xata' nej aj.
28 ’Nị gạhuin chrụn a ni é rẹ' xi'í nuguan' huin chrun higuera. Ngaa
gạnahuin ya'nịj ra'a, nị nạxira' coj ra'a, hué dan nị ni'i a ni é rẹ' sisị hua
guisíj gahuin nịchrun' yahuị gạhuin yạn'an anj.
29 Nị hué guẹ ducuánj daj ngaa guịni'i a ni é rẹ' sisị gahuin yya si gatā
gunun a ni é rẹ', ngaa nị xạcaj a ni é rẹ' cuenta sisị gạhuin nịchrun' ruhua
guịsī guịniquīnj rian hue' huīnj da'níj ni ngüị.
30 Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisị sị gahui' ni ngüị mạn yyạj da gạhuin
yya daran' ni nuguan' nan anj.
31 Gạ ni'ya xata' ngạ yo'ój. Sanị nitaj ạman gạnahuij si-nụguan'ānj mánj.
32 ’Sanị nun ni'i ạ 'ngọ ni ngüị ụn güi ni ụn hora gạ'na' man'ānj mánj. Nị
nun ni'i ni ángel mán xata' nej. Nị nun ni'i man'ānj huīnj da'níj Yan'anj
nej. Urin Chrē ni'i nánj.
33 Ngaa nị nị'yaj sạ' ni é rẹ'. Nị nạnun ruhua á rẹ' nej. Nị gạchinj jni'yaj
á rẹ' rian Yan'anj si nun ni'i a ni é rẹ' ạman gạhuin sayun ni güi daj.
34 Nị rún' 'yaj 'ngọ tsínj nụn chrej gan'anj gạn' ango xuman', nị da'nga'
daj 'yaj man'ānj. Nị a'nin' tsínj daj sun rian ni si-moso sij sisị 'ueé dụgumi
ni sí' ducuá sij. Nị a'ui' sij sun rian gọ'ngo ni sí'. Nị a'nin' sij sun rian tsínj
na'nij rian hue' sisị dụgumi sạ' sí' ducuá sij aj.
35 Xi'í daj nị guịni'yaj sạ' á rẹ'. Daj si nun ni'i a ni é rẹ' ụn güi nạsij tsínj
dụcua daj sisị nị dọj ní', sisị yạn' sạ' ní', sisị aguáj do'loj ní', sisị hua nịgan'
nạsij sij ní'.
36 Nị sisị nasinụnj nạsij sij, nị dụgumi a ni é rẹ' sisị sị nari' sij a ni é rẹ'
ngaa ngaj á rẹ' atoj a ni é rẹ' mánj.
37 Nị nuguan' atā gụnun a ni é rẹ' nan, nị hué daj atā gụnun daran' ni
ngüị sisị guịni'yaj sạ' daran' a ni é rẹ' man'an án rẹ'. —Daj gataj Jesús
gunun ni tsínj nico' sij.

14

El complot para prender a Jesús

1 Nị achin yahuij güi gạhuin gui'yanj pascua. Nị gui'yanj daj xa ni tsínj
israelita chrachrúnj nitaj si nachrej levadura. Nị huin ruhua ni chrej a'nin'
ngạ ni tsínj digyán ley sisị dạj gạ'ue dịgya' yun'unj ni sij man'an Jesús, nị
guịda'a huị ni sij sí'. Daj si dạgahui' ni sij, ruhua ni sij.

2 Sanḭ gataj ni sij:
—Sḭ guido'ó' sí' güi gạhuin gui'yanj nun sạ' nun, nḭ gạhuin sayun guḭ'yaj
ni ngüḭ aj. —Daj gataj ni sij.

Jesús es ungido en Betania

3 Nḭ ngaa gane Jesús xuman' Betania, nḭ gane sij ducuá 'ngọ tsínj gụ'naj
Simón, huin tsínj guiran' xi'ḭ lepra. Nḭ nne sij rian mesa. Nḭ guisíj 'ngọ
yun'unj xạna rian nne Jesús. Nḭ nicaj ún' 'ngọ frasco yej gụ'naj alabastro
guisíj ún' rian Jesús. Nḭ gara guẹ-é' gasiti guin' dạj gụ'naj nardo. Nḭ du'ue
nịn' ruhua-á'. Nḭ gura' ún' frasco daj. Nḭ garij ún' gasiti daj chrạ Jesús.
4 Nḭ ga'man ruhua da'aj ni tsínj mán daj. Nḭ gataj ni sij gunun ni dugüi'
ni sij:
—Nḭ ụn sin huin nḭ gayanj yụn yun'unj xạna daj gasiti sạ' únj.
5 Gạ'ue gạne' gasiti daj. Nḭ gạ'ue guḭri' 'ngọ si huạ'nij ciento táj doj
denario san'anj gạ'ui' né' rian ni ngüḭ yaco ran' anj. —Daj gataj ni sij.
Nḭ chran' ni sij yun'unj xạna daj.
6 Sanḭ gataj Jesús gunun ni tsínj daj:
—Gạ'nin' ruhua á rẹ'. Nḭ ụn sin huin nḭ chran' yun'unj ni é rẹ' yun'unj
xạna nan únj. Si 'yaj unj nan ngāj, nḭ dugu'nạj huaj 'yaj unj.
7 Ya'yoj nne ni ngüḭ yaco ran' ngạ ni é rẹ'. Nḭ gạ'ue guḭ'yaj ni é rẹ' sinduj
ngạ ni ngüḭ daj ngaa aran' ruhua á rẹ'. Sanḭ sé si gạne nḭgān ngạ á rẹ'
mánj.
8 Yun'unj xạna nan gui'yaj 'ngọ sinduj yūnj dạj rún' ga'ue gui'yaj unj.
Nḭ ngaa achin gạhuīj, nḭ garij unj gasiti guin' dạj nneẹ cū. Daj si dọj guḭsij
güi gạchin' ni sij man'ānj.
9 Xạnga' yya atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ daran' yu'uj gạ'mi ni sij nuguan'
sạ' rian xi'īj, nḭ hué daj nạta' ni sij si gui'yaj yun'unj xạna daj riānj. Ngaa
nḭ nạnun ruhua ni ngüḭ xi'í unj anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Judas ofrece entregar a Jesús

10 Hué dan nḭ gan'anj tsínj gụ'naj Judas Iscariote rian ni chrej a'nin' huin
sij 'ngọ ni xụhuij ni tsínj nico' Jesús. Nḭ huin ruhua sij nạga'ui' sij Jesús
rian ni tsínj daj.
11 Nḭ ngaa gunun ni chrej si gataj Judas, nḭ gahuin niạ' ruhua ni sí'. Nḭ
ga'níj du'ua ni sí' gạ'ui' ni sí' san'anj rian Judas. Ngaa nḭ gaxḭ'i Judas nano'
sij 'ngọ ducuánj nạga'ui' sij Jesús ra'a ni tsínj daj.

Institución de la Cena del Señor

12 Nḭ guisíj güi sini gahuin gui'yanj ngaa gui'yaj ni sij chrachrúnj nitaj si
'nḭj levadura xa ni sij. Nḭ güi sini daj huin ngaa dagahui' ni sij xachij 'nḭj
xi'í gui'yanj pascua. Ngaa nḭ nachínj snan'anj ni tsínj nico' Jesús gataj ni
sij:
—Nḭ ạ huin ruhuá rẹ' si guḭ'yaj xugüi ni únj xạ sti'nḭ rẹ' pascua únj.
—Hué daj gataj ni sij.
13 Ngaa nḭ ga'níj Jesús huḭj tsínj nico' sij. Nḭ gataj sij gunun nụngüej sí':
—Güij gạtu nụngüej é rẹ' xuman'. Nḭ nạri' dugüi' nụngüej é rẹ' ngạ 'ngọ
tsínj ata cucuaj nụn nnee chruhua. Nḭ guḭnico' nụngüej é rẹ' sij aj.
14 Nḭ nḭ ạ gạtu tsínj daj, nḭ gạtaj nụngüej é rẹ' rian tsínj dụcua daj:
“Nachínj snan'anj Maestro man'án rẹ' ụn cuarto huin xạ sti'nḭ sij ngạ ni
tsínj nico' sij xi'í gui'yanj pascua, ataj sij únj”, gạtaj nụngüej é rẹ' gụnun
tsínj dụcua daj.

15 Ngaa nḭ gạn'anj dḭgyán sí' chruhua 'ngọ cuarto xạchij xata'. Nḭ ạ hua
chrun chruhua cuarto daj si niquin' mesa ngạ chrun xila rian gane ni sij
xa ni sij. Yu'uj daj guḭ'yaj xugüi nụngüej é rẹ' xạ sti'nḭ né' —Daj gataj
Jesús.
16 Ngaa nḭ gahui nụngüej tsínj nico' Jesús daj gan'anj nụngüej sij xuman'.
Nḭ nari' nụngüej sij daran'anj rún' gataj Jesús. Nḭ gui'yaj xugüi nụngüej
sij sisḭ xạ sti'nḭ ni sij xi'í gui'yanj pascua.
17 Da' nḭ dọj guisíj Jesús ngạ xụhuij ni tsínj nico' sí' aj.
18 Nḭ ngaa nne ni sij rian mesa xa ni sij, ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ nạga'ui' 'ngọ ni é rẹ' mán xa ngāj
man'ānj rian ni tsínj gạ'na' guḭda'a yūnj anj. —Daj gataj Jesús gunun ni
sij.
19 Ngaa nḭ ganani ruhua ni sij. Nḭ gaxḭ'i ni sij nachínj snan'anj gọ'ngo ni
sij sí'. Nḭ gataj ni sij:
—Man'ānj huin ní'. —Gataj gọ'ngo ni sij.
20 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Hué 'ngọ xụhuij ni é rẹ' tsínj nico' yūnj, guḭ'yaj da aj. Tsínj nne nḭ
jniaj sij chrachrúnj ngāj chruhua go'o hué sí' huin anj.
21 Nḭ dạj rún' ataj si-nụguan' Yan'anj xi'īj, nḭ hué da'nga' daj hua niạn si
guḭran'ānj sayun. Sanḭ niqui niman nḭn' ruhua tsínj nạga'ui' man'ānj rian
ni tsínj gạ'na' guḭda'a yūnj. Daj si gạhuin nico castigo guḭran' sí'. Sạ' huin
sisḭ sḭ ga'nga sij rún' huaj aj. —Daj gataj Jesús.
22 Nḭ ngaa xa ni sij, nḭ guida'a Jesús chrachrúnj. Nḭ naga'ui' sij si guruhua
Yan'anj. Asíj nḭ gura' da'aj sij chrachrúnj daj. Nḭ ga'ui' sij xạ ni tsínj nico'
sij. Nḭ gataj sij:
—Guḭda'a ni é rẹ'. Nan huin chrachrúnj huin nneẹ cū aj. —Daj gataj
Jesús.
23 Hué dan nḭ guida'a Jesús tasa. Nḭ naga'ui' sij si guruhua Yan'anj. Asíj
nḭ ga'ui' sij gọ'o ni sij. Nḭ go'o daran' ni sij.
24 Nḭ gataj Jesús:
—Nnee nan huin si-tun man'ānj. Nḭ ngạ tun nan, nḭ guisíj gahuin yya
nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ngạ ni ngüḭ. Nḭ gạyanj si-tun man'ānj xi'í nico
ni ngüḭ.
25 Nḭ xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ nitaj si gọ'o rụhua' yūnj nnee uva
nan da' güi gọ'ōj nnee uva nạca rian nicaj sun Yan'anj anj. —Daj gataj
Jesús.

Jesús anuncia la negación de Pedro

26 Nḭ ngaa guisíj garáj ni sij chra', ngaa nḭ gahui ni sij gan'anj ni sij dacan
gụ'naj Olivos.
27 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Dụna daran' ni é rẹ' yūnj nánj. Daj si gataj si-nụguan' Yan'anj: “Gạ'ui'
Yan'anj tsínj dugumi xachij. Hué dan nḭ gụnánj ni xuj. Nḭ gạxa'ni ni xuj
huin ín rẹ' aj.” Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
28 Sanḭ ngaa gạna'nī, ngaa nḭ gạn'ān estado Galilea. Asíj nḭ huaj ni é rẹ'
yu'uj daj. —Daj gataj Jesús.
29 Ngaa nḭ gataj Pedro gunun sij:
—Nụnj si dụnaj daran' ni sij man'án rẹ', sanḭ nitaj ạman dụnaj man'ānj
man'án rẹ' mánj. —Daj gataj Pedro.
30 Ngaa nḭ gataj Jesús:

—Xąnga' atā gụnun rẹ' sisị asịj nun gąguaj do'loj huịj du'ua xú' yąn' nan, nị gątaj rẹ' huą'nij sisị nun ni'í rẹ' man'ānj, —Daj gataj Jesús.
31 Sanị nucuaj gataj Pedro rian Jesús:
—Nụnj si hua niąn gąhuīj ngą rẹ', sanị sị gatā sisị nun ni'īnj man'án rẹ' mánj. —Daj gataj Pedro.
Nị hué daj gataj daran' ni sij nej.

Jesús ora en Getsemaní

32 Ngaa guisíj nị gan'anj ni sij 'ngọ yu'uj gụ'naj Getsemaní. Nị gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:
—Gąne a ni é rẹ' nan, ngaa nị gąchinj jni'yā rian Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús.
33 Nị nicaj sij Pedro ngą Jacobo nej, Juan nej, gan'anj anin' sij. Nị nịn' ruhua gaxị'i sij ganani ruhua sij. Da' huej ata' niman sij.
34 Nị gataj sij gunun anin' sí':
—Dąj ní' nị ą gąn'anj nimānj ruhuāj 'yaj si nani ruhuāj aj. Nị gąhuīj ngą nimānj ruhuāj. Ngaa nị gụna anin' é rẹ' nan gụnun ruhua á rẹ' ngāj aj. —Daj gataj Jesús.
35 Asíj nị gan'anj Jesús dọj nẹ' chrej rian. Nị ganiquin' ráj dącoj sij ganun yo sij rian yo'ój. Nị gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj sisị gą'ue, ngaa nị sị guiran' sij sayun ran' sij da aj.
36 Ngaa nị gataj sij:
—Tata chré', gą'ue guị'yaj man'án rẹ' daran'anj. Ngaa nị gą'ne rẹ' sayun ran'ānj nánj. Sanị sị gui'yáj rẹ' rún' huin ruhua man'ānj mánj. Maan si guị'yáj rẹ' rún' huin ruhua man'án rẹ' aj. —Daj gataj Jesús gunun man'an Yan'anj.
37 Ngaa nị nanicąj Jesús rian mąn anin' sí'. Nị atoj ni sí' nari' sij. Ngaa nị gataj sij gunun Pedro:
—Simón, hua atoj jnān ní'. Nị sị ga'ue nị 'ngọ hora gụnun ruhuá sọ' gą mí'.
38 Gą gunun ruhuá rẹ' gąchinj jni'yáj rẹ' rian Yan'anj sisị sị guinij anin' é rẹ' rian gaquin' ngaa gątsij sichre niman anin' é rẹ'. Huin ruhua niman anin' é rẹ' guị'yaj są' á rẹ'. Sanị nun gąhuin nucuaj nneẹ cúj anin' é rẹ' mánj. —Daj gataj Jesús gunun anin' sij.
39 Ngaa nị gan'anj rụhua' yún Jesús. Nị gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj. Nị hué guẹ nuguan' daj gataj rụhua' yún sij rian Yan'anj.
40 Nị ngaa nanicąj rụhua' yún sij, nị atoj rụhua' yún anin' sí' nari' sij. Daj si a'uij rian anin' sí', gui'yaj nnej. Nị nun nari' ruhua ni sij si gątaj ni sij gụnun Jesús.
41 Nị nanicąj Jesús síj huą'nij. Nị gataj sij:
—Gą'ue gątoj anin' é rẹ', nị nąranj ruhua á rẹ' aj. Sanị yyąj aj. Guisíj hora gą'na' tsínj nąga'ui' man'ānj ra'a ni tsínj 'yaj gaquin' huīnj da'níj ni ngüị.
42 Nąchica anin' é rẹ' gąn'anj né'. Hua gahuin nịchrun' tsínj 'ną' nąga'ui' yūnj rian ni tsínj nicaj sun. —Daj gataj Jesús.

Arresto de Jesús

43 Da a'mi guẹ Jesús ngaa guisíj tsínj gụ'naj Judas huin sij 'ngọ xụhuij ran' ni tsínj nico' Jesús. Nị nicaj dugüi' sij ngą nico ni ngüị guisíj sij. Nị

ata ni sij espada nej, chrun nej. Nḭ ga'níj ni chrej a'nin' ngą ni maestro digyán ley nej, ni tsínj huin achij ga'nąʼ ni sí'.
44 Nḭ hua digyán Judas 'ngǫ chrej dąj guḭni'i ni sí' ṵn tsínj huin guḭda'a ni sí'. Nḭ gataj sij:
—Tsínj garun du'uāj daj hué sij huin Jesús aj. Guḭda'a á rę' nḭcaj á rę' gąn'anj án rę'. —Daj hua gataj Judas gunun ni tsínj ga'nąʼ ngą sij.
45 Ngaa nḭ 'ngǫ gahuin nḭchrun' Judas rian Jesús. Nḭ gataj sij:
—Maestro. —Gataj Judas.
Nḭ garun du'ua sij sí'.
46 Hué dan nḭ guida'a ni sij Jesús.
47 Sanḭ guiri 'ngǫ tsínj niquin' daj si-espada sij. Nḭ ga'ui' sij tsínj 'yaj sun rian chrej a'nin'. Nḭ güéj guę chraquij sí', gui'yaj sij.
48 Ngaa nḭ gachínj snan'anj Jesús ni ngüḭ daj. Nḭ gataj sij:
—Nḭ ṵn sin huin nḭ ata á rę' espada ngą chrun nej, 'nąʼ á rę' guḭda'a á rę' yūnj únj. Huēj huin 'ngǫ tsínj tṵ ruhua á rę' ní'.
49 Ya'yoj ganēj chruhua nuhui digyānj rian án rę'. Sanḭ nun guida'a á rę' yūnj mánj. Sanḭ hua niąn si gąhuin yya dąj rún' ataj si-nṵguan' Yan'anj xi'īj aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
50 Ngaa nḭ duna daran' ni tsínj nico' Jesús man'an sij. Nḭ gunánj ni sí' rian Jesús.

El joven que huyó

51 Sanḭ hua 'ngǫ tsínj hua yąn nico' Jesús. Nḭ neque sij 'ngǫ atsij manta. Nḭ guida'a ni sij sí' aj.
52 Sanḭ dunáj sí' atsij manta daj ra'a ni sij. Nḭ hua nneę sí' gunánj sí'.

Jesús ante el concilio

53 Hué dan nḭ nicaj ni tsínj guida'a Jesús gan'anj ni sij rian chrej huin achij nḭn'. Nḭ nahuin yu' daran' ni chrej a'nin' ngą ni tsínj huin achij nej, ni maestro digyán ley nej.
54 Nḭ gąn' huaj Pedro nico' sí' rucú Jesús. Nḭ guisíj sij ta rian ducuá chrej huin achij nḭn' daj. Nḭ gan'anj gąne sij ngą ni snado. Nḭ nahuin guḭn sij xi'níj yan'ąn.
55 Ngaa nḭ nano' ni chrej a'nin' ngą daran' ni tsínj 'yaj junta daj 'ngǫ ducuánj sisḭ nąri' ni sij gaquin' gṵta' ni sij xiráj Jesús. Ngaa nḭ dągahui' ni sij sí', ruhua ni sij. Sanḭ nun nari' ni sij ducuánj daj.
56 Sanḭ nṵnj si guta' yṵn ga'ḭ ni sij gaquin' xiráj Jesús, sanḭ nachrej si-nṵguan' ni sij.
57 Ngaa nḭ naxṵman gǫ'ngo ni sij. Nḭ guta' yṵn ni sij gaquin' xiráj man'an Jesús. Nḭ gataj ni sij:
58 —Gunun ni únj si gataj Jesús: "Dṵguanē nuhui nan huin nuhui gui'yaj ra'a ni tsínj. Nḭ xiráj huąʼnij güi guḭ'yā ango nuhui aj. Sanḭ nitaj ra'a ni tsínj guḭ'yaj mánj", ataj sij. —Daj gataj ni tsínj nnę daj ni'yaj ni sij Jesús.
59 Sanḭ hué nąnj gachej nuguan' ga'mi ni sij nej aj.
60 Ngaa nḭ naxṵman chrej huin achij nḭn' dąni daran' ni sij. Nḭ gataj sij gunun Jesús:
—Nitaj 'ngǫ nuguan' nąnicaj rę' únj. Nḭ ṵn sin huin si ataj ni sij xi'í rę' únj. —Daj gataj chrej daj gunun Jesús.
61 Sanḭ dínj ganiquin' Jesús. Nḭ ą 'ngǫ nuguan' nun ga'mi sij mánj. Ngaa nḭ nachínj snan'anj rṵhua' yún chrej huin achij daj. Nḭ gataj sij:

—Hué rẹ' huin Cristo da'níj Yan'anj ní'. —Daj gataj sij gunun Jesús.
62 Ngaa nị gataj Jesús:
—Huẹj huin. Nị atā gụnun a ni é rẹ' sisị huẹj huin da'níj ni ngüị. Nị
guịni'i a ni é rẹ' sisị gạnẹj nẹ' chrej ra'a sạ' Yan'anj nucuaj nịn' nẹ' xata'.
Nị guịni'i ni é rẹ' sisị gạ'nāj rian nga xata'. —Daj gataj Jesús.
63 Ngaa nị gutsi' chrej huin achij nịn' daj si-gan' sij. Nị gataj sij gunun ni
dugüi' sij:
—Nitaj si guị'yó' ni testigo gạ mánj.
64 Hua gunun a ni é rẹ' si ga'mi quij sij xi'í Yan'anj. Dạj guị'yaj né' ngạ
sij, ruhua á rẹ' únj. —Daj gataj chrej huin achij nịn' daj.
Ngaa nị uyan huin ruhua daran' ni sij sisị da'ui Jesús gaquin', nị gạhui'
sí', guị'yaj ni sij.
65 Nị gaxị'i gọ'ngo ni sij gara sta'nunj ni sij rian Jesús. Nị guiránj ni sij
rian sí'. Nị ga'ui' ni sij sí' nej. Nị gataj ni sij:
—Gạhui chrạ rẹ' sisị ụn tsínj ga'ui' sọ' aj. —Daj gataj ni sij ga'mi ducu
ni sij rian Jesús.
Nị ga'ui' ni snado dugumi nuhui rian Jesús nej.

Pedro niega a Jesús

66 Nị nne Pedro nịca' ta rian ducuá chrej huin rian daj. Ngaa nị ga'nạ'
'ngọ yun'unj xạna 'yaj sun rian chrej huin achij nịn' da aj.
67 Nị ngaa guini'i ún' nne Pedro xi'níj yan'ạn nahuin guịn sí', ngaa nị
ni'yaj sạ' ún' niquin' ún' man'an Pedro. Nị gataj ún':
—Hué rẹ' nicaj dugüi' ngạ Jesús tsínj 'nạ' xuman' Nazaret. —Daj gataj
yun'unj xạna daj gunun Pedro.
68 Sanị nun gạ'uej Pedro. Nị gataj sij:
—Nun ni'īnj sij. Nị nun ni'īnj ní' ụn sin huin a'mi rẹ' mánj. —Gataj
Pedro gunun ún'.
Nị gahui sij nẹ' chrej xẹ', nẹ' rian atuj ni ngüị. Nị gaguáj do'loj du'ua
xú'.
69 Nị ni'yaj rụhua' yún yun'unj daj Pedro. Nị gaxị'i ún' gataj ún' gunun
ni tsínj mán yu'uj daj:
—Tsínj nan huin dugüi' ni tsínj nicaj dugüi' ngạ Jesús aj. —Daj gataj ún'.
70 Sanị na'uej rụhua' yún Pedro sisị guini'i sij Jesús.
Nị ango hora le, nị gataj rụhua' yún ni tsínj mạn yu'uj daj rian Pedro:
—Xạnga' huín rẹ' 'ngọ ni tsínj daj. Daj si 'nạ' rẹ' estado Galilea. Nị a'mí
rẹ' dạj rún' a'mi ni sij aj. —Daj gataj ni sij.
71 Ngaa nị gaxị'i Pedro guta' nịca yya. Nị ga'mi quij sij. Nị gataj sij:
—Nun ni'īnj tsínj xị'i a'mi ni é rẹ' mánj. —Daj gataj Pedro gunun ni sij.
72 Ngaa nị hué hora daj gaguáj do'loj si huịj du'ua xú'.
Ngaa nị nanun ruhua Pedro si gataj Jesús gunun sij: “Asịj nun gạguaj
do'loj huịj du'ua xú', nị gạtaj rẹ' si huạ'nij si nun ni'í rẹ' man'ānj.” Hué
daj hua gataj Jesús gunun Pedro. Nị ngaa xacaj Pedro cuenta si gataj Jesús
gunun sij, nị gaco sij.

15

Jesús ante Pilato

1 Nị ngaa guẹrenga', nị 'ngọ nahuin yu' ni chrej a'nin' ngạ ni tsínj huin
achij nej, nị tsínj digyán ley nej. Nị gui'yaj ni sij 'ngọ junta ngạ ango ni

tsínj mán yu'uj daj nej. Nị gumíj ni sij sí'. Nị daga'mi dugüi' ni sij xi'í Jesús. Nị nicaj ni sij gan'anj ni sij naga'ui' ni sij sí' ra'a tsínj gụ'naj Pilato.
2 Ngaa nị nachínj snan'anj Pilato Jesús. Nị gataj sij:
—Hué rẹ' huin si-rey ni tsínj israelita ní'. —Daj gataj Pilato.
—Hué rẹ' ataj nánj. —Daj gataj Jesús gunun Pilato.
3 Nị ducu ga'mi gaquin' ni chrej a'nin' xi'í Jesús.
4 Ngaa nị nachínj snan'anj rụhua' yún Pilato Jesús. Nị gataj sij:
—Nitaj 'ngọ nuguan' nạnicaj rẹ' únj. Nị'yaj rẹ' sisị ụndaj gaquin' a'mi ni sij rian xi'í man'án rẹ' aj. —Daj gataj Pilato rian Jesús.
5 Sanị nun danicạj Jesús nị ạ 'ngọ nuguan' rian Pilato mánj. Nị xi'í daj garáj yan'anj ruhua Pilato ni'yaj sí' sij.

Jesús sentenciado a muerte

6 Nị da' gọ'ngo yo' hua 'ngọ ducuánj nico' Pilato sisị ri sí' 'ngọ tsínj nụn ducuagạ' gọ'ngo gui'yanj pascua. Danej gahuin tsínj achínj jni'yaj ni ngüị rian sij, nị guịri sí' ducuagạ'.
7 Nị nne 'ngọ tsínj gụ'naj Barrabás ducuagạ'. Nị gunun' ni dụgüi' sij ngạ ni tsínj nicaj sun. Nị ngaa gunun' ni sij, nị dagahui' ni sij níman.
8 Ngaa nị guisíj ni ngüị rian Pilato. Nị gachínj ni sij guịri Pilato 'ngọ tsínj nụn ducuagạ' dạj rún' u'yun sí' 'yaj sí'.
9 Ngaa nị gataj Pilato gunun ni sij:
—Nị huin ruhua á rẹ' sisị guịrīj si-rey ni tsínj israelita ní'. —Daj gataj Pilato.
10 Daj ga'mi Pilato xi'í si xacaj sij cuenta sisị naga'ui' ni chrej a'nin' Jesús rian sij xi'í si xicoj ruhua ni sí' ni'yaj ni sí' Jesús.
11 Sanị ducu gahuin du'ua ni ngüị, gui'yaj ni chrej a'nin' sisị guịri Pilato tsínj gụ'naj Barrabás ducuagạ'.
12 Ngaa nị gataj Pilato gunun ni sij:
—Dạj huin ruhua á rẹ' ụn sin huin guị'yā ngạ tsínj dugu'nạj ni é rẹ' si-rey ni tsínj israelita únj. —Daj gataj Pilato.
13 Ngaa nị gaguáj rụhua' yún ni sij. Nị gataj ni sij:
—Gạri rẹ' gaquíj Jesús guịnico' sij rian rugutsị, ruhua únj. —Daj gataj ni sij.
14 Sanị:
—Daj hua gaquin' gui'yaj sij únj. —Daj gataj Pilato.
Sanị nạanj gaguáj rụhua' yún ni sij. Nị gataj ni sij:
—Gạri rẹ' gaquíj Jesús guịnico' sij rian rugutsị aj. —Daj gaguáj ni sij.
15 Nị rịan gahuin ruhua Pilato sisị gạhuin 'ueé ruhua ni ngüị nị'yaj ni sij man'an sí', ngaa nị guiri sí' tsínj gụ'naj Barrabás ducuagạ'. Ngaa nị ga'ui' ni sij nne' xiráj Jesús, gui'yaj Pilato. Hué dan nị naga'ui' Pilato Jesús rian ni sij sisị gạri ni sij gaquíj sí' guịnico' sí' rian rugutsị.
16 Ngaa nị nicaj ni snado Jesús gan'anj ni sij chruhua palacio daj. Nị nahuin yu' daran' ango ni snado, gui'yaj ni sij.
17 Nị ga'níj ni sij 'ngọ atsij rian rụmi' mare xá Jesús gunun sí'. Nị run'un ni sij 'ngọ ya'ạ tanj, gui'yaj ni sij 'ngọ corona ga'níj ni sij chrạ Jesús nej aj.
18 Ngaa nị gaxị'i ni sij gaguáj ni sij. Nị gataj ni sij:
—Hua 'ueé nịn' si-rey ni tsínj israelita. —Daj gaguáj ni sij ga'mi ducu ni sij ni'yaj ni sij Jesús.
19 Ngaa nị ga'ui' ni sij 'ngọ rutsị chrạ Jesús. Nị gara sta'nunj ni sij rian sí' nej. Nị ganiquin' ráj dạcoj ni sij, nị nano'oj ni sij rian Jesús.

20 Nḭ ngaa guisíj gui'yaj ducu ni sij, ngaa nḭ guiri ni sij atsij hua rian rṵmi' mare xá Jesús. Ngaa nḭ na'níj ni sij si-gan' Jesús xá man'an sí'. Hué
dan nḭ guiri ni sij man'an sí' güenda gạri ni sij gaquíj man'an sí' guḭnico'
sí' rian rugutsḭ.

Crucifixión y muerte de Jesús

21 Nḭ huaj tsínj gṵ'naj Simón Cirene huin sí' chrej nṵngüej tsínj gṵ'naj
Alejandro ngạ Rufo 'nạ' sij nasíj sij ducuá sij gan'anj sij quij. Nḭ chran'
yun'unj ni snado sisḭ gạta sí' si-rugutsḭ Jesús.
22 Nḭ nicaj ni sij Jesús gan'anj ni sij 'ngọ yu'uj gṵ'naj Gólgota. Nḭ nuguan'
daj gata ruhuaj dacan cúj chrạ níman.
23 Nḭ ga'ui' ni sij vino gọ'o Jesús nachej dugüi'-í' ngạ gono'o yaḭ' gṵ'naj
mirra. Sanḭ nun gạ'uej Jesús gọ'o sij mánj.
24 Hué dan nḭ gari ni sij gaquíj Jesús docọ' ni sij sí' rian rugutsḭ. Ngaa nḭ
ducu ni snado sisḭ ṵn tsínj gạhui sạ' nḭcaj ni sij si-gan' Jesús gạn'anj sij.
25 Nḭ guisíj ga ṵn nḭgan' ngaa gari ni sij gaquíj Jesús docọ' ni sij rian
rugutsḭ sí'.
26 Nḭ garun ni sij letra chrạ rugutsḭ ṵn xḭ'i huin dagahui' ni sij. Nḭ letra
daj ataj: “Si-rey ni tsínj israelita.” Da'nga' daj garun ni sij.
27 Nḭ docọ' ni sij yahuij tsínj rian yahuij rugutsḭ. Nḭ tsínj tṵ huin nṵngüej
sí'. Nḭ nico' ngọj ra'a sạ' Jesús, nḭ angoj ra'a rọtsi sij.
28 Ngaa nḭ gahuin yya dạj rún' gataj si-nṵguan' Yan'anj: “Nḭ gahuin sij
dạj rún' huin 'ngọ tsínj 'yaj gaquin'.” Daj gataj si-nṵguan' Yan'anj.
29 Nḭ ga'mi quij ni ngüḭ gachin. Nḭ dugunun ni sij chrạ ni sij. Nḭ gataj ni
sij:
—Hué rẹ' huin si dṵguane nuhui nico, nḭ huạ'nij guẹ güi nạgui'yaj rṵhua'
yún rẹ', atáj rẹ' ní'.
30 Gạnacaj rẹ' man'án rẹ'. Nḭ gạnanij rẹ' rian rugutsḭ aj. —Hué daj gataj
ni ngüḭ rian Jesús.
31 Nḭ hué 'ngọ nuguan' daj ga'mi ducu ni chrej a'nin' ngạ ni maestro
digyán ley. Nḭ gataj ni sij:
—Nacaj sij ango ni ngüḭ. Sanḭ na'ue gạnacaj sij man'an sij mánj.
32 Nḭ hué sij huin Cristo ní'. Nḭ hué sij huin si-rey ni tsínj israelita ní'.
Nạnij sij rian rugutsḭ, nḭ guḭni'i né'. Nḭ gṵxuman ruhua né' nḭ'yaj né'
man'an sij. —Daj gataj ni sij ga'mi ducu ni sij ni'yaj sij man'an Jesús.
Nḭ da nṵngüej tsínj nico' rian rugutsḭ xi'níj Jesús ga'mi quij nṵngüej sij
rian Jesús nej aj.
33 Nḭ ngaa guisíj gaxṵj, nḭ gahuin rṵmi' rian daran' xungüḭ. Nḭ gahuin
rṵmi' da' ga huạ'nij di'nḭ.
34 Nḭ hué hora daj nḭ gaguáj nucuaj Jesús. Nḭ gataj sij:
—Eloi, Eloi, lama sabactani —nḭ snan'anj man'an sij ruhuaj gata:
Dan'anj man'ānj, Dan'anj man'ānj, ṵn sin huin, nḭ dunáj rẹ' urīnj únj.
Daj huin ruhuaj gata nuguan' daj.
35 Nḭ gunun gọ'ngo ni tsínj niquin' yu'uj daj si gataj Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ'yaj á rẹ'. Aquínj sij gạ'na' tsínj gṵ'naj Elías aj. —Daj gataj ni sij.
36 Ngaa nḭ gunánj 'ngọ ni sij. Nḭ gutáj sij nnee vino yṵ rian gachij. Nḭ
guta' sij gachij daj chrạ 'ngọ chrun riạnj. Nḭ dugüin' sij gachij daj du'ua
Jesús sisḭ gọ'o sí'. Nḭ gataj sij:
—Dṵnaj á rẹ'. Nḭ guḭni'í' sisḭ gạ'na' yya tsínj gṵ'naj Elías dḭnij sí' sij rian
rugutsḭ aj. —Daj gataj tsínj daj.

37 Sanḭ gaguáj nucuaj Jesús. Nḭ gahui' sij.
38 Nḭ 'ngọ tsitsi' huḭj dasu atsij nico' chruhua nuhui nico da' chraj ngạ da' xi'ij.
39 Nḭ niquin' 'ngọ snado centurión dugumi sij nẹ' rian Jesús. Nḭ ngaa guini'i sij dạj gahuin ngaa gahui' Jesús, nḭ gataj sij:
—Xạnga' nḭ hué tsínj nan huin da'níj Yan'anj anj. —Daj gataj sij.
40 Nḭ niquin' gạn' ga'ḭ ni yun'unj xạna ni'yaj ne Jesús. Nḭ scanij ne niquin' María Magdalena nej, María nni Jacobo tsínj dạni nej, ngạ jnánj sí' José nej, Salomé nej.
41 Nḭ ngaa gachéj Jesús yu'uj gụ'naj Galilea, nḭ guinico' ni yun'unj xạna daj rụcu sí'. Nḭ chracuij ni yun'unj daj man'an sí'. Nḭ niquin' nico ango da'aj ni yun'unj xạna nej. Nḭ guinicaj dugüi' ne ngạ Jesús ngaa gan'anj sí' xuman' Jerusalén.

Jesús es sepultado

42 Ngaa nḭ ruhua guinḭ güi daj güi ngaa gui'yaj xugüi ni ngüḭ israelita xi'í a'yoj güi naránj ruhua ni sij.
43 Ngaa nḭ ga'nạ' 'ngọ tsínj gụ'naj José huin tsínj 'nạ' xuman' Arimatea. Nḭ hué sij huin 'ngọ tsínj sạ'. Nḭ nicaj sun sij nne sij junta. Nḭ ana'uij sij si gạ'na' Yan'anj guḭnicaj sunj rian ni ngüḭ. Ngaa nḭ guisíj ruhua sij gan'anj sij rian nne Pilato gachínj sij níman Jesús.
44 Nḭ gara yan'anj ruhua Pilato sisḭ hua gahui' Jesús. Ngaa nḭ gaquínj sij gạ'na' snado centurión rian sij. Nḭ nachínj snan'anj sij sí' sisḭ hua yya gahui' Jesús.
45 Nḭ ngaa nata' snado centurión sisḭ hua gahui' Jesús, ngaa nḭ naga'ui' Pilato níman Jesús ra'a José.
46 Nḭ guiránj José 'ngọ atsij manta. Nḭ nanij sij Jesús rian rugutsḭ. Nḭ chri'yanj sij atsij daj xiráj níman Jesús. Nḭ gurúj sij níman chruhua 'ngọ huej rian achin' ni sij níman. Daj si hua gaya' ni sij huej daj. Nḭ naránj sij yej xxi rian huej daj.
47 Nḭ ni'yaj María Magdalena ngạ María nni José rian gurúj ni sij chruhua yu'uj níman Jesús.

16

La resurrección

1 Nḭ ngaa gachin güi naránj ruhua ni tsínj israelita, nḭ gan'anj María Magdalena ngạ María nni Jacobo nej, Salomé nej, guiránj ne gasiti guin' dạj gạri ne níman Jesús.
2 Nḭ ngaa ruhua guẹrenga' nḭgan' acuan' güi gudungu, ngaa nḭ gan'anj ni yun'unj xạna daj rian yu'uj gachin' ni sij níman. Nḭ hua niquin' güi.
3 Nḭ gataj anin' ne rian ni dụgüi' ne:
—Nḭ ụn tsínj gạ'nej yej xxi hua ránj rian yu'uj únj. —Daj gataj anin' ne gunun ni dụgüi' ne.
4 Sanḭ ngaa ni'yaj anin' ne, nḭ guini'i ne sisḭ nitaj si ngaj yej xxi daj rian ngaj gạ mánj.
5 Nḭ ngaa gatúj ne chruhua yu'uj daj, nḭ guini'i ne nne 'ngọ tsínj yạn. Nḭ nụn sij 'ngọ atsij xạcan gạtsi. Nḭ nne sij nẹ' chrej ra'a sạ' ni ngüḭ daj. Nḭ guxu'ui' ne.
6 Sanḭ gataj man'an sij:

—Sḭ guxu'ui' anin' é rẹ' mánj. Nano' anin' é rẹ' Jesús tsínj 'nạ' xuman' Nazaret huin tsínj guinico' rian rugutsḭ. Hua ganá'nij sij. Nitaj si ngaj si yu'uj nan gạ mánj. Nḭ'yaj anin' é rẹ' rian gachin' ni sij sí'.
7 Nḭ güḭj gạtaj snan'anj anin' é rẹ' gụnun ni tsínj nico' Jesús ngạ Pedro nej: "Gạn'anj sini Jesús estado Galilea. Nḭ yu'uj daj guḭni'i ni é rẹ' sí' dạj rún' gataj sí' gunun ni é rẹ'." —Daj gataj tsínj daj gunun ni yun'unj xạna.
8 Ngaa nḭ gahui ni yun'unj xạna daj rian yu'uj. Nḭ gunánj anin' ne gan'anj ne xi'í si guxu'ui' ne. Nḭ dri'i ne. Nḭ nun ga'mi ne nḭ ạ 'ngọ nuguan' rian nḭ ạ 'ngọ ni güḭ xi'í si xu'ui' ne.

Jesús se aparece a María Magdalena

9 Nḭ ngaa ganá'nij Jesús nḭgan' güi gudungu, ngaa nḭ narugüi' sini yạn sij rian María Magdalena. Nḭ hua guiri Jesús ichij nanẹ xḭ'i chruhua cúj niman yun'unj xạna daj.
10 Nḭ gan'anj nạta' ún' rian ni tsínj nicaj dugüi' ngạ Jesús. Nḭ mạn ni tsínj daj nani ruhua ni sij. Nḭ aco ni sij xi'í Jesús.
11 Nḭ ngaa gunun ni sí' sisḭ hua nḭ'na' Jesús guini'i María Magdalena, sanḭ nun gụxuman ruhua ni sij.

Jesús se aparece a dos de sus discípulos

12 Nḭ nẹ' rụcu dọj, nḭ ganahuin nḭni Jesús narugüi' sij rian huḭj tsínj nico' sij huaj nụngüej sí' guḭsij sí' quij.
13 Nḭ gan'anj nạta' nụngüej sí' rian ango ni tsínj nico' Jesús. Sanḭ nun gụxuman ruhua ni sij si gataj nụngüej sí' nej.

Jesús comisiona a los apóstoles

14 Nḭ nẹ' rụcu, nḭ narugüi' Jesús rian xạn ni tsínj nico' sij. Nḭ nne ni tsínj daj rian mesa. Nḭ chran' Jesús ni sij xi'í si tsínj nun gụxuman ruhua huin ni sij. Daj si nun gụxuman ruhua ni sij si-nụguan' ni tsínj hua guini'i man'an sí' ngaa hua ganá'nij man'an sí' aj.
15 Nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Gạn'anj a ni é rẹ' nḭn' gạchra' chruhua xungüḭ. Nḭ nạta' ni é rẹ' si-nụguan'ānj nuguan' sạ' rian daran' ni güḭ aj.
16 Nḭ ni güḭ gụxuman ruhua si-nụguan'ānj, nḭ gạta' nnee ni sij, ngaa nḭ nạcaj Yan'anj man'an ni sij. Sanḭ ni güḭ nạ'uej ruhua gụxuman ruhua si-nụguan'ānj, nḭ gạhuin ni sij castigo nḭganj nḭn', guḭ'yaj Yan'anj anj.
17 Nḭ hué nan huin si sạ', guḭ'yaj ni güḭ gụxuman ruhua nḭ'yaj man'ānj. Guḭri ni sij nanẹ xḭ'i niman ni güḭ xi'í si gạ'mi ni sij si-xugüi man'ānj. Nḭ gạ'mi ni sij snan'anj nạca, snan'anj nun ni'i man'an ni sij.
18 Nḭ guḭda'a ni sij xucuáj huee, sanḭ nitaj si guḭ'yaj xú' ni sij mánj. Nḭ gạ'ue si gọ'o ni sij veneno, sanḭ nitaj si guḭran' ni sij sayun mánj. Nḭ gụta' ni sij ra'a ni sij xiráj ni güḭ a'nan'. Nḭ nạhuin ni sí' nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

La ascensión

19 Nḭ ngaa guisíj ga'mi Señor Jesús nuguan' daj, nḭ ganahui sij xata' nạn' sij. Nḭ nahuin ra'a Yan'anj sij. Nḭ gan'anj gạne sij chrej ra'a sạ' man'an Yan'anj.
20 Nḭ gahui ni tsínj nico' Jesús gan'anj ni sij daran' ni xuman'. Nḭ nata' ni sij nuguan' sạ' rian daran' ni güḭ. Nḭ chracuij Señor ni sij nata' ni sij. Nḭ xi'í si sạ' nico gui'yaj ni sij, nḭ xacaj ni güḭ cuenta sisḭ xạnga' si-nụguan' Jesús. Amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGÚN SAN LUCAS

Dedicatoria a Teófilo

1 Hua ga'ḭ ni tsínj gahuin ruhua gạrun rian yanj xi'í si dạj gahuin scanij né'.
2 Nḭ garun ni sij nuguan' daj dạj rún' digyán ni tsínj guini'i daran' si gui'yaj Jesús asḭj sini yạn. Nḭ ga'mi ni sí' si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ, gui'yaj Jesús. Nḭ gunun ni únj nuguan' digyán ni tsínj daj.
3 Hué dan nḭ gan'anj xạcaj sạ' man'ānj cuenta xi'í daran' si gahuin asḭj gaxḭ'i si-nụguan' Jesús. Nḭ gani ruhuāj sisḭ dugu'nạj huin gạrūnj 'ngọ yanj gạya rẹ' huín rẹ' Teófilo, tsínj sạ' nḭn' ruhua. Nḭ huin ruhuāj nạta' nḭca yyāj da' gọ'ngo ni nuguan' xi'í daran' ni nuguan' gahuin daj.
4 Ngaa nḭ gạ'ue gạhuin yya ruhuá rẹ' sisḭ xạnga' nuguan' digyán ni sij rián rẹ'.

Anuncio del nacimiento de Juan

5 Nḭ ngaa gane rey Herodes estado Judea, nḭ nne 'ngọ chrej gụ'naj Zacarías. Nḭ nico' sij xi'nin' gụ'naj Abías. Nḭ nicạ sij gụ'naj Elisabet huin unj da'nḭ si'nḭ chrej Aarón gane sí' asḭj ná.
6 Nḭ hua nḭca niman nụngüej nicạ tsínj daj rian Yan'anj. Nḭ dagahuin sạ' nụngüej nicạ sij daran' sun a'nin' Señor rian né'. Nḭ nitaj gaquin' da'ui nụngüej sij mánj.
7 Sanḭ nitaj da'níj nụngüej sij si yatin Elisabet. Nḭ achij nụngüej sij nej.
8 Nḭ ngaa natúj xi'nin' nico' Zacarías gui'yaj sun ni sij rian Yan'anj,
9 nḭ hua 'ngọ güi guiri' ní'yanj Zacarías gatúj sí' chruhua si-nuhui Yan'anj gutin' sí' siquíj gạca-á'. Daj si da'nga' daj hua ducuánj nicaj ni sij.
10 Nḭ da hua guẹ aca siquíj daj, nḭ achínj jni'yaj daran' ni ngüḭ rian Yan'anj mán nẹ' xẹ'.
11 Ngaa nḭ gurugüi' 'ngọ ángel 'nạ' rian Señor rian Zacarías. Nḭ niquin' ángel daj nẹ' ra'a sạ' nna aca siquíj.
12 Nḭ ngaa guini'i Zacarías ángel daj, nḭ gan'anj ruhua sij. Nḭ ducu guxu'ui' sij nej.
13 Sanḭ gataj ángel:
—Zacarías, sḭ guxu'uí' rẹ' mánj. Daj si hua gunun Yan'anj nuguan' gachínj jni'yáj rẹ' rian sij. Nḭ gạ'nga 'ngọ da'níj rẹ' guḭnicaj nicạ rẹ' Elisabet. Nḭ dụgu'naj rẹ' lij daj Juan.
14 Nḭ gạhuin niạ' ruhua man'án rẹ'. Nḭ ngaa gạ'nga lij daj, nḭ gạhuin niạ' ruhua nico ni ngüḭ.
15 Nḭ gạhuin achij da'níj rẹ' rian Yan'anj. Nḭ sḭ go'o sij vino ngạ nnee xunaj mánj. Nḭ asḭj nụn sij riqui nni sij, nḭ gạ'na' Espíritu Santo rian sij.
16 Nḭ gạnani ruhua nico ni tsínj israelita xi'í si-gạquin' ni sij. Nḭ nạnico' ni sij Dan'anj ni sij, guḭ'yaj da'níj rẹ'.
17 Hua sini da'níj rẹ' táj dian sini yạn gạ'mi sij si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ. Nḭ da rụcu gạ'na' man'an Señor. Nḭ dạj rún' hua nucuaj si-nụguan' tsínj gụ'naj Elías asḭj ná, nḭ da'nga' daj gạ'mi da'níj rẹ'. Nḭ gạn'anj nạ'mi rụhua' yún ni ngüḭ ngạ ni da'níj ni sí', guḭ'yaj sij. Nḭ gạhuin chrụn ni ngüḭ nunun. Nḭ gạche ni sí' si-chrej ni ngüḭ hua nḭca niman rian Yan'anj, guḭ'yaj

sij nej. Nḭ hué ducuánj daj guḭ'yaj xugüi sij rian ni ngüḭ sisḭ nąhuin ra'a ni sij man'an Señor. —Daj gataj ángel gunun Zacarías.
18 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Zacarías ángel. Nḭ gataj sij:
—Dąj gąhuin yya ruhuāj xi'í si-nuguan' rę' si hua achī ngą nicāj nej. —Gataj Zacarías rian ángel daj.
19 Ngaa nḭ gataj ángel daj:
—Huēj huin Gabriel tsínj niquin' rian Yan'anj. Nḭ ga'níj man'an Yan'anj gą'nāj gą'mī ngą rę'. Nḭ gątā nuguan' są' nan rián rę'.
20 Yyąj nḭ rḭan nun gu̱xuman ruhuá rę' nuguan' ga'mī rián rę', nḭ gąhuín rę' 'ngo̱ tsínj sḭ ga'ue gą'mi da gą'nga lij daj. Nḭ gąhuin yya dąj rún' gatā gunún rę' güi gani Yan'anj. —Daj gataj ángel gunun Zacarías.
21 Da hua guę da nḭ mán ni ngüḭ xę' ana'uij ni sij si gąhui Zacarías chruhua nuhui. Nḭ nachínj snan'anj ni sij man'an dugüi' ni sij u̱n sin huin, nḭ gahuin ran sí' gąhui sí' chruhua nuhui daj.
22 Ngaa nḭ ngaa gahui sij xę', nḭ na'ue gą'mi sij ngą ni ngüḭ mánj. Ngaa nḭ xacaj ni ngüḭ cuenta sisḭ gurugüi' 'ngo̱ rasu̱n guini'i sij chruhua nuhui, gui'yaj Yan'anj. Nḭ maan si digyán ra'a yu̱n sij si na'ue gą'mi sij.
23 Ngaa gachin güi gui'yaj sun Zacarías rian Yan'anj chruhua nuhui, nḭ guinąn' sij ducuá sij.
24 Ngaa síj nḭ guiri' nicą sij Elisabet 'ngo̱ lij. Nḭ u̱n'un' yahuḭ nun gahui unj ducuá unj.
25 Nḭ gataj unj gunun man'an unj: "Nḭ gui'yaj Yan'anj 'ngo̱ sinduj riānj. Nḭ güi yyąj nḭ sḭ guiri'īj si-ną'āj rian ni ngüḭ gą mánj." Daj gani ruhua man'an unj.

Anuncio del nacimiento de Jesús

26 Ngaa guisíj huątan' yahuḭ gunu̱n riqui Elisabet, nḭ ga'níj Yan'anj ángel gu̱'naj Gabriel gan'anj sí' 'ngo̱ xuman' gu̱'naj Nazaret ngaj rian estado Galilea.
27 Nḭ guisíj ángel daj rian nne 'ngo̱ yun'unj xąna yąn gu̱'naj-á' María. Nḭ hua guisíj gahuin yya xącaj 'ngo̱ tsínj gu̱'naj José man'an ún'. Nḭ huin sí' da'níj da'nḭ si'nḭ rey David.
28 Ngaa nḭ gatúj ángel daj rian nne ún'. Nḭ gataj sij:
—Hua są' nné rę' ní'. Gui'yaj Yan'anj sinduj rián rę'. Nḭ achéj Señor ngą rę'. Są' man'án rę' scanij ni yun'unj xąna, gui'yaj Yan'anj. —Gataj ángel gunun María.
29 Sanḭ ngaa guini'i unj ángel, nḭ gani huḭj ruhua unj xi'í nuguan' ga'mi sí'. Nḭ nachínj snan'anj unj man'an unj u̱n sin huin ruhuaj gata nuguan' daj únj.
30 Ngaa nḭ gataj ángel:
—María, sḭ guxu'uí' rę' mánj. Gahuin nią' ruhua Yan'anj, gui'yáj rę'. Nḭ hua gui'yaj Yan'anj 'ngo̱ sinduj rián rę'.
31 Yyąj nḭ guḭri' rę' 'ngo̱ lij gu̱nun riquí rę'. Nḭ gą'nga 'ngo̱ lij sno'o rián rę'. Nḭ dugu'naj rę' lij daj Jesús.
32 Nḭ gąhuin sij 'ngo̱ tsínj huin achij nḭn' ruhua. Nḭ gu̱'naj sij da'níj Yan'anj achij nne xata'. Nḭ gą'ui' Yan'anj achij xąnga' daj sun guḭnicaj sij rún' guinicaj sun xi sij David.
33 Nḭ da'nga' daj guḭ'yaj Yan'anj sisḭ guḭnicaj nḭganj nḭn' sij sun rian ni da'níj Jacob, huin ni sí' ni tsínj israelita. Nḭ nitaj si hua si gąnahuij sun nicaj sij mánj. —Daj gataj ángel daj gunun María.

34 Ngaa nḭ nachínj snan'anj María ángel. Nḭ gataj unj:
—Asą' gą'ue guḭri' man'ānj lij sisḭ nitaj tsínj sno'o nne ngāj únj. —Gataj María gunun ángel daj.
35 Nḭ gataj ángel gunun María:
—Gą'na' Espíritu Santo rián rę'. Nḭ gą'na' si-fuerza Yan'anj achij rián rę'. Xi'í daj gṵruj rę' 'ngǫ lij są' nḭn'. Nḭ da'níj Yan'anj gṵ'naj lij gṵruj rę' daj.
36 Nḭ dugüí' rę' Elisabet huin 'ngǫ yun'unj achij. Sanḭ guisíj huątan' yahuḭ nṵn riqui ún'. Nḭ ataj ni ngüḭ sisḭ 'ngǫ yun'unj xąna yatin huin ún'.
37 Nitaj 'ngǫ si huaj sisḭ sḭ ga'ue guḭ'yaj Yan'anj mánj. —Gataj ángel daj gunun María.
38 Ngaa nḭ gataj María:
—Huēj huin 'ngǫ yun'unj xąna 'yaj sun rian Señor. Xi'í daj nḭ gą'ue guḭ'yaj Yan'anj ngāj dąj rún' gatáj rę' gunūnj. —Daj gataj María gunun ángel.
Hué dan nḭ gahui ángel daj rian María.

María visita a Elisabet

39 Nḭ hué ni güi daj nḭ naxṵman María. Nḭ gahui unj gan'anj yoǫ unj 'ngǫ xuman' ngaj estado Judea. Nḭ hua dacuj rian gachin unj.
40 Nḭ gan'anj unj ducuá Zacarías. Nḭ gatúj unj chruhua hue'. Nḭ gataj unj gunun Elisabet:
—Hua są' nné rę' ní'. —Daj gataj María.
41 Nḭ ngaa gunun Elisabet nuguan' ga'mi María, ngaa nḭ güéj lij riqui ún'. Ngaa nḭ ga'nąʼ Espíritu Santo rian ún'.
42 Nḭ nucuaj ga'mi ún' rian María. Nḭ gataj ún':
—Gahuin 'ueé man'án rę' scanij ni yun'unj xąna, gui'yaj Yan'anj. Nḭ gahuin 'ueé lij gṵchruj rę', gui'yaj Yan'anj nej.
43 Nḭ ṵn sin huīnj si ga'nąʼ ni'yaj nni Señor riānj huín rę' únj.
44 Daj si hué guę hora gunūnj nuguan' ga'mí rę' riānj, nḭ gahuin niąʼ ruhua lij nṵn riquīj. Nḭ güéj lij nej.
45 Nḭ hua 'ueé rián rę' xi'í si guxuman ruhuá rę' si-nṵguan' Yan'anj sisḭ gąhuin yya dąj rún' gataj Yan'anj gunún rę' aj. —Daj gataj Elisabet rian María.
46 Ngaa nḭ gataj María nuguan' nan:
A'mi są' 'ueé nimānj rian Señor.
47 Nḭ gahuin niąʼ ruhua nimānj ni'i nimānj Yan'anj huin si nacaj man'ānj.
48 Daj si acaj Yan'anj cuenta xi'īj huīnj 'ngǫ yun'unj xąna niqui 'yaj sun rian Yan'anj.
Nḭ asḭj güi yyąj nḭ gą'mi są' nḭganj ni ngüḭ xi'í si hua 'ueé riānj.
49 Daj si gui'yaj Yan'anj nucuaj 'ngǫ nuguan' nico ngāj.
Nḭ są' nḭn' ruhua hua si-xugüi Yan'anj anj.
50 Nḭ nḭganj huin 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya daran' ni ngüḭ unun rianj.
51 Nḭ gui'yaj sun nucuaj Yan'anj.
Nḭ gunucuaj gui'yaj gana Yan'anj rian ni tsínj nnę.
Nḭ ganahuij nuguan' gani nnę ruhua ni sij.
52 Nḭ guiri Yan'anj ni tsínj huin achij huin ni tsínj huin rey rian hua nucuaj nne ni sí'.
Nḭ gahuin achij ni tsínj niqui, gui'yaj Yan'anj.
53 Nḭ gara są' riqui ni ngüḭ achin xi'nąʼ, gui'yaj Yan'anj.

Nị rani Yan'anj ni xuru'ue nạn' yụn ni sij.
54 Nị chracuij Yan'anj ni tsínj israelita, huin ni sij ni tsínj unánj guitsi rianj.
Nị nun guini'yun ruhua Yan'anj gahuin 'ị ruhuaj guini'ya ni tsínj daj.
55 Nị da'nga' daj hua gataj yya Yan'anj gunun Abraham ngạ ango xi né'.
Nị xi'í daj huin 'ị ruhua Yan'anj ni'ya né' nịganj xi'í si huin né' ni da'níj da'nị si'nị Abraham.
Daj gataj María.
56 Nị huạ'nij yahuị guna María ducuá Elisabet. Rún' síj nị nạn' ún' ducuá ún'.

Nacimiento de Juan el Bautista

57 Nị ngaa guisíj güi gạ'nga da'níj Elisabet, nị ga'nga 'ngọ lij sno'o, gui'yaj ún'.
58 Nị ngaa gunun ni dugüi' ún' sisị nịn' ruhua gahuin 'ị ruhua Yan'anj ni'ya ún', nị gahuin niạ' ruhua ni sij xi'í ún'.
59 Ngaa guisíj lij itụnj güi, nị ga'nạ' ni tsínj gụta' da'nga' nneẹ lij daj. Nị huin ruhua ni sij dụgu'naj ni sij lij rún' gụ'naj chre-é' Zacarías.
60 Sanị gataj nni lij daj:
—Sị ga'ue mánj. Si-xugüi lij nan huin Juan. —Daj gataj nni lij.
61 Ngaa nị gataj ni sij:
—Nị ạ 'ngọ ni dugüí' rẹ' nitaj si gụ'naj da mánj. —Gataj ni sij.
62 Ngaa nị nachínj snan'anj ra'a yụn ni sij chrej lij daj sisị guịni'i ni sij dạj dụgu'naj sí' lij daj.
63 Ngaa nị gachínj chrej lij daj 'ngọ ruguechra' le gạrun sí'. Nị garun sí': "Juan gụ'naj si-xugüi lij." Daj garun sí'. Nị gahuin yan'anj ruhua daran' ni sij xi'í nuguan' daj.
64 Ngaa nị 'ngọ hora nị ga'ue ga'mi Zacarías. Nị gaxị'i sí' ga'mi sạ' 'ueé sí' rian Yan'anj.
65 Nị gara yan'anj ruhua daran' ni ngüị nne nịchrun' xi'í si guiran' Zacarías. Nị gunun daran' ni ngüị mán nịn' gạchra' ni dacan estado Judea xi'í ni nuguan' daj.
66 Nị ga'níj daran' ni ngüị gunun ni nuguan' daj chruhua cúj niman ni sij. Nị nachínj snan'anj ni sij ni man'an dugüi' ni sij. Nị gataj ni sij: "Nị ụn tsínj gạhuin lij da únj." Gataj ni sij. Daj du'ua ni sij xi'í si gui'yaj sạ' 'ueé Yan'anj ngạ lij daj.

Profecía de Zacarías

67 Nị ga'nạ' 'ueé Espíritu Santo rian chrej lij daj huin tsínj gụ'naj Zacarías. Nị gataj sij:
68 Gạ'mi sạ' né' rian Señor huin Dan'anj ni tsínj israelita.
Daj si ga'nạ' nị'yaj sij ni tsínj nico' sij.
Nị ga'nạ' nạcaj sij ni sí'.
69 Nị ga'níj Yan'anj 'ngọ tsínj nucuaj ga'nạ' nạcaj yụn' huin sí' 'ngọ da'nị si'nị David.
Nị David huin 'ngọ tsínj gunánj guitsi rian Yan'anj.
70 Nị da'nga' daj gataj ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj, gui'yaj Yan'anj asị̄j ngaa ná.
71 Nị nacaj Yan'anj né' rian ni tsínj unun' ngạ né' ngạ rian daran' ni tsínj nun huin xạn' ruhua ni'yaj né' nej.

72 Nḭ da'nga' daj gạhuin 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya ni xi né' dạj rún' gataj yya
sij rian ni sí'.
Nḭ nạnun ruhua Yan'anj dạj gui'yaj yya sij nuguan' sạ' ngạ ni sí' nej.
73-74 Nḭ ga'mi nḭca yya Yan'anj rian xí' Abraham sisḭ gạhuin ní'nij né' rian
ni tsínj unun' ngạ né', guḭ'yaj Yan'anj.
Ngaa nḭ sḭ guxu'ui' né' guḭ'yaj sun né' rian Yan'anj.
75 Nḭ gạhuin sạ' niman né' rian Yan'anj.
Nḭ gạhuin nḭca niman né' daran' güi guḭman né'.
Daj gataj Zacarías.
76 Ngaa nḭ gaxḭ'i Zacarías ga'mi sij rian da'níj sij. Nḭ gataj sij:
Nḭ gạhuin sọ' 'ngọ tsínj gạ'mi sini si-nụguan' Yan'anj achij nne xata' asḭj
nun gạ'na' man'an Señor.
Nḭ guḭ'yaj xugüí rẹ' si-chrej man'an Señor.
77 Nḭ dḭgyán sọ' rian ni ngüḭ nico' Señor sisḭ nicaj sij niman nico xi'í si-
gạquin' ni sí'.
Ngaa nḭ gạ'ue xạcaj ni sí' cuenta sisḭ nạcaj Yan'anj ni sí'.
78 Nḭ da'nga' daj gạhuin si huin 'ḭ nḭn' ruhua Yan'anj ni'ya né'.
Nḭ dạj rún' xiguḭn 'yaj güi nẹ' nḭgan', nḭ da'nga' daj guḭxiguin chruhua
niman né', guḭ'yaj Yan'anj ngaa gạ'na' Señor nẹ' xata' rian né' aj.
79 Nḭ guḭxiguin rian ni ngüḭ mán rian rụmi' huin ni ngüḭ xu'ui' xi'í si gạhui'
ni sij.
Ngaa nḭ gạhuin din'inj rian né' gạche né', guḭ'yaj Yan'anj.
Daj gataj Zacarías rian da'níj sij.
80 Ngaa nḭ gachij lij daj. Nḭ gahuin nucuaj niman sij. Nḭ gane sij quij
qui'yanj nạco da' güi gaxḭ'i sij nata' sij si-nụguan' Yan'anj rian ni tsínj
israelita.

2

Nacimiento de Jesús

1 Hué ni güi daj nḭ ga'nin' rey gụ'naj Augusto César sun rian ni tsínj mán
nḭn' gạchra' chruhua xungüḭ sisḭ nạchi nicaj ni sij 'ngọ yanj censo.
2 Nḭ tsínj gụ'naj Cirenio gahuin gobernado gane sí' estado Siria ngaa
gui'yaj sini yạn ni sij yanj censo daj.
3 Nḭ gan'anj daran' ni ngüḭ xánj ni sij gụta' ni sij si-xugüi ni sij rian yanj.
4 Ngaa nḭ gahui José xuman' Nazaret xuman' ngaj estado Galilea. Nḭ
gachin sij xuman' Belén, xuman' ngaj estado Judea huin rian ga'nga rey
David. Daj si huin Jesús da'níj da'nḭ si'nḭ sí'.
5 Nḭ gan'anj gụta' nụguan'an sij si-xugüi sij ngạ María rian yanj. Nḭ huin
ruhua nụngüej sij xạcaj nụngüej sij dugüi' sij. Nḭ nụn riqui man'an ún'.
6 Nḭ ngaa gane nụngüej sij xuman' Belén, nḭ guisíj güi gạ'nga lij, guḭ'yaj
María.
7 Nḭ ga'nga 'ngọ lij xạhua', gui'yaj María huin-ín' lij sno'o. Nḭ chri'yanj
ún' atsij lij daj. Nḭ ga'níj ún' chruhua rịọ xa xucu si nitaj si hua ní'nij 'ngọ
lugua guna nụngüej sij chruhua mesón.

Los ángeles y los pastores

8 Nḭ nḭchrun' xuman' Belén daj, nḭ mán ni tsínj dugumi dán ni sij xachij.
9 Ngaa nḭ gurugüi' 'ngọ si-ángel Yan'anj rian ni sij. Nḭ guixiguḭn 'ngọ
yan'ạn ganicạj xi'níj ni sij, gui'yaj Yan'anj nej. Nḭ ducu guxu'ui' ni sij.
10 Sanḭ gataj ángel gunun ni sij:

—Sḭ guxu'ui' ni é rẹ' mánj. Daj si nḭcā 'ngọ nuguan' sạ' 'nāj rian ni é rẹ'. Nḭ gạhuin nią' nḭn' ruhua daran' ni ngüḭ, guḭ'yaj nuguan' nan.
11 Yyaj nḭ ga'nga 'ngọ lij xánj David huin sij Cristo. Nḭ gạnacaj sij ni ngüḭ. Nḭ huin sij Señor nej.
12 Nḭ hué nan huin 'ngọ da'nga' si dạj gạ'ue nạri' ni é rẹ' lij daj. Nḭ nạri' ni é rẹ' lij daj chruhua rịọ xa xucu. —Gataj ángel gunun ni tsínj dugumi xachij daj.
13 Nḭ hué 'ngọ hora guẹ daj, nḭ gurugüi' nico ni ángel mán xata' nḭchrun' rian ángel daj. Nḭ ga'mi sạ' ni sij rian Yan'anj. Nḭ gataj ni sij:
14 Gạ'mi sạ' 'ueé né' rian Yan'anj achij nne xata'.
Nḭ gạhuin din'inj chruhua ni ngüḭ huin ni ngüḭ hua sạ' niman.
Daj gataj ni ángel daj.
15 Nḭ ngaa nạn' ni ángel xata', nḭ gaxḭ'i ga'mi ni tsínj dugumi xachij gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij:
—Gạn'anj né' xuman' Belén guḭni'i né' si gahuin dạj rún' gataj Señor gunun né'. —Daj gataj ni sij.
16 Hué dan nḭ gan'anj yoọ ni sij, nḭ nari' ni sij María ngạ José. Nḭ nari' ni sij lij nụn-ún' chruhua rịọ xa xucu.
17 Nḭ ngaa guini'i ni sij lij, ngaa nḭ nata' ni sij nuguan' ga'níj Yan'anj rian ni sij xi'í lij rian ni ngüḭ mán yu'uj daj.
18 Nḭ gahuin yan'anj ruhua daran' ni ngüḭ gunun nuguan' nata' ni tsínj dugumi xachij daj.
19 Nḭ ga'níj María daran' nuguan' daj chruhua cúj niman unj. Nḭ gani sạ' ruhua unj xi'í si gui'yaj sạ' Yan'anj ngạ unj.
20 Hué dan nḭ guinạn' ni tsínj dugumi xachij daj. Nḭ ga'mi sạ' 'ueé ni sij rian Yan'anj xi'í daran' ni nuguan' gunun ni sij ngạ si guini'i ni sij. Daj si rún' gataj ángel, nḭ da'nga' daj gahuin daran' anj.

Presentación de Jesús en el templo

21 Nḭ ngaa gachin itụnj güi, nḭ guta' ni sij da'nga' nneẹ lij daj. Nḭ dugu'nạj ni sij lij Jesús si hua gataj ángel rian María sisḭ da'nga' daj gụ'naj lij daj asḭj nun gahuin guiri' ún' lij daj.
22 Nḭ ngaa guisíj ni güi ganahuin sạ' María rún' ataj nḭca si-ley Moisés, nḭ nicaj nụngüej sij lij gan'anj sij xuman' Jerusalén nạga'ui' nụngüej sij lij daj rian Señor.
23 Nḭ da'nga' daj gui'yaj nụngüej sij si hua nḭca yya rian si-ley Señor sisḭ gọ'ngo da'níj ni ngüḭ israelita tsínj xạhua' gạhuin si'yaj Señor.
24 Nḭ gan'anj gạ'ui' nụngüej sij xucu rian Yan'anj dạj rún' ga'nin' si-ley Señor sun rian ni tsínj israelita. Nḭ gạ'ue gạ'ui' ni sij huḭj xu'mạn, asḭ gạ'ue gạ'ui' ni sij huḭj gucụ nej.
25 Nḭ ngaa daj nne 'ngọ tsínj gụ'naj Simeón xuman' Jerusalén. Nḭ 'ngọ tsínj 'yaj nḭca huin sij. Nḭ nico' 'ueé sij Yan'anj nej. Nḭ ana'uij sij si gạnani ni ngüḭ israelita, guḭ'yaj Yan'anj. Nḭ nne Espíritu Santo ngạ sij nej.
26 Nḭ hua gataj Espíritu Santo rian tsínj daj sisḭ sḭ gahui' sij dạ guḭni'i yya sij tsínj sạ' gạ'nij Señor rian ni ngüḭ.
27 Nḭ ga'níj Espíritu Santo gạn'anj sij nuhui nico. Nḭ nicaj José ngạ María lij Jesús gatúj nụngüej sij chruhua nuhui nej. Nḭ huin ruhua nụngüej sij guḭ'yaj nụngüej sij xi'í Jesús dạj rún' ga'nin' si-ley Yan'anj sun rian ni tsínj israelita.

28 Ngaa nḭ gana'yanj Simeón lij Jesús. Nḭ ga'mi sạ' 'ueé sij rian Yan'anj.
Nḭ gataj sij:
29 Yyạj nḭ guisíj yya dạj rún' gatáj rẹ' riānj.
Ngaa nḭ gạ'ue rḭqui rẹ' sisḭ gạhui' din'īn huīnj 'ngọ tsínj 'yaj sun rián rẹ',
Señor.
30 Daj si hua guini'īnj sisḭ ga'nạ' tsínj gạnacaj ni únj.
31 Nḭ gui'yáj rẹ' daj rian daran' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ nan.
32 Nḭ dạj rún' huin 'ngọ yan'ạn xiguḭn, da'nga' daj gạhuin lij nan rian ni
ngüḭ 'nạ' anéj chrej.
Nḭ gạ'mi sạ' ni ngüḭ xi'í ni únj, ni tsínj israelita, guḭ'yaj sij nej.
Daj si nico' ni únj man'án rẹ'.
Daj gataj Simeón gunun Yan'anj.
33 Nḭ gahuin yan'anj ruhua José ngạ María si gataj Simeón xi'í lij Jesús.
34 Ngaa nḭ gachínj jni'yaj Simeón rian Yan'anj sisḭ gạhuin 'ueé rian anin'
sij, guḭ'yaj Yan'anj. Nḭ gataj sij gunun María huin unj nni Jesús:
—Ngaa gạchij lij nan, nḭ gụnun' nico ni ngüḭ israelita xi'í sí'. Nḭ gạ ni'ya
ni sij nej. Sanḭ gụxuman ruhua ango da'aj ni sij nḭ'yaj ni sij sí'. Sanḭ gạ'mi
xḭ'i ni tsínj unun' ngạ sí' xi'í sí'.
35 Da'nga' daj gạ'ue guḭni'i né' dạj hua niman nico ni ngüḭ, guḭ'yaj sí'. Nḭ
ducu guḭran' niman man'án rẹ' sayun xi'í sij nej. —Gataj Simeón gunun
María.
36 Nḭ nne 'ngọ yun'unj xạna achij ga'mi si-nụguan' Yan'anj, gụ'naj ún'
Ana. Nḭ huin ún' da'níj tsínj gụ'naj Fanuel. Nḭ huin sí' xi'nin' gụ'naj Aser.
Nḭ achij nḭn' ruhua ún'. Nḭ hua le xacaj ún' tsínj sno'o. Nḭ gane nụngüej
nicạ ún' ichḭj yo', nḭ gahui' sí'.
37 Nḭ gahuin ún' yun'unj mmij gạn'anj xia gạn'anj yo'. Nḭ nitaj si 'yaj ún'
gahui ún' chruhua nuhui. Nḭ nugüi nḭgan' gui'yaj sun ún' rian Yan'anj. Nḭ
gui'yaj ún' ayuno. Nḭ gachínj jni'yaj ún' rian Yan'anj nej.
38 Nḭ hué guẹ hora daj guisíj ún'. Nḭ gaxḭ'i ún' naga'ui' ún' si guruhua
Yan'anj. Nḭ ga'mi ún' xi'í lij Jesús rian daran' ni ngüḭ mán ana'uij sisḭ nạcaj
Yan'anj ni ngüḭ mán xuman' Jerusalén.

El regreso a Nazaret

39 Nḭ ngaa guisíj dagahuin nụngüej nicạ José daran' si ga'nin' si-ley Señor
rian ni ngüḭ israelita, ngaa nḭ nạn' nụngüej sij xánj sij xuman' Nazaret,
huin xuman' ngaj estado Galilea.
40 Nḭ gachij lij Jesús. Nḭ gahuin nucuaj sij. Nḭ gahuin chrụn sạ' sij si sḭca'
chrạ sij. Nḭ gui'yaj Yan'anj sinduj rian sij.

El niño Jesús en el templo

41 Nḭ daran' yo' huan'anj nụngüej nicạ José gui'yanj pascua xuman'
Jerusalén.
42 Nḭ ngaa guisíj Jesús xụhuij yo', ngaa nḭ gan'anj anin' sij gui'yanj daj si
da'nga' daj hua si-costumbre ni sij.
43 Ngaa guisíj gachin gui'yanj, nḭ huaj nạn' José ngạ María nasíj nụngüej
sij ducuá sij. Nḭ gunáj tsin' Jesús xuman' Jerusalén. Sanḭ nun xacaj
nụngüej sij cuenta.
44 Nḭ rḭan gani ruhua nụngüej sij sisḭ huaj Jesús scanij ni dugüi' sij, nḭ
gachéj nụngüej sij nugüi. Hué dan nḭ nano' nụngüej sij scanij ni dugüi'ij.
45 Nḭ ngaa na'ue nạri' nụngüej sij Jesús, nḭ nanicạj rụhua' yún sij
Jerusalén nano' nụngüej sij.

46 Nḭ gachin huạ'nij güi da nari' nụngüej sij Jesús chruhua nuhui, nne
sí' dạni ni tsínj digyán ley unun sí' si a'mi ni sij.
47 Nḭ gahuin yan'anj ruhua daran' ni sij ngaa gunun ni sij nuguan' sạ'
ga'mi Jesús. Daj si chrụn sạ' sí', ruhua ni sij.
48 Nḭ ngaa guini'i chre ngạ nni, nḭ gan'anj ruhua nụngüej sij. Nḭ gataj
nni Jesús gunun sí':
—Da'ní', nḭ ụn sin huin, nḭ 'yáj sọ' nánj únj. Chré sọ' ngạ man'ānj nano'
únj sọ'. Nḭ huéj ta' ata' niman nụngüej únj chré sọ' nano' únj sọ' aj. —Daj
gataj nni Jesús.
49 Sanḭ gataj Jesús:
—Nḭ ụn sin huin nḭ nano' nụngüej é rẹ' yūnj únj. Nun ni'i nụngüej é rẹ'
sisḭ hua niạn guḭ'yaj sūnj si-sun chrē ạ'. —Daj gataj Jesús.
50 Sanḭ nun gara da'nga' ruhua nụngüej nicạ sij si gataj Jesús.
51 Ngaa nḭ nanicạj Jesús nạn' sí' ngạ nụngüej sij xuman' Nazaret. Nḭ
dagahuin sí' daran' si ataj nụngüej sij. Nḭ ga'níj nni Jesús ni nuguan' sạ'
daj cúj niman unj.
52 Nḭ gachij Jesús gahuin sij tsínj. Nḭ gahuin chrụn sạ' sij. Nḭ garan'
ruhua Yan'anj ni'ya sij. Nḭ garan' ruhua ni ngüḭ ni'yaj ni sij Jesús nej.

3

Predicación de Juan el Bautista

1 Nḭ ngaa guisíj xḭnun' yo' ga'nin' rey gụ'naj Tiberio César sun, nḭ huin
tsínj gụ'naj Poncio Pilato gobernado estado Judea. Nḭ tsínj gụ'naj Herodes
ga'nin' sun estado Galilea. Nḭ jnánj sij Felipe ga'nin' sun estado Iturea ngạ
Traconite. Nḭ ga'nin' tsínj gụ'naj Lisanias sun estado Abilinia.
2 Nḭ nụngüej chrej a'nin' huin Anás ngạ Caifás. Nḭ hué ni güi daj, nḭ
riqui Yan'anj si-nụguan'anj rian tsínj gụ'naj Juan ngaa gachéj sí' riqui quij
qui'yanj nạco huin sí' da'níj Zacarías.
3 Nḭ gachéj Juan daran' yu'uj ngaj nḭchrun' du'ua xinéj nnee gụ'naj
Jordán. Nḭ gataj sij gunun ni ngüḭ sisḭ gạnani ruhua ni sij xi'í si-gạquin' ni
sij. Nḭ nạnico' ni sij Yan'anj. Nḭ gạta' nnee ni sij. Ngaa nḭ gạ'ue guḭnicaj
Yan'anj niman nico xi'í si-gạquin' ni sij nej. Daj gataj Juan.
4 Nḭ da'nga' daj gahuin dạj rún' ataj nuguan' garun tsínj gụ'naj Isaías
'ngọ tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj xạnga' asḭj ná. Nḭ hué nan huin si
garun sí':
Unun né' si-nạne 'ngọ tsínj a'mi nucuaj 'ngọ yu'uj qui'yanj nạco aj.
Nḭ ataj sí' sisḭ nạgui'yaj xugüi né' si-chrej Señor.
Nḭ nạgui'yaj nḭca né' niman né' xi'í si gạ'na' Señor rian né'.
5 Nḭ nạgui'yaj nḭca né' rian atúj ga'man.
Nḭ gạ'ne né' dacan sisḭ nạhuin nḭca chrej daj.
Nḭ nạgui'yaj nḭca né' chrej cuyụ daj nej.
Nḭ nạgui'yaj ta né' rian chrej quij hua ta nej aj.
6 Nḭ guḭni'i daran' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ dạj nạcaj Yan'anj né'.
Daj garun Isaías xi'í Juan asḭj ná.
7 Nḭ guisíj nico ni ngüḭ rian Juan xi'í si huin ruhua ni sij gạta' nnee ni
sij, guḭ'yaj Juan. Nḭ gataj sí' gunun ni sij:
—Da'níj xucuáj huin a ni é rẹ' aj. Nḭ ụn tsínj gataj chrụn rian a ni é rẹ'
sisḭ gụnánj a ni é rẹ', nḭ gạnani a ni é rẹ' rian castigo nico, guḭ'yaj Yan'anj
únj.

8 Sisḭ hua yya gahuin sạ' niman án rẹ', ngaa nḭ gạn'anj guḭ'yaj á rẹ' dạj
rún' 'yaj ni ngüḭ gahuin sạ' niman anj. Nḭ sḭ gani ruhua á rẹ' sisḭ xi'í si
da'níj Abraham huin a ni é rẹ', ngaa nḭ nitaj gaquin' da'ui a ni é rẹ' mánj.
Daj si atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ yej ngaj nan, nḭ gạ'ue guḭ'yaj Yan'anj da'níj
Abraham.
9 Nḭ ạ hua chrụn gaga' hacha gạ'nij sij ya'ạ siụ ni chrun. Nḭ dạj rún'
'yaj 'ngọ tsínj ngạ gaga' hacha, nḭ da'nga' daj guḭ'yaj Yan'anj ngạ daran'
chrun nitaj si ayu chruj sạ' chrạ. Nḭ gạ'nij Yan'anj ni chrun daj gạca-á' rian
yan'ạn. —Gataj Juan gunun ni ngüḭ.
10 Ngaa nḭ nachínj snan'anj ni ngüḭ Juan. Nḭ gataj ni sij:
—Dạj guḭ'yaj únj, ruhuá rẹ' únj. —Daj gataj ni sij.
11 Nḭ gataj Juan:
—Tsínj nụn huḭj atsij, nḭ gạ'ui' sij gụnun tsínj nitaj si-gan'. Nḭ tsínj nicaj
si xa sij, nḭ gạ'ui' sij xạ tsínj nitaj si nicaj xạ aj. —Daj gataj Juan.
12 Nḭ gahuin nịchrun' gọ'ngo ni tsínj a'nej san'anj pesto si gạta' nnee ni
sij. Nḭ nachínj snan'anj ni sij Juan. Nḭ gataj ni sij:
—Maestro, dạj guḭ'yaj ni únj, ruhua á rẹ' únj. —Gataj ni sij.
13 Nḭ gataj Juan:
—Sḭ ga'nej xạcan ni é rẹ' san'anj mánj. Dạj rún' a'nin' ley sun da'nga'
daj gạ'nej a ni é rẹ' san'anj rian ni ngüḭ aj. —Gataj Juan gunun ni sij.
14 Nḭ hué daj nachínj snan'anj ni snado Juan nej. Nḭ gataj ni sij:
—Dạj guḭ'yaj ni únj, ruhuá rẹ' únj. —Gataj ni sij.
Nḭ gataj Juan:
—Sḭ gui'yaj fuerza á rẹ' sisḭ gạ'ui' ni ngüḭ san'anj rian án rẹ' mánj. Nḭ sḭ
ga'ui' yụn ni é rẹ' gaquin' ni ngüḭ güenda si guḭri ni é rẹ' si'yaj ni sij mánj.
Nḭ gạhuin niạ' ruhua á rẹ' ngạ du'ue ni é rẹ' nej. —Daj gataj Juan gunun
ni snado.
15 Nḭ gani ruhua ni ngüḭ sisḭ si ruhuaj, nḭ Juan huin Cristo. Xi'í daj nḭ
ana'uij ni sij sisḭ gạtaj Juan ụn tsínj huin man'an sí'.
16 Xi'í daj, nḭ gataj Juan gunun daran' ni ngüḭ daj:
—Hua yya duguata' nnee man'ānj ngạ nnee ni é rẹ'. Sanḭ gạ'na' ango
tsínj dụguata' nnee Espíritu Santo niman án rẹ', nḭ ngạ yan'ạn nej. Hué
tsínj daj nicaj sun nico daj ngạ si nicaj sun man'ānj. Nḭ nạ'aj yānj nachīj
nnij correa 'nḭj dacánj sij xi'í si huin achij nḭn' sij.
17 Nḭ hua da'a sij pala si nạgui'yaj sạ' sij riqui strigo. Nḭ gạhui coj riqui-í'.
Nḭ nạra sạ' sij strigo chruhua gurụ. Sanḭ gari yan'ạn sij coj gạca-á' nḭganj
nḭn'. Nḭ strigo daj huin ni ngüḭ sạ' rian Yan'anj. Nḭ coj daj huin ni ngüḭ
nun aráj xinạ si-nụguan' Yan'anj nej aj. —Daj gataj Juan gunun ni sij.
18 Nḭ hué ducuánj nan huin si ga'mi sạ' Juan ango ni nuguan' sạ' 'nạ'
rian Yan'anj gunun ni ngüḭ.
19 Nḭ chran' Juan tsínj gụ'naj Herodes huin sí' gobernado xi'í si xacaj sí'
nicạ jnánj sí' Felipe huin ún' Herodías. Nḭ chran' Juan Herodes xi'í ango
rasụn quij gui'yaj sí' nej.
20 Hué dan nḭ nata' man'an Herodes ango gaquin' rian ni gaquin' gui'yaj
sij daj. Daj si garij sij Juan ducuagạ' nej aj.

El bautismo de Jesús

21 Nḭ ngaa achin gạri Herodes Juan ducuagạ', nḭ gata' nnee ni ngüḭ,
gui'yaj Juan. Asíj nḭ duguata' nnee Juan man'an Jesús nej. Diaj hua guẹ
achínj jni'yaj Jesús rian Yan'anj, nḭ naxi'níj xata'.

22 Nḭ 'nạ' guinij Espíritu Santo rian Jesús. Nḭ rún' hua 'ngọ xu'mạn hua
Espíritu Santo ga'nạ' rian sij. Nḭ gunun ni sij ga'mi Yan'anj xata'. Nḭ gataj-
á':
—Hué rẹ' huin da'nī 'ḭ ruhuāj. Nḭ hua niạ' ruhuāj ni'yā sọ'. —Daj gataj
Yan'anj gunun Jesús.

Genealogía de Jesús

23 Nḭ 'ngọ si yo' icọ chi' huaj Jesús ngaa gaxḭ'i sij gui'yaj sun sij si-nụguan'
Yan'anj. Nḭ Jesús huin da'níj José, ruhua ni ngüḭ. Nḭ José huin da'níj Elí.
24 Nḭ Elí huin da'níj Mataj. Nḭ Mataj huin da'níj Leví. Nḭ Leví huin da'níj
Melqui. Nḭ Melqui huin da'níj Jona. Nḭ Jona huin da'níj José.
25 Nḭ José huin da'níj Matías. Nḭ Matías huin da'níj Amós. Nḭ Amós huin
da'níj Nahúm. Nḭ Nahúm huin da'níj Esli. Nḭ Esli huin da'níj Nagai.
26 Nḭ Nagai huin da'níj Maat. Nḭ Maat huin da'níj Matías. Nḭ Matías huin
da'níj Semei. Nḭ Semei huin da'níj Josec. Nḭ Josec huin da'níj Judá.
27 Nḭ Judá huin da'níj Jonán. Nḭ Jonán huin da'níj Resa. Nḭ Resa huin
da'níj Zorobabel. Nḭ Zorobabel huin da'níj Salatiel. Nḭ Salatiel huin da'níj
Neri.
28 Nḭ Neri huin da'níj Mequi. Nḭ Mequi huin da'níj Adi. Nḭ Adi huin
da'níj Cosam. Nḭ Cosam huin da'níj Elmadam. Nḭ Elmadam huin da'níj Er.
29 Nḭ Er huin da'níj Jesús. Nḭ Jesús huin da'níj Eliezer. Nḭ Eliezer huin
da'níj Jorim. Nḭ Jorim huin da'níj Matat.
30 Nḭ Matat huin da'níj Leví. Nḭ Leví huin da'níj Simeón. Nḭ Simeón huin
da'níj Judá. Nḭ Judá huin da'níj José. Nḭ José huin da'níj Jonam. Nḭ Jonam
huin da'níj Eliaquim. Nḭ Eliaquim huin da'níj Melea.
31 Nḭ Melea huin da'níj Mena. Nḭ Mena huin da'níj Matata. Nḭ Matata
huin da'níj Natán.
32 Nḭ Natán huin da'níj David. Nḭ David huin da'níj Isaí. Nḭ Isaí huin
da'níj Obed. Nḭ Obed huin da'níj Booz. Nḭ Booz huin da'níj Sala. Nḭ Sala
huin da'níj Naasón.
33 Nḭ Naasón huin da'níj Aminadad. Nḭ Aminadad huin da'níj Amin. Nḭ
Amin huin da'níj Arni. Nḭ Arni huin da'níj Esrom. Nḭ Esrom huin da'níj
Fares. Nḭ Fares huin da'níj Judá.
34 Nḭ Judá huin da'níj Jacob. Nḭ Jacob huin da'níj Isaac. Nḭ Isaac huin
da'níj Abraham. Nḭ Abraham huin da'níj Taré. Nḭ Taré huin da'níj Nacor.
35 Nḭ Nacor huin da'níj Serug. Nḭ Serug huin da'níj Ragau. Nḭ Ragau huin
da'níj Peleg. Nḭ Peleg huin da'níj Heber. Nḭ Heber huin da'níj Sala.
36 Nḭ Sala huin da'níj Cainán. Nḭ Cainán huin da'níj Arfaxad. Nḭ Arfaxad
huin da'níj Sem. Nḭ Sem huin da'níj Noé. Nḭ Noé huin da'níj Lamec.
37 Nḭ Lamec huin da'níj Matasalén. Nḭ Matasalén huin da'níj Enoc. Nḭ
Enoc huin da'níj Jared. Nḭ Jared huin da'níj Mahalaleel. Nḭ Mahalaleel
huin da'níj Cainán. Nḭ Cainán huin da'níj Enós.
38 Nḭ Enós huin da'níj Set. Nḭ Set huin da'níj Adán. Nḭ Adán huin da'níj
Yan'anj xạnga' aj.

4

Tentación de Jesús

1 Nḭ nara sạ' Espíritu Santo niman Jesús. Ngaa nḭ gahui sij du'ua xinéj
gụ'naj Jordán. Nḭ gan'anj sij quij qui'yanj nạco, gui'yaj Espíritu Santo.

2 Nḭ huḭj xia yya güi gui'yaj fuerza sichre sisḭ guḭ'yaj Jesús gaquin'. Nḭ ạ
'ngọ xico' nun xạ sij ni güi daj. Nḭ ngaa guisíj gunucuaj sij huḭj xia güi daj,
nḭ achin xi'nạ riqui sij aj.
3 Ngaa nḭ gataj sichre gunun Jesús:
—Sisḭ xạnga' rẹ' huín rẹ' da'níj Yan'anj, nḭ nạgui'yaj rẹ' si gạnahuin yej
nan chrachrúnj xạ rẹ' stoj. —Daj gataj sichre gunun Jesús.
4 Sanḭ gataj Jesús:
—Ataj si-nụguan' Yan'anj sisḭ sé urin chrachrúnj guḭ'yaj si gạ nḭ'na' ni
ngüḭ mánj. Sanḭ gạ nḭ'na' xạnga' ni ngüḭ guḭ'yaj daran' ni nuguan' 'nạ'
rian Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun sichre.
5 Hué dan nḭ nicaj sichre Jesús gan'anj-án' chrạ 'ngọ quij xạcan. Nḭ riqui
urin hora digyán sichre daran' xuman' ngaj chruhua xungüḭ rian Jesús.
6 Nḭ gataj sichre gunun Jesús:
—Rḭquīj daran' ni sun nan guḭnicaj man'án rẹ'. Nḭ gạhuin 'ueé nḭn' rẹ',
guḭ'yā xi'í si gạhuin achíj rẹ' rian daran' ni xuman' nan. Daj si hua nahuin
ra'āj daran' nan, gui'yaj Yan'anj. Nḭ ụn tsínj rḭan gạran' ruhuāj, nḭ gạ'uīj
daran' nan anj.
7 Ngaa nḭ sisḭ guḭniquin' ráj dạcoj rẹ' riānj, nḭ guḭnicó' rẹ' yūnj, ngaa nḭ
daran' nan gạhuin si'yáj rẹ', guḭ'yā. —Daj gataj sichre gunun Jesús.
8 Nḭ gataj Jesús:
—Gụxun man'án rẹ' riānj Satanás. Daj si gataj si-nụguan' Yan'anj:
Gạniquin' ráj dạcoj né' rian Señor huin Dan'anj né'.
Nḭ dạgahuin né' rian urin Yan'anj.
Da'nga' daj gataj si-nụguan' Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun sichre.
9 Hué dan nḭ nicaj sichre Jesús gan'anj-án' xuman' Jerusalén. Nḭ gahui
Jesús chrạ nuhui nico, gui'yaj sichre. Nḭ gataj sichre:
—Sisḭ yya huín rẹ' da'níj Yan'anj, ngaa nḭ güẹj rẹ' nḭca' nánj.
10 Daj si gataj si-nụguan' Yan'anj:
Gạ'nin' Yan'anj sun rian ni ángel sisḭ gạ'na' dụgumi ni sí' man'án rẹ'.
11 Ngaa nḭ guḭnij rẹ' rian ra'a ni ángel sisḭ sḭ garij rẹ' dacój rẹ', guḭ'yaj yej.
Da'nga' daj gataj si-nụguan' Yan'anj. —Gataj sichre gunun Jesús.
12 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Gataj si-nụguan' Yan'anj: “Sḭ xacaj sọ' cuenta sisḭ xạnga' si-nụguan'
Señor huin Dan'anj sọ' mánj.” Daj gataj si-nụguan' Yan'anj. —Gataj Jesús
gunun sichre.
13 Nḭ ngaa guisíj ganahuij gatsij sichre niman Jesús, nḭ guxun-ún'
man'an-án' rian Jesús 'ngọ ni güi.

Jesús principia su ministerio

14 Hué dan nḭ nanicạj Jesús gan'anj sij estado Galilea. Nḭ gahuin nucuaj
niman sij xi'í si-sun Yan'anj, gui'yaj Espíritu Santo. Nḭ guisíj nuguan' xi'í
Jesús rian daran' ni xuman' ngaj yu'uj daj.
15 Nḭ da' gọ'ngo yu'uj huaj sij, nḭ digyán sij rian ni ngüḭ chruhua si-nuhui
ni tsínj israelita. Nḭ ga'mi sạ' 'ueé ni ngüḭ xi'í Jesús.

Jesús en Nazaret

16 Ngaa nḭ nạn' Jesús xuman' Nazaret rian gachij sij. Ngaa nḭ güi naránj
ruhua ni ngüḭ, nḭ gatúj sij chruhua nuhui dạj rún' gu'yun sij gui'yaj sij. Nḭ
ganiquin' sij gaya sij si-nụguan' Yan'anj.

17 Nḭ ga'ui' 'ngǫ tsínj daj yanj garun tsínj gṵ'naj Isaías gạya Jesús. Nḭ
Isaías huin 'ngǫ tsínj ga'mi si-nṵguan' Yan'anj asḭj ná. Nḭ na'níj sij rian
yanj. Nḭ nari' sij 'ngǫ yu'uj rian a'mi nḭca yya si-nṵguan' Yan'anj:
18 Nne Espíritu Santo ngāj.
Nḭ xi'í daj ga'nin' Yan'anj sun riānj sisḭ gạn'anj gạ'mī nuguan' sạ' rian ni
ngüḭ yaco ran'.
Nḭ ga'níj Yan'anj gạn'anj gạ'mī ngạ ni tsínj nani ruhua sisḭ gạhuin niạ'
ruhua ni sij, guḭ'yā.
Nḭ ga'níj Yan'anj gạn'anj gạ'mī ngạ ni tsínj nṵn ducuagạ'.
Ngaa nḭ gạhui ni sí'.
Nḭ gạn'anj guḭ'yā si nạxi'ni rian ni ngüḭ duri.
Nḭ ga'níj Yan'anj gạn'anj guḭ'yā si gạ ní'nij rian ni ngüḭ ran' sayun 'yaj si
quij hua.
19 Nḭ ga'níj Yan'anj gạn'anj gạ'mī nuguan' sạ' rian ni ngüḭ sisḭ yo' yyạj, nḭ
huin niạ' ruhua Yan'anj gạ'na' nạcaj-á' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ.
Da'nga' daj gataj yanj daj gaya Jesús.
20 Ngaa nḭ naránj Jesús rian yanj daj. Nḭ ga'ui' sij rian tsínj dugumi
yanj chruhua nuhui. Nḭ gan'anj gạne sij. Nḭ ni'yaj sạ' daran' ni tsínj nne
chruhua nuhui rian Jesús.
21 Nḭ gaxḭ'i sij ga'mi sij. Nḭ gataj sij:
—Hué güi nan huin si guisíj gahuin yya nuguan' garun Isaías si gayā
rian ni é rẹ' aj. —Daj gataj Jesús.
22 Ngaa nḭ ga'mi sạ' daran' ni sij xi'í Jesús. Nḭ gahuin yan'anj ruhua ni
sij ngạ nuguan' 'ueé ga'mi sí'. Nḭ nachínj snan'anj ni sij dugüi' ni sij. Nḭ
gataj ni sij:
—Sé da'níj José huin sí' ạ'. —Daj gataj ni sij.
23 Xi'í daj nḭ gataj Jesús:
—Xạnga' yya gạtaj ni é rẹ' nuguan' nan gṵnūnj: “Guḭ'yaj gono'ó rẹ'
man'án rẹ' huín rẹ' tsínj 'yaj gǫno'o.” Nḭ gạtaj ni é rẹ' sisḭ dạj rún' gui'yā
si sạ' nico xuman' Capernaum, nḭ da'nga' daj guḭ'yā xánj né' nan nej aj.
—Daj gataj Jesús.
24 Ngaa nḭ gataj rṵhua' yún Jesús:
—Ataj yyāj gṵnun a ni é rẹ' sisḭ nitaj si a'mi sạ' ni tsínj rian 'ngǫ tsínj
a'mi si-nṵguan' Yan'anj sisḭ huin ni sij ni tsínj xạnj.
25 ’Nḭ huin yya atā gṵnun a ni é rẹ' sisḭ guimán nico ni ngüḭ mmij rian
nne ni tsínj israelita ni yo' gane tsínj gṵ'naj Elías yu'uj daj asḭj ná. Nḭ nun
gaman' huạ'nij yo' táj nej. Nḭ ducu ga xi'nạ nḭn' gạchra' yu'uj daj.
26 Sanḭ nun ga'níj Yan'anj gạn'anj Elías chrạcuij sí' ni ngüḭ mmij guimán
Israel. Sanḭ gan'anj sí' nẹ' xẹ' rian 'ngǫ ngüḭ mmij gane xuman' Sarepta
rian gṵ'naj Sidón.
27 ’Nḭ guimán nico ni ngüḭ ga'nan' xi'ḭ nnij scanij ni tsínj israelita ngaa
gane Eliseo huin sí' 'ngǫ tsínj ga'mi si-nṵguan' Yan'anj yu'uj daj asḭj ná.
Sanḭ nun ganahuin nḭ ạ 'ngǫ ni sij mánj. Sanḭ ganahuin tsínj gṵ'naj
Naamán huin sij 'ngǫ tsínj 'nạ' ango yu'uj gṵ'naj Siria, gui'yaj Eliseo. —Daj
gataj Jesús gunun ni tsínj mạn chruhua nuhui daj.
28 Nḭ ngaa gunun ni sij nuguan' ga'mi Jesús, nḭ ducu ga'man ruhua ni sij
ni'yaj ni sij Jesús.

29 Nḭ naxṵman ni sij guiri ni sij chruhua xuman' Jesús. Nḭ gan'anj ni
sij chrạ 'ngọ quij xạcan rian gui'yaj ni sij xánj ni sij. Nḭ huin ruhua ni sij
dṵgüéj ni sij Jesús nẹ' nḭca'.
30 Sanḭ gachin Jesús dạni ni sij gan'anj sí' nánj.

Un hombre que tenía un espíritu inmundo

31 Hué dan nḭ gan'anj Jesús xuman' Capernaum huin xuman' ngaj estado
Galilea. Nḭ yu'uj daj gaxḭ'i Jesús digyán sij rian ni ngüḭ ni güi naránj ruhua
ni sí'.
32 Sanḭ gahuin yan'anj ruhua ni ngüḭ dạj digyán sij rian ni sí'. Daj si
si-nṵguan' sij nicaj sun.
33 Nḭ nne 'ngọ tsínj nṵn nanẹ xḭ'i chruhua niman chruhua nuhui. Nḭ
gaguáj nucuaj sí'. Nḭ gataj sí':
34 —Dṵnáj rẹ' ni únj. Nḭ ṵn sin huin nḭ diguíj rẹ' ngạ ni únj huín rẹ'
Jesús Nazareno únj. Nḭ 'nạ' rẹ' dṵguanj ni'yáj rẹ' ni únj ní'. Nḭ hua ni'īnj
rẹ' si huín rẹ' tsínj sạ' nḭn' chruhua niman 'nạ' rian Yan'anj xạnga' nej aj.
—Gataj nanẹ xḭ'i daj gunun Jesús.
35 Ngaa nḭ ga'mi huee Jesús rian nanẹ xḭ'i daj. Nḭ gataj sij:
—Dínj gạne du'uá sọ'. Nḭ gạhui sọ' chruhua niman sí'. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nḭ naxiru' tsínj daj dạni ni ngüḭ, gui'yaj nanẹ xḭ'i daj. Nḭ gahui-í'
chruhua niman tsínj daj. Nḭ nitaj 'ngọ si gahuin gui'yaj nanẹ xḭ'i tsínj daj
gạ mánj.
36 Nḭ gan'anj ruhua daran' ni sij. Nḭ gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij:
—Nḭ ṵn nuguan' huin nuguan' nan únj. Nicaj nucuaj tsínj nan sun. Nḭ
a'nin' sí' sun rian ni nanẹ xḭ'i. Nḭ ahui-í' chruhua niman ni ngüḭ, 'yaj sí'.
—Daj gataj ni sij nej aj.
37 Nḭ nuna ni ngüḭ nḭn' gạchra' rian ni xuman' xi'í Jesús si gui'yaj sạ' sí'.

Jesús sana a la suegra de Pedro

38 Ngaa nḭ gahui Jesús chruhua nuhui daj. Nḭ gatúj sij chruhua ducuá
Simón. Nḭ a'nan' nni chẹj Simón. Nḭ ducu nṵn gachi' ún'. Nḭ ga'mi yaco
ni sij xi'í yun'unj a'nan' daj rian Jesús.
39 Ngaa nḭ ga' nitu Jesús rian yun'unj xạna daj. Nḭ ga'nin' sij sun sisḭ
gṵxun anéj xi'ḭ daj rian ún'. Nḭ hué 'ngọ hora daj, nḭ xi'nej gachi' daj
nachica ún'. Nḭ gaxḭ'i man'an ún' gui'yaj xugüi ún' si xa ni tsínj daj.

Muchos sanados al ponerse el sol

40 Nḭ ngaa gatúj güi, nḭ nicaj ni sij daran' ni ngüḭ a'nan' ga'ḭ rian xi'ḭ
ga'nạ' ni sij rian Jesús. Nḭ guta' sí' ra'a sí' rian daran' ni ngüḭ daj. Nḭ
nahuin daran' ni sij, gui'yaj sí'.
41 Nḭ gahui nanẹ xḭ'i chruhua niman nico ni ngüḭ a'nan' daj. Nḭ gaguáj
ni nanẹ xḭ'i gahui daj. Nḭ gataj ni sij:
—Hué rẹ' huin da'níj Yan'anj xạnga'. —Daj gataj ni nanẹ xḭ'i daj.
Sanḭ ga'mi huee Jesús rian ni nanẹ xḭ'i. Nḭ nun gạ'uej ruhua sij gạ'mi ni
nanẹ xḭ'i daj. Daj si ni'i-ín' si hué Jesús huin Cristo, tsínj 'nạ' nạcaj ni ngüḭ.

Jesús recorre Galilea predicando

42 Nḭ ngaa guixiguṵn ango güi, nḭ gahui Jesús xuman' daj gan'anj sij yu'uj
rian nitaj ni ngüḭ mán. Sanḭ nano' ni ngüḭ sij. Nḭ guisíj ni sí' rian nne sij.
Nḭ nun gạ'uej ni sí' sisḭ gạn'anj Jesús rian ni sí'.
43 Sanḭ gataj Jesús gunun ni sí':

—Hua niạn gạn'ān ango ni xuman' gạ'mī nuguan' sạ' xi'í si nicaj sun Yan'anj rian ni ngüị si da'nga' daj ga'níj Yan'anj yūnj ga'nāj. —Gataj Jesús gunun ni ngüị.
44 Ngaa nị huaj Jesús ga'mi sạ' sij si-nụguan' Yan'anj chruhua si-nuhui ni tsínj israelita nne estado Galilea.

5

La pesca milagrosa

1 Nị 'ngọ güi niquin' Jesús du'ua laguna xạchij gụ'naj Genesaret. Nị gada'ui ni ngüị rian sij si huin ruhua ni sí' gụnun ni sí' si-nụguan' Yan'anj.
2 Nị guini'i Jesús niquin' huịj rịọ chéj rian nnee du'ua laguna daj. Nị hua gahui ni tsínj da'a xucuaj ruhua nụngüe-é' na'nin' ni sí' nnánj.
3 Ngaa nị gatúj Jesús chruhua 'ngọ rịọ huin si-rịọ Simón. Nị gachínj sij rian Simón sisị gụxun sí' dọj rịọ daj gạn'anj-án' doj rian laguna daj. Ngaa nị gan'anj gạne Jesús. Nị hué asịj yu'uj daj gaxị'i sij digyán sij nuguan' sạ' rian ni ngüị mán du'ua laguna daj.
4 Nị ngaa guisíj ga'mi Jesús rian ni ngüị, nị gataj sij gunun Simón:
—Nịcaj rẹ' rịọ gạn'anj rẹ' rian gụnun dạni nnee. Nị dịnij rẹ' nnánj chruhua nnee guịda'á rẹ' xucuaj. —Daj gataj Jesús.
5 Sanị gataj Simón:
—Maestro, hua gui'yaj sun ni únj nịgan'. Sanị nị ạ 'ngọ xucuaj nun gạ'ue guida'a únj mánj. Sanị xi'í si gataj man'án rẹ' sisị dịnij rụhua' yún únj nnánj, nị da'nga' daj guị'yaj únj nánj. —Daj gataj Simón.
6 Nị ngaa gui'yaj ni sij daj, nị ducu guida'a ni sij xucuaj dạ' xi'nin' nnánj, gui'yaj xucuaj.
7 Nị gui'yaj ra'a ni sij dugüi' ni sij, nị tsínj mạn chruhua ango rịọ sisị gạ'na' ni sí' chrạcuij ni sí' ni sij. Nị ga'nạ' ni sí'. Nị gara daran' ni sij xucuaj chruhua nụngüej rịọ. Sanị ducu gara chruhua nụngüej-é' dạ' dọj, nị naga' nụngüej-é' daqui nnee.
8 Nị ngaa guini'i Simón Pedro si gahuin, nị ganiquin' ráj dạcoj sij nẹ' rian Jesús. Nị gataj sij:
—Gụxun anéj rẹ' man'án rẹ' riānj si huīnj 'ngọ tsínj da'ui gaquin'. —Gataj Pedro gunun Jesús.
9 Nị hué daj guxu'ui' daran' ni dụgüi' Simón si hua yya guida'a ni sij nico xucuaj.
10 Nị gan'anj ruhua nụngüej tsínj gụ'naj Jacobo ngạ Juan huin nụngüej sí' da'níj Zebedeo. Nị huin nụngüej sí' tsínj nicaj dugüi' ngạ Simón nej. Sanị gataj Jesús rian Simón:
—Sị guxu'uí' rẹ' mánj. Daj si asịj acuan' nị dạj rún' gui'yáj rẹ' guida'á rẹ' xucuaj, nị da'nga' daj guị'yáj rẹ' ngạ ni ngüị sisị guịnico' sạ' ni sij man'ānj. —Daj gataj Jesús.
11 Nị nicaj ni sij nụngüej rịọ ga'nạ' ni sij rian yo'ój. Nị 'ngọ dunáj ni sij daran'anj. Nị gaxị'i ni sij guinico' ni sij Jesús.

Jesús sana a un leproso

12 Nị 'ngọ güi nne Jesús 'ngọ xuman'. Nị guisíj 'ngọ tsínj a'nan' xi'ị nnij rian sij. Nị ngaa guini'i sí' Jesús, nị ganiquin' ráj dạcoj sí' rian Jesús. Nị ga' rian sí' da' rian yo'ój. Nị ga'mi yaco sí' rian Jesús. Nị gataj sí':

—Señor, sisi̱ huin ruhuá rẹ', ni̱ gạ'ue gui̱'yaj gono'ó rẹ' yūnj, ni̱ xi̱'ne xi'i̱ a'nānj. —Gataj tsínj a'nan' daj.
13 Ngaa ni̱ guta' Jesús ra'a sij chrạ tsínj daj. Ni̱ gataj sij:
—Huin ruhuāj sisi̱ gạ sạ' nneẹ cúj rẹ' aj. —Daj gataj Jesús.
Ngaa ni̱ 'ngọ hora xi'nej xi'i̱ a'nan' tsínj daj.
14 Ngaa ni̱ ga'nin' Jesús sun rian sí', ni̱ gataj sij:
—Si̱ ganata' rẹ' rian ni̱ ạ 'ngọ ni ngüi̱ mánj. Maan si gạn'anj rẹ' di̱gyán rẹ' man'án rẹ' rian chrej. Ni̱ ni̱caj rẹ' 'ngọ xucu gạ'ui' rẹ' rian Yan'anj dạj rún' ga'nin' Moisés sun güenda gạhuin-ín' 'ngọ da'nga' sisi̱ hua ganahuín rẹ'. Ngaa ni̱ xạcaj ni chrej cuenta sisi̱ hua ganahuín rẹ', gui'yaj man'ānj. —Daj gataj Jesús.
15 Sani̱ guixi'ni̱ nuguan' xi'í si sạ' gui'yaj Jesús. Ni̱ nahuin yu' nico ni ngüi̱ huin ruhua gụnun si-nụguan' sij. Ni̱ ruhua ni sij si gạnahuin xi'i̱ a'nan' ni sij, gui̱'yaj Jesucristo nej.
16 Sani̱ guxun anéj Jesús man'an sij rian ni ngüi̱. Ni̱ gan'anj sij 'ngọ yu'uj nitaj ni ngüi̱ mán gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj.

Jesús sana a un paralítico

17 Ni̱ 'ngọ güi nne Jesús digyán sij rian ni ngüi̱. Ni̱ nne ni tsínj fariseo ngạ ni tsínj digyán ley ngạ sij nej. Ni̱ 'nạ' ni sí' ni xuman' ngaj estado Galilea ngạ estado Judea nej, xuman' Jerusalén nej. Ni̱ ganahuin ni ngüi̱ a'nan', gui'yaj Jesús ngạ si-fuerza man'an Señor huin Yan'anj.
18 Hué dan ni̱ guisíj gọ'ngo ni tsínj ata ni sij 'ngọ tsínj nare' dacoj rian 'ngọ chrun xéj. Ni̱ nano' ni sij dạj gạtu ni sij chruhua hue' gụruj ni sij tsínj a'nan' daj rian Jesús.
19 Sani̱ rị̱an mạn nị̱n' ruhua ni ngüi̱, ni̱ nun gạ'ue gui̱ri' ni sij rian gạchin ni sij ngạ tsínj daj. Ngaa ni̱ gahui ni sij chrạ hue'. Ni̱ ga'nej ni sij teja. Ni̱ dunij ni sij nạnaj rian chrun xéj tsínj a'nan' daj. Ni̱ gurúj ni sij tsínj daj dạni ni ngüi̱ rian Jesús.
20 Ni̱ ngaa guini'i Jesús sisi̱ xuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij sí', ni̱ gataj sí' gunun tsínj a'nan' daj:
—Jnān, nicā 'ngọ niman nico rian si-gạquin' sọ' nánj. —Gataj Jesús.
21 Ngaa ni̱ gaxi̱'i gani ruhua ni tsínj fariseo ngạ ni tsínj digyán ley nuguan' nan ngạ ni dugüi' ni sij:
—Ni̱ ụn sin huin tsínj nan, ni̱ a'mi quij sij rian Yan'anj únj. Urin Yan'anj gạ'ue gụinicaj niman nico rian si-gạquin' ni ngüi̱ aj. —Da'nga' daj gani ruhua ni tsínj daj.
22 Sani̱ xacaj Jesús cuenta dạj gani ruhua ni sij. Ni̱ gataj sij:
—Ni̱ ụn sin huin ni̱ ani ruhua á rẹ' nuguan' da únj.
23 Hua hui̱j nuguan' gạ'ue gạtā gụnun tsínj nan. Asi̱ gạ'ue gạtā gụnun sij: “Nicā 'ngọ niman nico rian xi'í si-gạquin' rẹ'.” Asi̱ gạ'ue gạtā gụnun sij: “Nạchica rẹ' gạche rẹ'.” Nan huin hui̱j nuguan' gạ'ue gạtā gụnun sij.
24 Ni̱ huin ruhuāj sisi̱ xạcaj á rẹ' cuenta sisi̱ nicaj sūnj rian xungüi̱ nan huīnj da'níj ni ngüi̱. Ni̱ gạ'ue gụinicā 'ngọ niman nico xi'í si-gạquin' ni ngüi̱ aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
Ngaa ni̱ gataj Jesús gunun tsínj nare' dacój daj:
—Atā gụnun man'án rẹ' sisi̱ nạchica rẹ', ni̱ nạcaj rẹ' chrun xéj. Ni̱ güi̱j nạn' ducuá rẹ' nánj. —Daj gataj Jesús gunun tsínj daj.
25 Ni̱ 'ngọ hora da ni̱ nachica tsínj daj rian daran' ni ngüi̱. Ni̱ nacaj sij chrun xéj tạj sij daj. Ni̱ nạn' sij ducuá sij. Ni̱ ga'mi sạ' 'ueé sij rian Yan'anj.

26 Nḭ gan'anj ruhua ni ngüḭ mán yu'uj daj ga'mi sạ' ni sij rian Yan'anj.
Nḭ guxu'ui' ni ngüḭ daj. Nḭ gataj ni sij:
—Yyạj nḭ guini'i né' 'ngọ si sạ', gui'yaj Yan'anj. —Daj gataj ni ngüḭ daj
gunun dugüi' ni sij.

Llamamiento de Leví

27 Hué dan nḭ gahui Jesús nẹ' chrej xẹ'. Nḭ guini'i sij 'ngọ tsínj a'nej pesto.
Nḭ gụ'naj sí' Leví. Nḭ nne sí' rian mesa a'nej sí' pesto. Ngaa nḭ gataj Jesús
gunun sí':
—Guḭnico' rẹ' man'ānj gạn'anj né'. —Daj gataj Jesús.
28 Hué dan nḭ naxụman sí', nḭ dunáj sí' daran' si nicaj sí'. Nḭ guinico' sí'
Jesús gan'anj sí'.
29 Ngaa nḭ gui'yaj Leví gui'yanj nico ducuá sí' xi'í Jesús. Nḭ mạn nico
ango ni tsínj a'nej pesto ngạ ango ni ngüḭ nej. Nḭ nne daran' ni sij rian
mesa xa ni sij ngạ Jesús.
30 Sanḭ gaxḭ'i ga'mi quij ni tsínj fariseo ngạ ni tsínj digyán ley. Nḭ gataj
ni sij rian ni tsínj nico' Jesús:
—Nḭ ụn sin huin nḭ xa ni é rẹ' go'o ni é rẹ' ngạ ni tsínj 'yaj gaquin' nej
únj. —Daj gataj ni sij.
31 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nitaj si ní'yanj ni ngüḭ hua sạ' 'ngọ tsínj 'yaj gọno'o mánj. Sanḭ ni ngüḭ
a'nan' ní'yanj 'ngọ tsínj gọno'o aj.
32 Sé si 'nāj gạquīn ni ngüḭ hua sạ' mánj. Sanḭ ga'nāj gạquīn ni ngüḭ 'yaj
gaquin' sisḭ gạnani ruhua ni sij xi'í si-gạquin' ni sij. —Gataj Jesús gunun
ni sij.

La pregunta sobre el ayuno

33 Ngaa nḭ gataj ni sij gunun Jesús:
—Nḭ ụn sin huin nḭ nicọ' huaj 'yaj ni tsínj nico' Juan ayuno únj. Nḭ achínj
jni'yaj nḭn' ruhua ni sij rian Yan'anj. Nḭ hué daj 'yaj ni tsínj fariseo nej.
Sanḭ ni tsínj nico' man'án rẹ', nḭ ya'yoj xa ni sij go'o ni sij aj. —Daj gataj
ni sij.
34 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj xạcaj yun'unj xạna da'nga' daj 'yā. Nḭ ngaa
gạhuin gui'yanj xạcaj 'ngọ tsínj daj yun'unj xạna, nḭ sḭ ga'ue guḭ'yaj tsínj
gạn'anj gui'yanj daj ayuno mánj.
35 Sanḭ hua 'ngọ güi ngaa guḭda'a ni tsínj quij tsínj xạcaj yun'unj xạna
daj. Hué dan nḭ guḭ'yaj ni tsínj nico' man'ānj ayuno aj. —Daj gataj Jesús
gunun ni sij.
36 Hué dan nḭ nani Jesús 'ngọ nuguan' digyán sij rian ni sij. Nḭ gataj sij:
—Nḭ ạ 'ngọ né' sḭ ga'ue gạ'nin' né' du'ua atsij nạca, nḭ nạra né' du'ua
atsij rẹ'e mánj. Sisḭ da'nga' daj guḭ'yaj né', nḭ guẹre' atsij nạca da, guḭ'yaj
né' nánj. Nḭ da'nga' daj sḭ ga'ue gạ 'ueé atsij rẹ'e daj, guḭ'yaj né' ngạ atsij
nạca da mánj.
37 Nḭ sḭ ga'ue gạ'nij né' vino nạca chruhua nnij rẹ'e. Daj si tsitsi' nnij daj
guḭ'yaj vino nạca da nej. Hué dan nḭ 'ngọ guẹre' vino ngạ nnij nej.
38 Hué dan nḭ hua niạn gạ'nij né' vino nạca chruhua nnij nạca. Ngaa
nḭ 'ngọ mán sạ' vino ngạ nnij. Nḭ dạj rún' huin vino nạca daj huin si-
nụguan'ānj.
39 Nḭ ngaa go'o ni sij vino gachij, nḭ nitaj si huin ruhua ni sij gọ'o ni sij
vino nạca. Daj si: “Vino gachij huin si sạ' go'o ni sij”, ataj ni sij nej aj. Xi'í

daj na'uej ruhua ni é rẹ' guinico' ni é rẹ' si-duucuānj huin nuguan' nạca. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

6

Los discípulos recogen espigas en el día de reposo

1 Ni 'ngọ güi naránj ruhua ni ngüi, ni achéj Jesús riqui nnaạ strigo. Ngaa ni rocoj ni tsínj nico' Jesús ca strigo. Ni dixa ra'a ni sij ca. Ni gahui strigo, ni xa ni sij.

2 Ngaa ni nachínj snan'anj ni tsínj fariseo ni sij. Ni gataj ni sí':

—Ni un sin huin ni 'yaj á rẹ' da únj. Ni na'uej si-ley Yan'anj sisi gui'yaj né' sun daj güi naránj ruhua né' mánj. —Daj gataj ni sij.

3 Ngaa ni gataj Jesús:

—Hua gaya á rẹ' si gui'yaj xí' David ní'. Daj si 'ngọ güi ngaa gachin xi'nạ riqui ni dugüi' sij,

4 ni gatúj sij chruhua ducuá Yan'anj. Ni xacaj sij si-chrạchrunj Yan'anj. Ni xa sij. Ni ga'ui' si xa ni tsínj mạn ngạ sij nunj si urin chrej ga'ue xạ chrachrúnj daj. —Daj gataj Jesús.

5 Ni gataj ruhua' yún Jesús:

—Ni nicaj sūnj rian ni güi naránj ruhua né' huīnj da'níj ni ngüi. —Gataj Jesús gunun ni tsínj fariseo.

El hombre de la mano seca

6 Ango güi naránj ruhua ni ngüi, ni gatúj Jesús chruhua si-nuhui ni tsínj israelita. Ni gaxi'i sij digyán sij rian ni tsínj daj. Ni yu'uj daj ni nne 'ngọ tsínj hua nacọ anéj chrej ra'a sạ' sí'.

7 Ni naga'naj ni tsínj digyán ley ngạ ni tsínj fariseo sisi gạnahuin tsínj daj, gui'yaj Jesús güi naránj ruhua ni ngüi. Daj si huin ruhua ni sí' gạ'mi gaquin' ni sí' xi'í Jesús.

8 Sani guini'i Jesús si ani ruhua ni sí'. Ngaa ni gataj Jesús rian tsínj daj:

—Nạxuman sọ', ni guiniquin' sọ' dạni ni únj. —Daj gataj Jesús.

Ngaa ni naxuman tsínj daj. Ni ganiquin' sij.

9 Ni gataj Jesús gunun ni tsínj naga'naj daj:

—Nachínj snan'ān 'ngọ nuguan' a ni é rẹ'. A'uej si-ley Yan'anj sisi gui'yaj sạ' né' güi naránj ruhua né' ní'. Asi sạ' gui'yaj quij né', ruhua á rẹ' ní'. Ni a'uej si-ley Yan'anj sisi nạcaj né' 'ngọ tsínj ruhua gạhui' ní'. Asi sạ' gạhui' sij, ruhua á rẹ' sạ'. —Daj gataj Jesús.

10 Ni ni'yaj Jesús rian daran' ni tsínj mán ganicạj xi'níj sij. Ni gataj sij gunun tsínj daj:

—Duucua sọ' ra'á sọ'. —Gataj Jesús.

Ni ducua sí' ra'a sí'. Ni ganahuin ra'a sí'.

11 Sani ducu ga'man ruhua ni tsínj naga'naj daj. Ni gaxi'i ni sij diga'mi dugüi' ni sij sisi dạj gui'yaj xi'i ni sij ngạ Jesús.

Elección de los doce apóstoles

12 Ni 'ngọ ni güi daj gạn'anj Jesús riqui 'ngọ quij. Ni gachínj jni'yaj sij nigan' nin' rian Yan'anj.

13 Ni ngaa guixiguin, ni gaquínj sij ni tsínj nico' sij gạ'na'. Ni nacui sij xuhuij ni sí'. Ni dugu'nạj sij ni tsínj daj apóstol. Ni nuguan' daj huin ruhuaj gata tsínj a'mi si-nuguan' Jesús rian ni ngüi.

14 Nḭ 'ngǫ ni sij huin Simón. Nḭ dugu'nąj Jesús Pedro sí' nej. Nḭ ango sí'
huin jnánj Pedro, tsínj gṵ'naj Andrés. Nḭ ángo ni sí' huin Juan nej, Felipe
nej, Bartolomé nej,
15 Mateo nej, Tomás nej, Jacobo, da'níj Alfeo nej. Nḭ ángo sí' huin Simón
huin sí' tsínj gṵ'naj Celote nej.
16 Nḭ ángo sí' huin Judas, tsínj huin jnánj Jacobo. Nḭ ángo sí' huin Judas,
tsínj digyán chrej rian ni tsínj ga'nąʼ guḭda'a Jesús.

Jesús atiende a una multitud

17 Nḭ nanij Jesús riqui quij ngą xṵhuij ni apóstol. Nḭ ganiquin' sij rian
hua ta. Nḭ nahuin yu' nico ni tsínj nico' rucu sij ngą nico ni ngüḭ 'nąʼ
estado Judea ngą xuman' Jerusalén nej, ni ngüḭ mąn du'ua nnee yan'anj
huin nṵngüej xuman' gṵ'naj Tiro ngą Sidón nej. Nḭ guisíj ni ngüḭ daj rian
nne Jesús si gahuin ruhua ni sij gṵnun ni sij si-nṵguan' sí'. Nḭ gahuin
ruhua ni sij gąnahuin ni sij sisḭ xi'nej xi'ḭ a'nan' ni sij, guḭ'yaj Jesús.
18 Nḭ ganahuin ni ngüḭ yaco ran' 'yaj ni nanę xḭ'i, gui'yaj Jesús.
19 Nḭ gahuin ruhua ni ngüḭ gąnun ra'a ni sij man'an Jesús xi'í si nicaj
fuerza sí'. Nḭ ganahuin daran' ni sij, gui'yaj sí'.

Bienaventuranzas y ayes

20 Ngaa nḭ nachica Jesús rian sij ni'yaj sij ni tsínj nico' sij. Nḭ gataj sij:
—Hua 'ueé rian án rę' si huin ni é rę' ni ngüḭ yaco ran'. Daj si gąne
nḭganj ni é rę' rian nicaj sun Yan'anj.
21 ʼHua 'ueé rian ni é rę' si huin ni é rę' ni ngüḭ achin xi'nąʼ riqui yyąj.
Daj si guḭri' a ni é rę' si xą nico ni é rę', guḭ'yaj Yan'anj.
ʼNi hua 'ueé guḭ'yaj Yan'anj rian án rę' si huin a ni é rę' ni ngüḭ aco. Daj
si gą'nga' ni é rę', guḭ'yaj Yan'anj.
22 ʼNi hua 'ueé rian án rę' si nun huin xąn' ruhua ni ngüḭ nḭ'yaj ni sij ni
é rę', sisḭ ri nḭni ni sij ni é rę' nej, sisḭ a'mi quij ni sij rian xi'í ni é rę' nej,
sisḭ a'mi quij ni sij xi'í si-xugüi ni é rę' xi'í si nico' ni é rę' man'ānj, huīnj
da'níj ni ngüḭ.
23 Ngaa nḭ güi guḭran' a ni é rę' daj, nḭ ducu gąhuin niąʼ ruhua á rę'. Nḭ
güęj a ni é rę' gąhuin niąʼ ruhua á rę' xi'í si guḭ'yaj są' 'ueé Yan'anj ngą á
rę' ngaa nąn' ni é rę' xata'. Nḭ hué daj gui'yaj quij ni xi ni tsínj 'yaj quij
daj ngą ni tsínj ga'mi si-nṵguan' Yan'anj asḭj ná.
24 ʼSanḭ ducu niqui niman ni é rę' huin ni é rę' ni tsínj xuru'ue. Daj si
urin xungüḭ nan guḭri' ni é rę' si huin niąʼ ruhua ni é rę'.
25 ʼNi ducu niqui niman ni é rę' ni tsínj gara ran riqui yyąj. Sanḭ nę' rṵcu
nḭ gąchin xi'nąʼ riqui ni é rę'.
ʼNḭ ducu niqui niman ni é rę' ni tsínj a'nga' acuan'. Sanḭ nę' rṵcu nḭ nąni
ruhua á rę'. Nḭ gąco ni é rę' nej.
26 ʼNi ducu niqui niman ni é rę' ngaa a'mi są' ni ngüḭ xi'í ni é rę'. Nḭ
da'nga' daj ga'mi ni xi ni ngüḭ daj rian ni tsínj gataj sisḭ a'mi ni sí' si-
nṵguan' Yan'anj xąnga'. Sanḭ tsínj digya' yun'unj huin ni sí'. —Daj gataj
Jesús.

El amor hacia los enemigos; la regla de oro

27 Nḭ gataj rṵhua' yún Jesús:

—Sanḭ atā gṵnun a ni é rẹ' sisḭ gạhuin 'ḭ ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' ni ngüḭ
unun' ngạ á rẹ'. Nḭ guḭ'yaj sạ' á rẹ' ngạ ni tsínj nun huin xạn' ruhua ni'yaj
á rẹ' nej.
28 Nḭ gạ'mi sạ' a ni é rẹ' rian ni ngüḭ a'mi nuguan' quij rian án rẹ'. Nḭ
gạchinj jni'yaj á rẹ' rian Yan'anj sisḭ guḭ'yaj Yan'anj sinduj rian ni ngüḭ
a'mi quij rian án rẹ' nej.
29 Nḭ sisḭ hua 'ngọ tsínj gạ'ui' anéj chrej rián rẹ', nḭ gạ'nin' ruhuá rẹ'
dạnicaj rẹ' gạ'ui' sí' anéj chrej rián rẹ' nej. Sisḭ gạ'nej 'ngọ tsínj si-rẹto rẹ',
nḭ gạ'nin' ruhuá rẹ' si gạ'nej sij si-gató rẹ' nánj.
30 Gạra xiná rẹ' gạ'ui' rẹ' si achínj ni ngüḭ rián rẹ'. Nḭ sisḭ gạ'nej ni ngüḭ
'ngọ si'yáj rẹ', nḭ sḭ nachínj rẹ' si'yáj rẹ' mánj.
31 Nḭ dạj rún' huin ruhua ni é rẹ' guḭ'yaj sạ' ni ngüḭ ngạ ni é rẹ', nḭ da'nga'
daj guḭ'yaj sạ' man'an ni é rẹ' ngạ ni sij.
32 ’Nḭ sisḭ 'ḭ ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' urin ni ngüḭ 'ḭ ruhua ni'yaj
man'án rẹ', ngaa nḭ sḭ gani ruhua á rẹ' sisḭ nạru'ue Yan'anj rian án rẹ'
mánj. Daj si da ni tsínj 'yaj gaquin', nḭ 'ḭ ruhua ni sij ni'yaj ni sij ni tsínj 'ḭ
ruhua ni'ya ni sij.
33 Nḭ sisḭ guḭ'yaj sạ' rẹ' rian urin ni ngüḭ 'yaj sạ' ngạ man'án rẹ', ngaa nḭ
ṵn sin huin nḭ nạru'ue Yan'anj rian án rẹ', ruhua á rẹ' únj. Daj si 'yaj sạ'
ni ngüḭ 'yaj gaquin' rian ni dugüi' ni sij.
34 Nḭ sisḭ chrạcuij rẹ' san'anj rian urin ni ngüḭ gạ'ue nạru'ue rián rẹ',
ngaa nḭ sé 'ngọ nuguan' huin mánj. Nḭ ṵn sin huin nḭ nạru'ue Yan'anj rian
án rẹ', ruhua á rẹ' únj. Daj si da'nga' daj 'yaj ni tsínj 'yaj gaquin', chracuij
ni sij san'anj rian ni dugüi' ni sij. Nḭ ana'uij ni sij si nạhuin ra'a ni sij.
35 ’Hué dan nḭ gạhuin 'ḭ ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' ni ngüḭ unun' ngạ á rẹ'.
Nḭ guḭ'yaj sạ' á rẹ' rian ni ngüḭ nej. Nḭ chrạcuij a ni é rẹ' rasṵn ni ngüḭ.
Nḭ sḭ gana'uij ni é rẹ' si nạriqui rṵhua' yún ni sij rian án rẹ' mánj. Ngaa
nḭ man'an Yan'anj guḭ'yaj 'ueé nḭn' ngạ á rẹ'. Nḭ gạhuin a ni é rẹ' da'níj
Yan'anj achij nne xata'. Daj si 'yaj sạ' Yan'anj ngạ ni ngüḭ nitaj si acaj
cuenta si 'yaj sạ' Yan'anj rian ni sij. Nḭ hué daj 'yaj sạ' Yan'anj ngạ ni ngüḭ
xḭ'i nej.
36 Nḭ gạhuin 'ḭ ruhua ni é rẹ' nḭ'yaj á rẹ' ni ngüḭ dạj rún' 'ḭ ruhua chrej
ni é rẹ' nne xata' ni'ya yṵn' nej aj.

El juzgar a los demás

37 ’Sḭ ga'ui' a ni é rẹ' gaquin' dugüi' a ni é rẹ' mánj. Asíj nḭ sḭ ga'ui' Yan'anj
gaquin' a ni é rẹ'. Nḭ sḭ gataj ni é rẹ' sisḭ da'ui dugüi' ni é rẹ' gaquin' mánj.
Ngaa nḭ nitaj si gạtaj Yan'anj si da'ui man'an án rẹ' gaquin' nej. Guḭnicaj
ni é rẹ' 'ngọ niman nico rian ni dugüi' ni é rẹ', ngaa nḭ Yan'anj guḭnicaj
'ngọ niman nico rian xi'í man'an ni é rẹ' nej.
38 Gạ'ui' ni é rẹ' rian ni ngüḭ, ngaa nḭ Yan'anj rḭqui rian án rẹ' nej. Nḭ
dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj sạ' ruhua du'uej 'níj, nḭ ara sạ' sij rịọ, nḭ da'nga'
daj guḭriun sạ' Yan'anj rịọ riqui-í' rian né' gạ'nij né' chruhua xinánj né'.
Nḭ guḭ'yaj ran Yan'anj rịọ. Nḭ nạgunan'-án' rịọ daj. Nḭ gạra sạ' Yan'anj rịọ
daj nej. Nḭ dạj rún' 'yaj ni é rẹ' ngạ dugüi' ni é rẹ', nḭ da'nga' daj guḭ'yaj
Yan'anj ngạ ni é rẹ' nej. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
39 Ngaa nḭ nani Jesús 'ngọ cuento digyán sij rian ni tsínj nico' sij. Nḭ gataj
sij:

—Nḭ gạ'ue dḭgyán tsínj duri daj chrej rian ango tsínj duri gạn'anj
nụngüej sij ruhua á rẹ' ní'. Sḭ ga'ue mánj. Gạn'anj nụngüej sij, sanḭ guḭnij
nụngüej sij chruhua 'ngọ yu'uj nánj.
40 Nitaj si huin rian 'ngọ tsínj 'nạ' gạhuin chrụn daj ngạ tsínj digyán rian
sij. Sanḭ sisḭ gạhuin chrụn sạ' sij, ngaa nḭ gạhuin sij rún' huin tsínj digyán
rian sij.
41 Nḭ ụn sin huin nḭ ni'yáj rẹ' sisḭ nụn darụ chrun rundij rian jnánj rẹ'
únj. Sanḭ nitaj si ni'yáj rẹ' si nụn 'ngọ caj rundij rian man'án rẹ'.
42 Nḭ sisḭ nitaj si acáj rẹ' cuenta si nụn 'ngọ caj rián rẹ', nḭ asạ' gạ'ue gạtaj
rẹ' rian jnánj rẹ': "Guḭniquin' acuán' rẹ', nḭ guḭrīj darụ chrun rundij rián
rẹ' aj." Nḭ sisḭ dạj atáj rẹ', nḭ tsínj digya' yun'unj huín rẹ'. Guḭri siní rẹ' caj
nụn rian man'án rẹ' aj. Ngaa nḭ gạ'ue guḭni'yaj sạ' rẹ' guḭri rẹ' darụ chrun
rian jnánj rẹ' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Por sus frutos los conoceréis

43 Ngaa ni gataj rụhua' yún Jesús:
—Nḭ chrun sạ', nḭ sḭ ga'ue gạyu chruj nitaj si hua sạ' mánj. Nḭ chrun
nitaj si hua sạ', nḭ sḭ ga'ue gạyu chruj hua sạ' chraj mánj.
44 Ngaa nḭ'yaj né' dạj hua si ayu chrạ 'ngọ chrun daj, nḭ ni'i né' ụn chrun
huin-ín'. Sḭ ga'ue gạ'ne né' higo riqui ni coj tanj mánj. Nḭ sḭ ga'ue nạran'
né' uva riqui coj yatan mánj.
45 Nḭ 'ngọ tsínj sạ', nḭ a'mi sí' nuguan' sạ' xi'í si nara sạ' sí' nuguan' hua
sạ' chruhua niman sí'. Sanḭ tsínj quij hua, nḭ a'mi sí' nuguan' quij xi'í
si nara sí' nuguan' quij chruhua niman sí'. Daran' ni nuguan' nara né'
chruhua nimún', nḭ hué ni nuguan' daj ahui du'ó' a'mí'. —Daj gataj Jesús.

Los dos cimientos

46 Ngaa nḭ gataj rụhua' yún Jesús:
—Nḭ ụn sin huin ataj ni é rẹ' sisḭ Señor huīnj, sanḭ nitaj si dagahuin a ni
é rẹ' si atā gụnun a ni é rẹ' únj.
47 Yyạj nḭ gạtā gụnun a ni é rẹ' dạj hua 'ngọ tsínj 'nạ' riānj. Nḭ unun sí'.
Nḭ dagahuin sí' si atā gụnun sí' nej.
48 Huin sí' rún' huin 'ngọ tsínj guḭ'yaj hue'. Gánj gụnun sini yạn sí' gụnun
nḭn' ruhua. Nḭ gune' sí' daqui hue'-é' rian huej. Hué dan nḭ ducu gahui
nanẹ. Nḭ gara xinéj nnee. Nḭ ga'ui' nucuaj nnee daj rian hue'. Sanḭ nun
guisiqui' hue' daj. Daj si gahuin ran sạ' hue'-é' gune' sí' rian huej.
49 Nḭ hua ango tsínj unun si-nụguan'ānj. Sanḭ nun dḭgahuin sí' si atā
gụnun sí'. Nḭ tsínj daj huin rún' huin 'ngọ tsínj gui'yaj hue' rian yo'ój
chru. Sanḭ nun gạnj gụnun sí' rian gune' sí' daqui hue'. Ngaa nḭ gara xinéj
nnee. Nḭ ga'ui' nucuaj nnee daj rian hue'. Ngaa nḭ 'ngọ ganatúj ó'. Nḭ 'ngọ
guere' hue'-é' da aj. Daj hua tsínj nun unun si-nụguan'ānj. —Gataj Jesús
gunun ni tsínj nico' sij.

7

Jesús sana al siervo de un centurión

1 Ngaa guisíj ga'mi Jesús rian ni ngüḭ daj, nḭ gan'anj sij xuman'
Capernaum.
2 Nḭ yu'uj daj nne 'ngọ snado centurión. Nḭ a'nan' 'ngọ si-moso capitán
daj. Nḭ ruhua gạhui' sí'. Nḭ 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij si-moso sij.

3 Nḭ ngaa gunun centurión daj si a'mi ni ngüḭ xi'í Jesús, nḭ ga'níj sij gǫ'ngo
ni tsínj huin achij mąn scanij ni tsínj israelita, gąn'anj gąchinj jni'yaj ni sí'
rian Jesús sisḭ gą'na' guḭ'yaj gǫno'o Jesús si-moso centurión daj.
4 Nḭ ngaa guisíj ni sij rian Jesús, nḭ ga'mi yaco ni sij. Nḭ gataj ni sij:
—Hua niąn chrącuij rę' centurión daj.
5 Daj si 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij né' huin né' ni tsínj israelita. Nḭ hué sij
gui'yaj si-nuhui né' nej. —Gataj ni sij gunun Jesús.
6 Ngaa nḭ gan'anj Jesús ngą ni sij. Nḭ ngaa ruhua gąhuin nḭchrun' Jesús
guḭsij sij hue', nḭ ga'níj centurión daj gąn'anj gǫ'ngo ni tsínj nicaj dugüi'
ngą sij, gątaj ni sí' gụnun Jesús:
—Señor, sḭ gahuin ruhuá rę' mánj. Daj si sé tsínj są' huin tsínj daj, ataj
sij. Xi'í daj nḭ sḭ gatúj rę' chruhua ducuá sij, ataj sij mánj.
7 Nḭ xi'í si sé tsínj są' huin sij ruhua sij, nḭ nun guḭsij ruhua sij gụchi' sij
rián rę', ataj sij. Maan si gą'nin' rę' sun, nḭ gąnahuin si-moso sij, guḭ'yáj
rę', ataj sij.
8 Daj si hua tsínj a'nin' sun rian sij. Nḭ hué sij a'nin' sun rian ni snado
nej. Nḭ ngaa a'níj sij 'ngǫ snado gąn'anj sí', nḭ huąn'anj sí'. Nḭ ngaa ataj
sij gą'na' 'ngǫ sí', nḭ 'ną' sí' nej. Nḭ ngaa a'níj sij si-moso sij guḭ'yaj sun sí',
nḭ hué daj guḭ'yaj sun sí' nej. —Daj gataj ni dugüi' centurión daj gunun
Jesús.
9 Nḭ ngaa gunun Jesús nuguan' gataj tsínj daj, nḭ gan'anj ruhua sij. Nḭ
guini'yaj sij rian ni tsínj nico' sij. Nḭ gataj sij:
—Xąnga' atā gụnun a ni é rę' sisḭ nun nari'į̄j 'ngǫ tsínj israelita xuman
ruhua rún' xuman ruhua tsínj centurión nan mánj. —Daj gataj Jesús.
10 Nḭ ngaa nanicąj ni tsínj nicaj dugüi' ngą centurión daj gan'anj ni sij
ducuá sí', nḭ xacaj ni sij cuenta sisḭ hua ganahuin moso daj.

Jesús resucita al hijo de la viuda de Naín

11 Hué daj síj nḭ gan'anj Jesús 'ngǫ xuman' gụ'naj Naín. Nḭ huaj ni tsínj
nico' sij nicaj dugüi' ni sí' ngą nico ni ngüḭ huaj ni sí' nej.
12 Nḭ ngaa huaj guḭsij sij du'ua xuman' daj, nḭ guini'i sij si huaj gąchin'
ni ngüḭ xąnj daj 'ngǫ níman. Nḭ tsínj gahui' daj huin urin da'níj yun'unj
mmij. Nḭ huaj nḭn' ruhua ni ngüḭ xąnj ngą yun'unj mmij da nej.
13 Nḭ gani yaco ruhua Señor ni'i sij yun'unj mmij daj. Nḭ gataj sij:
—Sḭ gacó sǫ' mánj. —Gataj Jesús gunun ún'.
14 Ngaa nḭ gan'anj nichi Jesús. Nḭ ganun ra'a sij chrun xéj. Nḭ guiniquin'
ni tsínj ata níman. Nḭ gataj Jesús gunun tsínj gahui' daj:
—Tsínj sno'o. Nąchica rę'. —Daj gataj Jesús.
15 Ngaa nḭ nachica tsínj gahui' daj gane sí'. Nḭ gaxḭ'i sí' ga'mi sí'. Nḭ
naga'ui' Jesús man'an sí' ra'a nni sí'.
16 Nḭ ngaa guini'i ni ngüḭ si gui'yaj Jesús, nḭ guxu'ui' daran' ni sij. Nḭ
gaxḭ'i ni sij ga'mi są' ni sij rian Yan'anj. Nḭ gataj ni sij:
—Gurugüi' 'ngǫ tsínj huin achij a'mi si-nụguan' Yan'anj scanij né'. —Daj
gataj ni sij.
Nḭ gataj ni sij nej:
—Nḭ 'ną' ni'yaj Yan'anj ni ngüḭ nico' man'an Yan'anj. —Gataj ni sij gunun
ni dugüi' ni sij.
17 Nḭ gaxa'nḭ nuguan' xi'í si gui'yaj Jesús nḭn' gąchra' estado Judea ngą
ango ni xuman' ngaj nḭchrun' ngą-á'.

Los mensajeros de Juan el Bautista

18 Nḭ nata' ni tsínj nico' Juan si gui'yaj Jesús gunun man'an sí'. Ngaa nḭ
gaquínj Juan huḭj tsínj nico' sí' gạ'na' nụngüej sij rian sí'.
19 Ngaa nḭ ga'níj Juan gạn'anj nụngüej sij nạchin' snan'anj nụngüej sij
Jesús. Nḭ nan huin nuguan' ga'níj Juan rian Jesús:
—Hué rẹ' huin tsínj nạcaj ni ngüḭ ní'. Asḭ gạna'uij únj si gạ'na' ango tsínj
sạ'. —Da'nga' daj huin nuguan' ga'níj Juan rian Jesús.
20 Hué dan nḭ guisíj nụngüej sij rian Jesús. Nḭ gataj nụngüej sij:
—Ga'níj Juan, tsínj duguata' nnee, gạ'na' nạchin' snan'anj nụngüej únj
man'án rẹ' sisḭ sọ' huin tsínj gạ'na' nạcaj ni ngüḭ ní'. Asḭ gạna'uij únj ango
tsínj gạ'na' sạ'. —Gataj nụngüej sij gunun Jesús.
21 Nḭ hué guẹ hora daj, nḭ ganahuin nico ni ngüḭ a'nan', gui'yaj Jesús. Nḭ
guiri sij nanẹ xḭ'i niman ni ngüḭ nej. Nḭ naxiguḭn rian ni ngüḭ duri, gui'yaj
sij nej.
22 Hué xi'í daj nḭ gataj Jesús gunun nụngüej sij:
—Güḭj nụngüej é rẹ'. Nḭ nạta' nụngüej é rẹ' gụnun Juan si guini'i nụngüej
é rẹ' ngạ si gunun nụngüej é rẹ' nej. Daj si xiguḭn ni'yaj ni ngüḭ duri. Nḭ
chéj ni tsínj yacuan nej. Nḭ nahuin sạ' ni ngüḭ a'nan' xi'ḭ nnij nej. Nḭ
naxi'níj chraquij ni tsínj so'o nej. Nḭ ganá'nij ni níman gahui' nej. Nḭ
unun ni ngüḭ yaco ran' nuguan' sạ' nej.
23 Nḭ hua 'ueé rian 'ngọ tsínj nitaj si nạnicaj ruhua nḭ'yaj sij xi'ī̱j. Daj
gạtaj nụngüej é rẹ' rian Juan. —Daj gataj Jesús rian nụngüej tsínj daj.
24 Nḭ ngaa nanicạj nụngüej sí' nạn' nụngüej sí' rian Juan, ngaa nḭ gaxḭ'i
ga'mi sạ' Jesús rian ni ngüḭ xi'í Juan. Nḭ gataj sí':
—Nḭ ngaa gan'anj ni é rẹ' gunun ni é rẹ' si-nụguan' Juan quij qui'yanj
nạco, nḭ dạj hua sij guini'i ni é rẹ', ruhua ni é rẹ' únj. Dạj rún' 'yaj riạ
ngaa xinunj 'yaj nanẹ, nḭ da'nga' daj 'yaj sij, ruhua ni é rẹ' ní'.
25 Nḭ sisḭ sé daj 'yaj sij, nḭ ụn sin huin nḭ gan'anj nḭ'yaj á rẹ' rian huaj sij
únj. Gan'anj ni'yaj á rẹ' 'ngọ tsínj nụn atsij niạ' ní'. Sanḭ sé daj huin sij
mánj. Ni'i ni é rẹ' sisḭ ni tsínj nụn atsij niạ' ngạ ni tsínj utin' nico san'anj,
nḭ nne ni sí' ducuá ni rey.
26 Nḭ ụn sin huin nḭ gan'anj nḭ'yaj á rẹ' rian nne sij únj. Asḭ 'ngọ tsínj
a'mi si-nụguan' Yan'anj ní'. Xạnga' nḭ hué daj huin sij aj. Nḭ hua achij Juan
daj ngạ daran' ango ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj anj.
27 ’Nḭ asḭj ná nḭ garun sạ' 'ngọ tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj xi'í Juan. Nḭ
gataj Yan'anj:
A'nī 'ngọ tsínj guḭnicaj nuguan' gụchi' sij.
Nḭ tsínj daj guḭtaj dian sini rián rẹ' gạn'anj sij.
Nḭ guḭ'yaj xugüi sij si-chréj rẹ' aj.
Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
28 ’Nḭ atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ scanij ni tsínj ga'nga, gui'yaj ni yun'unj
xạna, nḭ nitaj si rugüi' 'ngọ tsínj huin achij dạj rún' huin man'an Juan
tsínj duguata' nnee. Sanḭ tsínj hua lij nḭn', nḭ huin achij sij rian nicaj sun
Yan'anj daj ngạ man'an Juan gạ. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüḭ.
29 Nḭ ngaa gunun ni ngüḭ ngạ ni tsínj a'nej pesto si gataj Jesús, nḭ gataj
ni sij sisḭ dugu'nạj huaj gui'yaj Yan'anj. Daj si hua gata' nnee ni sí', gui'yaj
Juan.
30 Sanḭ ni tsínj fariseo ngạ ni tsínj digyán ley, nḭ nun gạ'uej ruhua ni sij
gụnun ni sij dạj huin ruhua Yan'anj guḭ'yaj Yan'anj xi'í ni sij mánj. Daj si
nun gata' nnee ni sij, gui'yaj Juan.

31 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Dạj ụn sin huin guḭ'yā guḭri' dịgyānj rian án rẹ' dạj hua ni ngüḭ mán
acuan' nan únj.
32 Dạj rún' 'yaj ni tsin' gan'anj gạne rian yu'uẹ ngaa ducuj, nḭ agua ni
dugüi', nḭ hué daj huin ni sij. Nḭ ataj anin'inj: "A'yanj únj rią rian án rẹ'
saj. Sanḭ nun guḭran'anj a ni é rẹ' mánj. Garáj ni únj chra' snanga. Sanḭ
nun gaco ni é rẹ' mánj." Hué daj ataj ni tsin' rian ni dugüi' ni tsin' anj.
33 Daj si ga'nạ' Juan tsínj duguata' nnee, nḭ nun xa sij chrachrúnj, nun
go'o sij nnee vino nej. Nḭ xi'í daj ataj á rẹ' sisḭ nụn nanẹ xḭ'i niman sij aj.
34 Asíj nḭ ga'nạ' da'níj ni ngüḭ huin man'ānj. Nḭ xāj, nḭ go'ōj aj. Nḭ ataj
ni é rẹ' sisḭ huīnj 'ngọ tsínj xa nąsa', go'o nąsa'. Nḭ huīnj 'ngọ tsínj nicaj
dugüi' ngą ni ngüḭ 'yaj gaquin' ngą ni tsínj a'nej pesto nej, ataj á rẹ' xi'īj
nej.
35 Sanḭ sisḭ 'yaj są' 'ngọ tsínj daj, nḭ gą'ue guḭni'i né' sisḭ tsínj ni'i są' huin
sij. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Jesús en el hogar de Simón el fariseo

36 Ngaa nḭ gaquínj 'ngọ tsínj fariseo xą Jesús ngą man'an sí'. Ngaa nḭ
gatúj Jesús ducuá sí' gan'anj gạne sij rian mesa.
37 Nḭ nne 'ngọ yun'unj xąna 'yaj gaquin' xuman' daj. Nḭ ngaa gunun ún'
sisḭ nne Jesús ducuá fariseo daj xa sij, nḭ nicaj ún' 'ngọ gaga' alabastro nụn
gasiti guin' dạj.
38 Nḭ niquin' ún' nẹ' xi'í Jesús. Nḭ aco ún'. Nḭ ayanj nnee rian ún' aco
ún' daj dacój Jesús. Nḭ ane-é' dacój Jesús, 'yaj ún'. Nḭ naruhui ún' huee
chrą ún' dacój Jesús. Nḭ jnacọ dacój sí', 'yaj ún'. Nḭ garun du'ua ún' dacój
Jesús. Nḭ garij ún' gasiti guin' dạj dacój sí' nej.
39 Nḭ ngaa guini'i tsínj fariseo, tsínj dụcua daj si gui'yaj yun'unj xąna
daj, nḭ gani ruhua man'an sí': "Sisḭ xąnga' yya huin Jesús 'ngọ tsínj a'mi
si-nụguan' Yan'anj, ngaa nḭ xącaj sí' cuenta sisḭ yun'unj xąna 'yaj gaquin'
huin ún', nḭ atsi ún' man'an sij." Da'nga' daj gani ruhua tsínj fariseo daj
xi'í Jesús.
40 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun tsínj fariseo daj:
—Simón, nicā 'ngọ nuguan' gątā gụnun rẹ'. —Gataj Jesús.
—Gątaj sọ', Maestro. —Gataj tsínj dụcua daj.
41 Nḭ gataj Jesús:
—Huḭj ran' tsínj daj da'ui san'anj rian 'ngọ xuru'ue. Nḭ 'ngọ sij 'yaj
xiquínj ụn'un' ciento san'anj denario. Nḭ ango sij 'yaj xiquínj huḭj xia chi'
san'anj denario.
42 Nḭ rḭan nun guiri' nụngüej sij naru'ue sij rian xuru'ue daj, nḭ ga'nin'
ruhua sí' si da'ui nụngüej sij. Ngaa nḭ, dạj hua gọ'ngo nụngüej sij gąran'
doj ruhua ni'yaj xuru'ue daj, ruhuá rẹ' únj. —Daj gataj Jesús.
43 —Ani ruhuāj sisḭ tsínj da'ui nico daj, nḭ garan' doj ruhua sij ni'yaj sij
xuru'ue. —Daj gataj Simón.
—Hué dan huin xąnga' yya. —Daj gataj Jesús gunun Simón huin tsínj
fariseo daj.
44 Ngaa nḭ nanicąj Jesús ni'yaj sij yun'unj xąna daj. Nḭ gataj sij gunun
Simón:
—Xącaj rẹ' cuenta si gui'yaj yun'unj xąna nan ní'. Ngaa gatū chruhua
ducuá rẹ', sanḭ nun riquí rẹ' nnee na'nīj dacō mánj. Nḭ yun'unj xąna nan,
nḭ nnee gaco ún' daj na'ni ún' dacō. Nḭ huee chrą ún' jnacọ ún' dacō nej.

45 Nun garun du'uá rẹ' man'ānj mánj. Sanḭ asḭj gatū ducuá rẹ', nḭ nun
duna ún' si garun du'ua ún' dacō.
46 Nḭ nun garíj rẹ' gasiti chrāj. Sanḭ yun'unj daj garij ún' gasiti guin' dạj
dacō.
47 Xi'í daj nḭ atā gụnun rẹ' sisḭ da'ui ún' nico gaquin'. Sanḭ nicā 'ngọ
niman nico xi'í ni gạquin' da'ui ún'. Daj si 'ḭ nḭn' ruhua ún' ni'yaj ún'
yūnj. Sanḭ ngaa ani ruhua 'ngọ tsínj daj sisḭ dọj huin gạquin' da'ui sij, nḭ
dọj 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij yūnj. —Daj gataj Jesús gunun Simón.
48 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun yun'unj xạna daj:
—Nicā 'ngọ niman nico xi'í si-gạquin' rẹ'. —Daj gataj Jesús.
49 Nḭ nne ango ni tsínj rian mesa daj. Nḭ gaxḭ'i ni man'an ni sij nachínj
snan'anj ni sij ni dugüi' ni sij. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn tsínj huin tsínj nan, nḭ gạ'ue guḭnicaj sij niman nico rian ni
gạquin', ruhua á rẹ' únj. —Daj gataj ni tsínj daj.
50 Sanḭ gataj Jesús rian yun'unj xạna daj:
—Hua nacaj Yan'anj man'án rẹ' xi'í si guxuman ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' yūnj.
Gạhuin din'inj ruhuá rẹ' nạn' rẹ' ducuá rẹ'. —Daj gataj Jesús gunun ún'.

8

Mujeres que sirven a Jesús

1 Nḭ ngaa gachin dọj nḭ gachéj Jesús daran' rian ni xuman' ngạ ni rancho
nej ga'mi sạ' sij xi'í si nicaj Yan'anj sun rian né'. Nḭ nicaj dugüi' ni xụhuij
ni tsínj nico' sij nej.
2 Nḭ huaj gọ'ngo yun'unj xạna ngạ sij nej. Nḭ hua guiri Jesús nanẹ xḭ'i
chruhua niman da'aj ni ngüḭ daj. Nḭ nahuin ango da'aj ni ún', gui'yaj sij
nej. Nḭ scanij ni ún', nḭ huaj María gụ'naj ún' Magdalena. Nḭ hua guiri
Jesús ichij nanẹ xḭ'i chruhua niman ún'.
3 Nḭ huaj yun'unj gụ'naj Juana huin ún' nicạ tsínj gụ'naj Chuza huin sí'
tsínj nicaj yun'unj ni moso 'yaj rey Herodes. Nḭ huaj yun'unj gụ'naj Susana
ngạ nico ango ni ngüḭ xạna nej. Nḭ chracuij ni ún' si'yaj ni ún' rasụn gachin
rian Jesús.

Parábola del sembrador

4 Nḭ gahui nico ni ngüḭ mạn rian ni xuman' gan'anj nḭ'yaj ni sij Jesús.
Nḭ nahuin yu' nico ni ngüḭ rian Jesús. Hué dan nḭ nani Jesús 'ngọ cuento
digyán sij rian ni ngüḭ.
5 Nḭ gataj sij:
—Gahui 'ngọ tsínj dạgaman' cạn. Nḭ ngaa dạgaman' sij, nḭ guinij dọj cạn
chruhua chrej. Nḭ gachin ni ngüḭ gurun ni sij. Nḭ naran' ni xataj xa xuj.
6 Nḭ guinij dọj cạn daj rian yo'ój yej rian nitaj nico yo'ój. Nḭ ngaa xira'
cạn daj, nḭ ganacoj. Daj si nitaj si hua 'yo yo'ój daj.
7 Nḭ gayu dọj cạn scanij tanj. Nḭ xira' nụguan'an cạn daj ngạ tanj. Hué
dan nḭ ganẹ coj daj, gui'yaj tanj.
8 Nḭ gayu dọj cạn ango yo'ój sạ'. Nḭ guixira' cạn daj. Nḭ gachij man'an
cạn. Nḭ gayu sạ' cạn. Nḭ 'ngọ coj daj gahui 'ngọ ciento cạn. —Daj gataj
Jesús nani sij cuento rian ni ngüḭ daj.
Ngaa nḭ ga'mi nucuaj Jesús. Nḭ gataj sij:
—Sisḭ nụn chraquij a ni é rẹ', nḭ gụnun a ni é rẹ' nej aj. —Daj gataj Jesús.
9 Ngaa nḭ nachínj snan'anj ni tsínj nico' Jesús. Nḭ gataj ni sij gunun sí':
—Nḭ ụn sin huin cuento nan ruhuaj gata únj. —Daj gataj ni sij.

10 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Rian ni é rẹ' riqui Yan'anj sisḭ guḭni'i ni é rẹ' daj hua rian nicaj sun Yan'anj. Sanḭ rian ni ngüḭ nitaj si nicaj dugüi' ngāj, nḭ nanīj cuento hua ránj. Ngaa nḭ guḭni'yaj ni sij. Sanḭ nun guḭni'i ni sij. Nḭ gụnun chraquij ni sij. Sanḭ na'ue gạra da'nga' ruhua ni sij.
11 ’Hué nan huin si ruhuaj gata cuento digyānj rian án rẹ'. Daj rún' hua cạn daj, nḭ da'nga' daj hua si-nụguan' Yan'anj.
12 Nḭ cạn guinij du'ua chrej, nḭ rún' hua ni ngüḭ gunun nuguan' huaj. Nḭ ga'nạ' sichre. Nḭ ri sichre nuguan' sạ' daj niman ni sij sisḭ nun gụxuman ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij Yan'anj. Daj si na'uej ruhua sichre si nạcaj Yan'anj ni sij.
13 Nḭ cạn guinij rian yo'ój yej, nḭ rún' hua ni ngüḭ gunun nuguan' huaj. Daj si ngaa gunun ni sij nuguan' sạ' daj, nḭ nahuin ra'a ni sij. Nḭ gahuin niạ' ruhua ni sij. Sanḭ 'yaj ni sij rún' 'yaj 'ngọ coj nitaj nico ya'ạ siụ. Dọj guẹ güi xuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj. Daj si ngaa guḭran' ni sij sayun, nḭ gạhuin nḭni ni sij rian Yan'anj anj.
14 Nḭ cạn guinij scanij tanj rún' hua ango ni ngüḭ gunun nuguan' huaj. Nḭ huin ruhua ni sij guḭri' ni sij rasụn mạn chruhua xungüḭ nan. Nḭ digya' yun'unj san'anj ni sij si nahuij ruhua ni sij gạhuin xuru'ue ni sij. Ngaa nḭ nitaj si 'yaj sạ' ni sij gạ mánj.
15 Nḭ cạn guinij rian yo'ój sạ' hué daj hua ango ni ngüḭ gunun nuguan'. Nḭ ngaa gunun ni sij nuguan' sạ' daj, nḭ gạhuin nḭca ruhua ni sij ngạ nuguan' daj. Daj si hua sạ' niman ni sij. Nḭ hua nḭca niman ni sij nej. Nḭ 'yaj sạ' ni sij. Nḭ nitaj si dụna ni sij si-chrej Yan'anj mánj. —Daj gataj Jesús.

Nada oculto que no haya de ser manifestado

16 Ngaa nḭ gataj rụhua' yún Jesús:
—Nḭ ngaa arún' yan'ạn chrạ 'ngọ candil, nḭ sḭ gune' huḭ né' riqui chru ngạ riqui nna ganun yan'ạn daj. Sanḭ gụto' xata' rian mesa sisḭ guḭxiguin yan'ạn daj rian ni ngüḭ gạtu chruhua hue' guḭni'i ni sij.
17 Ngaa nḭ nḭ ạ 'ngọ nuguan' naránj ni ngüḭ acuan', sanḭ daran'anj nạrugüi'. Nḭ nitaj ạ 'ngọ nuguan' guixíj huḭ ni ngüḭ acuan', sanḭ guḭni'i daran' ni ngüḭ xiguḭn sạ'.
18 Ngaa nḭ gạ cuidado ni é rẹ' daj unun ni é rẹ' ni nuguan' nan. Daj si gạ'ui' Yan'anj rian tsínj unun. Sanḭ gạ'ne Yan'anj da guẹ nicaj ni tsínj na'uej ruhua gụnun sạ'. Daj si ani ruhua ni sij sisḭ ni'i sạ' ni sij. Sanḭ sé daj huin mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

La madre y los hermanos de Jesús

19 Ngaa nḭ guisíj nni Jesús ngạ ni jnánj sij rian sij. Sanḭ nun gạ'ue gạhuin nḭchrun' anin' nni sí' rian man'an sij. Daj si mạn nḭn' ruhua ni ngüḭ rian Jesús.
20 Ngaa nḭ nata' 'ngọ tsínj daj rian Jesús:
—Nní rẹ' ngạ ni jnánj rẹ' ana'uij niquin' nẹ' chrej xẹ' huin ruhua ni sij guḭni'i ni sij man'án rẹ'. —Daj gataj tsínj daj.
21 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nnī ngạ ni jnān huin ni ngüḭ unun si-nụguan' Yan'anj. Nḭ 'yaj ni sij si ataj nuguan' daj. —Daj gataj Jesús.

Jesús calma la tempestad

22 Hué dan nḭ 'ngọ güi daj, nḭ gahui Jesús chruhua 'ngọ riọ achéj rian nnee. Nḭ gatúj ni tsínj nico' sij chruhua riọ nej. Nḭ gataj Jesús gunun ni sí':

—Gąn'anj né' anéj chrej du'ua laguna xąchij nan. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nį gan'anj ni sij.
23 Nį ngaa huaj ni sij, nį gatoj Jesús. Nį gahui 'ngǫ nanę nucuaj xxi rian laguna daj. Nį gara nnee chruhua riǫ. Nį ruhua guįnij riǫ daj chruhua nnee.
24 Ngaa nį gan'anj ni sij nąchica ni sij Jesús. Nį gataj ni sij:
—Maestro, Maestro, ruhua gąhui' né'. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
Ngaa nį nachica ni sij Jesús. Nį ga'mi huee sij rian nanę ngą rian nnee. Ngaa nį ganiquin' daran'anj. Nį gahuin din'inj rian laguna daj, gui'yaj Jesús.
25 Ngaa nį gataj Jesús gunun ni sij:
—Nį ǫn sin huin nį na'ue gǫxuman ruhua á rę' nį'yaj á rę' man'ānj únj. —Daj gataj Jesús.
Ngaa ni guxu'ui' ni sij. Nį gan'anj ruhua ni sij. Nį gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij:
—Nį ǫn tsínj huin tsínj nan únj. Nį ngaa a'nin' sí' sun, nį da' nanę ngą nnee dagahuin si-nǫguan' sij. —Daj gataj ni sij.

El endemoniado gadareno

26 Ngaa nį guisíj ni sij do'ój ni tsínj gadareno. Nį ngaj yo'ój daj anéj chrej du'ua laguna xąchij daj rian estado Galilea.
27 Nį nanij Jesús riǫ daj. Ngaa nį ga'nąʼ 'ngǫ tsínj 'nąʼ xuman' daj rian Jesús. Nį guisíj ga'į yo' nǫn nanę xį'i niman sij. Nį nitaj si nǫn sij atsij. Nį nitaj si nne sij hue' mánj. Sanį nne sij chruhua ni yu'uj rian gachin' ni sij níman.
28 Nį ngaa guini'i sij Jesús, nį gaguáj nucuaj sij. Nį ganiquin' ráj dącoj sij rian Jesús. Nį gataj sij gaguáj sij:
—Nitaj si huaj si dįguíj rę' ngāj huín rę' Jesús da'níj Yan'anj achij nne xata' mánj. A'mi acōj rián rę' sisį sį gui'yáj rę' castigo man'ānj mánj. —Daj gataj sij gunun Jesús.
29 (Nį da'nga' daj gataj sij daj si hua ga'nin' Jesús sun rian nanę xį'i sisį gąhui nanę xį'i daj niman sij. Nį hua guisíj ga'į yo' sisį guida'a nanę xį'i tsínj daj. Nį anumi cadena ra'a sij ngą dacój sij, gui'yaj ni ngüį. Sanį xi'nin' cadena, gui'yaj sij. Nį nicaj nanę xį'i sij gan'anj-án' sij quij qui'yanj nąco nej.)
30 Ngaa nį nachínj snan'anj Jesús sí'. Nį gataj sij:
—Dąj gǫ'naj rę' únj. —Gataj Jesús.
Nį gataj man'an sí':
—Xi'nin' nico gǫ'nā aj. —Daj gataj sí' xi'í si ga'į nico nanę xį'i gatúj chruhua niman sí'.
31 Nį ga'mi yaco ni nanę xį'i daj rian Jesús sisį sį ga'nij sí' gąn'anj ni nanę xį'i daj rian yan'ąn mánj.
32 Nį nįchrun' xi'í quij mán 'ngǫ xi'nin' xxi xacáj xa xuj. Nį ga'mi yaco ni nanę xį'i rian Jesús sisį gą'nij sí' gąn'anj gątu ni sij chruhua niman ni xacáj daj. Ngaa nį ga'uej ruhua Jesús sisį da'nga' daj guį'yaj ni nanę xį'i daj.
33 Ngaa nį gahui ni nanę xį'i chruhua niman tsínj daj. Nį gan'anj gątu ni sij chruhua niman ni xacáj da aj. Ngaa nį 'ngǫ gan'anj guę xi'nin' xacáj daj guinij xú' chrą 'ngǫ huej. Nį guinij ni xuj chruhua laguna gahui' ni xú' chruhua nnee aj.

34 Nḭ ngaa guini'i ni tsínj dugumi ni xacáj si guiran' xú', nḭ gunánj ni sij nạn' ni sij xánj ni sij ngạ riqui quij. Nḭ nata' ni sij dạj gahuin guiran' ni sij.
35 Hué dan nḭ gahui ni ngüḭ daj gan'anj guḭni'yaj ni sij ụn sin huin guiran' ni tsínj daj. Nḭ ngaa guisíj ni sij rian nne Jesús, nḭ guini'i ni sij tsínj guinụn nanẹ xḭ'i niman daj. Nḭ yyạj nḭ nne sij xi'í Jesús nụn sij si-gan' sij, hua sạ' ga'ue nani ruhua sij. Nḭ guxu'ui' ni ngüḭ guisíj daj.
36 Nḭ ni tsínj guini'i dạj gahuin, nḭ ganani ni sij dạj gahuin ngaa ganahuin sạ' tsínj guinụn ni nanẹ xḭ'i, gui'yaj Jesús.
37 Hué dan nḭ gachínj jni'yaj daran' ni tsínj gadareno rian Jesús sisḭ gạhui sí' gạn'anj sí' xánj ni sij. Daj si guxu'ui' ni sij. Ngaa nḭ gahui Jesús chruhua riọ achéj rian nnee. Nḭ gan'anj sij anéj chrej du'ua laguna daj.
38 Ngaa nḭ ga'mi yaco tsínj gunụn ni nanẹ xḭ'i rian Jesús sisḭ gạ'uej sí' guḭnicaj dugüi' sí' ngạ sij gạn'anj nụngüej sij. Sanḭ ga'níj Jesús nạn' sí' ducuá sí'. Nḭ gataj sij:
39 —Güij nạn' ducuá rẹ', ngaa nḭ nạta' rẹ' gụnun ni dugüí' rẹ' daran' si sạ' gui'yaj Yan'anj xi'í man'án rẹ'. —Daj gataj Jesús gunun sij.
Ngaa nḭ gan'anj sij. Nḭ nata' sij rian daran' ni ngüḭ mạn xuman' daj xi'í si sạ' gui'yaj Jesús rian sij.

La hija de Jairo; la mujer que tocó el manto de Jesús

40 Nḭ ngaa nanicạj Jesús, nḭ gahuin niạ' ruhua ni ngüḭ nahuin ra'a ni sij man'an Jesús. Daj si ana'uij daran' ni sij sí'.
41 Ngaa nḭ ga'nạ' 'ngọ tsínj huin achij chruhua nuhui rian nne Jesús, gụ'naj sí' Jairo. Nḭ ganiquin' ráj dạcoj sí' xi'í Jesús. Nḭ ga'mi yaco sí' rian Jesús sisḭ gạn'anj sij ducuá sí'.
42 Daj si hua urin da'nḭ xạna sí'. Nḭ síj 'ngọ si xụhuij yo' huaj ún'. Nḭ dọj nḭ gạhui' ún'.
Nḭ ngaa huaj Jesús, nḭ ducu guru'man ni ngüḭ xi'níj sí' ganicạj ni sij rian huaj sí'.
43 Nḭ scanij ni ngüḭ daj, nḭ niquin' 'ngọ yun'unj xạna a'nan' si guisíj xụhuij yo' uráj tun ún'. Nḭ gutin' ún' daran' si nicaj ún' ngạ ni tsínj gọno'o. Sanḭ nun gạ'ue gạnahuin ún', gui'yaj ạ 'ngọ ni sij.
44 Ngaa nḭ gan'anj nḭchi ún' scanij ni ngüḭ guisíj ún' rucú Jesús. Nḭ ganun ún' chrạ ra'a ún' du'ua si-gan' sí'. Ngaa nḭ 'ngọ hora, nḭ ganiquin' si uráj tun.
45 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Dạj hua á rẹ' ganun ra'a si-gan'ānj únj. —Daj gataj Jesús.
Sanḭ nḭ ạ 'ngọ ni sij nun ganun si-gan' Jesús, ataj ni sij. Ngaa nḭ gataj Pedro ngạ ni tsínj mạn ngạ sij:
—Mạn nḭn' ruhua ni ngüḭ rián rẹ'. Nḭ chráj ra'a daran' ni sij man'án rẹ'. Ngaa nḭ ụn sin huin nḭ nachínj snan'anj rẹ': "Dạj hua ngüḭ ganun ra'a man'ān únj." Daj gataj ni sij gunun Jesús.
46 Sanḭ gataj Jesús:
—Ganun yya 'ngọ ngüḭ man'ānj. Daj si ni'īnj sisḭ nahuin ngüḭ, gui'yā. —Daj gataj Jesús.
47 Nḭ ngaa guini'i yun'unj xạna daj sisḭ na'ue guḭxij huḭ ún', nḭ nagunánj ún' ga'nạ' ún' ganiquin' ráj dạcoj ún' rian Jesús. Nḭ nata' yya ún' gunun sij rian daran' ni ngüḭ ụn xḭ'i huin ganun ra'a ún' si-gan' Jesús. Nḭ nata' ún' sisḭ 'ngọ hora, nḭ nahuin ún', gui'yaj sij.
48 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ún':

—Xica'uīj, ganahuín rę', gui'yaj si guxuman ruhuá rę' ni'yáj rę' man'ānj. Nị dínj gạhuin nimán rę' gạn'anj rę' aj. —Daj gataj Jesús gunun ún'.
49 Nị hua guę a'mi Jesús, nị ga'nạ' 'ngọ tsínj 'yaj sun rian tsínj nicaj sun nuhui daj. Nị gataj sí' gunun sij:
—Guisíj gahui' da'nị xạna rę'. Ngaa nị sị garasụn rę' rian Maestro mánj. —Daj gataj sí' gunun Jairo.
50 Sanị gunun Jesús si gataj sí'. Nị gataj sij:
—Sị guxu'uí' rę' mánj. Maan si gụxuman yya ruhuá rę' nị'yaj rę' man'ānj. Ngaa nị gạnahuin sạ' da'níj rę'. —Daj gataj Jesús.
51 Nị ngaa gatúj Jesús chruhua hue', nị nun gạ'uej sij sisị gạtu ni ngüị ngạ sij. Nị maan Pedro ngạ Jacobo nej, Juan nej, nụngüej nicạ Jairo nej, ga'uej Jesús gạtu chruhua hue' ngạ sij.
52 Nị ducu aco ni ngüị. Nị aguáj ni sij nej. Sanị gataj Jesús:
—Sị gaco ni é rę' mánj. Sé si gahui' tsin' xạna mánj. Sanị si ato nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
53 Sanị ga'nga' nạco ni sij guini'i ni sij man'an Jesús. Daj si guini'i ni sij sisị hua gahui' yya tsin' daj.
54 Sanị guida'a Jesús ra'a tsin' daj. Nị ga'mi nucuaj sij. Nị gataj sij:
—Tsin' xạna, ataj snan'ān gụnun sọ' sisị nạchica sọ'. —Daj gataj Jesús gunun tsin' daj.
55 Ngaa nị ganá'nij tsin' xạna daj. Nị hué hora 'ngọ nachica unj. Nị ga'nin' Jesús sun sisị gạ'ui' ni ngüị xạ tsin' daj.
56 Nị ducu gan'anj ruhua nụngüej nicạ Jairo. Sanị ga'nin' Jesús sun sisị sị nata' nụngüej sij nuguan' daj rian nị ạ 'ngọ ngüị mánj.

9

Misión de los doce discípulos

1 Hué dan nị gaquínj Jesús sisị nạhuin yu' ni xụhuij ni tsínj nico' sij rian sij. Nị ga'ui' sij sun rian ni sí' sisị gụinicaj ni sí' sun rian ni nanę xị'i. Nị hué daj ga'ui' sij fuerza sisị gạnahuin ni ngüị a'nan', gụị'yaj ni sí' nej.
2 Nị ga'níj Jesús sisị gạn'anj gạ'mi ni sí' nuguan' sạ' xi'í si nicaj sun Yan'anj rian ni ngüị. Nị gataj Jesús sisị gạnahuin ni ngüị a'nan', gụị'yaj ni sij nej.
3 Nị gataj Jesús:
—Gạyun ni é rę' gạn'anj ni é rę'. Nị sị ga'ue guịnicaj ni é rę' rutsị nej, xinánj nej, chrachrúnj nej, san'anj nej, gan'anj ni é rę' mánj. Nị sị ga'ue guịnicaj ni é rę' atsij nạduna ni é rę' gạn'anj ni é rę' mánj.
4 Nị ngaa gạtu ni é rę' chruhua 'ngọ hue', ngaa nị gụnaj ni é rę' hue' daj da síj gạhui ni é rę' gạn'anj ni é rę' xuman' daj.
5 Nị sisị hua 'ngọ yu'uj na'ue ni sij nạhuin ra'a ni sij a ni é rę', ngaa nị nạgunan' a ni é rę' yo'ój chrụ dacój ni é rę' ngaa gạhui ni é rę' yu'uj daj. Nị hué-é' huin 'ngọ ducuánj dịgyán ni é rę' rian ni sij sisị nun guị'yaj sạ' ni sij. —Daj gataj Jesús.
6 Hué dan nị gahui ni tsínj nico' Jesús gan'anj ni sij daran' ni xuman'. Nị nata' ni sij nuguan' sạ'. Nị nịn' gạchra' ganahuin ni ngüị a'nan', gui'yaj ni sij nej.

Muerte de Juan el Bautista

7 Nị gunun rey Herodes daran' si gui'yaj Jesús. Nị nun nạri' ruhua sij si guị'yaj sij. Daj si gataj gọ'ngo ni ngüị sisị ganá'nij Juan scanij ni níman.

8 Nḭ gataj ango ni sij sisḭ hué Jesús huin tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj gu̱'naj Elías. Nḭ gataj ango da'aj ni sij sisḭ ganá'nij 'ngǫ tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj gane sí' asḭj ná.
9 Nḭ gataj rey Herodes:
—Ga'nin' ni sij chrą Juan, gui'yā. Ngaa nḭ u̱n tsínj huin tsínj da únj. Daj si unūnj ga'ḭ nuguan' xi'í sij. —Daj gataj Herodes.
Nḭ huin ruhua Herodes gu̱ini'i sí' man'an Jesús.

Alimentación de los cinco mil

10 Nḭ ngaa nanicąj ni tsínj nico' Jesús, nḭ gataj ni sij daran' si gui'yaj ni sij rian Jesús. Hué dan nḭ nicaj Jesús ni sij gan'anj sí' 'ngǫ quij qui'yanj nąco nḭchrun' xuman' Betsaida.
11 Nḭ ngaa guini'i ni ngüḭ, nḭ guinico' ni sij man'an sí'. Nḭ ga'mi są' sí' ngą ni sij. Nḭ ga'mi sí' rian ni sij sisḭ dąj nicaj sun Yan'anj rian ni sij. Nḭ ganahuin ni ngüḭ a'nan', gui'yaj sí' nej.
12 Nḭ ngaa ruhua guinḭ, nḭ ga'ną' ni xu̱huij ni tsínj nico' Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Gąna'nij rę' ni ngüḭ gąn'anj ni sij ni xuman' ngą ni rancho ngaj nḭchrun' sisḭ nąri' ni sij rian gąne ni sij ngą si xą ni sij. Daj si rian mán né' nitaj ni ngüḭ mán mánj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
13 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Gą'ui' man'an án rę' si xą ni sij nánj. —Daj gataj Jesús.
Sanḭ gataj ni sij:
—Urin si nicaj únj huin u̱n'un' chrachrúnj ngą hu̱ij gue̱ xucuaj. Sanḭ nun ni'i únj sisḭ huin ruhuá rę' gąn'anj gu̱ran únj si xą daran' ni ngüḭ nan. —Daj gataj ni sij.
14 Nḭ síj 'ngǫ si u̱n'un' mil tsínj mán yu'uj daj. Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:
—Gu̱ḭ'yaj á rę' si gąne ni ngüḭ rian yo'ój. Nḭ nąhuin chre' da hu̱ij xia chi' da hu̱ij xia chi' ngüḭ gąne gǫ'ngo yu'uj, gu̱ḭ'yaj á rę'. —Daj gataj Jesús.
15 Nḭ da'nga' daj gui'yaj ni sij. Nḭ gan'anj gąne daran' ni ngüḭ, gui'yaj ni sij.
16 Ngaa nḭ guida'a Jesús u̱n'un' chrachrúnj ngą hu̱ij xucuaj daj. Nḭ ni'yaj sij xata'. Nḭ naga'ui' sij si guruhua Yan'anj. Ngaa nḭ gura' da'aj sij ni chrachrúnj ga'ui' sij ra'a ni tsínj nico' sij sisḭ nąga'ui' ni sí' ra'a ni ngüḭ aj.
17 Nḭ xa daran' ni ngüḭ. Nḭ gara ran riqui ni sij. Ngaa nḭ ganacaj ni sij daso gunaj. Nḭ nara ni sij xu̱huij xugutḭ ngą ni daso daj.

La confesión de Pedro

18 Nḭ 'ngǫ güi ngaa achínj jni'yaj nḭni urin Jesús rian Yan'anj, nḭ mąn ni tsínj nico' sij ngą man'an sij. Ngaa nḭ nachínj snan'anj Jesús ni sí'. Nḭ gataj sij:
—Nḭ u̱n tsínj huīnj ataj ni ngüḭ, ruhua á rę' únj. —Daj gataj Jesús.
19 Ngaa nḭ gataj ni sí':
—Ataj da'aj ni ngüḭ sisḭ hué rę' huin Juan, tsínj duguata' nnee. Nḭ ataj ango ni sij sisḭ hué rę' huin tsínj gu̱'naj Elías. Nḭ ataj ángo ni sij sisḭ hué rę' huin 'ngǫ tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj asḭj ná. Nḭ ganá'nij tsínj daj nahuin sí' man'án rę' aj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
20 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nḭ u̱n tsínj huīnj, ruhua man'an án rę' únj. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nḭ gataj Pedro:

—Hué rẹ' huin Cristo, tsínj 'nạ' rian Yan'anj anj. —Daj gataj Pedro.

Jesús anuncia su muerte

21 Sanḭ ga'nin' Jesús nico sun rian ni sij sisḭ sḭ nata' ni sij nuguan' nan rian nḭ ạ 'ngọ ni ngüḭ mánj.
22 Nḭ gataj sí':
—Hua niạn sisḭ guḭran'ānj nico sayun, huīnj da'níj ni ngüḭ. Nḭ dạnicaj ni tsínj huin achij nej, ni chrej huin rian nej, ni tsínj digyán ley man'ānj. Nḭ dạgahui' ni sij man'ānj. Sanḭ xiráj huạ'nij güi, nḭ gạna'nī. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
23 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun daran' ni sij:
—Sisḭ hua 'ngọ tsínj huin ruhua nico' yūnj, ngaa nḭ dụnaj sij si-chrej man'an sij. Ngaa síj nḭ ya'yoj gạta sij rugutsḭ guḭnico' sij yūnj anj.
24 Nḭ tsínj na'uej ruhua gạhui' sij ngāj, nḭ gạ ni'ya sij. Sanḭ tsínj gạ'ue gạhui' xi'í man'ānj, nḭ gạne nḭganj sij ngạ Yan'anj anj.
25 Nḭ sisḭ guḭ'yaj gana 'ngọ tsínj daj daran' si mạn chruhua xungüḭ gạhuin si'yaj sij, ngaa nḭ ụn sin huin si huin-ín' sisḭ gạ ni'ya man'an sij únj.
26 Nḭ sisḭ hua 'ngọ tsínj nạ'aj ni'yaj yūnj ngạ si-nụguan'ānj, ngaa nḭ gạhuin nạ'ā ngạ sij ngaa gạ'na' yūnj ngạ ni ángel sạ' chruhua xungüḭ nan. Nḭ gạhuin 'ueé nụngüej chrē. Nḭ huīnj da'níj ni ngüḭ.
27 Nḭ xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ nitaj si gạhui' da'aj ni ngüḭ mán yu'uj nan da' guḭni'i ni sij gạ'na' guḭnicaj sun Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús.

La transfiguración

28 Nḭ ngaa guisíj 'ngọ si tụnj güi si ga'mi Jesús ni nuguan' nan, nḭ nicaj sij Pedro ngạ Juan nej, Jacobo nej. Nḭ gahui sij chrạ 'ngọ quij gạchinj jni'yaj sij rian Yan'anj.
29 Nḭ ngaa achínj jni'yaj sij, nḭ naduna rian sij. Nḭ nahuin gatsḭ nḭn' si-gan' sij. Nḭ nahuin acạ si-gan' sij nej. Ngaa nḭ gurugüi' huḭj tsínj daj.
30 Nḭ ga'mi nụngüej tsínj daj ngạ sij huin nụngüej sí' Moisés ngạ Elías.
31 Nḭ 'ueé nḭn' ruhua gurugüi' nụngüej sí'. Nḭ ga'mi nụngüej sí' ngạ Jesús xi'í si gạhui' sij xuman' Jerusalén gạhui sij chruhua xungüḭ nan.
32 Nḭ 'nạ' nnej rian ni dụgüi' Pedro. Sanḭ nun gạtoj ni sij. Nḭ guini'i ni sij sisḭ xiguḭn si-gan' Jesús. Nḭ hué daj guini'i ni sij nụngüej tsínj niquin' ngạ Jesús nej.
33 Nḭ ngaa gaxḭ'i gahui anéj nụngüej tsínj daj rian Jesús, nḭ gataj Pedro gunun Jesús:
—Sạ' mán né' yu'uj nan Maestro. Ngaa nḭ guḭ'yaj únj huạ'nij hue' recoj le. Nḭ 'ngọj man'án rẹ'. Nḭ angoj Moisés. Nḭ ángoj Elías. —Daj gataj Pedro.
Sanḭ nun ni'i sij si ataj sij mánj.
34 Nḭ ngaa a'mi Pedro, nḭ nasíj 'ngọ nga guiran-án' rian ni sij. Nḭ guxu'ui' ni sij si 'ngọ nasíj nga daj rian ni sij.
35 Nḭ scanij nga daj gunun ni sij 'ngọ nanẹ gataj-á':
—Tsínj nan huin da'nī 'ḭ ruhuāj. Gụnun a ni é rẹ' si ataj sí'. —Daj gataj Yan'anj gunun ni sij.
36 Nḭ ngaa ganahuij ga'mi Yan'anj, nḭ gunáj urin Jesús ngạ ni tsínj nico' sí'. Nḭ dínj gane du'ua ni sij ni güi daj nun nạta' ni sij si guini'i ni sij gunun nḭ ạ 'ngọ ni ngüḭ mánj.

Jesús sana a un muchacho endemoniado

37 Nḭ ango güi ngaa nanij ni sij chrą quij, nḭ mán nḭn' ruhua ni ngüḭ 'ną' nąri' dugüi' ngą Jesús.
38 Nḭ niquin' 'ngǫ tsínj daj scanij ni ngüḭ. Nḭ gaguáj sí'. Nḭ gataj sí':
—Maestro, achínj jni'yā rián rę' sisḭ guḭni'yaj rę' da'nī. Daj si urin sij nicā.
39 Nḭ da'a 'ngǫ nanę xḭ'i man'an sij. Nḭ hora aguáj sij. Nḭ guida'a xi'ḭ yaquij, 'yaj nanę xḭ'i daj da ahui yatan' du'ua sij. Nḭ na'uej ruhua nanę xḭ'i daj gąhuin ane rian da'nī.
40 Nḭ ga'mi yacōj rian ni tsínj nicó' rę' sisḭ guḭri ni sij nanę xḭ'i niman da'nī. Sanḭ nun gṵnucuaj ni sij guḭri ni sij mánj. —Daj gataj tsínj daj gunun Jesús.
41 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Ni ngüḭ mąn yyąj, nḭ na'ue gṵxuman ruhua ni é rę' nḭ'yaj ni é rę' man'ānj. Nḭ xi'ḭ niman án rę'. Nḭ na'ue gṵnucuā gąne nigān ngą ni é rę' mánj. Nḭ na'ue gṵnucuā si-chrej ni é rę' nḭganj mánj. Nḭcaj rę' da'níj rę' gą'na' rę' riānj anj. —Daj gataj Jesús.
42 Nḭ ngaa gahuin nḭchrun' tsin' daj, nḭ ganatúj sij, gui'yaj nanę xḭ'i daj. Nḭ guida'a xi'ḭ yaquij, gui'yaj nanę xḭ'i nej. Sanḭ ga'mi huee Jesús rian nanę xḭ'i daj. Nḭ ganahuin tsin', gui'yaj Jesús. Nḭ naga'ui' Jesús tsin' daj rian chrej sij.
43 Nḭ gahuin yan'anj ruhua daran' ni ngüḭ xi'í dąj hua nucuaj Yan'anj anj.

Jesús anuncia otra vez su muerte

Nḭ ngaa hua guę gahuin yan'anj ruhua ni sij, nḭ gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:
44 —Gṵnun są' á rę' ni nuguan' gą'mī nan. Huēj huin da'níj ni ngüḭ. Nḭ nąga'ui' ni sij man'ānj ra'a ni tsínj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.
45 Sanḭ na'ue gąra da'nga' ruhua ni sij si gataj Jesús. Daj si na'ue gṵnun są' ni sij, gui'yaj nuguan' daj. Nḭ xu'ui' ni sij gąchinj snan'anj ni sij Jesús xi'í nuguan' daj.

¿Quién es el mayor?

46 Ngaa nḭ gaxḭ'i ni tsínj nico' Jesús ga'mi ni sij ṵn tsínj huin achij scanij ni sij.
47 Nḭ ni'i Jesús dąj ani ruhua niman ni sij. Ngaa nḭ guida'a Jesús ra'a 'ngǫ tsin'. Nḭ gani sij tsin' daj xi'níj sij.
48 Nḭ gataj sij gunun ni sí':
—Nḭ ṵn tsínj nąhuin ra'a tsin' nan xi'í si nicaj dugüi' sij ngāj, nḭ nąhuin ra'a sij man'ānj nej. Nḭ tsínj nąhuin ra'a man'ānj, nḭ nąhuin ra'a sij Yan'anj. Daj si Yan'anj huin si ga'níj ga'nāj. Nḭ tsínj nico' da rṵcu scanij ni é rę', nḭ hué tsínj daj huin tsínj huin achij. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

El que no es contra nosotros, por nosotros es

49 Hué dan nḭ gataj Juan gunun Jesús:
—Maestro, guini'i ni únj 'ngǫ tsínj a'mi si-xugüí rę'. Nḭ hué da guiri sij nanę xḭ'i chruhua niman ni ngüḭ. Sanḭ nitaj si chéj sij ngą ni únj. Ngaa nḭ xi'í daj nun gą'uej únj sisḭ guḭ'yaj sij daj. —Daj gataj Juan.
50 Ngaa nḭ gataj Jesús:

—Gą'nin' ruhuá rę' sisi̱ hué daj gui̱'yaj tsínj daj. Daj si tsínj nitaj si unun' ngǫ', ni̱ chracuij sij yụn' anj. —Daj gataj Jesús gunun Juan.

Jesús reprende a Jacobo y a Juan

51 Ni̱ ngaa achin dǫj güi gui̱nan' Jesús xata', ni̱ 'ngǫ gani ruhua sij gạn'anj sij xuman' Jerusalén.
52 Ni̱ ga'níj sij gǫ'ngo tsínj gạn'anj sini rian sij. Ni̱ gan'anj ni sí' xuman' rian mạn ni tsínj samaritano sisi̱ gui̱'yaj xugüi ni sí' rian gụna ni dụgüi' Jesús.
53 Sani̱ nun nahuin ra'a ni tsínj samaritano Jesús. Daj si hua ni'i ni sí' sisi̱ huaj Jesús xuman' Jerusalén.
54 Ni̱ guini'i hui̱j tsínj nico' Jesús si gui'yaj ni tsínj daj. Ni̱ gụ'naj nụngüej sij Jacobo ngą Juan. Ni̱ gataj nụngüej sij gunun Jesús:
—Señor, huin ruhuá rę' sisi̱ gą'nin' nụngüej únj yan'ạn gąyu xata' gąca ni tsínj mạn nan dąj rún' gui'yaj tsínj gụ'naj Elías asi̱j ná ní'. —Daj gataj nụngüej sij gunun Jesús.
55 Sani̱ nanicąj Jesús chran' sí' nụngüej sij. Ni̱ gataj sí':
—Nun ni'i nụngüej é rę' dąj hua niman nụngüej é rę'.
56 Sé si 'nąj sisi̱ guẹre' niman ni ngüi̱ gui̱'yā huīnj da'níj ni ngüi̱. Sani̱ 'nąj nącā ni sij. —Daj gataj Jesús. Ngaa ni̱ gan'anj ni sij ango xuman'.

Los que querían seguir a Jesús

57 Ni̱ ngaa huaj ni sij chrej, ni̱ gataj 'ngǫ tsínj daj gunun Jesús:
—Señor, huin ruhuāj gui̱nicōj man'án rę' ni̱ ą gạn'anj rę' aj. —Daj gataj sij.
58 Ngaa ni̱ gataj Jesús:
—Hua huej nụn xune aj. Ni̱ hua si-gąca' xataj chéj xata' nụn xú'. Sani̱ nitaj rịan gụna da'níj ni ngüi̱ huīnj mánj. —Daj gataj Jesús gunun tsínj daj.
59 Ngaa ni̱ gataj Jesús gunun ango tsínj daj:
—Gui̱nico' rę' man'ānj. —Daj gataj Jesús.
—Señor, dụná rę' sisi̱ gạn'anj sinīj gąchīnj chrē aj. —Daj gataj sij.
60 Ngaa ni̱ gataj Jesús:
—Gą'nin' ruhuá rę' si gąchin' ango ni sij níman. Daj si rún' huin níman huin ni sij. Sani̱ gạn'anj man'án rę' gą'mi rę' nuguan' są' xi'í si nicaj sun Yan'anj rian né'. —Daj gataj Jesús.
61 Ngaa ni̱ gataj ango tsínj daj gunun Jesús:
—Señor, huin ruhuāj gui̱nicōj man'án rę', sani̱ dụna siní rę' sisi̱ gạn'anj gątā gụnun ni dugüi'īj. —Daj gataj sij gunun Jesús.
62 Sani̱ gataj Jesús gunun sij:
—Nitaj si ní'yanj tsínj da'a nne ngaa ni̱'yaj sij rucú sij. Ni̱ da'nga' daj na'ue gui̱'yaj sun są' 'ngǫ tsínj rian nicaj sun Yan'anj ngaa ni̱'yaj sij rucú sij. —Daj gataj Jesús gunun tsínj daj.

10

Misión de los setenta

1 Hué daj síj ni̱ nacui Señor ya'nij xia chi' ran' tsínj nico' sij. Ni̱ ga'níj sij hui̱j hui̱j ran' ni sí' guitąj dian sini yạn gạn'anj ni sí' gǫ'ngo ni xuman' daj nej.
2 Ni̱ gataj sij gunun ni tsínj daj:

—Rún' huin strigo huin ni ngüi̱ achin gu̱nun si-nu̱guan' Yan'anj. Ni̱ rún' huin tsínj a'nin' strigo huin ni tsínj a'mi si-nu̱guan' Yan'anj. Nico ni̱n' ruhua strigo ngaj achin ga̱'nin' ni sij. Ngaa ni̱ ga̱chinj jni'yaj á rẹ' rian Yan'anj sisi̱ ga̱'nij man'an sí' ni tsínj gui̱'yaj sun ga̱n'anj ga̱'nin' ni sij si-strigo sí'.

3 Ni̱ a'nī ga̱n'anj ni é rẹ' rún' ga̱n'anj ni xachij 'ni̱j scanij ni stuj huee.

4 Ni̱ si̱ nicaj á rẹ' nnánj nga̱ nnij nu̱n san'anj nej, canj nej, ga̱n'anj án rẹ' mánj. Ni̱ si̱ guiniquin' a ni é rẹ' ga̱'mi a ni é rẹ' nga̱ ni tsínj na̱ri' a ni é rẹ' chrej nej mánj.

5 'Ni̱ ngaa ga̱tu a ni é rẹ' 'ngọ hue', ni̱ ga̱taj sini ya̱n ni é rẹ' rian ni ngüi̱ nne chruhua hue' daj: "Ga̱huin din'inj ruhua ni é rẹ'." Daj ga̱taj ni é rẹ'.

6 Ni̱ sisi̱ yu'uj daj nne 'ngọ tsínj a'mi sa̱'aj, ngaa ni̱ ga̱huin din'inj ruhua sij da̱j huin ruhua ni é rẹ'. Sani̱ sisi̱ nitaj 'ngọ tsínj a'mi sa̱'aj yu'uj daj, ngaa ni̱ na̱nicaj nuguan' sa̱' ga'mi ni é rẹ' rian án rẹ'.

7 Gu̱nan án rẹ' hue' nne tsínj sa̱' daj. Ni̱ xa̱ á rẹ' gọ'o a ni é rẹ' si ri̱qui ni ngüi̱ daj. Daj si ni tsínj 'yaj sun, ni̱ hua si-chrej ni sij si ga̱ du'ue ni sij. Si̱ gan'anj án rẹ' gọ'ngo ni hue' mánj.

8 Ni̱ ngaa huaj gui̱sij a ni é rẹ' 'ngọ xuman' rian ráj xina̱ ni ngüi̱ ni'i ni sij a ni é rẹ', ni̱ xa̱ á rẹ' si ri̱qui ni sij aj.

9 Jna̱huin a ni é rẹ' ni ngüi̱ a'nan' si guima̱n ni sij yu'uj daj. Ni̱ ga̱taj á rẹ' gu̱nun ni sij: "Hua gahuin ni̱chrun' ga̱'na' ni̱caj sun Yan'anj rian ni é rẹ'." Daj ga̱taj ni é rẹ'.

10 'Sani̱ sisi̱ huaj gui̱sij a ni é rẹ' 'ngọ xuman', ni̱ nun ráj xina̱ ni ngüi̱ ni'yaj ni sij a ni é rẹ', ngaa ni̱ ga̱hui a ni é rẹ' chruhua cayu, ni̱ ga̱taj á rẹ' gu̱nun ni ngüi̱ mán xuman' daj:

11 "Nagunan' ni únj yo'ój yaj ma̱n xánj án rẹ' guta dacój ni únj. Ni̱ da'nga' daj 'yaj ni únj xi'í si na'ue gu̱nun a ni é rẹ' si-nu̱guan' ni únj. Sani̱ gu̱nun sa̱' ni é rẹ' sisi̱ hua gahuin ni̱chrun' ga̱'na' rian nicaj sun Yan'anj rian ni é rẹ'." Hué daj ga̱taj á rẹ' gu̱nun ni ngüi̱ ma̱n xuman' daj.

12 Ataj snan'ān gu̱nun a ni é rẹ' sisi̱ güi na̱gui'yaj yya Yan'anj si-ga̱quin' ni ngüi̱, ngaa ni̱ huaj ga̱huin ni ngüi̱ xuman' daj castigo si gui̱ran' ni ngüi̱ xi̱'i guimán xuman' Sodoma asi̱j ná. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

Ayes sobre las ciudades impenitentes

13 Ngaa ni̱ gataj Jesús:

—Ducu niqui niman ni é rẹ' ni ngüi̱ mán xuman' Corazín nga̱ xuman' Betsaida. Ni̱ nun gui'yā si sa̱' xuman' Tiro nga̱ xuman' Sidón rún' gui'yā xuman' Corazín nga̱ xuman' Betsaida. Sani̱ sisi̱ hua gui'yā si sa̱' daj, ni̱ hua nani ruhua ni ngüi̱ ma̱n Tiro nga̱ Sidón xi'í si-ga̱quin' ni sij ná. Ni̱ hua gunun ni sij atsij naya'. Ni̱ hua gane ni sij rian yaj digyán ni sij sisi̱ hua yya nanica̱j ruhua ni sij xi'í si-ga̱quin' ni sij.

14 Hué dan ni̱ güi na̱gui'yaj yya Yan'anj si-ga̱quin' ni ngüi̱, ngaa ni̱ huaj gui̱ran' ni é rẹ' castigo si gui̱ran' ni ngüi̱ xi̱'i guimán xuman' Tiro nga̱ xuman' Sidón asi̱j ná.

15 Ni̱ atā gu̱nun a ni é rẹ' huin a ni é rẹ' ni ngüi̱ ma̱n xuman' Capernaum sisi̱ nnẹ ni̱n' ruhua ni é rẹ'. Xi'í daj ani ruhua ni é rẹ' sisi̱ hua 'ueé ni̱n' ruhua xánj án rẹ' rún' hua xata' hua xánj án rẹ', ruhua á rẹ'. Sani̱ ga̱n'anj án rẹ' rian ma̱n ni ngüi̱ gahui', gui̱'yā. —Daj gataj Jesús.

16 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:
—Ni ngüḭ unun si ataj á rẹ', nḭ hué daj gṵnun ni sij si-nṵguan'ānj nej.
Sanḭ sisḭ dạnicaj ni ngüḭ ni é rẹ', nḭ hué daj dạnicaj ni sij man'ānj nej. Nḭ
ni ngüḭ dạnicaj man'ānj, nḭ hué daj dạnicaj ni sij Yan'anj nej. —Daj gataj
Jesús.

Regreso de los setenta

17 Hué dan nḭ nanicạj huạ'nij xia chi' ni tsínj gan'anj daj. Nḭ hua niạ'
ruhua ni sij. Nḭ gataj ni sij gunun Jesús:
—Señor, nḭ da' ni nanẹ xḭ'i dagahuin rian ni únj ngaa a'mi únj si-xugüi
man'án rẹ'. —Daj gataj ni sij.
18 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Dạj rún' yoọ ahui du'ui xata', nḭ da'nga' daj guini'īnj 'nạ' guinij sichre
Satanás xata' aj.
19 Hua riquīj si gahuin nucuaj á rẹ' si gṵrun a ni é rẹ' rian xucuáj ngạ
xiquin nej. Nḭ sḭ gui'yaj xḭ'i xú' rian án rẹ' mánj. Nḭ gạ'ue guḭ'yaj gana ni
é rẹ' rian si-fuerza sichre Satanás. Nḭ nitaj si guḭran' a ni é rẹ', guḭ'yaj ạ
'ngọ ni nuguan' quij nan mánj.
20 Nḭ hua yya dagahuin ni nanẹ xḭ'i si ataj á rẹ'. Sanḭ sḭ gahuin niạ' ruhua
ni é rẹ' xi'í si unun ni nanẹ xḭ'i si ataj á rẹ' mánj. Sanḭ gạhuin niạ' ruhua
á rẹ' si hua nḭca si-xugüi a ni é rẹ' ta rian yanj xata', 'yaj Yan'anj. —Daj
gataj Jesús rian huạ'nij xia chi' ni tsínj daj.

Jesús se regocija

21 Hué hora daj nḭ gahuin niạ' ruhua Jesús, gui'yaj Espíritu Santo. Nḭ
gataj sij gunun Yan'anj:
—A'mi sạ'āj rián rẹ' huín rẹ' chrē nne xata'. Nḭ nicáj rẹ' nḭn' sun xata'
ngạ rian xungüḭ nḭca' nej. Nḭ a'mi sạ'āj rián rẹ' xi'í si digyán rẹ' nuguan' sạ'
nan rian ni tsínj nitaj si huin achij. Nḭ garij huḭ rẹ' nuguan' sạ' nan rian ni
tsínj ni'i sạ' ngạ ni tsínj chrṵn ga'ḭ nuguan' nej. Nḭ da'nga' daj garan' ruhuá
rẹ' gui'yáj rẹ' huín rẹ' chrē nne xata'. —Daj gataj Jesús gunun Yan'anj.
22 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni ngüḭ:
—Riqui chrē daran' ni rasṵn riānj. Nḭ ạ 'ngọ ni ngüḭ nun ni'i dạj hua
man'ānj huīnj da'níj Yan'anj. Sanḭ urin chrē ni'i aj. Nḭ nḭ ạ 'ngọ ni ngüḭ
nun ni'i dạj hua chrē. Sanḭ urīnj ni'i dạj hua chrē si huīnj da'níj Yan'anj.
Nḭ ṵn ngüḭ rḭan gạran' ruhuāj digyānj, nḭ gạ'ue dḭgyānj rian ni sij dạj hua
chrē. —Daj gataj Jesús.
23 Ngaa nḭ ni'yaj Jesús rian urin ni tsínj nico' sij. Nḭ gataj sij:
—Hua 'ueé rian ni tsínj acaj cuenta dạj hua man'ānj dạj rún' acaj cuenta
á rẹ' ni'yaj á rẹ' rian xi'īj.
24 Daj si asḭj ná, nḭ gahuin nico ni tsínj ga'mi si-nṵguan' Yan'anj ngạ nico
ni rey gahuin ruhua guḭni'i ni sí' si ni'i ni é rẹ' acuan'. Sanḭ nun guḭni'i ni
sij. Nḭ gahuin ruhua ni sij gṵnun ni sij si unun ni é rẹ'. Sanḭ nun gunun ni
sij mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

El buen samaritano

25 Ngaa nḭ naxṵman 'ngọ tsínj digyán ley ga'mi sij ngạ Jesús. Nḭ gahuin
ruhua sij xạcaj sij cuenta xi'í si-nṵguan' Jesús. Nḭ nachínj snan'anj sij
Jesús. Nḭ gataj sij:
—Maestro, dạj guḭ'yā, nḭ gạne nḭgān ngạ Yan'anj únj. —Daj gataj sij
gunun Jesús.

26 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Dąj ataj si-ley Yan'anj ayá rę' únj. —Daj gataj Jesús.
27 Nḭ gataj tsínj daj:
—“Gąhuin 'ḭ ruhua né' nḭ'yaj né' Señor huin Dan'anj né' ngą nḭn' niman né'. Nḭ gąhuin 'ḭ ruhua né' nḭ'yaj né' Yan'anj ngą daran' si-fuerza né'. Nḭ gąhuin 'ḭ ruhua né' nḭ'yaj né' Yan'anj ngą nḭn' sta'nga' né'. Nḭ dąj rún' 'ḭ ruhua né' ni'yaj né' man'an né', nḭ da'nga' daj gąhuin 'ḭ ruhua né' nḭ'yaj né' ni dugüi' né' nej.” —Daj gataj tsínj daj gunun Jesús.
28 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Dugu'nąj huaj atáj rę'. Sisḭ da'nga' daj guḭ'yáj rę', nḭ gąne nḭganj rę' ngą Yan'anj nánj. —Daj gataj Jesús.
29 Sanḭ man'an tsínj daj, nḭ gahuin ruhua sij sisḭ guḭni'i Jesús sisḭ tsínj są' huin sij. Xi'í daj nḭ nachínj snan'anj sij Jesús. Nḭ gataj sij:
—Nḭ ṵn tsínj huin dugüi'ĩj únj. —Daj gataj sij.
30 Ngaa nḭ nani Jesús 'ngǫ cuento gunun sí'. Nḭ gataj sij:
—Gahui 'ngǫ tsínj daj xuman' Jerusalén huaj sij chrej xuman' Jericó. Nḭ gahui ni tsínj tṵ. Nḭ ga'nej ni sí' si-gan' tsínj huaj daj. Nḭ ga'ui' ni sí' sij. Nḭ guiran' xḭ'i sij, gui'yaj ni sí'. Nḭ dǫj nḭ gahui' sij ngaa gan'anj ni sí'.
31 Ngaa nḭ huaj 'ngǫ chrej niquin' rian ni tsínj israelita chrej daj. Sanḭ ngaa guini'i sij ngaj tsínj guiran' xḭ'i daj, nḭ gachin anéj sij rian sí' gan'anj sij.
32 Nḭ huaj 'ngǫ tsínj levita chrej daj nej. Nḭ ngaa guini'i sij tsínj daj, nḭ gachin anéj sij gan'anj sij nej.
33 ’Sanḭ huaj 'ngǫ tsínj samaritano hué guę chrej daj. Nḭ tsínj 'ną' anéj chrej huin sí'. Nḭ ngaa guini'i sí' tsínj ngaj daj, nḭ gahuin 'ḭ ruhua sí' ni'yaj sí' sij.
34 Nḭ gahuin nḭchrun' tsínj samaritano daj. Nḭ gui'yaj gǫno'o sij gasiti ngą nnee vino tsínj guiran' xḭ'i daj. Nḭ gumi sij atsij rian guiran' xḭ'i sí'. Nḭ dagahui sij sí' xiráj dánj sij xucu. Nḭ nicaj sij gan'anj sij mesón. Nḭ dugumi sij man'an sí'.
35 Ngaa nḭ ango güi ngaa huin ruhua sij gąn'anj sij, nḭ guiri sij huḭj san'anj huin denario ga'ui' sij ra'a tsínj dṵcua huin mesón. Nḭ gataj sij: “Dṵgumi rę' tsínj nan. Nḭ sisḭ gṵtin' rę' huaj, nḭ man'ānj nąru'ue rián rę' ngaa nąnicā rṵhua' yún gą'nāj.” —Daj nani Jesús cuento rian tsínj digyán ley daj.
36 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Jesús sí'. Nḭ gataj sij:
—Ngaa nḭ dąj hua yya ni huą'nij tsínj gachin daj gahuin tsínj nicaj dugüi' rian tsínj guiran' xḭ'i daj, ruhua man'án rę' únj. —Daj gataj Jesús.
37 Ngaa nḭ gataj tsínj daj:
—Hué tsínj gahuin 'ḭ ruhua ni'ya tsínj guiran' xḭ'i, ruhuāj aj. —Daj gataj tsínj digyán ley daj.
Ngaa ni:
—Güiḭj rę' nḭ da'nga' daj guḭ'yaj man'án rę' nej. —Daj gataj Jesús.

Jesús visita a Marta y María

38 Nḭ ngaa huaj Jesús chrej, nḭ guisíj sí' 'ngǫ xuman' rian nṵn 'ngǫ yun'unj xąna gṵ'naj Marta. Nḭ gunáj Jesús ducuá ún', gui'yaj ún'.
39 Nḭ hua 'ngǫ xugüi'ij Marta gṵ'naj María. Nḭ gan'anj gąne María dacój Jesús unun ún' si ataj Jesús.

40 Nḭ da nahuij ruhua Marta 'yaj sun ún'. Ngaa nḭ gahuin nḭchrun' ún'
rian Jesús, nḭ nachínj snan'anj ún':
—Señor, ṵn sin huin nḭ nitaj si nahuij ruhuá rẹ' sisḭ urīnj duna xugüi'īj
rian daran' ni rasṵn 'yā nan únj. Gạtaj rẹ' gṵnun unj si chrạcuij unj yūnj
anj. —Daj gataj Marta gunun Jesús.
41 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Marta, Marta, nahuij ruhuá rẹ' ngạ daran' ni sun 'yáj rẹ'. Nḭ na'ue
gạhuin din'inj ruhuá rẹ' mánj.
42 Sanḭ hua urin nuguan' sạ' huin si ní'yanj. Nḭ hua nacui María nuguan'
sạ' daj. Nḭ nḭ ạ 'ngọ ni ngüḭ sḭ ga'ue gạtaj sisḭ sḭ gunun María si-nṵguan'ānj
mánj. —Daj gataj Jesús.

11

Jesús y la oración

1 Ngaa nḭ 'ngọ yṵn nne Jesús 'ngọ yu'uj gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj.
Nḭ ngaa ganahuij gachínj jni'yaj sij, nḭ gataj 'ngọ tsínj nico' sij:
—Señor, dḭgyán rẹ' rian únj dạj gạ'mi únj ngaa gạchinj jni'yaj ni únj rian
Yan'anj dạj rún' digyán Juan rian ni tsínj nico' sí', ruhua únj. —Daj gataj
tsínj daj.
2 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Ngaa gạchinj jni'yaj á rẹ' rian Yan'anj, nḭ gạtaj á rẹ':
Chrej ni únj huín rẹ' nné rẹ' xata'.
Nḭ huin ruhua únj si gạ'mi 'ueé ni ngüḭ xi'í si-xugüi man'án rẹ'.
Nḭ huin ruhua únj si gạ'na' rẹ' guḭnicaj rẹ' sun rian ni ngüḭ, ruhua ni únj.
Nḭ dạj rún' dagahuin sạ' ni ángel mán xata' rian man'án rẹ', nḭ da'nga' daj
dạgahuin ni ngüḭ mán nḭca' rian man'án rẹ', ruhua únj nej.
3 Nḭ rḭqui rẹ' si xạ ni únj da' gọ'ngo güi.
4 Nḭ guḭnicaj rẹ' 'ngọ niman nico xi'í si-gạquin' únj si da'nga' daj nicaj únj
niman nico xi'í gaquin' 'yaj dugüi' únj rian únj nej.
Nḭ sḭ duná rẹ' si gạtsij sichre niman ni únj mánj.
Sanḭ gạ'ni rẹ' sisḭ sḭ gui'yaj gana si quij rian únj.
Da'nga' daj gạtaj á rẹ' ngaa gạchinj jni'yaj á rẹ' rian Yan'anj. —Daj gataj
Jesús gunun ni sij.
5 Nḭ gataj rṵhua' yún Jesús:
—Guḭ'yó' cuenta sisḭ hua 'ngọ tsínj nicaj dugüi' ngạ 'ngọ ni é rẹ'. Nḭ huaj
sij yan' sạ' ducuá sí'. Nḭ gạtaj sij gṵnun sí': "Jnạnj, chrạcuij rẹ' huạ'nij
chrachrúnj xạ 'ngọ dugüi'īj 'nạ' ducuāj.
6 Nḭ huaj sij chrej, sanḭ nitaj si guiri'īj gạ'uīj xạ sij mánj." Daj gạtaj sij
rian dugüi' sij.
7 Sanḭ gạtaj tsínj nne chruhua hue' gṵnun dugüi' sij: "Sḭ ga'nạ' chran'
yun'únj rẹ' yūnj mánj. Hua ránj rian hue'. Nḭ ngā ngạ ni da'nī rian nna.
Sḭ ga'ue nạchicāj rḭquīj rián rẹ' mánj." Daj gạtaj sij, ruhua á rẹ' únj. Sé
daj gạtaj sij mánj.
8 Nḭ atā gṵnun a ni é rẹ' sisḭ nṵnj si na'uej sij nạchica sij gạ'ui' sij xi'í si
nicaj dugüi' tsínj daj ngạ sij, sanḭ xi'í si ducu requẹ sí', nḭ nạchica sij gạ'ui'
sij daran' si achínj sí'.
9 'Asíj nḭ atā gṵnun a ni é rẹ' sisḭ gạchinj jni'yaj á rẹ' rian Yan'anj. Nḭ
rḭqui Yan'anj rian án rẹ'. Nạno' a ni é rẹ' nuguan' sạ', nḭ nạri' a ni é rẹ'.

Nḭ guḭ'yaj á rẹ' rún' 'yaj 'ngọ tsínj ita ra'a rian hue', nḭ nạ'ni Yan'anj gạtu
a ni é rẹ' aj.
10 Daj si daran' ni ngüḭ achínj, nḭ ri' ni sij. Nḭ ni ngüḭ nạno', nḭ nạri' ni
sij nej. Nḭ ni ngüḭ ita ra'a rian hue', nḭ nạ'ni Yan'anj gạtu ni sij nej.
11 Nḭ sisḭ da'níj ni é rẹ' achínj chrachrúnj xaj, nḭ gạ'ue gạ'ui' a ni é rẹ' yej
ra'a ní'. Nḭ ngaa achin 'ngọ xucuaj, nḭ gạ'ue gạ'ui' a ni é rẹ' 'ngọ xucuáj xạ
sij ní'. Sé daj huin mánj.
12 Nḭ gạ'ue gạ'ui' a ni é rẹ' 'ngọ xiquin ra'a da'níj a ni é rẹ' ngaa achin
chruj ní'. Sé daj huin mánj.
13 Tsínj xḭ'i huin a ni é rẹ'. Sanḭ ni'i a ni é rẹ' si hua sạ' gạ'ui' ni é rẹ' xạ
ni da'níj ni é rẹ'. Yu'uj daj nḭ huaj nḭn' ruhua si rḭqui yya chrej a ni é rẹ'
nne xata' Espíritu Santo rian ni ngüḭ achínj Espíritu Santo rian-án'. —Daj
gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

Una casa dividida contra sí misma

14 Nḭ 'ngọ güi nḭ guiri Jesús 'ngọ nanẹ xḭ'i niman 'ngọ tsínj na'ue gạ'mi
daj. Nḭ gaxḭ'i sí' ga'mi sí'. Nḭ gahuin yan'anj ruhua ni ngüḭ guini'i ni sij si
gui'yaj Jesús.
15 Sanḭ ga'mi gọ'ngo ni sij xi'í Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Xi'í si-fuerza man'an sichre gụ'naj Beelzebú, nḭ ri Jesús ni nanẹ xḭ'i
niman ni ngüḭ. —Daj gataj da'aj ni sij.
16 Nḭ gachínj ango da'aj ni sij sisḭ guḭ'yaj Jesús 'ngọ si sạ' 'nạ' xata'. Daj
si huin ruhua ni sij gụta' ni sij gaquin' xiráj Jesús.
17 Sanḭ ni'i Jesús si ani ruhua ni sij. Ngaa nḭ gataj sij:
—Sisḭ unun' ni dụgüi' 'ngọ ducuasun, nḭ guẹre' xuman' daj, guḭ'yaj ni
man'an ni sij mán sij. Nḭ sisḭ unun' 'ngọ tsínj daj ngạ ni dugüi' sij mán
ducuá sij, nḭ guẹre' ni sij nej.
18 Hué daj huin sisḭ unun' sichre Satanás ngạ ni nanẹ xḭ'i, nḭ dạj gạ'ue
gụnucuaj rian nicaj sun sichre Satanás, ruhua á rẹ' únj. Nḭ da'nga' daj
nachínj snan'ān a ni é rẹ' xi'í si ataj á rẹ' si rīj nanẹ xḭ'i chruhua niman ni
ngüḭ ngạ si-fuerza Beelzebú. Sanḭ sé si xạnga' huin mánj.
19 Sanḭ sisḭ rīj ni nanẹ xḭ'i niman ni ngüḭ ngạ si-fuerza Beelzebú, ngaa nḭ
ụn tsínj riqui sisḭ guḭri ni tsínj nico' ni é rẹ' nanẹ xḭ'i niman ni ngüḭ, ruhua
á rẹ' únj. A'mi ni sij ngạ ni nanẹ xḭ'i, ruhua á rẹ' ní'. Hué dan nḭ digyán
ni sí' sisḭ nitaj si hua nḭca ruhua á rẹ' mánj.
20 Sanḭ sisḭ hua yya rīj nanẹ xḭ'i chruhua niman ni ngüḭ 'yaj ra'a man'an
Yan'anj xạnga', ngaa nḭ huin ruhuaj gata sisḭ ga'nạ' guḭsij si guinicaj sun
Yan'anj scanij a ni é rẹ' aj.
21 ’Guḭ'yo' cuenta dạj 'yaj 'ngọ tsínj hua nucuaj nne ducuaj. Ngaa hua
xirúnj si chria' sij dugumi sij ducuá sij, nḭ hua xitinj ruhua sij nne sij ngạ
daran' si nara sạ' sij.
22 Sanḭ ngaa 'nạ' ango tsínj nucuaj doj daj ngạ man'an sij, nḭ guḭ'yaj gana
sí' rian sij. Nḭ gạ'nej sí' xirúnj si chria' sij ngạ ango ni rasụn nara sạ' sij.
Nḭ gụra' da'aj sí' ngạ ni dugüi' sí'.
23 ’Nḭ tsínj nitaj si nicaj dugüi' ngāj, nḭ unun' sij ngāj. Nḭ tsínj nitaj si
nạran' strigo ngāj, nḭ re'ej sij strigo aj. Nḭ 'yaj sij sisḭ na'ue guḭnico' ni ngüḭ
man'ānj. —Daj gataj Jesús.

El espíritu inmundo que vuelve

24 Ngaa nḭ gataj rụhua' yún Jesús:

—Nḭ ngaa gahui nanẹ xḭ'i niman 'ngọ tsínj daj, nḭ chéj nanẹ xḭ'i 'ngọ yu'uj hua nạco nano' sij nḭ ạ nạranj ruhuaj. Sanḭ nun nari' sij rian nạranj ruhuaj. Ngaa nḭ: “Nạnicā rụhua' yūnj ducuāj rian gahuī”, ataj nanẹ xḭ'i daj.

25 Nḭ ngaa nanicạj nanẹ xḭ'i daj, nḭ nari' sij 'ngọ hue' hua ní'nij. Nḭ hua naca' ne. Nḭ nagui'yaj sạ' ne hue' daj. Nḭ da'nga' dạj rún' huin hue' daj, hué daj huin niman tsínj daj.

26 Ngaa nḭ gan'anj nanẹ xḭ'i daj. Nḭ nạno'-ó' ango ichij nanẹ xḭ'i quij hua daj ngạ man'an sij. Nḭ daran' ni nanẹ xḭ'i daj gạnatu nụguan'an niman tsínj daj rụhua' yún gạne-é'. Nḭ guḭran' tsínj daj nico sayun daj ngạ si guiran' sij asḭj sini yạn. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Los que en verdad son bienaventurados

27 Nḭ diaj hua a'mi Jesús, nḭ gaguáj 'ngọ yun'unj xạna nne scanij ni ngüḭ. Nḭ gataj ún':

—Hua 'ueé rian nní rẹ' xi'í si guchruj ún' man'án rẹ'. Nḭ dugutsi ún' man'án rẹ' nej. —Daj gaguáj yun'unj xạna daj.

28 Sanḭ gataj Jesús:

—Hua 'ueé rian ni ngüḭ unun si-nụguan' Yan'anj. Nḭ 'yaj ni sij dạj rún' ataj Yan'anj gunun ni sij nej. —Daj gataj Jesús.

La generación perversa demanda señal

29 Nḭ gahuin nico ni ngüḭ nahuin yu' xi'níj Jesús. Ngaa nḭ gaxḭ'i Jesús ga'mi sij. Nḭ gataj sij:

—Sé ni ngüḭ sạ' huin ni ngüḭ mán yyạj. Achínj ni sij 'ngọ si sạ' 'nạ' xata', guḭ'yā. Sanḭ sḭ gui'yā 'ngọ si sạ' guḭni'i ni sij mánj. Urin si guiran' tsínj gụ'naj Jonás asḭj ná huin si guḭni'i ni sij aj.

30 Nḭ dạj rún' gui'yaj Yan'anj 'ngọ si sạ' nico ngạ Jonás guini'i ni ngüḭ guimán xuman' Nínive asḭj ná, nḭ da'nga' daj guḭ'yaj Yan'anj ngạ man'ānj guḭni'i ni ngüḭ mán yyạj huīnj da'níj ni ngüḭ.

31 ’Nḭ ngaa guḭsij güi nạgui'yaj yya Yan'anj ngạ ni ngüḭ, nḭ gạniquin' reina 'nạ' nẹ' sur gạtaj ún' sisḭ da'ui ni ngüḭ mán yyạj gaquin'. Daj si ga'nạ' ún' da' xi'í nḭn' xungüḭ gunun ún' si-nụguan' tsínj gụ'naj Salomón. Nḭ huin chrụn sí' si-nụguan' Yan'anj. Sanḭ huin achij man'ānj daj ngạ Salomón rian án rẹ'.

32 Nḭ güi gạnahuij xungüḭ ngaa nạgui'yaj Yan'anj xi'í si-gạquin' ni tsínj, nḭ nạxuman ni tsínj guimán xuman' Nínive asḭj ná ngạ ni tsínj mạn acuan'. Nḭ gạtaj ni tsínj daj sisḭ da'ui ni tsínj mạn acuan' gaquin'. Daj si ganani ruhua ni tsínj guimán Nínive daj xi'í si-gạquin' ni sij ngaa gunun ni sij si nata' Jonás si-nụguan' Yan'anj gunun ni sij. Sanḭ huin achij man'ānj daj ngạ Jonás rian án rẹ'.

La lámpara del cuerpo

33 Nḭ gataj rụhua' yún Jesús:

—Nḭ sé si gạri huḭ' 'ngọ candil ngaa arún' yan'ạn chrạ-á'. Nḭ sḭ gune' riqui chrúnj mánj. Sanḭ gụto' xata' sisḭ guḭxiguin rian ni ngüḭ gạtu chruhua hue'.

34 ’Rún' huin 'ngọ yan'ạn xiguḭn, nḭ da'nga' daj huin rundij rian né'. Nḭ ngaa xiguḭn sạ' rundij rian né', nḭ ni'yaj sạ' né'. Sanḭ sisḭ nitaj si xiguḭn sạ' rundij rian né', nḭ na'ue nạri' né' 'ngọ chrej sạ' gạn'anj né'. Daj si hua rụmi' rian né'.

35 Gą cuidado rian án rę' sisi̱ xi̱guin są' chruhua niman án rę'. Ngaa ni̱
si̱ ga rụmi' rian nne ni é rę' mánj.
36 Ni̱ sisi̱ xiguin są' chruhua niman né', ni̱ nitaj si hua rụmi' rian nne
né' mánj. Daj si xiguin są' chruhua niman né' ni'yaj né' dąj rún' 'yaj 'ngọ
yan'ąn xiguin. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüi̱.

Jesús acusa a fariseos y a intérpretes de la ley

37 Ni̱ ngaa ganahuij ga'mi Jesús, ni̱ gaquínj 'ngọ tsínj fariseo xą Jesús
ducuá sí'. Ni̱ gatúj Jesús gan'anj gąne sij rian mesa.
38 Ni̱ gahuin yan'anj ruhua tsínj daj ngaa guini'i sij sisi̱ nun nanią' nico
Jesús asi̱j ngaa achin xą nụngüej sij.
39 Sani̱ gataj Señor gunun sij:
—Ni tsínj fariseo huin ni é rę'. Ni̱ na'nin' są' á rę' xiráj tasa ngą xiráj
go'o nej. Sani̱ nę' chrụhua niman án rę', ni̱ mąn ni̱n' ruhua si quij hua.
Daj si 'yaj tụ a ni é rę', ni̱ 'yaj quij a ni é rę' nej.
40 Tsínj nitaj si unun huin ín rę'. Ni'i a ni é rę' sisi̱ gui'yaj Yan'anj nneę
cúj né'. Ni̱ da'nga' daj nun ni'i a ni é rę' sisi̱ gui'yaj Yan'anj niman né' ní'.
41 Sani̱ gą'ui' a ni é rę' da'aj si'yaj á rę' rian ni ngüi̱ niqui, ngaa ni̱ xącaj
á rę' cuenta sisi̱ hua są' chrej chéj a ni é rę' aj.
42 ’Sani̱ ducu niqui niman án rę' ni tsínj fariseo. Daj si gui̱ran' ni é rę'
nico sayun. Aya á rę' rumi coj nun stila ngą coj ruda nej, daran' ni cuej
nej. Ni̱ ngaa guisíj ichi' rumi, ni̱ a'ui' ni é rę' 'ngọ rumi rian Yan'anj. Sani̱
dunáj a ni é rę' si gui̱'yaj ni̱ca á rę' rian dugüi' a ni é rę'. Ni̱ nitaj si 'i̱ ruhua
á rę' ni'yaj á rę' Yan'anj mánj. Sani̱ huin ruhua Yan'anj sisi̱ gui̱'yaj á rę'
ni nuguan' nico nan. Ni̱ na'uej ruhua Yan'anj sisi̱ dụnáj á rę' ngą ango
nuguan' le mánj.
43 ’Ducu niqui niman ni é rę' tsínj fariseo. Gui̱ran' ni é rę' nico sayun.
Daj si aran' ruhua á rę' gąne a ni é rę' chrun xila są' doj niquin' chruhua
nuhui. Ni̱ aran' ruhua ni é rę' si gąrun du'ua ni ngüi̱ ra'a ni é rę' rian
yu'uę.
44 ’Ni̱ ducu niqui niman án rę' huin ín rę' ni tsínj fariseo. Tsínj digya'
yun'unj huin ín rę'. Ni̱ rún' hua rian achin' ni ngüi̱ níman daj huin ín rę'.
Ni̱ nun ni'i ni ngüi̱. Ni̱ rún' huin ngaa xinga ni ngüi̱ a nun ni'i ni sij ngaj
níman, ni̱ run ni sij da'nga' da huin ín rę'. Daj si nun ni'i ni sij sisi̱ quij
ni̱n' ruhua hua niman án rę'. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
45 Ngaa ni̱ gataj 'ngọ tsínj digyán ley rian Jesús:
—Maestro, ngaa a'mí rę' daj, ni̱ a'mi quíj rę' rian ni únj nej. —Daj gataj
sij.
46 Sani̱ gataj Jesús:
—Ducu niqui niman án rę' tsínj digyán ley. Daj si gui̱ran' ni é rę' nico
sayun. Ni̱ rún' 'yaj ni tsínj arun carga ya'i̱ xiráj ni xucu daj, 'yaj á rę' ngą
ni ngüi̱. Ni̱ ya'i̱ ni̱n' ruhua carga daj. Ni̱ na'ue gụnucuaj ni sij gąche ni sij.
Ni̱ ą dọj na'ue chrącuij a ni é rę' ni sij ngą urin ra'a ni é rę' gą mánj.
47 ’Ni̱ ducu niqui niman án rę' xi'í sayun gui̱ran' án rę'. Daj si 'yaj á rę'
ni chrąn rian ngaj ni níman ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asi̱j ná. Ni̱
dagahui' ni xi ni é rę' ni sí'.
48 Ni̱ xi'í si 'yaj quij ni é rę', ni̱ da'nga' daj digyán ni é rę' sisi̱ ga ni̱ca
ruhua á rę' ngą si gui'yaj ni xi a ni é rę'. Daj si hua yya dagahui' ni sij ni
sí'. Sani̱ 'yaj ni é rę' ni chrąn rian achin' ni sij aj.

49 ’Nḭ rḭan ni'i sạ' Yan'anj, nḭ gataj-á': “Gạ'nī ni tsínj gạ'mi si-nụguan'ānj
ngạ ni tsínj guḭ'yaj sun riānj nej. Nḭ dạgahui' ni sij gọ'ngo ni sí'. Nḭ guḭnico'
ni sij ango ni sí'.
50 Nḭ asḭj gui'yaj Yan'anj xungüḭ, nḭ dagahui' ni sij ga'ḭ nḭn' ruhua ni tsínj
nata' si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ. Sanḭ da'ui ni ngüḭ mán yyạj si-tun
man'an ni sí'.
51 Nḭ da'ui sini ni sij si-tun man'an tsínj gụ'naj Abel. Nḭ ganahui da' si-
tun man'an Zacarías huin si da'ui ni sij. Nḭ dagahui' ni sij sí' dạni nna yej
ngạ ducuá Yan'anj.” Da'nga' daj atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ da'ui ni ngüḭ mán
yyạj gaquin', gui'yaj ni tsínj daj.
52 ’Nḭ ducu niqui niman án rẹ' ni tsínj digyán ley. Guḭran' ni é rẹ' nico
sayun. Daj si aránj ni é rẹ' si-chrej Yan'anj rian ni ngüḭ. Nḭ nun gạ'ue gạtu
ni é rẹ' chrej daj nej. Nḭ ni tsínj huin ruhua gạtu, nḭ na'uej ruhua á rẹ'
gạtu ni sij mánj. —Daj gataj Jesús.
53 Nḭ ngaa ga'mi Jesús ni nuguan' daj, nḭ ga'man nḭn' ruhua ni tsínj
digyán ley ngạ ni tsínj fariseo. Ngaa nḭ gaxḭ'i ni sij nachínj snan'anj ni sij
Jesús xi'í ga'ḭ rasụn. Nḭ chran' yun'unj ni sij sí' nej.
54 Daj si huin ruhua ni sij sisḭ gạche du'ua Jesús xi'í si gạ'mi sí'. Ngaa nḭ
gạ'mi gaquin' ni sij xi'í sí', ruhua ni sij.

12

La levadura de los fariseos

1 Hué dan nḭ nahuin yu' ga'ḭ mil ni ngüḭ rian huaj Jesús. Nḭ da run 'ngọ
run ango ni sij.
Nḭ gaxḭ'i Jesús ga'mi sí'. Nḭ gataj sini sí' rian ni tsínj nico' sí':
—Gạ cuidado ni é rẹ' ngạ si-levadura ni tsínj fariseo. Daj si tsínj digya'
yun'unj huin ni sij. Nitaj si 'yaj ni sij dạj rún' a'mi ni sij.
2 Sḭ ga'ue gạri huḭ ni ngüḭ 'ngọ ni nuguan' mánj. Nḭ sḭ ga'ue gạri huḭ ni
ngüḭ si 'yaj ni sij mánj. Sanḭ hua 'ngọ güi, nḭ nạxira' daran' ni nuguan'
gari huḭ ni ngüḭ aj.
3 Hué dan nḭ daran' si ga'mi a ni é rẹ' rian hua rụmi', sanḭ gụnun ni ngüḭ
ni nuguan' daj rian hua xiguḭn yan'ạn. Nḭ daran' ni nuguan' ga'mi huḭ ni
é rẹ' ngaa naránj ni é rẹ' rian ducuá rẹ' ngaa ga'mi huḭ ni é rẹ', nḭ gạguaj
ni sij xẹ' gụnun daran' ni ngüḭ aj. —Daj gataj Jesús.

A quién se debe temer

4 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Nḭ huin ni é rẹ' ni tsínj nicaj dugüi' ngāj. Nḭ ataj snan'ān gụnun ni é
rẹ' sisḭ sḭ guxu'ui' ni é rẹ' rian ni tsínj gạ'ue dạgahui' nneẹ cúj né'. Ngaa
síj nḭ nitaj ango si guḭ'yaj ni sij ngạ né' gạ mánj.
5 Sanḭ gạtā gụnun a ni é rẹ' ụn sin rḭan gụxu'ui' ni é rẹ': Hué gụxu'ui'
ni é rẹ' rian Yan'anj xạnga'. Daj si ngaa gạhui' ni é rẹ', guḭ'yaj Yan'anj, nḭ
gạtaj Yan'anj ụn ngüḭ gạn'anj rian yan'ạn. Ngaa nḭ hua si xḭ'i xu'ui' ni é
rẹ' rian Yan'anj anj.
6 ’Xạnga' ane' ụn'un' xataj le huḭj san'anj moneda aj. Sanḭ nitaj si nḭ'yun
ruhua Yan'anj gọ'ngo ni xuj mánj.
7 Hué daj ngạ ni é rẹ', nḭ aya Yan'anj da' gọ'ngo hueé chrạ ni é rẹ'. Xi'í
daj nḭ sḭ guxu'ui' ni é rẹ' mánj. Daj si huaj ní'yanj ni é rẹ' rian ni xataj aj.
—Daj gataj Jesús gunun ni sij.

El que me confesare delante de los hombres

8 Ngaa ni gataj Jesús:
—Ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisị daran' ni tsínj nạta' sisị nico' ni sij
yūnj rian ni ngüị, ngaa nị nạtāj rian ni ángel nne ngạ Yan'anj sisị tsínj
nico' man'ānj huin ni sij.
9 Sanị daran' ni tsínj na'uej ruhua nạta' rian ni ngüị si nico' ni sij
man'ānj, nị na'ue nạtāj rian ni ángel nne ngạ Yan'anj sisị tsínj nico'
man'ānj huin ni sij mánj.
10 'Gạ'ue gụinicaj Yan'anj 'ngọ niman nico xi'í ni ngüị gạ'mi quij rian
da'níj ni ngüị huin man'ānj. Sanị sị gụinicaj Yan'anj niman nico xi'í ni
ngüị gạ'mi quij xi'í Espíritu Santo mánj.
11 'Nị ngaa nịcaj ni sij ni é rẹ' gạn'anj án rẹ' si-nuhui ni tsínj israelita
ngạ rian güesị ngạ rian ni tsínj nicaj sun, ngaa nị sị gahuin ruhua á rẹ' si
dạj gạtaj á rẹ' ngaa nạchinj snan'anj ni sij ni é rẹ' mánj.
12 Daj si ngaa guịsij hora gạ'mi a ni é rẹ', nị dịgyán man'an Espíritu Santo
si gạ'mi a ni é rẹ' rian ni sí'. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

El rico insensato

13 Ngaa nị gataj 'ngọ tsínj niquin' scanij ni ngüị gunun Jesús:
—Maestro, gạtaj rẹ' gụnun jnān si gụra' da'aj sij si dunáj chrej nụngüej
únj. —Daj gataj tsínj daj.
14 Ngaa nị gataj Jesús:
—Jnánj né', ụn sin huin ani ruhuá rẹ' sisị gạhuin man'ānj tsínj guị'yaj
yya scanij ni é rẹ' únj. Nị ụn sin huin nị gạ'mī xi'í rasụn hua rian nụngüej
jnánj rẹ', ruhuá rẹ' únj. —Daj gataj Jesús.
15 Ngaa nị gataj Jesús gunun ni ngüị:
—Gạ cuidado ni é rẹ' sisị sị gahuin xicoj ruhua ni é rẹ' ngạ ni rasụn mán
chruhua xungüị nan mánj. Sisị guịri' né' nico ni rasụn gạhuin si'yaj né',
nị sé ni rasụn daj guị'yaj si xạcaj né' 'ngọ chrej sạ' mánj. —Daj gataj Jesús.
16 Ngaa nị nani Jesús 'ngọ cuento si digyán sij rian ni ngüị. Nị gataj sij:
—Hua 'ngọ tsínj xuru'ue. Nị sạ' nịn' ruhua ga'uej xinạ sij.
17 Ngaa nị gani ruhua tsínj xuru'ue daj: "Dạj guị'yā, nị nitaj rian nạra
sạ'āj ni rasụn nan mánj." Da'nga' daj gani ruhua sij.
18 Hué dan nị gataj sij gunun man'an sij: "Hua ni'īnj dạj guị'yā. Gạ'nē
ni si-gụrūj, nị nạgui'yaj xạchij rụhua' yūnj angoj. Nị nạra sạ'āj daran' ni
si guịri'īj ngạ daran' ni rasụn mán nej.
19 Hué dan nị gạtā gụnun nimānj sisị mạn nico ni rasụn daj riānj. Nị
guịsi ga'ị yo'. Nị gạ'ue nạranj ruhuāj, nị xạj, nị gọ'ōj nej. Nị gạ'ue gạhuin
niạ' ruhuāj nej. Daj gạtā gụnun nimānj." Daj gani ruhua tsínj xuru'ue daj.
20 Sanị gataj Yan'anj gunun sij: "Tsínj nị'yun huín rẹ'. Hué guẹ nị nan
gạhui' rẹ'. Nị ụn sin si'yaj gạhuin si nara sạ' rẹ', ruhuá rẹ' únj." Daj gataj
Yan'anj.
21 Da'nga' daj gạhuin guịran' tsínj ri' nico ni rasụn ngaa huin-ín' güenda
urin man'an sij. Nị niqui niman sij rian Yan'anj si nitaj ni rasụn sạ' nicaj
sij güenda Yan'anj mánj. —Daj gataj Jesús.

El afán y la ansiedad

22 Hué dan nị gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:
—Xi'í daj gạtā gụnun a ni é rẹ' sisị sị gahuin ruhua ni é rẹ' ngạ si xạ ni
é rẹ' gụiman ni é rẹ' mánj. Nị sị gahuin ruhua á rẹ' ngạ atsij gụnun ni é
rẹ' nej.

23 Ni'i ni é rẹ' sisi̱ hua ni̱'na' né', gui'yaj Yan'anj. Ni̱ sisi̱ hué daj huin, ni̱ nucuaj Yan'anj gui̱'ya sisi̱ hua si xa̱ né' nej. Ni̱ gui'yaj Yan'anj nneẹ cú'. Ni̱ sisi̱ nucuaj Yan'anj gui'ya nneẹ cú', ni̱ ga̱'ue ri̱qui sisi̱ hua si-gan' né' nej.
24 ’Ni̱'yaj ni é rẹ' ni xaca̱. Nitaj si unụn xuj nna̱. Ni̱ nitaj si ri xuj nna̱ nej. Ni̱ nitaj si-gụru xuj nej. Sani̱ a'ui' Yan'anj si xa xuj. Ni̱ ní'yanj doj ni é rẹ' daj nga̱ ni xataj nej aj.
25 Ni̱ ga̱'ue ga̱huin xa̱can ni é rẹ' doj xi'í si na̱ni ruhua ni é rẹ' ní'. Si̱ ga'ue mánj.
26 Hué dan ni̱ sisi̱ si̱ ga'ue gui̱'yaj á rẹ' nuguan' le doj, ni̱ da̱j ga̱'ue gui̱'yaj á rẹ' nuguan' nico doj, ruhua á rẹ' únj.
27 ’Ni̱'yaj á rẹ' da̱j achij yaj lirio. Nitaj si 'yaj sun yaj. Ni̱ nitaj si hua'a yaj yu'uej nej. Sani̱ atā gụnun ni é rẹ' sisi̱ hua nia̱' ni̱n' ruhua yaj daj, daj nga̱ tsínj gụ'naj Salomón ngaa gunụn sí' atsij sa̱' ni̱n' ruhua.
28 Ni̱ yya̱j ni̱ man coj riqui quij. Ni̱ a'yoj ga̱ri yan'a̱n ni sij coj daj. Ni̱ ga̱ca-á'. Ni̱ sisi̱ Yan'anj 'yaj sisi̱ hua nia̱' ni coj, ni̱ huaj ni̱n' ruhua riqui-í' si-gan' ni é rẹ' nej. Sani̱ huin ni é rẹ' ni tsínj xuman dọj ruhua ni'yaj Yan'anj.
29 ’Hué dan ni̱ si̱ gahuin ruhua á rẹ' nga̱ si xa̱ á rẹ' nga̱ si gọ'o ni é rẹ' mánj. Ni̱ si̱ guiriun ruhuá rẹ' mánj.
30 Daj si hué xi'í ni rasụn nan huin si nani ruhua ni ngüi̱ nitaj si xuman ruhua ni'yaj Yan'anj. Sani̱ ni'i chrej ni é rẹ' ụn rasụn achin rian án rẹ'.
31 Sani̱ na̱no' sini a ni é rẹ' sisi̱ ni̱caj Yan'anj sun niman án rẹ'. Hué dan ni̱ ri̱qui Yan'anj daran' rasụn nan rian án rẹ' nej.
32 ’Rún' huin 'ngọ xi'nin' xachij dugumīj da̱j huin ni é rẹ'. Yu'uj daj si̱ guxu'ui' ni é rẹ' mánj. Dọj ni é rẹ' huin, sani̱ hua ani ruhua chrej ni é rẹ' ri̱quij rian nicaj sun-ún' ga̱ne ni é rẹ' nga̱-á'.
33 ’Gụdu'ue ni é rẹ' si'yaj ni é rẹ'. Ni̱ ga̱'ui' ni é rẹ' rian ni ngüi̱ yaco ran'. Ngaa ni̱ ga̱'ue gui̱ri' a ni é rẹ' 'ngọ nnij sa̱' rian ga̱ra sa̱' á rẹ' si-san'anj ni é rẹ'. Ni̱ nitaj si xutụ nnij da mánj. Ni̱ san'anj daj huin san'anj nara sa̱' ni é rẹ' xata' rian nitaj si síj tsínj tụ. Ni̱ nitaj si na̱huij san'anj da mánj.
34 Daj si rian nara sa̱' ni é rẹ' si'yaj ni é rẹ', ni̱ hué yu'uj daj na̱ni ruhua niman ni é rẹ' nej.

El siervo vigilante

35 ’Da̱j rún' nanun chrụn 'ngọ tsínj daj si-gan' sij, ni̱ da'nga' daj ga̱ chrụn ni é rẹ' nej. Ni̱ da̱j rún' arun 'ngọ tsínj daj yan'a̱n chra̱ candil sisi̱ xiguị̱n chrej huaj sij, ni̱ da'nga' daj gui̱'yaj á rẹ' nej.
36 Ga̱na'uij a ni é rẹ' da̱j rún' 'yaj ni si-moso 'ngọ tsínj xuru'ue. Ana'uij ni sij si nụman sí' gan'anj sí' rian xacaj 'ngọ tsínj yun'unj xa̱na. Ni̱ ana'uij ni moso daj sisi̱ na̱'ni yoọ ni sij rian hue' ngaa gui̱ta ra'a sí' na̱tu sí' chruhua hue'.
37 Ni̱ hua 'ueé rian ni moso daj ngaa nụn ruhua ni sij ana'uij ni sij 'na̱' niqui tsínj dụcua daj. Xa̱nga' ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisi̱ ga̱ne ni sij rian mesa gui̱'yaj sí'. Ni̱ gui̱'yaj sun sí' rian ni sij ga̱'ui' sí' si xa̱ ni sij.
38 Ni̱ hua 'ueé rian ni moso daj sisi̱ nụn ruhua ni sij ana'uij sij mán ni sij si ya̱n' sa̱' si guerẹnga' si 'na̱' niqui tsínj dụcua daj.
39 Gụnun sa̱' á rẹ' nan. Sisi̱ gui̱ni'i 'ngọ tsínj 'dụcua daj ụn hora ga̱'na' 'ngọ tsínj tụ, ni̱ dụgumi sa̱' sij ducuá sij. Ni̱ si̱ ga'nij sij na̱'ni sí' ga̱tu sí' ducuá sij, gui̱'yaj tụ sí' mánj.

40 Nḭ da'nga' daj guḭ'yaj a ni é rẹ' gạ chrụn guḭman án rẹ'. Daj si gạ'na'
man'ānj hué guẹ hora nitaj si ani ruhuá rẹ' huīnj da'níj ni ngüḭ. —Daj
gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

El siervo infiel

41 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Pedro Jesús. Nḭ gataj sij:
—Señor, naní rẹ' cuento nan urin rian ni únj ní'. Asḭ rian daran' ni ngüḭ
sạ'. —Daj gataj Pedro.
42 Ngaa nḭ gataj Señor:
—Nḭ hua 'ngọ tsínj nicaj yun'unj moso. Nḭ dugumi sij ni moso daj, gui'yaj
xuru'ue. Nḭ a'ui' sạ' sij si xa ni sí' ngaa ruhua guḭsij hora xa ni sí'. Nḭ sisḭ
dạgahuin sạ' tsínj daj si-sun sij, nḭ dạj guḭ'yaj xuru'ue daj ngạ sij, ruhua á
rẹ' únj.
43 Nḭ gạ 'ueé rian tsínj nicaj yun'unj moso daj sisḭ hua gạcuij sij ngaa 'nạ'
niqui xuru'ue nạri' sí' sij.
44 Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ guḭnicaj tsínj daj sun dụgumi sij daran'
si'yaj xuru'ue daj, guḭ'yaj sí'.
45 Sanḭ sisḭ gạni ruhua tsínj nicaj yun'unj moso daj sisḭ gạhuin ran 'nạ'
niqui si-xụru'ue sij, nḭ gaxḭ'i sij gạ'ui' sij ni tsínj ngạ ni yun'unj xạna
dugumi sij, nḭ gaxḭ'i sij xa nạsa' sij, nḭ go'o nạsa' sij dạ' gaxini sij.
46 Nḭ xi'í si nun ana'uij sij gạ'na' si-xụru'ue sij, nḭ gạ'na' sí' hué guẹ hora
nitaj si ani ruhua sij si gạ'na' sí'. Nḭ ducu guḭ'yaj sí' castigo sij. Nḭ guḭran'
sij sayun dạj rún' guḭran' ni tsínj nitaj si 'yaj gạcuij, guḭ'yaj sí'.
47 ’Nḭ hua tsínj nicaj yun'unj ni'i si huin ruhua si-xụru'ue sij guḭ'yaj sij.
Sanḭ nun guḭ'yaj sij. Nḭ nitaj hua xugüi 'yaj sij gạ'na' sí'. Yu'uj daj nḭ ducu
dụguayun sí' sij.
48 Sanḭ hua ango tsínj nicaj yun'unj. Nḭ nun ni'i sij si huin ruhua si-
xụru'ue sij guḭ'yaj sij. Nḭ sisḭ guḭ'yaj sij rasụn nun gạ'uej ruhua si-xụru'ue
sij guḭ'yaj sij, sanḭ dọj gạyun sij, guḭ'yaj sí' xi'í si nun ni'i sij.
’Nḭ sisḭ a'ui' nico Yan'anj rian 'ngọ tsínj daj, nḭ huin ruhua Yan'anj sisḭ
guḭ'yaj 'ueé sij ngạ si ga'ui'-í' rian sij. Tsínj nicaj sun nico dugumi sij si'yaj
Yan'anj, nḭ nạchin' Yan'anj cuenta rian sij sisḭ dụgumi sạ' 'ueé sij si'yaj sí'.

Jesús, causa de división

49 ’Yūnj 'nạ' gạrūn yan'ạn chruhua xungüḭ nan. Nḭ ducu huin ruhuāj sisḭ
hua aca yan'ạn daj.
50 Hua niạn si guḭran'ānj 'ngọ sayun nico. Nḭ ducu ani guitsi ruhua
nimānj da guḭsij guḭran'ānj sayun daj.
51 Gani ruhua á rẹ' sisḭ gạ din'inj rian ni ngüḭ ngaa ga'nāj chruhua
xungüḭ, ruhua á rẹ' ní'. Sé daj huin mánj. Sanḭ atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ
gụnun' ni tsínj ngạ dugüi' ni sij, guḭ'yaj si-nụguan'ānj.
52 Nḭ asḭj yyạj nḭ gụnun' ụn'un' ran' ni dụgüi' 'ngọ tsínj daj. Nḭ gụnun'
huạ'nij ran' tsínj ngạ yahuij ran' tsínj. Nḭ gụnun' huḭj ran' tsínj ngạ ya'nij
ran' tsínj.
53 Nḭ xi'í si-nụguan'ānj, nḭ gụnun' nụngüej chrej tsínj daj. Nḭ gụnun'
nụngüej da'níj sí' nej. Nḭ gụnun' nụngüej nni yun'unj xạna daj. Nḭ gụnun'
nụngüej da'níj unj nej. Nḭ gụnun' nụngüej nni chrẹj 'ngọ yun'unj xạna
daj. Nḭ gụnun' nụngüej xaco' unj nej. —Daj gataj Jesús.

¿Cómo no reconocéis este tiempo?

54 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni ngüḭ:

—Ni'i są' á rę' dąj xacaj ni é rę' cuenta. Daj si ngaa guini'i a ni é rę' sisi̱ nasíj nga rian atuj güi, ni̱ ataj á rę' sisi̱ dǫj, ni̱ gąman'. Ni̱ da'nga' daj aman' yya.
55 Ni̱ ngaa ahui nanę nę' sur, ni̱ ataj á rę' sisi̱ dǫj, ni̱ gąhuin yąn'an. Ni̱ da'nga' daj gąhuin yąn'an.
56 Tsínj digya' yun'unj huin a ni é rę'. Są' á rę' ruhua á rę', sani̱ ani quij ruhua á rę'. Ni'i a ni é rę' xącaj á rę' cuenta dąj hua xata' ngą dąj hua rian yo'ój. Sani̱ nun ni'i a ni é rę' dąj 'yaj Yan'anj scanij a ni é rę' yyąj mánj. —Daj gataj Jesús.

Arréglate con tu adversario

57 Ni̱ gataj Jesús:
—Ni̱ ụn sin huin ni̱ na'ue xącaj a ni é rę' cuenta ụn nuguan' hua ni̱ca yya únj.
58 Ni̱ sisi̱ hua 'ngǫ tsínj unun' ngą sǫ', ni̱ nicaj sij sǫ' gąn'anj sij ducuasun, sani̱ hué guę chruhua chrej ngaa diaj huaj nụngüej é rę' daj, ni̱ hué yu'uj daj nągui'yaj yya nụngüej é rę' xi'í nuguan' unun' nụngüej é rę'. Ni̱ sisi̱ si̱ gui'yaj yya nụngüej é rę', ngaa ni̱ ni̱caj sí' man'án rę' rian güesi̱. Ni̱ nąga'ui' güesi̱ man'án rę' rian caíde. Ni̱ gąri caíde man'án rę' ducuagą'.
59 Ni̱ ataj snan'ān gụnun rę' sisi̱ nitaj si huaj gąhui rę' yu'uj daj da gụisij gąnahuij nąru'ue rę' daran' gaquin' gui'yáj rę', da ni̱ gąhui rę' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüi̱.

13

Arrepentíos o pereceréis

1 Ni̱ hué güi daj ni̱ niquin' 'ngǫ ni tsínj rian nne Jesús. Ni̱ nata' ni sí' dąj guiran' gǫ'ngo ni tsínj 'ną' estado Galilea rian Jesús. Daj si dagahui' tsínj gụ'naj Pilato. Ni̱ nachej Pilato si-tun man'an ni tsínj daj ngą si-tun ni xucu dagahui' ni sij ga'ui' ni sij rian Yan'anj.
2 Ngaa ni̱ gataj Jesús rian ni tsínj niquin' daj:
—Xi'í si da'nga' daj guiran' ni tsínj daj, ni̱ da'ui ni sij doj gaquin' daj ngą ango ni ngüi̱ nne estado Galilea, ruhua ni é rę' ní'.
3 Sé daj huin mánj. Ni̱ atā gụnun a ni é rę' sisi̱ nitaj si nąnicaj ruhua ni é rę' nąnico' a ni é rę' Yan'anj, ni̱ da'nga' daj gui̱ran' a ni é rę' nej.
4 'Ni̱ hua gunun ni é rę' sisi̱ gahui' xi̱nun' huą'nij ran' ni ngüi̱ ngaa gane 'ngǫ hue' xxi xącan gataj xiráj ni ngüi̱ daj xuman' Siloé. Ni̱ da'ui ni sij doj gaquin' daj ngą ni ngüi̱ mąn xuman' Jerusalén, ruhua á rę' ní'.
5 Sé daj huin mánj. Ni̱ atā gụnun a ni é rę' sisi̱ nitaj si nąnicaj ruhua á rę' nąnico' a ni é rę' Yan'anj, ni̱ da'nga' daj gui̱ran' a ni é rę' nej. —Daj gataj Jesús.

Parábola de la higuera estéril

6 Ngaa ni̱ nani Jesús 'ngǫ cuento digyán sij rian ni ngüi̱. Ni̱ gataj sij:
—Nicaj 'ngǫ tsínj daj 'ngǫ chrun ayu higo mán riqui do'ój sij rian mąn coj uva. Ni̱ gan'anj ni̱'yaj sij sisi̱ ayu higo chrą-á'. Sani̱ ą̱ 'ngǫ-ó' nun guiri' sij mánj.
7 Ngaa ni̱ gataj sij gunun tsínj dugumi coj uva daj: "Ni̱'yaj rę' síj huą'nij yo' 'nāj 'ną' na'uīj chruj higo, sani̱ ą̱ 'ngǫ nun guirīj mánj. Gą'nin' náj rę' si 'yaj chru niquinj rian do'ój aj." Daj gataj sij gunun sí'.

8 Sanḭ gataj tsínj dugumi yo'ój daj: “Señor, dụnáj acuán' rẹ' si gụḭniquin'
acuanj ango yo' nan. Nḭ nạchē yo'ój, ngaa nḭ gạrāj yo'ój ya'nduj xi'ij aj.
9 Nḭ sisḭ gụḭniquinj gạyu higo chraj, nḭ dugu'nạj huaj. Nḭ sisḭ nitaj gạyu
chraj, nḭ gạ'nin' náj rẹ' nánj.” Daj gataj moso daj gunun tsínj dọ'oj. —Daj
gataj Jesús digyán sij rian ni ngüḭ.

Jesús sana a una mujer en el día de reposo

10 Hué dan nḭ 'ngọ güi naránj ruhua ni ngüḭ israelita, nḭ digyán Jesús
rian ni ngüḭ mạn chruhua si-nuhui ni sí'.
11 Nḭ nne 'ngọ yun'unj xạna a'nan', gui'yaj 'ngọ nanẹ xḭ'i. Nḭ guisíj xḭnun'
huạ'nij yo' achéj nitu ún', 'yaj nanẹ xḭ'i daj. Nḭ na'ue nụcua xiráj ún' gạche
ún' mánj.
12 Nḭ ngaa guini'i Jesús yun'unj daj, nḭ gaquínj sij ún'. Nḭ gataj sij:
—Guisíj nahuín rẹ', 'yaj xi'ḭ a'nán' rẹ' yyạj, xica'uīj. —Daj gataj Jesús.
13 Ngaa nḭ guta' Jesús ra'a sij rian ún'. Nḭ 'ngọ hora daj, nḭ nahuin nḭca
xiráj ún'. Nḭ gaxḭ'i ún' ga'mi sạ' ún' rian Yan'anj.
14 Sanḭ ga'man ruhua tsínj a'nin' chruhua nuhui xi'í si nahuin yun'unj
xạna daj 'ngọ güi naránj ruhua ni sij, gui'yaj Jesús. Nḭ gataj tsínj daj gunun
ni ngüḭ:
—Hua huạtan' güi guḭ'yaj sun né' gọ'ngo semana. Ngaa nḭ gạ'na' á rẹ' ni
güi daj nạhuin a ni é rẹ'. Nḭ sé güi naránj ruhua né' gạ'na' ni é rẹ' nạhuin
a ni é rẹ' mánj. —Daj gataj tsínj a'nin' daj.
15 Ngaa nḭ gataj Señor Jesús:
—Sạ' á rẹ', ruhua á rẹ'. Sanḭ ani quij ruhua á rẹ'. Tsínj digya' yun'unj
huin a ni é rẹ'. Nitaj si nạchi gọ'ngo ni é rẹ' dán rẹ' sicuj ngạ dán rẹ' urruj
yu'uj numi xuj gạn'anj dọgo'o a ni é rẹ' nnee xuj güi naránj ruhua á rẹ'
mí'.
16 Nḭ yun'unj xạna nan huin da'níj xí' gụ'naj Abraham. Nḭ síj xḭnun'
huạ'nij yo' numij sichre Satanás ún'. Nḭ nụnj si güi naránj ruhua né' huin
güi yyạj, sanḭ da'ui né' jnạchri né' man'an ún' ra'a sichre Satanás. —Daj
gataj Jesús gunun tsínj a'nin' daj.
17 Nḭ ngaa guisíj ga'mi sij daj, nḭ gahuin nạ'aj ni tsínj unun' ngạ sij. Sanḭ
gahuin niạ' ruhua daran' ni ngüḭ ngaa guini'i ni sij ni si sạ' 'nạ' xata',
gui'yaj Jesús.

Parábola de la semilla de mostaza

18 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Dạj hua rian nicaj sun Yan'anj, ruhua á rẹ' únj.
19 Hué dan nḭ dạj rún' achij cạn cuej nasa huaj. Nḭ dagaman' 'ngọ tsínj
daj riqui yo'ój. Nḭ xḭra' cạn daj. Nḭ gạchi gạhuin 'ngọ chrun. Nḭ 'nạ' ni
xataj chéj xata' guḭ'yaj xú' si-gạca' xú' chrạ coj daj. —Daj gataj Jesús.

Parábola de la levadura

20 Ngaa nḭ gataj rụhua' yún Jesús:
—Dạj hua rian nicaj sun Yan'anj, ruhua á rẹ' únj.
21 Hué dan nḭ dạj rún' levadura huaj. Nḭ nachéj huḭ 'ngọ yun'unj xạna
levadura daj scanij chru harina si nạchej-é', guḭ'yaj unj chrachrúnj. Nḭ
gari unj quinj daj chruhua huạ'nij riọ. Ngaa nḭ nara nanẹ riqui quinj daj,
'yaj levadura. Nḭ dạj rún' 'yaj levadura daj, da'nga' daj gaxa'nḭ si-nụguan'
Yan'anj nḭn' gạchra' xungüḭ nej. —Daj gataj Jesús.

La puerta estrecha

22 Nḭ gachin Jesús ni xuman' nico ngą ni rancho ngaa huaj sij gan'anj sij
xuman' Jerusalén. Nḭ digyán sij si-nu̱guan' sij rian ni ngüḭ.
23 Nḭ nachínj snan'anj 'ngǫ tsínj daj Jesús. Nḭ gataj sij:
—Nḭ dǫj ni ngüḭ gą'ue gu̱inani, gu̱ḭ'yaj Yan'anj ní'. —Daj gataj sij.
Ngaa nḭ gataj Jesús:
24 —Gu̱ḭ'yaj fuerza á rę' gątu a ni é rę' rian hue' chruj huin rian nicaj
sun Yan'anj. Ataj snan'ān gu̱nun a ni é rę' sisḭ gąhuin nico ni ngüḭ gąhuin
ruhua gątu yu'uj daj. Sanḭ sḭ ga'ue gątu ni sij mánj.
25 Ngaa guisíj naxu̱man tsínj du̱cua naránj sij rian ducuá sij, nḭ gaxḭ'i ni
é rę' gąquinj ni é rę' mán xę'. Nḭ gątaj ni é rę' gu̱nun sij: “Señor, nąʼni rę'
gątu ni únj.” Gątaj á rę'. Sanḭ gątaj tsínj du̱cua daj gu̱nun a ni é rę': “Nun
ni'īnj nḭ ą 'nąʼ ni é rę' mánj.” Daj gątaj Señor daj huin man'ānj.
26 Ngaa nḭ gąxi'i ni é rę' gątaj á rę' gu̱nūnj: “Xa ni únj, goʼo ni únj ngą
man'án rę'. Nḭ digyán rę' nuguan' ga'mí rę' rian ni únj rian yu'uę.” Gątaj
á rę' nej.
27 Sanḭ gątaj man'ānj rian án rę': “Nun ni'īnj nḭ ą 'nąʼ ni é rę'. Gu̱xun
anéj daran' ni é rę' riānj si huin ni é rę' tsínj 'yaj gaquin'.” Daj gątā gu̱nun
a ni é rę'.
28 ’Nḭ yu'uj daj gu̱iman ni é rę'. Nḭ ducu gąco ni ngüḭ mąn yu'uj daj. Nḭ
da xą ruj yan' ni ngüḭ nej. Nḭ gu̱ini'i ni é rę' ni xi a ni é rę' tsínj gu̱'naj
Abraham nej, tsínj gu̱'naj Isaac ngą tsínj gu̱'naj Jacob nej, daran' ango ni
tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj. Nḭ gu̱ini'i ni é rę' sisḭ nne ni sí' rian nicaj
sun Yan'anj. Sanḭ guiri Yan'anj nę' xę' gu̱iman ni é rę' aj.
29 Nḭ gąʼna' ni ngüḭ mán nę' síj güi ngą ni ngüḭ mán nę' rian atuj güi nej,
ni ngüḭ mán nę' norte nej, ngą ni ngüḭ mán nę' sur nej. Nḭ gąne ni ngüḭ
daj xą ni sij rian mesa rian nicaj sun Yan'anj.
30 Nḭ hua ni ngüḭ nun gahuin achij xungüḭ nan. Nḭ hué ni sij gąhuin achij
ango xungüḭ gąnahuin nąca. Nḭ hua ni ngüḭ gahuin achij xungüḭ nan. Nḭ
hué ni sij nḭco' nę' ru̱cu ango xungüḭ gąnahuin nąca daj. —Daj gataj Jesús.

Lamento de Jesús sobre Jerusalén

31 Nḭ güi daj guisíj gǫʼngo ni tsínj fariseo rian nne Jesús. Nḭ gataj ni sí'
gunun sij:
—Hué yu'uj nan gu̱xun rę' man'án rę' si huin ruhua rey Herodes
dągahui' sǫ' aj. —Daj gataj ni sí'.
32 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Güḭj nḭ gątaj á rę' gu̱nun xune daj: “Nḭ'yaj rę', yyąj ngą a'yoj rīj nanę
xḭ'i chruhua niman ni ngüḭ. Nḭ nahuin ni ngüḭ a'nan', 'yā nej. Nḭ xiráj
huą'nij güi, nḭ nąhuij si-sūnj, gu̱ḭ'yā.”
33 Sanḭ hua niąn si gąhuī gąn'ān yyąj ngą a'yoj ngą ataj nej si nitaj si huaj
gąhui' 'ngǫ tsínj a'mi si-nu̱guan' Yan'anj nę' xę' xuman' Jerusalén mánj.
34 ’Ducu nani ruhuāj xi'í a ni é rę' ni tsínj mąn xuman' Jerusalén. Daj
si gahui' ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj, gui'yaj á rę'. Nḭ a'ui' ni é rę'
yej ni tsínj nicaj nuguan' huaj ga'níj Yan'anj rian án rę'. Síj u̱ndaj huin
ruhuāj nągui'yaj yu̱'ūj ni é rę' du̱gumīj ni é rę'. Nḭ dąj rún' 'yaj 'ngǫ xuchre
nągui'yaj yu'uj xuj da'níj xuj riqui si-gachi xuj, nḭ da'nga' daj ruhuāj gu̱ḭ'yā
ngą á rę'. Sanḭ nun gąʼuej ruhua á rę' mánj.
35 Nḭ'yaj á rę'. Daj si gu̱ere' xánj án rę' ngą ducuá á rę'. Nḭ ataj snan'ān
gu̱nun a ni é rę' sisḭ sḭ guini'i ru̱hua' yún ni é rę' yūnj da gu̱isij gąʼna'
ru̱hua' yūnj chruhua xungüḭ nan. Nḭ gątaj ni é rę': “Hua 'ueé tsínj 'nąʼ

rian si-xugüi Señor.” Gątaj ni é rę' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj mąn xuman' Jerusalén.

14

Jesús sana a un hidrópico

1 Hué dan nį 'ngǫ güi naránj ruhua ni sij, nį gatúj Jesús chruhua ducuá 'ngǫ tsínj fariseo a'nin'. Nį xa sí' ngą ni sij. Nį naga'ną' ango ni tsínj fariseo Jesús si guį'yaj sí'.
2 Nį nne 'ngǫ tsínj 'nįj gu'mąn rian Jesús.
3 Nį nachínj snan'anj Jesús ni tsínj digyán ley ngą ni tsínj fariseo. Nį gataj sij:
—A'uej si-ley Yan'anj sisį nąhuin ni ngüį a'nan', guį'yaj né' güi naránj ruhua né', ruhua á rę' ní'. —Daj gataj Jesús.
Sanį dínj gahuin du'ua ni sij.
4 Ngaa nį guida'a Jesús tsínj daj. Nį nahuin sí', gui'yaj sij. Nį na'níj sij nąn' sí'.
5 Ngaa nį gataj sij gunun ni tsínj fariseo:
—Sisį guįnij 'ngǫ dán án rę' urruj, asį 'ngǫ dán án rę' sicuj guįnij chruhua pozo nnee nǫnj huin si güi naránj ruhua né', nį sį gan'anj guįri yoǫ ni é rę' xucu guinij chruhua nnee da gą mí'. —Daj gataj Jesús.
6 Nį nun gą'ue danicąj ni sij nuguan' rian Jesús gą mánj.

Los convidados a las bodas

7 Nį ngaa guini'i Jesús dąj nano' ni tsínj 'ną' ducuá tsínj fariseo daj chrun xila niquin' nę' rian gąne ni sij rian mesa, ngaa nį nani sij 'ngǫ cuento digyán sij rian ni sí'. Nį gataj sij:
8 —Ngaa gąquinj 'ngǫ tsínj daj gąn'anj rę' rian gąhuin 'ngǫ gui'yanj nąra'a ne, nį sį gané rę' chrun xila niquin' nę' chrej rian mánj. Gą'ue si guįsij ango tsínj huin achij doj daj ngą man'án rę' gą aj.
9 Nį gą'ue si gą'na' tsínj gąquinj nǫngüej é rę', nį gątaj sí' gǫnun rę': “Gą'ui' rę' chrun xila nan gąne tsínj nan anj.” Gątaj sí' si ruhuaj. Ngaa nį gąhuin ną'aj rę', nį gąn'anj gąné rę' chrun xila niquin' da rǫcu.
10 Hué dan nį ngaa gaquínj sij gą'na' rę', nį gąné rę' da rǫcu. Hué dan nį ngaa gą'na' tsínj gąquinj rę', nį gątaj sij gǫnún rę': “Amigo, gąchin gąné rę' chrun xila niquin' nę' rian.” Gątaj sij. Ngaa nį gąhuin 'ueé rę' rian ni tsínj nne rian mesa ngą rę' aj.
11 Daj si ǫn tsínj huin ruhua gąhuin rian, nį gǫna sij da nę' rǫcu. Sanį ǫn tsínj gą'uej ruhua gǫna da nę' rǫcu, nį gąhuin rian sij. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj mąn ducuá tsínj fariseo daj.
12 Ngaa nį gataj Jesús gunun tsínj gaquínj gą'na' sij ducuá sí':
—Ngaa guį'yáj rę' 'ngǫ nún ducuá rę', nį gą'ui' rę' xą ni ngüį, nį sį gaquínj rę' gą'na' ni tsínj nicaj dugüi' ngą rę' ngą ni jnánj rę' nej, ni tsínj xuru'ue mán riqui xuman' nej. Daj si gą'ue gąquinj ni sij man'án rę' xą rę' ngą ni sij. Nį da'nga' daj nąru'ue ni sij rián rę'.
13 Sanį ngaa guį'yáj rę' 'ngǫ gui'yanj ducuá rę', nį gąquinj rę' gą'na' ni ngüį niqui ngą ni ngüį nachran' ra'a nej, ni ngüį yacuan nej, ni ngüį duri nej.
14 Ngaa nį gą 'ueé rián rę'. Daj si sį ga'ue nąru'ue ni ngüį daj rián rę'. Sanį nąru'ue są' Yan'anj rián rę' ngaa gąna'nij ni níman huin ni sij ni ngüį hua nįca niman. —Daj gataj Jesús gunun tsínj gaquínj daj.

Parábola de la gran cena

15 Nḭ ngaa gunun 'ngǫ ni tsínj nne ngą Jesús rian mesa, nḭ gataj sí' gunun
Jesús:
—Hua 'ueé rian tsínj gąn'anj nún rian nicaj sun Yan'anj. —Daj gataj sí'.
16 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun sí':
—Nḭ gui'yaj 'ngǫ xuru'ue 'ngǫ nún nico ducuá sij. Nḭ gaquínj sij gą'na'
nico ni ngüḭ.
17 Nḭ ngaa síj gahuin chrụn si xą ni ngüḭ, 'yaj sij, nḭ ga'níj sij 'ngǫ moso
gąn'anj gątaj sí' rian ni ngüḭ daj: “Gą'na' a ni é rę' si ą hua chrụn si xą á
rę'.” Daj gataj moso daj gunun ni ngüḭ, gui'yaj xuru'ue.
18 Sanḭ gaxḭ'i ni sij gataj ni sij rian moso daj sisḭ sḭ ga'ue guḭsij ni sij xą ni
sij. Nḭ gataj 'ngǫ tsínj daj: “Guirān 'ngǫ yo'ój, nḭ hua niąn si gąn'anj ni'yā.
Achínj jni'yā rián rę' si guḭnicaj rę' 'ngǫ niman nico ngāj si sḭ ga'ue gąn'ān
ngą rę' mánj.” Daj gataj sij.
19 Nḭ gataj ango sij: “Guirān ụn'un' inta sicúj, nḭ gąn'anj xącāj cuenta
sisḭ ą hua xuj guḭ'yaj sun xuj. Nḭ guḭnicaj rę' 'ngǫ niman nico ngāj xi'í si
nun gą'ue gąn'ān ngą rę' mánj.” Daj gataj sí'.
20 Nḭ gataj ango sij: “Da guisíj xacā 'ngǫ yun'unj xąna, nḭ sḭ ga'ue gąn'ān
mánj.” Daj gataj huą'nij ran' tsínj gunun moso daj.
21 ’Ngaa nḭ nanicąj si-moso tsínj dụcua daj. Nḭ nata' sij nuguan' ga'mi
gǫ'ngo ni sí' gunun xuru'ue daj. Hué dan nḭ ga'man ruhua xuru'ue daj.
Nḭ gataj sij gunun moso: “Gąn'anj yoǫ rę' rian yu'uę ngą chruhua chrej
mąn riqui xuman' nan. Nḭ nḭcaj rę' ni ngüḭ niqui ngą ni ngüḭ nachran' ra'a
nej, ni ngüḭ yacuan nej, ni ngüḭ duri nej gą'na' rę'.” Daj gataj xuru'ue daj
gunun moso.
22 Ngaa nḭ gataj moso daj gunun xuru'ue: “Señor, hua síj gui'yā si ga'níj
rę' yūnj. Sanḭ hua luga gą' aj.” Daj gataj moso daj.
23 Ngaa nḭ gataj xuru'ue daj gunun moso: “Güḭj rę' chruhua chrej gąn'an
ngą chrej gatin nej. Nḭ guḭ'yaj fuerzá rę' si gą'na' ni ngüḭ gątu ni sij chruhua
ducuāj gąra guḭman ni sij.
24 Daj si xąnga' atā gụnun rę' sisḭ sḭ gahuin sti'nīj ngą nḭ ą 'ngǫ ni ngüḭ
gaquínj sinīj mánj.” Gataj xuru'ue daj gunun si-moso sij. —Daj gataj Jesús
gunun tsínj nne rian mesa ngą sij.

Lo que cuesta seguir a Cristo

25 Nḭ huaj nico ni ngüḭ ngą Jesús. Nḭ nanicąj sij gataj sij gunun ni sí':
26 —Sisḭ hua 'ngǫ tsínj daj huin ruhua gą'na' riānj, nḭ hua niąn si gąhuin
'ḭ ruhua sij ni'yaj sij yūnj daj ngą si 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij chrej sij ngą nni
sij nej, man'an sij nej. Nḭ sisḭ na'uej ruhua sij daj, nḭ sḭ ga'ue gąhuin sij
tsínj guḭnico' man'ānj mánj.
27 Nḭ sisḭ na'uej ruhua 'ngǫ tsínj daj gąta sij rugutsḭ guḭran' sij sayun ngāj,
nḭ sḭ ga'ue gąhuin sij tsínj guḭnico' man'ānj mánj.
28 ’Nḭ sisḭ huin ruhua 'ngǫ ni é rę' guḭ'yaj 'ngǫ hue' xxi nata', nḭ nąni sini
ruhua tsínj daj nḭ'yaj sij ụndaj gụtin' sij du'ue hue' daj. Ngaa nḭ xącaj sij
cuenta sisḭ guḭsij si-san'anj sij.
29 Nḭ sisḭ nitaj si nani sini ruhua sij, hué dan nḭ ngaa gụruj sij daqui hue',
nḭ nąʼue guḭsi-í', guḭ'yaj sij. Nḭ gąxi'i ni ngüḭ gą'mi ducu ni sij xi'í sij.
30 Nḭ gątaj ni sij: “Gaxḭ'i tsínj nan gui'yaj sij hue'. Sanḭ nun gụnucuaj sij
guḭsi, guḭ'yaj sij mánj.” Daj gątaj ni ngüḭ daj.

31 ’Nḭ sisḭ hua 'ngǫ rey nicaj ichi' mil snado, nḭ huaj sij gạn'anj gụnun' sij ngạ ango rey 'nạ' ngạ cǫ mí snado, ngaa nḭ gạn'anj gạne sij xạcaj sij cuenta sisḭ gạ'ue gụnucuaj sij guḭ'yaj gana sij rian ango rey nicaj cǫ mil snado daj.
32 Nḭ sisḭ ani ruhua sij sisḭ na'ue gụnucuaj sij gụnun' sij ngạ ango rey, nḭ ngaa hua gạn' 'nạ' ango rey, nḭ a'níj sij ni tsínj nicaj nuguan' gạn'anj gạtaj snan'anj ni sí' sisḭ nạ'mi nụngüej rey daj.
33 ’Nḭ hué ducuánj daj tsínj na'uej ruhua dụna daran' si nicaj sij, ngaa nḭ sḭ ga'ue gạhuin sij tsínj guḭnico' man'ānj mánj. —Daj gataj Jesús.

Cuando la sal pierde su sabor

34 Nḭ gataj rụhua' yún Jesús:
—Hua sạ' yạn. Nḭ dạj rún' huin yạn, nḭ da'nga' daj huin a ni é rẹ' chruhua xungüḭ. Sanḭ sisḭ nitaj si 'nḭn' yạn daj, nḭ sḭ ga'ue guḭ'yaj né' nạhuin 'nḭn' mánj.
35 Nḭ nitaj si ní'yanj yạn daj rian yo'ój. Nḭ nitaj si ní'yan gạhuin yo'ój ya'nduj nej. Sanḭ guẹre'ej nẹ' xẹ' yạn daj.
Hué dan nḭ tsínj nụn chraquij, nḭ hua niạn si gụnun sij nuguan' nan anj.

15

Parábola de la oveja perdida

1 Ngaa nḭ nahuin yu' daran' ni tsínj a'nej pesto ngạ ni ngüḭ 'yaj gaquin' rian Jesús gụnun ni sij si gạtaj sí'.
2 Ngaa nḭ ga'mi huḭ ni tsínj fariseo ngạ ni tsínj digyán ley xi'í si gui'yaj Jesús. Nḭ gataj ni sí':
—A'nin' ruhua tsínj daj nicaj dugüi' sij ngạ ni tsínj 'yaj gaquin'. Nḭ xa nụguan'an sij ngạ ni sí' nej. —Daj gataj ni sij.
3 Ngaa nḭ nani Jesús 'ngǫ cuento digyán sij rian ni sí'. Nḭ gataj sij:
4 —Nḭ sisḭ nḭcaj 'ngǫ dugüi' ni é rẹ' 'ngǫ ciento xachij, nḭ gạn'anj ni'ya 'ngǫ xuj, nḭ dạj guḭ'yaj tsínj dạn daj, ruhua ni é rẹ' únj. Gạra sij gạn'anj xia xḭnun' gạn'anj xachij riqui quij. Nḭ gạn'anj nạna'ui' sij xachij gan'anj ni'ya daj. Nḭ dayun nari' sij.
5 Nḭ ngaa nari' sij, nḭ niạ' ruhua sij guta' sij dacan xicój sij.
6 Nḭ ngaa nasíj sij ducuá sij, nḭ naran' sij ni tsínj nicaj dugüi' ngạ sij ngạ ni tsínj nne xánj sij. Nḭ gataj sij gunun ni sí': “Gạhuin niạ' ruhua á rẹ' ngāj si hua nari'īj xachij gan'anj ni'ya daj.” Daj gataj tsínj daj.
7 Nḭ ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisḭ niạ' ruhua ni tsínj mán xata' ni'yaj ni sij 'ngǫ tsínj 'yaj gaquin' ngaa nani ruhua sí' xi'í si-gạquin' sí'. Nḭ gạhuin niạ' ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij doj ngạ tsínj daj, daj ngạ ango gạn'anj xia xḭnun' gạn'anj ni tsínj na'uej ruhua si gạnani ruhua ni sij xi'í si-gạquin' ni sij. Daj si hua nḭca niman ni sij, ruhua ni sij. —Daj gataj Jesús.

Parábola de la moneda perdida

8 Ngaa nḭ gataj rụhua' yún Jesús:
—Nḭ sisḭ nicaj 'ngǫ yun'unj xạna ichi' moneda san'anj, nḭ gạn'anj ni'ya 'ngǫ moneda daj, nḭ dạj guḭ'yaj ún', ruhua á rẹ' únj. Gạrun ún' yan'ạn candil. Nḭ nạca' ún' chruhua hue'. Nḭ nạna'ui' 'ueé ún' da nari' ún'.
9 Nḭ ngaa nạri' ún', nḭ gạquínj ún' ni ngüḭ nicaj dugüi' ngạ ún' ngạ ni dugüi' ún' mạn xánj ún' nej. Nḭ gạtaj ún': “Gạhuin niạ' ruhua á rẹ' ngāj si hua nari'īj moneda gan'anj ni'ya daj.” Daj gạtaj ún' gụnun ne.

10 Nḭ ataj snan'ān gṵnun ni é rẹ' sisḭ dạj rún' gahuin niạ' ruhua ún', nḭ
da'nga' daj hua niạ' ruhua si-ángel Yan'anj ni'yaj-á' ngaa nanicạj ruhua
'ngọ tsínj xi'í si-gạquin' sij. —Daj gataj Jesús.

Parábola del hijo pródigo

11 Nḭ gataj rṵhua' yún Jesús:
—Hua huḭj da'níj 'ngọ tsínj daj.
12 Nḭ gataj da'níj sij tsínj hua lij doj gunun chrej sij: “Tata chré', huin
ruhuāj sisḭ gṵra' da'áj rẹ' si'yáj rẹ'. Nḭ rḭqui rẹ' da'aj si'yáj rẹ' gạhuīnj.”
Daj gataj sij gunun chrej sij. Ngaa nḭ gura' da'aj chrej sij si'yaj sí' ga'ui' sí'
rian nṵngüej da'níj sí'.
13 Dọj güi gachin nḭ naran' tsínj hua lij daj daran' si'yaj sij. Nḭ gahui sij
gan'anj gạn' sij ango xuman'. Nḭ ganahuij si-san'anj sij gutin' yṵn sij dạj
rún' garan' ruhua sij.
14 Nḭ ngaa ganahuij gutin' sij san'anj nicaj sij, nḭ ducu gahuin xi'nạ
xuman' daj. Nḭ ga'naj gachin xi'nạ riqui sij.
15 Ngaa nḭ gan'anj gạchinj sij sun guḭ'yaj sun sij rian 'ngọ tsínj nne yu'uj
daj. Nḭ ga'níj sí' gạn'anj sij quij gạn'anj dṵgumi sij dán sí' xacáj.
16 Nḭ huin ruhua sij gạra riqui sij ngạ si xa xacáj. Sanḭ ạ 'ngọ ni sí' nun
gạ'ui' ni sí' si xạ sij mánj.
17 ’Ngaa nḭ nanicạj ruhua sij, nḭ gataj sij gunun man'an sij: “Nḭ moso
mán 'yaj sun rian chrē, nḭ hua nico si xa ni sij. Nḭ yu'uj nan nnēj. Nḭ
gạhuīj, guḭ'yaj xi'nạ.
18 Nạnicā nạn'ānj ducuá chrē, nḭ gạtā gṵnun sí': Tata chré', gui'yā
gaquin' rian Yan'anj ngạ rian man'án rẹ' nej.
19 Nitaj hua si-chrej si gạtaj rẹ' si da'níj rẹ' huīnj gạ mánj. Maan si guḭ'yáj
rẹ' si gạhuīnj 'ngọ tsínj 'yaj sun rián rẹ', gạtā gṵnun chrē.” Daj gataj sij
gunun man'an sij.
20 ’Hué dan nḭ naxṵman sij, nḭ nanicạj sij nạn' sij ducuá chrej sij. Nḭ
ngaa guini'i chrej sij huaj sij gạn', nḭ ducu gahuin yaco ruhua sí' ni'yaj sí'
sij. Nḭ gunánj sí' gan'anj sí' rian huaj da'níj sij. Nḭ gananan sí' man'an sij.
Nḭ garun du'ua sí' man'an sij nej.
21 Ngaa nḭ gataj sij gunun sí': “Tata chré', gui'yā gaquin' rian Yan'anj
ngạ rian man'án rẹ' nej. Nḭ nitaj hua si-chrej si gạtaj rẹ' si da'níj rẹ' huīnj
gạ mánj.” Daj gataj sij gunun chrej sij.
22 Sanḭ gataj chrej sij gunun ni si-moso sí': “Güḭj xạcaj yoọ ni é rẹ' atsij
sạ'. Nḭ gạ'nij a ni é rẹ' xạ sij gṵnun sij. Nḭ gạ'nij ni é rẹ' 'ngọ se'ej ra'a sij.
Nḭ nạri ni é rẹ' zapato dacój sij nej.
23 Nḭ nḭcaj á rẹ' sicuj namij gạ'na' á rẹ'. Nḭ dạgahui' a ni é rẹ' nej. Nḭ
guḭ'yaj né' gui'yanj gạhuin niạ' ruhua né'.
24 Daj si rún' ganá'nij 'ngọ níman, da'nga' daj nasíj rṵhua' yún da'nī
riānj. Hua gani'ya sij. Sanḭ nari' rṵhua' yún sij.” Daj gataj chrej sij. Nḭ
gaxḭ'i ni sij gahuin niạ' ruhua ni sij.
25 ’Nḭ da'níj sij tsínj xạhua', nḭ hua gan'anj sí' riqui quij. Nḭ ngaa nanicạj
sí', nḭ gahuin nḭchrun' sí' rian hue'. Nḭ gunun sí' sisḭ mạn ni tsínj a'yanj
ngạ ni ngüḭ chran'anj nej.
26 Ngaa nḭ gaquínj sí' 'ngọ ni tsínj 'yaj sun rian chrej sij. Nḭ nachínj
snan'anj sí' moso daj ṵn sin gahuin ngạ gui'yanj daj.

27 ’Ngaa nḭ gataj moso daj: “Hua nasíj jnánj rẹ'. Nḭ ga'níj chréj rẹ' sun sisḭ dạgahui' ni únj sicuj hua namij. Daj si nucuaj sij nasíj sạ' sij.” Daj gataj moso gunun tsínj xạhua' daj.

28 ’Sanḭ ga'man ruhua tsínj xạhua' daj. Nḭ nun gạ'uej sij gạtu sij chruhua hue'. Xi'í daj, nḭ gahui chrej nụngüej tsínj daj. Nḭ ga'mi yaco sí' si gạtu sij chruhua hue'.

29 Nḭ gataj sij gunun chrej sij: “Ni'i man'án rẹ' ụndaj yo' síj 'yaj sūnj rián rẹ'. Nḭ dagahuin sạ'āj rián rẹ'. Nḭ nitaj ạman riquí rẹ' 'ngọ stanẹ le'ej guḭ'yā gui'yanj ngạ ni tsínj nicaj dugüi' ngāj mánj.

30 Sanḭ ngaa nasíj da'níj rẹ' nan gutin' sij si-san'ánj rẹ' ngạ ni yun'unj xạna achéj man'an, nḭ dagahuí' rẹ' sicuj namij xi'í sij.” Daj gataj tsínj xạhua' gunun chrej sij.

31 ’Ngaa nḭ gataj chrej sij gunun sij: “Da'nī huín rẹ'. Nḭ ya'yoj nné rẹ' ngāj. Nḭ daran' si mạn riānj huin si'yáj rẹ' aj.

32 Sanḭ hua niạn si guḭ'yaj né' gui'yanj gạhuin niạ' ruhua né' si nasíj jnánj rẹ'. Nḭ rún' huin 'ngọ níman gahuin sij riānj. Sanḭ ganá'nij sij. Nḭ ga ni'ya sij. Sanḭ nari'īj sij nánj.” Daj gataj chrej sij gunun sij. —Nḭ da'nga' daj gataj Jesús nani sij cuento rian ni tsínj daj.

16

El ejemplo del mayordomo infiel

1 Hué dan nḭ nani Jesús 'ngọ cuento digyán sij rian ni tsínj nico' sij. Nḭ gataj sij:

—Hua 'ngọ tsínj xuru'ue. Nḭ rian sí' nụn 'ngọ tsínj dugumi si'yaj sí'. Ngaa nḭ gan'anj gạ'mi gaquin' ango ni tsínj rian xuru'ue sisḭ ducu gutin' tsínj daj si'yaj sí'.

2 Ngaa nḭ gaquínj xuru'ue daj si gạ'na' sij. Nḭ gataj sí': “Nḭ ụn sin huin nan si a'mi ni sij xi'í rẹ' únj. Nạriqui rẹ' cuenta dạj gui'yaj sún rẹ' riānj dugumí rẹ' si'yā si na'uej ruhuāj si gạhuín rẹ' tsínj dụgumi si'yā riānj gạ mánj.” Daj gataj xuru'ue daj.

3 ’Ngaa nḭ gataj tsínj daj gunun man'an sí': “Nḭ ụn sin huin guḭ'yā yyạj, nḭ ga'nej si-patrōnj sun riānj únj. Daj si nitaj fuerza guḭ'yaj sūnj rian yo'ój. Nḭ huin nạ'ā guḭ'yā caridad nej.

4 Yyạj nḭ hua ni'īnj si guḭ'yā. Ngaa nḭ gạ'ue chrạcuij ni sij ducuá ni sij gạnēj ngaa nitaj sun guḭ'yaj sūnj.” Da'nga' daj gani ruhua sij.

5 ’Ngaa nḭ gaquínj sij gạ'na' gọ'ngo ni tsínj da'ui rian xuru'ue daj. Nḭ gataj sij rian tsínj ga'nạ' sini daj: “Ni ụndaj huin si da'uíj rẹ' rian si-patrōnj únj.” Daj gataj sij.

6 Ngaa nḭ gataj sí': “Da'uīj 'ngọ ciento tambo gasiti rian si-patrón rẹ' aj.” Daj gataj sí'. Ngaa nḭ gataj tsínj daj: “Nḭcaj rẹ' dánj rẹ' yanj rí rẹ' cuenta. Nḭ gạne yoọ rẹ' gạrun rẹ' huḭj xia chi' guẹ aj.” Daj gataj sij.

7 Ngaa nḭ gataj sij gunun ango sí': “Nḭ ụndaj huin da'ui man'án sọ' únj.” Daj gataj sij. Nḭ: “Da'uīj 'ngọ ciento nnánj strigo aj.” Daj gataj sí' gunun sij. Ngaa nḭ gataj sí': “Nḭcaj rẹ' dánj rẹ' yanj rí rẹ' cuenta nan. Nḭ gạrun rẹ' rian yanj sisḭ da'uíj rẹ' gạn'anj xia guẹ aj.” Daj gataj sij gunun sí'.

8 ’Hué dan nḭ xacaj xuru'ue daj cuenta sisḭ gui'yaj xḭ'i tsínj daj xi'í sí'. Sanḭ ga'mi sạ' sí' xi'í sij. Daj si nagui'yaj yoọ sij nuguan' xi'í man'an sij. Nḭ ni tsínj mạn xungüḭ gaquin' nan, nḭ hua yoọ ni sij ngaa nagui'yaj ni sij

'ngǫ nuguan' ngą ni dugüi' ni sij. Nį hua yoǫ ni sij doj daj ngą ni tsínj achéj rian xiguįn hua.
9 ’Ngaa nį gątaj snan'ān gunun a ni é rę' sisį gą'ui' ni é rę' rasun mąn
rian án rę' ra'a ni ngüį. Ngaa nį gąhuin ni ngüį daj ni ngüį guįnicaj dugüi'
ngą ni é rę'. Daj si rasun mąn rian xungüį nan, nį nun hua są' nico. Hué
dan nį ngaa gąnahuij ni rasun mąn rian ni é rę', ngaa nį xata' nąhuin ra'a
ni sij ni é rę' gąne nįganj ni é rę' ngą Yan'anj.
10 Nį un tsínj hua gacuij, nį dugumi są' sij doj rasun, nį hué daj hua
gacuij sij ngaa dugumi sij nico rasun nej. Nį un tsínj 'yaj xį'i dugumi sij
doj rasun, nį guį'yaj xį'i sij ngaa dugumi sij nico rasun nej.
11 Nį hué ducuánj daj sisį nitaj si hua gacuij ni é rę' dugumi a ni é rę'
ni rasun xį'i mąn chruhua xungüį gaquin' nan, ngaa nį nitaj tsínj gąhuin
ruhua rįqui ni rasun yya rian án rę' mánj.
12 Nį sisį nitaj si gą gacuij ni é rę' dugumi ni é re' ni rasun sé si'yaj ni
é rę' huin ni rasun mąn rian xungüį nan, ngaa nį un tsínj gąhuin ruhua
rįqui rasun gąhuin si'yaj ni é rę' nę' xata', ruhua á rę' únj.
13 ’Nį nitaj 'ngǫ tsínj gąhuin nucuaj dągahuin rian huij xuru'ue mánj.
Sisį guį'yaj sun né' rian huij xuru'ue, nį nun huin xąn' ruhua né' ni'yaj
né' 'ngǫ xuru'ue daj. Nį gąhuin 'į ruhua né' nį'yaj né' ango sí'. Nį huin
ruhua né' guįnicaj dugüi' né' ngą 'ngǫ xuru'ue daj. Sanį nitaj si a'mi są'
né' ngą ango sí'. Hué ducuánj daj, nį sisį ducu aran' ruhua né' ni'yaj né'
ni rasun mąn chruhua xungüį, nį nąʼue dągahuin né' rian Yan'anj mánj.
—Daj gataj Jesús gunun ni sij.
14 Nį ducu garan' ruhua ni tsínj fariseo ni'yaj ni sij san'anj. Nį ngaa
gunun ni sij nuguan' daj, nį ga'mi ducu ni sij ni'yaj ni sij Jesús.
15 Ngaa nį gataj Jesús gunun ni sij:
—Nį 'yaj ni é rę' sisį tsínj są' huin a ni é rę' rian ni ngüį. Sanį ni'i Yan'anj
niman ni é rę'. Nį nuguan' ní'yanj nico rian ni ngüį, sanį nuguan' xį'i huin
rian Yan'anj anj.
16 ’Nį asij ná nį digyán Moisés si-ley Yan'anj rian ni ngüį. Nį digyán ni
tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj rian ni ngüį. Sanį ngaa guisíj ga'nąʼ Juan, nį
unun ni ngüį nuguan' są' xi'í si nicaj sun Yan'anj rian né'. Nį daran' ni sij
'yaj fuerza si gątu ni sij rian nicaj sun Yan'anj.
17 Nį gąʼue sisį gąnahuij xata' ngą xungüį. Sanį sį ga'ue gąnahuij nį ą
'ngǫ nuguan' le'ej 'nąʼ rian si-ley Yan'anj mánj. —Daj gataj Jesús.

Jesús enseña sobre el divorcio

18 Ngaa nį gataj Jesús:
—Nį sisį hua 'ngǫ tsínj guere'ej nicą, nį nącaj sij ango yun'unj xąna, nį
da'ui sij gaquin'. Nį sisį nącaj ango tsínj yun'unj xąna guere' daj, nį da'ui
sí' gaquin' nej. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj fariseo.

El rico y Lázaro

19 Ngaa nį nani Jesús 'ngǫ cuento. Nį gataj sij:
—Nį hua 'ngǫ tsínj xuru'ue. Nį nun sij atsij są' du'ue. Nį ya'yoj gui'yaj
sij 'ngǫ nún nico ducuá sij.
20 Nį hua 'ngǫ tsínj yaco ran' gu'naj sí' Lázaro. Nį ngaj sí' rian yo'ój rian
ducuá xuru'ue daj. Nį mąn siqui nįn' gąchra' nnee cúj sí'.
21 Nį huin ruhua tsínj daj gąra riqui sij ngą si ayu rian mesa, 'yaj xuru'ue
daj. Nį 'nąʼ xuhue ahui xuj rian siqui daj.

22 ’Hué dan nḭ 'ngǫ güi, nḭ gahui' tsínj niqui daj. Nḭ nicaj ni ángel gan'anj-
án' sij rian nne tsínj gṵ'naj Abraham xata'. Nḭ nanan Abraham man'an sij.
Nḭ gahui' xuru'ue nej. Nḭ gan'anj gạchin' ni sij sí'.
23 Nḭ ngaa ran' xuru'ue daj sayun nico rian gan'anj ni níman, nḭ nachi
nicaj sij rian sij guini'i sij sisḭ gạn' nne Abraham. Nḭ yu'uj daj nanan
Abraham tsínj gṵ'naj Lázaro.
24 Ngaa nḭ gaguáj sij: “Tata chré' Abraham, nạhuin 'ḭ ruhuá rẹ' nḭ'yaj rẹ'
man'ānj. Nḭ gạ'nij rẹ' Lázaro gạ'na' sí' yu'uj nan. Nḭ gạ'nij sí' chrạ ra'a
sí' chruhua nnee. Nḭ gṵta' sí' nnee daj rian yyāj si yaco ran'ānj nūnj rian
yan'ạn nan.” Daj gataj xuru'ue gunun Abraham.
25 ’Sanḭ gataj Abraham gunun xuru'ue: “Da'ní', gạnanun ruhuá rẹ' sisḭ
ngaa gané rẹ' chruhua xungüḭ, nḭ nicáj rẹ' nico rasṵn sạ' rián rẹ'. Nḭ nicaj
Lázaro ni rasṵn xḭ'i. Yyạj nḭ nahuin niạ' ruhua sij yu'uj nan. Nḭ ran'
man'án rẹ' sayun nṵn rẹ' yu'uj daj.
26 Ango nuguan' huin sisḭ hua 'ngǫ xinéj xạchij dạni nṵngüe'. Nḭ sḭ ga'ue
gạchin ni ngüḭ mán yu'uj nan guḭsij ni sij rian nné rẹ'. Nḭ na'ue gạchin ni
ngüḭ mán yu'uj daj ngạ rẹ' gạ'na' ni sij yu'uj nan mánj.” Daj gataj Abraham
gunun sí'.
27 ’Ngaa nḭ gataj xuru'ue daj: “Achínj jni'yā rián rẹ' tata chré' Abraham
sisḭ nạ'nij rẹ' Lázaro nạn' sij ducuá chrē
28 rian hua ṵn'un' jnān. Nḭ gạn'anj sij nạta' sij rian ni sí' sisḭ sḭ ga'nạ' ni
sí' rian hua sayun nico nan mánj.” Daj gataj xuru'ue.
29 Ngaa nḭ gataj Abraham: “Hua nicaj ni sí' si garun Moisés ngạ ni tsínj
ga'mi si-nṵguan' Yan'anj asḭj ná. Gạ'ue gṵnun sạ' ni sí' ni nuguan' daj.”
Daj gataj Abraham.
30 Ngaa nḭ gataj xuru'ue: “Tata chré' Abraham, xạnga' ni sḭ gunun ni sí'.
Sanḭ sisḭ gạna'nij 'ngǫ níman gṵrugüi' scanij ni sí', ngaa nḭ nạnicaj ruhua
ni sí' xi'í si-gạquin' ni sí', ruhuāj aj.” Daj gataj xuru'ue.
31 ’Sanḭ gataj Abraham: “Sisḭ nun gṵnun ni sí' si gataj Moisés ngạ ni tsínj
ga'mi si-nṵguan' Yan'anj asḭj ná, ngaa nḭ sḭ guxuman ruhua ni sí' nḭ'yaj ni
sí' si-nṵguan' 'ngǫ tsínj ganá'nij scanij ni níman mánj.” Daj gataj Abraham
gunun xuru'ue daj. —Nḭ hué daj huin cuento nani Jesús rian ni ngüḭ.

17

Ocasiones de caer

1 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:
—Xungüḭ nan, nḭ hua nico ni rasṵn 'yaj sisḭ guḭnico' ni ngüḭ chrej xḭ'i.
Sanḭ niqui niman 'ngǫ tsínj a'ui' 'ngǫ chrej xḭ'i riqui dugüi' sij. Daj si
guḭran' sij castigo, guḭ'yaj Yan'anj.
2 Nḭ asḭj nun ga'ui' sij 'ngǫ chrej xḭ'i riqui dugüi' sij, nḭ dṵgüej naj ni sij
'ngǫ yej to anumi xá sij gạn'anj sij chruhua nnee yan'anj ngạ ạ'. Daj si quij
'yaj 'ngǫ tsínj ngaa a'ui' sij 'ngǫ chrej xḭ'i riqui 'ngǫ tsínj ngaa nạca natu
sí' si-chrej Yan'anj.
3 ’Gạ cuidado a ni é rẹ' dạj guḭ'yaj ni é rẹ'. Sisḭ guḭ'yaj jnánj rẹ' gaquin'
rián rẹ', ngaa nḭ nạta' rẹ' si-gạquin' sij rian man'an sij. Nḭ sisḭ nạni ruhua
sij xi'í si-gạquin' sij, ngaa nḭ nḭcaj rẹ' 'ngǫ niman nico ngạ sij.
4 Nḭ nṵnj si guḭ'yaj jnánj rẹ' ichij gaquin' rián rẹ' 'ngǫ güi, nḭ hua niạn
si nḭcaj rẹ' 'ngǫ niman nico ngạ sij sisḭ gạ'na' nạta' sij yṵn yṵn rián rẹ' sisḭ
sḭ gui'yaj sij gaquin' da gạ mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

Auméntanos la fe

5 Ngaa nḭ gataj ni tsínj apóstol gunun Señor Jesús huin ni tsínj ga'mi
si-nu̱guan' Jesús rian ni ngüḭ:
—Rḭqui rẹ' sisḭ gu̱xuman nico ruhua nḭ'yaj ni únj Yan'anj anj. —Daj gataj
ni sij.
6 Ngaa nḭ gataj Señor Jesús:
—Ni sisḭ gu̱xuman ruhua ni é rẹ' dạj rún' 'yaj 'ngọ cạn cuej nasa, ngaa nḭ
gạ'ue gạtaj á rẹ' gu̱nun chrun nan sisḭ gu̱xun man'an gạn'anj-án' chruhua
nnee yan'anj. Nḭ gu̱nun chrun rian án rẹ' aj.

El deber del siervo

7 'Nḭ ngaa gạn'anj si-moso 'ngọ ni é rẹ' quij nạchej sij do'ój rẹ' si du̱gumi
sij dán rẹ' xucu, nḭ dạj gạtaj rẹ' gu̱nun sij ngaa 'nạ' niqui sij gan'anj sij quij
únj. Atáj rẹ' rian sij sisḭ gạchin sij gạne sij rian mesa xạ sij ní'. Sé daj huin
atáj rẹ' mánj.
8 Sanḭ atáj rẹ' gu̱nun sij: "Guḭ'yaj xugüí rẹ' gạhuin sti'nḭ man'ānj. Guḭ'yaj
sun acuán' rẹ' riānj si xāj, nḭ go'ōj. Asíj nḭ xạ, nḭ gọ'o man'án rẹ' nej." Daj
atáj rẹ' rian sij nánj.
9 Nḭ ngaa dagahuin si-mosó rẹ' daran' si a'nín' rẹ' sun rian sij, nḭ gạtaj
rẹ' si guruhua rian moso daj ní'. Sé daj huin gạtaj rẹ' mánj.
10 Nḭ da'nga' daj guḭ'yaj á rẹ' ngạ Yan'anj. Nḭ ngaa gạnahuij guḭ'yaj á rẹ'
daran' nuguan' a'nin' Yan'anj sun rian án rẹ', ngaa nḭ gạtaj á rẹ': "Nitaj
si ní'yanj ni únj si maan si gui'yaj únj rún' hua si-sun ni únj." Daj gạtaj á
rẹ'. —Gataj Jesús gunun ni sí'.

Diez leprosos son limpiados

11 Nḭ ngaa huaj Jesús gan'anj sij xuman' Jerusalén, nḭ gachin sij rian ata
dugüi' estado Samaria ngạ estado Galilea.
12 Nḭ guisíj sij 'ngọ rancho rian gahui ichi' tsínj ran' xi'ḭ nnij. Nḭ gạn'
ganiquin' ni sij.
13 Nḭ gaguáj ni sij gataj ni sij:
—Jesús, Maestro, gạhuin 'ḭ ruhuá rẹ' nḭ'yaj rẹ' ni únj. —Daj gataj ni sij.
14 Nḭ ngaa guini'i Jesús ni sí', nḭ gataj sij:
—Güij dḭgyán ni é rẹ' man'an án rẹ' rian ni chrej. —Daj gataj Jesús.
Hué dan nḭ ngaa huaj ni sij chruhua chrej, nḭ ganahuin sạ' ni sij.
15 Nḭ ngaa guini'i 'ngọ tsínj daj sisḭ ganahuin sạ' sij, nḭ nanicạj sij ga'mi
nucuaj sij si hua 'ueé gui'yaj Yan'anj ngạ sij.
16 Nḭ ganiquin' ráj dạcoj sij rian Jesús. Nḭ gạ' rian sij rian yo'ój. Nḭ
naga'ui' sij guruhua Jesús. Nḭ tsínj daj huin 'ngọ tsínj samaritano.
17 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Sé ichi' ran' ni é rẹ' huin si ganahuin sạ', gui'yā ạ'. Nḭ ạ gan'anj ango
u̱n ran' ni sij únj.
18 Urin tsínj 'nạ' anéj chrej nan nanicạj ga'mi sạ' rian Yan'anj ní'. —Daj
gataj Jesús.
19 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun tsínj daj:
—Nạchica rẹ', nḭ gạn'anj rẹ' xi'í si guxuman ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' man'ānj,
nḭ nahuín rẹ' aj. —Daj gataj Jesús.

La venida del reino

20 Ngaa nḭ nachínj snan'anj ni tsínj fariseo Jesús ạman guḭnicaj Yan'anj
sun rian ni ngüḭ. Nḭ gataj Jesús:

—Nitaj si ní'yanj sisi̱ ducu ni̱'yaj ni é rẹ'. Daj si si̱ ga'ue gui̱ni'i ni ngüi̱ ngaa gạ'na' gui̱nicaj sun Yan'anj mánj.
21 Ni̱ nitaj si gạtaj ni ngüi̱: “Nan huin rian nicaj sun Yan'anj, asi̱ yu'uj daj huin rian nicaj sun Yan'anj.” Sé daj huin mánj. Daj si hua ga'nạ' guinicaj sun Yan'anj scanij ni é rẹ' aj. —Daj gataj Jesús rian ni tsínj fariseo.

22 Ngaa ni̱ gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:

—Gui̱sij 'ngọ güi ngaa gạhuin ruhua ni é rẹ' gui̱ni'i ni é rẹ' güi nan ngaa huaj man'ānj scanij a ni é rẹ' huīnj da'níj ni ngüi̱. Sani̱ si̱ guini'i ni é rẹ' mánj.
23 Ni̱ gạtaj gọ'ngo ni ngüi̱ gụnun a ni é rẹ': “Nan nne Cristo aj.” Asi̱ gạtaj ni sij: “Yu'uj daj nne Cristo aj.” Gạtaj ni ngüi̱ gụnun a ni é rẹ'. Sani̱ si̱ gan'anj án rẹ' mánj. Ni̱ si̱ guinico' a ni é rẹ' ni tsínj da mánj.
24 Daj si dạj rún' huin ngaa rạn 'yaj du'ui, ni̱ 'ngọ xigui̱n ni̱n' rian xungüi̱, ni̱ da'nga' daj yoọ gạhuin güi nạnicaj da'níj ni ngüi̱ huin man'ānj.
25 Sani̱ hua niạn sisi̱ gui̱ran'ānj sini nico sayun. Ni̱ hua niạn si dạnicaj ni ngüi̱ mạn chruhua xungüi̱ nan man'ānj nej.

26 ’Ni̱ dạj rún' gui'yaj ni ngüi̱ yo' gane tsínj gụ'naj Noé, ni̱ da'nga' daj gui̱'yaj ni ngüi̱ güi ngaa gạ'na' da'níj ni ngüi̱ huin man'ānj.
27 Daj si ngaa gane Noé, ni̱ xa ni sij go'o ni sij. Ni̱ xacaj ni sij yun'unj xạna. Ni̱ ni̱nanj daj gui'yaj ni sij dạ' güi gatúj Noé chruhua rio̱ chéj rian nnee. Ngaa ni̱ 'ngọ gaman' gumạn huee xxi nụn güi ni̱gan'. Ni̱ gara ni̱n' nnee ni̱n' gạchra' chruhua xungüi̱. Ni̱ gahui' daran' ni ngüi̱, gui'yaj nnee.
28 Ni̱ dạj rún' gui'yaj ni ngüi̱ ngaa gane tsínj gụ'naj Lot, ni̱ da'nga' daj gui̱'yaj ni ngüi̱ güi gạ'na' man'ānj. Daj si ránj ni sij rasụn nej, gudu'uej ni sij rasụn nej, gunun ni sij nnạ nej, gui'yaj ni sij hue' nej aj.
29 Sani̱ ngaa gahui tsínj gụ'naj Lot xuman' Sodoma gan'anj sij, ni̱ guinij yan'ạn ngạ yo'ój sufre xata'. Ni̱ gahui' daran' ni ngüi̱ mán xuman' daj.
30 Ni̱ dạj rún' nun xacaj ni ngüi̱ daj cuenta si gui̱ran' ni sij sayun, ni̱ da'nga' daj gạhuin güi gụrugüi' da'níj ni ngüi̱ huin man'ānj.

31 ’Ni̱ sisi̱ tạj rẹ' chrạ hue' güi daj, ni̱ si̱ nanij rẹ' gui̱ri rẹ' si'yáj rẹ' chruhua ducuá rẹ' mánj. Ni̱ sisi̱ nụn 'ngọ tsínj quij 'yaj sun sij, ni̱ si̱ nanicạj sij ducuá sij mánj.
32 Ni̱ gạnanun ruhua á rẹ' dạj guiran' nicạ tsínj gụ'naj Lot asi̱j ná.

33 ’Ni̱ ụn tsínj huin ruhua nạcaj man'an sij, ni̱ gạhui' sij. Sani̱ ụn tsínj gạ'ue gạhui' rian xi'īj, ni̱ nạcaj sij man'an sij.

34 ’Ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisi̱ 'ngọ ni̱ daj, ni̱ gạtoj nụngüej nicạ 'ngọ tsínj daj rian nna. Hué dan ni̱ nicā gạn'ān 'ngọ nụngüej sij. Ni̱ ango nụngüej sij gụna.
35 Ni̱ gụnun nụguan'an hui̱j yun'unj xạna gaj ún'. Ni̱ nicā 'ngọ ún' gạn'ān. Ni̱ ango ún' gụna.
36 Ni̱ gụnun hui̱j tsínj gui̱'yaj sun riqui quij. Ni̱ nicā gạn'ān 'ngọ sij. Ni̱ ango sij gụna. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

37 Ngaa ni̱ nachínj snan'anj ni sij Jesús. Ni̱ gataj ni sij:

—Ni̱ ạ huin gạhuin daj Señor. —Daj gataj ni sij.

Ni̱ gataj Jesús:

—Rian ngaj ni níman yu'uj daj nahuin yu' ni xarújj. —Daj gataj Jesús rian ni sij.

18

Parábola de la viuda y el juez injusto

1 Ngaa nḭ nani Jesús 'ngǫ cuento digyán sij rian ni tsínj nico' sij sisḭ nḭganj
gạchinj jni'yaj ni sij rian Yan'anj. Nḭ sḭ gahuin nichre ni sij mánj.
2 Nḭ gataj Jesús:
—Nḭ hua 'ngǫ güesḭ nicaj sun nne riqui 'ngǫ xuman' daj. Nḭ nitaj si xu'ui'
sij rian Yan'anj. Nḭ nitaj si ní'yanj sij rian ni ngüḭ nej.
3 Nḭ hué riqui xuman' daj nne 'ngǫ yun'unj mmij. Nḭ a'níj 'ngǫ tsínj letu
ngạ ún'. Nḭ gan'anj ún' rian güesḭ nicaj sun daj sisḭ guḭ'yaj yya sí' si-gạquin'
ún' ngạ tsínj unun' ngạ ún' daj.
4 Nḭ gachin güi nḭ nun gạ'uej ruhua güesḭ daj guḭ'yaj yya sij ngạ gaquin'
daj. Ngaa nḭ nani ruhua sij, nḭ gataj sij gunun man'an sij: “Nụnj si nitaj si
xu'uīj rian Yan'anj, nḭ nitaj si ni'yān rian ni ngüḭ nej,
5 sanḭ rḭan nun dunáj yun'unj mmij daj si chran' yun'unj ún' yūnj, nḭ
gạn'anj guḭ'yaj yyāj ngạ gaquin' daj. Ngaa nḭ sḭ ga'nạ' chrạn' yun'unj ún'
yūnj gạ mánj. Daj si sisḭ nitaj, nḭ guḭnan' ruhuāj ni'yā ún' nánj.” Daj gataj
tsínj daj gunun man'an sij. —Gataj Jesús gunun ni sij.
6 Ngaa nḭ gataj Señor Jesús rian ni sij:
—Xạcaj á rẹ' cuenta dạj ga'mi güesḭ xḭ'i daj.
7 Ngaa achínj jni'yaj ni ngüḭ rian Yan'anj huin ni sij ni ngüḭ hua nacui
Yan'anj, nḭ huin ruhua ni sij sisḭ guḭ'yaj yya Yan'anj 'ngǫ gaquin', nḭ sḭ
gui'yaj yya Yan'anj ngạ ni sij gạ ạ'. Gạhuin ran Yan'anj, ruhua á rẹ' ní'. Sé
daj huin mánj.
8 Nḭ ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisḭ rá'yanj guḭ'yaj yya Yan'anj ngạ ni
ngüḭ daj. Sanḭ ngaa gạ'na' yūnj huīnj da'níj ni ngüḭ, nḭ ní' si nạri'īj ni ngüḭ
xuman ruhua ni'yaj Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Parábola del fariseo y el publicano

9 Ngaa nḭ nani Jesús ango cuento digyán sij rian gǫ'ngo ni tsínj daj. Daj
si ani ruhua ni sí' sisḭ hua nḭca niman ni sí'. Sanḭ a'mi quij ni sí' xi'í ni
ngüḭ. Ngaa nḭ gataj Jesús:
10 —Gan'anj huḭj ran' tsínj daj gatúj nụngüej sij chruhua nuhui nico
gạchinj jni'yaj nụngüej sij rian Yan'anj. Nḭ 'ngǫ sij daj huin tsínj fariseo.
Nḭ ango sij huin tsínj a'nej pesto.
11 ’Nḭ niquin' tsínj fariseo daj achínj jni'yaj sij. Nḭ gataj sij rian Yan'anj:
“Hué rẹ' huin Yan'anj. Nḭ guruhua rẹ' sisḭ nitaj si huīnj dạj rún' huin ango
ni ngüḭ. Daj si 'yaj tụ ni sij. Nḭ 'yaj xḭ'i ni sij. Nḭ a'mi ni sij ngạ nicạ 'ngǫ
dugüi' ni sij nej. Nḭ guruhuá rẹ' sisḭ nitaj si 'yā dạj rún' 'yaj tsínj a'nej pesto
nan mánj.
12 Huḭj 'yā ayuno da nan síj semana. Nḭ a'nē ichi' rian gǫ'ngo ciento
daran' si 'yaj ganāj riquīj rián rẹ'.” Daj gataj tsínj fariseo daj gunun
Yan'anj.
13 ’Sanḭ gụnáj tsínj a'nej pesto daj gạn' niquin' sij. Nḭ xi'í si nạ'aj sij ạ dǫj
nun gạ'uej ruhua sij nạchi nicaj sij rian sij ni'yaj sij xata'. Maan sij guita
ra'a sij xí'yanj sij. Nḭ gataj sij gunun Yan'anj: “Yan'anj, nạhuin 'ḭ ruhuá rẹ'
nḭ'yaj rẹ' yūnj si huīnj 'ngǫ tsínj 'yaj gaquin'.” Daj gataj tsínj daj.
14 ’Nḭ ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisḭ ngaa nạn' tsínj a'nej pesto daj
ducuá sij, nḭ hua guinicaj Yan'anj 'ngǫ niman nico xi'í si-gạquin' sij. Sanḭ
nun guḭnicaj Yan'anj niman nico xi'í ango tsínj daj. Daj si ụn tsínj huin

ruhua gạhuin achij rian dugüi' sij, nị gụnaj sij da rụcu. Sanị ụn tsínj huin ruhua gụnaj da rụcu, nị gạhuin achij sij. —Daj gataj Jesús rian ni tsínj daj.

Jesús bendice a los niños

15 Ngaa nị nicaj ni yun'unj xạna ni tsin' ga'nạ' ne rian Jesús sisị gụta' sí' ra'a sí'. Sanị ngaa guini'i ni tsínj nico' Jesús, nị gaxị'i ni sij chran' ni sij ni yun'unj xạna nicaj ga'nạ' da aj.

16 Ngaa nị gaquínj Jesús si gạ'na' ni tsin' rian sij. Nị gataj sij:

—Ra'a á rẹ' si gạ'na' ni tsin' da riānj. Nị sị chran' án rẹ' si gạ'na' ni tsin' riānj mánj. Daj si rún' huin ni tsin' le nan, nị da'nga' daj huin ni ngüị mạn rian nicaj sun Yan'anj.

17 Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisị na'uej ruhua 'ngọ tsínj daj si gụịnicaj sun Yan'anj niman sij dạj rún' 'yaj ni tsin', nị sị ga'ue gạtu sij rian nicaj sun Yan'anj mánj. —Daj gataj Jesús.

El joven rico

18 Ngaa nị nachínj snan'anj 'ngọ tsínj a'nin' rian ni ngüị Jesús. Nị gataj sij:

—Maestro sạ'. Nị ụn sun guị'yā, nị gạ'ue gạne nịgān, ruhuá rẹ' únj. —Daj gataj sij gunun Jesús.

19 Ngaa nị gataj Jesús:

—Nị ụn sin huin nị atáj rẹ' sisị sạ' man'ānj únj. Urin Yan'anj huin si sạ' nánj.

20 Hua ni'í rẹ' ni nuguan' ga'nin' Yan'anj sun rián rẹ': "Sị ga'mi rẹ' ngạ nicạ dugüí' rẹ' mánj. Nị sị dagahuí' rẹ' ngüị mánj. Sị gui'yaj tụ rẹ' mánj. Sị ga'mi rẹ' nuguan' snan'anj xi'í dugüí' rẹ' mánj. Guịnun yan'anj rẹ' chréj rẹ' ngạ nní rẹ' nej." Nan huin ni nuguan' dạgahuín rẹ'. —Daj gataj Jesús gunun sij.

21 Ngaa nị gataj tsínj daj:

—Daran' ni nuguan' daj ráj xināj asịj hua lī. —Daj gataj sij gunun Jesús.

22 Nị ngaa gunun Jesús si gataj sij, nị gataj sí':

—Achin 'ngọ nuguan' rián rẹ' rún' huaj. Gụdu'ue rẹ' daran' si'yáj rẹ'. Nị san'anj guịri' rẹ' daj gạ'ui' rẹ' rian ni ngüị niqui ran'. Hué dan nị guịman nico si'yáj rẹ' xata' guị'yaj Yan'anj anj. Ngaa nị gạ'na' rẹ' guịnico' rẹ' yūnj anj. —Daj gataj Jesús.

23 Sanị ngaa gunun tsínj daj si gataj Jesús, nị nani nico ruhua sij. Daj si hua nico san'anj rian sij.

24 Ngaa guini'i Jesús si nani nico ruhua sij, nị gataj sí':

—Nị 'ị huaj gạtu 'ngọ tsínj xuru'ue rian nicaj sun Yan'anj anj.

25 Nị 'ị huaj gạtu 'ngọ tsínj xuru'ue rian nicaj sun Yan'anj daj ngạ si gạchin 'ngọ xucu camello yu'uj tạj cúj nuhua aj. —Daj gataj Jesús.

26 Ngaa nị nachínj snan'anj ni tsínj gunun si gataj Jesús. Nị gataj ni sij:

—Sisị hué daj huin nị ụn tsínj gạ'ue nạcaj man'an sij sisị gạtu sij rian nicaj Yan'anj sun únj. —Daj gataj ni sij.

27 Ngaa nị gataj Jesús:

—Yan'anj gạ'ue guị'yaj si na'ue guị'yaj ni ngüị. —Daj gataj Jesús.

28 Ngaa nị gataj Pedro gunun Jesús:

—Hua duna únj daran' si'yaj únj. Nị nico' únj man'án rẹ' aj. —Daj gataj Pedro.

29 Hué dan nị gataj Jesús:

—Xa̱nga' atā gu̱nun a ni é rẹ' sisi̱ u̱n tsínj dunáj ducuá sij, nica̱ sij nej, jnánj sij nej, da'níj sij nej, chrej sij nej, nni sij nej, ngaa ni̱ gui̱'yaj sa̱' Yan'anj nga̱ tsínj daj ngaa da'nga' daj 'yaj sij xi'í sun nicaj Yan'anj rian né'.
30 Ni̱ ni tsínj dunáj daran' ni rasu̱n daj, ni̱ xungüi̱ nan na̱huin ra'a sij doj daj nga̱ daran' si dunáj sij. Ni̱ ango xungüi̱ ga̱'na', ni̱ ga̱ne ni̱ganj sij nga̱ Yan'anj. —Daj gataj Jesús.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

31 Ni̱ gaquínj Jesús xu̱huij ni tsínj nico' sij. Ni̱ gataj sij:
—Yya̱j ni̱ ga̱n'anj né' xuman' Jerusalén. Ni̱ da̱j rún' garun ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj asi̱j ná xi'í man'ānj huīnj da'níj ni ngüi̱, ni̱ da'nga' daj gui̱ran'ānj nánj.
32 Ni̱ na̱ga'ui' ni sij yūnj rian ni tsínj 'na̱' anéj chrej. Ni̱ ga̱'mi ducu ni sij xi'īj. Ni̱ ga̱'mi quij ni sij riānj nej. Ni̱ ga̱ra sta'nunj ni sij man'ānj nej.
33 Ni̱ du̱guayun ni sij nne' xirā. Ni̱ da̱gahui' ni sij man'ānj nej. Sani̱ xiráj hua̱'nij güi, ni̱ ga̱na'nī aj. —Daj gataj Jesús.
34 Sani̱ nun gunun ni sij si gataj Jesús. Ni̱ nun xacaj cuenta ni sij si ga'mi sí'. Daj si a'mi sí' nuguan' na'ue ga̱ra da'nga' ruhua ni sij.

Un ciego de Jericó recibe la vista

35 Ni̱ ngaa huaj gui̱sij Jesús ni̱chrun' xuman' Jericó, ni̱ nne 'ngọ tsínj duri du'ua chrej 'yaj sij caridad.
36 Ni̱ ngaa gunun sij gachin nico ni ngüi̱, ni̱ nachínj snan'anj sij u̱n sin huin si gahuin.
37 Ngaa ni̱ gataj ni tsínj daj sisi̱ Jesús nazareno huin si gachin.
38 Ngaa ni̱ gaguáj nucuaj sij. Ni̱ gataj sij:
—Jesús, da'níj David huín rẹ'. Na̱huin 'i̱ ruhuá rẹ' ni̱'yaj rẹ' yūnj anj. —Daj gataj tsínj duri daj.
39 Sani̱ ni ngüi̱ hua nẹ' rian, ni̱ chran' yun'unj sisi̱ dínj ga̱ne du'ua sij. Sani̱ ganari' nucuaj sij doj gaguáj sij. Ni̱ gataj sij:
—Da'níj David, na̱huin 'i̱ ruhuá rẹ' ni̱'yaj rẹ' yūnj anj. —Daj gaguáj sij.
40 Ngaa ni̱ guiniquin' Jesús. Ni̱ ga'nin' sij sun sisi̱ ni̱caj ni sí' ga̱'na' ni sí' sij. Ni̱ ngaa gahuin ni̱chrun' sij, ni̱ nachínj snan'anj Jesús sij.
41 Ni̱ gataj sí':
—Ni̱ u̱n sin huin ruhuá rẹ' si gui̱'yā nga̱ rẹ' únj. —Daj gataj Jesús.
Ngaa ni̱ gataj tsínj duri daj:
—Señor, huin ruhuāj sisi̱ na̱xiguin riānj, gui̱'yáj rẹ' aj. —Gataj tsínj daj.
42 Ngaa ni̱ gataj Jesús:
—Hua naxigui̱n rián rẹ' xi'í si guxuman ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' yūnj anj. —Daj gataj Jesús gunun tsínj duri daj.
43 Ni̱ 'ngọ hora daj naxigui̱n rian sij. Ni̱ guinico' sij Jesús. Ni̱ ga'mi sa̱' 'ueé sij rian Yan'anj. Ni̱ daran' ni ngüi̱ guini'i si gui'yaj Jesús, ni̱ ga'mi sa̱' ni sij rian Yan'anj nej.

19

Jesús y Zaqueo

1 Ni̱ gatúj Jesús xuman' Jericó. Ni̱ huaj sij gachin sij xuman' daj.
2 Ni̱ yu'uj daj nne 'ngọ xuru'ue gu̱'naj Zaqueo. Ni̱ huin sí' 'ngọ tsínj a'nin' rian ni tsínj a'nej pesto.

3 Nḭ gahuin ruhua sij guḭni'i sij Jesús. Sanḭ rḭan huaj nico ni ngüḭ ngą sí',
nḭ nun gą'ue guḭni'i sij sí'. Daj si chre' Zaqueo daj.
4 Xi'í daj nḭ gunánj sij gan'anj sij da rian si huin ruhua sij guḭsij sij guḭni'i
sij Jesús. Nḭ gahui sij chrą 'ngǫ chrun gṵ'naj sicómoro rian gąchin Jesús.
5 Nḭ ngaa huaj gachin Jesús yu'uj daj, nḭ ni'yaj sí' chrą chrun xata'. Nḭ
gataj sí':
—Zaqueo, nąnij yoǫ rę' si acuan' nan huin si gṵnā ducuá rę', ruhuāj aj.
—Daj gataj Jesús gunun Zaqueo.
6 Ngaa nḭ nanij yoǫ sij. Nḭ gahuin nią' ruhua sij si gṵxuman Jesús ducuá
sij.
7 Nḭ ngaa guini'i ni ngüḭ si gui'yaj Jesús, nḭ gaxḭ'i ni sij ga'mi quij ni sij
xi'í Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ṵn sin huin nḭ gatúj Jesús ducuá 'ngǫ tsínj 'yaj gaquin' guna sí' únj,
ataj ni sij.
8 Ngaa nḭ naxṵman Zaqueo, nḭ gataj sij gunun Señor Jesús:
—Nḭ'yaj rę' Señor. Yyąj nḭ gą'uīj da'aj si'yā rian ni ngüḭ yaco ran'. Nḭ
ngaa ga'nej xącānj san'anj rian ni ngüḭ, nḭ nąru'uē yacuan'anj peso chrą
gǫ'ngo peso ga'nej xącānj anj. —Daj gataj Zaqueo.
9 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Guisíj Yan'anj 'ną' nąca ni dṵcua tsínj nan yyąj. Daj si tsínj nan huin
'ngǫ da'níj Abraham nej.
10 Nḭ ga'ną' da'níj ni ngüḭ huin man'ānj. Nḭ 'ną' nana'uīj ni tsínj ga ni'ya.
Nḭ gąnacā ni sij, ruhuāj aj. —Daj gataj Jesús.

Parábola de las diez minas

11 Nḭ gunun ni ngüḭ si gataj Jesús. Nḭ hua guisíj sij nḭchrun' du'ua xuman'
Jerusalén. Nḭ gani ruhua ni ngüḭ sisḭ gą'na' yoǫ Yan'anj guḭnicaj sun-ún'
chruhua xungüḭ nan guḭni'i ni sij, ruhua ni sij. Xi'í daj nani Jesús 'ngǫ
cuento digyán sij rian ni sí'.
12 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nḭ hua 'ngǫ tsínj huin achij gąn'anj 'ngǫ xuman' ngaj gąn' si gąrij sun
ni sij gąhuin sí' rey xánj sí'. Da' síj da nąnicaj sí' xánj sí', ruhua sí'.
13 Ngaa nḭ gaquínj tsínj daj gą'na' ichi' ran' tsínj 'yaj sun rian sij. Nḭ ga'ui'
sij 'ngǫ san'anj gṵ'naj mina rian gǫ'ngo ni sí'. Nḭ ducu du'uej san'anj gṵ'naj
mina daj. Nḭ gataj snan'anj sij gunun ni sí': "Guḭ'yaj gana á rę' ngą san'anj
nan da nąnicā." Daj gataj sij. Nḭ gan'anj sij.
14 'Sanḭ nun huin xąn' ruhua ni tsínj xąnj daj ni'yaj ni sí' sij. Xi'í daj
ga'níj ni sí' ni tsínj nicaj sun gan'anj gątaj snan'anj rian tsínj huin achij
daj sisḭ nun aran' ruhua ni sí' ni'yaj ni sí' sij. Nḭ sḭ ga'ue gąhuin sij tsínj
a'nin' rian ni sij xánj ni sij gą mánj.
15 'Sanḭ ngaa guisíj ganacaj sij sun daj, nḭ nanicąj sij xánj sij. Ngaa nasíj
sij xánj sij, nḭ ga'nin' sij sun sisḭ gą'na' ni tsínj 'yaj sun rian sij huin ni tsínj
rḭan ga'ui' sij san'anj daj. Nḭ huin ruhua sij guḭni'i sij ṵndaj gui'yaj gana
gǫ'ngo sí' ngą san'anj daj.
16 'Ngaa nḭ gataj tsínj guisíj sini rian sij: "Señor, riquí rę' 'ngǫ san'anj
mina riānj. Nḭ ngą mina daj nḭ gui'yaj ganāj ichi' mina aj." Daj gataj tsínj
daj.
17 Ngaa nḭ gataj rey daj gunun sí': "Dugu'nąj gui'yáj rę'. Huín rę' 'ngǫ
tsínj 'yaj sun są'. Nḭ rḭan hua gacuíj rę' ngą dǫj rasṵn nan, nḭ gąhuín rę'
tsínj a'nin' rian ichi' xuman' guḭ'yā." Daj gataj tsínj huin achij daj.

18 ʼNgaa nḭ ga'nạ' ango tsínj daj. Nḭ gataj sí': “Señor, riquí rẹ' 'ngọ san'anj
mina riānj. Nḭ ngạ mina daj nḭ gui'yaj ganāj yụn'un' mina aj.” Daj gataj
sí'.
19 Nḭ gataj tsínj huin achij daj gunun sí': “Gạhuín rẹ' tsínj a'nin' rian
ụn'un' xuman', guḭ'yā.” Daj gataj sij rian ango tsínj daj.
20 ʼNgaa nḭ guisíj ángo tsínj daj. Nḭ gataj sí': “Nan 'nạ' niqui si-san'ánj
rẹ'. Na'níj sạ'āj chruhua 'ngọ paño.
21 Daj si xu'uīj ni'yā rẹ' si huín rẹ' 'ngọ tsínj huee. Nḭ nacáj rẹ' si sé si'yáj
rẹ' huin. Nḭ rḭan unun ango tsínj daj cạn, nḭ hué yu'uj daj rí rẹ' nnaạ.” Daj
gataj tsínj 'yaj sun rian tsínj huin achij daj.
22 ʼNgaa nḭ gataj tsínj huin achij gunun tsínj 'yaj sun daj: “Nḭ 'ngọ moso
xḭ'i huín rẹ'. Si-nụguan' man'án rẹ' ataj sisḭ da'uí rẹ' gaquin'. Hua guini'í
rẹ' sisḭ huīnj 'ngọ tsínj huee. Nḭ guini'í rẹ' sisḭ nacā si sé si'yā huin. Nḭ
guini'í rẹ' sisḭ ri man'ānj nnaạ rian nun gunūnj nej.
23 ʼXi'í daj nḭ ụn sin huin nun nicáj rẹ' si-san'ān gạn'anj rẹ' banco únj.
Ngaa nḭ ngaa nạnicā, nḭ nạcā si-san'ān ngạ san'anj nụta' chrạ banco nej
únj.” Daj gataj tsínj a'nin' rian moso daj.
24 Ngaa nḭ gataj sij rian ni tsínj niquin' ngạ sij: “Gạ'ne a ni é rẹ' san'anj
ra'a sí'. Nḭ gạ'ui' a ni é rẹ' ra'a tsínj gui'yaj gana ichi' mina chrạ gọ'ngo
mina aj.” Daj gataj sij.
25 “Sanḭ hua nicaj sí' ichi' mina.” Gataj ni tsínj daj.
26 Ngaa nḭ: “Ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisḭ tsínj nicaj, nḭ gạ'ui' né'
nico rian sij. Nḭ tsínj nitaj si nicaj, nḭ nụnj si dọj nicaj sij, sanḭ gạ'ne né'
aj.” Daj gataj tsínj huin achij daj.
27 Ngaa nḭ gataj rụhua' yún sij: “Ni tsínj unun' ngāj huin ni sij ni tsínj
na'uej ruhua sisḭ gạhuin achī rian ni sij. Sanḭ guḭnicaj ni é rẹ' ni sij gạ'na'
á rẹ' nan dạgahui' ni é rẹ' riānj.” Daj gataj tsínj huin achij daj. —Nḭ hué
daj guisíj cuento nani Jesús.

La entrada triunfal en Jerusalén

28 Ngaa guisíj nani Jesús cuento daj, nḭ huaj sij guḭsij sij xuman'
Jerusalén. Nḭ táj dian sij rian ni tsínj nico' sij.
29 Nḭ huaj sij guḭsij sij xuman' Betfagé ngạ xuman' Betania. Nḭ ngaj
nụguan'an nụngüej xuman' daj nḭchrun' dacan gụ'naj Olivos. Nḭ ga'níj
sij huḭj tsínj nico' sij gạn'anj nụngüej sí'.
30 Nḭ gataj sij gunun nụngüej sí':
—Gạn'anj nụngüej é rẹ' xuman' ngaj nẹ' rian dọj aj. Nḭ ngaa huaj gạtu
nụngüej é rẹ', nḭ nạri' nụngüej é rẹ' 'ngọ urruj anumi. Nḭ ạ 'ngọ tsínj nitaj
si tạj mánj. Hué dan nḭ nạchi nụngüej é rẹ' xú' nḭcaj á rẹ' gạ'na' á rẹ' riānj.
31 Nḭ sisḭ hua tsínj nạchinj snan'anj rian nụngüej é rẹ' ụn sin nḭ nạchi
nụngüej é rẹ' urruj daj, ngaa nḭ gạtaj nụngüej é rẹ' gụnun sij: “Man'an
Señor ní'yanj xuj aj.” Daj gataj Jesús gunun nụngüej sij.
32 Ngaa nḭ gan'anj nụngüej sij xuman' daj. Nḭ nari' nụngüej sij urruj daj
dạj rún' gataj snan'anj Jesús gunun nụngüej sij.
33 Nḭ ngaa nachi nụngüej sij urruj, nḭ gataj ni tsínj dạn xucu daj rian
nụngüej sij:
—Nḭ ụn sin huin nḭ nachi nụngüej é rẹ' urruj daj únj. —Daj gataj ni sí'.
34 Ngaa nḭ gataj nụngüej sij:
—Ní'yanj Señor xuj. —Daj gataj nụngüej sij.

35 Hué dan nḭ nicaj nu̱ngüej sij urruj ga'na̱' nu̱ngüej sij rian Jesús. Nḭ guta' nu̱ngüej sij si-gan' nu̱ngüej sij xiráj urruj. Ngaa nḭ guitáj Jesús xuj, gui'yaj nu̱ngüej sij.
36 Nḭ gurúj ni ngüḭ si-gan' ni sij chruhua chrej nẹ' huaj Jesús.
37 Nḭ ngaa huaj gahuin nḭchrun' ni sij guḭsij ni sij dacuj dacan Olivos, nḭ gaxḭ'i gahuin nia̱' ruhua daran' ni tsínj nico' Jesús xi'í daran' si sa̱' guini'i ni sij, gui'yaj Jesús. Nḭ gaguáj ni sij. Nḭ ga'mi sa̱' ni sij rian Yan'anj nej.
38 Nḭ gataj ni sij:
—Hua 'ueé rian rey 'na̱' nga̱ si-xugüi man'an Señor. Ga̱huin din'inj ni si mán xata'. Nḭ ga̱ sa̱' 'ueé xata' aj. —Daj gaguáj ni sij xi'í Jesús.
39 Ngaa nḭ gataj go̱'ngo ni tsínj fariseo ma̱n scanij ni ngüḭ gunun Jesús:
—Maestro, ga̱taj rẹ' rian ni tsínj nicó' rẹ' sisḭ dínj guḭniquin' du'ua ni sij. —Daj gataj ni sí'.
40 Sanḭ gataj Jesús:
—Sisḭ dínj guḭniquin' du'ua ni sij, nḭ ga̱guaj ni yej ngaj rian yo'ój aj. —Daj gataj Jesús.
41 Nḭ ngaa huaj guisíj Jesús nḭchrun' xuman' Jerusalén, nḭ guini'i sij xuman' daj. Nḭ gaco sij xi'í xuman' daj.
42 Nḭ gataj sij:
—Maan si huin ruhuāj sisḭ guḭni'i ni é rẹ' yya̱j da̱j guḭ'yaj á rẹ', ngaa nḭ ga̱huin din'inj rian án rẹ' aj. Sanḭ hua ránj rian án rẹ', nḭ na'ue ga̱ra da'nga' ruhua á rẹ' mánj.
43 Nḭ guḭsij 'ngo̱ güi, nḭ guḭran' án rẹ' sayun. Daj si ga̱'na' ni tsínj unun' nga̱ á rẹ'. Nḭ guḭ'yaj ni sij 'ngo̱ xingá ga̱nicaj nḭn' xi'níj ni é rẹ'. Nḭ sḭ ga'ue ga̱hui ni é rẹ' mánj.
44 Nḭ du̱guane ni sij daran' ni hue' ma̱n xánj án rẹ'. Nḭ da̱gahui' ni sij ni ngüḭ nej. Nḭ nḭ a̱ 'ngo̱ yej sḭ dunáj ni sij rian dugüi' ni yej ga̱ mánj. Hué daj guḭran' ni é rẹ' si nun xacaj á rẹ' cuenta ngaa ga'na̱' Yan'anj ga̱nacaj á rẹ' mánj. —Daj gataj Jesús rian ni ngüḭ ma̱n xuman' Jerusalén.

Purificación del templo

45 Hué daj síj nḭ gatúj Jesús chruhua nuhui nico. Nḭ gaxḭ'i sij guiri sij nẹ' chrej xẹ' ni tsínj du'uej rasu̱n mán yu'uj daj.
46 Nḭ gataj sij:
—Gataj si-nu̱guan' Yan'anj: "Ducuāj huin rḭan ga̱chinj jni'yaj ni ngüḭ rian Yan'anj anj. Sanḭ nuhui nan gahuin 'ngo̱ huej ma̱n ni tsínj tu̱, 'yaj á rẹ' aj." Daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj. —Daj gataj Jesús.
47 Nḭ daran' ni güi digyán Jesús rian ni ngüḭ chruhua nuhui daj. Sanḭ ni chrej a'nin' nga̱ ni tsínj digyán ley nga̱ ni tsínj huin achij chruhua xuman' daj, nḭ nana'ui' ni sij da̱j da̱gahui' ni sij Jesús.
48 Sanḭ nun ri' ruhua ni sij da̱j guḭ'yaj ni sij si ga̱hui' Jesús. Daj si daran' ni ngüḭ mán unun sa̱' da̱j digyán Jesús rian ni sij.

20

La autoridad de Jesús

1 Nḭ 'ngo̱ güi ngaa nne Jesús chruhua nuhui nico, nḭ digyán sij rian ni ngüḭ. Nḭ ga'mi sij nuguan' sa̱' rian ni sij. Ngaa nḭ guisíj ni chrej a'nin' nga̱ ni tsínj digyán ley nej, ni tsínj huin achij nej.
2 Ngaa nḭ gataj ni sij gunun Jesús:

—Gątaj rę' gụnun únj ụn sun huin sun nicáj rę', nị 'yáj rę' nan únj. Nị ụn tsínj riqui sun, nị 'yáj rę' nan únj. —Daj gataj ni sij.
3 Ngaa nị gataj Jesús gunun ni sij:
—Hué daj ruhuāj gąnachin' snan'ān 'ngọ nuguan' da man'an án rę'. Nị gątaj á rę' riānj, ruhuāj aj.
4 Nị ụn tsínj ga'níj sun rian tsínj gụ'naj Juan sisị gąta' nnee sí' ni ngüị únj. Yan'anj gataj rian sij ní'. Asị hua ango tsínj gataj rian sij są'. —Daj gataj Jesús.
5 Ngaa nị gani guitsi ruhua ni dugüi' ni sij. Nị gataj ni sij:
—Sisị gątaj né' sisị Yan'anj ga'nin' sun rian Juan, ngaa nị gątaj Jesús gụnun né': "Nị ụn sin huin nun gụxuman ruhua á rę' nị'yaj á rę' man'an sij únj."
6 Nị sisị gątaj né' sisị ni tsínj ga'níj ga'ną' Juan, sanị gą'ui' daran' ni ngüị yej yụn'. Daj si hua nịca ruhua daran' ni ngüị mán nan sisị Juan gahuin 'ngọ tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj anj. —Daj gataj ni sij gani guitsi ruhua ni dugüi' ni sij.
7 Ngaa nị gataj ni sij gunun Jesús sisị nun guini'i ni sij ụn tsínj ga'nin' sun rian Juan gata' nnee sí' ni ngüị aj.
8 Ngaa nị gataj Jesús:
—Ngaa nị sị gatā gụnun a ni é rę' ụn sin huin sun 'yā aj. —Daj gataj Jesús.

Los labradores malvados

9 Ngaa nị gaxị'i Jesús nani sij 'ngọ cuento digyán sij rian ni ngüị. Nị gataj sij:
—Hua 'ngọ xuru'ue gunun coj uva. Ngaa nị naga'ui' sij si-coj sij coj chruj uva rian gọ'ngo ni tsínj daj sisị dụgumi ni sí' si'yaj sij. Nị gahui sij gan'anj sij gąn' ga'ị yahuị.
10 Nị ngaa guisíj güi gane uva daj, nị ga'níj sij si-moso sij gąn'anj gąchinj sí' rian ni tsínj mán 'yaj sun daj chruj si huin si'yaj sij. Sanị ga'ui' ni sí' chrun tsínj daj. Nị na'níj ni sí' nąn' yụn sij.
11 Hué dan nị ga'níj rụhua' yún tsínj dọ'oj daj ango si-moso sij. Sanị ga'ui' ni tsínj daj sí' nej. Nị gui'yaj quij ni sij ngą sí'. Nị na'níj ni sij nąn' yụn sí' nej.
12 Ngaa nị ga'níj rụhua' yún tsínj dọ'oj daj ango si-moso sij. Sanị guiran' xị'i sí', gui'yaj ni sij. Nị guiri ni sij sí' nę' chrej xę' rian mąn coj uva daj.
13 'Ngaa nị gataj xuru'ue daj gunun man'an sij: "Nị ụn sin guị'yā únj. Gą'nī da'nī 'ị ruhuāj gąn'anj. Gą ní'yanj ni sij ngą man'an da'nī aj." Daj gataj xuru'ue daj gunun man'an sij. Nị ga'níj sij da'níj sij gąn'anj sí'.
14 Sanị ngaa guini'i ni tsínj daj da'níj sij, nị gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij: "Tsínj nan gụnánj do'ój chrej sij si są' gąhui' chrej sij. Dągahui' né' tsínj nan, ngaa nị gụna né' gąhuin do'ój né' nan anj." Daj gataj ni sij.
15 Ngaa nị guere'ej ni sij sí' chrej xę' du'ua rian mąn coj uva daj. Nị dagahui' ni sij sí'. Hué dan nị dąj guị'yaj tsínj dọ'oj daj ngą ni tsínj dugumi daj, ruhua ni é rę' únj.
16 Gą'na' sij rian ngaj do'ój sij. Nị dągahui' sij ni tsínj 'yaj sun daj. Ngaa nị nąga'ui' sij coj chruj uva daj huin si-coj sij rian ango ni tsínj sisị dụgumi ni sí' si'yaj sij. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüị.
Nị ngaa gunun ni ngüị nuguan' daj, nị gataj ni sij:
—Sé daj huin ruhua únj si guị'yaj Yan'anj mánj. —Daj gataj ni sij.

17 Sanı̱ guini'yaj Jesús rian ni sij. Nı̱ gachínj snan'anj sí' ni sij gataj sí':
—Un sin huin nı̱ garun ni sij nuguan' nan ası̱j ná, ruhua á rẹ' únj:
Yej guere'ej ni tsínj 'yaj sun hue', gahuin-ín' 'ngọ yej sạ' doj gạne,
nı̱ ran-án' dugu'nun' squina hue' nı̱ganj nı̱n' anj.
Da'nga' daj garun ni sij rian libro huin si-nụguan' Yan'anj.
18 Nı̱ huēj huin yej daj. Nı̱ sisı̱ gạnatu 'ngọ ngüı̱ rian yej daj, nı̱ gạran' ni sij, guı̱'yā. Nı̱ sisı̱ guı̱nij yej daj rian 'ngọ ni ngüı̱, nı̱ guı̱xitin' ni sij, guı̱'yā. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

La cuestión del tributo

19 Ngaa nı̱ hué guẹ hora daj huin ruhua ni chrej huin achij ngạ ni tsínj digyán ley guı̱da'a ni sij Jesús. Daj si xacaj ni sij cuenta sisı̱ nuna Jesús cuento daj xi'í man'an ni sij. Sanı̱ xu'ui' ni sij rian ni ngüı̱.
20 Ngaa nı̱ ni'yaj ni sij Jesús. Nı̱ ga'níj ni sij ni tsínj gạn'anj nạga'naj. Nı̱ gui'yaj ni sí' sisı̱ tsínj 'yaj nı̱ca huin ni sí'. Daj si huin ruhua ni sí' sisı̱ gạche gạ'mi Jesús. Ngaa nı̱ gạ'ue nạga'ui' ni sí' Jesús rian gobernado, ruhua ni sij.
21 Ngaa nı̱ gachínj snan'anj ni tsínj digya' yun'unj daj Jesús. Nı̱ gataj ni sij:
—Maestro, ni'i ni únj sisı̱ a'mí rẹ' nuguan' nı̱ca. Nı̱ xạnga' digyán nı̱ca rẹ' rian ni ngüı̱ nej. Nı̱ nitaj si guı̱'yáj rẹ' sisı̱ tsínj huin rian, ası̱ tsínj ga niqui huin 'ngọ tsínj daj. Nı̱ digyán xạnga' rẹ' sisı̱ dạj guı̱'yaj né' guı̱nico' né' Yan'anj.
22 Ngaa nı̱: Sạ' huin sisı̱ gạ'ui' né' san'anj a'nej rey César, ruhuá rẹ' ní'. Gạ'ui' né' ní'. Ası̱ sı̱ ga'ui' né' sạ'. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
23 Sanı̱ xacaj Jesús cuenta sisı̱ ani quij ruhua ni sij. Ngaa nı̱ gataj sí' gunun ni sij:
—Nı̱ ụn sin huin nı̱ huin ruhua á rẹ' guı̱'yáj rẹ' xı̱' ngāj únj.
24 Dı̱gyán án rẹ' 'ngọ san'anj denario riānj. Nı̱ ụn tsínj rı̱an nụn rian san'anj nan únj. Nı̱ ụn tsínj si-xugüi nụn rian san'anj nan únj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij. Ngaa nı̱:
—Hué César huin. —Gataj ni sij.
25 Hué dan nı̱ gataj Jesús:
—Ngaa nı̱ gạ'ui' a ni é rẹ' si'yaj rey César rian sij. Nı̱ gạ'ui' ni é rẹ' si'yaj Yan'anj rian Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús.
26 Ngaa nı̱ nun gạ'ue guı̱'yaj ni sij sisı̱ gạche ruhua Jesús gạ'mi sí' rian ni ngüı̱. Sanı̱ garáj yan'anj ruhua ni sij ngạ nuguan' gataj Jesús gunun ni sij. Nı̱ dínj ganiquin' du'ua ni sij.

La pregunta sobre la resurrección

27 Hué dan nı̱ guisíj gọ'ngo ni tsínj saduceo rian nne Jesús. Nı̱ ni tsínj saduceo daj ataj sisı̱ nitaj si gạna'nij ni níman mánj.
28 Nı̱ nachínj snan'anj ni sij Jesús. Nı̱ gataj ni sij:
—Maestro, garun Moisés nuguan' gunun né'. Nı̱ gataj si-nụguan' sí' sisı̱ gahui' 'ngọ tsínj hua nicạ, nı̱ nitaj da'níj sij ngạ nicạ sij, ngaa nı̱ nạcaj jnánj tsínj gahui' daj nicạ níman daj. Da'nga' daj guı̱'yaj sij gạ'ui' sij si gạ'nga lij nạgane-é' yan du'ua chrej-é'. Daj gataj Moisés.
29 Nı̱ hua ichij jnạnj 'ngọ tsínj daj. Nı̱ xacaj tsínj xạhua' nicạ sij. Nı̱ gahui' sij. Nı̱ nitaj da'níj sij ngạ ún' mánj.

30 Nḭ nacaj ango jnánj sij tsínj ga'nạ' rian man'an sij nicạ sij. Nḭ hué daj
gahui' sí'.
31 Nḭ hué dan nan guiran' ango jnánj sij síj huạ'nij jnạnj sij aj. Nḭ hué
daj guiran' ichij jnạnj sij. Nḭ ạ 'ngọ lij nun gạ'nga, gui'yaj ni sij ngạ yun'unj
xạna daj. Nḭ gahui' daran' ni sij.
32 Da' guisíj daj gahui' man'an yun'unj xạna da nej.
33 Hué dan nḭ ngaa gạna'nij ni níman ngaa guḭman rụhua' yún ichij jnánj
sij, nḭ dạj hua yya tsínj gạhuin nicạ yun'unj xạna daj, ruhuá rẹ' únj. Daran'
ni sij xacaj ún' nánj. —Da'nga' daj gataj ni tsínj saduceo gunun Jesús.
34 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Ni tsínj mạn xungüḭ nan, nḭ acaj ni sij ni ngüḭ xạna. Nḭ hué daj hua
nicạ ni ngüḭ xạna nej.
35 Sanḭ nḭni guḭ'yaj ni ngüḭ guḭman xungüḭ nạca. Nḭ gạna'nij ni sij gạne
ni sij xata' xi'í si ni'i Yan'anj sisḭ hua nḭca niman ni sij. Nḭ ngaa gạne ni
sij xata', nḭ sḭ xacaj ni tsínj ni yun'unj xạna mánj. Nḭ sḭ ga nicạ ni yun'unj
xạna mánj.
36 Daj si sḭ ga'ue gạhui' ni ngüḭ xata' mánj. Nḭ uyan huin ni sij ngạ ni
ángel. Nḭ huin ni sij da'níj Yan'anj xi'í si ganá'nij ni sij scanij ni níman.
37 ’Nḭ garun Moisés xi'í 'ngọ coj anun. Nḭ xi'í daj digyán sij sisḭ gạna'nij
xạnga' ni níman. Daj si a'mi sij sisḭ Señor huin Dan'anj tsínj gụ'naj
Abraham ngạ tsínj gụ'naj Isaac ngạ tsínj gụ'naj Jacob nej.
38 Hué dan nḭ sé níman huin ni tsínj guinico' Yan'anj asḭj ná mánj. Hua
nḭ'na' ni sij nánj. Daj si hua nḭ'na' daran' ni ngüḭ rian Yan'anj. —Daj gataj
Jesús.
39 0 Ngaa nḭ gataj gọ'ngo ni tsínj digyán ley gunun Jesús:
—Maestro, dugu'nạj huaj gatáj rẹ'. —Daj gataj ni sij.
40 Nḭ nun guḭsij ruhua ni sij gạchinj snan'anj ni sij rian Jesús gạ mánj.

¿De quién es hijo el Cristo?

41 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Nḭ ụn sin huin nḭ ataj ni sij sisḭ Cristo huin da'níj xí' David únj.
42-43 Daj si gataj David rian libro gụ'naj Salmos: “Yan'anj gataj gunun
Señor nicaj sun riānj sisḭ gạne sí' chrej ra'a sạ' Yan'anj da' guḭsij guḭ'yaj
gana Yan'anj rian ni tsínj unun' ngạ Señor nicaj sun riānj.” Daj gataj
Yan'anj gunun Señor. Gataj xí' David.
44 Ngaa nḭ asạ' gạ'ue gạhuin Cristo da'níj David sisḭ dugu'nạj sí' Señor
man'an Cristo únj. —Daj gataj Jesús.

Jesús acusa a los escribas

45 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij. Nḭ gunun daran' ni ngüḭ
dạj gataj sij:
46 —Gạgudadu a ni é rẹ' sisḭ sḭ gui'yaj á rẹ' dạj rún' 'yaj ni tsínj digyán
ley. Daj si niạ' ruhua ni sij gạche ni sij ngạ atsij xạcan nụn ni sij huin
si-gan' ni tsínj huin achij. Nḭ huin ruhua ni sij sisḭ gạ'mi sạ' ni ngüḭ ngạ
ni sij ngaa achéj ni sij rian yu'uẹ. Nḭ nana'ui' ni sij 'ngọ chrun xila sạ' doj
gạne ni sij chruhua nuhui. Nḭ nana'ui' ni sij 'ngọ yu'uj sạ' gạne ni sij rian
'yaj ni sij 'ngọ gui'yanj.
47 Nḭ a'nej ni sij ducuá yun'unj xạna mmij. Nḭ achínj jni'yaj ná ni sij rian
Yan'anj sisḭ sạ' 'yaj ni sij gạni ruhua ni ngüḭ, ruhua ni sij. Xạcan guḭran' ni
sij castigo, guḭ'yaj Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

21

La ofrenda de la viuda

1 Ngaa nị ni'yaj Jesús sisị dạj a'níj ni xuru'ue san'anj ofrenda chruhua
chrúnj.
2 Nị hué daj guini'i sij sisị ga'níj 'ngọ yun'unj niqui mmij huịj san'anj
niqui chruhua chrúnj nej.
3 Ngaa nị gataj sij:
—Xạnga' ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisị yun'unj xạna niqui nan, sanị
a'níj nico ún' doj san'anj daj ngạ daran' ni sij.
4 Daran' ni ngüị nan a'ui' san'anj gunáj rian ni sij. Sanị yun'unj niqui
mmij nan a'ui' ún' daran' san'anj nicaj ún' san'anj guịran ún' si xạ ún'
nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

Jesús predice la destrucción del templo

5 Hué dan nị ga'mi gọ'ngo ni tsínj daj sisị 'ueé hua nuhui. Daj si nne yej
niạ'. Nị xạcan ga'ui' ni ngüị ofrenda, ngaa nị ga'ue gahuin niạ' nuhui daj.
6 Ngaa ni gataj Jesús gunun ni sij:
—Nị'yaj á rẹ' nuhui xạchij nan. Sanị hua 'ngọ güi, nị sị gunáj nị ạ 'ngọ
yej rian dugüi' mánj. Dụguane nịn' ni sij nuhui nan anj. —Daj gataj Jesús
gunun ni sij.

Señales antes del fin

7 Ngaa nị nachínj snan'anj ni sij Jesús. Nị gataj ni sij:
—Maestro, ụn güi gạhuin yya ni nuguan' nan únj. Nị ụn da'nga' daj hua
'ngọ gạ'na' guịni'i únj, ngaa nị gạhuin daran' nuguan' nan únj. —Daj gataj
ni sij gunun Jesús.
8 Ngaa nị gataj Jesús:
—Gạ cuidado ni é rẹ' sisị nitaj 'ngọ tsínj dịgya' yun'unj ni é rẹ'. Daj si
gạ'na' nico ni tsínj rian si-xugüi man'ānj. Nị gạtaj ni sij: "Hué man'ānj
huin Cristo aj." Nị: "Yyạj guisíj güi gạ'na' Señor." Gạtaj ni sij. Sanị sị
guinico' ni é rẹ' ni tsínj da mánj.
9 'Nị ngaa gunun a ni é rẹ' nuguan' sisị hua guerra, nị sisị unun' ni ngüị
ngạ gobierno, ngaa nị sị guxu'ui' ni é rẹ' mánj. Hua niạn si hué daj gạhuin
sini. Sanị achin gạnahuij rá'yanj xungüị gạ aj. —Daj gataj Jesús.
10 Nị gataj rụhua' yún Jesús:
—Gụnun' ni ngüị mạn 'ngọ xuman' nico ngạ ni ngüị mạn ango xuman'
nico. Nị gụnun' 'ngọ gobierno daj ngạ ango gobierno ga'ị yu'uj.
11 Nị gạ'na' yún nucuaj. Nị gạ xi'nạ nej. Nị gạ'na' xi'ị rian gọ'ngo xungüị
nej. Nị gụxu'ui' ni ngüị xi'í si guịni'i ni sij da'nga' xxi xata'.
12 'Sanị hua sini ngaa nun güin gạhuin ni nuguan' nan, nị guịda'a ni sij
a ni é rẹ'. Nị chrạn' yun'unj ni sij ni é rẹ'. Nị nạga'ui' ni sij ni é rẹ' rian
tsínj mạn chruhua nuhui nico ngạ rian ducuagạ' nej. Nị nịcaj ni sij ni é
rẹ' gạn'anj ni sij rian ni rey ngạ rian ni gobernado xi'í si nico' ni é rẹ'
man'ānj.
13 Ngaa nị gạ'ue gạ'mi a ni é rẹ' nuguan' sạ' xi'īj rian ni tsínj daj.
14 Nị sị gani sini ruhua á rẹ' dạj gạ'mi ni é rẹ' rian ni sij mánj.
15 Daj si rịquīj nuguan' gạ'mi ni é rẹ'. Nị rịquīj si gạhuin chrụn ni é rẹ'
ngaa gạ'mi ni é rẹ'. Hué dan nị sị ga'ue nạnicaj ni tsínj unun' ngạ ni é rẹ'
gạ'mi ni sij mánj. Daj si sị gahuin nucuaj ni sij guịri ruhua ni sij si gạtaj
ni sij gụnun a ni é rẹ' mánj.

16 Nḭ nąga'ui' da chrej ni é rę' man'an ni é rę' rian tsínj nicaj sun. Nḭ hué
daj guḭ'yaj jnánj ni é rę' ngą dugüi' ni é rę' nej, ni tsínj nicaj dugüi' ngą ni
é rę' nej. Nḭ dągahui' ni sij da'aj á rę'.
17 Nḭ sḭ gahuin są' ruhua daran' ni ngüḭ nḭ'yaj ni sij ni é rę' xi'í si nicaj
dugüi' ni é rę' ngāj.
18 Sanḭ nḭ ą 'ngǫ hué chrą ni é rę' sḭ ga ni'ya mánj.
19 Xi'í si nico' ran ni é rę' man'ānj, nḭ gą'ue gąne nḭganj ni é rę' ngą
Yan'anj.
20 ’Sanḭ ngaa guḭni'i a ni é rę' si gąnicaj ni snado du'ua xuman' Jerusalén,
ngaa nḭ xącaj á rę' cuenta sisḭ guęre' rá'yanj xuman' daj.
21 Hué dan nḭ ngaa guḭni'i ni é rę' daj, ngaa nḭ gụnánj ni ngüḭ mán estado
Judea gąn'anj ni sij riqui quij. Nḭ gąhui ni ngüḭ mąn chruhua xuman' daj
gąn'anj ni sij. Nḭ ni ngüḭ mąn riqui quij, nḭ sḭ gatuj ni sij chruhua xuman'
da mánj.
22 Daj si hué ni güi daj, nḭ guḭ'yaj Yan'anj castigo ni ngüḭ sisḭ gąhuin yya
dąj rún' hua nḭca rian si-nụguan' Yan'anj.
23 Nḭ niqui niman ni ngüḭ xąna nụn riqui ngą ni ngüḭ xąna utsi guę da'níj
si gąhuin ni güi daj. Daj si guḭran' ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ nico sayun.
Nḭ gą'man ruhua Yan'anj ni'ya ni ngüḭ mąn xuman' nan.
24 Nḭ gąhui' ga'ḭ ni sij, guḭ'yaj espada. Nḭ gụnumi ni sí' ango ni sij. Nḭ
nḭcaj ni sí' ni sij gąn'anj ni sí' nḭn' gąchra' chruhua xungüḭ. Nḭ guḭ'yaj quij
ni tsínj 'ną' anéj chrej ngą xuman' Jerusalén. Nḭ hué daj guḭ'yaj ni sij da
guḭsij güi gą'ne Yan'anj sun ra'a ni sij.

La venida del Hijo del Hombre

25 ’Nḭ guḭni'i ni ngüḭ da'nga' rian güi ngą rian yahuḭ nej, rian ni yati' nej.
Nḭ ducu gụxu'ui' ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ. Nḭ nun guḭri' ruhua ni sij
si guḭ'yaj ni sij. Daj si gụnun ni sij si gąrin guḭ'yaj nnee yan'anj. Nḭ hué
daj gąrin si nąxuman nnee yan'anj, guḭ'yaj nanę.
26 Nḭ gąhuin nichre ni tsínj xi'í si ducu gụxu'ui' ni sij. Nḭ da'nga' daj
gąhuin xi'í si nun ni'i ni sij dąj hua sayun gą'na' xungüḭ nan. Daj si
nągunanj ni fuerza mán xata'.
27 Asíj nḭ guḭni'i ni ngüḭ gą'na' man'ānj rian nga huīnj da'níj ni ngüḭ. Nḭ
gą'nāj ngą daran' fuerza. Nḭ nąhuin 'ueé nḭn'īnj gą'nāj nej aj.
28 Ngaa nḭ ngaa hué daj gąxi'i gąhuin, nḭ dụguachre rian án rę'. Nḭ
nąchica ni é rę' chrą ni é rę' nej. Daj si gąhuin nḭchrun' güi nącaj Yan'anj
ni é rę'.
29 Ngaa nḭ nani Jesús 'ngǫ cuento digyán sij rian ni sí'. Nḭ gataj sij:
—Nḭ'yaj á rę' dąj 'yaj chrun higuero ngą daran' ni chrun.
30 Nḭ ngaa naxira' ra'a coj ni'yaj á rę', nḭ ni'i a ni é rę' sisḭ hua gahuin
nḭchrun' yahuḭ gąhuin yąn'an anj.
31 Nḭ hué guę ducuánj daj ngaa guḭni'i a ni é rę' sisḭ hua gahuin yya
daran' nuguan' nan, ngaa nḭ guḭni'i ni é rę' sisḭ rá'yanj gą'na' guḭnicaj sun
Yan'anj rian án rę'.
32 Xąnga' atā gụnun a ni é rę' sisḭ sḭ gahui' ni ngüḭ mąn yyąj da gąhuin
yya daran' ni nuguan' nan anj.
33 Gą ni'ya xata' ngą yo'ój. Sanḭ si-nụguan'ānj nitaj ąman gąnahuij mánj.
34 ’Nḭ gą cuidado ni é rę' ngą man'an án rę' sisḭ sḭ xa nąsa' ni é rę'. Nḭ sḭ
ga xḭni ni é rę'. Nḭ sḭ gahuin ruhua á rę' ngą ni rasụn mąn chruhua xungüḭ

nan mánj. Daj si sisi̱ da'nga' daj gui̱'yaj ni é rẹ', ngaa ni̱ 'ngọ hora gạ'na' güi gạ'na' man'ānj.
35 Daj si dạj rún' na'man xẹ', ni̱ da'nga' daj gạ'na' güi daj rian daran' ni ngüi̱ mạn chruhua xungüi̱ nan.
36 Ngaa ni̱ 'ngọ ni̱'yaj á rẹ'. Ni̱ ni̱ganj gạchinj jni'yaj á rẹ' rian Yan'anj. Ngaa ni̱ gạ'ue gạtaj Yan'anj sisi̱ si̱ guiran' ni é rẹ' sayun daj. Ni̱ gạ'ue gạniquin' a ni é rẹ' rian da'níj ni ngüi̱ huin man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
37 Ni̱ nẹ' guní'yanj digyán Jesús chruhua nuhui nico. Ngaa ni̱ nẹ' ni̱, ni̱ gahui sij xuman' daj gan'anj gụnaj sij dacan gụ'naj Olivos.
38 Ni̱ hua ni̱gan' acuan', ni̱ gan'anj daran' ni ngüi̱ nuhui sisi̱ gụnun ni sí' si gạtaj sij.

22

El complot para matar a Jesús

1 Ngaa ni̱ 'nạ' gạhuin ni̱chrun' gạhuin gui'yanj ngaa xa ni sij chrachrúnj nitaj si nachrej levadura. Ni̱ pascua gụ'naj gui'yanj daj.
2 Ni̱ nano' ni chrej a'nin' ngạ ni tsínj digyán ley sisi̱ dạj dạgahui' ni sij Jesús. Daj si xu'ui' ni sij rian ni ngüi̱.
3 Ngaa ni̱ gatúj sichre Satanás chruhua niman tsínj gụ'naj Judas gụ'naj sí' Iscariote. Ni̱ huin sij 'ngọ ni xụhuij ni tsínj nico' Jesús.
4 Ni̱ gan'anj sij gạ'mi sij ngạ ni chrej a'nin' ngạ ni snado huin achij rian ni snado dugumi nuhui sisi̱ dạj gui̱'yaj sij nạga'ui' sij Jesús rian ni sí'.
5 Ngaa ni̱ gahuin niạ' ruhua ni tsínj daj. Ni̱ gataj ni sij sisi̱ gạ'ui' ni sij san'anj rian Judas.
6 Ngaa ni̱ garáj xinạ Judas. Ni̱ nano' sij hora sạ' gạ'ue nạga'ui' sij Jesús rian ni sí' ngaa nitaj ni ngüi̱ mán.

Institución de la Cena del Señor

7 Ngaa ni̱ guisíj güi gahuin gui'yanj ngaa gui'yaj ni sij chrachrúnj nitaj si 'nịj levadura xa ni sij. Ni̱ hua niạn dạgahui' ni sij xachij 'nịj xi'í pascua gui'yanj daj.
8 Ni̱ ga'níj Jesús gạn'anj Pedro ngạ Juan. Ni̱ gataj sij gunun nụngüej sí':
—Gạn'anj gui̱'yaj xugüi nụngüej é rẹ' si xạ né' güenda pascua aj. —Daj gataj Jesús.
9 Ngaa ni̱ gataj nụngüej sij:
—Ni̱ ạ gui̱'yaj xugüi nụngüej únj si xạ né' únj. —Daj gataj nụngüej sij.
10 Ni̱ gataj Jesús:
—Ngaa gạtu nụngüej é rẹ' xuman', ni̱ nạri' dugüi' nụngüej é rẹ' ngạ 'ngọ tsínj ata cucuaj nụn nnee chruhua. Ni̱ gui̱nico' nụngüej é rẹ' tsínj daj gạn'anj gạtu nụngüej é rẹ' hue' gạtu sí'.
11 Ni̱ gạtaj nụngüej é rẹ' gụnun tsínj dụcua daj: "Nachínj snan'anj Maestro man'án rẹ' ụn cuarto huin xạ sti'ni̱ sij pascua ngạ ni tsínj nico' sij únj." Daj gạtaj nụngüej é rẹ' gụnun tsínj dụcua daj.
12 Ngaa ni̱ gạn'anj dịgyán sí' 'ngọ cuarto xạchij xata' niquin' mesa ngạ chrun xila chruhua cuarto daj. Ni̱ yu'uj daj gui̱'yaj xugüi nụngüej é rẹ' xạ sti'ni̱ né'. —Daj gataj Jesús gunun nụngüej sij.
13 Ngaa ni̱ gan'anj nụngüej sij. Ni̱ nari' nụngüej sij dạj rún' gataj Jesús gunun nụngüej sij. Ni̱ gui'yaj xugüi nụngüej sij si xạ sti'ni̱ ni sij xi'í gui'yanj pascua.

14 Nị ngaa guisíj hora daj, nị gane Jesús ngạ ni tsínj nico' sij rian mesa
huin ni tsínj gan'anj gạ'mi si-nụguan' sij rian ni ngüị.
15 Nị gataj Jesús gunun ni sij:
—Nịn' ruhua gahuin ruhuāj xạ sti'nīj xi'í gui'yanj pascua ngạ á rẹ' ngaa
achin gụiran'ānj sayun.
16 Daj si ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisị sị xa yūnj xi'í gui'yanj pascua
ngạ á rẹ' da gạhuin gui'yanj pascua nạca rian nicaj sun Yan'anj. —Daj
gataj Jesús gunun ni sij.
17 Ngaa nị guida'a sij tasa. Nị naga'ui' sij si guruhua Yan'anj. Ngaa nị
gataj sij gunun ni sí':
—Gụida'a á rẹ' tasa nan. Nị dạ'nga' á rẹ' gọ'o dugüi' a ni é rẹ' aj.
18 Nị ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisị sị go'ōj rụhua' yūnj nnee uva nan
da gạ'na' gụinicaj sun Yan'anj rian án rẹ'. —Daj gataj Jesús.
19 Ngaa nị guida'a sij chrachrúnj. Nị naga'ui' sij si guruhua Yan'anj.
Ngaa nị gura' da'aj sij. Nị ga'ui' sij xa ni sí'. Nị gataj sij gunun ni sí':
—Chrachrúnj nan huin nneẹ cū aj. Nị gạhuīj xi'í si-gạquin' a ni é rẹ'.
Nị xa ni é rẹ' chrachrúnj nan sisị nạnun ruhua á rẹ' nị'yaj á rẹ' man'ānj.
—Daj gataj Jesús.
20 Nị ngaa ganahuij gahuin sti'nị ni sij, nị guida'a Jesús tasa dạj rún'
guida'a sij chrachrúnj. Ngaa nị gataj sij gunun ni sí':
—Hué nnee uva nan huin nuguan' nagui'yaj nạca yya Yan'anj ngạ á rẹ'.
Nị gạyanj si-tun man'ānj xi'í si-gạquin' a ni é rẹ'.
21 'Sanị nị'yaj á rẹ' sisị tạj ra'a tsínj nạga'ui' man'ānj rian ni tsínj nicaj
sun rian mesa ngāj.
22 Nị dạj rún' ani ruhua Yan'anj, nị da'nga' daj gụiran'ānj sayun huīnj
da'níj ni ngüị. Sanị niqui niman nịn' ruhua tsínj nạga'ui' man'ānj rian
ni tsínj nicaj sun. Daj si gạhuin nico castigo gụiran' sij. —Daj gataj Jesús
gunun ni sij.
23 Ngaa nị gaxị'i ni sij nachínj snan'anj ni sij gọ'ngo ni dugüi' ni sij sisị
ụn tsínj gụị'yaj daj, ruhua ni sij.

La grandeza en el servicio

24 Nị gani guitsi ruhua ni dụgüi' ni man'an ni sij sisị dạj hua tsínj gạhuin
achij scanij ni sij, ruhua ni sij.
25 Ngaa nị gataj Jesús gunun ni sij:
—Ni rey nicaj sun rian ni tsínj 'nạ' anéj chrej, nị ducu a'nin' ni sij sun
rian ni tsínj daj. Nị ataj ni rey daj sisị dugu'nạj 'yaj ni sij rian ni ngüị.
26 Sanị sị gui'yaj á rẹ' da mánj. Sisị hua 'ngọ tsínj huin achij scanij ni
é rẹ', nị da'ui sij gụị'yaj sij si hua lij sij. Nị sisị hua 'ngọ tsínj a'nin' sun
scanij a ni é rẹ', nị da'ui sij gụị'yaj sun sij rian ni dugüi' sij.
27 Nị ụn tsínj huin achij ruhua á rẹ' únj. Tsínj nne rian mesa ní'. Asị
tsínj 'yaj sun rian tsínj nne rian mesa sạ'. Sé tsínj nne rian mesa daj huin
ruhuá rẹ' ạ'. Sanị yūnj huin si niquin' 'yaj sun rian án rẹ' aj.
28 'Sanị hué man'an án rẹ' huin ni tsínj guinicaj dugüi' ngāj ngaa
guiran'ānj sayun.
29 Ngaa nị dạj rún' riqui chrē nicaj sūnj, nị da'nga' daj rị́quīj gụinicaj
sun a ni é rẹ' ngāj nej aj.
30 Ngaa nị xạ á rẹ' gọ'o a ni é rẹ' rian si-mesāj ngaa gụinicaj sūnj xungüị
gạ'na'. Nị gạne a ni é rẹ' rian chrun xila sạ' gụinicaj sun a ni é rẹ'. Nị

nągui'yaj yya á rę' rian xu̱huij ni xi'nin' ni tsínj israelita. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

Jesús anuncia la negación de Pedro

31 Ngaa nı̱ gataj Señor Jesús gunun Simón Pedro:

—Simón, Simón, gu̱nún rę' nuguan' gą'mī rián rę'. Daj si gachínj sichre Satanás permiso sisı̱ chrąn' yun'unj sij a ni é rę' dąj rún' 'yaj 'ngǫ tsínj nagunan' strigo sisı̱ gąhui yaco riqui strigo daj. Da'nga' daj huin ruhua sichre Satanás.

32 Sanı̱ gachínj jni'yā rian Yan'anj xi'í rę' sisı̱ sı̱ ga'nin' ruhuá rę' si gu̱xuman ruhuá rę' nı̱'yaj rę' man'ānj mánj. Nı̱ ngaa nąnico' rę' man'ānj, nı̱ chrącuij rę' ni jnánj rę' sisı̱ gąhuin nı̱ca ruhua ni sij aj. —Daj gataj Jesús gunun Simón Pedro.

33 Ngaa nı̱ gataj Pedro gunun Jesús:

—Señor, hua ruhuāj gąn'ān ngą rę' ducuagą'. Nı̱ da'nga' daj hua ruhuāj gąhuīj ngą rę' nej. —Daj gataj Pedro gunun Jesús.

34 Ngaa nı̱ gataj Jesús:

—Pedro, atā gu̱nún rę' sisı̱ ası̱j nun gąguaj do'loj du'ua xú' yąn' nan, nı̱ gątaj rę' huą'nij sisı̱ nun ni'í rę' man'ānj. —Daj gataj Jesús.

Bolsa, alforja y espada

35 Ngaa nı̱ nachínj snan'anj Jesús ni tsínj nico' sij. Nı̱ gataj sij:

—Nı̱ ngaa ga'nī gąn'anj án rę', nı̱ nitaj si nicaj á rę' nnánj ngą nnij nu̱n san'anj nej, canj nej, gan'anj án rę' mánj. Nı̱ ngaa gan'anj án rę', nı̱ hua ą 'ngǫ rasu̱n gachin rian án rę' ní'. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

—Nitaj ą 'ngǫ rasu̱n gachin rian únj mánj. —Daj gataj ni sij.

36 Ngaa nı̱ gataj Jesús:

—Sanı̱ yyąj nı̱ sisı̱ nicaj á rę' 'ngǫ nnánj, nı̱ nı̱caj á rę' gąn'anj án rę' ngą nnij nu̱n san'anj nej. Nı̱ tsínj nitaj si nicaj espada, nı̱ gu̱du'ue sij retǫ nu̱n sij, nı̱ gu̱iran sij 'ngǫj aj.

37 Atā gu̱nun a ni é rę' sisı̱ dąj rún' hua nı̱ca rian si-nu̱guan' Yan'anj, nı̱ da'nga' daj hua niąn dągahuīnj ni nuguan' daj. Nı̱ ataj 'ngǫ nuguan' daj: "Guta' ni sij si-xugüi sí' ngą si-xugüi ni tsínj 'yaj gaquin'." Daj ataj si-nu̱guan' Yan'anj xi'í man'ānj. Daran'anj hua nı̱ca rian xi'īj. Nı̱ hua niąn gąhuin yya nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

38 Ngaa nı̱:

—Nan niquin' hu̱ij espada. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.

—Hué daj síj gaj. —Gataj Jesús gunun ni sij.

Jesús ora en Getsemaní

39 Ngaa nı̱ gahui Jesús gan'anj sij 'ngǫ dacan gu̱'naj Olivos dąj rún' gu'yun sij huan'anj sij. Nı̱ guinico' ni tsínj nico' sij gan'anj ni sí' ngą sij nej.

40 Nı̱ ngaa guisíj sij yu'uj daj, nı̱ gataj sij gunun ni sí':

—Gąchinj jni'yaj á rę' rian Yan'anj, ngaa nı̱ sı̱ guinij a ni é rę' rian gaquin' ngaa gątsij sichre a ni é rę' mánj. —Daj gataj Jesús.

41 Ngaa nı̱ gahuin anéj sij. Nı̱ gan'anj gąn' sij dǫj rún' 'yó' ngaa gą'ui' 'ngǫ yej daj, gui'yaj sij guxun anéj sij man'an sij. Nı̱ guiniquin' ráj dącoj sij gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj.

42 Nı̱ gataj sij:

—Tata chré'. Sisi̱ ga̱'uej man'án rẹ', ni̱ ga̱'ne rẹ' sayun ran'ānj nan. Sani̱ si̱ gui'yáj rẹ' rún' huin ruhua man'ānj mánj. Maan si gui̱'yáj rẹ' rún' huin ruhua man'án rẹ' aj. —Daj gataj Jesús gunun Yan'anj.
43 Ngaa ni̱ gurugüi' 'ngo̱ ángel 'na̱' xata' rian Jesús. Ni̱ nari' fuerza Jesús, gui'yaj ángel daj.
44 Ni̱ ducu nani ruhua Jesús. Ni̱ nucuaj gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj nej. Ni̱ da' síj nico nia̱ sij achínj jni'yaj sij rian Yan'anj. Ni̱ nia̱ nico' rian sij daj nij rian yo'ój. Ni̱ rún' hua tun hua nia̱ daj.
45 Ni̱ ngaa guisíj gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj, ni̱ naxu̱man sij gan'anj sij rian ma̱n ni tsínj nico' sij. Ni̱ ma̱n ni sí' atoj ni sí' nari' sij.
46 Ni̱ gataj Jesús:
—Ni̱ u̱n sin huin ni̱ atoj ni é rẹ' únj. Na̱chica á rẹ' ga̱chinj jni'yaj á rẹ' rian Yan'anj sisi̱ si̱ guinij ni é rẹ' rian gaquin' ngaa ga̱tsij sichre niman án rẹ' mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sí'.

Arresto de Jesús

47 Daj a'mi guẹ Jesús ngaa guisíj nico ni tsínj daj. Ni̱ digyán 'ngo̱ tsínj gu̱'naj Judas chrej rian ni tsínj huaj nga̱ sí'. Ni̱ hué sí' huin 'ngo̱ dugüi' ni xu̱huij ran' ni tsínj nico' Jesús. Ni̱ gahuin ni̱chrun' Judas rian nne Jesús sisi̱ ga̱run du'ua sij sí'.
48 Sani̱ gataj Jesús gunun sij:
—Judas, huin ruhuá rẹ' ga̱run du'uá rẹ' man'ānj huīnj da'níj ni ngüi̱ ní'. Ni̱ da'nga' daj na̱ga'ui' rẹ' man'ānj rian ni tsínj 'na̱' gui̱da'a yūnj, ruhuá rẹ' ní'. —Daj gataj Jesús gunun Judas.
49 Ni̱ ngaa guini'i ni tsínj niquin' nga̱ Jesús u̱n sin gahuin, ni̱ nachínj snan'anj ni sij Jesús. Ni̱ gataj ni sij:
—Señor, ga̱'ui' únj nga̱ espada, ruhuá rẹ' ní'. —Daj gataj ni sij.
50 Ngaa ni̱ ga'ui' 'ngo̱ tsínj daj tsínj 'yaj sun rian chrej a'nin'. Ni̱ güéj ni̱n' chraquij sí' nẹ' chrej ra'a sa̱' sí', gui'yaj sij.
51 Ngaa ni̱ gataj Jesús:
—Ga̱'nin' ruhua á rẹ' yya̱j aj. —Daj gataj sij.
Ngaa ni̱ ganun ra'a sij chraquij sí'. Ni̱ ganahuin chraquij sí', gui'yaj sij.
52 Hué dan ni̱ gataj Jesús gunun ni chrej a'nin' nga̱ ni snado huin achij dugumi rian nuhui nga̱ ni tsínj huin achij huin ni sij ni tsínj 'na̱' gui̱da'a Jesús. Ni̱ gataj Jesús:
—Ni̱ u̱n sin huin ni̱ ata á rẹ' espada nga̱ chrun 'na̱' á rẹ' gui̱da'a á rẹ' yūnj únj. Huēj huin 'ngo̱ tsínj tu̱ ruhua á rẹ' ní'.
53 Ya'yoj niquīnj chruhua nuhui nga̱ á rẹ'. Sani̱ nun guida'a á rẹ' man'ānj mánj. Sani̱ yya̱j guisíj hora ga̱'ue gui̱'yaj á rẹ' da̱j rún' huin ruhua á rẹ'. Daj si hora nan nicaj sun sichre huin si nne rian hua ru̱mi'. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj daj.

Pedro niega a Jesús

54 Ngaa ni̱ guida'a ni sij Jesús. Ni̱ nicaj ni sij sí' gan'anj ni sij ducuá chrej huin achij ni̱n'. Ni̱ nico' ga̱n' huaj Pedro nico' sí' ru̱cu Jesús.
55 Ni̱ naran' ni sij yan'a̱n rian hue' daj. Ni̱ ma̱n ni sij ganica̱j ni sij xi'níj yan'a̱n daj. Ni̱ gan'anj ga̱ne Pedro scanij ni sij.
56 Ngaa ni̱ guini'i 'ngo̱ yun'unj xa̱na 'yaj sun daj nne Pedro xi'níj yan'a̱n. Ni̱ guini'yaj sa̱' ún' rian sij. Ni̱ gataj ún':
—Hué tsínj nan nicaj dugüi' nga̱ Jesús. —Daj gataj ún'.

57 Sanı̱ nun gạ'uej Pedro. Nı̱ gataj sij gunun ún':
—Xica'uī, nun ni'īnj sij mánj. —Daj gataj Pedro.
58 Nı̱ ngaa gachin dọj, nı̱ guini'i ango tsínj Pedro. Nı̱ gataj sí':
—Hué rẹ' huin 'ngọ ni tsínj nicaj dugüi' ngạ Jesús aj. —Daj gataj sí'.
—Jnān, sēj huin mánj. —Gataj Pedro.
59 Ngaa nı̱ ango hora, nı̱ gataj ango tsínj daj:
—Xạnga' sisı̱ hué sij huin 'ngọ tsínj nicaj dugüi' ngạ sí'. Daj si 'nạ' sij estado Galilea. —Daj gataj sí'.
60 Sanı̱:
—Nun ni'īnj ụn sin xı̱'i a'mí rẹ' nan jnạnj. —Gataj Pedro.
Nı̱ ngaa hua guẹ a'mi Pedro, nı̱ gaguáj do'loj 'ngọ du'ua xú'.
61 Ngaa nı̱ nanicạj Señor ni'yaj sij rian Pedro. Ngaa nı̱ nanun ruhua Pedro si gataj Señor gunun sij: "Ası̱j nun güin gạhuin gạguaj do'loj yạn', nı̱ gạtaj rẹ' si huạ'nij si nun ni'í rẹ' man'ānj." Hué daj gataj Jesús gunun Pedro ası̱j sini yạn.
62 Nı̱ ducu gaco Pedro gahui sij xẹ'.

Jesús escarnecido y azotado

63 Nı̱ ni tsínj mạn dugumi Jesús, nı̱ ga'mi ducu ni sij rian sí'. Nı̱ ga'ui' ni sij sí'.
64 Nı̱ guiránj ni sij rundij rian Jesús. Ngaa nı̱ ga'ui' ni sij sí'. Nı̱ gataj ni sij:
—Yyạj nı̱ gạtaj sọ' ụn tsínj ga'ui' sọ' aj. —Daj gataj ni sij ga'mi ducu ni sij.
65 Nı̱ da'nga' daj ga'mi quij ni sij ga'ı̱ ango nuguan' rian Jesús nej.

Jesús ante el concilio

66 Nı̱ ngaa guixiguịn nı̱ nahuin yu' ni tsínj huin achij rian ni tsínj israelita ngạ ni tsínj a'nin' rian ni chrej nej, ni tsínj digyán ley nej. Nı̱ nicaj ni sij Jesús gan'anj ni sij rian junta daj. Hué dan nı̱ nachínj snan'anj ni sij Jesús. Nı̱ gataj ni sij:
67 —Sisı̱ hué rẹ' huin Cristo, nı̱ gạtaj yyá rẹ' gụnun únj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
Ngaa nı̱:
—Sisı̱ gạtā si huēj huin, sanı̱ sı̱ guxuman ruhua á rẹ' si-nụguan'ānj mánj.
68 Nı̱ sisı̱ nạchin' snan'ān 'ngọ nuguan' ni é rẹ', sanı̱ nitaj nụnj gạtaj á rẹ' gụnūnj mánj. Nı̱ na'uej ruhua á rẹ' nạchi ni é rẹ' man'ānj mánj.
69 Sanı̱ ası̱j acuan' nı̱ gạnēj ra'a sạ' Yan'anj nucuaj nne xata' huīnj da'níj ni ngüı̱. —Daj gataj Jesús.
70 Ngaa nı̱ nachínj snan'anj daran' ni sij Jesús. Nı̱ gataj ni sij:
—Hué yyá rẹ' huin da'níj Yan'anj, ruhuá rẹ' ní'. —Daj gataj ni sij.
Ngaa nı̱:
—Hué ni man'an án rẹ' ataj sisı̱ huēj huin. —Daj gataj Jesús.
71 Ngaa nı̱ gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij:
—Nitaj si guı̱'yó' testigo gạ mánj. Nı̱ hua gunun chraquij ni man'an né' si gataj sij xi'í gaquin' da'ui sij. —Daj gataj ni sij.

23

Jesús ante Pilato

1 Ngaa nḭ naxṵman daran' ni sij. Nḭ nicaj ni sij Jesús gan'anj ni sij rian
Pilato.
2 Ngaa nḭ gaxḭ'i ni sij ga'mi gaquin' ni sij xi'í Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Hué tsínj nan huin 'ngǫ tsínj quij hua. Daj si ataj sij gunun ni ngüḭ sisḭ
sḭ ga'ui' né' pesto rian rey César. Nḭ ataj sij sisḭ hué sij huin Cristo 'ngǫ
rey, ataj sij. —Daj gataj ni sij xi'í Jesús.
3 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Pilato Jesús. Nḭ gataj sij:
—Hué rẹ' huin rey rian ni tsínj israelita ní'. —Daj gataj Pilato.
—Hué rẹ' ataj nánj. —Daj gataj Jesús.
4 Ngaa nḭ gataj Pilato rian ni tsínj a'nin' rian ni chrej ngą rian ni ngüḭ
nej:
—Güendāj nḭ ą 'ngǫ gaquin' nitaj da'ui tsínj nan mánj. —Daj gataj Pilato.
5 Sanḭ ducu gui'yaj ni sij fuerza, nḭ gataj ni sij:
—Ngaa digyán tsínj nan rian ni ngüḭ, nḭ gąhuin xa'ue du'ua daran' ni
ngüḭ. Nḭ huaj sij digyán sij si-nṵguan' sij nḭn' gąchra' estado Judea. Nḭ
gaxḭ'i sij digyán sij estado Galilea. Nḭ 'ną' sij yu'uj nan digyán sij rian ni
ngüḭ nej. —Daj gataj ni sij gunun Pilato.

Jesús ante Herodes

6 Nḭ ngaa gunun Pilato si gataj ni sij, nḭ nachínj snan'anj sí' sisḭ Jesús
huin tsínj 'ną' estado Galilea.
7 Nḭ ngaa guini'i Pilato sisḭ 'ną' Jesús estado Galilea, nḭ ga'níj sij gąn'anj
sí' rian rey gṵ'naj Herodes huin sí' gobernado nicaj sun nẹ' estado Galilea.
Daj si nne sí' xuman' Jerusalén ni güi daj.
8 Nḭ ngaa guini'i Herodes Jesús, nḭ gahuin nią' ruhua sij si guisíj ga'ḭ güi
huin ruhua sij guḭni'i sij Jesús. Daj si gunun sij ga'mi ni ngüḭ dąj gui'yaj
Jesús. Nḭ gahuin ruhua sij sisḭ guḭ'yaj Jesús 'ngǫ si są' nico guḭni'i sij.
9 Nḭ ducu nachínj snan'anj sij Jesús. Sanḭ nḭ ą 'ngǫ nuguan' nun danicąj
Jesús rian sij mánj.
10 Nḭ mąn ni tsínj a'nin' rian ni chrej ngą ni tsínj digyán ley nej. Nḭ ducu
garun gaquin' ni sí' Jesús.
11 Ngaa nḭ ga'mi quij Herodes rian Jesús. Nḭ hué daj ga'mi ni snado
niquin' ngą sij nej. Nḭ ga'níj ni sij atsij nią' xá Jesús gunṵn sí' güenda
gahuin ducu ruhua ni sij ni'yaj ni sij sí'. Nḭ rún' si-gan' rey hua-á'. Ngaa
nḭ ga'níj Herodes rṵhua' yún Jesús rian Pilato.
12 Xi'í daj nḭ na'mi Pilato ngą Herodes güi daj si asḭj sini, nḭ gunun'
nṵngüej sij.

Jesús sentenciado a muerte

13 Ngaa nḭ nahuin yu' ni tsínj a'nin' rian ni chrej ngą ni tsínj nicaj sun
ngą ni ngüḭ nej, gui'yaj Pilato.
14 Nḭ gataj sí' gunun ni sij:
—Nicaj á rẹ' tsínj nan ga'ną' á rẹ' nánj. Nḭ ataj á rẹ' sisḭ digyán sij 'ngǫ
chrej xḭ'i rian ni ngüḭ. Nḭ natāj rian án rẹ' sisḭ hua nachínj snan'ān sij.
Sanḭ nitaj 'ngǫ gaquin' gui'yaj sij nari'ḭj xi'í si a'ui' a ni é rẹ' gaquin' sij
mánj.
15 Nḭ ga'nī Jesús gąn'anj sij rian nne rey Herodes. Nḭ nun nari' Herodes
gaquin' da'ui sij mánj. Nitaj nṵnj gui'yaj sij si gąhui' sij mánj.
16 Ngaa nḭ guḭ'yā castigo sij, asíj nḭ ną'nij ra'āj sij gąn'anj sij aj. —Daj
gataj Pilato.

17 Nḭ hua niạn si guḭri Pilato 'ngọ tsínj nụn ducuagạ' gọ'ngo gui'yanj
pascua si dạj hua si-costumbre ni sij.
18 Sanḭ gaxḭ'i ni sij gaguáj nucuaj nụguan'an daran' ni sij. Nḭ gataj ni sij:
—Dạgahuí' rẹ' tsínj nan. Nḭ nạ'nij ra'á rẹ' tsínj gụ'naj Barrabás aj. —Daj
gataj ni sij gaguáj ni sij.
19 Nḭ hué Barrabás huin 'ngọ tsínj nụn ducuagạ' si gunun' ni dụgüi' sí'
ngạ ni tsínj nicaj sun chruhua xuman' daj. Nḭ dagahui' sí' 'ngọ níman nej.
20 Nḭ huin ruhua Pilato guḭri sij Jesús gạn'anj sí'. Xi'í daj nḭ ga'mi rụhua'
yún sij rian ni sí'.
21 Sanḭ gaguáj nucuaj ni sij. Nḭ gataj ni sij:
—Gạri rẹ' gaquíj Jesús guḭnico' sij rian rugutsḭ. Gạri rẹ' gaquíj Jesús
guḭnico' sij rian rugutsḭ. —Daj gataj ni sij.
22 Ngaa nḭ gataj Pilato guisíj huạ'nij:
—Dạj hua gaquin' gui'yaj sij únj. Nitaj gaquin' gui'yaj sij nari'īj sisḭ
gạhui' sij mánj. Guḭ'yā castigo sij, asíj nḭ nạ'nij ra'āj sij gạn'anj sij aj. —Daj
gataj Pilato.
23 Sanḭ ni tsínj daj ngạ ni chrej a'nin' gui'yaj fuerza ni sij gaguáj ni sij
sisḭ gạri Pilato gaquíj Jesús guḭnico' sí' rian rugutsḭ. Nḭ rḭan gaguáj nucuaj
ni sij, nḭ guiri' ni sij si huin ruhua ni sij.
24 Nḭ gataj Pilato sisḭ guḭ'yaj ni sij si huin ruhua ni sij.
25 Ngaa nḭ guiri Pilato tsínj nụn ducuagạ' daj huin sí' tsínj gunun' ngạ
ni tsínj nicaj sun. Nḭ huin sí' tsínj dagahui' níman nej. Ngaa nḭ naga'ui'
Pilato man'an Jesús rian ni sij sisḭ guḭ'yaj ni sij si huin ruhua ni sij.

Crucifixión y muerte de Jesús

26 Nḭ ngaa nicaj ni sij Jesús gan'anj ni sij, nḭ guida'a ni sij 'ngọ tsínj 'nạ'
xuman' Cirene gụ'naj sí' Simón. Nḭ 'nạ' niqui sí' gan'anj sí' rian sun. Nḭ
gui'yaj ni sij gạta sí' rugutsḭ guḭnico' sí' rucú Jesús.
27 Nḭ nico' nico ni ngüḭ huaj ni sij rucú Jesús. Nḭ ducu aco ni yun'unj
xạna nico' huaj rucú sij. Nḭ nani ruhua ne ni'yaj ne xi'í sij.
28 Sanḭ nanicạj Jesús nḭ gataj sij gunun ni yun'unj xạna daj:
—Gụnun ni é rẹ' huin a ni é rẹ' ni ngüḭ 'nạ' xuman' Jerusalén. Sḭ gaco
ni é rẹ' xi'īj mánj. Sanḭ gạco ni é rẹ' xi'í man'an ni é rẹ' ngạ xi'í ni da'níj
ni é rẹ' nej.
29 Daj si gạ'na' ni güi guḭran' ni é rẹ' sayun. Nḭ gạtaj ni ngüḭ: “Hua 'ueé
rian ni ngüḭ yatin ngạ ni ngüḭ nun ri' lij nej, ni ngüḭ nun guinico' lij xí'yanj
nej.” Daj gạtaj ni ngüḭ.
30 Daj si güi daj nḭ gạxi'i ni ngüḭ gạtaj sisḭ gạne ni quij, nḭ nạxij ni sij riqui
quij gane daj, gạtaj ni sij.
31 Nḭ sisḭ ran' man'ānj nico sayun 'yaj ni sij acuan', sanḭ ni güi gạ'na', nḭ
ducu gạ'na' doj sayun rian ni sij aj. —Daj gataj Jesús rian ni yun'unj daj.
32 Nḭ hué daj nicaj ni sij huḭj tsínj da'ui gaquin' gan'anj ni sij sisḭ gạhui'
nụguan'an nụngüej sí' ngạ Jesús.
33 Nḭ ngaa guisíj ni sij 'ngọ yu'uj gụ'naj cúj chrạ níman, nḭ gari ni sij
gaquíj Jesús docọ' ni sij rian rugutsḭ sí' yu'uj daj. Nḭ hué daj docọ' ni sij
huḭj tsínj da'ui gaquin' daj rian yahuij rugutsḭ. Nḭ nico' 'ngọj ra'a sạ' Jesús,
nḭ angoj ra'a rọtsi sij.
34 Hué dan nḭ gataj Jesús gunun Yan'anj:
—Tata chré', nḭcaj rẹ' 'ngọ niman nico ngạ ni sij. Daj si nun ni'i ni sij si
'yaj ni sij. —Daj gataj Jesús gunun Yan'anj.

Nḭ ducu ni snado sisḭ ṵn tsínj gạhui sạ' nḭcaj ni sij si-gan' Jesús gạn'anj sij.
35 Nḭ niquin' ni ngüḭ ni'yaj ni sij. Sanḭ gui'yaj ducu ni tsínj nicaj sun. Nḭ gataj ni sij:
—Nacaj sij ango ni ngüḭ. Ngaa nḭ sisḭ hué sij huin Cristo tsínj nacui Yan'anj, ngaa nḭ gạnacaj sij man'an sij nánj. —Daj gataj ni sij.
36 Nḭ hué daj ga'mi ducu ni snado nej. Nḭ gahuin nḭchrun' ni sij. Nḭ requẹ ni sij nnee yṵ gọ'o sí'.
37 Nḭ gataj ni sij:
—Sisḭ hué rẹ' huin si-rey ni tsínj israelita, nḭ gạnacaj rẹ' man'án rẹ' aj. —Gataj ni sij.
38 Nḭ garun ni sij letra chrạ rugutsḭ. Nḭ letra daj huin griego ngạ latín nej, hebreo nej. Nḭ letra daj gataj: "tsínj nan huin si-rey ni tsínj judíos." Daj garun ni sij.
39 Ngaa nḭ ga'mi quij 'ngọ tsínj da'ui gaquin' daj gunun Jesús. Nḭ gataj sí':
—Sisḭ hué rẹ' huin Cristo, nḭ gạnacaj rẹ' man'án rẹ' ngạ nṵngüej únj nej. —Daj gataj sí' gunun Jesús.
40 Sanḭ chran' yun'unj ango tsínj nico' yu'uj daj dugüi' sij huin sij 'ngọ tsínj da'ui gaquin' nej. Nḭ gataj sij:
—Uyan huin si-castigo man'án rẹ' ngạ si-castigo tsínj nan nej. Nḭ ṵn sin huin nḭ nitaj si xu'uí' rẹ' ni'yáj rẹ' Yan'anj únj.
41 Nḭ hua niạn xạnga' ran' nṵngüej únj sayun xi'í si da'ui nṵngüej únj gaquin'. Sanḭ nitaj si da'ui tsínj nan gaquin' mánj. —Daj gataj ango tsínj da'ui gaquin' gunun dugüi' sij.
42 Ngaa nḭ gataj sij rian Jesús:
—Gạnanun ruhuá rẹ' nḭ'yaj rẹ' yūnj ngaa gạxi'i guḭnicaj sún rẹ'. —Daj gataj sij.
43 Ngaa nḭ:
—Xạnga' ataj yyāj gṵnun rẹ' sisḭ asḭj yyạj, nḭ hua nné rẹ' ngāj xánj Yan'anj. —Gataj Jesús gunun tsínj da'ui gaquin' daj.
44 Nḭ ngaa guisíj gaxṵj, nḭ gahuin rṵmi' rian daran' xungüḭ. Nḭ gahuin rṵmi' da' ga huạ'nij di'nḭ.
45 Nḭ gahuin rṵmi' rian güi. Nḭ tsitsi' da'aj atsij nico' chruhua nuhui nico.
46 Ngaa nḭ gaguáj nucuaj Jesús. Nḭ gataj sij:
—Tata chré', nariquīj nimānj nạhuin ra'á rẹ'. —Gataj Jesús.
Nḭ ngaa da'nga' daj gataj sij, nḭ gahui' sij.
47 Nḭ ngaa guini'i snado centurión si gahuin, nḭ ga'mi sạ' sij rian Yan'anj. Nḭ gataj sij:
—Xạnga' hua nḭca niman tsínj nan anj. —Daj gataj sij.
48 Nḭ ngaa guini'i daran' ni ngüḭ mán yu'uj daj dạj gahuin, nḭ nanicạj ni sij nạn' ni sij ducuá ni sij. Nḭ guita ra'a ni sij niman ni sij si nun nari' ruhua ni sij si guḭ'yaj ni sij.
49 Nḭ daran' ni tsínj nicaj dugüi' ngạ Jesús ngạ ni yun'unj xạna nico' Jesús asḭj estado Galilea, nḭ guna gạn' ni sij ni'yaj ni sij daran' si gahuin.

Jesús es sepultado

50 Nḭ hua 'ngọ tsínj nne rian junta nico daj. Nḭ gṵ'naj sí' José. Nḭ 'nạ' sij xuman' Arimatea xuman' ngaj estado Judea. Nḭ hua sạ' niman sij. Nḭ 'yaj nḭca sij nej.

51 Nḭ ana'uij sij si gạ'na' guḭnicaj sun Yan'anj rian né'. Nḭ nun gạran' ruhua sij si ga'mi ni tsínj mạn junta daj xi'í Jesús. Nḭ hué daj nun gạran' ruhua sij si gui'yaj ni sij ngạ sí' nej.
52 Nḭ gan'anj sij rian Pilato. Nḭ gachínj sij níman Jesús.
53 Ngaa nḭ nanij sij níman Jesús rian rugutsḭ. Nḭ chri'yanj sij atsij xiráj níman daj. Nḭ gurúj sij níman chruhua 'ngọ huej. Sanḭ nḭ ạ 'ngọ ni níman nun gachin' ni sij riqui yu'uj da mánj.
54 Nḭ güi daj huin güi 'yaj xugüi ni sij güi naránj ruhua ni sij. Nḭ achin dọj si guḭsij güi naránj ruhua ni sij daj.
55 Nḭ nico' ni yun'unj xạna gahui estado Galilea ngạ Jesús rucú tsínj gụ'naj José. Nḭ guini'i ne rian gachin' ni sij níman Jesús. Nḭ guini'i ne dạj gurúj ni sij níman daj chruhua yu'uj nej.
56 Nḭ ngaa nanicạj ne nạn' ne ducuá ne, nḭ nachej ne gasiti guin' dạj ngạ gono'ó guin' dạj. Nḭ naránj ruhua ne güi naránj ruhua ni ngüḭ israelita dạj rún' a'nin' ley rian ni sij.

24

La resurrección

1 Nḭ ngaa ruhua guerẹnga' nḭgan' acuan' güi gudungu, ngaa nḭ gan'anj ni yun'unj xạna daj rian yu'uj gachin' ni sij níman. Nḭ nicaj ne gasiti guin' dạj hua nagui'yaj ne gan'anj ne. Nḭ gan'anj ango ni yun'unj xạna ngạ ne nej.
2 Nḭ nari' ne sisḭ nitaj si ngaj yej xạchij hua ránj rian huej daj.
3 Nḭ gatúj ne chruhua huej. Sanḭ nun nạri' ne níman Señor Jesús mánj.
4 Nḭ nun nari' ruhua ne ụn sin gahuin. Ngaa nḭ niquin' nụguan'an huịj tsínj rian ne. Nḭ ran atsij nụn nụngüej sí'.
5 Nḭ guxu'ui' ne. Nḭ ga' nitu rian ne rian yo'ój. Xi'í daj nḭ gataj nụngüej tsínj daj gunun ne:
—Nḭ ụn sin huin nḭ nana'ui' a ni é rẹ' tsínj hua nḭ'na' scanij ni níman únj.
6 Nitaj si ngaj sij yu'uj nan gạ mánj. Daj si hua ganá'nij sij. Nạnun ruhua á rẹ' si gataj sij rian án rẹ' ngaa gane sij estado Galilea.
7 Nḭ gataj sij gunun a ni é rẹ': "Hua niạn sisḭ nạga'ui' ni sij man'ānj ra'a ni tsínj 'yaj gaquin'. Nḭ gạri ni sij gaquíj man'ānj rian rugutsḭ. Ngaa nḭ gạna'nī ngaa guḭsij huạ'nij güi huīnj da'níj ni ngüḭ." Hué daj gataj Jesús gunun a ni é rẹ'. —Daj gataj nụngüej tsínj daj gunun ni yun'unj xạna.
8 Ngaa nḭ nanun ruhua ne ni'yaj ne nuguan' ga'mi Jesús.
9 Ngaa nḭ nanicạj ne rian huej daj. Nḭ nata' ne ni nuguan' daj rian ni xạn ni tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj ngạ rian ango ni ngüḭ nej.
10 Nḭ ni yun'unj xạna daj huin María Magdalena ngạ Juana nej, María nni Jacobo nej, ango ni yun'unj xạna nej. Nḭ nata' ne nuguan' daj rian ni tsínj ga'mi si-nụguan' Jesús rian ni ngüḭ.
11 Sanḭ ngaa gunun ni sij nuguan' daj, nḭ gani ruhua ni sij sisḭ a'mi sinúnj ni yun'unj daj. Nḭ nun gụxuman ruhua ni sij si gataj ne.
12 Sanḭ naxụman Pedro gunánj sij gan'anj sij rian huej. Nḭ ga' nitu sij ni'yaj sij chruhua yu'uj daj. Nḭ ngaj urin atsij chruhua huej daj guini'i sij. Ngaa nḭ nanicạj sij nạn' sij ducuá sij. Sanḭ nun ri' ruhua sij ụn sin guḭ'yaj sij ngạ si guini'i sij.

En el camino a Emaús

13 Nị hué güi daj nị huaj huịj tsínj nico' Jesús gan'anj nụngüej sij 'ngọ xuman' gụ'naj Emaús. Nị huin ngaj-á' xuman' Jerusalén 'ngọ si xạn
kilómetro.
14 Nị nari snan'anj nụngüej sij huaj sij xi'í si gahuin guiran' Jesús.
15 Nị diaj hua guẹ a'mi nụngüej sij, nị gahuin nịchrun' Jesús rian nụngüej
sij. Nị chéj Jesús ngạ nụngüej sij.
16 Sanị nụnj si ni'yaj nụngüej sij man'an sí', sanị nun ga'ui' Yan'anj sisị
nạni'i nụngüej sij sisị Jesús huin huaj ngạ nụngüej sij.
17 Ngaa nị nachínj snan'anj Jesús nụngüej sij. Nị gataj sij:
—Nị ụn sin huin si a'mi nụngüej é rẹ' huaj á rẹ' chrej únj. Nị ụn sin
huin nị nani ruhua á rẹ' únj. —Daj gataj Jesús.
18 Ngaa nị gataj 'ngọ tsínj daj 'ngọ tsínj gụ'naj Cleofas:
—Hua ga'ị tsínj 'nạ' anéj chrej nne xuman' Jerusalén ni güi nan. Nị ụn
sin huin nị urin man'án rẹ' nun ni'i dạj gahuin ni güi gachin nan únj.
—Daj gataj Cleofas.
19 Ngaa nị:
—Nị ụn sin gahuin únj. —Gataj Jesús.
Ngaa nị gataj nụngüej sij:
—Hué Jesús nazareno gahuin 'ngọ tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj rian ni
ngüị. Nị gui'yaj sạ' sij. Nị ducu nucuaj si-nụguan' sij rian Yan'anj ngạ rian
daran' ni ngüị nej.
20 Nị ga'nin' sun ni chrej a'nin' ngạ ni tsínj nicaj sun sisị gạhui' Jesús
guịnico' sij rian rugutsị.
21 Nị gana'uij ni únj sisị hué sij huin tsínj 'nạ' nạcaj ni ngüị israelita.
Sanị guiran' sij sayun daj. Nị yyạj guisíj huạ'nij güi si gahui' sij.
22 Nị guixiguịn gan'anj gọ'ngo yun'unj xạna nicaj dugüi' ngạ ni únj rian
gachin' Jesús. Nị gara yan'anj ruhua ni únj xi'í si gataj ne gunun únj.
23 Nị rịan nun nari' ne Jesús, nị nanicạj ne rian ni únj. Nị nata' ne gunun
ni únj sisị gurugüi' huịj ángel rian ne. Nị gataj nụngüej ángel daj gunun
ne sisị hua nị'na' Jesús.
24 Hué dan nị gan'anj gọ'ngo ni dugüi' ni únj rian gachin' Jesús. Nị nari'
anin' sij dạj rún' gataj ni yun'unj daj. Sanị nun guini'i anin' sij man'an
Jesús mánj. —Daj gataj nụngüej sij.
25 Ngaa nị gataj Jesús gunun nụngüej sij:
—Tsínj nun acaj cuenta huin nụngüej é rẹ'. Nị na'ue gụxuman yoọ ruhua
nụngüej é rẹ' ngạ si garun ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asịj ná.
26 Sé si xạnga' si hua niạn guịran' Cristo sayun ngaa achin nạtu sij rian
hua 'ueé xata' gạne sij únj. —Daj gataj Jesús.
27 Ngaa nị gaxị'i sij ga'mi sij xi'í si-nụguan' Moisés ngạ si-nụguan' ango
ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asịj ná. Nị gataj sij gunun nụngüej sí'
daran' si ataj si-nụguan' Yan'anj xi'í man'an sij.
28 Nị ngaa guisíj nụngüej sij xuman' huaj nụngüej sij, nị gui'yaj Jesús
sisị gạta' dian sí' gạn'anj sí' rian nụngüej sij.
29 Sanị guerequẹ nụngüej sij sisị gụnaj sí'. Nị gataj nụngüej sij:
—Gụná rẹ' ngạ únj si hua gahuin di'nị, nị hua guinị nej. —Gataj nụngüej
sij gunun Jesús.
Ngaa nị gatúj Jesús guna sí' ngạ nụngüej sij.
30 Nị ngaa nne Jesús rian mesa ngạ nụngüej sij, nị guida'a sí' chrachrúnj.
Nị ga'ui' sí' si guruhua Yan'anj. Nị gura' da'aj sí' ga'ui' sí' ra'a nụngüej sij.

31 Ngaa nḭ hué guẹ hora daj xacaj cuenta nu̱ngüej sij guini'i nu̱ngüej sij
sisḭ Jesús huin. Sanḭ hué hora daj nḭ gan'anj ni'ya yan'anj sí' rian nu̱ngüej
sij.
32 Ngaa nḭ nachínj snan'anj nu̱ngüej man'an sij dugüi' sij. Nḭ gataj
nu̱ngüej sij:
—Xa̱nga' nḭ gahuin nia̱' ró' ngaa ga'mi sij nga̱ né' ngaa huaj né' chruhua
chrej. Nḭ gahuin nia̱' ruhua né' ngaa digyán sij si-nu̱guan' Yan'anj riún'
nej. —Daj gataj nu̱ngüej sij.
33 Ngaa nḭ hué hora daj, nḭ naxu̱man nu̱ngüej sij gan'anj nu̱ngüej sij
xuman' Jerusalén. Nḭ nari' nu̱ngüej sij xa̱n ni tsínj mán nahuin yu' nga̱ ni
dugüi' ni sí' nej.
34 Nḭ gataj ni sí':
—Xa̱nga' nḭ ganá'nij Señor. Nḭ gurugüi' sij rian Simón. —Daj gataj ni sij.
35 Ngaa nḭ nata' nu̱ngüej sij da̱j gahuin guini'i nu̱ngüej sij Jesús chruhua
chrej. Nḭ nata' nu̱ngüej sij da̱j nani'i nu̱ngüej sij Jesús ngaa gura' da'aj sí'
chrachrúnj ga'ui' sí' xa̱ nu̱ngüej sij.

Jesús se aparece a los discípulos

36 Nḭ ngaa hua guẹ a'mi ni sij nuguan' daj, nḭ gurugüi' Jesús ganiquin'
sij scanij ni sij. Nḭ gataj sí' gunun ni sij:
—Ga̱huin din'inj ruhua á rẹ' aj. —Daj gataj Jesús.
37 Ngaa nḭ ducu guxu'ui' ni sij. Nḭ gani ruhua ni sij sisḭ guini'i ni sij 'ngọ
sta'naj.
38 Sanḭ gataj Jesús:
—Nḭ u̱n sin huin nḭ nani ruhua á rẹ' únj. Nḭ u̱n sin huin nḭ nitaj si mán
yya ruhua niman án rẹ' únj.
39 Nḭ'yaj á rẹ' ra'āj nga̱ dacō. Nḭ xa̱caj á rẹ' cuenta sisḭ hué man'ānj huin.
Gu̱ida'a á rẹ', nḭ nḭ'yaj á rẹ'. Daj si 'ngọ sta'naj nitaj nnẹ cúj da̱j rún' hua
man'ānj nan mánj. —Daj gataj Jesús.
40 Nḭ ngaa guisíj ga'mi Jesús nuguan' daj, nḭ digyán sij ra'a sij nga̱ dacój
sij rian ni sí'.
41 Sanḭ nun gu̱xuman ruhua ni sij xi'í si ducu huin nia̱' ruhua ni sij. Nḭ
garáj yan'anj ruhua ni sij nej. Ngaa nḭ nachínj snan'anj Jesús ni sij. Nḭ
gataj sí':
—Nicaj á rẹ' si xọ' ní'. —Daj gataj Jesús.
42 Ngaa nḭ ga'ui' ni sij dọj nneẹ xucuaj nitin nga̱ dọj gatsi' xutan xa sí'.
43 Nḭ guida'a sij, nḭ xa sij rian ni sí'.
44 Ngaa nḭ gataj sij:
—Hué nan huin nuguan' ga'mī nga̱ ni é rẹ' ngaa ganēj nga̱ á rẹ'. Nḭ gatā
gunun a ni é rẹ' sisḭ hua nia̱n ga̱huin yya ni nuguan' xi'īj da̱j rún' garun
Moisés nga̱ ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj asḭj ná nga̱ ni tsínj garun libro
Salmo nej. —Daj gataj Jesús.
45 Hué dan nḭ gara da'nga' ruhua ni sij si ataj si-nu̱guan' Yan'anj, gui'yaj
Jesús.
46 Nḭ gataj Jesús:
—Gataj si-nu̱guan' Yan'anj sisḭ gu̱iran'ānj sayun, huīnj Cristo. Nḭ ga̱huīj.
Sanḭ ga̱na'nī chra̱ hua̱'nij güi.
47 Ngaa nḭ ga̱'mi ni sij ni nuguan' sa̱' xi'īj rian daran' ni ngüḭ ma̱n
chruhua xungüḭ. Ngaa nḭ ga̱nani ruhua ni sij xi'í si-ga̱quin' ni sij na̱nico'

ni sij Yan'anj. Hué dan nḭ guḭnicaj Yan'anj 'ngọ niman nico xi'í si-gạquin' ni sij. Nḭ gạxi'i ni sij xuman' Jerusalén nạta' ni sij nuguan' da aj.
48 Nḭ huin a ni é rẹ' ni tsínj guini'i daran' si gui'yā. Ngaa nḭ gạ'ue
guḭniquin' a ni é rẹ' nạta' a ni é rẹ' xi'í ni nuguan' sạ' nan.
49 Ngaa nḭ rḭquīj Espíritu Santo rian ni é rẹ' dạj rún' gataj yya chrē rian
án rẹ'. Sanḭ gụna á rẹ' xuman' Jerusalén nan da nạhuin ra'a nạri' nucuaj
niman án rẹ', guḭ'yaj Yan'anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

La ascensión

50 Ngaa nḭ nicaj Jesús ni sij gan'anj sí' xuman' Betania. Ngaa nḭ nachi
nicaj sí' ra'a sí'. Nḭ gachínj jni'yaj sí' rian Yan'anj sisḭ guḭ'yaj sạ' Yan'anj
ngạ ni sij.
51 Nḭ diaj hua guẹ a'mi sạ' sí' daj, nḭ gahuin nḭni sí' rian ni sij. Nḭ nạn'
sí' xata', gui'yaj Yan'anj.
52 Ngaa guisíj ga'mi sạ' 'ueé ni sij xi'í Jesús, nḭ nanicạj ni sij gan'anj ni
sij xuman' Jerusalén. Nḭ ducu gahuin niạ' ruhua ni sij.
53 Nḭ nḭganj mán ni sij nuhui nico ga'mi sạ' ni sij rian Yan'anj. Nḭ gataj
ni sij sisḭ sạ' 'yaj Yan'anj anj. Amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGÚN SAN JUAN

El Verbo hecho carne

1 Asij sini yạn nị nne tsínj gụ'naj nuguan' daj. Nị nne sí' ngạ Yan'anj
xạnga'. Nị huin sí' Yan'anj.
2 Nị nuguan' daj nne asij sini yạn ngạ Yan'anj.
3 Nị ga'nin' Yan'anj xạnga' sun sisị guị'yaj nuguan' daj daran' ni rasụn
mán. Nị sisị nitaj nuguan' daj, nị ạ 'ngọ rasụn sị ga'ue guịman mánj.
4 Nị nuguan' daj gui'yaj sisị gạhuin nị'na' ni rasụn. Nị xi'í si hua nị'na'
né', gui'yaj nuguan' daj, nị xiguịn mán né'.
5 Nị yan'ạn daj huin si xiguịn rian rụmi' mán né'. Nị rian rụmi' daj nun
gạ'ue guịna'aj yan'ạn da mánj.
6 Nị ga'níj Yan'anj gạ'na' 'ngọ tsínj gụ'naj Juan.
7 Nị ga'nạ' sí' gahuin sí' 'ngọ tsínj nata' xi'í yan'ạn daj. Ngaa nị gụxuman
ruhua daran' ni ngüị nị'yaj ni sij yan'ạn daj xi'í nuguan' nata' sí' huin
ruhua sí' nạta' sí' gụnun ni ngüị.
8 Sé Juan huin yan'ạn xiguịn da mánj. Sanị maan si ga'nạ' sij gahuin sij
tsínj nata' xi'í yan'ạn daj.
9 Nị yan'ạn daj huin yan'ạn xạnga'. Nị ga'nạ' yan'ạn daj xiguịn rian
daran' ni ngüị mán chruhua xungüị nan anj.
10 Nị tsínj huin yan'ạn daj gane chruhua xungüị. Nị nụnj si gui'yaj sij
xungüị nan, sanị nun nạni'i ni ngüị sij mánj.
11 Nị ga'nạ' sij rian mạn ni dugüi' sij, sanị nun nahuin ra'a ni sí' sij mánj.
12 Sanị daran' ni ngüị nahuin ra'a sij, nị gụxuman ruhua ni sí' nị'yaj ni
sí' si-xugui sij, ni riqui sij sisi gạhuin ni sí' da'níj man'an Yan'anj xạnga'.
13 Nị sé tun man'an nni ni sí' ngạ chrej ni sí' ga'nga ni sí' mánj. Nị sé
xi'í si huin ruhua 'ngọ tsínj, nị ga'nga ni sí' mánj. Sanị Yan'anj gui'yaj sisị
gạhuin ni sí' da'níj man'an Yan'anj anj.
14 Nị nuguan' daj gahuin 'ngọ tsínj gane scanij né'. (Nị guini'i ni únj sisị
hua 'ueé nịn' ruhua sij nej. Daj si urin sij huin da'níj chrej sij.) Nị ducu
gui'yaj sij sinduj rian xi'í né'. Nị nịnanj nuguan' xạnga' ga'mi sij nej.
15 Nị ga'mi sạ' Juan rian ni ngüị xi'í sij. Nị nucuaj ga'mi sí'. Nị gataj sí':
—Hua gataj snan'ān gunun a ni é rẹ' sisị tsínj 'nạ' da rucūj, nị gahuin
achij sij rian man'ānj. Daj si asij achin ga'nga man'ānj, nị hua gane sij aj.
—Daj gataj Juan gunun ni ngüị.
16 Nịnanj nuguan' sạ' nicaj sij ga'nạ' sij. Nị nicọ' huaj 'yaj sij sinduj rian
daran' né'.
17 Nị ga'ui' Moisés si-ley Yan'anj rian ni ngüị. Sanị ga'nạ' Jesucristo
digyán sí' rian né' dạj huin sinduj 'yaj Yan'anj ngạ né'. Nị digyán sí' rian
né' dạj hua nuguan' xạnga' nej.
18 Nị ạ 'ngọ ni ngüị nun guịni'i Yan'anj mánj. Nị nne nụguan'an nụngüej
chrej Jesús huin Yan'anj. Nị Jesús huin urin da'níj Yan'anj. Nị hué Jesús
huin si digyán rian né' dạj hua Yan'anj guịni'i né'.

Testimonio de Juan el Bautista

19 Nḭ ga'níj ni tsínj israelita nne xuman' Jerusalén gǫ'ngo chrej ngą
gǫ'ngo ni tsínj levita gąn'anj ni sí' rian Juan. Nḭ gachínj snan'anj ni sí'
sij. Nḭ gataj ni sí':
—Nḭ ụn tsínj huín rẹ'. —Daj gataj ni sí'.
Nḭ ga'mi Juan ni nuguan' nan rian ni sí'.
20 Nḭ nun gątaj sij sisḭ Cristo huin sij. Sanḭ gataj yya sij:
—Sēj huin Cristo mánj. —Daj gataj Juan gunun ni tsínj daj.
21 Ngaa nḭ nachínj snan'anj ni tsínj daj sij. Nḭ gataj ni sij:
—Ngaa nḭ hué rẹ' huin tsínj gụ'naj Elías ní'. —Daj gataj ni sij.
—Sēj huin mánj. —Gataj Juan.
—Hué rẹ' huin tsínj gą'na' gą'mi si-nụguan' Yan'anj ní'. —Gataj ni sij.
—Sēj huin mánj. —Gataj Juan.
22 Ngaa nḭ:
—Nḭ ụn tsínj huin yyá rẹ' únj. Daj si hua niąn nąta' ni únj gụnun ni tsínj
ga'níj gą'na' ni únj rián rẹ' aj. Nḭ ụn sin huin atáj rẹ' xi'í man'án rẹ' únj.
—Daj gataj ni sij gunun Juan.
23 Ngaa nḭ gataj Juan gunun ni sij:
—Huēj huin tsínj a'mi nucuaj quij qui'yanj nąco. Nḭ ataj man'ānj gụnun
ni ngüḭ: "Nągui'yaj nḭca á rẹ' niman án rẹ' xi'í si gą'na' Señor rian án rẹ'."
Daj si da'nga' daj gataj Isaías, tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asḭj ná. —Daj
gataj Juan gunun ni tsínj daj.
24 Nḭ da'aj ni tsínj gan'anj gą'mi ngą Juan huin tsínj fariseo.
25 Nḭ nachínj snan'anj ni sí' Juan. Nḭ gataj ni sí':
—Sé rẹ' huin Cristo. Nḭ sé rẹ' huin Elías. Nḭ sé rẹ' huin tsínj gą'na' gą'mi
si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ. Ngaa nḭ ụn sin huin nḭ duguata' nneé rẹ'
ni ngüḭ únj. —Daj gataj ni tsínj daj gunun Juan.
26 Ngaa nḭ gataj Juan gunun ni sij:
—Duguata' nnee man'ānj ni ngüḭ ngą nnee. Sanḭ scanij ni é rẹ' niquin'
'ngǫ tsínj nun ni'i ni é rẹ' mánj.
27 Nḭ hué sij huin tsínj 'ną' da rucūj. Sanḭ huin achij sij daj ngą man'ānj.
Nḭ xi'í si huin achij sij, nḭ nąʼaj yānj gụjrīj dacánj sij ngaa nḭnaj sij. —Daj
gataj Juan gunun ni sij.
28 Nḭ hué nan gahuin anéj chrej xinéj nnee gụ'naj Jordán rian gụ'naj
Betábara. Daj si hué yu'uj daj duguata' nnee Juan ni ngüḭ.

El Cordero de Dios

29 Hué dan nḭ ango güi guini'i Juan sisḭ ga'nąʼ Jesús rian sij. Nḭ gataj
Juan:
—Nḭ'yaj á rẹ'. Hué tsínj nan huin xachij 'nḭj 'nąʼ rian Yan'anj sisḭ gą'ne
sij gaquin' da'ui ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ.
30 Nḭ ga'mī xi'í tsínj nan. Nḭ gatā gunun ni é rẹ': "Da rucūj, nḭ gą'na' 'ngǫ
tsínj huin achij daj ngą man'ānj. Daj si hua nne sij asḭj ngaa achin ga'ngā.
31 Nḭ nun gụjni'īnj ụn tsínj huin sij. Sanḭ ga'nāj dụguata' nnēj ni ngüḭ
sisḭ gụjni'i ni ngüḭ israelita dąj hua sij." —Daj gataj Juan gunun ni sij.
32 Nḭ gataj rụhua' yún Juan xi'í si guini'i sij:
—Nḭ guini'īnj sisḭ 'nąʼ guinij Espíritu Santo xata'. Nḭ dąj rún' hua 'ngǫ
xu'mąn hua-á' guinij-í' rian Jesús. Nḭ gunáj-á' ngą sij.
33 Nḭ nun gụjni'īnj ụn tsínj huin sij. Sanḭ si ga'níj yūnj dụguata' nnēj ni
ngüḭ, nḭ gataj sij gunūnj: "Ngaa gụjni'í rẹ' 'nąʼ gụjnij Espíritu Santo gụna

ngą 'ngǫ tsínj daj, nį hué sij guį'yaj si gą'na' Espíritu Santo rian ni ngüį aj.” Daj gataj Yan'anj gunūnj.
34 Nį hua guini'i yyāj sisį guinij Espíritu Santo chrą sij. Nį huēj huin testigo sisį hué xąnga' sij huin da'níj Yan'anj anj.

Los primeros discípulos

35 Nį ango güi nį niquin' rụhua' yún Juan yu'uj daj ngą hụij tsínj nico' sij.
36 Nį ngaa guini'i Juan gachin Jesús, nį gataj sij:
—Nį'yaj nụngüej é rę'. Hué tsínj daj huin xachij 'nįj 'ną' rian Yan'anj anj. —Daj gataj Juan.
37 Nį ngaa gunun nụngüej tsínj nico' Juan si gataj sí', nį guinico' nụngüej sij Jesús.
38 Ngaa nį nanicąj Jesús. Nį ngaa guini'i sij sisį nico' nụngüej sí' man'an sij, nį gataj sij:
—Nį ụn sin nano' nụngüej é rę' únj. —Gataj Jesús.
Ngaa nį gataj nụngüej sij:
—Rabí, nį ą nné rę' únj. —Gataj nụngüej sij.
(Nį nuguan' Rabí huin ruhuaj gata, Maestro.)
39 Ngaa nį gataj Jesús:
—Gụn' guįni'yaj nụngüej é rę' aj. —Gataj Jesús.
Ngaa nį gan'anj nį'yaj nụngüej sij rian nne Jesús. Nį gunáj nụngüej sij ngą sí' güi daj. Daj si guisíj ga' gąn'anj di'nį.
40 Nį tsínj gụ'naj Andrés huin 'ngǫ tsínj gunun si gataj Juan. Nį hué sij huin si guinico' Jesús. Nį Andrés huin jnánj Simón Pedro.
41 Ngaa nį hua sini nari' Andrés jnánj sij Simón. Nį gataj sij:
—Hua nari' únj Mesías. —Daj gataj Andrés.
(Nį nuguan' Mesías huin ruhuaj gata, Cristo.)
42 Ngaa nį nicaj Andrés jnánj sij gan'anj sij rian nne Jesús. Nį ngaa guini'i Jesús, nį gataj sí':
—Tsínj gụ'naj Simón huín rę'. Nį da'níj Jonás huín rę' nej. Sanį gụ'naj rę' Cefas. —Daj gataj Jesús.
(Nį nuguan' Cefas huin ruhuaj gata, Pedro.)

Jesús llama a Felipe y a Natanael

43 Ango güi nį huin ruhua Jesús gąn'anj sij estado Galilea. Nį nari' sij Felipe. Nį gataj sij gunun sí':
—Guįnicó' rę' man'ānj gụn'. —Daj gataj Jesús gunun Felipe.
44 Nį 'ną' Felipe xuman' Betsaida rian huin xánj Andrés ngą Pedro nej.
45 Ngaa nį nari' Felipe tsínj gụ'naj Natanael. Nį gataj Felipe gunun sí':
—Hua nari' únj tsínj xį'i garun Moisés rian si-ley Yan'anj asįj ná. Nį hué daj garun ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asįj ná xi'í tsínj daj nej. Nį hué tsínj daj huin Jesús da'níj José huin tsínj 'ną' xuman' Nazaret. —Daj gataj Felipe gunun Natanael.
46 Ngaa nį gataj Natanael:
—Nitaj tsínj są' 'ną' xuman' Nazaret mánj. —Gataj Natanael.
Ngaa nį:
—Gụn' guįni'í rę' aj. —Gataj Felipe.
47 Nį ngaa guini'i Jesús gahuin nįchrun' Natanael, nį gataj sí':
—Nan 'ną' 'ngǫ tsínj xąnga' yya huin tsínj israelita. Nį nitaj tsínj digya' yun'unj huin sij mánj. —Daj gataj Jesús.

48 Ngaa nḭ gataj Natanael gunun Jesús:
—Dąj huin guini'í rę' man'ānj únj. —Gataj Natanael gunun Jesús.
Nḭ gataj Jesús:
—Asḭj achin gąquinj Felipe gą'na' rę' riānj, nḭ guini'īnj ngaa nné rę' riqui chrun ayu higo aj. —Daj gataj Jesús.
49 Ngaa nḭ gataj Natanael:
—Rabí, hué rę' huin da'níj Yan'anj. Nḭ hué rę' huin si-rey ni ngüḭ israelita nej. —Daj gataj Natanael.
50 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun Natanael:
—Xuman ruhuá rę' ni'yáj rę' yūnj urin si gatā gunún rę' sisḭ guini'īnj nné rę' riqui chrun ayu higo ní'. Sanḭ guḭni'í rę' si są' nico daj ngą si są' nan anj. —Daj gataj Jesús.
51 Nḭ gataj rụhua' yún Jesús gunun sij:
—Xąnga' atā gụnun rę' sisḭ guḭni'i a ni é rę' sisḭ nąxi'ni man'an xata'. Nḭ gąhui si-ángel Yan'anj. Nḭ nąnij-í' riānj huīnj da'níj ni ngüḭ. —Daj gataj Jesús.

2

Las bodas de Caná

1 Nḭ ngaa guisíj gachin huą'nij güi, nḭ huin 'ngọ gui'yanj nara'a ni ngüḭ xuman' Caná huin xuman' ngaj estado Galilea. Nḭ gan'anj nni Jesús gui'yanj daj.
2 Nḭ gaquínj ni sij gąn'anj Jesús ngą ni tsínj nico' sí' gui'yanj da nej.
3 Nḭ ngaa ganahuij vino, nḭ gataj nni Jesús gunun sí':
—Nitaj nnee vino rian ni sij gą mánj. —Daj gataj unj.
4 Ngaa nḭ gataj Jesús rian nni sij:
—Nḭ ụn sin huin nḭ ga'mí rę' daj riānj únj. Achin guḭsij güi gąxi'i si-sūnj anj. —Daj gataj Jesús.
5 Ngaa nḭ gataj ún' rian ni tsínj mąn 'yaj sun daj:
—Guḭ'yaj á rę' daran' si gątaj sij rian án rę' aj. —Daj gataj nni Jesús gunun ni sij.
6 Nḭ nne huątan' gucuaj yej arasụn ni tsínj israelita sisḭ guḭman nnee chruhua-á' nanią' ni sij dąj rún' ataj si-dụcuanj Moisés. Nḭ da' gọ'ngo gucuaj nicaj gąn'anj xia lichru nnee aj.
7 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni tsínj mąn 'yaj sun daj:
—Gąra á rę' nnee chruhua ni gucuaj nan anj. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nḭ 'ngọ gara nịn' rian ni gucuaj, gui'yaj ni sij.
8 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Yyąj nḭ guḭri a ni é rę' dọj nnee gą'ui' a ni é rę' rian tsínj a'nin' xi'í gui'yanj. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nḭ da'nga' daj gui'yaj ni sij.
9 Nḭ tsínj daj go'o dọj. Nḭ xacaj cuenta du'ua sij sisḭ hua są' nnee ganahuin vino daj. Sanḭ nun ni'i sij nḭ ą 'ną' aj. Urin ni tsínj mąn 'yaj sun ni'i. Daj si hué ni sij huin ni tsínj ri nnee daj. Asíj nḭ gaquínj tsínj a'nin' rian gui'yanj daj gą'na' tsínj xacaj yun'unj xąna.
10 Nḭ gataj sij gunun sí':
—Daran' ni ngüḭ a'ui' sini vino są'. Nḭ ngaa go'o nico ni tsínj 'ną' gui'yanj, nḭ a'ui' ni sij vino nitaj si hua są'. Sanḭ sọ' nara są' vino są' da yyąj aj. —Daj gataj tsínj daj.

11 Nḭ hué daj gaxḭ'i Jesús gui'yaj sij si sạ' nico xuman' Caná xuman' ngaj
estado Galilea. Xi'í daj nḭ xacaj ni ngüḭ cuenta sisḭ tsínj sạ' nḭn' ruhua huin
Jesús. Nḭ guxuman ruhua ni tsínj nico' sij guini'i ni sí' sij.
12 Asíj nḭ gan'anj Jesús xuman' Capernaum. Nḭ gan'anj nni sij nej, ni
jnánj sij nej, ni tsínj nico' sij nej. Nḭ dọj güi guimán ni sij yu'uj daj.

Jesús purifica el templo

13 Nḭ ngaa gahuin nḭchrun' gạhuin gui'yanj pascua, gui'yaj ni tsínj
israelita, ngaa nḭ gahui Jesús gan'anj sij xuman' Jerusalén.
14 Nḭ chruhua nuhui nico, nḭ nari' Jesús ni tsínj mán du'uej sicuj ngạ
xachij nej, xu'mạn nej. Nḭ nari' sij ni tsínj naduna san'anj nne ni sí' 'yaj
sun ni sí'.
15 Ngaa nḭ gui'yaj Jesús 'ngọ xuguati. Nḭ guiri sij daran' ni sí' nẹ' chrej xẹ'
nuhui daj ngạ ni xachij nej, ni sicuj nej. Nḭ gayu si-san'anj ni tsínj naduna
san'anj, gui'yaj sij. Nḭ guru nḭtu sij ni mesa si'yaj ni sí'.
16 Nḭ gataj sij gunun ni tsínj du'uej xu'mạn:
—Gụxun a ni é rẹ' si mạn nan. Sḭ gui'yaj á rẹ' yu'uẹ ducuá chrē mánj.
—Daj gataj Jesús gunun ni tsínj daj.
17 Ngaa nḭ nanun ruhua ni tsínj nico' Jesús si garun ni tsínj ga'mi si-
nụguan' Yan'anj asḭj ná. Nḭ gataj ni sí': "Ducu huin ruhuāj si gạ sạ' ducuá
rẹ'." Daj garun 'ngọ tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asḭj ná.
18 Nḭ ngaa guini'i ni tsínj israelita si gui'yaj Jesús, nḭ nachínj snan'anj ni
sí' sij. Nḭ gataj ni sí':
—Dạj hua da'nga' dḭgyán rẹ' rian ni únj guḭni'i únj sisḭ hua si-chréj rẹ'
gui'yáj rẹ' da únj. —Daj gataj ni sij.
19 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Dụguane ni é rẹ' nuhui nan, nḭ chrạ huạ'nij güi, nḭ nạgui'yaj nạca
rụhua' yūnj. —Gataj Jesús gunun ni sij.
20 Ngaa nḭ gataj ni tsínj israelita:
—Síj huḭj xia huạtan' yya yo' gui'yaj sun ni sij nuhui nan. Nḭ asạ' gạ'ue
nạgui'yáj rẹ' nuhui nan chrạ huạ'nij güi, ruhuá rẹ' únj. —Daj gataj ni sij
gunun Jesús.
21 Sanḭ ga'mi Jesús xi'í nneẹ cúj man'an sij sisḭ hué-é' huin ducuá Yan'anj,
ataj sij.
22 Xi'í daj nḭ ngaa ganá'nij Jesús scanij ni níman, nḭ gananun ruhua
ni tsínj nico' sij sisḭ da'nga' daj ga'mi sij. Ngaa nḭ guxuman ruhua ni sij
nuguan' ataj si-nụguan' Yan'anj. Nḭ guxuman ruhua ni sij nuguan' ga'mi
Jesús nej.

Jesús conoce a todos los hombres

23 Nḭ ngaa gane Jesús xuman' Jerusalén gahuin gui'yanj pascua, nḭ nico
ni ngüḭ guxuman ruhua ni'yaj man'an sij ngaa guini'i ni sí' si sạ' gui'yaj
sij.
24 Sanḭ nun gạ'uej ruhua Jesús guḭnicaj dugüi' sij ngạ ni sí' xi'í si hua ni'i
sij dạj hua niman ni sí'.
25 Nḭ nitaj si nana'ui' sij gọ'ngo ni tsínj gạtaj rian sij dạj hua niman ni
ngüḭ mánj. Daj si hua ni'i sij dạj hua niman ni ngüḭ aj.

3

Jesús y Nicodemo

1 Nḭ hua 'ngǫ tsínj fariseo gṵ'naj Nicodemo huin sí' 'ngǫ tsínj huin achij
rian ni tsínj israelita.
2 Hué dan nḭ nẹ' nḭ, nḭ ga'nạ' Nicodemo rian Jesús. Nḭ gataj sij:
—Maestro, ni'i ni únj sisḭ ga'níj Yan'anj ga'nạ' rẹ' digyán rẹ' rian ni ngüḭ.
Daj si nḭ ạ 'ngǫ tsínj sḭ ga'ue gạhuin nucuaj guḭ'yaj sạ' dạj rún' 'yáj rẹ' sisḭ
nitaj Yan'anj chracuij sij mánj. —Daj gataj Nicodemo gunun Jesús.
3 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun sí':
—Xạnga' yya atā gṵnun rẹ' sisḭ tsínj sḭ ga'nga nạca rṵhua' yún, nḭ sḭ
ga'ue gạhuin nucuaj sij guḭni'i sij rian nicaj sun Yan'anj mánj. —Daj gataj
Jesús.
4 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Nicodemo Jesús. Nḭ gataj sij:
—Sanḭ dạj gạ'ue guḭ'yaj 'ngǫ tsínj achij nạnicaj rṵhua' yún sij gạ'nga
nạca sij únj. Asạ' gạ'ue nạtu rṵhua' yún sij riqui nni sij, nḭ gạ'nga rṵhua'
yún sij únj. —Gataj Nicodemo.
5 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Xạnga' atā gṵnun rẹ' sisḭ sḭ ga'nga 'ngǫ tsínj daj, guḭ'yaj nnee ngạ
Espíritu Santo, nḭ sḭ ga'ue gạtu sij rian nicaj sun Yan'anj mánj.
6 Ga'nga né' ngạ nneẹ cúj né', gui'yaj nni né' ngạ chrej né'. Sanḭ sisḭ
gạ'nga né', guḭ'yaj Espíritu Santo, nḭ hua nḭ'na' niman né'.
7 Sḭ garáj yan'anj ruhuá rẹ' si gatā gunún rẹ': “Hua niạn gạ'nga nạca
rṵhua' yún a ni é rẹ'.” Daj gatā gunún rẹ'.
8 Nḭ a'ui' nanẹ niaj diaj. Nḭ nṵnj si unún rẹ' a'ui' nanẹ, sanḭ nun ni'í rẹ'
nḭ ạ 'naj nḭ ạ huan'an mánj. Nḭ hué daj huin ngạ daran' ni ngüḭ gạ'nga
nạca rṵhua' yún, gui'yaj Espíritu Santo aj. —Daj gataj Jesús.
9 Ngaa nḭ:
—Asạ' gạ'ue gạhuin nan únj. —Gataj Nicodemo.
10 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Hué rẹ' huin tsínj digyán rian ni tsínj israelita, nḭ ṵn sin huin nḭ nunún
rẹ' nuguan' nan únj.
11 Xạnga' atā gṵnun rẹ' sisḭ a'mi ni únj nuguan' ni'i ni únj. Nḭ hué ni
únj nata' rian ni ngüḭ xi'í si guini'i únj nej. Sanḭ nun xṵman ruhua ni é rẹ'
nuguan' a'mi ni únj mánj.
12 Nḭ sisḭ nun xṵman ruhua á rẹ' ngaa a'mī xi'í ni nuguan' hua chruhua
xungüḭ nan, nḭ dạj gạ'ue gṵxuman ruhua ni é rẹ' ngaa gạ'mī xi'í ni nuguan'
'nạ' xata' únj.
13 Nḭ ạ 'ngǫ ni tsínj nun gahui gan'anj xata'. Urīnj huin tsínj gane xata'.
Nḭ nanij man'ānj xata' ga'nāj chruhua xungüḭ nan huīnj da'níj ni ngüḭ. Nḭ
xānj huin xata' nej.
14 Nḭ dạj rún' gui'yaj tsínj gṵ'naj Moisés doco' sí' xucuáj chrạ chrun quij
qui'yanj nạco, nḭ hué daj hua niạn guḭ'yaj ni sij dǫco' ni sij man'ānj chrạ
'ngǫ chrun huīnj da'níj ni ngüḭ.
15 Ngaa nḭ daran' ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj man'ānj, nḭ gạne nḭganj
ni sij ngạ Yan'anj. Nḭ sḭ gan'anj ni'ya ni sij mánj. —Daj gataj Jesús gunun
tsínj gṵ'naj Nicodemo.

De tal manera amó Dios al mundo

16 Nḭ gataj rṵhua' yún Jesús gunun Nicodemo:
—Hué dan nḭ ducu gahuin 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya ni ngüḭ mạn chruhua
xungüḭ. Ngaa nḭ riqui Yan'anj urin da'ni ga'nạ' sí' chruhua xungüḭ nan.

Ngaa nḭ daran' ni ngüḭ guxuman ruhua ni'yaj da'níj Yan'anj, nḭ sḭ ga ni'ya ni sij mánj. Sanḭ gạne nḭganj ni sij ngạ Yan'anj.
17 Daj si nun gạ'nij Yan'anj da'ni ga'nạ' chruhua xungüḭ sisḭ gụta' sij gaquin' xiráj ni ngüḭ mánj. Sanḭ ga'nạ' sí' si nạcaj sí' ni ngüḭ aj.
18 Nḭ ngüḭ guxuman ruhua ni'yaj da'níj Yan'anj, nḭ nitaj castigo gạhuin ni sij mánj. Sanḭ ni ngüḭ nun xụman ruhua nḭ'yaj sí', nḭ hua gahuin ni sij castigo, gui'yaj Yan'anj xi'í si nun xụman ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij tsínj huin urin da'níj Yan'anj.
19 ’Nḭ ni ngüḭ nun xụman ruhua daj, nḭ gạhuin ni sij castigo xi'í nuguan' nan: Ngaa ga'nạ' yan'ạn huin man'ānj guixiguḭn chruhua xungüḭ, nḭ garan' ruhua ni sij gạche ni sij rian rụmi'. Nḭ nun gạran' ruhua ni sij gạhuin nḭchrun' ni sij rian yan'ạn xiguḭn daj. Daj si quij 'yaj ni sij.
20 Hué dan nḭ daran' ni ngüḭ 'yaj quij, nḭ nun huin xạn' ruhua ni sij ni'yaj ni sij yan'ạn xiguḭn daj. Nḭ nun gạhuin nḭchrun' ni sij rian yan'ạn si na'uej ruhua ni sij gụrugüi' si quij 'yaj ni sij mánj.
21 Sanḭ ni ngüḭ 'yaj xạnga', nḭ huin nḭchrun' ni sij rian yan'ạn xiguḭn daj. Ngaa nḭ rugüi' si 'yaj sạ' ni sij. Ngaa nḭ xacaj ango ni ngüḭ cuenta sisḭ 'yaj sạ' ni sij, 'yaj Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús.

El amigo del esposo

22 Da' síj nḭ gan'anj Jesús ngạ ni tsínj nico' sij estado Judea. Nḭ gane ni sij ngạ ni tsínj mán yu'uj daj. Nḭ duguata' nnee ni sij ni ngüḭ daj.
23 Nḭ hué daj duguata' nnee Juan ni ngüḭ xuman' Enón. Nḭ nḭchrun' ngaj xuman' Esrón ngạ xuman' Salim. Nḭ hua nico nnee yu'uj daj. Nḭ huaj ni ngüḭ gata' nnee ni sij.
24 Nḭ hué nan gahuin ngaa nun huin gahuin garij ni sij Juan ducuagạ'.
25 Hué dan nḭ gaxḭ'i ga'mi guitsi gọ'ngo ni tsínj nico' Juan ngạ ni tsínj israelita xi'í dạj gạhuin sạ' ni ngüḭ rian Yan'anj.
26 Ngaa nḭ ga'nạ' ni sij rian man'an Juan. Nḭ gataj ni sij:
—Rabí, nḭ'yaj rẹ' sisḭ tsínj gachéj ngạ rẹ' anéj chrej xinéj gụ'naj Jordán, huin tsínj xḭ'i ga'mí rẹ' cuanj. Nḭ yyạj nḭ ata' nnee sij ni ngüḭ. Nḭ huaj daran' ni ngüḭ rian sij. —Daj gataj ni sij gunun Juan.
27 Ngaa nḭ gataj Juan:
—Nḭ ạ 'ngọ tsínj sḭ ga'ue nạhuin ra'a 'ngọ rasụn sisḭ nitaj riqui Yan'anj mánj.
28 Hua gunun a ni é rẹ' nuguan' gatā gunun a ni é rẹ': Sēj huin Cristo mánj. Sanḭ ga'níj Yan'anj gạ'na' sinīj rian sí'.
29 Nḭ ngaa huin 'ngọ gui'yanj xacaj 'ngọ tsínj daj 'ngọ yun'unj xạna, nḭ hué sí' gahuin nicạ ún'. Nḭ niquin' 'ngọ tsínj nicaj dugüi' ngạ tsínj xacaj yun'unj xạna daj. Nḭ ducu huin niạ' ruhua sí' ngaa gunun sí' ga'mi tsínj xạcaj yun'unj xạna daj. Nḭ dạj rún' 'yaj tsínj niquin' ngạ dugüi' sí', nḭ da'nga' daj 'yaj man'ānj nej. Nḭ huin niạ' ruhuāj xi'í Cristo.
30 Nḭ hua niạn si gạhuin achij Cristo. Sanḭ man'ānj gụna guḭnico' nẹ' rụcu nánj. —Daj gataj Juan gunun ni sij.

El que viene de arriba

31 Nḭ gataj rụhua' yún Juan gunun ni sij:
—Tsínj 'nạ' xata', nḭ huin rian sij rian daran' rasụn. Nḭ tsínj 'nạ' chruhua xungüḭ, nḭ nḭnanj a'mi sij nuguan' mạn chruhua xungüḭ xi'í si ga'nga sij xungüḭ nan. Sanḭ tsínj 'nạ' xata', nḭ huin achij sij rian daran' anj.

32 Nḭ a'mi sij xi'í nuguan' guini'i sij ngą nuguan' gunun sij xata'. Sanḭ
na'ue gṵxuman ruhua ni ngüḭ si ataj sij mánj.
33 Sanḭ tsínj guxuman ruhua si-nṵguan' sij, nḭ ataj sí' sisḭ xąnga' si-
nṵguan' Yan'anj.
34 Tsínj ga'níj Yan'anj gą'na', nḭ a'mi sij si-nṵguan' Yan'anj. Daj si a'ui'
'ueé Yan'anj Espíritu Santo rian sij.
35 Nḭ 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya da'ni. Nḭ naga'ui' Yan'anj daran' rasṵn rian
da'ni nej.
36 Nḭ ngüḭ guxuman ruhua ni'yaj da'níj Yan'anj, nḭ gąne nḭganj ni sij ngą
Yan'anj. Sanḭ ni ngüḭ na'uej ruhua gṵnun si ataj da'níj Yan'anj, nḭ sḭ gane
ni sij ngą Yan'anj mánj. Sanḭ 'ngǫ ga'man ruhua Yan'anj ni'ya ni sij. —Daj
gataj Juan.

4

Jesús y la mujer samaritana

1 Hué dan nḭ xacaj Jesús cuenta sisḭ gunun ni tsínj fariseo sisḭ hua gahuin
nico ni ngüḭ nico' Jesús daj ngą Juan. Nḭ nico doj ni ngüḭ gata' nnee, gui'yaj
Jesús daj ngą Juan nej.
2 (Sanḭ sé Jesús huin si duguata' nnee ni ngüḭ mánj. Maan ni tsínj nico'
sij duguata' nnee ni ngüḭ aj.)
3 Nḭ ngaa xacaj Jesús cuenta sisḭ gunun ni tsínj fariseo nuguan' daj, nḭ
gahui sij estado Judea. Nḭ gachin sij gan'anj sij estado Galilea.
4 Sanḭ hua niąn si gąchin sij estado Samaria gąn'anj sij.
5 Nḭ guisíj sij 'ngǫ xuman' ngaj estado Samaria huin 'ngǫ xuman' gṵ'naj
Sicar. Nḭ nḭchrun' ngaj xuman' daj du'ua yo'ój ga'ui' tsínj gṵ'naj Jacob rian
da'níj sí' José ngaa ná.
6 Yu'uj daj nṵn 'ngǫ pozo nnee ganj Jacob ngaa ná. Nḭ guininaj Jesús
huaj sij chrej. Nḭ gan'anj gąne sij naránj ruhua sij du'ua pozo daj. Nḭ síj
gaxuj.
7 Ngaa nḭ ga'nąʼ 'ngǫ yun'unj xąna samaritana pozo daj guḭri ún' nnee.
Nḭ gataj Jesús rian ún':
—Rḭqui rę' dǫj nnee gǫ'ōj. —Daj gataj Jesús.
8 Nḭ hua gan'anj ni tsínj nico' Jesús gan'anj guḭran ni sí' si xą ni sij xuman'
daj.
9 Ngaa nḭ gataj yun'unj xąna samaritana daj gunun Jesús:
—Tsínj israelita huín rę'. Nḭ ṵn sin huin nḭ achínj rę' nnee gǫ'o rę' riānj
huīnj 'ngǫ yun'unj xąna samaritana únj. —Daj gataj ún' si nitaj si nicaj
dugüi' ni tsínj israelita ngą ni tsínj samaritana.
10 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Sisḭ xącaj rę' cuenta xi'í sinduj guḭ'yaj Yan'anj xi'í rę', nḭ sisḭ guḭni'í rę'
ṵn tsínj achínj nnee rián rę', ngaa nḭ gąchinj rę' nnee rian sij, nḭ rḭqui sij
nnee 'yaj si gą nḭ'na' nḭganj rę' ngą Yan'anj anj. —Gataj Jesús gunun ún'.
11 Ngaa nḭ gataj yun'unj xąna daj:
—Nḭ ą 'ngǫ rasṵn nitaj nicáj rę' guḭri rę' nnee mánj. Nḭ ducu gṵnun pozo
nan. Nḭ nḭ ą guḭri' rę' rḭqui rę' nnee 'yaj si gą nḭ'nāj nḭganj nej únj.
12 Nḭ xi né' Jacob duna pozo nan rian ni únj. Nḭ go'o ni dą'nij man'an sí'
nnee nṵn chruhua pozo nan ngą dán sí' xucu nej. Huin achíj rę' doj daj
ngą sí' ruhuá rę' ní'. —Daj gataj yun'unj xąna daj gunun Jesús.
13 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ún':

—Daran' ni ngüi̱ go̱'o nnee nu̱n chruhua pozo nan, sani̱ na̱go'o ru̱hua' yún ni sij nnee aj.
14 Sani̱ tsínj go̱'o nnee ga̱'ui' man'ānj, ni̱ nitaj a̱man na̱go'o sij nnee ga̱ mánj. Ni̱ da̱j rún' huin 'ngo̱ pozo rian nachi nita 'ueé nnee, ni̱ da'nga' daj ga̱huin chruhua niman 'ngo̱ tsínj go̱'o nnee ga̱'ui' man'ānj. Ni̱ ga̱ ni̱'na' ni̱ganj tsínj daj nga̱ Yan'anj, gui̱'yaj nnee daj. —Daj gataj Jesús.
15 Ngaa ni̱ gataj yun'unj xa̱na daj:
—Señor, ri̱qui re̱' nnee daj go̱'ōj. Ngaa ni̱ si̱ nago'o ru̱hua' yūnj ga̱ mánj. Ni̱ si̱ ga'na̱' gui̱ri ru̱hua' yūnj nnee pozo nan ga̱ mánj. —Gataj ún' gunun Jesús.
16 Ngaa ni̱ gataj Jesús:
—Güi̱j ga̱quinj nica̱ re̱', ni̱ ga̱'na' nu̱ngüej é re̱' nan. —Gataj Jesús gunun ún'.
17 Ngaa ni̱:
—Nitaj nicāj mánj. —Gataj ún'.
Ngaa ni̱ gataj Jesús:
—Dugu'na̱j ga'mí re̱' gatáj re̱' sisi̱ nitaj nica̱ re̱'.
18 Daj si síj u̱n'un' nica̱ re̱'. Ni̱ tsínj nne nga̱ re̱' acuan', ni̱ sé nica̱ re̱' huin mánj. Xa̱nga' yya a'mí re̱' aj. —Daj gataj Jesús.
19 Ngaa ni̱ gataj ún':
—Señor, xacaj cuentāj sisi̱ huín re̱' 'ngo̱ tsínj a'mi si-nu̱guan' Yan'anj anj.
20 Ni̱ xi ni únj ni nico' ni sí' Yan'anj xiráj quij nan. Sani̱ ataj á re̱' huin ni é re̱' ni tsínj israelita sisi̱ urin xuman' Jerusalén huin yu'uj ga̱'ue gui̱nico' né' Yan'anj, ataj á re̱'. —Gataj yun'unj xa̱na gunun Jesús.
21 Ngaa ni̱ gataj Jesús:
—Xica'uīj, gu̱xuman ruhuá re̱' nuguan' atā nan gu̱nun re̱'. Daj si hua 'ngo̱ güi, ni̱ si̱ gahui a ni é re̱' chra̱ quij nan gui̱nico' a ni é re̱' chrej né'. Ni̱ si̱ gan'anj án re̱' xuman' Jerusalén gui̱nico' a ni é re̱' chrej né' mánj.
22 Nun ni'i ni é re̱' da̱j hua Yan'anj nico' a ni é re̱' mánj. Sani̱ ni'i ni únj da̱j hua Yan'anj nico' ni únj. Daj si xi'í ni tsínj israelita 'na̱' na̱caj Yan'anj ni ngüi̱.
23 Sani̱ hua 'ngo̱ güi sisi̱ ni ngüi̱ nico' xa̱nga' Yan'anj, ni̱ gui̱nico' ni sij Yan'anj 'ngo̱ ducuánj na̱ca. Ni̱ yya̱j ni̱ ga̱xi'i ni ngüi̱ gui̱nico' xa̱nga' ni sij Yan'anj nga̱ niman ni sij. Daj si nana'ui' chrej né' Yan'anj sisi̱ da'nga' daj gui̱'yaj né' gui̱nico' né' Yan'anj.
24 Ni̱ u̱n yu'uj huaj né', ni̱ nne Yan'anj xa̱nga' yu'uj daj. Daj si da̱j rún' huin 'ngo̱ nane̱ sa̱' huin Yan'anj. Ni̱ ni ngüi̱ nico' Yan'anj, ni̱ hua nia̱n gui̱nico' xa̱nga' ni sij Yan'anj nga̱ niman ni sij. —Daj gataj Jesús gunun yun'unj xa̱na daj.
25 Ngaa ni̱ gataj yun'unj xa̱na daj:
—Ni'īnj sisi̱ ga̱'na' tsínj ga̱nacaj ni ngüi̱ huin tsínj gu̱'naj Cristo. Ni̱ ngaa ga̱'na' sí', ni̱ na̱ta' yya sí' daran' nuguan' rian né'. —Gataj ún'.
26 Ngaa ni̱:
—Hué man'ānj huin Cristo tsínj a'mi nga̱ re̱' nánj. —Gataj Jesús.
27 Ngaa ni̱ hora daj ni̱ guisíj ni tsínj nico' Jesús. Ni̱ gara yan'anj ruhua ni sij xi'í si a'mi Jesús nga̱ 'ngo̱ yun'unj xa̱na. Sani̱ ni̱ a̱ 'ngo̱ ni sij nun na̱chínj snan'anj u̱n sin xi̱'i ga'mi sí' nga̱ ún'.
28 Ngaa ni̱ duna yun'unj xa̱na daj si-siu̱ unj. Ni̱ gan'anj ga̱taj unj rian ni tsínj ma̱n xuman' daj:

29 —Gạn'anj né' nị̱ guị̱ni'i né' 'ngọ̱ tsínj gataj gunūnj daran' si gui'yā.
Cristo huin sij, ruhua á rẹ̱' ní'. —Daj gataj yun'unj xạ̱na daj.
30 Ngaa nị̱ gahui ni tsínj daj gan'anj nị̱'yaj ni sij rian nne Jesús.
31 Nị̱ ngaa achin guị̱sij ni sij, nị̱ gui'yaj fuerza ni tsínj nico' Jesús sisị̱ xạ̱
sí'. Nị̱ gataj ni sij gunun Jesús:
—Rabí, xạ̱ rẹ̱' aj. —Daj gataj ni sij.
32 Sanị̱ gataj Jesús gunun ni sij:
—Hua si xa riānj anj. Sanị̱ nun ni'i ni é rẹ̱' dạ̱j hua-á'. —Gataj Jesús.
33 Ngaa nị̱ gaxị̱'i ni tsínj nico' Jesús nachínj snan'anj ni sij dugüi' ni sij.
Nị̱ gataj ni sij:
—Hua 'ngọ̱ ngüị̱ ga'nạ̱' nicaj xa sij, ruhua á rẹ̱' ní'. —Daj gataj ni sij.
34 Sanị̱ gataj Jesús:
—Dạ̱j rún' chra xāj huin si guị̱'yā si huin ruhua si ga'níj ga'nāj. Nị̱ da'nga'
daj huin ruhuāj gạ̱nahuij si-sūnj, guị̱'yā aj.
35 Ataj ni é rẹ̱': “Achin yacuan'anj yahuị̱, ngaa ni gạ̱'nin' né' strigo.” Daj
ataj ni é rẹ̱'. Sanị̱ atā gụ̱nun a ni é rẹ̱' sisị̱ nạ̱chi nicaj á rẹ̱' rian án rẹ̱'
guị̱ni'yaj á rẹ̱' ni ngüị̱ sisị̱ dạ̱j rún' hua nnaạ̱ strigo hua ni ngüị̱. Daj si
guisíj gamij nnaạ̱ strigo gạ̱'nin' né'.
36 Tsínj ri nnaạ̱ strigo daj, nị̱ nạ̱huin ra'a sij du'uẹ̱ sij. Nị̱ nagui'yaj chre'
sij ni ngüị̱ gạ̱ne nị̱ganj ngạ̱ Yan'anj. Ngaa nị̱ uyan gạ̱huin niạ̱' ruhua tsínj
unụ̱n ngạ̱ tsínj a'nin' nej.
37 Xạ̱nga' si ataj ni ngüị̱: “Nị̱ni tsínj unụ̱n, nị̱ nị̱ni tsínj a'nin' nej.” Daj
ataj ni ngüị̱.
38 Nị̱ ga'nī gạ̱n'anj án rẹ̱' sisị̱ gạ̱'mi a ni é rẹ̱' nuguan' sạ̱' rian ni ngüị̱.
Sanị̱ ango ni tsínj hua gan'anj gui'yaj sun. Nị̱ rian gui'yaj sun nucuaj ni
sij, nị̱ ráj xinạ̱ ni ngüị̱ 'yaj si-nụ̱guan' ni é rẹ̱'. —Daj gataj Jesús gunun ni
tsínj nico' sij.
39 Nị̱ guxuman ruhua nico ni ngüị̱ mạ̱n xuman' Samaria ni'yaj ni sij Jesús
xi'í nuguan' nata' yun'unj xạ̱na daj rian ni sij. Daj si nata' unj rian ni sij:
“Gataj Jesús daran' si gui'yā.” Daj nata' unj rian ni sij.
40 Hué dan nị̱ guisíj ni tsínj samaritano rian nne Jesús. Nị̱ gachínj jni'yaj
ni sij rian sí' sisị̱ gụ̱na sí' ngạ̱ ni sij. Ngaa nị̱ gunáj sí' hụ̱j güi xuman' daj.
41 Nị̱ gahuin nico ni ngüị̱ guxuman ruhua gunun si-nụ̱guan' man'an
Jesús.
42 Nị̱ gataj ni sij gunun yun'unj xạ̱na daj:
—Sé urin si nata' man'án rẹ̱' rian ni únj 'yaj si guxuman ruhua ni únj
ni'yaj únj man'an sij mánj. Sanị̱ yyạ̱j nị̱ gunun ni únj si ga'mi sij. Nị̱ ni'i
ni únj sisị̱ hué sij huin Cristo tsínj guị̱'yaj gạ̱nani ni ngüị̱ mạ̱n chruhua
xungüị̱. —Daj gataj ni sij.

Jesús sana al hijo de un noble

43 Nị̱ ngaa guisíj hụ̱j güi, nị̱ gahui Jesús xuman' daj gan'anj sij estado
Galilea.
44 Daj si hua gataj Jesús sisị̱ nitaj si a'mi sạ̱' ni tsínj rian 'ngọ̱ tsínj a'mi
si-nụ̱guan' Yan'anj sisị̱ huin ni sij ni tsínj xạ̱nj mánj.
45 Nị̱ ngaa ga'nạ̱' Jesús estado Galilea, nị̱ nahuin ra'a sạ̱' ni tsínj mạ̱n
estado daj man'an sí' xi'í si guini'i ni sij si sạ̱' nico gui'yaj sí' xuman'
Jerusalén. Daj si gan'anj ni sij gui'yanj da nej.

46 Ngaa nḭ ga'nạ' rụhua' yún Jesús xuman' Caná huin xuman' ngaj estado
Galilea nej. Nḭ xuman' daj huin rian ganahuin nnee vino, gui'yaj sij aj. Nḭ
yu'uj daj nne 'ngọ tsínj nicaj sun rian rey. Nḭ a'nan' da'níj sno'o sij.
47 Nḭ ngaa gunun tsínj nicaj sun daj sisḭ gahui Jesús estado Judea ga'nạ'
sij estado Galilea, nḭ gan'anj sij rian nne Jesús. Nḭ ga'mi yaco sij rian sí' sisḭ
gạn'anj sí' ducuá sij. Ngaa nḭ jnạhuin da'níj sij, guḭ'yaj sí' si dọj nḭ gạhui'
da'níj sí', ataj sí'.
48 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Ngaa nun guḭni'i a ni é rẹ' si sạ' nico 'yā, nḭ nun gụxuman ruhua á rẹ'
nḭ'yaj á rẹ' yūnj mánj. —Daj gataj Jesús.
49 Sanḭ gataj tsínj nicaj sun daj:
—Señor, gạn'anj né' si ruhua gạhui' da'nī aj. —Daj gataj sij.
50 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Güiḭj nạn' ducuá rẹ' si nne nḭ'na' da'níj rẹ' nánj. —Daj gataj Jesús.
Nḭ guxuman ruhua tsínj daj nuguan' gataj Jesús rian sij. Nḭ nạn' sij
ducuá sij.
51 Nḭ ngaa huaj sij nasíj sij ducuá sij, nḭ gahui ni tsínj 'yaj sun rian sij.
Nḭ gataj ni sij:
—Nne nḭ'na' da'níj rẹ' nánj. —Daj gataj ni sij.
52 Ngaa nḭ nachínj snan'anj tsínj daj ụn hora gaxḭ'i nahuin da'níj sij.
Ngaa nḭ gataj ni sij:
—Ga' 'ngọ di'nḭ guqui ganiquin' gachi'. —Daj gataj ni sij.
53 Ngaa nḭ xacaj cuenta tsínj daj sisḭ hué guẹ hora daj huin si gataj Jesús
gunun sij sisḭ nne nḭ'na' da'níj sij. Ngaa nḭ guxuman ruhua ni dụcua sij
ni'yaj ni sij Jesús.
54 Nḭ hué nan guisíj huḭj si sạ' nico gui'yaj Jesús ngaa gahui sij estado
Judea gan'anj sij estado Galilea.

5

El paralítico de Betesda

1 Hué dan nḭ gahuin 'ngọ gui'yanj gui'yaj ni tsínj israelita. Ngaa nḭ gahui
Jesús gan'anj sij xuman' Jerusalén.
2 Nḭ Jerusalén nụn 'ngọ laguna le' gụ'naj Betesda snan'anj a'mi ni tsínj
israelita. Nḭ ngaj nḭchrun' laguna daj rian atúj ni xachij xuman' Jerusalén.
Nḭ hua ụn'un' corredo ganicạj laguna daj.
3 Nḭ yu'uj daj guimán nico ni ngüḭ duri ngạ ni ngüḭ yacuan nej, ni ngüḭ
nare' dacój nej. Nḭ ana'uij ni sij sisḭ guḭsiqui' nnee.
4 Daj si nanij 'ngọ ángel ga'níj Señor rian laguna daj. Nḭ disiqui' ángel
daj nnee. Sanḭ nun guḭni'i ni sij ụn hora gụxuman ángel. Nḭ ngaa guisiqui'
nnee daj, nḭ ụn tsínj gạtu sini yạn chruhua nnee, nḭ xi'nej xi'ḭ a'nan' sí'.
5 Nḭ ngaj 'ngọ tsínj du'ua nnee daj. Nḭ síj icọ xḭnun' huạ'nij yya yo' a'nan'
sij.
6 Nḭ ngaa guini'i Jesús sisḭ síj nico yo' ngaj sij a'nan' sij, ngaa nḭ nachínj
snan'anj sí' sij. Nḭ gataj sí':
—Ruhuá rẹ' nạhuin sạ' rẹ' ní'. —Daj gataj Jesús.
7 Ngaa nḭ gataj tsínj a'nan' daj:
—Señor, nitaj gạnicaj yūnj chruhua nnee ngaa siqui' nnee. Ngaa huin
ruhuāj gạtū chruhua nnee, nḭ hua sḭni ango ni sij huin yoọ atuj. —Daj
gataj tsínj daj.

8 Nị̱ gataj Jesús gunun sij:
—Nạchica nị̱ nạcaj rẹ' duhuéj rẹ'. Nị̱ gạche rẹ' aj. —Daj gataj Jesús.
9 Ngaa nị̱ 'ngọ hora ganahuin tsínj daj. Nị̱ nacaj sij duhuéj sij. Nị̱ gan'anj sij. Nị̱ güi naránj ruhua ni ngüị̱ huin.
10 Ngaa nị̱ gataj ni tsínj israelita rian tsínj nahuin sạ' daj:
—Yyạj huin güi naránj ruhua né'. Nitaj chrej hua si nicáj rẹ' duhuéj rẹ' gạn'anj rẹ' mánj. —Daj gataj ni sij.
11 Ngaa nị̱ gataj tsínj daj:
—Tsínj gui'yaj ganahuīnj gataj gunūnj: "Nạcaj rẹ' duhuéj rẹ', nị̱ gạche rẹ'." Gataj sij gunūnj. —Daj gataj tsínj daj gunun ni sí'.
12 Ngaa nị̱ nachínj snan'anj ni sí' sij. Nị̱ gataj ni sij:
—Nị̱ ụn tsínj gataj sisị̱ nạcaj rẹ' duhuéj rẹ', nị̱ gạche rẹ' únj. —Gataj ni sij.
13 Sanị̱ nun ni'i tsínj daj ụn tsínj gui'yaj nahuin sạ' sij. Daj si guxun Jesús man'an sí' scanij ni ngüị̱ mán yu'uj daj.
14 Da' síj da nari' Jesús tsínj daj nuhui nico. Nị̱ gataj Jesús:
—Nị̱'yaj rẹ'. Hua ganahuin sạ' yyá rẹ' aj. Nị̱ sị̱ nanicạj rẹ' guị̱'yaj rẹ' gaquin', sạ' nụn gạ'na' 'ngọ sayun nico doj rián rẹ' aj. —Daj gataj Jesús.
15 Ngaa nị̱ gan'anj tsínj daj. Nị̱ nata' sij rian ni tsínj israelita sisị̱ Jesús gui'yaj ganahuin sạ' sí'.
16 Xi'í daj nị̱ chran' yun'unj ni tsínj israelita Jesús. Nị̱ dạgahui' ni sij sí', ruhua ni sij. Daj si güi naránj ruhua ni ngüị̱ huin güi nahuin sạ' tsínj daj, gui'yaj Jesús.
17 Sanị̱ gataj Jesús gunun ni sij:
—Nị̱ hua guẹ 'yaj sun chrē. Nị̱ xi'í daj 'ngọ 'yaj sun man'ānj nej. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
18 Nị̱ xi'í 'ngọ dạj, nị̱ nạanj huin ruhua ni tsínj israelita dạgahui' ni sij Jesús. Daj si nun dagahuin sí' si gataj ni sij xi'í güi naránj ruhua ni ngüị̱. Nị̱ gataj Jesús sisị̱ Yan'anj huin chrej man'an sij nej. Nị̱ huin ruhuaj gata sisị̱ uyan huin man'an sij ngạ Yan'anj anj.

La autoridad del Hijo

19 Ngaa nị̱ gataj Jesús gunun ni sij:
—Xạnga' yya ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ': Na'ue guị̱'yā ni sun dạj rún' huin ruhua man'ānj. Maan si ni'īnj si 'yaj chrē. Nị̱ hué daj 'yā nej. Daj si huīnj da'níj Yan'anj. Nị̱ 'ngọ 'yaj nụngüej chrē únj daran' anj.
20 Nị̱ 'ị̱ ruhua chrē ni'ya-á' man'ānj xi'í si da'níj Yan'anj huīnj. Nị̱ digyán-án' daran' si 'yaj-á' riānj. Nị̱ gạra yan'anj ruhua á rẹ' guị̱'yaj ni ango si sạ' nico doj achin dị̱gyán Yan'anj riānj.
21 Nị̱ na'nij ni níman 'yaj chrē. Nị̱ dạj rún' hua nị̱'na' ni sij 'yaj chrē, nị̱ hué daj 'yā ngạ ni tsínj sisị̱ huin ruhuāj gạhuin nị̱'na' ni sij.
22 Nitaj si nagui'yaj yya Yan'anj si-gạquin' ni ngüị̱ mánj. Sanị̱ ga'nin' Yan'anj sun riānj sisị̱ huēj huin si nạgui'yaj yya ngạ si-gạquin' ni ngüị̱. Daj si man'ānj huin da'níj Yan'anj.
23 Ngaa nị̱ xi'í si huīnj da'níj Yan'anj, nị̱ guị̱nun yan'anj daran' ni ngüị̱ riānj dạj rún' nụn yan'anj ni sij rian man'an Yan'anj. Nị̱ daran' ni ngüị̱ na'uej ruhua guị̱nun yan'anj riānj, nị̱ nitaj si nụn yan'anj ni sij rian man'an Yan'anj nej. Nị̱ Yan'anj huin si ga'níj ga'nāj.
24 'Xạnga' ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ': Tsínj unun si-nụguan'ānj, nị̱ gụxuman ruhua sij nị̱'yaj sij tsínj ga'níj ga'nāj, ngaa nị̱ gạne nị̱ganj sij ngạ

Yan'anj. Nḭ nitaj castigo gąhuin sij, guḭ'yaj Yan'anj mánj. Daj si rún' huin níman huin sij si hua nḭ'na' niman sij, gui'yaj Yan'anj.
25 Xąnga' ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ': 'Ną' guḭsij güi ngaa gụnun ni níman si-nụguan'ānj huīnj da'níj Yan'anj. Nḭ yyąj guisíj güi daj. Nḭ ni ngüḭ gụnun si-nụguan'ānj, nḭ gą nḭ'na' niman ni sij.
26 Daj si dąj rún' hua nḭ'na' chrē, nḭ da'nga' daj riqui chrē sisḭ hua nḭ'na' man'ānj huīnj da'níj-í'.
27 Nḭ riqui Yan'anj si nągui'yaj yyāj ngą si-gąquin' ni ngüḭ xi'í si huīnj da'níj ni ngüḭ.
28 'Nḭ sḭ gara yan'anj ruhua á rẹ' xi'í nuguan' nan mánj. Daj si 'ną' guḭsij güi ngaa gụnun daran' ni níman ngaj riqui yu'uj si gą'mī.
29 Ngaa nḭ gąna'nij daran' ni ngüḭ gui'yaj są'. Nḭ gąne nḭganj ni sij ngą Yan'anj. Nḭ gąna'nij ni ngüḭ gui'yaj quij. Sanḭ gąhuin ni sí' castigo, guḭ'yaj Yan'anj.

Testigos de Cristo

30 'Nḭ na'ue gąhuin nucuaj guḭ'yā si aran' ruhuāj. Sanḭ dąj rún' a'nin' chrē sun riānj, nḭ da'nga' daj 'yaj yyāj rian ni ngüḭ. Nḭ hua nḭca yya 'yaj yyāj. Nḭ sé güenda man'ānj 'yaj yyāj rian ni ngüḭ. Sanḭ 'yaj yyāj dąj rún' aran' ruhua chrē huin si ga'níj ga'nāj chruhua xungüḭ aj.
31 'Sisḭ huēj huin testigo xi'í man'ānj, sanḭ nitaj si ní'yanj si-nụguan'ānj mánj.
32 Sanḭ hua ango si huin testigo xi'í man'ānj anj. Nḭ ni'īnj sisḭ a'mi xąnga' Yan'anj xi'īj.
33 'Ga'níj a ni é rẹ' ni tsínj gąn'anj nąchin' snan'anj Juan. Nḭ xąnga' huin si gataj sí'.
34 Nitaj si hua niąn si gą'mi są' ni ngüḭ xi'īj. Maan si atā nan rian án rẹ' xi'í si huin ruhuāj sisḭ gąnacaj Yan'anj a ni é rẹ'.
35 Nḭ dąj rún' hua 'ngọ yan'ąn xiguḭn są' rian ni ngüḭ, nḭ da'nga' daj rugüi' są' rian ni é rẹ', gui'yaj si-dụcuanj Juan. Nḭ dọj ni güi gahuin nią' ruhua ni é rẹ' ngą yan'ąn daj.
36 'Sanḭ hua ango nuguan' nico a'mi xi'īj daj ngą nuguan' ga'mi Juan. Daj si ga'nin' chrē sun riānj si guḭ'yā. Nḭ xi'í sun 'yā daj gą'ue xącaj á rẹ' cuenta sisḭ ga'níj chrē ga'nāj chruhua xungüḭ nan anj.
37 Nḭ man'an chrē huin testigo a'mi xi'īj. Sanḭ nitaj ąman gunun a ni é rẹ' si ga'mi chrē. Nḭ nitaj ąman guini'i a ni é rẹ' dąj hua chrē nej.
38 Nḭ nun gątu si-nụguan' chrē chruhua niman a ni é rẹ'. Daj si nun gụxuman ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' man'ānj huin tsínj ga'níj chrē ga'nąʼ.
39 Digui'yun 'ueé a ni é rẹ' si-nụguan' Yan'anj sisḭ gą'ue gąnari' a ni é rẹ' gąne nḭganj ni é rẹ' ngą Yan'anj anj. Sanḭ hué si-nụguan' Yan'anj daj huin si a'mi xi'īj.
40 Sanḭ na'uej ruhua á rẹ' gą'na' á rẹ' riānj sisḭ gąne nḭganj án rẹ' ngą Yan'anj, guḭ'yā mánj.
41 'Nitaj si nano'ōj si gą'mi są' ni ngüḭ xi'īj.
42 Sanḭ ni'īnj dąj hua ruhua ni é rẹ' sisḭ nitaj si 'ḭ ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Yan'anj mánj.
43 Ga'nāj rian án rẹ' ngą si-xugüi chrē. Sanḭ nun xụman ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' man'ānj. Sanḭ sisḭ hua ango tsínj gą'na' ngą si-xugüi man'an sij, ngaa nḭ gụxuman ruhua á rẹ' si gątaj tsínj daj.

44 Xi'í si huin ruhua á rẹ' gạ'mi 'ueé ni dugüi' a ni é rẹ' xi'í a ni é rẹ', nị
sị ga'ue gụxuman ruhua á rẹ' nị'yaj á rẹ' man'ānj. Sanị nun nahuij ruhua
á rẹ' si gạ'mi 'ueé Yan'anj xi'í a ni é rẹ' mánj. Nị nitaj ango Yan'anj mánj.
45 Sị gahuin ruhua á rẹ' sisị man'ānj huin si gạ'mi gaquin' rian chrē xi'í
a ni é rẹ' mánj. Sanị tsínj gụ'naj Moisés huin si gạ'mi gaquin' xi'í a ni é
rẹ'. Nị ana'uij a ni é rẹ' sisị gạhui sạ' á rẹ' rian Yan'anj, guị'yaj sí'.
46 Sisị guxuman ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Moisés, nị gụxuman ruhua á rẹ'
nị'yaj á rẹ' man'ānj nej. Daj si garun Moisés nuguan' rian yanj xi'īj.
47 Sanị sisị nun xụman ruhua á rẹ' si garun Moisés, nị asạ' gạ'ue
gụxuman ruhua á rẹ' si ataj si-nụguan'ānj únj. —Daj gataj Jesús gunun ni
tsínj huin achij rian ni tsínj israelita.

6

Alimentación de los cinco mil

1 Da' síj da nị gan'anj Jesús anéj chrej du'ua laguna xạchij gụ'naj Galilea.
Nị gụ'naj laguna daj Tiberias nej.
2 Nị nico ni ngüị guinico' gan'anj sij. Daj si guini'i ni sí' si sạ' nico gui'yaj
sij xi'í si ganahuin ni ngüị a'nan', gui'yaj sij.
3 Ngaa nị gahui Jesús chrạ 'ngọ quij gan'anj sij. Nị gan'anj gạne sij ngạ
ni tsínj nico' sij.
4 Nị hua gahuin nịchrun' gui'yanj pascua, gui'yaj ni tsínj israelita.
5 Ngaa nị guini'yaj Jesús sisị 'nạ' nico ni ngüị rian sij. Hué dan nị gataj
sij gunun tsínj gụ'naj Felipe:
—Nị ạ guịrun' chrachrúnj sisị xạ daran' ni ngüị nan, ruhuá rẹ' únj. —Daj
gataj Jesús.
6 Sanị maan si huin ruhua Jesús xạcaj sij cuenta dạj gạtaj Felipe. Daj si
ni'i sạ' man'an Jesús si guị'yaj sij.
7 Ngaa nị gataj Felipe:
—Sisị guịrun' huịj ciento denario chrachrúnj, sanị sị guisíj xạ daran' ni
ngüị nan dọj mánj. —Daj gataj Felipe gunun Jesús.
8 Nị niquin' 'ngọ tsínj nico' Jesús huin sí' jnánj Simón Pedro. Nị Andrés
gụ'naj sí'. Nị gataj sí' gunun Jesús:
9 —Nan niquin' 'ngọ tsin' sno'o nicaj ụn'un' guẹ chrachrúnj cebada ngạ
huịj xucuaj le. Sanị asạ' guịsij dọj nan xạ nico ni ngüị nan únj. —Daj gataj
sij gunun Jesús.
10 Ngaa nị gataj Jesús:
—Guị'yaj á rẹ' sisị gạne ni sij. —Daj gataj Jesús.
Nị mạn nịn' ruhua chin' yu'uj daj. Nị guisíj 'ngọ si ụn'un' mil ni tsínj
gan'anj guịman yu'uj daj.
11 Ngaa nị guida'a Jesús chrachrúnj daj. Nị naga'ui' sij si guruhua
Yan'anj. Ngaa nị da'nga' sij chrachrúnj daj rian ni tsínj nico' sij sisị nạga'ui'
ni sí' ra'a ni ngüị mán yu'uj daj. Nị hué daj gui'yaj sij ngạ xucuaj nej. Nị
xa ni sij dạj rún' garan' ruhua ni sij.
12 Nị ngaa guisíj gara ran riqui ni sij, nị gataj Jesús gunun ni tsínj nico'
sij:
—Nạran' ni é rẹ' ni chrachrúnj xitin' gunáj da sisị sị guere'ej aj. —Daj
gataj Jesús.
13 Ngaa nị naran' ni sij si gunáj daj. Ngaa nị gara xụhuij xuguti
chrachrúnj xitin' guna daj ngaa guisíj xa ni ngüị ụn'un' chrachrúnj daj.

14 Nḭ ngaa guini'i ni tsínj daj si sạ' gui'yaj sun Jesús, nḭ gataj ni sij:
—Xạnga' nḭ hué tsínj nan huin tsínj gạ'na' chruhua xungüḭ huin sí' tsínj gạ'mi si-nụguan' Yan'anj anj. —Daj gataj ni sij xi'í Jesús.
15 Ngaa nḭ rḭan xacaj Jesús cuenta sisḭ huin ruhua ni sij guḭda'a ni sij sí' gạhuin sí' rey rian ni sij, nḭ guxun anéj sí' man'an sí' gan'anj rụhua' yún sí' chrạ quij sisḭ gạne urin sí' yu'uj daj.

Jesús anda sobre el mar

16 Nḭ ngaa ruhua guinḭ, nḭ nanij ni tsínj nico' Jesús ga'nạ' ni sij du'ua laguna xạchij daj.
17 Nḭ gahui ni sij chruhua 'ngọ riọ achéj rian nnee. Nḭ huaj ni sij guḭsij ni sij anéj chrej du'ua laguna nẹ' xuman' gụ'naj Capernaum. Nḭ huaj gahuin rụmi'. Nḭ achin si nạsij Jesús rian mạn ni sij.
18 Nḭ ahui nanẹ nucuaj rian nnee daj. Nḭ naxụman nnee, gui'yaj nanẹ nucuaj daj.
19 Nḭ ngaa huaj ni sij guḭsij ni sij 'ngọ si ụn'un' huạtan' kilómetro rian laguna daj, nḭ guini'i ni sij sisḭ huaj 'nạ' Jesús achéj sí' rian nnee. Nḭ gahuin nḭchrun' sí' rian riọ nụn ni sij. Nḭ guxu'ui' ni sij.
20 Sanḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Sḭ guxu'ui' ni é rẹ' si man'ānj huin. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
21 Ngaa nḭ gahuin niạ' ruhua ni sij sisḭ gạhui sí' chruhua riọ daj. Nḭ hora guisíj riọ daj du'ua yo'ój rian huaj ni sij.

La gente busca a Jesús

22 Hué dan nḭ ango güi nḭ xacaj ni ngüḭ mạn anéj du'ua laguna daj cuenta sisḭ gan'anj ni tsínj nico' Jesús chruhua urin riọ niquin' yu'uj daj. Sanḭ guini'i ni sij sisḭ nun gan'anj Jesús ngạ ni sij.
23 Sanḭ ga'nạ' dọj riọ gahui xuman' Tiberias du'ua laguna nḭchrun' rian xa ni ngüḭ chrachrúnj ngaa naga'ui' señor Jesús si guruhua Yan'anj.
24 Nḭ ngaa guini'i ni ngüḭ sisḭ nitaj Jesús niquin' yu'uj daj, ngạ ni tsínj nico' sij, nḭ gahui ni sij chruhua riọ gan'anj nạno' ni sij Jesús xuman' Capernaum.

Jesús, el pan de vida

25 Nḭ ngaa guisíj ni sij anéj chrej du'ua laguna daj, nḭ nari' ni sij Jesús. Ngaa nḭ nachínj snan'anj ni sij sí'. Nḭ gataj ni sij:
—Rabí, ạman guisíj rẹ' nan únj. —Daj gataj ni sij.
26 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ sé xi'í si guini'i a ni é rẹ' si sạ' digyānj rian ni ngüḭ huin si nano' ni é rẹ' yūnj mánj. Sanḭ nano' ni é rẹ' yūnj xi'í si xa ni é rẹ' chrachrúnj da' gara riqui ni é rẹ' aj.
27 ’Sḭ gui'yaj sun ni é rẹ' xi'í nḭnanj si guḭri' a ni é rẹ' ni rasụn xạ á rẹ' mánj. Daj si nahuij rá'yanj ni rasụn daj. Sanḭ guḭ'yaj sun a ni rẹ' sisḭ gạ sạ' niman án rẹ'. Ngaa nḭ gạ nḭ'na' nḭganj yya niman ni é rẹ' aj. Hué si sạ' nan huin si riquīj rian án rẹ' huīnj da'níj ni ngüḭ. Daj si gataj Yan'anj huin chrē sisḭ gạ'ue guḭ'yā daj xi'í a ni é rẹ' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
28 Ngaa nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn sun guḭ'yaj sun ni únj, ruhua Yan'anj únj. —Daj gataj ni sij.
29 Ngaa nḭ gataj Jesús:

—Nan huin sun huin ruhua Yan'anj guḭ'yaj sun a ni é rẹ' sisḭ gṵxuman ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' man'ānj huīnj tsínj ga'níj Yan'anj ga'nạ' rian án rẹ' aj. —Gataj Jesús gunun ni sij.

30 Ngaa nḭ gataj ni sij:

—Nḭ ṵn si sạ' nico guḭ'yáj rẹ' guḭni'i ni únj, ngaa nḭ gṵxuman ruhua ni únj nḭ'yaj ni únj man'án rẹ' únj. Daj hua si guḭ'yáj rẹ' únj.

31 Xa xi ni únj si gṵ'naj maná ngaa gachéj ni sij riqui quij qui'yanj nạco, gui'yaj Yan'anj asḭj ná. Daj si ataj si-nṵguan' Yan'anj: "Ga'ui' Yan'anj chrachrúnj 'nạ' xata' xa ni sij." Daj ataj si-nṵguan' Yan'anj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.

32 Ngaa nḭ gataj Jesús:

—Xạnga' atā gṵnun a ni é rẹ' sisḭ sé Moisés huin si riqui chrachrúnj 'nạ' xata' xa ni é rẹ' mánj. Sanḭ chrē huin si riqui chrachrúnj xạnga' 'nạ' xata' xạ á rẹ' aj.

33 Daj si chrachrúnj riqui Yan'anj rian án rẹ' huin man'ānj, tsínj 'nạ' xata'. Nḭ hua nḭ'na' nḭganj niman ni ngüḭ, 'yaj man'ānj. —Daj gataj Jesús.

34 Ngaa nḭ:

—Nḭganj rḭqui rẹ' chrachrúnj daj xạ ni únj, Señor. —Daj gataj ni sij.

35 Ngaa nḭ gataj Jesús:

—Huēj huin chrachrúnj 'yaj si hua nḭ'na' ni ngüḭ. Nḭ tsínj 'nạ' riānj, nḭ nitaj ạman gạchin xi'nạ riqui sij mánj. Nḭ tsínj xuman ruhua ni'yaj man'ānj, nḭ nitaj ạman nạgo'o sij nnee mánj.

36 Nḭ hua gatā gunun a ni é rẹ' sisḭ nṵnj si guini'i a ni é rẹ' man'ānj, sanḭ nun gṵxuman ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' man'ānj mánj.

37 Daran' ni ngüḭ riqui chrē riānj, nḭ gạ'na' ni sij riānj. Nḭ nitaj ạman guḭrīj xẹ' ni sij gạ mánj.

38 Sé si 'nāj xata' sisḭ guḭ'yā si aran' ruhua man'ānj. Sanḭ guḭ'yā si aran' ruhua chrē si ga'níj ga'nāj.

39 Nḭ na'uej ruhua chrē sisḭ gạ ni'ya nḭ ạ 'ngọ ni ngüḭ riquij riānj mánj. Sanḭ gạna'nij daran' ni ngüḭ daj, guḭ'yā güi gạnahuij xungüḭ nan.

40 Nḭ nuguan' nan huin si huin ruhua chrē: Sisḭ gạne nḭganj daran' ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj man'ānj huīnj da'níj Yan'anj. Nḭ huēj guḭ'yaj si gạna'nij ni sij güi gạnahuij xungüḭ aj. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüḭ.

41 Hué xi'í daj nḭ gaxḭ'i ga'mi gaquin' ni tsínj israelita xi'í Jesús. Daj si gataj sij: "Man'ān huin chrachrúnj 'nạ' xata'." Daj gataj sij.

42 Ngaa nḭ gataj ni sij:

—Nitaj da'níj José huin Jesús mí'. Nḭ ni'i né' chrej sij ngạ nni sij nej. Nḭ ṵn sin huin ataj sij sisḭ 'nạ' sij xata' únj. —Daj gataj ni sij.

43 Ngaa nḭ gataj Jesús:

—Sḭ ga'mi gaquin' ni é rẹ' scanij a ni é rẹ' xi'īj mánj.

44 Nḭ ạ 'ngọ ni ngüḭ sḭ ga'ue gạ'na' riānj sisḭ nitaj si nicaj chrē gạ'na' sij riānj mánj. Nḭ hué chrē huin si ga'níj ga'nāj. Nḭ huēj guḭ'yaj sisḭ gạna'nij tsínj 'nạ' riánj güi gạnahuij xungüḭ nan.

45 Nḭ ni tsínj ga'mi si-nṵguan' Yan'anj asḭj ná, nḭ garun ni sij nuguan' nan rian yanj: "Yan'anj huin si dḭgyán rian daran' ni ngüḭ." Daj garun ni sij. Nḭ huin ruhuaj gata sisḭ daran' ni ngüḭ unun si ataj chrē, nḭ nari' si-nṵguan' chrē, nḭ 'nạ' ni sij riānj.

46 Nḭ ạ 'ngọ ni ngüḭ nun guḭni'i chrē. Urin man'ānj tsínj 'nạ' rian chrē huēj huin si guini'i chrē aj.

47 ’Xąnga' atā gu̱nun a ni é rę': Ni ngüi̱ xuman ruhua ni'yaj man'ānj, ni̱ gąne ni̱ganj ni sij ngą Yan'anj.
48 Huēj huin chrachrúnj 'yaj si gą ni̱'na' ni̱ganj niman án rę' aj.
49 Ni̱ xi ni é rę', sani̱ xa ni sí' maná ngaa gachéj ni sí' riqui quij qui'yanj nąco asi̱j ná. Ngaa ni̱ gahui' ni sij nánj.
50 Sani̱ a'mī xi'í chrachrúnj 'nąʼ xata' huin man'ānj.
51 Huēj huin chrachrúnj hua ni̱'na' 'nąʼ xata'. Ni̱ ni tsínj xą chrachrúnj da, ni̱ gąne ni̱ganj ni sij. Ni̱ chrachrúnj ri̱quīj daj xą á rę' huin nneę cū. Ni̱ gą'ue gą ni̱'na' ni ngüi̱ mąn chruhua xungüi̱, gui̱'yaj nneę cū aj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj israelita.
52 Ngaa ni̱ ga'man ruhua ni dugüi' ni tsínj israelita. Ni̱ gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij:
—Asąʼ gą'ue gui̱'yaj tsínj nan ri̱qui sij nneę cúj sij xą né' únj. —Daj gataj ni sij.
53 Ngaa ni̱ gataj Jesús:
—Xąnga' ataj snan'ān gu̱nun a ni é rę' sisi̱ si̱ xa á rę' nneę cū, ni̱ sisi̱ si̱ go'o a ni é rę' si-tun man'ānj huīnj da'níj ni ngüi̱, ni̱ si̱ ga'ue gą ni̱'na' niman ni é rę' mánj.
54 Tsínj xa nneę cū, ni̱ go'o sij si-tun man'ānj, ni̱ gąne ni̱ganj niman sij, gui̱'yā. Ni̱ huēj gui̱'yā sisi̱ gąna'nij sij güi gąnahuij xungüi̱ nan.
55 Daj si nneę cū huin chrachrúnj xąnga' xą á rę'. Ni̱ si-tun man'ānj huin nnee xąnga' go̱'o a ni é rę' nej.
56 Ni̱ tsínj xa nneę cū, ni̱ go'o si-tun man'ānj, ni̱ nne nuguan'an sij ngāj. Ni̱ nnēj nuguan'an ngą sij nej.
57 Hua ni̱'na' chrē si ga'níj ga'nāj. Ni̱ hua ni̱'na' man'ānj, gui'yaj chrē. Ni̱ hué ducuánj da huin sisi̱ gą ni̱'na' niman tsínj xa man'ānj, gui̱'yā.
58 Ni̱ a'mī xi'í chrachrúnj 'nąʼ xata' huin man'ānj: Ni̱ni huin maná xa ni xi a ni é rę' ngaa ná. Ni̱ gahui' ni sí'. Sé daj huin chrachrúnj nan mánj. Ni̱ tsínj xą chrachrúnj huin man'ānj, ni̱ gąne ni̱ganj niman sij ngą Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
59 Ni̱ digyán Jesús ni nuguan' nan rian ni ngüi̱ ngaa nahuin yu' ni sij chruhua nuhui nico nne xuman' Capernaum.

Palabras de vida eterna

60 Ni̱ ngaa gunun ni tsínj nico' Jesús nuguan' daj, ni̱ gataj da'aj ni sij:
—Cu hua nuguan' a'mi sij. Dąj hua 'ngo̱ né' gą'ue gu̱nun nuguan' nan, ruhua á rę' únj. —Daj gataj ni sij.
61 Ngaa ni̱ xacaj Jesús cuenta sisi̱ a'mi hui̱ ni sij xi'í si ga'mi sí'. Ngaa ni̱ gataj sí':
—Chran' yun'unj nuguan' nan gatā gunun a ni é rę' ní'.
62 Dąj gąhuin ruhua á rę' sisi̱ gui̱ni'i a ni é rę' si gąhui man'ānj gui̱nan' man'ānj rian gane sinīj huīnj da'níj ni ngüi̱ únj.
63 Hua ni̱'na' niman né' 'yaj Espíritu Santo. Sé nneę cúj né' 'yaj si hua ni̱'na' niman né' mánj. Nuguan' ga'mī rian án rę' huin nuguan' 'nąʼ rian Espíritu Santo. Ni̱ gą'ue gą ni̱'na' niman án rę', gui̱'yaj nuguan' daj.
64 Sani̱ hua da'aj ni é rę' achin gu̱xuman ruhua ni̱'yaj yūnj. —Daj gataj Jesús.
Daj si asi̱j sini yąn, ni̱ hua ni'i Jesús ni tsínj nun gu̱xuman ruhua ni̱'yaj man'an sij. Ni̱ hua ni'i sij tsínj nąga'ui' sij ra'a ni tsínj nicaj sun.
65 Ngaa ni̱ gataj Jesús:

—Hué xi'í si nun gu̱xuman ruhua da'aj á rẹ', nị̱ hua gatā gunun a ni é rẹ' sisị̱ nị̱ ạ̱ 'ngọ ni ngüị̱ sị̱ ga'ue gạ̱'na' rīanj sisị̱ nitaj si nị̱caj chrē gạ̱'na' ni sij riānj anj. —Daj gataj Jesús.
66 Nị̱ asị̱j güi daj, nị̱ duna da'aj ni tsínj nico' Jesús si gachéj ni sí' ngạ̱ sij.
67 Ngaa nị̱ nachínj snan'anj Jesús ni xu̱huij ni tsínj nico' sij. Nị̱ gataj sij:
—Nị̱ hué daj huin ruhua á rẹ' du̱na á rẹ' man'ānj ní'. —Gataj Jesús gunun ni sij.
68 Ngaa nị̱ gataj Simón Pedro:
—Nị̱ u̱n tsínj rị̱an gạ̱n'anj ni únj únj. Si-nu̱guan' man'án rẹ' 'yaj si hua nị̱'na' nị̱ganj ni únj rian Yan'anj.
69 Nị̱ hua guxuman ruhua ni únj ni'yaj ni únj man'án rẹ'. Nị̱ ni'i ni únj sisị̱ man'án rẹ' huin Cristo huín rẹ' da'níj Yan'anj xạ̱nga'. —Daj gataj Pedro gunun Jesús.
70 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—Sé si nacuīj ni xu̱huij ran' ni é rẹ' ạ̱'. Sanị̱ 'ngọ a ni é rẹ' huin sichre aj. —Daj gataj Jesús.
71 Nị̱ ngaa gataj Jesús nuguan' daj, nị̱ ga'mi sij xi'í Judas da'níj tsínj gu̱'naj Simón Iscariote. Daj si Judas huin tsínj naga'ui' Jesús ra'a ni tsínj nicaj sun. Nị̱ huin Judas 'ngọ ni xu̱huij ni tsínj nico' Jesús.

7

Incredulidad de los hermanos de Jesús

1 Da' síj da nị̱ gachéj Jesús estado Galilea. Nị̱ nun gạ̱'uej ruhua sij gạche sij estado Judea si nano' ni tsínj israelita man'an sij. Nị̱ dạ̱gahui' ni sí' sij, ruhua ni sí'.
2 Nị̱ gahuin nị̱chrun' güi gu̱j'yaj ni tsínj israelita gui'yanj ngaa gui'yaj ni sij hue' recoj.
3 Ngaa nị̱ gataj ni jnánj Jesús gunun sij:
—Güị̱j sọ' estado Judea. Ngaa nị̱ gu̱ini'i ni tsínj nico' sọ' si sạ̱' nico 'yaj sọ' jnánj.
4 Sisị̱ huin ruhua 'ngọ tsínj daj gu̱ini'i ni ngüị̱ dạj hua man'an sij, ngaa nị̱ nitaj si arij hu̱j sij si 'yaj sij mánj. Sisị̱ yya 'yáj rẹ' si sạ̱' nico, ngaa nị̱ gu̱j'yáj sọ' sun daj rian gu̱ini'i daran' ni ngüị̱ aj. —Daj gataj ni jnánj Jesús gunun sij.
5 Daj si da ni jnánj Jesús nun gu̱xuman ruhua nị̱'yaj Jesús.
6 Ngaa nị̱ gataj Jesús gunun ni sij:
—Achin si gu̱sij güi gu̱j'yaj sūnj si-sun man'ānj. Dạj nạ̱nj gạ̱huin güi nị̱ gạ̱'ue gu̱j'yaj sun anin' é rẹ' si-sun anin' é rẹ' aj.
7 Nitaj xi'í gạ̱'mi quij ni tsínj mạ̱n chruhua xungüị̱ gaquin' nan xi'í a ni é rẹ' mánj. Sanị̱ nitaj si huin xạ̱n' ruhua ni sij ni'yaj ni sij man'ānj. Daj si ataj snan'ān rian ni ngüị̱ sisị̱ nitaj si hua sạ̱' si 'yaj ni sij.
8 Güị̱j anin' é rẹ' gui'yanj daj. Achin si gạ̱n'anj man'ānj. Daj si achin gu̱sij güi gu̱j'yaj sūnj si-sun man'ānj.
9 —Hué daj gataj Jesús gunun ni jnánj sij, nị̱ guna sij estado Galilea.

Jesús en la fiesta de los tabernáculos

10 Sanị̱ ngaa guisíj gahui ni jnánj sij gan'anj ni sí' gui'yanj daj, nị̱ hué daj gan'anj man'an Jesús nej. Sanị̱ nun digyán rẹ̱nga' sij man'an sij rian ni ngüị̱ mánj.
11 Sanị̱ nano' ni tsínj israelita Jesús. Nị̱ gataj ni sí' gunun ni dugüi' ni sí':

—Nḭ ą huaj tsínj da únj. —Daj gataj ni sí'.
12 Nḭ ducu ga'mi guitsi dugüi' ni ngüḭ xi'í Jesús. Nḭ gataj da'aj ni sij:
—Tsínj są' huin sí'. —Gataj da'aj ni sij.
Sanḭ gataj ango da'aj ni sij:
—Sé daj huin mánj. Tsínj digya' yun'unj ni ngüḭ huin sí'. —Gataj ango da'aj ni sij.
13 Sanḭ nḭ ą 'ngǫ ni ngüḭ nun ga'mi rẹnga' xi'í Jesús. Daj si xu'ui' ni sij ni'yaj ni sij ni tsínj israelita.
14 Huaj ganahuij da'aj gui'yanj, nḭ gatúj Jesús chruhua nuhui nico. Nḭ gaxḭ'i sij digyán sij rian ni ngüḭ.
15 Nḭ gara yan'anj ruhua ni tsínj israelita ngą si-nu̱guan' Jesús. Nḭ gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij:
—Dąj guḭ'yaj tsínj nan gahuin chru̱n sij, nḭ nun digui'yun sij mánj. —Daj gataj ni sij.
16 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Sé si-nu̱guan'ānj huin nuguan' a'mī mánj. Sanḭ si-nu̱guan' si ga'níj ga'nāj huin aj.
17 Sisḭ hua 'ngǫ tsínj huin ruhua dągahuin si aran' ruhua Yan'anj, nḭ xącaj sij cuenta sisḭ nuguan' a'mī nan huin nuguan' 'ną' rian Yan'anj. Nḭ xącaj sij cuenta sisḭ nitaj si a'mī güenda man'ānj mánj.
18 Nḭ tsínj a'mi güenda man'an sij, nḭ huin ruhua sij sisḭ gą'mi są' ni ngüḭ xi'í man'an sij. Sanḭ tsínj huin ruhua sisḭ gą'mi są' ni ngüḭ xi'í si ga'níj gą'na' sí', nḭ xąnga' si ataj sí'. Nḭ nitaj si 'yaj xḭ'i sí' mánj.
19 Xąnga' riqui Moisés si-ley Yan'anj rian án rẹ'. Sanḭ nḭ ą 'ngǫ ni é rẹ' nun dagahuin ley da mánj. Nḭ u̱n sin huin nḭ dągahui' ni é rẹ' man'ānj, ruhua á rẹ' únj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
20 Ngaa nḭ gataj ni sij:
—Nun nanẹ xḭ'i nimán rẹ'. Nḭ u̱n tsínj huin ruhua dągahui' rẹ', ruhuá rẹ' únj. —Daj gataj ni sij.
21 Nḭ gataj Jesús:
—Daran' ni é rẹ' gara yan'anj ruhua ngą urin si są' nico, gui'yā.
22 Nḭ ga'nin' Moisés sun rian án rẹ' sisḭ gu̱ta' ni é rẹ' da'nga' ni lij sno'o. Sanḭ sé rian Moisés gaxḭ'i gui'yaj ni sij daj. Daj si da'nga' daj gui'yaj ni xi né' asḭj ná sno'o. Nḭ da' güi naránj ruhua né', nḭ uta' á rẹ' da'nga' ni lij sno'o.
23 Nḭ sisḭ a'uej ruhua á rẹ' sisḭ gu̱ta' á rẹ' da'nga' ni lij sno'o güi naránj ruhua né' xi'í si huin ruhua á rẹ' dągahuin a ni é rẹ' si-ley Moisés, ngaa nḭ u̱n sin huin nḭ a'man ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' man'ānj xi'í si ganahuin są' 'ngǫ tsínj, gui'yā güi naránj ruhua né' únj.
24 Sḭ ga'mi gaquin' ni é rẹ' xi'í dugüi' ni é rẹ' ngaa nun ni'i yya ni é rẹ' dąj hua si 'yaj sij. Sanḭ gą'mi nḭca yya ni é rẹ' ngą xi'í si 'yaj sij aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

¿Es éste el Cristo?

25 Xi'í daj nḭ gataj gǫ'ngo ni tsínj nne xuman' Jerusalén:
—Sé tsínj nan nano' ni sij dągahui' ni sij ą'.
26 Niquin' sí' a'mi rẹnga' sí' rian ni ngüḭ. Nḭ nitaj si chran' yun'unj ni sij man'an sí' mánj. Ani ruhua ni tsínj nicaj sun sisḭ hué tsínj nan huin Cristo ní'.

27 Sanḭ ni'i né' nḭ ą 'ną' tsínj nan anj. Nḭ ngaa gą'na' Cristo, nḭ ą 'ngǫ ni
ngüḭ nun guḭni'i nḭ ą gą'na' sí' mánj. —Daj gataj ni tsínj nne Jerusalén.
28 Nḭ ngaa guiniquin' Jesús chruhua nuhui, nḭ ga'mi nucuaj sij digyán sij
rian ni ngüḭ. Nḭ gataj sij:
—Ni'i a ni é rę' man'ānj. Nḭ ni'i a ni é rę' nḭ ą 'nāj nej. Sanḭ sé si 'nāj
güenda man'ānj. Yan'anj si xąnga' huin ga'níj ga'nāj. Sanḭ nun ni'i a ni é
rę' Yan'anj mánj.
29 Sanḭ ni'īnj Yan'anj. Daj si hué rian Yan'anj 'nāj. Nḭ Yan'anj huin si
ga'níj ga'nāj nej. —Daj gataj Jesús.
30 Ngaa nḭ huin ruhua ni sij guḭda'a ni sij Jesús. Sanḭ nḭ ą 'ngǫ ni sij nun
guida'a sí' si achin guḭsij güi gą'ue guḭda'a ni sij sí'.
31 Nḭ nico ni ngüḭ guxuman ruhua ni'yaj Jesús. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ngaa gą'na' Cristo nḭ sḭ ga'ue guḭ'yaj sí' si są' nico daj ngą si 'yaj
tsínj nan mánj. —Gataj ni sij.

Los fariseos envían alguaciles para prender a Jesús

32 Ngaa nḭ gunun ni tsínj fariseo si ga'mi huḭ ni ngüḭ xi'í Jesús. Ngaa nḭ
ga'níj ni tsínj a'nin' rian ni chrej ngą ni tsínj fariseo ni tsínj policía gąn'anj
guḭda'a ni sí' Jesús.
33 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Dǫj ni güi gąnēj ngą á rę'. Ngaa nḭ nąnicaj nan'ānj rian si ga'níj ga'nāj.
34 Nąno' ni é rę' man'ānj. Sanḭ sḭ nari' a ni é rę' mánj. Daj si sḭ ga'ue
gąhuin nucuaj á rę' gąn'anj án rę' rian gąn'anj gąnēj mánj. —Daj gataj
Jesús.
35 Ngaa nḭ gaxḭ'i ni tsínj israelita nachínj snan'anj ni sij ni duḭgüi' man'an
ni sij. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ą gąn'anj tsínj nan, nḭ sḭ nari' né' sij únj. Gąn'anj sij rian ni dugüi'
né' ni tsínj gaxa'nḭ scanij ni ngüḭ griego ní'. Nḭ dḭgyán sij si-nuḭguan' sij
rian ni ngüḭ griego ní'.
36 Nḭ gataj sij gunun né': "Nąno' a ni é rę' man'ānj. Sanḭ sḭ nari' a ni é
rę' mánj. Daj si sḭ ga'ue gąn'anj án rę' rian gąn'anj gąnēj mánj." Nḭ ṵn sin
huin ruhuaj gata nuguan' daj, ruhua á rę' únj. —Daj gataj ni sij gunun ni
dugüi' ni sij.

Ríos de agua viva

37 Nḭ ngaa huaj ganahuij gui'yanj nico, gui'yaj ni sij huin güi gara nico
ni ngüḭ, nḭ ganiquin' Jesús. Nḭ gataj sij:
—Sisḭ hua gǫ'ngo a ni é rę' nago'o nnee, nḭ gą'na' á rę' riānj. Nḭ rḭquīj
nnee gǫ'o a ni é rę' aj.
38 Tsínj xuman ruhua ni'yaj man'ānj, nḭ gąra nico nuguan' są' niman sij
dąj rún' 'yaj xinéj nnee chéj, nḭ da'nga' daj gąhuin niman sij ngą nuguan'
są'. Nḭ gą'ue gą nḭ'na' niman sij, guḭ'yā. —Daj gataj Jesús.
39 Nḭ hué daj ga'mi sij xi'í Espíritu Santo gą'na' rian ni ngüḭ guxuman
ruhua ni'yaj sij. Daj si achin si gą'na' Espíritu Santo rian ni ngüḭ si achin
si gąnahuin nąca nneę cúj sij.

División entre la gente

40 Nḭ ngaa gunun gǫ'ngo ni ngüḭ daj si-nuḭguan' Jesús, ngaa nḭ gataj ni
sij:
—Xąnga' hué tsínj nan huin tsínj ga'mi si-nuḭguan' Yan'anj asḭj ná. —Daj
gataj ni sij.

41 Nḭ gataj ango ni sij:
—Hué sij huin Cristo. —Gataj ni sij.
Sanḭ gataj ángo ni sij:
—Sḭ ga'nạ' Cristo estado Galilea mánj.
42 Rian si-nụguan' Yan'anj ataj sisḭ Cristo gạhuin da'nḭ si'nḭ rey David. Nḭ
xánj sij huin xuman' Belén rian gane David asḭj ná nej. —Daj gataj ango
ni ngüḭ daj.
43 Hué dan nḭ ga'mi guitsi ni sij xi'í Jesús.
44 Nḭ gahuin ruhua gọ'ngọ ni sij guḭda'a ni sij Jesús. Sanḭ nḭ ạ 'ngọ ni sij
nun guida'a ni sij mánj.

Nunca ha hablado hombre así

45 Ngaa nḭ nanicạj ni tsínj policía ga'nạ' yụn ni sij rian chrej a'nin' rian
ni chrej ngạ rian ni tsínj fariseo. Nḭ nachínj snan'anj ni sí' ni policía.
46 Ngaa nḭ:
—Nitaj ạman ga'mi 'ngọ tsínj dạj rún' a'mi sij mánj. —Gataj ni policía.
47 Ngaa nḭ gataj ni tsínj fariseo:
—Nḭ ga'uej ruhua á rẹ' si digya' yun'unj sij man'an ni é rẹ' ní'.
48 Daj si nun gụxuman ruhua nḭ ạ 'ngọ ni tsínj a'nin' ngạ ni tsínj fariseo
nḭ'yaj ni sij sí' mánj.
49 Sanḭ ni ngüḭ nan nḭ nun ni'i ni sij si-ley Moisés mánj. Nḭ guḭran' ni sij
sayun, guḭ'yaj Yan'anj. —Daj gataj ni sij gunun ni policía.
50 Hué dan nḭ ga'mi Nicodemo. Nḭ 'ngọ dugüi' ni sij huin sí'. Nḭ tsínj
gan'anj ni'yaj rian nne Jesús nẹ' nḭ huin sí'.
51 Nḭ gataj sí':
—Ataj si-ley né' sisḭ sḭ ga'ue gạhuin 'ngọ tsínj castigo, guḭ'yaj né' ngaa
achin gụnun sini né' si gạ'mi sí'. Nḭ sḭ gahuin sí' castigo sisḭ achin xạcaj
né' cuenta ụn sin gui'yaj sí'. —Daj gataj Nicodemo.
52 Ngaa nḭ gataj ni sij:
—Tsínj 'nạ' estado Galilea huín rẹ' ngạ sij ní'. Dḭgui'yún rẹ' si-nụguan'
Yan'anj, nḭ xạcaj rẹ' cuenta sisḭ nḭ ạ 'ngọ tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj nitaj
'nạ' estado Galilea mánj. —Daj gataj ni sij.
53 Ngaa nḭ nạn' da gọ'ngo ni sij ducuá ni sij.

8

La mujer adúltera

1 Ngaa nḭ gahui Jesús gan'anj sij quij gụ'naj Olivos.
2 Nḭ ngaa guerẹnga' ango güi, nḭ gan'anj gạtu rụhua' yún sij chruhua
nuhui nico. Nḭ ga'nạ' daran' ni ngüḭ rian sij. Ngaa nḭ gan'anj gạne sij. Nḭ
digyán sij rian ni ngüḭ ga'nạ' daj.
3 Ngaa nḭ nicaj ni tsínj digyán si-ley Moisés ngạ ni tsínj fariseo 'ngọ
yun'unj xạna ga'nạ' ni sij. Nḭ gani ni sij unj dạni ni sij ngạ Jesús. Nḭ nari'
ni sij yun'unj xạna daj hué guẹ hora ngaa ga'mi unj ngạ 'ngọ tsínj. Nḭ sé
nicạ unj huin tsínj daj.
4 Ngaa nḭ gataj ni sij gunun Jesús:
—Maestro, yun'unj nan 'yaj squḭra' ngạ ango sij. Nḭ da'nga' daj 'yaj
nụngüej sij nari' ni únj.
5 Nḭ a'nin' si-ley Moisés sun sisḭ gạ'ui' né' yej yun'unj xạna 'yaj daj. Ngaa
nḭ dạj guḭ'yaj né', ruhua man'án rẹ' únj.

6 —Daj gataj ni sij xi'í si huin ruhua ni sij si gą'mi Jesús 'ngǫ nuguan'
nun hua są' xi'í si-ley Moisés. Ngaa nį gą'ue gą'mi gaquin' ni sij xi'í Jesús,
ruhua ni sij.
Sanį nitu Jesús, nį gaxį'i sij garun sij rian yo'ój ngą ra'a sij.
7 Nį rįan nicǫ' huaj nachínj snan'anj ni sí' sij, nį naxụman Jesús. Nį gataj
sij:
—Tsínj nitaj si da'ui gaquin', nį hué sí' gą'ui' sini yej unj. —Daj gataj
Jesús gunun ni sí'.
8 Ngaa nį ga' nitu rụhua' yún Jesús. Nį garun sij rian yo'ój.
9 Nį ngaa gunun ni tsínj daj si gataj Jesús, nį gahuin ną'aj ni sij, gui'yaj
si-nụguan' sí'. Ngaa nį gaxį'i ni sij gahui ni sij gan'anj gǫ'ngo ni sij. Asįj
sini gan'anj ni tsínj achij. Nį da rụcu gan'anj ni tsínj hua lij daj.
10 Ngaa nį naxụman Jesús, nį gataj sij gunun yun'unj daj:
—Xica'uīj, nį ą gan'anj ni tsínj ga'mi gaquin' xi'í rę' sisį gąhuín rę'
castigo, ataj ni sij únj. —Gataj Jesús rian yun'unj xąna daj.
11 Ngaa nį gataj yun'unj xąna daj:
—Nį ą 'ngǫ tsínj nitaj si a'mi da Señor. —Daj gataj unj.
Ngaa nį gataj Jesús:
—Nį sį gui'yaj man'ānj castigo man'án rę' mánj. Güįj nį sį nanicąj rụhua'
yún rę' guį'yáj rę' gaquin' gą mánj.

Jesús, la luz del mundo

12 Ngaa nį gataj rụhua' yún Jesús gunun ni sij:
—Huēj huin 'ngǫ yan'ąn xiguįn chruhua xungüį nan. Tsínj nico'
man'ānj, nį sį gachej sij rian hua rụmi' mánj. Sanį xiguįn są' chruhua
niman sij, guį'yā. Nį gąne nįganj sij ngą Yan'anj. —Daj gataj Jesús.
13 Ngaa nį gataj ni tsínj fariseo gunun Jesús:
—A'mí rę' güenda xi'í man'án rę'. Xi'í daj nį nitaj si ní'yanj si a'mí rę'
mánj. —Daj gataj ni sij.
14 Ngaa nį gataj Jesús:
—Nụnj si a'mī güenda xi'í man'ānj, sanį xąnga' ní'yanj nuguan' a'mī
xi'īj. Daj si ni'īnj nį ą 'nāj, nį ni'īnj nį ą gąn'ān. Sanį nun ni'i a ni é rę' nį
ą 'nāj, nį nun ni'i a ni é rę' nį ą gąn'ān nej.
15 Sanį axą' ni é rę', nį a'mi gaquin' ni é rę' rian ni ngüį dąj rún' ani
ruhua ni ngüį mąn chruhua xungüį gaquin' nan. Sanį nitaj si a'mi gaquin'
man'ānj rian ni ngüį mánj.
16 Nį sisį a'mī gaquin' rian ni ngüį, nį dugu'nąj hua si gui'yā. Daj si sé
urīnj huin si gui'yā daj. Sanį chrē si ga'níj ga'nāj 'ngǫ ani ruhuaj ngāj.
17 Nį ataj nįca si-ley ni é rę' sisį uyan a'mi hụjj testigo daj, nį xąnga'
si-nụguan' nụngüej sí'.
18 Hué man'ānj huin testigo xi'í man'ānj. Nį chrē si ga'níj ga'nāj huin
ango testigo daj. —Daj gataj Jesús.
19 Ngaa nį nachínj snan'anj ni sij Jesús. Nį gataj ni sij:
—Nį ą nne chréj rę' únj. —Gataj ni sij.
Ngaa nį gataj Jesús:
—Nun ni'i a ni é rę' man'ānj. Nį nun ni'i a ni é rę' chrē nej. Nį sisį
guini'i a ni é rę' man'ānj, nį hué daj guini'i ni é rę' chrē nej aj. —Daj gataj
Jesús.

20 Hué ni nuguan' nan ga'mi Jesús ngaa digyán sij rian ni ngüi̱ mạn
chruhua nuhui nico rian a'ui' ni sij san'anj rian Yan'anj. Sani̱ ni̱ ạ̱ 'ngọ̱ ni
tsínj nun gui̱da'a sí'. Daj si achin gui̱sij güi gui̱da'a ni sij sí'.

A donde yo voy, vosotros no podéis ir

21 Ngaa ni̱ gataj rụhua' yún Jesús rian ni tsínj israelita:
—Gạn'ān nánj. Ni̱ nạno' a ni é rẹ' man'ānj. Ni̱ gạhui' a ni é rẹ' xi'í si
da'ui ni é rẹ' gaquin'. Rian gạn'ān, sani̱ si̱ ga'ue gạn'anj án rẹ' mánj. —Daj
gataj Jesús gunun ni sij.
22 Ngaa ni̱ gataj ni tsínj israelita gunun ni dugüi' ni sij:
—Asi̱ ani ruhua sij dạgahui' sij man'an sij sisi̱ ataj sij sisi̱ si̱ ga'ue gạn'anj
né' rian gạn'anj sij, ataj sij ní'. —Daj gataj ni sí'.
23 Ngaa ni̱ gataj Jesús gunun ni sij:
—Ni tsínj mạn ni̱ca' nan huin a ni é rẹ'. Sani̱ man'ānj 'nạ' xata'. Ni̱ tsínj
mạn chruhua xungüi̱ huin a ni é rẹ'. Sani̱ nitaj si huīnj chruhua xungüi̱
nan mánj.
24 Hué xi'í daj gatā gunun a ni é rẹ' sisi̱ gạhui' ni é rẹ' xi'í si da'ui a ni
rẹ' gaquin'. Daj si sisi̱ nun gụxuman ruhua ni é rẹ' sisi̱ huēj huin Cristo,
ni̱ hua niạn gạhui' ni é rẹ' ngaa ga guẹ da'ui a ni é rẹ' gaquin'. —Daj gataj
Jesús gunun ni tsínj israelita.
25 Ngaa ni̱ nachínj snan'anj ni sij Jesús. Ni̱ gataj ni sij:
—Ni̱ ụn tsínj huín rẹ' únj. —Daj gataj ni sij.
Ni̱ gataj Jesús:
—Asi̱j sini yạn ni̱ hua gatā gunun ni é rẹ' ụn tsínj huīnj.
26 Hua nico nuguan' gạtā gụnun ni é rẹ'. Ni̱ hua nico nuguan' natāj xi'í
si-gạquin' ni é rẹ' nej. A'mi xạnga' si ga'níj ga'nāj. Ni̱ si natāj gunun ni
ngüi̱ mạn chruhua xungüi̱, ni̱ hué nuguan' nan huin si unūnj rian si ga'níj
ga'nāj. —Daj gataj Jesús.
27 Sani̱ nun gara da'nga' ruhua ni sij sisi̱ ga'mi Jesús xi'í chrej sij.
28 Xi'í daj ni̱ gataj Jesús gunun ni sij:
—Ngaa dọco' a ni é rẹ' xata' man'ānj huīnj da'níj ni ngüi̱, ni̱ gui̱ni'i ni
é rẹ' sisi̱ huēj huin Cristo aj. Ni̱ gui̱ni'i a ni é rẹ' sisi̱ nitaj si 'yā güenda
man'ānj. Sani̱ maan si a'mī urin si digyán chrē riānj.
29 Nne si ga'níj ga'nāj ngāj. Nitaj si duna chrē urīnj mánj. Daj si ya'yoj
'yā si aran' ruhua chrē. —Gataj Jesús.
30 Ngaa ga'mi Jesús nuguan' daj, ni̱ guxuman ruhua nico ni tsínj daj
ni'yaj ni sij sí'.

La verdad os hará libres

31 Ngaa ni̱ gataj Jesús gunun ni tsínj israelita guxuman ruhua ni'i sij:
—Sisi̱ 'ngọ̱ dạgahuin ni é rẹ' si-nụguan'ānj, ngaa ni̱ gạhuin xạnga' a ni
é rẹ' ni tsínj nico' man'ānj.
32 Ni̱ gui̱ni'i ni é rẹ' nuguan' xạnga'. Ngaa ni̱ gạhuin ní'nij rian án rẹ',
gui̱'yaj nuguan' xạnga' daj. —Daj gataj Jesús.
33 Ngaa ni̱ gataj ni sij:
—Hué ni únj huin da'ni̱ si'ni̱ tsínj gụ'naj Abraham. Ni̱ nitaj ạman gui'yaj
sun yụn ni únj mánj. Dạj huin si atáj rẹ' sisi̱ si̱ gui'yaj sun yụn únj únj.
—Daj gataj ni sij gunun Jesús.
34 Ni̱ gataj Jesús:

—Xa̱nga' atā gu̱nun a ni é re̱' sisi̱ daran' ni ngüi̱ 'yaj ga̱quin', ni̱ na'ue ga̱'nin' ruhua ni sij si 'yaj ni sij gaquin'. Ni̱ 'yaj sun yu̱n ni sij rian gaquin' daj.
35 Ni̱ 'ngo̱ tsínj 'yaj sun yu̱n rian xuru'ue, ni̱ na'ue ga̱ne ni̱ganj sij ducuá xuru'ue mánj. Sani̱ tsínj huin da'níj xuru'ue daj, ni̱ nne ni̱ganj sí' ducuá chrej sí'.
36 Hué dan ni̱ sisi̱ riqui da'níj Yan'anj sisi̱ ga̱huin ní'nij ni é re̱' rian gaquin', ngaa ni̱ hua yya xa̱nga' sisi̱ sé tsínj 'yaj sun yu̱n rian gaquin' huin a ni é re̱' ga̱ mánj.
37 ’Ni̱ ni'īnj sisi̱ ni é re̱' huin da'ni̱ si'ni̱ xí' Abraham. Sani̱ huin ruhua ni é re̱' da̱gahui' ni é re̱' man'ānj xi'í si na'uej ruhua á re̱' sisi̱ ga̱tu si-nu̱guan'ānj chruhua niman án re̱' aj.
38 A'mi man'ānj sisi̱ guini'īnj rian nne chrē. Sani̱ 'yaj ni é re̱' da̱j rún' gataj chrej a ni é re̱' rian án re̱' aj. —Daj gataj Jesús.

Sois de vuestro padre el diablo

39 Ngaa ni̱:
—Xi ni únj huin tsínj gu̱'naj Abraham. —Gataj ni sij.
Sani̱ gataj Jesús:
—Sisi̱ huin xa̱nga' á re̱' da'níj xí' Abraham, ngaa ni̱ gui̱'yaj á re̱' da̱j rún' gui'yaj sí'.
40 Sani̱ nu̱nj si gatā gunun ni é re̱' nuguan' xa̱nga' huin nuguan' digyán Yan'anj riānj, sani̱ huin ruhua ni é re̱' da̱gahui' ni é re̱' yūnj. Sani̱ sé daj gui'yaj quij Abraham mánj.
41 Uyan 'yaj ni é re̱' da̱j rún' 'yaj chrej a ni é re̱'. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
Xi'í daj ni̱ gataj ni sij:
—Sé ni únj huin da'níj gaquin' mánj. Sani̱ hua urin chrej ni únj huin Yan'anj. —Gataj ni sij.
42 Ngaa ni̱ gataj Jesús:
—Sisi̱ xa̱nga' Yan'anj huin chrej a ni é re̱', ni̱ ga̱huin 'i̱ ruhua á re̱' ni̱'yaj á re̱' yūnj. Da̱j si gahui man'ānj rian nne Yan'anj. Ni̱ ga'nāj chruhua xungüi̱ nan. Sé si ga'nāj güenda man'ānj. Sani̱ ga'nāj xi'í si Yan'anj ga'níj ga'nāj.
43 ’Na'ue ga̱ra da'nga' ruhua á re̱' nuguan' a'mī xi'í si na'uej ruhua á re̱' gu̱nun a ni é re̱' nuguan' a'mī rian án re̱'.
44 Chrej ni é re̱' huin sichre. Ni̱ huin ruhua á re̱' gui̱'yaj á re̱' da̱j rún' huin ruhua gui̱'yaj chrej a ni é re̱'. Ni̱ asi̱j sini ya̱n 'ngo̱ huin sichre 'ngo̱ si dagahui' níman. Nitaj a̱man ga ni̱ca si-nu̱guan' sichre mánj. Ni̱ nitaj a̱man ga'mi xa̱nga' sichre mánj. Ni̱ ngaa a'mi yya̱ sichre, ni̱ si-nu̱guan' man'an sichre a'mi. Daj si snan'anj sichre daj. Ni̱ chrej ni ngüi̱ a'mi snan'anj huin sichre aj.
45 ’Sani̱ ri̱an a'mi xa̱nga' man'ānj, ni̱ nun xu̱man ruhua á re̱' si a'mī mánj.
46 Ni̱ a̱ 'ngo̱ ni é re̱' si̱ ga'ue ga̱taj sisi̱ da'uīj gaquin' mánj. Ni̱ sisi̱ a'mi xangāj, ni̱ u̱n sin huin ni̱ na'ue gu̱xuman ruhua á re̱' gui̱ni'i a ni é re̱' si-nu̱guan'ānj únj.
47 Ni̱ tsínj nico' Yan'anj, ni̱ unun yya sij si-nu̱guan' Yan'anj. Sani̱ nitaj si nico' a ni é re̱' Yan'anj mánj. Xi'í daj na'uej ruhua á re̱' gu̱nun a ni é re̱' si-nu̱guan' Yan'anj mánj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj israelita.

La preexistencia de Cristo

48 Ngaa nḭ gataj ni sij:
—Xąnga' nuguan' ga'mi ni únj sisḭ huín rę' 'ngǫ tsínj samaritano. Nḭ nụn
nanę xḭ'i nimán rę' nej. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
49 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nitaj nanę xḭ'i nụn nimānj mánj. Nụn yan'ān chrē aj. Sanḭ nitaj si
nun yan'anj án rę' yūnj mánj.
50 Nitaj si 'yaj sūnj sisḭ gą'mi są' ni ngüḭ xi'īj. Sanḭ Yan'anj huin ruhua
sisḭ gą'mi są' ni ngüḭ xi'īj aj. Nḭ nągui'yaj yya Yan'anj xi'í ni ngüḭ.
51 Xąnga' atā gụnun a ni é rę' sisḭ tsínj gụnun są' si-nụguan'ānj, nḭ nitaj
ąman gąhui' sij mánj. —Daj gataj Jesús.
52 Yu'uj daj gataj ni tsínj israelita gunun Jesús:
—Yyąj nḭ hua ni'i yya ni únj sisḭ nụn nanę xḭ'i chruhua nimán rę'. Daj
si gahui' tsínj gụ'naj Abraham ngą daran' ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj
asḭj ná. Nḭ atáj rę': "Sisḭ gụnun są' 'ngǫ tsínj daj si-nụguan' rę', nḭ sḭ gahui'
sij mánj." Daj atáj rę'.
53 Asḭ huin achíj rę' daj ngą xi ni únj Abraham, ruhuá rę' ní'. Gahui' sí'
nḭ hué daj gahui' ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj. Nḭ ụn tsínj huín rę',
ruhuá rę' únj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
54 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Sisḭ gątaj man'ānj sisḭ tsínj są' huīnj, nḭ nitaj si ní'yanj si-nụguan'ānj
mánj. Sanḭ a'mi są' chrē xi'īj. Nḭ hué man'an án rę' ataj sisḭ Dan'anj ni é
rę' huin chrē aj.
55 Sanḭ nun ni'i a ni é rę' chrē mánj. Sanḭ man'ānj nḭ ni'īnj chrē aj. Nḭ
sisḭ gątā sisḭ nun ni'īnj chrē, nḭ huīnj 'ngǫ tsínj nnę, dąj rún' huin ni é rę'.
Sanḭ xąnga' ni'īnj chrē. Nḭ 'yā dąj rún' ataj si-nụguan' chrē aj.
56 'Gahuin nią' ruhua xi ni é rę' tsínj gụ'naj Abraham xi'í si gana'uij sí'
güi gą'na' man'ānj chruhua xungüḭ nan. Nḭ guini'i sí' si ga'nāj. Ngaa nḭ
gahuin nią' yya ruhua sij aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
57 Ngaa nḭ gataj ni sij:
—Achin guḭsij rę' hụij xia chi' yo'. Nḭ asą' gą'ue gątaj rę' sisḭ hua guini'í
rę' Abraham únj. —Gataj ni sij.
58 Nḭ gataj Jesús:
—Xąnga' atā gụnun a ni é rę' sisḭ ngaa achin gą'nga Abraham, nḭ hua
nnēj aj. —Daj gataj Jesús.
59 Yu'uj daj nḭ guida'a ni sij yej gą'ui' ni sij Jesús, ruhua ni sij. Sanḭ guixíj
huḭ Jesús man'an sij. Nḭ gahui sí' nuhui nico daj. Nḭ gachin sí' scanij ni sij
gan'anj sí'.

9

Jesús sana a un ciego de nacimiento

1 Nḭ ngaa gachin Jesús gan'anj sij, nḭ guini'i sij 'ngǫ tsínj duri. Nḭ duri sí'
asḭj ga'nga sí'.
2 Ngaa nḭ nachínj snan'anj ni tsínj nico' Jesús gataj ni sí':
—Maestro, ụn sin huin nḭ ga'nga duri tsínj nan únj. Asḭ si-gąquin' chrej
sij gui'yaj ní'. Asḭ si-gąquin' man'an sij gui'yaj są'. —Daj gataj ni sij.
3 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Sé xi'í si-gąquin' sij huin mánj. Nḭ sé xi'í si-gąquin' chrej sij ngą nni
sij huin mánj. Maan si huin ruhua Yan'anj sisḭ guḭni'i ni ngüḭ dąj gą'ue
guḭ'yaj są' Yan'anj ngą sij.

4 Nę' guní'yanjan nị hua niạn guị'yaj né' si-sun si ga'níj ga'nāj chruhua
xungüị nan. Daj si ngaa 'nạ' guịni, nị nạ'ue guị'yaj sun nị ạ 'ngọ né' gạ
mánj.
5 Nị ngaa nnēj chruhua xungüị nan, nị dạj rún' huin 'ngọ yan'ạn xiguịn
huīnj chruhua xungüị aj. —Daj gataj Jesús rian ni tsínj nico' sij.
6 Nị ngaa guisíj ga'mi Jesús nuguan' daj, nị garáj sta'nunj sij rian yo'ój.
Nị gui'yaj sij dọj sige' ngạ dane sta'nunj sij. Nị garun sij rian tsínj duri daj.
7 Ngaa nị gataj Jesús gunun sí':
—Güịj nạ'nin' rę' rián rę' pozo nnee gụ'naj Siloé. —Daj gataj Jesús. (Nị
nuguan' Siloé huin ruhuaj gata: Nnee 'nạ' anéj chrej, gui'yaj ni sij.) Ngaa
nị gan'anj nạ'nin' tsínj duri daj rian sij chruhua nnee daj. Nị ngaa nanicạj
sij, nị hua ga'ue ni'yaj sij.
8 Nị hua guini'i ni ngüị huin dugüi' tsínj daj gane tsínj daj gachínj sij
caridad. Ngaa nị nachínj snan'anj ni sij ni dugüi' ni sij. Nị gataj ni sij:
—Nị sé tsínj nan huin tsínj nne achínj caridad, ruhua á rę' ạ'. —Daj gataj
ni sij.
9 Ngaa nị:
—Hué sij huin. —Gataj gọ'ngo ni sij.
Nị gataj ango ni sij:
—Sé sij huin nụnj si hué daj hua sij. —Gataj ango ni sij.
Sanị gataj man'an tsínj daj:
—Huēj huin aj. —Gataj sí'.
10 Ngaa nị nachínj snan'anj ni sij sí'. Nị gataj ni sij:
—Dạj gui'yáj rę' nị ga'ue naxí'nij rián rę' únj. —Gataj ni sij.
11 Ngaa nị gataj tsínj daj:
—Tsínj gụ'naj Jesús nị gui'yaj sí' sige'. Nị garun sí' riānj. Nị gataj sij
gunūn: "Gạn'anj nạ'nij rę' pozo nnee gụ'naj Siloé." Daj gataj sij gunūn.
Ngaa nị ngaa guisíj gan'anj na'níj riānj chruhua nnee daj, ngaa nị naxí'nij
riānj aj. —Gataj tsínj daj gunun ni sij.
12 Ngaa nị nachínj snan'anj ni sij sí'. Nị gataj ni sij:
—Nị ạ nne tsínj daj únj. —Gataj ni sij.
—Nun ni'īnj nị ạ nne sí'. —Gataj tsínj daj.

Los fariseos interrogan al ciego sanado

13 Hué dan nị nicaj ni sij tsínj ga duri daj gan'anj ni sij rian ni tsínj
fariseo.
14 Nị güi naránj ruhua ni ngüị israelita huin ngaa gui'yaj Jesús sige', nị
ganahuin tsínj duri daj.
15 Nị nachínj snan'anj ni sí' dạj gui'yaj sij nahuin rian sij. Ngaa nị gataj
sij:
—Garun 'ngọ tsínj daj sige' riānj. Nị gan'anj nạ'nij riānj. Nị yyạj nị
xiguịn ni'yā nánj. —Daj gataj sij.
16 Ngaa nị gataj gọ'ngo ni tsínj fariseo:
—Tsínj gui'yaj nan nị sé rian Yan'anj 'nạ' sij mánj. Daj si nitaj si ní'yanj
sij ngạ güi naránj ruhua né' mánj. —Daj gataj gọ'ngo ni sij.
Sanị gataj ango ni sij:
—Sị ga'ue guị'yaj sij si sạ' nico da sisị huin sij tsínj da'ui gaquin' mánj.
—Daj gataj ango ni sij.
Ngaa nị ga'mi guitsi man'an ni sij xi'í Jesús.
17 Yu'uj daj gataj rụhua' yún ni sij rian tsínj daj:

—Dąj gątaj man'án rę' xi'í tsínj gui'yaj naxi'níj rián rę' únj. —Daj gataj ni sij.

Ngaa nį:

—Güendąj nį hué sij huin 'ngǫ tsínj a'mi si-nǫguan' Yan'anj, ruhuąj aj. —Gataj tsínj daj xi'í Jesús.

18 Sanį nun gǫxuman ruhua ni tsínj israelita sisį hua yya ga duri tsínj daj, nį naxi'níj rian sij. Yu'uj daj nį gaquínj ni sí' chrej sij nej, nni sij nej, gą'na' nǫngüej nicą sij rian ni sí'.

19 Nį nachínj snan'anj ni sí'. Nį gataj ni sí':

—Xąnga' da'níj nǫngüej é rę' huin tsínj nan ní'. Nį xąnga' ga'nga duri sij ní'. Asą' gą'ue nį'yaj są' sij, ruhua nǫngüej é rę' únj. —Daj gataj ni sí'.

20 Ngaa nį gataj nǫngüej nicą sij:

—Ni'i yya únj sisį da'níj únj huin sí'. Nį ni'i yya únj sisį ga'nga duri sí' nej.

21 Sanį nun ni'i únj ǫn sin gui'yaj, nį ni'yaj są' sij yyąj. Nį nun ni'i únj ǫn tsínj gui'yaj, nį naxi'níj rian sij. Nąchinj snan'anj ni é rę' sij si achij sij. Nį gą'mi sij xi'í man'an sij. —Daj gataj nǫngüej nicą sij.

22 Hué daj ga'mi nǫngüej sij si xu'ui' sij ni'yaj sij ni tsínj israelita. Daj si uyan hua ga'mi ni tsínj israelita sisį guįri ni sí' nę' chrej xę' gǫ'ngo tsínj mąn chruhua nuhui gątaj sisį Jesús huin Cristo.

23 Xi'í daj gataj chrej sij ngą nni sij:

—Nąchin' snan'anj ni é rę' sij si hua achij sij. —Daj gataj nǫngüej sij.

24 Ngaa nį naquínj rǫhua' yún ni tsínj israelita tsínj gahuin duri daj. Nį gataj ni sij:

—Gątaj nįca yyá rę' rian Yan'anj dąj guirán' rę'. Daj si ni'i ni únj sisį tsínj daj huin 'ngǫ tsínj da'ui gaquin'. —Daj gataj ni sij.

25 Ngaa nį gataj tsínj gahuin duri daj:

—Nun ni'īnj sisį da'ui sij gaquin'. Urin si ni'īnj sisį durīj, nį hua a'ue ni'yā ruhuąj nánj. —Daj gataj sij.

26 Ngaa nį nachínj snan'anj rǫhua' yún ni sij. Nį gataj ni sij:

—Dąj gui'yaj sij, nį naxi'níj rián rę', gui'yaj sij únj. —Daj gataj ni sij.

27 Nį gataj sij:

—Hua gatā gunun ni é rę', sanį na'ue gǫnun ni é rę' mánj. Nį ǫn sin huin ruhua ni é rę', nį nąta' rǫhua' yūnj gǫnun a ni é rę', ruhua á rę' únj. Nį guįnico' ni é rę' man'an sij, ruhua á rę' ní'. —Daj gataj tsínj daj.

28 Ngaa nį ga'mi quij ni sij gataj ni sij gunun tsínj daj:

—Man'án rę' nico' tsínj daj, sanį nico' ni únj Moisés.

29 Ni'i ni únj sisį ga'mi Yan'anj ngą Moisés. Sanį nun ni'i ni únj nį ą 'ną' tsínj da mánj. —Daj gataj ni sij.

30 Ngaa nį gataj tsínj gahuin duri daj:

—Gahuin yan'anj ruhuąj ni'yā si-nǫguan' ni é rę'. Daj si nun ni'i ni é rę' nį ą 'ną' sij. Nį hué sij gui'yaj naxi'níj riānj.

31 Ni'i są' né' sisį nitaj si unun Yan'anj nuguan' achínj jni'yaj ni ngüį da'ui gaquin' rian Yan'anj mánj. Sanį sisį nǫn yan'anj né' rian Yan'anj, nį sisį 'yaj né' si huin ruhua Yan'anj, nį unun Yan'anj si achínj jni'yaj né' rian Yan'anj anj.

32 Nitaj ąman gunun né' nuguan' sisį naxi'níj rian 'ngǫ tsínj ga'nga duri, gui'yaj 'ngǫ tsínj da mánj.

33 Nḭ ą̱ 'ngǫ̱ rasṵn są̱' sḭ ga'ue guḭ'yaj tsínj daj sisḭ sé rian Yan'anj 'ną̱' sij mánj. —Daj gataj tsínj ga duri daj.
34 Ngaa nḭ gataj ni sij:
—Asḭj ga'ngá rę̱', nḭ da'uí rę̱' gaquin' anj. Ngaa nḭ huin ruhuá rę̱' dḭgyán rę̱' rian ni únj ní'. —Daj gataj ni sij.
Ngaa nḭ guiri ni sij sí' chruhua nuhui.

Ceguera espiritual

35 Ngaa nḭ gunun Jesús nuguan' sisḭ guiri ni sij tsínj daj chruhua nuhui. Nḭ ngaa nacaj dugüi' sij ngą̱ sí', nḭ nachínj snan'anj sij sí'. Nḭ gataj sij:
—Xuman ruhuá rę̱' ni'yáj rę̱' da'níj Yan'anj ní'. —Daj gataj Jesús.
36 Ngaa nḭ gataj sí':
—Señor, gą̱taj rę̱' ṵn tsínj huin da'níj Yan'anj, ngaa nḭ gṵxuman ruhuāj nḭ'yā man'an sí'. —Daj gataj tsínj daj.
37 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Hua guini'í rę̱' sí' si huēj huin sí' a'mī ngą̱ rę̱' aj. —Daj gataj Jesús.
38 Ngaa nḭ gataj tsínj daj:
—Xuman ruhuāj ni'īnj sǫ̱', Señor. —Daj gataj sij nḭ ganiquin' ráj dą̱coj sij rian Jesús.
39 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Ga'ną̱' man'ānj chruhua xungüḭ nan sisḭ nągui'yaj yyāj si-gą̱quin' ni ngüḭ. Nḭ xi'í ni tsínj nun ni'i, nḭ guḭ'yā sisḭ guḭni'i ni sij. Daj si xacaj ni sij cuenta sisḭ nun ni'i ni sij. Nḭ xi'í ni tsínj ataj sisḭ ni'i ni sij, sanḭ guḭ'yā sisḭ gą̱ránj rian ni sij. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
40 Nḭ ngaa gunun gǫ'ngo ni tsínj fariseo niquin' yu'uj daj si gataj Jesús, nḭ nachínj snan'anj ni sij sí'. Nḭ gataj ni sij:
—Dą̱j rún' hua tsínj aránj rian hua ni únj, ruhuá rę̱' ní'. —Gataj ni sij.
41 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Sisḭ nun ni'i a ni é rę̱', nḭ nitaj gaquin' da'ui a ni é rę̱' mánj. Sanḭ rḭan ataj ni é rę̱' yyą̱j sisḭ ni'i ni é rę̱', xi'í daj 'ngǫ̱ da'ui ni é rę̱' gaquin'. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj fariseo.

10

Parábola del redil

1 Ngaa síj ni gataj Jesús:
—Xą̱nga' atā gṵnun a ni é rę̱': Sisḭ ṵn tsínj ahui nę̱' chrej rṵcu xingá mą̱n xachij atúj sij chruhua xingá, nḭ hué sij huin tsínj tṵ. Daj si na'uej ruhua sij gą̱tu sij nę̱' rian xingá rian atúj né'.
2 Sanḭ tsínj atúj rian xingá, nḭ hué sij huin tsínj dą̱n xachij. Nḭ dugumi sij.
3 Nḭ na'níj tsínj dugumi rian xingá gą̱tu tsínj dą̱n daj. Nḭ a'mi sij si-xugüi gǫ'ngo xuj. Nḭ nani'i ni xuj si-nąne sij. Nḭ guḭri sij xú' chruhua xingá.
4 Nḭ ngaa gahui ni xachij daj, nḭ táj dian tsínj dugumi daj. Nḭ nico' ni xuj rucú sij. Daj si hua ni'i ni xuj si-nąne sij aj.
5 Sanḭ sḭ guinico' ni xucu ango tsínj daj. Maan si gunánj xuj rian sí'. Daj si nun ni'i xuj si-nąne ango tsínj da mánj. —Daj gataj Jesús.
6 Nḭ dą̱j rún' hua 'ngǫ̱ cuento hua nuguan' ga'mi Jesús rian ni sij. Sanḭ nun gara da'nga' ruhua ni sij si gataj sí'.

Jesús, el buen pastor

7 Ngaa nḭ gataj rṵhua' yún Jesús:

—Xąnga' atā gṵnun a ni é rę' sisḭ dąj rún' huin rian xingá rian atúj ni xachij, nḭ hué daj huin man'ānj.

8 Daran' ni tsínj ga'ną' ngaa achin gą'na' man'ānj, nḭ huin ni sij tsínj tṵ. Sanḭ nun gunun ni xuj si ga'mi ni sí'.

9 Dąj rún' huin rian xingá huin man'ānj. Tsínj 'ną' riānj, nḭ gątu sij chruhua xingá, nḭ gąnani sij, guḭ'yā. Nḭ gąhuin sij dąj rún' huin xachij ngaa ahui natu xuj chruhua xingá nąri' xuj xą xuj.

10 ’Sanḭ maan si huin ruhua tsínj tṵ daj guḭ'yaj tṵ sí', nḭ dągahui' sí' nej, nḭ dęre' sí' ni xachij daj, huin ruhua sí'. Sanḭ ga'nāj xi'í si huin ruhuāj gą nḭ'na' ni xachij. Nḭ gą nḭ'na' xąnga' ni xuj, ruhuāj aj.

11 ’Huēj huin tsínj dugumi są' ni xachij. Nḭ gąhuīj xi'í ni dānj.

12 Tsínj huin moso, sanḭ sé tsínj dąn xachij huin sij mánj. Tsínj 'yaj gana san'anj huin sij aj. Nḭ ngaa guḭni'i sij 'ngǫ xá'yanj huee, nḭ dṵnáj sij ni xachij. Nḭ gṵnánj sij gąn'anj sij. Ngaa nḭ guḭda'a xá'yanj xachij daj. Nḭ gaxa'nḭ daran' ni xachij, guḭ'yaj xá'yanj da aj.

13 Nḭ unánj tsínj moso daj si nitaj si nahuij ruhua sij ni'yaj sij ni xachij mánj. Maan si tsínj 'yaj gana san'anj huin sij aj.

14 ’Huēj huin tsínj dugumi są' xachij. Nḭ ni'īnj ni dānj. Nḭ ni'i ni dānj man'ānj nej.

15 Nḭ ni'i chrē man'ānj. Nḭ ni'īnj chrē nej. Nḭ dąj rún' hua man'ānj ngą chrē, nḭ da'nga' daj hua ni dānj ngāj. Nḭ gąhuīj xi'í ni dānj xachij nej.

16 Nḭ nḭcā ango ni dānj xachij. Nḭ sé si nṵn xuj chruhua xingá nan mánj. Nḭ hua niąn guḭnicā ango ni xú' daj gą'nāj. Ngaa nḭ gṵnun ni xú' si-nṵguan'ānj. Nḭ guḭman gąhuin chre' ni xú' ngą ni xucu mán asḭj sini. Ngaa nḭ man'ānj dṵgumi daran' ni xachij daj.

17 ’Nḭ ga'uej ruhuāj gąhuīj. Nḭ gąna'nī rṵhua' yūnj. Nḭ xi'í si ga'uej ruhuāj gąhuīj xi'í ni dānj, nḭ xi'í daj 'ḭ ruhua chrē ni'ya man'ānj.

18 Nitaj si guḭ'yaj ango ni sij sisḭ gąhuīj. Sanḭ gąhuīj güenda man'ānj. Hua sun riānj gątā sisḭ gąhuīj. Nḭ hua sun riānj gątā sisḭ gąna'nij rṵhua' yūnj nej aj. Nan huin sun ga'nin' chrē riānj anj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

19 Nḭ ngaa gunun ni tsínj israelita ni nuguan' daj, nḭ ga'mi guitsi rṵhua' yún ni sij.

20 Nḭ gataj da'aj ni sij:

—Nṵn nanę xḭ'i niman sij. Nḭ sinúnj sij nej. Ngaa nḭ ṵn sin nḭ unun a ni é rę' si ataj sij únj. —Daj gataj ni sij.

21 Sanḭ gataj ango da'aj ni sij:

—Nitaj si a'mi 'ngǫ tsínj nṵn nanę xḭ'i niman nuguan' hua nan mánj. Nḭ sḭ ga'ue nąxi'ni rian tsínj duri, guḭ'yaj 'ngǫ nanę xḭ'i mánj. —Daj gataj ni sij.

Los judíos rechazan a Jesús

22 Nḭ xuman' Jerusalén, nḭ gui'yaj ni sij gui'yanj xi'í si nasíj yo' ngaa naga'ui' ni sij nuhui nico rian Yan'anj. Nḭ ni yahuḭ nuhuij huin.

23 Nḭ achéj Jesús chruhua nuhui chruhua 'ngǫ corredo gṵ'naj Salomón.

24 Ngaa nḭ ganicąj ni tsínj israelita xi'níj Jesús. Nḭ nachínj snan'anj ni sij sí'. Nḭ gataj ni sij:

—Nḭ ạman guḭsij güi gạhuin yya ruhua únj nḭ'yaj únj man'án rẹ' únj. Sisḭ hué rẹ' huin Cristo, nḭ 'ngọ yụn gạtaj yyá rẹ' gụnun únj. —Daj gataj ni sij.

25 Ngaa nḭ gataj Jesús:

—Hua gatā gunun a ni é rẹ', sanḭ nun gụxuman ruhua á rẹ' mánj. Nḭ si sạ' nico 'yā xi'í chrē digyán yya rian án rẹ' dạj tsínj huīnj anj.

26 Sanḭ nun gụxuman ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' man'ānj. Daj si sé dānj xachij huin ni é rẹ' mánj. Nḭ hua gatā gunun a ni é rẹ' nuguan' nan.

27 Nḭ unun ni dānj xachij si-nanēj. Nḭ ni'īnj ni xuj. Nḭ nico' ni xuj rucūj.

28 Nḭ a'uīj si guḭman nḭganj ni xuj ngạ Yan'anj. Nḭ nitaj ạman gạhui' ni xuj. Nḭ nitaj ạ 'ngọ ni tsínj gạ'ue gạ'ne ni xuj ra'āj mánj.

29 Riqui chrē ni xuj riānj. Nḭ huin achij chrē daj ngạ daran' anj. Yu'uj daj nḭ ạ 'ngọ ni tsínj sḭ gahuin nucuaj gạ'ne ni xuj ra'a chrē mánj.

30 Rún' hua urin tsínj hua man'ānj ngạ chrē nánj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

31 Ngaa nḭ guida'a rụhua' yún ni tsínj israelita yej gạ'ui' ni sij Jesús, ruhua ni sij.

32 Sanḭ gataj Jesús:

—Guisíj gui'yā nico si sạ' guini'i a ni é rẹ'. Nḭ gahuin nucuāj gui'yā daj, gui'yaj chrē. Nḭ xi'í ụn si sạ' daj huin ruhua á rẹ' gạ'ui' a ni é rẹ' yej man'ānj únj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

33 Nḭ gataj ni sij:

—Sé xi'í 'ngọ si sạ' nico gui'yáj rẹ' gạ'ui' ni únj yéj rẹ' mánj. Sanḭ gạ'ui' únj yej man'án rẹ' xi'í si a'mí rẹ' 'ngọ nuguan' quij xi'í Yan'anj. Nḭ maan si 'ngọ tsínj huín rẹ'. Nḭ 'yáj rẹ' sisḭ huin man'án rẹ' Yan'anj. —Daj gataj ni sij.

34 Ngaa nḭ gataj Jesús:

—Hua nḭca si-dụcuanj nicaj á rẹ'. Nḭ nuguan' ga'mi man'an Yan'anj huin nuguan' daj. Nḭ gataj Yan'anj: “Gataj man'ānj sisḭ huin ni é rẹ' yan'anj.” Hué daj gataj Yan'anj gunun ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asḭj ná.

35 Hué dan nḭ sisḭ man'an Yan'anj gataj sisḭ ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj huin yan'anj, (nḭ ni'i yya né' sisḭ nuguan' xạnga' huin si-nụguan' Yan'anj),

36 ngaa nḭ sisḭ gahuin ninīj, gui'yaj Yan'anj, nḭ sisḭ ga'níj Yan'anj ga'nāj chruhua xungüḭ, ngaa nḭ asạ' gạ'ue gạtaj á rẹ' sisḭ a'mi quī xi'í Yan'anj ngaa gatā gunun a ni é rẹ' sisḭ da'níj Yan'anj huīnj únj.

37 Nḭ sisḭ nitaj si 'yaj sūnj si-sun chrē, ngaa nḭ sḭ guxuman ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' man'ānj mánj.

38 Sanḭ sisḭ yya 'yaj sūnj si-sun chrē, ngaa nḭ nụnj si nun xụman ruhua á rẹ' nḭ'yaj ni é rẹ' man'ānj, sanḭ hua xi'í gụxuman ruhua á rẹ' si sạ' nico gui'yā aj. Da' síj, ngaa nḭ xạcaj á rẹ' cuenta, nḭ guḭni'i a ni é rẹ' sisḭ nne chrē ngāj, nḭ nnēj ngạ chrē nej. —Daj gataj Jesús.

39 Ngaa nḭ gahuin ruhua rụhua' yún ni sij guḭda'a ni sij Jesús. Sanḭ guinani sí' rian ni sij.

40 Ngaa nḭ gahui Jesús gan'anj rụhua' yún sij anéj chrej xinéj nnee gụ'naj Jordán. Nḭ gunáj sij yu'uj daj rian duguata' nnee sini Juan ni ngüḭ.

41 Nḭ ga'nạ' nico ni ngüḭ rian Jesús. Nḭ gataj ni sij:

—Xạnga' ni nun guḭ'yaj Juan si sạ' nico. Sanḭ gahuin yya daran' si gataj sij xi'í Jesús. —Gataj ni sij.

42 Nḭ nico ni ngüḭ guxuman ruhua ni'yaj Jesús yu'uj daj.

11

Muerte de Lázaro

1 Hué dan nḭ hua 'ngǫ tsínj a'nan' gṵ'naj sí' Lázaro. Nḭ nne sí' xuman'
Betania huin xánj yun'unj gṵ'naj María ngą xugüij ún' Marta.
2 (Nḭ xica'uij Lázaro huin María. Hué ún' huin si gayanj nnee quin' dąj
dacój Jesús. Nḭ nacǫ dacój sí', gui'yaj ún' ngą hueé chrą ún'.)
3 Ngaa nḭ ga'níj nṵngüej xica'uij Lázaro 'ngǫ nuguan' rian Jesús, gataj
nṵngüej unj:
—Axą' tsínj 'ḭ ruhuá rę', sanḭ a'nan' sij, Señor. —Daj gataj nuguan' ga'níj
nṵngüej unj rian Jesús.
4 Nḭ ngaa gunun Jesús nuguan' daj, nḭ gataj sí':
—Sé si gąhui' sij, guḭ'yaj xi'ḭ da mánj. Sanḭ guiran' sij sisḭ gą'mi są' ni
ngüḭ xi'į̄j huīnj da'níj Yan'anj nej. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nata'
nuguan' daj rian sij.
5 Nḭ 'ḭ ruhua Jesús ni'yaj sí' Marta ngą María ngą xica'uij nṵngüej ún'
Lázaro.
6 Sanḭ gunáj sí' yahuij güi rian nne sí' ngaa gunun sí' sisḭ a'nan' Lázaro.
7 Ngaa síj nḭ gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij:
—Gąn'anj rṵhua' yún né' estado Judea aj. —Daj gataj Jesús.
8 Nḭ gataj ni tsínj nico' Jesús:
—Rabí, cuanj nḭ gahuin ruhua ni tsínj israelita mąn yu'uj daj gą'ui' ni
sij yej man'án rę'. Nḭ ṵn sin huin nḭ huin ruhuá rę' gąn'anj rṵhua' yún rę'
yu'uj daj únj. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
9 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Sé si xąnga' sisḭ xṵhuij hora nicaj güi ą'. Nḭ sisḭ chéj né' nę' guni'yanj,
nḭ sḭ natuj né' mánj. Daj si xiguḭn yan'ąn xata' aj.
10 Sanḭ sisḭ chéj né' nę' nḭ, nḭ nątuj né' xi'í si nitaj yan'ąn xiguḭn mánj.
—Daj gataj Jesús.
11 Ngaa guisíj ga'mi Jesús daj, nḭ gataj rṵhua' yún sij:
—Atoj Lázaro tsínj nicaj dugüi' ngą né'. Gąn'ān gąn'anj jnanun ruhuāj
sij. —Daj gataj Jesús.
12 Yu'uj daj gataj ni tsínj nico' Jesús:
—Señor, sisḭ atoj sij, nḭ gąnahuin są' sij aj. —Daj gataj ni sij.
13 Nḭ da'nga' daj gataj Jesús si hua ni'i sí' si Lázaro hua gahui'. Sanḭ gani
ruhua ni tsínj nico' Jesús sisḭ yya atoj Lázaro, gataj Jesús, ruhua ni sij.
14 Ngaa nḭ ga'mi nḭca Jesús rian ni sij. Nḭ gataj sí':
—Hua gahui' Lázaro aj.
15 Nḭ huin nią' ruhuāj sisḭ nun ganēj yu'uj daj ngaa gahui' sí'. Xi'í si
gahui' sí', nḭ gṵxuman doj ruhua á rę' nḭ'yaj á rę' man'ānj. Sanḭ gąn'anj
né' rian ngaj sij aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
16 Ngaa nḭ gataj tsínj gṵ'naj Tomás, huin tsínj gṵ'naj Dídimo nej gunun
ango ni tsínj nico' Jesús:
—Gąn'anj né' nḭ gąhui' nṵguan'an né' ngą sij. —Daj gataj Tomás.

Jesús, la resurrección y la vida

17 Nḭ ngaa guisíj Jesús yu'uj daj, nḭ gataj ni ngüḭ gunun sij sisḭ guisíj
gąn'anj güi gachin' ni sij níman daj.

18 Nḭ nḭchrun' 'ngǫ si huạ'nij kilómetro du'ua xuman' Betania ngaj
xuman' Jerusalén.
19 Nḭ gan'anj nḭ'yaj nico ni ngüḭ israelita rian nne Marta ngạ María sisḭ
nạhuin niạ' ruhua nụngüej xugüi'ij unj. Daj si nani ruhua nụngüej unj xi'í
xica'uij unj gahui'.
20 Nḭ ngaa gunun Marta sisḭ 'nạ' guḭsij Jesús, nḭ gahui unj nạhuin ra'a
unj Jesús. Sanḭ gunáj María chruhua hue'.
21 Ngaa nḭ gataj Marta gunun Jesús:
—Señor, sisḭ nun gané rẹ' cuanj, nḭ sḭ gahui' xica'uī sa mánj.
22 Sanḭ ni'īnj yyạj sisḭ daran' si achínj jni'yáj rẹ' rian Yan'anj, nḭ rḭqui
Yan'anj anj. —Daj gataj Marta.
23 Ngaa nḭ:
—Gạna'nij xica'uíj rẹ' aj. —Gataj Jesús.
24 Nḭ:
—Ni'īnj sisḭ gạna'nij sij ngaa gạna'nij ni níman güi gạnahuij xungüḭ aj.
—Gataj Marta gunun Jesús.
25 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Huēj guḭ'yaj si gạna'nij ni níman. Nḭ gạ nḭ'na' nḭganj ni sij ngạ Yan'anj,
guḭ'yā. Nḭ nụnj si hua gahui' 'ngǫ tsínj xuman ruhua ni'yaj man'ānj, sanḭ
gạna'nij sij, guḭ'yā aj.
26 Nḭ daran' ni ngüḭ hua nḭ'na' mán, nḭ nitaj ạman gạhui' niman ni sij
sisḭ xuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij man'ānj. Xuman ruhuá rẹ' nuguan'
nan ní'. —Daj gataj Jesús gunun Marta.
27 Ngaa nḭ gataj Marta:
—Xuman ruhuāj sisḭ hué rẹ' huin Cristo da'níj Yan'anj. Nḭ ga'ná' rẹ'
chruhua xungüḭ nan, Señor. —Daj gataj Marta.

Jesús llora ante la tumba de Lázaro

28 Ngaa guisíj ga'mi unj nuguan' nan, nḭ gan'anj gạquinj unj xugüi'ij unj,
María. Nḭ gataj huḭ unj gunun María:
—Niquin' Maestro aquínj sij man'án rẹ' aj. —Daj gataj Marta gunun
María.
29 Nḭ ngaa gunun María nuguan' daj, nḭ naxụman yoǫ unj gan'anj nḭ'yaj
unj rian niquin' Jesús.
30 Sanḭ nun güin gahuin gatúj Jesús xuman' daj. Hua guẹ niquin' sij rian
nari' Marta sij.
31 Ngaa nḭ ni ngüḭ israelita mạn chruhua hue', nḭ ngüḭ a'mi ngạ María
xi'í niman gahui', nḭ guini'i ni sij sisḭ naxụman yoǫ ún' gan'anj ún'. Nḭ
gani ruhua ni sij sisḭ gan'anj ún' gạco ún', ruhua ni sij. Nḭ guinico' ni sij
rụcu ún' gan'anj ni sij.
32 Nḭ ngaa guisíj María rian niquin' Jesús, nḭ guini'i ún' man'an sí'. Ngaa
ni ganiquin' ráj dạcoj ún' rian sí'. Nḭ gataj ún':
—Señor, sisḭ nun gané rẹ' nan cuanj, nḭ sḭ gahui' xica'uī sa mánj. —Gataj
María gunun Jesús.
33 Nḭ ngaa guini'i Jesús sisḭ aco María ngạ ni ngüḭ israelita ga'nạ' ngạ
ún', nḭ ducu ganani ruhua sí'.
34 Ngaa nḭ gataj sí':
—Nḭ a gachin' ni é rẹ' únj. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nḭ:
—Gụn' nḭ'yáj rẹ', Señor. —Gataj ni sij.

35 Ngaa nḭ gaco Jesús aj.
36 Yu'uj daj gataj ni ngüḭ israelita:
—Nḭ'yaj á rẹ' si ducu 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij tsínj gahui' daj. —Daj gataj ni sij.
37 Sanḭ gataj gọ'ngo ni sij:
—Hué tsínj nan gui'yaj naxí'nij rian 'ngọ tsínj duri. Nḭ sisḭ hué daj nucuaj sij, nḭ ụn sin huin nḭ ga'nin' ruhua sij sisḭ gahui' Lázaro únj. —Daj gataj ni sij.

Resurrección de Lázaro

38 Ngaa nḭ ducu ganani ruhua Jesús. Nḭ gahuin nḭchrun' sij rian gachin' ni sij Lázaro huin 'ngọ huej. Nḭ hua ránj 'ngọ yej xạchij rian yu'uj.
39 Ngaa nḭ:
—Gụxun a ni é rẹ' yej aj. —Gataj Jesús.
Ngaa nḭ gataj Marta xica'uij tsínj gahui' daj gunun Jesús:
—Señor, sanḭ ga guin' ri'yuj sij si guisíj gạn'anj güi ngaj sij aj. —Daj gataj Marta.
40 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun unj:
—Hua gatā gunún rẹ' sisḭ gụxuman ruhuá rẹ' nḭ'yaj rẹ' man'ānj, ngaa nḭ guḭni'í rẹ' sisḭ nucuaj guḭ'yaj Yan'anj anj. —Daj gataj Jesús.
41 Ngaa nḭ guxun ni sij yej rian gachin' ni sij níman. Nḭ guini'yaj Jesús xata', nḭ gataj sí':
—Tata chré', guruhuá rẹ' si gunún rẹ' si-nụguan'ānj.
42 Ni'īnj sisḭ nḭganj unún rẹ' nuguan' a'mī. Sanḭ a'mī nuguan' nan sisḭ gụnun ni ngüḭ mán yu'uj nan ngāj sisḭ gụxuman ruhua ni sij si hué rẹ' huin si ga'níj ga'nāj chruhua xungüḭ nan. —Daj gataj Jesús gunun Yan'anj.
43 Ngaa guisíj gataj Jesús nuguan' daj, nḭ nucuaj gaguáj sij. Nḭ gataj sij:
—Lázaro, gạhui sọ' gạ'na' sọ' aj. —Daj gataj Jesús gaguáj sij.
44 Ngaa nḭ gahui tsínj gahui' daj. Nḭ anumi ra'a sij ngạ dacój sij atsij da gahui sij. Nḭ hua ránj rian sij 'ngọ paño. Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nạchi a ni é rẹ' atsij, nḭ gạ'ue gạn'anj sij aj. —Daj gataj Jesús.

El complot para matar a Jesús

45 Nḭ guini'i ni ngüḭ israelita ni ngüḭ ga'nạ' ngạ María si gui'yaj Jesús. Xi'í daj guxuman ruhua nico ni sij guini'i ni sij Jesús.
46 Sanḭ gan'anj nạta' ango da'aj ni sij rian ni tsínj fariseo si gui'yaj Jesús.
47 Ngaa nḭ nahuin yu' ni tsínj fariseo ngạ ni chrej a'nin' rian ni chrej, gui'yaj ni sij 'ngọ junta. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn sin guḭ'yaj né' ruhua á rẹ' únj. Daj si tsínj daj 'yaj nico si sạ' digyán sij rian ni ngüḭ aj.
48 Sisḭ gạ'nin' ruhua né', nḭ gụxuman ruhua daran' ni ngüḭ guḭni'yaj ni sij sí'. Hué dan nḭ gạ'na' ni tsínj nicaj sun ni tsínj romano, nḭ dụguane ni sij si-nuhui né'. Nḭ jnạhui ni sij xánj né' nej. —Daj gataj ni sij gunun ni dugüi' ni sij.
49 Sanḭ ga'mi 'ngọ dugüi' ni sij huin tsínj gụ'naj Caifás, huin sí' chrej huin rian nḭn' yo' daj. Nḭ gataj sí':
—Nun ni'i a ni é rẹ' mánj.
50 Nḭ nitaj si acaj ni é rẹ' cuenta sisḭ sạ' gạhui' urin tsínj daj xi'í ni ngüḭ. Ngaa nḭ sé daran' né' ni tsínj israelita gạnahuij mánj. —Daj gataj Caifás gunun ni sij.

51 Sanḭ nun gataj Caifás nuguan' daj güenda man'an sij. Sanḭ rḭan huin
sí' chrej huin rian nḭn' yo' daj, nḭ ga'mi sí' si-nu̱guan' Yan'anj sisḭ ga̱hui'
Jesús xi'í ni ngüḭ israelita.
52 Nḭ sé xi'í urin ni ngüḭ israelita huin ga̱hui' Jesús mánj. Sanḭ ga̱hui' sij
sisḭ na̱huin chre' daran' ni ngüḭ huin da'níj Yan'anj huin ni ngüḭ gaxa'nḭ
chruhua xungüḭ, guḭ'yaj sij.
53 Ngaa nḭ asḭj güi daj, nḭ daga'mi dugüi' ni sij sisḭ da̱gahui' ni sij Jesús.
54 Hué dan nḭ nun ga̱che re̱nga' Jesús scanij ni ngüḭ israelita ga̱ mánj.
Sanḭ gahui sij estado Judea gan'anj sij 'ngo̱ yu'uj ngaj nḭchrun' quij gui'yanj
na̱co 'ngo̱ xuman' gu̱'naj Efraín. Nḭ yu'uj daj gunáj sij nga̱ ni tsínj nico' sij.
55 Ngaa nḭ gahuin nḭchrun' gui'yanj pascua gui'yaj ni tsínj israelita. Nḭ
gahui ni ngüḭ mán go̱'ngo ni xuman' gan'anj ni sij xuman' Jerusalén. Daj
si huin ruhua ni sij na̱gui'yaj sa̱' ni sij man'an ni sij rian Yan'anj da̱j rún'
ataj si-ley Moisés ngaa achin ga̱huin gui'yanj pascua.
56 Nḭ achéj ni sij nano' ni sij Jesús. Nḭ nachínj snan'anj ni sij ni dugüi'
ni sij mán ni sij chruhua nuhui. Nḭ gataj ni sij:
—Da̱j ani ruhua ni é re̱' únj. Ga̱'na' sij gui'yanj nan ní', asḭ sḭ ga'na̱' sij
sa̱'. —Daj gataj ni sij.
57 Nḭ hua ga'nin' ni tsínj fariseo nga̱ ni chrej a'nin' sun rian ni ngüḭ. Nḭ
gataj snan'anj ni sij rian ni sí' sisḭ guḭni'i ni sí' nḭ a nne Jesús, nḭ ga̱n'anj
na̱ta' ni sí' rian ni sij. Ngaa ni ga̱'ue guḭda'a ni sij Jesús, ruhua ni sij.

12

Jesús es ungido en Betania

1 Nḭ ngaa achin yatan' güi gahuin gui'yanj pascua, nḭ gan'anj Jesús
xuman' Betania rian nne Lázaro tsínj ganá'nij scanij ni níman, gui'yaj
Jesús.
2 Nḭ gahuin sti'nḭ Jesús, gui'yaj ni sij. Nḭ anica̱j Marta si xa ni sij. Nḭ nne
Lázaro rian mesa xa sij nga̱ Jesús.
3 Ngaa nḭ nicaj María 'ngo̱ gaga' nu̱n gasiti guin' da̱j gu̱'naj-á' nardo
ga'na̱' ún' rian nne Jesús. Nḭ du'ue nḭn' ruhua-á'. Nḭ garij ún' dacój Jesús.
Ngaa nḭ naru'ui ún' nga̱ hueé chra̱ ún'. Nḭ ga guin' da̱j chruhua hue',
gui'yaj gasiti daj.
4 Ngaa nḭ nne Judas da'níj Simón huin sí' 'ngo̱ tsínj nico' Jesús. Nḭ tsínj
na̱ga'ui' Jesús rian ni tsínj nicaj sun huin sí'.
5 Nḭ gataj sí':
—Nḭ u̱n sin huin nḭ nun ga̱ne' gasiti nan sisḭ guḭri' né' hua̱'nij ciento
denario san'anj chra̱cuij né' ni ngüḭ niqui únj. —Daj gataj Judas.
6 Sanḭ nitaj si nahuij ruhua Judas ni'yaj sij ni ngüḭ niqui mánj. Maan si
dugumi sij bolsa nu̱n si-san'anj daran' ni sij. Nḭ guida'a sij si-san'anj ni sí'
gutin' sij. Daj si huin sij 'ngo̱ tsínj tu̱.
7 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun Judas:
—Ga̱'nin' ruhuá re̱' si hué daj 'yaj ún' nga̱ gasiti nan xi'í güi ga̱chin' ni
sij yūnj.
8 Nḭ ya'yoj nne ni ngüḭ niqui scanij ni é re̱'. Sanḭ sé si ga̱ne nḭganj man'ānj
nga̱ á re̱' mánj. —Daj gataj Jesús.

El complot contra Lázaro

9 Ngaa nḭ gunun nico ni ngüḭ israelita sisḭ nne Jesús xuman' Betania.
Ngaa nḭ gan'anj ni sij xuman' daj. Nḭ sé urin Jesús gan'anj ni'yaj ni sij.
Sanḭ gan'anj ni'yaj ni sij Lázaro huin tsínj ganá'nij scanij ni níman, gui'yaj
Jesús.
10 Sanḭ uyan daga'mi dugüi' ni chrej a'nin' sisḭ dạgahui' ni sij Lázaro nej.
11 Daj si xi'í Lázaro huin sisḭ gahuin nḭni nico ni ngüḭ israelita sisḭ
gụxuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Jesús.

La entrada triunfal en Jerusalén

12 Ngaa nḭ ango güi nḭ gunun daran' ni ngüḭ ga'nạ' rian gahuin gui'yanj
pascua sisḭ 'nạ' Jesús chrej gạtu sí' xuman' Jerusalén.
13 Ngaa nḭ ga'nin' ni sij ra'a yun. Nḭ gahui ni sij du'ua xuman' gan'anj
nạcaj ni sij Jesús. Nḭ gaguáj ni sij. Nḭ gataj ni sij:
—Gạ sạ' hueé rian tsínj 'nạ' rian si-xugüi Señor. Sạ' hueé huin si-rey ni
tsínj israelita. —Daj gataj ni sij gaguáj ni sij.
14 Ngaa nḭ nari' Jesús 'ngọ urruj. Nḭ guitáj sij xú'. Daj si hué daj gataj
rian si-nụguan' Yan'anj:
15 Sḭ guxu'ui' ni é rẹ' huin ín rẹ' ni ngüḭ mạn xuman' Sión.
Daj sij 'nạ' si-rey ni é rẹ' táj sij 'ngọ urruj da'níj urruj xạna.
Hué daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
16 Asij sini nḭ nun gara da'nga' ruhua ni tsínj nico' Jesús xi'í si guiran'
sí'. Sanḭ ngaa guisíj ganahuin 'ueé Jesús, gui'yaj Yan'anj, nḭ nanun ruhua
ni sij sisḭ hua garun ni sí' nuguan' nan xi'í Jesús. Nḭ nanun ruhua ni sij
sisḭ da'nga' daj gui'yaj ni ngüḭ ngạ Jesús.
17 Nḭ ni ngüḭ guini'i ngaa gaquínj Jesús Lázaro sisḭ gạhui sí' chruhua
yu'uj, nḭ nata' ni sij rian dugüi' ni sij si guini'i ni sij ngaa ganá'nij Lázaro
scanij ni níman, gui'yaj Jesús.
18 Xi'í si gunun ni ngüḭ sisḭ gui'yaj Jesús si sạ' nico daj, nḭ gan'anj nạcaj
ni sij Jesús.
19 Sanḭ gataj ni tsínj fariseo gunun ni dugüi' ni sij:
—Nḭ'yaj á rẹ'. Nḭ sḭ guiri' né' yyạj gạ mánj si daran' ni ngüḭ huaj ngạ sij.
—Daj gataj ni sij.
20 Nḭ gan'anj gọ'ngo ni tsínj griego xuman' Jerusalén rian gunụn gui'yanj
daj. Nḭ gạ'mi sạ' ni sij rian Yan'anj, ruhua ni sij.
21 Nḭ gahuin nḭchrun' ni sij rian tsínj gụ'naj Felipe huin sí' 'ngọ tsínj 'nạ'
xuman' Betania 'ngọ xuman' ngaj estado Galilea. Nḭ gachínj jni'yaj ni sij
rian sí'. Nḭ gataj ni sij:
—Señor, ruhua ni únj guḭni'i únj Jesús. —Daj gataj ni sij.
22 Ngaa nḭ gan'anj Felipe gataj sí' nuguan' daj rian tsínj gụ'naj Andrés.
Ngaa nḭ gan'anj nụngüej sí' gan'anj nạta' sí' rian Jesús.
23 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Yyạj guisíj güi sisḭ gạnahuin 'ueé da'níj ni ngüḭ huin man'ānj.
24 Xạnga' atā rian án rẹ' sisḭ dạj rún' hua cạn trigo huin né'. Nḭ sisḭ sḭ
guinij 'ngọ cạn trigo riqui yo'ój gạhui'-í', nḭ rún' hua cạn daj hué daj hua-á'
guna-á'. Sanḭ sisḭ gạhui'-í', nḭ xḭra'-á', nḭ ayu nico cạn chrạ-á'.
25 Hué dan nḭ tsínj nạ'uej ruhua gạhui' ngāj, nḭ gạ ni'ya sij. Sanḭ tsínj
gạ'uej ruhua gạhui' xi'īj chruhua xungüḭ nan, nḭ gạne nḭganj niman sij aj.
26 Nḭ tsínj huin ruhua guḭ'yaj sun riānj, nḭ hua niạn guḭnico' sij man'ānj.
Nḭ rian gạnēj, nḭ hué yu'uj daj gạne tsínj 'yaj sun riānj nej. Nḭ guḭnun
yan'anj chrē tsínj 'yaj sun riānj.

27 ’Yyąj nį ducu nani ruhuāj. Nį ụn sin huin gątā gụnun Yan'anj únj.
Gątā gụnun Yan'anj sisį nącaj Yan'anj man'ānj rian sayun, ruhua á rę'
ní'. Sé dąj gątā gụnun Yan'anj mánj. Daj si xi'í si guịran'ānj sayun ga'nāj
chruhua xungüị. —Daj gataj Jesús gunun nụngüej tsínj daj.
28 Ngaa nį gataj Jesús gunun Yan'anj:
—Guị'yáj rę' sisį gą'mi są' 'ueé ni ngüị xi'í si-xugüí rę' huín rę' chrē.
—Daj gataj Jesús.
Ngaa nį gunun ni ngüị mán ngą Jesús si ga'mi Yan'anj xata'. Nį gataj
Yan'anj:
—Hua nahuin 'ueé si-xugüīj. —Daj gataj Yan'anj gunun Jesús.
29 Nį gataj ni ngüị mán ngą Jesús sisį gaguáj du'ui gunun ni sij. Sanį
gataj ango da'aj ni sij sisį ga'mi 'ngọ ángel rian Jesús.
30 Ngaa nį gataj Jesús gunun ni sij:
—Sé xi'īj huin si ga'mi Yan'anj nuguan' nan mánj. Sanį ga'mi Yan'anj
sisį gąra da'nga' ruhua á rę' aj.
31 Yyąj nį nągui'yaj yya Yan'anj ngą si-gąquin' ni ngüị mąn chruhua
xungüị. Nį yyąj nį guịri anéj Yan'anj sichre huin achij chruhua xungüị
nan.
32 Sanį ngaa gọdoco' ni sij man'ānj xata' rian rugutsį, ngaa nį gą'na'
daran' ni ngüị riānj, guị'yā. —Daj gataj Jesús gunun ni ngüị.
33 Nį xi'í nuguan' daj digyán Jesús rian ni ngüị dąj gąhui' sí' guịnico' sí'
rian rugutsį.
34 Ngaa nį gataj ni ngüị gunun Jesús:
—Gataj rian si-ley Yan'anj sisį gąne nịganj Cristo. Ngaa nį ụn sin huin
nį ataj man'án rę' sisį dọco' ni sij da'níj ni ngüị xata' únj. Nį ụn tsínj huin
da'níj ni ngüị, ruhua á rę' únj. —Daj gataj ni sij.
35 Xi'í daj gataj Jesús:
—Doj güi gą si guịxiguin yan'ąn scanij ni é rę'. Ngaa nį gąche ni é rę'
rian xiguịn hua. Ngaa nį sį gachej ni é rę' rian rụmi' mánj. Daj si tsínj
achéj rian rụmi', nį nun ni'i sij nį a achéj sij mánj.
36 Nį ngaa xiguịn yan'ąn rian án rę', nį gụxuman ruhua á rę' nị'yaj á
rę' yan'ąn daj. Ngaa nį guịxiguin rian gąchej a ni é rę', guị'yaj yan'ąn daj.
—Daj gataj Jesús.

Incredulidad de los judíos

Nį ngaa guisíj gataj Jesús ni nuguan' daj, nị gan'anj guịxij huị sij rian ni
ngüị.
37 Nị nụnj si gui'yaj Jesús nico si są' guini'i ni ngüị daj, sanị nun gụxuman
ruhua ni sij guini'yaj ni sij sí'.
38 Daj si hua niąn gąhuin yya si-nụguan' Isaías tsínj ga'mi si-nụguan'
Yan'anj asịj ná. Nị gataj sí':
Señor, ụn sin huin nị dọj ni ngüị guxuman ruhua nuguan' nata' ni únj
gunun ni sij únj.
Nị ụn sin huin nị na'ue gąra da'nga' ruhua ni sij dąj nucuaj Señor únj.
Daj gataj Isaías.
39 Nị xi'í ango nuguan' gataj Isaías, nị na'ue gụxuman ruhua ni tsínj
israelita ni'yaj ni sij Jesús. Nị gataj Isaías:
40 Nị garánj rian ni ngüị xi'í si na'uej ruhua ni sij gunun ni sij.
Ngaa nị sị ga'ue guịni'i ni sij mánj.
Nị nun gą'ue gątu si-nụguan'ānj niman ni sij mánj.

Nḭ na'ue nạnicaj ruhua ni sij.
Ngaa nḭ sḭ ga'ue nạhuin sạ' niman ni sij, guḭ'yā mánj.
Daj gataj Yan'anj garun tsínj gṵ'naj Isaías asḭj ná.
41 Hué daj ga'mi Isaías xi'í si guini'i sij si hua sạ' 'ueé Jesús. Yu'uj daj
ga'mi sij xi'í sí'.
42 Sanḭ guxuman ruhua nico ni tsínj israelita ni tsínj huin achij guini'i
ni sij Jesús. Sanḭ nun ga'mi rẹnga' ni sij sisḭ guxuman ruhua ni sij rian ni
ngüḭ xi'í si xu'ui' ni sij ni'yaj ni sij ni tsínj fariseo. Daj si sisḭ gṵnun ni sí',
nḭ guḭri ni sí' ni sij chruhua nuhui, ruhua ni sij.
43 Daj si garan' ruhua ni sij si gạ'mi sạ' ni ngüḭ xi'í ni sij daj ngạ si gạ'mi
sạ' Yan'anj xi'í ni sij aj.

Las palabras de Jesús juzgarán a los hombres

44 Ngaa nḭ ga'mi nucuaj Jesús. Nḭ gataj sij:
—Tsínj guxuman ruhua ni'yaj man'ānj, nḭ sé urīnj guxuman ruhua sij.
Sanḭ hué daj guxuman ruhua sij ni'yaj sij chrē huin si ga'níj ga'nāj chruhua
xungüḭ nan.
45 Tsínj ni'i man'ānj, nḭ hué daj ni'i sij si ga'níj ga'nāj chruhua xungüḭ
nan nej.
46 Huēj huin yan'ạn ga'nạ' xiguḭn chruhua xungüḭ. Ngaa nḭ daran' ni
ngüḭ guxuman ruhua ni'yaj man'ānj, nḭ sḭ gachej ni sij rian rṵmi' mánj.
47 ’Nḭ hua 'ngọ tsínj unun si-nṵguan'ānj. Sanḭ na'uej ruhua sij dạgahuin
sij si atā gṵnun sij. Ngaa nḭ sēj huin tsínj gṵta' gaquin' rian tsínj da mánj.
Daj si sé si ga'nāj gṵta' gaquin' rian ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ mánj.
Sanḭ ga'nāj sisḭ gạnacā ni sij aj.
48 Tsínj dạnicaj man'ānj, nḭ na'uej ruhua sij gṵnun sij si-nṵguan'ānj, nḭ
ạ hua si guḭ'yaj castigo sij. Daj si xi'í si nun gunun sij nuguan' ga'mī gunun
sij, nḭ gạhuin castigo sij güi nạgui'yaj yya Yan'anj si-gạquin' ni ngüḭ.
49 Nḭ sé si a'mī güenda man'ānj. Hué chrē si ga'níj ga'nāj chruhua xungüḭ
nan huin si ga'nin' sun riānj dạj gạ'mī.
50 Nḭ ni'īnj sisḭ si-nṵguan' chrē 'yaj sisḭ gạne nḭganj ni ngüḭ. Ngaa nḭ dạj
rún' ga'nin' chrē sun riānj, nḭ hué daj a'mī nej. —Daj gataj Jesús.

13

Jesús lava los pies a sus discípulos

1 Hué dan nḭ ngaa achin guḭsij güi gạhuin gui'yanj pascua, nḭ hué ni'i
Jesús sisḭ hua guisíj hora gạhui sij chruhua xungüḭ nan nạn' sij rian nne
chrej sij. Nḭ nḭganj 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij ni tsínj guinicaj dugüi' ngạ sij
chruhua xungüḭ nan. Nḭ hué daj gui'yaj sij da güi nạn' sij xata'.
2 Nḭ xa sti'nḭ Jesús ngạ ni tsínj nicaj dugüi' ngạ sij. Nḭ hua diga'mi sichre
niman Judas da'níj Simón Iscariote sisḭ nạga'ui' sí' Jesús ra'a ni tsínj nicaj
sun dạgahui' ni sí'.
3 Nḭ ni'i Jesús sisḭ ga'ui' chrej sij daran' sun rian sij. Nḭ ni'i sij sisḭ ga'nạ'
man'an sij rian Yan'anj. Nḭ ni'i Jesús sisḭ guḭnan' sij rian Yan'anj nej.
4 Hué dan nḭ ngaa guisíj xa sti'nḭ ni sij, nḭ naxṵman Jesús rian mesa. Nḭ
guiri sij si-gató sij. Nḭ numij sij 'ngọ atsij toalla gatin sij.
5 Ngaa nḭ gara sij nnee chruhua guruj yo'ój. Nḭ gaxḭ'i sij na'nin' sij dacój
ni tsínj nico' sij. Nḭ naru'ui sij ngạ toalla anumi gatin sij daj.
6 Sanḭ ngaa huaj sij nạ'nin' sij dacój Simón Pedro, nḭ gataj sí':

—Señor, nḭ gạna'nin' man'án rẹ' dacō, ruhuá rẹ' ní'. —Daj gataj Pedro.
7 Ngaa nḭ:
—Yyạj nḭ nun ni'í rẹ' si 'yā. Sanḭ nẹ' rụcu nḭ gạra da'nga' ruhuá rẹ' aj.
—Daj gataj Jesús.
8 Ngaa ni:
—Nitaj ạman nạ'nin' rẹ' dacō mánj. —Gataj Pedro.
Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Sisḭ sḭ na'nīj dacój rẹ', nḭ sḭ ga'ue gạhuin rẹ' tsínj guḭnicaj dugüi' ngāj mánj. —Daj gataj Jesús.
9 Ngaa nḭ:
—Sé urin dacō nạ'nin' rẹ', sanḭ nạ'nin' rẹ' ra'āj ngạ chrāj nej. —Daj gataj Pedro.
10 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nḭ sisḭ da guisíj gane né', nḭ urin dacój né' huin si na'nin' né' mánj. Daj si hua sạ' né'. Nḭ hua sạ' niman án rẹ'. Sanḭ sé si hua sạ' niman daran' ni é rẹ' mánj. —Daj gataj Jesús.
11 Nḭ hua ni'i Jesús ụn tsínj huin si nạga'ui' sij ra'a ni tsínj nicaj sun. Xi'í daj gataj Jesús: "Nun hua sạ' niman daran' ni é rẹ'." Daj gataj Jesús.
12 Ngaa guisíj na'nin' Jesús dacój ni tsínj nico' sij, nḭ nanun sij si-gató sij. Nḭ gan'anj gạne rụhua' yún sij rian mesa. Nḭ gataj sij gunun ni sí':
—Ni'i a ni é rẹ' ụn xi'í gui'yā daj ngạ ni é rẹ' ní'.
13 Dugu'nạj ni é rẹ' Maestro man'ānj. Nḭ ataj ni é rẹ' sisḭ Señor huīnj. Nḭ dugu'nạj a'mi a ni é rẹ' xạnga' aj.
14 Ngaa nḭ huīnj Maestro ngạ Señor rian án rẹ'. Sanḭ na'nīj dacój ni é rẹ'. Nḭ xi'í daj hua niạn si nạ'nin' a ni é rẹ' dacój dugüi' ni é rẹ' aj.
15 Nḭ hué daj huin 'ngọ da'nga' digyānj rian án rẹ' sisḭ guḭ'yaj ni é rẹ' dạj rún' gui'yā.
16 Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ nitaj si huin achij 'ngọ moso rian si-xuru'ue sij. Nḭ nitaj si huin achij tsínj gan'anj sun rian tsínj ga'níj gạn'anj sij.
17 Nḭ hua gunun a ni é rẹ' ni nuguan' nan. Ngaa nḭ sisḭ guḭ'yaj á rẹ' ni nuguan' nan, nḭ gạhuin 'ueé rian án rẹ' aj.
18 Nitaj si a'mī xi'í daran' ni é rẹ' mánj. Daj si ni'īnj ụn si huin ganacuīj. Sanḭ hua niạn gạhuin yya dạj rún' gataj rian si-nụguan' Yan'anj: "Tsínj xa chrachrúnj ngāj, nḭ nanicạj sij gunun' sij ngāj." Hué daj gataj rian si-nụguan' Yan'anj.
19 'Asḭj yyạj atā gụnun a ni é rẹ' ngaa achin gạhuin nuguan' daj. Ngaa nḭ gụxuman ruhua á rẹ' sisḭ huēj huin Cristo ngaa guḭni'i a ni é rẹ' si guḭran'ānj.
20 Xạnga' atā rian án rẹ' sisḭ tsínj nạhuin ra'a 'ngọ tsínj ga'nī gạn'anj, nḭ nạhuin ra'a sij man'ānj nej. Nḭ tsínj nạhuin ra'a man'ānj, nḭ nạhuin ra'a sij si ga'níj gạ'nāj aj. —Daj gataj Jesús.

Jesús anuncia la traición de Judas

21 Ngaa guisíj gataj Jesús nuguan' daj, nḭ nḭn' ruhua ganani ruhua sij. Nḭ gataj sij gunun ni sí':
—Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ 'ngọ ni é rẹ' huin si nạga'ui' man'ānj ra'a ni tsínj gạ'na' guḭda'a yūnj. —Daj gataj Jesús.
22 Ngaa nḭ gaxḭ'i ni tsínj nico' sij ni'yaj ni sí' rian gọ'ngo dugüi' ni sí'. Daj si nun ri' ruhua ni sij ụn tsínj xḭ'i ga'mi Jesús.

23 Nị̱ 'ị̱ ruhua Jesús ni'yaj sij 'ngọ̱ tsínj nico' sij. Nị̱ nne tsínj daj xi'níj
Jesús.
24 Ngaa nị̱ digyán ra'a Simón Pedro tsínj daj sisị̱ nạchin' snan'anj sí' ụn
tsínj rian a'mi Jesús.
25 Ngaa nị̱ ngaj sí' rian xi'yanj Jesús nachin' snan'anj sí' Jesús. Nị̱ gataj
sí':
—Señor, ụn tsínj huin únj. —Daj gataj sí'.
26 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—Jni'yā dọj chrachrúnj gạ'uij. Nị̱ hué tsínj rian gạ'uīj daj, hué sij huin
nánj. —Daj gataj Jesús.
Hué dan nị̱ jni'yaj Jesús dọj chrachrúnj. Nị̱ ga'ui' sij rian tsínj gụ'naj
Judas da'níj Simón Iscariote.
27 Nị̱ ngaa guisíj guida'a Judas chrachrúnj daj, nị̱ gatúj sichre Satanás
chruhua niman sij. Ngaa nị̱:
—Rá'yanj guị̱'yáj rẹ' si huin ruhuá rẹ' guị̱'yáj rẹ' nánj. —Gataj Jesús
gunun Judas.
28 Sanị̱ ni ạ 'ngọ̱ ni tsínj nne rian mesa daj nun guini'i ụn sin gataj Jesús
nuguan' daj rian Judas.
29 Nị̱ Judas huin tsínj nicaj si-sạn'anj ni sij. Ngaa nị̱ gani ruhua gọ'ngo ni
sij sisị̱ huin ruhua Jesús sisị̱ guịran Judas ni rasụn guịri' ni sij rian gạhuin
gui'yanj, asị̱ gạ'ui' sí' dọj rian ni ngüị̱ niqui.
30 Ngaa guisíj guida'a Judas chrachrúnj daj, nị̱ gahui sij xẹ' hua nị̱ gan'anj
sij.
31 Ngaa guisíj gan'anj Judas, nị̱ gataj Jesús gunun ango ni sí':
—Yyạj nị̱ guịni'i ni ngüị̱ sisị̱ sạ' nịn' ruhua gạnahuīnj huīnj da'níj ni ngüị̱.
Nị̱ xi'í daj guịni'i ni ngüị̱ sisị̱ sạ' nịn' ruhua huin Yan'anj.
32 Nị̱ sisị̱ guịni'i ni ngüị̱ sisị̱ sạ' nịn' ruhua huin Yan'anj, guị̱'yā, nị̱ hué
daj guịni'i ni ngüị̱ sisị̱ sạ' nịn' ruhua huin man'ānj, guị̱'yaj rá'yanj Yan'anj
nej.
33 Rún' huin da'nī huin a ni é rẹ' riānj. Nị̱ yyạj nị̱ dọj gạnēj ngạ á rẹ'. Nị̱
nạno' a ni é rẹ' yūnj. Nị̱ dạj rún' gatā gunun ni tsínj israelita, nị̱ da'nga'
daj atā rian án rẹ' yyạj sisị̱ sị̱ ga'ue gạn'anj án rẹ' rian gạn'ān mánj.
34 Nị̱ a'nīj sun rian án rẹ' huin 'ngọ̱ nuguan' nạca sisị̱ gạhuin 'ị̱ ruhua
á rẹ' nị̱'yaj á rẹ' dugüi' a ni é rẹ'. Nị̱ dạj rún' 'ị̱ ruhuāj ni'yā ni é rẹ', nị̱
da'nga' daj guị̱'yaj a ni é rẹ' ngạ dugüi' a ni é rẹ' aj.
35 Sisị̱ 'ị̱ ruhua ni dụgüi' ni man'an án rẹ', ngaa nị̱ guịni'i daran' ni ngüị̱
sisị̱ hué ni é rẹ' huin ni tsínj nico' man'ānj. —Daj gataj Jesús.

Jesús anuncia la negación de Pedro

36 Ngaa nị̱ nachínj snan'anj Simón Pedro Jesús. Nị̱ gataj sij:
—Señor, nị̱ a gạn'anj rẹ' únj. —Gataj Pedro.
Ngaa nị̱:
—Rian gạn'ān nị̱ sị̱ gahuin nucuáj rẹ' gạn'anj rẹ' ngāj mánj. Sanị̱ da
rụcu nị̱ gạ'ue guịnico' rẹ' man'ānj. —Daj gataj Jesús.
37 Ngaa nị̱ gataj Pedro:
—Señor, ụn sin huin nị̱ sị̱ gahuin nucuā guịnicōj acuan' sọ' únj. Hua
nị̱ca ruhuāj gạhuīj xi'í rẹ' aj. —Gataj Pedro gunun Jesús.
38 Ngaa nị̱ gataj Jesús:

—Hua nḭca xa̱nga' ruhuá rẹ' ga̱hui' rẹ' xi'ī̱j ní'. Xa̱nga' atā gu̱nun rẹ': Asḭj nun ga̱guaj do'loj du'ua xú', nḭ ga̱taj rẹ' huạ'nij sisḭ nun ni'í rẹ' man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun Pedro.

14

Jesús, el camino al Padre

1 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Sḭ guiriun ruhua á rẹ' mánj. Gu̱xuman ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' Yan'anj, nḭ hué daj gu̱xuman ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' man'ānj nej.
2 Ducuā chrē nḭ hua nḭn' ruhua rian ga̱ne a ni é rẹ'. Sisḭ sé daj huin, nḭ sḭ gataj snan'ān gu̱nun a ni é rẹ' sisḭ ga̱n'ān guḭ'yaj xugüī̱j rian guḭman án rẹ' mánj.
3 Ngaa guḭsij ga̱n'ān guḭ'yaj xugüī̱j rian guḭman án rẹ', nḭ ga̱'na' yūnj. Nḭ nicā ga̱n'ān ni é rẹ' sisḭ ga̱ne nu̱guan'an né'.
4 Nḭ ni'i ni é rẹ' ni a ga̱n'ān. Nḭ ni'i ni é rẹ' chrej nej. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.
5 Ngaa nḭ gataj tsínj gu̱'naj Tomás.
—Señor, nun ni'i ni únj nḭ a ga̱n'anj rẹ'. Ngaa nḭ asa̱' ga̱'ue guḭni'i ni únj chrej ga̱n'anj rẹ' únj. —Gataj Tomás gunun Jesús.
6 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Huēj huin chrej daj. Nḭ huēj huin nuguan' xa̱nga' nej. Nḭ huēj 'yaj si hua nḭ'na' nḭganj ni ngüḭ. Sisḭ sḭ ga'uej ruhua 'ngo̱ tsínj daj guḭnico' sij man'ānj, nḭ nitaj a̱man guḭsij sij rian nne chrē mánj.
7 Sisḭ ni'i ni é rẹ' man'ānj, nḭ hué daj ni'i ni é rẹ' chrē nej. Asḭj yya̱j nḭ ni'i ni é rẹ' chrē. —Daj gataj Jesús.
8 Ngaa nḭ gataj tsínj gu̱'naj Felipe:
—Señor, dḭgyán rẹ' chrej né' guḭni'i únj. Ngaa nḭ ga̱huin yya ruhua únj. —Gataj Felipe.
9 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Felipe, u̱n sin huin nḭ nun ni'í rẹ' yūnj, nḭ hua ná nicaj dugüi' nu̱guan'an né' únj. Tsínj ni'i man'ānj, nḭ ni'i sij chrē nej. Asa̱' ga̱'ue ga̱taj rẹ' si dḭgyānj chrē, nḭ nne chrē nimānj ní'.
10 Nun ni'í rẹ' sisḭ nnēj niman chrē, nḭ nne chrē nimānj ní'. Nḭ huin ruhuaj gata sisḭ urin únj huin anj. Nḭ ni nuguan' a'mī gunun ni é rẹ' sé si a'mī güenda man'ānj. Sanḭ chrē nne ngāj huin si 'yaj sun daran' sun 'yaj sūnj.
11 Gu̱xuman ruhua á rẹ' sisḭ nnēj niman chrē, nḭ nne chrē nimānj nej. Nḭ sisḭ nitaj, nḭ gu̱xuman ruhua ni é rẹ' nḭ'yaj á rẹ' man'ānj xi'í sun 'yaj sūnj anj.
12 Atā xa̱nga' rian án rẹ': Tsínj xuman ruhua ni'yaj man'ānj, nḭ ga̱'ue guḭ'yaj sun sij da̱j rún' 'yaj sun man'ānj. Nḭ ga̱'ue guḭ'yaj sij si sa̱' doj daj nga̱ man'ānj xi'í si na̱n'ānj rian chrē.
13 Nḭ guḭ'yā daran' si achínj jni'yaj ni é rẹ' rian chrē xi'í si nico' ni é rẹ' man'ānj. Hué dan nḭ ga̱'mi sa̱' ni ngüḭ xi'í Yan'anj, guḭ'yā huīnj da'níj Yan'anj.
14 Nḭ guḭ'yā daran' si achínj jni'yaj ni é rẹ' riānj xi'í si nico' ni é rẹ' man'ānj.
15 ’Sisḭ xa̱nga' 'ḭ ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' yūnj, ngaa nḭ da̱gahuin a ni é rẹ' ni nuguan' a'nī̱j sun rian án rẹ' aj.

16 Nḭ gąchinj jni'yā sisḭ gą'nij chrē ango si chrącuij a ni é rę'. Nḭ huej huin Espíritu Santo. Nḭ nḭganj gąne Espíritu Santo ngą á rę' aj.
17 Nḭ nḭnanj nuguan' xąnga' dḭgyán Espíritu Santo rian ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ gaquin' nan. Nḭ sḭ gahuin nucuaj ni sij nąhuin ra'a ni sij Espíritu Santo si na'ue guḭni'i ni sij sí'. Sanḭ ni'i ni é rę' sí' xi'í si nne Espíritu Santo ngą ni é rę'. Nḭ gąne sí' niman ni é rę' nej.
18 Nitaj si dunā urin ni é rę' mánj. Nąnicaj rṵhua' yūnj gą'nāj rian án rę'.
19 Dǫj achin nḭ sḭ guini'i ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ gaquin' nan man'ānj mánj. Sanḭ guḭni'i a ni é rę' yūnj anj. Nḭ gą nḭ'na' nḭganj án rę' xi'í si hua nḭ'na' nḭganj man'ānj.
20 Nḭ guḭni'i a ni é rę' man'ānj. Nḭ xącaj a ni é rę' cuenta sisḭ nnēj niman chrē. Nḭ nne a ni é rę' niman man'ānj. Nḭ nnēj niman ni é rę' nej.
21 Tsínj nahuin ra'a si-nṵguan'ānj, nḭ dągahuin sij nej, nḭ hué tsínj daj huin si digyán yya riānj sisḭ 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij man'ānj. Nḭ gąhuin 'ḭ ruhua chrē ni'ya tsínj 'ḭ ruhua ni'yaj man'ānj. Nḭ huē daj gą 'ḭ ruhuāj ni'yā tsínj daj. Nḭ dḭgyānj man'ānj guḭni'i sij. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.
22 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Judas man'an Jesús. (Nḭ sé Judas Iscariote huin sí'.) Nḭ gataj sí':
—Señor, ṵn sin huin dḭgyán rę' man'án rę' rian ni únj, nḭ na'ue dḭgyán rę' man'án rę' rian ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ únj. —Daj gataj Judas.
23 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun sí':
—Tsínj 'ḭ ruhua ni'yaj man'ānj, nḭ dągahuin sij si-nṵguan'ānj. Ngaa nḭ gąhuin 'ḭ ruhua chrē nḭ'ya tsínj daj. Nḭ gą'na' nṵngüej chrej únj gąne únj ngą sij.
24 Nḭ tsínj nitaj si 'ḭ ruhua ni'yaj man'ānj, nḭ nun dągahuin sij si-nṵguan'ānj. Nḭ nuguan' a'mī unun ni é rę', nḭ sé si-nṵguan'ānj huin mánj. Sanḭ si-nṵguan' chrē si ga'níj ga'nāj huin nuguan' a'mī aj.
25 'Nḭ gą'nij chrē gą'na' Espíritu Santo rian án rę'. Nḭ gą'mi sí' dąj rún' a'mi man'ānj. Nḭ chrącuij sí' ni é rę' nej. Nḭ dḭgyán sí' daran' ni nuguan' rian án rę'. Nḭ guḭ'yaj sí' si gąnanun ruhua á rę' daran' ni nuguan' ga'mī gunun a ni é rę' nej.
26 Nḭ gą'nij chrē gą'na' Espíritu Santo rian án rę'. Nḭ gą'mi sí' dąj rún' a'mi man'ānj. Nḭ chrącuij sí' ni é rę' nej. Nḭ dḭgyán sí' daran' ni nuguan' rian án rę'. Nḭ guḭ'yaj sí' si gąnunun ruhua á rę' daran' ni nuguan' ga'mī gunun a ni é rę' nej.
27 'Hué dan nḭ gą din'inj ruhua á rę', guḭ'yā. Nḭ riquīj sisḭ dąj rún' hua din'inj ruhua man'ānj, nḭ da'nga' daj gą din'inj chruhua ni é rę' nej. Sanḭ sé si riquīj dąj rún' 'yaj ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ gaquin' nan mánj. Sḭ guiriun ruhua á rę', nḭ sḭ guxu'ui' ni é rę' mánj.
28 Hua gunun a ni é rę' nuguan' ga'mī sisḭ gąn'ān, nḭ nąnicaj rṵhua' yūnj gą'nāj rian án rę'. Nḭ sisḭ 'ḭ ruhua á rę' ni'yaj á rę' man'ānj, ngaa nḭ gahuin niąʼ ruhua ni é rę' gunun a ni é rę' nuguan' gatā sisḭ nąn'ānj rian nne chrē. Daj si huin achij chrē doj daj ngą man'ānj.
29 'Nḭ gatā nuguan' nan rian án rę' dąj guḭran'ānj ngaa achin gąhuin. Ngaa nḭ ngaa guisíj guḭran'ānj daj, nḭ gą'ue gṵxuman ruhua á rę' nḭ'yaj á rę' man'ānj.

30 Sḭ ga'mī nicōj ngą nḭ é rę' gą mánj. Daj si 'ną' sichre, tsínj huin achij
chruhua xungüḭ nan. Sanḭ nitaj si nicaj-á' fuerza riānj mánj.
31 Sanḭ hua niąn si guḭ'yā dąj rún' ga'nin' chrē sun riānj. Ngaa nḭ guḭni'i
ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ sisḭ 'ḭ ruhuāj ni'yā chrē. Nąxuman án rę', nḭ
gąn'anj né' ango yu'uj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

15

Jesús, la vid verdadera

1 Ngaa nḭ gataj rụhua' yún Jesús:
—Dąj rún' hua 'ngọ ya'ą mmanj siụ coj uva xąnga', nḭ da'nga' daj huin
man'ānj. Nḭ hué chrē huin si dugumi coj uva daj.
2 Nḭ sisḭ nitaj si ayu uva chrą 'ngọ ya'ą ra'a coj daj, nḭ gą'nin' chrē ya'ą
daj sisḭ gąyu nico uva chrą-á'.
3 Yyąj nḭ hua są' ni é rę', gui'yaj nuguan' ga'mī rian án rę'.
4 Nḭganj guḭnicaj dugüi' ni é rę' ngāj. Ngaa nḭ guḭnicaj dugüi'īj ngą ni é
rę'. Nḭ sisḭ nitaj si nḭcaj dugüi' 'ngọ ya'ą ra'a coj uva daj ngą ya'ą mmanj
siụ, nḭ sḭ ga'ue gąyu uva chraj mánj. Nḭ hué ducuánj daj, nḭ na'ue guḭ'yaj
á rę' si-sun man'ānj sisḭ nitaj si nicaj dugüi' ni é rę' ngāj.
5 ’Huēj huin ya'ą mmanj siụ coj uva daj. Nḭ huin ni é rę' ya'ą gatin ahui
xiráj ya'ą mmanj daj. Tsínj 'ngọ nicaj dugüi' ngāj, nḭ gą'uej ruhua sij sisḭ
nḭcaj dugüi'īj ngą sij, nḭ guḭ'yaj sun są' sij disūnj. Daj si sisḭ nitaj si chrącuij
man'ānj, nḭ sḭ gahuin nucuaj á rę' guḭ'yaj sun są' á rę' mánj.
6 Tsínj na'uej ruhua guḭnicaj dugüi' ngāj, nḭ guḭran' sij dąj rún' ran' ni
ra'a coj ngaa nacoj aj. Nḭ nachránj ni sij ni ra'a coj daj guere'ej ni sij nę'
chrej xę'. Nḭ gari yan'ąn ni sij. Hué daj guḭran' tsínj na'uej ruhua guḭnicaj
dugüi' ngāj.
7 ’Nḭ sisḭ guḭnicaj dugüi' ni é rę' ngāj, nḭ gą guę dągahuin ni é rę' si-
nụguan'ānj, ngaa nḭ gą'ue gąchinj jni'yaj á rę' si aran' ruhua á rę' riānj.
Ngaa nḭ rḭquīj rian án rę'.
8 Nḭ sisḭ 'yaj sun są' á rę' si-sūnj, nḭ a'mi są' ni ngüḭ xi'í chrē. Ngaa nḭ
gąhuin ni é rę' ni tsínj nico' xąnga' man'ānj.
9 Nḭ dąj rún' 'ḭ ruhua chrē ni'ya man'ānj, nḭ da'nga' daj 'ḭ ruhuāj ni'yā
ni é rę'.
10 Nḭ sisḭ dągahuin ni é rę' ni nuguan' a'nīj sun rian án rę', ngaa nḭ
nḭganj nḭgui'ij ni é rę' sisḭ 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rę'. Daj si hué daj dagahuīnj
ni nuguan' a'nin' chrē sun riānj. Nḭ nḭganj nigui'īj sisḭ 'ḭ ruhua chrē ni'ya
man'ānj.
11 ’Nuguan' nan a'mī ngą ni é rę' sisḭ dąj rún' huin nią' ruhuāj, nḭ da'nga'
daj gąhuin nią' ruhua ni é rę'. Nḭ huin ruhuāj sisḭ hua yya gąhuin nią'
ruhua ni é rę' aj.
12 A'nīj sun nan rian án rę': Gą 'ḭ ruhua á rę' guḭni'yaj á rę' ni dugüi' a
ni é rę' dąj rún' 'ḭ ruhuāj ni'yā á rę'.
13 Nḭ sisḭ gụnucuaj 'ngọ tsínj daj gąhui' sij xi'í 'ngọ tsínj nicaj dugüi' ngą
sij, nḭ 'ḭ yya ruhua sij ni'yaj sij aj. Nḭ 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij ni dugüi' sij daj
ngą si 'ḭ ruhua ango ni ngüḭ.
14 Nḭ huin ni é rę' ni tsínj nicaj dugüi' ngāj sisḭ dągahuin ni é rę' si a'nīj
sun rian ni é rę'.
15 Ngaa nḭ sḭ gatā sisḭ huin ni é rę' ni tsínj 'yaj sun riānj gą mánj. Daj si
nun ni'i 'ngọ tsínj 'yaj sun ụn sin 'yaj tsínj huin achij rian sij. Sanḭ gątā

sisi̱ huin ni é rẹ' ni tsínj nicaj dugüi' ngāj. Daj si hua digyānj rian ni é rẹ'
ni nuguan' gataj chrē riānj.
16 Sé ni é rẹ' nacui man'ānj. Sani̱ nạanj man'ānj huin si nacui ni é rẹ'.
Ni̱ garasūnj sisi̱ gạn'anj ni é rẹ', gui̱'yaj sạ' ni é rẹ' si-sūnj. Ni̱ si̱ guere'
si-sun ni é rẹ' mánj. Ngaa ni̱ ri̱qui chrē rian án rẹ' daran' si achínj jni'yaj
á rẹ' xi'í si huin a ni é rẹ' tsínj nico' man'ānj.
17 Hué nuguan' nan huin si a'nīj sun rian án rẹ': Gạ 'i̱ ruhua á rẹ' ngạ
ni dugüi' ni é rẹ' aj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.

El mundo os aborrecerá

18 Ngaa ni̱ gataj rụhua' yún Jesús:
—Ni̱ sisi̱ nun huin xạn' ruhua ni ngüi̱ mạn chruhua xungüi̱ gaquin' nan
ni'yaj ni sij ni é rẹ', ngaa ni̱ xạcaj á rẹ' cuenta sisi̱ hué daj gui'yaj sini ni
sij ngạ man'ānj nej.
19 Sisi̱ xạcaj ni é rẹ' ducuánj ni ngüi̱ mạn chruhua xungüi̱ gaquin' nan,
ni̱ gạhuin niạ' ruhua ni sij ni̱'yaj ni sij ni é rẹ'. Sani̱ huēj huin si nacui ni é
rẹ' scanij ni sij sisi̱ dụna á rẹ' ducuánj daj. Xi'í daj ni̱ nun huin xạn' ruhua
ni sij ni'yaj ni sij a ni é rẹ'.
20 'Gạnanun ruhua ni é rẹ' nuguan' gatā gunun ni é rẹ': "Tsínj 'yaj sun
rian xuru'ue, ni̱ nitaj huin achij sij dạj rún' achij si-xuru'ue sij mánj." Daj
gatā gunun ni é rẹ'. Ni̱ sisi̱ chran' yun'unj ni ngüi̱ man'ānj, ni̱ hué daj
gui̱'yaj ni sij chrạn' yun'unj ni sij ni é rẹ' nej. Ni̱ xi'í si nun gunun ni sij
si-nụguan'ānj, ni̱ hué daj si̱ gunun ni sij si-nụguan' ni é rẹ' mánj.
21 Ni̱ daran' nan gui̱'yaj ni sij ngạ ni é rẹ' xi'í si nico' ni é rẹ' man'ānj.
Daj si nun ni'i ni sij si ga'níj ga'nāj.
22 Ni̱ sisi̱ nitaj si ga'nāj ga'mī nuguan' sạ' gunun ni sij, ni̱ nitaj gaquin'
da'ui ni sij mánj. Sani̱ yyạj ni̱ si̱ ga'ue gạtaj ni sij sisi̱ nitaj gaquin' da'ui ni
sij mánj.
23 Daj si tsínj nun huin xạn' ruhua sij ni'yaj sij man'ānj, ni̱ da'nga' daj
nun huin xạn' ruhua sij ni'yaj sij chrē nej.
24 Ni̱ huēj gui'yā si sạ' nico scanij ni sij. Ni̱ nitaj ạman guini'i ni sij dạj
rún' gui'yā scanij ni sij. Ni̱ sisi̱ nun guini'i ni sij si sạ' nico gui'yā, ngaa ni̱
nitaj gaquin' da'ui ni sij mánj. Ni̱ nụnj si guini'i ni sij si gui'yā, sani̱ nun
huin xạn' ruhua ni sij ni'yaj ni sij nụngüej chrej únj.
25 Ni̱ da'nga' daj gui'yaj ni sij sisi̱ gạhuin yya dạj rún' gataj rian si-ley
Moisés, huin nuguan' aya ni sij: "Nitaj nụnj gui'yā, sani̱ nun huin xạn'
ruhua ni sij ni'yaj ni sij man'ānj." Daj gataj si-ley Moisés.
26 'Ni̱ gạ'nī gạ'na' si chrạcuij ni é rẹ' huin Espíritu Santo tsínj a'mi
nuguan' xạnga'. Ni̱ Espíritu Santo daj 'nạ' rian chrē. Ni̱ huej huin si gạ'mi
sạ' ngạ á rẹ' xi'īj.
27 Ni̱ gạ'mi sạ' ni é rẹ' xi'īj nej. Daj si asi̱j sini nicaj dugüi' ni é rẹ' ngāj.

16

1 'Ni̱ hué nuguan' nan a'mī ngạ ni é rẹ' sisi̱ si̱ ga'nin' ruhua ni é rẹ'
gui̱nico' a ni é rẹ' man'ānj mánj.
2 Ni̱ gui̱ri ni sij ni é rẹ' chruhua nuhui nico. Ni̱ gạ'na' 'ngọ güi ngaa gạni
ruhua ni sij sisi̱ 'yaj ni sij si-sun Yan'anj ngaa dạgahui' ni sij ni é rẹ'.
3 Ni̱ da'nga' daj gui̱'yaj ni sij si nun ni'i ni sij nụngüej chrej únj.

4 Nḭ hué daj atā nuguan' nan rian án rẹ' sisḭ ngaa guḭsij güi daj, nḭ
gạnanun ruhua á rẹ' ngạ nuguan' hua gataj yyāj gunun a ni é rẹ'. —Daj
gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

La obra del Espíritu Santo

Ngaa nḭ gataj rụhua' yún Jesús:
—Asḭj sini nḭ nun gatā nuguan' nan gunun ni é rẹ' xi'í si gachē ngạ ni é
rẹ' aj.
5 Sanḭ yyạj nḭ nan'ānj rian si ga'níj ga'nāj. Nḭ nḭ ạ 'ngọ ni é rẹ' nitaj si
nachínj snan'anj nḭ ạ gạn'ān mánj.
6 Sanḭ nani ruhua á rẹ' xi'í nuguan' gatā gunun a ni é rẹ' aj.
7 Sanḭ ataj xạngāj rian án rẹ': Sạ' huin rian ni é rẹ' xi'í si gạn'ān. Nḭ sisḭ
sḭ gan'ān nḭ sḭ ga'nạ' Espíritu Santo rian án rẹ' mánj. Sanḭ sisḭ gạn'ān nḭ
gạ'nī gạ'na' sí' rian án rẹ' aj.
8 Nḭ ngaa gạ'na' sí', nḭ xạcaj ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ cuenta sisḭ
da'ui ni sij gaquin', guḭ'yaj sí'. Nḭ xạcaj ni sij cuenta sisḭ achin xạcaj ni sij
chrej nḭca gạche ni sij. Nḭ xạcaj ni sij cuenta sisḭ guḭ'yaj Yan'anj castigo ni
sij. Daj guḭ'yaj Espíritu Santo ngaa gạ'na' sí'.
9 Nḭ xạcaj cuenta ni ngüḭ dạj hua si-gạquin' ni sij xi'í si nun xụman ruhua
ni sij nḭ'yaj ni sij man'ānj, guḭ'yaj Espíritu Santo.
10 Nḭ xạcaj cuenta ni ngüḭ dạj hua 'ngọ chrej nḭca xi'í si gạn'ān rian nne
chrē, guḭ'yaj Espíritu Santo nej. Nḭ sḭ guini'i ni é rẹ' man'ānj gạ mánj.
11 Nḭ xi'í si hua gahuin castigo sichre, gui'yaj Yan'anj, nḭ xạcaj cuenta ni
ngüḭ dạj gạhuin castigo ni sij, guḭ'yaj Espíritu Santo. Daj si hué sichre huin
si a'nin' chruhua xungüḭ nan.
12 ‘Hua nico doj nuguan' huin ruhuāj gạtā gụnun a ni é rẹ', sanḭ sḭ
gunucuaj á rẹ' gụnun a ni é rẹ' nuguan' daj acuan' mánj.
13 Sanḭ ngaa gạ'na' Espíritu Santo, nḭ dḭgyan-án' daran' nuguan' xạnga'
rian ni é rẹ'. Daj si urin nuguan' xạnga' a'mi-í'. Nḭ sḭ ga'mi Espíritu Santo
güenda man'an sí'. Sanḭ gạ'mi sí' daran' nuguan' gạtaj Yan'anj gụnun sí'.
Nḭ dḭgyán sí' dạj gạhuin ni güi gạ'na' guḭni'i ni é rẹ'.
14 Nḭ gạ'mi sạ' Espíritu Santo xi'ī̱j. Nḭ xi'í si nicaj sí' si-nụguan'ānj, nḭ
dḭgyán sí' nuguan' daj rian án rẹ'.
15 Nicaj man'ānj daran' si-'yaj chrē. Nḭ xi'í daj gatā gunun a ni é rẹ' sisḭ
guḭnicaj Espíritu Santo si'yā dḭgyán sí' rian a ni é rẹ'. —Daj gataj Jesús
gunun ni tsínj nico' sij.

La tristeza se convertirá en gozo

16 Ngaa nḭ gataj rụhua' yún Jesús:
—Gạchin dọj nḭ sḭ guini'i a ni é rẹ' man'ānj mánj. Sanḭ ngaa gạchin dọj
rụhua' yún, nḭ guḭni'i rụhua' yún ni é rẹ' man'ānj. Daj si nạn'ānj rian
chrē. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
17 Yu'uj daj nḭ nachínj snan'anj gọ'ngo ni tsínj nico' Jesús ni dugüi' ni sij.
Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn sin huin ruhuaj gata nuguan' a'mi sij rian né' únj. Ataj sij:
“Gạchin dọj, nḭ sḭ guini'i né' sij. Nḭ ngaa gạchin dọj rụhua' yún, nḭ guḭni'i
rụhua' yún né' sij xi'í si nạn' sij rian chrej sij”, ataj sij. —Daj gataj ni sij.
18 Ngaa ni nachínj snan'anj rụhua' yún ni sij ni dugüi' ni sij:
—Nḭ ụn sin huin ruhuaj gata nuguan': “Gạchin dọj”, únj. Na'ue gụnun
né' si ataj sij mánj. —Daj gataj ni tsínj nico' Jesús.

19 Nḭ guini'i Jesús sisḭ huin ruhua ni sij nạchinj snan'anj ni sij sí'. Yu'uj
daj gataj Jesús:
—Hua gatā gunun a ni é rẹ' sisḭ gạchin dọj, nḭ sḭ guini'i ni é rẹ' man'ānj.
Sanḭ ngaa gạchin dọj rụhua' yún, nḭ guḭni'i rụhua' yún ni é rẹ' man'ānj
ní'.
20 Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ gạco ni é rẹ'. Nḭ ducu gạnani ruhua
ni é rẹ' nej. Sanḭ gạhuin niạ' ruhua ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ gaquin'
nan. Nḭ nụnj si ducu gạnani ruhua á rẹ', sanḭ nạhuin niạ' rụhua' yún ni é
rẹ' aj.
21 Ngaa achin dọj gạ'nga da'níj 'ngọ yun'unj xạna, nḭ ducu a'nin' riqui
unj. Sanḭ ngaa guisíj ga'nga da'níj unj, nḭ guini'yun ruhua unj sayun
guiran' unj. Daj si huin niạ' ruhua unj sisḭ ga'nga 'ngọ tsin' chruhua
xungüḭ, gui'yaj unj.
22 Nḭ hué ducuánj daj nani ruhua ni é rẹ' acuan'. Sanḭ gạ'na' yūnj
guḭni'īnj ni é rẹ'. Ngaa nḭ gạhuin niạ' ruhua niman ni é rẹ'. Nḭ nitaj 'ngọ
tsínj gạ'ne si huin niạ' ruhua ni é rẹ' mánj.
23 Nḭ güi daj nḭ nitaj si huaj si nạchinj snan'anj ni é rẹ' man'ānj gạ mánj.
Xạnga' atā gụnun a ni é rẹ' sisḭ rḭqui chrē rian án rẹ' daran' si gạchinj
jni'yaj ni é rẹ' nuguan' rian Yan'anj ngạ si-xugüīj. Gạchinj jni'yaj á rẹ', nḭ
guḭri' ni é rẹ'. Ngaa nḭ gạhuin niạ' xạnga' ruhua á rẹ' aj.
24 Da acuan' nḭ nitaj si gachínj jni'yaj ni é rẹ' nuguan' rian Yan'anj ngạ
si-xugüīj. Gạchinj jni'yaj ni é rẹ', nḭ guḭri' ni é rẹ'. Ngaa nḭ gạhuin niạ'
xạnga' ruhua á rẹ' aj. —Gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

Yo he vencido al mundo

25 Ngaa nḭ gataj rụhua' yún Jesús:
—Acuan' nḭ a'mi rụcūj gunun a ni é rẹ' xi'í ni nuguan' nan. Sanḭ gạ'na'
'ngọ güi ngaa sḭ ga'mi rucūj gụnun a ni é rẹ' mánj. Sanḭ gạ'mi nḭca yyāj
xi'í chrē gụnun a ni é rẹ' aj.
26 Nḭ güi daj nḭ gạchinj jni'yaj á rẹ' nuguan' rian Yan'anj ngạ si-xugüīj.
Nḭ nitaj si huaj sisḭ gạchinj jni'yā rian chrē xi'í ni é rẹ' mánj.
27 Daj si 'ḭ ruhua man'an chrē ni'ya ni é rẹ' xi'í si 'ḭ ruhua ni é rẹ' ni'yaj
ni é rẹ' man'ānj. Nḭ xuman ruhua ni é rẹ' sisḭ 'nāj rian Yan'anj anj.
28 Gahuī rian chrē sisḭ gạ'nāj chruhua xungüḭ nan. Ngaa nḭ gạhuī rụhua'
yūnj chruhua xungüḭ nan nạn'ānj rian chrē. —Daj gataj Jesús gunun ni
sij.
29 Ngaa nḭ gataj ni tsínj nico' Jesús:
—Yyạj nḭ a'mi nḭca man'án rẹ' rian únj. Nḭ nitaj si a'mi rụcu rẹ' rian únj
mánj.
30 Yyạj nḭ ni'i ni únj sisḭ ni'í rẹ' daran' nuguan'. Nḭ nitaj si ruhuaj sisḭ
nạchin' snan'anj ni ngüḭ man'án rẹ'. Daj si hua ni'í rẹ' dạj ani ruhua ni sij.
Xi'í daj nḭ xuman ruhua ni únj sisḭ 'nạ' rẹ' rian Yan'anj anj. —Daj gataj ni
sij gunun Jesús.
31 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Xuman ruhua ni é rẹ' yyạj ní'.
32 Hua 'nạ' guḭsij güi. Nḭ hué hua guisíj güi daj. Nḭ gạxa'ni daran' ni é
rẹ'. Nḭ nḭni yu'uj gụnánj gọ'ngo ni é rẹ' gạn'anj án rẹ'. Nḭ dụnaj á rẹ' urīnj.
Sanḭ sé si gụnaj urīnj mánj. Daj si niquin' chrē ngāj aj.
33 Nḭ nuguan' nan ga'mī rian án rẹ' sisḭ gạhuin din'inj ruhua á rẹ' xi'í si
nicaj dugüi' ni é rẹ' ngāj. Nḭ guḭran' ni é rẹ' sayun chruhua xungüḭ gaquin'

nan. Sanḭ gạhuin yya ruhua á rẹ' si hua gui'yaj ganāj rian xungüḭ gaquin' nan anj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.

17

Jesús ora por sus discípulos

1 Ngaa guisíj ga'mi Jesús nuguan' daj, nḭ ni'yaj sij xata'. Nḭ gataj sij:
—Tata chré', yyạj guisíj hora daj. Ngaa nḭ nạhuin 'uēj, guḭ'yáj rẹ' huīnj da'níj rẹ'. Hué dan nḭ gạ'mi sạ' ni ngüḭ xi'í rẹ', guḭ'yā.
2 Hué rẹ' riqui sisḭ guḭnicaj sūnj rian daran' ni ngüḭ xi'í si huin ruhuá rẹ' si gạ nḭ'na' nḭganj daran' ni ngüḭ riquí rẹ' riānj.
3 Tsínj gạ nḭ'na' nḭganj huin tsínj ni'i man'án rẹ' ngạ man'ānj. Nḭ urín rẹ' huin Yan'anj xạnga'. Nḭ yūnj huin Jesucristo tsínj ga'níj rẹ' ga'nāj chruhua xungüḭ nan.
4 Nḭ ga'mi sạ' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ nan xi'í rẹ' xi'í si ganahuij gui'yaj sūnj si riquí rẹ' riānj.
5 Tata chré', yyạj nḭ rḭqui rẹ' si nạhuin 'uēj rián rẹ' dạj rún' gahuīnj ngạ rẹ' asḭj ngaa achin gahuín xungüḭ nan.
6 ’Nḭ hua digyānj rian ni tsínj ganacuí rẹ' scanij ni ngüḭ sisḭ dạj hua man'án rẹ'. Nḭ gahuin ni sij ngạ man'án rẹ'. Nḭ riquí rẹ' ni sij riānj. Nḭ dagahuin sạ' ni sij si-nụguan' rẹ'.
7 Yyạj nḭ ni'i ni sij sisḭ daran' si riquí rẹ' riānj 'nạ' rian man'án rẹ' aj.
8 Daj si ni nuguan' riquí rẹ' riānj, nḭ digyānj rian ni sij. Nḭ garáj xinạ ni sij. Nḭ xacaj cuenta ni sij sisḭ 'nạ' yyāj rián rẹ'. Nḭ guxuman ruhua ni sij sisḭ ga'níj rẹ' ga'nāj chruhua xungüḭ.
9 ’Nḭ achínj jni'yā rián rẹ' xi'í ni sij. Nitaj si achínj jni'yā rián rẹ' xi'í ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ gaquin' nan mánj. Sanḭ achínj jni'yā rián rẹ' xi'í ni tsínj riquí rẹ' riānj. Daj si huin ni sij ngạ rẹ'.
10 Daran' ni tsínj huin ngāj huin ngạ rẹ' nej. Nḭ daran' ni tsínj huin ngạ rẹ', nḭ hué ni sij huin ngāj nej. Nḭ a'mi sạ' ni ngüḭ xi'īj, 'yaj ni sij.
11 Yyạj nḭ sḭ ganēj chruhua xungüḭ nan gạ mánj. Sanḭ gụna ni sij chruhua xungüḭ. Nḭ nụcuīj rian nné rẹ' gạnēj. Tata chré' sạ' nḭn' huín rẹ'. Ngaa nḭ dụgumi sạ' rẹ' ni tsínj riquí rẹ' riānj ngạ si-fuerza man'án rẹ'. Nḭ hué daj dụgumi rẹ' ni sij sisḭ uyan gạhuin ni sij dạj rún' huín rẹ' ngạ man'ānj.
12 Ngaa ganēj ngạ ni sij chruhua xungüḭ nan, nḭ dugumī ni sij ngạ si-fuerza man'án rẹ'. Nḭ dugumī ni tsínj riquí rẹ' riānj. Nḭ ạ 'ngọ ni sij nun ga ni'ya mánj. Maan si ga ni'ya urin tsínj xḭ'i daj sisḭ gạhuin yya dạj rún' atáj rẹ' rian si-nụguan' rẹ'.
13 ’Yyạj nḭ nạcuīj rian nné rẹ'. Sanḭ a'mī ni nuguan' nan ngaa nnēj chruhua xungüḭ sisḭ nḭn' ruhua gạhuin niạ' ruhua ni sij dạj rún' huin niạ' ruhuāj.
14 Nḭ hua digyānj si-nụguan' rẹ' rian ni sij. Sanḭ nun huin xạn' ruhua ni tsínj mạn chruhua xungüḭ ni'yaj ni sí' ni sij. Daj si sé ni tsínj mạn chruhua xungüḭ nan huin ni sij. Nḭ sé daj huin man'ānj nej.
15 ’Sé si achínj jni'yā rián rẹ' sisḭ guḭri rẹ' ni sij chruhua xungüḭ nan mánj. Maan si huin ruhuāj si dụgumi rẹ' ni sij rian ni nuguan' xḭ'i.
16 Nitaj si huin ni sij ngạ ni tsínj mạn chruhua xungüḭ gaquin' nan. Nḭ da'nga' daj nitaj si huīnj ngạ ni tsínj mạn chruhua xungüḭ nan mánj.
17 Guḭ'yaj nḭni rẹ' ni sij sisḭ gạhuin sạ' ni sij ngạ si-nụguan' rẹ' huin nuguan' xạnga'.

18 Nḭ dąj rún' ga'níj rę' ga'nąj scanij ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ, nḭ
da'nga' daj a'nī ni sij gąn'anj ni sij scanij ni ngüḭ da nej.
19 Nḭ gąhuin nḭni man'ānj guḭ'yaj sūnj si-sún rę' xi'í ni sij sisḭ gąhuin nḭni
ni sij rian gaquin', guḭ'yaj nuguan' xąnga'.
20 ’Nḭ sé si achínj jni'yā rián rę' xi'í urin ni sij. Sanḭ achínj jni'yā rián rę'
xi'í ni ngüḭ gṵxuman ruhua nḭ'yaj man'ānj xi'í nuguan' nąta' ni sij gunun
ni sí'.
21 Tata chré', achínj jni'yā rián rę' sisḭ uyan guḭnicaj dugüi' nḭn' daran'
ni sij. Nḭ huin ruhuāj sisḭ gąhuin ni sij ngą nṵngüe' dąj rún' huin urīnj
ngą rę', nḭ dąj rún' huin urín rę' ngāj. Nḭ 'ngǫ guḭnicaj dugüi' ni sij sisḭ
gṵxuman ruhua ni tsínj mąn chruhua xungüḭ sisḭ ga'níj rę' ga'nāj.
22 Nḭ dąj rún' gahuin są' 'uēj, gui'yáj rę', nḭ hué daj gahuin są' 'ueé ni sij
gui'yā xi'í si uyan gąhuin ni sij dąj rún' hua nṵngüe'.
23 Nḭ dąj rún' nné rę' nimānj, nḭ da'nga' daj gąnēj niman ni sij, ruhuāj aj.
Ngaa nḭ guḭsij ni sij gąhuin urin ni sij. Ngaa nḭ xącaj cuenta ni tsínj mąn
chruhua xungüḭ sisḭ ga'níj rę' ga'nāj. Nḭ xącaj cuenta ni sí' sisḭ 'ḭ ruhuá rę'
ni'yáj rę' ni tsínj riquí rę' riānj, dąj rún' 'ḭ ruhuá rę' ni'yáj rę' man'ānj.
24 ’Tata chré', huin ruhuāj sisḭ gąne ni tsínj riquí rę' riānj ngāj rian gąnēj.
Ngaa nḭ guḭni'i ni sij dąj hua są' man'ānj, gui'yáj rę'. Daj si hua 'ḭ ruhuá
rę' ni'yáj rę' man'ānj asjj achin gui'yáj rę' xungüḭ nan.
25 Nḭca yya 'yáj rę' huín rę' chrē. Nḭ nun ni'i ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ
gaquin' nan man'án rę'. Sanḭ ni'īnj man'án rę'. Nḭ ni'i ni tsínj nan sisḭ hué
rę' ga'níj ga'nāj.
26 Nḭ digyānj rian ni sij dąj hua man'án rę'. Nḭ da'nga' daj dḭgyānj doj
rian ni sij. Ngaa nḭ dąj rún' 'ḭ ruhuá rę' ni'yáj rę' man'ānj, nḭ hué daj gą
'ḭ ruhua ni sij guḭni'i ni sij ni dugüi' ni sij, guḭ'yáj rę'. Nḭ gąne man'ānj
niman ni sij, ruhuāj aj. —Daj gataj Jesús gunun Yan'anj.

18

Arresto de Jesús

1 Ngaa nḭ guisíj ga'mi Jesús ni nuguan' daj, nḭ gahui sij ngą ni tsínj nico'
sij gan'anj ni sij anéj chrej xinéj gṵ'naj Cedrón rian mąn 'ngǫ nnaą chrun.
Nḭ gatúj sij ngą ni sí'.
2 Nḭ tsínj gṵ'naj Judas, huin tsínj naga'ui' Jesús rian ni tsínj nicaj sun, nḭ
guini'i sí' yu'uj daj. Daj si síj ga'ḭ huan'anj Jesús yu'uj daj nahuin chre' sij
ngą ni tsínj nico' sij.
3 Ngaa nḭ nicaj Judas 'ngǫ xi'nin' snado ngą gǫ'ngo policía dugumi nuhui
ga'nąʼ ni sí' rian nne Jesús. Nḭ ga'níj ni chrej a'nin' ngą ni tsínj fariseo
gą'na' ni sí'. Nḭ nicaj ni sí' espada ngą candil nej, ca' nej, ga'nąʼ ni sí'.
4 Sanḭ rḭan hua ni'i Jesús daran' si guḭran' sij, nḭ gahui sij nachínj snan'anj
sij ni sí'. Nḭ gataj sij:
—Nḭ ṵn tsínj nano' a ni é rę' únj. —Daj gataj Jesús.
5 Ngaa nḭ:
—Jesús nazareno nano' ni únj. —Gataj ni sí'.
Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Huēj huin Jesús. —Gataj Jesús.
Nḭ niquin' Judas ngą ni sí' yu'uj daj. Nḭ huin sij tsínj naga'ui' Jesús rian
ni tsínj nicaj sun.

6 Nḭ ngaa gataj Jesús sisḭ hué sij huin tsínj nano' ni sí', nḭ guxun rṵcu ni
sí' ni man'an ni sí'. Nḭ ganatúj ni sí' rian yo'ój.
7 Ngaa nḭ nachínj snan'anj rṵhua' yún Jesús ni sí'. Nḭ gataj sij:
—Nḭ ṵn tsínj nano' a ni é rẹ' únj. —Gataj Jesús.
Ngaa ni:
—Jesús nazareno nano' ni únj. —Gataj ni sí'.
8 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Hua gatā gunun a ni é rẹ' sisḭ huēj huin tsínj daj. Nḭ sisḭ nano' ni é rẹ'
man'ānj, ngaa nḭ dṵna á rẹ' sisḭ gạn'anj ni tsínj nan. —Daj gataj Jesús.
9 Nḭ da'nga' daj ga'mi Jesús sisḭ gạhuin yya dạj rún' hua ga'mi sij rian
Yan'anj: “Nun gạ ni'ya nḭ ạ 'ngọ ni tsínj riquí rẹ' riānj.” Daj ga'mi Jesús
gunun Yan'anj.
10 Nḭ nicaj Simón Pedro 'ngọ espada. Nḭ ga'nin' sij tsínj 'yaj sun rian
chrej a'nin'. Nḭ güéj nḭn' chraquij sí', gui'yaj sij huin sí' 'ngọ tsínj gṵ'naj
Malco.
11 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun Pedro:
—Nạ'nij rẹ' si-espadá rẹ' chruhua pena. Sisḭ riqui chrē si gṵiran'ānj
sayun nan, nḭ hua niạn sisḭ hué daj gṵiran'ānj. —Daj gataj Jesús gunun
Pedro.

Jesús ante el sumo sacerdote

12 Ngaa nḭ guida'a ni snado nej, tsínj a'nin' rian ni snado nej, ni policía
niquin' rian ni tsínj israelita man'an Jesús. Nḭ numíj ni sij sí'.
13 Nḭ asḭj sini nicaj ni sij Jesús gan'anj ni sij ducuá tsínj gṵ'naj Anás. Daj
si huin sí' chre chẹj Caifás. Nḭ Caifás huin chrej a'nin' yo' daj.
14 Nḭ hué Caifás daj huin tsínj gataj snan'anj rian ni tsínj israelita sisḭ sạ'
huin si gạhui' urin tsínj daj xi'í daran' ni ngüḭ israelita.

Pedro en el patio de Anás

15 Ngaa nḭ nico' Simón Pedro ngạ ango tsínj nico' Jesús huaj nṵngüej sij
ngạ Jesús. Nḭ hua ni'i chrej a'nin' ango tsínj nico' Jesús daj. Xi'í daj nḭ
gatúj sí' rian hua ta rian hue' daj ngạ Jesús.
16 Sanḭ gunáj Pedro nẹ' chrej xẹ' niquin' sij rian hue'. Ngaa nḭ gahui
ango tsínj nico' Jesús daj tsínj ni'i chrej a'nin' gan'anj gạ'mi sij ngạ yun'unj
dugumi rian hue'. Nḭ gatúj Pedro, gui'yaj sí'.
17 Ngaa nḭ nachínj snan'anj yun'unj dugumi rian hue' daj Pedro. Nḭ gataj
ún':
—Sé rẹ' huin 'ngọ tsínj nico' tsínj da ạ'. —Daj gataj ún' gunun Pedro.
Ngaa nḭ:
—Sēj huin mánj. —Gataj Pedro.
18 Nḭ niquin' ni tsínj 'yaj sun ngạ ni policía dugumi nuhui nẹ' naran' ni
sij yan'ạn. Daj si nuhuij. Nḭ mạn ni sij nahuin gṵin ni sij xi'níj yan'ạn daj.
Nḭ niquin' Pedro ngạ ni sij nahuin gṵin sí' ngạ ni sij nej.

Anás interroga a Jesús

19 Ngaa nḭ gaxḭ'i chrej a'nin' daj nachínj snan'anj sí' Jesús xi'í ni tsínj
nico' sij ngạ xi'í nuguan' digyán sij rian ni ngüḭ nej.
20 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Ga'mi rengāj rian daran' ni ngüḭ. Nḭ nḭganj digyānj rian ni ngüḭ
chruhua si-nuhui ni é rẹ' ngạ chruhua nuhui nico rian naran' ni tsínj
israelita nej. Nḭ nitaj si garij huīj nuguan' ga'mī mánj.

21 Nḭ ṵn sin huin nḭ nachínj snan'ánj rẹ' yūnj únj. Nạchin' snan'ánj rẹ'
ni ngüḭ gunun si-nṵguan'ānj. Hué ni sij ni'i yya ṵn nuguan' ga'mī rian ni
sij. —Daj gataj Jesús.
22 Nḭ ngaa gataj Jesús daj, nḭ ra'ui ra'a 'ngọ policía dugumi nuhui rian
Jesús. Nḭ gataj sí':
—Nḭ hué daj gạ'mi rẹ' rian chrej a'nin' ní'. —Gataj sí' ga'mi huee sí' rian
Jesús.
23 Ngaa nḭ:
—Sisḭ ga'mī 'ngọ nuguan' quij, nḭ gạtaj rẹ' ṵn nuguan' quij huin ga'mī
aj. Sanḭ sisḭ ga'mī nuguan' sạ', nḭ ṵn sin huin nḭ ra'ui ra'á rẹ' riānj únj.
—Daj gataj Jesús gunun tsínj daj.
24 Nḭ anumi Jesús ga'níj Anás gạn'anj sí' rian Caifás huin sí' chrej a'nin'.

Pedro niega a Jesús

25 Nḭ niquin' Pedro nahuin guḭn sí' scanij ni sij xi'níj yan'ạn. Ngaa nḭ
gataj ni sij gunun Pedro:
—Sé rẹ' huin 'ngọ tsínj nico' tsínj da ạ'. —Gataj ni sij.
Ngaa nḭ:
—Sēj huin mánj. —Gataj Pedro.
26 Ngaa nḭ nachínj snan'anj 'ngọ tsínj 'yaj sun rian chrej huin achij nḭn'
Pedro. Nḭ huin sí' dugüi' tsínj ga'nin' Pedro chraquij. Nḭ gataj sí':
—Sé rẹ' huin si guini'īnj ngạ Jesús riqui ni chrun da nej ạ'. —Daj gataj
sí'.
27 Ni:
—Sēj huin mánj. —Gataj rṵhua' yún Pedro.
Nḭ 'ngọ hora gaguáj do'loj du'ua xú'.

Jesús ante Pilato

28 Ngaa nḭ nicaj ni sij Jesús gahui ni sij ducuá Caifás. Nḭ gan'anj ni
sij ducuasun. Nḭ nḭgan' acuan' huin nḭ nun gạ'ue gạtu ni tsínj israelita
chruhua ducuasun. Daj si nitaj chrej riqui si-ley ni sij sisḭ gạtu ni sij güi
huin gui'yanj. Nḭ sisḭ hué daj guḭ'yaj ni sij, nḭ sḭ ga'ue xạ sti'nḭ ni sij gui'yanj
pascua xi'í si gạhuin xḭ'i ni sij rian Yan'anj, guḭ'yaj ducuasun daj, ataj si-ley
ni sij.
29 Yu'uj daj nḭ gahui Pilato ga'mi sí' ngạ ni tsínj daj. Nḭ gataj sí':
—Nḭ ṵn gaquin' da'ui tsínj nan, nḭ a'mi gaquin' ni é rẹ' xi'í sij únj. —Daj
gataj Pilato.
30 Ngaa nḭ:
—Sisḭ nitaj gaquin' da'ui sij, nḭ sḭ nariqui ni únj rián rẹ' mánj. —Daj
gataj ni tsínj israelita.
31 Ngaa nḭ gataj Pilato:
—Nḭcaj ni é rẹ' sij gạn'anj ni é rẹ'. Nḭ nạgui'yaj yya ni é rẹ' ngạ sij dạj
rún' ataj si-ley ni é rẹ' aj. —Gataj Pilato.
Ngaa nḭ gataj ni sij:
—Sanḭ ni únj ni tsínj israelita, nḭ nitaj chrej hua sisḭ dạgahui' ni únj ạ
'ngọ ni ngüḭ mánj. —Daj gataj ni sij.
32 Nḭ hué daj gataj ni sij sisḭ gạhuin yya dạj rún' gataj Jesús sisḭ dạj gạhui'
sij.
33 Ngaa nḭ natúj rṵhua' yún Pilato chruhua ducuasun. Ngaa nḭ gaquínj
sij gạ'na' Jesús. Nḭ nachínj snan'anj sij sí'. Nḭ:
—Hué rẹ' huin rey rian ni ngüḭ israelita ní'. —Daj gataj Pilato.

34 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Nḭ hué daj atáj rę' güenda man'án rę' ní'. Asḭ hua ango tsínj nata' rián
rę' xi'īj są'. —Daj gataj Jesús.
35 Ngaa nḭ gataj Pilato:
—Asḭ huēj huin 'ngǫ tsínj israelita, ruhuá rę' ní'. Nḭ dugüi' man'án rę'
ngą ni chrej a'nin' hué ni sij nariqui man'án rę' riānj. Nḭ ụn gaquin' da'uí
rę' únj. —Daj gataj Pilato.
36 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Sé rian xungüḭ gaquin' nan huin rian nicaj sūnj mánj. Sisḭ hué daj huin
nḭ gụnun' ni tsínj nico' man'ānj xi'īj. Ngaa nḭ sḭ naga'ui' ni sij man'ānj rian
ni tsínj israelita mánj. Sanḭ sé rian xungüḭ gaquin' nan huin rian nicaj sūnj
mánj. —Daj gataj Jesús.
37 Ngaa nḭ:
—Hué rę' huin 'ngǫ rey ní'. —Gataj Pilato.
Nḭ:
—Hué man'án rę' ataj sisḭ huīnj 'ngǫ rey aj. Xi'í nan ga'ngā chruhua
xungüḭ. Nḭ xi'í nan ga'nāj sisḭ gą'mī nuguan' xąnga' gụnun ni ngüḭ. Nḭ
daran' ni ngüḭ ruhua gụnun nuguan' xąnga', nḭ unun ni sij nuguan' xąnga'
a'mī. —Daj gataj Jesús gunun Pilato.
38 Ngaa nḭ:
—Nḭ ụn sin huin nuguan' xąnga' ruhuá rę' únj. —Gataj Pilato.
Ngaa nḭ gahui rụhua' yún sij ga'mi sij ngą ni tsínj israelita. Nḭ gataj sij:
—Nḭ ą 'ngǫ gaquin' na'ue nąri'īj xi'í tsínj da mánj.
39 Sanḭ hué 'ngǫ ducuánj ni é rę' huin sisḭ gǫ'ngo gui'yanj pascua, nḭ
guḭrīj 'ngǫ tsínj nụn ducuągą'. Ngaa nḭ huin ruhua ni é rę' sisḭ guḭrīj tsínj
nan tsínj huin si-rey ni tsínj israelita ní'. —Daj gataj Pilato.
40 Ngaa nḭ gaguáj rụhua' yún ni sij. Nḭ gataj ni sij:
—Sḭ guirí rę' tsínj nan mánj. Sanḭ są' huin sisḭ ną'nij naj ra'á rę' Barrabás
gąn'anj sí'. —Daj gataj ni sij gaguáj ni sij rian Pilato.
Nḭ Barrabás huin 'ngǫ tsínj tụ.

19

1 Hué dan nḭ ga'nin' Pilato sun sisḭ gą'ui' ni sij nne' xiráj Jesús.
2 Ngaa nḭ run'un ni snado 'ngǫ ya'ą tanj, gui'yaj ni sij 'ngǫ corona ga'níj
ni sij chrą Jesús. Nḭ ga'níj ni sij 'ngǫ atsij rian rụmi' mare xá Jesús gunụn
sí'.
3 Ngaa nḭ gataj ni sij gunun Jesús:
—Hua 'ueé nḭn' si-rey ni tsínj israelita. —Daj gaguáj ni sij ga'mi ducu ni
sij ni'yaj ni sij Jesús.
Nḭ gara'ui ra'a ni sij rian Jesús nej.
4 Ngaa nḭ gahui rụhua' yún Pilato nę' chrej xę'. Nḭ gataj sij gunun ni tsínj
israelita:
—Nḭ'yaj á rę'. Yyąj nḭ nḭcā sij 'nāj rian án rę'. Ngaa nḭ gą'ue xącaj á rę'
cuenta sisḭ nitaj gaquin' da'ui sij nari'īj mánj. —Daj gataj Pilato.
5 Ngaa nḭ gahui Jesús xę'. Nḭ nụn chrą sí' corona tanj. Nḭ nụn sí' atsij
rian rụmi' mare daj. Nḭ gataj Pilato:
—Hué tsínj nan niquin' rian án rę' aj. —Gataj Pilato.
6 Nḭ ngaa guini'i ni chrej a'nin' ngą ni policía dugumi nuhui, nḭ gaguáj
ni sij. Nḭ:

—Dǫco' rę' sij rian rugutsi̱. Dǫco' rę' sij rian rugutsi̱ aj. —Daj gaguáj ni sij.
Ngaa ni̱ gataj Pilato:
—Ni̱caj á rę' gạn'anj án rę', ni̱ dǫco' a ni é rę' rian rugutsi̱ sij. Güendāj, sani̱ na'ue nạri'īj ụn gaquin' da'ui sij mánj. —Daj gataj Pilato.
7 Ngaa ni̱ gataj ni tsínj israelita:
—Nicaj ni únj 'ngǫ ley. Ni̱ ataj si-ley ni únj sisi̱ hua niạn gạhui' sij. Daj si ataj sij sisi̱ huin sij da'níj Yan'anj.
8 Ni̱ ngaa gunun Pilato nuguan' daj, ni̱ nạanj guxu'ui' ni̱n' ruhua sij.
9 Ngaa ni̱ gatúj rụhua' yún sij chruhua ducuasun. Ni̱ nachínj snan'anj sij Jesús. Ni̱:
—Ni̱ ạ 'nạ' rę' únj. —Gataj Pilato.
Sani̱ ạ 'ngǫ nuguan' nun danicạj Jesús mánj.
10 Ngaa ni̱ gataj Pilato:
—Ni̱ si̱ ga'mí rę' ngāj gạ ạ'. Nun ni'í rę' sisi̱ nicaj sūnj sisi̱ gạ'ue docōj rian rugutsi̱ sǫ' gạ ạ'. Ni̱ gạ'ue gạ ní'nij rián sǫ', gụi̱'yā nej gạ ạ'. —Daj gataj Pilato.
11 Ngaa ni̱ gataj Jesús:
—Sisi̱ nun riqui Yan'anj sun gụi̱nicaj rę', ni̱ si̱ gunucuáj rę' gụi̱nicaj rę' sun riānj mánj. Xi'í daj ni̱ tsínj nariqui man'ānj rián rę', ni̱ da'ui sij nico gaquin' daj ngạ man'án rę' aj. —Daj gataj Jesús.
12 Ngaa ni̱ asij hora daj, ni̱ nano' Pilato dạj gụi̱'yaj sij, ni̱ nạ'ni ra'a sij Jesús. Sani̱ gaguáj ni tsínj israelita. Ni̱ gataj ni sij:
—Sisi̱ nạ'nij ra'á rę' tsínj nan, ni̱ nitaj si nicaj dugüí' rę' ngạ rey gụ'naj César mánj. Daran' ni tsínj 'yaj rey man'an, ni̱ unun' ni sij ngạ César. —Daj gaguáj ni sij.
13 Ni̱ ngaa gunun Pilato nuguan' daj, ni̱ guiri sij Jesús xę'. Ni̱ gan'anj gạne sij rian mesa rian nagui'yaj yya sij ni gaquin'. Ni̱ yu'uj daj gụ'naj Gabata snan'anj hebreo. Ni̱ nuguan' daj huin ruhuaj gata 'ngǫ yu'uj ngaj yej niạ'.
14 Ni̱ ruhua gụi̱sij ga xụhuij güi ngaa gui'yaj xugüi ni ngüi̱ israelita xi'í gui'yanj pascua. Ngaa ni̱ gataj Pilato gunun ni tsínj israelita:
—Hué si-rey ni é rę' niquin' rian án rę' nan. —Daj gataj Pilato.
15 Sani̱ gaguáj ni sij. Ni̱:
—Ni̱caj rę' sij gạn'anj rę' dǫco' rę' rian rugutsi̱ aj. —Daj gataj ni sij.
Ngaa ni̱ nachínj snan'anj Pilato ni sij, ni̱ gataj sí':
—Asi̱ huin ruhua á rę' sisi̱ dǫcōj si-rey ni é rę' rian rugutsi̱, ruhua á rę' ní'. —Daj gataj Pilato.
Ngaa ni̱:
—Urin rey gụ'naj César huin rian ni únj. Nitaj ango mánj. —Daj gataj ni chrej a'nin' gunun Pilato.
16 Ngaa ni̱ naga'ui' Pilato Jesús ra'a ni sij sisi̱ ni̱caj ni sij Jesús gạn'anj dǫco' ni sij sí' rian rugutsi̱. Hué dan ni̱ nicaj ni sij Jesús gan'anj ni sij.

Crucifixión y muerte de Jesús

17 Ngaa ni̱ gata man'an Jesús si-rugutsi̱ sij gan'anj sij chrạ dacan gụ'naj chrạ cúj níman. Ni̱ snan'anj hebreo gụ'naj Gólgota.
18 Ni̱ hué yu'uj daj gari ni sij gaquíj Jesús docǫ' ni sij rian rugutsi̱ sí'. Ni̱ docǫ' ni sij yahuij tsínj daj rian yahuij rugutsi̱. Ni̱ nico' Jesús dạni nụngüej sí'.

19 Ngaa nḭ ga'nin' Pilato sun sisḭ gạrun ni sij 'ngọ ruguechrạ' chrạ rugutsḭ
guḭnun letra. Nḭ gataj letra daj: “Jesús Nazareno huin sí' Rey rian ni ngüḭ
israelita.” Daj gataj letra daj.
20 Nḭ nico ni tsínj israelita gaya letra daj si nḭchrun' du'ua xuman'
Jerusalén huin docọ' ni sij Jesús rian rugutsḭ. Nḭ hua nḭca garun Pilato
letra daj snan'anj hebreo ngạ snan'anj latín nej, snan'anj griego nej.
21 Xi'í daj nḭ gataj ni chrej a'nin' rian Pilato:
—Sḭ garún rẹ' sisḭ si-rey ni güḭ israelita huin sij mánj. Maan si gạrun
rẹ' sisḭ ataj man'an sij sisḭ hué sij huin si-rey ni güḭ israelita aj. —Daj
gataj ni sij.
22 Nḭ:
—Si hua garūnj nḭ hué daj gạj. —Gataj Pilato gunun ni sí'.
23 Ngaa guisíj docọ' ni snado Jesús rian rugutsḭ, nḭ nacaj ni sij si-gan'
Jesús. Nḭ gura' da'aj ni sij gạn'anj mando si-gan' sí'. Nḭ nacaj gọ'ngo ni
snado daj da'aj atsij gọ'ngo sij. Nḭ nacaj ni sij atsij manta gunun Jesús. Nḭ
sé atsij nanuhua ni sij huin-ín'. Sanḭ atsij anánj ni sij huin.
24 Xi'í daj ni gataj ni dụgüi' ni snado:
—Sanḭ sḭ gutsi' né' mánj. Sanḭ dụcu né' sisḭ dạj hua né' guḭ'yaj gana nạcaj
atsij nan. —Daj gataj ni sij.
Nḭ hué daj gataj ni sij sisḭ gạhuin yya dạj rún' gataj si-nụguan' Yan'anj:
Nura' da'aj ni sij si-gan'ānj.
Nḭ ducu ni sij sisḭ nạcaj ni sij mantāj.
Hué daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
Nḭ da'nga' daj gui'yaj ni snado daj.
25 Nḭ niquin' nḭchrun' nni Jesús rian rugutsḭ ngạ xugüij unj nej, María
nicạ Cleofas nej, María Magdalena nej.
26 Nḭ ngaa guini'i Jesús sisḭ niquin' nụguan'an nni sij ngạ tsínj nico' sij
huin sí' tsínj 'ḭ ruhua sij, ngaa nḭ gataj sij gunun nni sij:
—Nnānj, tsínj niquin' daj gạhuin da'níj rẹ' aj. —Daj gataj Jesús.
27 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun tsínj nico' sij daj:
—Yun'unj xạna nan gạhuin nní rẹ' aj. —Daj gataj Jesús.
Nḭ asij hora daj nḭ nahuin ra'a tsínj daj nni Jesús sisḭ gạne ún' ducuá sí'
dụgumi sí'.
28 Nḭ ngaa guisíj gataj Jesús nuguan' daj, nḭ guini'i sij sisḭ gahuin yya
daran' si gataj si-nụguan' Yan'anj xi'í sij. Ngaa nḭ gataj sij:
—Nago'ōj nnee aj. —Daj gataj Jesús.
29 Nḭ nne 'ngọ siụ nụn nnee vino yụ yu'uj daj. Nḭ jniyaj ni sij vino daj
chrạ si rún' hua gachij daj. Nḭ guta' ni sij gachij daj chrạ 'ngọ riuj. Ngaa
nḭ dugüin' ni sij du'ua Jesús.
30 Nḭ ngaa guisíj go'o Jesús vino yụ daj, nḭ gataj sí':
—Ganahuij sun gui'yā. —Daj gataj Jesús.
Hué dan nḭ guinico' nḭj Jesús chrạ sij, nḭ gahui' sij.

El costado de Jesús traspasado

31 Nḭ huin di'nḭ güi ngaa gạhuin gui'yanj pascua. Nḭ na'uej ni tsínj
israelita sisḭ guḭnico' anin' huạ'nij níman rian rugutsḭ güi naránj ruhua
ni sij. (Daj si güi guẹ huin ngaa naránj ruhua ni sij daj.) Hué daj nḭ gachínj
jni'yaj ni sij rian Pilato sisḭ gạ'nij sí' ni snado gạn'anj dụguaran' ni sí'
da'mạn anin' huạ'nij tsínj nico' rian ni rugutsḭ daj. Nḭ nḭcaj ni sí' ni níman
daj gạn'anj ni sí' ango yu'uj, ruhua ni sij.

32 Ngaa nḭ gan'anj ni snado duguaran' ni sij da'mạn 'ngọ tsínj daj. Nḭ
hué daj gui'yaj ni sij ngạ ango tsínj nico' nụguan'an ngạ Jesús.
33 Sanḭ ngaa ga'nạ' ni sij rian nico' Jesús, nḭ guini'i ni sij sisḭ hua gahui'
sí'. Yu'uj daj nḭ nun duguaran' ni sij da'mạn sí' gạ mánj.
34 Sanḭ xa'uij 'ngọ snado lanza gatḭn Jesús. Nḭ 'ngọ hora gahui tun hua
nnee gatḭn sí'.
35 Nḭ tsínj nata' nuguan' nan, nḭ hué sij guini'i daran' si gahuin. Nḭ xạnga'
si-nụguan' sij. Nḭ nata' sij nuguan' nan sisḭ gụxuman ruhua ni é rẹ' guḭni'i
ni é rẹ' Jesús.
36 Nḭ hué daj gahuin sisḭ gạhuin yya dạj rún' gataj si-nụguan' Yan'anj:
"Nḭ ạ 'ngọ cúj Jesús nun garan' mánj." Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
37 Nḭ gataj ango si-nụguan' Yan'anj: "Guḭni'yaj ni sij tsínj xa'uij ni sij
lanza." Daj gataj ango si-nụguan' Yan'anj xi'í Jesús.

Jesús es sepultado

38 Hué dan nḭ da' síj nḭ ga'nạ' 'ngọ tsínj gụ'naj José. Nḭ nne sij 'ngọ yu'uj
gụ'naj Arimatea. Nḭ guinico' huḭ sij Jesús. Daj si xu'ui' sij ni'yaj sij ni tsínj
israelita. Ngaa nḭ gachínj jni'yaj sij rian Pilato sisḭ gạ'uej sí' guḭnicaj sij
níman gạn'anj sij. Ngaa nḭ garáj xinạ Pilato. Hué dan nḭ ga'nạ' sij nḭ nicaj
sij níman Jesús gan'anj sij.
39 Nḭ hué daj ga'nạ' tsínj gụ'naj Nicodemo tsínj ga'mi ngạ Jesús nẹ' nḭ
asḭj ná. Nḭ nicaj sí' ga'nạ' sí' 'ngọ si huḭj xia kilo si nachej dugüi' mirra ngạ
aloé huin si quin' dạj.
40 Hué dan nḭ guida'a nụngüej sij níman Jesús. Nḭ dutáj nụngüej sij atsij
manta sạ' sí'. Nḭ garij nụngüej sij gono'o guin' dạj riqui manta Jesús. Daj
si hué daj huin ducuánj nicaj ni tsínj israelita ngaa achin' ni sij níman.
41 Nḭ rḭan docọ' ni sij Jesús rian rugutsḭ, nḭ ngaj 'ngọ nnaạ chrun. Nḭ dạni
nnaạ chrun daj táj 'ngọ yu'uj huej. Nḭ hua gaya' ni sij yu'uj huej daj sisḭ
gạchin' ni sij níman. Sanḭ ạ 'ngọ níman nun gạchin' ni sij yu'uj da mánj.
42 Hué dan nḭ xi'í si 'yaj xugüi ni tsínj israelita sisḭ gạhuin gui'yanj pascua,
nḭ xi'í si nḭchrun' táj yu'uj daj, nḭ gan'anj gạchin' nụngüej sij Jesús.

20

La resurrección

1 Nḭ ngaa ruhua guerẹnga' nḭgan' acuan' güi gudungu ngaa hua rụmi',
nḭ gan'anj nḭ'yaj María Magdalena rian gachin' Jesús. Nḭ guini'i unj sisḭ
nitaj yej hua ránj rian yu'uj daj.
2 Yu'uj daj gunánj unj gan'anj unj rian nne Simón Pedro ngạ ango tsínj
nico' Jesús huin sí' tsínj 'ḭ ruhua Jesús. Ngaa nḭ gataj unj:
—Guiri ni sij Señor riqui yu'uj huej gan'anj ni sij. Sanḭ nun ni'i únj nḭ ạ
gan'anj nicaj ni sij mánj. —Daj gataj María.
3 Ngaa nḭ gahui Pedro ngạ ango tsínj nico' Jesús gan'anj nḭ'yaj nụngüej
sij rian yu'uj daj.
4 Nḭ gunánj nụngüej sij. Sanḭ gunánj yoọ doj ango tsínj daj daj ngạ Pedro.
Nḭ guisíj sini sij rian yu'uj da guisíj Pedro.
5 Nḭ ga' nḭtu sij ni'yaj sij chruhua yu'uj daj. Nḭ guini'i sij rian ngaj atsij.
Sanḭ nun gạtu sij mánj.
6 Nḭ nico' Simón Pedro guisíj sí' rụcu sij. Nḭ gatúj sí' guini'yaj sí'. Nḭ
guini'i sí' ni atsij ngaj nej.

7 Nị̱ hué daj guini'i Pedro atsij gani'yanj chrạ̱ Jesús. Sanị̱ nitaj si ngaj
nụ̱guan'an-án' ngạ̱ ango atsij guini'i sij daj. Sanị̱ ngaj nị̱ni atsij daj narumi-
í' ngaj-á' aj.
8 Ngaa nị̱ gatúj ango tsínj nico' Jesús tsínj guisíj sini daj. Nị̱ guini'yaj sí',
nị̱ guxuman ruhua sí' sisị̱ ganá'nij Jesús.
9 Daj si achin gara da'nga' ruhua nụ̱ngüej sij si ataj si-nụ̱guan' Yan'anj
sisị̱ hua niạ̱n gạ̱na'nij Jesús scanij ni níman.
10 Ngaa nị̱ nanicạ̱j nụ̱ngüej sij nạ̱n' sij rian ni dugüi' sij.

Jesús se aparece a María Magdalena

11 Nị̱ niquin' María aco unj du'ua yu'uj daj. Nị̱ aco María ga' nị̱tu unj
ni'yaj unj chruhua yu'uj rian gachin' Jesús.
12 Nị̱ guini'i unj huị̱j ángel nụ̱n atsij gạ̱tsi nne rian gachin' Jesús. Nị̱ 'ngọ̱
ángel nne rian guingaj chrạ̱ Jesús. Nị̱ ango-ó' nne rian guingaj dacój sí'.
13 Ngaa nị̱ nachínj snan'anj nụ̱ngüej ángel María. Nị̱ gataj nụ̱ngüej sij:
—Xica'uí', ụ̱n sin huin nị̱ acó rẹ̱' únj. —Daj gataj nụ̱ngüej sij.
Ngaa nị̱ gataj María:
—Nicaj ni sij Señor nico' man'ānj gan'anj ni sij. Sanị̱ nun ni'īnj nị̱ ạ̱
gan'anj nicaj ni sij mánj. —Daj gataj María gunun nụ̱ngüej ángel daj.
14 Nị̱ ngaa gataj unj nuguan' daj, nị̱ nanicạ̱j unj ni'yaj unj. Nị̱ guini'i unj
Jesús niquin' sí' rian unj. Sanị̱ nun nạ̱ni'i unj sij.
15 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—Xica'uīj, ụ̱n sin huin nị̱ acó rẹ̱' únj. Nị̱ ụ̱n tsínj nanó' rẹ̱' únj. —Daj
gataj Jesús.
Nị̱ gani ruhua unj sisị̱ tsínj dugumi nnaạ̱ chrun huin sij. Yu'uj daj gataj
unj:
—Señor, sisị̱ hué rẹ̱' nicaj gan'anj sij, ngaa nị̱ gạ̱taj rẹ̱' sisị̱ nị̱ ạ̱ gan'anj
nicáj rẹ̱' sij. Ngaa nị̱ gạ̱n'anj nạ̱cā sij. —Daj gataj María.
16 Ngaa nị̱:
—María. —Gataj Jesús.
Ngaa nị̱ nanicạ̱j unj gataj unj snan'anj hebreo:
—Raboni. —Gataj María.
(Nị̱ Raboni huin ruhuaj gata Maestro).
17 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—Sị̱ guida'á rẹ̱' man'ānj si achin gạ̱hui nạ̱n'ānj rian chrē. Sanị̱ güịj nạ̱ta'
rẹ̱' gụ̱nun ni jnān sisị̱ nạ̱n'ānj rian nne chrē huin chrē ni é rẹ̱' nej. Dan'ān
huin nị̱ Dan'anj ni é rẹ̱' huin nej. —Daj gataj Jesús gunun María.
18 Ngaa nị̱ nạ̱n' María Magdalena nata' unj rian ni tsínj nico' Jesús sisị̱
guini'i unj Señor. Nị̱ hué daj nata' unj si gataj sí' gunun unj nej.

Jesús se aparece a los discípulos

19 Nị̱ ngaa guinị̱ güi gudungu daj, nị̱ naránj ni tsínj nico' Jesús rian hue'
mán ni sij. Daj si xu'ui' ni sij ni'yaj ni sij ni tsínj israelita. Ngaa nị̱ gurugüi'
Jesús ganiquin' sí' scanij ni sij. Nị̱ gataj sí':
—Gạ̱huin din'inj ruhua á rẹ̱'. —Daj gataj Jesús.
20 Ngaa guisíj ga'mi Jesús nuguan' daj, nị̱ digyán sij ra'a sij ngạ̱ gatị̱n sij
rian ni sí'. Nị̱ gahuin niạ̱' ruhua ni sí' ni'yaj sí' Señor.
21 Ngaa nị̱ gataj rụ̱hua' yún Jesús:
—Gạ̱huin din'inj ruhua ni é rẹ̱'. Dạ̱j rún' ga'níj chrē ga'nāj, nị̱ da'nga'
daj a'nī gạ̱n'anj ni é rẹ̱' chruhua xungüị̱ nej. —Daj gataj Jesús.

22 Guisíj ga'mi Jesús daj, nḭ ga'yanj sij rian ni sí'. Nḭ gataj sij:
—Nạhuin ra'a á rẹ' Espíritu Santo nánj.
23 Sisḭ guḭnicaj á rẹ' niman nico xi'í gaquin' 'yaj ni ngüḭ, ngaa nḭ guḭnicaj
Yan'anj niman nico xi'í gaquin' daj. Sanḭ sisḭ sḭ guinicaj ni é rẹ' niman nico
xi'í gaquin' 'yaj ni ngüḭ, ngaa nḭ sḭ guinicaj Yan'anj niman nico nej mánj.
—Daj gataj Jesús.

Incredulidad de Tomás

24 Nḭ 'ngọ ni xụhuij dugüi' ni tsínj nico' Jesús huin tsínj gụ'naj Tomás
gụ'naj sí' Dídimo nej. Nḭ nitaj Tomás nne ngaa gurugüi' Jesús rian ango
ni tsínj daj.
25 Ngaa nḭ gataj ango ni tsínj nico' Jesús gunun Tomás:
—Guini'i ni únj, Señor. —Daj gataj ni sij.
Sanḭ:
—Nḭ sisḭ sḭ guini'īnj rian guiran' xḭ'i ra'a sij gui'yaj gaquíj, nḭ sisḭ sḭ diguī
chrạ ra'āj rian guiran' xḭ'i daj ngạ gatḭn sij, nḭ sḭ guxuman ruhuāj sisḭ
ganá'nij sij mánj. —Daj gataj Tomás gunun ni sij.
26 Nḭ ngaa gachin ango tụnj güi, nḭ naran' rụhua' yún ni tsínj nico' Jesús
chruhua hue'. Nḭ nne Tomás ngạ ni sij. Nḭ nụnj si hua ránj rian hue', sanḭ
narugüi' Jesús ganiquin' sí' scanij ni sij. Nḭ:
—Gạhuin din'inj ruhua á rẹ'. —Gataj Jesús.
27 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun Tomás:
—Dḭguíj rẹ' chrạ ra'á rẹ' chruhua ra'āj nan. Nḭ nḭ'yaj rẹ' dạj hua ra'āj
nánj. Nḭ jnụcuá rẹ' ra'á rẹ', nḭ dḭguíj rẹ' ra'á rẹ' gatīnj. Ngaa nḭ gạhuin yya
ruhuá rẹ' sisḭ ganá'nij man'ānj. Nḭ gụxuman ruhuá rẹ' nḭ'yaj rẹ' man'ānj.
—Daj gataj Jesús gunun Tomás.
28 Ngaa nḭ:
—Huín rẹ' Señor nicōj aj. Nḭ Dan'ān huín rẹ' nej. —Gataj Tomás gunun
Jesús.
29 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Xuman ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' man'ānj xi'í si guini'í rẹ' yūnj ní'. Hua 'ueé
rian ni ngüḭ guxuman ruhua ni'i man'ānj ngaa achin guini'i ni sij yūnj.
—Daj gataj Jesús gunun Tomás.

El propósito del libro

30 Nḭ gui'yaj Jesús ga'ḭ ango si sạ' nico guini'i ni tsínj nico' sij. Sanḭ nitaj
si hua nḭca ni nuguan' daj rian libro nan mánj.
31 Sanḭ ni nuguan' nan hua nḭca rian libro nan sisḭ gụxuman ruhua ni é
rẹ' sisḭ Jesús huin Cristo da'níj Yan'anj. Nḭ xi'í si xuman ruhua á rẹ' ni'yaj
á rẹ' sij, nḭ gạ nḭ'na' nḭganj niman án rẹ', guḭ'yaj sij.

21

Jesús se aparece a siete de sus discípulos

1 Ngaa nḭ gachin dọj nḭ gurugüi' rụhua' yún Jesús rian ni tsínj nico' sij
ngaa nne ni sij du'ua laguna xạchij gụ'naj Tiberias. Nḭ nan huin si gui'yaj
Jesús ngaa gurugüi' sij rian ni sí':
2 Nḭ nne nụguan'an Simón Pedro ngạ Tomás tsínj gụ'naj Gemelo nej,
Natanael tsínj 'nạ' xuman' Caná huin xuman' ngaj estado Galilea nej,
nụngüej da'níj Zebedeo nej, yahuij tsínj nico' Jesús nej.
3 Ngaa nḭ:

—Gạn'anj guḭda'ā xucuaj. —Daj gataj Pedro.
Nḭ:
—Hué daj gạn'anj ni únj ngạ rẹ' nej. —Daj gataj ni tsínj nne ngạ sij.
Hué dan nḭ gan'anj ni tsínj daj. Nḭ gahui ni sij 'ngọ riọ achéj rian nnee. Sanḭ nḭ ạ 'ngọ xucuaj nun guida'a ni sij yạn' daj.
4 Nḭ ngaa ruhua guixiguḭn, nḭ niquin' Jesús du'ua laguna daj. Sanḭ nun nạni'i ni tsínj nico' Jesús man'an sí'.
5 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Jesús ni sij. Nḭ gataj sí':
—Hua si xa á rẹ' ní'. —Gataj Jesús.
—Nitaj mánj. —Gataj ni sij.
6 Ngaa nḭ gataj Jesús:
—Dụnij a ni é rẹ' nnánj nẹ' chrej ra'a sạ' riọ, nḭ guḭda'a á rẹ' xuj aj. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nḭ gui'yaj ni sij dạj rún' gataj Jesús. Hué dan nḭ nun gahuin nucuaj ni sij guiri ni sij nnánj chruhua nnee xi'í si ducu gara xuj chruhua nnánj.
7 Ngaa nḭ hua 'ngọ tsínj nico' Jesús huin sí' tsínj 'ḭ ruhua ni'i Jesús. Nḭ gataj sí' gunun Pedro:
—Hué sij huin Señor. —Daj gataj sí'.
Nḭ ngaa gunun Pedro sisḭ Señor huin, nḭ 'ngọ hora gananun sij si-gan' sij. (Daj si hua guiri sij si-gan' sij.) Nḭ güéj sij man'an sij chruhua nnee.
8 Nḭ guisíj ango ni tsínj nico' Jesús du'ua laguna daj ngạ riọ. Nḭ anucuaj ni sij nnánj gara xucuaj daj. Daj si achin ango ciento metro guḭsij ni sij du'ua nnee daj.
9 Nḭ ngaa nanij ni sij chruhua riọ, nḭ guini'i ni sij anun yan'ạn. Nḭ tạj 'ngọ xucuaj rian yan'ạn. Nḭ mạn chrachrúnj nej.
10 Ngaa nḭ gataj Jesús gunun ni sij:
—Nḭcaj á rẹ' dọj xucuaj guḭda'a ni é rẹ' gạ'na' á rẹ'. —Daj gataj Jesús.
11 Ngaa nḭ gahui Simón Pedro. Nḭ ganucuaj sij nnánj gara xucuaj xxi guisíj sij rian yo'ój. Nḭ nụn 'ngọ ciento táj huḭj xia xạ'nij xucuaj chruhua nnánj daj. Nḭ nụnj si nico xuj nụn, sanḭ nun xi'nij mánj.
12 Ngaa nḭ:
—Gạhua' anin' é rẹ' rạruhua anin' é rẹ'. —Daj gataj Jesús.
Nḭ ạ 'ngọ ni tsínj nico' Jesús nun guḭsij ruhua nạchinj snan'anj sí' ụn tsínj huin sí'. Daj si hua ni'i ni sij sisḭ Señor huin sí'.
13 Ngaa nḭ gahuin nḭchrun' Jesús guida'a sij chrachrúnj daj ga'ui' sij rian ni sí'. Nḭ hué daj gui'yaj sij ngạ xucuaj nej.
14 Nḭ hué nan guisíj huạ'nij gurugüi' Jesús rian ni tsínj nico' sij ngaa guisíj ganá'nij sij scanij ni níman.

Apacienta mis ovejas

15 Ngaa guisíj ganahuij raruhua ni sij, nḭ nachínj snan'anj Jesús Simón Pedro. Nḭ gataj sij:
—Simón, da'níj Jonás. Nḭ 'ḭ ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' doj man'ānj daj ngạ ni tsínj nan gạ ní'. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nḭ:
—Xạnga' ni'í rẹ' sisḭ 'ḭ ruhuāj ni'yā man'án rẹ' Señor. —Daj gataj Pedro.
Ngaa nḭ:
—Gạ'ui' rẹ' si xạ ni dānj xachij 'nḭj. —Gataj Jesús.
16 Ngaa nḭ nachínj snan'anj rụhua' yún Jesús Pedro. Nḭ gataj sij:

—Simón, da'níj Jonás. Nị̱ 'ị̱ ruhuá rẹ̱' ni'yáj rẹ̱' man'ānj ní'. —Daj gataj Jesús.
—Xạ̱nga' ni'í rẹ̱' sisị̱ 'ị̱ ruhuāj ni'yā man'án rẹ̱' Señor. —Gataj Pedro.
Ngaa nị̱:
—Dụ̱gumi rẹ̱' ni dānj xachij. —Gataj Jesús.
17 Ngaa nị̱ síj huạ̱'nij nachínj snan'anj Jesús Pedro. Nị̱ gataj sij:
—Simón, da'níj Jonás. Nị̱ 'ị̱ ruhuá rẹ̱' ni'yáj rẹ̱' man'ānj ní'. —Daj gataj Jesús.
Ngaa nị̱ ganani ruhua Pedro. Daj si síj huạ̱'nij nachínj snan'anj Jesús sij daj. Ngaa nị̱ gataj Pedro:
—Ni'í rẹ̱' daran'anj Señor. Nị̱ ni'í rẹ̱' sisị̱ 'ị̱ ruhuāj ni'yā man'án rẹ̱'. —Daj gataj Pedro.
Ngaa nị̱:
—Gạ̱'ui' rẹ̱' si xa ni dānj xachij.
18 Xạ̱nga' atā gụ̱nun rẹ̱' sisị̱ ngaa hua lí rẹ̱', nị̱ ninún rẹ̱' si-gán' rẹ̱' gan'ánj rẹ̱' nị̱ ạ̱ garan' ruhuá rẹ̱' gan'ánj rẹ̱'. Sanị̱ ngaa gạchij rẹ̱' nị̱ jnucuáj rẹ̱' nụ̱ngüej ra'á rẹ̱'. Nị̱ nạ̱'nij ango sij si-gán' rẹ̱' xá rẹ̱'. Nị̱ nị̱caj sij man'án rẹ̱' gạ̱n'anj sij rian na'uej ruhuá rẹ̱' gạ̱n'anj rẹ̱'. —Daj gataj Jesús gunun Pedro.
19 Nị̱ ngạ̱ ni nuguan' daj nị̱ digyán Jesús rian Pedro dạ̱j guị̱ran' sí' gạ̱hui' sí'. Nị̱ digyán sij dạ̱j gạ̱'mi sạ̱' ni ngüị̱ xi'í Yan'anj ngaa guị̱ni'i ni sij dạ̱j gạ̱hui' Pedro. Ngaa nị̱ gataj Jesús gunun Pedro:
—Guị̱nicó' rẹ̱' yūnj anj. —Daj gataj Jesús.

El discípulo amado

20 Ngaa nị̱ nanicạ̱j Pedro. Nị̱ guini'i sij nico' ango tsínj nico' Jesús huin sí' tsínj 'ị̱ ruhua ni'yaj Jesús. Nị̱ hué tsínj daj huin tsínj nne xi'níj Jesús ngaa xa sti'nị̱ ni sij ngaa riqui. Nị̱ tsínj daj huin tsínj nachínj snan'anj Jesús ụ̱n tsínj huin si nạ̱ga'ui' Jesús rian ni tsínj nicaj sun.
21 Nị̱ ngaa guini'i Pedro tsínj nico' daj, nị̱ nachínj snan'anj sij Jesús. Nị̱ gataj sij:
—Señor, dạ̱j guị̱ran' tsínj nan únj. —Daj gataj Pedro.
22 Ngaa nị̱ gataj Jesús:
—Sisị̱ huin ruhuāj sisị̱ gụ̱na sij da nạ̱nicaj rụ̱hua' yūnj gạ̱'nāj, nị̱ ụ̱n sin guị̱'yáj rẹ̱' únj. Guị̱nico' man'án rẹ̱' man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun Pedro.
23 Ngaa nị̱ gaxa'nị̱ nuguan' nan scanij ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesús. Nị̱ gani ruhua ni sij sisị̱ sị̱ gahui' tsínj nico' Jesús daj. Sanị̱ nun gataj Jesús sisị̱ sị̱ gahui' tsínj da mánj. Maan si gataj sij nuguan' nan: “Sisị̱ huin ruhuāj sisị̱ gụ̱na sij da nạ̱nicaj rụ̱hua' yūnj, nị̱ ụ̱n sin guị̱'yáj rẹ̱' únj.” Hué daj ga'mi Jesús.
24 Nị̱ huēj huin tsínj nico' Jesús daj. Nị̱ huēj huin tsínj natāj ni nuguan' nan rian ni ngüị̱. Nị̱ arūnj nuguan' nan rian yanj nej. Nị̱ ni'i né' sisị̱ xạ̱nga' si-nụ̱guan'ānj.
25 Nị̱ hua ga'ị̱ ango ni rasụ̱n gui'yaj Jesús nej. Nị̱ sisị̱ gạ̱run ni sij gọ̱'ngo ni rasụ̱n gui'yaj Jesús rian yanj, ngaa nị̱ sị̱ ga'ue gụ̱nucuaj ni ngüị̱ nạ̱ra sạ̱' ni sij ni libro sisị̱ nun garun ni sij mánj.

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

La promesa del Espíritu Santo

1 Hué dan nḭ rian yanj carta garūnj asḭj sini gayá rẹ' huín rẹ' tsínj gṵ'naj
Teófilo, nḭ gatā gunún rẹ' daran' si gui'yaj Jesús ngạ daran' si digyán sij
rian ni ngüḭ asḭj sini yạn
2 dạ' güi guinạn' sij xata', gui'yaj Yan'anj. Nḭ asḭj achin nạn' sij xata', nḭ
ganacui sij ni tsínj gṵ'naj apóstol huin ni sij ni tsínj ga'mi si-nṵguan' sij
rian ni ngüḭ. Nḭ ga'nin' Jesús sun rian ni sí' dạj rún' gataj Espíritu Santo
rian sij.
3 Nḭ ngaa guisíj gahui' Jesús rian rugutsḭ, nḭ narugüi' sij rian ni tsínj daj.
Nḭ da'nga' daj digyán yya sij rian ni sí' sisḭ hua nḭ'na' yya sij. Hué dan nḭ
huḭj xia güi guini'i ni apóstol man'an Jesús. Nḭ ga'mi sij ngạ ni sí' xi'í dạj
nicaj Yan'anj sun rian né'.
4 Nḭ 'ngọ güi ngaa nne nṵguan'an Jesús ngạ ni tsínj daj, nḭ ga'nin' sij sun
rian ni sí' sisḭ sḭ gahui ni sí' xuman' Jerusalén gạn'anj ni sí'. Nḭ gataj sij
gunun ni sí':
—Gạ no'oj acuan' án rẹ' nan da güi gạ'na' Espíritu Santo rian án rẹ' dạj
rún' gataj yya chrē rian án rẹ'. Nḭ hué daj gataj snan'anj man'ānj gunun
a ni é rẹ' nej.
5 Daj si xạnga' duguata' nnee tsínj gṵ'naj Juan ni ngüḭ ngạ nnee. Sanḭ
gạchin chrạ dọj güi, nḭ gạ'na' Espíritu Santo gạtu ruhua niman án rẹ'.
—Daj gataj Jesús gunun ni tsínj apóstol.

La ascensión

6 Hué dan nḭ ngaa nahuin yu' ni sij, nḭ nachínj snan'anj ni sij Jesús. Nḭ
gataj ni sij:
—Señor, hué hora nan huin si gạhuin achij ni únj ni tsínj israelita rian
ango ni ngüḭ, guḭ'yáj rẹ' ní'. —Daj gataj ni sij gunun Jesús.
7 Nḭ nanicạj Jesús gataj sij:
—Sé si-sun a ni é rẹ' huin si guḭni'i a ni é rẹ' dạj da'nga' gạ aj. Urin chré'
ni'i ṵn güi guḭ'yaj sij si huin ruhua sij.
8 Sanḭ ngaa gạ'na' Espíritu Santo gạtu chruhua niman án rẹ', nḭ gạhuin
nucuaj niman án rẹ' xi'í si-sun man'an Yan'anj. Nḭ gạhuin a ni é rẹ' ni
tsínj gạ'mi xi'īj riqui xuman' Jerusalén ngạ daran' ni xuman' ngaj estado
Judea ngạ estado Samaria nej, nḭ da' ganṵn nḭn' xungüḭ nej. —Daj gataj
Jesús gunun ni tsínj daj.
9 Ngaa nḭ hua guẹ guimán ni sij guini'yaj ni sij, nḭ nạn' Jesús xata', gui'yaj
Yan'anj. Nḭ ga'nạ' 'ngọ nga xata' narán nḭ ạ gan'anj Jesús. Nḭ nun gạ'ue
guini'i ni sij rian Jesús gạ mánj.
10 Nḭ ngaa guimán ni sij ni'yaj ni sij nẹ' xata' nḭ ạ huaj Jesús, ngaa nḭ
gurugüi' huḭj tsínj nṵn atsij gatsḭ guiniquin' nṵngüej sí' xi'níj ni sij.
11 Nḭ gataj nṵngüej sí' gunun ni sij:
—Nḭ ṵn sin gahuin nḭ niquin' a ni é rẹ' ni'yaj á rẹ' xata' huin ín rẹ' tsínj
'nạ' estado Galilea únj. Hué guẹ Jesús gahui nạn' sij xata', gui'yaj Yan'anj.
Nḭ rún' gahuin ngaa nạn' sij xata', nḭ da'nga' daj gạhuin gạ'na' rṵhua' yún
sij aj. —Daj gataj nṵngüej tsínj daj gunun ni sij.

Elección del sucesor de Judas

12 Ngaa nị nanij ni sij dacan gụ'naj Olivos. Nị gan'anj ni sij gatúj ni sij
xuman' Jerusalén. Nị ngaj nịchrun' xuman' daj ngạ dacan gụ'naj Olivos.
Nị hué guẹ ducuánj daj huin si ga'ui' ley permiso si gạche ni sij 'ngọ güi
naránj ruhua ni sij.
13 Nị ngaa nasíj ni sij xuman' daj, nị gahui ni sij ango chrạ hue' nata'
xata' rian mạn ni sij. Nị nne Pedro ngạ Juan nej, Jacobo nej, Andrés nej,
Felipe nej, Tomás nej, Bartolomé nej, Mateo nej, Jacobo da'níj Alfeo nej,
Simón Zelote nej, Judas jnánj Jacobo nej.
14 Nị 'ngọ hua ruhua niman ni sij nahuin chre' ni sij gachínj jni'yaj ni
sij rian Yan'anj. Nị da'nga' daj gui'yaj ni yun'unj xạna ngạ María huin unj
nni Jesús ngạ ni jnánj Jesús nej.
15 Nị ni güi daj nị naxụman Pedro guiniquin' sij dạni ni tsínj nicaj dugüi'
ngạ Jesús. (Nị guimán 'ngọ si ciento tá cọ ni tsínj nahuin chre' yu'uj daj.)
16 Nị gataj Pedro gunun ni sij:
—Asịj hua ná nị ga'mi Espíritu Santo rian xí' David huin ín rẹ' jnān. Nị
ga'mi David nuguan' daj huin nuguan' xi'í tsínj gụ'naj Judas. Nị hua niạn
sisị gạhuin yya dạj rún' ga'mi sij xi'í nuguan' daj. Nị hué Judas digyán
'ngọ chrej ga'nạ' ni tsínj guida'a Jesús nej aj.
17 Nị asịj sini nị guinicaj dugüi' Judas ngạ né'. Nị hué sij huin tsínj gui'yaj
sun ngạ né' nej aj.
18 ’Nị san'anj guiri' sij gudu'uej sij Jesús daj, nị guiránj sij 'ngọ yo'ój. Hué
dan nị ganatúj Judas gan'anj sij rian yo'ój ngạ chrạ sij. Nị gahui xiri' sij.
19 Nị gunun daran' ni tsínj mán xuman' Jerusalén dạj guiran' Judas. Nị
dugu'nạj ni sij si-nụguan' ni sij yo'ój daj Acéldama. Nị nuguan' daj huin
ruhuaj gata Yo'ój Tun.
20 Daj si gataj libro gụ'naj Salmos huin si-nụguan' Yan'anj:
Guịsij nạhuin quij qui'yanj nạco rian gane ducuá sij.
Nị ạ 'ngọ tsínj sị gane ruhuaj mánj.
Gataj libro daj. Nị gataj rụhua' yún libro daj:
Nạcaj ango sí' si-sun sij, ruhuāj aj.
Daj gataj libro gụ'naj Salmo aj.
21-22 ’Nị mạn ni tsínj nicaj dugüi' nụguan'an ngạ né' daran' ni güi gane
Jesús scanij né' asịj güi duguata' nnee Juan Jesús, nị da jnahuij sij nạn'
sij xata', gui'yaj Yan'anj. Hué dan nị da'ui né' nạno' né' 'ngọ tsínj guini'i
daran' si gui'yaj Jesús, gạhuin sí' 'ngọ tsínj nạta' ngạ né' rian ni ngüị xi'í
si ganá'nij yya Jesús. —Daj gataj Pedro gunun ni sij.
23 Ngaa nị ga'mi ni sij si-xugüi hụịj tsínj daj. Nị gụ'naj 'ngọ sij José
Barsabás. Nị hué daj gụ'naj sij Justo nej. Nị ango sij gụ'naj Matías.
24 Ngaa nị gachínj jni'yaj daran' ni sij rian Yan'anj. Nị gataj ni sij:
—Señor, hué rẹ' ni'i dạj hua niman daran' ni ngüị. Xi'í daj dịgyán rẹ' ụn
gọ'ngo nụngüej sij nacuí rẹ'.
25 Ngaa nị gạnacaj sij sun nan gạhuin sij 'ngọ apóstol gạ'mi sij si-nụguan'
Jesucristo rian ni ngüị. Daj si guinij Judas rian si-gạquin' man'an sij. Nị
gan'anj sij rian gan'anj ni'ya nịganj nịn' sij. —Hué daj ga'mi ni sij gunun
Yan'anj.
26 Nị garun ni sij si-xugüi hụịj tsínj daj. Nị guiri' ni sij si-xugüi tsínj gụ'naj
Matías. Nị hué asịj hora daj guinicaj dugüi' sí' ngạ ango xạn tsínj apóstol
huin ni tsínj ga'mi si-nụguan' Jesucristo rian ni ngüị.

2

La venida del Espíritu Santo

1 Nḭ ngaa guisíj güi gahuin gui'yanj gṵ'naj Pentecostés, nḭ nahuin chre' daran' ni sij 'ngǫ yu'uj.
2 Nḭ nasḭnunj gunun ni sij ga'nạ' xata' huin garḭn. Dạj rún' 'yaj 'ngǫ nanẹ nucuaj da'nga' daj gahuin aj. Nḭ gahuin garḭn nḭn' gạchra' chruhua hue' rian mạn ni sij.
3 Nḭ gurugüi' yan'ạn. Nḭ dạj rún' hua yyó' huaj aj. Nḭ gura' da'aj yan'ạn chrạ gǫ'ngo ni sij.
4 Nḭ gara chruhua cúj niman daran' ni sij, gui'yaj Espíritu Santo. Nḭ gaxḭ'i ni sij ga'mi ni sij ango ni snan'anj dạj digyán Espíritu Santo si ga'mi ni sij.
5 Nḭ ni güi daj, nḭ mạn ni tsínj israelita xuman' Jerusalén. Nḭ huin ni sij tsínj huin ruhua gṵinico' Yan'anj. Nḭ 'nạ' ni sij chruhua daran' ni xuman' mạn chruhua xungüḭ.
6 Nḭ ngaa gunun ni ngüḭ si garḭn daj, nḭ nahuin chre' ni sij. Nḭ nun ni'i ni sij ní' ṵn xḭ'i gahuin garḭn gạ mánj. Daj si gunun gǫ'ngo ni sij si-nṵguan' ni sij si ga'mi ni sí'.
7 Nḭ nun ri' ruhua ni sij si gạ'mi ni sij. Ngaa nḭ ga'mi ni man'an ni sij:
—Sé ni tsínj 'nạ' estado Galilea huin daran' ni tsínj a'mi nan mí'.
8 Nḭ ṵn sin huin nḭ unun ni man'an né' a'mi ni sij si-nṵguan' ni man'an né' únj.
9 Daj si hué né' huin ni tsínj 'nạ' Partia ngạ Media nej, Elam nej, Mesopotamia nej, ngạ Judea nej, Capadocia nej, Ponto nej, Asia nej,
10 Frigia nej, Panfilia nej, Egipto nej, ni xuman' ngaj chruhua Libia nḭchrun' Cirene nej. Nḭ 'nạ' gǫ'ngo né' xuman' Roma nej. Nḭ da'aj né' huin xạnga' tsínj israelita. Nḭ ango da'aj né' huin ni tsínj xacaj si-dṵcuanj ni tsínj israelita.
11 Nḭ hua tsínj 'nạ' Creta nej, ngạ Arabia nej. Nḭ unun daran' né' a'mi ni sij si-nṵguan' da gǫ'ngo né'. Nḭ ataj ni sij sisḭ sạ' nḭn' ruhua 'yaj man'an Yan'anj. —Daj gataj ni tsínj daj.
12 Nḭ gara yan'anj ruhua daran' ni sij. Nḭ nun ri' ruhua ni sij si gạ'mi ni sij. Nḭ nachínj snan'anj ni man'an ni sij dugüi' sij. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ṵn sin huin ruhuaj gata daran' nan únj. —Daj gataj ni sij.
13 Sanḭ ga'mi ducu ango ni sij ni'yaj sij ni sí'. Nḭ gataj ni sij:
—Hua xḭni ni sí' dạj da' 'yaj ni sí' daj, ataj ni sij aj.

Primer discurso de Pedro

14 Ngaa nḭ naxṵman Pedro ngạ xạn tsínj nicaj dugüi' ngạ sij. Nḭ nucuaj ga'mi sij. Nḭ gataj sij:
—Tsínj israelita ngạ tsínj nne xuman' Jerusalén huin ín rẹ' aj. Sạ' ruhua gṵnun a ni é rẹ' ngạ nuguan' gạ'mī aj. Nḭ xạcaj á rẹ' cuenta xi'í si gahuin da aj.
15 Sé si hua xḭni ni tsínj mán nan sisḭ gani ruhuá rẹ' da mánj. Daj si ga ṵn nḭgan' nánj.
16 Sanḭ yu'uj nan ni'yaj ni únj dạj rún' gataj tsínj gṵ'naj Joel huin sí' 'ngǫ tsínj ga'mi si-nṵguan' Yan'anj asḭj ná:
17 Güi huaj gạnahuij xungüḭ, nḭ gạ'nī Espíritu Santo gạ'na' rian daran' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ.
Nḭ da'nḭ sno'o a ni é rẹ' ngạ ni da'nḭ xạna á rẹ' gạ'mi ni sij nuguan' sạ' si-nṵguan' man'ānj gṵnun ni ngüḭ.

Nḭ guḭni'i ni tsínj hua lij 'ngǫ da'nga' dḭgyán man'ānj rian ni sij.
Nḭ ni tsínj achij, nḭ gạ'nin' nnej ni sij.
18 Nḭ ni güi daj gạ'nin' xạngāj Espíritu Santo gạ'naj rian ni tsínj ngạ ni yun'unj xạna 'yaj sun riānj.
Nḭ gạ'mi ni sij si-nụguan'ānj rian ni ngüḭ.
19 Nḭ gạhuin yan'anj ruhua ni ngüḭ xi'í nuguan' digyānj nẹ' xata' rian ni sij.
Nḭ nẹ' nḭca' chruhua xungüḭ, nḭ digyānj si hua tun nej, si hua yan'ạn nej, si hua gatse' guḭni'i ni ngüḭ.
20 Nḭ gạhuin rụmi' rian güi.
Nḭ yahuḭ gạhuin si hua tun.
Nḭ hué daj gạhuin asḭj achin guḭsij güi gạ'nāj huīnj Señor.
Nḭ gạ nico gạhuin güi daj.
Nḭ 'ueé gạhuin güi daj nej.
21 Sanḭ daran' ni ngüḭ achínj jni'yaj riānj, nḭ gạnacā ni sij.
Hué nan huin si-nụguan' Yan'anj huin nuguan' ga'mi tsínj gụ'naj Joel asḭj ná.
22 'Ngaa nḭ gụnun sạ' á rẹ' nuguan' gạ'mī huin ín rẹ' ni tsínj israelita: Hua ni'i sạ' á rẹ' xi'í Jesús tsínj 'nạ' xuman' Nazaret. Nḭ garan' ruhua Yan'anj guini'i sij Jesús. Nḭ gui'yaj Jesús nico sun sạ' guini'i ni é rẹ', gui'yaj Yan'anj. Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ dḭgyán sí' ango rasụn sạ' scanij a ni é rẹ' nej.
23 Sanḭ digyán 'ngǫ tsínj daj chrej sisḭ gạ'na' guḭda'a ni sij Jesús. Nḭ garij ni tsínj da'ui gaquin' gaquíj Jesús rian rugutsḭ. Nḭ dagahui' ni sij sí', gui'yaj a ni é rẹ'. Sanḭ asḭj riqui doj, nḭ gani ruhua Yan'anj sisḭ hué daj guḭran' yya sí'. Nḭ guini'i sini Yan'anj sisḭ hué daj guḭran' sij.
24 Sanḭ ganá'nij Jesús, gui'yaj Yan'anj. Nḭ sḭ ga'ue 'ngǫ gạhui' sij gạ mánj. Daj si nun gạ'ue guna sij scanij ni níman gạ mánj.
25 'Nḭ asḭj ná doj ga'mi xí' David xi'í Jesús. Nḭ gataj sij:
Guini'īnj sisḭ nḭganj guḭniquin' Señor riānj anj.
Nḭ xi'í si niquin' sij xi'nī, nḭ nitaj si 'ya guxu'uī gạ mánj.
26 Xi'í daj ni gahuin niạ' nimānj.
Nḭ ga'mī nimānj 'ngǫ nuguan' niạ' ruhua nej.
Daj si gahuin yya ruhuāj sisḭ guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngāj.
27 Nḭ nun dụna man'án rẹ' nimānj rian achin' níman.
Nḭ nun dụna man'án rẹ' sisḭ gụchru nneẹ cū mánj.
Daj si huēj huin tsínj sạ' niman rian Yan'anj.
28 Nḭ digyán rẹ' 'ngǫ chrej rian gạchē gạne nḭgān.
Nḭ hua niạ' ruhuāj xi'í si nné rẹ' ngāj.
Daj gataj xí' David asḭj ná.
29 'Nḭ gạ'ue gạtaj yyāj gụnun a ni é rẹ' huin ín rẹ' jnánj né' sisḭ gahui' yya xí' David. Nḭ gachin' yya sij, ruhuāj. Nḭ hua guẹ si-cúj sij mán chruhua yu'uj da güi acuan' ngạ né'.
30 Nḭ gahuin xí' David tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj. Nḭ guini'i David sisḭ hua gataj yya Yan'anj sisḭ gạhuin achij 'ngǫ da'níj da'nḭ si'nḭ sij. Nḭ hué sí' gạhuin 'ngǫ rey nej.
31 Hué dan nḭ hua guini'i xí' David si gạhuin ngạ Cristo. Daj si ga'mi sij sisḭ gạna'nij Cristo. Nḭ gataj sij sisḭ nun dụna Yan'anj níman Cristo chruhua yu'uj mánj. Nḭ nun gụchru nneẹ cúj sí' guingaj sí' chruhua yu'uj mánj, gataj xí' David.

32 ’Nḭ hua yya ganá'nij Jesús, gui'yaj Yan'anj. Nḭ daran' únj huin tsínj
guini'i sisḭ xa̱nga' yya ganá'nij sij.
33 Nḭ nachi nicaj Yan'anj Jesús na̱n' sij xata' ga̱ne 'ueé sij ra'a sa̱' man'an
Yan'anj xa̱nga'. Nḭ hua gataj yya Yan'anj sisḭ ga̱'ui' sij Espíritu Santo rian
Jesús. Hué dan nḭ ga'níj Jesús Espíritu Santo ga'naj rian anin' únj da̱j rún'
guini'i a ni é rẹ', nḭ da̱' rún' gunun a ni é rẹ' nej.
34 ’Nḭ sé xí' David huin si gahui na̱n' xata' mánj. Sanḭ gataj sí':
Ni gataj Yan'anj gunun Cristo huin tsínj nicaj sun riānj sisḭ ga̱ne 'ueé Cristo
nẹ' chrej ra'a sa̱' Yan'anj
35 da ga̱huin ni tsínj unun' nga̱ Cristo daj 'ngọ riguiya' gụta' Cristo dacój
sí'.
Daj gataj David asḭj ná.
36 Hué dan nḭ tsínj israelita huin a ni é rẹ'. Ngaa nḭ guḭni'i a ni é rẹ' sisḭ
Jesús gahuin Señor, gui'yaj Yan'anj. Nḭ gahuin sij Cristo, gui'yaj Yan'anj
nej. Nḭ hué sij huin tsínj godóco' a ni é rẹ' rian rugutsḭ aj. —Hué daj gataj
Pedro gunun ni sij.
37 Hué dan nḭ ngaa gunun ni sij nuguan' daj, ngaa nḭ ganani nico ruhua
niman ni sij. Nḭ nachínj snan'anj ni sij Pedro nga̱ ango ni tsínj huin apóstol
huin ni tsínj nicaj dugüi' nga̱ Pedro. Nḭ gataj ni sij:
—Jnánj né', ụn sin guḭ'yaj únj, ruhua á rẹ' únj. —Daj gataj ni sij gunun
ni sí'.
38 Ngaa nḭ nanica̱j Pedro gataj sí':
—Ga̱nani ruhua a ni é rẹ' xi'í si-ga̱quin' a ni é rẹ'. Nḭ ga̱ta' nnee daran'
a ni é rẹ' nga̱ si-xugüi man'an Jesucristo. Ngaa nḭ guḭnicaj Yan'anj 'ngọ
niman nico xi'í si-ga̱quin' a ni é rẹ'. Hué dan nḭ rḭqui Yan'anj Espíritu
Santo ga̱'naj rian án rẹ' aj.
39 Daj si hué daj gataj yya Yan'anj sisḭ rḭqui sij Espíritu Santo rian án rẹ',
nḭ rian da'níj a ni é rẹ' nej, nḭ nga̱ rian daran' ni ngüḭ nne ga̱n' nej, huin
ni sij daran' ni tsínj ga̱quinj Yan'anj ga̱'na' ni sij. —Daj gataj Pedro gunun
ni ngüḭ daj.
40 Nḭ gui'yaj fuerza Pedro nga̱ ga'ḭ ango ni nuguan' nej. Nḭ ga'nin' sij
'ngọ ducuánj rian ni sí', nḭ gataj sij:
—Na̱caj á rẹ' ni man'an án rẹ' scanij ni tsínj ma̱n yya̱j. Daj si 'yaj quij
ni sij. —Gataj Pedro.
41 Hué dan nḭ gata' nnee ni tsínj nahuin ra'a si-nụguan' Pedro. Nḭ güi
daj nahuin chre' 'ngọ si hua̱'nij mí ni ngüḭ guxuman ruhua ni'i si-nụguan'
Pedro. Nḭ guinicaj dugüi' ni sij nga̱ ni tsínj hua guxuman ruhua ni'i man'an
Jesucristo.
42 Nḭ daran' ni sij hua nḭca ruhua nga̱ nuguan' digyán ni tsínj huin
apóstol rian ni sij. Nḭ nahuin dugüi' daran' ni sij nej. Nḭ gura' da'aj ni
sij chrachrúnj xa nụguan'an ni sij nej. Nḭ gachínj jni'yaj ni sij rian Yan'anj
nej.

La vida de los primeros cristianos

43 Nḭ guxu'ui' daran' ni ngüḭ ni'yaj ni sij ni rasụn sa̱' nico gui'yaj ni tsínj
huin apóstol.
44 Nḭ mán nụguan'an daran' ni ngüḭ guxuman ruhua ni'yaj Jesucristo.
Nḭ si'yaj gọ'ngo ni sij gahuin si'yaj daran' ni sij.
45 Nḭ gudu'ue ni sij do'ój ni sij nga̱ si'yaj ni sij. Ngaa nḭ gura' da'aj ni sij
san'anj da̱j rún' achin rian gọ'ngo ni sij.

46 Nḭ uyan hua ruhua ni sij nahuin yu' ni sij daran' güi chruhua nuhui
nico. Nḭ hua niạ' ruhua ni sij xa nụguan'an ni sij chrachrúnj ducuá gọ'ngo
dugüi' sij. Nḭ hua sạ' niman ni sij.
47 Nḭ ga'mi sạ' 'ueé ni sij rian Yan'anj. Nḭ ga'mi sạ' ni ango ni ngüḭ xi'í
ni sij nej. Nḭ gọ'ngo güi, nḭ gahuin nico doj ni tsínj guinicaj dugüi' ngạ ni
sij, gui'yaj man'an Señor. Daj si nacaj yya Yan'anj ango ni sij rún' huaj.

3

Curación de un cojo

1 Nḭ 'ngọ güi nḭ gan'anj Pedro ngạ Juan nuhui nico. Nḭ guisíj ga huạ'nij
di'nḭ. Nḭ hué hora daj huin hora achínj jni'yaj ni ngüḭ rian Yan'anj.
2 Nḭ yu'uj daj nicaj ni sij 'ngọ tsínj yacuan gan'anj ni sij nuhui daj. Hué
daj hua sij asḭj ga'nga sij. Nḭ ya'yoj nicaj ni sij sí' huan'anj sij rian nuhui
daj. Nḭ une' ni sij tsínj daj rian nuhui rian atúj ni sij chruhua nuhui. Nḭ
rian atúj ni sij daj gụ'naj Rian Hue' Niạ'. Nḭ 'yaj tsínj daj caridad rian ni
tsínj atúj chruhua nuhui.
3 Nḭ ngaa guini'i tsínj yacuan daj sisḭ huaj gạtu Pedro ngạ Juan chruhua
nuhui, nḭ gachínj sij caridad rian nụngüej sí'.
4 Nḭ guini'yaj sạ' Pedro ngạ Juan rian tsínj daj. Ngaa ni gataj Pedro:
—Guḭni'yaj rẹ' rian nụngüej únj. —Gataj Pedro gunun tsínj yacuan daj.
5 Hué dan nḭ ni'yaj sạ' tsínj daj rian nụngüej sí' xi'í si gani ruhua sij sisḭ
gạ'ui' nụngüej sí' dọj rian sij, ruhua sij.
6 Sanḭ gataj Pedro gunun sij:
—Nitaj si nicā san'anj plata ngạ oro rḭquīj mánj. Sanḭ gạ'ue rḭquīj si nicā
rián rẹ'. Atā rián rẹ' ngạ si-xugüi Jesucristo tsínj 'nạ' xuman' Nazaret sisḭ
nạxuman rẹ' gạche rẹ' nánj. —Daj gataj Pedro.
7 Ngaa nḭ guida'a Pedro ra'a sạ' sij nachi nicaj sí' sij. Nḭ 'ngọ hora gahuin
nucuaj da'mạn sij ngạ xá dacój sij.
8 Nḭ güéj sij ganiquin' sij. Nḭ gaxḭ'i sij gachéj sij. Hué daj nḭ gatúj sij
chruhua nuhui ngạ nụngüej sí'. Nḭ gachéj sij, nḭ güéj sij. Nḭ ga'mi sạ' 'ueé
sij rian Yan'anj.
9 Ngaa nḭ guini'i daran' ni ngüḭ sisḭ gachéj sij ga'mi sạ' 'ueé sij rian
Yan'anj.
10 Nḭ guini'i daran' ni ngüḭ sisḭ hué tsínj daj huin tsínj nne achínj caridad
rian atúj ni ngüḭ chruhua nuhui daj huin yu'uj gụ'naj Rian Hue' Niạ'. Nḭ
gan'anj ruhua ni sij xi'í si ganahuin tsínj yacuan daj.

Discurso de Pedro en el pórtico de Salomón

11 Nḭ tsínj ganahuin daj, nḭ nitaj si na'níj ra'a sij si guida'a sij Pedro
ngạ Juan nico' ran sij nụngüej sí'. Nḭ xi'í si gan'anj ruhua ni ngüḭ, nḭ
gan'anj daran' ni sij gahuin chre' ni sij rian nụngüej sí' 'ngọ yu'uj hua
ní'nij chruhua nuhui rian gụ'naj Salomón.
12 Nḭ ngaa guini'i Pedro ni ngüḭ, nḭ gataj sij gunun ni sí':
—Nḭ ụn sin huin nḭ gan'anj ruhua ni é rẹ' xi'í si gahuin nan huin ni é rẹ'
ni tsínj israelita únj. Nḭ ụn sin huin nḭ ni'yaj á rẹ' únj únj. Sé si-nụguan'
nụngüej únj gui'yaj si gachéj tsínj nan mánj. Sḭ gunucuaj nụngüej únj
guḭ'yaj únj nahuin tsínj yacuan nan gạ mánj. Sé xi'í si hua sạ' nụngüej únj
gachéj tsínj nan mánj.

13 Nḭ nico' xí' Abraham ngą xí' Isaac ngą xí' Jacob man'an Yan'anj xąnga'.
Nḭ hué Dan'anj anin' xí' daj gui'yaj sisḭ hua 'ueé nḭn' da'níj sij Jesús. Nḭ
naga'ui' a ni é rę' Jesús rian ni tsínj nicaj sun güenda dągahui' ni sij. Nḭ
nun gara xina ni é rę' sisḭ tsínj gu̱'naj Pilato nachi Jesús mánj.
14 ’Nḭ nun gą'uej a ni é rę' si nąchi Pilato tsínj hua są' nḭn' huin sij Jesús.
Nḭ hua nḭca niman sij nej. Sanḭ gachínj a ni é rę' si nąchi Pilato 'ngǫ tsínj
dagahui' níman.
15 Nḭ hué daj nḭ dagahui' a ni é rę' tsínj 'yaj hua nḭ'na' né'. Sanḭ Yan'anj
gui'yaj sisḭ ganá'nij Jesús scanij ni níman. Nḭ hué únj huin ni tsínj guini'i
si ganá'nij sí'.
16 Hué tsínj nan ganahuin są', gui'yaj man'an si-xugüi Jesús xi'í si xuman
ruhua ni únj ni'i ni únj man'an Jesús. Nḭ ni'i a ni é rę' sij. Nḭ 'ngǫ ganahuin
są' nḭn' sij. Nḭ guini'i są' daran' ni é rę' si gahuin da aj.
17 ’Jnánj né', yyąj ni'īnj sisḭ nun guini'i a ni é rę' ngą ni tsínj nicaj sun
rian án rę' si gui'yaj á rę' ngaa dagahui' a ni é rę' man'an Jesús mánj.
18 Sanḭ hué daj gui'yaj Yan'anj si gąhuin yya dąj rún' gataj daran' ni tsínj
ga'mi si-nu̱guan' sij asḭj hua ná. Daj si gataj ni sí' si hué daj guḭran' Cristo.
19 ’Gąnani ruhua á rę'. Nḭ nąnicaj ruhua a ni é rę' xi'í si-gąquin' a ni é
rę'. Ngaa nḭ nąruhui Yan'anj si-gąquin' a ni é rę'. Hué dan nḭ nąran ruhua
ni é rę', gu̱ḭ'yaj Señor.
20 Ngaa nḭ gą'na' ru̱hua' yún Jesús rian án rę', gu̱ḭ'yaj Yan'anj. Nḭ hua
digyán Yan'anj rian án rę' si gahuin sí' Cristo.
21 Nḭ hua niąn sisḭ gąne Jesucristo xata' da gu̱ḭsij güi nągui'yaj nąca
Yan'anj daran' rasun mán. Nḭ hué daj gui'yaj Yan'anj si gą'mi ni tsínj
huin są' huin ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' man'an sij gane ni sij asḭj ná.
22 Nḭ gataj Moisés gunun ni xí': “Señor huin Yan'anj nico' a ni é rę'
gu̱ḭ'yaj sisḭ gąhui 'ngǫ tsínj scanij a ni é rę'. Nḭ gą'mi sij si-nu̱guan' Yan'anj
dąj rún' a'mi man'ānj. Nḭ gu̱nun a ni é rę' daran' si gątaj sij rian án rę'.
23 Nḭ daran' ni tsínj na'uej ruhua gu̱nun si gątaj sí', nḭ gu̱ere' ni sij. Nḭ
gąhuin nḭni ni sij rian ni tsínj israelita.” Hué daj gataj Moisés gunun ni xí'
asḭj hua ná.
24 Nḭ daran' ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj asḭj ngaa ga'mi tsínj gu̱'naj
Samuel da nę' chrej rian nej, nḭ ga'mi ni sij xi'í ni güi nan.
25 ’Nḭ hué a ni é rę' huin da'níj ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj. Nḭ
xi'í a ni é rę', nḭ gui'yaj yya Yan'anj 'ngǫ nuguan' ngą xi a ni é rę'. Daj
si gataj Yan'anj gunun xí' Abraham: “Gąhuin nią' ruhua daran' xi'nin' ni
ngüḭ mąn chruhua xungüḭ, gu̱ḭ'yaj da'níj rę' aj.” Daj gataj Yan'anj gunun
Abraham.
26 Nḭ ganá'nij Jesús, gui'yaj Yan'anj. Nḭ ga'níj Yan'anj gą'na' sini yąn sí'
rian án rę' sisḭ nąnicaj ruhua á rę' xi'í si-gąquin' a ni é rę'. Ngaa nḭ gą'ue
gu̱ḭ'yaj Yan'anj sinduj rian án rę'. —Daj gataj Pedro gunun ni tsínj 'ną'
ni'yaj dąj ganahuin tsínj yacuan daj.

4

Pedro y Juan ante el concilio

1 Nḭ diaj hua guę a'mi Pedro ngą Juan rian ni ngüḭ, nḭ ga'ną' ni chrej ngą
ni tsínj a'nin' rian ni snado mąn dugumi rian nuhui ngą ni tsínj saduceo
'ną' ni sij rian niquin' nu̱ngüej sí'.

2 Nị nun gahuin niạ' ruhua ni sij ngaa gunun ni sij nuguan' digyán Pedro
ngạ Juan rian ni ngüị sisị gạna'nij ni níman xi'í si ganá'nij Jesucristo.
3 Nị guida'a ni sij nụngüej sí'. Nị garij ni sij ducuagạ' nụngüej sí' 'ngọ
yan'. Daj si guisíj gahuin di'nị.
4 Nị guxuman ruhua nico ni ngüị gunun si-nụguan' Pedro. Nị hué daj
guisíj 'ngọ si ụn'un' mí tsínj guxuman ruhua ni'i Jesucristo.
5 Ango güi nị nahuin chre' ni tsínj a'nin' ngạ ni tsínj huin achij nej, ngạ
ni tsínj digyán ley nej, xuman' Jerusalén.
6 Nị nne tsínj gụ'naj Anás huin sí' tsínj a'nin' rian ni chrej ngạ tsínj gụ'naj
Caifás nej, Juan nej, ngạ Alejandro nej, ngạ daran' ni tsínj huin dugüi' ni
chrej a'nin' nej.
7 Nị gani ni sij Pedro ngạ Juan dạni ni sij. Ngaa nị nachínj snan'anj ni
sij nụngüej sí'. Nị gataj ni sij:
—Dạj hua tsínj riqui sun, nị gui'yaj nụngüej é rẹ' da únj. Nị ụn tsínj
si-xugüi ga'mi nụngüej é rẹ', nị gui'yaj nụngüej é rẹ' da únj. —Gataj ni sij.
8 Hué dan nị gara niman Pedro, gui'yaj Espíritu Santo. Nị gataj sij:
—Ni tsínj a'nin' rian ni ngüị ngạ ni tsínj huin achij huin ín rẹ'.
9 Nachínj snan'anj án rẹ' nụngüej únj xi'í 'ngọ sinduj gui'yaj nụngüej
únj nahuin 'ngọ tsínj yacuan. Ngaa nị guịni'i a ni é rẹ' dạj hua si gui'yaj
nahuin sij, ruhua á rẹ'.
10 Ngaa nị gụnun sạ' á rẹ' ngạ daran' ni tsínj israelita sisị si-xugüi
Jesucristo Nazareno gui'yaj sisị gạnahuin sạ' tsínj yacuan nan huin tsínj
niquin' rian án rẹ'. Nị hué man'an Jesús godóco' a ni é rẹ' rian rugutsị
garij a ni é rẹ' gaquíj ra'a sij. Sanị ganá'nij sij scanij ni níman, gui'yaj
Yan'anj.
11 Hué Jesús huin yej sạ' guere'ej tsínj 'yaj hue' huin man'an án rẹ'. Sanị
yyạj nị gahuin Jesús yej sạ' doj rian daran' ni yej 'nịj si-cúj hue'.
12 Nị nitaj nị ạ 'ngọ tsínj gạ'ue gạhuin nucuaj gạnacaj né'. Nun riqui
Yan'anj ango si-xugüi tsínj ga'nạ' chruhua xungüị gạ'ue gạnacaj né' gạ
mánj. —Daj gataj Pedro gunun ni sij.
13 Ngaa nị guini'i ni tsínj daj ga'mi sạ' Pedro ngạ Juan. Nị hua guini'i ni
sij si nun digui'yun nụngüej sí' yanj. Nị tsínj nasịnunj chre huin nụngüej
sí' nej. Xi'í daj nị gan'anj ruhua ni sij. Ngaa nị xacaj sạ' ni sij cuenta si
hua gachéj nụngüej sí' ngạ Jesús.
14 Nị guini'i ni sij sisị niquin' tsínj ganahuin daj ngạ nụngüej sij. Ngaa
nị nun ri' ruhua ni sij dạj gạtaj ni sij.
15 Ngaa nị ga'nin' ni sij sun sisị gạhui huạ'nij ran' tsínj daj rian ni tsínj
'yaj junta daj sisị gạ'ue gạ'mi ni dụgüi' man'an ni sij dạj guị'yaj ni sij ngạ
anin' ni sí'.
16 Nị gataj ni sij:
—Dạj guị'yaj né' ngạ nụngüej tsínj da únj. Daj si ni'i sạ' daran' ni tsínj
mạn xuman' Jerusalén sisị gui'yaj nụngüej sij 'ngọ si sạ' nico. Nị sị ga'ue
gạto' sisị sé si xạnga' huin mánj.
17 Nitaj si hua sạ'aj si gạxa'ni nuguan' nan scanij ni ngüị. Hué dan nị
dụxu'ui' né' nụngüej sij. Ngaa nị ni güi nẹ' rian, nị sị ga'mi nụngüej sij
si-xugüi Jesús rian 'ngọ ni ango ni ngüị mánj.
18 Ngaa nị gaquínj ni sij gạ'na' Pedro ngạ Juan. Nị nịn' ruhua ga'nin' ni
sij sun rian nụngüej sí' sisị nị ạ 'ngọ nuguan' sị ga'mi nụngüej sí' xi'í Jesús
mánj. Nị sị digyán nụngüej sí' ngạ si-xugüi Jesús gạ mánj.

19 Sanḭ nanicạj Pedro ngạ Juan gataj nụngüej sí' rian ni sij:
—Sạ' dạgahuin únj rian án rẹ', asḭ sạ' dạgahuin únj rian Yan'anj gạ ní'.
Dạj ani ruhua á rẹ' gạ únj.
20 Sḭ ga'ue gạ'nin' ruhua nụngüej únj si ga'mi únj xi'í si guini'i únj ngạ
xi'í si gunun únj mánj. —Daj gataj Pedro ngạ Juan rian ni sij.
21 Ngaa nḭ duxu'ui' ni tsínj a'nin' daj nụngüej sij. Nḭ na'níj ni sí' chrej
nụngüej sij. Daj si nun nari' ni sí' ụn sin xḭ'i guḭ'yaj ni sij castigo nụngüej
sí'. Daj si ga'mi sạ' 'ueé daran' ni ngüḭ rian Yan'anj güenda xi'í si gahuin
ngạ tsínj yacuan daj.
22 Nḭ tsínj ganahuin sạ' daj, gui'yaj Yan'anj, nḭ huaj sij 'ngọ si yo' huḭj
xia.

Los creyentes piden confianza y valor

23 Ngaa nḭ gan'anj sạ' Pedro ngạ Juan. Nḭ guisíj nụngüej sij rian mạn ni
dugüi' sij. Nḭ nata' nụngüej sij daran' nuguan' gataj ni chrej a'nin' ngạ ni
tsínj huin achij gunun nụngüej sij.
24 Nḭ ngaa gunun daran' ni sij nuguan' daj, ngaa nḭ 'ngọ hua ruhua ni sij
gạchinj jni'yaj ni sij rian Yan'anj. Nḭ gataj ni sij:
—Hué rẹ' huin Señor huin achij yya nḭn'. Nḭ gui'yáj rẹ' xata' ngạ rian
yo'ój nej, nnee yan'anj ngạ daran' rasụn mạn nḭn' gạchra' nej.
25 Nḭ gui'yáj rẹ' sisḭ gạ'mi David si-nụguan' rẹ' huin sí' 'ngọ tsínj gui'yaj
sun rián rẹ' asḭj ná. Nḭ gataj sí':
Nḭ ụn sin huin nḭ a'man ruhua ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ nan únj.
Nḭ ụn sin ani yụn ruhua ni sij ga'ḭ nuguan' únj.
26 Nḭ naran' dugüi' ni rey ngạ ni tsínj nicaj sun chruhua xungüḭ nan güenda
si gụnun' ni sij ngạ Señor, nḭ ngạ tsínj gạnacaj ni ngüḭ huin Cristo.
Daj gataj sí'.
27 ’Xạnga' nahuin yu' rey Herodes ngạ Poncio Pilato nej, nḭ tsínj nico'
ango Yan'anj nej, ngạ ni tsínj israelita xuman' nan gataj rụhua ni sij ngạ
da'níj rẹ' huin sí' Jesús tsínj hua sạ' chruhua níman. Nḭ huin sí' 'ngọ tsínj
gune' man'án rẹ'.
28 Sanḭ ngaa achin gahuin sayun daj, gui'yaj ni sij, nḭ hua gui'yaj siní rẹ'
sisḭ hué daj gahuin. Nḭ hua gataj siní rẹ' sisḭ hué daj guḭ'yaj ni sij.
29 ’Señor, yyạj nḭ guini'i man'án rẹ' dạj a'mi huue ni sij rian únj. Ngaa
nḭ guḭ'yáj rẹ' sisḭ gạhuin nucuaj ni únj gạ'mi ni únj si-nụguan' man'án rẹ'
rian ni ngüḭ huin ni únj tsínj 'yaj sun rián rẹ'.
30 Nḭ chrạcuij rẹ' sisḭ xi'í si-fuerza man'án rẹ', nḭ gạnahuin ni tsínj a'nan'
guḭ'yaj ni únj. Nḭ hué daj chrạcuij rẹ' sisḭ guḭ'yaj ni únj si sạ' hua ngạ si-
xugüi da'níj rẹ' Jesús huin sí' tsínj sạ' chruhua niman. —Nḭ hué daj gachínj
jni'yaj ni dụgüi' Pedro ngạ Juan rian Yan'anj.
31 Nḭ ngaa guisíj ganahuij gachínj jni'yaj ni sij, ngaa nḭ guisiqui' hue' rian
nahuin chre' ni sij. Nḭ gara niman daran' ni sij ngạ nuguan' sạ', gui'yaj
Espíritu Santo. Nḭ nahuin nucuaj ni sij ga'mi ni sij si-nụguan' Yan'anj
gunun ni ngüḭ.

Todas las cosas en común

32 Ngaa nḭ guyan hua ruhua daran' ni tsínj guxuman ruhua ni'i Jesús.
Nḭ ạ 'ngọ ni sij nun gataj sisḭ si'yaj urin sij huin si'yaj sij mánj. Sanḭ ni
rasụn mán rian ni sij huin si'yaj daran' ni sij, gataj ni sij.

33 Nḭ nucuaj ga'mi ni apóstol huin ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Jesús rian ni ngüḭ sisḭ ganá'nij Señor Jesús. Nḭ gui'yaj Yan'anj nico sinduj xi'í daran' ni sij nej.
34 Nḭ ạ 'ngọ ni tsínj nitaj si ran' yaco scanij ni sij mánj. Daj si daran' ni tsínj hua do'ój ni sij ngạ ducuá ni sij, nḭ gudu'uej ni sij do'ój sij ngạ ducuá sij. Nḭ nicaj ni sij san'anj daj ga'nạ' ni sij.
35 Nḭ ga'ui' ni sij san'anj daj rian ni apóstol huin ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Jesús. Nḭ gura' da'aj ni sí' rún' achin rian gọ'ngo ni sij.
36 Nḭ hua 'ngọ tsínj gu̱'naj José huin sí' 'ngọ tsínj levita. Nḭ ga'nga sí' 'ngọ yu'uj gu̱'naj Chipre. Nḭ ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj dugu'nạj ni sij man'an sí' Bernabé.
37 Nḭ hua yo'ój rian Bernabé daj. Nḭ gudu'uej sij. Nḭ nicaj sij san'anj daj ga'nạ' sij. Nḭ naga'ui' sij ra'a ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Jesucristo rian ni ngüḭ.

5

Ananías y Safira

1 Nḭ hua 'ngọ tsínj gu̱'naj Ananías. Nḭ nicạ sij gu̱'naj Safira. Nḭ gudu'uej nu̱ngüej nicạ sij 'ngọ yo'ój.
2 Nḭ daga'mi dugüi' nu̱ngüej nicạ sij sisḭ gạrij huḭ nu̱ngüej sij da'aj san'anj guiri' nu̱ngüej sij. Hué dan ni gan'anj Ananías ga'ui' sij san'anj guna daj ra'a ni apóstol huin ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Jesucristo rian ni ngüḭ.
3 Ngaa nḭ gataj Pedro gunun sij:
—Ananías, nḭ u̱n sin huin nḭ gatúj sichre Satanás chruhua nimán rẹ', nḭ ga'mi nnẹ rẹ' rian Espíritu Santo únj. Nḭ garij huḭ rẹ' da'aj san'anj si gudu'ué rẹ' yo'ój daj.
4 Nḭ asḭj achin gudu'ué rẹ', nḭ sé do'ój rẹ' huin gạ mí'. Nḭ ngaa guisíj guru'ué rẹ', nḭ sé si-san'ánj rẹ' huin gạ mí'. Nḭ u̱n sin huin nḭ gani ruhuá rẹ', nḭ garij huḭ rẹ' san'anj da únj. Sé rian ni ngüḭ ga'mi nnẹ rẹ' mánj. Sanḭ ga'mi nnẹ rẹ' rian man'an Yan'anj anj. —Daj gataj Pedro.
5 Nḭ ngaa gunun Ananías nuguan' daj, nḭ ganatúj sij gahui' sij. Ngaa nḭ guxu'ui' nḭn' ruhua daran' ni ngüḭ ngaa gunun ni sij dạj guiran' Ananías.
6 Ngaa nḭ ganiquin' ni tsínj hua lij. Nḭ nari'yanj ni sij atsij níman daj. Nḭ nicaj ni sij gan'anj sij. Nḭ gachin' ni sij.
7 Hué dan nḭ chrạ huạ'nij hora, nḭ gatúj nicạ tsínj gahui' daj chruhua hue'. Nḭ nun guḭni'i unj dạj gahuin guiran' nicạ unj gahui' sí' mánj.
8 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Pedro unj. Nḭ gataj sij:
—Gạtaj yyá rẹ' sisḭ hué nạanj huin nḭn' san'anj guida'a nu̱ngüej nicạ rẹ' ngaa gudu'uej nu̱ngüej é rẹ' yo'ój aj. —Hué daj huin si nachínj snan'anj Pedro.
—Hué daj huin du'ue gudu'uej únj nánj. —Gataj unj gunun Pedro.
9 Ngaa nḭ gataj Pedro:
—Nḭ u̱n sin huin nḭ daga'mi dugüi' nu̱ngüej é rẹ' sisḭ dḭgya' yun'unj nu̱ngüej é rẹ' Espíritu Santo únj. Nḭ tsínj niquin' rian hue' hua nicaj ni sij gan'anj gachin' ni sij stanga nicạ rẹ'. Nḭ yyạj nḭ guḭnicaj ni sij man'án rẹ' gạn'anj rẹ' nẹ' chrej xẹ'. —Daj gataj Pedro.
10 Nḭ hora daj ganatúj unj rian niquin' Pedro gahui' unj. Nḭ ngaa gatúj ni tsínj hua lij daj, nḭ guini'i ni sij sisḭ hua gahui' unj. Ngaa nḭ guiri ni sij níman daj gan'anj gạchin' sij hué guẹ xi'níj stanga nicạ unj.

11 Nḭ guxu'ui' nḭn' ruhua daran' ni tsínj guxuman ruhua ni'yaj Jesús ngạ
daran' ni ngüḭ gunun nuguan' da nej.

Muchas señales y maravillas

12 Nḭ nico si sạ' gui'yaj ni tsínj apóstol huin ni tsínj ga'mi si-nụguan'
Jesucristo rian ni ngüḭ. Nḭ ganahuin ni ngüḭ, gui'yaj ni sij. Nḭ 'ngọ hua
ruhua daran' ni sij nahuin yu' ni sij chruhua nuhui nico chruhua corredo
gụ'naj Salomón.
13 Nḭ nun guḭsij ruhua ango ni tsínj guinicaj dugüi' ni sij ngạ ni tsínj nico'
Yan'anj xi'í si xu'ui' ni sij. Sanḭ ga'mi sạ' daran' ni ngüḭ xi'í ni tsínj nico'
Jesús daj.
14 Nḭ guxuman ruhua nico ni tsínj ngạ ni ngüḭ xạna nej ni'i ni sij Señor.
Nḭ gahuin nico ni ngüḭ nico' Jesús.
15 Hué dan nḭ guiri ni ngüḭ daran' ni tsínj a'nan' du'ua chrej. Nḭ gurúj
ni sij rian nna ngạ huéj. Hué daj gui'yaj ni sij güenda ngaa guḭsij Pedro
gạchin sí', nḭ gạ'ui' si-gạxun' sí' xiráj gọ'ngo tsínj a'nan' daj. Nḭ gạnahuin
ni sí', ruhua ni sij.
16 Nḭ ga'nạ' ga'ḭ ni ngüḭ mán rian ni xuman' ngaj nḭchrun' xuman'
Jerusalén. Nḭ nicaj ni sij ni ngüḭ a'nan' ngạ ni ngüḭ chran' yun'unj ni
nanẹ xḭ'i chruhua niman ga'nạ' ni sij. Nḭ ganahuin daran' ni sij.

Pedro y Juan son perseguidos

17 Hué daj nḭ gahuin xicoj ruhua ni dụgüi' chrej a'nin' ni'yaj ni sij ni tsínj
apóstol. Nḭ ni dugüi' chrej daj huin ni tsínj gụ'naj Saduceo.
18 Ngaa nḭ gan'anj guḭda'a ni sij ni apóstol. Nḭ garij ni sij ducuagạ'.
19 Sanḭ yan' sạ' ga'nạ' 'ngọ ángel, gui'yaj Señor. Nḭ na'níj sij rian
ducuagạ' daj. Nḭ guiri sij ni sí' xẹ'. Nḭ gataj sij:
20 —Gạn'anj a ni é rẹ' chruhua nuhui nico guḭniquin' rẹ'. Ngaa nḭ nạta'
á rẹ' rian ni ngüḭ dạj gạ'ue gạ nḭ'na' niman ni sij rian Yan'anj anj. —Daj
gataj ángel gunun ni apóstol.
21 Nḭ ngaa guisíj gunun ni sij nuguan' daj, nḭ gatúj ni sij nḭgan' chruhua
nuhui. Nḭ gaxḭ'i ni sij digyán ni sij rian ni ngüḭ. Nḭ hué hora daj nḭ guxuman
ni dụgüi' chrej a'nin'. Nḭ gaquínj ni sij daran' ni tsínj huin achij rian ni
tsínj israelita gạ'na' ni sí' sisḭ guḭ'yaj ni sí' junta nico. Ngaa nḭ ga'níj ni sij
ni tsínj gạn'anj nạcaj ni apóstol nụn chruhua ducuagạ'.
22 Sanḭ ngaa guisíj ni tsínj ga'níj ni chrej a'nin' ducuagạ', nḭ nun nari' ni
sí' ni sij. Nḭ nanicạj ni sí'. Nḭ nata' ni sí' si gahuin ducuagạ'.
23 Nḭ gataj ni sí':

—Hua ránj xạnga' rian ducuagạ' nari' únj. Nḭ niquin' ni snado dugumi
ni sij rian ducuagạ' nej. Sanḭ ngaa na'níj ni únj rianj, nḭ nun nari' ni únj
ni sij gạ mánj. —Daj gataj ni tsínj gan'anj daj.
24 Nḭ ngaa gunun chrej a'nin' ngạ snado huin achij rian ni snado dugumi
nuhui nuguan' daj, ngaa nḭ nun xugüi ruhua nụngüej sij dạj guḭ'yaj
nụngüej sij ngạ ni tsínj nico' Jesús. Daj si nun ni'i ni sij ạman guḭsij
guḭniquin' nuguan' daj.
25 Ngaa nḭ guisíj 'ngọ tsínj nata' rian ni sij. Nḭ gataj sí':

—Ni tsínj ga'níj a ni é rẹ' chruhua ducuagạ', hué ni sij niquin' chruhua
nuhui. Nḭ digyán ni sij rian ni ngüḭ, nata' sí'. —Daj gataj tsínj daj.

26 Ngaa nḭ gan'anj snado huin achij ngą ango ni snado 'ną' rụcu sij,
gan'anj nącaj ni sij ni tsínj apóstol. Sanḭ nun guḭ'yaj ni sij fuerza rian ni
sí'. Daj si xu'ui' ni sij sisḭ gą'ui' ni ngüḭ yej ni sij.
27 Nḭ nicaj ni sij ga'ną' ni sij rian junta nico daj. Ngaa nḭ nachínj snan'anj
chrej a'nin' ni sí'.
28 Nḭ gataj sij:
—Hua gataj ni únj sisḭ sḭ digyán án rẹ' ngą si-xugüi tsínj daj gą mánj.
Nḭ ụn sin huin 'yaj á rẹ' únj. Digyán nḭn' ni é rẹ' si-nụguan' ni é rẹ' nḭn'
gącha' chruhua xuman' Jerusalén. Nḭ huin ruhua á rẹ' gụta' á rẹ' si-tun
man'an tsínj gahui' daj xiráj ni únj. —Daj gataj ni sij.
29 Ngaa nḭ gataj Pedro ngą ango ni tsínj apóstol:
—Hua niąn si dągahuin né' rian Yan'anj daj ngą rian ni tsínj aj.
30 Yan'anj nico' ni xí' huin si gui'yaj ganá'nij Jesús. Hué sí' huin tsínj
dagahui' a ni é rẹ' godóco' a ni é rẹ' rian rugutsḭ.
31 Nḭ Yan'anj gui'yaj sisḭ nąn' Jesús xata'. Nḭ nne sij ra'a są' Yan'anj. Nḭ
gahuin achij nḭn' sij, gui'yaj Yan'anj. Nḭ huin sij tsínj nacaj né'. Nḭ nicaj sun
sij rian né', gui'yaj Yan'anj. Nḭ hué daj gui'yaj Yan'anj sisḭ gą'ue nącaj
ruhua ni tsínj israelita ngą xi'í si-gąquin' ni sij. Ngaa nḭ guḭnicaj Yan'anj
'ngọ niman nico xi'í ni sij nej.
32 Nḭ huin ni únj tsínj niquin' nata' rian ni ngüḭ xi'í nuguan' daj. Nḭ hué
daj 'yaj Espíritu Santo. Nḭ hua ga'níj Yan'anj gą'na' Espíritu Santo rian
daran' ni tsínj dagahuin si-nụguan' sij. —Daj gataj Pedro gunun ni sij.
33 Nḭ ngaa gunun ni tsínj nicaj sun nuguan' daj, nḭ ducu ga'man ruhua
ni sij. Nḭ huin ruhua ni sij dągahui' ni sij ni sí'.
34 Sanḭ scanij ni tsínj nicaj sun daj, nḭ naxụman 'ngọ tsínj fariseo gụ'naj
sí' Gamaliel huin sí' 'ngọ maestro digyán si-ley Yan'anj rian ni ngüḭ. Nḭ ga
ní'yanj nḭn' ruhua ni ngüḭ ngą tsínj daj. Nḭ ga'nin' sij sun sisḭ 'ngọ hora
le'ej daj gąhui ni apóstol nẹ' chrej xẹ'.
35 Hué dan nḭ gataj sij gunun ango ni tsínj nicaj sun daj:
—Tsínj israelita huin né'. Nḭ gą cuidado né' ngą si guḭ'yaj né' ngą ni tsínj
daj.
36 Daj si asḭj ganij nḭ naxụman 'ngọ tsínj gụ'naj Teudas. Nḭ gataj sij sisḭ
huin achij man'an sij. Hué daj gataj sij. Nḭ guinico' 'ngọ si gąn'anj ciento
tsínj rụcu sij. Sanḭ dagahui' ango ni sí' sij. Nḭ gaxa'nḭ daran' ni tsínj gunun
si-nụguan' sij. Nḭ ganahuij si-nụguan' tsínj daj.
37 Nẹ' rụcu doj scanij ni güi gui'yaj ni sij 'ngọ yanj censo, nḭ naxụman
ango tsínj gụ'naj Judas huin tsínj 'ną' estado Galilea. Nḭ guinico' ga'ḭ nḭn'
ruhua ni tsínj man'an sí'. Sanḭ hué daj dagahui' ni sij sí' nej. Nḭ gaxa'nḭ
daran' ni tsínj gunun si-nụguan' sí'.
38 ’Ngaa nḭ yyąj nḭ ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisḭ sḭ gahuin né' ngą
ni tsínj nan mánj. Nḭ gą'nin' ruhua né' sisḭ gąn'anj ni sij. Daj si sisḭ si-
nụguan' ni tsínj huin nuguan' nico' ni sij, nḭ sisḭ 'yaj ni sij dąj rún' ahui
chrą man'an ni sij, ngaa nḭ guẹre' si 'yaj ni sij aj.
39 Sanḭ sisḭ huéj huin si 'ną' rian Yan'anj, ngaa nḭ sḭ ga'ue gụnucuaj né'
guḭ'yaj gana né' rian ni tsínj daj. Gą cuidado né' sisḭ sḭ gunun' né' ngą
man'an Yan'anj anj. —Daj gataj Gamaliel gunun ni sij.
40 Nḭ garáj xina daran' ni sij ngą si-nụguan' sí'. Hué dan nḭ gaquínj ni
sij gą'na' daran' ni apóstol. Nḭ garij ni sij nne' xiráj ni sí'. Nḭ ga'nin' ni

sij sun sisi̱ hua yya gue̱j ga̱'mi ni sij si-xugüi man'an Jesús. Hué da' síj ni̱ na'níj ra'a ni sij ga̱n'anj ni sí'.
41 Ngaa ni̱ gahui ni apóstol rian ni tsínj nicaj sun. Ni̱ ni̱n' ruhua gahuin nia̱' ruhua ni sij xi'í si ga'uej ruhua Yan'anj sisi̱ gui̱ran' ni sij sayun xi'í si-xugüi man'an Jesucristo.
42 Ni̱ daran' güi mán ni sij chruhua nuhui nico, ni̱ chruhua go̱'ngo ni hue'. Ni̱ nun dunáj ni sij si digyán ni sij nuguan' sa̱' huin si-nu̱guan' Jesús ga'mi ni sij rian ni ngüi̱.

6

Elección de siete diáconos

1 Hué dan ni̱ güi daj, ni̱ huaj gahuin nico ni tsínj guxuman ruhua guini'i si-nu̱guan' Jesucristo. Ni̱ scanij ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesucristo daj, ni̱ gaxi̱'i ni tsínj a'mi snan'anj griego ga'mi gaquin' ni sij xi'í ni tsínj a'mi snan'anj hebreo. Ni̱ gataj ni sij sisi̱ nun ga̱'ui' nico ni tsínj hebreo xa̱ ni ngüi̱ mmij ma̱n scanij ni tsínj griego daj.
2 Ngaa ni̱ nahuin yu' daran' ni ngüi̱ xuman ruhua ni'i Yan'anj, gui'yaj ni xu̱huij ni tsínj apóstol. Ni̱ gataj ni sij:
—Nitaj si hua sa̱'aj sisi̱ du̱naj ni únj si ga̱'mi ni únj si-nu̱guan' Yan'anj rian ni ngüi̱ güenda si ga̱'ui' ni únj si xa̱ ni ngüi̱ mánj.
3 Hué dan ni̱ na̱cui a ni é re̱' ichij ni tsínj scanij a ni é re̱' huin ín re̱' jnánj né'. Ni̱ ga̱huin ni sij ni tsínj xi̱'i a'mi sa̱' ni ngüi̱ xi'í ni sij. Ni̱ ga̱huin ni sij ni tsínj nu̱n sa̱' Espíritu Santo niman ni sij. Ni̱ na̱cui a ni é re̱' ni tsínj ni'i sa̱'. Ngaa ni̱ du̱guata ni únj sun nan ni sij.
4 Ni̱ ga̱ ga̱chinj jni'yaj ni únj rian Yan'anj. Ni̱ di̱gyán ni únj si-nu̱guan' Yan'anj rian ni ngüi̱ nej. —Daj gataj ni sij gunun ni ngüi̱.
5 Ni̱ garan' ruhua daran' ni sij nga̱ nuguan' daj. Ni̱ nacui ni sij 'ngo̱ tsínj daj gu̱'naj sí' Esteban. Ni̱ huin sí' 'ngo̱ tsínj xuman sa̱' ruhua ni'i Yan'anj. Ni̱ nu̱n sa̱' niman sij Espíritu Santo. Ni̱ nacui ni sij tsínj gu̱'naj Felipe nga̱ tsínj gu̱'naj Prócoro nej, tsínj gu̱'naj Nicanor nej, tsínj gu̱'naj Timón nej, tsínj gu̱'naj Parmenas nej, tsínj gu̱'naj Nicolás nej, huin sí' 'ngo̱ tsínj 'na̱' xuman' Antioquía. Ni̱ hua guida'a sí' si-du̱cuanj ni tsínj israelita.
6 Ngaa ni̱ ganiquin' ichij ran' tsínj daj rian ni tsínj apóstol. Ni̱ guta' ni apóstol ra'a ni sij rian ni sí'. Ni̱ gachínj jni'yaj ni sij rian Yan'anj si chra̱cuij Yan'anj ni sí' nga̱ sun na̱caj ni sí'.
7 Ni̱ gaxa'ni̱ si-nu̱guan' Señor. Ni̱ huaj gahuin nico ni tsínj digui'yun si-nu̱guan' Jesucristo chruhua xuman' Jerusalén. Ni̱ nico ni chrej guxuman ruhua ni'i Jesucristo nej. Ni̱ dagahuin ni sij si-nu̱guan' sí'.

Arresto de Esteban

8 Ni̱ sa̱' gui'yaj Esteban nga̱ si-fuerza Yan'anj. Ni̱ chracuij Yan'anj man'an sij sisi̱ gu̱i̱'yaj sij si sa̱' scanij ni ngüi̱.
9 Ni̱ hua 'ngo̱ xi'nin' ni tsínj ma̱n chruhua nuhui nico. Ni̱ gu̱'naj ni sij ni tsínj Libertados. Ni̱ guinicaj dugüi' ni sí' nga̱ ni tsínj 'na̱' xuman' Cirene nga̱ ni tsínj 'na̱' xuman' Alejandría nej, ni tsínj 'na̱' estado Cilicia nej, ni tsínj 'na̱' estado Asia nej. Ni̱ gaxi̱'i ga'mi 'ngo̱ ango ni sij gunun' ni sij nga̱ Esteban.
10 Sani̱ nun ga̱'ue gui'yaj gana ni sij nga̱ si-nu̱guan' sí' xi'í si gahuin chru̱n sa̱' sí', gui'yaj Espíritu Santo.

11 Hué dan nị gui'yaj huị ni sij sisị gạ'mi yyạ huịj huạ'nij tsínj daj sisị
hua gunun ni sí' ga'mi quij Esteban xi'í Moisés ngạ xi'í Yan'anj nej.
12 Hué ducánj daj huin nị ga'mi quij ni ngüị xi'í Esteban, gui'yaj ni
tsínj daj. Nị hué daj ga'mi ni tsínj huin achij nej ngạ ni tsínj digyán si-ley
Yan'anj rian ni ngüị. Hué dan nị guida'a ni sij Esteban guxun ni sij. Nị
nicaj ni sij ga'nạ' ni sij rian junta nico.
13 Nị gana'no' ni sij ni tsínj guịniquin' nạta' nuguan' yyạ. Nị gataj ni tsínj
ga'mi nuguan' yyạ daj:
—Ya'yoj a'mi quij tsínj nan xi'í nuhui sạ' nịn' nan ngạ xi'í si-ley Yan'anj
nej.
14 Nị hua gunun anin' únj si ga'mi sij sisị dụguane Jesús Nazareno nuhui
nan. Nị gataj sij sisị nạduna Jesús si-dụcuanj né' huin ducánj hua ga'nin'
Moisés sun rian né' si guị'yaj né'. —Daj gataj ni tsínj niquin' nata' nuguan'
yyạ daj.
15 Nị guini'yaj sạ' daran' ni tsínj mạn junta daj rian Esteban. Nị nụn rian
sij dạj rún' nụn rian 'ngọ ángel.

7

Defensa y muerte de Esteban

1 Hué dan nị nachínj snan'anj chrej a'nin' Esteban. Nị gataj sij:
—Xạnga' huin daran' ni nuguan' nan ní'. —Daj gataj sij gunun Esteban.
2 Ngaa nị nanicạj Esteban gataj sí':
—Jnánj né', da'nuj né', gụnun sạ' á rẹ' si gạ'mī. Ngaa gane xí' gụ'naj
Abraham yo'ój Mesopotamia asịj nun gan'anj sij gạne sij xuman' Harán,
ngaa nị gurugüi' Yan'anj rian sij. Nị hua sạ' nịn' 'ueé Yan'anj.
3 Nị gataj Yan'anj gunun Abraham: “Gạhui rẹ' xánj rẹ' rian nne ni
dugüí' rẹ'. Nị gạn'anj rẹ' 'ngọ yo'ój dịgyānj rián rẹ'.” Gataj Yan'anj gunun
Abraham.
4 Hué dan nị gahui Abraham xánj ni tsínj Caldeo gan'anj sij xuman'
Harán gane sij. Nị ngaa gahui' chrej sij, nị nicaj Yan'anj Abraham ga'nạ'
sij yo'ój nan rian mạn ni é rẹ' yyạj.
5 Sanị nun gạ'ui' Yan'anj urin xico' yo'ój rian gụrun sij. Sanị gataj yya
Yan'anj sisị da rụcu, ngaa nị rịqui Yan'anj yo'ój nan rian ni da'níj da'nị
si'nị sij gạne nịganj nịn' ni sij. Nị hué daj gataj Yan'anj ngaa nitaj da'níj
Abraham mánj.
6 ’Nị hué daj gataj Yan'anj gunun sij: “Guịman ni da'nị si'nị rẹ' do'ój
ango ni ngüị. Nị guị'yaj sun yụn ni sij rian ni sí'. Nị guịran' yaco ni sij,
guị'yaj ni tsínj mạn yo'ój daj da guịsij gạn'anj ciento yo'.
7 Sanị ni tsínj rian guị'yaj sun yụn ni da'nị si'nị rẹ', nị gạhuin castigo ni
sij, guị'yā. Nị nẹ' rụcu, nị gạhui ni da'nị si'nị rẹ' yo'ój daj, guị'yā. Ngaa nị
guịnico' ni sij man'ānj yu'uj nan.” Daj gataj Yan'anj gunun xí' Abraham
asịj ná.
8 ’Nị gui'yaj yya Yan'anj 'ngọ nuguan' sạ' ngạ Abraham. Nị ga'nin'
Yan'anj sun sisị gụta' ni dạ'nij Abraham da'nga' nneẹ cúj ni sij. Nị ngaa
huaj da'níj sij Isaac itụnj güi, nị guta' sij da'nga' nneẹ cúj sí'. Nị hué daj
gui'yaj Isaac xi'í da'níj sij tsínj gụ'naj Jacob nej. Nị uyan gui'yaj Jacob ngạ
ni xụhuij da'níj sij ni tsínj gane asịj ná.

9 ’Nḭ gahuin xicoj ruhua ni xí' guini'i ni sij jnánj ni sij huin tsínj gṵ'naj
José. Nḭ gudu'uej ni sij sí' gan'anj sí' yu'uj gṵ'naj Egipto. Sanḭ huaj Yan'anj
ngạ José.
10 Nḭ nacaj Yan'anj José scanij daran' ni sayun guiran' sij. Nḭ gui'yaj
Yan'anj sisḭ gạran' ruhua rey gṵ'naj Faraón ni'i sij xí' José huin sí' rey
nicaj sun yo'ój Egipto. Nḭ gahuin chrṵn sạ' xí' José rian rey daj, gui'yaj
Yan'anj. Nḭ gui'yaj rey Faraón sisḭ gạhuin xí' José gobernado rian yu'uj
gṵ'naj Egipto. Nḭ gahuin sij tsínj nicaj yun'unj chruhua nḭn' ducuá rey
Faraón nej.
11 ’Nḭ ngaa daj ga'nạ' 'ngọ xi'nạ nico 'ngọ guẹ yu'uj gṵ'naj Egipto ngạ
yu'uj gṵ'naj Canaán nej. Nḭ ga'nạ' nḭn' ruhua sayun rian ni ngüḭ daj. Nḭ
nun guḭri' ni xí' si xạ ni sij.
12 Sanḭ gunun xí' Jacob sisḭ mạn strigo Egipto. Ngaa nḭ ga'níj sini sij
gạn'anj ni da'níj sij yu'uj daj huin ni tsínj daj ni xí'.
13 Nḭ ngaa guisíj huḭj gan'anj ni sij yu'uj daj, nḭ gataj yya José gunun ni
sij sisḭ jnánj ni sij huin sí'. Ngaa nḭ guini'i rey Faraón dạj hua ni dugüi' xí'
José.
14 ’Hué dan nḭ ga'nin' xí' José nuguan' sisḭ gạ'na' daran' ni dṵgüi' chrej
sij Jacob gạne ni sí' yu'uj gṵ'naj Egipto. Nḭ guisíj huạ'nij xia xḭnun' ni ngüḭ
huin ni dṵgüi' Jacob.
15 Hué daj gahuin guiran' xí' Jacob gan'anj sij yo'ój Egipto. Nḭ hué yu'uj
daj gane sij gahui' sij. Nḭ gahui' ni xí' nej.
16 Nḭ nicaj ni sij níman ni sí' gan'anj ni sij xuman' gṵ'naj Siquem. Nḭ
gachin' ni sij chruhua huej hua guiránj xí' Abraham ngạ san'anj naru'ue
sí' rian ni da'níj tsínj gṵ'naj Hamor xuman' Siquem.
17 ’Nḭ ngaa 'nạ' gahuin nḭchrun' ni güi rún' hua gataj yya Yan'anj gunun
Abraham, ngaa nḭ gahuin nico ni tsínj huin ni xí' ni tsínj israelita. Nḭ
guixi'naj ni sij mán ni sij Egipto.
18 Nḭ hué daj gui'yaj ni sij da gatúj ango rey Egipto. Nḭ nun ni'i sí' José
mánj.
19 Nḭ hué rey daj huin tsínj digya' yun'unj ni dugüi' né' ni tsínj israelita.
Nḭ chran' yun'unj sij ni xí'. Nḭ ga'nin' sij sun sisḭ dṵna ni xí' ni da'níj ni sij
lij nẹ' chrej xẹ' si gạhui'-í'.
20 Nḭ ngaa daj ga'nga 'ngọ tsin' sno'o gṵ'naj Moisés. Nḭ garan' ruhua
Yan'anj ni'i-ín' tsin' daj. Nḭ huạ'nij yahuḭ duguachij chrej sij ngạ nni sij
ducuá nṵngüej sí'.
21 Nḭ ngaa dunáj nṵngüej sí' tsin' daj nẹ' chrej xẹ', ngaa nḭ ganacaj da'nḭ
xạna rey Faraón tsin' daj. Nḭ duguachij ún' tsin' daj. Nḭ gahuin-ín' da' rún'
huin da'níj man'an ún'.
22 Nḭ gahuin chrṵn Moisés daran' nuguan' ni'i ni tsínj egipcio. Nḭ nicaj
sun si-nṵguan' sij. Nḭ gui'yaj sạ' sij nej.
23 ’Nḭ ngaa guisíj Moisés huḭj xia yo', nḭ gani ruhua sij gạn'anj nḭ'yaj sij
dạj ran' ni dugüi' sij ni tsínj israelita.
24 Nḭ ngaa guini'i sij sisḭ chran' 'ngọ tsínj egipcio 'ngọ dugüi' sij, ngaa nḭ
nacaj sij tsínj huin dugüi' sij. Nḭ ga'ui' sij tsínj egipcio daj xi'í si gui'yaj sí'.
25 Daj si gani ruhua Moisés sisḭ xạcaj ni dṵgüi' sij cuenta sisḭ nạcaj
Yan'anj ni sí' xi'í man'an sij. Sanḭ nun xạcaj ni sí' cuenta xi'í si gui'yaj
sij mánj.

26 ’Ango güi nḭ guini'i Moisés sisḭ unun' huḭj tsínj israelita. Nḭ huin ruhua
sij sisḭ nạ'mi sạ' nụngüej sí'. Ngaa nḭ gataj sij: “Dugüi' nụngüej é rẹ'. Nḭ
ụn sin huin nḭ ó' nụngüej é rẹ' únj.” Gataj Moisés gunun nụngüej sij.
27 Sanḭ tsínj ó' dugüi' daj, nḭ ráj ra'a sij Moisés, nḭ gataj sij: “Nḭ ụn tsínj
ganí sọ', nḭ gahuín sọ' 'ngọ tsínj ga'nin' rian únj únj, asḭ 'ngọ guesḭ huín
sọ' nej gạ ní'.
28 Ruhuá rẹ' dạgahui' rẹ' man'ānj da' rún' dagahuí' rẹ' 'ngọ tsínj egipcio
guqui nan ní'.” Daj gataj sij gunun Moisés.
29 Nḭ ngaa gunun Moisés nuguan' daj, nḭ gunánj sij gan'anj sij 'ngọ yu'uj
gụ'naj Madián. Sanḭ sé xánj sij huin mánj. Nḭ ga'nga huḭj da'nḭ sno'o sij
yu'uj daj.
30 ’Nḭ ngaa gachin huḭj xia yo', nḭ gan'anj Moisés 'ngọ yu'uj huin quij
gui'yanj nạco nḭchrun' quij gụ'naj Sinaí. Nḭ guini'i sij 'ngọ coj tanj rian
anun yan'ạn. Nḭ gurugüi' 'ngọ ángel scanij yan'ạn daj guini'i sij.
31 Nḭ gan'anj ruhua Moisés ngạ si guini'i sij daj. Nḭ ngaa gan'anj nichi
sij guḭni'yaj sạ' sij, nḭ gunun sij ga'mi si-nạne man'an Señor.
32 Nḭ gataj Señor: “Huēj huin Dan'anj ni xí rẹ' gane ni sij asḭj hua ná.
Huēj huin Dan'anj Abraham ngạ Isaac nej, Jacob nej.” Daj gataj Yan'anj
gunun Moisés. Ngaa nḭ gaxḭ'i nagunánj Moisés xi'í si guxu'ui' sij. Nḭ nun
guḭsij ruhua sij guḭni'yaj sij coj da mánj.
33 Ngaa nḭ gataj Señor gunun sij: “Guḭri sọ' dacánj sọ'. Daj si rian niquin'
sọ' huin yo'ój sạ' rian nne man'ānj.
34 Xạnga' hua guini'īnj dạj ran' ni tsínj nico' man'ānj sayun mạn ni sij
Egipto. Nḭ gunūnj si uchej ni sij xi'í sayun daj. Nḭ 'nạ' man'ānj sisḭ gạ
ní'nij rian ni sij rian sayun ran' ni sij. Xi'í daj gạhua' sọ' si gạ'nī gạn'anj
sọ' Egipto aj.” Gataj Señor gunun Moisés.
35 ’Hué dan nḭ nun gạran' ruhua ni dugüi' Moisés guini'i ni sij sí'. Nḭ gataj
ni sij gunun sí': “Nḭ ụn tsínj ganí sọ', nḭ gahuín sọ' 'ngọ tsínj ga'nin' rian
ni únj únj, asḭ 'ngọ güesḭ huín sọ' gạ ní'.” Hué daj gataj ni sij. Sanḭ ga'níj
Yan'anj sisḭ gạhuin Moisés 'ngọ tsínj a'nin' nico scanij ni tsínj israelita
nạcaj sij ni sí'. Nḭ hué daj gui'yaj Yan'anj ngạ Moisés ngaa guini'i sij ángel
niquin' scanij coj tanj daj.
36 Nḭ hué Moisés huin si guiri ni tsínj israelita Egipto. Nḭ hué man'an sij
gui'yaj si sạ' Egipto. Nḭ hué daj gui'yaj sij rian gụ'naj Mar Rojo ngạ quij
qui'yanj nạco ngaa achéj ni tsínj israelita huḭj xia yo' yu'uj daj.
37 Nḭ hué Moisés huin si gataj gunun ni tsínj israelita: “Yan'anj guḭ'yaj
sisḭ gạhui 'ngọ tsínj scanij a ni é rẹ'. Nḭ gạ'mi sí' si-nụguan' Yan'anj. Nḭ
da'nga' rún' 'yaj man'ānj, nḭ hué daj guḭ'yaj sí' nej. Gụnun a ni é rẹ' si-
nụguan' sí'.” Daj gataj Moisés.
38 ’Nḭ hué Moisés gahuin tsínj huaj ngạ daran' ni tsínj israelita nẹ' quij
gui'yanj nạco ngaa gachéj ni sij ngạ ángel. Nḭ ángel daj huin si ga'mi ngạ
Moisés nẹ' quij gụ'naj Sinaí nej. Nḭ gachéj ángel ngạ ni xí' nej. Nḭ ga'ui'
Yan'anj ni nuguan' hua nḭ'na' rian Moisés sisḭ dḭgyán sí' ni nuguan' daj
rian né', nḭ gạ nḭ'na' né'.
39 Sanḭ nun gạ'uej ruhua ni xí' dạgahuin ni sij si-nụguan' Moisés. Nḭ
danicạj ni sij nẹ' rụcu sí'. Nḭ huin ruhua ni sij nanicạj ni sij Egipto.
40 Nḭ gataj ni sij gunun tsínj gụ'naj Aarón: “Guḭ'yáj rẹ' 'ngọ yan'anj sisḭ
guḭta diaj rian né' gạche né'. Daj si nun ni'i né' si ran' Moisés tsínj guiri
né' Egipto.” Daj gataj ni sij gunun Aarón.

41 Hué dan nḭ gui'yaj ni sij 'ngǫ yan'anj nari ra'a ni sij. Nḭ hua-á' dąj
rún' hua 'ngǫ cero le hua-á'. Nḭ dagahui' ni sij ni xucu gui'yaj ni sij 'ngǫ
gui'yanj rian yan'anj nari ni sij daj. Nḭ gahuin niąʼ ruhua ni sij ngą yan'anj
gui'yaj ra'a ni sij daj.
42 ʼHué dan nḭ gahuin nḭni man'an Yan'anj xąnga' rian ni sij. Nḭ duna
Yan'anj ni sij si guḭnico' ni sij ni yati' mán xata' ngą yahuḭ nej, güi nej. Nḭ
hué daj garun ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj asḭj hua ná. Nḭ garun ni sij
rian yanj huin si-libro Yan'anj. Nḭ gataj ni sij:
Ni tsínj israelita huin ín rę'.
Sé rian man'ānj dagahui' a ni é rę' xucu ngaa gane ni é rę' huḭj xia yo' quij
gui'yanj nąco mánj.
43 Sanḭ nicaj a ni é rę' nuhui atsij gane yan'anj gu̱'naj Moloc gachéj a ni é
rę'.
Nḭ nicaj á rę' yan'anj huin yati' gui'yaj ra'a á rę' gu̱'naj Renfán.
Nḭ gui'yaj á rę' nu̱ngüej yan'anj daj sisḭ guḭnun yan'anj a ni é rę'.
Hué xi'í daj nḭ gą'nī a ni é rę' gąn'anj án rę' 'ngǫ yu'uj nę' rian xuman'
Babilonia gąne a ni é rę', guḭ'yā aj.
Daj gataj Yan'anj. Nḭ hué daj garun ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj asḭj
hua ná.
44 ʼNḭ nicaj ni xí' hue' atsij ducuá Yan'anj xąnga' ngaa huaj ni sij quij
qui'yanj nąco daj. Nḭ hue' daj gane Yan'anj ga'mi sij rian ni xi né'. Nḭ hua
ga'nin' Yan'anj sun rian Moisés sisḭ guḭ'yaj sij nuhui atsij daj. Nḭ digyán
Yan'anj 'ngǫ ducuánj dąj gą guḭ'yaj Moisés nuhui daj. Nḭ uyan hua nuhui
daj ngą nuhui digyán Yan'anj rian Moisés.
45 Nḭ nahuin ra'a ni xí' nuhui atsij daj. Nḭ nicaj ni sij ngą tsínj gu̱'naj Josué
ga'nąʼ ni sij nuhui daj da do'ój ni tsínj 'nąʼ anéj chrej. Nḭ guiri Yan'anj ni
sí' do'ój ni sí'. Nḭ gatúj ni xí' rian do'ój ni sí', gui'yaj Yan'anj. Nḭ nicaj ni
sij nuhui atsij daj da guinicaj rey David sun rian ni sij.
46 ʼNḭ garan' ruhua Yan'anj ni'i rey David. Nḭ gachínj jni'yaj David rian
Yan'anj sisḭ gą'ue guḭ'yaj man'an sij 'ngǫ nuhui gąhuin ducuá Yan'anj huin
Yan'anj guinico' xí' Jacob.
47 Sanḭ gui'yaj tsínj gu̱'naj Salomón nuhui daj.
48 Sanḭ nitaj si nne Yan'anj xąnga' chruhua hue' 'yaj ra'a ni tsínj mánj.
Daj si gataj 'ngǫ tsínj ngaa ga'mi sij si-nu̱guan' Yan'anj asḭj hua ná:
49 Xata' huin 'ngǫ chrun xila są' nnēj.
Nḭ yo'ój huin 'ngǫ rún' huin rian utāj dacō.
Xi'í daj nitaj si huaj si guḭ'yaj á rę' 'ngǫ hue' rian gąnēj.
Nḭ nitaj nu̱nj 'yaj sisḭ guḭ'yaj á rę' rian naran ruhuāj mánj.
50 Daj si man'ānj gui'yaj daran' ni rasu̱n.
Daj gataj Yan'anj rian tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj daj.
51 ʼNḭ tsínj so'o huin ín rę'. Nḭ quij niman án rę' nej. Nḭ nunun a ni é rę'
nej. Nḭganj unun' a ni é rę' ngą Espíritu Santo. Nḭ uyan 'yaj á rę' ngą ni xi
a ni é rę' guimán asḭj ná.
52 Nḭ guinico' ni xi a ni é rę' daran' ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj. Nḭ
dagahui' ni sij ni tsínj ga'mi sini sisḭ gą'na' tsínj hua nḭca niman huin sí'
Jesús. Nḭ naga'ui' a ni é rę' man'an sí' ra'a ni tsínj quij hua. Nḭ dagahui' a
ni é rę' man'an sí'.
53 Nḭ nahuin ra'a á rę' si-ley Yan'anj riqui ni ángel rian án rę'. Sanḭ nun
dagahuin a ni é rę' nuguan' da mánj. —Daj gataj tsínj gu̱'naj Esteban rian
ni tsínj huin achij gan'anj junta nico daj.

54 Nḭ ngaa gunun ni sij si-nu̱guan' Esteban, nḭ ducu ga'man ruhua ni sij
da' xa ru̱j yan' ni sij xi'í Esteban.
55 Nḭ gatúj 'ueé Espíritu Santo niman Esteban. Nḭ guini'yaj sij xata'. Nḭ
gurugüi' Yan'anj guini'i sij. Nḭ hua sa̱' nḭn' 'ueé hua Yan'anj. Nḭ guini'i sij
sisḭ ganiquin' Jesús nẹ' chrej ra'a sa̱' man'an Yan'anj nej.
56 Hué dan nḭ gataj Esteban:
—Nḭ'yaj á rẹ'. Hua ní'nij xata' ni'yā. Nḭ niquin' da'níj ni ngüḭ nẹ' chrej
ra'a sa̱' man'an Yan'anj huin sij Jesús. —Daj gataj Esteban gunun ni sij.
57 Ngaa nḭ gaguáj nucuaj nḭn' ruhua ni sij. Nḭ garánj daran' ni sij rian
niquin' Esteban.
58 Nḭ guiri ni sij sí' du'ua xuman' daj. Nḭ ga'ui' ni sij yej man'an sí'. Nḭ
ni tsínj ga'mi gaquin' xi'í Esteban, nḭ guiri ni sij si-gan' ni sij gurúj acuan'
ni sij rian niquin' 'ngo̱ tsínj hua lij gu̱'naj sí' Saulo.
59 Diaj hua guẹ a'ui' ni sij yej, nḭ gachínj jni'yaj Esteban rian Jesucristo.
Nḭ gataj sij:
—Señor Jesús, na̱huin ra'á rẹ' nimānj anj. —Daj gataj Esteban gunun
Jesucristo.
60 Hué dan nḭ guiniquin' ráj da̱coj sij, nḭ gaguáj nucuaj sij. Nḭ gataj sij:
—Señor, sḭ xacaj rẹ' cuenta nga̱ gaquin' 'yaj ni sij yūnj mánj. —Daj gataj
sij, nḭ gahui' sij.

8

Saulo persigue a la iglesia

1 Nḭ ga'uej ruhua Saulo sisḭ da̱gahui' ni sij Esteban. Nḭ hué guẹ güi daj, nḭ
gaxḭ'i ni sij chran' yun'unj ni sij ni tsínj nahuin yu' guinico' Yan'anj huin ni
tsínj mán xuman' Jerusalén. Hué dan nḭ gaxa'nḭ daran' ni sí' riqui estado
Judea nga̱ estado Samaria nej. Sanḭ nun gaxa'nḭ man'an ni tsínj apóstol ni
tsínj ga'mi si-nu̱guan' Jesús rian ni ngüḭ.
2 Nḭ gan'anj go̱'ngo ni tsínj hua sa̱' niman gan'anj ga̱chin' ni sij Esteban.
Nḭ gaco nḭn' ruhua ni sij xi'í sí'.
3 Nḭ ni güi daj gahuin huue Saulo chran' yun'unj sij ni tsínj guinico'
Yan'anj. Nḭ atúj sij chruhua ni hue' xun sij ni tsínj nga̱ ni ngüḭ xa̱na garij
sij ducuaga̱'.

Predicación del evangelio en Samaria

4 Sanḭ ni tsínj gaxa'nḭ, nḭ gachéj ni sij nḭn' ga̱chra'. Nḭ nata' ni sij si-
nu̱guan' Yan'anj gunun ni ngüḭ rian huaj ni sij.
5 Nḭ hua 'ngo̱ tsínj gu̱'naj Felipe. Nḭ gan'anj sij 'ngo̱ xuman' gu̱'naj
Samaria. Nḭ ga'mi sij si-nu̱guan' Cristo xuman' daj.
6 Nḭ uyan ruhua ni sij gunun sa̱' ni sij si-nu̱guan' Felipe xi'í si guini'i ni
sij si sa̱' gui'yaj Felipe.
7 Nḭ ganahuin ga'ḭ ni ngüḭ nu̱n nanẹ xḭ'i níman. Nḭ gaguáj nucuaj ni
nanẹ xḭ'i daj gahui niman ni ngüḭ. Nḭ ganahuin ga'ḭ ni ngüḭ nare' nneẹ cúj
nga̱ ni ngüḭ yacuan nej.
8 Ngaa nḭ nḭn' ruhua gahuin nia̱' ruhua ni ngüḭ ma̱n xuman' daj.
9 Nḭ hua 'ngo̱ tsínj gu̱'naj Simón. Nḭ asḭj sini nḭ gui'yaj chre sij. Nḭ digya'
yun'unj sij ni ngüḭ mán xuman' daj. Nḭ gui'yaj sij sisḭ achij sij doj rian ni
ngüḭ.
10 Nḭ gunun sa̱' daran' ni tsínj hua lij nga̱ ni tsínj hua achij si-nu̱guan'
Simón. Nḭ gataj ni sij:

—Nucuaj si-nu̱guan' tsínj daj, gui'yaj man'an Yan'anj. —Daj gataj ni sij xi'í Simón.
11 Ni̱ gunun 'ueé ni ngüi̱ nga̱ si ga'mi tsínj daj xi'í si digya' yun'unj sij ni ngüi̱ daj. Ni̱ asi̱j hua ná gui'yaj chre sij.
12 Saṉi̱ ngaa nata' Felipe nuguan' sa̱' xi'í si nicaj sun Yan'anj rian né' nga̱ nuguan' xi'í Jesucristo, ni̱ guxuman ruhua ni tsínj ma̱n xuman' daj si-nu̱guan' Felipe. Ngaa ni̱ gata' nnee ni tsínj sno'o nga̱ ni ngüi̱ xa̱na nej.
13 Ni̱ guxuman ruhua man'an Simón nej. Ni̱ gata' nnee sij. Ni̱ gaxi̱'i sij guinicaj dugüi' ni̱ganj sij nga̱ Felipe. Ni̱ gahuin yan'anj ruhua sij nga̱ si sa̱' nico gui'yaj Felipe.
14 Ni̱ ngaa gunun ni tsínj huin apóstol mán xuman' Jerusalén sisi̱ guxuman ruhua ni ngüi̱ mán xuman' Samaria si-nu̱guan' Yan'anj, ngaa ni̱ ga'níj ni sij Pedro nga̱ Juan ga̱n'anj ni̱'yaj nu̱ngüej sí' rian ma̱n ni ngüi̱ daj.
15 Ni̱ ngaa guisíj nu̱ngüej sij, ngaa ni̱ gachínj jni'yaj nu̱ngüej sij rian Yan'anj sisi̱ ga̱tu Espíritu Santo niman ni ngüi̱ guxuman ruhua ni'yaj Jesucristo.
16 Daj si achin si ga'na̱' Espíritu Santo rian ni sij. Maan si gata' nnee ni sij nga̱ si-xugüi Jesucristo.
17 Ngaa ni̱ guta' Pedro nga̱ Juan ra'a nu̱ngüej sí' chra̱ ni sij. Hué dan ni̱ ga'na̱' Espíritu Santo rian ni sij aj.
18 Ni̱ guini'i Simón sisi̱ gatúj Espíritu Santo niman ni ngüi̱ ngaa guta' nu̱ngüej sí' ra'a sí' chra̱ ni ngüi̱. Hué dan ni̱ requẹ sij ga̱'ui' sij san'anj rian nu̱ngüej sí'.
19 Ni̱ gataj sij gunun Pedro nga̱ Juan:
—Ri̱qui nu̱ngüej é rẹ' fuerza daj rian man'ānj. Ngaa ni̱ u̱n tsínj gu̱tāj ra'āj chra̱, ni̱ ga̱tu Espíritu Santo niman sí'. —Daj gataj Simón.
20 Ngaa ni̱ gataj Pedro gunun Simón:
—Ni̱ 'ngo̱ ga̱ ni'ya ni̱ganj ni̱n' si-san'ánj rẹ' nga̱ man'án rẹ'. Daj si ani ruhuá rẹ' sisi̱ ga̱'ue gui̱rún' nga̱ si-sún' si riqui yu̱n Yan'anj rian né'.
21 Sé güendá rẹ' huin sisi̱ gui̱'yáj rẹ' da mánj. Daj si nitaj si hua ni̱ca nimán rẹ' rian Yan'anj mánj.
22 Na̱nicaj ruhuá rẹ' xi'í si-ga̱quin' rẹ'. Ni̱ ga̱chinj jni'yáj rẹ' rian Yan'anj. Ni̱ si ruhuaj ni̱ gui̱nicaj Yan'anj niman nico xi'í nuguan' gani ruhua nimán rẹ' aj.
23 Daj si ni'īnj sisi̱ ani xicoj ruhuá rẹ' nga̱ nimán rẹ'. Ni̱ anumí rẹ', 'yaj nuguan' xi̱'i nu̱n chruhua nimán rẹ'. —Daj gataj Pedro gunun Simón.
24 Ngaa ni̱ gataj Simón:
—Ga̱chinj jni'yaj nu̱ngüej é rẹ' rian Yan'anj rian xi'ī̱j sisi̱ nitaj si ga̱huin ngāj rún' gataj nu̱ngüej é rẹ' gunūnj. —Daj gataj Simón gunun Pedro nga̱ Juan.
25 Ni̱ ngaa guisíj nata' nu̱ngüej sij nuguan' sa̱' xi'í si-nu̱guan' Señor, ngaa ni̱ guina̱n' nu̱ngüej sij xuman' Jerusalén. Ni̱ nata' nu̱ngüej sij si-nu̱guan' Yan'anj nuguan' sa̱' rian ga'i̱ xuman' rian nne ni tsínj Samaritano aj.

Felipe y el etíope

26 Ngaa ni̱ ga'mi 'ngo̱ si-ángel Señor rian 'ngo̱ tsínj gu̱'naj Felipe. Ni̱ gataj-á':
—Na̱xuman rẹ' ga̱n'anj rẹ' nẹ' sur chrej huaj xuman' Jerusalén da xuman' gu̱'naj Gaza. —Daj gataj ángel gunun Felipe.

Nḭ chrej daj gachin 'ngǫ yo'ój quij qui'yanj nąco.
27 Ngaa nḭ naxṵman Felipe, nḭ huaj sij chrej. Nḭ nacaj dugüi' sij ngą 'ngǫ
tsínj 'ną' yu'uj gṵ'naj Etiopía. Nḭ huin sí' 'ngǫ tsínj nicaj sun rian yun'unj
xąna huin reina. Nḭ gṵ'naj unj Candace. Nḭ 'ną' unj Etiopía. Nḭ tsínj daj
dugumi si-san'anj reina daj. Nḭ 'ngǫ tsínj eunuco huin sij. Nḭ hua gan'anj
sij xuman' Jerusalén ga'mi są' sij rian Yan'anj xąnga'.
28 Nḭ huaj nąn' sij xánj sij nne sij chruhua carreta sij, aya sij si-libro tsínj
ga'mi si-nṵguan' Yan'anj asḭj ná gṵ'naj sí' Isaías.
29 Ngaa nḭ gataj Espíritu Santo gunun Felipe:
—Güḭj nḭchi rę' xi'níj carreta daj. —Daj gataj Espíritu Santo.
30 Nḭ ngaa gan'anj nḭchi Felipe, nḭ gunun sij si aya tsínj etíope daj si-libro
Isaías. Ngaa nḭ nachínj snan'anj Felipe sí'. Nḭ gataj sij:
—Unún rę' si ayá rę' ní'. —Daj gataj Felipe.
31 Ngaa nḭ gataj tsínj etíope daj:
—Dąj guḭ'yā gą'ue gṵnūnj sisḭ nitaj 'ngǫ tsínj nąta' gṵnūnj únj. —Daj
gataj sij.
Ngaa nḭ gachínj jni'yaj sij sisḭ gąhui Felipe gąne nṵguan'an sí' ngą sij
chruhua carreta.
32 Nḭ nan huin si aya sij rian libro huin si-nṵguan' Yan'anj:
Nḭ dąj rún' dínj du'ua 'ngǫ xachij ngaa guḭsij xuj rian tsínj dągahui' xuj, nḭ
hué daj gui'yaj sí'.
Nḭ dąj rún' 'yaj 'ngǫ xachij le'ej nitaj si aguáj xuj ngaa aca ni sij xuj, ngaa
nḭ hué daj dínj gahuin du'ua sí' nej.
33 Nḭ guiri' sí' si nąʼaj xi'í si gui'yaj ni sij ngą sí'.
Nḭ nun guḭ'yaj nḭca ni sij ngą sí'.
Nḭ ą 'ngǫ né' sḭ gahuin nucuaj gątaj dąj gui'yaj ni tsínj guimán ngą sí' ngaa
dagahui' ni sij man'an sí'.
Nḭ yyąj nḭ nitaj nneę cúj sij rian xungüḭ mánj.
Hué daj hua nuguan' aya tsínj 'nąʼ etiopía daj.
34 Hué dan nḭ nachínj snan'anj sij man'an Felipe. Nḭ gataj sij:
—Guḭ'yáj rę' sinduj gątaj rę' ṵn tsínj xḭ'i a'mi tsínj a'mi si-nṵguan'
Yan'anj da únj. A'mi sij xi'í man'an sij ní'. Asḭ a'mi sij xi'í ango tsínj
są'. —Daj gataj sij.
35 Hué dan nḭ gaxḭ'i Felipe ga'mi sij. Nḭ digyán sini sij ṵn sin huin ruhuaj
gata nuguan' gaya tsínj etíope daj. Ngaa nḭ nata' sij nuguan' są' xi'í Jesús
gunun tsínj daj.
36 Nḭ ngaa huaj nṵngüej sij chruhua chrej, nḭ guisíj nṵngüej sij rian nṵn
nnee. Nḭ gataj tsínj daj:
—Hué nan nṵn nnee. Nḭ gą'ue gąta' nnēj ní'. —Daj gataj sij.
37 Nḭ gataj Felipe gunun sij:
—Sisḭ hua yya xuman ruhuá rę' ni'yáj rę' Jesús, nḭ gą'ue nánj. —Daj
gataj Felipe.
Ngaa nḭ gataj sij:
—Xuman ruhuāj sisḭ Jesucristo huin da'níj Yan'anj anj. —Daj gataj sij
gunun Felipe.
38 Hué dan nḭ ga'nin' sij sun sisḭ gąniquin' carreta. Nḭ nanij nṵngüej sij
chruhua carreta. Nḭ gatúj nṵngüej sij chruhua nnee. Nḭ duguata' nnee
Felipe tsínj eunuco daj.

39 Nḭ ngaa gahui nu̱ngüej sij chruhua nnee, ngaa nḭ nicaj Espíritu Santo
gan'anj-án' Felipe. Nḭ nun gu̱ini'i tsínj eunuco daj Felipe ga̱ mánj. Sanḭ
gahuin nia̱' ruhua sij huaj sij chruhua chrej.
40 Nḭ nanun rian Felipe xuman' gu̱'naj Azoto. Ngaa nḭ daran' ni xuman'
gachin sij, nḭ nata' sij si-nu̱guan' Yan'anj nuguan' sa̱' gunun ni ngüḭ. Nḭ
hué daj gui'yaj sij da guisíj sij xuman' Cesarea.

9

Conversión de Saulo

1 Nḭ güi daj nḭ nun du̱naj tsínj gu̱'naj Saulo si gataj sij sisḭ da̱gahui' sij ni
tsínj nico' man'an Señor Jesús. Xi'í daj nḭ guisíj sij rian nne chrej a'nin'.
2 Nḭ gachínj sij yanj ata ga̱taj-á' ruhua-á' sisḭ hua permiso ga̱tu sij chruhua
si-nuhui ni tsínj israelita na̱na'ui' sij daran' ni tsínj nga̱ ni ngüḭ xa̱na xacaj
si-chrej Jesús.
3 Hué dan nḭ gahui sij gan'anj sij. Nḭ ngaa huaj nḭchrun' sij guisíj sij
xuman' Damasco, nḭ nasḭnunj chre guini'i sij guixiguḭn 'ngo̱ yan'a̱n xxi
'na̱' xata' xi'níj sij rian huaj sij.
4 Nḭ 'ngo̱ ganatúj sij rian yo'ój. Nḭ gunun sij 'ngo̱ nanẹ gataj-á':
—Saulo, Saulo, u̱n sin huin nḭ chran' yun'únj rẹ' yūnj únj. —Daj ga'mi
nanẹ daj gunun Saulo.
5 Ngaa nḭ nachínj snan'anj Saulo. Nḭ gataj sij:
—Nḭ u̱n sin huín rẹ', Señor, —Gataj sij.
Ngaa nḭ ga'mi nanẹ daj. Nḭ gataj-á':
—Yūnj huin Jesús. Hué man'ānj huin nicó' rẹ'. Nḭ chran' yun'únj rẹ'
man'án rẹ' ngaa da'nga' daj 'yáj rẹ' aj. —Daj gataj sij.
6 Ngaa nḭ nagunánj Saulo xi'í si xu'ui' sij. Nḭ gataj sij:
—Señor, u̱n sin huin ruhuá rẹ' si guḭ'yā únj. —Daj gataj Saulo.
Ngaa nḭ gataj Señor:
—Na̱chica rẹ' ga̱tu rẹ' chruhua xuman' nan. Nḭ ga̱taj ni sij u̱n sin huin
guḭ'yáj rẹ' aj. —Daj gataj Jesús gunun Saulo.
7 Nḭ guxu'ui' nḭn' ruhua ni tsínj huaj nga̱ Saulo. Nḭ a̱ 'ngo̱ nuguan' nun
ga'mi ni sij. Daj si gunun ni sij ga'mi 'ngo̱ nanẹ. Sanḭ nun gu̱ini'i ni sij da̱j
hua-á' si nitaj go̱'ngo tsínj niquin' ga'mi.
8 Ngaa nḭ ganachica Saulo rian yo'ój daj. Sanḭ ngaa nagura' sij rian sij
ni'yaj sij, nḭ nun ga̱'ue guini'yaj sij mánj. Hué dan nḭ guida'a ni sí' ra'a sij
nicaj ni sí' man'an sij gan'anj ni sí' xuman' Damasco.
9 Nḭ guisíj hua̱'nij güi nun ga̱'ue guixiguḭn nḭ'yaj sij. Nḭ nun xa sij nun
go'o sij mánj.
10 Nḭ xuman' Damasco nne 'ngo̱ tsínj digui'yun si-nu̱guan' Jesucristo. Nḭ
gu̱'naj sí' Ananías. Nḭ gurugüi' Señor rian Ananías. Nḭ gataj sij:
—Ananías. —Gataj Señor gunun sí'.
—Nan nnēj, Señor. —Gataj Ananías gunun Señor.
11 Ngaa nḭ gataj Señor gunun Ananías:
—Na̱chica rẹ' ga̱n'anj rẹ' cayu gu̱'naj Derecha. Nḭ ducuá tsínj gu̱'naj
Judas na̱no' rẹ' 'ngo̱ tsínj 'na̱' xuman' Tarso gu̱'naj sí' Saulo. Nḭ nne sij
achínj jni'yaj sij riānj.
12 Nḭ ngaa achínj jni'yaj sij, nḭ gurugüi' 'ngo̱ tsínj gu̱'naj Ananías rian
nne sij, gui'yā. Nḭ guta' sí' ra'a sí' chra̱ sij sisḭ na̱xiguin nḭ'yaj sij, gui'yaj
sí'. —Daj gataj Señor gunun Ananías.

13 Ngaa nḭ gataj Ananías:
—Señor, hua gunūnj si a'mi ga'ḭ tsínj dạj gui'yaj Saulo 'ngọ xi'ḭ ngạ ni tsínj sạ' nico' man'án rẹ' ni tsínj mạn xuman' Jerusalén.
14 Nḭ nẹ' nan ga'nạ' sij nicaj sij 'ngọ orde ga'ui' ni chrej a'nin' rian sij sisḭ gạ'ue guḭda'a sij gụnumi sij daran' ni tsínj achínj jni'yaj rián rẹ' mán ni sij xuman' nan. —Daj gataj Ananías gunun Señor.
15 Sanḭ gataj Señor gunun Ananías:
—Güḭj rẹ'. Daj si hua nacuīj Saulo sisḭ gạn'anj sij nạta' sij nuguan' sạ' xi'īj rian ni tsínj 'nạ' anéj chrej ngạ ni rey nej, ni tsínj israelita nej.
16 Nḭ gạtā rian sij sisḭ hua niạn guḭran' sij nico sayun rian xi'īj. —Daj gataj Señor gunun Ananías.
17 Hué dan nḭ gan'anj Ananías. Nḭ gatúj sij chruhua hue'. Nḭ guta' sij ra'a sij chrạ Saulo. Nḭ gataj sij:
—Saulo, gurugüi' Señor Jesús rián rẹ' ngaa huáj rẹ' chrej ga'nạ' rẹ' nan, jnān. Nḭ ga'níj sij yūnj ga'nāj rián rẹ' sisḭ nạxiguin rundij rián rẹ'. Nḭ gạtu Espíritu Santo chruhua nimán rẹ', guḭ'yaj sij. —Daj gataj Ananías gunun Saulo.
18 Nḭ hué guẹ hora daj guinij 'ngọ si hua nneẹ gạtsi rundij chraj rian Saulo. Nḭ 'ngọ naxiguḭn rian sij. Ngaa nḭ naxụman sij gan'anj sij gata' nnee sij.
19 Hué dan nḭ xa sij chra, nḭ ganari' fuerza sij. Nḭ guna sij 'ngọ ni güi ngạ ni tsínj nico' Jesús mạn xuman' Damasco.

Saulo predica en Damasco

20 Hué dan nḭ 'ngọ gaxḭ'i Saulo ga'mi sij chruhua si-nuhui ni tsínj israelita sisḭ Jesús huin yya da'níj Yan'anj.
21 Nḭ gara yan'anj ruhua daran' ni tsínj gunun si-nụguan' Saulo. Nḭ gataj ni sij:
—Sé tsínj nan huin tsínj chran' yun'unj ni tsínj achínj jni'yaj rian Jesucristo xuman' Jerusalén mí'. Nḭ sé si huin tsínj 'nạ' guḭda'a gụmi ni tsínj mạn nan nạga'ui' sij rian ni chrej a'nin' ạ'. —Daj gataj ni tsínj daj.
22 Nḭ gahuin nucuaj si-nụguan' Saulo gọ'ngo güi. Nḭ nun ri' ruhua ni tsínj israelita mạn xuman' Damasco si gạtaj ni sij gunun Saulo xi'í dạj gui'yaj fuerza Saulo rian ni sí' sisḭ Jesús huin Cristo.

Saulo escapa de los judíos

23 Nḭ ngaa gachin ga'ḭ güi, nḭ daga'mi dugüi' ni tsínj israelita sisḭ dạgahui' ni sij Saulo.
24 Sanḭ gunun Saulo nuguan' daga'mi dugüi' ni sij. Nḭ nugüi nḭgan' dugumi ni sij rian gahui ni ngüḭ xuman' Damasco. Daj si dạgahui' ni sij, ruhua ni sij.
25 Sanḭ nẹ' nḭ, nḭ ga'níj ni tsínj nico' Jesucristo Saulo chruhua 'ngọ xuguti xxi. Nḭ dinij ni sij sí' chrạ chran niquin' ganicạj du'ua xuman' Damasco. Daj nḭ ganani sí'.

Saulo en Jerusalén

26 Nḭ ngaa guisíj Saulo xuman' Jerusalén, nḭ ruhua sij nạhuin yu' sij ngạ ni tsínj nico' Jesucristo. Sanḭ guxu'ui' daran' ni sí' ni'yaj ni sí' Saulo daj. Daj si nun xụman ruhua ni sí' sisḭ xạnga' nico' Saulo Jesucristo.
27 Sanḭ nicaj tsínj gụ'naj Bernabé Saulo guisíj sij rian nne ni apóstol ni tsínj ga'mi si-nụguan' Jesucristo rian ni ngüḭ. Nḭ nata' Bernabé rian ni sí'

dąj gahuin ngaa huaj Saulo chruhua chrej guini'i sij Señor. Nį nata' sí' dąj ga'mi Señor chruhua chrej gunun Saulo. Nį hué daj nata' Bernabé dąj ga'mi nucuaj Saulo si-xugüi Jesús chruhua xuman' Damasco nej.
28 Hué dan nį guna Saulo xuman' Jerusalén guinicaj dugüi' sij ngą ni tsínj nico' Jesucristo. Nį hua ní'nij rian sij gatúj sij gahui sij xuman' daj.
29 Nį ga'mi nucuaj sij ngą si-xugüi Señor. Nį ga'mi Saulo rian ni tsínj israelita a'mi snan'anj griego. Sanį ga'mi nachej ni sí' gunun sij xi'í si huin ruhua ni sí' dągahui' ni sí' Saulo.
30 Nį ngaa xacaj ni tsínj nico' Jesucristo cuenta, ngaa ni nicaj ni sij Saulo gan'anj ni sij xuman' Cesarea. Hué dan nį na'níj ni sij Saulo da xuman' Tarso.
31 Hué dan nį daran' ni tsínj guxuman ruhua ni'yaj Jesucristo mán estado Judea ngą estado Galilea nej, estado Samaria nej, nį gahuin din'inj rian ni sij mán ni sij. Nį gahuin nucuaj niman ni sij ngą si-nuguan' Yan'anj. Nį achéj cuidado ni sij ngą si-nuguan' Señor. Nį gahuin nico ni sij xi'í si chracuij Espíritu Santo ni sij.

Curación de Eneas

32 Nį achéj Pedro nįn' gąchra' huaj guini'i sij sisį dąj hua nne ni tsínj nico' Yan'anj. Nį gan'anj sij guįni'i sij ni tsínj są' nico' Yan'anj mąn xuman' Lida nej.
33 Nį yu'uj daj nacaj dugüi' sij ngą 'ngǫ tsínj gu'naj Eneas. Nį guisíj itunj yo' ngaj sí' rian nna si nare' nneę cúj sí'.
34 Ngaa nį gataj Pedro gunun sí':
—Eneas, hua ganahuin są' rę', gui'yaj Jesucristo. Nąchica rę'. Nį nągui'yaj są' rę' si-nná rę' aj. —Daj gataj Pedro.
Hué dan nį 'ngǫ hora nį nachica Eneas.
35 Nį guini'i daran' ni ngüį mąn xuman' Lida ngą xuman' Sarón dąj nahuin są' sí'. Nį nanicąj ruhua ni sij guinico' ni sij Señor.

Dorcas es resucitada

36 Nį ngaa daj nį nne 'ngǫ yun'unj xąna digui'yun si-nuguan' Jesucristo 'ngǫ xuman' gu'naj Jope. Nį gu'naj ún' Tabita. Nį snan'anj griego gata ruhuaj Dorcas. Nį ya'yoj nne ún' 'yaj są' ún'. Nį chracuij ún' ni ngüį niqui.
37 Nį güi daj ga'nan' Dorcas, nį gahui' ún'. Nį duguane ni ngüį ún'. Nį guruj ni sij man'an ún' chruhua cuarto hue' nata' xata'.
38 Nį nįchrun' ngaj xuman' Jope ngą xuman' Lida. Nį ngaa gunun ni tsínj nico' Jesucristo sisį nne Pedro xuman' Lida, ngaa nį ga'níj ni sij huįj tsínj gąn'anj gątaj nungüej sí' gunun Pedro:
—Sį gahuin rán rę' gą'na' rę' xuman' Jope mánj. —Gataj nungüej sij gunun Pedro.
39 Hué dan nį naxuman Pedro gan'anj sí' ngą nungüej sij. Nį ngaa guisíj sí', nį nicaj ni sij gan'anj ni sij cuarto rian ngaj yun'unj xąna gahui' daj. Nį ganicąj daran' ni ngüį xąna mmij xi'níj Pedro. Nį aco daran' ne digyán ne ni snecu ngą ni reto si gui'yaj Dorcas ngaa gane ún'.
40 Ngaa nį gahui daran' ni ngüį nę' chej xę', gui'yaj Pedro. Nį ganiquin' ráj dącoj sij gachínj ni'yaj sij rian Yan'anj. Hué dan nį ni'yaj sij níman daj. Nį gataj sij:
—Tabita, nąchica rę'. —Gataj sij gunun ún'.
Ngaa nį nagura' ún' rian ún'. Nį ngaa guini'i ún' Pedro, nį nagane ún'.

41 Ngaa nḭ guida'a Pedro ra'a ún'. Nḭ naxṵman ún', gui'yaj Pedro. Ngaa
nḭ gaquínj sij gạ'na' ni tsínj sạ' nico' Jesucristo ngạ ni ngüḭ xạna mmij nej.
Nḭ digyán Pedro sisḭ hua nḭ'na' Dorcas rian ni ngüḭ daj.
42 Hué dan nḭ nani ni ngüḭ cuento xi'í yun'unj xạna ganá'nij daj nḭn'
gạchra' chruhua xuman' Jope. Nḭ guxuman ruhua nico ni ngüḭ ni'i ni sij
Señor.
43 Nḭ gahuin ran Pedro ga'ḭ güi xuman' Jope daj ducuá 'ngọ tsínj nagui'yaj
nḭnaj nnij xucu gṵ'naj sí' Simón.

10

Pedro y Cornelio

1 Nḭ xuman' Cesarea nne 'ngọ tsínj gṵ'naj Cornelio. Nḭ huin sí' snado
capitán a'nin' rian 'ngọ xi'nin' snado gṵ'naj Italiano.
2 Nḭ nico' 'ueé sij Yan'anj. Nḭ hua cuidado ni dṵcua tsínj daj rian Yan'anj.
Nḭ a'ui' nico sij san'anj rian ni ngüḭ niqui. Nḭ nḭganj gachínj jni'yaj sij rian
Yan'anj nej.
3 Nḭ 'ngọ güi daj ngaa guisíj ga' huạ'nij di'nḭ, nḭ guini'i Cornelio sisḭ
gurugüi' 'ngọ ángel ga'níj Yan'anj rian sij. Nḭ gatúj-ú' rian nne sij. Nḭ
gataj-á' gunun sij:
—Cornelio. —Gataj ángel daj.
4 Nḭ guxu'ui' nḭn' ruhua Cornelio ni'yaj sij ángel daj. Nḭ gataj sij:
—Nḭ ṵn sin huin ruhuá rẹ', Señor. —Daj gataj Cornelio.
Nḭ gataj ángel:
—Hua gunun sạ' Yan'anj si achínj jni'yáj rẹ'. Nḭ ni'i Yan'anj si 'yaj sạ' rẹ'
si a'uí' rẹ' rian ni ngüḭ niqui nej.
5 Yyạj nḭ gạ'nij rẹ' ni tsínj gạn'anj xuman' Jope sisḭ nạquinj ni sí' gạ'na'
'ngọ tsínj gṵ'naj Simón Pedro nan.
6 Nḭ nne tsínj daj ducuá tsínj gṵ'naj Simón huin sí' 'ngọ tsínj nagui'yaj
nḭnaj nnij xucu. Nḭ nḭchrun' du'ua nnee yan'anj nne ducuá sí'. Nḭ ngaa
gạ'na' Pedro, nḭ nạta' sí' gṵnun rẹ' ṵn sin huin guḭ'yáj rẹ'. —Daj gataj
ángel gunun Cornelio.
7 Hué dan nḭ ngaa gan'anj ángel daj, nḭ gaquínj Cornelio gạ'na' huịj tsínj
'yaj sun rian sij ngạ 'ngọ snado nico' Yan'anj nej. Nḭ snado daj huin tsínj
'yaj sun rian sij nej.
8 Nḭ ngaa guisíj nata' Cornelio gunun anin' sij si guini'i sij, ngaa nḭ ga'níj
sij gạn'anj anin' sí' xuman' Jope.
9 Nḭ 'ngọ gaxuj ango güi ngaa huaj ni sij chrej gahuin nḭchrun' anin' sij
xuman' Jope, nḭ gahui Pedro chrạ hue' gạchinj jni'yaj sij rian Yan'anj.
10 Nḭ ducu achin xi'nạ riqui sij, nḭ ruhua sij xạ sij chra. Sanḭ diaj 'yaj
xugüi ne' nia xạ sij, nḭ gurugüi' 'ngọ rasṵn rian sij, gui'yaj Yan'anj.
11 Nḭ guini'i Pedro sisḭ naxi'níj xata'. Nḭ 'nạ' guinij 'ngọ si hua atsij xxi
manta. Nḭ anumi-í' chrạ gạn'anj squina 'nạ' guinij-í' rian Pedro.
12 Nḭ chruhua manta daj mán daran' rian ni xucu nṵn gạn'anj ra'a ngạ
ni xucu duguaca riqui achéj rian yo'ój nej, ngạ ni xataj achéj xata' nej.
13 Nḭ gunun Pedro ga'mi 'ngọ nanẹ. Nḭ gataj nanẹ daj:
—Nạxuman sọ', nḭ dạgahui' sọ' xạ sọ'. —Daj gataj nanẹ daj gunun Pedro.
14 Sanḭ gataj Pedro:
—Sḭ ga'ue man, Señor. Nitaj ạman xāj gọ'ngo ni rasṵn xḭ'i da mánj,
Señor. —Daj gataj Pedro.

15 Nḭ gataj rṵhua' yún Señor gunun Pedro:
—Sisḭ gahuin sạ' 'ngǫ̣ rasṵn, gui'yaj Yan'anj, ngaa nḭ sḭ gataj rẹ' sisḭ hua xḭ'i huaj mánj. —Daj gataj Yan'anj gunun Pedro.
16 Hué nan gahuin guisíj huạ'nij. Ngaa nḭ nahui manta daj nạn'-án' xata'.
17 Nḭ ngaa nun ri' ruhua Pedro xi'í si guini'i sij, ngaa ni guxuman anin' ni tsínj ga'níj Cornelio guisíj anin' sij rian hue'. Daj si 'nạ' anin' sij nachínj snan'anj sij ṵn hue' huin ducuá Simón.
18 Ngaa nḭ gaquínj anin' sij nachínj snan'anj sij sisḭ nne ango Simón gṵ'naj Pedro hue' daj.
19 Nḭ ngaa hua guẹ ani ruhua Pedro xi'í ni rasṵn gurugüi' rian sij daj, ngaa nḭ gataj Espíritu Santo gunun sij:
—Nḭ'yaj sǫ̣'. Niquin' huạ'nij tsínj nanó' sǫ̣'.
20 Nạxuman sǫ̣' nạnij sǫ̣'. Nḭ gạn'anj sǫ̣' ngạ ni sij. Nḭ sḭ gahuin ruhuá sǫ̣' gạn'anj sǫ̣' ngạ ni sij mánj. Daj si man'ānj a'níj ni sij huaj ni sij rian nné sǫ̣'. —Daj gataj Espíritu Santo rian Pedro.
21 Ngaa nḭ nanij Pedro, nḭ gataj sij rian ni tsínj ga'níj Cornelio ga'nạ':
—Huēj huin tsínj nano' a ni é rẹ'. Ngaa nḭ ṵn sin huin nḭ 'nạ' anín' rẹ' únj. —Daj gataj Pedro.
22 Nḭ gataj anin' sij:
—Hua 'ngǫ̣ snado capitán gṵ'naj sij Cornelio. Nḭ hua nḭca niman sij. Nḭ hua cuidado sij rian Yan'anj nej. Nḭ a'mi sạ' daran' ni tsínj israelita xi'í sij nej. Nḭ gataj 'ngǫ̣ ángel sạ' sisḭ gạquinj sij gạn'anj man'án rẹ' ducuá sij gṵnun sij si gạtaj man'án rẹ' gṵnun sij. —Daj gataj anin' sij gunun Pedro.
23 Ngaa nḭ gui'yaj Pedro sisḭ gạtu anin' sij chruhua hue'. Nḭ gunáj ni sij ngạ sí' yạn' daj. Nḭ ango güi nachica Pedro gan'anj sí' ngạ anin' sij. Nḭ guinicaj dugüi' gǫ̣'ngo ni tsínj nico' Jesucristo mạn xuman' Jope gan'anj ni sí' ngạ anin' sij.
24 Nḭ ango güi guisíj ni sij xuman' Cesarea. Nḭ ana'uij Cornelio si gạ'na' ni sij. Nḭ hua gaquínj sij gạ'na' ni dugüi' sij ngạ ni tsínj guinicaj dugüi' ngạ sij sisḭ nạhuin yu' ni sí' ngạ sij.
25 Nḭ ngaa guisíj Pedro ducuá Cornelio, nḭ gahui Cornelio nahuin ra'a sí'. Nḭ ganiquin' ráj dạcoj sí' nẹ' rian Pedro sisḭ gạ'mi sạ' sí' rian Pedro.
26 Sanḭ naxṵman Cornelio, gui'yaj Pedro. Nḭ gataj Pedro:
—Nạxuman rẹ' si huēj huin 'ngǫ̣ tsínj ngạ rẹ'. —Gataj Pedro gunun Cornelio.
27 Hué dan nḭ ga'mi Pedro ngạ Cornelio. Nḭ gatúj sij chruhua hue'. Nḭ nari' sij nico ni ngüḭ mán nahuin yu'.
28 Nḭ gataj Pedro gunun ni ngüḭ daj:
—Ni'i a ni é rẹ' sisḭ hua yaij si da'a dugüi' ni únj ngạ ni tsínj 'nạ' anéj chrej, si hué ni únj huin tsínj israelita. Nḭ na'ue gạtu ni únj ducuá ni sij nej. Sanḭ digyán Yan'anj riānj sisḭ sḭ ga'ue gạtā sisḭ quij hua ango ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej mánj.
29 Xi'í daj ngaa gaquínj ni é rẹ', nḭ ga'uej ruhuāj ga'nāj. Yyạj nḭ ruhuāj guḭni'īnj ṵn sin huin, nḭ gaquínj a ni é rẹ' gạ'na' yūnj. —Daj gataj Pedro.
30 Ngaa nḭ nanicạj Cornelio gataj sij:
—Hué hora acuan' nan guisíj gạn'anj güi, nḭ nne man'ānj ducuāj. Nḭ gui'yā ayuno nej. Nḭ ga' huạ'nij di'nḭ gachínj jni'yā rian Yan'anj. Nḭ gurugüi' 'ngǫ̣ tsínj ganiquin' riānj nṵn atsij hua guirạn rian.

31 Nḭ gataj sij gunūnj: “Cornelio, hua gunun są' Yan'anj si gachínj jni'yáj rę'. Nḭ ni'i Yan'anj si 'yaj są' rę' si a'uí' rę' rian ni ngüḭ niqui.
32 Ngaa nḭ gą'nij rę' tsínj gąn'anj xuman' Jope sisḭ nąquinj sij gą'na' 'ngǫ tsínj gṵ'naj Simón Pedro. Nḭ nne tsínj daj ducuá ango Simón huin sí' 'ngǫ tsínj nagui'yaj nḭnaj nnij xucu. Nḭ nḭchrun' du'ua nnee yan'anj nne ducuá sí'. Nḭ ngaa gą'na' Pedro, nḭ gą'mi sí' rián rę'.” Daj gataj tsínj daj gunūnj.
33 Hué dan nḭ rá'yanj ga'nī ni tsínj gṵchi' nąno' rę'. Nḭ są' gui'yáj rę' garáj xiná rę' ga'ną' rę' aj. Yyąj nḭ mąn daran' ni únj rian Yan'anj huin ruhua ni únj gṵnun ni únj daran' nuguan' ga'níj Yan'anj nąta' rę' gṵnun ni únj. —Daj gataj Cornelio gunun Pedro.
34 Ngaa nḭ gaxḭ'i Pedro gataj sij:
—Yyąj nḭ guiri' ruhuāj. Xąnga' nḭ uyan hua daran' né' rian Yan'anj anj.
35 Nḭ nada'a Yan'anj daran' ni tsínj mán nḭn' gąchra' chruhua xungüḭ huin ni tsínj ga cuidado rian Yan'anj ngą ni tsínj 'yaj nḭca nej.
36 Nḭ gataj Yan'anj 'ngǫ nuguan' są' gunun ni tsínj israelita sisḭ gąhuin din'inj ruhua ni sij, guḭ'yaj Jesucristo. Hué sí' huin tsínj nicaj sun rian daran' ni ngüḭ.
37 Nḭ ni'i a ni é rę' sisḭ guchi' nuguan' daj nḭn' gąchra' estado Judea rian mąn ni tsínj israelita. Gaxḭ'ij asḭj estado Galilea ngaa guisíj nata' Juan sisḭ hua niąn gąta' nnee ni ngüḭ.
38 Nḭ ga'ną' Espíritu Santo rian Jesús huin tsínj 'ną' xuman' Nazaret, gui'yaj Yan'anj. Nḭ nicaj si-nṵguan' Jesús fuerza, gui'yaj Yan'anj nej. Nḭ gachéj Jesús gui'yaj są' sij. Nḭ ganahuin ni ngüḭ chran' yun'unj sichre, gui'yaj Jesús xi'í si nne Yan'anj ngą sij.
39 ’Hué ni únj huin tsínj guini'i daran' si gui'yaj Jesús estado Judea ngą xuman' Jerusalén nej. Da' síj godóco' ni sij sí' rian rugutsḭ dagahui' ni sij man'an Jesús.
40 Sanḭ chrą huą'nij güi ganá'nij Jesús, gui'yaj Yan'anj. Nḭ narugüi' Jesús rian ni únj, gui'yaj Yan'anj nej.
41 Nḭ nun narugüi' sij rian daran' ni ngüḭ mánj. Sanḭ narugüi' sij rian ni únj huin ni únj ni tsínj hua ganacui Yan'anj ganiquin' únj nata' únj xi'í Jesús rian ni ngüḭ. Nḭ ngaa guisíj ganá'nij Jesús, nḭ xa ni únj go'o ni únj ngą sij.
42 Nḭ ga'níj Jesús gąn'anj ni únj gąnata' únj rian ni ngüḭ sisḭ Yan'anj gui'yaj sisḭ hué Jesús huin güesḭ rian ni ngüḭ hua nḭ'na' ngą rian ni ngüḭ gahui' nej. Nḭ ga'nin' Jesús sun rian ni únj sisḭ hué daj gą'mi ni únj rian ni ngüḭ.
43 Nḭ daran' ni tsínj ga'mi są' si-nṵguan' Yan'anj asḭj ná, nḭ huin ni sij ni tsínj niquin' nata' xi'í Jesús nej. Nḭ gataj ni sij sisḭ gṵḭnicaj Yan'anj niman nico xi'í si-gąquin' daran' ni tsínj xuman ruhua ni'i si-xugüi Jesús. —Daj gataj Pedro gunun ni dṵgüi' Cornelio.
44 Diaj a'mi Pedro, nḭ ga'ną' Espíritu Santo rian daran' ni ngüḭ gunun nuguan' daj.
45 Nḭ ni tsínj israelita guxuman ruhua ni'yaj Jesucristo ga'ną' ngą Pedro, nḭ gahuin yan'anj ruhua ni sí' sisḭ ga'ną' Espíritu Santo rian ni ngüḭ 'ną' anéj chrej daj.
46 Daj si gunun ni sí' sisḭ ga'mi ni dṵgüi' Cornelio snan'anj nąca, gataj ni sij sisḭ są' nḭn' ruhua hua Yan'anj anj.
47 Ngaa nḭ gataj Pedro rian ni tsínj ga'ną' ngą sij:

—Nḭ dạj rún' ga'nạ' Espíritu Santo rian ni únj hué daj ga'nạ' Espíritu Santo rian ni ngüḭ nan nej. —Daj gataj Pedro gunun ni sij.
48 Ngaa nḭ ga'nin' sí' sun sisḭ gạta' nnee ni dụgüi' Cornelio ngạ si-xugüi Jesucristo. Ngaa síj nḭ gachínj jni'yaj ni sij rian Pedro sisḭ gụna sí' 'ngọ ni güi ngạ ni sí'.

11

Informe de Pedro a la iglesia de Jerusalén

1 Nḭ gunun ni tsínj apóstol ni tsínj ga'mi si-nụguan' Jesucristo ngạ ango ni tsínj nico' Jesucristo mán estado Judea sisḭ guinico' ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej si-nụguan' Yan'anj nej.
2 Nḭ ngaa guisíj Pedro xuman' Jerusalén, nḭ ga'nạ' gọ'ngo ni tsínj israelita hua guxuman ruhua ni'i Jesucristo gụnun' ni sij ngạ sí'.
3 Nḭ nachínj snan'anj ni sij Pedro. Nḭ gataj ni sij:
—Nḭ ụn sin huin nḭ gatúj rẹ' ducuá 'ngọ tsínj 'nạ' anéj chrej xá rẹ' chra ngạ ni sí' únj. —Daj gataj ni sij.
4 Hué dan nḭ gaxḭ'i Pedro nata' sij daran' ni nuguan' gachin asḭj sini yạn. Nḭ gataj sij:
5 —Cuanj nḭ nnēj xuman' Jope achínj jni'yā rian Yan'anj. Nḭ digyán Yan'anj 'ngọ rasụn riānj. Nḭ guini'īnj 'ngọ si hua atsij xxi manta 'nạ' xata'. Nḭ anumi-í' chrạ gạn'anj squina 'nạ' guinij rian nnēj.
6 Nḭ guini'yaj sạ'āj si mạn chruhuaj. Nḭ chruhua manta daj mán daran' rian ni xucu nụn gạn'anj ra'a ngạ ni xucu huee mán riqui quij nej, ngạ ni xucu duguaca riqui achéj rian yo'ój nej, ngạ ni xataj achéj xata' nej.
7 Nḭ gunūnj si ga'mi 'ngọ nanẹ. Nḭ gataj nanẹ daj: "Nạxuman sọ'. Nḭ dạgahuḭ' sọ' xạ sọ' aj." Daj gataj nanẹ daj gunūnj.
8 Sanḭ gataj man'ānj: "Sḭ ga'ue man, Señor. Nitaj ạman xāj ni rasụn xḭ'i da man, Señor." Daj gatā gunun Señor.
9 Hué dan nḭ gataj rụhua' yún Señor gunūnj: "Sisḭ gahuin sạ' 'ngọ rasụn gui'yaj Yan'anj, nḭ sḭ gatáj rẹ' sisḭ hua xḭ'i huaj mánj." Daj gataj Señor gunūnj.
10 Hué nan gahuin guisíj huạ'nij. Da' síj nḭ nahui manta daj nạn'-án' xata'.
11 'Hué hora daj guisíj huạ'nij tsínj 'nạ' xuman' Cesarea ga'nạ' nạno' ni sij man'ānj. Nḭ ga'níj 'ngọ tsínj nne Cesarea gạ'na' ni sij riānj. Nḭ guisíj ni sij rian hue'.
12 Nḭ gataj Espíritu Santo gunūnj sisḭ sḭ gahuin ruhuāj gạn'ān ngạ anin' sij. Nḭ hué daj gan'anj ango huạtan' ni tsínj xuman ruhua ni'i Yan'anj huin ni tsínj niquin' nan. Nḭ gatúj ni únj chruhua ducuá 'ngọ tsínj daj.
13 Ngaa nḭ nata' tsínj daj dạj rún' guini'i sij 'ngọ ángel niquin-ín' guini'i sij ducuá sij. Nḭ gataj ángel daj gunun sij: "Gạ'nij rẹ' ni tsínj gạn'anj xuman' Jope sisḭ gạquinj sij gạ'na' Simón Pedro.
14 Nḭ nạta' sí' nuguan' rián rẹ' dạj gạ'ue nạcaj Yan'anj ni dụcua á rẹ'." Daj gataj ángel gunun tsínj daj, gataj sí' gunūnj.
15 'Nḭ ngaa gaxi'īj ga'mī rian ni sij, ngaa nḭ ga'nạ' Espíritu Santo rian ni sij dạj rún' ga'naj asḭj sini rian ni man'an né'.
16 Ngaa nḭ gananun ruhuāj dạj gataj Señor Jesús: "Daj xạnga' duguata' nnee Juan ni ngüḭ ngạ nnee. Sanḭ gạ'na' man'an Espíritu Santo rian án rẹ'." Gataj Señor gunun né'.

17 Hué dan nḭ sisḭ ga'ui' Yan'anj Espíritu Santo rian ni ngüḭ daj dạj rún' riqui sij rian né' huin né' ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesucristo, ngaa nḭ ụn sin huin man'ānj sisḭ gụnūnj ngạ Yan'anj únj. —Daj gataj Pedro gunun ni tsínj israelita daj.
18 Nḭ ngaa gunun ni sij si-nụguan' Pedro, ngaa nḭ dínj gahuin du'ua ni sij. Nḭ ga'mi sạ' 'ueé ni sij rian Yan'anj. Nḭ gataj ni sij:
—Xạnga' 'yaj Yan'anj sisḭ hua ní'nij rian ni tsínj 'nạ' anéj chrej sisḭ nạnicaj ruhua ni sij xi'í si-gạquin' ni sij. Nḭ gạ'ue gạne nḭganj ni sij ngạ Yan'anj nej aj. —Daj gataj ni sij.

La iglesia en Antioquía

19 Nḭ ngaa guisíj dagahui' ni sij Esteban, ngaa nḭ gaxḭ'i ni sij chran' yun'unj ni sij ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesucristo. Xi'í daj nḭ gaxa'nḭ ni sí' gunánj ni sí' da' estado Fenicia ngạ estado Chipre nej, xuman' Antioquía nej. Nḭ ga'mi ni sij si-nụguan' Jesucristo rian urin ni tsínj israelita.
20 Sanḭ scanij ni sij mạn gọ'ngo ni tsínj 'nạ' estado Chipre ngạ estado Cirene. Nḭ ngaa gatúj ni tsínj daj xuman' Antioquía, nḭ ga'mi ni sij nuguan' sạ' xi'í Jesucristo rian ni tsínj 'nạ' anéj chrej huin ni tsínj a'mi snan'anj griego.
21 Nḭ chracuij Señor ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj daj. Xi'í daj nḭ guxuman ruhua nico ni ngüḭ nuguan' daj. Nḭ guinico' ni sij Señor.
22 Nḭ ngaa gunun ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesucristo mán Jerusalén nuguan' daj, ngaa nḭ ga'níj ni sij tsínj gụ'naj Bernabé gạn'anj sí' xuman' Antioquía.
23 Nḭ ngaa guisíj Bernabé, nḭ guini'i sij dạj gui'yaj Yan'anj sinduj rian ni sí'. Nḭ nịn' ruhua gahuin nịạ' ruhua sij. Nḭ ga'ui' sij 'ngọ ducuánj sisḭ 'ngọ gạ nịca ruhua daran' ni sij guịnico' ni sij Señor.
24 Nḭ Bernabé huin 'ngọ tsínj sạ'. Nḭ nụn sạ' Espíritu Santo niman sij. Nḭ guxuman sạ' ruhua sij ni'i sij Yan'anj nej. Nḭ gahuin nico doj ni ngüḭ guinico' Señor.
25 Hué daj síj nḭ gan'anj Bernabé xuman' Tarso, gan'anj nạno' sij Saulo. Nḭ ngaa nari' sij sí', nḭ nicaj sij sí' ga'nạ' sij xuman' Antioquía.
26 Hué dan nḭ 'ngọ guẹ yo' guimán nụngüej sij ngạ ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesús mạn xuman' daj. Nḭ hué ni tsínj mạn xuman' Antioquía huin ni tsínj gaxḭ'i asḭj sini dugu'nạj Cristiano ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesucristo aj.
27 Nḭ ngaa daj nḭ gahui gọ'ngo ni tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj xuman' Jerusalén gan'anj ni sij xuman' Antioquía.
28 Nḭ naxụman 'ngọ ni tsínj daj gụ'naj sij Agabo. Nḭ nata' sij nuguan' ga'ui' Espíritu Santo rian sij sisḭ gạ'na' 'ngọ xi'nạ nico daran' xuman' ngaj rian xungüḭ. Nḭ ngaa gane rey Claudio, nḭ gachin yya xi'nạ dạj rún' gataj tsínj gụ'naj Agabo.
29 Nḭ gani ruhua ni tsínj nico' Yan'anj mán xuman' Antioquía chrạcuij ni sij ni tsínj nico' Yan'anj mán estado Judea. Nḭ chracuij ni sij dạj ga'ue ga'ui' da' gọ'ngo ni sij.
30 Nḭ hué daj gui'yaj ni sij. Nḭ ga'níj ni sij ofrenda daj gan'anj ngạ Bernabé ngạ Saulo ga'ui' nụngüej sí' ra'a ni tsínj huin achij mạn xuman' Jerusalén.

12

Jacobo, muerto; Pedro, encarcelado

1 Nḭ ni güi daj gaxḭ'i rey Herodes chran' yun'unj sij ni tsínj nico' Jesús.
Nḭ ga'nin' sij sun sisḭ guḭda'a ni tsínj nico' sij gọ'ngo ni sí'.
2 Nḭ gui'yaj sij sisḭ dạgahui' ni sij tsínj gụ'naj Jacobo jnánj Juan ngạ
espada.
3 Nḭ ngaa guini'i sij sisḭ garan' ruhua ni tsínj israelita sisḭ dagahui' sij
Jacobo, ngaa nḭ ga'nin' sij sun sisḭ guḭda'a ni sij Pedro nej. Hué daj gahuin
ni güi mán ni sij gui'yanj xa ni sij chrachúnj nitaj si 'nḭj levadura.
4 Nḭ ngaa guisíj guida'a ni sij Pedro, ngaa nḭ garij Herodes ducuagạ' sí'
rian mạn gạn'anj xi'nin' snado dugumi sí'. Da gạn'anj snado 'yaj 'ngọ
xi'nin' ni man'an ni sí'. Nḭ gani ruhua Herodes sisḭ guḭri sij Pedro dḭgyán
sij sí' rian ni ngüḭ da gạchin gui'yanj pascua, ruhua sij.
5 Hué dan nḭ dugumi ni sij Pedro nụn sí' ducuagạ'. Sanḭ nugüi nḭgan'
gachínj jni'yaj ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Jesús rian Yan'anj xi'í Pedro.

Pedro es liberado de la cárcel

6 Nḭ nẹ' nḭ güi huin ruhua Herodes guḭri sí' Pedro nẹ' guní'yanj rian ni
ngüḭ, nḭ ngaj Pedro atoj sij. Nḭ atoj Pedro scanij huḭj snado. Nḭ anumi sí'
huḭj aga' cadena ngaj sí'. Nḭ niquin' ango ni snado rian ducuagạ' dugumi
ni sí'.
7 Hué dan nḭ gurugüi' 'ngọ ángel ga'níj Señor gạ'na' rian ngaj Pedro.
Nḭ xiguḭn chruhua ducuagạ', gui'yaj 'ngọ yan'ạn. Nḭ disiqui' ángel xiráj
Pedro. Nḭ jnanun ruhua sij sí'. Nḭ gataj ángel:
—Nạchica yoọ rẹ'. —Daj gataj ángel.
Hué dan nḭ guinij cadena anumi ra'a Pedro rian yo'ój.
8 Nḭ gataj ángel:
—Nụmi rán rẹ' riquí rẹ', nḭ nạri rẹ' dacánj rẹ' dacój rẹ' aj. —Hué daj
gataj ángel.
Nḭ gui'yaj Pedro dạj rún' gataj ángel daj. Ngaa nḭ gataj rụhua' yún ángel:
—Rḭ'yanj rẹ' reto man'án rẹ', nḭ guḭnico' rẹ' man'ānj. —Daj gataj ángel
gunun Pedro.
9 Ngaa nḭ gahui Pedro guinico' sij ángel daj. Nḭ nun guini'i sij sisḭ hué
daj xạnga' huin si 'yaj ángel. Daj si gani ruhua sij si digyán Yan'anj 'ngọ
rasụn guini'i man'an sij, ruhua sij.
10 Hué dan nḭ gachin nụngüej sij ángel huḭj yu'uj rian niquin' ni snado
dugumi rian hue'. Ngaa nḭ ngaa guisíj nụngüej sij rian sajuan huin-ín'
aga' hierro, ngaa nḭ naxi'níj man'an-án'. Nḭ nẹ' rụcu rian sajuan daj ngaj
man'an xuman' daj. Hué dan nḭ gahui nụngüej sij gachéj sij 'ngọ cayu.
Ngaa nḭ ga ni'ya yan'anj ángel. Nḭ gunáj urin Pedro aj.
11 Hué dan nḭ garáj da'nga' ruhua Pedro. Nḭ gataj sij gunun man'an sij:
—Yyạj nḭ ni'i xạngāj sisḭ ga'níj Señor 'ngọ ángel ga'nej sij man'ānj ra'a
rey Herodes ngạ ra'a ni tsínj israelita. Daj si huin ruhua ni sí' guḭ'yaj ni sí'
xi'ḭ ngāj. —Daj gataj Pedro.
12 Nḭ ngaa xacaj Pedro cuenta, nḭ gan'anj sij ducuá María nni Juan, gụ'naj
sí' Marcos nej. Nḭ nahuin yu' nico ni ngüḭ hue' daj achínj jni'yaj ni sij rian
Yan'anj.
13 Ngaa nḭ guita ra'a Pedro rian hue'. Nḭ gahui 'ngọ tsin' xạna gụ'naj
Rode guini'i ún' ụn sin 'nạ' ita ra'a rian hue' únj.
14 Nḭ ngaa ganani'i yun'unj daj si-nạne Pedro, ngaa nḭ nun na'ni ún' rian
sajuan xi'í si gahuin niạ' ruhua yun'unj daj si 'nạ' Pedro. Nḭ gunánj ún'
nẹ' chrej chrụhua gan'anj nạta' ún' sisḭ niquin' Pedro rian sajuan.

15 Sanı̱ gataj ni sij gunun ún':
—Si sinúnj sa aj. —Gataj ni sij.
Sanı̱ 'ngǫ gataj yya ún' sisı̱ niquin' yya Pedro rian hue' gunun ni sij. Ngaa nı̱ gataj ni sij:
—Sé Pedro huin mánj. Angel dugumi sij huin-ín'. —Daj gataj ni sij.
16 Sanı̱ hua ita ra'a guę Pedro rian sajuan. Nı̱ ngaa ganá'nij ni sij, nı̱ guini'i ni sij sí'. Ngaa nı̱ ducu gahuin yan'anj ruhua ni sij.
17 Sanı̱ dugunun Pedro ra'a sij sisı̱ dínj gąne du'ua ni sij. Ngaa nı̱ nata' sij sisı̱ dąj gui'yaj Señor guiri sí' ducuagą' sij. Nı̱ gataj sij:
—Nąta' ni é rę' nuguan' nan gụnun jnún' Jacobo ngą ango ni tsínj xuman ruhua ni'i Yan'anj anj. —Daj gataj Pedro.
Hué dan nı̱ gahui sij gan'anj sij ango yu'uj.
18 Nı̱ ngaa guixiguı̱n, nı̱ ducu ganani ruhua ni snado si nun guini'i ni sij dąj gahuin ngą Pedro.
19 Hué dan nı̱ ga'nin' Herodes sun sisı̱ gą nąno' ni sij Pedro. Sanı̱ nun nari' ni sij. Ngaa nı̱ gachínj snan'anj Herodes ni snado mán dugumi Pedro nı̱ ą gan'anj sí'. Sanı̱ nun guini'i ni sí'. Hué dan nı̱ ga'nin' sij sun sisı̱ dągahui' ni sij ni snado mán dugumi daj. Hué daj síj nı̱ gahui rey Herodes estado Judea gan'anj gąne sij xuman' Cesarea.

Muerte de Herodes

20 Nı̱ ga'man ruhua Herodes ni'yaj sij ni tsínj nne xuman' Tiro ngą xuman' Sidón. Nı̱ uyan hua ruhua ni tsínj mąn nụngüej xuman' daj guisíj ni sí' rian sij. Nı̱ ganari' ni tsínj daj 'ngǫ chrej gąna'mi ni sij ngą tsínj gụ'naj Blasto huin sí' 'ngǫ tsínj nicaj yun'unj rian rey Herodes xi'í si ga'ui' huı̱ ni sij san'anj nahuin ra'a sí'. Nı̱ gachínj jni'yaj ni sij sí' sisı̱ ną'mi man'an rey ngą ni sij. Daj si nahuin ra'a ni sij si xa ni sij rian do'ój rey daj.
21 Hué dan nı̱ gui'yaj yya Herodes 'ngǫ güi gą'mi sij rian ni tsínj daj. Ngaa nı̱ hué güi daj guinụn Herodes atsij są' gan'anj sij gąne sij chrun są' chruhua ducuasun huin palacio. Nı̱ ga'mi sij si-nụguan' sij rian ni tsínj daj.
22 Hué dan nı̱ gaxı̱'i ni sij gaguáj ni sij. Nı̱ gataj ni sij:
—Sé si-nụguan' 'ngǫ tsínj huin nuguan' a'mi tsínj nan mánj. Hué si-nụguan' sij huin nuguan' a'mi 'ngǫ yan'anj anj. —Daj gataj ni sij gaguáj ni sij xi'í rey daj.
23 Hué guę hora daj nı̱ ga'nan' Herodes, gui'yaj 'ngǫ ángel ga'níj Yan'anj ga'ną'. Daj si nun guinụn yan'anj sij rian Yan'anj xi'í nuguan' ga'mi ni tsínj da mánj. Hué dan nı̱ xa xilúj sij, nı̱ gahui' sij, gui'yaj xilúj aj.
24 Hué dan nı̱ güi daj, nı̱ gaxa'nı̱ si-nụguan' Yan'anj gan'anj-án' nı̱n' gąchra'. Nı̱ gahuin nico doj ni ngüı̱ guinico' nuguan' daj.
25 Nı̱ ngaa ganahuij si-sun tsínj gụ'naj Bernabé ngą Saulo, ngaa nı̱ gahui nụngüej sij Jerusalén nanicąj nụngüej sij xuman' Antioquía. Nı̱ nicaj nụngüej sij Juan gan'anj sij. Nı̱ gụ'naj sí' Marcos nej.

13

Bernabé y Saulo comienzan su primer viaje misionero

1 Nı̱ scanij ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesús xuman' Antioquía, nı̱ mąn ni tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj. Nı̱ mąn ni tsínj digyán si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüı̱ nej. Hué ni sij huin Bernabé ngą Simón gụ'naj sí' Negro nej,

Lucio 'nạ' Cirene nej, Manaén huin jnánj gạn'an rey Herodes huin tsínj nicaj sun estado Galilea nej, ngạ Saulo nej.
2 Nị̱ 'ngọ̱ güi daj, nị̱ ga'mi sạ' ni sij rian Señor ngaa 'yaj ayuno ni sij. Hué dan nị̱ gataj Espíritu Santo gunun ni sij:
—Guị̱'yaj nị̱ni a ni é rẹ' Bernabé ngạ Saulo. Daj si aquīn sisị̱ guị̱'yaj sun nụngüej sí' riānj anj. —Gataj Espíritu Santo.
3 Hué dan nị̱ ngaa guisíj gui'yaj ayuno ni sij gachínj jni'yaj ni sij rian Yan'anj, ngaa nị̱ guta' ni sij ra'a ni sij rian nụngüej sí'. Ngaa nị̱ ga'níj ni sij gạn'anj nụngüej sí'.

Los apóstoles predican en Chipre

4 Nị̱ ga'níj Espíritu Santo gạn'anj nụngüej sij. Ngaa nị̱ guisíj nụngüej sij xuman' Seleucia. Nị̱ xuman' daj gahui nụngüej sij 'ngọ̱ riọ̱ achéj rian nnee. Nị̱ guisíj nụngüej sij 'ngọ̱ yu'uj gụ'naj Chipre.
5 Nị̱ ngaa guisíj nụngüej sij xuman' Salamina, nị̱ gaxị̱'i nụngüej sij ga'mi sij si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüị̱ nahuin yu' chruhua si-nuhui ni tsínj israelita. Nị̱ huaj tsínj gụ'naj Juan ngạ nụngüej sij huin sí' 'ngọ̱ tsínj chracuij nụngüej sij.
6 Nị̱ gachin nị̱n' ni sij da hua nun guẹ isla daj huin-ín' 'ngọ̱ yo'ój nụn dạni nnee yan'anj. Nị̱ guisíj ni sij da' xuman' Pafos rian nari' ni sij 'ngọ̱ tsínj chrụn huin sí' 'ngọ̱ tsínj israelita gụ'naj sí' Barjesús. Nị̱ a'mi yyạ sí' sisị̱ a'mi sí' si-nụguan' Yan'anj.
7 Nị̱ nicaj dugüi' tsínj chrụn daj ngạ gobernado gụ'naj sí' Sergio Paulo huin sí' 'ngọ̱ tsínj sị̱ca' a'mi. Nị̱ gaquínj gobernado daj gạ'na' Bernabé ngạ Saulo si huin ruhua sij gụnun sij si-nụguan' Yan'anj xạnga'.
8 Sanị̱ na'uej ruhua tsínj chrụn daj si gụxuman ruhua gobernado guị̱ni'i sí' si-nụguan' Yan'anj mánj. Nị̱ nuguan' Elimas huin ruhuaj gata 'ngọ̱ tsínj chrụn.
9 Hué dan nị̱ ga'nạ' nucuaj Espíritu Santo rian Saulo gụ'naj sí' Pablo nej. Nị̱ guini'yaj sạ' Pablo rian Elimas.
10 Nị̱ gataj sij:
—Tsínj digya' yun'unj nị̱n' ruhua huín sọ̱'. Tsínj quij huín sọ̱' nej. Da'níj sichre huín sọ̱' nej. Tsínj unun' ngạ daran' ni si sạ' huín sọ̱' nej. Nị̱ na'uej ruhuá sọ̱' si gạche nị̱ca ni ngüị̱ chruhua si chrej Señor mánj.
11 Yyạj nị̱ guị̱'yaj Señor 'ngọ̱ castigó sọ̱'. Nị̱ gạhuin duri sọ̱'. Nị̱ hua gọ̱'ngo güi, nị̱ sị̱ ga'ue guị̱ni'i sọ̱' güi mánj. —Daj gataj Pablo gunun sí'.
Nị̱ 'ngọ̱ hora gahuin rụmi' rian Elimas. Nị̱ ga'nạ' nạno' sij 'ngọ̱ tsínj guị̱da'a ra'a sij gạn'anj sij si gahuin duri sij.
12 Nị̱ ngaa guini'i gobernado si gahuin, nị̱ guxuman ruhua sij ni'i sij Señor. Nị̱ gahuin yan'anj ruhua sij guini'i sij nuguan' digyán Señor rian sij.

Pablo y Bernabé en Antioquía de Pisidia

13 Nị̱ gahui ni dụgüi' Pablo gatúj anin' sij chruhua 'ngọ̱ riọ̱ chéj rian nnee gan'anj anin' sij 'ngọ̱ xuman' gụ'naj Perge. Nị̱ ngaj xuman' daj estado Panfilia. Sanị̱ dunáj Juan nụngüej sij, nị̱ nanicạj sí' xuman' Jerusalén.
14 Hué dan nị̱ gahui nụngüej sij xuman' Perge guisíj sij xuman' Antioquía ngaj-á' estado Pisidia. Nị̱ gatúj nụngüej sij chruhua si-nuhui ni tsínj israelita güi naránj ruhua ni sí'. Nị̱ gan'anj gạne nụngüej sij.

15 Nḭ ngaa guisíj gaya ni sij si-ley Moisés ngą̱ si-libro garun ni tsínj ga'mi
si-nu̱guan' Yan'anj asḭj hua ná, hué dan ni gataj snan'anj ni tsínj a'nin'
mán chruhua nuhui daj gunun nu̱ngüej sij:

—Jnánj né', sisḭ hua 'ngǫ nuguan' nicaj nu̱ngüej é rę' guḭ'yaj sisḭ nąri'
ruhua ni ngüḭ nahuin yu' nan, ngaa nḭ gą'mi nu̱ngüej é rę' gu̱nun ni sij.
—Daj gataj ni tsínj daj gunun nu̱ngüej sij.

16 Hué dan nḭ naxu̱man Pablo, nḭ dugunun sí' ra'a sí' sisḭ dínj gąhuin
du'ua ni sij. Nḭ gataj sí':

—Gu̱nun są' daran' a ni é rę' si gą'mī huin a ni é rę' ni tsínj israelita ngą̱
ni tsínj hua cuidado rian Yan'anj.

17 Huin né' ni tsínj israelita nico' né' Yan'anj xąnga'. Nḭ ganacui Yan'anj
ni xí' asḭj ná. Nḭ guixi'nanj nico ni sij, gui'yaj Yan'anj ngaa guimán ni sij
nę' Egipto. Hué daj síj, nḭ guiri Yan'anj ngą̱ si-fuerza sij ni tsínj daj Egipto.
Daj si sé yo'ój Egipto huin do'ój ni sij mánj.

18 Sanḭ nun dagahuin są' ni sij rian Yan'anj ngaa gachéj ni sij quij qui'yanj
nąco. Sanḭ 'ngǫ si huḭj xia yo' ga'nin' ruhua Yan'anj ngą̱ si gui'yaj ni sij
quij qui'yanj daj.

19 Nḭ dagahui' Yan'anj ichij xi'nin' ni tsínj guimán yu'uj gu̱'naj Canaán
sisḭ rḭqui sij yo'ój daj nąhuin ra'a ni xí'.

20 Da' síj nḭ 'ngǫ si gąn'anj ciento táj yahuij xia chi' yo' guinicaj sun ni
güesḭ rian ni tsínj israelita, gui'yaj Yan'anj. Nḭ hué daj gahuin da' güi gane
tsínj gu̱'naj Samuel huin sí' tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj.

21 ’Hué dan nḭ gachínj ni xí' 'ngǫ rey guḭnicaj sun rian ni sij. Nḭ garun
sun Yan'anj tsínj gu̱'naj Saúl. Nḭ huḭj xia yo' gahuin sí' 'ngǫ rey. Nḭ huin
sí' da'níj tsínj gu̱'naj Cis. Nḭ nico' sí' xi'nin' Benjamín.

22 Hué daj síj nḭ ga'nej Yan'anj sun nicaj Saúl. Nḭ garun sun sij David
gahuin sí' rey. Nḭ gataj są' Yan'anj xi'í sí': “Nari'īj David da'níj Isaí. Nḭ
hua niąʼ ruhuāj ngą̱ sij. Nḭ guḭ'yaj sij daran' si gąran' ruhuāj.” Daj gataj
Yan'anj xi'í David.

23 ’Nḭ hua gataj yya Yan'anj sisḭ gą'nga 'ngǫ da'nḭ si'nḭ David. Nḭ hua
yya ga'nga sij, gui'yaj Yan'anj. Nḭ ga'níj Yan'anj si gą'na' nącaj sí' ni ngüḭ
israelita. Nḭ gu̱'naj sí' Jesús.

24 Nḭ ngaa achin gą'na' Jesús, nḭ ga'mi tsínj gu̱'naj Juan si-nu̱guan'
Yan'anj rian daran' ni ngüḭ israelita. Nḭ gataj sí' sisḭ gąnani ruhua ni ngüḭ
daj xi'í si-gąquin' ni sij. Nḭ gąta' nnee ni sij, gataj sí'.

25 Nḭ ngaa huaj gahuin nḭchrun' ganahuij Juan ngą̱ si-sun sij, nḭ gataj sij:
“Sé man'ānj huin si ani ruhua ni é rę' mánj. Nę' ru̱cūj, nḭ gą'na' ango
tsínj. Nḭ nąʼaj riānj guḭrīj nnij correa 'nḭj dacánj sij xi'í si nḭn' ruhua huin
achij sij. Daj si huin achij nḭn' ruhua sij.” Daj gataj Juan gunun ni ngüḭ.

26 ’Jnánj né', huin a ni é rę' da'nḭ si'nḭ xí' Abraham. Nḭ mąn ni tsínj ga
cuidado rian Yan'anj scanij ni é rę' nej. Nḭ ga'níj Yan'anj nuguan' są' nan
'nąʼ rian né'. Nḭ nuguan' nan ataj dąj nacaj Yan'anj né'.

27 Daj si ni tsínj mán xuman' Jerusalén ngą̱ ni tsínj a'nin' rian ni sij,
nḭ nun nąni'i ni sij Jesús mánj. Nḭ nunun ni sij si-nu̱guan' ni tsínj ga'mi
si-nu̱guan' Yan'anj asḭj ná. Nḭ daran' güi naránj ruhua né', nḭ aya ni sij
nuguan' daj chruhua si-nuhui ni sij. Ngaa nḭ ngaa gataj ni sij sisḭ hua niąn
gąhui' Jesús, ngaa nḭ guisíj gahuin yya dąj rún' hua gataj ni tsínj ga'mi
si-nu̱guan' Yan'anj, gui'yaj ni sij.

28 Nị ngaa nitaj si xị'i huin si gạhui' Jesús, nị gachínj jni'yaj ni sij rian
Pilato sisị gạhui' sí', guị'yaj Pilato.
29 Nị ngaa guisíj gui'yaj ni sij daran' si gataj ni tsínj ga'mi si-nụguan'
Yan'anj xi'í Jesús, ngaa nị dinij ni sij sí' rian rugutsị. Nị gan'anj gạchin' ni
sij sí' riqui 'ngọ huej.
30 Sanị ganá'nij Jesús scanij ni níman, gui'yaj Yan'anj.
31 Nị ga'ị güi narugüi' Jesús rian ni tsínj guinicaj dugüi' ngạ sij ngaa
gan'anj sij estado Galilea guisíj sij xuman' Jerusalén. Yyạj nị hué ni tsínj
daj huin ni tsínj a'mi xi'í Jesús rian ni ngüị.
32 ’Nị nata' ni únj nuguan' sạ' gunun a ni é rẹ' sisị hua gahuin yya dạj
rún' gataj yya Yan'anj rian ni xí' huin ni tsínj guimán asíj ná.
33 Nị hué daj hua gui'yaj Yan'anj rian da'níj ni sí' huin mun'ún'. Nị guisíj
gahuin yya nuguan' daj ngaa ganá'nij Jesús, gui'yaj Yan'anj. Nị hué daj
hua nịca rian libro Salmo hụij nej. Nị ataj-á': “Hué rẹ' huin da'nī. Yyạj nị
gahuin chréj rẹ' man'ānj.” Daj ataj Salmo daj.
34 Nị hua gui'yaj Yan'anj sisị gạna'nij Jesús. Nị sị guchru nneẹ cúj sij gạ
mánj. Nị xi'í daj hua ga'mi Yan'anj nuguan' nan: “Rịquīj rián rẹ' nuguan'
sạ' gataj yyāj rian David xi'í rẹ'. Nị hua xạnga' nuguan' daj nej.” Gataj
rụhua' yún Yan'anj rian Jesús.
35 Nị hué daj gataj rian ango Salmo nej: “Sị dunáj rẹ' sisị gụchru nneẹ
cúj tsínj hua sạ' nịn' rián rẹ'.” Daj gataj David xi'í Jesús rian Salmo daj
gunun Yan'anj.
36 Nị gui'yaj David si garan' ruhua Yan'anj xi'í ni dugüi' sij ngaa hua
nị'na' sij chruhua xungüị. Ngaa nị gahui' sij. Nị gachin' ni sij sí' rian ngaj
ni xi sí'. Nị guchru nneẹ cúj sí'.
37 Sanị tsínj ganá'nij, gui'yaj Yan'anj, nị nun gụchru nneẹ cúj sí' mánj.
38 ’Jnánj ne', xạcaj á rẹ' cuenta sisị yyạj, nị nata' ni únj nuguan' rian án
rẹ' sisị xi'í si gui'yaj Jesús, nị gạ'ue guịnicaj Yan'anj 'ngọ niman nico rian
si-gạquin' né'.
39 Nị nun gạ'ue gui'yaj yya si-ley Moisés xi'í si-gạquin' né'. Sanị xi'í Jesús,
nị gạ'ue guị'yaj yya Yan'anj ngạ daran' si-gạquin' gọ'ngo tsínj xuman ruhua
ni'i man'an sí'.
40 Hué dan nị gạ cuidado ni é rẹ' sisị sị gahuin ngạ á rẹ' dạj rún' gataj ni
tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asịj ná. Nị gataj ni sij:
41 Nị'yaj á rẹ' huin ín rẹ' ni tsínj a'mi quij xi'í Yan'anj.
Gạn'anj ruhua ni é rẹ'.
Nị 'ngọ gạ ni'ya nịganj ni é rẹ' nej.
Daj si ni güi nne a ni é rẹ', nị guị'yā 'ngọ rasụn nico.
Nị sisị hua 'ngọ tsínj nạta' dạj guị'yā, sanị sị guxuman ruhua ni é rẹ' si-
nụguan' sí'.
Daj gataj Yan'anj rian ni tsínj gane asịj ná. —Daj gataj Pablo gunun ni tsínj
nahuin yu' nuhui daj.
42 Nị ngaa gahui nụngüej sij si-nuhui ni tsínj israelita, ngaa nị gachínj
ni tsínj 'nạ' anéj chrej sisị hué daj gạ'mi rụhua' yún ni sij xi'í nuguan' daj
ango tụnj güi ngaa naránj ruhua ni sij.
43 Nị ngaa ganahuij nahuin yu' ni sij chruhua nuhui, ngaa ni guinico'
nico ni tsínj israelita Pablo ngạ Bernabé. Nị hué daj guinico' ango ni tsínj
huaj guxuman ruhua ni'i si-chrej ni tsínj israelita nej. Nị ga'ui' nụngüej

sij chrej rian ni sí' sisi̱ 'ngo̱ ga̱huin ni̱ca ruhua ni sí' nga̱ si-chrej Yan'anj xi'í sinduj gui'yaj Yan'anj rian ni sij.

44 Ngaa ni̱ ango tu̱nj güi huin güi naránj ruhua ni sij, ni̱ nahuin yu' ru̱hua' yún ni sij. Ni̱ huaj gui̱sij daran' ni ngüi̱ mán xuman' daj ga'na̱' gu̱nun si-nu̱guan' Yan'anj.

45 Sani̱ ngaa guini'i ni tsínj israelita sisi̱ nahuin yu' nico ni ngüi̱, ngaa ni̱ gahuin xicoj ruhua ni sij. Hué dan ni̱ gaxi̱'i gunun' ni sij nga̱ si-nu̱guan' Pablo. Ni̱ ga'mi quij ni sij nej.

46 Sani̱ nun guxu'ui' Pablo nga̱ Bernabé ni'yaj nu̱ngüej sij ni tsínj israelita. Ni̱ gataj nu̱ngüej sij:

—Hua si-chrej únj ga'mi sini únj si-nu̱guan' Yan'anj rian ni é re̱' huin ín re̱' ni tsínj israelita. Sani̱ na'ue na̱da'a ni é re̱' nuguan' daj. Ni̱ na'uej ruhua ni é re̱' ga̱ne ni̱ganj ni é re̱' nga̱ Yan'anj nej. Ngaa ni̱ ga̱n'anj únj rian ni ngüi̱ 'na̱' anéj chrej.

47 Ni̱ hué daj ga'nin' Señor sun rian ni únj. Ni̱ gataj sij:

Gui̱'yā sisi̱ ga̱huín re̱' 'ngo̱ yan'a̱n gui̱xiguin rian ni ngüi̱ 'na̱' anéj chrej.

Ngaa ni̱ ga̱nacaj Yan'anj ni ngüi̱ mán da̱' xi'í xungüi̱, gui̱'yáj re̱'.

Daj gataj Señor gunun únj. —Gataj Pablo nga̱ Bernabé.

48 Ni̱ ngaa gunun ni ngüi̱ 'na̱' anéj chrej nuguan' gataj Pablo, ngaa ni̱ gahuin nia̱' ruhua ni sij. Ni̱ ga'mi sa̱' ni sij xi'í si-nu̱guan' Señor nej. Ni̱ daran' ni ngüi̱ hua nacui Yan'anj sisi̱ ga̱ne ni̱ganj ni sij nga̱ Yan'anj, ni̱ guxuman ruhua ni sij ngaa gunun ni sij si-nu̱guan' Yan'anj anj.

49 Ngaa ni̱ gaxa'ni̱ si-nu̱guan' Señor ni̱n' ga̱chra' rian ngaj ni xuman' daj.

50 Sani̱ garij ni tsínj israelita 'ngo̱ nuguan' yya̱ riqui ni ngüi̱ xa̱na huin achij hua cuidado rian Yan'anj, ni̱ riqui ni tsínj huin achij mán chruhua xuman' daj. Ni̱ gaxi̱'i ni sí' chran' yun'unj ni sí' Pablo nga̱ Bernabé. Ni̱ guiri ni sí' xánj ni sí' nu̱ngüej sij.

51 Hué dan ni̱ nagunan' nu̱ngüej sij yo'ój yaj dacój nu̱ngüej sij. Hué-é' huin 'ngo̱ da'nga' digyán nu̱ngüej sij rian ni sí' sisi̱ da'ui ni sí' gaquin' xi'í si nun gunun ni sí' si-nu̱guan' Yan'anj. Ngaa ni̱ gan'anj nu̱ngüej sij xuman' Iconio.

52 Sani̱ ni̱n' ruhua gahuin nia̱' ruhua ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesús mán xuman' Antioquía. Ni̱ ga'na̱' nucuaj Espíritu Santo rian ni sij nej.

14

Pablo y Bernabé en Iconio

1 Hué dan ni̱ gatúj nu̱guan'an Pablo nga̱ Bernabé chruhua si-nuhui ni tsínj israelita xuman' Iconio. Ni̱ ga'mi sa̱' nu̱ngüej sij si-nu̱guan' Yan'anj rian ni tsínj daj. Xi'í daj ni̱ guxuman ruhua nico ni tsínj israelita nga̱ ni tsínj griego ni'yaj ni sij Jesús.

2 Sani̱ ni tsínj israelita na'uej ruhua gu̱nun si-nu̱guan' Jesús, ni̱ garij ni sí' nuguan' nne̱ riqui ni tsínj 'na̱' anéj chrej sisi̱ ga̱ni quij ruhua ni tsínj 'na̱' anéj chrej daj ni̱'yaj ni sí' ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesús.

3 Xi'í daj ni̱ gunáj Pablo nga̱ Bernabé nico güi xuman' daj. Ni̱ nun gu̱xu'ui' nu̱ngüej sij ga'mi sij si-nu̱guan' Yan'anj rian ni ngüi̱. Ni̱ gui'yaj nu̱ngüej sij si sa̱' ni̱n' ruhua ni'yaj ni ngüi̱. Ni̱ hué ducuánj daj huin digyán Yan'anj si chracuij Yan'anj nu̱ngüej sij ga'mi nu̱ngüej sij xi'í sinduj 'yaj Yan'anj rian ni ngüi̱.

4 Sanḭ ni ngüḭ mán xuman' daj, nḭ mạn nachej ni sij. Nḭ da'aj ni sij nico' ni tsínj israelita. Nḭ ango da'aj ni sij nico' ni tsínj apóstol, ni tsínj ga'mi si-nụguan' Jesucristo.
5 Hué dan nḭ 'ngọ daga'mi dugüi' ni tsínj israelita ngạ ni tsínj 'nạ' anéj chrej ngạ ni tsínj huin achij rian ni sij sisḭ guḭ'yaj quij ni sij rian Pablo ngạ Bernabé. Nḭ gạ'ui' ni sij yej nụngüej sí', ruhua ni sij.
6 Sanḭ ngaa gunun Pablo ngạ Bernabé nuguan' daj, nḭ gunánj nụngüej sij gan'anj sij xuman' Listra ngạ xuman' Derbe. Nḭ nụngüej xuman' daj ngaj estado Licaonia. Nḭ ganicạj nụngüej sij ni xuman' ngaj nḭchrun' ngạ nụngüej xuman' daj.
7 Nḭ ga'mi nụngüej sij si-nụguan' Yan'anj huin nuguan' sạ' rian ni ngüḭ.

Pablo es apedreado en Listra

8 Nḭ xuman' Listra nne 'ngọ tsínj yacuan si na'ue gạche sij si asḭj ga'nga sij hua sij daj. Nḭ nitaj ạman gachéj sij.
9 Nḭ gunun tsínj daj si ga'mi Pablo. Hué dan nḭ guini'yaj sạ' Pablo rian sij. Nḭ guini'i sí' sisḭ gạ'ue gụxuman ruhua sij gạnahuin sạ' sij, ruhua sí'.
10 Ngaa nḭ ga'mi nucuaj Pablo gataj sij gunun tsínj yacuan daj:
—Nạxuman rẹ', nḭ guḭniquin' nḭca rẹ' aj. —Daj gataj Pablo gunun tsínj daj.
Hué dan nḭ naxụman sij güéj sij. Nḭ gachéj sij.
11 Nḭ ngaa guini'i ni ngüḭ si gui'yaj Pablo, ngaa nḭ gaguáj ni sij si-snan'anj man'an ni sij huin-ín' nuguan' Licaonia. Nḭ gataj ni sij:
—Gurugüi' ni yan'anj 'nạ' xata' rian né'. Nḭ nahuin ni sij dạj rún' hua mun'ún'. —Daj gataj ni sij rian xi'í Pablo ngạ Bernabé.
12 Nḭ dugu'nạj ni sij Bernabé yan'anj Júpiter. Nḭ dugu'nạj ni sij Pablo yan'anj Mercurio xi'í si hué sí' huin tsínj ga'mi doj aj.
13 Nḭ nne si-nuhui dan'anj ni sij Júpiter du'ua xuman' xánj ni sij. Nḭ nne 'ngọ chrej rian yan'anj daj. Nḭ nicaj sí' ni sicuj ngạ yaj gui'yaj ninin' sí'. Nḭ ga'nạ' sí' rian atúj ni ngüḭ xuman' daj. Nḭ huin ruhua chrej daj ngạ ni ngüḭ dạgahui' ni sij sicuj rian Pablo ngạ Bernabé. Daj si gani ruhua ni sij sisḭ yan'anj huin nụngüej sí'.
14 Sanḭ ngaa xacaj cuenta Bernabé ngạ Pablo si guḭ'yaj ni sij, ngaa nḭ gutsi' nụngüej sij si-gan' sij. Nḭ gunánj nụngüej sij gatúj sij scanij ni ngüḭ gaguáj sij.
15 Nḭ gataj nụngüej sij:
—Jnánj né', ụn sin huin nḭ 'yaj á rẹ' nan únj. Hué tsínj huin nụngüej únj ngạ á rẹ'. Nḭ 'nạ' únj nata' únj si-nụguan' Yan'anj rian án rẹ' sisḭ dụna á rẹ' ni rasụn nitaj si ní'yanj nan. Nḭ guḭnico' a ni é rẹ' Yan'anj hua nḭ'na' si hué sij gui'yaj xata' ngạ yo'ój nej, nnee yan'anj nej, daran' ni rasụn mán nej.
16 Nḭ daran' ni yo' gachin, nḭ ga'nin' ruhua Yan'anj sisḭ gạche daran' ni ngüḭ si-chrej man'an ni sij.
17 Sanḭ rian xi'í si sạ' gui'yaj Yan'anj, nḭ digyán sij ụn sin huin man'an sij. Daj si hué Yan'anj huin si a'níj gumạn 'nạ' aman' daj da xira' daran' rasụn sạ' ri' né' xa né'. Nḭ huin niạ' ruhua né', 'yaj Yan'anj nej. —Daj gataj nụngüej sij gunun ni sí'.
18 Sanḭ hua guẹ huin ruhua ni sí' dạgahui' ni sí' sicuj rian nụngüej sij. Sanḭ ga'nin' ruhua ni sí', gui'yaj ni nuguan' ga'mi nụngüej sij.

19 Ngaa nḭ guisíj gǫ'ngo ni tsínj israelita 'nạ' xuman' Antioquía ngạ
xuman' Iconio nej. Nḭ garij ni sí' nuguan' yyạ riqui ni ngüḭ mán nahuin
yu' daj. Xi'í daj nḭ ga'ui' ni sij yej Pablo. Hué dan nḭ ganucuaj ni sij sí' guiri
ni sij xánj ni sij. Nḭ gani ruhua ni sij sisḭ hua gahui' sí'.
20 Sanḭ ngaa ganicạj ni ngüḭ xuman ruhua ni'i Jesús xi'níj Pablo, nḭ
nachica sij gatúj rụhua' yún sij chruhua xánj ni sij. Nḭ ango güi nḭ gahui
nụngüej sij Bernabé guisíj nụngüej sij xuman' Derbe.
21 Nḭ ga'mi nụngüej sij si-nụguan' Yan'anj xuman' Derbe. Nḭ gahuin nico
ni ngüḭ guxuman ruhua ni'i Jesús xuman' daj. Hué dan nḭ nanicạj nụngüej
sij xuman' Listra ngạ xuman' Iconio nej, xuman' Antioquía nej.
22 Nḭ hué ni xuman' daj, nḭ gahuin nucuaj niman ni ngüḭ nico' Jesús,
gui'yaj Pablo ngạ Bernabé. Nḭ gui'yaj fuerza nụngüej sij sisḭ ga guẹ
gụxuman ruhua ni sij ni'i ni sij man'an Jesús. Nḭ gataj nụngüej sij sisḭ
hua niạn guḭran' nico sayun, da nḭ gạ'ue gạtu né' rian nicaj sun Yan'anj.
Gataj nụngüej sij gunun ni ngüḭ nico' Yan'anj da aj.
23 Nḭ narij sun nụngüej sij ni tsínj gạhuin achij gǫ'ngo yu'uj rian nahuin
yu' ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Jesús. Nḭ gui'yaj nụngüej sij ayuno gachínj
jni'yaj ni sij rian Señor sisḭ dụgumi Señor ni sí'. Daj si hua guxuman ruhua
ni sí' ni'yaj ni sí' sij.

El regreso a Antioquía de Siria

24 Ngaa nḭ gachin nụngüej sij estado Pisidia. Nḭ guisíj nụngüej sij da'
estado Panfilia.
25 Nḭ ga'mi nụngüej sij si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ mạn xuman'
Perge. Ngaa nḭ gan'anj nụngüej sij xuman' Atalia.
26 Nḭ hué xuman' daj, nḭ gahui nụngüej sij chruhua riǫ achéj rian nnee
guinạn' nụngüej sij xuman' Antioquía. Nḭ hué xuman' daj huin rian
gachínj jni'yaj asḭj sini ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesucristo sisḭ guḭ'yaj
Yan'anj sinduj ngạ sun guḭ'yaj Pablo ngạ Bernabé. Nḭ yyạj guisíj gui'yaj
nụngüej sij sun daj.
27 Nḭ ngaa guisíj nụngüej sij xuman' Antioquía, nḭ nahuin yu' ni ngüḭ
xuman ruhua ni'i Jesucristo, gui'yaj nụngüej sij. Nḭ nata' nụngüej sij
daran' si gui'yaj sạ' Yan'anj ngạ nụngüej sij. Nḭ nata' nụngüej sij dạj riqui
Yan'anj sisḭ gụxuman ruhua ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej guḭni'i ni sij man'an
Jesucristo.
28 Nḭ gunáj Pablo ngạ Bernabé nico ni güi ngạ ni tsínj guxuman ruhua
ni'i Jesucristo xuman' daj.

15

El concilio en Jerusalén

1 Nḭ ngaa daj nḭ ga'nạ' gǫ'ngo ni tsínj 'nạ' estado Judea guisíj ni sij xuman'
Antioquía. Nḭ gaxḭ'i ni sij digyán ni sij ni tsínj nico' Jesucristo sisḭ hua niạn
gụta' da'nga' nneẹ cúj ni sí' dạj rún' a'nin' si-ley Moisés sun. Nḭ sisḭ nun
guḭ'yaj ni sí' daj, nḭ sḭ ga'ue nạcaj Yan'anj ni sí', gataj ni sij.
2 Hué dan nḭ gunun' Pablo ngạ Bernabé ngạ ni tsínj digyán nuguan'
daj. Ngaa nḭ narij sun ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesucristo mán xuman'
Antioquía Pablo ngạ Bernabé ngạ ango ni jnánj ni sí' sisḭ gạn'anj anin' sij
xuman' Jerusalén guḭ'yaj yya daran' ni sij nuguan' daj rian ni tsínj apóstol
ngạ rian ni tsínj huin achij mán da nej.

3 Ngaa nḭ ga'níj ni tsínj nico' Jesucristo mán xuman' Antioquía gạn'anj
Pablo ngạ Bernabé xuman' Jerusalén. Nḭ gachin nụngüej sij dạni estado
Fenicia ngạ estado Samaria nej. Nḭ nata' nụngüej sij sisḭ hua dunáj ni ngüḭ
'nạ' anéj chrej si-chrej ni sij. Nḭ nanico' ni sij man'an Yan'anj xạnga'. Nḭ
ngaa gunun ni tsínj nico' Jesucristo nuguan' daj, ngaa nḭ gahuin niạ' ruhua
daran' ni sij.
4 Nḭ ngaa guisíj Pablo ngạ Bernabé xuman' Jerusalén, nḭ guinicaj dugüi'
nụngüej sij ngạ ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesús ngạ ni tsínj apóstol nej,
ni tsínj huin achij nej. Nḭ ga'mi sạ' ni tsínj daj ngạ nụngüej sij. Nḭ nata'
nụngüej sij daran' si gui'yaj Yan'anj ngạ nụngüej sij.
5 Nḭ mạn gọ'ngo ni tsínj fariseo xuman ruhua ni'i Jesús. Nḭ naxụman ni
sí', nḭ gataj ni sí':
—Hua niạn si gụta' da'nga' nneẹ cúj ni tsínj 'nạ' anéj chrej daj. Nḭ hua
niạn si gạ'nin' né' sun sisḭ dạgahuin ni sí' si-ley Moisés nej. —Daj gataj ni
sij.
6 Ngaa nḭ nahuin yu' ni tsínj apóstol ngạ ni tsínj huin achij nej, sisḭ guḭni'i
ni sij dạj hua nuguan' daj.
7 Nḭ ngaa guisíj ga'mi ga'mi ni sij, nḭ naxụman Pedro gataj sí':
—Jnánj né', hua ni'i a ni é rẹ' sisḭ asḭj ná dọj ganacui Yan'anj yūnj scanij
né' sisḭ gạn'anj gạ'mī nuguan' sạ' rian ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej. Ngaa nḭ
gụxuman ruhua ni sij guḭni'i ni sij Jesucristo.
8 Nḭ ni'i Yan'anj niman daran' né'. Nḭ dạj rún' ga'ui' Yan'anj Espíritu
Santo gạ'na' rian né', nḭ hué daj ga'ui' sij Espíritu Santo gạ'na' rian ni ngüḭ
'nạ' anéj chrej. Hué ducánj daj digyán Yan'anj sisḭ gạnada'a sij ni ngüḭ
da nej.
9 Rian Yan'anj nitaj si hua nḭni ni ngüḭ daj ngạ né'. Uyan huin daran'
né' rian Yan'anj. Nḭ gahuin sạ' niman ni ngüḭ daj, gui'yaj Yan'anj xi'í si
guxuman ruhua ni sij ni'i ni sij Jesucristo dạj rún' gui'yaj sij ngạ né'.
10 ’Yyạj nḭ ụn sin huin nḭ huin ruhua ni é rẹ' xạcaj á rẹ' da'nga' rian
Yan'anj únj. Daj si huin ruhua á rẹ' sisḭ dạgahuin ni tsínj 'nạ' anéj chrej
rian si-dụcuanj Moisés huin 'ngọ nuguan' hua ya'ḭ. Nḭ na'ue dạgahuin sạ'
né' ngạ ni xi né' nuguan' hua ya'ḭ daj.
11 Nḭ sé si-dụcuanj Moisés gui'yaj sisḭ nacaj Yan'anj né' mánj. Sanḭ nacaj
Yan'anj né' xi'í sinduj gui'yaj Jesucristo ngạ né' ngạ ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej.
—Daj gataj Pedro gunun ni tsínj israelita daj.
12 Hué dan nḭ dínj gahuin du'ua daran' ni sij. Nḭ gunun ni sij si ga'mi
nụngüej tsínj gụ'naj Bernabé ngạ Pablo dạj rún' digyán Yan'anj da'nga'
xi'í nụngüej sij rian ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej. Nḭ ga'mi ni sij xi'í si sạ' gui'yaj
Yan'anj nej.
13 Nḭ ngaa guisíj ga'mi Bernabé ngạ Pablo, ngaa nḭ gataj tsínj gụ'naj
Jacobo:
—Jnánj né', gụnun sạ' á rẹ' si-nụguan'ānj.
14 Hua nata' jnún' Simón dạj gui'yaj sini Yan'anj sinduj rian ni ngüḭ 'nạ'
anéj chrej. Nḭ ganacui Yan'anj 'ngọ ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej sisḭ guḭnicaj
dugüi' ni sí' ngạ man'an sij.
15 Hué nuguan' nan 'ngọ uyan hua ngạ si garun ni tsínj ga'mi si-nụguan'
Yan'anj asḭj ná. Nḭ gataj ni sí' rian si-nụguan' Yan'anj:
16 Ni ngaa guisíj nḭ nạnicaj rụhua' yūnj.
Nḭ nạgui'yaj sạ' rụhua' yūnj hue' ganẹ rian gane xí' David.
Nḭ gạnahuin sạ' hue' rẹ'e daj, guḭ'yā.

17 Nḭ hué daj guḭ'yā sisḭ nạno' ango ni ngüḭ man'ānj huīnj Señor.
Nḭ hué daj guḭ'yaj daran' ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej nico' man'ānj.
18 Nḭ asḭj ná hua gatā sisḭ guḭ'yā ni nuguan' nan.
Daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj garun ni sij asḭj ná.
19 'Hué dan nḭ güendāj nḭ sḭ chran' yun'unj né' ni tsínj 'nạ' anéj chrej huin ni tsínj nanicạj ruhua guinico' man'an Yan'anj xạnga', ruhuāj aj.
20 Maan si guḭ'yaj né' 'ngọ yanj gạ'nij né' huaj rian ni tsínj daj gạtaj né' sisḭ sḭ xa ni sij nią a'ui' ni ngüḭ rian ni yan'anj gui'yaj ra'a ni ngüḭ. Nḭ sḭ gui'yaj ni sij gaquin' ngạ ango yun'unj xạna mánj. Nḭ sḭ xa ni sij nneẹ xucu duguáj ni sij xá xú' mánj. Nḭ sḭ xa ni sij tun mánj. Hué daj gạtaj né' rian ni tsínj da aj.
21 Daj si asḭj ná nḭ mạn ni tsínj nata' si-ley Moisés chruhua si-nuhui ni tsínj israelita. Nḭ aya ni sij nuguan' daj gọ'ngo ni xuman' ni güi naránj ruhua ni sij. —Daj gataj Jacobo gunun ni tsínj nahuin yu' daj.
22 Hué dan nḭ uyan gani ruhua ni tsínj apóstol ngạ ni tsínj huin achij ngạ daran' ni tsínj nico' Yan'anj sisḭ gạnacui ni sij dọj ni tsínj scanij ni sij gạn'anj ni sí' xuman' Antioquía. Nḭ guḭnicaj dugüi' ni sí' ngạ Pablo ngạ Bernabé gạn'anj ni sí'. Ngaa nḭ garij sun ni sij Judas gu̱'naj sí' Barsabás nej, ngạ Silas huin nu̱ngüej sí' tsínj huin achij scanij ni sij.
23 Nḭ ga'níj ni sij 'ngọ yanj carta ngạ ni tsínj gan'anj daj. Nḭ gataj yanj daj:
"Nan huin 'ngọ yanj 'yaj ni únj huin ni únj ni tsínj a'mi si-nu̱guan' Yan'anj ngạ ni tsínj huin achij nej, ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesucristo. Nḭ a'níj ni únj 'ngọ nuguan' sạ' huaj rian ni é rẹ' huin ín rẹ' ni jnánj ni únj. Nḭ huin ín rẹ' ni tsínj 'nạ' anéj chrej nne ni é rẹ' xuman' Antioquía ngạ estado Siria nej, estado Cilicia nej. Guruhua Yan'anj ataj ni únj rian án rẹ'.
24 Nḭ gunun ni únj sisḭ guisíj gọ'ngo ni tsínj scanij ni únj rian mạn án rẹ'. Sanḭ nun gạ'nij ni únj gạn'anj ni sij mánj. Nḭ gunun ni únj sisḭ chran' yun'unj ni sij ni é rẹ' ngạ si-nu̱guan' ni sij. Nḭ nun ri' ruhua á rẹ' si guḭ'yaj á rẹ' ngạ nuguan' daj. Daj si ataj ni sij sisḭ gu̱ta' á rẹ' da'nga' nneẹ cúj a ni é rẹ'. Nḭ dạgahuin a ni é rẹ' si-ley Moisés nej.
25 Hué xi'í daj nḭ uyan hua ruhua daran' ni únj nacui ni únj gọ'ngo ni tsínj scanij ni únj gu̱chi' nu̱guan'an ni sij ngạ Bernabé ngạ Pablo huin nu̱ngüej sí' tsínj 'ḭ ruhua né'.
26 Nḭ nun gu̱xu'ui' nu̱ngüej tsínj daj gạhui' nu̱ngüej sij xi'í Jesucristo rian hua yạḭ.
27 Hué dan nḭ a'níj ni únj tsínj gu̱'naj Judas ngạ tsínj gu̱'naj Silas gu̱chi' nu̱ngüej sí' rian mạn án rẹ'. Nḭ nạta' snan'anj nu̱ngüej sí' u̱n sin huin ruhua nuguan' 'nạ' rian yanj carta nan gạtaj-á'.
28 'Hua sạ' huaj rian Espíritu Santo ngạ ni únj sisḭ sḭ guta' ni únj nico sun xiráj a ni é rẹ' mánj. Maan si dạgahuin a ni é rẹ' dọj ni nuguan' nan anj.
29 Ngaa nḭ sḭ xa á rẹ' nneẹ xucu ga'ui' ni sij rian ni yan'anj gui'yaj ra'a ni sij mánj. Nḭ sḭ xa ni é rẹ' tun nej mánj. Nḭ sḭ xa ni é rẹ' nneẹ xucu duguáj ni sij xá xú' mánj. Nḭ sḭ gui'yaj á rẹ' gaquin' ngạ ango yun'unj xạna mánj. Nḭ sisḭ dạgahuin a ni é rẹ' ni nuguan' nan, nḭ dugu'nạj 'yaj a ni é rẹ'. Hué dan nḭ gạ sạ' rian ni é rẹ', ruhua ni únj." Daj garun ni sij rian yanj daj.

30 Hué dan nı̱ ga'níj ni sij gạn'anj anin' sí' xuman' Antioquía. Nı̱ ngaa
guisíj nahuin yu' ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesucristo, gui'yaj anin' sí', nı̱
ga'ui' anin' sí' yanj carta daj ra'a ni tsínj mạn xuman' daj.
31 Nı̱ ngaa gaya ni sij yanj daj, nı̱ nahuin nıạ' ruhua ni sij, gui'yaj yanj
daj.
32 Nı̱ nụngüej tsínj gụ'naj Judas ngạ Silas huin nụngüej sí' tsínj a'mi si-
nụguan' Yan'anj. Nı̱ xi'í si nı̱n' ruhua ga'mi nụngüej sij si-nụguan' Yan'anj
gunun ni sí', ngaa nı̱ nari' ruhua daran' ni sí', gui'yaj nụngüej sij. Nı̱ gahuin
nı̱ca ruhua niman ni sí' ngạ si-nụguan' Yan'anj, gui'yaj nụngüej sij nej.
33 Nı̱ ngaa gachin ga'ı̱ güi, ngaa nı̱ gataj ni jnánj tsínj mạn xuman'
Antioquía gunun anin' sí' sisı̱ dínj nạnicaj anin' sí' nạn' sí' rian mạn ni
tsínj apóstol huin ni tsínj ga'níj gạ'na' anin' sí'.
34 Sanı̱ garan' ruhua Silas guna sí' gane sí' xuman' Antioquía.
35 Nı̱ gunáj Pablo ngạ Bernabé xuman' Antioquía. Nı̱ digyán nụngüej sij
si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüı̱ mạn yu'uj daj. Nı̱ nata' nico ango ni tsínj
nuguan' sạ' ngạ nụngüej sij nej.

Pablo se separa de Bernabé y comienza su segundo viaje misionero

36 Nı̱ hua 'ngọ ni güi gachin, nı̱ gataj Pablo gunun Bernabé:
—Gụn' gạn'anj nı̱'yó' sisı̱ hua sạ' mán ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesucristo
huin ni tsínj mạn daran' ni xuman' rian nata' né' si-nụguan' Señor. —Daj
gataj Pablo.
37 Nı̱ huin ruhua Bernabé guı̱nicaj sí' Juan gạn'anj sí' ngạ nụngüej sij.
Nı̱ gụ'naj sí' Marcos nej.
38 Sanı̱ nun gạ'uej Pablo sisı̱ gạn'anj Juan Marcos ngạ nụngüej sij xi'í si
hua dunáj sí' nụngüej sij estado Panfilia. Nı̱ nun gan'anj gui'yaj sun sí'
ngạ si-sun Yan'anj.
39 Ngaa nı̱ gunun' Pablo ngạ Bernabé. Hué dan nı̱ guere'ej dugüi'
nụngüej sij. Nı̱ nicaj Bernabé Marcos gatúj nụngüej sij chruhua rıọ chéj
rian nnee gan'anj nụngüej sij estado Chipre.
40 Nı̱ ganacui Pablo man'an Silas gạn'anj sí' ngạ sij. Nı̱ gachínj jni'yaj ni
tsínj nahuin yu' daj rian Yan'anj sisı̱ guı̱'yaj Yan'anj sinduj rian Pablo ngạ
Silas chruhua chrej gạn'anj nụngüej sij.
41 Hué dan nı̱ gan'anj nụngüej sij gachin sij estado Siria ngạ estado
Cilicia. Nı̱ nari' ruhua ni ngüı̱ xuman ruhua ni'yaj Jesucristo mán nụngüej
estado daj, gui'yaj nụngüej sij.

16

Timoteo acompaña a Pablo y a Silas

1 Ngaa nı̱ guisíj Pablo ngạ Silas xuman' Derbe ngạ xuman' Listra. Nı̱
xuman' Listra nne 'ngọ tsínj xuman ruhua ni'i Yan'anj gụ'naj sí' Timoteo.
Nı̱ huin sí' da'níj 'ngọ yun'unj xạna israelita xuman ruhua ni'i Jesucristo.
Nı̱ chrej sí' huin 'ngọ tsínj griego.
2 Nı̱ a'mi sạ' ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesucristo mán xuman' Listra ngạ
xuman' Iconio xi'í Timoteo.
3 Nı̱ huin ruhua Pablo sisı̱ guı̱nicaj dugüi' Timoteo ngạ sij gạn'anj sij.
Ngaa nı̱ guta' Pablo da'nga' nneẹ cúj Timoteo dạj rún' gui'yaj ni tsínj
israelita. Daj si nitaj si ruhua sij sisı̱ gạ'mi ni tsínj israelita mán rian gạn'anj
sij si hua ni'i daran' ni sij sisı̱ chrej Timoteo huin tsínj griego.

4 Nḭ daran' rian ni xuman' gachin nṵngüej sij, nḭ nata' nṵngüej sij
nuguan' ga'níj ni tsínj apóstol ngą ni tsínj huin achij mán xuman' Jerusalén
rian ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesucristo huin ni sij ni tsínj 'ną' anéj chrej.
Nḭ gataj snan'anj nṵngüej sij sisḭ dągahuin ni sí' nuguan' daj.
5 Ngaa nḭ gahuin nḭca ruhua ni ngüḭ xuman ruhua ni'i Jesucristo, gui'yaj
nṵngüej sij. Nḭ da' gǫ'ngo güi, nḭ huaj gahuin nico ni ngüḭ daj.

La visión del varón macedonio

6 Nḭ nun gą'uej ruhua Espíritu Santo sisḭ gą'mi nṵngüej sij si-nṵguan'
Yan'anj estado Asia. Hué dan nḭ gachin nṵngüej sij estado Frigia ngą estado
Galacia.
7 Ngaa nḭ guisíj nṵngüej sij estado Misia. Nḭ gani ruhua nṵngüej sij
gąn'anj sij estado Bitinia. Sanḭ nun gą'uej Espíritu Santo gątu nṵngüej sij
estado da mánj.
8 Ngaa nḭ gachin nṵngüej sij estado Misia. Nḭ nanij nṵngüej sij xuman'
Troas.
9 Hué dan nḭ nę' nḭ, nḭ guini'i Pablo 'ngǫ rasṵn gui'yaj Yan'anj. Nḭ guini'i
sij 'ngǫ tsínj 'ną' estado Macedonia niquin' sí' achínj jni'yaj sí' rian Pablo.
Nḭ gataj sí': “Gąchin gą'na' rę' estado Macedonia, nḭ chrącuij rę' ni únj.”
Daj gataj tsínj daj.
10 Nḭ ngaa guisíj guini'i Pablo si digyán Yan'anj rian sij, nḭ gui'yaj xugüi
anin' únj gąn'anj únj estado Macedonia. Nḭ gahuin yya ruhua únj sisḭ
gaquínj Yan'anj gąn'anj únj gą'mi únj si-nṵguan' Yan'anj rian ni ngüḭ mán
estado daj.

Encarcelados en Filipos

11 Hué dan nḭ xuman' Troas gatúj anin' únj chruhua riǫ gan'anj nḭca únj
guisíj únj 'ngǫ yu'uj gṵ'naj Samotracia. Nḭ ango güi nḭ guisíj únj xuman'
Neápolis.
12 Hué dan nḭ gan'anj anin' únj guisíj únj xuman' Filipos huin-ín' 'ngǫ
xuman' nico' Roma. Nḭ huin achij-í' daj ngą ango ni xuman' mąn nḭchrun'
chruhua estado Macedonia. Nḭ guimán ni únj gǫ'ngo güi xuman' daj.
13 Ngaa nḭ güi naránj ruhua ni ngüḭ israelita, nḭ gahui anin' únj rian
atúj ni ngüḭ xuman' daj. Nḭ gan'anj únj du'ua 'ngǫ xinéj nnee. Daj si hué
yu'uj daj nahuin yu' ni ngüḭ israelita gąchinj jni'yaj ni sij rian Yan'anj. Nḭ
gan'anj guḭman únj gą'mi únj ngą ni ngüḭ xąna mán nahuin yu' daj.
14 Nḭ gunun 'ngǫ yun'unj xąna gṵ'naj Lidia. Nḭ hué ún' 'ną' xuman'
Tiatira. Nḭ huin ún' 'ngǫ yun'unj du'uej atsij są' rian rṵmi' mare. Nḭ nico'
ún' Yan'anj xąnga'. Nḭ chracuij Señor sisḭ gṵnun są' ún' si-nṵguan' Pablo.
15 Nḭ gata' nnee ni dṵcua ún'. Ngaa guisíj nḭ gachínj jni'yaj ún' rian anin'
únj gataj ún':
—Sisḭ ani ruhua anin' é rę' sisḭ xuman yya ruhuāj ni'īnj Señor, ngaa nḭ
gą'na' á rę' guḭman án rę' ducuāj. —Hué daj gataj ún' gunun únj.
Nḭ gui'yaj fuerza ún' sisḭ gṵna únj.
16 Nḭ 'ngǫ yṵn ngaa huaj ni únj rian achínj jni'yaj ni ngüḭ, ngaa nḭ nari'
dugüi' ni únj ngą 'ngǫ yun'unj xąna hua lij. Nḭ ni'i ún' dąj guḭran' ni ngüḭ
ni güi gą'na' nę' chrej rian. Daj si nṵn nanę xḭ'i niman ún'. Nḭ gui'yaj sun
ún' rian ni xuru'ue. Nḭ gui'yaj gana nico ni xuru'ue-é' san'anj 'yaj ún' ngą
si-sun ún'.
17 Ngaa nḭ ganico' yun'unj xąna hua lij daj anin' únj ngą Pablo nej. Nḭ
gaguáj ún'. Nḭ gataj ún':

—Anin' tsínj nan huin 'yaj sun rian Yan'anj achij nne xata'. Nị nata' anin' sij xi'í si-nụguan' Yan'anj sisị dạj gạ'ue gạnacaj Yan'anj ni é rẹ'. —Gataj ún' gunun ni ngüị.

18 Hué daj gui'yaj ún' ga'ị güi. Nị nun gạ'uej ruhua Pablo sisị hué daj guị'yaj yun'unj xạna hua lij daj ya'yoj. Ngaa nị nanicạj sij gataj sij gunun nanẹ xị'i nụn niman ún' daj:

—A'nī sun rián rẹ' ngạ si-xugüi Jesús sisị gạhui rẹ' niman ún' daj. —Daj gataj Pablo gunun nanẹ xị'i daj.

Nị 'ngọ hora gahui nanẹ xị'i niman ún' daj.

19 Sanị ngaa guini'i ni xuru'ue sisị nitaj si huaj guị'yaj gana ni sij san'anj ngạ yun'unj xạna daj, ngaa nị guida'a ni sij Pablo ngạ Silas nicaj ni sij gan'anj ni sij rian ni tsínj nicaj sun mán ni sí' yu'uẹ nico.

20 Nị digyán ni sí' nụngüej sij rian ni güesị. Nị gataj ni sí':

—Hué nụngüej tsínj nan huin tsínj israelita. Nị chran' yun'unj nụngüej sij xánj né'.

21 Nị sị ga'ue guịda'a né' guị'yaj né' dạj rún' digyán nụngüej sij rian né'. Daj si huin né' tsínj Romano. —Hué daj gataj ni sij.

22 Hué dan nị chran' ni ngüị mạn xuman' daj Pablo ngạ Silas. Ngaa nị ga'nin' ni güesị sun sisị guịri ni sij si-gan' nụngüej sí'. Nị gạri ni sij rutsị xiráj nụngüej sí'.

23 Nị ngaa guisíj garij nịn' ruhua ni sij rutsị nụngüej sí', ngaa nị garij ni sij ducuagạ'. Nị ga'nin' ni sij sun rian tsínj dugumi rian ducuagạ' sisị dụgumi sạ' sí'.

24 Nị ngaa gunun sun sí', nị garij sí' da' daqui ducuagạ' nụngüej sij. Nị garij sí' dacój nụngüej sij ruguecha' táj yu'uj.

25 Nị yan' sạ' nị achínj jni'yaj Pablo ngạ Silas rian Yan'anj. Nị aráj nụngüej sij chra' rian Yan'anj nej. Nị nanun chraquij ango ni tsínj mạn ducuagạ' chra' daj.

26 Hué dan nị 'ngọ hora ga'nạ' 'ngọ yún nucuaj. Nị nagunánj xi'í ducuagạ'. Nị hué 'ngọ hora daj naxi'níj daran' ni rian hue'. Nị ganachi cadena anumi daran' ni tsínj mạn chruhua ducuagạ' daj.

27 Hué dan nị gananun ruhua tsínj dugumi rian ducuagạ'. Nị ngaa guini'i sij sisị hua ní'nij ni rian ducuagạ', ngaa nị guiri sij si-espada sij. Nị dạgahui' sij man'an sij, ruhua sij. Daj si gani ruhua sij sisị hua gunánj ni tsínj mạn ducuagạ', ruhua sij.

28 Sanị gaguáj Pablo. Nị gataj sí' gunun sij:

—Sị gui'yaj xị'i sọ' man'án sọ' si mạn che' ni únj nan anj. —Daj gataj Pablo gunun sij.

29 Ngaa nị gachínj tsínj dugumi ducuagạ' 'ngọ yan'ạn. Nị gunánj sij gatúj sij chruhua ducuagạ'. Nị dri'i sij ganiquin' ráj dạcoj sij rian Pablo ngạ Silas.

30 Hué dan nị guiri sij nẹ' chrej xẹ' nụngüej sí'. Nị nachínj snan'anj sij nụngüej sí'. Nị gataj sij:

—Dạj guị'yā, nị gạnacaj Yan'anj yūnj únj. —Daj gataj tsínj daj.

31 Ngaa nị gataj nụngüej sij:

—Gụxuman ruhuá rẹ' ni'í rẹ' Señor Jesucristo, nị gạ'ue gạnacaj Yan'anj sọ' ngạ ni ducuá sọ' nej. —Daj gataj nụngüej sij.

32 Hué dan nị ga'mi nụngüej sij si-nụguan' Señor rian ni dụcua tsínj daj.

33 Nị hué guẹ hora huin yạn' daj, nị gui'yaj gọno'o tsínj dugumi ducuagạ' daj rian guiran' xị'i xiráj nụngüej sí'. Ngaa síj nị gata' nnee ni dụcua sij.

34 Hué dan nḭ nicaj sij nu̱ngüej sí' gan'anj sij ducuá sij. Nḭ gani sij mesa
rian nu̱ngüej sí'. Nḭ ga'ui' sij xa nu̱ngüej sí'. Nḭ nḭn' ruhua gahuin niạ'
ruhua ni du̱cua sij xi'í si guxuman ruhua ni sij ni'i ni sij Yan'anj.
35 Nḭ ngaa guixigu̱ḭn ango güi, nḭ ga'níj ni güesḭ ni policia rian tsínj
dugumi ducuagạ' gu̱nun sun sí' nạchi sí' Pablo ngạ Silas.
36 Hué dan nḭ nata' sí' si-nu̱guan' ni policia rian Pablo. Nḭ gataj sí':
—Ga'nin' ni güesḭ sun riānj sisḭ gạnachīj nu̱ngüej é rẹ'. Yyạj nḭ gạ'ue
gạn'anj din'inj nu̱ngüej é rẹ' aj. —Daj gataj sí'.
37 Sanḭ gataj Pablo gunun ni policia daj:
—Achin gạtaj ni güesḭ sisḭ da'ui nu̱ngüej únj gaquin'. Sanḭ hua sini garij
ni sij rutsḭ xiráj únj rian daran' ni ngüḭ. Nḭ hué daj gui'yaj ni sij nu̱nj si
tsínj romano huin únj. Nḭ garij ni sij ducuagạ' únj. Nḭ yyạj nḭ huin ruhua
ni sij nạchi huḭ ni sij únj ní'. Sḭ ga'ue mánj. Gạtaj á rẹ' si gạ'na' ni man'an
ni sij guḭri sij nu̱ngüej únj. —Daj gataj Pablo gunun ni policia.
38 Hué dan nḭ gan'anj gạnata' ni policia si-nu̱guan' Pablo rian ni güesḭ.
Nḭ guxu'ui' ni sij ngaa gunun ni sij sisḭ tsínj romano huin nu̱ngüej sí'.
39 Hué dan nḭ ga'nạ' ni güesḭ daj rian Pablo ngạ Silas. Nḭ gataj snan'anj
ni sij sisḭ guḭnicaj nu̱ngüej sí' 'ngọ̱ niman nico xi'í ni sij. Ngaa nḭ guiri ni sij
nu̱ngüej sí' chruhua ducuagạ'. Nḭ gachínj jni'yaj ni sij sisḭ gạhui nu̱ngüej
sí' xuman' daj.
40 Ngaa nḭ ngaa gahui nu̱ngüej sij ducuagạ', nḭ gan'anj nu̱ngüej sij ducuá
yun'unj gu̱'naj Lidia. Nḭ ganacaj dugüi' nu̱ngüej sij ngạ ni ngüḭ nico'
Jesucristo. Nḭ nahuin niạ' ruhua ni sí', gui'yaj nu̱ngüej sij. Hué dan nḭ
gahui nu̱ngüej sij xuman' daj gan'anj sij.

17

El alboroto en Tesalónica

1 Nḭ gan'anj nu̱ngüej sij xuman' Anfípolis ngạ xuman' Apolonia nej.
Ngaa nḭ guisíj nu̱ngüej sij xuman' Tesalónica rian nne 'ngọ̱ si-nuhui ni
tsínj israelita.
2 Nḭ gatúj Pablo chruhua nuhui daj si hué daj gu'yun sij gui'yaj sij da
gọ̱'ngo güi naránj ruhua ni sí'. Nḭ chrạ huạ'nij semana, nḭ gachéj ga'mi ni
tsínj mạn nuhui daj ngạ Pablo.
3 Nḭ digyán Pablo si-nu̱guan' Yan'anj rian ni sij sisḭ hua niạn guḭran'
Cristo sayun gạhui' sí'. Ngaa síj nḭ gạna'nij sí' scanij ni níman. Nḭ gataj
Pablo:
—Hué gue̱ Jesús daj tsínj xḭ'i a'mi man'ānj rian án rẹ' hué sí' huin Cristo.
—Daj gataj Pablo gunun ni sij.
4 Nḭ guxuman ruhua dọj ni tsínj israelita ni'i ni sij Jesucristo. Nḭ guinicaj
dugüi' ni sij ngạ Pablo ngạ Silas. Nḭ hué daj guxuman ruhua nico ni tsínj
griego huin ni tsínj nico' Yan'anj xạnga' ngạ ni ngüḭ xạna huin rian nej.
5 Sanḭ gahuin xicoj ruhua ango ni tsínj israelita huin ni sí' tsínj nun
gu̱xuman ruhua ni'i Jesucristo. Nḭ nahuin yu' ni sí' gọ̱'ngo ni tsínj quij
hua achéj yu̱n yu'ue̱ daj. Nḭ nahuin yu' ni tsínj quij hua daj 'ngọ̱ xi'nin'
xxi ni ngüḭ. Hué dan nḭ ducu ga'mi ni ngüḭ daj. Nḭ gan'anj nạno' ni sij
ducuá tsínj gu̱'naj Jasón Pablo ngạ Silas sisḭ guḭri ni sij gạ'ui' ni sij ra'a ni
ngüḭ nahuin yu' mán daj.

6 Sanḭ rḭan nun nari' ni sij nụngüej sí', ngaa nḭ ganucuaj ni sij tsínj gụ'naj
Jasón ngạ ango ni tsínj nico' Jesucristo gan'anj ni sij rian ni tsínj nicaj sun
xuman' daj. Nḭ gaguáj ni sij. Nḭ gataj ni sij:
—Hué ni tsínj nan huin si chran' yun'unj ni ngüḭ mán da' hua guẹ
chruhua xungüḭ nan. Nḭ yyạj nḭ 'nạ' ni sij xánj né' nej.
7 Nḭ ga'ui' Jasón ducuá sí' gạne nụngüej sij. Nḭ nun dagahuin ni tsínj daj
si-ley rey César. Daj si ataj ni sij sisḭ hua ango rey huin sí' Jesús. —Daj
gataj ni tsínj israelita gunun ni tsínj nicaj sun.
8 Nḭ ngaa gunun ni ngüḭ ngạ ni tsínj nicaj sun nuguan' daj, nḭ ducu
gan'anj ruhua ni sij.
9 Sanḭ ga'ui' Jasón ngạ ango ni tsínj nico' Jesucristo san'anj huin fianza
rian ni tsínj nicaj sun. Hué dan nḭ na'níj ra'a ni sí' ni sij, nḭ gan'anj ni sij.

Pablo y Silas en Berea

10 Hué dan nḭ guisíj nẹ' nḭ, nḭ 'ngọ ga'níj ni tsínj nico' Jesucristo gan'anj
yoọ Pablo ngạ Silas xuman' Berea. Nḭ ngaa guisíj nụngüej sij, nḭ gatúj sij
chruhua si-nuhui ni tsínj israelita.
11 Nḭ sạ' doj ni tsínj israelita mạn xuman' Berea daj ngạ ni tsínj mán
xuman' Tesalónica. Daj si gahuin niạ' ruhua ni sij nada'a ni sij si-nụguan'
Yan'anj. Nḭ ya'yoj digui'yun ni sij nuguan' garun ni tsínj ga'mi si-nụguan'
Yan'anj asḭj ná. Daj si ruhua ni sij gụini'i ni sij sisḭ hué guẹ rún' a'mi Pablo
a'mi nuguan' daj.
12 Hué daj nḭ guxuman ruhua nico ni tsínj ni'i ni sij Jesucristo. Nḭ
guxuman ruhua nico ni tsínj griego nej, ngạ ni ngüḭ xạna griega huin rian
nej.
13 Sanḭ ngaa gunun ni tsínj israelita mạn xuman' Tesalónica sisḭ nata'
Pablo si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ mạn xuman' Berea, ngaa nḭ gan'anj
ni sij xuman' daj. Nḭ daga'mi ni sij ni ngüḭ sisḭ nitaj si hua sạ' si 'yaj Pablo.
Ngaa nḭ nahuin yu' nico ni ngüḭ, gui'yaj ni sij. Nḭ ga'mi nḭn' ruhua ni sí'
xi'í Pablo.
14 Sanḭ 'ngọ ga'níj ni tsínj nico' Jesucristo gạn'anj Pablo da' du'ua nnee
yan'anj. Nḭ gunáj nụngüej tsínj gụ'naj Silas ngạ Timoteo xuman' Berea.
15 Nḭ ni tsínj nicaj dugüi' ngạ Pablo, nḭ nicaj ni sij sí' gan'anj ni sij da'
xuman' Atenas. Nḭ ga'níj Pablo nuguan' ga'nạ' ngạ ni tsínj daj sisḭ gạ'na'
yoọ Silas ngạ Timoteo rian nne sij. Ngaa nḭ nạn' ni tsínj daj xánj ni sij huin
xuman' Berea.

Pablo en Atenas

16 Hué dan nḭ ngaa ano'oj Pablo gạ'na' Silas ngạ Timoteo xuman' Atenas,
nḭ ganani ruhua sij guini'i sij sisḭ mạn nḭn' ruhua yan'anj gui'yaj ra'a ni
sij.
17 Xi'í daj nḭ gachej ga'mi Pablo ngạ ni tsínj israelita mạn chruhua si-
nuhui ni sí', nḭ ngạ ango ni ngüḭ hua xacaj si-dụcuanj ni sí'. Nḭ hué guẹ daj
ga'mi sij ngạ ni tsínj mán yu'uẹ nej.
18 Nḭ mạn ni tsínj chrụn ga'ḭ rian ni rasụn xuman' Atenas daj. Nḭ da'aj
ni sij digui'yun nuguan' tsínj gụ'naj Epicuro. Nḭ ango da'aj ni sij gụ'naj
estoico. Nḭ mạn ni sij unun' ni sij ngạ Pablo. Nḭ gataj gọ'ngo ni sij:
—Nḭ ụn sin huin a'mi tsínj nan, nḭ a'mi nḭn' ruhua sij únj. —Daj gataj
ni sij gunun ni dugüi' ni sij.
Nḭ gataj ango ni sij:

—Rún' hua sisi̱ a'mi sij xi'í ni yan'anj gurugüi' nąca nánj. —Hué daj gataj ni sij si a'mi są' Pablo xi'í Jesús rian ni sij.
Ni̱ a'mi sij sisi̱ ganá'nij Jesús, gui'yaj Yan'anj.
19 Hué dan ni̱ nicaj ni sij Pablo gan'anj ni sij 'ngǫ dacan gu̱'naj Aereópago. Ni̱ nachínj snan'anj ni sij Pablo. Ni̱ gataj ni sij:
—Gą'ue gu̱nun ni únj nuguan' nąca nicáj rę' digyán rę' rian ni ngüi̱ ní'.
20 Daj si a'mí rę' ango nuguan' 'ną' anéj chrej. Xi'í daj, ni̱ huin ruhua ni únj gui̱ni'i ni únj u̱n sin huin ruhuaj gata nuguan' daj. —Daj gataj ni sij gunun Pablo.
21 (Ni̱ hué daran' ni tsínj nne xuman' Atenas ngą ni tsínj 'ną' anéj chrej mán yu'uj daj nej. Ni̱ ni̱nanj ni nuguan' huin ruhua ni sij nąta' nąca ni sij. Ni̱ ni̱nanj ni nuguan' nąca huin ruhua ni sij gu̱nun ni sij nej.)
22 Hué dan ni̱ ganiquin' Pablo scanij ni tsínj mán dacan gu̱'naj Aereópago daj. Ni̱ gataj sij:
—Gu̱nun ni soj tsínj mąn xuman' Atenas nan si gą'mī. Hua ni'īnj sisi̱ mąn ni̱n' ruhua yan'anj nu̱n yan'anj ni é rę' aj.
23 Daj si ngaa gachīnj xánj a ni é rę', ni̱ guini'īnj ni yu'uj rian mąn ni yan'anj nico' a ni é rę'. Ni̱ guini'īnj niquin' 'ngǫ nna yej. Ni̱ garun ni é rę' letra rian nna daj. Ni̱ letra daj ataj: "yan'anj nun ni'i ne'", ataj letra nu̱n rian nna daj. Hué dan ni̱ yan'anj nun yan'anj ni é rę' daj, yan'anj nun ni'i ni é rę', sani̱ huej huin si a'mī rian ni é rę'.
24 'Ni̱ hué Yan'anj xąnga' gui'yaj xungüi̱ ngą daran' ni rasu̱n mán nej. Ni̱ huej huin Señor a'nin' xata' ngą rian xungüi̱ mąn ni̱ca' nan nej. Ni̱ nitaj si nne Yan'anj chruhua nuhui 'yaj ni ngüi̱ mánj.
25 Ni̱ nitaj si ní'yanj sij gǫ'ngo si gui'yaj ni ngüi̱ rian sij mánj. Daj si hué man'an sij 'yaj si hua ni̱'na' daran' né'. Ni̱ 'yaj Yan'anj sisi̱ naránj si-nąne né' nej. Ni̱ riqui sij daran' rasu̱n są' rian né' nej.
26 Ni̱ xi'í urin tsínj gui'yaj Yan'anj daran' ni ngüi̱. Ni̱ hué tun daj gui'yaj sij da gǫ'ngo xi'nin' ni ngüi̱ sisi̱ gui̱man ni sij ni̱n' gąchra' chruhua xungüi̱. Ni̱ digyán sini Yan'anj sisi̱ u̱ndaj yo' gą'ue gui̱man gǫ'ngo xi'nin' ni ngüi̱. Ni̱ digyán Yan'anj ni̱ ą huin 'ngǫ yu'uj gą'ue gąne gǫ'ngo xi'nin' nej.
27 Ni̱ hué daj gui'yaj Yan'anj sisi̱ nąno' né' man'an sij. Ni̱ si ruhuaj ni̱ nąri' niman né' man'an Yan'anj. Sani̱ sé si gąn' nne man'an Yan'anj ngą gǫ'ngo né' mánj.
28 Daj si 'yaj Yan'anj si hua ni̱'no'. Ni̱ hué sij 'yaj dąj gą'ue gui̱siqui' né' nej. Ni̱ 'yaj Yan'anj dąj gą'ue gui̱man né' nej. Ni̱ hué daj gataj 'ngǫ tsínj huin poeta nne sí' scanij ni é rę'. Ni̱ gataj sí': "Huin né' da'níj Yan'anj." Hué daj gataj 'ngǫ dugüi' ni é rę' aj.
29 Ngaa ni̱ sisi̱ huin né' da'níj Yan'anj xąnga', ni̱ si̱ gani ruhua né' sisi̱ dąj rún' hua oro ngą plata nej, yej nej, ni̱ hué daj hua man'an Yan'anj xąnga' mánj. Daj si 'yaj ni sij dan'anj ni sij dąj rún' aran' ruhua ni sij.
30 'Ni̱ asi̱j sini ngaa nun gui̱ni'i ni ngüi̱ man'an Yan'anj xąnga', ni̱ ga'nin' ruhua Yan'anj ni'i sí' si gui'yaj ni sij. Sani̱ yyąj ni̱ a'nin' Yan'anj sun rian daran' ni ngüi̱ mąn ni̱n' gąchra' chruhua xungüi̱ sisi̱ gąnani ruhua ni sij xi'í si-gąquin' ni sij. Ni̱ gui̱nico' ni sij man'an Yan'anj xąnga'.
31 Daj si hua gani Yan'anj 'ngǫ güi ngaa nągui'yaj ni̱ca yya sij chruhua xungüi̱ nan. Ni̱ hua nacui Yan'anj 'ngǫ tsínj nągui'yaj ni̱ca yya daj. Ni̱ xi'í si ganá'nij sí' scanij ni níman, gui'yaj Yan'anj, ni̱ gą'ue gu̱xuman ruhua daran' né' ni̱'yaj né' man'an sij. —Daj gataj Pablo gunun ni tsínj mán xuman' Atenas.

32 Nḭ ngaa gunun ni sij xi'í si gạna'nij ni níman, ngaa nḭ ga'mi ducu da'aj
ni sij. Sanḭ gataj ango ni sij:
—Gụnun rụhua' yún ni únj xi'í si atáj rẹ' nan. —Hué daj gataj ni sij
gunun Pablo.
33 Ngaa nḭ gahui Pablo dạni ni sij.
34 Sanḭ hua gọ'ngo ni sij guinicaj dugüi' ni sij ngạ Pablo. Daj si guxuman
ruhua ni sij ni'yaj ni sij Jesucristo. Nḭ hua 'ngọ tsínj daj gụ'naj sí' Dionisio.
Nḭ huin sí' 'ngọ tsínj nicaj dugüi' ngạ ni tsínj nahuin yu' yu'uj gụ'naj
Areópago. Nḭ guxuman ruhua 'ngọ yun'unj xạna gụ'naj Dámaris nej, ngạ
ango ni sij nej.

18

Pablo en Corinto

1 Hué daj síj nḭ gahui Pablo xuman' Atenas gan'anj sij xuman' Corinto.
2 Nḭ hué xuman' daj nḭ nari' dugüi' sij ngạ 'ngọ tsínj israelita gụ'naj sí'
Aquila. Nḭ 'nạ' sí' estado Ponto. Tá dọj güi gahui nụngüej nicạ sí' Priscila
estado Italia guisíj nụngüej sí' xuman' Corinto. Daj si hua ga'nin' rey
Claudio sun sisḭ gạhui ni ngüḭ israelita xuman' Roma. Nḭ gan'anj ni'yaj
Pablo rian nne nụngüej nicạ tsínj daj.
3 Nḭ xi'í si uyan hua sun gui'yaj Pablo ngạ si-sun nụngüej nicạ sí', ngaa
nḭ gunáj Pablo ngạ nụngüej sí' gui'yaj sun nụguan'an ni sij. Daj si 'yaj ni
sij hue' atsij.
4 Nḭ daran' güi naránj ruhua ni ngüḭ israelita, nḭ huan'anj Pablo si-nuhui
ni sí'. Nḭ gachej ga'mi sij ngạ ni sí' ngạ ni tsínj griego nej. Nḭ 'ueé ga'mi sij
sisḭ gụxuman ruhua ni sí' ni'yaj ni sí' Jesucristo.
5 Nḭ ngaa guxuman nụngüej tsínj gụ'naj Silas ngạ Timoteo gahui nụngüej
sí' estado Macedonia, ngaa nḭ ya'yoj 'ngọ ga'mi 'ueé Pablo nata' sij si-
nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ israelita. Nḭ gataj sij sisḭ Jesús huin Cristo.
6 Sanḭ nun gạ'uej ni tsínj daj ngạ si-nụguan' Pablo. Nḭ ga'mi quij ni sij
rian sí'. Hué dan nḭ nagunan' Pablo yo'ój nụn rian si-gan' sij. Nḭ hué daj
digyán sij 'ngọ da'nga' sisḭ gạn'anj sij xi'í si na'uej ni sí' ngạ si-nụguan' sij.
Nḭ gataj sij:
—Gạn'anj ni'ya ni é rẹ' gạhuin ni é rẹ' castigo. Man'an án rẹ' da'ui
gaquin'. Sé rian man'ānj huin gạ mánj. Asịj nẹ' rian nan gạn'ān rian ni
ngüḭ 'nạ' anéj chrej. —Daj gataj Pablo gunun ni sij.
7 Hué dan nḭ gahui Pablo chruhua nuhui daj gan'anj sij ducuá 'ngọ tsínj
gụ'naj Justo huin sí' 'ngọ tsínj nico' Yan'anj xạnga'. Nḭ nne nịchrun' sí'
xi'níj si-nuhui ni tsínj israelita.
8 Nḭ guxuman ruhua daran' ni dụcua 'ngọ tsínj gụ'naj Crispo ni'i ni sij
Señor. Nḭ huin sí' tsínj huin achij chruhua si-nuhui ni tsínj israelita. Nḭ
guxuman ruhua nico ango ni ngüḭ mạn xuman' Corinto ngaa gunun ni sij
si-nụguan' Yan'anj. Nḭ gata' nnee ni sij nej.
9 Nḭ 'ngọ nḭ, nḭ digyán Señor 'ngọ rasụn guini'i Pablo. Nḭ xi'í rasụn daj
gataj Señor gunun Pablo:
—Sḭ guxu'ui' sọ' mánj. Nḭ 'ngọ gạ'mi sọ' si-nụguan' man'ānj rian ni ngüḭ.
Nḭ sḭ ganiquin' du'uá sọ' gạ'mi sọ' mánj.
10 Daj si huaj man'ānj ngạ sọ'. Nḭ nitaj 'ngọ ni tsínj guḭ'yaj quij ngạ sọ'
mánj. Daj si mạn nico ni ngüḭ guḭnico' man'ānj xuman' nan. —Daj gataj
Señor gunun Pablo.

11 Ngaa nḭ gunáj Pablo 'ngǫ yo' danej digyán sij si-nu̱guan' Yan'anj rian
ni ngüḭ mạn xuman' Corinto daj.
12 Sanḭ ni güi gahuin tsínj gu̱'naj Galión gobernado estado Acaya, nḭ
nahuin yu' ni tsínj israelita. Nḭ uyan huin ruhua ni sij guḭ'yaj ni sij letu
ngạ Pablo. Nḭ guida'a ni sij sí' nicaj ni sij gan'anj sí' ducuasun rian nne
gobernado.
13 Nḭ gataj ni sij gunun gobernado:

—Hué tsínj nan huin tsínj achéj digyán rian ni ngüḭ dạj guḭ'yaj né'
guḭnico' né' Yan'anj. Sanḭ si digyán sij, nḭ ununj ngạ ley. —Hué daj gataj
ni tsínj unun' ngạ Pablo gunun gobernado.
14 Nḭ ngaa ruhua gaxḭ'i Pablo gạ'mi sij, ngaa nḭ gataj Galión rian ni tsínj
israelita daj:

—Sisḭ hua 'ngǫ gaquin' xxi gui'yaj quij tsínj nan ga'mi gaquin' a ni é rẹ'
xi'í sij, ngaa nḭ gạ'ue nạgui'yaj yyāj si-gạquin' a ni é rẹ'.
15 Sanḭ sisḭ unun' ni dụgüi' a ni é rẹ' xi'í ni nuguan' ngạ xi'í si-xugüi 'ngǫ
tsínj daj nej, xi'í si-ley a ni é rẹ' nej, ngaa nḭ nạgui'yaj yya ni man'an án
rẹ' si-gạquin' a ni é rẹ' si nun aran' ruhuāj diguī du'uāj ngạ ni nuguan' da
mánj. —Daj gataj gobernado gunun ni sij.
16 Nḭ rani gobernado nẹ' chrej xẹ' ni sij.
17 Ngaa nḭ guida'a ni tsínj griego tsínj gu̱'naj Sóstenes huin sí' tsínj a'nin'
chruhua si-nuhui ni tsínj israelita. Ngaa nḭ ga'ui' ni sij man'an Sóstenes
rian nne ni tsínj nicaj sun. Sanḭ nitaj si nani ruhua Galión ngạ si gui'yaj
ni sij.
18 Nḭ gunáj Pablo ga'ḭ güi xuman' Corinto. Hué daj síj, nḭ gataj Pablo
sisḭ gạn'anj sij. Ngaa nḭ gatúj nụguan'an sij ngạ yun'unj gu̱'naj Priscila
ngạ tsínj gu̱'naj Aquila 'ngǫ riǫ achéj rian nnee huaj ni sij estado Siria. Nḭ
xuman' Cencrea, nḭ gaca cạn chrạ sij xi'í si hua gui'yaj yya sij 'ngǫ nuguan'
rian Yan'anj.
19 Nḭ ngaa guisíj ni sij xuman' Efeso, nḭ dunáj Pablo Priscila ngạ Aquila
xuman' daj. Nḭ gatúj man'an sij si-nuhui ni tsínj israelita. Nḭ ga'mi gachej
sij ngạ ni tsínj israelita nahuin yu' nuhui daj.
20 Nḭ gachínj jni'yaj ni sí' rian sij sisḭ gụna sij ga'ḭ güi. Sanḭ nun gạ'uej
Pablo mánj.
21 Sanḭ gataj sij gunun ni sí':

—Hua niạn si gạn'ān 'ngǫ gui'yanj guḭ'yaj ni sij xuman' Jerusalén. Sanḭ
sisḭ Yan'anj rḭqui, nḭ nạnicaj yūnj gạ'na' ni'yā rian mạn ni é rẹ'. —Gataj
Pablo gunun ni sí'.

Pablo regresa a Antioquía y comienza su tercer viaje misionero

22 Nḭ ngaa guisíj sij xuman' Cesarea, nḭ gan'anj nḭ'yaj sij sisḭ hua sạ' nne
ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Jesucristo mán xuman' daj. Ngaa nḭ gan'anj
sij xuman' Antioquía.
23 Nḭ ngaa gachin 'ngǫ ni güi, nḭ gahui rụhua' yún sij gan'anj sij da gǫ'ngo
xuman' ngaj estado Galacia ngạ estado Frigia nej. Nḭ gahuin nḭca niman
ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Jesucristo, gui'yaj sij.

Apolos predica en Éfeso

24 Nị ngaa daj nị guisíj 'ngọ tsínj israelita gụ'naj sí' Apolos xuman' Efeso.
Nị huin sí' 'ngọ tsínj 'nạ' xuman' Alejandría. Nị chrụn sạ' sij nata' sij si-
nụguan' Yan'anj. Nị ni'i sạ' sij si garun ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj
asịj hua ná.
25 Nị hua chrụn sạ' sij si-chrej Señor nej. Nị ga'mi sạ' sij digyán 'ueé sij
xi'í Señor rian ni ngüị. Sanị gata' nnee sij urin si-chrej Juan.
26 Nị gaxị'i Apolos ga'mi ran sij chruhua si-nuhui ni tsínj israelita. Sanị
ngaa gunun Priscila ngạ Aquila si ga'mi sij, nị nicaj nịni nụngüej nicạ sí'
gan'anj sí' man'an Apolos. Nị digyán nịca yya nụngüej nicạ sí' si-chrej
Yan'anj rian Apolos.
27 Nị gahuin ruhua Apolos gạchin sij gạn'anj sij estado Acaya. Nị xi'í
daj chracuij ni tsínj nico' Yan'anj man'an sij garun ni sí' 'ngọ yanj carta
gan'anj-án' rian ni tsínj nico' Yan'anj mán da' mánj sisị nạcaj sạ' ni sí'
man'an Apolos. Nị ngaa guisíj sij estado Acaya, nị chracuij sạ' sij ni tsínj
xuman ruhua ni'i Jesucristo. Daj si hua gui'yaj Yan'anj sinduj rian ni sij
guxuman ruhua ni sij.
28 Nị gui'yaj gana yya si-nụguan' Apolos rian si-nụguan' ni tsínj israelita
ngaa gunun' ni sí' ngạ sij xi'í Jesús. Daj si digyán 'ueé sij si garun ni tsínj
ga'mi si-nụguan' Yan'anj asịj ná xi'í Jesús. Nị digyán Apolos rian ni ngüị
sisị hué Jesús huin Cristo.

19

Pablo en Éfeso

1 Hué dan nị ngaa nne guẹ tsínj gụ'naj Apolos xuman' Corinto, nị gachin
Pablo riqui ni quij xạcan. Nị guisíj sij xuman' Efeso rian nari' sij gọ'ngo ni
tsínj nico' Yan'anj xạnga'.
2 Nị nachínj snan'anj sij ni tsínj daj. Nị gataj sij:
—Ngaa guxuman ruhua á rẹ', nị ga'nạ' Espíritu Santo rian án rẹ' ní'.
—Daj gataj Pablo.
Ngaa nị gataj ni sij:
—Nị ngạ urin xico' nun gunun únj si hua Espíritu Santo mánj. —Daj
gataj ni sij gunun Pablo.
3 Ngaa nị nachínj snan'anj Pablo ni sij. Nị gataj sij:
—Nị ụn tsínj xị'i gata' nnee a ni é rẹ' únj. —Daj gataj Pablo.
Ngaa nị:
—Hué gata' nnee únj dạj rún' gataj tsínj gụ'naj Juan. —Gataj ni sij.
4 Ngaa nị gataj Pablo:
—Duguata' nnee Juan ni tsínj hua ganani ruhua xi'í si-gạquin' ni sij. Sanị
gataj man'an Juan gunun ni sij sisị gụxuman ruhua ni sij ni'i ni sij 'ngọ
tsínj gạ'na' nẹ' rụcu man'an sij huin sí' Jesucristo. —Daj gataj Pablo gunun
ni sij.
5 Nị ngaa gunun ni sij nuguan' daj ngaa nị gata' nnee ni sij ngạ si-xugüi
Señor Jesús.
6 Nị guta' Pablo ra'a sí' chrạ ni sij. Nị gatúj Espíritu Santo chruhua niman
ni sij. Nị ga'mi ni sij 'ngọ snan'anj nạca. Nị nata' ni sij nuguan' 'nạ' rian
Yan'anj gunun ni ngüị.
7 Nị guisíj 'ngọ si xụhuij ran' ni sij huin.
8 Ngaa nị gan'anj Pablo huạ'nij yahuị si-nuhui ni tsínj israelita nne
xuman' daj. Nị nitaj si xu'ui' sij ga'mi sij. Nị ga'mi 'ueé sij ngạ ni tsínj
daj gataj sij sisị nicaj Yan'anj sun rian né'.

9 Sanḭ hua so'o da'aj ni sij nun gṵxuman ruhua ni sij ni'i ni sij Jesús. Nḭ
ga'mi quij ni sij rian ni ngüḭ xi'í si-chrej Yan'anj. Ngaa nḭ guxun Pablo
man'an sí' scanij ni sij. Nḭ nicaj sí' ni tsínj xuman ruhua ni'i Yan'anj
gan'anj sí' 'ngǫ si-escuela 'ngǫ tsínj gṵ'naj Tiranno. Nḭ ya'yoj ga'mi Pablo
si-nṵguan' Yan'anj rian ni tsínj nahuin chre' chruhua escuela daj.
10 Nḭ hué daj gui'yaj sij guisíj huḭj yo'. Xi'í daj nḭ gunun daran' ni tsínj
mạn estado Asia nuguan' xi'í Señor Jesús huin ni sí' ni tsínj israelita ngạ
ni tsínj griego nej.
11 Nḭ gui'yaj Yan'anj si sạ' nico ngạ Pablo.
12 Nḭ nicaj ni sij pañuelo nṵn chrạ Pablo ngạ ango si-gan' sij gan'anj gṵta'
ni sij rian ni ngüḭ a'nan'. Nḭ hué-é' ga'nej xi'ḭ a'nan' ni ngüḭ daj. Nḭ gahui
ni nanẹ xḭ'i niman ni ngüḭ daj nej.
13 Nḭ achéj gǫ'ngo ni tsínj israelita cayu ri ni sij nanẹ xḭ'i niman ni ngüḭ.
Nḭ gaxḭ'i ni sij ga'mi ni sij si-xugüi Jesús rian ni ngüḭ nṵn nanẹ xḭ'i niman.
Nḭ gataj ni sij rian ni nanẹ xḭ'i daj:
—A'nīj sun rián rẹ' sisḭ gạhui rẹ' niman tsínj nan ngạ si-xugüi Jesús tsínj
xḭ'i a'mi Pablo. —Daj gataj ni sij.
14 Nḭ hué daj gui'yaj ichij da'níj 'ngǫ tsínj israelita gṵ'naj sí' Esceva. Nḭ
huin sí' 'ngǫ chrej a'nin'.
15 Nḭ ngaa hué daj ga'mi ni sij rian 'ngǫ tsínj nṵn nanẹ xḭ'i niman, ngaa
nḭ gataj nanẹ xḭ'i daj gunun ni sij:
—Ni'īnj Jesús. Nḭ ni'īnj ṵn tsínj huin Pablo nej. Sanḭ ṵn sin huin ín rẹ'
únj. —Daj gataj nanẹ xḭ'i daj.
16 Ngaa nḭ tsínj nṵn nanẹ xḭ'i niman, nḭ güéj sí' guida'a nucuaj sí' ichij
ni tsínj daj. Nḭ gui'yaj gana sí' rian ni sij. Ngaa nḭ hua nnẹ ni sij gunánj ni
sij gahui ni sij hue' daj.
17 Nḭ gunun daran' ni ngüḭ israelita ngạ ni ngüḭ griego mạn xuman' Efeso
si guiran' ichij tsínj daj. Nḭ guxu'ui' nḭn' ruhua ni sij, gui'yaj nuguan' daj.
Nḭ ga'mi sạ' ni sij xi'í si-xugüi Jesús.
18 Nḭ ga'nạ' ga'ḭ ni ngüḭ xuman ruhua ni'i Jesús. Nḭ ganata' yya ni sij ni
gaquin' gui'yaj ni sij.
19 Nḭ ga'ḭ tsínj gui'yaj stu'uaj nicaj ni sij libro gui'yaj stu'uaj ni sij ga'nạ'
ni sij gari yan'ạn ni sij rian daran' ni ngüḭ. Nḭ ngaa guiri ni sij cuenta dạj
du'ue ni libro gaca daj, nḭ guisíj huḭj xia chi' mí san'anj plata.
20 Hué daj huaj gahuin nico ni ngüḭ xuman ruhua ni'i si-nṵguan' Señor.
Nḭ xacaj ni ngüḭ cuenta sisḭ hua fuerza nicaj si-nṵguan' Yan'anj.
21 Hué daj síj nḭ gani ruhua Pablo gạn'anj sij xuman' Jerusalén gạchin
sij estado Macedonia ngạ estado Acaya nej. Nḭ gataj sij sisḭ ngaa guḭsij sij
Jerusalén, ngaa nḭ hua niạn si gạn'anj sij xuman' Roma.
22 Ngaa nḭ ga'níj sij huḭj tsínj chracuij sij gan'anj nṵngüej sí' estado
Macedonia huin nṵngüej sij Timoteo ngạ Erasto. Nḭ gahuin ran man'an sij
dǫj güi estado Asia.

El alboroto en Éfeso

23 Ngaa daj nḭ ducu chran' ni tsínj mạn xuman' Efeso ni ngüḭ nico'
Yan'anj xạnga'.
24 Nḭ hué daj gui'yaj ni sij si hua 'ngǫ tsínj gui'yaj sun gaga' plata gṵ'naj
sí' Demetrio. Nḭ nari sí' nuhui le'ej dạj rún' hua nuhui nne yan'anj gṵ'naj
Diana. Nḭ 'yaj gana nico ni tsínj 'yaj sun ngạ sí' ngạ sun daj.

25 Nḭ gaquínj Demetrio daran' ni tsínj 'yaj sun daj sisḭ nạhuin chre' ni sij. Nḭ gataj Demetrio gunun ni sij:

—Hua ni'í rẹ' sisḭ 'yaj gana nico né' ngạ sun nan.

26 Sanḭ guini'i né' dạj 'yaj tsínj gụ'naj Pablo. Daj si gunun né' sisḭ achéj ataj sij sisḭ sé yan'anj yya huin yan'anj 'yaj ra'a ni ngüḭ, ataj sij. Nḭ sé urin xuman' Efeso nan huin ataj sij nuguan' daj. Sanḭ achéj sij nḭn' gạchra' chruhua estado Asia nata' sij rian ni ngüḭ xi'í nuguan' daj. Nḭ guisíj gahuin nico ni ngüḭ guxuman ruhua si gataj sij.

27 Nḭ ni'i né' sisḭ sḭ ga cuidado né', nḭ guẹre' si-sun né'. Nḭ hué daj guẹre' nuhui nne yan'anj Diana nej. Daj si sisḭ nitaj si gụnun yan'anj ni ngüḭ rian nuhui nne yan'anj daj, hué dan nḭ guẹre' man'an yan'anj xạna daj xi'í si gạni ruhua ni sij sisḭ nun ní'yanj yan'anj da gạ mánj. Nḭ nico' ni ngüḭ mán nḭn' gạchra' estado Asia yan'anj nari ra'a né' daj ngạ ni ngüḭ nne nḭn' gạchra' chruhua xungüḭ nej. —Daj gataj Demetrio gunun ni tsínj 'yaj ra'a yan'anj daj.

28 Nḭ ngaa gunun ni sij nuguan' daj, nḭ ducu ga'man ruhua ni sij. Nḭ gaguáj ni sij gataj ni sij:

—Huin achij yan'anj Diana nico' né' huin né' tsínj mạn xuman' Efeso. —Daj gataj ni sij gaguáj ni sij.

29 Hué xi'í daj nḭ nachej ga'mi ni ngüḭ mạn xuman' daj gaguáj ni sij. Nḭ güéj ni sij guida'a ni sij nụngüej tsínj gụ'naj Gayo ngạ Aristarco ganucuaj ni sij gan'anj ni sij 'ngọ hue' xxi rian nahuin yu' ni ngüḭ. Nḭ dugüi' Pablo huin nụngüej sí'. Nḭ 'nạ' nụngüej sí' estado Macedonia.

30 Nḭ ruhua Pablo gạtu sij rian mạn ni ngüḭ daj. Sanḭ nun gạ'uej ni tsínj nico' Yan'anj gạtu sij mánj.

31 Nḭ mạn dọj ni tsínj nicaj dugüi' ngạ Pablo scanij ni tsínj nicaj sun 'nạ' ni sí' estado Asia. Nḭ ga'níj ni tsínj daj nuguan' rian Pablo sisḭ sḭ gatúj sij hue' xxi da mánj.

32 Diaj nahuin yu' ni ngüḭ, nḭ gaguáj gọ'ngo ni ngüḭ 'ngọ nuguan'. Nḭ gaguáj ango ni sij ango nuguan'. Sanḭ nun acaj cuenta da'aj ni sij ụn sin huin 'yaj ni sij nahuin yu' ni sij.

33 Nḭ ráj ra'a ni tsínj israelita 'ngọ tsínj gụ'naj Alejandro sisḭ gạ'mi sí' rian ni ngüḭ. Nḭ dugunun ra'a sí' sisḭ dínj gạniquin' du'ua ni ngüḭ. Daj si ruhua sí' nạta' sí' sisḭ nitaj gaquin' da'ui ni tsínj nico' Yan'anj mánj.

34 Sanḭ ngaa xacaj ni sij cuenta sisḭ tsínj israelita huin Alejandro, ngaa nḭ da gaguáj ni sij huḭj hora. Nḭ gataj ni sij:

—Huin achij yan'anj Diana nico' né' huin né' ni tsínj mạn xuman' Efeso. —Daj gataj ni sij gaguáj ni sij.

35 Hué dan nḭ gunucuaj sranun gui'yaj sí' sisḭ dínj ganiquin' du'ua ni sij. Nḭ gataj sí':

—Gụnun a ni é rẹ' huin ín rẹ' tsínj mạn xuman' Efeso si gạ'mī. Ni'i daran' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ sisḭ dugumi xuman' Efeso nuhui nne yan'anj Diana huin-ín' yan'anj guinij xata'.

36 Nḭ rḭan na'ue gạtaj 'ngọ tsínj daj sisḭ sé si xạnga', ngaa nḭ hua niạn si dínj gạne du'ua á rẹ'. Nḭ gạ cuidado a ni é rẹ' ngạ si guḭ'yaj á rẹ'.

37 Nḭ tsínj nicaj á rẹ' 'nạ' á rẹ' nan, nḭ nitaj si gui'yaj quij ni sij rian nuhui mánj. Nḭ nitaj si ga'mi quij ni sij xi'í dan'anj né' mánj.

38 Sisi̱ huin ruhua ni du̱güi' Demetrio ga̱'mi gaquin' xi'í go̱'ngo ni tsínj daj, ni̱ sun dan nne güesi̱ nga̱ ango ni tsínj nicaj sun. Ngaa ni̱ ga̱'mi gaquin' ni sij rian ni tsínj nicaj sun. Ni̱ gui̱'yaj yya ni sí' si-ga̱quin' go̱'ngo ni sij.
39 Ni̱ sisi̱ hua ango nuguan' achin ga̱'mi ni é re̱', ngaa ni̱ ga̱'ue gui̱'yaj né' 'ngo̱ junta da̱j rún' a'nin' si-ley né' sun.
40 Ga̱ cuidado né' nun sa̱' nun ga̱taj ni tsínj nicaj sun sisi̱ mán né' unun' né' nga̱ ni sij. Ni̱ si̱ gunucuaj né' gui̱ri' né' nuguan' da̱nicaj né' rian ni sí' sisi̱ na̱chinj snan'anj ni sí' nga̱ xi'í si 'yaj né' nánj. —Daj gataj sranun daj.
41 Ni̱ ngaa guisíj ga'mi sij daj, ni̱ na'níj sij na̱n' ni sij ducuá ni sij.

20

Viaje de Pablo a Macedonia y Grecia

1 Hué dan ni̱ ngaa na'man ruhua ni ngüi̱ daj, ni̱ gaquínj Pablo ga̱'na' ni tsínj digui'yun si-nu̱guan' Jesucristo ga'ui' sij 'ngo̱ chrej rian ni sí'. Ngaa ni̱ nanan sij ni tsínj daj. Ni̱ gataj sij sisi̱ ga̱n'anj sij.
2 Ni̱ gachin sij ni xuman' ngaj estado daj. Ni̱ ni̱n' ruhua ga'ui' sij chrej rian ni ngüi̱ nico' Jesucristo mán ni xuman' daj. Da' síj da quisíj sij 'ngo̱ estado gu̱'naj Grecia.
3 Ni̱ ngaa guisíj hua̱'nij yahui̱ gane sij estado daj, ni̱ gani ruhua sij ga̱hui sij rio̱ achéj rian nnee ga̱n'anj sij estado Siria. Sani̱ gunun sij sisi̱ ruhua ni tsínj israelita da̱gahui' ni sí' man'an sij. Xi'í daj ni̱ gani ruhua sij na̱nicaj sij estado Siria ga̱chin sij estado Macedonia.
4 Ni̱ guinicaj dugüi' ango ni sij nga̱ Pablo gan'anj daran' ni sij. Ni̱ ni tsínj daj huin tsínj gu̱'naj Sópater 'na̱' sí' xuman' Berea. Ni̱ nu̱ngüej tsínj gu̱'naj Aristarco nga̱ Segundo 'na̱' xuman' Tesalónica. Ni̱ tsínj gu̱'naj Gayo 'na̱' xuman' Derbe. Ni̱ guinicaj dugüi' Timoteo nej. Ni̱ hué daj guinicaj dugüi' Tíquico nga̱ Trófimo 'na̱' nu̱ngüej sí' estado Asia.
5 Ni̱ ni tsínj daj gata' dian gan'anj. Ni̱ ma̱n ni sij ana'uij ni sij xuman' Troas.
6 Ni̱ ngaa gachin gui'yanj xa ni ngüi̱ israelita chrachrúnj nitaj si 'nij levadura, ni̱ gatúj anin' únj chruhua 'ngo̱ rio̱ chéj rian nnee gahui únj gan'anj únj xuman' Filipos. Ni̱ u̱n'un' güi guisíj únj xuman' Troas rian nacaj dugüi' únj nga̱ ango ni sij. Ni̱ ichij güi gunáj únj xuman' daj.

Visita de despedida de Pablo en Troas

7 Güi dacój semana daj, ni̱ nahuin yu' ni únj xa nu̱guan'an ni únj chrachrúnj. Ni̱ digyán Pablo nuguan' rian ni ngüi̱ nico' Jesucristo mán yu'uj daj. Ni̱ ri̱an ga̱hui sij ango güi ga̱n'anj sij, ni̱ gahuin sij ga'mi sij da da'aj ya̱n'.
8 Ni̱ ma̱n únj nahuin yu' únj 'ngo̱ chruhua cuarto nata' xata'. Ni̱ ma̱n ni̱n' ruhua candil xiguinj.
9 Ni̱ nne 'ngo̱ tsínj hua lij gu̱'naj Eutico rian ventana. Ni̱ ri̱an a'mi xa̱can Pablo, ni̱ ganun ni̱n' ruhua nnej rian tsínj hua lij daj. Hué dan ni̱ guinij sij chra̱ hua̱'nij piso hue' nata' xata'. Ni̱ gahui' sij nachi nicaj ni sí'.
10 Ngaa ni̱ nanij Pablo gan'anj gui̱taj sí' níman tsínj hua lij daj. Ni̱ nanan sí' níman daj. Ni̱ gataj Pablo gunun ni tsínj daj:
—Si̱ guxu'ui' a ni é re̱' mánj. Hua ni̱'na' sij nánj. —Daj gataj Pablo gunun ni sij.

11 Hué daj síj nị̱ nanicạj Pablo gahui sij gan'anj sij chruhua hue' nata' xata'. Nị̱ gura' da'aj sij chrachrúnj xa ni sij. Nị̱ gahuin sij ga'mi sij da' guerẹnga'. Ngaa nị̱ gahui sij gan'anj sij.
12 Nị̱ gahuin nią̱' nico ruhua ni sij xi'í si hua nị̱'na' tsínj hua lij guinij daj nicaj ni sij gan'anj sij.

Viaje de Troas a Mileto

13 Nị̱ gata' dian anin' únj gan'anj únj ngą̱ rio̱ guisíj únj xuman' Asón. Daj si hua ga'mi né' si nạcaj anin' únj Pablo yu'uj daj xi'í si gahuin ruhua sij gạche sij guị̱sij sij xuman' Asón daj.
14 Nị̱ ngaa ganacaj dugüi' ni únj ngą̱ Pablo xuman' Asón, nị̱ gahui sij chruhua rio̱ ngą̱ anin' únj xuman' Mitilene. Nị̱ gan'anj daran' únj.
15 Ngaa nị̱ gahui únj chruhua rio̱. Nị̱ ango güi guisíj únj nị̱chrun' 'ngo̱ yu'uj gụ'naj Quío. Nị̱ ango güi guisíj únj 'ngo̱ yu'uj gụ'naj Samos. Nị̱ gunáj únj xuman' Trogilio 'ngo̱ yạn'. Nị̱ ángo güi guisíj únj xuman' Mileto.
16 Nị̱ hué daj gui'yaj únj si nun gạ'uej Pablo gạn'anj sij xuman' Efeso. Daj si na'uej sij gạhuin ran sij gạne sij estado Asia rian ngaj xuman' daj si huin ruhua sij guị̱sij yoo̱ sij xuman' Jerusalén güi huin gui'yanj Pentecostés.

Discurso de despedida de Pablo en Mileto

17 Ngaa mán ni únj xuman' Mileto, nị̱ ga'níj Pablo 'ngo̱ nuguan' gan'anj xuman' Efeso. Nị̱ gaquínj sij gą̱'na' ni tsínj huin achij mạn scanij ni ngüị̱ nahuin chre' nico' Jesucristo xuman' daj.
18 Nị̱ ngaa guxuman ni sij, nị̱ gataj Pablo gunun ni sij:
—Ni'i są̱' ni é rẹ' dạj gui'yā scanij a ni é rẹ' asị̱j güi ga'nạ' sinīj estado Asia.
19 Nị̱ daran' ni güi ganēj scanij ni é rẹ', nị̱ gui'yaj sūnj rian Señor. Nị̱ nagui'yaj le man'ānj. Nị̱ gaco nị̱n' ruhuāj nej. Nị̱ guiran' nị̱n' ruhuāj sayun, gui'yaj ni tsínj israelita nej.
20 Sanị̱ nun dụnā si natāj rian án rẹ' daran' si ní'yanj án rẹ'. Nị̱ digyānj rian ni é rẹ' chruhua cayu ngą̱ chruhua ducuá ni é rẹ'.
21 Nị̱ natāj rian ni tsínj israelita ngą̱ rian ni tsínj 'nạ' anéj chrej sisị̱ gạnani ruhua ni sij xi'í si-gą̱quin' ni sij. Nị̱ gụxuman ruhua ni sij ni'i ni sij Jesucristo huin Señor nico' né'.
22 'Yyạj nị̱ a'níj Espíritu Santo gạn'ān xuman' Jerusalén. Nị̱ nun ni'īnj ní' dạj guị̱ran'ānj gạn'ān xuman' daj.
23 Urin si ni'īnj huin sisị̱ ngaa achē daran' ni xuman', nị̱ ataj Espíritu Santo riānj sisị̱ ana'uij ducuagą̱' yūnj. Nị̱ guị̱ran' nị̱n' ruhuāj sayun nej.
24 Güendāj nị̱ nitaj si gạhuin si gạhuīj. Nị̱nanj huin ruhuāj gạchē guị̱'yaj sūnj da ganahuij sun duguta sun Jesús yūnj nạtāj ni nuguan' są̱' dạj 'yaj Yan'anj sinduj rian né'.
25 Nị̱ yyạj nị̱ ni'īnj sisị̱ scanij a ni é rẹ', nị̱ 'ngo̱ ni ango ni é rẹ' sị̱ guini'i yūnj gą̱ mánj. Nị̱ huin ín rẹ' ni tsínj gunun nuguan' ga'mī xi'í sun nicaj Yan'anj rian né'.
26 Xi'í daj nị̱ huin ruhuāj gą̱taj yyāj gụnun a ni é rẹ' yyạj sisị̱ nitaj gaquin' da'uīj sisị̱ gạn'anj 'ngo̱ dugüi' ni é rẹ' rian yan'ạn.
27 Daj si hua natāj rian án rẹ' daran' si huin ruhua Yan'anj si guị̱'yaj a ni é rẹ'. Nị̱ nitaj si huaj si gạrij huīj nị̱ ą̱ 'ngo̱ nuguan' mánj.
28 'Xi'í daj nị̱ dạj rún' dugumi 'ngo̱ tsínj daj dánj sij xachij, nị̱ hué daj dụgumi ni é rẹ' man'an án rẹ' ngą̱ daran' ni ngüị̱ nico' Yan'anj nej. Nị̱ huin ín rẹ' tsínj huin achij niquin' scanij ni sij, gui'yaj Espíritu Santo. Xi'í daj

dụgumi a ni é rẹ' niman ni sij. Nị naru'ue man'an Señor si-tun man'an sij
guiránj sij ni ngüị nico' Yan'anj xạnga' daj.
29 Nị ni'īnj sisị ngaa gạn'ān, nị gạ'na' ango ni tsínj dịgya' yun'unj. Nị
rún' 'yaj 'ngọ xá'yanj da'a xachij, hué daj guị'yaj ni sí' ngaa gạ'na' ni sij
rian ni é rẹ'.
30 Nị hué scanij ni man'an ni é rẹ', nị gạhui ni tsínj gạ'mi nuguan' yyạ
xi'í si gạhuin ruhua ni sij sisị guịnico' ni ngüị nico' Yan'anj ni sí'.
31 Xi'í daj nị nị'yaj sạ' á rẹ'. Nị nạnun ruhua ni é rẹ' sisị huạ'nij yya yo'
nun dunā si riquī 'ngọ ducuánj rian daran' ni é rẹ' nugüi nịgan'. Nị da
gacōj xi'í ni é rẹ' nej aj.
32 'Yyạj nị naga'uīj ni é rẹ' rian Yan'anj. Nị dunā nuguan' rian ni é rẹ'
sisị gạ'ue guị'yaj Yan'anj sinduj rian án rẹ'. Nị nicaj nuguan' daj fuerza
sisị sạ' doj guịnico' a ni é rẹ' Yan'anj. Nị nuguan' daj nicaj fuerza si gạ'ue
guịman sạ' nụguan'an án rẹ' ngạ daran' ni ngüị gahuin sạ' rian Yan'anj.
33 'Nitaj si gahuin ruhuāj nicā san'anj plata ngạ san'anj oro nej, si-gan'
gọ'ngo ni ngüị mánj.
34 Sanị hua ni'i sạ' ni é rẹ' sisị gui'yaj sūnj ngạ ra'āj daj da guiri'īj si
achin riānj ngạ si achin rian ni tsínj nicaj dugüi' ngāj nej.
35 Nị digyānj rian ni é rẹ' ngạ daran' si gui'yā sisị hué daj guị'yaj sun
daran' né'. Ngaa nị gạ'ue chrạcuij né' ni ngüị yaco ran'. Nị gạnanun
ruhua ni é rẹ' si-nụguan' Señor Jesús. Nị gataj sij: "Huin niạ' ruhua doj
tsínj a'ui' ra'a dugüi' sij daj ngạ tsínj nahuin ra'a ni rasụn 'yaj ni dugüi'
sij." Daj gataj Señor Jesús gunun né'. —Gataj Pablo gunun ni tsínj 'nạ'
xuman' Efeso.
36 Nị ngaa guisíj ga'mi Pablo nuguan' daj rian ni sí', nị ganiquin' ráj dạcoj
sij ngạ ni sí'. Nị gachínj jni'yaj daran' ni sij rian Yan'anj.
37 Nị gaco nịn' ruhua daran' ni sij. Nị nanan ni sij Pablo. Nị garun du'ua
ni sij sí'.
38 Nị ganani nico ruhua ni sij xi'í si hua gataj Pablo sisị sị guini'i ni sij
sí' gạ mánj. Ngaa nị gata dugüi' ni sij gan'anj nịcaj ni sij gạtu sí' chruhua
riọ achéj rian nnee gan'anj sí'.

21

Viaje de Pablo a Jerusalén

1 Hué dan nị ngaa dunáj ni únj ni sij, nị gahui anin' únj chruhua riọ
gan'anj nịca ni únj da' yu'uj gụ'naj Cos. Nị ango güi guisíj únj 'ngọ yu'uj
gụ'naj Rodas. Ngaa nị guisíj únj xuman' Pátara.
2 Nị hué xuman' daj, nị nari' anin' únj riọ huaj xuman' Fenicia. Ngaa nị
gahui ni únj gan'anj únj.
3 Hué dan nị guini'i anin' únj yu'uj gụ'naj Chipre. Nị gachin únj chrej
ra'a sạ' yu'uj daj guisíj únj estado Siria rian ngaj 'ngọ xuman' gụ'naj Tiro.
Nị yu'uj daj gahui únj chruhua riọ xi'í si huin ruhua ni tsínj dugumi riọ
daj guịri ni sij carga mạn chruhua riọ.
4 Nị nano' anin' únj ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesucristo. Nị nari' únj
ni sij. Nị guna únj ichij güi ngạ ni sij. Nị hua ga'mi chrụn Espíritu Santo
rian ni sij sisị sị gan'anj Pablo xuman' Jerusalén, gataj ni sij gunun sí'.
5 Sanị ngaa guisíj ichij güi daj, nị gahui anin' únj gan'anj únj. Nị gan'anj
nịcaj ni dụcua ni tsínj nico' Jesucristo daj anin' únj da' du'ua xuman' daj.

Nị̱ ganiquin' ráj dạcoj daran' ni únj rian yo'ój chru ngaj du'ua nnee yan'anj
gachínj jni'yaj ni únj rian Yan'anj.
6 Hué dan nị̱ nanan daran' ni únj ni dugüi' ni únj. Nị̱ natúj anin' únj
chruhua rio̱ achéj rian nnee. Nị̱ nanicạj ni sij guinạn' ni sij ducuá ni sij.
7 Nị̱ gahui anin' únj xuman' Tiro guisíj únj xuman' Tolemaida. Nị̱ nacaj
dugüi' únj ngạ ni tsínj nico' Jesucristo xuman' daj. Nị̱ guna únj urin güi
ngạ ni sij.
8 Ango güi gahui únj ngạ Pablo gan'anj únj guisíj únj xuman' Cesarea.
Nị̱ gan'anj únj ducuá Felipe huin sí' 'ngọ tsínj chéj a'mi si-nụguan' Yan'anj.
Nị̱ huin sí' 'ngọ ni ichij ni tsínj chracuij ni xụhuij ni tsínj apóstol huin ni
tsínj a'mi si-nụguan' Jesucristo rian ni ngüị̱. Nị̱ guna anin' únj ngạ sí'.
9 Nị̱ nne yạn gạn'anj da'nị̱ xạna Felipe. Nị̱ huin ne ngüị̱ a'mi nuguan'
riqui Yan'anj rian ne.
10 Ngaa guisíj ga'ị̱ güi gane únj yu'uj daj, nị̱ guisíj 'ngọ tsínj 'nạ' estado
Judea gụ'naj sí' Agabo. Nị̱ huin sí' 'ngọ tsínj a'mi nuguan' riqui Yan'anj
rian sí'.
11 Nị̱ ngaa guisíj tsínj daj rian nne únj, nị̱ guida'a sij danij sincho Pablo.
Nị̱ numij sij ra'a sij ngạ dacój sij. Nị̱ gataj sij:

—Ataj Espíritu Santo sisị̱ xuman' Jerusalén, nị̱ hué daj gụnumi ni tsínj
israelita tsínj dạnij sincho nan nạga'ui' ni sí' ra'a ni tsínj 'nạ' anéj chrej.
—Daj gataj tsínj daj.
12 Nị̱ ngaa gunun únj ngạ ni tsínj mạn xuman' Cesarea nuguan' daj, nị̱
ga'mi yaco únj rian Pablo sisị̱ sị̱ gan'anj sij xuman' Jerusalén mánj.
13 Sanị̱ gataj Pablo:

—Nị̱ ụn sin huin nị̱ aco a ni é rẹ', nị̱ nani ruhuāj, 'yaj á rẹ' únj. Hua nị̱ca
ruhuāj sisị̱ gụmi ni sij yūnj xuman' Jerusalén. Sanị̱ sé urin si gụmi ni sij,
sanị̱ hua nị̱ca ruhuāj gạhuīj xuman' daj xi'í Señor Jesús. —Daj gataj Pablo
gunun ni sij.
14 Nị̱ rịan nun gạ'ue gụnun Pablo si-nụguan' únj, nị̱ ga'nin' ruhua únj,
gataj únj:

—Si guị̱'yaj Señor si aran' ruhua sij nánj. —Daj gataj ni únj.
15 Nị̱ ngaa guisíj ni güi daj, nị̱ gui'yaj xugüi anin' únj. Nị̱ gan'anj únj
xuman' Jerusalén.
16 Nị̱ guinicaj dugüi' gọ'ngo ni tsínj nico' Jesucristo 'nạ' xuman' Cesarea
ngạ ni únj gan'anj únj. Nị̱ nicaj ni sí' ni únj gan'anj ni sí' ducuá 'ngọ tsínj
gụ'naj Mnasón 'nạ' sí' yo'ój gụ'naj Chipre huin sí' 'ngọ tsínj nico' Jesucristo
asị̱j ná. Nị̱ guna únj ducuá sí'.

Arresto de Pablo en el templo

17 Nị̱ ngaa guisíj ni únj xuman' Jerusalén, nị̱ gahuin nịạ' ruhua ni tsínj
xuman ruhua ni'i Jesucristo guisíj únj rian ni sij.
18 Nị̱ ango güi, nị̱ gan'anj nị̱'yaj Pablo rian nne Jacobo ngạ ni únj. Nị̱
nahuin chre' daran' ni tsínj huin achij yu'uj daj.
19 Nị̱ gachínj snan'anj Pablo sisị̱ hua sạ' nne ni sij. Hué dan nị̱ nata'
sí' da' gọ'ngo nuguan' gui'yaj sạ' Yan'anj ngạ ni tsínj 'nạ' anéj chrej ngaa
nata' sí' si-nụguan' Yan'anj rian ni sij.
20 Nị̱ ngaa gunun ni sij si gataj Pablo, nị̱ ga'mi sạ' 'ueé ni sij rian Yan'anj.
Nị̱ gataj ni sij rian Pablo:

—Nḭ'yaj są' rę' jnąnj. Scanij ni tsínj israelita, nḭ mąn ga'ḭ mí ni tsínj xuman ruhua ni'i Jesús. Sanḭ huin ruhua daran' ni sij dągahuin ni sij si-dụcuanj Moisés.

21 Nḭ hua gunun ni sij nuguan' sisḭ digyán man'án rę' rian ni tsínj israelita mąn scanij ni tsínj 'ną' anéj chrej sisḭ sḭ xacaj ni sí' cuenta ngą si ga'nin' Moisés sun rian né'. Nḭ gunun ni sij si gatáj rę' sisḭ sḭ guta' ni sij da'nga' nneę cúj da'níj ni sij. Nḭ sḭ guinico' ni sij si-chrej ni xí' guimán asḭj ná.

22 Nḭ ụn sin guḭ'yaj únj, ruhuá rę' únj. Xąnga' sisḭ xącaj cuenta ni sij sisḭ guisíj rę' yu'uj nan, ngaa nḭ nąhuin yu' ni sij.

23 ’Xi'í daj nḭ guḭ'yáj rę' rún' gątaj únj nan. Niquin' gąn'anj tsínj scanij ni únj nan. Nḭ hua niąn dągahuin ni sij nuguan' gataj yya ni sij rian Yan'anj.

24 Ngaa nḭ guḭnicaj dugüí' rę' gąn'anj rę' ngą ni sij. Nḭ nąga'ui' anin' é rę' man'an án rę' rian Yan'anj. Nḭ nąru'ue rę' si gąhuin si-gasto ni sij dągahui' ni sij xucu rian Yan'anj. Ngaa nḭ gą'ue gąca cąn chrą ni sij. Nḭ hué chrej daj guḭni'i ni tsínj daj sisḭ sé si xąnga' huin ni nuguan' gunun ni sij xi'í man'án rę'. Nḭ guḭni'i ni sij sisḭ dągahuin man'án rę' rian si-ley Moisés nej.

25 ’Sanḭ güenda ni tsínj 'ną' anéj chrej nico' Jesucristo huin ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesucristo, nḭ guisíj garun ni únj 'ngọ yanj rian ni sí'. Nḭ hua gataj ni únj sisḭ nitaj nụnj huin sisḭ dągahuin ni sij si-dụcuanj Moisés mánj. Maan si sḭ xa ni sij nneę xucu ga'ui' ni ngüḭ rian yan'anj nari ra'a ni ngüḭ. Nḭ sḭ xa ni sij tun ngą nneę xucu duguáj ni sij xá xú'. Nḭ sḭ gui'yaj ni sij gaquin' ngą ango yun'unj xąna mánj. Hué daj garun únj rian ni sij. —Gataj ni tsínj huin achij daj gunun Pablo.

26 Ngaa nḭ nicaj dugüi' Pablo ngą gąn'anj ran' tsínj daj. Nḭ ango güi gan'anj nụguan'an ni sij naga'ui' ni sij man'an ni sij rian Yan'anj. Asíj nḭ gatúj sij chruhua nuhui nata' sij rian chrej ụn güi huin gąnahuij nąga'ui' ni sij man'an ni sij rian Yan'anj. Nḭ hué güi daj huin ngaa gą'ui' gọ'ngo ni sij xucu rian Yan'anj xi'í ni sij.

27 Nḭ ngaa ruhua guḭsij ichij güi daj, nḭ guini'i dọj ni tsínj israelita 'ną' estado Asia si niquin' Pablo chruhua nuhui. Hué dan nḭ ga'man ruhua daran' ni ngüḭ nahuin chre' yu'uj daj, gui'yaj ni sij. Hué dan nḭ guida'a ni sij Pablo.

28 Nḭ gaguáj ni sij. Nḭ gataj ni sij:

—Ni tsínj israelita, chrącuij ni é rę' ni únj si hué tsínj nan chéj sij daran' yu'uj digyán sij rian ni ngüḭ ni nuguan' unun' ngą ni únj huin ni únj ni tsínj israelita. Nḭ unun' si-nụguan' sij ngą si-dụcuanj Moisés ngą nuhui nan nej. Nḭ gatúj gọ'ngo ni tsínj griego chruhua nuhui nan, gui'yaj sij nej. Nḭ xi'í daj nḭ gahuin quij ruhua nuhui nan. —Hué daj gataj ni sij.

29 Nḭ hué daj gataj ni sij si hua guini'i ni sij guinicaj dugüi' Pablo ngą tsínj gụ'naj Trófimo riqui xuman' daj huin sí' 'ngọ tsínj 'ną' xuman' Efeso. Nḭ gani ruhua ni sij sisḭ gątu sí' chruhua nuhui, gui'yaj Pablo.

30 Nḭ ga'man ruhua daran' ni tsínj mąn xuman' daj. Nḭ gunánj ni sij ga'ną' guḭda'a ni sij man'an Pablo gąnucuaj ni sij guḭri ni sij sí' nę' chrej xę' nuhui daj. Nḭ hué 'ngọ hora daj naránj ni sij rian nuhui.

31 Nḭ hua huin ruhua dągahui' ni sij Pablo ngaa gunun snado huin achij rian xi'nin' snado daj sisḭ aguáj daran' ni ngüḭ mán xuman' Jerusalén.

32 Ngaa nḭ nicaj snado huin achij daj ni snado nico' sij ngą ni snado centurión nej. Nḭ gunánj ni sij gan'anj nḭ'yaj ni sij rian mąn ni ngüḭ daj.

Nị ngaa guini'i ni ngüị snado huin achij daj ngạ ni snado nico' sí', ngaa nị duna ni sij si ga'ui' ni sij Pablo.

33 Ngaa nị gahuin nịchrun' snado huin achij daj rian nne Pablo. Nị guida'a sij sí'. Nị ga'nin' sij sun sisị gụmi ni sij huịj cadena sí'. Asíj nị nachínj snan'anj sij ni ngüị ụn sin huin sí', nị nụnj huin gui'yaj sí'.

34 Nị nini huin nuguan' gaguáj gọ'ngo ni ngüị daj. Nị gaguáj ango ni sij ango nuguan' gachej ga'mi ni sij. Nị nun ri' ruhua snado huin achij daj si guị'yaj yya sij xi'í si guixij ruhua sij si gaguáj ni sij. Hué dan nị ga'nin' sij sun sisị nịcaj ni snado gạn'anj ni sí' ducuá ni sí' Pablo.

35 Nị ngaa hua guịsij ni snado gahui ni sij rian scalera guịsij ni sij rian mạn ni sij, nị gata xata' ni sij Pablo guisíj ni sij. Daj si nịn' ruhua huin ruhua ni ngüị dạgahui' ni sij Pablo.

36 Nị nico' ran ni ngüị huaj nẹ' rụcu ni sij. Nị gaguáj ni sij. Nị gataj ni sij:

—Dạgahui' a ni é rẹ' sí'. —Gataj ni sij ni'yaj ni sij Pablo.

Defensa de Pablo ante el pueblo

37 Nị ngaa huaj gạtu ni sij ngạ Pablo rian mạn ni sij, nị nachínj snan'anj Pablo snado huin achij daj. Nị gataj sij:

—Gạ'ue gạ'mī dọj ngạ rẹ' ní'. —Daj gataj Pablo gunun snado huin achij daj.

Ngaa nị gataj snado huin achij daj:

—Chrụn rẹ' gạ'mi rẹ' snánj griego ní'.

38 Nị sé rẹ' huin tsínj 'nạ' nẹ' Egipto gunún' rẹ' ngạ gobierno, nị gahui gạn'anj mí snado ngạ rẹ' gan'anj quij qui'yanj nạco asịj ganij mí'. —Daj gataj snado huin achij daj nachínj snan'anj sij Pablo.

39 Ngaa nị gataj Pablo:

—Huẹj huin 'ngọ tsínj israelita 'nāj xuman' Tarso huin-ín' 'ngọ xuman' huin achij ngaj estado Cilicia. Sanị guị'yáj rẹ' sinduj rịqui rẹ' si gạ'mī rian ni ngüị aj. —Daj gataj Pablo.

40 Hué dan nị ga'ui' snado huin achij permiso. Ngaa nị gan'anj nịquin' Pablo rian scalera daj. Nị dugunun ra'a sij rian ni ngüị sisị dínj gạhuin du'ua ni sí'.

Nị ngaa ganiquin' du'ua ni sí', nị ga'mi Pablo snánj hebreo rian ni sij. Nị gataj sij:

22

1 —Gụnun sạ' á rẹ' si gạtā gụnun a ni é rẹ' xi'í man'ānj huin ín rẹ' jnánj né' ngạ da'nun' né'. —Daj gataj Pablo.

2 Nị ngaa gunun ni sij ga'mi Pablo snanj hebreo, ngaa nị nani sạ' chraquij ni sij. Nị gataj Pablo:

3 —Huẹj huin tsínj israelita. Nị ga'ngā xuman' Tarso, estado Cilicia. Sanị gachī xuman' Jerusalén nan. Nị digui'yūnj ngạ maestro gụ'naj Gamaliel. Nị gahuin chrụn sa'āj si-ley ni xí' nej. Nị xạnga' yya gui'yaj sūnj si-sun Yan'anj. Nị dạj rún' 'yaj ni é rẹ' acuan', hué daj gui'yā nej.

4 Asịj sini nị chran' yun'ūn ni ngüị nicaj dugüi' ngạ Jesús. Nị gahuin ruhuāj dạgahuīj ni sij. Nị gumī ni sij. Nị garī ducuagạ' ni tsínj ngạ ni ngüị xạna nej.

5 Nị chrej a'nin' ngạ ni tsínj huin achij huin ni sij testigo sisị hué daj gui'yā. Nị riqui ni sí' yanj carta nicā gạn'ān rian ni dugüi' né' ni tsínj

israelita nne xuman' Damasco. Nị huaj nạnōj ni ngüị nico' Jesús. Ngaa nị nicā ga'nāj xuman' Jerusalén gạhuin ni sij castigo, ruhuāj aj.

6 ’Sanị ngaa huaj gahuin nịchrūnj xuman' Damasco gaxuj, nị nasinụnj chre ga'nạ' 'ngọ yan'ạn xata' guixiguịn ganicạj rian huaj man'ānj.

7 Nị 'ngọ ganatū rian yo'ój. Nị gunūnj 'ngọ tsínj ga'mi ngāj. Nị gataj sij: “Saulo, Saulo, ụn sin huin nị chran' yun'únj rẹ' man'ānj únj.” Daj gataj tsínj daj gunūnj.

8 Ngaa nị: “Nị ụn sin huín rẹ', Señor.” Gataj man'ānj. Ngaa nị gataj sij: “Huēj huin Jesús 'nạ' Nazaret. Hué man'ānj huin chran' yun'únj rẹ' aj.” Daj gataj Jesús gunūnj.

9 Nị guini'i yya ni tsínj huan'anj ngāj yan'ạn daj. Nị guxu'ui' ni sij. Sanị nun gunun ni sij nuguan' ga'mi Jesús riānj mánj.

10 Ngaa nị gataj man'ānj: “Daj guị'yā, ruhuá rẹ', Señor.” Gataj man'ānj. Ngaa nị gataj Señor gunūnj: “Nạchica rẹ' gạn'anj rẹ' xuman' Damasco. Yu'uj daj gạtaj ni sij gụnun rẹ' daran' si huin guị'yáj rẹ' aj.” Daj gataj sij gunūnj.

11 Nị rịan gahuin durīj gui'yaj yan'ạn xiguịn nucuaj daj, ngaa nị guida'a ni tsínj nicaj dugüi' ngāj ra'āj gan'anj ni únj guisíj únj xuman' Damasco.

12 ’Nị xuman' daj nne 'ngọ tsínj gụ'naj Ananías. Nị hua cuidado sij dagahuin sij si-ley Moisés. Nị a'mi sạ' daran' ni tsínj israelita mạn xuman' Damasco xi'í sij.

13 Nị ga'nạ' nị'yaj Ananías man'ānj. Nị ngaa guisíj sij, nị gataj sij gunūnj: “Jnánj Saulo, yyạj nị nạxiguin rián rẹ'.” Gataj sij. Nị 'ngọ hora naxiguịn riānj guini'yā sij.

14 Nị gataj sij: “Nacui Yan'anj nico' ni xí' man'án rẹ' sisị guịni'i sạ' rẹ' si huin ruhua man'an Yan'anj. Nị huin ruhua Yan'anj sisị guịni'í rẹ' tsínj hua nịca nịn' ruhua huin sí' Jesús. Nị gụnun rẹ' si-nụguan' man'an Jesús, ruhua Yan'anj nej.

15 Daj si gạhuin man'án rẹ' tsínj nạta' xi'í Jesús rian daran' ni xungüị. Nị gạn'anj nạta' rẹ' si guini'í rẹ' ngạ si gunún rẹ' rian ni ngüị.

16 Yyạj nị sị gano'ó rẹ' nạchica rẹ'. Nị gạn'anj gạta' nneé rẹ' ngạ si-xugüi Señor. Nị jnạruhui sij si-gạquin' rẹ' aj.” Gataj Ananías riānj.

17 ’Hué dan nị ngaa nanicā xuman' Jerusalén, nị gan'ān nuhui gachínj jni'yā. Nị digyán Yan'anj 'ngọ rasụn riānj.

18 Nị guini'īnj man'an Señor. Nị gataj Señor gunūnj: “Yoọ gạhui rẹ' xuman' Jerusalén. Daj si sị garáj xina ni sij nuguan' nạta' rẹ' xi'ĩj mánj.” Daj gataj Señor gunūnj.

19 Hué dan nị gataj man'ānj: “Señor, ni'i ni sij sisị gatúj man'ānj daran' ni nuhui, nị garij man'ānj ducuagạ' daran' ni ngüị xuman ruhua ni'í rẹ'. Nị garī nne' xiráj ni sij nej.

20 Nị ni'i ni sij sisị ngaa gayanj si-tun man'an Esteban huin sí' tsínj gui'yaj sun rián rẹ' ga'mi sí' si-nụguan' man'án rẹ', ngaa nị niquin' man'ānj yu'uj daj. Nị ga'uē sisị dạgahui' ni sij sí'. Nị da' dugumīj si-gan' ni tsínj dagahui' daj.” Hué daj gatā gunun Señor.

21 Sanị gataj Señor: “Güịj si a'nī gạn'anj gạn' rẹ' rian ni ngüị mạn anéj chrej.” Daj gataj Señor gunūnj. —Gataj Pablo gunun ni tsínj nahuin yu' daj.

Pablo en manos del tribuno

22 Nị gunun ni ngüị si-nụguan' Pablo da' nuguan' daj. Sanị ngaa ga'mi
sij xi'í ni tsínj 'nạ' anéj chrej, nị gaxị'i ni sij gaguáj ni sij. Nị gataj ni sij:
—Si gạhui' naj tsínj nan. Sị ga'ue gạ nị'na' sij rian xungüị mánj. —Hué
daj gataj ni sij xi'í Pablo.
23 Nị rịan aguáj ni sij nagunan' ni sij si-gan' ni sij dagaman' ni sij yo'ój
yaj xata',
24 hué dan nị ga'nin' snado huin achij sun sisị nạ'nij ni snado Pablo rian
mạn ni sij. Nị gataj sí' sisị gạri ni sij nne' xiráj Pablo sisị gạtaj Pablo ụn
sin xị'i huin aguáj ni ngüị ni'i ni sij Pablo.
25 Sanị ngaa guisíj gumíj ni sij ngạ nnij, nị hua ruhua ni sij gạ'ui' sij nne',
ngaa nị nachínj snan'anj Pablo capitán niquin' daj. Nị gataj sí':
—Nịcaj sun ni é rẹ' gạ'ui' rẹ' nne' 'ngọ tsínj romano ní'. Nị achin si gạ'ui'
ni sij gaquin' xi'í man'ānj. —Daj gataj Pablo gunun capitán daj.
26 Nị ngaa gunun capitán nuguan' daj, nị gan'anj nạta' snan'anj sij gụnun
snado huin achij daj. Nị gataj sij:
—Gạ cuidado si gụị'yáj rẹ' si tsínj nan huin 'ngọ tsínj romano. —Daj
gataj sij gunun snado huin achij daj.
27 Ngaa nị gan'anj snado huin achij daj rian niquin' Pablo. Nị nachínj
snan'anj sij. Nị gataj sij:
—Xạnga' hué rẹ' huin 'ngọ tsínj romano ní'. —Daj gataj sij.
—Huēj huin nánj. —Gataj Pablo.
28 Ngaa nị gataj snado daj:
—Gutin' nịn' ruhuāj san'anj da gahuīnj tsínj romano. —Daj gataj sij.
Ngaa nị gataj Pablo:
—Huēj huin 'ngọ tsínj romano ga'ngā ni nánj an. —Daj gataj Pablo.
29 Asíj nị ni tsínj ruhua gạri nne' xiráj Pablo, nị guxun ni sí' man'an sí'.
Nị guxu'ui' snado huin achij daj si hua numíj sij Pablo huin sí' 'ngọ tsínj
romano.

Pablo ante el concilio

30 Nị huin ruhua snado huin achij daj gụịni'i sij ụn sin xị'i huin a'mi
gaquin' ni tsínj israelita rian xi'í Pablo. Hué dan nị ango güi nị ga'nin' sij
sun sisị nạchi ni snado Pablo. Nị ga'nin' sij sun si nạhuin yu' ni chrej huin
achij ngạ daran' ni tsínj mạn junta nico. Ngaa nị guiri sij Pablo gani sij
rian ni tsínj mạn junta nico daj.

23

1 Ngaa nị ni'yaj sạ' Pablo rian ni tsínj mạn junta daj. Nị gataj sij:
—Jnánj né', da acuan' nị nịnanj sạ' gui'yā rian Yan'anj. Nị nitaj gaquin'
nụn nimānj mánj. —Daj gataj Pablo.
2 Hué dan nị ga'nin' Ananías sun rian ni tsínj niquin' nịchrun' ngạ Pablo
sisị rạ'ui ra'a ni sí' du'ua Pablo. Nị Ananías huin chrej a'nin' rian ni chrej.
3 Ngaa nị gataj Pablo gunun sij:
—Gạ'ui' Yan'anj man'án rẹ' huín rẹ' tsínj digya' yun'unj. Hué nné rẹ'
nạgui'yaj yyá rẹ' si-nụguan'ānj rún' a'nin' ley sun. Nị sisị hué daj 'yáj rẹ',
ngaa nị ụn sin huin, nị a'nín' rẹ' sun sisị gạ'ui' ni sij man'ānj únj. Daj si
sé daj a'nin' ley sun mánj. —Daj gataj Pablo.
4 Ngaa nị gataj ni tsínj nịquin' xi'níj Pablo gunun sij:
—Hué tsínj nan huin chrej huin rian nịn' rian Yan'anj. Ngaa nị ụn sin
huin nị a'mí rẹ' daj rian sí' únj. —Daj gataj ni sij gunun Pablo.

5 Ngaa nḭ gataj Pablo:
—Nun guini'īnj sisḭ chrej huin rian nḭn' huin sí' man jnánj. Daj si hua
garun ni sij rian yanj asḭj hua ná: “Sḭ ga'mi quij né' nḭ'yaj né' tsínj nicaj
sun rian ni dugüi' né'.” —Daj gataj Pablo gunun ni sij.
6 Ngaa nḭ xacaj sạ' Pablo cuenta sisḭ da'aj ni sij huin tsínj saduceo. Nḭ
ango da'aj ni sij huin tsínj fariseo. Ngaa nḭ ga'mi nucuaj Pablo rian ni tsínj
mạn junta daj. Ni gataj sij:
—Jnánj né', huēj huin tsínj fariseo. Nḭ tsínj fariseo huin chrē nej. A'mi
gaquin' ni sij riānj xi'í si xuman ruhuāj sisḭ gạ'ue gạna'nij ni tsínj gahui'.
—Daj gataj Pablo gunun ni sij.
7 Ngaa nḭ ngaa gataj Pablo nuguan' daj, nḭ gaxḭ'i gunun' ni tsínj fariseo
ngạ ni tsínj saduceo. Nḭ gura' da'aj huḭj xi'nin' man'an ni sij.
8 Daj si ataj ni tsínj saduceo sisḭ nitaj si gạna'nij ni tsínj gahui'. Nḭ ataj
ni sij sisḭ nitaj ángel mánj. Nḭ nitaj niman ni nguḭ, ataj ni sij nej. Sanḭ ni
tsínj fariseo xuman ruhua daran' ni nuguan' nan.
9 Ngaa nḭ gagúaj daran' ni sij. Nḭ naxṵman gọ'ngo ni tsínj digyán si-ley
Yan'anj rian ni nguḭ huin ni sí' tsínj fariseo. Nḭ gataj ni sí':
—Nitaj si da'ui tsínj nan gaquin' ruhua únj mánj. Si ruhuaj, nḭ ga'mi
'ngọ níman ngạ sij, asḭ ga'mi 'ngọ ángel ngạ sij, si ruhuaj. Sḭ gunún' ngạ
Yan'anj mánj. —Daj gataj ni sij.
10 Nḭ ducu gunun' ni tsínj mạn junta daj. Xi'í daj nḭ guxu'ui' snado huin
achij daj sisḭ gṵtin' ni sij Pablo. Hué daj nḭ gaquínj sij gạ'na' gọ'ngo ni
snado guḭri ni sí' Pablo scanij ni sij nḭcaj ni sí' gạn'anj sí' chruhua hue'
rian mạn ni sí'.
11 Nḭ ngaa guinḭ ango güi, nḭ narugüi' Señor rian Pablo. Nḭ gataj Señor:
—Gạ nucuaj nimán rẹ'. Daj si dạj rún' ga'mí rẹ' rian xi'īj rian ni tsínj
mạn xuman' Jerusalén nan, nḭ hué daj gạ'mi rẹ' rian ni tsínj mạn xuman'
Roma nej. —Daj gataj Señor gunun Pablo.

Complot contra Pablo

12 Ango güi nḭ daga'mi dugüi' gọ'ngo ni tsínj israelita si dạgahui' ni sij
Pablo. Nḭ gataj ni sij sisḭ sḭ guiri' ni sij dạgahui' ni sij Pablo, ngaa nḭ gạ'ue
guḭ'yaj Yan'anj castigo ni sij. Nḭ gataj ni sij sisḭ sḭ xa ni sij sḭ go'o ni sij da
guḭri' ni sij dạgahui' ni sij sí'. Nḭ guta' nḭca yya ni sij sisḭ hua yya si a'mi
ni sij.
13 Nḭ gachin chrạ huḭj xia ni tsínj daga'mi dugüi' daj.
14 Hué daj síj nḭ gan'anj ni tsínj daj rian ni chrej a'nin' ngạ ni tsínj huin
achij nej. Nḭ gataj ni sij:
—Hua guta' nḭca yya ni únj sisḭ xạ ni únj ngaa nun gṵnucuaj ni únj
dạgahui' ni únj Pablo, nḭ gạ'ue guḭ'yaj Yan'anj castigo ni únj.
15 Yyạj nḭ gạchinj jni'yaj á rẹ' ngạ ni tsínj mạn junta nico nan rian snado
huin achij daj sisḭ guḭnicaj sij a'yoj Pablo gạ'na' sij rian án rẹ'. Nḭ gạtaj á
rẹ' sisḭ hua niạn guḭni'i a ni é rẹ' doj xi'í Pablo. Nḭ ngaa achin guḭsij sij
nan, nḭ ạ hua chrṵn ruhua únj dạgahui' únj sij chruhua chrej. —Daj gataj
ni tsínj daj.
16 Sanḭ gunun da'níj xiga'uij Pablo xi'í gaquin' daj. Hué dan nḭ gan'anj
sij gatúj sij rian mạn ni snado. Nḭ nata' sij nuguan' daj gunun Pablo.
17 Ngaa nḭ gaquínj Pablo gạ'na' 'ngọ snado centurión, nḭ gataj sij:
—Guḭnicaj rẹ' tsínj le nan gạn'anj sij rian snado huin achij si hua 'ngọ
nuguan' nạta' sij gṵnun sí'. —Daj gataj Pablo.

18 Ngaa nḭ nicaj centurión stucun' Pablo gan'anj sij rian snado huin achij
daj. Nḭ gataj sij:
—Gaquínj Pablo guḭsij man'ānj rian sí' huin sí' tsínj nu̱n ducuagạ'. Nḭ
gachínj jni'yaj sí' sisḭ guḭnicā tsínj hua le nan gạ'nāj rián rẹ' si hua 'ngọ
nuguan' nicaj sij nạta' sij gu̱nun rẹ'. —Daj gataj centurión daj gunun snado
huin achij.
19 Ngaa nḭ guida'a snado huin achij daj stucun' Pablo. Nḭ gan'anj nḭni
nu̱ngüej sij nachínj snan'anj sí' man'an sij. Nḭ gataj sí':
—Nḭ u̱n sin huin ruhuá rẹ' gạtaj rẹ' gu̱nūnj únj. —Daj gataj sí'.
20 Hué dan nḭ gataj stucun' Pablo:
—Hua daga'mi dugüi' ni tsínj israelita sisḭ gạchinj jni'yaj ni sij rián rẹ'
nḭcaj rẹ' Pablo gạn'anj rẹ' a'yoj rian junta nico. Nḭ gạtaj ni sij sisḭ ruhua ni
sij guḭni'i ni sij doj xi'í Pablo.
21 Sanḭ sḭ guxuman ruhuá rẹ' si gạtaj ni sij si gachin chrạ huḭj xia tsínj
mán ana'uij huḭ du'ua chrej. Nḭ sisḭ xạ ni sij gọ'o ni sij ngaa nun dạgahui'
ni sij Pablo, ngaa nḭ gạ'ue guḭ'yaj Yan'anj castigo ni sij, ataj ni sij. Nḭ hua
guta' nḭca yya ni sij sisḭ hué daj guḭ'yaj ni sij. Nḭ yyạj mạn chru̱n ni sij
ana'uij ni sij sisḭ gạ'uej ruhuá rẹ' ngạ si huin ruhua ni sij. —Daj gataj
stucun' Pablo gunun snado huin achij.
22 Hué dan nḭ na'níj snado daj sisḭ nạn' stucun' Pablo ducuá sij. Nḭ ga'nin'
sí' sun sisḭ sḭ nata' sij rian nḭ ạ 'ngọ ni ngüḭ si ga'mi nu̱ngüej sij.

Pablo es enviado a Félix, el gobernador

23 Ngaa nḭ gaquínj snado huin achij daj sisḭ gạ'na' huḭj snado centurión.
Nḭ ga'nin' sij sun sisḭ gạ chru̱n guḭ'yaj nu̱ngüej sí' ngạ huḭj ciento snado ga
u̱n nḭ ngạ huạ'nij xia chi' snado guḭtaj guayo ngạ ango huḭj ciento snado
guḭnicaj lanza gạn'anj daran' ni sij xuman' Cesarea.
24 Nḭ ga'nin' sij sun sisḭ guḭ'yaj xugüi sij guayo guḭtaj Pablo gạn'anj sạ' sí'
rian gobernado gu̱'naj Félix.
25 Nḭ ga'níj snado huin achij daj 'ngọ yanj carta gan'anj-án' ngạ nu̱ngüej
sij. Nḭ gataj carta daj:
26 “Huēj huin Claudio Lisias. Nḭ a'nī 'ngọ carta nan huaj rián rẹ' huín rẹ'
gobernado Félix 'ngọ tsínj huin achij sạ' nḭn' ruhua. Hua sạ' nné rẹ' ní'.
27 Cuan guida'a ni tsínj israelita tsínj nan. Nḭ huaj dạgahui' ni sij sí'. Sanḭ
ngaa gunūnj, nḭ gan'ān ngạ ni snado. Nḭ guxūnj Pablo ra'a ni sij. Nḭ hué
daj gui'yā si hué sí' huin tsínj romano.
28 Nḭ gahuin ruhuāj guḭni'īnj u̱n sin xḭ'i huin a'ui' ni sij gaquin' sí'. Ngaa
nḭ nicā gan'ān rian junta rian mạn ni sij.
29 Hué dan nḭ guini'īnj sisḭ xi'í si-ley man'an ni sij a'ui' ni sij gaquin' xi'í
sí'. Sanḭ nitaj xi'í gạhui' sí', ruhuāj aj. Nḭ nitaj xi'í gunu̱n sí' ducuagạ' nej.
30 Sanḭ ngaa gunūnj sisḭ daga'mi dugüi' ni tsínj israelita si dạgahui' ni
sij sí', hué dan nḭ ga'nī gu̱chi' sí' rián rẹ'. Nḭ ga'nī sun rian ni tsínj a'ui'
gaquin' sisḭ gu̱chi' ni sij gạ'ui' ni sij gaquin' xi'í sí' rián rẹ'.” Hué daj gataj
yanj ga'níj snado huin achij daj rian gobernado.
31 Nḭ dạj rún' ga'nin' snado huin achij sun, nḭ nicaj ni snado Pablo gan'anj
ni sij nẹ' nḭ dạ' xuman' Antípatris.
32 Ango güi nḭ dunáj ni sij ni snado tạj guayo gan'anj ni sí' ngạ Pablo. Nḭ
nanicạj ni sij hue' rian mạn ni sij.
33 Ngaa guisíj ni snado tạj guayo xuman' Cesarea, nḭ ga'ui' ni sij carta
ra'a gobernado. Nḭ naga'ui' ni sij Pablo ra'a sí' nej.

34 Nḭ ngaa guisíj gaya gobernado yanj carta daj, nḭ nachínj snan'anj sij
nḭ ạ 'nạ' Pablo. Nḭ ngaa gunun sij sisḭ estado Cilicia 'nạ' Pablo
35 ni gataj sij:
—Ngaa gụxuman ni tsínj a'ui' gaquin' xi'í rẹ', ngaa nḭ gụnūnj si-nụguan'
rẹ'. —Daj gataj gobernado gunun Pablo.
Hué dan nḭ ga'nin' sij sun sisḭ dụgumi ni snado man'an Pablo rian si-
palacio rey gụ'naj Herodes.

24

Defensa de Pablo ante Félix

1 Nḭ ngaa gachin ụn'un' güi, nḭ guxuman chrej a'nin' xuman' Cesarea
huin sí' Ananías ngạ dọj ni tsínj huin achij nej, ngạ 'ngọ tsínj a'mi nataj
gụ'naj sí' Tértulo. Nḭ hué ni tsínj daj gan'anj rian gobernado sisḭ gạ'ui' ni
sij gaquin' xi'í Pablo.
2 Ngaa nḭ nicaj ni sij ga'nạ' sij Pablo. Nḭ gaxḭ'i ga'ui' Tértulo gaquin' xi'í
sí'. Nḭ gataj sij gunun gobernado Félix:
—Hué man'án rẹ' huin gobernado. Nḭ guruhua man'án rẹ' sisḭ hua
din'inj ruhua xánj únj. Nḭ nahuin 'ueé mán sạ' únj xánj únj 'yaj si ni'i
sạ' man'án rẹ'.
3 Daran' ni yu'uj, nḭ nḭnanj huin niạ' ruhua únj ngạ sinduj gui'yaj man'án
rẹ' rian únj huín rẹ' Félix tsínj sạ' nḭn' ruhua.
4 Nḭ rḭan hua chruj rián rẹ', nḭ nitaj si huin ruhuāj gạ'mi xạcānj gụnun
rẹ'. Ngaa nḭ guḭ'yáj rẹ' sinduj gụnun sạ' rẹ' gạ'mi chre' ni únj.
5 ’Hué dan nḭ xacaj ni únj cuenta sisḭ tsínj nan huin 'ngọ tsínj letu
nḭn' ruhua. Nḭ unun' ni dụgüi' ni tsínj israelita nne nḭn' gạchra' chruhua
xungüḭ, 'yaj sij nej. Nḭ hué sij huin tsínj chrạ rian ni tsínj nazareno nej.
6 Nḭ guḭ'yaj xḭ'i sij chruhua nuhui nico, ruhua sij. Xi'í daj nḭ guida'a ni
únj man'an sij. Daj si ruhua ni únj nạgui'yaj yya únj xi'í sij rún' ataj si-ley
únj.
7 Sanḭ ga'nạ' snado huin achij gụ'naj Lisias. Nḭ ga'nạ' sí', nḭ guxun nḭn'
ruhua sí' tsínj nan ra'a únj.
8 Nḭ ga'nin' sí' sun rian ni tsínj huin ruhua gạ'ui' gaquin' xi'í tsínj nan
sisḭ gạ'na' ni sí' rian man'án rẹ'. Nḭ ngaa nạgui'yaj yyá rẹ' xi'í sij, nḭ gạ'ue
gạra da'nga' ruhuá rẹ' ụn sin xḭ'i huin a'ui' únj gaquin' xi'í sij rian man'án
rẹ'. —Daj gataj tsínj gụ'naj Tértulo gunun gobernado.
9 Nḭ uyan ga'mi ango ni tsínj gataj ni sij sisḭ hua yya si-nụguan' Tértulo.
10 Ngaa nḭ digyán ra'a gobernado sisḭ gạ'ue gạ'mi Pablo. Ngaa nḭ gataj
sí':
—Ni'īnj sisḭ síj ga'ḭ yo' nagui'yaj yyá rẹ' rian ni tsínj mạn xánj únj. Xi'í
daj huin niạ' ruhuāj gạ'mī xi'í man'ānj rián rẹ'.
11 Gạ'ue gạra da'nga ruhuá rẹ' si da síj xụhuij güi asḭj guisī xuman'
Jerusalén gạ'mi sa'āj rian Yan'anj xạnga'.
12 ’Nḭ nun nari' ni tsínj israelita gunūnj ngạ nḭ ạ 'ngọ ngüḭ mánj. Nḭ nun
guḭ'yā si ga'man ruhua ni ngüḭ chruhua nuhui nico ngạ chruhua ango
hue' digui'yun únj si-nụguan' Moisés mánj. Nḭ nitaj si dugunūnj ni ngüḭ
chruhua cayu mánj.
13 Nḭ na'ue guḭri' ruhua ni sij sisḭ da'uīj gaquin' dạj rún' a'ui' ni sij gaquin'
xi'īj.

14 ’Sanḭ gạtaj yyāj rián rẹ' sisḭ hua yya nicōj Yan'anj xạnga' huin Yan'anj
guinico' ni xi únj. Nḭ ataj ni sij sisḭ chrej xḭ'i huin chrej achéj ni únj. Sanḭ
xuman ruhuāj daran' si hua nḭca 'nạ' rian si-ley Moisés ngạ si garun ni
tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asḭj hua ná.
15 Nḭ uyan ana'uij man'ānj ngạ ni tsínj israelita sisḭ gạna'nij ni níman,
guḭ'yaj Yan'anj huin ni tsínj sạ' ngạ ni tsínj sé si sạ' aj.
16 Xi'í daj ya'yoj nḭ hua cuidadōj si gạ sạ' nimānj rian Yan'anj ngạ rian
ni ngüḭ nej.
17 ’Ngaa gachin ga'ḭ yo', nḭ gahuin ruhuāj nanicā xān guḭ'yā caridad rian
ni ngüḭ niqui, nḭ gạ'uīj ofrenda rian Yan'anj nej.
18 Nḭ hué daj gui'yā ngaa nari' ni sij man'ānj chruhua nuhui nico. Nḭ
hua gahuin sa'āj rian Yan'anj dạj rún' a'nin' ley sun rian únj. Nḭ nitaj nico
ni tsínj guimán ngāj mánj. Nḭ nun gunun' ni tsínj mán, gui'yā mánj. Nḭ ni
tsínj nari' yūnj, nḭ 'nạ' ni sí' estado Asia.
19 Hué ni tsínj daj hua niạn gạ'na' rián rẹ' gạ'mi gaquin' ni sij sisḭ hua si
da'uīj rian ni sij.
20 Nḭ sisḭ nitaj, ngaa nḭ gạtaj ni tsínj mán nan sisḭ nari' ni sij 'ngọ gaquin'
gui'yā, ngaa niquīnj rian junta nico rian ni tsínj israelita.
21 Ní' xạnga' sisḭ gui'yā gaquin' ngaa gaguā scanij ni sij sisḭ xuman ruhuāj
sisḭ gạna'nij ni níman gahui'. Xi'í daj ga'ui' ni sij gaquin' riānj, si ruhuaj.
—Dạj gataj Pablo gunun gobernado.
22 Nḭ ngaa gunun tsínj gụ'naj Félix nuguan' daj, nḭ duna acuan' sí'
nuguan' daj. Daj si ni'i sạ' sij xi'í si-dụcuanj Jesucristo. Nḭ gataj sij:
—Asạ' gạ'na' snado huin achij gụ'naj Lisias, nḭ gạnahuij guḭni'īnj si-
gạquin' ni é rẹ' aj. —Daj gataj Félix.
23 Nḭ ga'nin' sij sun rian snado centurión sisḭ dụgumi ni snado Pablo.
Sanḭ sḭ dugumi ran ni sí'. Nḭ gataj sij sisḭ gạ'ue gạ'na' ni dugüi' Pablo
chrạcuij ni sí' man'an sij.
24 Nḭ ngaa gachin dọj güi, nḭ guisíj tsínj gụ'naj Félix ngạ nicạ sij gụ'naj
Drusila huin ún' yun'unj israelita. Nḭ ga'nin' Félix sun sisḭ gạquinj ni sij
gạ'na' Pablo rian sij. Nḭ gunun sij si gataj Pablo xi'í si xuman ruhua sí' ni'i
sí' Jesucristo.
25 Nḭ ga'mi Pablo xi'í si hua niạn guḭ'yaj nḭca né' si-dụcuanj né'. Nḭ hua
niạn dụgumi né' man'an né' guḭ'yaj sạ' né'. Nḭ ga'mi sij xi'í si guḭ'yaj yya
Yan'anj daran' ni gaquin' ngaa gạnahuij xungüḭ. Hué dan nḭ guxu'ui' Félix,
nḭ gataj sij:
—Güij nạn' rẹ'. Ngaa hua ní'nij riānj, nḭ gạquinj yūnj gạ'na' rẹ' aj. —Daj
gataj Félix gunun Pablo.
26 Nḭ gahuin ruhua Félix sisḭ gạ'ui' Pablo san'anj ra'a sij sisḭ nạ'nij ra'a
sij sí'. Xi'í daj nḭ nicọ' huaj gaquínj sij gạ'na' sí' gạ'mi sí' ngạ sij.
27 Nḭ ngaa gachin hujj yo', nḭ nụn guẹ Pablo ducuagạ'. Ngaa nḭ gahui
Félix gobernado. Nḭ ganatúj tsínj gụ'naj Porcio Festo rian sij. Nḭ nun ga'nij
ra'a Félix Pablo si huin ruhua sij guḭ'yaj sij sinduj rian ni tsínj israelita.

25

Pablo apela a César

1 Nḭ guisíj huạ'nij güi gatúj Festo gobernado, nḭ gahui sij xuman' Cesarea
gan'anj sij xuman' Jerusalén.

2 Yu'uj daj, nị ga'mi gaquin' ni chrej a'nin' ngạ ni tsínj huin achij scanij
ni tsínj israelita xi'í Pablo rian Festo.
3 Nị nịn' ruhua gachínj jni'yaj ni sij sisị guị'yaj sí' sinduj gạ'nin' sí' sun
gạ'na' Pablo xuman' Jerusalén. Nị hua daga'mi dugüi' ni sij sisị dạgahui'
ni sij chrej Pablo.
4 Sanị gataj Festo sisị hua guẹ dugumi ni snado Pablo xuman' Cesarea.
Nị gani ruhua sij nạnicaj rá'yanj sij xuman' daj, gataj sij.
5 Ngaa nị gataj Festo:
—Gạ'ue gạn'anj ni tsínj nicaj sun mán scanij ni é rẹ' ngāj xuman'
Cesarea. Nị sisị hua yya da'ui tsínj daj gaquin', ngaa nị gạ'ue gạ'mi gaquin'
ni é rẹ' xi'í sij yu'uj daj. —Hué daj gataj Festo.
6 Nị gahuin ran Festo 'ngọ si itụnj chi' güi xuman' Jerusalén. Ngaa nị
nanicạj sij gan'anj sij xuman' Cesarea. Ango güi natúj sij gane sij ducuasun.
Nị ga'nin' sij sun sisị gạ'na' Pablo rian sij.
7 Nị ngaa gatúj Pablo chruhua ducuasun, nị ganicạj ni tsínj israelita 'nạ'
Jerusalén xi'níj sij. Nị ducu ga'ui' ni sí' gaquin' Pablo. Sanị nun gạ'ue
digyán yya ni sí' sisị xạnga' gui'yaj sij ni gaquin' daj.
8 Ngaa nị gataj Pablo xi'í man'an sij:
—Nitaj gaquin' gui'yā ngạ si-ley ni tsínj israelita, nị ngạ nuhui nico nej,
nị ngạ rey gụ'naj César mánj. —Daj gataj Pablo gunun Festo.
9 Nị rịan huin ruhua Festo guị'yaj sij sinduj rian ni tsínj israelita, ngaa
nị nachínj snan'anj sij Pablo. Nị gataj sij:
—Huin ruhuá rẹ' gạn'anj rẹ' Jerusalén sisị da' mánj guị'yaj yyāj xi'í rẹ'
ní'. —Daj gataj Festo.
10 Sanị gataj Pablo:
—Huēj niquin' nan rián rẹ' huín rẹ' tsínj nicaj sun, gui'yaj rey gụ'naj
César. Nị hué nan hua nịạn gạhuin yya xi'īj. Ni'i sạ' man'án rẹ' sisị nitaj
si gui'yā gaquin' rian ni tsínj israelita mánj.
11 Sisị hua yya gui'yā 'ngọ gaquin' xxi, nị hua nịạn gạhuīj xi'í gaquin'
daj. Nị gạ'ue gạhuīj nánj. Sanị sisị nitaj si hua yya gui'yā gaquin' dạj rún'
a'mi gaquin' ni sij xi'īj, ngaa nị nitaj chrej huaj si nạga'ui' yụn man'án
rẹ' yūnj ra'a ni tsínj israelita mánj. Hué dan ni achínj jni'yā rián rẹ' sisị
man'an rey César guị'yaj yya xi'īj. —Daj gataj Pablo gunun Festo.
12 Hué dan nị ngaa guisíj ga'mi Festo ngạ ni tsínj a'ui' chrej rian sij, nị
gataj sij:
—Xi'í si achínj jni'yáj rẹ' sisị guị'yaj yya rey César xi'í rẹ', ngaa nị gạn'anj
rẹ' rian sí'. —Daj gataj Festo.

Pablo ante Agripa y Berenice

13 Ngaa gachin dọj güi, nị gan'anj rey gụ'naj Agripa ngạ yun'unj gụ'naj
Berenice xuman' Cesarea gan'anj nị'yaj nụngüej xiga'uij sij rian nne Festo.
14 Nị rịan gane nụngüej xiga'uij sij ga'ị güi ngạ Festo, nị nata' Festo rian
rey daj xi'í Pablo. Nị gataj sij:
—Duna tsínj gụ'naj Félix tsínj nan dugumi ni snado.
15 Nị ngaa gan'ān xuman' Jerusalén, nị gui'yaj fuerza ni chrej a'nin' ngạ
ni tsínj huin achij rian ni tsínj israelita xi'í Pablo, gachínj ni sí' sisị dạgahui'
ni snado Pablo, guị'yā.
16 Nị gatā gunun ni sij sisị nitaj si hua si-chrej ni únj ni tsínj romano
si nạga'ui' únj 'ngọ tsínj da'ui gaquin' gạhui' sí' ngaa achin gạ'mi sí' xi'í
man'an sí' rian ni tsínj ga'mi gaquin' xi'í sí'.

17 ’Xi'í daj ngaa ga'nạ' ni sij nan, nị nun gahuin rānj mánj. Sanị ango
güi ganatúj ganēj ducuasun. Nị gaquīn gạ'na' tsínj daj.
18 Nị ngaa nịquin' ni tsínj ga'nạ' gạ'ui' gaquin' daj, sanị nịni hua gaquin'
ga'ui' ni sij xi'í sí' dạj gani ruhuāj.
19 Urin si xị'i unun' ni sij huin xi'í dạj nico' ni sij ducuánj ni sij ngạ 'ngọ
tsínj gahui' gụ'naj Jesús. Nị ataj Pablo sisị hua nị'na' sí'.
20 ’Nị rịan nun ri' ruhuāj si guị'yā ngạ nuguan' daj, nị nachínj snan'ān
Pablo sisị huin ruhua sij gạn'anj sij xuman' Jerusalén, nị da' mánj guị'yaj
yyāj xi'í sij.
21 Sanị gachínj jni'yaj Pablo riānj sisị guị'yaj yya rey gụ'naj Augusto
César xi'í sij. Hué dan nị ga'níj sun sisị gạ guẹ dụgumi ni snado sí' da
gạ'nij man'ānj gạn'anj sí' rian rey daj. —Daj gataj Festo gunun rey Agripa.
22 Ngaa nị gataj rey Agripa gunun Festo:
—Huin ruhua man'ānj gụnūnj nuguan' gạtaj tsínj da aj. —Daj gataj sij.
Ngaa nị:
—A'yoj gụnun rẹ' gạ'mi sij nánj. —Daj gataj Festo.
23 Ngaa nị ango güi nị guxuman rey Agripa ngạ yun'unj gụ'naj Berenice
ducuasun. Nị sạ' nịn' ruhua nụngüej xiga'uij sij gatúj sij ngạ ni snado huin
achij ngạ ni tsínj huin achij mạn xuman' daj. Ngaa nị ga'nin' Festo sun
sisị gạ'na' Pablo rian ni sij, guị'yaj ni snado.
24 Nị ngaa gatúj Pablo, nị gataj Festo gunun Agripa:
—Gụnun rẹ' rey Agripa ngạ ni tsínj huin achij mán nahuin yu' nan ngạ ni
únj. Hué tsínj nan huin Pablo 'nạ' rian ni é rẹ'. Nị daran' ni tsínj israelita
mạn xuman' Jerusalén ngạ xuman' Cesarea nan, nị ga'nạ' ni sij riānj. Nị
nun duna ni sij si gaguáj ni sij gataj ni sij sisị sị ga'ue gạ nị'na' doj Pablo
mánj.
25 Sanị xacaj man'ānj cuenta sisị nitaj 'ngọ si gui'yaj sij sisị gạhui' sij
mánj. Sanị gachínj jni'yaj sij riānj sisị guị'yaj yya rey Augusto xi'í sij.
Ngaa nị gani ruhuāj gạ'nī gạn'anj sij rian sí'.
26 Sanị rịan nun ri' ruhuāj ụn nuguan' gạrūnj huaj rian rey xi'í tsínj nan,
ngaa nị ga'nạ' sí' rian ni é rẹ' ngạ rian man'án rẹ' huín rẹ' rey Agripa,
gui'yā. Hué dan nị ngaa guịsij xạcaj sạ' né' cuenta xi'í sí', ngaa nị nạri'ĩj
'ngọ nuguan' gạ'ue gạrūnj rian yanj xi'í sí'.
27 Daj si ani ruhuāj sisị nitaj si ní'yanj gạ'nī gạn'anj 'ngọ tsínj dugumi
ni snado rian rey César, nị nun gạtā gụnun sij ụn sin xị'i huin a'ui' ni sij
gaquin' xi'í sí'. —Daj gataj Festo gunun ni sij.

26

Defensa de Pablo ante Agripa

1 Hué dan nị gataj rey Agripa gunun Pablo:
—Gạ'ue gạ'mi rẹ' xi'í man'án rẹ'. —Daj gataj sij.
Ngaa nị nachica Pablo ra'a sij, nị gaxị'i sij ga'mi sij xi'í man'an sij. Nị
gataj sij:
2 —Huin niạ' ruhuāj gạ'ue gạ'mī rián rẹ' huín rẹ' rey Agripa xi'í daran'
ni nuguan' a'ui' ni tsínj israelita gaquin' xi'ĩj.
3 Nị ni'i man'án rẹ' daran' si-dụcuanj ni tsínj israelita ngạ daran' nuguan'
unun' ni dụgüi' ni únj. Ngaa nị achínj jni'yā rián rẹ' sisị gạhuin nịnaj
nimán rẹ' gụnun rẹ' nuguan' a'mī aj.

Vida anterior de Pablo

4 ’Ni'i daran' ni tsínj israelita dąj gui'yā ngaa ganēj scanij ni sij xuman'
Jerusalén asij ngaa hua lē.
5 Nij sisi gą'uej ruhua ni sij, nij gą'ue nąta' ni sij sisi tsínj fariseo huīnj.
Nij nica nico' ni únj si-dącuanj ni únj daj ngą ango ni sij.
6 Yyąj nij ga'ui' ni tsínj israelita gaquin' riānj. Nij niquīnj rian ducuasun
nan xi'í si gahuin yya ruhuāj sisi guj'yaj są' Yan'anj ngą ni únj rún' gataj
yya Yan'anj gunun ni xi únj.
7 Nij xąhuij xi'nin' huin ni únj ni tsínj israelita. Nij gahuin yya ruhua ni
únj sisi guj'yaj są' Yan'anj ngą únj dąj rún' gataj yya sij gunun ni xi ni únj.
Xi'í daj nugüi nigan' unánj guitsi únj rian Yan'anj. Nij xi'í si hué daj gahuin
yya ruhua únj, nij a'ui' ni tsínj israelita gaquin' xi'īj, atā gąnun rę' huín rę'
rey Agripa.
8 Nij ąn sin huin nij nun xąman ruhua á rę' sisi gą'ue gąna'nij ni níman,
guj'yaj Yan'anj únj.

Pablo, el perseguidor

9 ’Asij sini yąn, nij gani ruhuāj gąnūnj ngą ni tsínj nico' Jesús huin tsínj
'ną' xuman' Nazaret.
10 Nij hué daj gui'yā riqui xuman' Jerusalén. Nij riqui ni chrej a'nin'
permiso sisi garij man'ānj ducuagą' nico ni ngüi są' xuman ruhua ni'i
Jesús. Nij hua nica ruhuāj sisi dągahui' ni sij nej.
11 Nij guisíj ga'i gui'yā castigo ni ngüi xuman ruhua daj. Nij hué daj gui'yā
daran' si-nuhui ni sij. Nij gui'yaj fuerzāj sisi gą'mi quij ni sij xi'í Jesús. Nij
ducu ga'man ruhuāj guini'yā ni sij xi'í daj. Nij guinicōj guisī da' xánj ni
tsínj 'ną' anéj chrej.

Pablo relata su conversión

12 ’Ngaa nij hué daj gui'yā. Nij 'ngo güi gachē gan'ān xuman' Damasco.
Nij hua riqui ni chrej a'nin' sun riānj gataj ni sij sisi da'nga' daj guj'yā.
13 Ngaa nij gąnun są' rę' nuguan' gą'mī huín rę' rey. Ngaa huā gaxuj
chrej xuman' Damasco, nij guini'īnj 'ngo yan'ąn guixiguin xata'. Nij xiguin
są' nin' ruhuaj si xiguin güi. Nij guixiguin ganicąj yūnj xi'nī rian huaj ni
dągüi' ni únj.
14 Nij guinij daran' únj rian yo'ój. Nij gunūnj ga'mi 'ngo tsínj ga'mi snánj
hebreo. Nij gataj sí': “Saulo, Saulo, ąn sin huin nij chran' yun'únj rę' yūnj
únj. Nij 'yaj man'án rę' sayun man'án rę'. Rún' 'yaj sicuj ngaa a'ui' xuj
canj rian chrun chrą sia da' 'yáj rę' nánj.” Daj gataj sí' gunūnj.
15 Ngaa nij gatā gunun sij: “Nij ąn tsínj huín rę', Señor.” Daj gatā gunun
sij.
’Nij gataj Señor: “Huēj huin Jesús huin si chran' yun'únj so'.
16 Sanj nąchica so', nij gąni so' dacój so'. Daj si gurugüi' man'ānj rian
man'án so' sisi guj'yaj sun so' riānj. Nij guj'yā sisi gąhuin so' 'ngo tsínj
nąta' rian ni ngüi si guini'i so' yyąj ngą si digyānj rián so' ni güi gą'na' nej.
17 Nij nącā so' rian ni tsínj israelita ngą rian ni tsínj 'ną' anéj chrej nej.
Nij a'nī gąn'anj man'án so' rian ni sí'.
18 Ngaa nij nąxiguin rian ni sij, guj'yáj so' sisi si gachéj ni sij rian rąmi'
hua. Sanj gąche ni sij rian xiguin yan'ąn. Nij si guinicaj sichre Satanás
fuerza rian ni sij gą mánj. Sanj guinico' ni sij Yan'anj xąnga' aj. Nij
gąxuman ruhua ni sij nj'yaj ni sij man'ānj, guj'yáj so'. Ngaa nij guinicaj
Yan'anj 'ngo niman nico rian si-gąquin' ni sij. Nij gąne ni sij scanij ni ngüi

hua są' chruhua niman rian Yan'anj xi'í si xuman ruhua ni sij ni'i ni sij yūnj.” Daj gataj Jesús gunūnj.

19 ’Hué daj nį natāj gụnun rę' huín rę' rey gụ'naj Agripa sisį dagahuīnj nuguan' ga'ną' xata' daj.

20 Asįj sini nį natāj si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüį mąn xuman' Damasco. Ngaa nį gachīn xuman' Jerusalén ngą daran' ni xuman' ngaj estado Judea nej. Nį hué daj gan'ān rian ni ngüį 'ną' anéj chrej nej. Nį ga'mī si-nụguan' Yan'anj rian ni sij sisį nąni ruhua ni sij xi'í si-gaquin' ni sij. Nį nąnico' ni sij Yan'anj xąnga'. Nį guį'yaj są' ni sij dįgyán ni sij sisį hua yya nanicąj ruhua ni sij xi'í si-gąquin' ni sij.

21 Xi'í nuguan' da huin, nį guida'a ni tsínj israelita yūnj chruhua nuhui nico. Nį ruhua ni sij dągahui' sij man'ānj.

22 ’Sanį chracuij Yan'anj man'ānj. Nį da yyąj hua nįca ruhuāj achē a'mī si-nụguan' Yan'anj rian ni tsínj nasįnunj ngą ni tsínj huin rian nej. Nį daran' nuguan' digyānj rian ni ngüį huin 'ngọ guę ngą nuguan' ga'mi ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asįj ná ngą si ga'mi Moisés nej. Nį gataj sini ni sij dąj gąhuin ni güi gą'na'.

23 Nį gataj ni sí' sisį hua niąn guįran' Cristo sayun. Sanį guįsij gąhui' sij, nį hué sij gąhuin tsínj gąna'nij sini yąn. Nį gą'mi sij nuguan' są' xi'í yan'ąn xiguįn rian ni ngüį israelita ngą rian ni ngüį 'ną' anéj chrej nej. —Daj gataj Pablo gunun rey Agripa.

Pablo insta a Agripa a que crea

24 Nį ngaa ga'mi Pablo ni nuguan' daj xi'í man'an sij, ngaa nį gaguáj Festo, gataj sí' gunun sij:

—Si sinúnj sọ' nan, Pablo. Gachin digui'yún sọ' yanj, nį nanica disinún sọ' aj. —Daj gataj Festo.

25 Sanį gataj Pablo:

—Sé si sinūn mánj a'mī gụnun rę' huín rę' 'ngọ tsínj huin achij. Sanį nuguan' a'mī nan huin nuguan' sįca' yya ngą nuguan' xąnga' nej.

26 Nį ni'i są' rey daran' ni nuguan' nan. Xi'í daj nitaj si xu'uīj a'mī rian sí' si xąnga' yyāj sisį ni'i sí' daran' ni nuguan' nan. Daj si nitaj si hua huį ni nuguan' nan mánj. —Daj gataj Pablo.

27 Ngaa nį gataj Pablo rian rey Agripa:

—Hué rę' huin rey Agripa. Nį xuman ruhuá rę' si-nụguan' ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asįj ná ní'. Ni'īnj sisį xuman ruhuá rę' aj. —Daj gataj Pablo gunun rey Agripa.

28 Hué dan nį gataj Agripa:

—Dọj achin nį gahuīnj 'ngọ tsínj guįnico' Cristo, ruhuá rę' aj. —Daj gataj rey Agripa.

29 Ngaa nį gataj Pablo:

—Ga'ue si dọj si nico nej, nį sé urín rę', sanį ruhua Yan'anj si daran' ni tsínj mąn nahuin yu' unun nan gąhuin a ni é rę' dąj rún' huin man'ānj. Urin si nun huin ruhuāj si gąnumi cadena ni é rę' mánj. —Daj gataj Pablo gunun ni sij.

30 Nį ngaa guisíj ga'mi Pablo, nį naxụman rey ngą gobernado nej, ngą Berenice nej, daran' ni tsínj nahuin yu' da nej.

31 Nį gan'anj nįni ni sij ga'mi dugüi' ni sij xi'í nuguan' daj. Nį gataj ni man'an ni sij:

—Nitaj si gui'yaj tsínj daj gaquin' si gąhui' sí' mánj. Nį nitaj gaquin' gui'yaj sí' si gụnun sí' ducuagą' nej. —Daj gataj ni sij rian dugüi' ni sij.
32 Nį gataj rey Agripa gunun Festo:
—Sisį nun gachínj jni'yaj tsínj daj gąn'anj sij rian rey romano, nį gą'ue ną'nij ro'ó' sij gąn'anj sij.

27

Pablo es enviado a Roma

1 Hué dan nį gani ruhua ni sij gą'nij ni sij Pablo gąn'anj sí' estado Italia. Nį naga'ui' ni sij Pablo ngą ango ni tsínj nụn ducuagą' ra'a 'ngọ capitán gụ'naj Julio. Nį nne capitán daj batallón gụ'naj Augusta.
2 Nį guida'a ni únj 'ngọ rịọ achéj rian nnee 'ną' xuman' Adramitio si hua chrụn gąhui-í' gąn'anj-án' ni xuman' ngaj du'ua estado Asia nịchrun' du'ua nnee yan'anj. Ngaa ni gahui únj gan'anj únj ngą tsínj gụ'naj Aristarco 'ną' sí' xuman' Tesalónica huin-ín' estado Macedonia.
3 Ango güi guisíj ni únj xuman' Sidón. Nį gui'yaj 'ueé capitán gụ'naj Julio rian Pablo si ga'ui' sí' permiso sisį gąn'anj nį'yaj Pablo rian mąn ni dugüi' sí'. Ngaa nį gą'ui' ni sí' si achin rian Pablo aj.
4 Nį gahui ni únj xuman' Sidón. Nį huaj rịọ daj nẹ' ra'a są' ni únj 'ngọ yu'uj gụ'naj Chipre. Nį hué daj gui'yaj ni únj si a'ui' nanẹ rian ni únj.
5 Ngaa nį gachin ni únj dąni nnee yan'anj rian hua nịchrun' estado Cilicia ngą estado Panfila nej. Nį guisíj ni únj xuman' Mira huin-ín' estado Licia.
6 Nį yu'uj daj nari' capitán 'ngọ rịọ 'ną' xuman' Alejandría hua-á' estado Italia. Nį gatúj ni únj chruhua rịọ daj, gui'yaj capitán.
7 Hué dan nį ga'ị güi gan'anj ni únj nąnaj. Nį ga'ui' sun únj guisíj únj nịchrun' rian ngaj xuman' Gnido. Nį rịan hua a'ui' guẹ nanẹ rian ni únj, nį gachin únj rian ngaj xuman' gụ'naj Salmón. Nį ngaa guisíj ni únj yo'ój gụ'naj Creta, nį nanicąj ni únj gachin únj nẹ' rụcu Creta.
8 Nį ga'ui' sun únj gan'anj únj nịchrun' du'ua yo'ój daj. Ngaa nį guisíj únj 'ngọ xuman' ngaj du'ua nnee yan'anj gụ'naj-á' Buenos Puertos. Nį nịchrun' ngaj xuman' Lasea.
9 Nį guere' ga'ị güi huaj ni únj. Nį hua yaij gachin únj rian nnee yan'anj si hua gahuin nịchrun' gąhuin nuhuij. Nį hua gachin gui'yanj ngaa gui'yaj ni tsínj israelita ayuno. Xi'í daj nį ga'ui' Pablo chrej rian ni sij.
10 Nį gataj sí':
—Jnánj né', ani ruhuāj sisį hua yaij gąn'anj né' ngą rịọ nan. Nį gą ni'ya rasụn ngą rịọ, si ruhuaj. Nį hua yaij sisį gąhui' dọj né' nej. —Daj gataj Pablo.
11 Sanį guxuman ruhua centurión si gataj tsínj duguáj ngą tsínj si'yaj daj ngą si gataj Pablo.
12 Nį rịan nitaj si hua są' guitąj rịọ yu'uj daj güenda yahuį nuhuij huin, nį gani ruhua nico ni sij sisį gą'ue gąn'anj ni sij xuman' Fenice guįsij ni sij, si ruhuaj. Nį Fenice huin 'ngọ xuman' ngaj chruhua yo'ój Creta. Nį aránj quij nẹ' rian atúj güi. Nį gani ruhua ni sij sisį gąne ni sij yu'uj daj ni yahuį nuhuij.

La tempestad en el mar

13 Ngaa nį gaxị'i ga'ui' nąnaj 'ngọ nanẹ 'ną' nẹ' sur. Hué dan nį gani ruhua ni sij sisį gą'ue gąn'anj ni sij. Ngaa nį gan'anj ni sij huaj nịchrun' ni sij du'ua yo'ój Creta.

14 Sanḭ ngaa gachin dǫj, nḭ ga'ui' 'ngǫ nanẹ nucuaj xxi. Nḭ 'nạ' nanẹ daj
nẹ' síj güi ngạ nẹ' xichraj nej. Nḭ gṵ'naj nanẹ daj Euroclidón. Nḭ ducu
ga'ui' nanẹ daj rian riǫ.
15 Táj yạco yṵn riǫ daj rian nnee, gui'yaj nanẹ nucuaj daj. Nḭ rḭan nun
gạ'ue gunucuaj únj gạn'anj riǫ daj nẹ' rian a'ui' nanẹ, hué dan nḭ ga'nin'
ruhua ni únj gan'anj riǫ ngạ nanẹ.
16 Nḭ gachin ni únj nẹ' rṵcu 'ngǫ yu'uj ngaj dạni nnee yan'anj gṵ'naj-
á' Clauda rian nitaj si a'ui' nucuaj nanẹ. Nḭ ga'ui' sun nḭn' ruhua ni únj
nagui'yaj ran ni únj ango riǫ le'ej huaj ngạ ni únj. Nḭ riǫ daj ní'yanj güenda
gạnani ni ngüḭ.
17 Nḭ ngaa guisíj dagahui ni sij riǫ le'ej daj ga'níj ni sij chruhua riǫ xxi,
ngaa nḭ gudutáj ni sij reta mmánj xiráj riǫ xxi daj nagui'yaj ran ni sij. Nḭ
rḭan xu'ui' ni sij sisḭ gạgan' riǫ rian ngaj yo'ój chru riqui nnee 'ngǫ yu'uj
gṵ'naj Sirte, nḭ dinij ni sij atsij manta nico' xata' chrạ riǫ. Nḭ ga'nin' ruhua
ni sij sisḭ nicaj nanẹ gạn'anj riǫ daj.
18 Ango güi nḭ hua guẹ nucuaj niquin' nanẹ. Xi'í daj nḭ gaxḭ'i ni sij
guere'ej ni sij ni rasṵn ata riǫ daj chruhua nnee yan'anj.
19 Nḭ güi huạ'nij, nḭ guere'ej ra'a man'an ni únj ni rasṵn chruhua nnee
yan'anj huin ni rasṵn garasṵn ni sij chruhua riǫ daj.
20 Nḭ guisíj ga'ḭ güi nun rugüi' güi ngạ yati' guini'i ni únj. Nḭ hua guẹ
nucuaj niquin' nanẹ. Xi'í daj nḭ gani ruhua ni únj sisḭ gạ ni'ya ni únj.
21 Nḭ ngaa guisíj ga'ḭ güi huin nitaj si xa ni únj chra, ngaa nḭ naxṵman
Pablo scanij ni sí'. Nḭ gataj sij:
—Jnánj né', sạ' huin si nun gunun ni é rẹ' si-nṵguan' man'ānj. Nḭ sḭ
gahui ni é rẹ' yo'ój Creta. Ngaa nḭ sḭ guiran' né' sayun nan mánj. Nḭ sḭ ga
ni'ya ni rasṵn nej mánj.
22 Yyạj nḭ gṵnun a ni é rẹ' chrej nạga'ui' man'ānj rian án rẹ'. Nḭ atā
gṵnun a ni é rẹ' sisḭ nạgui'yaj nią' á rẹ' niman án rẹ'. Daj si sḭ gahui' nḭ ạ
'ngǫ a ni é rẹ' mánj. Urin riǫ gạ ni'ya nánj.
23 Nḭ nẹ' nḭ gurugüi' 'ngǫ ángel ga'níj Yan'anj gạ'na' riānj. Nḭ nicōj
Yan'anj xạnga'. Nḭ unánj guitsīj rian Yan'anj nej.
24 Nḭ gataj ángel gunūnj: “Pablo, sḭ guxu'uí' rẹ' mánj. Daj si hua nią̣n
si guḭniquín' rẹ' rian rey gṵ'naj César. Nḭ guḭ'yaj Yan'anj si nạni daran' ni
tsínj mạn chruhua riǫ ngạ rẹ'.” Hué daj gataj ángel gunūnj.
25 Xi'í daj nạgui'yaj nią' á rẹ' niman án rẹ' huin ín rẹ' jnánj né'. Daj si
xuman ruhuāj ni'īnj Yan'anj xạnga'. Nḭ gahuin yya ruhuāj sisḭ dạj rún'
gataj ángel, nḭ da'nga' daj gạhuin.
26 Sanḭ hua nią̣n si guẹre' riǫ du'ua 'ngǫ yu'uj ngaj dạni nnee yan'anj.
—Daj gataj Pablo gunun ni sij.
27 Hué dan nḭ guisíj xinun' güi huaj ni únj rian nnee yan'anj gṵ'naj
Adriático. Nḭ da'aj yạn', nḭ gani ruhua ni tsínj 'yaj sun chruhua riǫ sisḭ
huaj guḭsij riǫ daj du'ua 'ngǫ yo'ój.
28 Ngaa nḭ dinij ni sij 'ngǫ nne' chruhua nnee daj guiriun ni sij ṵndaj
metro nicaj-á'. Nḭ xacaj cuenta ni sij sisḭ icǫ xḭnun' yạn metro nicaj-á' huin
rian gṵnun. Nḭ ngaa gachin ni sij dǫj nẹ' rian, nḭ dinij rṵhua' yún ni sij
nne' nicaj-á' icǫ ichij guẹ metro.
29 Nḭ rḭan xu'ui' ni sij sisḭ gạgan' riǫ rian huej, nḭ dinij ni sij gạn'anj gaga'
xxi anumi reta nẹ' rṵcu riǫ guinij-í' gu'nun'-ún' da' rian yo'ój daqui nnee.
Nḭ nḭn' ruhua gana'uij ni sij sisḭ guḭxiguin guḭni'yaj ni sij.

30 Sanı̱ gani ruhua ni tsínj 'yaj sun chruhua rio̱ sisı̱ guı̱sij huı̱ ni sij yo'ój.
Hué dan nı̱ gaxı̱'i ni sij dinij ni sij rio̱ le'ej daj nę' rian rio̱. Nı̱ maan si 'yaj
ni sij sisı̱ dinij ni sij gaga' xxi anumi reta chruhua nnee digya' yun'unj ni
sij.
31 Sanı̱ gataj Pablo gunun centurión ngą ango ni snado:
—Sisı̱ sı̱ gunáj ni tsínj daj chruhua rio̱, ngaa nı̱ sı̱ ga'ue gąnani a ni é rę'
mánj. —Daj gataj Pablo rian ni snado daj.
32 Hué dan nı̱ ga'nin' ni snado reta anumi rio̱ le'ej daj. Nı̱ 'ngo̱ guini
gan'an.
33 Nı̱ ngaa ruhua guı̱xiguin, nı̱ gui'yaj fuerza Pablo sisı̱ xą daran' ni sij.
Nı̱ gataj sí' gunun ni sij:
—Yyąj guisíj xı̱nun' güi nitaj si xa ni é rę' xi'í si ana'uij ni é rę' dąj guı̱ran'
ni é rę' aj.
34 Achínj jni'yā rian án rę' sisı̱ xą á rę' do̱j nąri' fuerza á rę'. Daj si nı̱ ą
'ngo̱ né' sı̱ ga ni'ya 'ngo̱ hueé chrą mánj. —Hué daj gataj Pablo gunun ni
sij.
35 Nı̱ ngaa guisíj ga'mi sij, nı̱ guida'a sij chrachrúnj. Nı̱ naga'ui' sij
guruhua Yan'anj rian daran' ni sí'. Nı̱ gura' da'aj sij chrachrúnj. Nı̱ gaxı̱'i
sij xa sij.
36 Hué dan nı̱ gahuin nią' ruhua daran' ni sij, nı̱ xa ni sij nej.
37 Nı̱ guisíj huı̱j ciento táj huą'nij xia xı̱nun' yąn ran' ni únj mán chruhua
rio̱.
38 Nı̱ ngaa guisíj xa ni sij si garan' ruhua ni sij, nı̱ guiri ni sij strigo gayu
ni sij chruhua nnee sisı̱ nąhuin yoo̱ rio̱ do̱j.

El naufragio

39 Nı̱ ngaa guixiguı̱n ango güi, nı̱ nun nąni'i ni sij yo'ój daj. Sanı̱ guini'i
ni sij 'ngo̱ yu'uj hua niun do̱j du'ua nnee. Nı̱ hua yo'ój chru yu'uj daj. Ngaa
nı̱ gani ruhua ni sij dı̱guachin ni sij rio̱ rian yo'ój chru daj. Sanı̱ nun ni'i
ni sij sisı̱ gą'ue gąchin-ín'.
40 Hué dan nı̱ ga'ne' ni sij ni reta anumi ni gaga' xxi gu'nun' yo'ój da'
daqui nnee. Nı̱ gunáj ni gaga' daj chruhua nnee. Nı̱ nachi ni sij reta anumi
nı̱ngüej ruguecha' si 'yaj achéj nı̱ca rio̱. Hué dan nı̱ nachi nicaj ni sij atsij
nę' rian rio̱ sisı̱ gą'ui' nanę riqui atsij manta, nı̱ gąche rio̱, guı̱'yaj-á'. Nı̱
huaj guisi rio̱ rian hua niun rian yo'ój daj.
41 Sanı̱ gagan' rio̱ rian yo'ój mąn riqui nnee. Nı̱ gu'nun' rio̱ daj. Nı̱
gu'nun' da'aj rian rio̱ daj du'ua yo'ój. Sanı̱ da'aj nę' rı̱cu, nı̱ gaxı̱'i xitin'
da'aj, gui'yaj si-fuerza nnee yan'anj.
42 Ngaa nı̱ huin ruhua ni snado dągahui' ni sij ni tsínj nı̱n ducuagą'. Daj
si xu'ui' ni sij sisı̱ gą'ui' ni sí' xitaj chruhua nnee gąn'anj ni sí'.
43 Sanı̱ nun gą'uej centurión daj xi'í si huin ruhua sij si gąnani Pablo.
Xi'í daj ga'nin' sij sun sisı̱ güéj sini ni tsínj chrı̱n a'ui' xitaj chruhua nnee
gąn'anj ni sij guı̱sij ni sij du'ua yo'ój.
44 Nı̱ gataj sij sisı̱ guı̱da'a ango da'aj ni sij ruguecha' ngą chrun güéj
garan' rio̱ daj, guı̱da'a ni sij gąn'anj ni sij, gataj sij. Hué daj nı̱ guisíj daran'
ni únj du'ua yo'ój daj.

28

Pablo en la isla de Malta

1 Nị ngaa guisíj sạ' daran' ni únj mạn ni únj rian yo'ój daj, nị xacaj únj
cuenta sisị yo'ój gụ'naj Malta huin yu'uj ngaj rian nnee yan'anj daj.
2 Nị ga'mi sạ' ni tsínj mạn yo'ój daj ngạ daran' ni únj. Nị rịan aman' ni
nuhuij nej, nị naran' ni sij 'ngọ yan'ạn. Nị gaquínj ni sij gạn'anj nịchi ni
únj.
3 Ngaa nị naran' Pablo chrun nạco gara sij rian yan'ạn. Nị rịan ga'ui'
gachi', nị gahui 'ngọ xucuáj scanij chrun daj. Nị gani xuj ra'a Pablo.
4 Nị ngaa guini'i ni tsínj mạn yu'uj daj nico' xucuáj ra'a Pablo, nị gataj
ni sij rian ni dụgüi' ni sij:
—Xạnga' tsínj nan huin tsínj dagahui' níman. —Daj gataj ni sij gunun
ni dugüi' ni sij.
5 Sanị nagunan' Pablo ra'a sij. Nị guinij xucuáj daj rian yan'ạn. Nị nitaj
si guiran' sij mánj.
6 Nị ana'uij daran' ni sij sisị gụ'man ra'a sí' si gạnatu sí' gạhui' sí' nej.
Sanị ngaa guisíj ana'uij nịn' ruhua ni sij, nị guini'i ni sij sisị nitaj 'ngọ si
guiran' sí'. Hué dan nị naduna ni sij ango chrạ ni sij gataj ni sij sisị 'ngọ
yan'anj huin Pablo.
7 Nị nịchrun' rian mạn ni únj ngaj do'ój 'ngọ tsínj huin achij rian yo'ój
daj. Nị gụ'naj sí' Público. Nị nicaj dugüi' sí' ngạ ni únj guimán sạ' únj ngạ
sí' huạ'nij güi.
8 Nị ngaj chrej Público rian nna a'nan' sí' 'ngọ xi'ị gan ngạ xi'ị tun. Nị
gan'anj nị'yaj Pablo tsínj a'nan' daj. Nị ngaa guisíj gachínj jni'yaj sij rian
Yan'anj xi'í sí', nị guta' sij ra'a sij rian tsínj a'nan' daj. Nị nahuin sí', gui'yaj
sij.
9 Nị ngaa gunun ango ni tsínj a'nan' mạn yu'uj daj, nị ga'nạ' ni sij rian
Pablo. Nị ganahuin ni sij nej.
10 Ngaa nị gui'yaj 'ueé sạ' ni sij rian ni únj. Nị ngaa gan'anj únj chruhua
rịọ, nị riqui yụn ni sij daran' si ní'yanj ni únj rian únj gan'anj únj.

Pablo llega a Roma

11 Nị ngaa gachin huạ'nij yahuị guimán ni únj yu'uj daj, nị gahui ni únj
chruhua 'ngọ rịọ 'nạ' xuman' Alejandría huin 'ngọ rịọ gunáj yu'uj daj ni
yahuị nuhuij.
12 Nị ngaa guisíj ni únj xuman' Siracusa, nị gunáj únj huạ'nij güi yu'uj
daj.
13 Hué dan nị huaj ni únj gachin únj nịchrun' du'ua yo'ój guisíj únj
xuman' Regio. Nị ango güi nị gahui nanẹ 'nạ' nẹ' sur. Nị guisíj únj güi huịj
xuman' Puteoli.
14 Nị xuman' daj nari' ni únj ni tsínj nico' Yan'anj xạnga'. Nị gaquínj ni
sij gạn'anj únj guịman únj 'ngọ semana ngạ ni sij. Hué daj síj nị guisíj ni
únj xuman' Roma.
15 Nị hua gunun ni tsínj nico' Yan'anj mạn Roma sisị huaj ni únj chruhua
chrej. Hué dan nị gahui ni sij gan'anj ni sij da' rian gụ'naj Foro de Apio,
nị da' rian gụ'naj Tres Tabernas nej, nacaj dugüi' ni sij ngạ únj. Nị ngaa
guini'i Pablo 'nạ' ni sij, nị naga'ui' sí' si guruhua Yan'anj. Nị nari' nucuaj
niman sí' nej.
16 Nị ngaa guisíj únj xuman' Roma, nị naga'ui' centurión ni tsínj mạn
ducuagạ' ra'a tsínj huin achij dugumi ducuasun. Nị ga'uej ruhua sí' sisị
gạne nịni Pablo dugumi 'ngọ snado.

Pablo predica en Roma

17 Nḭ ngaa gachin huạ'nij güi guisíj únj, nḭ gaquínj Pablo gạ'na' ni tsínj
huin achij scanij ni tsínj israelita mạn xuman' Roma. Nḭ ngaa naran' ni
sij, nḭ gataj Pablo:

—Jnánj ne', nitaj gaquin' gui'yā rian ni ngüḭ israelita ngạ rian ni si-
dụcuanj ni xí' guimán asḭj ná. Sanḭ guida'a ni dugüi' né' man'ānj xuman'
Jerusalén naga'ui' ni sij ra'a ni tsínj romano.

18 Nḭ ngaa gunun ni sí' si-nụguan'ānj, ngaa nḭ ruhua ni sí' gạ'nij ra'a ni
sí' man'ānj si nitaj gaquin' gui'yā sisḭ gạhuīj mánj.

19 Sanḭ ngaa na'uej ni tsínj israelita, ngaa nḭ hua niạn gachínj jni'yā rian
rey César sisḭ nạgui'yaj yya sí' xi'īj. Sanḭ nun gạ'nāj gạ'mi gaquīnj xi'í ni
dugüi'īj mánj.

20 Xi'í daj aquīn gạ'na' a ni é rẹ' sisḭ gạ'mi né'. Nḭ rún' ana'uij né' huin
né' ni tsínj israelita sisḭ guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ ni man'an né', nḭ hué xi'í
daj anumi cadena yūnj. —Daj gataj Pablo gunun ni tsínj israelita daj.

21 Ngaa nḭ gataj ni sij:

—Nun gạ'nij ni tsínj nne estado Judea 'ngọ yanj carta xi'í rẹ' mánj. Nḭ
nun gạ'na' nḭ ạ 'ngọ jnún' gạ'mi quij sij xi'í rẹ' rian únj mánj.

22 Sanḭ huin ruhua únj gụnun únj si ani ruhuá rẹ'. Daj si nịn' gạchra',
nḭ a'mi quij ni sij xi'í ducuánj digyán rẹ' rian ni ngüḭ. —Daj gataj ni sij
gunun Pablo.

23 Nḭ gani ni sij 'ngọ güi gạn'anj ni sij rian nne Pablo. Nḭ güi daj nahuin
yu' nico ni sij. Nḭ asḭj nḭgan', nḭ da' di'nḭ ga'mi Pablo nuguan' sạ' xi'í si
nicaj Yan'anj sun rian né'. Nḭ rian xi'í si ataj si-ley Moisés ngạ si garun ni
tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asḭj ná, nḭ hué daj gui'yaj fuerza Pablo sisḭ
gụxuman ruhua ni sij xi'í Jesús.

24 Nḭ garáj xina da'aj ni sij si gataj Pablo. Sanḭ ango da'aj ni sij nun gara
xina mánj.

25 Nḭ nitaj si uyan huin ruhua daran' ni sij. Nḭ gaxḭ'i ni sij gan'anj sij.
Hué dan nḭ gataj Pablo gunun ni sij:

—Sạ' ga'mi tsínj gụ'naj Isaías rian ni xi né', gui'yaj Espíritu Santo. Nḭ
gataj sí':

26 Gạn'anj rẹ' rian ni ngüḭ daj nḭ gạtaj rẹ' gụnun ni sij:
"Gụnun chraquij ni é rẹ', sanḭ sḭ ga'ue xạcaj á rẹ' cuenta mánj.
Nḭ ducu nḭ'yaj ni é rẹ', sanḭ sḭ guini'i ni é rẹ' mánj.

27 Daj si so'o ni ngüḭ nan na'ue gụnun ni sij ngạ niman ni sij si hua ránj
chraquij ni sij si atin ni sij.
Nḭ hué daj huin sisḭ sḭ ga'ue guḭni'yaj ni sij.
Nḭ sḭ gunun ni sij nej.
Nḭ sḭ xacaj ni sij cuenta xi'í si na'uej ruhua ni sij nạnicaj ni sij riānj.
Xi'í daj nḭ sḭ nahuin sạ' ni sij, gui'yā mánj."
Daj gataj Yan'anj garun Isaías.

28 Hué dan nḭ gụnun sạ' á rẹ' sisḭ ga'níj Yan'anj nuguan' sạ' xi'í si nacaj
Yan'anj mun'ún' rian ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej. Nḭ gụnun ni sí'. —Daj gataj
Pablo.

29 Nḭ ngaa gataj Pablo nuguan' daj, nḭ gahui ni tsínj israelita chruhua
hue' daj. Nḭ huaj ni sí' a'mi guitsi ni dụgüi' man'an ni sí'.

30 Nḭ guru'ue Pablo 'ngọ hue' gane sij huḭj yo'. Nḭ ga'mi sạ' sij ngạ daran'
ni ngüḭ síj rian sij.

31 Nḭ ga'mi Pablo xi'í si nicaj Yan'anj sun rian né'. Nḭ digyán sij xi'í Señor
Jesucristo rian ni ngüḭ nej. Nḭ nun guiránj ni sí' si ga'mi sij mánj.

LA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL SAN PABLO A LOS ROMANOS

Salutación

1 Huēj gu̱'naj Pablo, tsínj huin apóstol garun nuguan' nan. Nḭ 'yaj sūnj
rian Jesucristo. Nḭ gaquínj Jesucristo man'ānj sisḭ gąhuin ninīj gą'mī si-
nu̱guan' Yan'anj rian ni ngüḭ aj.
2 Nḭ hua gataj yya Yan'anj nuguan' daj rian ni tsínj ga'mi si-nu̱guan'
Yan'anj asḭj ná. Nḭ garun ni sí' nuguan' daj rian yanj.
3 Nḭ nuguan' daj a'mi xi'í da'níj Yan'anj huin Jesucristo, tsínj nicaj sun
rian né'. Nḭ hué sij huin da'níj da'nḭ si'nḭ xí' David ga'nga sij xungüḭ nan.
4 Sanḭ güenda niman sij, nḭ huin sij da'níj Yan'anj, gataj Espíritu Santo
huin Espíritu są'. Nḭ hua nucuaj sij, gataj Espíritu Santo nej. Nḭ ni'i né'
sisḭ nucuaj sij xi'í si ganá'nij sij scanij ni níman, gui'yaj Yan'anj anj.
5 Nḭ xi'í Jesucristo gui'yaj Yan'anj 'ngǫ sinduj rian ni únj sisḭ gą'mi únj
nuguan' są' daj rian ni ngüḭ. Hué dan nḭ ngą daran' ni xungüḭ mąn chruhua
xungüḭ gu̱iman ni ngüḭ xu̱man ruhua nḭ'yaj Jesucristo. Nḭ xi'í si 'ḭ ruhua
ni sij ni'yaj ni sij sí', nḭ dągahuin ni sij si-nu̱guan' sí' nej.
6 Nḭ gaquínj Yan'anj man'an ni é rę' nej sisḭ gu̱inicaj dugüi' a ni é rę' ngą
Jesucristo.
7 Nḭ a'nī nuguan' nan rian daran' ni é rę' mąn xuman' Roma. Nḭ 'ḭ ruhua
Yan'anj ni'ya a ni é rę'. Nḭ gaquínj Yan'anj ni é rę' sisḭ gąhuin są' niman
án rę'. Nḭ huin ruhuāj sisḭ Yan'anj huin chré' ngą Señor Jesucristo guḭ'yaj
sinduj rian án rę'. Nḭ gąhuin din'inj ruhua ni é rę', ruhuāj aj.

Deseo de Pablo de visitar a Roma

8 Hua sini nḭ a'uīj si guruhua Yan'anj rian xi'í a ni é rę'. Nḭ hué daj a'mī
xi'í Jesucristo. Daj si nḭn' gąchra' a'mi ni ngüḭ dąj xuman ruhua ni é rę'
ni'yaj ni é rę' Jesucristo aj.
9 Nḭ 'yaj sūnj rian Yan'anj a'mī si-nu̱guan' da'ni Jesucristo rian ni ngüḭ.
Nḭ xi'í daj ni'i Yan'anj sisḭ ya'yoj nu̱n ruhuāj ni'īnj ni é rę' ngaa achínj
jni'yā rian Yan'anj.
10 Nḭ achínj jni'yā rian Yan'anj sisḭ gą'uej ruhua Yan'anj, nḭ gą'ue gu̱isī
rian mąn a ni é rę' aj.
11 Daj si huin ruhuāj gu̱ini'īnj ni é rę', nḭ chrącuij yun'ūn 'ngǫ nuguan'
są' güenda niman ni é rę'. Ngaa nḭ gąhuin nḭca niman ni é rę' ngą si-chrej
Yan'anj, ruhuāj aj.
12 Ngaa nḭ ngaa nąri' dugüi' né', nḭ nąri' nucuaj niman né' xi'í si xuman
ruhua né' ni'i né' Jesucristo.
13 Nḭ huin ruhuāj si gu̱ini'i a ni é rę' sisḭ ga'ḭ gahuin ruhuāj gąn'anj nḭ'yā
rian mąn ni é rę' huin ni é rę' jnān ngą xica'uī. Sanḭ asḭj acuan' na'ue si
gu̱isī rian mąn án rę' si hua 'ngǫ rasu̱n 'yaj. Daj si huin ruhuāj si gąhuin
nucuaj chruhua niman ni é rę', gu̱i'yaj si-nu̱guan'ānj.
14 Nḭ hua niąn si gą'mī nuguan' są' rian ni ngüḭ a'mi snan'anj griego ngą
ni ngüḭ a'mi ango snan'anj nej. Nḭ hua niąn si gą'mī nuguan' są' rian ni
ngüḭ chru̱n są' ngą ni ngüḭ nitaj si chru̱n nej aj.
15 Xi'í daj nḭ huin ruhuāj sisḭ rá'yanj gu̱iman né' gą'mī si-nu̱guan' Yan'anj
rian a ni é rę' mąn xuman' Roma aj.

El poder del evangelio

16 Nitaj si huin nạ'ā ngạ nuguan' sạ' xi'í Cristo mánj. Daj si nuguan' daj huin si nucuaj nịn' ruhua xi'í si nacaj Yan'anj ni ngüị xuman ruhua ni'yaj Jesucristo. Nị huin ruhua man'an Yan'anj nạcaj sinij ni ngüị israelita. Sanị huin ruhua Yan'anj nạca ni ngüị 'nạ' anéj chrej nej.

17 Nị xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj, nị digyán nuguan' sạ' daj sisị 'yaj nịca Yan'anj ngạ né'. Nị 'yaj Yan'anj daj sisị gụxuman ruhua né' nị'yaj né' Jesucristo. Nị hué daj garun ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asịj ná. Nị gataj ni sij: "Hua nịca ruhua ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesucristo. Nị gạne nịganj ni sí' ngạ Yan'anj anj." Daj gataj ni sij.

La culpabilidad del hombre

18 Nị hua digyán Yan'anj rian né' sisị a'man ruhua Yan'anj ni'ya daran' si xị'i 'yaj ni ngüị. Nị hué daj a'man ruhua Yan'anj ni'ya ni tsínj nitaj si 'yaj nịca nej. Daj si arij huị ni sij nuguan' xạnga' güenda si acaj ni sij ango chrej quij hua achéj ni sij.

19 Daj si hua ni'i yya ni sij daran' nuguan' gạ'ue guịni'i né' xi'í Yan'anj si hua digyán yya Yan'anj ni nuguan' daj chruhua niman ni sij.

20 Nị na'ue guịni'i rian né' Yan'anj mánj. Sanị asịj gui'yaj Yan'anj xungüị, nị guini'i yya ni ngüị dạj nucuaj man'an Yan'anj. Nị guini'i ni sij xi'í ni rasụn nico gui'yaj Yan'anj. Nị xi'í daj sisị gạtaj ni sij sisị nun ni'i ni sij Yan'anj, ngaa nị tsínj nnẹ huin ni sij. Daj si hua guini'i ni sij daran' rasụn gui'yaj Yan'anj anj.

21 Nị nụnj si guini'i ni sij dạj hua Yan'anj, sanị nun gataj ni sij sisị hua sạ' Yan'anj mánj. Nị na'uej ruhua ni sij gạ'ui' ni sij si guruhua Yan'anj nej. Sanị si ani ruhua ni sij nitaj si ní'yanj mánj. Nị hua rụmi' niman ni sij 'yaj si nunun ni sij.

22 Ataj ni sij si chrụn sạ' ni sij. Sanị huin ni sij tsínj nị'yun.

23 Sanị nụn yan'anj ni sij ni yan'anj gui'yaj ra'a ni sij. Nị dạj rún' hua 'ngọ tsínj ngạ xataj nej, xucu nụn gạn'anj ra'a nej, xucu aca riqui rian yo'ój huin yan'anj gui'yaj ra'a ni sij. Nị xi'í si hué daj 'yaj ni sij, nị gạni ruhua ango ni ngüị sisị hué daj hua man'an Yan'anj xạnga' nej.

24 Xi'í daj nị ga'nin' ruhua Yan'anj sisị guị'yaj quij ni sij dạj rún' gạran' ruhua ni sij, guị'yaj ni sij. Ngaa nị gui'yaj ni sij ni rasụn hua nạ'aj ngạ ni man'an ni dugüi' ni sij.

25 Nị nuguan' xạnga' 'nạ' rian Yan'anj, nị nun xụman ruhua ni sij. Sanị nano' ni sij nuguan' yyạ. Nị nụn yan'anj ni sij nico' ni sij ni rasụn gui'yaj Yan'anj. Sanị nitaj si guinico' ni sij man'an Yan'anj mánj. Nị hua niạn si gạ'mi sạ' né' nịganj nịn' xi'í Yan'anj. Amén.

26 Xi'í daj nị ga'nin' ruhua Yan'anj sisị guị'yaj quij ni sij ngạ ni rasụn hua nạ'aj dạj rún' garan' ruhua ni sij. Daj si duna ni yun'unj xạna si ga'mi unj ngạ nicạ unj. Nị dạj rún' 'yaj 'ngọ yun'unj ngaa a'mi unj ngạ 'ngọ tsínj, hué daj gui'yaj unj ga'mi unj ngạ dugüi' unj.

27 Nị hué daj gaxị'i gui'yaj ni tsínj nej. Daj si duna ni sij si ga'mi ni sij ngạ nicạ ni sij. Nị nịn' ruhua huin ruhua ni sij gạ'mi ni sij ngạ ni dugüi' ni sij nej. Ni gui'yaj ni sij 'ngọ rasụn nạ'aj ngạ ango ni tsínj huin dugüi' ni sij. Nị rịan xi'í gaquin' daj huin guiran' ni sij castigo güenda si duna ni sij si-chrej Yan'anj.

28 Nḭ rḭan na'uej ruhua ni sij xacaj ni sij cuenta xi'í Yan'anj, nḭ ga'nin'
ruhua Yan'anj si gạni quij ruhua ni sij. Xi'í daj nḭ gui'yaj ni sij ni rasụn sḭ
ga'ue guḭ'yaj né'.
29 Nḭ nụn ni nuguan' quij chruhua niman ni sij xi'í si nitaj si 'yaj nḭca ni
sij ngạ dugüi' ni sij. Nḭ huin ruhua ni sij guḭ'yaj squḭra' ni sij ngạ dugüi'
ni sij. Nḭ nụn nuguan' xḭ'i chruhua niman ni sij nej. Nḭ huin ruhua ni sij
si-'yaj dugüi' ni sij. Nḭ nụn nuguan' hua quij chruhua niman ni sij. Nḭ xicoj
ruhua ni sij nej. Nḭ dagahui' ni sij níman nej. Nḭ unun' ni sij ngạ ni dugüi'
ni sij. Nḭ digya' yun'unj ni sij ni dugüi' ni sij. Nḭ 'yaj ni sij ango ni rasụn
quij hua nej.
30 Nḭ a'mi quij ni sij xi'í ango ni dugüi' ni sij. Nḭ nun huin xạn' ni sij
ni'yaj ni sij Yan'anj. Nḭ nunun ni sij si a'mi dugüi' ni sij. Nḭ nnẹ nḭn' ruhua
ni sij. Nḭ huin yan'anj ruhua ni sij ngạ dugüi' ni sij. Nḭ nano' ni sij 'ngọ
chrej quij hua. Nḭ nun ráj xina ni sij rian chrej ni sij ngạ nni ni sij.
31 Tsínj nḭ'yun huin ni sij. Nḭ nun síj ni sij ngạ si-nụguan' ni sij. Nḭ nitaj si
'ḭ ruhua ni sij ni'yaj ni sij gọ'ngo ni dugüi' ni sij. Nḭ nun ni'i ni sij guḭnicaj
ni sij 'ngọ niman nico. Nḭ na'ue gạni yaco ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij ni dugüi'
ni sij.
32 Nḭ nụnj si ni'i sạ' ni sij sisḭ gạhuin castigo ni ngüḭ 'yaj ni gaquin' daj,
guḭ'yaj Yan'anj, sanḭ hua guẹ 'yaj ni sij gaquin' daj. Nḭ huin niạ' ruhua ni
sij ni'i ni sij si 'yaj ango dugüi' ni sij gaquin' daj.

2

El justo juicio de Dios

1 Nitaj si gui'ya sisḭ ụn tsínj huín rẹ'. Sisḭ utá' rẹ' gaquin' dugüí' rẹ', nḭ
da'ui man'án rẹ' gaquin' nej aj. Sisḭ atáj rẹ' si da'ui dugüí' rẹ' gaquin', sanḭ
utá' rẹ' gaquin' man'án rẹ' nej. Daj si uyan 'yaj man'án rẹ' gaquin' ngạ
dugüí' rẹ'.
2 Nḭ ni'i né' sisḭ dugu'nạj huaj sisḭ guḭ'yaj Yan'anj castigo ni tsínj 'yaj ni
rasụn quij. Daj si xạnga' man'an Yan'anj.
3 Nḭ sisḭ utá' rẹ' gaquin' ni dugüí' rẹ' ngaa hué daj 'yaj man'án rẹ' nej,
ngaa nḭ sḭ gani ruhuá rẹ' si guḭnani rẹ' rian si-castigo Yan'anj mánj.
4 Nḭ nụnj si huin sạ' ruhua Yan'anj ni'yáj rẹ', nḭ 'ueé nḭn' ruhua huin
ruhua Yan'anj ni'yáj rẹ' nej, nḭ a'nin' ruhua Yan'anj ni'ya rẹ' nej, sanḭ nitaj
ducuánj nicáj rẹ' gạ'mi rẹ' rian Yan'anj mánj. Nḭ nun ni'í rẹ' sisḭ daran' ni
nuguan' sạ' daj 'yaj Yan'anj ngạ rẹ' huin güenda si gạnani ruhuá rẹ' xi'í
si-gạquin' rẹ'.
5 Nḭ rḭan nunún rẹ', nḭ na'uej ruhuá rẹ' gạnani ruhuá rẹ' xi'í si-gạquin'
rẹ', nḭ nạanj sạ' utá' rẹ' doj gaquin' xiráj rẹ' güi gạ'na' Yan'anj guḭ'ya castigo
ni ngüḭ aj. Nḭ hua nḭca daran' si guḭ'yaj Yan'anj guḭni'i ni ngüḭ.
6 Nḭ dạj nḭca gui'yaj gọ'ngo né' chruhua xungüḭ nan, nḭ hué daj guḭ'yaj
Yan'anj ngạ né'.
7 Nḭ guḭ'yaj Yan'anj sisḭ gạne nḭganj ni tsínj dugu'nun' guḭ'yaj sạ' ni sij
ngạ dugüi' ni sij. Daj si nano' ni sij gạne 'ueé ni sij ngạ Yan'anj. Nḭ huin
ruhua ni sij gạhuin sạ' ni sij rian Yan'anj. Nḭ gạne nḭganj ni sij ngạ Yan'anj,
ruhua ni sij.
8 Sanḭ gạ'man ruhua Yan'anj guḭ'ya castigo ni tsínj nunun si na'uej ruhua
ni sij gụnun ni sij nuguan' xạnga'. Daj si unun' ni sij ngạ ni dugüi' ni sij.
Nḭ huin ruhua ni sij gạche ni sij chrej quij hua.

9 Nḭ daran' ni tsínj 'yaj gaquin', sanḭ guḭran' ni sij 'ngǫ sayun nico. Nḭ
gạnani nico ruhua ni sij. Nḭ hué daj guḭran' sini ni tsínj israelita. Sanḭ
guḭran' sayun ni tsínj 'nạ' anéj chrej nej.
10 Sanḭ ni ngüḭ 'yaj sạ', nḭ guḭman sạ' ni sij rian Yan'anj. Nḭ gạhuin din'inj
ruhua ni sij nej. Nḭ gạ'mi sạ' ni ngüḭ xi'í ni sij nej. Nḭ hué daj gạhuin sini
ngạ ni tsínj israelita. Nḭ uyan gạhuin ngạ ni tsínj 'nạ' anéj chrej nej.
11 Daj si uyan hua daran' né' rian Yan'anj.
12 Nḭ hua gǫ'ngo ni ngüḭ 'yaj gaquin' ngaa nitaj si ni'i ni sij si-ley Moisés.
Nḭ gạhui' ni sij ngaa achin guḭni'i ni sij ley daj. Nḭ hua ango ni ngüḭ 'yaj
gaquin' ngaa ni'i ni sij si-ley Moisés. Ngaa nḭ gạhuin ni sij castigo rún' ataj
ley daj.
13 Nitaj si gạtaj Yan'anj si hua nḭca niman né' xi'í si unun né' si-ley
Moisés. Maan si gạtaj Yan'anj si hua nḭca niman né' xi'í si 'yaj né' si
ataj ley daj.
14 Nḭ mạn ni tsínj 'nạ' anéj chrej nitaj si-ley Moisés nicaj ni sij. Sanḭ ngaa
'yaj ni sij dạj rún' ataj ley daj, nḭ nụnj si nitaj ley nicaj ni sij, sanḭ a'mi
niman ni sij si guḭ'yaj sạ' ni sij rian Yan'anj.
15 Nḭ hué daj digyán ni sij sisḭ nụn ley daj chruhua niman ni sij, gui'yaj
Yan'anj xạnga'. Nḭ hua 'ngǫ yụn, nḭ a'mi niman ni sij si da'ui ni sij gaquin'
xi'í si gui'yaj ni sij. Nḭ ango yún, nḭ a'mi niman ni sij sisḭ nitaj gaquin'
da'ui ni sij.
16 Nḭ hué daj gạhuin güi guḭ'yaj Yan'anj ngạ Jesucristo castigo xi'í ni
nuguan' garij huḭ ni ngüḭ. Nḭ guḭ'yaj Yan'anj dạj rún' hua nḭca nuguan'
a'mī rian ni ngüḭ.

Los judíos y la ley

17 Nḭ atáj rẹ' si hué rẹ' huin 'ngǫ tsínj israelita. Nḭ ani ruhuá rẹ' sisḭ
gạhuin sạ' rẹ', guḭ'yaj si-ley Moisés. Nḭ xi'í daj nicaj dugüí' rẹ' ngạ Yan'anj,
ruhuá rẹ' aj.
18 Nḭ ni'í rẹ' si aran' ruhua Yan'anj. Nḭ digyán si-ley Yan'anj 'ngǫ chrej
sạ' rián rẹ'. Nḭ gạ'ue nạcui rẹ' 'ngǫ chrej sạ' gạn'anj rẹ', ruhuá rẹ'.
19 Nḭ ani ruhuá rẹ' sisḭ hué rẹ' huin 'ngǫ tsínj gạ'ue dḭgyán chrej rian ni
ngüḭ nạ'ue guḭni'i si-nụguan' Yan'anj. Nḭ ani ruhuá rẹ' sisḭ gạ'ue guḭxiguin
rian ni ngüḭ achéj rian hua rụmi' hua, guḭ'yáj rẹ' nej.
20 Nḭ gạ'ue dḭgyán rẹ' rian ni ngüḭ nḭ'yun, ruhuá rẹ'. Nḭ gạ'ue dḭgyán rẹ'
rian ni tsin', ruhuá rẹ' nej. Daj si ani ruhuá rẹ' sisḭ xi'í si digui'yún rẹ'
si-ley Moisés, nḭ gạ'ue gạhuin chrụn rẹ' daran' nuguan' xạnga'.
21 Nḭ sisḭ sǫ' huin 'ngǫ si digyán rian ni ngüḭ, nḭ ụn sin huin, nḭ na'ue
dḭgyán rẹ' rian man'án rẹ' únj. Sisḭ hué rẹ' nata' rian ni ngüḭ sisḭ sḭ gui'yaj
tụ né', nḭ ụn sin huin nḭ 'yaj tụ man'án rẹ' únj.
22 Nḭ atáj rẹ' sisḭ sḭ ga'ue gạ'mi huḭ né' ngạ nicạ dugüi' né'. Sanḭ ụn sin
huin nḭ a'mi huḭ man'án rẹ' ngạ nicạ dugüí' rẹ' únj. Nḭ atáj rẹ' si nun huin
xạn' ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' ni yan'anj 'yaj ra'a ni ngüḭ. Sanḭ ụn sin huin nḭ
'yaj tụ rẹ' ni rasụn mạn chruhua ni nuhui mạn ni yan'anj da únj.
23 A'mi nnẹ rẹ' xi'í si nicáj rẹ' si-ley Moisés. Sanḭ rḭan nun dagahuín rẹ'
si ataj ley daj, nḭ nitaj si nụn yan'ánj rẹ' Yan'anj mánj.
24 Hué daj xạnga' nḭ hua nḭca rian yanj dạj garun ni tsínj ga'mi si-nụguan'
Yan'anj asḭj ná. Nḭ gataj ni sij: “Xi'í si nitaj si 'yaj sạ' ni é rẹ', nḭ a'mi quij
ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej xi'í Yan'anj anj.” Daj gataj ni sij.

25 Xąnga' yya sisi̱ dągahuín rę' si ataj si-ley Moisés, ni̱ hua yya ní'yanj
sisi̱ gụta' ni sij da'nga' nneę cúj rę'. Sani̱ sisi̱ nitaj si dągahuín rę' si ataj
ley daj, ni̱ rún' huaj sisi̱ nun gụta' ni sij da'nga' daj.
26 Hué dan ni̱ sisi̱ hua 'ngọ tsínj nitaj si tąj da'nga' nneę cúj sij, sani̱ 'yaj
si dąj rún' ataj si-ley Yan'anj, ngaa ni̱ gąhuin sij rún' huin 'ngọ tsínj tąj
da'nga' daj, ruhuāj aj.
27 Ni̱ hua 'ngọ tsínj dagahuin si ataj si-ley Yan'anj. Ni̱ nụnj si nun gụta'
ni sij da'nga' nneę cúj sí', sani̱ digyán sí' sisi̱ da'ui man'án rę' gaquin' xi'í
si 'yaj są' sí'. Ni̱ nun dagahuín rę' si ataj si-ley Yan'anj nụnj si nicáj rę'
si-ley Yan'anj. Ni̱ guta' ni sij da'ngá' rę' nej.
28 Sé tsínj israelita huin né' ngą xi'í si gui'yaj né' ngą nneę cúj né' mánj.
Ni̱ sé urin nę' chrej xę' né' tąj da'nga' da mánj.
29 Sani̱ ngaa tąj da'nga' daj, ni̱ huin ruhuaj gata sisi̱ niman né' hua ni̱ni
rian Yan'anj. Ni̱ tsínj hua ni̱ni rian Yan'anj, ni̱ hué sí' huin xąnga' 'ngọ
tsínj israelita. Ni̱ sé si-ley Moisés 'yaj da mánj. Sani̱ Espíritu Santo 'yaj sisi̱
hua ni̱ni sij rian Yan'anj. Ni̱ si ruhuaj ni̱ nitaj si gą'mi są' ni ngüi̱ xi'í tsínj
hua ni̱ni daj. Sani̱ a'mi są' Yan'anj xi'í sij aj.

3

1 Hua są' si huin né' tsínj israelita ní'. Ni̱ hua są' si tąj da'nga' nneę cúj
né' ní'.
2 Hua są' xąngaj. Hua sini gątā rián rę' sisi̱ asi̱j ná, ni̱ ga'ui' Yan'anj
si-nụguan'anj rian ni tsínj israelita aj.
3 Ni̱ hua da'aj ni tsínj israelita nun dagahuin rian Yan'anj. Ngaa ni̱ huin
ruhuaj gata sisi̱ nitaj si̱ca' Yan'anj únj.
4 Sé daj huin mánj. Daj si ni̱ganj 'yaj Yan'anj daran' si hua ni̱ca xąnga'
nụnj si a'mi yyą daran' ni ngüi̱. Daj si gataj yya si-nụguan' Yan'anj:
Hua niąn si gui̱ni'i ni ngüi̱ sisi̱ hua yya si a'mi si-nụguan' rę' huín rę'
Yan'anj.
Ni̱ hua niąn si gui̱'yaj ganá rę' ngaa a'mi ni ngüi̱ sisi̱ nitaj si 'yaj są' rę'
mánj.
Hué daj garun ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asi̱j ná.
5 Ni̱ sisi̱ digyán si-gąquin' 'yaj né' sisi̱ hua ni̱ca 'yaj Yan'anj, ngaa ni̱ dąj
gątaj né' únj. Gątaj né' sisi̱ nitaj si 'yaj ni̱ca Yan'anj si gui̱'ya castigo né'
ní'. (A'mī dąj rún' a'mi ni ngüi̱ aj.)
6 Sé daj huin mánj. Sisi̱ hué daj huin, ni̱ dąj gą'ue nągui'yaj yya Yan'anj
ngą si-gąquin' ni ngüi̱ mąn chruhua xungüi̱, ruhuá rę' únj.
7 Ni̱ ango nuguan' huin sisi̱ si-nụguan'ānj digya' yun'unj 'yaj sisi̱ gą'mi
są' ni ngüi̱ xi'í si 'yaj są' Yan'anj, ngaa ni̱ ụn sin huin, ni̱ gui̱'yaj Yan'anj
castigo yūnj únj.
8 Ni̱ gą'ue gątaj né' (sisi̱ gui̱'yaj né' doj gaquin', ngaa ni̱ gą'na' si są' rian
né'. Sani̱ nuguan' nan huin nuguan' yyą si a'mi gọ'ngo ni ngüi̱. Ataj ni sij
sisi̱ hué daj digyán ni únj rian ni ngüi̱.) Sani̱ sé daj huin mánj. Ni̱ są' huin
si gui̱'yaj Yan'anj castigo ni ngüi̱ a'mi nuguan' yyą da aj.

No hay justo

9 Hué dan ni̱ hua są' ni únj huin ni únj ni tsínj israelita daj ngą ango ni
ngüi̱, ruhuá rę' ní'. Sé daj huin mánj. Daj si hua gatā sisi̱ da'ui daran' né'
gaquin'. Uyan da'ui ni tsínj israelita gaquin' ngą ni tsínj 'ną' anéj chrej
nej.

10 Nḭ hué daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj nej:
Nitaj a̱ 'ngo̱ ni ngüḭ 'yaj nḭca mánj.
11 Nitaj a̱ 'ngo̱ ngüḭ ráj da'nga' ruhua mánj.
Nḭ nitaj a̱ 'ngo̱ ngüḭ nano' Yan'anj mánj.
12 Nḭ duna daran' ni sij si-chrej Yan'anj.
Nḭ 'ngo̱ hua nu̱guan'an daran' ni sij nitaj si ní'yanj rian Yan'anj.
Nḭ nitaj a̱ 'ngo̱ ngüḭ 'yaj sa̱' mánj.
13 Nḭ da̱j rún' guin' rian achin' níman, nḭ da'nga' daj hua nuguan' ahui du'ua ni sij a'mi ni sij.
A'mi snan'anj ni sij nga̱ yya ni sij.
Nḭ da̱j rún' hua nnee xunaj nu̱n du'ua xucuáj, hué daj hua nuguan' ahui du'ua ni sij.
14 Nḭ maan nḭnanj nuguan' chre a'mi ni sij.
Daj si nun huin xa̱n' ruhua ni sij ni'yaj ni sij dugüi' ni sij.
15 Nḭ yo̱o ni sij ga̱n'anj da̱gahui' ni sij níman.
16 Nḭ nḭn' ruhua ran' ni ngüḭ sayun, 'yaj ni sij.
17 Nḭ nun guḭni'i ni sij chrej 'yaj si ga̱huin din'inj ruhua ni sij mánj.
18 Nḭ nitaj si xu'ui' ni sij rian Yan'anj mánj.
Hué daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj xi'í ni sij.
19 Nḭ ni'i né' sisḭ a'nin' si-ley Yan'anj sun rian ni tsínj nico' ley daj. Nḭ si-ley Yan'anj 'yaj sisḭ dínj gahuin du'ua daran' ni ngüḭ xi'í si ni'i ni sij sisḭ da'ui ni sij gaquin'. Nḭ ni'i daran' né' sisḭ hua nia̱n guḭ'yaj Yan'anj castigo ni ngüḭ 'yaj gaquin', 'yaj ley da nej.
20 Nḭ a̱ 'ngo̱ né' nun guḭsij da̱gahuin daran' si a'nin' ley da mánj. Nḭ na'ue ga̱huin so̱' rian Yan'anj, guḭ'yaj ley da mánj. Ní'yanj si-ley Yan'anj urin si xa̱caj né' cuenta sisḭ da'ui né' gaquin' rian Yan'anj anj.

La justicia es por medio de la fe

21 Sanḭ yya̱j nḭ digyán nḭni Yan'anj ango chrej sa̱' rian ni ngüḭ sisḭ da̱j ga̱'ue ga̱huin nḭca ruhua niman né'. Nḭ hua yya sisḭ digyán si-ley Yan'anj nga̱ si garun ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj asḭj ná da̱j hua chrej da nej.
22 Nḭ chrej daj gataj sisḭ hua nḭca niman né' xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj né' Jesucristo. Nḭ hué daj ga̱huin nga̱ daran' ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Jesús. Daj si uyan huin daran' ni ngüḭ rian Yan'anj anj.
23 Daj si daran' ni ngüḭ gui'yaj gaquin'. Nḭ achin si ga̱huin sa̱' ni sij rian Yan'anj.
24 Nḭ gui'yaj Yan'anj 'ngo̱ sinduj xxi rian né'. Daj si naru'ue Jesucristo man'an sí' xi'í si-ga̱quin' né'. Xi'í daj, nḭ gahuin sa̱' né' rian Yan'anj anj.
25 Nḭ gui'yaj Yan'anj si naránj si-tun man'an Jesucristo rian si-ga̱quin' né'. Nḭ xi'í si gayanj si-tun man'an Jesús, nḭ ga̱'ue guḭnicaj Yan'anj 'ngo̱ niman nico rian si-ga̱quin' né' huin né' ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Jesús. Nḭ nuguan' nan digyán sisḭ hua nḭca ruhua Yan'anj. Daj si ga'nin' ruhua Yan'anj nun gui'yaj-á' castigo ni ngüḭ guimán asḭj ná.
26 Nḭ xi'í si gahui' Jesucristo, nḭ digyán Yan'anj yya̱j rian né' sisḭ hua nḭca ruhua Yan'anj. Nḭ xi'í si gui'yaj Jesucristo, nḭ gataj Yan'anj sisḭ hua sa̱' niman ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Jesús.
27 Ngaa nḭ sḭ ga'ue ga̱taj né' sisḭ 'yaj sa̱' né' rian Yan'anj mánj. Daj si sé xi'í si dagahuin sa̱' né' rian si-ley Moisés 'yaj si hua sa̱' chruhua niman né' mánj. Sanḭ hua guxuman ruhua né' ni'i né' Cristo. Nḭ xi'í daj hua sa̱' chruhua niman né' rian Yan'anj anj.

28 Hué dan nḭ gạ'ue gạtaj né' sisḭ hua sạ' niman né' rian Yan'anj xi'í si
xuman ruhua né' ni'yaj né' Jesús. Nḭ gui'yaj Jesús sisḭ hua sạ' niman né'
rian Yan'anj ngaa hua guẹ achin dạgahuin sạ' né' si-ley Yan'anj.
29 Nḭ sé urin Dan'anj ni ngüḭ israelita huin Yan'anj mánj. Sanḭ hué guẹ
Yan'anj huin Dan'anj ango ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej. Nḭ ni'i sạ' né' sisḭ gạ'ue
nạcaj Yan'anj ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej nej.
30 Daj si urin Yan'anj hua rian né': Nḭ sisḭ gụxuman ruhua ni ngüḭ
israelita nḭ'yaj ni sij Jesús, nḭ gạtaj Yan'anj sisḭ hua sạ' niman ni sij. Nḭ sisḭ
gụxuman ruhua ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej nḭ'yaj ni sij Jesús, nḭ gạtaj Yan'anj
sisḭ hua sạ' niman ni sí' nej.
31 Hué dan nḭ ataj ni únj sisḭ nitaj si ní'yanj si-ley Yan'anj, ruhua á rẹ'
ní'. Sé daj huin mánj. Maan si ataj únj sisḭ ngaa gụxuman sạ' ruhua né'
nḭ'yaj né' Jesús, ngaa nḭ gạ'ue dạgahuin sạ' né' si-ley Yan'anj nej aj.

4

El ejemplo de Abraham

1 Ngaa nḭ ụn sin huin gạtaj né' si guiri' xí' Abraham tsínj gane asḭj ná
únj.
2 Nḭ sisḭ hua nḭca niman Abraham xi'í si gui'yaj sạ' sí', ngaa nḭ gạ'ue
gạ'mi xạcan sí' xi'í man'an sí'. Sanḭ sé daj huin rian Yan'anj mánj.
3 Nḭ gataj rian si-nụguan' Yan'anj: "Guxuman ruhua Abraham ni'i sij
Yan'anj. Nḭ xi'í daj gataj Yan'anj sisḭ hua sạ' niman sij." Daj gataj si-nụguan'
Yan'anj.
4 Nḭ ngaa 'yaj sun 'ngọ tsínj daj rian 'ngọ xuru'ue, nḭ da'ui sí' rian tsínj
'yaj sun daj. Nḭ sé 'ngọ sinduj huin naru'ue sí' güenda 'yaj sun sij mánj.
5 Sanḭ gạ'ue gạtaj Yan'anj sisḭ hua sạ' niman né' xi'í si xuman ruhua né'
ni'yaj né' Jesús nụnj si achin guḭ'yaj sạ' né' rian Yan'anj anj.
6 Nḭ hué daj ga'mi xí' David xi'í 'ngọ tsínj achin gui'yaj sạ'. Sanḭ hua
gataj Yan'anj sisḭ hua sạ' niman tsínj daj. Nḭ ga'mi David sisḭ hua 'ueé rian
tsínj daj.
7 Nḭ gataj David:
Hua 'ueé rian tsínj rḭan xḭ'i si-gạquin' sḭ guinicaj Yan'anj 'ngọ niman nico.
Nḭ nun xạcaj Yan'anj cuenta xi'í si-gạquin' sij mánj.
8 Nḭ hua 'ueé rian tsínj rian nun acaj cuenta Yan'anj xi'í si-gạquin' sij.
Hué daj gataj David.
9 Ngaa nḭ sé urin ni tsínj israelita gạ'ue gạhuin niạ' ruhua ngạ nuguan'
nan. Sanḭ gạ'ue gạhuin niạ' ruhua ni tsínj 'nạ' anéj chrej nej. Daj si hua
gatā rian án rẹ' sisḭ hua sạ' niman Abraham gataj Yan'anj xi'í si xuman
ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj.
10 Nḭ nachínj snan'ān ni é rẹ'. Nḭ ạman gataj Yan'anj si hua nḭca niman
Abraham, ruhua ni é rẹ' únj. Asḭj nẹ' rụcu guta' ni sij da'nga' nneẹ cúj
Abraham ní'. Asḭ asḭj sini sạ'. Hué asḭj sini huin anj.
11 Nḭ nẹ' rụcu huin guta' sij da'nga' nneẹ cúj man'an sij. Nḭ é' huin 'ngọ
da'nga' digyán Yan'anj sisḭ hua sạ' niman Abraham xi'í si guxuman ruhua
sij ni'yaj sij Yan'anj. Ngaa nḭ gạ'ue gạhuin Abraham chrej daran' ni tsínj
xuman ruhua ni'yaj Yan'anj nụnj si nun gụta' da'nga' nneẹ cúj ni tsínj daj.
Nḭ hué daj gạ'ue gạtaj Yan'anj si hua sạ' niman ni tsínj daj huin ni tsínj
'nạ' anéj chrej.

12 Nḭ gạ'ue gạhuin Abraham chrej ni tsínj hua guta' da'nga' man'an ni
sij. Nḭ hué daj huin sisḭ gṵxuman ruhua ni sij dạj rún' guxuman ruhua
Abraham ngaa achin gṵta' da'nga' sí' nej.

La promesa realizada mediante la fe

13 Nḭ ga'níj du'ua Yan'anj rian ni dạ'nij Abraham sisḭ gạ'ui'-í' xungüḭ
nan nạhuin ra'a ni sij. Sanḭ sé güenda si dagahuin Abraham si-ley Moisés
huin sisḭ hué daj gataj Yan'anj nuguan' nan gunun ni sij mánj. Sanḭ gataj
Yan'anj sisḭ hua sạ' niman Abraham xi'í si guxuman ruhua sí' ni'yaj sí'
man'an Yan'anj anj.
14 Nḭ sé xi'í si dagahuin ni tsínj si-ley Moisés 'yaj si nạhuin ra'a ni sij
xungüḭ nan mánj. Daj si sisḭ hué daj huin, nḭ nitaj si ní'yanj si xuman
ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj mánj. Nḭ nitaj si ní'yanj nuguan' hua gataj
yya Yan'anj gunun ni sij mánj.
15 Daj si si-ley Moisés 'yaj sisḭ gạhuin ni ngüḭ castigo. Sanḭ sisḭ nitaj ley
daj, nḭ nitaj si da'ui ni ngüḭ gaquin' mánj.
16 Hué dan nḭ xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj né' man'an Yan'anj, nḭ
nạhuin ra'a né' nuguan' xạnga' gui'yaj yya Yan'anj ngạ ni da'níj Abraham.
Hué dan nḭ xacaj né' cuenta ngạ xi'í sinduj gui'yaj Yan'anj ngạ né'. Nḭ sé
urin rian ni ngüḭ dagahuin ley daj gui'yaj yya Yan'anj. Sanḭ gui'yaj yya
Yan'anj rian daran' ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Yan'anj dạj rún' guxuman
ruhua xí' Abraham. Nḭ hué sí' huin chrej daran' né'.
17 Daj si gataj si-nṵguan' Yan'anj: “Gui'yā sisḭ gạhuín rẹ' chrej nico rian
ni ngüḭ.” Daj gataj Yan'anj gunun Abraham. Ngaa nḭ gahuin sí' chrej daran'
né' rian Yan'anj. Nḭ guxuman ruhua sí' ni'yaj sí' Yan'anj. Nḭ Yan'anj 'yaj
sisḭ gạna'nij ni níman. Nḭ 'yaj Yan'anj ni rasṵn achin si gṵrugüi' aj.
18 Nḭ ngaa gachin güi ruhua Abraham si guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ sij, nḭ
hua guẹ guxuman ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj. Nḭ xi'í si hué daj gui'yaj sij,
nḭ gahuin sij “chrej nico ni ngüḭ”. Daj si hua gataj Yan'anj gunun sij: “Hué
daj guḭxi'nanj nico da'níj rẹ'.”
19 Nḭ nun gạ'nin' ruhua Abraham si guxuman ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj
(nṵnj si achin dọj guḭsij sij 'ngọ ciento yo'). Nḭ acaj sij cuenta sisḭ achin dọj
gạhui' nṵngüej nicạ sij Sara. Nḭ gachin yo' gạ'nga da'níj nicạ sij Sara nej.
20 Nḭ nun gạni huḭj ruhua sij ngạ nuguan' gataj yya Yan'anj gunun sij.
Sanḭ guxuman doj ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj. Nḭ ga'mi sạ' 'ueé sij rian
Yan'anj.
21 Nḭ gani sạ' ruhua sij sisḭ nicaj Yan'anj fuerza guḭ'yaj-á' daran' ni
nuguan' hua gataj yya-á' gunun sij.
22 Nḭ xi'í si guxuman ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj, nḭ gataj Yan'anj sisḭ hua
sạ' niman sij.
23 Nḭ garun ni sij sisḭ hua sạ' niman Abraham gataj Yan'anj. Sanḭ sé rian
urin Abraham huin garun ni sij da mánj.
24 Sanḭ garun ni sij nuguan' daj xi'í né' xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj né'
Yan'anj. Ngaa nḭ gataj Yan'anj sisḭ gahuin sạ' niman né' nej. Nḭ Yan'anj
gui'yaj sisḭ ganá'nij Jesús huin sí' Señor nicaj sun rian né'.
25 Nḭ naga'ui' Yan'anj man'an sí' sisḭ gạhui' sí' xi'í si-gạquin' né'. Nḭ
ganá'nij sí', gui'yaj Yan'anj güenda si gạ'ue gạtaj Yan'anj sisḭ hua sạ' niman
né'.

5

Resultados de la justificación

1 Hué dan nḭ xi'í si guxuman ruhua né' ni'yaj né' Jesucristo, nḭ gahuin sạ' niman né' rian Yan'anj. Nḭ hua din'inj ruhua né' rian Yan'anj, 'yaj
Jesucristo huin sí' Señor nicaj sun rian né'.
2 Nḭ xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj né' Jesucristo, nḭ nạhuin ra'a né' sinduj
'yaj Yan'anj ngạ né'. Nḭ hua nḭca ruhua né', 'yaj sinduj daj. Nḭ hua niạ'
ruhua né' ana'uij né' sisḭ gạhuin sạ' 'ueé né' ngạ Yan'anj.
3 Nḭ ango nuguan' huin sisḭ huin niạ' ruhua né' ngaa ran' né' sayun. Daj
si ni'i né' sisḭ nạri' nucuaj doj niman né', 'yaj sayun daj.
4 Nḭ ngaa gahuin nucuaj niman né', nḭ guḭsij né' gạhuin nḭca ruhua né'
nej. Nḭ ngaa guḭsij né' gạhuin nḭca ruhua né', nḭ ana'uij né' sisḭ guḭ'yaj sạ'
Yan'anj ngạ né'.
5 Nḭ sé 'ngọ nuguan' yụn huin si ana'uij né' nan mánj. Daj si gahuin
nucuaj niman né' xi'í si nḭn' ruhua 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya né'. Nḭ Espíritu
Santo 'yaj sisḭ ni'i né' daj. Nḭ Yan'anj riqui si ga'nạ' Espíritu Santo rian né'.
6 Nḭ ngaa nun gahuin nucuaj né' gui'yaj sạ' né', nḭ xi'í né' gahui' Cristo.
Nḭ gahuin né' tsínj nun gụxuman ruhua nḭ'yaj Yan'anj. Nḭ gahui' Cristo güi
ngaa gani sini ruhua Yan'anj.
7 Nḭ hua yya na'uej ruhua né' gạhui' né' xi'í 'ngọ dugüi' né' tsínj hua sạ'
niman. Sanḭ si ruhuaj, nḭ gạhui' 'ngọ né' xi'í 'ngọ tsínj hua sạ' nḭn'.
8 Sanḭ sé daj huin Yan'anj mánj. Daj si ngaa hua guẹ da'ui né' gaquin',
nḭ gahui' Cristo xi'í', gui'yaj Yan'anj. Nḭ hué daj digyán yya Yan'anj sisḭ 'ḭ
ruhua Yan'anj ni'ya né'.
9 Ngaa nḭ xi'í si gahuin sạ' niman né', gui'yaj si-tun man'an Cristo, hué
dan nḭ ni'i né' sisḭ sḭ gahuin né' castigo xi'í gaquin' da'ui né' güi gạ'na'
Yan'anj guḭ'ya castigo ni ngüḭ mánj.
10 Nḭ ngaa gahuin né' tsínj unun' ngạ Yan'anj, nḭ gahui' da'ni xi'í né'. Nḭ
hué daj nagui'yaj yya Yan'anj ngạ né'. Hué daj nḭ nạanj gạ'ue nạcaj xạnga'
Yan'anj né' xi'í si hua nḭ'na' Cristo nne sij chruhua niman né'.
11 Nḭ sé urin nan, sanḭ huin niạ' ruhua né' ngạ Yan'anj xi'í Jesús huin
sí' Señor nicaj sun rian né'. Daj si hué xi'í Cristo, nḭ hua din'inj ruhua né'
rian Yan'anj anj.

Adán y Cristo

12 Hué dan nḭ urin tsínj daj gui'yaj si gatúj gaquin' chruhua xungüḭ gụ'naj
sí' Adán. Nḭ gaxḭ'i gahui' ni ngüḭ ngaa gatúj gaquin' chruhua xungüḭ. Nḭ
daran' ni ngüḭ gahuin si gạhui' xi'í si da'ui daran' ni sij gaquin'.
13 Nḭ asḭj nun gạ'ui' Yan'anj ley rian ni ngüḭ, nḭ hua gui'yaj ni sij gaquin'.
Sanḭ nun xacaj Yan'anj cuenta xi'í gaquin' ngaa nitaj ley hua mánj.
14 Nḭ asḭj gane Adán, nḭ da' yo' gane Moisés, nḭ gahui' ni ngüḭ. Nḭ nun
dagahuin Adán 'ngọ nuguan' gataj Yan'anj gunun sij. Sanḭ sé daj huin
si-gạquin' ni ngüḭ gahui' daj. Nḭ nun guḭ'yaj sạ' Adán.
Hué dan nḭ dạj rún' ga'nạ' Adán, nḭ hué daj hua niạn gạ'na' ango tsínj
guḭ'yaj sạ' chruhua xungüḭ nan anj.
15 Sanḭ sé rún' hua si-gạquin' Adán sé daj hua sinduj si riqui Yan'anj
rian né' mánj. Daj si gahui' ni ngüḭ mán nḭn' gạchra' xi'í gaquin' gui'yaj
Adán. Sanḭ riqui Yan'anj 'ngọ sinduj rian né' huin né' ni ngüḭ mán nḭn'

gạchra'. Daj si ga'ui' Yan'anj si gạ sạ' né'. Nị hué daj gui'yaj Yan'anj xi'í sinduj gui'yaj urin tsínj daj xi'í né' huin sí' Jesucristo.
16 Nị dạj rún' gahuin gui'yaj urin tsínj daj gaquin', nị sé daj hua sinduj riqui Yan'anj rian né' mánj. Daj si xi'í urin gaquin' gui'yaj si gạhuin ni ngüị castigo. Sanị xi'í sinduj riqui Yan'anj rian né', nị gataj Yan'anj sisị hua nịca niman né' rian daran' ni gaquin' gui'yaj né' aj.
17 Ngaa nị xi'í si-gạquin' urin tsínj daj, nị ahui' daran' ni ngüị, 'ya. Sanị xi'í si riqui Yan'anj sinduj rian né', nị gataj Yan'anj si hua nịca niman né'. Ngaa nị gạ'ue gạ nị'na' né' guịnicaj sun nịganj né', gui'yaj urin tsínj huin Jesucristo aj.
18 Hué dan nị si-gạquin' urin Adán gui'yaj sisị gạhuin daran' ni ngüị castigo. Sanị xi'í si gui'yaj sạ' 'ueé urin Jesucristo, nị gui'yaj-á' sisị gạ'ue gạ nịca niman daran' ni ngüị. Nị gạ'ue 'ngọ gạ nị'na' ni sij nej.
19 Nị xi'í si nun dagahuin urin tsínj daj rian Yan'anj, nị gahuin daran' ni ngüị ni tsínj da'ui gaquin'. Sanị xi'í si dagahuin urin ango tsínj daj rian Yan'anj, nị gahuin sạ' nico ni ngüị rian Yan'anj anj.
20 Nị ga'ui' Yan'anj ley rian ni ngüị sisị guịni'i ni sij sisị hua nico gaquin' da'ui ni sij rian Yan'anj. Sanị ngaa gui'yaj ni ngüị nico gaquin', nị nạanj nico gui'yaj Yan'anj sinduj rian ni sij aj.
21 Hué dan nị guiran' ni ngüị sayun xi'í gaquin' gui'yaj ni sij. Sanị xi'í sinduj riqui Yan'anj rian né', nị hua nịca niman né'. Nị gạ'ue gạne nịganj nịn' né' xi'í si gahui' Jesucristo huin sí' Señor nicaj sun rian né'.

6

Muertos al pecado

1 Hué dan nị ụn sin huin guị'yaj né', ruhua á rẹ' únj. Gạ guẹ guị'yaj né' gaquin' güenda si rịqui Yan'anj doj sinduj rian né', ruhua á rẹ' ní'.
2 Sé daj huin guị'yaj né' mánj. Daj si rún' huin 'ngọ níman gahui' na'ue guị'yaj gaquin' daj huin né'. Ngaa nị sị ga'ue gạ guị'yaj né' gaquin' gạ mánj.
3 Hua niạn si guịni'i a ni é rẹ' sisị ngaa gata' nnee né', nị guinicaj dugüi' né' ngạ Cristo Jesús. Nị rún' huin níman gahui' nụguan'an ngạ Cristo dạj huin né' ngạ sij.
4 Nị rịan gata' nnee né', nị huin ruhuaj gata sisị gahui' nụguan'an né' ngạ Cristo. Nị gachin' nụguan'an né' ngạ sij nej. Hué dan nị dạj rún' ganá'nij Cristo, gui'yaj si-fuerza Yan'anj, hué daj nị gạ'ue nạhuin nạca gạne né' nej.
5 Nị sisị guinicaj dugüi' né' ngạ Cristo gahui' né' dạj rún' gahui' sij, nị hué ducuánj daj gạna'nij né' dạj rún' ganá'nij sij.
6 Nị ni'i né' sisị dạj gui'yaj né' gaquin' asịj sini. Nị gahui' nụguan'an si gui'yaj né' daj ngạ Cristo. Xi'í daj guere' fuerza nicaj gaquin' gui'yaj sini né'. Hué dan ni nitaj si huaj guị'yaj sun né' rian gaquin' da gạ mánj.
7 Daj si dạj rún' na'ue guị'yaj 'ngọ níman gaquin' hué daj sị ga'ue guị'yaj né' gaquin' gạ mánj.
8 Nị sisị gahui' nụguan'an né' ngạ Cristo, ngaa nị xuman ruhua né' sisị gạne nụguan'an né' ngạ sij nej.
9 Hua ganá'nij Cristo scanij ni níman. Hué dan nị ni'i né' sisị sị ga'ue gạhui' rụhua' yún sij mánj. Hua gui'yaj gana Cristo rian nuguan' da aj.
10 Nị urin yụn xị'i gahui' Cristo xi'í gaquin'. Sanị ganá'nij sij. Nị nne sij 'yaj sij si aran' ruhua Yan'anj anj.

11 Nḭ hué ducuánj daj huin si gạni ruhua a ni é rẹ' sisḭ gahui' si xḭ'i mạn
niman án rẹ'. Nḭ dạj rún' huin níman huin a ni é rẹ' na'ue guḭ'yaj ni é
rẹ' gaquin' gạ mánj. Sanḭ gạni ruhua ni é rẹ' sisḭ hua nḭ'na' ni é rẹ' rian
Yan'anj xi'í si nicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo Jesús, tsínj nicaj sun rian né'.
12 Hué dan nḭ sḭ ga'nij ni é rẹ' chrej sisḭ gạhuin achij gaquin' rian nneẹ
cúj ni é rẹ' mánj. Daj si ni'i né' sisḭ gạhui' nneẹ cúj né'. Nḭ sḭ dagahuin ni
é rẹ' si huin ruhua guḭ'yaj nneẹ cúj ni é rẹ' gạ mánj.
13 Ngaa nḭ sḭ naga'ui' a ni é rẹ' nneẹ cúj ni é rẹ' rian gaquin' güenda
guḭ'yaj-á' ngạ ni rasụn quij hua. Sanḭ nạga'ui' ni é rẹ' niman ni é rẹ' rian
Yan'anj. Nḭ gạni ruhua á rẹ' sisḭ huin ni é rẹ' ni ngüḭ gahui', nḭ ganá'nij
rụhua' yún nej. Nḭ nạga'ui' a ni é rẹ' nneẹ cúj ni é rẹ' rian Yan'anj sisḭ
gạ'ue guḭ'yaj sạ' á rẹ' dạj rún' aran' ruhua Yan'anj anj.
14 Hué dan nḭ sḭ ga'ue guḭnicaj gaquin' fuerza rian ni é rẹ' gạ mánj. Daj
si nitaj si nicaj sun si-ley Moisés rian ni é rẹ' mánj. Sanḭ 'nḭj ni é rẹ' riqui
sinduj 'yaj Yan'anj rian án rẹ' aj.

Siervos de la justicia

15 Hué dan nḭ sisḭ nitaj si nicaj sun ley rian né' xi'í si 'nḭj né' riqui sinduj
'yaj Yan'anj, nḭ gạ'ue guḭ'yaj né' gaquin', ruhua á rẹ' ní'. Sé daj huin mánj.
16 Nḭ ni'i sạ' né' sisḭ ngaa aráj xina né' guḭ'yaj sun né' rian 'ngọ xuru'ue,
nḭ hué né' gạhuin si gụnánj guitsi rian sí'. Nḭ hué ducuánj daj huin sisḭ
gụnánj guitsi né' rian gaquin', ngaa nḭ gạhui' né'. Sanḭ sisḭ unánj guitsi né'
rian Yan'anj, nḭ gạhuin sạ' niman né' rian Yan'anj anj.
17 Nḭ hué ni é rẹ' gahuin sini ni ngüḭ unánj guitsi rian gaquin'. Sanḭ a'ui'
únj si guruhua Yan'anj sisḭ yyạj, nḭ dagahuin xạnga' ni é rẹ' si-nụguan'
Yan'anj digyán únj rian ni é rẹ'.
18 Asḭj sini gunánj guitsi a ni é rẹ' rian gaquin'. Sanḭ yyạj nḭ gahuin nḭni
ni é rẹ' rian gaquin' güenda si gụnánj guitsi ni é rẹ' rian nuguan' nḭca,
guḭ'yaj Yan'anj.
19 (Nḭ hué daj a'mī xi'í si na'ue gụnun sạ' ni é rẹ' nuguan' nan.) Nḭ asḭj
sini nḭ garáj xina ni é rẹ' sisḭ guḭ'yaj nneẹ cúj ni é rẹ' gaquin'. Nḭ maan
nḭnanj gaquin' gui'yaj á rẹ' rian Yan'anj. Sanḭ yyạj nḭ nạga'ui' ni é rẹ' nneẹ
cúj ni é rẹ' rian Yan'anj. Nḭ hué daj gạ'ue guḭ'yaj nḭca ni é rẹ'. Ngaa nḭ
gạhuin ni é rẹ' ni ngüḭ 'yaj sạ' rian Yan'anj nej aj.
20 Nḭ ngaa huin ni é rẹ' ni ngüḭ unánj guitsi rian gaquin', nḭ nun gạ'uej
ruhua á rẹ' guḭ'yaj nḭca ni é rẹ' rian Yan'anj.
21 Nḭ ụn sin huin gui'yaj gana a ni é rẹ' ngạ ni gaquin' gui'yaj ni é rẹ',
ruhua á rẹ' únj. Yyạj nḭ ri' ni é rẹ' si-nạ'aj ngạ ni gaquin' gui'yaj á rẹ' daj.
Daj si ni gaquin' daj 'yaj si gạhui' né', guḭ'yaj Yan'anj.
22 Yyạj nḭ gahuin nḭni ni é rẹ' rian ni gaquin' daj. Nḭ unánj guitsi ni é
rẹ' rian Yan'anj. Xi'í daj gahuin sạ' ruhua ni é rẹ' rian Yan'anj. Nḭ gạne
nḭganj nḭn' ni é rẹ' ngạ Yan'anj nej.
23 Hué dan nḭ xi'í gaquin' 'yaj ni ngüḭ, nḭ 'ngọ gạhuin anéj niman ni
ngüḭ rian Yan'anj. Sanḭ sinduj riqui Yan'anj rian né' 'yaj si gạne nḭganj
nụguan'an né' ngạ Cristo Jesús huin Señor nicaj sun rian né'.

7

Analogía tomada del matrimonio

1 Hué dan nḭ ni'i ni é rẹ' dạj hua si-ley Yan'anj huin ín rẹ' jnān ngạ xica'uī. Nḭ ni'i sạ' ni é rẹ' sisḭ a'nin' ley daj sun rian né' urin ngaa hua nḭ'na' né' mán né' chruhua xungüḭ nan.
2 Guḭ'yó' cuenta sisḭ hua 'ngọ yun'unj xạna xacaj tsínj sno'o. Nḭ ley daj ataj sisḭ hua niạn si gạne unj ngạ nicạ unj ngaa nḭn' hua nḭ'na' sí'. Sanḭ sisḭ gạhui' nicạ unj, nḭ nitaj si a'nin' ley sun rian unj gạ mánj. Gạ'ue xạcaj unj ango tsínj sno'o.
3 Hué dan nḭ sisḭ xạcaj unj ango tsínj sno'o ngaa nḭn' nne nicạ unj, nḭ da'ui unj gaquin'. Sanḭ sisḭ gạhui' nicạ unj, nḭ hua nḭni rian unj ngạ si a'mi ley daj. Nḭ gạ'ue xạcaj unj ango tsínj sno'o. Nḭ sé 'ngọ gaquin' huin mánj.
4 Nḭ hué daj huin ngạ ni é rẹ' huin ín rẹ' jnān ngạ xica'uī. Daj si ngaa gahui' nụguan'an ni é rẹ' ngạ Cristo, ngaa nḭ gahuin nḭni ni é rẹ' rian si-ley Moisés. Nḭ guinicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo. Yyạj nḭ huin ni é rẹ' Cristo, tsínj ganá'nij scanij ni níman. Xi'í daj nḭ gạ'ue guḭ'yaj sạ' né' rian Yan'anj.
5 Daj si asḭj sini mán né', nḭ gahuin ruhua né' guḭ'yaj né' gaquin', gui'yaj ley daj xi'í si hua yaḭ rian ley si guḭ'yaj né' ni gaquin' daj. Hué dan nḭ ruhua gạhui' né' xi'í gaquin' gui'yaj né' ngạ nneẹ cúj né'.
6 Sanḭ yyạj nḭ nitaj si 'njj né' riqui si-fuerza ley da gạ mánj. Nḭ hua ní'nij rian né' dạgahuin né' rian Yan'anj gạche né' 'ngọ chrej nạca si riqui Espíritu Santo rian né'. Nḭ nitaj si 'njj né' riqui ley garun ni sij asḭj ná.

El pecado que mora en mí

7 Hué dan nḭ gạtaj né' sisḭ si-ley Yan'anj huin gaquin' ní'. Sé daj huin mánj. Sanḭ gui'yaj ley sisḭ guḭni'īnj dạj hua gaquin'. Nḭ ataj ley: "Sḭ gahuin ruhua né' ni'yaj né' si'yaj dugüi' né'." Hué dan nḭ sisḭ nitaj ley daj, nḭ nitaj ạman guḭni'īnj dạj hua gạhuin ruhuāj ni'yā si'yaj dugüi'īj.
8 Sanḭ rḭan hua yaḭ rian ley si guḭ'yaj né' gaquin', nḭ gaxḭ'i gani ruhuāj guḭ'yā ni rasụn nitaj si hua sạ'. Nḭ sisḭ nitaj ley, nḭ nun xạcaj ni ngüḭ cuenta dạj hua gaquin'.
9 Nḭ asḭj sini ngaa nun guḭni'i sạ'āj si-ley Yan'anj, nḭ gani ruhuāj sisḭ 'ngọ tsínj sạ' gahuīnj. Sanḭ ngaa gunun sạ'āj nuguan' a'nin' Yan'anj sun riānj, daj guini'īnj sisḭ da'uīj gaquin'. Nḭ nḭn' ruhua gui'yā gaquin'.
10 Nḭ guini'īnj sisḭ nitaj si hua sạ' nimānj. Nḭ ley daj huin güenda si guḭman sạ' ni ngüḭ chruhua xungüḭ. Sanḭ xacaj cuentāj sisḭ huīnj 'ngọ tsínj 'yaj gaquin'. Nḭ guere' nimānj, gui'yaj ley daj.
11 Nḭ ngaa xacaj cuentāj dạj hua si-ley Yan'anj, nḭ gahuin ruhuāj guḭ'yā dạj rún' gataj ley daj. Sanḭ digya' yun'unj gaquin' man'ānj. Nḭ gahuīnj 'ngọ tsínj guẹre' nimānj.
12 Hué dan nḭ hua sạ' nḭn' si-ley Yan'anj ngạ nuguan' a'nin' Yan'anj sun rian né'. Nḭ hua nḭca nuguan' nan nej. Nḭ dugu'nạj hua nuguan' nan nej.
13 Xi'í nuguan' sạ' nan, nḭ guere' nimānj, ruhua á rẹ' ní'. Sé daj huin mánj. Sanḭ guere' nimānj xi'í si da'uīj gaquin'. Nḭ garasụn gaquin' rian nuguan' sạ' daj. Nḭ xi'í daj xacaj cuentāj sisḭ quij nḭn' ruhua hua gaquin' daj.
14 Nḭ ni'i né' sisḭ uyan a'mi si-ley Yan'anj ngạ Espíritu Santo. Sanḭ yūnj huin 'ngọ tsínj 'yaj sun rian gaquin'.
15 Daj si ngạ si 'yā, nḭ nitaj si 'yā ngạ si huin ruhuāj guḭ'yā. Maan si 'yā si nun huin xạn' ruhuāj 'yā, nḭ 'yā nánj.
16 Hué dan nḭ sisḭ 'yā si nun huin xạn' ruhuāj 'yā, nḭ acaj cuentāj sisḭ hua sạ' si-ley Yan'anj.

17 Hué dan nị huin ruhuaj gạta sisị sé man'ānj huin si 'yaj daj. Sanị
gaquin' nụn chruhua nimānj huin si 'yaj aj.
18 Nị xi'í si a'nin' gaquin' sun riānj, nị nitaj 'ngọ nuguan' sạ' nụn chruhua
nimānj. Daj si nụnj si huin ruhuāj guị'yā si sạ' hua, sanị na'ue gụnucuā
guị'yā mánj.
19 Nitaj si 'yaj sạ'āj si huin ruhuāj guị'yā mánj. Sanị hua guẹ 'yā si nun
huin xạn' ruhuāj guị'yā nánj.
20 Hué dan nị sisị 'yā si nun huin xạn' ruhuāj 'yā, nị sé man'ānj huin si
'yaj. Sanị gaquin' nụn chruhua nimānj huin si 'yaj nánj.
21 Ngaa nị acaj cuentāj sisị ngaa huin ruhuāj guị'yā si sạ' hua, sanị hua
guẹ nari'ījj gaquin' 'yā.
22 Ruhua nimānj nị aran' ruhuāj ni'yā si-ley Yan'anj.
23 Sanị ni'īnj sisị unun' ango ley ngạ nimānj. Nị hué ley daj huin si nicaj
sun chruhua nimānj. Nị ango ley daj huin gaquin' 'yaj nneẹ cúj man'ānj.
24 Ducu niqui nimānj xi'í si guẹre' nimānj, 'yaj gaquin'. Nị ụn tsínj gạ'ue
guị'yaj si gạnanī rian gaquin' a'nin' chruhua nimānj nan únj.
25 A'uī si guruhua Yan'anj sisị xi'í Jesucristo, nị gạ'ue guịnani né' rian
gaquin'. Nị Jesucristo huin Señor nicaj sun rian né'.
Hué dan nị yyạj ni'īnj sisị dagahuin sta'ngāj rian si-ley Yan'anj. Sanị
dagahuin nneẹ cū si ataj gaquin' nụn chruhua nimānj anj.

8

Viviendo en el Espíritu

1 Hué dan nị sị guta' Yan'anj gaquin' xiráj ni ngüị nicaj dugüi' ngạ Cristo
Jesús. Daj si achéj ni sij si-chrej Espíritu Santo. Nị nitaj si achéj ni sij dạj
rún' ataj nneẹ cúj ni sij.
2 Daj si asịj sini, nị nịnanj gaquin' gui'yaj né'. Nị ruhua guẹre' niman né',
gui'yaj gaquin' daj. Sanị gahuin ní'nij né' rian gaquin' daj, gui'yaj Espíritu
Santo. Nị Espíritu Santo 'yaj ngạ Cristo Jesús sisị gạ nị'na' nịganj né' gạne
né'.
3 Nị xi'í si hua nucuaj gaquin' 'yaj nneẹ cúj né', nị na'ue gụnucuaj si-
ley Yan'anj nạca né'. Sanị man'an Yan'anj huin si nucuaj gạ'ue nạcaj né'.
Daj si ga'níj man'an Yan'anj da'ni gạ'na' chruhua xungüị. Nị dạj rún' hua
nneẹ cúj né' gahuin sí'. Nị gahui' sí' xi'í si-gạquin' né'. Nị hué ducuánj daj
gui'yaj gana sí' rian gaquin' gui'yaj nneẹ cúj né'.
4 Nị hué daj gui'yaj Yan'anj güenda sisị gạ'ue dạgahuin né' si a'nin' si-ley
Yan'anj sun rian né'. Daj si nitaj si dagahuin né' si a'nin' gaquin' rian né'
gạ mánj. Sanị dagahuin né' si a'mi Espíritu Santo chruhua niman né' aj.
5 Nị ni ngüị dagahuin si huin ruhua nneẹ cúj ni sij, nị maan si nahuij
ruhua ni sij ngạ nuguan' quij a'nin' rian ni sij. Sanị ni ngüị dagahuin
si a'nin' Espíritu Santo chruhua niman ni sij, nị nahuij ruhua ni sij ngạ
nuguan' a'nin' Espíritu Santo rian ni sij.
6 Nị sisị nạhuij ruhua né' urin ngạ si huin ruhua nneẹ cúj né', nị gạhui'
niman né', guị'yaj. Sanị sisị nạhuij ruhua né' ngạ nuguan' 'nạ' rian Espíritu
Santo, nị guị'yaj-á' sisị hua din'inj rian né'. Nị gạne nịganj né' ngạ Yan'anj
nej.
7 Nị sisị nịnanj nạhuij ruhua né' ngạ si huin ruhua nneẹ cúj né', nị
unun' né' ngạ Yan'anj. Nị na'uej ruhua né' dạgahuin né' si-ley Yan'anj. Nị
sị gunucuaj né' dạgahuin né' ley da mánj.

8 Nḭ ni ngüḭ nahuij ruhua ngạ si huin ruhua nneẹ cúj ni sij, nḭ na'ue guḭ'yaj ni sij dạj rún' aran' ruhua Yan'anj.
9 Nḭ sisḭ hua yya nne Espíritu Santo chruhua niman ni é rẹ', nḭ nitaj si nạhuij ruhua ni é rẹ' ngạ si huin ruhua nneẹ cúj ni é rẹ' gạ mánj. Sanḭ nạhuij ruhua á rẹ' ngạ si huin ruhua Espíritu Santo guḭ'yaj á rẹ'. Nḭ sisḭ nitaj si nne Si-Espíritu Cristo chruhua niman 'ngọ tsínj daj, ngaa nḭ nitaj si huin sí' Cristo mánj.
10 Sanḭ sisḭ nne yya Cristo chruhua niman né', nḭ gahui' yya nneẹ cúj né' xi'í gaquin' gui'yaj né'. Sanḭ hua nḭ'na' niman né' xi'í si gataj Yan'anj si hua nḭca niman né'.
11 Nḭ ganá'nij Jesús scanij ni níman, gui'yaj Yan'anj. Xi'í daj sisḭ nne Espíritu Santo chruhua niman né', nḭ gạ nḭ'na' nneẹ cúj né', guḭ'yaj Yan'anj. Daj si nne Espíritu Santo chruhua niman né'.
12 Hué dan nḭ nitaj si huaj si guḭ'yaj né' si huin ruhua nneẹ cúj né'. Sḭ chracuij né' si huin ruhua nneẹ cúj né' man huin ín rẹ' jnān ngạ xica'uī.
13 Daj si sisḭ guḭ'yaj né' dạj rún' huin ruhua nneẹ cúj né', nḭ gạhui' né'. Sanḭ sisḭ dạgahuin né' nuguan' a'mi Espíritu Santo chruhua niman né', nḭ dụna né' gạquin' 'yaj nneẹ cúj né'. Nḭ gạ nḭ'na' niman né' gạne nḭganj né' ngạ Yan'anj.
14 Daran' ni ngüḭ gạraj xina sisḭ dḭgyán Espíritu Santo chrej rian ni sij, nḭ hué ni sij huin da'níj Yan'anj anj.
15 Nitaj si huin ruhua Yan'anj sisḭ gụxu'ui' né' rian Yan'anj dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj ngaa 'yaj sun yụn sij rian 'ngọ xuru'ue huee. Sé daj huin mánj. Sanḭ huin ruhua Yan'anj guḭni'i né' sisḭ huin né' da'ni. Nḭ hua niạ' ruhua Yan'anj sisḭ gạtaj né': "Tata chré'", rian Yan'anj.
16 Nḭ hué Espíritu Santo nicaj dugüi' ngạ niman né'. Nḭ ataj-á' unun né' sisḭ huin né' da'níj Yan'anj.
17 Hué dan nḭ xi'í si huin né' da'níj Yan'anj, ngaa nḭ nạhuin ra'a né' daran' si rḭqui Yan'anj rian né'. Nḭ dạj rún' ganahuin ra'a Cristo rian Yan'anj, nḭ hué daj gạnahuin ra'a né' nej. Nḭ sisḭ guḭran' nụguan'an né' sayun ngạ Cristo, ngaa nḭ gạhuin 'ueé sạ' né' ngạ sij nej.
18 Nḭ hua yya ran' né' sayun xungüḭ nan. Sanḭ rian gạhuin 'ueé sạ' né' ango xungüḭ gạ'na', ngaa nḭ xi'í daj ani ruhuāj sisḭ sé si nico huin sayun ran' né' acuan' mánj.
19 Nḭ ana'uij nḭn' ruhua daran' ni rasụn mạn chruhua xungüḭ dạj gạhuin 'ueé sạ' né' huin né' da'níj Yan'anj.
20 Nḭ daran' ni rasụn mạn chruhua xungüḭ gahuin xḭ'ij. Sanḭ sé daj huin ruhua ni rasụn gui'yaj Yan'anj mánj. Sanḭ man'an Yan'anj gui'yaj sisḭ hué daj huaj gahuin xḭ'i daran'anj. Nḭ ana'uij daran'anj sisḭ nạgui'yaj nạca Yan'anj daran'anj.
21 Nḭ 'nạ' güi ngaa gạhui sạ' daran'anj. Nḭ nitaj si gụchru ni rasụn gạ mánj. Nḭ ana'uij sạ' daran'anj sisḭ gạnahuin 'ueé sạ' daran'anj dạj rún' gạnahuin 'ueé sạ' né' huin né' da'níj Yan'anj.
22 Nḭ ni'i né' sisḭ dạj rún' ran' 'ngọ yun'unj xạna sayun ngaa achin gạ'nga da'níj unj, nḭ hué daj ran' daran' ni rasụn mạn chruhua xungüḭ.
23 Nḭ sé urin ni rasụn daj ran' sayun, sanḭ ran' né' sayun nej. Nḭ ana'uij né' si gạhuin nạca daran'anj. Nḭ riqui sini Yan'anj Espíritu Santo gạne ngạ né'. Nḭ xi'í daj ana'uij né' sisḭ rḭqui Yan'anj ango ni rasụn sạ' rian né' nej. Nḭ ni güi mán né' xungüḭ nan, nḭ nani ruhua né' da gạhuin yya né' da'níj

Yan'anj. Daj si ngaa gąnahuij xungüị nan, nị nągui'yaj 'ueé Yan'anj nneẹ cúj né'.
24 Hua ganacaj Yan'anj né'. Sanị ana'uij né' sisị guị'yaj są' Yan'anj ngą né'. Nị sisị hua guini'i né' ga'ną' 'ngọ rasụn ana'uij né', hué dan nị nitaj si ana'uij né' si gą'na' rụhua' yún rasụn daj rian né' gą mánj. Nitaj si huaj si gąna'uij né' rasụn hua nicaj né' mánj.
25 Nị nun ni'i né' si guị'yaj Yan'anj ngą né'. Nị sisị achin guịni'i né' si ana'uij né', sanị nąnaj gąna'uij né' si guị'yaj są' Yan'anj ngą né' aj.
26 Nị rịan nịnaj niman né', nị chracuij Espíritu Santo né'. Daj si nun ni'i né' dąj gąchinj jni'yaj né' rian Yan'anj. Sanị achínj jni'yaj nịn' ruhua Espíritu Santo xi'í né' rian Yan'anj. Nị ataj Espíritu Santo rian Yan'anj ngą nuguan' huin ruhua né' gą'mi né'.
27 Nị ni'i są' Yan'anj dąj huin ruhua niman né'. Nị ni'i są' Yan'anj dąj huin ruhua Espíritu Santo nej. Nị dąj rún' aran' ruhua Yan'anj, nị hué daj achínj jni'yaj Espíritu Santo xi'í né' huin né' ni ngüị są' rian Yan'anj anj.

Más que vencedores

28 Nị ni'i né' sisị xi'í ni ngüị 'ị ruhua ni'yaj Yan'anj, nị chracuij Yan'anj sisị gą są' ni sij ngą daran' si ran' ni sij. Nị hua gani ruhua Yan'anj sisị gąquinj-ín' gą'na' ni ngüị daj guịnicaj dugüi' ni sij ngą Yan'anj.
29 Nị asịj ná hua ni'i Yan'anj né'. Nị gani ruhua Yan'anj sisị gąhuin né' dąj rún' huin man'an da'níj Yan'anj huin sí' Jesús. Ngaa nị gąhuin sí' tsínj xąhua' scanij nico ni jnánj sí' huin né'.
30 Nị asịj sini nị gani ruhua Yan'anj sisị gąquinj-ín' guịnicaj dugüi' né' ngą-á'. Nị gataj Yan'anj sisị hua nịca niman né' rian Yan'anj nej. Nị rịan gataj Yan'anj sisị hua nịca niman né', nị gui'yaj-á' sisị gąhuin 'ueé są' né' ngą-á' nej.
31 Sisị daj huin, nị gą'ue gątaj né' sisị nicaj dugüi' Yan'anj ngą né'. Nị nitaj si gąhuin sisị gątaj rụhua ni ngüị guịni'i ni sij né' mánj.
32 Nị ga'nin' ruhua Yan'anj sisị guịran' da'ni sayun gąhui' sí' xi'í né'. Nị sisị riqui Yan'anj da'ni rian né', nị gą'ue gąhuin yya ruhua né' sisị rịqui Yan'anj daran' ni nuguan' są' rian né' nej.
33 Nị rịan hua nacui Yan'anj né', nị nitaj si gąhuin si gą'mi gaquin' ni ngüị xi'í né' gą mánj. Daj si hua gataj Yan'anj sisị hua nịca niman né'.
34 Nị rịan hua gahui' Cristo Jesús xi'í si-gąquin' né', nị nitaj si gąhuin si gątaj ni ngüị sisị da'ui né' gaquin' mánj. Nị ganá'nij Jesús nej. Nị nne sí' ra'a są' Yan'anj. Nị achínj jni'yaj sí' rian Yan'anj xi'í né' aj.
35 Nị ducu 'ị ruhua Cristo ni'ya né'. Ngaa nị dąj hua nuguan' gą'ue guị'yaj sisị gąhuin nịni né' rian Cristo, ruhua á rẹ' únj. Ngaa ran' né' sayun ní', asị ngaa nun ri' ruhua né' si guị'yaj né' ní', asị ngaa a'mi quij ni ngüị rian né' ní', asị ngaa achin xi'ną riqui né' ní', asị ngaa achin atsij gụnun né' ní', asị ngaa achéj né' chrej sayun ní', asị ngaa ataj ni ngüị sisị dągahui' ni sij né' są'. Sanị ngą daran' ni nuguan' nan, nị sị duna Cristo si 'ị ruhua sij ni'yaj sij né'.
36 Nị hué daj ga'mi si-nụguan' Yan'anj nej. Nị gataj nuguan' daj:

Ya'yoj huin ruhua ni sij dągahui' ni sij ni únj xi'í man'án rẹ' huín rẹ' Yan'anj.
Nị dąj rún' huin xachij gąhui' daj huin ni únj, ruhua ni sij.
Hué daj gataj si-nụguan' Yan'anj.

37 Nḭ nṵnj si ran' né' daran' sayun nan, sanḭ guḭ'yaj gana né' xi'í si 'ḭ ruhua
Cristo ni'yaj sij né'.
38 Nḭ 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya né'. Nḭ gahuin yya ruhuāj sisḭ güi yyạj, asḭ ni
güi gạ'na', nḭ sḭ ga'ue gạhuin nḭni né' rian Yan'anj mánj. Nitaj si gạhuin
si gạhui' né'. Nḭ nitaj si gạhuin si hua nḭ'na' né' nej. Nḭ sḭ ga'ue guḭ'yaj ni
ángel ngạ ni nanẹ xḭ'i sisḭ gạ'nij ra'a Cristo né' mánj. Nḭ sḭ ga'ue guḭ'yaj
gana ni yan'anj 'yaj ra'a ni ngüḭ rian né' nej.
39 Nḭ sḭ ga'ue guḭ'yaj ni si mạn xata' ngạ ni si mạn rian yo'ój sisḭ gạ'nij
ra'a Cristo né' mánj. Nḭ ạ 'ngọ ni rasṵn gui'yaj Yan'anj sḭ ga'ue guḭ'yaj sisḭ
gạ'nij ra'a Yan'anj né'. Daj si 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya né'. Nḭ hué daj 'ḭ ruhua
Cristo Jesús ni'ya né' huin sí' Señor nicaj sun rian né'.

9

La elección de Israel

1 Nḭ nico' man'ānj Cristo. Nḭ nitaj si utaj chrā nuguan' gạ'mī rian án rẹ'.
Nḭ nne Espíritu Santo chruhua nimānj. Nḭ a'mi Espíritu Santo chruhua
nimānj sisḭ nuguan' a'mī nan huin nuguan' xạnga'.
2-3 Nḭ ni'i xạnga' nimānj sisḭ nḭganj nḭn' ruhua nani ruhuāj xi'í ni dugüi'īj
huin ni ngüḭ israelita. Nḭ huin 'ḭ ruhuāj ni'yā ni ngüḭ daj. Nḭ nḭn' ruhua
huin ruhuāj sisḭ nạcaj Yan'anj ni dugüi'īj. Nḭ ga'uej ruhuāj gạhuin nḭganj
nḭn'īnj castigo, guḭ'yaj Yan'anj xi'í ni sij. Nḭ ga'uej ruhuāj sisḭ gạhuin anē
rian Cristo sisḭ hué chrej daj gạ'ue nạcaj Yan'anj ni dugüi'īj.
4 Nḭ huin ni sij ni tsínj israelita. Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ gạhuin ni sij
da'níj Yan'anj. Nḭ gane 'ueé Yan'anj scanij ni sij. Nḭ gui'yaj yya Yan'anj
'ngọ nuguan' sạ' ngạ ni sij. Nḭ ga'ui' Yan'anj si-ley-é' rian ni sij. Nḭ digyán
Yan'anj dạj guḭ'yaj ni sij ngaa nahuin yu' ni sij. Nḭ gataj Yan'anj sisḭ sạ'
guḭ'yaj-á' ngạ ni sij.
5 Nḭ huin ni sij ni da'níj ni xí' guimán asḭj ná. Nḭ yan sạ' ni ngüḭ israelita
huin Cristo huin sí' Yan'anj nicaj sun rian daran'anj. Nḭ nḭganj gạ'mi sạ'
né' xi'í Cristo. Amén.
6 Nḭ sé si xạnga' nun guḭsij nuguan' gataj yya Yan'anj rian ni ngüḭ
israelita. Daj si xi'í si nun dagahuin da'aj ni sij rian Yan'anj, nḭ sé si xạnga'
daran' ni da'níj Israel huin yya tsínj israelita.
7 Nḭ sé si xạnga' daran' ni da'nḭ si'nḭ Abraham huin yya da'níj sí'. Daj si
gataj Yan'anj gunun sí': "Nḭ da'nḭ si'nḭ rẹ' gạ'na' rian tsínj gṵ'naj Isaac."
Daj gataj Yan'anj gunun xí' Abraham.
8 Nḭ nuguan' nan huin ruhuaj gata sisḭ sé daran' ni ngüḭ ga'nga rian xí'
Abraham huin da'níj Yan'anj. Sanḭ urin ni ngüḭ xuman ruhua si-nṵguan'
Yan'anj hué ni sij huin yya ni da'níj Abraham.
9 Daj si nuguan' nan huin nuguan' gataj yya Yan'anj gunun Abraham:
"Ango yo' nạnicaj yūnj, nḭ guḭnicaj nicạ rẹ' Sara 'ngọ lij." Daj gataj Yan'anj
gunun Abraham.
10 Nḭ ango nuguan' huin sisḭ xí' Isaac huin urin chrej nṵngüej lij da'níj
Rebeca huin unj nicạ sí'.
11-12 Nḭ ngaa achin gạ'nga nṵngüej li, nḭ ngaa achin guḭ'yaj nṵngüe si sạ',
asḭ sé si sạ', sanḭ hua gataj Yan'anj rian Rebeca sisḭ lij gạ'nga sini hué-é'
dạgahuin sun rian ango lij gạ'nga nẹ' rṵcu. Nḭ maan si nacui Yan'anj 'ngọ
sí' gạhuin sí' tsínj gạhuin achij rian jnánj sí' xi'í si hua gani sini ruhua
Yan'anj dạj gạ sun nicaj gọ'ngo nṵngüe rian Yan'anj.

13 Nḭ nuguan' nan gataj Yan'anj: “Huin 'ḭ ruhuāj ni'yā tsínj gṵ'naj Jacob.
Sanḭ nun huin xạn' ruhuāj ni'yā tsínj gṵ'naj Esaú mánj.” Daj gataj Yan'anj.
14 Hué dan nḭ gạtaj né' sisḭ nitaj si hua nḭca niman Yan'anj, ruhua á rẹ'
ní'.
15 Daj si gataj Yan'anj rian Moisés: “Nḭ dạj rún' aran' ruhuāj, nḭ hué
daj guḭ'yā nạcuīj ni ngüḭ sisḭ nạni yaco ruhuāj guini'yā. Nḭ hué daj guḭ'yā
nạhuin 'ḭ ruhuāj guḭni'yā nej.” Daj gataj Yan'anj.
16 Nḭ na'ue guḭ'yaj ni ngüḭ sisḭ nạcui Yan'anj ni sij xi'í si hué daj huin
ruhua ni sij, asḭ sisḭ guḭ'yaj fuerza ni sij. Sanḭ urin si nahuin 'ḭ ruhua
Yan'anj ni'yaj-á', nḭ nacui Yan'anj ni sij.
17 Daj si hua gataj Yan'anj gunun rey gṵ'naj Faraón: “Hué man'ānj
gui'yaj sisḭ huín rẹ' rey. Nḭ xi'í man'án rẹ' dḭgyānj dạj nucuā rian daran'
ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ. Nḭ guḭni'i ni sij dạj hua man'ānj nej.” Daj
gataj Yan'anj gunun Faraón asḭj ná.
18 Hué dan nḭ ni'i né' sisḭ nạni yaco ruhua Yan'anj ni'yaj-á' ṵn tsínj huin
ruhua-á'. Nḭ 'yaj Yan'anj sisḭ na'uej ruhua ango tsínj daj dạgahuin sij.
19 Sanḭ si ruhuaj gạtaj da'aj ni é rẹ': “Dạj gạ'ue gạ'mi gaquin' Yan'anj xi'í
ni ngüḭ sisḭ nḭnanj 'yaj né' si huin ruhua Yan'anj únj.” Daj gạtaj da'aj ni é
rẹ', si ruhuaj.
20 Sanḭ ṵn sin huín sọ', nḭ unún' sọ' ngạ Yan'anj únj. Gạtaj 'ngọ chruj
yo'ój gṵnun tsínj gui'yaj chruj: “Nḭ ṵn sin huin nḭ gui'yáj rẹ' daj man'ānj
únj.” Hué daj gạ'mi 'ngọ chruj, ruhuá rẹ' ní'. Sé daj huin mánj.
21 Nḭ dạj rún' aran' ruhua tsínj 'yaj chruj, nḭ hué daj 'yaj sij. Nḭ hué guẹ
luti sige' daj 'yaj sij 'ngọ chruj sạ' nḭn' ruhua ngạ ango chruj niqui nej.
22 Nḭ a'man ruhua Yan'anj ni'ya ni ngüḭ 'yaj quij. Nḭ guḭ'yaj Yan'anj
castigo ni sij. Nḭ nṵnj si nḭganj nḭn' gạhuin ni ngüḭ daj castigo, sanḭ a'nin'
acuan' ruhua Yan'anj ni'yaj-á' ni sij. Daj si huin ruhua Yan'anj sisḭ guḭni'i
daran' ni ngüḭ dạj nucuaj man'an Yan'anj.
23 Nḭ huin ruhua Yan'anj dḭgyanj rian ni ngüḭ dạj gạhuin 'ueé sạ' né',
guḭ'yaj Yan'anj. Nḭ asḭj sini nḭ nagui'yaj sạ' Yan'anj né' sisḭ gạne nḭganj né'
rian hua sạ' nne man'an Yan'anj.
24 Nḭ gaquínj Yan'anj gạ'na' gạne né' ngạ Yan'anj. Nḭ da'aj né' huin ni
ngüḭ israelita. Nḭ ango da'aj né' huin ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej.
25 Nḭ hué daj gataj Yan'anj garun xí' Oseas asḭj ná:
Nḭ hua ni ngüḭ nun guḭnico' sini man'ānj.
Sanḭ gạhuin ni sij ni ngüḭ nico' man'ānj.
Nḭ asḭj sini nḭ nun gahuin 'ḭ ruhuāj ni'yā ni ngüḭ daj.
Sanḭ gạhuin 'ḭ ruhuāj ni'yā ni sij aj.
26 Nḭ rḭan gatā gunun ni sij sisḭ sé ni ngüḭ nico' man'ānj huin ni sij, nḭ hué
yu'uj daj gạhuin da'nī ni sij huin man'ānj Yan'anj hua nḭ'na'.
Daj gataj Yan'anj rian tsínj gṵ'naj Oseas.
27 Nḭ ga'mi nucuaj Isaías xi'í ni ngüḭ israelita. Nḭ gataj sí' asḭj ná:
Nḭ nṵnj si gạhuin nico ni ngüḭ israelita dạj rún' mán nico yo'ój chru mán
du'ua nnee yan'anj, sanḭ dọj ni sij gạnacaj Yan'anj anj.
28 Daj si 'ngọ hora gạ'na' castigo nḭn' gạchra' xungüḭ, guḭ'yaj Yan'anj.
Daj gataj tsínj gṵ'naj Isaías.
29 Nḭ hué daj gataj Isaías nej:
Nḭ nucuaj nḭn' ruhua man'an Yan'anj.
Nḭ sisḭ gahui' daran' né' xi'í gaquin' da'ui né', nḭ hua gahuin xánj né' dạj
rún' hua xuman' Sodoma ngạ xuman' Gomorra.

Sanḭ nacaj Yan'anj dǫj né'.
Daj gataj Isaías asḭj ná.

La justicia que es por fe

30 Ngaa nḭ nu̱nj huin si ruhuaj gata nuguan' nan, ruhua á rẹ' únj. Huin
ruhuaj gata sisḭ hua nḭca niman ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej rian Yan'anj xi'í si
xuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj. Nḭ nun nạno' ni sij sisḭ hué daj
guḭ'yaj Yan'anj ngạ ni sij.
31 Sanḭ gui'yaj fuerza ni ngüḭ israelita sisḭ dạgahuin ni sij dạj rún' ataj
si-ley Yan'anj güenda sisḭ nạhuin sạ' niman ni sij rian Yan'anj. Sanḭ nun
gạ'ue dạgahuin ni sij si ataj ley da mánj.
32 Ngaa nḭ u̱n sin huin nḭ nun gahuin sạ' niman ni sij, ruhua á rẹ' únj.
Daj si nun gạ'uej ruhua ni sij gu̱xuman ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij Jesucristo.
Maan si gani ruhua ni sij ngạ xi'í si guḭ'yaj sạ' man'an ni sij, nḭ ạ hua nḭca
niman ni sij, ruhua ni sij. Hué dan nḭ natúj ni sij gui'yaj yej garij ni sij
dacój ni sij daj. Nḭ yej daj huin Jesucristo.
33 Nḭ hué daj ga'mi nḭca si-nuguan' Yan'anj asḭj ná:

Hué xuman' Sión, nḭ gu̱rū yej guḭ'yaj nạtu ni ngüḭ.

Nḭ ni ngüḭ gu̱xuman ruhua nḭ'yaj Jesucristo, nḭ sḭ gahuin nạ'aj ni sij mánj.
Sanḭ gạhui sạ' ni sij, guḭ'yaj Yan'anj.
Nḭ yej daj huin Jesucristo.
Hué daj gataj Yan'anj.

10

1 Ducu huin ruhuāj sisḭ nạcaj Yan'anj ni ngüḭ israelita huin ín rẹ' jnān
ngạ xica'uī. Nḭ hué daj achínj jni'yā rian Yan'anj nej.
2 Gạ'ue gạtā sisḭ 'yaj fuerza ni sij sisḭ dạgahuin ni sij rian Yan'anj. Sanḭ
nunun ni sij dạj guḭ'yaj ni sij, nḭ gạ'ue gạhuin sạ' ni sij rian Yan'anj.
3 Nḭ nun ni'i ni sij sisḭ urin Yan'anj 'yaj sisḭ hua nḭca niman ni ngüḭ rian
Yan'anj. Nḭ nano' ni sij sisḭ gạ nḭca niman ni sij rian Yan'anj xi'í si gui'yaj
man'an ni sij. Nḭ nun gạ'uej ruhua ni sij dạj rún' gataj Yan'anj si guḭ'yaj
ni sij.
4 Daj si man'an Cristo gui'yaj sisḭ guisíj dagahuin né' si ataj si-ley Yan'anj.
Daj si Cristo gui'yaj sisḭ hua nḭca niman né' xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj
né' man'an sij.
5 Nḭ garun Moisés sisḭ dạj gạ nḭca niman ni ngüḭ xi'í si dagahuin ni sij ley
daj. Nḭ gataj sí': "Sisḭ dạgahuin ni ngüḭ ni nuguan' daj, nḭ gạ nḭ'na' xạnga'
ni sij, guḭ'yaj ni nuguan' daj." Daj garun Moisés.
6 Sanḭ Cristo 'yaj sisḭ hua nḭca niman né' rian Yan'anj xi'í si xuman ruhua
né' ni'yaj né' man'an sij. Hué dan nḭ sḭ gani ruhua né': "Un tsínj gạ'ue
gạhui xata'" —daj si nitaj si huaj si gạn'anj xạcaj né' Cristo gạ'na' ru̱hua'
yún sí' nẹ' nḭca'.
7 Nḭ sḭ gani ruhua né': "Un tsínj gạ'ue guḭnij gạn'anj riqui yo'ój" —daj
si nitaj si huaj si gạn'anj xạcaj né' Cristo gạna'nij ru̱hua' yún sí' scanij ni
níman.
8 Nḭ a'mi né' nuguan' sạ' rian ni dugüi' né'. Daj si: "Gahuin nḭchrun'
nuguan' sạ' nan nu̱n du'ua né' ngạ niman né'." Nḭ hué nuguan' sạ' nan
huin si nata' ni únj sisḭ gu̱xuman ruhua né' nḭ'yaj né' Jesucristo.

9 Nḭ sisḭ nạta' rẹ' rian ni dugüí' rẹ' sisḭ Jesús huin Señor nicaj sun rian
né', nḭ sisḭ gụxuman xạnga' ruhuá rẹ' sisḭ ganá'nij Jesús scanij ni níman,
gui'yaj Yan'anj, hué dan nḭ nạcaj Yan'anj man'án rẹ'.
10 Daj si sisḭ gụxuman ruhua né' nḭ'yaj né' Jesucristo, nḭ gạhuin sạ' né'
rian Yan'anj. Nḭ sisḭ nạta' du'ua né' sisḭ nico' né' Jesús, nḭ nạcaj Yan'anj
né' nej aj.
11 Nḭ gataj Yan'anj: "Daran' ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj, nḭ sḭ
gahuin nạ'aj ni sij. Sanḭ gạhui sạ' ni sij." Hué daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
12 Nḭ uyan huin ni ngüḭ israelita ngạ ni ngüḭ griego rian Jesucristo. Daj
si urin Señor Jesucristo nicaj sun rian daran' né'. Nḭ nḭn' ruhua riqui
Jesucristo nuguan' sạ' rian daran' ni ngüḭ achínj jni'yaj rian sij.
13 Daj si hué daj gataj si-nụguan' Yan'anj: "Daran' ni ngüḭ achínj jni'yaj
rian Yan'anj ngạ si-xugüi Señor, nḭ nạcaj Yan'anj ni sij." Daj gataj si-
nụguan' Yan'anj.
14 Sanḭ ngaa hua nḭn' achin gụxuman ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij Señor, nḭ
na'ue gạchinj jni'yaj ni sij rian Señor mánj. Nḭ sḭ ga'ue gụxuman ruhua ni
sij nḭ'yaj ni sij sí' ngaa nḭn' achin gụnun ni sij xi'í sí'. Nḭ sḭ ga'ue gụnun ni
sij ngaa nitaj tsínj nạta' nuguan' sạ' rian ni sij mánj.
15 Nḭ sḭ ga'ue nạta' 'ngọ ni tsínj daj nuguan' sạ' rian ni ngüḭ sisḭ nitaj 'ngọ
tsínj gạ'nij gạn'anj nạta' ni sij rian ni ngüḭ. Nḭ gataj si-nụguan' Yan'anj: "Nḭ
'ueé nḭn' ruhua 'yaj ni tsínj gan'anj gạ'mi nuguan' sạ' rian ni ngüḭ." Hué
daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
16 Sanḭ sé daran' ni ngüḭ ráj xina ngạ nuguan' sạ' 'nạ' rian Yan'anj da
mánj. Nḭ hué daj ga'mi tsínj gụ'naj Isaías ngaa nachínj snan'anj sij rian
Yan'anj. Nḭ gataj sij: "Señor, ụn sin huin nḭ dọj ni ngüḭ guxuman ruhua
nuguan' nata' ni únj únj." Daj gataj Isaías gunun Yan'anj.
17 Hué dan nḭ ngaa guisíj gunun ni ngüḭ nuguan' sạ', nḭ gạ'ue gụxuman
ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij Cristo. Nḭ gạ'ue gạra da'nga' ruhua ni sij ngaa a'mi
'ngọ tsínj daj si-nụguan' Yan'anj rian ni sij.
18 Sanḭ sé si xạnga' si nun gunun ni sij nuguan' sạ' daj. Daj si gataj
si-nụguan' Yan'anj:
Hua gaxa'nḭ nuguan' sạ' nḭn' gạchra' chruhua xungüḭ.
Nḭ da' ganun nḭn' xi'í xungüḭ guisíj nuguan' sạ' daj.
Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
19 Sanḭ sé si xạnga' si nun acaj ni ngüḭ israelita cuenta xi'í sạ' daj. Daj si
gataj Moisés asḭj hua ná:
Nḭ guḭ'yā sisḭ gạhuin xicoj ruhua ni é rẹ' nḭ'yaj ni é rẹ' ni ngüḭ 'nạ' anéj
chrej.
Nḭ guḭ'yā sisḭ gạ'man ruhua ni é rẹ' guḭni'yaj ni é rẹ' ni ngüḭ nitaj ducuánj
nicaj gạ'mi.
Daj gataj Yan'anj garun Moisés rian ni ngüḭ israelita.
20 Nḭ hué daj guisíj ruhua Isaías gataj sí' nej:
Ni ngüḭ nun nạno' yūnj, nḭ hua nari' ni sij man'ānj.
Nḭ digyán man'ānj rian ni ngüḭ nun nạchin' snan'anj si-xugüīj.
Daj gataj Yan'anj garun Isaías.
21 Sanḭ ngaa ga'mi Isaías xi'í ni ngüḭ israelita, nḭ gataj sí': "Nugüi nḭgan',
nḭ dugüi'īnj ra'āj sisḭ gạ'na' ni sij riānj huin ni sij ni tsínj nun dagahuin
riānj. Nḭ unun' ni sij ngạ man'ānj nej." Daj gataj Yan'anj garun Isaías.

11

El remanente de Israel

1 Hué dan nḭ xąnga' si danicąj Yan'anj ni ngüḭ israelita ní'. Sé daj huin mánj. Daj si hué man'ānj huin 'ngǫ tsínj israelita nej. Nḭ yūnj huin da'nḭ si'nḭ Abraham. Nḭ nicōj xi'nin' huin Benjamín.

2 Sé si danicąj Yan'anj ni ngüḭ israelita mánj. Nḭ asḭj sini yąn ngaa achin gą'nga ni ngüḭ israelita, nḭ hua guini'i Yan'anj ni sij.

Nḭ hua ni'i ni é rę' dąj ataj si-nu̱guan' Yan'anj xi'í tsínj gu̱'naj Elías asḭj ná. Nḭ ngaa gachínj jni'yaj sí' rian Yan'anj, nḭ ga'mi gaquin' sij xi'í ni ngüḭ israelita. Nḭ gataj sí':

3 Señor, dagahui' ni sij ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' man'án rę'.
Nḭ duguane ni sij ni altar huin si-nná rę' nej.
Nḭ ango rin man'ānj gunā hua nḭ'na' nánj.
Nḭ hué daj huin ruhua ni sij dągahui' ni sij man'ānj nej.
Daj gataj Elías gunun Yan'anj.

4 Sanḭ gataj Yan'anj gunun Elías: "Nḭ hua ri ninīj ichij mí ni ngüḭ israelita na'uej gąne ráj dącoj rian yan'anj gu̱'naj Baal." Daj gataj Yan'anj gunun Elías.

5 Nḭ hué ducánj daj huin ngą ni ngüḭ israelita güi yyąj. Daj si gui'yaj Yan'anj sinduj rian ni sij. Nḭ nacui Yan'anj dǫj ni sij.

6 Nacui Yan'anj ni sij xi'í si 'ya sinduj ngą ni sij. Nḭ sé xi'í si 'yaj są' ni sij, nḭ nacui Yan'anj ni sij mánj. Nḭ sisḭ hué daj huin, nḭ sinduj 'yaj Yan'anj ngą ni sij, nḭ sé 'ngǫ sinduj huin gą mánj.

7 Hué dan nḭ huin ruhua ni ngüḭ israelita gąhui są' niman ni sij rian Yan'anj. Sanḭ nun guiri' ni sij si gahuin ruhua ni sij. Sanḭ ni ngüḭ ganacui Yan'anj, nḭ hué né' guiri' aj. Nḭ na'uej ruhua ango ni sij gu̱nun ni sij, gui'yaj Yan'anj.

8 Nḭ hué daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj nej:
Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ nąʼue gąra da'nga' ruhua ni sij nuguan' są'.
Nḭ hué daj huin da güi acuan' nej.
Daj si nu̱n rian ni sij, sanḭ na'ue xigu̱ḭn nḭ'yaj ni sij.
Nḭ nu̱n chraquij ni sij, sanḭ na'ue gu̱nun ni sij mánj.
Daj gataj Yan'anj xi'í ni ngüḭ israelita.

9 Nḭ hué daj gataj David asḭj ná nej:
Huin ruhuāj sisḭ gui'yanj 'yaj ni ngüḭ daj gąnahuin-ín' xi' ngą nnánj.
Nḭ gu̱ḭran' ni sij sayun dąj rún' ran' xucu ata' ra'nga'.
Nḭ gąnatuj ni sij gąhuin ni sij castigo xi'í gaquin' gui'yaj ni sij.

10 Nḭ huin ruhuāj sisḭ gąhuin duri rian ni sij.
Nḭ sḭ guixigu̱ḭn gu̱ḭni'yaj ni sij mánj.
Nḭ gąche nitu ni sij nḭganj nḭn', ruhuāj aj.
Daj gataj David.

La salvación de los gentiles

11 Hué dan nḭ atā gu̱nun ni é rę' sisḭ sé si gu̱ere' nḭganj ni ngüḭ israelita rian Yan'anj mánj. Daj si ngaa nun dagahuin ni sij, nḭ nacaj Yan'anj ni ngüḭ 'ną' anéj chrej. Xi'í daj nḭ gąhuin xicoj ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij ni ngüḭ 'ną' anéj chrej daj.

12 Nḭ rḭan guere' ni ngüḭ israelita rian Yan'anj, nḭ hua są' rian ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ. Nḭ ganacaj Yan'anj ni ngüḭ 'ną' anéj chrej xi'í si guere' ni

sij nej. Nḭ sisḭ hué daj huin, nḭ sạ' nḭn' gạhuin ngaa guḭnico' rụhua' yún ni
ngüḭ israelita Yan'anj.
13 Yyạj nḭ gạ'mī rian ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej. Nḭ ga'níj
Jesucristo gạn'ān rian án rẹ' huīnj apóstol a'mī si-nụguan' sí'. Nḭ xi'í daj
nḭ 'yaj fuerzāj ngạ si-sūnj.
14 Daj si huin ruhuāj sisḭ gạhuin xicoj ruhua ni ngüḭ israelita guḭni'i ni
sij ni é rẹ'. Ngaa nḭ gạ'ue nạcaj Yan'anj da'aj ni sij.
15 Ngaa danicạj Yan'anj ni ngüḭ israelita, nḭ gahuin nụguan'an ni ngüḭ
mán nḭn' gạchra' chruhua xungüḭ ngạ Yan'anj. Ngaa nḭ gạhuin sạ' nḭn' ni
ngüḭ israelita ngaa guḭnicaj dugüi' rụhua' yún Yan'anj ngạ ni sij. Daj si
dạj rún' huin ni tsínj gahui' huin ni sij yyạj. Sanḭ gạna'nij ni sij, guḭ'yaj
Yan'anj.
16 Sisḭ hua sạ' dọj quinj, nḭ daran' quinj daj hua sạ'. Nḭ sisḭ hua sạ' ya'ạ
siụ chrun daj, nḭ hua sạ' 'ngọ guẹ chrun ngạ ra'a nej.
17 Nḭ dạj rún' 'yaj né' ngaa a'nin' né' ra'a chrun, nḭ hué daj gui'yaj Yan'anj
ngạ ni ngüḭ israelita. Nḭ hué ni é rẹ' huin rún' huin 'ngọ ra'a chrun 'nạ'
riqui quij. Nḭ na'níj Yan'anj scanij chrun sạ' olivo ni é rẹ' yu'uj guimán ni
ngüḭ israelita. Ngaa nḭ ga nḭ'na' ni é rẹ' gui'yaj ya'ạ siụ chrun olivo daj. Nḭ
rún' huin ra'a chrun olivo sạ' huin ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Yan'anj.
18 Xi'í daj nḭ sḭ gani ruhua ni é rẹ' sisḭ sạ' huin ni é rẹ' daj ngạ ni ngüḭ
israelita. Nḭ sisḭ hué daj ani ruhua ni é rẹ', ngaa nḭ nạnun sạ' ruhua ni é
rẹ' sisḭ hua nḭ'na' ni é rẹ', gui'yaj ya'ạ siụ chrun. Nḭ sé ni é rẹ' gui'yaj sisḭ
hua nḭ'na' ya'ạ siụ chrun mánj.
19 Nḭ si ruhuaj, nḭ gạtaj ni é rẹ': “Ga'nin' Yan'anj ni ra'a chrun daj xi'í si
nạ'nij-í' ni é rẹ' scanij chrun sạ' olivo daj.”
20 Hué daj huin xạnga'. Sanḭ rḭan nun gụxuman ruhua ni ngüḭ israelita,
nḭ guere' ni sij rian Yan'anj. Nḭ 'nḭj ni é rẹ' scanij chrun daj urin si xuman
ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Yan'anj. Ngaa nḭ sḭ ga nnẹ é rẹ' si 'nḭj ni é rẹ' scanij
chrun daj. Maan si gạ cuidado ni é rẹ' ngạ chrej huaj á rẹ' nánj.
21 Nḭ sisḭ nun guḭnicaj Yan'anj 'ngọ niman nico xi'í si-gạquin' ni ngüḭ
israelita huin ni sij ra'a chrun daj, ngaa nḭ sḭ guinicaj Yan'anj 'ngọ niman
nico xi'í ni é rẹ' nej.
22 Nḭ'yaj ni é rẹ' yyạj. Huin sạ' ruhua Yan'anj ni'ya ni ngüḭ. Sanḭ sun
du'ua Yan'anj rian ni ngüḭ nej. Nḭ gahuin castigo ni ngüḭ israelita, gui'yaj
Yan'anj. Sanḭ guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ man'an ni é rẹ'. Nḭ hué daj guḭ'yaj
Yan'anj sinduj rian án rẹ' sisḭ sḭ gan'anj anéj ni é rẹ' rian Yan'anj. Daj si
sisḭ sḭ dagahuin ín rẹ' rian Yan'anj, nḭ hué daj gạ'nin' Yan'anj ni é rẹ' nej
nánj.
23 Nḭ sisḭ gạ'uej ruhua ni ngüḭ israelita gụxuman ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij
Yan'anj, ngaa nḭ nạ'ninj rụhua' yún Yan'anj ni sij scanij chrun daj. Daj si
si-fuerza man'an Yan'anj gạ'ue guḭ'yaj sisḭ nạ'ninj rụhua' yún-ún' ni sij.
24 Nḭ sé ni é rẹ' huin ni ngüḭ israelita mánj. Hué ni é rẹ' huin 'ngọ ra'a
chrun 'nạ' riqui quij ga'nin' Yan'anj. Nḭ na'nínj Yan'anj ni é rẹ' scanij
chrun olivo sạ' hua. Nḭ sisḭ ni ngüḭ israelita huin ra'a chrun olivo sạ' hua
daj, ngaa nḭ huaj doj gạ'ue gạna'nij rụhua' yún Yan'anj ni sij scanij chrun
olivo da aj.

La restauración de Israel

25 Nḭ huin ruhuāj sisḭ guḭni'i ni é rẹ' huin ni jnān ngạ ni xica'uī 'ngọ
nuguan' sạ' garij huḭ Yan'anj. Ngaa nḭ guisíj gunun ni é rẹ' nuguan' nan,

nḭ sḭ güin gạ'mi xạcan án rẹ' mánj. Daj si da'aj ni ngüḭ israelita na'uej ruhua gụnun si gataj Yan'anj rian ni sij. Nḭ hué daj gạ ni ngüḭ israelita da gụisij güi gụxuman ruhua daran' ni ngüḭ nacui Yan'anj huin ni sij ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej.

26 Nḭ ngaa hué daj gạhuin, nḭ gạnacaj Yan'anj daran' ni ngüḭ israelita. Nḭ hué daj gataj si-nụguan' Yan'anj nej:

Nẹ' xuman' Sión gạ'na' 'ngọ tsínj gạnacaj ni ngüḭ.
Nḭ gạ'ne sij si-gạquin' ni dụgüi' Jacob huin ni sij ni ngüḭ israelita.

27 Nḭ nan huin nuguan' guḭ'yaj yyāj ngạ ni sij güi gạ'nē si-gạquin' ni sij.
Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.

28 Nḭ unun' ni ngüḭ israelita ngạ Yan'anj xi'í si na'ue gụxuman ruhua ni sij ngạ nuguan' sạ' 'nạ' rian Yan'anj. Nḭ xi'í si hué daj 'yaj ni sij, nḭ hua ní'nij gạtu ni é rẹ' si-chrej Yan'anj. Sanḭ hua guẹ 'ḭ ruhua Yan'anj ni'yaj-á' ni sij xi'í si hua ganacui Yan'anj ni xi ni sij asḭj hua ná.

29 Nḭ nitaj ạman nạduna Yan'anj si-nụguan'anj. Nḭ sḭ ga'ue gạ'ne rụhua' yún Yan'anj nuguan' riquij riún'. Nḭ sisḭ gaquínj Yan'anj né', nḭ sḭ nanicaj ruhua-á' ngạ nuguan' da gạ mánj.

30 Nḭ güi gachin, nḭ nun dagahuin ni é rẹ' rian Yan'anj huin ni é rẹ' tsínj 'nạ' anéj chrej. Nḭ xi'í si nun dagahuin ni ngüḭ israelita, nḭ nani yaco ruhua Yan'anj ni'ya ni é rẹ' yyạj.

31 Nḭ nun dagahuin ni ngüḭ israelita rian Yan'anj. Hué dan nḭ xi'í si nani yaco ruhua Yan'anj ni'ya ni é rẹ', nḭ gạ'ue nạni yaco ruhua Yan'anj nḭ'ya ni ngüḭ israelita nej.

32 Nḭ xi'í si uyan gui'yaj ni ngüḭ israelita ngạ ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej gaquin', nḭ gataj Yan'anj sisḭ uyan da'ui daran' ni sij gaquin'. Xi'í daj nḭ gạ'ue nạni yaco ruhua Yan'anj ni'ya daran' ni sij.

33 Yan'anj nḭn' ruhua huin si sạ' xi'í né'. Chrụn nḭn' ruhua Yan'anj, nḭ ni'i-ín' daran' nuguan' nej. Na'ue gạra da'nga' ruhua né' dạj ani ruhua Yan'anj. Nḭ sḭ guisíj né' guḭni'i né' dạj hua si-chrej Yan'anj nej.

34 Nḭ sḭ guisíj né' guḭni'i né' nuguan' sạ' ahui chrạ Señor. Nḭ sḭ guisíj né' gạ'ui' né' 'ngọ chrej rian Yan'anj anj.

35 Nḭ nitaj ạ 'ngọ tsínj gạ'ue gạ'ui' xiquínj 'ngọ rasụn rian Yan'anj, ngaa nḭ nạru'ue Yan'anj rian sij mánj.

36 Daj si Yan'anj gui'yaj daran' ni rasụn mán. Nḭ daran' ni rasụn huin güenda man'an Yan'anj. Nḭ nạnicaj daran' ni rasụn rian Yan'anj nej. Xi'í daj nḭ gạ'mi sạ' 'ueé nḭganj nḭn' né' rian Yan'anj. Amén.

12

Deberes cristianos

1 Nḭ xi'í si nani yaco ruhua Yan'anj ni'ya né', nḭ gạtaj snan'ān rian án rẹ' sisḭ nạga'ui' ni é rẹ' man'an ni é rẹ' rian Yan'anj. Nḭ dạj rún' hua nḭ'na' ni xucu ga'ui' ni ngüḭ rian Yan'anj asḭj ná, nḭ hué daj nạga'ui' ni é rẹ' man'an án rẹ' sisḭ dạgahuin ni é rẹ' rian Yan'anj nej. Nḭ gạhuin nḭni ni é rẹ' rian ni gaquin'. Nḭ hué daj gạ'ue guḭ'yaj ni é rẹ' dạj rún' aran' ruhua Yan'anj. Nḭ ni'í' sisḭ hué daj hua niạn guḭ'yó'.

2 Nḭ sḭ gui'yaj á rẹ' dạj rún' 'yaj ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ gaquin' nan mánj. Sanḭ gạ'uej ruhua á rẹ' gạhuin sạ' niman án rẹ', guḭ'yaj Yan'anj anj. Ngaa nḭ gạ'ue gạhuin chrụn sạ' ni é rẹ' guḭni'i ni é rẹ' nuguan' sạ' huin

ruhua Yan'anj guḭ'yaj á rẹ'. Nḭ aran' ruhua Yan'anj ni'ya nuguan' daj. Nḭ hua nḭca nuguan' daj nej.

3 Nḭ rḭan riqui Yan'anj sinduj riānj, nḭ 'yaj fuerzāj rian daran' ni é rẹ' sisḭ sḭ gani ruhua ni é rẹ' si huin achij ni é rẹ' mánj. Sanḭ gạni ruhua ni é rẹ' xi'í man'an ni é rẹ' dạj rún' huin yya ni é rẹ' sisḭ dạj riqui Yan'anj si xuman ruhua gọ'ngo ni é rẹ'.

4 Nḭ ni'i né' sisḭ urin nneẹ cúj né' hua. Sanḭ naduna hua gọ'ngo yu'uj nḭn' gạchra' nneẹ cú'. Nḭ nḭni sun 'yaj sun gọ'ngo yu'uj daj.

5 Nḭ hué daj huin né' huin né' ni ngüḭ nicaj dugüi' ngạ Cristo. Nḭ nụnj si ga'ḭ nḭn' ruhua né' huin, sanḭ urin nneẹ cúj Cristo huin né'. Nḭ uyan nicaj dugüi' né' ngạ ni dugüi' né' dạj rún' hua nneẹ cúj né' aj. Nḭ chracuij né' gọ'ngo ni dugüi' né'.

6 Nḭ nḭni riqui Yan'anj sun rian gọ'ngo né'. Ngaa nḭ guḭ'yaj sun gọ'ngo né' sun riqui Yan'anj rian gọ'ngo né'. Nḭ sisḭ ga'nin' Yan'anj sun gạ'mi 'ngọ né' si-nụguan'-án' rian ni dugüi' né', hué dan nḭ gạ'mi né' nuguan' daj dạj rún' xuman ruhua né' aj.

7 Nḭ sisḭ hué daj ga'nin' Yan'anj sun rian ango né' güenda chrạcui' ni dugüí', nḭ hué daj guḭ'yó' rian ni dugüí'. Nḭ sisḭ ga'nin' Yan'anj sun rian ango né' güenda dḭgyún' rian ni dugüi' né', nḭ da'uí' si dḭgyún' rian ni dugüí'.

8 Nḭ sisḭ hua sun rian ango ni dugüí' güenda gạ'ui' sij chrej rian dugüi' sij, nḭ dạ'ui sij gạ'ui' sij chrej rian dugüi' sij. Nḭ sisḭ hua sun rian ango ni dugüi' né' güenda gạ'ui' sij rasụn rian ni ngüḭ niqui, ngaa nḭ gạhuin niạ' ruhua sij, guḭ'yaj sij daj. Nḭ sisḭ hua ango né' nicaj sun rian ni dugüi' né', nḭ guḭ'yaj sạ' sij ngạ si-sun sij. Nḭ sisḭ hua sun rian ango né' chrạcuij sij ni dugüi' né', nḭ gạhuin niạ' ruhua sij ngạ si 'yaj sij daj.

9 Sḭ gataj á rẹ' sisḭ 'ḭ ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' ni dugüi' a ni é rẹ' sisḭ sé daj huin xạnga'. Nḭ sḭ ga'uej ruhua á rẹ' si guḭ'yaj á rẹ' si xḭ'i. Sanḭ guḭ'yaj sạ' ni é rẹ' aj.

10 Nḭ gạhuin 'ḭ ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' ni dụgüi' ni é rẹ' huin ni sij ni tsínj nico' Jesús. Nḭ gạra xina ni é rẹ' sisḭ gạhuin rian ni dugüi' ni é rẹ' daj ngạ man'an án rẹ'.

11 Nḭ guḭ'yaj fuerza ni é rẹ' ngạ niman ni é rẹ'. Nḭ sḭ guinichre ni é rẹ' ngạ si-sun Señor mánj.

12 Nḭ gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ' xi'í si ana'uij ni é rẹ' si guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ ni é rẹ'. Nḭ gạ'nin' ruhua ni é rẹ' ngaa ran' ni é rẹ' sayun. Nḭ sḭ duna ni é rẹ' gạchinj jni'yaj ni é rẹ' rian Yan'anj mánj.

13 Chrạcuij ni é rẹ' ngaa achin 'ngọ rasụn rian ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Yan'anj. Nḭ gạna'ni ni é rẹ' rian ducuá ni é rẹ' gạtu ni ngüḭ 'nạ' chrej.

14 Gạchinj jni'yaj ni é rẹ' rian Yan'anj sisḭ guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ ni ngüḭ chran' yun'unj ni é rẹ'. Nḭ sḭ ga'mi quij ni é rẹ' rian ni sij mánj.

15 Gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ' ngạ ni ngüḭ hua niạ' ruhua. Nḭ gạco ni é rẹ' ngạ ni ngüḭ aco nej.

16 Nḭ uyan gạ ruhua daran' ni é rẹ'. Nḭ sḭ gui'yaj á rẹ' si gạhuin achij ni é rẹ' rian ni dugüi' ni é rẹ' mánj. Maan si guḭnicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ ni ngüḭ niqui. Nḭ sḭ gahuin ruhua ni é rẹ' sisḭ chrụn ni é rẹ' mánj.

17 Sḭ gui'yaj quij ni é rẹ' ngạ ni ngüḭ 'yaj quij ngạ ni é rẹ' mánj. Sanḭ dụgu'nun' ni é rẹ' guḭ'yaj sạ' ni é rẹ' rian daran' ni ngüḭ.

18 Nḭ sisḭ gạ'uej ruhua ni ngüḭ, nḭ guḭman din'inj ni é rẹ' ngạ daran' ni sij.
19 Huin 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rẹ'. Nḭ sḭ gui'yaj á rẹ' dạj rún' 'yaj ni ngüḭ chran' yun'unj ni é rẹ' mánj. Sanḭ gạ'nin' ruhua ni é rẹ' sisḭ Yan'anj guḭ'yaj castigo ni sij. Daj si gataj si-nụguan' Yan'anj: "Man'ānj huin si guḭ'yaj castigo ni sij. Man'ānj nạru'ue xi'í si quij gui'yaj ni sij." Daj gataj Señor.
20 Hué dan nḭ sisḭ achin xi'nạ riqui ni ngüḭ unun' ngạ ni é rẹ', ngaa nḭ gạ'ui' ni é rẹ' xạ ni sij. Nḭ sisḭ nạgo'oj ni sij nnee, nḭ gạ'ui' ni é rẹ' gọ'o ni sij. Nḭ sisḭ hué daj guḭ'yaj sạ' ni é rẹ' ngạ ni sij, nḭ gạhuin nạ'aj ni sij ngạ xi'í quij gui'yaj ni sij.
21 Sḭ duna ni é rẹ' sisḭ guḭ'yaj gana nuguan' quij hua rian ni é rẹ' mánj. Sanḭ guḭ'yaj gana ni é rẹ' ngạ nuguan' sạ' rian ni nuguan' quij hua.

13

1 Dạgahuin daran' ni é rẹ' rian ni tsínj nicaj sun huin gobierno chruhua xungüḭ nan. Daj si daran' ni sun 'nạ' rian Yan'anj. Nḭ Yan'anj gui'yaj sisḭ guḭnicaj ni sij sun chruhua xungüḭ nan.
2 Ngaa nḭ ni ngüḭ unun' ngạ tsínj nicaj sun, nḭ unun' ni sij ngạ nuguan' a'nin' Yan'anj sun rian né'. Nḭ ni ngüḭ unun' daj, nḭ gạhuin castigo ni sij, guḭ'yaj Yan'anj.
3 Daj si nitaj si xḭ'i huin sisḭ gụxu'ui' ni ngüḭ 'yaj sạ' rian ni tsínj nicaj sun. Sanḭ ni ngüḭ 'yaj quij, nḭ hua 'ngọ si xḭ'i gụxu'ui' ni sij ni'i ni sij ni tsínj nicaj sun. Guḭ'yaj sạ' rẹ', ngaa nḭ sḭ guxu'uí' rẹ' rian ni tsínj nicaj sun mánj. Hué dan nḭ xạcaj cuenta ni tsínj nicaj sun si 'yaj sạ' rẹ'. Nḭ gạ'mi sạ' ni sij xi'í rẹ'.
4 Hué ni sij nicaj sun xi'í Yan'anj. Nḭ nne ni sij güenda sisḭ chrạcuij ni sij man'án rẹ'. Sanḭ sisḭ guḭ'yáj rẹ' gaquin', nḭ gụxu'ui' rẹ' rian ni sij. Daj si nitaj si ata chre ni sij chrun ni'í mánj. Nḭ 'nḭj nicaj sun ni sij sisḭ gạ'ue guḭ'yaj ni sij castigo ni ngüḭ 'yaj quij hua.
5 Xi'í daj nḭ hua niạn dạgahuin né' rian ni tsínj nicaj sun. Nḭ sé xi'í urin si guḭ'yaj ni sij castigo né', sanḭ dạgahuin né' xi'í si hué daj a'nin' nimún' rian man'an né'.
6 Nḭ hué xi'í daj a'ui' ni é rẹ' san'anj rian ni tsínj nicaj sun. Daj si nicaj sun ni sij xi'í Yan'anj. Nḭ ya'yoj dagahuin ni sij ngạ si-sun ni sij.
7 Hué dan nḭ daran' si da'ui né', nḭ gạ'ui' né'. Sisḭ da'ui né' rian ni tsínj nicaj sun, nḭ nạga'ui' né' si da'ui né'. Nḭ gụru'ue né' rian ni tsínj a'nej san'anj. Nḭ gạ ní'yanj né' ngạ ni tsínj huin achij. Nḭ guḭnun yan'anj né' ni tsínj huin rian nej.
8 Sḭ da'ui ni é rẹ' xiquínj rian ni ngüḭ mánj. Maan si dạ'ui ni é rẹ' si gạhuin 'ḭ ruhua á rẹ' nḭ'yaj ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ'. Daj si né' 'ḭ ruhua ni'yaj dugüí', nḭ hua dagahuin né' si a'nin' si-ley Yan'anj rian né'.
9 Nḭ hua a'nin' si-ley Yan'anj sun rian né'. Nḭ gataj ley daj: "Sḭ ga'mi né' ngạ nicạ dugüi' né'. Nḭ sḭ dagahui' né' ni ngüḭ mánj. Nḭ sḭ gui'yaj tụ né' ngạ si'yaj ni dugüi' né' mánj. Nḭ sḭ ga'mi snan'anj né' xi'í ni dugüi' né' mánj. Nḭ sḭ gahuin ruhua né' ngạ si'yaj ni dugüi' né' mánj." Daj hua si-ley Yan'anj. Nḭ gataj ango si-ley Yan'anj: "Gạ'i ruhua né' ni'yaj né' ni dugüi' né' dạj rún' 'ḭ ruhua né' ni'yaj né' ni man'an né'." Daj hua ley daj. Nḭ sisḭ dạgahuin né' ley nan nḭ dagahuin né' daran' ango ley a'nin' Yan'anj sun rian né'.

10 Nḭ sisḭ 'ḭ ruhua né' ni'yaj né' ni dugüi' né', nḭ nitaj si guḭ'yaj quij né' ngą ni dugüi' né' gą mánj. Hué dan nḭ sisḭ 'ḭ ruhua né' ni'yaj né' ni dugüi' né', ngaa nḭ dągahuin xąnga' né' si gataj si-ley Yan'anj rian né'.
11 Nḭ hué nan huin si guḭ'yaj né' xi'í si ni'i né' dąj hua chruhua xungüḭ mán né'. Nḭ síj hora si nąri né' nnej rian né'. Daj si ngaa guxuman sini ruhua né' ni'yaj né' Jesucristo, nḭ gahuin nḭchrun' gą'na' Yan'anj nąca né', ruhua né'. Sanḭ yyąj nḭ gahuin nḭchrun' doj si gą'na' Yan'anj nąca né'.
12 Nḭ dąj rún' hua rṵmi' xungüḭ ngaa hua rṵmi', nḭ da'nga' daj hua ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ. Sanḭ gąhuin nḭchrun' güi gą'na' Jesucristo, ngaa nḭ guḭxiguin rian né'. Ngaa nḭ sḭ gui'yaj né' dąj rún' 'yaj ni ngüḭ mąn rian rṵmi' gą mánj. Nḭ guḭ'yaj né' dąj rún' 'yaj ni ngüḭ mąn rian xiguḭn hua.
13 Gąche są' né' dąj rún' hua ngaa achéj né' ngaa xiguḭn nẹ' guní'yanj. Nḭ sḭ xa nąsa' né' mánj. Nḭ sḭ guixini né' gąche né' mánj. Nḭ sḭ gui'yaj né' gui'yanj ngaa aguáj ni ngüḭ mánj. Nḭ sḭ gui'yaj squḭra' né' mánj. Nḭ sḭ gunun' né' ngą ni dugüi' né' mánj. Nḭ sḭ gahuin xicoj ruhua né' ngą ni dugüi' né' mánj.
14 Sanḭ guḭ'yaj né' dąj rún' huin ruhua Jesucristo si guḭ'yaj né'. Nḭ sḭ ga'nij né' chrej guḭ'yaj né' dąj rún' huin ruhua nneẹ cúj né' mánj.

14

Los débiles en la fe

1 Guḭnicaj dugüi' né' ngą ni ngüḭ achin gṵxuman są' ruhua ni'i Jesucristo. Nḭ sḭ gunun' né' ngą ni sij mánj.
2 Guḭ'yo' cuenta sisḭ ani ruhua 'ngọ tsínj daj sisḭ gą'ue xą sij daran'anj. Sanḭ hua ango tsínj achin gṵxuman są' ruhua, sanḭ urin cuej xa sí'.
3 Ngaa nḭ sḭ gataj tsínj xa daran'anj sisḭ tsínj nun ni'i huin ango tsínj da mánj. Nḭ tsínj na'ue xą daran'anj, nḭ sḭ ga'ue gątaj sij sisḭ gaquin' huin ngaa xa ango tsínj daran'anj. Daj si hua nahuin ra'a Yan'anj tsínj daj.
4 Nḭ ṵn sin nḭ diguíj rẹ' ngą 'ngọ tsínj unánj guitsi rian Señor únj. Man'an Señor gątaj sisḭ 'yaj są' sij sisḭ nun 'yaj są' sij. Nḭ gṵnucuaj sij guḭ'yaj gana sij si Señor huin si nicaj fuerza dąj guḭ'yaj gana sij.
5 Nḭ hua 'ngọ tsínj ataj: Hua 'ngọ güi guẹ rian sij. Nḭ hua ango tsínj ataj: Uyan huin daran' ni güi rian sij. Hua niąn si gą xitinj ruhua gọ'ngo né' ngą si ani ruhua né'.
6 Tsínj ataj sisḭ guẹ 'ngọ güi daj, nḭ hué daj ataj sij xi'í Señor. Nḭ tsínj ataj sisḭ uyan huin daran' ni güi, nḭ hué daj ataj sij xi'í Señor nej. Nḭ tsínj xa daran'anj daj, nḭ hué daj 'yaj sij xi'í Señor. Nḭ a'ui' sij si guruhua Yan'anj. Nḭ tsínj na'ue xą daran'anj, nḭ hué daj 'yaj sij xi'í Señor. Nḭ a'ui' sij si guruhua Yan'anj nej.
7 Sé si mąn né' güenda man'an né' mánj. Nḭ sé si gąhui' né' ngą güenda man'an né' mánj.
8 Sisḭ mąn né', sanḭ mąn né' güenda Señor. Nḭ sisḭ gąhui' né', sanḭ gąhui' né' güenda Señor. Ngaa nḭ, asḭ mąn né', asḭ gąhui' né', sanḭ nicaj dugüi' né' ngą Señor.
9 Nḭ gahui' Cristo. Nḭ ganá'nij sij. Nḭ hué daj gui'yaj sij sisḭ gąhuin sij Señor guḭnicaj sun sij rian ni ngüḭ gahui' ngą ni ngüḭ hua nḭ'na' nej.
10 Ngaa nḭ ṵn sin huin nḭ atáj rẹ' si 'yaj jnánj rẹ' gaquin' únj. Nḭ ṵn sin huin nḭ a'mí rẹ' sisḭ tsínj nun ni'i huin dugüí' rẹ' únj. Hua niąn si gąn'anj

daran' né' gạniquin' né' rian Cristo sisḭ nạgui'yaj yya sij si-gạquin' daran' né'.
11 Daj si gataj si-nụguan' Yan'anj:
Dạj rún' hua yya hua nḭ'na' man'ānj, nḭ hué daj hua yya sisḭ gạniquin' ráj
dạcoj daran' ni ngüḭ riānj.
Nḭ gạ'mi sạ' 'ueé daran' ni sij rian Yan'anj.
Daj gataj Señor.
12 Daj si 'nạ' güi ngaa nạga'ui' da' gọ'ngo né' cuenta rian Yan'anj xi'í si gui'yaj né'.
13 Xi'í daj nḭ sḭ ga'mi né' gaquin' rian ni dugüi' né' mánj. Sanḭ gạ cuidado né' sisḭ sḭ guere' 'ngọ ni dugüi' né' ngạ si-chrej Yan'anj mánj. Daj si nitaj si hua sạ' si dụna sij si xuman ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj.
14 Nḭ xuman ruhuāj ni'yā Señor Jesús. Xi'í daj nḭ hua xitinj ruhuāj sisḭ nitaj ạ 'ngọ rasụn quij hua. Sanḭ sisḭ 'ngọ né' ani ruhua sisḭ quij hua 'ngọ rasụn, sanḭ quij hua rasụn daj güenda xa tsínj daj.
15 Nḭ sisḭ rasụn xá rẹ' 'yaj sisḭ nạni ruhua dugüí' rẹ', ngaa nḭ nun hua sạ' si xạ rẹ' rasụn daj. Daj si sisḭ 'ḭ ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' dugüí' rẹ', nḭ sé daj guḭ'yáj rẹ' mánj. Nḭ sḭ gui'yáj rẹ' sisḭ dụna dugüí' rẹ' si-chrej Yan'anj xi'í rasụn xá rẹ' mánj. Daj si gahui' Cristo xi'í dugüí' rẹ' daj.
16 Nḭ sisḭ ani ruhuá rẹ' si sạ' 'yáj rẹ', nḭ sḭ duná rẹ' si gạ'mi quij ni ngüḭ xi'í si 'yáj rẹ' mánj.
17 Daj si ngaa nne né' rian nicaj Yan'anj sun, nḭ hua nḭca 'yaj né'. Nḭ hua din'inj ruhua né' nej. Nḭ hua niạ' ruhua né', 'yaj Espíritu Santo nej. Ngaa nḭ sḭ nani ruhua né' xi'í si xạ né' ngạ xi'í si gọ'o né' mánj.
18 Nḭ sisḭ hué chrej nan dạgahuin sạ' né' rian Cristo, ngaa nḭ gạran' ruhua Yan'anj nḭ'yaj né'. Nḭ gạ'mi sạ' ni ngüḭ xi'í né' nej.
19 Hué dan nḭ guḭ'yaj fuerza né' sisḭ hua din'inj scanij ni dugüi' né'. Nḭ chrạcuij né' sisḭ gụxuman sạ' ruhua gọ'ngo ni dugüi' né'.
20 Nḭ sḭ gui'yáj rẹ' sisḭ dụna 'ngọ dugüí' rẹ' si-chrej Yan'anj xi'í 'ngọ rasụn xá rẹ' mánj. Xạnga' nḭ daran' ni rasụn hua sạ' xạ né'. Sanḭ sisḭ dụna 'ngọ dugüi' né' si-chrej Yan'anj xi'í si xạ né', nḭ nitaj si hua sạ' mánj.
21 Nḭ sisḭ dụna 'ngọ ni dugüi' né' si-chrej Yan'anj xi'í si xá né' nneẹ ngạ xi'í si go'o né' vino ngạ xi'í ango ni rasụn 'yaj né', hué dan nḭ nitaj si hua sạ'aj si 'yaj né' ni nuguan' daj.
22 Nḭ guḭ'yáj rẹ' sisḭ urin man'án rẹ' ngạ Yan'anj guḭni'i dạj ani ruhuá rẹ' xi'í ni nuguan' daj. Hua 'ueé rian né' sisḭ ni'í' si hua sạ' chruhua né'. Nḭ nitaj si uta' gaquin' mun'ún' ngạ si 'yaj né' mánj.
23 Nḭ sisḭ nun ni'i 'ngọ né' sisḭ gạ'uej Yan'anj xó' 'ngọ rasụn daj, ngaa nḭ da'ui né' gaquin' rian Yan'anj xi'í si xó' rasụn daj. Nḭ nun hua sạ' sisḭ xạ né' 'ngọ rasụn ngaa nun ni'i né' sisḭ ga'uej Yan'anj xạ né'. Daj si gaquin' huin daran' si 'yaj né' ngaa nun ni'i né' sisḭ gạ'uej Yan'anj guḭ'yaj né'.

15

1 Sisḭ hua nḭca ruhua né' ngạ si-nụguan' Yan'anj, nḭ chrạcuij né' ni ngüḭ achin gạhuin nḭca ruhua ngạ si-nụguan' Yan'anj. Nḭ sḭ gui'yaj né' dạj rún' nḭnanj aran' ruhua né', guḭ'yaj né' mánj.
2 Nḭ daran' né' guḭ'yaj dạj rún' aran' ruhua dugüi' né'. Nḭ guḭ'yaj sạ' né' ni rasụn güenda man'an ni sij. Hué ducuánj daj gạ'ue gạhuin nḭca ruhua ni sij ngạ si-chrej Yan'anj, guḭ'yaj né'.

3 Daj si nun guḭ'yaj Cristo si garan' ruhua sij guḭ'yaj sij. Daj si gataj Cristo
rian si-nu̱guan' Yan'anj: “Nḭ ga'mi ni ngüḭ nuguan' quij hua rián rẹ' huín
rẹ' Yan'anj. Sanḭ hué riānj huin si ga'mi quij ni sij nuguan' daj rún' huaj.”
Daj gataj Cristo gunun Yan'anj.
4 Nḭ daran' ni nuguan' garun ni sij asḭj ná huin güenda si gạhuin chru̱n
né', garun ni sij. Nḭ xi'í ni nuguan' daj, nḭ gạhuin nucuaj né' guḭ'yaj gana
né' rian sayun. Nḭ gạnari' nucuaj niman né', guḭ'yaj si-nu̱guan' Yan'anj.
Hué daj nḭ gạhuin yya ruhua né' si guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ né'.
5 Nḭ Yan'anj 'yaj sisḭ huin nucuaj niman né'. Nḭ Yan'anj 'yaj si nari'
nucuaj niman né' nej. Hué dan nḭ huin ruhuāj sisḭ uyan gạ ruhua ni é rẹ'
guḭ'yaj Yan'anj si hué daj digyán Jesucristo rian né'.
6 Ngaa nḭ 'ngọ chré' gạ ruhua daran' né' si gạ'mi sạ' né' rian Yan'anj
huin chrej Jesucristo huin sí' Señor nicaj sun rian né'.

El evangelio a los gentiles

7 Hué dan nḭ nạhuin ra'a ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ' dạj rún' nahuin ra'a
Cristo ni é rẹ' aj. Ngaa nḭ guḭni'i ni ngüḭ si 'yaj sạ' Yan'anj.
8 Nḭ ataj snan'ān gu̱nun ni é rẹ' si ga'nạ' Cristo gui'yaj sun sí' rian ni
ngüḭ israelita. Nḭ hué daj gui'yaj sí' güenda dạgahuin sí' nuguan' gui'yaj
yya Yan'anj ngạ ni xi né' ni tsínj guimán asḭj ná. Ngaa nḭ gahuin yya dạj
rún' gataj Yan'anj rian ni sí', gui'yaj Cristo.
9 Nḭ ga'nạ' Cristo sisḭ gạ'mi sạ' ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej rian Yan'anj xi'í
si nahuin yaco ruhua Yan'anj ni'yaj-á' ni sij. Nḭ hué daj gataj si-nu̱guan'
Yan'anj xi'í Cristo:

Xi'í daj nḭ gạ'mi sạ' man'ānj scanij ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej xi'í rẹ'.
Nḭ si-xugüí rẹ' gạrā chra'.
Daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj xi'í Cristo.

10 Nḭ gataj ango nuguan' daj nej:

Gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ' ngạ ni ngüḭ nico' Yan'anj huin ni é rẹ' ni ngüḭ
'nạ' anéj chrej.
Daj gataj nuguan' daj.

11 Nḭ gataj ango nuguan' daj nej:

Gạ'mi sạ' ni é rẹ' rian Señor huin ni é rẹ' ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej ngạ ni
ngüḭ mạn nḭn' gạchra' chruhua xungüḭ.
Daj gataj nuguan' daj.

12 Nḭ gataj ru̱hua' yún Isaías:

Gạ'nga 'ngọ lij gạhuin da'níj tsínj gu̱'naj Isaí.
Nḭ gạchij lij daj.
Nḭ guḭnicaj sun sij rian ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej.
Nḭ gạna'uij ni sí' sisḭ nạgui'yaj sạ' sij si-chrej ni sí'.
Daj gataj Isaías.

13 Nḭ Yan'anj riqui si ana'uij né'. Nḭ huin ruhuāj sisḭ nḭn' ruhua gạhuin
niạ' ruhua ni é rẹ', guḭ'yaj Yan'anj anj. Nḭ gạhuin din'inj ruhua ni é rẹ'
nej xi'í si xuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' Yan'anj. Ngaa nḭ gạhuin yya
ruhua á rẹ' doj sisḭ gạhui sạ' á rẹ', guḭ'yaj Espíritu Santo, ruhuāj aj.
14 Nḭ hua yya ruhuāj sisḭ nu̱n ruhua ni é rẹ' ni nuguan' sạ' gahuin chru̱n
ni é rẹ' huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Nḭ ni'īnj sisḭ gạ'ue gạ'ui' gọ'ngo ni é
rẹ' chrej sạ' rian dugüi' ni é rẹ' nej.

15 Nḭ yanj nan guisíj ruhuāj garūnj gǫ'ngo nuguan' rian án rę'. Nḭ huin
ruhuāj sisḭ gą nigui'ij ni é rę' ngą ni nuguan' nan. Daj si riqui Yan'anj
sinduj riānj sisḭ guḭnicaj sūnj.
16 Nḭ 'yaj sūnj rian Jesucristo xi'í ni ngüḭ 'nąʼ anéj chrej. Nḭ dąj rún' 'yaj
sun 'ngǫ chrej rian Yan'anj, nḭ hué daj 'yaj sūnj a'mi man'ānj nuguan' sąʼ
huin si-nǫguan' Yan'anj rian án rę'. Nḭ natāj nuguan' si dąj gąʼue gąnacaj
Yan'anj ni ngüḭ 'nąʼ anéj chrej. Nḭ hué daj 'yā xi'í si gąʼue nąga'uīj ni ngüḭ
'nąʼ anéj chrej rian Yan'anj. Nḭ huin ruhuāj sisḭ gąran' ruhua Yan'anj ngą
ni ngüḭ nąga'uīj daj. Nḭ gąhuin sąʼ niman ni sij, guḭ'yaj Espíritu Santo.
17 Nḭ xi'í si chracuij Cristo man'ānj, nḭ gąʼue gąʼmi sąʼ man'ānj xi'í si-sūnj
huin si-sun Yan'anj.
18 Daj si guisíj ruhuāj gąʼmī xi'í urin nuguan' gui'yaj Cristo ngāj. Nḭ hué
nan huin sisḭ dągahuin ni é rę' huin ni é rę' ni ngüḭ 'nąʼ anéj chrej si-
nǫguan' Yan'anj. Nḭ dągahuin ni é rę' xi'í si natāj nuguan' sąʼ rian án rę'.
Nḭ dągahuin ni é rę' xi'í sun gui'yaj sūnj scanij ni é rę' nej.
19 Nḭ gahuin nucuaj si-nǫguan'ānj, gui'yaj Yan'anj. Nḭ gui'yā si sąʼ, gui'yaj
Espíritu Santo nej. Nḭ hué daj hua natāj nuguan' sąʼ xi'í Cristo rian ni ngüḭ
sisḭ gąnacaj Yan'anj ni sij. Nḭ gaxḭ'i natāj nuguan' daj xuman' Jerusalén da
nḭn' gąchra' ni xuman' ngaj da' estado Ilírico nej.
20 Nḭ nḭnanj gahuin ruhuāj natāj nuguan' sąʼ daj rian ni ngüḭ achin gunun
si-nǫguan' Cristo. Daj si naʼuej ruhuāj nątāj nuguan' daj rian hua gunun
ni ngüḭ, gui'yaj ango tsínj.
21 Nḭ hué daj gataj si-nǫguan' Yan'anj nej:

Guḭni'i ni ngüḭ nun gahuin gunun xi'í si-nǫguan' Cristo.

Ni ngüḭ nitaj ąman gunun, sanḭ gąra da'nga' ruhua ni sij xi'í si-nǫguan' sij.
Daj gataj si-nǫguan' Yan'anj.

Pablo se propone ir a Roma

22 Xi'í daj nḭ guisíj gaʼḭ naʼue gǫchi' nḭ'yā rian mąn ni é rę' mánj.
23 Nḭ yyąj guisíj gui'yaj sūnj ni xuman' nan. Nḭ guisíj gaʼḭ yo' huin ruhuāj
gǫchīj guḭman né'.
24 Hué dan nḭ ngaa gąn'ān estado España, nḭ gǫchi' nḭ'yā ni é rę', ruhuāj
aj. Nḭ ngaa gąhuin niąʼ ruhuāj ngą ni é rę', nḭ huin ruhuāj si chrącuij ni é
rę' si guḭsī estado España.
25 Sanḭ yyąj nḭ gąn'ān xuman' Jerusalén. Nḭ gąn'anj chrącuī ni ngüḭ nico'
Yan'anj mąn xuman' daj.
26 Daj si gahuin sąʼ ruhua ni ngüḭ mąn estado Macedonia ngą estado
Acaya chrącuij ni sij san'anj ni ngüḭ yaco ran' nico' Yan'anj mán xuman'
Jerusalén.
27 Nḭ gahuin niąʼ ruhua ni sij sisḭ dąj guiri' ni sij gaʼui' ni sij rian ni sí'. Nḭ
dugu'nąj gui'yaj ni sij. Daj si gaʼui' ni tsínj israelita mąn xuman' Jerusalén
si-nǫguan' Yan'anj rian ni sij huin ni sij ni tsínj 'nąʼ anéj chrej. Xi'í daj hua
niąn chrącuij ni tsínj 'nąʼ anéj chrej ni ngüḭ yaco ran' nico' Yan'anj mán
xuman' Jerusalén.
28 Nḭ ngaa guḭsij gąnahuij si-sūnj nan nąga'uīj san'anj daj rian ni ngüḭ
mąn xuman' Jerusalén, ngaa nḭ gąchinj nḭ'yā rian mąn ni é rę'. Ngaa nḭ
gąn'ān estado España.
29 Nḭ ni'īnj sisḭ ngaa guḭsī rian mąn án rę', nḭ guḭ'yaj Cristo 'ngǫ sinduj
nico ngāj. Nḭ gąhuin nḭca ruhua á rę', guḭ'yaj si-nǫguan' sij.

30 Nicaj dugüi' daran' né' ngą Señor Jesucristo. Nį 'į ruhua né' ni'yaj né' ni dugüi' né', 'yaj Espíritu Santo huin ni é rę' jnān ngą xica'uī. Nį achínj jni'yā rian ni é rę' sisį chrącuij ni é rę' man'ānj gąchinj jni'yaj né' rian Yan'anj xi'īj.
31 Gąchinj jni'yaj ni é rę' rian Yan'anj sisį gąnani man'ānj rian ni tsínj nun xuman ruhua nį'yaj Jesús mąn estado Judea. Nį gąchinj jni'yaj ni é rę' sisį nąhuin ra'a są' ni ngüį nico' Yan'anj mąn Jerusalén san'anj gą'uīj rian ni sij.
32 Hué dan nį sisį gą'uej ruhua Yan'anj, nį gąhuin nią' ruhuāj ngaa guįsij nį'yā rian mąn ni é rę'. Ngaa nį gą'ue nąri' nucuaj daran' né' ngą si-nuguan' Yan'anj.
33 Yan'anj 'yaj sisį hua din'inj ruhua niman daran' né'. Nį huin ruhuāj sisį gąne Yan'anj ngą daran' ni é rę' aj. Amén.

16

Saludos personales

1 Guįsij 'ngo xica'uij né' rian mąn ni é rę' gu'naj ún' Febe. Nį nico' ún' Jesucristo. Nį 'yaj sun ún' rian ni ngüį nico' Yan'anj mąn xuman' Cencrea.
2 Nį dąj rún' gu'yun né' nicaj dugüi' né' ngą ni ngüį xuman ruhua ni'yaj Señor, nį hué daj nąhuin ra'a á rę' ún'. Nį chrącuij ni é rę' daran' rasun achin gąrasun ún'. Daj si nįn' ruhua chracuij ún' ga'į ni ngüį. Nį chracuij ún' man'ānj nej.
3 Nį a'nī 'ngo nuguan' rian yun'unj gu'naj Priscila ngą tsínj gu'naj Aquila huin nungüej nicą sij si 'yaj sun nuguan'an ngāj xi'í si-sun Cristo Jesús.
4 Nį ngaa guiran' man'ānj 'ngo sayun, nį ga'uej ruhua nungüej nicą sij gąhui' sij xi'īj. Nį sé urīnj naga'ui' si guruhua nungüej sij, sanį hué daj 'yaj daran' ni ngüį nico' Yan'anj 'ną' anéj chrej nej.
5 Nį hué daj a'nī 'ngo nuguan' rian ni ngüį nico' Jesús nahuin yu' ducuá nungüej nicą sij. Nį a'nī 'ngo nuguan' rian tsínj gu'naj Epeneto huin sí' 'ngo tsínj 'į ruhuāj ni'yā. Nį huin sí' tsínj guxuman sini yąn ruhua ni'yaj Jesús rian daran' ni ngüį mąn estado Acaya.
6 Nį a'nī 'ngo nuguan' rian María. Daj si gui'yaj sun nįn' ruhua unj scanij ni é rę'.
7 Nį a'nī 'ngo nuguan' rian tsínj gu'naj Andrónico ngą Junias huin nungüej sij dugüi'īj. Nį gunun nungüej sij ducuagą' ngaa gunūnj nej. Nį 'yaj są' Adrónico ngą Junias scanij ni apóstol ni tsínj a'mi si-nuguan' Jesús rian ni ngüį. Nį ngaa achin guxuman ruhuāj ni'yā Cristo, nį hua guxuman ruhua nungüej sij.
8 Nį a'nī 'ngo nuguan' rian tsínj gu'naj Amplias si 'į ruhuāj ni'yā sí' xi'í Señor.
9 Nį a'nī 'ngo nuguan' rian Urbano, tsínj 'yaj sun ngāj xi'í Cristo. Nį a'nī 'ngo nuguan' rian tsínj 'į ruhuāj huin Estaquis nej.
10 Nį a'nī 'ngo nuguan' rian tsínj gu'naj Apeles. Ni'i né' sisį digyán są' sí' si xuman ruhua sí' ni'yaj sí' Cristo. Nį hué daj a'nī 'ngo nuguan' rian ni dugüi' Aristóbulo nej.
11 Nį a'nī 'ngo nuguan' rian Herodión huin sí' dugüi'īj. Nį a'nī 'ngo nuguan' rian ni dugüi' Narciso huin ni sij ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Señor.
12 Nį a'nī 'ngo nuguan' rian yun'unj gu'naj Trifena ngą Trifosa huin nungüej ún' yun'unj 'yaj sun rian Señor. Nį hué daj a'nī 'ngo nuguan'

rian Pérsida si 'i̱ ruhua né' ni'i né' unj. Ni̱ ducu gui'yaj sun unj si-sun Señor.
13 Ni̱ a'nī 'ngǫ nuguan' rian Rufo, tsínj ganacui Señor. Ni̱ hué daj a'nī
'ngǫ nuguan' rian nni sí' nej. Daj si rún' 'yaj 'ngǫ nni né' daj gui'yaj ún'
ngą man'ānj.
14 Ni̱ a'nī 'ngǫ nuguan' rian tsínj gu̱'naj Asíncrito ngą Flegonte nej,
Hermas nej, Patrobas nej, Hermes nej, ngą daran' ni ngüi̱ nico' Yan'anj
mán ngą ni sij nej.
15 Ni̱ hué daj a'nī 'ngǫ nuguan' rian tsínj gu̱'naj Filólogo ngą Julia nej, ngą
nu̱ngüej xica'uij Nereo nej, Olimpas nej, ngą daran' ni ngüi̱ nico' Yan'anj
mán ngą ni sij.
16 Gą'nij a ni é rę' 'ngǫ nuguan' rian ni dugüi' ni é rę'. Ni̱ gąrun du'ua
ni é rę' ni dugüi' ni é rę' xi'í si nicaj dugüi' ni é rę' rian Cristo. Daran' ni
ngüi̱ mán ni̱n' gąchra' nico' Cristo a'níj 'ngǫ nuguan' rian ni é rę' aj.
17 Ni̱ achínj jni'yā rian ni é rę' huin ni jnún' ngą ni xica'uí' sisi̱ gui̱ni'yaj
są' ni é rę' ngą ni ngüi̱ 'yaj si unun' ni du̱güi' ni é rę'. Ni̱ chran' yun'unj
ni sij ni é rę' xi'í nuguan' są' gahuin chru̱n ni é rę'. Gu̱xun anéj ni é rę'
man'an án rę' rian ni ngüi̱ daj.
18 Daj si sé si 'yaj sun ni sij rian Señor Jesucristo. Sani̱ maan si 'yaj sun
ni sij si aran' ruhua riqui ni sij. Są' nagui'yaj ni sij si-nu̱guan' man'an ni
sij. Sani̱ digya' yun'unj ni sij niman ni ngüi̱ nun ni'i są' ngą nuguan' daj.
19 Ni'i daran' ni ngüi̱ sisi̱ dagahuin są' ni é rę' si-nu̱guan' Yan'anj. Xi'í
daj ni̱ gahuin nią' ruhuāj xi'í ni é rę'. Ni̱ huin ruhuāj sisi̱gąhuin chru̱n ni
é rę' gui̱'yaj ni é rę' ni nuguan' są'. Sani̱ na'uej ruhuāj sisi̱ gąhuin chru̱n
ni é rę' gui̱'yaj ni é rę' si xi̱'i.
20 Ni̱ 'yaj Yan'anj si hua din'inj ruhua né'. Ni̱ rá'yanj gui̱'yaj gana ni é
rę' rian sichre, gui̱'yaj Yan'anj. Ni̱ huin ruhuāj si gui̱'yaj Señor Jesucristo
sinduj rian ni é rę' aj.
21 Ni̱ a'níj tsínj gu̱'naj Timoteo 'ngǫ nuguan' rian ni é rę' huin sí' tsínj 'yaj
sun nu̱guan'an ngāj. Ni̱ a'níj tsínj gu̱'naj Lucio ngą Jasón nej, Sosípater
nej, 'ngǫ nuguan' rian án rę' huin ni sí' ni dugüi'ĩj.
22 Ni̱ man'ānj huin tsínj gu̱'naj Tercio, arūn si-nu̱guan' Pablo nan. Ni̱
hué daj a'nī 'ngǫ nuguan' rian ni é rę' xi'í Señor.
23 Ni̱ a'níj tsínj gu̱'naj Gayo 'ngǫ nuguan' rian ni é rę' nej. Ni̱ nnēj ducuá
sij. Ni̱ chrącuij sij ducuá sij sisi̱ gą'na' daran' ni ngüi̱ nico' Yan'anj. Ni̱ hué
daj a'níj tsínj gu̱'naj Erasto 'ngǫ nuguan' rian ni é rę' nej. Hué sí' huin
tesorero xuman' nan. Ni̱ a'níj Cuarto 'ngǫ nuguan' rian ni é rę' nej.
24 Ni̱ huin ruhuāj sisi̱ gui̱'yaj Jesucristo sinduj rian ni é rę' huin sí' Señor
nicaj sun rian né'. Amén.

Doxología final

25 Ni̱ gą'ue gui̱'yaj Yan'anj si gąhuin ni̱ca niman ni é rę' xi'í nuguan' natāj
rian ni é rę' huin nuguan' są' xi'í Jesucristo. Asij ngaa ná, ni̱ nun gą'ue
xacaj ni ngüi̱ cuenta xi'í si-nu̱guan' Yan'anj. Sani̱ yyąj ni̱ digyán Yan'anj
rian ni ngüi̱ dąj hua nuguan' daj.
26 Ni̱ hua yya digyán Yan'anj nuguan' daj rian ni ngüi̱. Daj si ga'níj
Yan'anj sun rian ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj asij ná sisi̱ gąrun ni sij
si-nu̱guan' Yan'anj rian yanj. Yyąj ni̱ ni'i daran' ni ngüi̱ mąn ni̱n' gąchra'
chruhua xungüi̱ daj hua nuguan' guixij hui̱ daj. Ni̱ huin ruhua Yan'anj sisi̱
gu̱xuman ruhua ni sij si-nu̱guan' Yan'anj. Ni̱ dągahuin ni sij nuguan' daj
nej. Ni̱ nne ni̱ganj Yan'anj.

27 Urin Yan'anj huin. Nḭ ni'i sạ' Yan'anj daran'anj. Nḭ gạ'mi sạ' 'ueé
nḭganj né' rian Yan'anj ngạ xi'í Jesucristo nej. Amén.

PRIMERA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL PABLO A LOS CORINTIOS

Salutación

1 Huēj huin Pablo. Nḭ gaquínj Yan'anj gạ'nāj gạhuīnj 'ngọ apóstol, tsínj nata' si-nụguan' Jesucristo rian ni ngüḭ. Daj si hué daj gahuin ruhua Yan'anj. Nḭ a'níj nụguan'an nụngüej jnánj únj Sóstenes 'ngọ yanj rian án rẹ'.
2 Nḭ a'níj nụngüej únj yanj nan huaj rian án rẹ' huin ín rẹ' 'ngọ xi'nin' nico' Yan'anj mán xuman' Corinto. Nḭ naga'ui' ni é rẹ' niman án rẹ' rian Yan'anj xi'í Jesucristo. Nḭ gaquínj Yan'anj a ni é rẹ' gạhuin a ni é rẹ' tsínj sạ' niman rian Yan'anj. Nḭ hué daj a'níj nụngüej únj yanj nan rian daran' ni ngüḭ achínj jni'yaj rian Yan'anj ngạ si-xugüi Jesucristo. Nḭ hué Jesucristo huin Señor nicaj sun rian ni sij. Nḭ huin sij Señor rian daran' né'.
3 Nḭ huin ruhua nụngüej únj sisḭ chrej né' ngạ Jesucristo guḭ'yaj sinduj rian án rẹ'. Nḭ gạhuin din'inj ruhua á rẹ', guḭ'yaj nụngüej sí', ruhua nụngüej únj.

Acción de gracias por dones espirituales

4 Nḭ nḭganj a'uīj si guruhua Yan'anj xi'í a ni é rẹ'. Daj si Yan'anj gui'yaj sinduj rian án rẹ' xi'í si nico' a ni é rẹ' Jesucristo.
5 Nḭ xi'í Jesucristo, nḭ gahui sạ' á rẹ', gui'yaj Yan'anj. Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ a'mi sạ' a ni é rẹ'. Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ huin chrụn ni é rẹ' ga'ḭ nuguan' sạ' nej.
6 Nḭ xi'í si gui'yaj sạ' si-nụguan' Cristo niman án rẹ', nḭ huej digyán sisḭ nuguan' xạnga' huin.
7 Ngaa nḭ nḭ ạ 'ngọ nuguan' sạ' nitaj si achin rḭqui Yan'anj rian án rẹ' gạ mánj. Nḭ ana'uij a ni é rẹ' güi nạnicaj rụhua' yún Jesucristo huin Señor nicaj sun rian né'.
8 Nḭ guḭ'yaj sí' sisḭ gạhuin ran niman án rẹ' da gạnahuij xungüḭ nan. Ngaa nḭ nitaj ạ 'ngọ tsínj gạ'ue gạ'mi gaquin' rian án rẹ' güi nạnicaj Señor Jesucristo gạ'na' sij.
9 Nḭganj dạgahuin Yan'anj si-nụguan'anj rian né'. Nḭ hué Yan'anj gaquínj sisḭ guḭnicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ da'ni Jesucristo huin Señor nicaj sun rian né'.

¿Está divido Cristo?

10 Nḭ achínj jni'yā rian án rẹ' huin ín rẹ' jnánj né' ngạ si-xugüi Señor Jesucristo sisḭ uyan gạ nḭca ruhua daran' ni é rẹ'. Nḭ sḭ gui'yaj nḭni gọ'ngo ni é rẹ' man'an án rẹ' mánj. Nḭ uyan gạ'mi ni é rẹ' guḭman án rẹ'. Nḭ urin gạni ruhua á rẹ' aj.
11 Nḭ gạtaj ni dugüi' Cloé gunūnj sisḭ unun' ni dụgüi' ni é rẹ' huin ín rẹ' jnánj né'.
12 Nḭ huin ruhuāj gạtā sisḭ ataj gọ'ngo ni é rẹ': “Huēj nico' si-nụguan' Pablo.” Nḭ ataj ango ni é rẹ': “Huēj nico' si-nụguan' Apolos.” Nḭ ángo ni é rẹ' ataj: “Huēj nico' si-nụguan' Cefas.” Nḭ ángo rẹ' ataj: “Huēj nico' si-nụguan' Cristo.” Daj ataj gọ'ngo a ni é rẹ'.

13 Asi̱ ga'i̱ Cristo hua ruhua á rẹ' ní'. Asi̱ gahui' man'ānj rian rugutsi̱ xi'í
a ni é rẹ' gạ'. Asi̱ si-xugüi man'ānj gata' nnee ni é rẹ' gạ'. Sé daj huin mánj.
14 Ni̱ a'uīj si guruhua Yan'anj sisi̱ nun duguata' nnēj ni é rẹ'. Sani̱ urin
nụngüej tsínj Crispo ngạ Gayo duguata' nnēj nanj.
15 Hué dan ni̱, ni̱ ạ 'ngọ ni é rẹ' si̱ ga'ue gạtaj sisi̱ gata' nnee ni é rẹ' xi'í
si-xugüīj mánj.
16 Ni̱ hué daj duguata' nnēj ni dụgüi' Estéfanas. Sani̱ nitaj si nanun
ruhuāj sisi̱ duguata' nnēj ango ni sij mánj.
17 Daj si nun gạ'nij Cristo sisi̱ gạn'anj dụguata' nnēj ni ngüi̱ mánj. Sani̱
huin ruhua Cristo sisi̱ gạ'mī si-nụguan' Yan'anj nuguan' sạ' rian ni sij. Ni̱
sé si-nụguan' tsínj ni'i sạ' huin nuguan' a'mī mánj. Sani̱ a'mī si-nụguan'
Jesucristo sisi̱ xạcaj ni ngüi̱ cuenta dạj gahui' sí' rian rugutsi̱ xi'í ni sij.
Ngaa ni̱ gạ'ue gụxuman ruhua ni ngüi̱ nuguan' sạ' a'mī rian ni sij aj.

Cristo, poder y sabiduría de Dios

18 Ni̱ ani ruhua ni ngüi̱ gạn'anj rian yan'ạn sisi̱ nuguan' ni̱'yun huin
nuguan' nata' né' xi'í si gahui' Cristo rian rugutsi̱. Sani̱ nuguan' nan huin
'ngọ nuguan' nucuaj, gui'yaj Yan'anj rian ni ngüi̱ gạnacaj Yan'anj huin né'
aj.
19 Ni̱ gataj si-nụguan' Yan'anj:
Gạ'nē si-nụguan' ni tsínj ani ruhua sisi̱ chrụn sạ' ni sij.
Ni̱ si̱ gahuin nucuaj ni sij xạcaj ni sij cuenta xi'í nuguan' sạ', gui'yā.
Daj gataj Yan'anj.
20 Ni̱ hua tsínj ni'i ga'i̱ nuguan'. Ni̱ hua tsínj arun yanj libro nej. Ni̱
hua tsínj a'mi nico nuguan' rian ni dugüi' sij nej. Sani̱ nitaj si ní'yanj si-
nụguan' ni tsínj daj, gui'yaj Yan'anj si nun xụman ruhua ni sij ni̱'yaj ni sij
Yan'anj.
21 Ni̱ gui'yaj Yan'anj sisi̱ na'ue gạra da'nga' ruhua ni ngüi̱ dạj hua man'an
Yan'anj xi'í si-nụguan' ni tsínj ani ruhua sisi̱ ni'i sạ' ni sij. Sani̱ gani ruhua
Yan'anj gạnacaj sí' ni ngüi̱ xi'í si-nụguan' man'an sí' huin nuguan' a'mi ni
únj rian ni ngüi̱. Ni̱ da'nga' daj 'yaj Yan'anj nụnj si ani ruhua da'aj ni ngüi̱
sisi̱ nuguan' ni̱'yun huin aj.
22 Achínj ni tsínj israelita 'ngọ rasụn sạ' 'nạ' xata' gụini'i ni sij. Ni̱ tsínj
griego, sani̱ nano' ni sij si gạhuin chrụn ni sij. Sani̱ nata' ni únj sisi̱ gahui'
Cristo rian rugutsi̱ xi'í ni ngüi̱.
23 Ni tsínj israelita huin nạ'aj, 'yaj nuguan' nan. Ni̱ ani ruhua ango ni
ngüi̱ 'nạ' anéj chrej sisi̱ 'ngọ nuguan' ni̱'yun huin nuguan' nan.
24 Sani̱ ni ngüi̱ gaquínj Yan'anj gạ'na' gụinicaj dugüi' ngạ Cristo, ni̱ nụnj
si ni ngüi̱ israelita huin ni sij, asi̱ ni ngüi̱ griego huin ni sij, sani̱ ngaa unun
ni sij nuguan' a'mi ni únj, ni huin yya ruhua ni sij sisi̱ nucuaj Cristo xi'í si
'nạ' sij rian Yan'anj anj. Ni̱ huin yya ruhua ni sij sisi̱ ni'i sạ' Cristo xi'í si
'nạ' sij rian Yan'anj nej.
25 Ni̱ ani ruhua da'aj ni ngüi̱ sisi̱ nuguan' ni̱'yun huin 'ngọ si-nụguan'
Yan'anj. Sani̱ nuguan' daj ní'yanj doj daj ngạ daran' si-nụguan' ni ngüi̱ aj.
Ni̱ ani ruhua da'aj ni ngüi̱ sisi̱ nitaj si nucuaj 'ngọ si-nụguan' Yan'anj. Sani̱
nucuaj nuguan' daj doj daj ngạ daran' si-nụguan' ni tsínj aj.
26 Ni̱ xạcaj á rẹ' cuenta huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né' sisi̱ gaquínj
Yan'anj gạ'na' á rẹ' gụinicaj dugüi' a ni é rẹ' ngạ Cristo. Ni̱ sé nico a ni é
rẹ' huin tsínj ni'i sạ' scanij a ni é rẹ' dạj ani ruhua ni ngüi̱. Ni̱ sé nico a ni

é rẹ' huin tsínj nucuaj scanij a ni é rẹ'. Nị sé nico a ni é rẹ' huin tsínj huin achij scanij a ni é rẹ' nej.
27 Sanị nacui Yan'anj a ni é rẹ'. Nị nụnj si ani ruhua ni tsínj ni'i sạ' sisị nitaj si ní'yanj a ni é rẹ', sanị gạhuin nạ'aj ni sij xi'í ni é rẹ', guị'yaj Yan'anj. Nị nacui Yan'anj a ni é rẹ' huin ín rẹ' ni ngüị nitaj si huin achij. Sanị hué daj gạhuin nạ'aj ni tsínj huin achij xi'í a ni é rẹ', guị'yaj Yan'anj anj.
28 Nị nacui Yan'anj ni ngüị niqui ngạ ni ngüị nitaj si ní'yanj, ataj ni ngüị mạn chruhua xungüị gaquin' nan. Sanị guị'yaj gana ni ngüị daj rian ni ngüị huin achij doj mạn chruhua xungüị nan, guị'yaj Yan'anj.
29 Ngaa nị ngaa guisíj, nị ạ 'ngọ ni ngüị sị guisij ruhua gạ'mi sạ' xi'í man'an ni sij rian Yan'anj mánj.
30 Sanị gui'yaj Yan'anj sisị uyan guinicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo Jesús. Nị gui'yaj Yan'anj sisị Cristo huin tsínj ni'i daran' nuguan' ní'yanj né'. Nị xi'í Cristo, nị nitaj si da'ui né' gaquin', gui'yaj Yan'anj. Nị xi'í Cristo, nị hua sạ' niman né' rian Yan'anj, gui'yaj Yan'anj. Nị naránj Cristo rian si-gạquin' né', gui'yaj Yan'anj.
31 Xi'í daj hua niạn si guị'yaj sạ' né' dạj rún' gataj si-nụguan' Yan'anj: “Sị ga'mi sạ' né' xi'í man'an né' mánj. Sanị nịnanj gạ'mi sạ' né' xi'í Señor aj.” Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.

2

Proclamando a Cristo crucificado

1 Nị ni'i a ni é rẹ' sisị ngaa guisī rian mạn án rẹ' natāj nuguan' xạnga' 'nạ' rian Yan'anj gunun a ni é rẹ', nị nun gạ'mī nuguan' chrụn ngạ nuguan' 'ueé gunun a ni é rẹ' huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'.
2 Sanị gani ruhuāj si gạ'mī urin nuguan' rian án rẹ' huin si-nụguan' Jesucristo tsínj guinico' rian rugutsị.
3 Nị ngaa guisī rian mạn án rẹ', nị gahuin nạ'ā ga'mī. Nị guxu'uīj. Nị nagunanj yūnj anj.
4 Nị ngaa ga'mī, nị natāj si-nụguan' Yan'anj gunun a ni é rẹ'. Nị nun gạ'mī nuguan' chrụn huin nuguan' a'mi ni tsínj ni'i sạ' mánj. Sanị riqui Espíritu Santo sisị nucuaj nuguan' ga'mī rian án rẹ'.
5 Nitaj si huin ruhuāj sisị gụxuman ruhua á rẹ' nị'yaj á rẹ' Yan'anj xi'í si a'mi man'ānj nuguan' a'mi ni tsínj ni'i sạ'. Sanị huin ruhuāj sisị gụxuman ruhua á rẹ' nị'yaj á rẹ' Yan'anj xi'í si nucuaj si-nụguan' ni únj, guị'yaj Yan'anj anj.

La revelación por el Espíritu Santo

6 Sanị hua nuguan' chrụn ni'i né' 'nạ' rian Yan'anj. Nị a'mi ni únj nuguan' daj rian ni ngüị unun sạ' si-nụguan' Yan'anj. Sanị nitaj si 'nạ' ni nuguan' a'mi né' rian ni tsínj huin achij rian xungüị gaquin' nan mánj. Daj si ni'i né' sisị gạnahuij ni tsínj huin achij daj.
7 Sanị a'mi ni únj si-nụguan' Yan'anj huin nuguan' chrụn. Nị nuguan' nan huin 'ngọ nuguan' gari huị Yan'anj asịj sini yạn ngaa achin gui'yaj Yan'anj xungüị. Nị huin ruhua Yan'anj sisị gạnahuin 'ueé né', guị'yaj nuguan' nan.
8 Nun gara da'nga' ruhua ni tsínj huin achij mán chruhua xungüị nuguan' nan. Sisị nụn gara da'nga' ruhua ni sij, nị sị doco' ni sij rian rugutsị Señor huin tsínj gahuin achij nẹ' xata' mánj.
9 Sanị hua nịca rian si-nụguan' Yan'anj:

Ni ngüi̱ 'i̱ ruhua ni'yaj Yan'anj, ni̱ hua gui'yaj xugüi Yan'anj ni rasu̱n hua
'ueé.
Ni̱ a̱ 'ngo̱ ni sij nun gu̱ni'i ni rasu̱n daj.
Ni̱ nun gunun ni sij xi'í ni rasu̱n daj nej.
Ni̱ nun ga̱ni ruhua ni sij da̱j hua ni rasu̱n daj.
Daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj.

10 Sani̱ digyán Yan'anj ni rasu̱n daj rian ni únj, gui'yaj Espíritu Santo.
Daj si ni'yaj sa̱' Espíritu Santo daran' ni nuguan'. Ni̱ ni'i sa̱' Espíritu Santo
si ani ruhua niman Yan'anj nej.

11 Nitaj a̱ 'ngo̱ tsínj ga̱'ue xa̱caj cuenta da̱j ani ruhua niman 'ngo̱ tsínj
da mánj. Sani̱ urin niman tsínj daj ni'i da̱j ani ruhua man'an sij. Ni̱ hué
ducuánj daj, ni̱ nitaj a̱ 'ngo̱ ni ngüi̱ ni'i da̱j ani ruhua Yan'anj mánj. Urin
Espíritu Santo ni'i da̱j ani ruhua Yan'anj anj.

12 Nitaj si ani ruhua ni únj da̱j rún' ani ruhua ni ngüi̱ ma̱n chruhua
xungüi̱ gaquin' nan. Sani̱ ani ruhua ni únj da̱j rún' digyán Espíritu Santo
chruhua niman ni únj. Ngaa ni̱ ga̱'ue xa̱caj ni únj cuenta da̱j hua ni
nuguan' sa̱' riqui Yan'anj rian né'.

13 Ni̱ a'mi ni únj ni nuguan' sa̱' nan rian ni ngüi̱. Ni̱ sé ni nuguan' huin
chru̱n ni únj güenda man'an ni únj huin mánj. Sani̱ a'mi ni únj nuguan'
digyán Espíritu Santo rian ni únj. Ni̱ a'mi ni únj nuguan' daj rian ni ngüi̱
nu̱n Espíritu Santo niman.

14 Tsínj acaj chrej chruhua xungüi̱ gaquin' nan, ni̱ na'ue xa̱caj sij cuenta
da̱j hua nuguan' ataj Espíritu Santo gunun ni ngüi̱ mánj. Daj si nuguan'
ni̱'yun huin ani ruhua sij. Ni̱ na'ue ga̱ra da'nga' ruhua sij. Daj si Espíritu
Santo 'yaj si ga̱ra da'nga' ruhua né' da̱j hua ni nuguan' da aj.

15 Tsínj unun si ataj Espíritu Santo, ni̱ nagui'yaj cu sij daran' ni nuguan'.
Sani̱ na'ue ga̱ra da'nga' ruhua ni ngüi̱ ni nuguan' ani ruhua tsínj daj huin
tsínj unun si ataj Espíritu Santo.

16 Daj si gataj si-nu̱guan' Yan'anj: “Ni a̱ 'ngo̱ tsínj nun ni'i da̱j ani ruhua
Señor. Ni̱ a̱ 'ngo̱ tsínj si̱ ga'ue di̱gyan rian Señor mánj. Sani̱ ni'i ni únj da̱j
ani ruhua Cristo.” Daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj anj.

3

Colaboradores de Dios

1 Ngaa guisī rian án re̱', ni̱ si̱ ga'ue ga'mī rian án re̱' da̱j rún' a'mī rian
ango ni ngüi̱ nico' sa̱' Yan'anj huin ín re̱' jnánj né' nga̱ xica'uij né'. Daj si
nitaj si gani ruhua á re̱' da̱j rún' digyán Espíritu Santo rian án re̱'. Ngaa
ni̱ ga'mī rian án re̱' da̱j rún' a'mī rian ni ngüi̱ chéj si-chrej xungüi̱ gaquin'
nan. Daj si da̱j rún' 'yaj ni lij, ni̱ hué daj gui'yaj á re̱'.

2 Ni̱ nun gu̱nucuaj á re̱' gu̱nun a ni é re̱' nuguan' 'na̱' rian Espíritu Santo.
Ni̱ da̱j rún' hua 'ngo̱ lij ngaa utsi xi'yanj nni, ni̱ na'ue xa̱j chra, ni̱ da'nga'
daj hua á re̱', si na'ue gu̱nun a ni é re̱' ni nuguan' cu digyānj rian án re̱'
mánj. Ni̱ hua gue̱ na'ue gu̱nun a ni é re̱' mánj.

3 Daj si hua gue̱ ani ruhua á re̱' da̱j rún' ani ruhua ni ngüi̱ ma̱n chruhua
xungüi̱ gaquin' nan. Ni̱ huin xicoj ruhua á re̱' ni'yaj á re̱' ni dugüi' a ni é
re̱'. Ni̱ unun' a ni é re̱' nga̱ ni dugüi' a ni é re̱' nej. Ni̱ huin ruhuaj gata
si̱si̱ hua gue̱ 'yaj ni é re̱' da̱j rún' 'yaj ni ngüi̱ ma̱n chruhua xungüi̱ gaquin'
nan.

4 Daj si ataj 'ngǫ ni é rę': “Huēj nico' Pablo.” Ni ango ni é rę' ataj: “Huēj
nico' tsínj gụ'naj Apolos.” Daj a'mi gǫ'ngo a ni é rę'. Nị huin ruhuaj gata
sisị hua guę ani ruhua á rę' dạj rún' ani ruhua ni ngüị mạn chruhua xungüị
gaquin' nan.
5 Nị ụn tsínj huin Pablo, nị ụn tsínj huin Apolos, ruhua á rę' únj. Maan
si 'yaj sun nụngüej únj rian Señor. Xi'í nụngüej únj, nị guxuman ruhua
ni é rę' ni'yaj á rę' Señor. Nị 'yaj sun gǫ'ngo nụngüej únj dạj rún' digyán
Señor rian únj.
6 Nị huēj gunụn cạn huin si-nụguan' Yan'anj scanij a ni é rę'. Nị tsínj
gụ'naj Apolos utaj nnee rian cạn daj. Sanị Yan'anj gui'yaj si gachi cạn daj.
7 Sanị tsínj gunụn ngạ tsínj utaj nnee, nị sé nụngüej tsínj daj gui'yaj achij
coj daj huin ín rę'. Urin Yan'anj gui'yaj sisị achij coj da aj.
8 Nị uyan huin tsínj gunụn cạn ngạ tsínj utaj nnee. Sanị nạru'ue Yan'anj
rian gǫ'ngo nụngüej únj dạj rún' gui'yaj sun gǫ'ngo nụngüej únj.
9 Nị 'yaj sun nụguan'an nụngüej únj ngạ Yan'anj. Nị rún' huin yo'ój huin
ni é rę'. Nị 'yaj sun Yan'anj yo'ój daj. Nị dạj rún' huin 'ngǫ hue' 'yaj sun
Yan'anj huin ín rę' nej.
10 Nị gui'yaj Yan'anj sinduj riqui sij si huēj huin 'ngǫ maestro gui'yaj
sun sạ'āj xi'í hue' daj. Nị aráj ango tsínj hue' daj huin ni tsínj digyán si-
nụguan' Yan'anj. Sanị gạ cuidado ni tsínj gạra hue' daj sisị guị'yaj sạ' ni
sij ngạ nuguan' daj.
11 Daj si sị ga'ue gụne' ni sij ango xi'í hue' rian hua guisíj garā daj huin
Jesucristo mánj.
12 Gạ'ue gạra 'ngǫ tsínj daj gaga' oro, asị plata nej, yej niạ' nej, chrun
nej, chrin' nacǫ nej, gui'yǫ nej.
13 Sanị güi nạgui'yaj yya Cristo daran' ni nuguan', nị guịni'i yya né' dạj
hua sun gui'yaj gǫ'ngo né'. Daj si gạ'na' Cristo ngạ yan'ạn. Ngaa nị guịni'i
né' dạj gui'yaj sun gǫ'ngo né'.
14 Sisị garáj 'ngǫ tsínj daj hue', nị nun gạca hue' gui'yaj yan'ạn daj, ngaa
nị nạru'ue Yan'anj rian sij.
15 Sanị sisị gạca hue' garáj tsínj daj, nị 'ngǫ gạ ni'ya sun gui'yaj sun sí'.
Sanị tsínj daj gạnani scanij yan'ạn, guị'yaj Yan'anj.
16 Nị ni'i a ni é rę' sisị dạj rún' huin 'ngǫ nuhui nne Yan'anj huin ín rę'.
Nị nne Espíritu Santo chruhua niman án rę' aj.
17 Nị sisị dęre' 'ngǫ tsínj daj ducuá Yan'anj, nị hué daj guị'yaj Yan'anj
ngạ sij nej. Daj si hua sạ' nịn' ducuá Yan'anj huin ín rę'.
18 Hué dan nị sị digya' yun'unj a ni é rę' man'an án rę' mánj. Sisị ani
ruhua 'ngǫ a ni é rę' sisị chrụn sij xi'í nuguan' 'nạ' chruhua xungüị nan,
ngaa nị ruhuāj sisị nạgui'yaj sij man'an sij dạj rún' 'yaj 'ngǫ tsínj nun ni'i.
Nị hué ducuánj daj, nị gạ'ue guịsij sij gạhuin chrụn xạnga' sij aj.
19 Daj si nuguan' chrụn ni tsínj mạn chruhua xungüị nan huin nuguan'
nị'yun rian Yan'anj nánj. Nị gataj si-nụguan' Yan'anj: “Nị xi'í si ani ruhua
ni sij sisị chrụn ni sij, nị guęre' si-nụguan' ni sij, guị'yaj Yan'anj.” Daj gataj
si-nụguan' Yan'anj.
20 Nị gataj si-nụguan' Yan'anj nej: “Ni'i Señor sisị nuguan' nị'yun huin
si ani ruhua ni tsínj daj huin ni tsínj ani ruhua sisị chrụn man'an ni sij.”
Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
21 Xi'í daj nị sị ga'ue gạ'mi xạcan ni é rę' dạj hua tsínj nico' a ni é rę'
mánj. Daj si daran' ni rasụn huin si'yaj a ni é rę'.

22 Nḭ nicaj dugüi' a ni é rẹ' ngạ man'ānj huin Pablo nej, tsínj gụ'naj
Apolos nej, tsínj gụ'naj Cefas nej. Nḭ si'yaj a ni é rẹ' huin xungüḭ nan. Nḭ
hua nḭ'na' a ni é rẹ', gui'yaj Yan'anj. Nḭ gạhui' ni é rẹ', sanḭ gạne nḭganj a
ni é rẹ', guḭ'yaj Yan'anj. Nḭ hua sạ' mán án rẹ' acuan'. Nḭ gạ sạ' guḭman a
ni é rẹ' ni güi gạ'na' nej. Daran'anj huin si'yaj a ni é rẹ'
23 huin ín rẹ' tsínj nico' Cristo. Nḭ Cristo huin da'níj Yan'anj nej.

4

El ministerio de los apóstoles

1 Ngaa nḭ huin ruhua únj sisḭ xạcaj ni ngüḭ cuenta sisḭ tsínj 'yaj sun rian
Cristo huin únj. Nḭ narij sun Yan'anj ni únj sisḭ nạta' únj si-nụguan' Yan'anj
rian ni ngüḭ huin nuguan' digyán nạca Yan'anj rian né'.
2 Nḭ xi'í si narij sun Yan'anj ni únj, nḭ hua niạn sisḭ guḭ'yaj 'ueé únj ngạ
sun da aj.
3 Güendāj nḭ nitaj si riun ruhuāj si a'mi a ni é rẹ' xi'í si-sūnj. Nḭ nitaj
si riun ruhuāj si a'mi ni tsínj nicaj sun xi'īj mánj. Nḭ nitaj si riun ruhua
man'ānj xi'īj nej.
4 Nḭ nụnj si nitaj si a'mi gaquin' nimānj xi'īj, sanḭ sé daj huin ruhuaj gata
sisḭ nitaj gaquin' da'uīj. Daj si ni'īnj sisḭ Señor huin si nạgui'yaj yya xi'īj
aj.
5 Hué daj nḭ sḭ ga'mi gaquin' a ni é rẹ' xi'í si 'yaj dugüi' a ni é rẹ' mánj.
Gạno' naj a ni é rẹ' da gạ'na' Señor. Ngaa nḭ guḭri Señor rian xiguḭn daran'
si gari huḭ ni ngüḭ rian hua rụmi'. Nḭ guḭni'i né' dạj ani ruhua ni ngüḭ,
guḭ'yaj Señor. Ngaa nḭ gạ'mi sạ' Yan'anj xi'í ni ngüḭ dagahuin sạ' si-nụguan'
Yan'anj.
6 Nḭ hua gatā ni nuguan' nan rian án rẹ' sisḭ gạ sạ' rian án rẹ' huin ín rẹ'
jnánj né' ngạ xica'uij né'. Nḭ huin ruhuāj sisḭ guḭni'i a ni é rẹ' nụngüej únj
Apolos. Nḭ gạhuin chrụn a ni é rẹ' guḭ'yaj ni é rẹ' urin si ataj si-nụguan'
Yan'anj. Nḭ sḭ gunun a ni é rẹ' ango ni nuguan' mánj. Hué dan nḭ sḭ gataj
a ni é rẹ' sisḭ sạ' doj si digyán 'ngọ tsínj daj daj ngạ si digyán ango tsínj da
mánj.
7 Nḭ ụn tsínj gataj sisḭ sạ' doj huín rẹ' rian ango ni ngüḭ únj. Nḭ ụn rasụn
nicáj rẹ' ruhuá rẹ' sisḭ nitaj Yan'anj riqui rián rẹ' únj. Nḭ sisḭ riqui Yan'anj
daran' si nicáj rẹ', ngaa nḭ ụn sin huin, nḭ 'yaj nnẹ rẹ' sisḭ nun riqui Yan'anj
rian án rẹ', ruhua á rẹ' únj.
8 Nḭ nun hua sạ' si ani ruhua á rẹ'. Daj si nḭ ạ 'ngọ rasụn nun achin
rian án rẹ', ruhua á rẹ'. Nḭ xuru'ue a ni é rẹ', ruhua á rẹ'. Nḭ ngaa nitaj si
chracuij únj a ni é rẹ', nḭ gụnucuaj a ni é rẹ' guḭnicaj sun a ni é rẹ', ruhua
á rẹ' nej. Ngaa nḭ guḭnicaj nụguan'an ni únj sun ngạ á rẹ', ruhuāj aj. Nitaj
si hua sạ' si ani ruhua á rẹ' mánj.
9 Nḭ ani ruhuāj sisḭ nico' únj da rụcu, gui'yaj Yan'anj. Nḭ dạj rún' ran'
'ngọ tsínj daj ngaa chruhua gạhui' sij, guḭ'yaj ni tsínj dagahui' níman, nḭ
da'nga' daj ran' ni únj huin únj ni tsínj apóstol huin ni tsínj a'mi si-nụguan'
Jesucristo rian ni ngüḭ. Daj si dạj doj gạhui' únj, ruhuāj aj. Nḭ rún' huaj
sisḭ ni'yaj daran' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ ngạ ni ángel rian ni únj,
ruhuāj aj.
10 Nḭ xi'í si nicaj dugüi' ni únj ngạ Cristo, nḭ ani ruhua ni ngüḭ sisḭ tsínj
nḭ'yun huin únj. Sanḭ tsínj ni'i sạ' huin a ni é rẹ', ruhua á rẹ'. Nitaj si
nucuaj ni únj, ataj ni ngüḭ. Sanḭ tsínj nucuaj huin ín rẹ', ruhua á rẹ'. A'mi

są' ni ngüị xi'í a ni é rẹ', ruhua á rẹ'. Sanị nun huin xąn' ruhua ni ngüị ni'yaj ni sij ni únj mánj.
11 Da' acuan' nị ran' únj sayun. Nị achin xi'ną riqui únj. Nị nago'o únj nnee nej. Nị achin si-gan' únj nej. Nị chran' yun'unj ni ngüị ni únj. Nị nitaj rịan gąne yya ni únj mánj.
12 Nị ninaj únj 'yaj sun únj ngą ra'a únj. Nị ngaa a'mi quij ni ngüị rian únj, nị a'mi únj nuguan' są' rian ni sij. Nị ngaa chran' yun'unj ni ngüị únj, nị a'nin' ruhua únj xi'í sayun daj.
13 Nị ngaa a'mi snan'anj ni ngüị xi'í únj, nị a'mi są' únj ngą ni sij. Nị 'yaj ni ngüị sisị huin únj dąj rún' huin yacọ mąn chruhua xungüị nan. Nị rún' huin si quij re'ej ni ngüị hué daj huin ni únj 'yaj ni sij nej. Nị hué daj 'yaj ni sij da' güi acuan'.
14 Nị nitaj si ruhuāj sisị gąhuin nąʼaj á rẹ' ngą nuguan' arūnj nan. Maan si nariquīj 'ngọ chrej są' rian án rẹ', ruhuāj aj. Daj si rún' huin da'nī huin ín rẹ' xi'í si 'ị ruhuāj ni'yā a ni é rẹ'.
15 Nị nụnj si hua ichi' mí maestro digyán rian án rẹ' xi'í Cristo, sanị nitaj nico chrej a ni é rẹ' mánj. Daj si chrej a ni é rẹ' huin man'ānj xi'í si ga'mī si-nụguan' Yan'anj nuguan' są' rian án rẹ'.
16 Yu'uj daj nị achínj jni'yā rian án rẹ' sisị dąj rún' 'yaj man'ānj, nị da'nga' daj guị'yaj guẹ a ni é rẹ'.
17 Xi'í daj nị ga'nī tsínj gụ'naj Timoteo gụchi' sij rian án rẹ'. Nị rún' huin da'nī huin sij rian Señor. Nị 'ị ruhuāj ni'yā sij. Nị hua nịca ruhua sij rian Señor. Nị gątaj Timoteo gụnun ni é rẹ' dąj hua ducuānj nico' man'ānj xi'í Cristo. Nị gątaj sij gụnun a ni é rẹ' nuguan' digyānj rian ni ngüị mąn nịn' gąchra' huin ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesús.
18 Nị ani ruhua da'aj ni é rẹ' sisị huin achij ni é rẹ'. Nị sị guchīj nị'yā rian mąn án rẹ', ruhua ni sij.
19 Sanị sisị ruhua Señor, nị rá'yanj gụchīj nị'yā rian mąn án rẹ' aj. Ngaa nị sé urin nuguan' a'mi ni sij guịni'īnj. Sanị guịni'īnj sisị hua yya 'yaj ni sij dąj rún' ataj ni sij.
20 Daj si rịan nicaj sun Yan'anj, nị nitaj si ní'yanj ni nuguan' a'mi né' sisị nitaj si-fuerza Yan'anj nicaj ni nuguan' da mánj.
21 Nị ụn sin huin ruhua á rẹ' si guị'yā ngą á rẹ' ngaa guịsī rian mąn án rẹ' únj. Asị ruhua á rẹ' guị'yā castigo a ni é rẹ' ní'. Asị ruhua á rẹ' gąhuin 'ị ruhuāj guịni'yā á rẹ', nị gą'mi sąʼāj rian án rẹ', ruhua á rẹ' są'.

5

Un caso de inmoralidad juzgado

1 Nị nata' ni ngüị riānj sisị hua 'ngọ tsínj 'yaj squịra' scanij a ni é rẹ'. Nị gaquin' daj huin si atoj sij ngą nicą chrej sij. Nị guẹ gaquin' daj rian ni ngüị 'ną' anéj chrej huin ni ngüị nun ni'i Yan'anj.
2 Nị hua guẹ 'yaj nnẹ a ni é rẹ' aj. Dugu'nąj huin sisị gąnani ruhua á rẹ' xi'í si gui'yaj tsínj daj. Nị ụn sin huin, nị nun guịri a ni é rẹ' tsínj gui'yaj gaquin' daj scanij ni é rẹ' únj.
3 Nị nụnj si nitaj si niquīnj rian án rẹ', sanị niquin' nimānj scanij a ni é rẹ'. Nị hua gani ruhuāj sisị dąj guị'yā ngą tsínj gui'yaj gaquin' daj.
4 Nị ngaa nąhuin yu' a ni é rẹ', nị xącaj á rẹ' cuenta sisị niquin' nimānj scanij a ni é rẹ', gui'yaj Jesucristo. Nị xi'í Señor Jesucristo ataj man'ānj sisị da'ui yya tsínj daj gaquin'.

5 Xi'í daj nḭ nąga'ui' a ni é rę' tsínj daj rian sichre Satanás sisḭ guḭran'
nneę cúj sij sayun. Nḭ guęre' nuguan' quij 'yaj nneę cúj sij. Nḭ hué ducuánj
daj nącaj Yan'anj niman sij güi gą'na' rụhua' yún Señor Jesús.
6 Nitaj si hua są' si a'mi nnę ni é rę' mánj. Ni'i ni é rę' sisḭ: “Dọj levadura,
nḭ ayu quinj 'yaj.” Nḭ dąj rún' 'yaj levadura ngaa ayu quinj 'yaj, nḭ hué daj
'yaj urin tsínj 'yaj gąquin' scanij a ni é rę'.
7 Xi'í daj guḭri anéj a ni é rę' daran' si quij 'nḭj scanij a ni é rę'. Ngaa nḭ
dąj rún' hua quinj nąca są', nḭ hué daj gą á rę'. Sanḭ gahuin są' á rę' xi'í si
gui'yaj Cristo. Daj si dąj rún' dagahui' ni sij xachij 'nḭj xi'í si-gąquin' ni sij,
nḭ da'nga' daj gahui' Cristo xi'í si-gąquin' né'. Nḭ huin sí' xachij 'nḭj gahui'
sij pascua.
8 Xi'í daj nḭ guḭ'yaj né' gui'yanj gụ'naj pascua. Sanḭ sḭ garasụn né'
levadura mánj. Daj si dąj rún' hua quinj gayu 'nḭj levadura daj hua daran'
si quij mąn niman né' ngą si quij 'yaj né' nej. Sanḭ sḭ garasụn né' quinj
mánj. Hué dan nḭ gą'ue gą'mi achij né' ngą nuguan' xąnga'.
9 Nḭ hua ga'nī ango yanj rian án rę'. Nḭ gataj snan'ān gunun a ni é rę'
sisḭ sḭ guinicaj dugüi' a ni é rę' ngą ni tsínj 'yaj squḭra'.
10 Sanḭ nun garūnj rian yanj daj sisḭ gąhuin nḭni nḭn' ni é rę' rian daran'
ni tsínj mąn chruhua xungüḭ huin ni tsínj nitaj si nico' Jesucristo. Daj si ni
tsínj mąn chruhua xungüḭ gaquin' nan, nḭ 'yaj ni sij gaquin' ngą yun'unj
xąna. Nḭ huin xicoj ruhua ni sij ni'yaj ni sij dugüi' ni sij. Nḭ 'yaj tụ ni sij
si'yaj dugüi' ni sij. Nḭ nico' ni sij yan'anj 'yaj ra'a ni sij. Ngaa nḭ sisḭ huin
ruhua ni é rę' gąhuin nḭni ni é rę' rian daran' ni ngüḭ 'yaj ni gaquin' daj,
nḭ hua niąn gąhui a ni é rę' xungüḭ nan gąn'anj ni é rę' aj.
11 Maan si huin ruhuāj gatā sisḭ sḭ guinicaj dugüi' a ni é rę' ngą ni tsínj
ataj sisḭ nico' ni sij Cristo, sanḭ a'mi ni sij ngą squḭra' ni sij. Nḭ xicoj ruhua
ni sij ngą si'yaj dugüi' ni sij. Nḭ nico' ni sij yan'anj 'yaj ra'a ni sij nej. Nḭ
a'mi yyą ni sij xi'í ni ngüḭ nej. Nḭ huin ni sij tsínj hua xḭni nej. Nḭ huin ni
sij tsínj 'yaj tụ. Ngaa nḭ sḭ xa á rę' ngą ni tsínj 'yaj ni gaquin' da mánj.
12-13 Sé si-sūnj huin si guḭ'yā castigo ni ngüḭ nitaj si nico' Cristo mánj.
Yan'anj huin si guḭ'yaj castigo ni ngüḭ daj. Sanḭ hua niąn si nągui'yaj yya
á rę' si-gąquin' ni ngüḭ nico' Cristo mąn scąnij a ni é rę'. Yu'uj daj guḭri ni
é rę' tsínj xḭ'i daj scanij a ni é rę' nánj.

6

Litigios delante de los incrédulos

1 Sisḭ hua 'ngọ jnánj né' unun' ngą ango jnánj né', nḭ ụn sin huin, nḭ huaj
á rę' gą'mi gaquin' a ni é rę' rian güesḭ tsínj nun ni'i Yan'anj, nḭ nun huaj
á rę' rian ni tsínj są' nico' Yan'anj únj.
2 Asḭ nun ni'i a ni é rę' sisḭ né' ni ngüḭ są' nico' Yan'anj nągui'yaj yya si-
gąquin' ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ nan ą'. Nḭ sisḭ hué ni é rę' nągui'yaj
yya si-gąquin' ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ nan, nḭ ụn sin huin, nḭ na'ue
nągui'yaj yya á rę' 'ngọ gaquin' le'ej hua scanij ni é rę' únj.
3 Nḭ nun ni'i a ni é rę' sisḭ né' nągui'yaj yya xi'í ni ángel nej únj. Ngaa
nḭ hua yya gą'ue nągui'yaj yya né' ni gaquin' mąn chruhua xungüḭ aj.
4 Nḭ sisḭ unun' ni é rę' xi'í 'ngọ nuguan' mąn chruhua xungüḭ nan, nḭ ụn
sin huin, nḭ huaj nata' ni é rę' rian ni tsínj nun ni'i Yan'anj únj. Daj si nitaj
si ní'yanj nico si-nụguan' ni tsínj daj.

5 A'mī nuguan' nan sisi̱ gui̱ri' a ni é rẹ' si-nạ'aj aj. Asi̱ ni̱ ạ 'ngọ tsínj ni'i sạ' nitaj huaj scanij ni é rẹ' sisi̱ nạgui'yaj yya sij 'ngọ gaquin' hua scanij a ni é rẹ' ạ'.
6 Sani̱ sé urin unun' 'ngọ jnánj né' ngạ dugüi' sij. Sani̱ huaj nata' ni é rẹ' rian ni tsínj nun ni'i Yan'anj. Ni̱ nun hua sạ'aj si 'yaj á rẹ' mánj.
7 Xi'í si unun' ni dụgüi' ni é rẹ', ni̱ huin ruhuaj gata sisi̱ hua gui'yaj gana nuguan' quij chruhua niman án rẹ'. Sạ' huin sisi̱ gạ'nin' ruhua á rẹ' ngạ tsínj gui'yaj gaquin' rian án rẹ'. Sạ' huin sisi̱ gạ'nin' ruhua ni é rẹ' sisi̱ gui̱'yaj tụ 'ngọ tsínj daj si'yaj á rẹ'.
8 Sani̱ 'yaj xi̱'i man'an án rẹ'. Daj si 'yaj tụ ni é rẹ' scanij ni dụgüi' ni é rẹ'.
9 Nun ni'i a ni é rẹ' sisi̱ si̱ gan'anj gạne ni tsínj xi̱'i rian nicaj sun Yan'anj mánj. Si̱ digya' yun'unj a ni é rẹ' man'an án rẹ' mánj. Daj si rian nicaj sun Yan'anj, ni̱ si̱ gan'anj gạne ni tsínj a'mi ngạ squi̱ra' nej, ni̱ tsínj nico' yan'anj 'yaj ra'a ni sij nej, ni tsínj a'mi hui̱ ngạ nicạ dugüi' ni sij nej, ni tsínj a'mi ngạ ango tsínj nej,
10 ni tsínj 'yaj tụ nej, ni tsínj huin ruhua ngạ si'yaj dugüi' nej, ni tsínj hua xi̱ni nej, ni tsínj a'mi yyạ xi'í ni dugüi' nej, ni tsínj digya' yun'unj ni dugüi' nej. Ni̱ si̱ ga'ue gạtu ni tsínj 'yaj ni nuguan' quij nan rian nicaj sun Yan'anj mánj.
11 Ni̱ hué daj gui'yaj da'aj ni é rẹ' asi̱j sini. Sani̱ yyạj ni̱ naruhui si-gạquin' a ni é rẹ', gui'yaj Yan'anj. Ni̱ gahuin sạ' niman án rẹ'. Ni̱ gahuin sạ' ni é rẹ' rian Yan'anj, gui'yaj Señor Jesucristo ngạ Espíritu Santo huin Espíritu 'nạ' rian Dan'anj né'.

Glorificad a Dios en vuestro cuerpo

12 A'mi gọ'ngo ni tsínj daj ni̱ ataj ni sij: “Gạ'ue gui̱'yaj né' daran' si aran' ruhua né'.” Xạnga' si ataj ni sij, sani̱ nun hua sạ' daran'anj si gui̱'yā mánj. Xạnga' ni̱ gạ'ue gui̱'yā daran' si aran' ruhuāj. Sani̱ si̱ ga'ue dunā si gui̱'yaj gana 'ngọ nuguan' riānj mánj.
13 Ni̱ hué daj ataj gọ'ngo ni ngüi̱ sisi̱ si xó' huin güenda riquí'. Ni̱ riquí' huin güenda si xó'. Xạnga' si ataj ni sij, sani̱ Yan'anj gui̱'yaj sisi̱ gạnahuij nụngüej rasụn daj. Ni̱ nitaj si gui'yaj Yan'anj nneẹ cúj né' sisi̱ gạ'mi né' ngạ squi̱ra' né'. Sani̱ gui'yaj Yan'anj nneẹ cúj né' sisi̱ gạne né' ngạ Señor. Ni̱ gạne Señor ngạ né' nej.
14 Ni̱ dạj rún' ganá'nij Señor, gui'yaj si-fuerza Yan'anj, ni̱ hué daj gạna'nij né', gui̱'yaj si-fuerza Yan'anj nej.
15 Ni̱ nun ni'i a ni é rẹ' sisi̱ nneẹ cúj né', ni̱ dạj rún' huin nneẹ cúj Cristo huin ạ'. Ngaa ni̱ gạ'ue gui̱nicaj dugüi' nụguan'an nneẹ cúj Cristo ngạ 'ngọ yun'unj xạna achéj man'an, gui̱'yaj né', ruhua á rẹ' ní'. Si̱ ga'ue gui̱'yaj né' da gạ mánj.
16 Ni̱ nun ni'i a ni é rẹ' sisi̱ ngaa a'mi 'ngọ tsínj daj ngạ 'ngọ yun'unj xạna achéj man'an, ni̱ nạhuin nụngüej sij urin nneẹ cúj ạ'. Ni̱ hué daj gataj si-nụguan' Yan'anj: “Urin nneẹ cúj gạhuin nụngüej sij nánj.” Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
17 Sani̱ sisi̱ nicaj dugüi' né' ngạ Señor, ni̱ urin niman né' ngạ Señor.
18 Dụgumi a ni é rẹ' man'an án rẹ'. Ni̱ nạxun man'an án rẹ' rian ni yun'unj xạna achéj man'an. Daran' ango gaquin' 'yaj 'ngọ tsínj daj, ni̱ sé 'ngọ gaquin' 'yaj nneẹ cúj sij huin mánj. Sani̱ ngaa a'mi sij ngạ yun'unj xạna achéj man'an, ni̱ chran' yun'unj sij nneẹ cúj man'an sij.

19 Nḭ nun ni'i a ni é rẹ' sisḭ dạj rún' hua nuhui sạ' hua nneẹ cúj a ni é
rẹ' rian nne Espíritu Santo ạ'. Nḭ Yan'anj huin si riqui nneẹ cúj a ni é rẹ'
rian án rẹ'. Sé si'yaj ni é rẹ' huin mánj.
20 Daj si naránj Yan'anj a ni é rẹ' ngạ si-tun man'an Jesucristo. Xi'í daj
nḭ guḭ'yaj sạ' á rẹ' ngạ nneẹ cúj a ni é rẹ', niman án rẹ'. Ngaa nḭ gạ'mi sạ'
ni ngüḭ xi'í Yan'anj, guḭ'yaj á rẹ'. Daj si nico' a ni é rẹ' Yan'anj.

7

Problemas del matrimonio

1 Yyạj nḭ nanicā gạtā nuguan' nachínj snan'anj ni é rẹ' ngạ yanj gui'yaj
a ni é rẹ'. Dugu'nạj huaj sisḭ sḭ xacaj 'ngọ tsínj 'ngọ yun'unj xạna mánj.
2 Sanḭ rḭan hua nico gaquin' 'yaj ni tsínj ngạ ni yun'unj xạna, nḭ hua niạn
guḭnicaj 'ngọ tsínj daj urin nicạ sij. Nḭ hué daj ngạ 'ngọ yun'unj xạna, nḭ
urin nicạ unj guḭnicaj unj.
3 Nḭ hua niạn si gạ'mi 'ngọ tsínj sno'o ngạ nicạ sij ngaa hué daj huin
ruhua unj. Nḭ hua niạn si gạ'mi unj ngạ nicạ unj ngaa hué daj huin ruhua
sij.
4 Nḭ sé nneẹ cúj urin man'an yun'unj xạna daj huin si nicaj unj. Daj si
nneẹ cúj nicạ unj huin unj. Nḭ sé nneẹ cúj urin man'an tsínj sno'o huin si
nicaj sij. Daj si nneẹ cúj nicạ sij huin sij.
5 Nḭ guḭ'yaj nụngüej nicạ 'ngọ tsínj daj si huin ruhua nụngüej nicạ sij.
Sanḭ gạ'ue gạhuin nḭni nụngüej nicạ sij dọj sisḭ huin ruhua nụngüej nicạ sij
gạchinj jni'yaj nụngüej sij rian Yan'anj. Asíj nḭ gạ'mi rụhua' yún nụngüej
nicạ sij nun sạ' nun, nḭ guḭ'yaj gana gaquin' rian nụngüej sij, guḭ'yaj sichre
xi'í si sḭ gahuin nucuaj nụngüej sij gạtoj nḭni nụngüej sij.
6 Daran' ni nuguan' nan a'mi sạ'āj rún' huin permiso huin. Sé sun a'nīj
rian án rẹ' ngạ ni nuguan' nan mánj.
7 Güendāj nḭ huin ruhuāj sisḭ daran' ni tsínj sno'o gạhuin dạj rún' huin
man'ānj. Sanḭ nḭni huin chrej riqui Yan'anj rian da gọ'ngo né'. Hua 'ngọ
chrej rian ango jnánj né'. Nḭ hua ango chrej rian ango jnánj né', gui'yaj
Yan'anj.
8 Ngaa nḭ gạtā gụnun ni tsínj nne urin sisḭ dugu'nạj huaj sisḭ gạ guẹ gạne
urin ni sij dạj rún' nnēj. Nḭ hué daj gạtā gụnun ni yun'unj xạna nne urin
ngạ ni yun'unj xạna mmij nej.
9 Sanḭ sisḭ na'ue gụnucuaj 'ngọ tsínj daj gạne urin sij, nḭ xạcaj naj sij nicạ
sij. Daj si sạ' huin si xạcaj sij nicạ sij. Ngaa nḭ sḭ gahuin ruhua sij nḭ'yaj sij
ni yun'unj xạna mánj.
10 Sanḭ a'nīj sun rian án rẹ' ni tsínj hua xacaj nicạ. Nḭ sé si a'níj man'ānj
sun daj rian án rẹ'. Sanḭ si-nụguan' Señor huin aj. Nḭ nuguan' nan huin
sisḭ sḭ duna ni yun'unj xạna nicạ unj.
11 Nḭ sisḭ dụna 'ngọ yun'unj xạna nicạ unj, ngaa nḭ hua niạn gạne urin
unj, asḭ gạ'ue nạ'mi unj ngạ nicạ unj. Nḭ sḭ ga'ue dụna 'ngọ tsínj daj nicạ
sij mánj.
12 Nḭ atā 'ngọ nuguan' rian ango ni é rẹ'. Nḭ si-nụguan' man'ānj huin
nuguan' nan. Sé rian Señor 'naj mánj. Sisḭ 'ngọ tsínj nico' Jesús, ni nicạ
sij nun xụman ruhua nḭ'yaj Yan'anj, nḭ sisḭ a'uej ruhua unj gạne unj ngạ
sij, nḭ sḭ rani sij nạn' unj ducuá unj mánj.
13 Nḭ sisḭ 'ngọ yun'unj xạna nico' Jesús, nḭ nicạ unj nun xụman ruhua sij
ni'yaj sij Yan'anj, nḭ sisḭ a'uej ruhua sij gạne sij ngạ unj, nḭ sḭ rani unj nạn'
sij ducuá sij mánj.

14 Nḭ xi'í si xuman ruhua nicą 'ngǫ tsínj nun xṵman ruhua daj, nḭ chrącuij
Yan'anj sí' gąhuin są' sí'. Daj si xuman ruhua nicą sí' ni'yaj ún' Yan'anj.
Nḭ xi'í si xuman ruhua nicą 'ngǫ yun'unj xąna nun xṵman ruhua daj, nḭ
chrącuij Yan'anj yun'unj xąna daj gąhuin są' unj. Daj si xuman ruhua nicą
unj ni'yaj sí' Yan'anj. Nḭ sisḭ sé daj huin, nḭ dą'ui da'níj a ni é rę' gaquin'
rian Yan'anj. Sanḭ gahuin są' da'níj a ni é rę' rian Yan'anj.
15 Sanḭ sisḭ huin ruhua tsínj nun xṵman ruhua daj gąhuin nḭni sij rian
nicą sij, ngaa nḭ gą'nin' din'inj ruhua né' si gąn'anj sij. Nḭ hué ducuánj daj
huin sisḭ yun'unj xąna nun xṵman ruhua daj, nḭ huin ruhua unj gąhuin
nḭni unj rian nicą unj, ngaa nḭ gą'nin' din'inj ruhua sij sisḭ nąn' unj ducuá
unj. Daj si nitaj xi'í si da fuerza gąne nṵngüej nicą tsínj daj. Daj si huin
ruhua Yan'anj sisḭ gą din'inj rian né' guḭman né'.
16 Nḭ nun ni'í rę' huín rę' yun'unj xąna sisḭ gą'ue gṵxuman ruhua nicą
rę' nḭ'yaj sij Yan'anj, guḭ'yáj rę' ní'. Nḭ man'án rę' tsínj sno'o, nḭ nun ni'í
rę' sisḭ gą'ue gṵxuman ruhua nicą rę' nḭ'yaj ún' Yan'anj, guḭ'yáj rę' ní'.
17 Nḭ dąj rún' hua gǫ'ngo né' ngaa gaquínj Señor gą'na' né', nḭ da'nga'
daj gą né' aj. Nḭ hué daj a'nīj sun rian daran' ni ngüḭ nico' Cristo mąn ni
sij gǫ'ngo xuman'.
18 Nḭ sisḭ gaquínj Yan'anj gą'na' 'ngǫ tsínj hua tąj da'nga' nneę cúj sij,
nḭ hué daj gą sij. Nḭ sisḭ gaquínj Yan'anj gą'na' 'ngǫ tsínj nitaj da'nga' táj
nneę cúj sij, nḭ sḭ ga'ue gṵta' ni sij da'nga' nneę cúj sij mánj.
19 Hué dan nḭ gą'ue si tąj da'nga' nneę cúj né'. Gą'ue si nitaj da'nga'
táj né'. Nitaj si 'yaj mánj. Sanḭ nuguan' huin rian huin sisḭ dągahuin né'
nuguan' a'nin' Yan'anj sun rian né'.
20 Nḭ dąj rún' hua gane da gǫ'ngo né' ngaa gaquínj Yan'anj gą'na' né', nḭ
da'nga' daj gą gąne né' aj.
21 Sisḭ tsínj gui'yaj sun yṵn rian xuru'ue gahuín rę' ngaa gaquínj Yan'anj
gą'na' rę', nḭ sḭ gahuin ruhuá rę' mánj. Sanḭ sisḭ ani ruhuá rę' sisḭ gą'ue
gąhuin nḭni rę' rian xuru'ue daj, nḭ hué daj guḭ'yáj rę' aj.
22 Nḭ 'ngǫ tsínj gui'yaj sun yṵn rian 'ngǫ xuru'ue ngaa gaquínj Señor
gą'na' sij, nḭ gahuin ní'nij niman sij, gui'yaj Señor. Nḭ hué ducuánj daj
huin, nḭ 'ngǫ tsínj nitaj si 'yaj sun yṵn rian 'ngǫ xuru'ue ngaa gaquínj
Señor gą'na' sij, nḭ huin sij 'ngǫ tsínj 'yaj sun yṵn rian Cristo.
23 Naru'ue nico Yan'anj guiran a ni é rę'. Ngaa nḭ sḭ duna á rę' sisḭ guḭ'yaj
sun yṵn a ni é rę' rian ni tsínj mánj.
24 Ngaa nḭ dąj rún' gane gǫ'ngo né' ngaa gaquínj Yan'anj gą'na' né', nḭ
hué daj gąne né' rian Yan'anj huin ín rę' jnánj né' ngą xica'uij né'.
25 Nitaj si ga'nin' Señor sun riānj sisḭ gątā gṵnun a ni é rę' dąj guḭ'yaj
ni ngüḭ nne urin. Maan si gątā rian án rę' dąj rún' ani ruhuāj. Nḭ gą'ue
gṵxuman ruhua á rę' ngą si-nṵguan'ānj xi'í si gahuin 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya
man'ānj. Xi'í daj nḭ nuguan' xąnga' huin si-nṵguan'ānj.
26 Hué dan nḭ xi'í ni sayun guimán né', nḭ są' doj sisḭ gṵna 'ngǫ tsínj dąj
rún' nne sij, ruhuāj aj.
27 Sisḭ hua nicą rę', nḭ sḭ duná rę' nicą rę' mánj. Sisḭ nitaj nicą rę', nḭ sḭ
nano' rę' xącaj rę' yun'unj xąna mánj.
28 Nḭ sisḭ xącaj rę' yun'unj xąna, nḭ sé 'ngǫ gaquin' huin mánj. Nḭ sisḭ
xącaj 'ngǫ yun'unj xąna hua lij 'ngǫ tsínj sno'o, nḭ sé 'ngǫ gaquin' huin
mánj. Sanḭ ni ngüḭ hua nicą, nḭ guḭran' ni sij sayun xungüḭ nan. Nḭ huin
ruhuāj sisḭ gąnani a ni é rę' rian sayun da aj.

29 Huin ruhuāj gą'mī 'ngǫ nuguan' rian án rę' huin ín rę' jnánj né' ngą xica'uij né': Dǫj güi hua rian né'. Ngaa nį dąj rún' hua 'ngǫ tsínj nitaj nicą, nį hué daj gą 'ngǫ tsínj hua nicą gąne sij.
30 Nį tsínj aco, nį sį gaco sij mánj. Nį tsínj huin nią' ruhua, nį sį ga'nga' sij mánj. Nį tsínj ránj ni rasụn daj, nį gąni ruhua sij sisį sé si'yaj sij huin si ránj sij mánj.
31 Nį tsínj nią' ruhua ngą ni rasụn mąn chruhua xungüį nan, nį sį gahuin 'į ruhua sij nį'yaj sij ni rasụn da mánj. Daj si xungüį ni'i né', nį huaj gąnahuij.
32 Huin ruhuāj sisį sį guiriun ruhua á rę' mánj. Tsínj nne urin, nį nahuij ruhua sij ngą si-nụguan' Señor. Daj si huin ruhua sij guį'yaj sij si aran' ruhua Señor.
33 Sanį tsínj hua nicą, nį nahuij ruhua sij ngą ni rasụn mąn chruhua xungüį. Nį huin ruhua sij guį'yaj sij dąj rún' aran' ruhua nicą sij.
34 Nį dąj rún' 'yaj tsínj, nį da'nga' daj 'yaj yun'unj xąna nej. Nį yun'unj xąna nne urin, nį nahuij ruhua unj xi'í si-nụguan' Señor. Nį huin ruhua unj sisį gąhuin są' nneę cúj unj, niman unj nej. Sanį yun'unj xąna hua nicą, nį nahuij ruhua unj ngą ni rasụn mąn chruhua xungüį nan. Nį huin ruhua unj guį'yaj unj si aran' ruhua nicą unj.
35 A'mī ni nuguan' nan rian án rę' sisį gąhuin 'ueé rian án rę'. Nį sé si huin ruhuāj gą'nīj rian án rę' mánj. Maan si huin ruhuāj sisį 'ueé guį'yaj á rę' guįnico' są' á rę' man'an Señor.
36 Nį sisį hua da'nį xąna 'ngǫ tsínj daj, nį hua guisíj yo' xącaj unj tsínj sno'o, nį ani ruhua tsínj daj sisį są' huin xącaj da'níj sij tsínj sno'o, ngaa nį gą'ue xącaj unj tsínj sno'o si sé 'ngǫ gaquin' huin mánj.
37 Sanį sisį hua 'ngǫ tsínj hua nįca niman sisį sį ga'ue xącaj da'nį xąna tsínj sno'o, nį hua są' huin guį'yaj sij sisį sį xacaj unj tsínj sno'o ngaa nitaj xi'í xącaj unj tsínj sno'o aj.
38 Hué dan nį tsínj a'ui' da'níj rian tsínj sno'o, nį są' 'yaj sij. Nį tsínj na'uej ruhua gą'ui' sij da'níj rian tsínj sno'o, nį są' doj 'yaj sij nánj.
39 Nį yun'unj xąna hua nicą, nį hua nią̨n si gąne unj ngą sij da gąhui' sij, ataj si-ley Yan'anj. Sanį sisį gąhui' nicą unj, nį gą'ue xącaj unj ụn tsínj sno'o gąran' ruhua unj xącaj unj. Sanį hua nią̨n si xącaj unj 'ngǫ tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj anj.
40 Sanį gąhuin nią' ruhua unj doj sisį sį xacaj unj 'ngǫ tsínj sno'o, ruhuāj aj. Nį ani ruhuāj sisį uyan gątaj Espíritu Santo nej.

8

Lo sacrificado a los ídolos

1 Yyąj nį gą'mī xi'í nneę xucu a'ui' ni ngüį rian yan'anj 'yaj ra'a ni sij. Ni'i né' sisį gą'ue xącaj daran' né' cuenta xi'í ni rasụn. Nį xi'í si ni'í', nį ani ruhua né' sisį huin achij né'. Sanį sisį 'į ró' ni'yó' ni dugüí', nį gąhui są' ni sij, guį'yaj né'.
2 Sisį ani ruhua 'ngǫ tsínj daj sisį ni'i są' sij, sanį hua yya nun ni'i sij ni nuguan' achin guįni'i sij.
3 Sanį sisį 'į ruhua 'ngǫ tsínj daj ni'i sij Yan'anj, nį ni'i Yan'anj sij aj.
4 Hué dan nį a'ui' ni ngüį nneę rian ni yan'anj 'yaj ra'a ni sij. Sanį ni'i né' sisį ni yan'anj daj nitaj si ní'yanj chruhua xungüį nan. Daj si hua urin Yan'anj xąnga'.

5 Nḭ xata' ngą nḭca' rian yo'ój mąn yan'anj nico' ni ngüḭ. Nḭ xąnga' nḭ
mąn nico yan'anj nico' ni sij. Nḭ mąn ni tsínj huin yan'anj ruhua ni sij.
6 Sanḭ güendó' nḭ hua urin Yan'anj riún' huin chrej né'. Nḭ hué urin
Yan'anj huin si gui'yaj daran' rasụn mąn chruhua xungüḭ nan. Nḭ xi'í
man'an Yan'anj hua nḭ'na' né'. Nḭ hua urin Señor tsínj gụ'naj Jesucristo.
Nḭ xi'í Jesucristo, nḭ hua daran' ni rasụn mąn chruhua xungüḭ nan. Nḭ xi'í
sí' nḭ hua nḭ'na' daran' né' nej.
7 Sanḭ sé daran' né' ni'i nuguan' nan. Nḭ hua gu'yun gǫ'ngo ni jnánj né'
guinico' ni sij ni yan'anj 'yaj ra'a ni ngüḭ. Nḭ xi'í si guinico' gǫ'ngo ni sij
ni yan'anj daj, nḭ ani ruhua ni sij sisḭ yan'anj xąnga' huin ni yan'anj daj.
Ngaa ni ngaa xa ni sij si a'ui' ni ngüḭ rian ni yan'anj daj, nḭ da'ui ni sij
gaquin', ruhua ni sij. Daj si nun nucuaj niman ni sij.
8 Sé xi'í si xa né', nḭ gą'ue gąhui sǫ' doj rian Yan'anj. Sḭ gahuin są' né'
xi'í si xa né'. Nḭ sḭ gahuin są' né' xi'í si nun xą né' mánj.
9 Sanḭ gą cuidado a ni é rẹ' xi'í si gą'ue xą á rẹ' ụn rasụn gąhuin nun są'
nun guḭran' jnánj án rẹ' gaquin', guḭ'yaj á rẹ'.
10 Guḭ'yó' cuenta sisḭ man'án rẹ' huin 'ngǫ tsínj ni'i ni nuguan' nan. Nḭ
nné rẹ' xá rẹ' 'ngǫ nuhui rian mąn ni yan'anj daj. Nḭ sisḭ guḭni'i 'ngǫ jnánj
rẹ' huin tsínj nun nucuaj niman si xá rẹ' yu'uj daj, nḭ si ruhuaj, nḭ gąhuin
ruhua sij xą sij si a'ui' ni ngüḭ rian ni yan'anj daj.
11 Hué dan ni xi'í si ni'í rẹ' ni nuguan' nan, nḭ duna 'ngǫ jnánj né' tsínj
nun nucuaj niman si-chrej Yan'anj, guḭ'yaj man'án rẹ'. Nḭ gahui' Cristo xi'í
tsínj daj.
12 Xi'í daj nḭ guḭ'yáj rẹ' gaquin' rian tsínj nun nucuaj niman. Nḭ guẹre'
ruhua sij, guḭ'yáj rẹ'. Nḭ hué daj guḭ'yáj rẹ' gaquin' rian man'an Cristo nej.
13 Yu'uj daj nḭ sisḭ guḭ'yā si dụna jnān si-chrej Yan'anj xi'í si xāj nneẹ,
ngaa nḭ nitaj ąman xāj nneẹ mánj. Daj si na'uej ruhuāj dḭgyānj chrej nun
hua są' rian jnān mánj.

9

Los derechos de un apóstol

1 Ni'i a ni é rẹ' sisḭ gą'ue guḭ'yā si aran' ruhuāj. Sé moso 'yaj sun yụn
huīnj mánj. Huēj huin apóstol, gui'yaj Jesucristo sisḭ gą'mī si-nụguan' sij
rian ni ngüḭ. Nḭ hua guini'īnj Jesús, tsínj nicaj sun rian né'. Nḭ xi'í si gui'yaj
sūnj si-sun Señor, nḭ guxuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj á rẹ' Jesús.
2 Gą'ue sisḭ nun gara xina ango ni tsínj sisḭ huīnj apóstol. Sanḭ hua yya
ni'i a ni é rẹ' sisḭ hué daj huīnj. Daj si xi'í si xuman ruhua á rẹ' ni'yaj á
rẹ' Jesús, gui'yaj nuguan' ga'mī rian án rẹ', nḭ hué nan huin 'ngǫ da'nga'
dḭgyán sisḭ xąnga' huīnj 'ngǫ tsínj a'mi si-nụguan' Jesús.
3 Nḭ xi'í si xuman ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Jesucristo, gui'yā, nḭ ataj snan'ān
nuguan' daj rian ni tsínj nitaj si a'mi są' xi'ī̱j.
4 Xi'í daj ni hua si-chrē si xāj. Nḭ hua si-chrē si gǫ'ōj.
5 Nḭ hua si-chrē nicā gąn'ān 'ngǫ yun'unj xąna xuman ruhua ni'yaj
Yan'anj gąhuin nicāj dąj rún' 'yaj ango ni tsínj a'mi si-nụguan' Jesús. Nḭ
da'nga' daj 'yaj ni jnánj Señor ngą tsínj gụ'naj Cefas nej.
6 Asḭ nitaj si hua si-chrej nụngüej únj Bernabé sisḭ dụgumi ni ngüḭ
nụngüej únj dąj rún' 'yaj ni sij ngą ango ni tsínj a'mi si-nụguan' Jesús
ą'. Sé daj huin mánj.

7 Nḭ xa 'ngǫ snado san'anj man'an sij ní'. Nitaj mánj. A'ui' gobierno si
xa sij. Nḭ hua 'ngǫ tsínj gunụn coj uva, nḭ nun gạ'ue xạ sij uva daj ní'. Nitaj
mánj. Nḭ hua 'ngǫ tsínj dugumi dán sij xachij, nḭ nun gạ'ue gǫ'o sij tǫ gani
sij da ní'. Nitaj mánj.
8 Nḭ sḭ gani ruhua ni é rẹ' sisḭ a'mī dạj rún' a'mi ni tsínj mạn chruhua
xungüḭ mánj. Daj si hué daj gataj si-dụcuanj Moisés nej.
9 Nḭ hua nḭca rian libro daj: “Sḭ ga'nij né' nnánj du'ua sicúj gụnunj du'ua
xuj ngaa duguáj xi'í xuj strigo gahuin sạ' strigo mánj.” Daj gataj rian si-
dụcuanj Moisés. Nḭ nahuij ruhua Yan'anj ngạ urin ni sicúj, ruhua á rẹ'
ní'.
10 Asḭ xi'í man'an né' a'mi nuguan' nan sạ'. Hué xi'í né' a'mi nuguan'
nan. Nḭ tsínj nachéj yo'ój, nḭ ana'uij sij sisḭ guḭri' sij si xạ sij rian yo'ój daj.
Nḭ tsínj agan' chrun, nḭ hué daj ana'uij sij si guḭri' sij si xạ sij nej.
11 Nḭ dạj rún' hua tsínj 'yaj sun yo'ój, nḭ hué daj hua ni únj xi'í a ni é rẹ'.
Daj si ga'mi únj si-nụguan' Yan'anj gunun a ni é rẹ'. Xi'í daj nḭ gạ'ue rḭqui
ni é rẹ' dǫj rasụn guḭri' únj, ruhuāj aj.
12 Nḭ sisḭ a'ui' a ni é rẹ' rian ango ni tsínj, nḭ nạanj huaj rḭqui a ni é rẹ'
si xạ ni únj. Nḭ hua si-chrē nạhuin ra'āj rian án rẹ'. Sanḭ nun guḭ'yā da
mánj. Maan si ga'nin' ruhuāj ngạ si ran'ānj. Daj si nitaj si huin ruhuāj
sisḭ chran' yun'unj ango ni nuguan' ngạ xi'í si-nụguan' Cristo mánj.
13 Nḭ ni tsínj 'yaj sun chruhua nuhui, nḭ xa ni sij da'aj ni rasụn huaj nicaj
ni ngüḭ chruhua nuhui daj. Nḭ ni tsínj chracuij xucu naga'ui' ni ngüḭ rian
Yan'anj, nḭ xa ni sij da'aj nneẹ xucu naga'ui' ni ngüḭ daj.
14 Nḭ hué ducuánj daj huin sisḭ ga'nin' Señor sun sisḭ guḭri' ni tsínj a'mi
si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ sisḭ xạ ni sij, guḭ'yaj ni ngüḭ unun nuguan'
daj.
15 Nḭ hua si-chrē si hué daj guḭ'yā. Sanḭ nitaj ạman guḭ'yā da mánj. Nḭ
nun gạrūnj nuguan' nan sisḭ rḭqui a ni é rẹ' rasụn riānj. Gạhuīj ruhuāj sisḭ
na'ue guḭ'yaj sūnj guḭri'īj si xāj.
16 Nḭ na'ue gạ'mi xạcānj xi'í si a'mī si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ. Daj
si hua niạn dạgahuīnj rian si-sun Señor. Nḭ niqui nimānj sisḭ sḭ ga'mī si-
nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ aj.
17 Nḭ sisḭ huin niạ' ruhuāj gạ'mī si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ, nḭ
nạru'ue Yan'anj riānj. Nḭ sisḭ nitaj si huin niạ' ruhuāj gạ'mī si-nụguan'
Yan'anj, sanḭ hua niạn sisḭ hué daj guḭ'yā xi'í si garun sun Yan'anj riānj.
18 Nḭ ụn sin nạru'ue Yan'anj riānj, ruhua á rẹ' únj. Du'ue man'ānj huin
si gạ'ue gạ'mi yūnj si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ. Nḭ huin ruhuāj gatā
sisḭ hua si-chrē rḭqui ni sij rasụn riānj xi'í si ga'mī si-nụguan' Yan'anj rian
ni sij. Sanḭ sé si achīn si rḭqui ni sij riānj mánj.
19 Sé si a'nin' ni ngüḭ sun riānj. Nḭ hua ní'nij riānj sisḭ guḭ'yā daran' si
gạran' ruhuāj. Sanḭ gahuīnj 'ngǫ tsínj 'yaj sun rian daran' ni ngüḭ xi'í si
huin ruhuāj gụxuman ruhua nico ni sij nḭ'yaj sij Cristo.
20 Nḭ ngaa huaj man'ānj scanij ni tsínj israelita, nḭ 'yā dạj rún' 'yaj ni sij
xi'í si huin ruhuāj si gụxuman ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij Cristo. Nḭ nụnj si
nitaj si a'nin' si-ley Moisés sun riānj, sanḭ ngaa huaj man'ānj scanij ni tsínj
rḭan a'nin' si-ley Moisés sun, nḭ 'yā dạj rún' 'yaj ni sij xi'í si huin ruhuāj si
gụxuman ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij Cristo.
21 Nḭ ngaa huaj man'ānj scanij ni tsínj nun nico' ley daj, nḭ 'yā dạj rún'
'yaj ni sij xi'í si huin ruhuāj sisḭ gụxuman ruhua ni sij nḭ'yaj sij Cristo. Nḭ

sé si 'yā si aran' ruhuāj guḭ'yā. Daj si unūnj si a'nin' Yan'anj sun riānj. Nḭ unūnj si a'nin' Cristo sun riānj nej.
22 Nḭ ngaa huaj man'ānj scanij ni tsínj achin guḭni'i sạ' dạj hua si-chrej Yan'anj, nḭ 'yā dạj rún' 'yaj ni sij xi'í si huin ruhuāj si guḭni'i sạ' ni sij si-chrej Yan'anj. Nḭ huin ruhuāj gạtā sisḭ uyan 'yā ngạ dạj rún' 'yaj gọ'ngo ni ngüḭ daj xi'í si huin ruhuāj si gụxuman ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij Cristo.
23 Nḭ 'yā daran' ni nuguan' nan xi'í si-nụguan' Yan'anj huin nuguan' sạ'. Ngaa nḭ guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ man'ānj xi'í nuguan' daj, ruhuāj aj.
24 Ni'i a ni é rẹ' dạj 'yaj ni tsínj ngaa unánj ni sij ngạ dugüi' ni sij. Nḭ huin ruhua ni sij guḭ'yaj gana ni sij rian dugüi' ni sij. Sanḭ urin dugüi' ni sij 'yaj gana, nḭ nạcaj sí' premio. Hué ducuánj da huin, nḭ gụnánj sạ' a ni é rẹ' chruhua si-chrej Yan'anj sisḭ nạhuin ra'a á rẹ' premio nạriqui Yan'anj rian án rẹ'.
25 Daran' ni tsínj 'yaj chrụn sisḭ gụducu ni sij, nḭ guḭ'yaj gana ni sij, nḭ hua cuidado ni sij ngạ nneẹ cúj ni sij sisḭ guḭ'yaj gana ni sij, ruhua ni sij. Nḭ hué daj 'yaj ni sij sisḭ gạ'ue guḭ'yaj gana ni sij 'ngọ corona coj huaj gạnaco, ruhua ni sij. Sanḭ unun' si-chrej Yan'anj sisḭ nạhuin ro'ó' 'ngọ corona nitaj ạman gụchruj.
26 Nitaj si unān dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj nun ni'i nḭ ạ guḭsij sij. Nḭ nitaj si unūnj ngạ sichre dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj a'ui' rian nanẹ mánj.
27 Sanḭ 'yaj fuerzāj sisḭ dạgahuin nneẹ cū si huin ruhua man'ānj. Nḭ hua ga'mī si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ. Nḭ hué daj 'yā ngạ nneẹ cū xi'í si na'uej ruhuāj sisḭ gạhuin man'ānj 'ngọ tsínj na'ue guḭ'yaj gana chruhua si-chrej Yan'anj mánj.

10

Amonestaciones contra la idolatría

1 Nḭ xạcaj a ni é rẹ' cuenta dạj guiran' ni xi né', ni tsínj guimán asḭj ná huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'. Daj si gane ni xi né' riqui nga daj. Nḭ gachin daran' ni sij anéj chrej du'ua nnee yan'anj, gui'yaj Yan'anj.
2 Nḭ dạj rún' ata' nnee né' gahuin nụguan'an né' ngạ Jesús, nḭ hué daj gata' nnee ni sij gahuin nụguan'an ni sij ngạ Moisés ngaa guimán ni sij riqui nga daj ngaa gachin ni sij anéj chrej du'ua nnee yan'anj daj.
3 Nḭ uyan xa daran' ni sij si ga'ui' Yan'anj rian ni sij xa ni sij.
4 Nḭ go'o ni sij nnee ga'ui' Yan'anj si go'o ni sij nej. Nḭ nnee daj huin nnee gahui rian huej, gui'yaj Yan'anj. Nḭ huej daj huin Cristo huin tsínj guinicaj dugüi' ngạ ni sij ngaa gachéj ni sij yu'uj daj.
5 Sanḭ nun gạran' ruhua Yan'anj ngạ si gui'yaj nico ni tsínj daj. Xi'í daj nḭ gahui' nico ni sij. Nḭ guna níman ni sij quij qui'yanj nạco daj, gui'yaj Yan'anj.
6 Nḭ xi'í si guiran' ni sij, nḭ digyán Yan'anj rian né' sisḭ sḭ gahuin ruhua né' guḭ'yaj né' ngạ si quij hua dạj rún' gui'yaj ni sij asḭj ná.
7 Ngaa nḭ sḭ guinico' a ni é rẹ' yan'anj gui'yaj ra'a ni tsínj dạj rún' gui'yaj gọ'ngo ni sij. Nḭ hué daj gataj si-nụguan' Yan'anj: “Ni gan'anj gạne ni sij xạ ni sij gọ'o ni sij. Nḭ naxụman ni sij, nḭ quij ducu ni sij.” Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
8 Ngaa nḭ sḭ gui'yaj squḭra' né' ngạ ni yun'unj xạna dạj rún' gui'yaj gọ'ngo ni tsínj israelita. Nḭ xi'í daj, nḭ gahui' icọ huạ'nij ni ngüḭ urin güi, gui'yaj Yan'anj.

9 Nḭ nun gṵxu'ui' ni sij guḭ'yaj ni sij gaquin'. Maan si huin ruhua ni sij
guḭni'i ni sij sisḭ xa̱nga' guḭ'yaj Yan'anj castigo ni sij xi'í gaquin' gui'yaj ni
sij. Nḭ gui'yaj ni sij gaquin'. Sanḭ gahui' ni sij, gui'yaj xucuáj. Xi'í daj nḭ sḭ
gui'yaj né' da mánj.
10 Nḭ sḭ ga'mi gaquin' né' xi'í Yan'anj da̱j rún' gui'yaj go̱'ngo ni sij. Ngaa
nḭ dagahui' 'ngo̱ ángel ni sij, gui'yaj Yan'anj.
11 Nḭ xi'í si guiran' ni xi né' ni sayun daj, nḭ digyán Yan'anj 'ngo̱ nuguan'
rian né' sisḭ sḭ gui'yaj né' ni gaquin' daj. Nḭ hua nḭca rian si-nṵguan' Yan'anj
asḭj ná sisḭ ga̱huin chrṵn né' mán né' güi huaj ga̱nahuij xungüḭ nan.
12 Hué dan nḭ sisḭ ani ruhua né' sisḭ hua nḭca niman né' nga̱ si-nṵguan'
Yan'anj, nḭ ga̱ cuidado né' nga̱ man'an né' sisḭ sḭ guinij né' rian gaquin'.
13 Da̱j rún' huin sayun chran' ni é rẹ', nḭ hué daj huin sayun ran' daran'
ni ngüḭ. Nḭ ga̱'ue ga̱ yya ruhua á rẹ' sisḭ sḭ duna Yan'anj si guḭran' ni é
rẹ' 'ngo̱ sayun na'ue gṵnucuaj ni é rẹ' guḭran' a ni é rẹ' mánj. Sanḭ ngaa
guḭran' án rẹ' sayun daj, nḭ dḭgyán Yan'anj da̱j ga̱chin a ni é rẹ' rian sayun
daj. Asíj nḭ ga̱'ue gṵnucuaj a ni é rẹ' rian sayun daj, guḭ'yaj Yan'anj.
14 Ngaa nḭ ga̱huin nḭni a ni é rẹ' rian ni yan'anj gui'yaj ra'a ni sij huin
ín rẹ' ni jnān 'ḭ ruhuāj.
15 Tsínj acaj cuenta huin ín rẹ', ruhuāj aj. Xi'í daj nḭ ga̱'ue xa̱caj sa̱' á rẹ'
da'nga' sisḭ nuguan' sa̱' huin nuguan' a'mī rian án rẹ'.
16 Nḭ ngaa nahuin yu' né', nḭ achínj jni'yaj né' rian Yan'anj xi'í si go̱'o
né' vaso nnee vino sa̱' daj. Daj si da̱j rún' hua si-tun man'an Cristo, nḭ hué
daj hua nnee vino daj rian né'. Nḭ ura' da'aj né' chrachrúnj. Nḭ hué 'ngo̱
sinduj nico huin gui'yaj Cristo xi'í né'. Nḭ xa nṵguan'an né' do̱j chrachrúnj
daj. Nḭ da̱j rún' hua nneẹ cúj Cristo, nḭ hué daj hua chrachrúnj daj rian
né'.
17 Nḭ nṵnj si nico né', sanḭ daran' né' xa urin chrachrúnj. Nḭ xi'í daj, nḭ
huin né' urin nneẹ cúj.
18 Nḭ xa̱caj á rẹ' cuenta da̱j gui'yaj ni tsínj israelita asḭj ná. Xa ni sij nneẹ
xucu dagahui' ni sij rian Yan'anj. Xi'í daj nḭ da̱j rún' hua urin ngüḭ hué daj
hua daran' ni sij rian Yan'anj.
19 Ngaa nḭ ṵn sin huin ruhuāj ga̱tā nga̱ nuguan' nan únj. Huin ruhuāj
ga̱tā sisḭ yya Yan'anj huin yan'anj gui'yaj ra'a ni ngüḭ ní'. Sé daj huin mánj.
Nḭ huin ruhuāj ga̱tā sisḭ nḭni huin nneẹ a'ui' ni sij rian yan'anj gui'yaj ra'a
ni sij ní'. Sé daj huin mánj.
20 Maan si huin ruhuāj ga̱tā sisḭ ngaa a'ui' ni tsínj 'na̱' anéj chrej xucu
rian yan'anj 'yaj ra'a ni sij, nḭ sé rian Yan'anj xa̱nga' a'ui' ni sij mánj. Sanḭ
a'ui' ni sij rian ni nanẹ xḭ'i. Nḭ na'uej ruhuāj sisḭ guḭnicaj dugüi' ni é rẹ'
nga̱ ni nanẹ xḭ'i mánj.
21 Nḭ na'ue go̱'o a ni é rẹ' vaso nnee riqui Señor, ngaa nḭ na̱nicaj á rẹ'
go̱'o a ni é rẹ' vaso nnee riqui ni nanẹ xḭ'i aj. Nḭ na'ue ga̱ne a ni é rẹ' rian
si-mesa Señor xa̱ á rẹ' si riqui sí', ngaa nḭ na̱nicaj á rẹ' ga̱ne a ni é rẹ' rian
si-mesa ni nanẹ xḭ'i xa̱ á rẹ' mánj.
22 Asḭ huin ruhua né' sisḭ ga̱'man ruhua Señor nḭ'yaj sij né' ní'. Asḭ nucuaj
né' doj daj nga̱ sij ruhua á rẹ' a̱'. Sé daj huin mánj.

Haced todo para la gloria de Dios

23 Ga̱'ue guḭ'yaj né' si aran' ruhua né', ataj ni ngüḭ. Xa̱nga', sanḭ sé si sa̱'
huin sisḭ guḭ'yaj né' daran' si aran' ruhua né'. Xa̱nga' sisḭ ga̱'ue guḭ'yaj né'

si aran' ruhua né'. Sanı̱ nạ'ue gạhuin sạ' né' sisı̱ guı̱'yaj né' daran' si aran' ruhua né'.
24 Sı̱ nano' né' si gạ sạ' rian ni man'an né'. Sanı̱ nạno' né' sisı̱ gạ sạ' rian ango ni dugüi' né' aj.
25 Gạ'ue xạ á rẹ' daran' ni nneẹ ane' rian yu'uẹ. Nı̱ sı̱ nachínj snan'anj a ni é rẹ' sisı̱ nneẹ daj huin nneẹ xucu naga'ui' ni sij rian ango yan'anj mánj.
26 Daj si si'yaj Señor huin xungüı̱ nan ngạ daran' si mạn chruhua xungüı̱ nej.
27 Nı̱ sisı̱ aquínj 'ngọ tsínj nun xụman ruhua ni'i Yan'anj sisı̱ gạn'anj xạ rẹ' ducuá sij, nı̱ sisı̱ huin ruhuá rẹ' gạn'anj rẹ' xạ rẹ' ngạ sij, nı̱ xạ rẹ' daran' si rı̱qui sij xạ rẹ'. Nı̱ sı̱ nachínj snan'ánj rẹ' sij ụn nneẹ huin mánj.
28 Sanı̱ sisı̱ gạtaj snan'anj 'ngọ tsínj daj: "Nneẹ daj huin nneẹ xucu naga'ui' ni sij rian yan'anj 'yaj ra'a ni ngüı̱", ngaa nı̱ sı̱ xá rẹ' nun sạ' nun guı̱'yaj xi'ij ngạ tsínj gataj daj. Daj si si ruhuaj, nı̱ nun gahuin yya ruhua sij sisı̱ gạ'ue xạ sij nneẹ daj.
29 Nı̱ ni'i man'án rẹ' sisı̱ sé 'ngọ gaquin' huin sisı̱ xạ rẹ' nneẹ daj. Sanı̱ ango tsínj daj, nı̱ 'ngọ gaquin' huin sisı̱ xạ sij, ruhua sij. Nı̱ gạ'ue nạchin' snan'anj 'ngọ a ni é rẹ' man'ānj: "Un sin huin, nı̱ guı̱'yā dạj rún' huin ruhua ango tsínj únj.
30 Nı̱ sisı̱ nạga'uīj si guruhua Yan'anj ngạ si xāj, nı̱ ụn sin huin, nı̱ gụta' 'ngọ tsínj daj gaquin' xirāj. Hua ní'nij riānj sisı̱ xāj nneẹ daj." Hué daj nạchin' snan'anj 'ngọ nı̱ é rẹ', ruhuāj aj.
31 Sanı̱, ası̱ si xa né', ası̱ si go'o né', ası̱ si 'yaj né', nı̱ da'ui né' guı̱'yaj né' daran'anj xi'í si gạ'mi sạ' ni ngüı̱ rian Yan'anj anj.
32 Hué dan nı̱ sı̱ digyán án rẹ' 'ngọ chrej a'nan' rian ni ngüı̱ israelita ngạ ni ngüı̱ 'nạ' anéj chrej nej, daran' ni ngüı̱ xuman ruhua ni'yaj Yan'anj mánj.
33 Güendāj nı̱ nahuij ruhuāj guı̱'yā daran'anj dạj rún' aran' ruhua ni ngüı̱. Nı̱ nitaj si nahuij ruhuāj ngạ si aran' ruhua man'ānj. Sanı̱ da'nga' daj 'yā sisı̱ gạ'ue gạnani ni sij, guı̱'yaj Yan'anj anj.

11

1 Hué dan nı̱ guı̱nico' a ni é rẹ' si-chrej man'ānj dạj rún' nicōj si-chrej Cristo aj.

Atavío de las mujeres

2 Nı̱ gui'yaj sạ' á rẹ' xi'í si nanun ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' man'ānj. Nı̱ dagahuin a ni é rẹ' ni nuguan' digyānj rian ni é rẹ' nej.
3 Sanı̱ huin ruhuāj sisı̱ xạcaj á rẹ' cuenta sisı̱ huin achij Cristo rian daran' ni tsínj. Nı̱ huin achij 'ngọ tsínj daj rian nicạ sij. Nı̱ huin achij Yan'anj rian Cristo.
4 Nı̱ sisı̱ nụn jnahui chrạ 'ngọ tsínj daj ngaa achínj jni'yaj sij rian Yan'anj, ası̱ ngaa a'mi sij si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüı̱, ngaa nı̱ nitaj si hua ní'yanj sij rian Cristo mánj.
5 Sanı̱ sisı̱ nitaj si sı̱ca' chrạ 'ngọ yun'unj xạna ngaa achínj jni'yaj unj rian Yan'anj, ası̱ ngaa a'mi unj si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüı̱, ngaa nı̱ nitaj si hua ní'yanj unj rian nicạ unj. Nı̱ hué uyan huin sisı̱ gạ canj chrạ unj.

6 Nḭ sisḭ na'uej ruhua unj guḭranj chrą unj, ngaa nḭ dugu'nąj huin sisḭ
gą'nin' unj hueé chrą unj. Nḭ sisḭ ną'aj unj gą'nin' unj hueé chrą unj, asḭ
gą canj chrą unj, ngaa nḭ guḭranj unj chrą unj nánj.
7 Sḭ guiránj 'ngǫ tsínj daj chrą sij mánj. Daj si hué sij digyán dąj hua
Yan'anj xącaj ni ngüḭ cuenta sisḭ są' man'an Yan'anj ngaa guḭni'i ni sij 'ngǫ
tsínj sno'o. Nḭ xącaj ni ngüḭ cuenta sisḭ są' 'ngǫ tsínj sno'o ngaa guḭni'i ni
sij 'ngǫ yun'unj xąna.
8 Daj si nun guḭri Yan'anj tsínj sno'o rian yun'unj xąna. Sanḭ Yan'anj
guiri yun'unj xąna rian tsínj sno'o.
9 Nḭ nun guḭ'yaj Yan'anj tsínj sno'o xi'í yun'unj xąna. Sanḭ gui'yaj Yan'anj
yun'unj xąna xi'í tsínj sno'o.
10 Ngaa nḭ hua niąn sisḭ guḭta chrą 'ngǫ yun'unj xąna daj 'ngǫ atsij huin-
ín' 'ngǫ da'nga' digyán sisḭ huin achij nicą unj rian unj. Ngaa nḭ guḭni'i ni
ángel sisḭ 'yaj są' unj.
11 Sanḭ rian Señor, nḭ sḭ ga'ue gą nḭ'na' 'ngǫ tsínj daj sisḭ nitaj si nne 'ngǫ
yun'unj xąna. Nḭ sḭ ga'ue gą nḭ'na' 'ngǫ yun'unj xąna sisḭ nitaj 'ngǫ tsínj.
12 Daj si xi'í tsínj, nḭ gahuin yun'unj xąna rian xungüḭ nan. Sanḭ xi'í
yun'unj xąna, nḭ a'nga tsínj. Nḭ Yan'anj gui'yaj daran'anj.
13 Gątaj né' sisḭ hua są' ngaa achínj jni'yaj 'ngǫ yun'unj xąna rian Yan'anj
ngaa nitaj si sḭca' chrą unj ní'. Sé daj huin mánj.
14 Ni'i daran' né' sisḭ nitaj si hua są'aj nąta' nąsa' chrą 'ngǫ tsínj daj.
15 Sanḭ si są' rian 'ngǫ yun'unj xąna huin sisḭ dụna unj si gą xącan duhue
chrą unj, ruhua ni ngüḭ. Nḭ riqui Yan'anj sisḭ guḭranj hueé xącan daj chrą
unj. Daj si dąj rún' huin 'ngǫ si ránj chrą unj, nḭ hué daj huin duhue unj.
16 Nḭ sisḭ hua 'ngǫ a ni é rẹ' na'uej ruhua gụnun ni nuguan' nan, nḭ huin
ruhuāj guḭni'i a ni é rẹ' sisḭ nitaj ango ducuánj 'yaj ni únj. Nḭ hué nan huin
ducuánj 'yaj ango ni ngüḭ nico' Yan'anj nej.

Abusos en la Cena del Señor

17 Nḭ na'ue gą'mi sa'āj xi'í ni é rẹ' ngą nuguan' gą'mī nan gụnun a ni é
rẹ'. Daj si ngaa nahuin yu' ni é rẹ', nḭ 'yaj xḭ'i a ni é rẹ' ngą si-chrej Yan'anj.
Nḭ sḭ gahui są' á rẹ' xi'í si 'yaj á rẹ' rún' huaj.
18 Hua sini yąn gątaj snan'ān gụnun a ni é rẹ' xi'í si nun hua uyan ruhua
daran' án rẹ'. Daj si gunūnj nuguan' sisḭ 'yaj nḭni da'aj á rẹ' rian dugüi' a
ni é rẹ' ngaa nahuin yu' a ni é rẹ'. Nḭ hua da'aj xuman ruhuāj sisḭ hué daj
huin xąnga'.
19 Nḭ dugu'nąj hua sisḭ gąnun guitsi ruhua dugüi' a ni é rẹ'. Xi'í daj nḭ
guḭni'i né' dąj hua yya gǫ'ngo a ni é rẹ' nico' xąnga' Yan'anj.
20 Hué dan nḭ ngaa nahuin yu' a ni é rẹ', nḭ ani ruhua á rẹ' sisḭ xi'í si
gui'yaj á rẹ' cena si-cena Señor nahuin yu' a ni é rẹ', ruhua á rẹ'. Sanḭ sé
si xąnga' gui'yaj a ni é rẹ' si-cena Señor mánj.
21 Daj si ngaa síj hora xa á rẹ', nḭ huin yoǫ sini a ni é rẹ' dą'a á rẹ' si xą
á rẹ'. Nḭ achin xi'ną riqui ango ni é rẹ' gunáj da rụcu. Nḭ hua xḭni ango a
ni é rẹ' nej.
22 Nitaj nụnj huaj ducuá á rẹ' sisḭ xą siní rẹ', nḭ gǫ'o rẹ' ní'. Nḭ ụn sin
huin nḭ 'yaj quij a ni é rẹ' rian ni tsínj nico' Jesús únj. Nḭ ri' ni ngüḭ niqui
si-nąʼaj 'yaj á rẹ' nej. Dąj gątā gụnun a ni é rẹ', ruhua á rẹ' únj. Gą'mi
są'āj xi'í a ni é rẹ' ní'. Xi'í nuguan' nan sḭ ga'uē mánj.

Institución de la Cena del Señor

23 Daj si digyán Señor Jesús 'ngǫ nuguan' riānj. Nị hué nuguan' daj digyānj rian án rẹ' nej. Nị nuguan' daj huin: Hué guẹ, nị ngaa naga'ui' tsínj daj Señor Jesús rian ni tsínj nicaj sun, nị guida'a Jesús chrachrúnj.
24 Nị ngaa guisíj naga'ui' sij si guruhua Yan'anj, nị gura' da'aj sij chrachrúnj daj, nị gataj sij:
—Guịda'a á rẹ' chrachrúnj nan xạ á rẹ'. Nan huin nneẹ cū nariquīj xi'í a ni é rẹ'. Nị hué daj guị'yaj á rẹ' sisị nạnun ruhua á rẹ' nị'yaj á rẹ' man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun ni tsínj nico' sij.
25 Nị ngaa guisíj xa sti'nị ni sij, nị guida'a Jesús vaso nụn nnee vino, nị gataj sij:
—Hué nnee nan huin nuguan' nạca gui'yaj yya Yan'anj ngạ si-tun man'ānj rian án rẹ'. Nị da yụn yụn gǫ'o a ni é rẹ' nnee nan, nị gạnanun ruhua á rẹ' nị'yaj á rẹ' man'ānj. —Daj gataj Jesús gunun ni sij.
26 Nị huin ruhuāj gạtā sisị da güi gạ'na' Señor nị da yụn yụn xạ á rẹ' chrachrúnj daj, nị gǫ'o a ni é rẹ' rian vaso daj, nị dịgyán án rẹ' rian ni ngüị sisị dạj gahui' Señor xi'í a ni é rẹ'.

Tomando la Cena indignamente

27 Hué dan nị sisị hua 'ngǫ dugüi' né' xa chrachrúnj daj, asị go'o sij rian vaso daj, ngaa nitaj si hua ní'yanj sij rian Señor, nị da'ui sij gaquin' xi'í nneẹ cúj Señor ngạ si-tun man'an Señor nej.
28 Xi'í daj nị hua niạn xạcaj gǫ'ngo né' cuenta dạj gui'yaj gǫ'ngo né'. Ngaa nị gạ'ue xạ né' chrachrúnj daj. Nị gạ'ue gǫ'o né' rian vaso da nej.
29 Daj si tsínj xa chrachrúnj daj, nị go'o sij rian vaso daj ngaa nun xacaj sij cuenta sisị nneẹ cúj Señor huin, nị gạhuin sij castigo xi'í si xa sij go'o sij aj.
30 Xi'í daj nị a'nan' nico ni é rẹ'. Nị hua nichre nneẹ cúj ni é rẹ' nej. Nị hua gahui' gǫ'ngo ni é rẹ' nej.
31 Nị sisị guịni'yaj sạ' né' xi'í si-gạquin' mun'ún' sisị da'ui yya né' gaquin', nị sị gahuin né' castigo, guị'yaj Señor, ruhua né'.
32 Sanị xi'í si ni'i Señor sisị da'ui né' gaquin', nị gạhuin castigo né', guị'yaj Señor. Nị hué daj 'yaj sij sisị sị gahuin né' castigo güi gạ'na' rụhua' yún sij nạgui'yaj yya sij ngạ si-gạquin' ni ngüị mạn chruhua xungüị gaquin' nan.
33 Xi'í daj nị ngaa nạhuin yu' a ni é rẹ' huin ín rẹ' jnān ngạ xica'uī xạ nụguan'an a ni é rẹ', nị gạna'uij gǫ'ngo ni é rẹ' ni dugüi' a ni é rẹ'. Ngaa nị uyan xạ daran' ni é rẹ'.
34 Sisị achin xi'nạ riqui 'ngǫ a ni é rẹ', nị xạ sij ducuá sij. Ngaa nị nitaj si guị'yaj Yan'anj castigo sij xi'í si 'yaj sij ngaa nahuin yu' a ni é rẹ'. Nị ango ni nuguan' gachínj snan'anj án rẹ' man'ānj, nị nạgui'yaj yyāj ngaa gụchīj ni'yā rian mạn án rẹ'.

12

Dones espirituales

1 Huin ruhuāj sisị xạcaj á rẹ' cuenta xi'í sun sạ' nicaj né', 'yaj Espíritu Santo huin ín rẹ' jnān ngạ xica'uī.
2 Ni'i a ni é rẹ' sisị ngaa achin gụxuman ruhua á rẹ' nị'yaj á rẹ' Yan'anj, nị chéj a ni é rẹ' rian yan'anj na'ue gạ'mi, gui'yaj ni dugüi' a ni é rẹ'.
3 Xi'í daj nị ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ' sisị nị ạ 'ngǫ tsínj sị ga'ue gạtaj: “Quij hua Jesús”, ngaa a'mi sij si guị'yaj Espíritu Santo mánj. Nị

si̱ ga'ue ga̱taj 'ngo̱ tsínj daj: “Jesús huin Señor”, ngaa nitaj Espíritu Santo nne niman sij mánj.

4 Ni̱ hua ni̱ni go̱'ngo sun riqui Espíritu Santo nicaj go̱'ngo né'. Sani̱ urin Espíritu Santo riqui go̱'ngo sun daj rian né'.

5 Ni̱ hua ni̱ni go̱'ngo sun 'yaj sun go̱'ngo né' rian ni dugüi' né'. Sani̱ urin Señor riqui go̱'ngo sun rian né'.

6 Ni̱ hua ni̱ni go̱'ngo sun 'yaj sun Yan'anj chruhua niman da go̱'ngo né'. Sani̱ hué gue̱ Yan'anj 'yaj sisi̱ ga̱'ue gui̱'yaj né' daran' ni rasu̱n daj.

7 Ni̱ riqui Espíritu Santo 'ngo̱ sun nicaj da go̱'ngo né'. Ni̱ sun daj huin 'ngo̱ da'nga' digyán sisi̱ nne Espíritu Santo niman né'. Ni̱ gui̱man sa̱' né', 'yaj sun riqui Espíritu Santo rian né'.

8 Hué dan ni̱ a'mi 'ngo̱ jnánj né' nuguan' chru̱n sa̱', 'yaj Espíritu Santo. Ni̱ hué gue̱ Espíritu Santo 'yaj sisi̱ ni'i sa̱' ango jnánj né' daj ani ruhua man'an Yan'anj.

9 Ni̱ 'yaj sa̱' Espíritu Santo sisi̱ gu̱xuman sa̱' ruhua ango jnánj né'. Ni̱ ga̱nahuin ni ngüi̱ a'nan', gui̱'yaj ango jnánj né', 'yaj Espíritu Santo nej.

10 Ni̱ riqui Espíritu Santo sisi̱ ga̱'ue gui̱'yaj sa̱' ángo jnánj né' 'ngo̱ si sa̱', gui̱'yaj Yan'anj. Ni̱ ga̱'mi ángo jnánj né' nuguan' ga'ui' Yan'anj rian sí'. Ni̱ gui̱ni'i ángo jnánj né' daj hua nane̱ a'mi go̱'ngo né'. Ni̱ ni'i sij sisi̱ si-na̱ne Espíritu Santo a'mi né' ní', asi̱ si-na̱ne sichre huin si a'mi né' sa̱'. Ni̱ ga̱'ue ga̱'mi ángo jnánj né' ga'i̱ rian snan'anj na̱ca huin snan'anj nun ni'i man'an sí'. Ni̱ ga̱'ue na̱ta' ango jnánj né' u̱n sin huin ruhua nuguan' na̱ca daj ga̱ta, 'yaj Espíritu Santo nej.

11 Ni̱ man'an Espíritu Santo 'yaj sisi̱ gu̱nucuaj go̱'ngo ni jnánj né' gui̱'yaj sun né' sun nicaj né'. Sani̱ hua ni̱ni si riqui Espíritu Santo rian da go̱'ngo né'. Daj si riqui sij rian né' daj rún' huin ruhua man'an sij.

12 Ni̱ nu̱nj si ga'i̱ nnee̱ cúj 'ngo̱ tsínj nicaj dugüi', sani̱ urin nnee̱ cúj sij huin. Ni̱ daj rún' nnee̱ cúj 'ngo̱ tsínj daj, ni̱ hué daj huin daran' né' huin né' ni ngüi̱ nico' Cristo. Ni̱ huin né' urin ngüi̱.

13 Ni̱ ngaa gata' nnee̱ né', ni̱ gui'yaj Espíritu Santo sisi̱ ga̱huin daran' né' urin nnee̱ cúj Cristo. Ni̱ da'aj né' huin ni ngüi̱ israelita. Ni̱ ango da'aj né' huin ni ngüi̱ 'na̱' anéj chrej. Ni̱ ángo da'aj né' huin ni ngüi̱ 'yaj sun yu̱n rian xuru'ue. Ni̱ ángo da'aj né' huin ni ngüi̱ nitaj si 'yaj sun yu̱n nej. Ni̱ nne Espíritu Santo chruhua niman daran' né', gui'yaj Yan'anj.

14 Ni̱ sé urin rasu̱n huin nnee̱ cúj 'ngo̱ tsínj daj. Sani̱ ga'i̱ nnee̱ cúj sij huin.

15 Gui̱'yó' cuenta sisi̱ ga̱'ue ga̱'mi dacó'. Ni̱ ga̱taj-á' gu̱nun nnee̱ cú': “Xi'í si sé ra'á re̱' huīnj, ni̱ nitaj si nicaj dugüi'īj nga̱ re̱' mánj.” Daj ga̱taj dacó' si ruhuaj. Ni̱ nu̱nj si hué daj ga̱taj dacó', sani̱ hué gue̱ nicaj dugüi' dacó' nga̱ nnee̱ cú'.

16 Ni̱ hué ducuánj daj huin sisi̱ ga̱taj chraquí' gu̱nun nnee̱ cú': “Xi'í si sé rundij rián re̱' huīnj, ni̱ nitaj si nicaj dugüi'īj nga̱ re̱' mánj.” Sisi̱ hué daj ga̱taj chraquí', sani̱ hua gue̱ nicaj dugüi' chraquí' nga̱ nnee̱ cú'.

17 Ni̱ sisi̱ daran' nnee̱ cú' huin rundij riún', ni̱ si̱ ga'ue gu̱nun' nuguan' mánj. Ni̱ sisi̱ daran' nnee̱ cú' huin chraquí', ni̱ si̱ ga'ue gu̱chrún' mánj.

18 Ni̱ daj rún' garan' ruhua Yan'anj, ni̱ hué daj gui'yaj go̱'ngo nnee̱ cú'. Ni̱ riqui Yan'anj daj gui̱'yaj go̱'ngo nnee̱ cú'.

19 Ni̱ sisi̱ uyan ga̱ daran' nnee̱ cúj né', ni̱ sé ngüi̱ huin né' mánj.

20 Xąnga' nį ga'į nneę cúj né' nicaj dugüi', sanį urin nneę cúj né' hua nánj.
21 Nitaj si ataj rundij riún' gụnun ra'a né': “Nitaj si huín rę' riānj mánj.”
Sé daj a'mi rundij riún' mánj. Nį nitaj si ataj chrą né' gụnun dacó': “Nitaj
si huín rę' riānj mánj.” Sé daj a'mi chrą né' mánj.
22 Nį ani ruhua né' sisį nįnaj 'ngọ nneę cúj né' si ruhuaj. Sanį hua yya
sisį ní'yanj nįn' ruhua nneę cúj né' daj.
23 Nį ani ruhua né' sisį nitaj si ní'yanj nico 'ngọ nneę cúj né'. Xi'í daj nį
nique są' né' 'yaj né'. Nį naránj są' né' atsij rian hua nąʼaj nneę cúj né'.
24 Nį sé daj 'yaj né' ngą ango nneę cúj né'. Daj si nitaj si nąʼaj né' 'yaj
ango nneę cúj né' daj. Sanį garúnj Yan'anj sisį hué daj gą nneę cúj né'. Nį
ani ruhua né' sisį nitaj si ní'yanj nico 'ngọ nneę cúj né'. Sanį Yan'anj huin
ruhua sisį dụgumi są' né' nneę cúj né' daj.
25 Nį na'uej ruhua Yan'anj si gụnun' ni dụgüi' nneę cúj né'. Sanį huin
ruhua Yan'anj si nąhuij ruhua 'ngọ nneę cúj né' ngą nneę cúj ango né'.
26 Nį sisį guịran' xį'i 'ngọ nneę cúj né', nį nani ruhua nįn' nneę cúj né'.
Nį sisį a'mi są' ni ngüį xi'í 'ngọ nneę cúj né', nį huin nią' ruhua nįn' nneę
cúj né'.
27 Hué nneę cúj Cristo huin ín rę'. Nį da gọ'ngo ni é rę' huin nneę cúj sij
nej.
28 Nį gune' Yan'anj gọ'ngo né' guị'yaj sun né' rian daran' ni ngüį nico'
Yan'anj. Nį gui'yaj Yan'anj sisį guịniquin' sini ni apóstol ni tsínj nata'
si-nụguan' Yan'anj rian daran' ni ngüį. Ngaa nį ango né' huin ni tsínj
a'ui' nuguan' riqui Yan'anj rian ni sij. Nį ángo né' huin ni tsínj digyán
si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüį. Nį ángo né' huin ni tsínj 'yaj si są' 'nąʼ
xata'. Nį ángo né' huin ni tsínj 'yaj si nąhuin ni ngüį a'nan'. Nį ángo né'
huin ni tsínj chracuij dugüi' ni sij. Nį ángo né' huin ni tsínj nicaj sun scanij
né'. Nį ángo né' huin ni tsínj a'mi snan'anj nąca huin snan'anj nun ni'i ni
sij.
29 Nį sé daran' né' huin apóstol tsínj nata' si-nụguan' Yan'anj rian ni
ngüį. Nį sé daran' né' huin tsínj nata' nuguan' a'ui' Yan'anj rian ni sí'. Nį
sé daran' né' huin tsínj digyán si-nụguan' Yan'anj. Nį sé daran' né' huin
tsínj 'yaj si są' 'nąʼ xata' mánj.
30 Nį sé daran' né' huin nucuaj guị'yaj gąnahuin ni ngüį a'nan'. Nį sį
ga'ue gą'mi daran' né' ango snan'anj nąca huin snan'anj nun ni'i né'. Nį
sé daran' né' gą'ue nąta' ụn sin huin ruhua snan'anj daj gąta.
31 Ngaa nį dụgu'nu' a ni é rę' sisį guịnicaj a ni é rę' ni sun są' doj rịqui
Espíritu Santo rian án rę'. Sanį huin ruhuāj dịgyānj 'ngọ chrej są' doj rian
án rę'.

13

La preeminencia del amor

1 Nį sisį gą'ue gą'mī snan'anj a'mi ni ngüį ngą snan'anj a'mi ni ángel,
sanį sisį nitaj si 'į ruhuāj ni'yā ni dugüi'īj, nį maan si huīnj dąj rún' huin
'ngọ yán'anj ngaa duguasịn sij, asį 'ngọ gaga' gasịn agan' ni sij huīnj nej.
2 Nį gą'ue si gą'mī nuguan' riqui Yan'anj riānj gụnun ni ngüį. Nį gą'ue
sisį ni'īnj daran' ni nuguan' digyán Yan'anj rian ni ngüį. Nį gą'ue sisį
ni'i są'āj daran' nuguan'. Nį gą'ue sisį gụxuman są' ruhuāj ni'yā Yan'anj.
Nį gahuin nucuaj nadunāj rian niquin' 'ngọ quij xącan xi'í si xuman są'

ruhuāj ni'īnj Yan'anj. Sanḭ sisḭ nitaj si 'ḭ ruhuāj ni'yā ni dugüi'īj, nḭ nitaj nụnj huīnj mánj.
3 Nḭ gạ'ue sisḭ gụra' da'āj daran' si nicā gạ'uīj rian ni ngüḭ niqui. Nḭ gạ'ue sisḭ nạga'uīj nneẹ cū sisḭ gạri yan'ạn ni sij gạca. Sanḭ sisḭ nitaj si 'ḭ ruhuāj ni'yā ni dugüi'īj, nḭ nitaj si gạhui sạ' man'ānj mánj.
4 Nitaj si rá'yanj ruhua tsínj 'ḭ ruhua ni'yaj sij dugüi' sij. Nḭ 'yaj sạ' sij ngạ ni dugüi' sij nej. Nḭ nitaj si huin xicoj ruhua sij ni'yaj sij ni dugüi' sij. Nḭ nitaj si a'mi xạcan sij. Nḭ nitaj si nnẹ sij nej.
5 Nḭ nitaj si a'mi quij sij rian dugüi' sij. Nḭ nitaj si huin yan'anj ruhua sij rian dugüi' sij. Nḭ nitaj si chran' sij dugüi' sij. Nḭ nitaj si 'yaj sij gunun sij nuguan' quij a'mi ni dugüi' sij.
6 Nḭ nitaj si numan ruhua sij ngaa 'yaj ni dugüi' sij gaquin'. Sanḭ huin niạ' ruhua sij ni'i sij sisḭ unun ni ngüḭ nuguan' xạnga'.
7 Nḭ huin nucuaj sij ran' sij daran' sayun. Nḭ xuman ruhua sij sisḭ guḭ'yaj sạ' ni dugüi' sij. Nḭ ana'uij sij sisḭ gạhuin sạ' daran'anj. Nḭ daran' ni nuguan' a'nin' ruhua tsínj 'ḭ ruhua ni'yaj sij dugüi' sij.
8 Nitaj ạman gạnahuij si gạhuin 'ḭ ruhua né' nḭ'yaj né' ni dugüi' né'. Hua 'ngọ güi, nḭ sḭ ga'mi ni tsínj nuguan' a'ui' Yan'anj rian ni sij. Nḭ ni tsínj a'mi ni snan'anj nạca huin snan'anj nun ni'i ni ngüḭ, nḭ hua 'ngọ güi, nḭ sḭ ga'mi ni sij gạ mánj. Nḭ ni tsínj ni'i sạ' daran' nuguan', nḭ hua 'ngọ güi, nḭ sḭ ga'mi ni sij nuguan' da mánj.
9 Yyạj nḭ nun ni'i sạ' né' dạj hua ni nuguan'. Nḭ achin si gạ'mi sạ' né' nuguan' a'ui' Yan'anj rian né'.
10 Sanḭ ngaa gạnahuin sạ' daran' nuguan' ango xungüḭ gạ'na', nḭ 'ngọ guḭni'i né' daran' nuguan' achin gunun né' xungüḭ nan.
11 Nḭ ngaa hua lī, nḭ ga'mī dạj rún' a'mi 'ngọ tsin'. Nḭ gani ruhuāj dạj rún' ani ruhua 'ngọ tsin' nej. Nḭ gunūnj dạj rún' unun 'ngọ tsin'. Sanḭ ngaa gachī, nḭ duna rucūj daran' si gui'yā ngaa ga lī.
12 Yyạj nḭ na'ue gụnun sạ' né' ni nuguan'. Nḭ ni'yaj né' ni nuguan' sisḭ dạj rún' 'yaj né' ngaa nḭ'yaj né' rian 'ngọ nnee gu'ndi' ngaa na'ue guḭxiguin sạ'āj guḭni'yaj né' rian né'. Da'nga' daj huin ni nuguan' yyạj. Sanḭ hua 'ngọ güi, nḭ guḭni'i sạ' né' Yan'anj. Yyạj nḭ nun ni'i sạ' man'ānj. Sanḭ hua 'ngọ güi, nḭ guḭni'īnj daran'anj dạj rún' ni'i Yan'anj man'ānj.
13 Nḭ hua huạ'nij nuguan' sisḭ nitaj ạman gạnahuij mánj. Nḭ 'ngọj huin si gụxuman ruhua né' nḭ'yaj né' Yan'anj. Nḭ ango nuguan' huin sisḭ gạna'uij né' si guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ né'. Nḭ ángo nuguan' huin sisḭ gạ 'ḭ ruhua né' nḭ'yaj né' ni dugüi' né'. Sanḭ nuguan' nico doj huin sisḭ gạ 'ḭ ruhua né' nḭ'yaj né' ni dugüi' né'.

14

El hablar en lenguas

1 Hué dan nḭ 'ngọ gạ 'ḭ ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' ni dugüi' a ni é rẹ'. Nḭ nạno' a ni é rẹ' sisḭ rḭqui Espíritu Santo sun sạ' rian án rẹ'. Sanḭ sạ' doj huin si gạhuin ruhua á rẹ' gạ'mi a ni é rẹ' nuguan' dḭgyán Yan'anj rian án rẹ'.
2 Tsínj a'mi snan'anj nạca daj, nḭ a'mi sij rian Yan'anj. Nḭ sé rian ni ngüḭ a'mi sij mánj. Daj si na'ue gạra da'nga' ruhua ni ngüḭ ngạ nuguan' a'mi sij. Nḭ nuguan' sạ' a'mi sij daj 'nạ' rian Espíritu Santo. Sanḭ na'ue gụnun ni ngüḭ nuguan' huḭ daj.

3 Sanı̱ tsínj a'mi nuguan' a'ui' Yan'anj rian sij, nı̱ a'mi sij rian ni ngüı̱. Nı̱ 'yaj sij sisı̱ guı̱nico' sạ' ni ngüı̱ si-nụguan' Yan'anj. Nı̱ 'yaj sij sisı̱ gụxuman sạ' ruhua ni sij nı̱'yaj ni sij Yan'anj. Nı̱ gạhuin niạ' doj ruhua ni sij, 'yaj sij nej.

4 Tsínj a'mi snan'anj nạca daj, nı̱ urin man'an sij nico' sạ' doj Yan'anj, 'yaj sij. Sanı̱ tsínj a'mi nuguan' a'ui' Yan'anj rian sí', nı̱ sạ' doj nico' daran' ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj, 'yaj sí'.

5 Nı̱ huin ruhuāj sisı̱ gạ'mi daran' ni é rẹ' snan'anj nạca. Sanı̱ sạ' doj huin sisı̱ gạ'mi ni é rẹ' nuguan' a'ui' Yan'anj rian án rẹ'. Daj si huin achij 'ngọ tsínj a'mi nuguan' ga'ui' Yan'anj rian sij daj ngạ ango tsínj a'mi 'ngọ snan'anj nạca. Sanı̱ huin achij tsínj a'mi snan'anj nạca daj sisı̱ nạta' ango tsínj ụn sin huin ruhua snan'anj daj gạta. Ngaa nı̱ sạ' doj nico' ni ngüı̱ xuman ruhua ni'yaj Yan'anj, 'yaj sij.

6 Hué dan nı̱ sisı̱ guı̱sī rian mạn án rẹ' huin ín rẹ' jnān ngạ xica'uī, nı̱ gụnun a ni é rẹ' sisı̱ nı̱nanj snan'anj nạca gạ'mī rian án rẹ', ruhua á rẹ' ní'. Nitaj mánj. Sanı̱ sisı̱ digyānj 'ngọ nuguan' ga'mi Yan'anj riānj rian án rẹ', nı̱ gụnun a ni é rẹ' nuguan' daj. Nı̱ gụnun a ni é rẹ' sisı̱ gạ'mī 'ngọ nuguan' chrụn, ası̱ 'ngọ nuguan' a'ui' Yan'anj riānj, ası̱ 'ngọ nuguan' digyānj rian án rẹ'.

7 Ni'i né' sisı̱ nitaj si hua nı̱'na' yán'anj ngạ riạ. Ngaa nı̱ guı̱'yó' cuenta sisı̱ nitaj si nạduna nanẹ ngaa aráj sij yán'anj ngạ riạ nej, nı̱ na'ue gạra da'nga' ruhua né' dạj hua chra' aráj sij mánj.

8 Nı̱ sisı̱ na'ue gạ'yanj sạ' 'ngọ snado corneta, ngaa nı̱ asạ' gạ'ue gạhuin yoọ ni snado gạn'anj gụnun' ni sij rian huin sayun únj.

9 Nı̱ hué daj 'ya ngạ ni é rẹ'. Nı̱ sisı̱ nun ga'mi ni é rẹ' nuguan' gạ'ue gụnun ni ngüı̱, nı̱ asạ' gạ'ue gạra da'nga' ruhua ni sij ngạ si a'mí rẹ' únj. Maan si a'mí rẹ' rian nanẹ, 'yáj rẹ', ruhuāj aj.

10 Xạnga' nı̱ ga'ı̱ nico rian snan'anj a'mi ni ngüı̱ mạn chruhua xungüı̱ nan. Nı̱ xạnga', nı̱ hua ngüı̱ unun si huin ruhua daran' ni snan'anj daj gạta.

11 Sanı̱ sisı̱ nunūnj snan'anj a'mi 'ngọ ni sij, ngaa nı̱ gạni ruhua sij sisı̱ huīnj 'ngọ tsínj 'nạ' ango xuman'. Nı̱ gạni ruhua man'ānj sisı̱ tsínj daj huin 'ngọ tsínj 'nạ' ango xuman' nej.

12 Nı̱ hué daj 'ya ngạ á rẹ'. Huin ruhua á rẹ' sisı̱ rı̱qui Espíritu Santo sun rian án rẹ'. Ngaa nı̱ nạna'ui' a ni é rẹ' sisı̱ nạhuin ra'a á rẹ' ni sun guı̱'yaj sisı̱ chrạcuij ni ngüı̱ nico' Yan'anj.

13 Hué dan nı̱ tsínj a'mi snan'anj nạca, 'yaj Espíritu Santo, nı̱ hua niạn si gạchinj jni'yaj sij rian Yan'anj sisı̱ gạ'ue nạta' sij ụn sin huin ruhua nuguan' daj gạta rian ni ngüı̱ unun si a'mi sij.

14 Nı̱ sisı̱ gạchinj jni'yā 'ngọ snan'anj nạca rian Yan'anj, nı̱ maan nı̱nanj nimānj huin si achínj jni'yaj rian Yan'anj. Sanı̱ na'ue gạra da'nga' ruhuāj ngạ snan'anj a'mī nánj.

15 Ngaa nı̱ ụn sin huin guı̱'yā únj. Gạchinj jni'yā rian Yan'anj ngạ nimānj. Nı̱ gạchinj jni'yā rian Yan'anj ngạ cúj chraj nej. Nı̱ gạrā chra' rian Yan'anj ngạ nimānj. Nı̱ gạrā chra' rian Yan'anj ngạ cúj chraj nej.

16 Daj si ngaa a'mi sạ' rẹ' rian Yan'anj ngạ urin nimán rẹ', nı̱ asạ' gạ'ue gụnun ango tsínj 'nạ' nạca si a'mí rẹ' únj. Nı̱ ngaa a'uí' rẹ' si guruhua Yan'anj, nı̱ asạ' gạ'ue gạtaj sij sisı̱ hua yya nuguan' ga'mí rẹ' únj. Daj si na'ue gụnun sij si a'mí rẹ' mánj.

17 Gạ'ue si hua 'ueé nuguan' ga'mí rẹ' ngaa hué daj ga'uí' rẹ' si guruhua
Yan'anj. Sanị nun gahuin nucuaj niman ango tsínj daj, gui'yáj rẹ' mánj.
18 A'uīj si guruhua Yan'anj xi'í si a'ue a'mī snan'anj nạca 'nạ' rian
Espíritu Santo daj ngạ si a'mi daran' ni é rẹ'.
19 Sanị ngaa nạhuin yu' né', nị huin ruhuāj gạ'mī ụn'un' guẹ nuguan'
gạ'ue gụnun né' daj ngạ ichi' mí nuguan' na'ue gụnun né'. Daj si huin
ruhuāj dịgyānj nuguan' gạ'ue gụnun a ni é rẹ' aj.
20 Gạ sịca' chrạ á rẹ', nị sị gani ruhua á rẹ' dạj rún' ani ruhua ni tsin'.
Nị dạj rún' 'yaj 'ngọ tsin' ngaa nun gahuin chrunj guị'ya ni nuguan' quij
hua, nị hué daj guị'yaj á rẹ' nej. Sanị gạni ruhua á rẹ' dạj rún' ani ruhua
ni tsínj achij.
21 Nị gataj si-ley Yan'anj: "Gạ'na' ni tsínj mạn gạn' guịsij ni sij rian mạn
ni ngüị israelita, guị'yā. Nị gạnata' ni sij ango snan'anj rian ni sí'. Sanị hua
guẹ sị gunun ni sij si-nụguan'ānj." Daj gataj Yan'anj rian ni tsínj israelita
asịj ná.
22 Hué dan nị ngaa a'mi né' snan'anj nạca 'nạ' rian Espíritu Santo huin
snan'anj nunun né', nị hué ni nuguan' daj huin 'ngọ da'nga' rian ni tsínj
nun xụman ruhua nị'yaj Yan'anj. Nị sé güenda ni ngüị xuman ruhua ni'yaj
Yan'anj huin mánj. Sanị ngaa a'mi né' nuguan' a'ui' Yan'anj rian né', nị
hué nuguan' daj huin 'ngọ da'nga' rian né' huin né' tsínj xuman ruhua
ni'yaj Yan'anj. Nị sé rian ni ngüị nun xụman ruhua huin mánj.
23 Guị'yó' cuenta sisị nahuin yu' daran' a ni é rẹ' a'mi daran' a ni é rẹ'
snan'anj nạca, nị atuj ni tsínj nun ni'i si 'yaj a ni é rẹ', asị ni tsínj nun
xụman ruhua nị'yaj Yan'anj. Ngaa nị gạtaj sí' sisị sinúnj ni é rẹ' aj.
24 Sanị sisị a'mi daran' a ni é rẹ' nuguan' a'ui' Yan'anj rian án rẹ', nị atuj
'ngọ tsínj nun xụman ruhua nị'yaj Yan'anj, asị 'ngọ tsínj nun ni'i si 'yaj
á rẹ', ni xạcaj sí' cuenta sisị da'ui sí' gaquin', guị'yaj a ni é rẹ'. Ngaa nị
gạnani ruhua sí', guị'yaj nuguan' a'mi a ni é rẹ', ruhuāj aj.
25 Hué dan nị guị'yaj Yan'anj sisị guịni'i tsínj daj ni nuguan' gari huị sij
chruhua niman sij. Nị gạniquin' ráj dạcoj sij. Nị gạ'mi sạ' sij rian Yan'anj.
Nị gạtaj sij sisị hua yya nne Yan'anj scanij a ni é rẹ'.
26 Hué dan nị ngaa nạhuin yu' a ni é rẹ' huin ín rẹ' jnān ngạ xica'uī, nị
gạ'ue gạra gọ'ngo ni é rẹ' chra' rian Yan'anj, asị gạ'ue dịgyán ango ni é rẹ'
nuguan' a'ui' Yan'anj rian sí', asị nạta' ángo ni é rẹ' ụn sin huin ruhuaj
snan'anj nạca daj gạta. Sanị guị'yaj ni é rẹ' daran'anj sisị gạ'ue gạhuin
nucuaj ni é rẹ' ngạ si-chrej Yan'anj, ruhuāj aj.
27 Nị ngaa gạ'mi a ni é rẹ' snan'anj nạca, nị maan si gạ'mi huịj huạ'nij
ran' ni é rẹ'. Nị gạna'uij 'ngọ tsínj daj da guịsij gạ'mi dugui' sij. Nị hua
niạn sisị nạta' 'ngọ ni é rẹ' ụn sin huin ruhua nuguan' daj gạta.
28 Nị sisị nitaj tsínj gạhuin nucuaj nạta' ụn sin huin ruhua nuguan' daj
gạta, nị dínj guịniquin' du'ua tsínj a'mi snan'anj nạca daj. Maan si gạ'mi
sij snan'anj nạca daj chruhua niman sij gụnun Yan'anj anj.
29 Nị hué ducuánj daj huin sisị ngaa gạ'mi a ni é rẹ' nuguan' a'ui' Yan'anj
rian án rẹ', nị maan si gạ'mi huịj huạ'nij ran' án rẹ'. Ngaa nị gụnun sạ'
ango ni dugüi' a ni é rẹ' sisị xạnga' si-nụguan' Yan'anj huin si a'mi ni sij
aj.
30 Sanị sisị a'ui' Yan'anj 'ngọ nuguan' sạ' rian ango tsínj nne unun
nuguan' a'ui' Yan'anj daj, nị maan si dụna tsínj a'mi daj si gạ'mi sí'.

31 Hué dan nḭ gạ'ue nạduna dugüi' a ni é rẹ' gạ'mi a ni é rẹ' nuguan' a'ui'
Yan'anj rian án rẹ'. Xi'í daj, nḭ gạhuin chrụn daran' a ni é rẹ'. Nḭ gạhuin
nḭca ruhua ni é rẹ', guḭ'yaj nuguan' da aj.
32 Nḭ ni tsínj a'mi nuguan' a'ui' Yan'anj rian ni sij, nḭ nicaj ni man'an ni
sij sun rian nuguan' a'mi ni sij.
33-34 Daj si nitaj si 'yaj Yan'anj sisḭ nạchej ni nuguan' a'mi né'. Sanḭ 'yaj
Yan'anj sisḭ hua nḭca daran'anj.
Nḭ dạj rún' digyānj rian daran' ni ngüḭ nico' Yan'anj, nḭ dínj gạhuin du'ua
ni yun'unj xạna ngaa nạhuin yu' a ni é rẹ'. Daj si nitaj permiso hua sisḭ
gạ'mi ne mánj. Hua niạn si dạgahuin ne. Nḭ hué daj ataj si-ley Yan'anj nej.
35 Nḭ sisḭ hua nuguan' huin ruhua ne dạj nạchin' snan'anj ne, nḭ asḭj
ducuá ne nạchin' snan'anj ne nicạ ne. Daj si nun hua sạ' sisḭ gạ'mi 'ngọ
yun'unj xạna ngaa nahuin yu' a ni é rẹ' mánj.
36 Ani ruhua á rẹ' sisḭ gaxḭ'i sini si-nụguan' Yan'anj ngạ á rẹ' ní'. Sé daj
huin mánj. Daj si sé urin ni é rẹ' huin si nahuin ra'a si-nụguan' Yan'anj
mánj.
37 Nḭ sisḭ ani ruhua 'ngọ tsínj daj sisḭ a'mi sij nuguan' a'ui' Yan'anj rian
sij, asḭ ani ruhua sij sisḭ si-nụguan' sij 'nạ' rian Espíritu Santo, sanḭ hua
niạn si xạcaj sij cuenta sisḭ nuguan' arūnj nan huin nuguan' a'nin' Señor
sun riānj anj.
38 Nḭ sisḭ na'ue gạnani'i tsínj daj sisḭ nuguan' arūnj nan 'nạ' rian Señor,
nḭ sḭ nani'i né' si-nụguan' sij mánj.
39 Xi'í daj nḭ ataj snan'ān gụnun a ni é rẹ', huin ín rẹ' jnān ngạ xica'uī,
sisḭ guḭ'yaj fuerza a ni é rẹ' gạ'mi a ni é rẹ' nuguan' a'ui' Yan'anj rian án
rẹ' aj. Nḭ sḭ gataj á rẹ' sisḭ sḭ ga'mi ni dugüi' a ni é rẹ' snan'anj nạca 'nạ'
rian Espíritu Santo mánj.
40 Sanḭ 'ueé guḭ'yaj á rẹ' daran' si 'yaj á rẹ'. Nḭ guḭ'yaj nḭca á rẹ' daran'anj
nej.

15

La resurrección de los muertos

1 Yyạj nḭ huin ruhuāj sisḭ nạnun ruhua á rẹ' si-nụguan' Yan'anj, huin
nuguan' sạ' natāj gunun a ni é rẹ', huin ín rẹ' jnān ngạ xica'uī. Nḭ hua
nḭca ruhua á rẹ', gui'yaj nuguan' daj.
2 Nḭ hué xi'í nuguan' daj, nḭ nạcaj Yan'anj a ni é rẹ', sisḭ gạ nḭca ruhua
á rẹ' ngạ nuguan' natāj rian án rẹ' nan. Nḭ hué daj guḭ'yaj Yan'anj sisḭ
gụxuman xạnga' ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' nuguan' daj.
3 Nḭ hua sini digyānj rian án rẹ' nuguan' riqui Yan'anj riānj, sisḭ gahui'
Cristo xi'í si-gạquin' né' dạj rún' ataj si-nụguan' Yan'anj.
4 Nḭ gachin' ni sij riqui yo'ój. Ngaa nḭ chrạ huạ'nij güi, nḭ ganá'nij sij dạj
rún' ataj si-nụguan' Yan'anj nej.
5 Hué dan nḭ gurugüi' sij rian Pedro. Asíj nḭ gurugüi' sij rian ni xụhuij
ni tsínj nico' sij nej.
6 Ngaa nḭ gurugüi' rụhua' yún sij rian ụn'un' ciento táj doj ran' ni tsínj
huin jnánj né' ngaa nahuin yu' ni sí' mán sí'. Nḭ hua nḭ'na' da'aj ni sij mán
ni sij ngạ né'. Nḭ hua gọ'ngo ni sij gahui'.
7 Nḭ ngaa gachin doj, nḭ gurugüi' rụhua' yún sij rian tsínj gụ'naj Jacobo.
Nḭ hué daj gurugüi' sij rian daran' ni apóstol, huin ni tsínj a'mi si-nụguan'
sij rian ni ngüḭ.

8 Nḭ da rụcu gurugüi' sij riānj. Nḭ rún' huin 'ngọ tsínj nun ga'nga sạ'
huīnj. Daj si nun gụxuman sini ruhuāj nḭ'yā Jesús.
9 Nḭ huīnj tsínj hua lij scanij ni apóstol huin ni tsínj a'mi si-nụguan'
Jesús. Nḭ na'ā si gạtaj ni sij riānj si huīnj 'ngọ apóstol. Daj si asḭj sini, nḭ
chran' yun'ūn ni tsínj nico' Yan'anj.
10 Sanḭ gui'yaj Yan'anj 'ngọ sinduj riānj. Xi'í daj nḭ huīnj tsínj a'mi si-
nụguan' Yan'anj. Nḭ sé si gui'yaj yụn Yan'anj sinduj riānj. Daj si huaj
gui'yaj sūnj daj ngạ daran' ni sij. Sanḭ sé man'ānj gui'yaj mánj. Maan si
chracuij Yan'anj riānj, nḭ hué daj gui'yā.
11 Hué dan nḭ, asḭ ga'mi man'ānj, asḭ ga'mi ango ni sij, sanḭ nitaj si gui'ya
mánj. Uyan huin si-nụguan' ni únj. Nḭ nuguan' daj gui'yaj sisḭ gụxuman
ruhua ni é rẹ' nḭ'yaj á rẹ' Jesús.
12 Nḭ ni'i a ni é rẹ' sisḭ a'mi ni únj sisḭ ganá'nij Cristo scanij ni níman.
Ngaa nḭ ụn sin huin, nḭ ataj gọ'ngo a ni é rẹ' sisḭ sḭ ganá'nij ni niman únj.
13 Sanḭ sisḭ sḭ na'nij ni níman, nḭ huin ruhuaj gata sisḭ nun ganá'nij Cristo
nej.
14 Nḭ sisḭ nun ganá'nij Cristo, ni nitaj si ní'yanj nuguan' ga'mi ni únj rian
án rẹ' mánj. Nḭ nitaj si ní'yanj si xuman ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Cristo
mánj.
15 Nḭ sisḭ hué daj huin, nḭ huin ni únj tsínj digya' yun'unj a'mi si-nụguan'
Yan'anj. Daj si a'mi ni únj sisḭ ganá'nij Cristo scanij ni níman, gui'yaj
Yan'anj. Nḭ sisḭ sé si xạnga' gạna'nij ni níman, ngaa nḭ sé si xạnga' si
ganá'nij Cristo, gui'yaj Yan'anj nej.
16 Nḭ sisḭ sḭ na'nij ni níman, nḭ huin ruhuaj gata sisḭ nun ganá'nij Cristo
nej.
17 Nḭ sisḭ nun ganá'nij Cristo, nḭ nitaj si ní'yanj si xuman ruhua ni é rẹ'
ni'yaj ni é rẹ' Cristo. Nḭ hua guẹ da'ui a ni é rẹ' gaquin' nej.
18 Nḭ sisḭ hué daj huin, nḭ hué daj ga ni'ya ni ngüḭ gahui', huin ni ngüḭ
guxuman ruhua ni'yaj Cristo.
19 Nḭ sisḭ urin si ana'uí' sisḭ guḭ'yaj sạ' Cristo ngọ' ngaa mún' xungüḭ nan,
sanḭ niqui nimún' daj ngạ daran' ango ni ngüḭ.
20 Sanḭ xạnga' yya sisḭ ganá'nij Cristo. Nḭ gahuin sij tsínj ganá'nij sini
yạn scanij ni níman.
21 Nḭ xi'í urin tsínj gui'yaj, nḭ gạhui' daran' ni ngüḭ. Sanḭ xi'í urin ango
tsínj gui'yaj, nḭ gạna'nij ni ngüḭ aj.
22 Xi'í tsínj gụ'naj Adán, nḭ gahui' daran' ni ngüḭ. Sanḭ ngạ xi'í Cristo, nḭ
gạ nḭ'na' daran' ni ngüḭ aj.
23 Sanḭ nḭni huin ngaa ná'nij gọ'ngo ni níman: Asḭj sini ganá'nij Cristo.
Ngaa nḭ ngaa gạ'na' rụhua' yún sij, nḭ gạna'nij ni ngüḭ guinicaj dugüi' ngạ
sij.
24 Ngaa nḭ gạnahuij daran'anj. Hué dan nḭ gạ'ne Cristo daran' sun nicaj ni
ngüḭ. Nḭ gạ'ne sij daran' sun nicaj ni yan'anj huin achij xata' ngạ chruhua
xungüḭ nej. Ngaa nḭ nạga'ui' Cristo daran' si-sun sij rian Yan'anj xạnga',
huin chrej né'.
25 Nḭ hua niạn si guḭnicaj sun Cristo da gụta' sij dacój sij xiráj daran' si
unun' ngạ sij.
26 Hué dan nḭ guḭ'yaj gana Cristo rian ango xi'ḭ. Nḭ xi'ḭ daj 'yaj sisḭ ahui'
ni ngüḭ. Ngaa nḭ guḭsij gạnahuij daran' si unun' ngạ Cristo.
27 Daj si Yan'anj gui'yaj sisḭ gụta' Cristo dacój sij rian daran'anj. Hué
daj ataj si-nụguan' Yan'anj. Nḭ ngaa ataj Yan'anj sisḭ nicaj sun Cristo rian

daran'anj, nḭ hua yya nitaj si nicaj sun Cristo rian man'an Yan'anj mánj. Daj si hué man'an Yan'anj gui'yaj sisḭ guḭnicaj Cristo sun rian daran'anj.
28 Nḭ ngaa guḭnicaj sun Cristo rian daran'anj, nḭ nąga'ui' sij daran' si-
sun sij rian Yan'anj. Nḭ hué sij huin da'níj Yan'anj. Nḭ hué Yan'anj gui'yaj
sisḭ guḭnicaj Cristo sun rian daran'anj. Hué dan nḭ guḭnicaj nḭn' man'an
Yan'anj sun rian daran'anj, guḭ'yaj Cristo.

29 Nḭ sisḭ sḭ na'nij ni níman, nḭ ṵn sin huin nḭ ata' nnee gǫ'ngo ni ngüḭ
ngą si-xugüi ni níman, ruhua á rę' únj.
30 Nḭ ṵn sin huin nḭ nicǫ' huaj, huaj ni únj rian huin ruhua ni tsínj
dągahui' ni sij ni únj, ruhua á rę' únj.
31 Xąnga' nḭ huin nią' ruhuāj sisḭ xuman ruhua á rę' ni'yaj á rę' Señor
Jesucristo, huin ín rę' jnún' ngą xica'uí'. Nḭ hué daj ani yya ruhuāj sisḭ
gǫ'ngo güi gąhuīj xi'í si-nuguan' Yan'anj.
32 Nḭ guiran'ānj sayun, gui'yaj ni tsínj huee mąn xuman' Efeso. Nḭ sisḭ sḭ
na'nij ni níman, nḭ ṵn sin huin guḭ'yaj ganāj xi'í ni sayun ran'ānj, ruhua
á rę' únj. Nḭ sisḭ xąnga' sisḭ sḭ na'nij ni níman, nḭ maan si guḭ'yaj né' dąj
rún' ataj gǫ'ngo ni ngüḭ: “Maan si xǫ'. Nḭ maan si gǫ'o' si a'yoj gąhui'”,
ataj ni ngüḭ daj.
33 Sḭ duna á rę' sisḭ dḭgya' yun'unj gǫ'ngo ni tsínj a ni é rę' mánj. Daj si
hua yya: “Sisḭ guḭnicaj dugüi' né' ngą ni tsínj xḭ'i, nḭ guęre' chrej są' huaj
né'”, guḭ'yaj ni sij.
34 Nąnicaj ruhua á rę' 'ngǫ chrej nḭca. Nḭ sḭ gui'yaj á rę' gaquin'. Daj si
hua gǫ'ngo ni é rę' nun ni'i Yan'anj. Nḭ ataj snan'ān nuguan' nan rian án
rę' sisḭ guḭri' a ni é rę' si-nąʼaj.
35 Nḭ sisḭ ruhuaj, nḭ nąchin' snan'anj 'ngǫ a ni é rę': “Dąj gąna'nij ni
níman, nḭ dąj gą nneę cúj ni tsínj gąna'nij daj”, gątaj á rę' únj.
36 Sanḭ tsínj nḭ'yun huín rę' sisḭ hué daj a'mí rę'. Ngaa unṵn né' 'ngǫ cąn,
nḭ hua nią̨n sisḭ gąhui' cąn daj. Ngaa nḭ xḭra' coj, guḭ'yaj. Sanḭ sisḭ nitaj si
guęre' cąn daj riqui yo'ój, nḭ na'ue xḭra' coj aj.
37 Nḭ sé coj daj unṵn rę' sisḭ gąnij. Sanḭ unṵn rę' man'an cąn riqui yo'ój,
huin cąn strigo, asḭ ango ni cąn unṵn rę'.
38 Da' síj nḭ guḭ'yaj Yan'anj sisḭ da nḭni gą gǫ'ngo ni coj, dąj rún' gąran'
ruhua Yan'anj. Nḭ da nḭni gą gǫ'ngo ni cąn xira', 'yaj Yan'anj nej.
39 Nḭ sé uyan hua daran' ni nneę. Nḭni hua nneę ni ngüḭ. Nḭ nḭni hua
nneę ni xucu. Nḭ nḭni hua nneę ni xataj ngą nneę ni xucuaj nej.
40 Nḭ hua 'ueé ni si mán xata' ngą ni si mán rian yo'ój nej. Sanḭ nḭni huin
ni si mán xata'. Nḭ nḭni huin ni si mán rian yo'ój nej.
41 Nḭ nḭni xiguḭn güi. Nḭ nḭni xiguḭn yahuḭ. Nḭ nḭni xiguḭn yati'. Nḭ nḭni
xiguḭn gǫ'ngo ni yati' nej.

42 Nḭ hué daj gąhuin ngaa gąna'nij ni níman. Ngaa gąchin' ni sij né', nḭ
huin né' níman gṵchru. Sanḭ ngaa gąna'nij né', nḭ gąhuin né' ni tsínj sḭ
ga'ue gṵchru mánj.
43 Nḭ gąchin' ni sij 'ngǫ né', huin né' 'ngǫ ni níman nitaj si ní'yanj. Sanḭ
gąna'nij rṵhua' yún né', gąnahuin są' 'ueé né'. Nḭ gąchin' ni sij 'ngǫ níman
na'ue guḭsiqui', huin né'. Sanḭ gąna'nij né', gąhuin né' 'ngǫ ni tsínj nucuaj.
44 Nḭ gąchin' ni sij né', huin né' nneę. Sanḭ ngaa gąna'nij né', nḭ nąhuin
nąca nneę cú'. Nḭ gąne nḭganj né', guḭ'yaj Espíritu Santo. Nḭ hua nneę cúj
né'. Nḭ nḭni gąhuin né' ngaa gąna'nij né', guḭ'yaj Espíritu Santo.

45 Nḭ hué daj gataj rian si-nu̱guan' Yan'anj: “Hua sini ya̱n Adán gahuin
'ngo̱ tsínj hua nḭ'na', gui'yaj Yan'anj.” Hué daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj.
Sanḭ ga'na̱' ango Adán. Nḭ riqui sí' sisḭ ga̱ nḭ'na' nḭganj né'. Nḭ ango Adán
daj huin Cristo. Nḭ nḭni huin nneẹ cúj Cristo.
46 Sanḭ hua sini nḭ ga nḭ'no' nga̱ nneẹ cúj né' chruhua xungüḭ nan. Da'
síj da ga̱nahuin na̱ca nneẹ cúj né', guḭ'yaj Espíritu Santo.
47 Tsínj gahuin sini daj gui'yaj Yan'anj yo'ój sij, gu̱'naj sij Adán. Nḭ gahuin
sij yo'ój. Sanḭ ango tsínj daj huin Cristo ga'na̱' sí' xata'.
48 Nḭ da̱j rún' gahuin sini Adán yo'ój, nḭ hué daj huin daran' né' yo'ój
nej. Nḭ da̱j rún' huin Cristo 'ngo̱ tsínj ga'na̱' xata', nḭ hué daj ga̱huin ni
ngüḭ ga̱ne xata' nga̱ sij nej.
49 Nḭ da̱j rún' gahuin tsínj huin yo'ój daj, nḭ hué daj huin né'. Sanḭ da̱j
rún' huin tsínj ga'na̱' xata', nḭ hué daj ga̱huin né'.
50 Nḭ ataj snan'ān gu̱nun a ni é rẹ' huin jnún' nga̱ xica'uí' sisḭ na'ue
ga̱n'anj ga̱ne né' rian nicaj sun Yan'anj ngaa hua guẹ nneẹ cúj né', tun né'.
Nḭ sḭ ga'ue ga̱ne 'ngo̱ ni si ga̱hui' rian nicaj sun Yan'anj. Daj si nitaj si ahui'
ni ngüḭ mán yu'uj da mánj.
51 Sanḭ ga̱taj snan'ān gu̱nun a ni é rẹ' 'ngo̱ nuguan' sa̱' huin 'ngo̱ nuguan'
garij huḭ Yan'anj. Nḭ nuguan' daj huin: Sé daran' né' ga̱hui'. Sanḭ na̱duna
daran' né', guḭ'yaj Yan'anj.
52 Nḭ hora le'ej ga̱din', nḭ na̱duna né', guḭ'yaj Yan'anj. Nḭ güi ga̱nahuij
xungüḭ, nḭ urin yu̱n guḭxinga' ga'yanj ángel trompeta. Nḭ ga̱na'nij daran'
ni níman, sisḭ ga̱huin ni sij tsínj sḭ ga'ue ga̱hui'. Nḭ na̱duna né', guḭ'yaj
Yan'anj.
53 Yya̱j nḭ huin né' tsínj gu̱chru. Sanḭ hua nia̱n sisḭ ga̱huin né' tsínj na'ue
gu̱chru. Yya̱j nḭ huin né' tsínj ga̱hui'. Sanḭ hua nia̱n sisḭ ga̱huin né' tsínj
na'ue ga̱hui'.
54 Hué dan nḭ huin né' 'ngo̱ tsínj ga̱hui'. Nḭ huin né' 'ngo̱ tsínj gu̱chru nej.
Sanḭ hua nia̱n si ga̱huin né' tsínj sḭ ga'ue ga̱hui' nga̱ tsínj sḭ ga'ue gu̱chru
nej. Ngaa nḭ ga̱huin yya da̱j rún' gataj rian si-nu̱guan' Yan'anj: “Sḭ gahui'
né' ga̱ mánj. Daj si gui'yaj gana né' rian xi'ḭ 'yaj si ahui' né'.
55 Nḭ nani ruhua né', 'yaj si ahui' né'. Sanḭ ango xungüḭ ga̱'na', nḭ sḭ
gahui' né' ga̱ mánj. Daj si gui'yaj gana né' rian xi'ḭ 'yaj si ahui' né'.” Daj
gataj rian si-nu̱guan' Yan'anj.
56 Da'ui ni ngüḭ gaquin'. Xi'í daj nḭ nani ruhua ni sij ngaa ahui' ni sij. Nḭ
si-ley Yan'anj 'yaj sisḭ ataj né' gaquin'.
57 Sanḭ ga̱'ui' né' si guruhua Yan'anj. Daj si xi'í Señor Jesucristo, nḭ ga̱'ue
guḭ'yaj gana né' rian gaquin' da'ui né'.
58 Nḭ 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rẹ' huin ín rẹ' jnánj né'. Nḭ xi'í si gatā gunun a ni
é rẹ', nḭ ga̱ nḭca ruhua á rẹ' nga̱ si-chrej Yan'anj. Nḭ ga̱huin ran niman án
rẹ' nga̱ si-nu̱guan' Yan'anj nej. Nḭ guḭ'yaj fuerza ni é rẹ' sisḭ nḭganj guḭ'yaj
sun a ni é rẹ' si-sun Señor. Daj si ni'i ni é rẹ' sisḭ sé si-sun Señor huin 'ngo̱
sun yu̱n ngaa 'yaj sun ni é rẹ' rian Señor.

16

La ofrenda para los santos

1 Yya̱j nḭ ga̱'mī do̱j rian án rẹ' xi'í ofrenda a'ui' ni é rẹ' rian ni tsínj sa̱'
xuman ruhua ni'yaj Yan'anj. Nḭ guḭ'yaj á rẹ' da̱j rún' gataj snan'ān rian ni
tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesús mán estado Galacia.

2 Nḭ gǫ'ngo güi gudungu, nḭ gą'nij nḭni a ni é rę' dǫj san'anj ducuá á rę'.
Nḭ gą'nij są' ni é rę' dąj rún' gui'yaj gana gǫ'ngo a ni é rę'. Ngaa nḭ ngaa
guḭsī rian mąn án rę', nḭ nitaj si hua niąn si gą'nij nḭni ni é rę' san'anj da
mánj.
3 Nḭ ngaa guḭsī rian mąn án rę', nḭ gą'nīj ni tsínj gąn'anj xuman'
Jerusalén, huin ni sij ni tsínj nacui a ni é rę'. Nḭ gą'uīj yanj ra'a ni sij
sisḭ nḭcaj ni sij ofrenda 'yaj ni é rę' gąn'anj ni sij gą'ui' ni sij ra'a ni tsínj
mán yu'uj daj.
4 Nḭ sisḭ hua 'ngǫ si xḭ'i gąn'anj man'ānj nej, nḭ gąn'anj ni sij ngāj.

Planes de Pablo

5 Nḭ ngaa gąhui gąn'ān, nḭ hua niąn gąchīnj estado Macedonia. Ngaa síj
gąchīnj estado daj, nḭ guḭsī xánj án rę'.
6 Si ruhuaj nḭ gụnā gǫ'ngo ni güi guḭman né'. Asḭ si ruhuaj, nḭ gụnā
guḭman né' ni yahuḭ nuhuij. Ngaa nḭ gą'ue chrącuij ni é rę' man'ānj ngaa
gąhui gąn'ān ango yu'uj.
7 Nitaj si huin ruhuāj sisḭ dǫj guę güi gụnā guḭman né' mánj. Sanḭ huin
ruhuāj sisḭ ngaa guḭsī, nḭ gąhuin rānj guḭman né' sisḭ hué daj aran' ruhua
Señor.
8 Sanḭ gụnā xuman' Efeso da' güi gąhuin gui'yanj Pentecostés, ruhuāj aj.
9 Nḭ ducu huin ruhuāj guḭ'yaj súnj si-sun Señor yu'uj nan. Daj si huin
ruhua ni ngüḭ gụnun ni sij si-nụguan' Yan'anj. Sanḭ hua nico ni tsínj chran'
yun'unj man'ānj.
10 Nḭ sisḭ guḭsij tsínj gụ'naj Timoteo rian mąn án rę', nḭ guḭ'yaj ni é rę'
sisḭ gąhuin nią' ruhua sij gụna sij guḭman án rę'. Daj si 'yaj sun sij si-sun
Señor dąj rún' 'yaj man'ānj nej.
11 Nḭ sḭ gani ruhua nḭ ą 'ngǫ a ni é rę' sisḭ nitaj si ní'yanj sij mánj. Nḭ
gąn'anj ną'nij ni é rę' sisḭ gąn'anj din'inj sij gą'na' nḭ'yaj sij rian nnēj. Daj
si ana'uī sisḭ gą'na' sij ngą ango ni jnánj né'.
12 Nḭ gachínj jni'yā rian jnánj né' Apolos sisḭ gụchi' nḭ'yaj sij ngą ango ni
jnánj né' rian mąn án rę'. Sanḭ nun gą'uej ruhua sij gụchi' sij yyąj. Sanḭ
da güi guḭxi'nij rian sij, nḭ gụchi' sij rian án rę' aj.

Salutaciones finales

13 Dụgumi a ni é rę' man'an án rę' sisḭ gą nḭca ruhua á rę' ngą nuguan'
xuman ruhua á rę'. Nḭ gąhuin ran są' ruhua á rę' ngą si-nụguan' Yan'anj
nej. Nḭ guḭ'yaj nucuaj á rę' niman án rę' nej.
14 Nḭ ngą daran' si 'yaj á rę', nḭ gą 'ḭ ruhua á rę' nḭ'yaj á rę' ni dugüi' a
ni é rę'.
15 Ni'i a ni é rę' huin jnān ngą xica'uī sisḭ guxuman sini ruhua ni dụgüi'
Estéfanas ni'yaj ni sij Jesús rian daran' ni tsínj mán estado Acaya. Nḭ
chracuij 'ueé ni sij ngą ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj.
16 Nḭ huin ruhuāj si gụnun są' ni é rę' si-nụguan' ni tsínj 'yaj sun dąj rún'
'yaj sun ni dụgüi' Estéfanas. Nḭ gụnun są' á rę' si-nụguan' ni tsínj chracuij
ngą si-sun Yan'anj nej.
17 Nḭ gahuin nią' ruhuāj sisḭ ga'ną' huą'nij ran' tsínj gụ'naj Estéfanas ngą
Fortunato ngą Acaico riānj. Daj si dąj rún' mán án rę' ngāj, nḭ hué daj 'yaj
ni sij.
18 Nḭ nahuin nią' ruhuāj ngą ni é rę', gui'yaj ni sij. Nḭ hua niąn si guḭni'i
a ni é rę' dąj rún' 'yaj są' ni sij.

19 A'níj ni ngüi̱ nico' Yan'anj ma̱n estado Asia nuguan' huaj rian án re̱'.
Ni̱ hué daj a'níj nu̱ngüej nica̱ tsínj gu̱'naj Aquila nga̱ Priscila nga̱ daran'
ni ngüi̱ nahuin yu' ducuá nu̱ngüej nica̱ sij nuguan' huaj rian án re̱' nga̱
si-xugüi Señor.
20 Ni̱ daran' ni jnánj né' a'níj nuguan' huaj rian án re̱'. Ni̱ xi'í Señor, ni̱
ga̱run du'ua go̱'ngo a ni é re̱' ni dugüi' ni é re̱'.
21 Huēj huin Pablo. Ni̱ arūnj letra nan huin 'ngo̱ nuguan' a'nī huaj rian
án re̱'.
22 Ni̱ sisi̱ hua 'ngo̱ dugüi' a ni é re̱' nitaj si 'i̱ ruhua sij ni'yaj sij Señor
Jesucristo, ni̱ ni̱ganj gui̱ran' sij sayun xa̱nga'. Ga̱'na' Señor.
23 Ni̱ huin ruhuāj sisi̱ gui̱'yaj Señor Jesucristo sinduj rian án re̱' aj.
24 Ni̱ 'i̱ ruhuāj ni'yā a ni é re̱', gui'yaj Cristo Jesús. Amén.

SEGUNDA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

Salutación

1 Huēj huin Pablo. Nḭ huin ruhua Yan'anj sisḭ gąhuīnj 'ngǫ tsínj apóstol
huin tsínj a'mi nuguan' są' xi'í Jesucristo rian ni ngüḭ. Nḭ a'níj nu̱ngüej
únj jnánj né' Timoteo yanj nan huaj rian án rę' huin ín rę' ni ngüḭ nico'
Yan'anj mán xuman' Corinto ngą nḭn' gąchra' estado Acaya nej.
2 Huin ruhua nu̱ngüej únj sisḭ guḭ'yaj Yan'anj huin chrej né' ngą Señor
Jesucristo sinduj rian án rę'. Nḭ hué daj gą din'inj ruhua á rę', ruhua
nu̱ngüej únj.

Aflicciones de Pablo

3 Hua 'ueé rian Yan'anj huin chrej Señor Jesucristo. Nḭ Yan'anj huin
chrej né'. Nḭ huin 'ḭ ruhua chrej né' ni'yaj né'. Nḭ nḭganj 'yaj Yan'anj sisḭ
nąhuin nią' ruhua né' ngą si-chrej Yan'anj.
4 Nḭ ngaa nani ruhua únj, 'yaj sayun, nḭ 'yaj Yan'anj sisḭ nąhuin nią'
ruhua únj. Nḭ hué ducuánj daj gąhuin nucuaj únj guḭ'yaj únj si nąhuin
nią' ruhua ni ngüḭ ran' sayun dąj rún' gui'yaj Yan'anj ngą únj.
5 Nḭ nḭn' ruhua ran' únj sayun xi'í si nico' únj Cristo. Sanḭ hué ducuánj
daj nḭn' ruhua nahuin nią' ruhua únj, 'yaj Cristo nej.
6 Nḭ ngaa ran' únj sayun, nḭ gą'ue rḭqui únj 'ngǫ chrej sisḭ nąri' nucuaj
niman án rę'. Nḭ gą'ue gąnacaj Yan'anj a ni é rę' nej. Nḭ sisḭ rḭqui Yan'anj
si nari' nucuaj niman únj, ngaa nḭ gą'ue gu̱nucuaj a ni é rę' guḭran' án rę'
sayun dąj rún' ran' ni únj.
7 Nḭ hua gahuin yya ruhua ni únj xi'í a ni é rę'. Daj si dąj rún' uyan ran'
ni é rę' sayun xi'í Cristo ngą únj, nḭ hué daj uyan nąri' nucuaj ruhua á rę'
ngą únj, guḭ'yaj Yan'anj.
8 Nḭ huin ruhua únj sisḭ xącaj á rę' cuenta dąj guiran' únj sayun estado
Asia huin ín rę' jnān ngą xica'uī. Nḭ guiran' únj nico sayun da' nun gą'ue
gu̱nucuaj únj, ruhua únj. Nḭ gani ruhua únj sisḭ gąhui' únj.
9 Nḭ dąj rún' ani ruhua 'ngǫ tsínj ngaa ruhua gąhui' sij, nḭ hué daj gani
ruhua únj si gąhui' únj. Nḭ gahuin chru̱n únj sisḭ sḭ ga'ue gu̱xuman ruhua
únj guḭni'yaj únj ni man'an únj. Sanḭ urin Yan'anj huin si gu̱xuman ruhua
únj nḭ'yaj únj si Yan'anj 'yaj si gąna'nij ni níman.
10 Nḭ Yan'anj gui'yaj si nun gahui' únj. Nḭ hué daj guḭ'yaj Yan'anj ni güi
yyąj nej. Nḭ hua yya ruhua únj sisḭ hué daj guḭ'yaj Yan'anj daran' ni güi
ngą únj
11 sisḭ gąchinj jni'yaj ni é rę' rian Yan'anj xi'í ni únj. Nḭ sisḭ nico a ni é
rę' gąchinj jni'yaj rian Yan'anj xi'í ni únj, nḭ hué daj nico ni ngüḭ nąga'ui'
si guruhua Yan'anj xi'í si są' nahuin ra'a ni únj, guḭ'yaj Yan'anj.

Por qué Pablo pospuso su visita a Corinto

12 Nḭ hua 'ngǫ nuguan' są' 'yaj sisḭ huin nią' ruhua únj. Daj si sé si digya'
yun'unj únj ni ngüḭ mánj. Nḭ ni'i únj sisḭ xacaj únj 'ngǫ chrej są' chruhua
xungüḭ nan. Nḭ hué daj gui'yaj únj rian án rę' nej. Nḭ sé daj 'yaj únj xi'í si
ni'i są' únj. Sanḭ chracuij Yan'anj únj. Nḭ xi'í daj gui'yaj są' únj.

13-14 Nḭ ni yanj a'níj únj huaj rian án rẹ', nḭ nun garun únj ni nuguan' cu sisḭ sḭ ga'ue gạya á rẹ', asḭ sḭ ga'ue gụnun a ni é rẹ' nej. Nḭ huin ruhuāj sisḭ gụnun sạ' ni é rẹ' daran'anj dạj rún' gunun sạ' ni é rẹ' da'aj ni nuguan' garun únj rian án rẹ'. Hué dan nḭ güi ngaa nạnicaj Señor Jesús, nḭ gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ' xi'í únj. Nḭ hué daj gạhuin niạ' ruhua únj xi'í a ni é rẹ' nej.

15 Nḭ xi'í si gahuin yya ruhuāj sisḭ hué daj guḭ'yaj ni é rẹ', ngaa nḭ gani ruhuāj sisḭ gụchi' ni'yā sini rian mạn án rẹ'. Ngaa nḭ guḭsij huḭj gụchi' ni'yā rian mạn án rẹ' xi'í si huin ruhuāj gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ'.

16 Hué dan nḭ gani ruhuāj sisḭ gụchi' nḭ'yaj sinīj rian mạn án rẹ'. Asíj nḭ gạchīnj chrej Macedonia gạn'ān. Ngaa nḭ nạnicaj rụhua' yūnj gụchi' nḭ'yā rian mạn án rẹ'. Ngaa nḭ gạ'ue chrạcuij ni é rẹ' man'ānj ngaa gạn'ān estado Judea.

17 Nḭ ngaa gatā gunun a ni é rẹ' sisḭ gụchi' nḭ'yā rian mạn án rẹ', nḭ gani ruhua á rẹ' sisḭ sé si xạnga' si-nụguan'ānj ní'. Nḭ ani ruhua á rẹ' sisḭ ngaa huin ruhuāj gạhui gạn'ān 'ngọ yu'uj, nḭ ani huḭj ruhuāj dạj rún' 'yaj ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ gaquin' nan ní'. Sé daj huin mánj.

18 Ni'i Yan'anj sisḭ nḭganj a'mi yya únj rian án rẹ'. Nḭ nitaj si ani huḭj ruhua ni únj mánj.

19 Nḭ Jesucristo huin da'níj Yan'anj. Nḭ ga'mī si-nụguan' Jesucristo scanij ni é rẹ'. Nḭ hué daj gui'yaj nụngüej tsínj gụ'naj Silvano ngạ Timoteo nej. Nḭ nitaj si ani huḭj ruhua Cristo mánj. Maan nḭnanj nuguan' xạnga' huin si-nụguan' Jesucristo aj.

20 Nḭ hua ga'ḭ nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ngạ né'. Nḭ digyán Cristo sisḭ hua yya ni nuguan' daj. Nḭ a'mi sạ' né' rian Yan'anj, nḭ ataj né' "Amén" xi'í Cristo Jesús.

21 Nḭ hué Yan'anj 'yaj sisḭ gạ nḭca ruhua únj ngạ á rẹ' xi'í si-nụguan' Cristo. Nḭ garasụn Yan'anj únj si guḭ'yaj sun únj si-sunj.

22 Nḭ riqui Yan'anj sisḭ gạhuin yya ruhua né' sisḭ huin né' da'níj Yan'anj. Nḭ riqui Yan'anj Espíritu Santo gane niman né'. Xi'í daj nḭ gạhuin yya ruhua né' sisḭ da rụcu, nḭ nạhuin ra'a né' nico nuguan' sạ', guḭ'yaj Yan'anj.

23 Nḭ sisḭ nun gahuin gạn'ān xuman' Corinto dạj rún' gani ruhuāj, nḭ ni'i Yan'anj sisḭ hué daj gui'yā xi'í si nun gạ'uej ruhuāj gụchīj chran'ānj a ni é rẹ'.

24 Nḭ sé si huin ruhua únj gụchi' únj gạtaj únj gụnun a ni é rẹ' dạj gụxuman ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Yan'anj mánj. Daj si hua nḭca ruhua á rẹ' xi'í si xuman ruhua á rẹ' si-nụguan' Yan'anj. Maan si huin ruhua únj sisḭ guḭ'yaj sun nụguan'an né'. Ngaa nḭ gạhuin niạ' ruhua á rẹ', guḭ'yaj únj, ruhua únj.

2

1 Xi'í daj nḭ nitaj si gahuin ruhuāj gụchi' rụhua' yūnj rian mạn án rẹ' sisḭ gạnani ruhua á rẹ', guḭ'yā.

2 Nḭ sisḭ nạni ruhua á rẹ', guḭ'yā, ngaa nḭ ụn tsínj gạ'ue guḭ'yaj sisḭ nạhuin niạ' ruhuāj únj. Urin ni é rẹ' gạ'ue guḭ'yaj si nạhuin niạ' ruhuāj.

3 Nḭ hué daj garūnj nuguan' daj ga'nī huaj rian án rẹ'. Daj si nun gahuin ruhuāj gạn'ān rian mạn án rẹ' sisḭ gạnani ruhuāj, guḭ'yaj á rẹ'. Daj si hua niạn si gạhuin niạ' ruhua á rẹ' dạj rún' huin niạ' ruhuāj.

4 Nḭ ngaa gui'yā yanj daj, nḭ gahuin guitsi ruhuāj xi'í ni é rẹ'. Nḭ ducu nani ruhuāj nej. Nḭ da gacōj xi'í a ni é rẹ'. Sanḭ sé si gui'yā yanj daj sisḭ

gạnani ruhua á rẹ'. Sanị huin ruhuāj guịni'i a ni é rẹ' sisị nịn' ruhua 'ị ruhuāj ni'yā á rẹ'.

Pablo perdona al ofensor

5 Nị sisị nani ruhua man'ānj xi'í si gui'yaj 'ngọ tsínj daj, nị sé urin man'ānj nani ruhuāj mánj. Sanị nani ruhua daran' ni é rẹ', gui'yaj sij nej. Nị sé daran' ni é rẹ' nani ruhua si ruhuaj. (Nitaj si huin ruhuāj sisị gụtāj chrạ nuguan' gạ'mī rian ni é rẹ' mánj.)
6 Nị hua gahuin nico castigo guiran' tsínj gui'yaj gaquin' daj, gui'yaj ga'ị ni é rẹ'. Nị nitaj si guị'yā si guịran' sij doj.
7 Yyạj nị sạ' huin sisị guịnicaj ni é rẹ' 'ngọ niman nico ngạ sij. Nị chrạcuij a ni é rẹ' sij, sisị nạhuin niạ' ruhua sij. Daj si si ruhuaj, nị guịnichre sij xi'í si ducu nani ruhua sij.
8 Hué dan nị achínj jni'yā rian án rẹ' sisị 'ueé guị'yaj rụhua' yún a ni é rẹ' ngạ sij, sisị hua yya 'ị ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' sij.
9 Nị asịj sini, nị gui'yā 'ngọ yanj ga'nī huaj rian án rẹ' xi'í nuguan' nan. Nị gahuin ruhuāj guịni'īnj dạj guị'yaj á rẹ', sisị dạgahuin ni é rẹ' si-nụguan'ānj.
10 Ngaa nị sisị gạ'ue guịnicaj á rẹ' 'ngọ niman nico xi'í 'ngọ tsínj daj, nị hué daj guịnicaj man'ānj 'ngọ niman nico xi'í sij nej. Nị sisị hua niạn guịnicā 'ngọ niman nico xi'í 'ngọ gaquin' daj, nị hué daj 'yā xi'í ni é rẹ'. Nị ni'yaj Cristo dạj gui'yā nej.
11 Ngaa nị sị gui'yaj gana sichre rian né'. Daj si ni'i sạ' né' dạj huin ruhua sichre dịgya' yun'un né'.

Ansiedad de Pablo en Troas

12 Ngaa gan'ān xuman' gụ'naj Troas gạ'mī si-nụguan' Cristo rian ni ngüị, nị gunun sạ' ni ngüị si-nụguan'ānj, gui'yaj Señor.
13 Sanị nitaj si hua niạ' ruhuāj si na'ue nạri'īj jnạnj né' Tito. Hué dan nị gatā gunun ni sij sisị gạn'ān. Nị gan'ān estado Macedonia.

Triunfantes en Cristo

14 Sanị gạ'ui' né' si guruhua Yan'anj sisị nicọ' huaj gui'yaj gana né' rian sichre xi'í Cristo Jesús. Xi'í né' nị 'yaj Yan'anj sisị guịni'i ni ngüị dạj hua Yan'anj. Nị nịn' gạchra' gaxa'nị nuguan' sạ' daj gunun ni ngüị, 'yaj né'. Nị dạj rún' guin' dạj ni yaj, nị hué daj 'yaj né' ngạ si-nụguan' Yan'anj.
15 Hué dan nị dạj rún' guin' dạj 'ngọ ni rasụn, nị hué daj guin' sạ' né' rian Yan'anj xi'í Cristo. Nị uchrunj ni ngüị nạcaj Yan'anj nuguan' unun ni sij. Nị uchrunj ni ngüị gạn'anj ni'ya nej.
16 Nị ngaa gụnun ni ngüị gạn'anj ni'ya daj, nị xạcaj ni sij cuenta sisị gạn'anj ni'ya nịganj ni sij, guị'yaj nuguan' sạ' daj. Sanị ngaa gụnun ni ngüị nacaj Yan'anj, ni xạcaj ni sij cuenta sisị gạ nị'na' nịganj ni sij, guị'yaj nuguan' daj. Sanị ụn tsínj gạ'ue guị'yaj nan, ruhua á rẹ' únj.
17 Sé si chrej únj 'yaj gana únj san'anj xi'í si-nụguan' Yan'anj dạj rún' 'yaj ango ni tsínj mánj. Sanị rian Yan'anj, nị nitaj si digya' yun'unj únj ngaa a'mi únj si-nụguan' Yan'anj mánj. Daj si ga'níj Yan'anj sisị gạn'anj gạ'mi únj nuguan' sạ' rian ni ngüị. Nị nicaj dugüi' únj ngạ Cristo.

3

Ministros del nuevo pacto

1 Nḭ ngaa hué daj a'mi únj, nḭ axḭ'i rṵhua' yún únj ga'mi sạ' únj xi'í
man'an únj, ruhua á rẹ' ní'. Nḭ hua niạn si rḭqui únj 'ngọ yanj carta a'mi
sạ' xi'í únj rian án rẹ' ní'. Asḭ gạchinj únj 'ngọ yanj carta a'mi sạ' xi'í únj
rian án rẹ' dạj rún' 'yaj gọ'ngo ni sij, ruhua á rẹ' sạ'. Sé daj huin mánj.
2 Urin yanj carta a'mi sạ' xi'í únj huin a ni é rẹ'. Hué dan nḭ ni'i daran'
ni ngüḭ sisḭ 'ḭ ruhua únj ni'yaj únj a ni é rẹ'. Nḭ xi'í daj gạ'ue xạcaj ni sij
cuenta dạj hua niman únj.
3 Nḭ ni'i né' sisḭ hué ni é rẹ' huin 'ngọ yanj carta hua nḭca garun únj,
gui'yaj Cristo. Nḭ naga'ui' ni únj rian ni ngüḭ. Sanḭ nun garun únj yanj daj
ngạ tinta mánj. Sanḭ Espíritu Santo nne chruhua niman ni é rẹ' gui'ya. Nḭ
nun garun únj rian yej hua gạra' rian. Sanḭ garun únj nuguan' daj rian
niman ni ngüḭ, gui'yaj Yan'anj.

4 Nḭ gahuin yya ruhua únj ngạ nuguan' daj xi'í si xuman ruhua únj ni'yaj
únj Cristo, gui'yaj Yan'anj.
5 Nitaj si ruhuāj gạtā sisḭ gahuin nucuaj únj guḭ'yaj sun únj si-sun Yan'anj
ngạ si-fuerza man'an únj mánj. Sanḭ man'an Yan'anj 'yaj sisḭ nucuaj únj
guḭ'yaj sun únj.
6 Nḭ hua 'ngọ nuguan' nạca nagui'yaj Yan'anj ngạ ni ngüḭ. Nḭ gui'yaj
Yan'anj sisḭ huin nucuaj únj gạ'mi únj nuguan' nạca daj rian ni ngüḭ. Nḭ sé
si hua nḭca nuguan' daj rian yanj. Sanḭ nuguan' daj unun né', 'yaj Espíritu
Santo. Daj si nuguan' nṵn rian yanj 'yaj sisḭ gạhui' niman né'. Sanḭ nuguan'
nạca riqui Espíritu Santo rian né' 'yaj sisḭ gạ nḭ'na' nḭganj niman né' gạne
né' ngạ Yan'anj.

7 Nḭ garun Moisés ley daj rian yej gạra' rian, gui'yaj Yan'anj. Sanḭ ngaa
nicaj Moisés yej garun sij ley daj gan'anj sij, nḭ nḭn' ruhua guixiguḭn rian
sij. Nḭ da' nun gunucuaj ni ngüḭ guini'yaj ni sí' rian sij. Nḭ ley daj 'yaj sisḭ
gạhui' niman ni ngüḭ.
8 Nḭ sisḭ hua sạ' dọj ley daj, sanḭ nḭn' ruhua hua sạ' nuguan' nạca 'nạ'
rian Espíritu Santo a'mi ni únj.
9 Nḭ huin ruhuaj gata sisḭ hua sạ' ley 'yaj sisḭ gạhuin castigo ni ngüḭ. Sanḭ
nḭn' ruhua hua sạ' nuguan' a'mi ni únj huin nuguan' ataj sisḭ nitaj si da'ui
né' gaquin' rian Yan'anj mánj.
10 Hua sạ' ley riqui Yan'anj rian Moisés. Sanḭ nitaj si hua sạ' dạj rún'
hua sạ' nuguan' nạca riqui Yan'anj rian né'.
11 Hua sạ' si-ley Moisés, sanḭ sḭ guisi gạ nḭgan dạj rún' hua sạ' nḭganj nḭn'
nuguan' nạca riqui Yan'anj rian né'.

12 Nḭ xi'í si ana'uij únj sisḭ nḭganj guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ únj, nḭ huin
nucuaj niman únj ga'mi únj si-nṵguan' Yan'anj rian ni ngüḭ.
13 Nitaj si 'yaj únj dạj rún' gui'yaj Moisés ngaa guirán sij 'ngọ atsij rian
sij sisḭ sḭ guini'í ni ngüḭ israelita ngaa huaj guina'aj si xiguḭn rian sij daj.
14 Sanḭ nun gara da'nga' ruhua ni ngüḭ sisḭ ganiquin' si xiguḭn rian
Moisés. Nḭ da yyạj ngaa aya ni sij si-ley Moisés, nḭ na'ue gạra da'nga'
ruhua ni sij. Daj si nun gahuin xi'ne atsij daj. Urin Cristo guḭ'yaj si xḭ'ne
atsij daj gạra da'nga' ruhua ni sij.
15 Da yyạj ngaa aya ni sij ni libro garun Moisés, nḭ dạj rún' ránj 'ngọ
atsij niman ni sij. Nḭ na'ue gạra da'nga' ruhua ni sij mánj.
16 Sanḭ ngaa nạnicaj ruhua 'ngọ tsínj daj nạnico' sij rian Señor, ngaa nḭ
xi'ne atsij daj. Nḭ gạ'ue gạra da'nga' ruhua sij aj.

17 Nḭ Señor huin Espíritu Santo. Nḭ rḭan nne Espíritu Santo, nḭ hua ní'nij
rian ni ngüḭ xạcaj ni sij daran' chrej sạ'.
18 Yyạj nḭ guixi'nej atsij hua ránj rian né'. Nḭ huin daran' né' dạj rún'
huin 'ngọ nnee gu'ndi' ran sạ' xi'í si ni'yaj né' dạj hua 'ueé rian Señor. Nḭ
riún' guḭni'i ni ngüḭ dạj hua 'ueé Señor. Ngaa nḭ hua guḭsij né' gạhuin sạ'
né' dạj rún' hua Cristo. Nḭ da yun'yun huin 'ueé né' dạj rún' huin Señor.
Nḭ hué daj gạhuin né' 'yaj Señor huin Espíritu Santo.

4

1 Hué dan nḭ nun guinij ruhua únj ngạ sun garasụn Yan'anj únj ga'mi
únj nuguan' sạ' rian ni ngüḭ. Daj si nahuin 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya únj.
2 Nitaj si diguij únj ngạ ni nuguan' hua nạ'aj 'yaj huḭ ni ngüḭ mánj. Nḭ
sé si chéj únj digya' yun'unj únj ni ngüḭ. Nḭ nitaj si naduna únj si-nụguan'
Yan'anj a'mi únj. Sanḭ urin si a'mi únj huin nuguan' xạnga'. Hué dan nḭ
ni'i daran' ni ngüḭ sisḭ hua yya nuguan' a'mi ni únj. Nḭ ni'i Yan'anj daran'
si a'mi únj.
3 Nḭ sisḭ na'ue gạra da'nga' ruhua ni ngüḭ ngạ nuguan' sạ' a'mi únj, nḭ
huin ruhuaj gata sisḭ ni ngüḭ gạ ni'ya huin ni sij.
4 Nḭ xi'í si na'uej gụxuman ruhua ni sij, nḭ guiránj chraquij ni sij. Nḭ
na'ue gạra da'nga' ruhua ni sij, gui'yaj sichre nicaj sun rian ni sij. Ngaa nḭ
na'ue guḭxiguin yan'ạn chruhua niman ni sij. Nḭ yan'ạn xiguḭn daj huin
nuguan' sạ' xi'í si hua 'ueé Cristo. Nḭ hué Cristo digyán dạj hua Yan'anj
guini'i né'.
5 Sé si a'mi únj xi'í man'an únj. Sanḭ a'mi únj sisḭ Jesús huin Señor. Nḭ
huin únj ni tsínj unánj guitsi rian ni é rẹ' xi'í si 'ḭ ruhua Jesús ni'yaj sij
únj.
6 Nḭ asḭj sini yạn, nḭ ga'nin' Yan'anj sun sisḭ guḭxiguin yan'ạn rian hua
rụmi'. Ngaa nḭ guixiguḭn rian xungúḭ nan. Nḭ yyạj nḭ guixiguḭn yan'ạn
chruhua niman né', gui'yaj Yan'anj nej. Nḭ yan'ạn daj 'yaj, nḭ guḭni'i né'
dạj hua sạ' 'ueé nne Yan'anj. Nḭ xiguḭn sạ' Yan'anj rian Jesucristo guini'i
né'.

Viviendo por la fe

7 Nḭ xiguḭn sạ' yan'ạn daj chruhua niman únj. Nḭ hua 'ueé nḭn' yan'ạn
daj. Sanḭ dạj rún' huin 'ngọ chruj yo'ój niqui huin únj. Ngaa nḭ guḭni'i ni
ngüḭ sisḭ nucuaj nuguan' a'mi únj. Sanḭ nucuaj nuguan' daj xi'í si 'nạ' rian
Yan'anj. Nḭ sé si-nụguan' únj huin mánj.
8 Nḭ nụnj si nico sayun ran' únj, sanḭ xạnga' sisḭ gạ'ue gạchin únj rian
ni sayun daj. Nḭ nun xugüi ruhua únj si guḭ'yaj únj, sanḭ ana'uij únj sisḭ
guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ únj.
9 Nico' nḭn' ruhua ni ngüḭ únj xi'í si huin ruhua ni sij gạ'ui' ni sij únj,
sanḭ nitaj si duna Yan'anj únj mánj. Nḭ nụnj sij chráj ra'a ni ngüḭ únj rian
yo'ój, sanḭ nun gahui' únj mánj.
10 Nḭ ạ gạhuin gạn'anj únj, nḭ ni'i únj sisḭ gạ'ue gạhui' únj dạj rún' gahui'
Jesús. Sanḭ gạ'ue guḭni'i ni ngüḭ sisḭ hua nḭ'na' Jesús nne sij chruhua niman
únj.
11 Hué dan nḭ ngaa mán únj, nḭ nḭganj ni'i únj sisḭ gạ'ue gạhui' únj xi'í
si nico' únj Cristo. Nḭ ran' únj sayun daj sisḭ guḭni'i ni ngüḭ sisḭ hua nḭ'na'
Jesús nne sij ngạ ni únj.

12 Nḭ ni'i únj sisḭ gạ'ue gạhui' únj. Nḭ xi'í si hué daj huin, nḭ hua nḭ'na' niman ni é rẹ'.
13 Ga'mi 'ngọ tsínj gane asḭj ná rian si-nụguan' Yan'anj. Nḭ gataj sij:
Guxuman ruhuāj ni'yā Yan'anj.
Nḭ xi'í daj ga'mī xi'í Yan'anj.
Hué daj gataj 'ngọ tsínj gane asḭj ná.
Nḭ hué ducuánj daj huin sisḭ xuman ruhua únj ni'yaj únj Yan'anj. Nḭ xi'í daj a'mi únj xi'í Yan'anj nej.
14 Daj si ni'i né' sisḭ ganá'nij Señor Jesús scanij ni níman, gui'yaj Yan'anj. Nḭ xi'í daj gạna'nij man'an únj ngạ Jesús, guḭ'yaj Yan'anj. Ngaa nḭ guḭnicaj Jesús gạn'anj nụguan'an ni únj ngạ á rẹ' rian Yan'anj.
15 Nḭ ran' únj ni sayun nan xi'í si gạ'ue guḭman sạ' á rẹ', ruhua únj. Nḭ ngaa gạhuin nico doj ni ngüḭ nicaj sinduj, guḭ'yaj Yan'anj, nḭ gạhuin nico doj né' si a'ui' si guruhua Yan'anj nej. Nḭ gạhuin nico doj né' gạtaj sisḭ hua sạ' 'yaj Yan'anj.
16 Xi'í daj nun gạ'nin' ruhua únj mánj. Nḭ nụnj si huaj gachij nneẹ cúj únj, sanḭ ya'yoj huaj gạhuin ran niman únj.
17 Dọj huin sayun ran' né' chruhua xungüḭ nan. Nḭ yoọ nạhuij ni sayun daj. Sanḭ ni sayun daj 'yaj sisḭ gạhuin sạ' 'ueé rian né' ngaa gạne nḭganj né' ngạ Yan'anj ango xungüḭ gạ'na'.
18 Nḭ nitaj si huin ruhua únj ngạ ni rasụn rugüi' ni'yaj únj. Sanḭ huin ruhua únj ngạ ni rasụn nun rugüi' ni'yaj únj. Daj si ni rasụn rugüi' daj, nḭ sḭ guisi gạ nḭgan. Sanḭ ni rasụn nun rugüi' huin ni rasụn guḭman nḭganj nḭn'.

5

1 Hué dan nḭ ni'i únj sisḭ dạj rún' huin 'ngọ hue' atsij nun síj gạne, nḭ hué daj huin nneẹ cúj únj chruhua xungüḭ nan. Nḭ ni'i únj sisḭ gạhui' nneẹ cúj únj huin hue' daj. Sanḭ hua gui'yaj xugüi Yan'anj ango hue' rian gạne nḭganj únj xata' huin 'ngọ nneẹ cúj nạca. Nḭ sé hue' 'yaj ra'a ni tsínj huin mánj.
2 Xi'í daj nḭ uchej únj 'yaj hue' guẹre' daj huin nneẹ cúj únj. Daj si huin ruhua únj nạduna únj ango hue' nạca gạne únj xata'.
3 Nḭ hue' nạca daj gạhuin dạj rún' huin 'ngọ atsij sạ' gụnun nneẹ cúj únj, sisḭ sḭ ga nnẹ únj mánj.
4 Nḭ ngaa nne únj hue' guẹre' nan, nḭ ducu uchej únj ngạ nneẹ cúj únj. Daj si na'uej ruhua únj sisḭ gạ nnẹ únj. Sanḭ huin ruhua únj gụnun únj 'ngọ atsij nạca sạ' huin 'ngọ nneẹ cúj nạca. Ngaa nḭ nneẹ cúj únj guẹre' nan nạhuin nạca gạne nḭganj ngạ Yan'anj.
5 Nḭ Yan'anj gui'yaj xugüi únj sisḭ gạ'ue gạhuin nạca nneẹ cúj únj. Nḭ riqui Yan'anj Espíritu Santo gạne ngạ únj. Nḭ xi'í daj gạhuin yya ruhua únj sisḭ gạhuin nạca únj.
6 Hué daj nḭ nḭganj hua nucuaj niman únj. Nḭ ngaa nne únj ngạ nneẹ cúj únj, nḭ huin ruhuaj gata sisḭ achin gạn'anj gạne únj ngạ Señor.
7 (Yyạj nḭ na'ue guḭni'i únj Señor. Sanḭ xi'í si xuman ruhua únj ni'yaj únj Señor, nḭ ni'i únj sisḭ hua yya nuguan' gataj sij rian únj.)
8 Sanḭ hua nucuaj niman únj ngạ si-chrej Yan'anj. Nḭ huin ruhua únj sisḭ dụna únj nneẹ cúj únj nan, nḭ gạn'anj gạne únj ngạ Señor.
9 Xi'í daj nḭ nḭganj 'yaj únj si aran' ruhua Señor. Hué si gạhui' únj si gạne únj, sanḭ 'yaj únj si aran' ruhua Señor.

10 Daj si hua niąn si guiniquin' darún' rian Cristo ngaa nągui'yaj yya sij si-gąquin' ni ngüi. Ni nąru'ue Cristo rian né' xi'í si gui'yaj né' ngaa hua ni'na' né' chruhua xungüi nan. Ni sisi są' gui'yaj né', ni są' nąru'ue Cristo rian né'. Ni sisi quij gui'yaj né', ni quij nąru'ue Cristo rian né'.

El ministerio de la reconciliación

11 Xi'í si nągui'yaj yya Señor si-gąquin' ni ngüi, ni 'yaj fuerza únj sisi nąnicaj ruhua ni ngüi ngą si-gąquin' ni sij. Ni ni'i są' Yan'anj dąj hua niman únj. Ni huin ruhuāj sisi guini'i ni é rę' dąj hua niman únj nej.

12 Nitaj si huin ruhua únj gą'mi są' ruhua' yún únj xi'í ni man'an únj. Maan si huin ruhua únj sisi gąhuin nią' ruhua ni é rę' ngą únj. Ngaa ni gą'ue dąnicaj ni é rę' 'ngo nuguan' rian ni tsínj nahuij ruhua sisi gąhuin achij ni sij, ruhua ni sij. Ni nitaj si nahuij ruhua ni sij dąj hua niman ni sij.

13 Ni sisi sinúnj únj, ruhua ni sij, ni hué daj huin únj xi'í si nico' únj Yan'anj. Ni sisi nitaj sinúnj únj, ni hué daj huin únj xi'í si huin ruhua únj sisi gąhui są' ni é rę'.

14 Ni xi'í si 'i ruhua Cristo ni'yaj sij né', ni huin ruhua únj dągahuin únj nuguan' a'nin' Cristo sun rian únj. Ni gahuin yya ruhua únj sisi gahui' urin sij xi'í daran' ni ngüi. Ni xi'í si gahui' Cristo, ni gahui' nuguan'an daran' né' ngą sij.

15 Ni gahui' Cristo xi'í daran' ni ngüi sisi ngaa mán ni sij, ni si gachej ni sij si-chrej man'an ni sij. Sani gąche ni sij si-chrej Cristo. Daj si gahui' Cristo, ni ganá'nij sij xi'í ni sij.

16 Xi'í daj asij yyąj, ni si gani ruhua únj xi'í ni ngüi dąj rún' rugüi' nneę cúj ni sij. Ni nunj si hué daj gani ruhua únj xi'í Cristo asij sini, sani yyąj ni sé daj gąni ruhua únj xi'í sij mánj.

17 Hué dan ni sisi nicaj dugüi' 'ngo tsínj daj ngą Cristo, ni hua ganahuin nąca niman sij. Nitaj si 'yaj sij dąj rún' gui'yaj sini sij. Daj si ganahuin nąca daran'anj, gui'yaj Cristo.

18 Ni daran' nan 'ną' rian Yan'anj. Ni xi'í Cristo, ni gui'yaj Yan'anj sisi gąhuin nuguan'an né' ngą Yan'anj. Ni riqui Yan'anj sun rian únj sisi gą'mi únj nuguan' są' rian ni ngüi sisi gą'ue gąhuin nuguan'an ni ngüi ngą Yan'anj anj.

19 Hué dan ni xi'í si gane nuguan'an Yan'anj ngą Cristo, ni gui'yaj Yan'anj sisi gąhuin nuguan'an né' ngą Yan'anj. Ni nitaj si xacaj Yan'anj cuenta ngą si-gąquin' ni ngüi. Ni riqui Yan'anj sisi gą'mi únj nuguan' są' daj rian ni ngüi.

20 Ngaa ni hué únj huin tsínj 'ną' a'mi si-nuguan' Cristo rian ni ngüi. Ni huin ruhuaj gata sisi riqui Yan'anj nuguan' gą'mi únj xi'í man'an Yan'anj. Ngaa ni achínj jni'yaj únj rian án rę' ngą si-xugüi Cristo sisi gąhuin nuguan'an ni é rę' ngą Yan'anj.

21 Ni ą 'ngo gaquin' nun gui'yaj Cristo. Sani gui'yaj Yan'anj sisi gąhuin Cristo 'ngo tsínj da'ui gaquin' gahui' sij xi'í né'. Ngaa ni xi'í Cristo, ni gahuin są' niman né' rian Yan'anj xi'í si nicaj dugüi' né' ngą sij.

6

1 Ngaa ni nicaj dugüi' únj 'yaj sun nuguan'an únj ngą Yan'anj. Ni achínj jni'yaj únj rian án rę' sisi si nahuin ra'a yun a ni é rę' sinduj gui'yaj Yan'anj rian án rę' mánj.

2 Daj si nuguan' nan huin nuguan' ga'mi Yan'anj:
Gunūnj nuguan' gachínj jni'yáj rẹ' riānj ngaa huin ruhuāj guḭ'yā sinduj rián rẹ'.
Nḭ chracuī man'án rẹ' güi ngaa huin ruhuāj nạcā ni ngüḭ.
Daj gataj Yan'anj asḭj ná.
Hué dan nḭ yyạj huin güi huin ruhua Yan'anj guḭ'ya sinduj rian ni ngüḭ.
Nḭ yyạj huin güi huin ruhua Yan'anj gạnaca ni ngüḭ nej.
3 Nḭ hua cuidado únj ngạ si-chrej man'an únj. Daj si na'uej ruhua únj sisḭ gạ'mi quij ni ngüḭ ngạ xi'í sun riqui Yan'anj rian únj.
4 Nḭ xi'í daran' si 'yaj únj, nḭ gạ'ue xạcaj á rẹ' cuenta sisḭ 'yaj sun únj si-sun Yan'anj. Nḭ a'nin' ruhua únj ngạ ni sayun ran' únj. Nḭ ngaa 'yaj sun únj, nḭ achin rasụn rian únj. Nḭ xu'ui' niman únj.
5 Nḭ duguayun ni sij nne' únj. Nḭ arij ni sij ducuagạ' únj. Nḭ nahuin yu' ni ngüḭ a'mi huee ni sij rian únj. Nḭ 'yaj sun nucuaj únj. Nḭ hua güi nitaj si atoj únj nnej. Nḭ hua güi nitaj si hua ní'nij xạ únj nej.
6 Sanḭ hua sạ' si-chrej únj. Nḭ ni'i únj nuguan' xạnga' nej. Nḭ a'mi sạ' únj rian ni ngüḭ. Nḭ a'mi nạj únj nej. Nḭ nne Espíritu Santo chruhua niman únj nej. Nḭ 'ḭ xạnga' ruhua unj ni'yaj unj ni ngüḭ.
7 Nḭ a'mi únj nuguan' xạnga' rian ni ngüḭ. Nḭ Yan'anj 'yaj si nucuaj si-nụguan' únj. Nḭ 'yaj gana únj rian sichre xi'í si hua nḭca si-nụguan' Yan'anj a'mi ni únj.
8 Nḭ 'ngọ güi, nḭ a'mi sạ' ni sij xi'í únj. Nḭ ango güi ni a'mi quij ni sij. Nḭ ataj ni sij sisḭ nuguan' nnẹ a'mi únj. Sanḭ a'mi únj nuguan' xạnga'.
9 Nḭ nụnj si ni'i sạ' ni ngüḭ únj, sanḭ 'yaj ni sij sisḭ nun ni'i ni sij únj. Nḭ ani ruhua únj sisḭ gạhui' únj. Sanḭ hua guẹ mán únj. Nḭ ni únj huin castigo 'yaj ni sij. Sanḭ sé si dagahui' ni sij únj mánj.
10 Nḭ nụnj si nani ruhua únj xi'í sayun ran' únj, sanḭ nḭganj hua niạ' ruhua únj rian Yan'anj. Nḭ rún' huaj sisḭ aco ran' únj. Sanḭ nahuin ra'a nico ni ngüḭ sinduj, 'yaj únj. Rún' huaj sisḭ nḭ ạ 'ngọ ni rasụn nicaj únj. Sanḭ daran'anj nicaj únj.
11 Tsínj mán xuman' Corinto huin a ni é rẹ'. Nḭ ga'mi rẹnga' únj rian án rẹ'. Nun gari huḭ únj ạ 'ngọ ni nuguan' huḭ chruhua niman únj ngaa ga'mi únj rian án rẹ' mánj.
12 Nitaj ni nuguan' huḭ nicaj únj xi'í ni é rẹ'. Sanḭ nicaj ni é rẹ' nuguan' huḭ xi'í únj.
13 (Nḭ dạj rún' 'yaj 'ngọ chrej né' ngạ da'níj sij, nḭ hué daj huin ruhuāj ni'yā á rẹ'.) Xi'í daj nḭ achínj jni'yā rian án rẹ' sisḭ gạ'mi rẹnga' ni é rẹ' ngạ únj dạj rún' a'mi rẹnga' únj ngạ á rẹ' aj.

Somos templo del Dios viviente

14 Nḭ ngaa nḭcaj dugüi' ni é rẹ' ngạ ni ngüḭ nun xụman ruhua nḭ'yaj Yan'anj, nḭ sḭ gui'yaj á rẹ' dạj rún' 'yaj ni sij. Daj si nitaj si nicaj dugüi' nuguan' hua nḭca ngạ nuguan' nitaj si hua nḭca mánj. Nitaj si nicaj dugüi' yan'ạn ngạ si rụmi' mánj.
15 Nḭ sḭ ga'ue gạni uyan ruhua Cristo ngạ sichre. Nḭ sḭ ga'ue gạni uyan ruhua 'ngọ tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj ngạ 'ngọ tsínj nun xụman ruhua mánj.
16 Nḭ huin né' ni ngüḭ nico' Yan'anj. Nḭ nitaj si nicaj dugüi' né' ngạ ni yan'anj 'yaj ra'a ni ngüḭ. Daj si hué niman né' huin si-nuhui Yan'anj xạnga'. Nḭ hué daj gataj Yan'anj asḭj ná:

Gąnēj scanij ni sij.
Nį gąchē ngą ni sij.
Nį huēj gąhuin Dan'anj ni sij.
Nį gąhuin ni sij ni ngüį nico' man'ānj.
Daj gataj Yan'anj xi'í né' ni tsínj nico' Yan'anj.
17 Nį hué daj gataj Señor nej:
Gąhui ni é rę' scanij ni tsínj xį'i.
Nį gąhuin nįni ni é rę' nej.
Nį sį gatsi ni é rę' nį ą 'ngǫ si quij mánj.
Ngaa nį nąhuin ra'āj ni é rę' aj.
18 Nį gąhuin chrej ni é rę' man'ānj.
Nį gąhuin da'nį sno'ōj ngą da'nį xąnāj ni é rę'.
Hué daj gataj Señor nicaj daran' fuerza.

7

1 Hué dan nį huin ín rę' ni tsínj nicaj dugüi' ngą únj. Nį hué ni nuguan' nan huin nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ngą né'. Xi'í daj nį gą cuidado né' sisį sį gui'yaj né' gaquin' ngą nneę cúj né' ngą niman né' nej. Nį xi'í si nųn yan'anj né' Yan'anj, nį nągui'yaj są' nįganj né' niman né'.

Regocijo de Pablo al arrepentirse los corintios

2 Huin ruhua únj sisį guįnicaj dugüi' ni é rę' ngą únj. Nį ą 'ngǫ ni é rę' nun guiran' sayun gui'yaj únj mánj. Nį nun guį'yaj xį'i únj nį ą 'ngǫ ni é rę' mánj. Nį nun digya' yun'unj únj nį ą 'ngǫ ni é rę' nej.
3 Sé nuguan' nan a'mī rian án rę' sisį gą'mi gaquīnj rian án rę' mánj. Daj si hua gatā gunun a ni é rę' asįj sini sisį 'į ruhuāj ni'yā ni é rę'. Nį gą'uej ruhuāj sisį guįman nųguan'an né'. Nį gą'uej ruhuāj gąhui' nųguan'an né'. Sanį 'ngǫ 'į ruhuāj ni'yā a ni é rę'.
4 Nį ani guę ruhuāj sisį guį'yaj są' ni é rę'. Nį xi'í ni é rę' huin nią' ruhuāj. Nį huin din'inj ruhuāj xi'í a ni é rę'. Nį nųnj si ran' únj nico sayun, sanį huin nią' ruhua únj.
5 Nį asįj ngaa guisíj únj estado Macedonia, nį nitaj rian naránj ruhua únj mánj. Nį nįn' gąchra', nį ran' únj sayun achéj únj anj. Daj si chran' yun'unj ni ngüį únj. Nį guxu'ui' niman únj nej.
6 Sanį Yan'anj 'yaj si nąri' nucuaj né' ngaa nani ruhua né'. Xi'í daj nį gui'yaj Yan'anj sisį gą'na' tsínj gu'naj Tito rian únj. Nį ganari' ruhua únj, gui'yaj sij.
7 Nį sé urin si ga'ną' Tito gui'yaj si nahuin nią' ruhua únj. Sanį nahuin nią' ruhua únj xi'í si huin nią' ruhua sij ni'yaj sij ni é rę' nej. Nį nata' sij rian únj sisį nįn' ruhua huin ruhua ni é rę' guįni'i rųhua' yún ni é rę' únj. Nį nata' sij sisį nani ruhua á rę' xi'í gaquin' daj. Nį huin ruhua á rę' xi'í únj. Nį daran' ni nuguan' daj gui'yaj sisį ducu gahuin nią' ruhuāj.
8 Nį nųnj si ganani ruhua ni é rę', gui'yaj yanj carta ga'nī huaj rian án rę', sanį nitaj si nanicąj ruhuāj ngą si gatā gunun a ni é rę' mánj. Daj xąnga' nį asįj sini nanicąj ruhuāj dǫj ngaa guini'īnj sisį dǫj guę güi ganani ruhua á rę', gui'yaj yanj daj.
9 Sanį yyąj nį huin nią' ruhuāj. Sé si huin nią' ruhuāj xi'í si ganani ruhua á rę'. Sanį huin nią' ruhuāj xi'í si nanico' a ni é rę' Yan'anj, gui'yaj si ganani ruhua á rę'. Daj si garan' ruhua Yan'anj ngaa gani ruhua á rę'

xi'í si-gąquin' ni é rę'. Hué dan nị nitaj 'ngọ xi'ị gui'yaj yanj daj, gui'yaj únj ngą ni é rę' mánj.
10 Nị ngaa nani ruhua né' xi'í si-gąquin' né' dąj rún' huin ruhua Yan'anj guị'yaj né', nị nącaj Yan'anj né' xi'í si nanicąj ruhua né'. Nị nitaj si huaj si gąni ruhua né' si nun guị'yaj są' né'. Sanị sisị gąnani ruhua né' dąj rún' nani ruhua ni ngüị mąn chruhua xungüị, nị gąhui' né', gui'ya.
11 Nị ganani ruhua á rę' xi'í gaquin' daj dąj rún' huin ruhua Yan'anj. Nị ni'i ni é rę' yyąj sisị dugu'nąj gui'yaj Yan'anj ngą ni é rę'. Daj si huin ruhua á rę' guị'yaj są' ni é rę'. Nị ga'man ruhua á rę' ngą gaquin' daj. Nị hué daj guxu'ui' ni é rę' ni'yaj á rę' xi'í gaquin' daj. Ngaa síj nị huin ruhua á rę' guịni'yaj á rę' man'ānj. Nị ga'uej a ni é rę' sisị gąhuin castigo tsínj gui'yaj gaquin' daj. Hué dan nị xi'í daran' nan, nị hua digyán yya ni é rę' sisị nitaj si da'ui a ni é rę' gaquin' gą mánj.
12 Hué dan nị ngaa ga'nī yanj daj huaj rian án rę', nị nun gąni ruhuāj xi'í tsínj gui'yaj gaquin' daj ngą tsínj guiran' sayun xi'í gaquin' gui'yaj tsínj daj. Sanị gui'yā yanj daj sisị xącaj ni é rę' cuenta rian Yan'anj sisị hua yya nahuij ruhua únj xi'í ni é rę' aj.
13 Daran' nan 'yaj sisị nąhuin nią' ruhua únj.
Hué dan nị gahuin nią' ruhua únj doj xi'í si hua nią' ruhua tsínj gụ'naj Tito. Daj si ganari' ruhua sij, gui'yaj daran' ni é rę'.
14 Nị hua gatā gunun Tito sisị huin nią' ruhuāj ni'yā á rę'. Nị nun gahuin ną'ā ngą nuguan' ga'mī xi'í ni é rę'. Nị dąj rún' huin xąnga' daran' si gataj únj gunun á ni é rę', nị hué daj huin xąnga' si gataj únj rian Tito sisị huin nią' ruhua únj ngą ni é rę'.
15 Nị gahuin 'ị ruhua Tito ni'yaj sij doj ni é rę' ngaa nanun ruhua sij dąj dagahuin ni é rę' si-nụguan' sij, nị da guxu'ui' a ni é rę', gui'yaj nuguan' daj. Nị nịn' ruhua guinicaj ni é rę' 'ngọ ducuánj są' ngą sij ngaa guisíj sij rian mąn án rę'.
16 Nị gahuin nią' ruhuāj xi'í si ni'īnj sisị dągahuin a ni é rę' daran' nuguan' digyānj rian án rę'.

8

La ofrenda para los santos

1 Yyąj nị huin ruhua únj nąta' únj rian án rę' dąj gui'yaj Yan'anj sinduj rian ni ngüị nico' Yan'anj mąn estado Macedonia huin ín rę' jnánj né' ngą xica'uij né'.
2 Nị nụnj si nico sayun guiran' ni sij, sanị gahuin nią' ruhua ni sij. Nị nụnj si yaco ran' nịn' ruhua ni sij, sanị ofrenda gui'yaj ni sij huin dąj rún' huin si-ofrenda ni xuru'ue.
3 Huēj huin testigo sisị ga'ui' ni sij daran' si ga'ue ga'ui' ni sij. Nị ngaa guisíj ga'ui' ni sij daran' daj, nị huaj ga'ui' ni sij doj.
4 Nị ducu gachínj jni'yaj ni sij rian únj sisị gą'ue chrącuij ni sij ango ni ngüị są' nico' Yan'anj.
5 Nị gui'yaj są' ni sij daj ngą si gana'uij únj si guị'yaj ni sij. Daj si hua sini naga'ui' ni sij man'an ni sij rian Señor. Ngaa nị naga'ui' ni sij man'an ni sij rian ni únj nej dąj rún' aran' ruhua Yan'anj.
6 Xi'í daj gataj snan'anj únj rian Tito sisị nącaj sij san'anj gui'yaj ni é rę' ofrenda dąj rún' gaxị'i sij gui'yaj sij asịj sini ngą á rę' huin 'ngọ sinduj 'yaj á rę' rian ni ngüị yaco ran' daj.

7 Nḭ gahuin chrụn sạ' á rẹ' ga'ḭ nuguan'. Daj si xuman sạ' ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Yan'anj. Nḭ a'mi sạ' á rẹ'. Nḭ ni'i sạ' á rẹ' nej. Nḭ hua niạ' ruhua á rẹ' guḭ'yaj sun a ni é rẹ' si-sun Yan'anj. Nḭ 'ḭ ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' únj nej. Ngaa nḭ dạj rún' gahuin chrụn sạ' á rẹ' ngạ ni nuguan' nan, nḭ hué daj guḭ'yaj sạ' á rẹ' ngạ ofrenda gạ'ui' ni é rẹ' rian ni ngüḭ yaco ran' daj.

8 Nitaj si a'nīj sun rian án rẹ' ngạ nuguan' nan. Maan si huin ruhuāj sisḭ guḭni'i a ni é rẹ' dạj 'yaj sạ' ango ni ngüḭ. Ngaa nḭ gạ'ue dḭgyán ni é rẹ' sisḭ hua yya 'ḭ ruhua man'an ni é rẹ' ni'yaj á rẹ' ni ngüḭ yaco ran' da aj.

9 Daj si hua ni'i a ni é rẹ' sinduj gui'yaj Señor Jesucristo ngạ né'. Asḭj sini nḭ gahuin sij xuru'ue. Sanḭ nagui'yaj niqui sij man'an sij xi'í né'. Ngaa nḭ xi'í si gahuin niqui sij, nḭ gahuin xuru'ue né' güenda niman né', gui'yaj sij.

10 Hué dan nḭ riquī 'ngọ ducuánj rian án rẹ' dạj huin ruhuāj si guḭ'yaj á rẹ'. Asḭj goj nḭ gaxḭ'i a ni é rẹ' gui'yaj á rẹ' ni ofrenda. Nḭ huin ruhua á rẹ' gui'yaj á rẹ' daj.

11 Ngaa nḭ yyạj nḭ dḭsij a ni é rẹ' ngạ si gaxḭ'i ni é rẹ' gui'yaj á rẹ' daj. Nḭ dạj rún' gahuin niạ' ruhua á rẹ' chracuij a ni é rẹ' asḭj sini, da'nga' daj dḭsij a ni é rẹ' ngạ sun daj. Nḭ chrạcuij a ni é rẹ' san'anj dạj rún' nicaj á rẹ'.

12 Daj si sisḭ huin xạnga' ruhua 'ngọ tsínj daj guḭ'yaj sij ofrenda, nḭ nạhuin ra'a Yan'anj ofrenda daj ngaa a'ui' sij dạj rún' gạ'ue gạ'ui' sij. Nitaj si ana'uij Yan'anj gạ'ui' né' sisḭ nitaj nicaj né' mánj.

13 Na'uej ruhuāj sisḭ guḭman sạ' ango ni ngüḭ, guḭ'yaj a ni é rẹ' sisḭ gạhuin niqui ni é rẹ' mánj.

14 Maan si huin ruhua únj sisḭ uyan guḭnicaj á rẹ' ngạ ni ngüḭ daj. Yyạj ni nicaj ni é rẹ' si achin rian ni ngüḭ daj. Nḭ ango yún nḭ guḭnicaj ni sij si achin rian án rẹ'. Hué ducuánj da huin nḭ uyan gạ á rẹ' ngạ ango ni ngüḭ nico' Yan'anj anj.

15 Nḭ hué daj gataj si-nụguan' Yan'anj nej: “Nun gụna rian tsínj naran' nico. Nḭ nun gạchin rian tsínj naran' dọj.” Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.

16 Nḭ a'uīj si guruhua Yan'anj sisḭ uyan huin ruhua nụngüej únj Tito sisḭ nạhuij ruhua nụngüej únj xi'í a ni é rẹ', gui'yaj Yan'anj.

17 Nḭ garáj xina sij ngạ si gachínj jni'yā rian sij. Nḭ hua niạ' ruhua sij guḭsij nḭ'yaj sij ni é rẹ', si hué daj huin ruhua man'an sij.

18 Nḭ a'níj únj jnánj né' huaj nụguan'an ngạ Tito rian án rẹ'. Nḭ a'mi sạ' daran' ni ngüḭ nico' Yan'anj mạn nḭn' gạchra' xi'í sij. Daj si a'mi sạ' sij si-nụguan' Yan'anj huin nuguan' sạ'.

19 Nḭ nacui daran' ni ngüḭ nico' Yan'anj sij sisḭ guḭnicaj dugüi' sij ngạ únj gạn'anj nicaj únj ofrenda daj rian ni ngüḭ niqui. Nḭ hué daj 'yaj únj sisḭ gạ'mi sạ' ni ngüḭ rian Señor. Nḭ dḭgyán únj sisḭ huin ruhua únj chrạcuij únj ni ngüḭ niqui, ruhua únj nej.

20 Nḭ na'uej ruhua únj si gạ'mi gaquin' ni ngüḭ rian únj xi'í ofrenda gạ'ui' únj rian ni ngüḭ niqui.

21 Xi'í daj nḭ 'yaj fuerza únj sisḭ guḭ'yaj sạ' únj rian Señor ngạ rian ni ngüḭ nej.

22 Nḭ a'níj únj ango jnánj né' huaj ngạ nụngüej sij rian án rẹ'. Nḭ hua ga'ḭ digyán sij rian únj sisḭ hua yya huin ruhua sij guḭ'yaj sun sij si-sun Yan'anj. Nḭ huin ruhua sij guḭ'yaj sạ' sij rian án rẹ'. Daj si ani sạ' ruhua sij xi'í a ni é rẹ'.

23 Tsínj gu̱'naj Tito, ni̱ tsínj nicaj dugüi' 'yaj sun ngāj huin sij. Ni̱ 'yaj sun
sij rián rẹ'. Ni̱ xi'í nu̱ngüej tsínj daj, ni̱ tsínj ga'níj ni ngüi̱ nico' Yan'anj
huin nu̱ngüej sij. Ni̱ a'mi sa̱' ni ngüi̱ xi'í Cristo, 'yaj nu̱ngüej sij.
24 Ngaa ni̱ di̱gyán án rẹ' sisi̱ yya 'i̱ ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' anin' sij. Ngaa
ni̱ gui̱ni'i ni ngüi̱ nico' Yan'anj sisi̱ hua yya 'i̱ ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' anin'
sij. Ni̱ gui̱ni'i anin' sij u̱n sin huin, ni̱ ga'mi sa̱'āj xi'í a ni é rẹ'.

9

1 Nitaj si huaj si ga̱'nī 'ngo̱ yanj huaj rian án rẹ' xi'í ofrenda 'yaj á rẹ'
güenda ni ngüi̱ sa̱' nico' Yan'anj.
2 Daj si hua ni'īnj sisi̱ huin nia̱' ruhua á rẹ' ga̱'ui' a ni é rẹ' san'anj rian
ni sí'. Ni̱ ga'mi sa̱'āj xi'í ni é rẹ' rian ni jnánj né' huin ni tsínj ma̱n estado
Macedonia. Ni̱ gatā gunun ni sij sisi̱ asi̱j goj, ni̱ hua ruhua ni tsínj ma̱n
estado Acaya chra̱cuij ni sij ni ngüi̱ niqui. Ni̱ xi'í si hua ruhua á rẹ' chra̱cuij
a ni é rẹ', ni̱ huin ruhua nico ni ngüi̱ ma̱n estado Macedonia chra̱cuij ni
sij ni ngüi̱ da nej.
3 Sani̱ a'nī ni jnánj né' huaj rian án rẹ' sisi̱ na̱ran' án rẹ' san'anj güenda
ofrenda daj. Daj si hua gatā gunun ni sij sisi̱ hué daj gui̱'yaj á rẹ'. Ni̱ nitaj
si huin ruhuāj sisi̱ nuguan' sa̱' ga'mī xi'í ni é rẹ' ga̱huin 'ngo̱ nuguan' yu̱n
mánj.
4 Ni̱ sisi̱ gu̱chīj nga̱ go̱'ngo ni tsínj ma̱n estado Macedonia rian ma̱n ni é
rẹ' ngaa achin na̱ran' ni é rẹ' san'anj daj, ni̱ gui̱ri' únj si-na̱'aj. Ni̱ ga̱huin
na̱'aj doj man'an án rẹ' xi'í nuguan' ga'mi únj sisi̱ gahuin yya ruhua únj
sisi̱ ga̱'ui' a ni é rẹ' san'anj rian ni ngüi̱ yaco ran'.
5 Xi'í daj ni̱ gani ruhuāj sisi̱ hua sini ni jnánj né' gui̱sij ni̱'yaj sini rian
ma̱n án rẹ'. Ni̱ chra̱cuij ni sij sisi̱ na̱ran' ni é rẹ' san'anj hua gataj yya á rẹ'
sisi̱ chra̱cuij a ni é rẹ' gui̱ni'i ni ngüi̱. Ngaa ni̱ gui̱ni'i ni ngüi̱ sisi̱ hua yya
huin ruhua á rẹ' ga̱'ui' a ni é rẹ' ofrenda daj. Ni̱ sé si ga̱'ui' a ni é rẹ' xi'í
si gui'yaj fuerza únj mánj.
6 Gu̱nun ruhua á rẹ' sisi̱ tsínj unu̱n do̱j 'níj, ni̱ do̱j tan' na̱caj sij. Ni̱ tsínj
unu̱n nico 'níj, ni̱ nico tan' na̱caj sij.
7 Ni̱ da̱j ani ruhua go̱'ngo né', ni̱ hué daj ga̱'ui' go̱'ngo né' san'anj. Ni̱ sé
si na̱ni ruhua né' ga̱'ui' né' san'anj. Ni̱ sé si da fuerza ga̱'ui' né'. Daj si 'i̱
ruhua Yan'anj ni'ya ni ngüi̱ hua nia̱' ruhua a'ui' san'anj daj.
8 Ni̱ Yan'anj nucuaj si ri̱quij daran' ni rasu̱n sa̱' rian án rẹ'. Ngaa ni̱
ni̱ganj ga̱ ni rasu̱n achin rian án rẹ'. Ni̱ xi'í si riqui Yan'anj nico rasu̱n sa̱'
rian án rẹ', ni̱ ga̱'ue gui̱'yaj á rẹ' daran' sun sa̱' rian ango ni ngüi̱ nej.
9 Ni̱ gataj si-nu̱guan' Yan'anj:

Tsínj u'yun chracuij ni ngüi̱ yaco ran', ni̱ nitaj a̱man
gui̱ni'yun ruhua Yan'anj si sa̱' 'yaj sij nga̱ ni ngüi̱.
Daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj.

10 Ni̱ a'ui' Yan'anj 'níj rian tsínj unu̱n nnaa̱. Ni̱ a'ui' Yan'anj chra xa̱ ni
ngüi̱ nej. Ni̱ hué ducuánj daj huin sisi̱ ga̱'ui' Yan'anj nico rasu̱n sa̱' rian ni
é rẹ'. Hué daj ni̱ ga̱'ue gui̱'yaj ni é rẹ' sisi̱ ga̱hui sa̱' ni jnánj né' xi'í nuguan'
sa̱' 'na̱' rian án rẹ', gui̱'yaj Yan'anj.
11 Ngaa ni̱ ga̱huin nico nuguan' sa̱' rian án rẹ'. Hué daj ni̱ ga̱'ue ga̱'ui' ni
é rẹ' nico rian ni jnánj né'. Ni̱ san'anj riqui ni é rẹ' ni̱caj únj ga̱n'anj únj
ga̱'ui' únj rian ni jnánj né'.

12 Daj si san'anj gạ'ui' ni é rẹ' daj, nị sé urin si achin rian ni ngüị nico' Yan'anj gạ'ui' únj, sanị hué daj guị'yaj únj sisị gạ'ui' ni sij si guruhua Yan'anj nej.
13 Nị xi'í sinduj 'yaj á rẹ' daj, nị guịni'i ni ngüị sisị dagahuin a ni é rẹ' nuguan' sạ' xi'í Cristo. Nị gạ'mi sạ' ni sij rian Yan'anj nej. Nị hué daj gạ'mi sạ' ni sij rian Yan'anj xi'í si hua niạ' ruhua á rẹ' ga'ui' a ni é rẹ' si'yaj á rẹ' rian ni sij ngạ rian ango ni ngüị nej.
14 Nị gạchinj jni'yaj ni sij rian Yan'anj xi'í a ni é rẹ'. Nị gạhuin 'ị ruhua ni sij guịni'i ni sij a ni é rẹ' xi'í si chrạcuij a ni é rẹ' ni sij, guị'yaj Yan'anj.
15 Nị gạ'ui' né' si guruhua Yan'anj xi'í si 'ueé nịn' ruhua gui'yaj Yan'anj ngạ né'. Nị nitaj ạman guịri' né' nạta' né' dạj hua sạ' sinduj daj.

10

Pablo defiende su ministerio

1 Huẹj huin Pablo. Nị huin ruhuāj gạhuīnj dạj rún' huin Cristo. Nị ataj ni ngüị sisị ngaa nnẹj scanij a ni é rẹ', nị nạj a'mī, ataj ni sij. Nị ngaa nitaj si nnẹj ngạ á rẹ', nị a'mi huẹj rian yanj a'nī huaj rian án rẹ', ataj ni sij. Ngaa nị xi'í si a'mi sạ' Cristo, nị 'ị ruhua sij ni'yaj sij né',
2 nị achínj jni'yā rian án rẹ' sisị guị'yaj sạ' ni é rẹ'. Ngaa nị ngaa guịsī rian mạn ni é rẹ', nị sị ga'mi huẹj rian án rẹ'. Daj si huin ruhuāj gạ'mi huẹj rian ni tsínj a'mi gaquin' xi'í únj sisị 'yaj únj dạj rún' huin ruhua nneẹ cúj únj.
3 Nị nụnj si hua nị'na' nneẹ cúj únj, sanị nitaj si unun' nneẹ cúj únj ngạ sichre mánj.
4 Ngaa unun' únj, nị nitaj si da'a únj xiti dạj rún' 'yaj ni tsínj mạn chruhua xungüị nan. Sanị da'a únj si-fuerza Yan'anj. Nị si-fuerza Yan'anj 'yaj sisị gạ'ue guị'yaj gana né' rian daran' ni tsínj unun' ngạ Yan'anj.
5 Nị dere' únj daran' si-nụguan' ni tsínj unun' ngạ Yan'anj. Nị dere' únj daran' nuguan' aránj chrej rian ni ngüị gụnun si-nụguan' Yan'anj. Ngaa nị gạhuin ruhua ni sij dạgahuin ni sij rian Cristo, guị'yaj únj.
6 Nị ngaa dạgahuin sạ' á rẹ' rian Yan'anj, nị hua ruhua únj guị'yaj únj castigo daran' ni ngüị na'uej ruhua dạgahuin rian Yan'anj.
7 Maan si gạ cuidado ni é rẹ' dạj ani ruhua ni é rẹ' xi'í únj. Nị sisị hua yya ruhua 'ngọ ni é rẹ' sisị nicaj dugüi' sí' ngạ Cristo, nị hua niạn sisị xạcaj sí' cuenta sisị dạj rún' nicaj dugüi' sí' ngạ Cristo, nị da'nga' daj nicaj dugüi' únj ngạ Cristo nej.
8 Nị nụnj si gachin ga'mī dọj ngạ sun riqui Señor riānj, sanị sị gahuin nạ'ā mánj. Daj si Señor riqui sun daj sisị gạhuin nịca niman án rẹ', guị'yaj únj. Nị sị gan'anj ni'ya á rẹ' mánj.
9 Na'uej ruhuāj sisị gạni ruhua á rẹ' sisị a'nī yanj carta huaj rian án rẹ', ngaa nị gụxu'ui' ni é rẹ', guị'yā mánj.
10 Nị ataj gọ'ngo a ni é rẹ' sisị nuguan' nucuaj arūnj rian yanj carta guchij rian án rẹ'. Nị nicaj sun ni carta daj nej. Sanị ngaa guịsī rian mạn án rẹ', nị nitaj si nucuaj si-nụguan'ānj. Nị nitaj si nicaj sun si a'mī, ataj ni sij nej.
11 Nị hua niạn sisị xạcaj tsínj a'mi daj cuenta sisị dạj rún' hua nuguan' arun únj rian yanj carta ngaa nitaj si nne únj ngạ ni é rẹ', nị hué daj gạ nuguan' gạ'mi únj rian án rẹ' ngaa guịsij únj rian mạn ni é rẹ' aj.
12 Xạnga' nị nun guịsij ruhua únj gạtaj únj sisị hua sạ' únj dạj rún' ataj ni tsínj a'mi sisị hua sạ' ni sij. Daj si hua sạ' ni sij ani ruhua ni man'an

ni sij. Nị huin ruhua ni sij gụịni'i ni sij ụn tsínj gạhuin rian scanij ni sij. Nị ataj ni sij sisị man'an ni sij huin ni tsínj sạ' doj rian ango dugüi' ni sij. Tsínj nị'yun huin ni sij.

13 Sanị hua cuidado únj ngaa a'mi únj sisị hua sạ' si-sun únj. Daj si urin Yan'anj digyán dạj hua si-sun únj. Nị a'mi únj dạj rún' hua sun daj. Nị hué Yan'anj ga'níj sun rian únj sisị gạ'mi únj nuguan' sạ' rian án rẹ'.

14 Hué dan nị nun gan'anj únj rian na'uej ruhua Yan'anj gạn'anj únj. Daj si huin ruhua Yan'anj sisị gụịsij únj rian mạn án rẹ'. Nị hua yya guisíj sini únj ga'mi únj nuguan' sạ' xi'í Cristo rian án rẹ'.

15 Nị hua cuidado únj ngaa a'mi únj xi'í si-sun ango ni sij. Sanị ana'uij únj sisị gụxuman doj ruhua á rẹ' gụịni'i a ni é rẹ' Yan'anj. Ngaa nị gạ'ue gụị'yaj sun únj doj scanij ni é rẹ' dạj rún' huin ruhua Yan'anj sisị gụị'yaj únj.

16 Ngaa nị gạ'ue gạn'anj gạ'mi únj si-nụguan' Yan'anj ango ni xuman' nẹ' rian xánj ni é rẹ'. Daj si na'uej ruhua únj dịguij únj si-sun ango ni tsínj daj. Nị nitaj si hua sạ'aj sisị gạtaj únj sisị man'an únj gui'yaj sisị gui'yaj sun ango sí'.

17 Nị sisị huin ruhua 'ngọ tsínj daj gạ'mi sạ' sij xi'í man'an sij, ngaa nị gạtaj sij sisị sạ' gui'yaj Señor ngạ sij.

18 Nitaj si ní'yanj si-nụguan' 'ngọ tsínj ataj sisị sạ' gui'yaj sij. Sanị ní'yanj sisị gạtaj Señor sisị hua sạ' si gui'yaj 'ngọ tsínj daj.

11

1 Gụịnicaj a ni é rẹ' 'ngọ niman nico sisị gạ'mi ni'yūnj dọj gụnun a ni é rẹ'. Hué daj gụị'yaj á rẹ', ruhuāj aj.

2 Daj si dạj rún' huin ruhua Yan'anj dụgumij a ni é rẹ', nị hué daj huin ruhuāj dụgumīj a ni é rẹ' nej. Nị hua gui'yaj yyāj sisị gụịnicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo. Nị dạj rún' gụị'yaj 'ngọ yun'unj xạna hua sạ' ngaa xacaj unj urin nicạ unj, nị hué daj huin ruhuāj sisị gụịnicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo aj.

3 Sanị ani xu'ui' ruhuāj ngạ ni é rẹ' sisị dịgya' yun'unj sichre ni é rẹ' dạj rún' digya' yun'unj xucuáj yun'unj gụ'naj Eva asịj ná. Daj si nitaj si huin ruhuāj sisị dụna ni é rẹ' si gụịnicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo mánj.

4 Ga'uej ruhua a ni é rẹ' sisị gạ'na' ango tsínj gạ'mi sij ango nuguan' xi'í Jesús rian án rẹ'. Nị nịni huin nuguan' daj ngạ nuguan' ga'mi únj rian án rẹ'. Nị hua niạ' ruhua ni é rẹ' nạhuin ra'a ni é rẹ' ango nanẹ, sanị sé Espíritu Santo huin mánj. Nị nịni hua ango nuguan' nahuin ra'a ni é rẹ'. Sanị sé dạj rún' hua si-nụguan' Yan'anj nahuin ra'a sini ni é rẹ' daj hua mánj. Nị a'nin' ruhua á rẹ' sisị gụịnico' a ni é rẹ' ango nuguan' daj.

5 Nị ani ruhuāj sisị ní'yanj si-nụguan'ānj dạj rún' ní'yanj si-nụguan' ni tsínj huin achij nico' ni é rẹ' daj. Nị apóstol achij huin ni sij, ruhua ni sij. Sanị huin achij nnẹ ni sij.

6 Nị nụnj si achin ango nuguan' nachran' gạ'mi sạ'āj rian ni ngüị, sanị gahuin chrụn sạ'āj xi'í nuguan' sạ'aj. Nị hua xacaj á rẹ' cuenta sisị hué daj huin, gui'yaj únj.

7 Ni'i ni é rẹ' sisị nun gạ'nē san'anj rian án rẹ' ngaa ga'mī si-nụguan' Yan'anj huin nuguan' sạ' rian án rẹ'. Nị gahuin rian án rẹ', gui'yā. Nị gunā da rụcu. Ngaa nị gaquin' gui'yā rian án rẹ', ruhua á rẹ' ní'. Sé daj huin mánj.

8 Nḭ ga'nē si-san'anj ango ni ngüḭ nico' Yan'anj huin ni ngüḭ mạn ango
xuman'. Nḭ riqui ni sij san'anj daj sisḭ gạ'ue guḭ'yaj sūnj rian án rẹ'.
9 Ngaa guimán né', nḭ gachin 'ngọ rasụn riānj, sanḭ nun gạrasūnj rian
gọ'ngo ni é rẹ' mánj. Daj si ni jnánj né' 'nạ' estado Macedonia, nḭ riqui
ni sij si gachin riānj. Nḭ nun gạrasūnj rian ni é rẹ' mánj. Nḭ hué daj gạ
guḭ'yā, ruhuāj aj.
10 Nḭ xi'í si nne Cristo ngāj, xi'í daj ni'i a ni é rẹ' sisḭ xạnga' nuguan' a'mī
rian án rẹ'. Nḭ gạtaj snan'ān rian án rẹ' sisḭ nitaj ạman gạtaj ni ngüḭ mán
estado Acaya sisḭ ga'nē san'anj rian án rẹ' mánj.
11 Nḭ ụn sin huin, nḭ a'mī nuguan' nan, ruhua á rẹ' únj. Sisḭ ruhuaj, nḭ
nitaj si 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rẹ'. Sé daj huin mánj. Daj si Yan'anj ni'i sisḭ
hua yya 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rẹ' aj.
12 Nḭ gạ guẹ guḭ'yā dạj rún' 'yā. Ngaa nḭ sḭ ga'ui' únj chrej rian ni tsínj
chéj nana'ui' sisḭ uyan gạ ni sij ngạ únj. A'mī xạcan ni sij. Sanḭ sé uyan
huin ni sij ngạ únj.
13 Nḭ a'mi yyạ ni sij sisḭ huin ni sij apóstol huin tsínj a'mi si-nụguan'
Jesucristo. Tsínj digya' yun'unj huin ni sij. Daj si 'yaj ni sij sisḭ a'mi ni sij
si-nụguan' Cristo. Sanḭ sé daj huin mánj.
14 Nḭ sé urin ni sij 'yaj daj. Daj si man'an sichre 'yaj si ángel xiguḭn sạ'
huin sij.
15 Nḭ dạj rún' 'yaj sichre, nḭ hué daj 'yaj ni tsínj daj nej. Nḭ huin ruhua ni
sij sisḭ gạni ruhua ni ngüḭ sisḭ 'yaj nḭca ni sij. Nḭ dạj rún' hua quij si-chrej
ni sij, nḭ hué daj guḭran' ni sij castigo nej.

Sufrimientos de Pablo como apóstol

16 Gạtaj rụhua' yūnj sisḭ sḭ gani ruhua á rẹ' sisḭ sinūn. Nḭ sisḭ hué daj
ani ruhua á rẹ', nḭ gạ'nin' ruhua ni é rẹ' sisḭ gạ'mī dạj rún' a'mi 'ngọ tsínj
sinúnj. Ngaa nḭ hué daj gạ'ue gạ'mi sạ'āj xi'í si-sūnj.
17 Nḭ sé Señor riqui sisḭ hué daj gạ'mī mánj. Sanḭ maan si a'mī dạj rún'
a'mi 'ngọ tsínj sinúnj. Nḭ hué ducuánj daj gạ'ue gạ'mi xạcānj dọj xi'īj.
18 Nḭ hua ga'ḭ ni tsínj a'mi sạ' xi'í ni man'an ni sij. Ngaa nḭ hué daj gạ'mi
sạ'āj rian án rẹ' xi'īj nej.
19 Daj si ani ruhua á rẹ' sisḭ ni'i sạ' á rẹ'. Sanḭ a'nin' ruhua á rẹ' sisḭ gạ'mi
ni tsínj sinúnj rian án rẹ'.
20 Nḭ a'nin' ruhua á rẹ' sisḭ guḭ'yaj sun ni é rẹ' rian ni tsínj daj ngaa xa ni
sij si-san'anj ni é rẹ'. Nḭ digya' yun'unj ni sij ni é rẹ' nej. Nḭ nitaj si ní'yanj
ni é rẹ', ataj ni sij nej. Nḭ ra'ui ni sij rian án rẹ' nej.
21 Nḭ nụnj si huin nạ'ā gạ'mī nuguan' nan, sanḭ nun gahuin nucuaj únj
gui'yaj únj dạj rún' gui'yaj ni tsínj daj.
Nḭ sisḭ guḭsij ruhua ni sij gạ'mi sạ' ni sij xi'í ni man'an ni sij, nḭ hué daj
gạ'mi sạ'āj xi'īj, (nụnj si gạ'mī dạj rún' a'mi 'ngọ tsínj sinúnj).
22 Hué ni sij huin ni tsínj hebreo, ataj ni sij ní'. Nḭ huēj huin tsínj hebreo
nej. Nḭ hué ni sij huin ni tsínj israelita, ataj ni sij ní'. Nḭ huēj huin tsínj
israelita nej. Nḭ hué ni sij huin da'nḭ si'nḭ Abraham, ataj ni sij ní'. Nḭ huēj
huin nej.
23 Nḭ 'yaj sun ni sij si-sun Cristo, ataj ni sij ní'. Huaj 'yaj sūnj si-sun Cristo
ngạ si 'yaj ni sij (nụnj si a'mī nuguan' nan dạj rún' a'mi 'ngọ tsínj sinúnj).
Nḭ huaj gui'yaj sūnj si gui'yaj ni sij. Nḭ ducu duguayun ni tsínj nicaj sun
man'ānj. Nḭ huaj gunūnj ducuagạ' si gunụn ni sij. Nḭ nicọ' huaj ruhua
gạhuīj, sanḭ nun gahuīj mánj.

24 Guisíj ụn'un' yya huin si duguayun ni tsínj israelita icọ xinun' gạn'anj
nne' man'ānj.
25 Nị huạ'nij duguayun ni sij rutsị xirāj. Nị ango yún ga'ui' ni sij yej
man'ānj. Nị guisíj huạ'nij naga' riọ daqui nnee nūnj huā.
26 Nị gachēj nịn' ruhua. Nị hua sayun ngaa gachē chrej ngaa gara quin
nnee. Nị mạn ni tsínj 'nạ' anéj chrej nej. Nị hua sayun guini'īnj riqui ni
xuman' ngạ riqui quij nej, ngạ rian nnee yan'anj nej. Nị hua sayun gui'yaj
ni tsínj digya' yun'unj gataj ni sij sisị hué sij huin jnánj né'.
27 Nị ducu gui'yaj sūnj. Nị guiran'ānj sayun nej. Nị guisíj ga'ị nun gạ'ue
gatō. Nị da'aj güi gachin xi'nạ riquīj. Nị nago'ōj nnee. Nị guisíj ga'ị nun
xāj. Nị guiran'ānj sayun, gui'yaj nuhuij xi'í si nitaj si-gan'ānj.
28 Nị sayun nan ran'ānj ngạ ango ni sayun. Daj si da gọ'ngo güi, nị nahuij
ruhuāj ni'yā daran' ni ngüị nico' Yan'anj mạn gọ'ngo xuman'.
29 Nị sisị hua 'ngọ tsínj a'nan', nị dạj rún' ran' sij, nị hué daj ran' man'ānj
nej. Nị sisị guị'yaj 'ngọ tsínj daj gaquin', guị'yaj dugüi' sij, nị a'man ruhuāj
ni'yā tsínj gui'yaj daj.
30 Nị sisị gạ'mi sạ'āj xi'īj, nị maan si gạ'mi sạ'āj xi'í si nitaj fuerza riānj.
Yan'anj 'yaj sisị gạ'ue guị'yaj sūnj.
31 Nị ni'i Yan'anj si a'mī nuguan' xạnga'. Nị Yan'anj huin chrej Señor
Jesucristo. Nị hua niạn sisị nịganj gạ'mi sạ' né' xi'í Yan'anj.
32 Ngaa gan'ān xuman' Damasco, nị gobernado 'yaj sun rian rey Aretas,
nị ga'nin' sí' sun rian ni policía sisị dụgumi ni sij, nị guịda'a ni sij man'ānj.
33 Sanị chracuij gọ'ngo ni tsínj mạn xuman' daj man'ānj. Nị dinij ni sij
xuguti nūnj daj rian 'ngọ yu'uj tạj rian xingá yej ganicạj du'ua xuman' daj.
Ngaa nị gananīj rian gobernado daj.

12

El aguijón en la carne

1 Nitaj si hua sạ'aj sisị gạ'mi sạ' né' xi'í man'an né'. Sanị gạ'mī xi'í ni
rasụn gurugüi' riānj. Nị gạ'mī xi'í si digyán Señor riānj.
2 Hué dan nị ni'īnj 'ngọ tsínj xuman ruhua ni'yaj Cristo. Nị guisíj
xigan'anj yo', nị gahui tsínj daj gan'anj gạn' sij xata', gui'yaj Yan'anj. Nị
da huạ'nij xata' gahui sij gan'anj sij. (Nị nun ni'īnj sisị gan'anj nneẹ cúj sij
ngạ sij, asị maan nanẹ nụn niman sij gan'anj. Urin Yan'anj ni'i nánj.) Nị
huēj huin tsínj daj.
3-4 (Nị xạnga' urin Yan'anj ni'i sisị gan'anj nneẹ cū ngạ man'ānj, asị maan
nanẹ nụn nimānj gan'anj.) Sanị ni'īnj sisị gan'ān rian hua sạ' xata' rian
gunūnj ni nuguan' hua sạ'. Nị na'uej ruhua Yan'anj sisị nạta' ạ 'ngọ ni
ngüị dạj hua ni nuguan' sạ' daj.
5 Nị gạ'ue gạ'mi sạ'āj xi'í si guiran'ānj. Sanị sé xi'īj gạ'mi sạ'āj. Maan si
gạ'mi sạ'āj xi'īj si nitaj fuerza riānj. Yan'anj 'yaj sisị gạ'ue guị'yaj sūnj.
6 Nị sisị huin ruhuāj gạ'mi sạ'āj xi'īj, nị sé 'ngọ nuguan' nị'yun huin
gạ'mī mánj. Daj si si-nụguan'ānj huin nuguan' xạnga'. Sanị sé daj gui'yā
mánj. Daj si hua guini'i ni ngüị dạj hua si-sūnj ngạ si-nụguan'ānj. Nị nitaj
si huin ruhuāj sisị gạni ruhua ni ngüị sisị huaj huīnj xi'í si-sūnj ngạ ni
nuguan' ga'mī rian ni sij mánj.
7 Nị hua sạ' nịn' ruhua nuguan' digyán Yan'anj riānj.

Ngaa nḭ guida'a 'ngǫ xi'ḭ man'ānj sisḭ sḭ gui'yaj nnēj, gui'yaj Yan'anj. Nḭ dạj rún' 'yaj 'ngǫ tanj ngaa atuj yụn', nḭ hué daj ran'ānj, gui'yaj xi'ḭ daj. Nḭ xi'ḭ daj ga'nạ' rian sichre sisḭ sḭ ga'mi xạcānj xi'ī̱j mánj.
8 Nḭ guisíj huạ'nij yya gachínj jni'yā rian Señor sisḭ xḭ'ne xi'ḭ a'nānj daj.
9 Sanḭ gataj Señor gunūnj:
Guḭ'yā sinduj rián rẹ'.
Ngaa nḭ gạ'ue gụnucuá rẹ' si achin rián rẹ'.
Nḭ ngüḭ nitaj fuerza rian, nḭ gạhuin nucuaj ni sij, guḭ'yaj si-fuerza man'ānj.
Daj gataj Señor gunūnj.
Xi'í daj nḭ huin niạ' ruhuāj ngaa nitaj fuerza riānj. Ngaa nḭ guḭni'i ni ngüḭ sisḭ si-fuerza Cristo 'yaj sisḭ hua fuerza riānj.
10 Xi'í si 'ḭ ruhuāj ni'yā Cristo, nḭ huin niạ' ruhuāj ngaa nitaj fuerza riānj. Daj si a'mi quij ni ngüḭ riānj nej. Nḭ achin ni rasụn riānj. Nḭ chran' yun'unj ni ngüḭ yūnj nej. Nḭ ran'ānj sayun xi'í Cristo nej. Nḭ ngaa ani ruhuāj sisḭ nitaj fuerza riānj, nḭ hué hora daj gạhuin nucuā, 'yaj Yan'anj.
11 A'mī dạ' rún' a'mi 'ngǫ tsínj sinúnj. Sanḭ gui'yaj á rẹ' sisḭ hué daj ga'mī. Daj si hua niạn si gạ'mi sạ' ni é rẹ' xi'í si 'yā. Nḭ nụnj si nitaj si ni'yān, sanḭ uyan ni'yān ngạ tsínj huin achij a'mi si-nụguan' Yan'anj nico' ni é rẹ'. Nḭ tsínj apóstol huin ni sij, ruhua á rẹ'. Sanḭ maan si achij nnẹ ni sij.
12 Nḭ gui'yā nuguan' nico rian ni é rẹ'. Nḭ ganahuin ni ngüḭ a'nan', gui'yā nej. Nḭ gui'yā ango si sạ' scanij ni é rẹ'. Nḭ daran' ni nuguan' nan digyán sisḭ huīnj 'ngǫ apóstol huin tsínj a'mi si-nụguan' Jesucristo rian ni ngüḭ. Nḭ nun gạ'nin' ruhuāj ngạ sun gui'yaj sūnj scanij a ni é rẹ'.
13 Nḭ nun gatā gunun a ni é rẹ' si hua nij ruhua á rẹ' daj ngạ ango ni tsínj nico' Yan'anj. Nḭ nun gạrasūnj rian án rẹ'. Nḭ xi'í daj nḭ sisḭ ruhuaj, nḭ hua nij ruhua á rẹ' daj ngạ ango ni tsínj nico' Yan'anj, ruhua á rẹ'. Hué dan nḭ guḭnicaj á rẹ' 'ngǫ niman nico ngạ si-nụguan'ānj.

Pablo anuncia su tercera visita

14 Yyạj nḭ ạ hua chrūnj gụchi' nḭ'yā rụhua' yūnj rian mạn án rẹ'. Nḭ hué nan guḭsij huạ'nij guchī̱j rian mạn án rẹ'. Nḭ nitaj si ruhuāj gạrasūnj rian án rẹ' mánj. Nitaj si nano'ōj rasụn nicaj ni é rẹ' mánj. Sanḭ nano'ōj ni man'an án rẹ'. Nḭ dạj rún' da'nī huin a ni é rẹ' riānj. Nḭ sé da'níj né' nano' san'anj guḭri' né' mánj. Sanḭ hua niạn si nạno' né' san'anj guḭri' ni da'níj né'.
15 Nḭ hua niạ' ruhuāj gutīnj daran' si nicā xi'í niman án rẹ'. Nḭ nḭganj hua ruhuāj guḭ'yaj sūnj si-sun Yan'anj scanij a ni é rẹ'. Nḭ nụnj si nḭn' ruhua 'ḭ ruhuāj ni'yā a ni é rẹ', sanḭ dọj 'ḭ ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' man'ānj.
16 Nḭ nun gạrasūnj rian án rẹ' mánj. Sanḭ ataj gǫ'ngo ni é rẹ' sisḭ digya' yun'ūn ni é rẹ' guida'ā sun rian án rẹ', ataj á rẹ'.
17 Nḭ digya' yun'ūn ni é rẹ' ngaa ga'nī ni tsínj guisíj rian án rẹ' ní'. Sé daj huin mánj.
18 Gachínj jni'yā rian tsínj gụ'naj Tito sisḭ guḭsij nḭ'yaj sij rian mạn án rẹ'. Nḭ ga'nī ango jnánj né' guḭsij ngạ sij. Nḭ digya' yun'unj Tito ni é rẹ' nej nánj ní'. Sé daj huin mánj. Daj si uyan gani ruhua nụngüej únj Tito. Nḭ uyan gui'yaj nụngüej únj sí'.
19 Nḭ ani ruhua á rẹ' sisḭ xu'ui' únj rian án rẹ' xi'í si gạ'mi a ni é rẹ' gaquin' rian únj ní'. Sé daj huin mánj. Daj si ni'i Yan'anj dạj a'mi únj. Nḭ xi'í si nico' únj Cristo, nḭ ga'mi únj nuguan' nan rian án rẹ' xi'í si 'ḭ ruhua

únj ni'yaj únj a ni é rẹ'. Daj si huin ruhua únj sisi̱ gu̱xuman sạ' ruhua á rẹ' gui̱ni'yaj á rẹ' Yan'anj huin a ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī.
20 Daj si nahuij ruhuāj sisi̱ ngaa gui̱sī rian mạn án rẹ', ni̱ si̱ nari'īj ni é rẹ' dạj rún' huin ruhuāj. Ni̱ hué daj ngạ ni é rẹ', ni̱ si̱ nari' ni é rẹ' man'ānj dạj rún' huin ruhua á rẹ' nej mánj. Daj si nahuij ruhuāj sisi̱ unun' dugüi' ni é rẹ'. Ni̱ huin xicoj ruhua ni dụgüi' a ni é rẹ' nej. Ni̱ a'man ruhua ni dụgüi' ni é rẹ'. Ni̱ huin yan'anj ruhua á rẹ' nej. Ni̱ a'mi snan'anj ni é rẹ' xi'í ni dugüi' ni é rẹ'. Ni̱ nuna ni é rẹ' xi'í ni dugüi' ni é rẹ'. Ni̱ a'mi nnẹ ni é rẹ' nej. Ni̱ hua sayun rian án rẹ' xi'í si unun' ni dụgüi' ni é rẹ'.
21 Ni̱ nahuij ruhuāj sisi̱ ngaa gụchi' rụhua' yūnj rian mạn ni é rẹ', ni̱ gui̱ri'īj si-nạ'aj, gui̱'yaj Yan'anj xi'í a ni é rẹ'. Ni̱ sisi̱ ruhuaj, ni̱ gạcōj xi'í ni é rẹ' ngạ gaquin' gui'yaj ga'i̱ ni é rẹ' asi̱j ná. Daj si achin si gạnani ruhua ni é rẹ' xi'í si-gạquin' a ni é rẹ'. Ni̱ gui'yaj quij gọ'ngo a ni é rẹ'. Ni̱ ga'mi gọ'ngo ni é rẹ' ngạ squi̱ra' ni é rẹ'. Ni̱ hua ango ni gaquin' quij gui'yaj gọ'ngo ni é rẹ' nej.

13

1 Hué nan gui̱sij huạ'nij huā rian mạn án rẹ'. Da gui̱sij nạta' hui̱j huạ'nij testigo, ni̱ gạ'ue gui̱'yaj yya né' 'ngọ gaquin'.
2 Ni̱ dạj rún' gataj sinīj ngaa guisíj hui̱j guchi' ni'yā rian mạn án rẹ', ni̱ hué daj gạtaj rụhua' yúnj rian án rẹ' huin ín rẹ' ni tsínj gui'yaj ni gaquin' daj. Ni̱ nitaj si nnēj ngạ á rẹ', sani̱ ataj snan'ān gụnun daran' a ni é rẹ' sisi̱ ngaa gui̱sī rian mạn ni é rẹ', ni̱ si̱ ga'mi xạnj ngạ ni é rẹ' mánj.
3 Daj si huin ruhua á rẹ' xạcaj á rẹ' cuenta sisi̱ riqui Cristo nuguan' a'mī rian án rẹ'. Si̱ gani ruhua á rẹ' sisi̱ nitaj si nucuaj Cristo scanij ni é rẹ' mánj. Daj si nicaj Cristo fuerza scanij a ni é rẹ'.
4 Xạnga' ni̱ yaco guiran' sij ngaa guinico' sij rian rugutsi̱. Sani̱ ganá'nij sij, ni̱ nne nucuaj sij yyạj, gui'yaj si-fuerza Yan'anj. Ni̱ dạj rún' guiran' Cristo sayun, ni̱ hué daj ran' únj xi'í si nicaj dugüi' únj ngạ sij. Sani̱ gahuin nucuaj únj, gui'yaj si-fuerza Yan'anj. Ngaa ni̱ gạ'ue gui̱'yaj sun únj rian án rẹ'.
5 Gui̱ni'yaj sạ' ni é rẹ' man'an án rẹ' sisi̱ hua yya xuman ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Cristo. Ni̱ xạcaj á rẹ' cuenta sisi̱ hué daj huin. Nun ni'i a ni é rẹ' sisi̱ nne Cristo niman án rẹ' ní'. Asi̱ huin ni é rẹ' tsínj digya' yun'unj sisi̱ xuman ruhua ni é rẹ' ạ'.
6 Ni̱ huin ruhuāj sisi̱ xạcaj á rẹ' cuenta sisi̱ nitaj si digya' yun'unj únj mánj.
7 Ni̱ achínj jni'yaj únj rian Yan'anj sisi̱ si̱ gui'yaj á rẹ' ni̱ ạ 'ngọ si xi̱'i mánj. Ni̱ sé si achínj jni'yaj únj daj rian Yan'anj sisi̱ gạ'mi sạ' ni ngüi̱ xi'í únj. Sani̱ hué daj 'yaj únj sisi̱ gui̱'yaj sạ' ni̱ganj ni é rẹ'. Ni̱ nitaj si gạhuin sisi̱ gạni ruhua ni ngüi̱ sisi̱ nitaj si ní'yanj si-nụguan' únj mánj.
8 Daj si si̱ ga'ue gui̱ranj únj rian nuguan' xạnga'. Sani̱ huin ruhua únj sisi̱ gụnun ni ngüi̱ urin nuguan' xạnga'.
9 Xi'í daj ni̱ huin nia̱' ruhua únj ngaa nitaj nico fuerza nicaj únj sisi̱ hua ran ruhua man'an án rẹ' ngạ si-chrej Yan'anj. Ni̱ achínj jni'yaj únj rian Yan'anj sisi̱ gạhuin sạ' niman án rẹ'.
10 Ni̱ arūnj nuguan' nan rian yanj a'nī huaj rian án rẹ' ngaa achin gui̱sī rian mạn án rẹ'. Ngaa ni̱ ngaa gui̱sī, ni̱ si̱ gani ruhua á rẹ' sisi̱ 'ngọ tsínj huee huīnj xi'í si nicaj sūnj mánj. Ni̱ riqui Señor sun daj riānj sisi̱ gạhuin

ran ruhua á rẹ' ngạ si-chrej Yan'anj. Nị sé güenda si gạn'anj ni'ya ni é rẹ' huin mánj.

Saludos y doxología final

11 Yyạj nị ruhua nạhuij nuguan' a'mī rian án rẹ' huin ín rẹ' jnān ngạ xica'uī. Gạhuin niạ' ruhua niman án rẹ'. Nị dụgu'nun' a ni é rẹ' man'an án rẹ' sisị gạchej ni é rẹ' 'ngọ chrej sạ'. Nị chrạcuij a ni é rẹ' 'ngọ nuguan' sạ' rian jnánj a ni é rẹ' sisị gạhuin nucuaj sij guịnico' sij Yan'anj. Nị uyan gạ niman daran' ni é rẹ' ngạ dugüi' a ni é rẹ'. Nị gạ din'inj ruhua á rẹ' nej. Ngaa nị gạne Yan'anj ngạ á rẹ'. Daj si Yan'anj 'yaj sisị 'ị ruhua né' ni'yaj né' ni dugüi' né'. Nị gạhuin din'inj ruhua né', guị'yaj Yan'anj nej.

12 Nị gạrun du'ua gọ'ngo a ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ' ngaa guị'yaj saludando a ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ'.

13 Daran' ni jnánj né' xuman ruhua ni'yaj Yan'anj a'níj 'ngọ nuguan' rian án rẹ'.

14 Nị huin ruhuāj sisị guị'yaj Señor Jesucristo sinduj rian án rẹ'. Nị hué daj gạ 'ị ruhua Yan'anj nị'ya á rẹ' nej. Nị guịnicaj dugüi' nịganj Espíritu Santo ngạ ni é rẹ', ruhuāj aj. Amén.

LA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL SAN PABLO A LOS GÁLATAS

Salutación

1 Huēj huin Pablo. Nḭ huīnj 'ngǫ apóstol tsínj a'mi si-nu̱guan' Jesucristo
rian ni ngüḭ. (Nḭ sé si ga'níj ni tsínj ga̱n'anj ga̱'mī nuguan' daj rian ni ngüḭ
mánj. Nḭ sé si garij sun ni sij man'ānj mánj. Sanḭ man'an Jesucristo nga̱
Yan'anj garij sun man'ānj sisḭ ga̱n'anj ga̱'mī nuguan' daj rian ni ngüḭ. Nḭ
ganá'nij Jesucristo scanij ni níman, gui'yaj Yan'anj huin chrej né'.)
2 Hué dan nḭ a'níj nu̱guan'an ni jna̱nj únj yanj carta nan rian án rẹ' huin
ín rẹ' ni tsínj nico' Yan'anj mán estado Galacia.
3 Nḭ huin ruhua únj sisḭ guḭ'yaj Yan'anj huin chrej né' nga̱ Señor
Jesucristo sinduj rian án rẹ'. Nḭ ga̱ din'inj ruhua únj nej.
4 Nḭ naga'ui' Jesucristo man'an sij gahui' sij xi'í si-ga̱quin' né' sisḭ ga̱huin
nḭni né' rian ni gaquin' quij ma̱n chruhua xungüḭ gaquin' nan. Daj si hué
daj huin ruhua Yan'anj huin chrej né' sisḭ ga̱huin nḭni né'.
5 Nḭganj ga̱'mi sa̱' né' rian Yan'anj. Amén.

No hay otro evangelio

6 Garáj yan'anj ruhuāj sisḭ gahuin yoǫ ni é rẹ' nga̱ ango nuguan', sisḭ sé
huin nuguan' xa̱nga'. Ni'i ni é rẹ' sisḭ gui'yaj Cristo sinduj xi'í ni é rẹ'. Nḭ
gaquínj Yan'anj sisḭ guḭnico' ni é rẹ' man'an Yan'anj.
7 Sanḭ xa̱nga' nḭ nitaj ango nuguan' guḭ'yaj sisḭ ga̱nini ni ngüḭ mánj. Maan
si huin ruhua gǫ'ngo ni tsínj sisḭ na̱duna ni é rẹ' xi'í si-nu̱guan' Cristo. Nḭ
chran' yun'unj ni sij ni é rẹ'.
8 Nḭ sisḭ ga̱'mi 'ngǫ tsínj ango nuguan' huin nḭni nga̱ nuguan' sa̱' ga'mi
sinīj rian ni é rẹ', nḭ ga̱ ni'ya sij, guḭ'yaj Yan'anj. Nitaj si ga̱huin sisḭ huēj
ga̱'mi ango nuguan' daj, asḭ 'ngǫ ángel 'na̱' xata'. Nḭ u̱n tsínj na̱duna si-
nu̱guan' Yan'anj, nḭ ga̱ ni'ya sí'.
9 Nḭ hua gatā, nḭ hué daj ga̱taj ru̱hua' yūnj rian án rẹ', sisḭ ga̱'mi 'ngǫ tsínj
ango nuguan' huin nḭni nga̱ nuguan' sa̱' nahuin ra'a ni é rẹ', nḭ ga̱n'anj sij
rian yan'a̱n gu̱nun sij.
10 Huin ruhuāj sisḭ ga̱'mi sa̱' ni ngüḭ xi'īj, ruhua á rẹ' ní'. Sé daj huin
mánj. Maan si huin ruhuāj sisḭ ga̱'mi sa̱' Yan'anj xi'īj. Nḭ sisḭ huin ruhuāj
sisḭ ga̱'mi sa̱' ni ngüḭ xi'īj, nḭ huin ruhuaj gata sisḭ nitaj si 'yaj sūnj rian
Cristo mánj.

El ministerio de Pablo

11 Nḭ huin ruhuāj sisḭ xa̱caj á rẹ' cuenta sisḭ si-nu̱guan' Yan'anj ga'mī
rian ni ngüḭ, nḭ sé 'ngǫ si-nu̱guan' 'ngǫ ni tsínj huin, huin ni é rẹ' jnān nga̱
xica'uī.
12 Nun dḭgyán ni ngüḭ nuguan' daj riānj mánj. Nḭ nun gahuin chrūnj rian
nḭ a̱ 'ngǫ ni ngüḭ mánj. Sanḭ urin Jesucristo gui'yaj sisḭ guḭni'īnj si-nu̱guan'
sij.
13 Nḭ hua gunun ni é rẹ' daj gui'yā asḭj sini ngaa guinicōj si-nu̱guan' ni
tsínj israelita. Nḭ nḭn' ruhua chran' yun'ūn ni tsínj nico' Jesús. Nḭ gahuin
ruhuāj sisḭ gue̱re' daran' ni sij.

14 Nḭ gui'yaj fuerzāj ngą si-dụcuanj ni tsínj israelita daj ngą ango ni tsínj
israelita uyan hua sij ngāj. Nḭ ducu dagahuīnj si-nụguan' ni xi únj.
15 Sanḭ hua nacui Yan'anj man'ānj ngaa achin gą'ngā. Nḭ gui'yaj Yan'anj
sinduj riānj xi'í si gaquínj Yan'anj man'ānj guḭ'yaj sūnj si-sun Yan'anj.
16 Nḭ garan' ruhua Yan'anj sisḭ guḭni'īnj da'ni, nḭ gąn'anj gą'mī si-nụguan'
Yan'anj scanij ni ngüḭ 'ną' anéj chrej. Sanḭ nun gan'anj ga'mī ngą ą 'ngọ
ni tsínj mánj.
17 Nḭ nun gan'ān xuman' Jerusalén rian mąn ni apóstol ni tsínj gan'anj
gą'mi sini si-nụguan' Yan'anj daj ngą nuguan' ga'mi man'ānj. Sanḭ 'ngọ
yụn gan'ān estado Arabia. Ngaa nḭ nanicąj rụhua' yūnj xuman' Damasco.
18 Nḭ ngaa gachin huą'nij yo', nḭ gan'ān xuman' Jerusalén sisḭ guḭni'īnj
Pedro. Nḭ ganēj xinun' güi ngą sij.
19 Sanḭ nun guḭni'īnj nḭ ą 'ngọ ni tsínj a'mi si-nụguan' Jesús. Urin Jacobo
guini'īnj huin sí' jnánj man'an Señor.
20 Nḭ ni'i Yan'anj sisḭ nuguan' arūnj huaj rian ni é rẹ' huin nuguan'
xąnga'. Sé nuguan' nnẹ huin mánj.
21 Hué dan nḭ gan'ān ni xuman' ngaj estado Siria ngą estado Cilicia nej.
22 Sanḭ nun guḭni'i ni tsínj nico' Cristo mán estado Judea man'ānj mánj.
23 Maan si gunun ni sij cuento rian xi'īj. Nḭ gataj cuento daj: “Tsínj
chran' yun'unj asḭj sini né', yyąj ni chéj sij a'mi sij si-nụguan' Yan'anj sisḭ
gụxuman ruhua né' guḭni'yaj né' Yan'anj. Nḭ asḭj sini nḭ huin ruhua sij sisḭ
guẹre' nuguan' daj.” Daj gataj ni ngüḭ daj.
24 Nḭ ga'mi są' ni sij rian Yan'anj xi'īj.

2

1 Nḭ ngaa gachin xigąn'anj yo', nḭ gan'anj rụhua' yūnj xuman' Jerusalén
ngą tsínj gụ'naj Bernabé. Nḭ gan'anj tsínj gụ'naj Tito ngą únj nej.
2 Nḭ gan'ān si hué daj digyán Yan'anj sisḭ gąn'ān xuman' Jerusalén. Nḭ
nahuin yu' ni tsínj huin rian ngāj. Nḭ natāj rian ni sij dąj hua si-nụguan'
Yan'anj huin nuguan' a'mī rian án rẹ' huin ni é rẹ' ni ngüḭ 'ną' anéj chrej.
Nḭ hué daj gui'yā si na'uej ruhuāj si guẹre' nuguan' ga'mī rian ni ngüḭ ngą
nuguan' a'mī acuan' nej.
3 Nḭ guinicaj dugüi' Tito ngāj huin sij tsínj griego. Sanḭ nun guḭ'yaj fuerza
ni sij sisḭ gụta' da'nga' nneẹ cúj Tito.
4 Nḭ hua gọ'ngo ni tsínj digya' yun'unj, nitaj si huin xąnga' ni sij jnánj
né'. Nḭ guixi'ij huḭ ni sij scanij né' sisḭ guḭni'i ni sij dąj gahuin ní'nij né'
rian si-dụcuanj ni sij, gui'yaj Cristo. Daj si huin ruhua ni sij sisḭ dągahuin
rụhua' yún né' si-dụcuanj Moisés.
5 Sanḭ nḭ ą 'ngọ xico' nun dụna únj si dagahuin únj si-nụguan' ni sij. Daj
si huin ruhua únj sisḭ 'ueé gụnaj nḭn' si-nụguan' Yan'anj nuguan' xąnga'
rian án rẹ'.
6 Nḭ mąn gọ'ngo ni tsínj huin achij, ataj ni ngüḭ. (Sanḭ güendāj nḭ nitaj
si ní'yanj un tsínj gahuin ni sij ni güi gachin. Daj si uyan hua daran' ni
ngüḭ rian Yan'anj.) Nḭ güendāj nḭ nun ga'mi ni tsínj huin achij daj nḭ ą
'ngọ nuguan' nąca riānj mánj.
7 Sanḭ nani'i ni tsínj huin achij daj sisḭ garun sun Yan'anj gąn'anj gą'mī
si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ 'ną' anéj chrej. Nḭ hué daj garij sun Yan'anj
Pedro gąn'anj sij gą'mi sij nuguan' są' rian ni ngüḭ israelita.

8 (Nḭ hué Yan'anj ga'níj Pedro gạn'anj sij gạ'mi sij nuguan' sạ' scanij ni
ngüḭ israelita. Nḭ dạj rún' ga'níj Yan'anj Pedro rian ni tsínj daj, nḭ da'nga'
daj ga'níj Yan'anj gạn'anj gạ'mī nuguan' sạ' rian ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej.)
9 Ngaa nḭ nani'i tsínj gṵ'naj Jacobo ngạ Pedro nej, Juan nej, sisḭ gui'yaj
Yan'anj sinduj riānj ngạ sun nan. Nḭ huạ'nij tsínj daj huin achij scanij ni
tsínj nico' Yan'anj xuman' Jerusalén. Sanḭ gahuin yya ruhua ni sij sisḭ huin
nṵngüej únj Bernabé dugüi' ni sij. Nḭ ga'uej ruhua ni sij sisḭ gạn'anj gạ'mi
nṵngüej únj nuguan' sạ' rian ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej. Nḭ hué daj gạn'anj
gạ'mi ni sij nuguan' sạ' rian ni ngüḭ israelita.
10 Maan si gachínj ni sij sisḭ gạnanun ruhua nṵngüej únj guḭni'yaj únj ni
ngüḭ niqui. Sanḭ hua cuidado únj güenda chracuij únj ni ngüḭ daj.

Pablo reprende a Pedro en Antioquía

11 Sanḭ ngaa guisíj Pedro xuman' Antioquía, nḭ ga'mi huēj rian sij. Daj
si nun hua sạ' si gui'yaj sij.
12 Daj si hua sini xa sij ngạ ni tsínj 'nạ' anéj chrej. Sanḭ ngaa guisíj gọ'ngo
ni tsínj 'nạ' rian Jacobo, nḭ guxun anéj sij man'an sij. Nḭ dunáj sij si xa sij
ngạ ni tsínj daj. Daj si guxu'ui' sij ni'yaj sij ni tsínj 'yaj fuerza si gṵta' ni
sí' da'nga' nneẹ cú'.
13 Nḭ hué daj guxun anéj ango ni tsínj israelita nej. Nḭ uyan gui'yaj
Bernabé, si na'uej ruhua sí' guḭnicaj dugüi' sí' ngạ ni tsínj 'nạ' anéj chrej
daj.
14 Nḭ ngaa xacaj cuentāj sisḭ nitaj si 'yaj sạ' ni sij dạj rún' digyán si-
nṵguan' Yan'anj rian né', nḭ gatā gunun Pedro rian daran' ni tsínj mạn
nahuin yu' yu'uj daj: “Hué rẹ' huin tsínj israelita. Sanḭ acáj rẹ' si-dṵcuanj
ni tsínj 'nạ' anéj chrej. Nḭ nitaj si 'yáj rẹ' dạj rún' 'yaj ni tsínj israelita gạ
mánj. Hué dan nḭ ṵn sin nḭ 'yáj rẹ' fuerza sisḭ xạcaj ni tsínj 'nạ' anéj chrej
si-dṵcuanj ni tsínj israelita únj.” Daj gatā gunun Pedro.
15 Nḭ asḭj ga'nga né', nḭ huin né' tsínj israelita. Nḭ sé tsínj 'yaj gaquin'
'nạ' anéj chrej huin né' mánj.
16 Nḭ ni'i né' sisḭ nitaj si gạhuin sạ' né' rian Yan'anj xi'í si dagahuin né'
si a'nin' si-ley Moisés sun rian né'. Sanḭ gạhuin sạ' né' rian Yan'anj urin
si xuman ruhua né' ni'yaj né' Jesucristo. Nḭ hué daj guxuman ruhua né'
ni'yaj né' Jesucristo sisḭ gạhuin sạ' né' rian Yan'anj. Nḭ gahuin sạ' né' xi'í si
xuman ruhua né'. Sanḭ sḭ gahuin sạ' né' xi'í si dagahuin né' si a'nin' si-ley
Moisés sun rian né' mánj. Daj si ạ 'ngọ né' sḭ gahuin sạ' né' rian Yan'anj,
guḭ'yaj si-ley Moisés mánj.
17 Ngaa nḭ sisḭ huin ruhua né' gạhuin sạ' né' rian Yan'anj, guḭ'yaj Cristo,
nḭ xạcaj né' cuenta sisḭ da'ui né' gaquin', ngaa nḭ huin ruhuaj gata sisḭ
Cristo gui'yaj sisḭ da'ui né' gaquin' ní'. Sé daj huin mánj.
18 Nḭ sisḭ guere' 'ngọ nuguan' gui'yā, nḭ nạnicaj rṵhua' yún nạgui'yā, nḭ
huin ruhuaj gata sisḭ man'ānj nicaj gaquin' xi'í nuguan' daj.
19 Asḭj ná nḭ guinicōj si-ley Moisés. Sanḭ guere' ruhuāj, gui'yaj ley daj.
Nḭ yyạj nḭ gạ'ue guḭnicaj dugüi'īj ngạ Yan'anj.
20 Nḭ guinico' nṵguan'ānj ngạ Cristo rian rugutsḭ. Xi'í daj nḭ sēj huin tsínj
nne acuan'. Sanḭ Cristo huin si nne nimānj. Nḭ chrej achē acuan', nḭ hué
daj 'yā xi'í si xuman ruhuāj ni'yā Jesucristo. Nḭ xi'í si ga 'ḭ ruhua Cristo
ni'yaj sij man'ānj, nḭ gahui' sij rian rugutsḭ xi'īj.

21 Na'uej ruhuāj danicā sinduj gui'yaj Yan'anj riānj mánj. Daj si sisi̱ gą̱'ue
gąhuin są̱' né' rian Yan'anj, gui̱'yaj si-ley Moisés, ni̱ huin ruhuaj gata sisi̱
gahui' yu̱n Cristo rian xi'í né'.

3

El Espíritu se recibe por la fe

1 Tsínj ni̱'yun huin ni é rę̱' tsínj mąn estado Galacia. Ni̱ u̱n tsínj digya'
yun'unj, ni̱ na'ue dągahuin ni é rę̱' nuguan' xąnga' únj. Ngaa ga'mi únj
si-nu̱guan' Yan'anj, ni̱ digyán yya únj rian ni é rę̱' dąj guinico' Jesucristo
rian rugutsi̱ gahui' sij xi'í ni é rę̱'.
2 Huin ruhuāj sisi̱ dąnicaj ni é rę̱' nuguan' nachínj snan'ān. Ga'ną̱'
Espíritu Santo rian án rę̱' gui'yaj sisi̱ dagahuin ni é rę̱' si-ley Moisés ní'.
Asi̱ ga'ną̱' Espíritu Santo rian án rę̱' xi'í si guxuman ruhua ni é rę̱' ni'yaj
á rę̱' nuguan' gunun ni é rę̱' są̱'.
3 Gaxi̱'i ni é rę̱' gachéj ni é rę̱' si-chej Yan'anj, gui'yaj Espíritu Santo. Sani̱
yyąj ni̱ ani ruhua ni é rę̱' sisi̱ gąche ni é rę̱' ngą̱ si-fuerza man'an ni é rę̱'.
4 Guiran' yu̱n ni é rę̱' ni sayun da ní'. Sé si guiran' yu̱n a ni é rę̱' mánj.
5 Ni̱ riqui Yan'anj Espíritu Santo gąne ngą̱ ni é rę̱'. Ni̱ gui'yaj Yan'anj
si są̱' scanij ni é rę̱' nej. Sani̱ sé daj gui'yaj Yan'anj xi'í si dagahuin ni é
rę̱' rian si-ley Moisés mánj. Maan si hué daj gui'yaj Yan'anj xi'í si xuman
ruhua ni é rę̱' ngą̱ nuguan' są̱' gunun ni é rę̱'.

El pacto de Dios con Abraham

6 Ni̱ asij̱ ná guxuman ruhua tsínj gu̱'naj Abraham ni'yaj sij Yan'anj. Xi'í
daj gataj Yan'anj sisi̱ gahuin są̱' sij rian Yan'anj.
7 Xi'í daj ni̱ gui̱ni'i ni é rę̱' sisi̱ daran' ni ngüi̱ xuman ruhua ni'yaj Yan'anj,
ni̱ huin ni sij da'ni̱ si'ni̱ Abraham.
8 Ni̱ asij̱ ná ni̱ gataj si-nu̱guan' Yan'anj sisi̱ gąhuin są̱' ni ngüi̱ 'ną̱' anéj
chrej rian Yan'anj xi'í si gu̱xuman ruhua ni sij gui̱ni'yaj ni sij Yan'anj. Ni̱
xi'í daj gataj Yan'anj 'ngo̱ nuguan' są̱' gunun Abraham: "Xi'í man'án rę̱', ni̱
gui̱'yā sinduj rian daran' ni ngüi̱ mąn chruhua xungüi̱." Daj gataj Yan'anj
gunun Abraham.
9 Hué dan ni̱ ni ngüi̱ xuman ruhua ni'yaj Yan'anj, ni̱ gui̱'yaj nu̱guan'an
Yan'anj sinduj rian ni sij ngą̱ Abraham, si hué daj guxuman ruhua
Abraham ni'yaj sij Yan'anj nej.
10 Ni̱ daran' ni tsínj ani ruhua sisi̱ tsínj są̱' huin ni sij xi'í si dagahuin
ni sij si-ley Moisés, ni̱ gą̱ ni'ya ni sij. Daj si gataj si-nu̱guan' Yan'anj: "Gą̱
ni'ya daran' ni tsínj nun dagahuin są̱' daran' si hua ni̱ca rian libro huin
si-ley Yan'anj." Daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj.
11 Hué dan ni̱ hua ni̱ca yya sisi̱ ni̱ ą̱ 'ngo̱ né' si̱ gahuin są̱' né' rian Yan'anj
xi'í si dągahuin né' si ataj ley daj mánj. Daj si gataj si-nu̱guan' Yan'anj:
"Tsínj gahuin są̱' rian Yan'anj, ni̱ gąne ni̱ganj sij xi'í si xuman ruhua sij
ni'yaj sij Yan'anj." Daj gataj Yan'anj.
12 Sé si-ley Moisés 'yaj sisi̱ gu̱xuman ruhua né' ni̱'yaj né' Yan'anj mánj.
Maan si gataj ley daj: "Tsínj dągahuin ley daj, ni̱ gąne ni̱ganj sij." Daj gataj
ley daj.
13 Rún' huaj sisi̱ gą̱ ni'ya né' xi'í si na'ue dągahuin są̱' né' si ataj ley daj.
Sani̱ naru'ue Cristo rian si-gąquin' né'. Ni̱ rún' huaj sisi̱ hué Cristo ga ni'ya
xi'í né'. (Daj si gataj si-nu̱guan' Yan'anj: "Gą̱ ni'ya daran' ni tsínj gąhui'
gui̱nico' rian chrun." Daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj.)

14 Nḭ hué daj guiran' Jesús sisḭ gąhuin dąj rún' gataj yya Yan'anj gunun
Abraham asḭj ná. Ngaa nḭ xi'í Cristo Jesús, nḭ gą'ue gąne Espíritu Santo
niman ni ngüḭ 'nąʼ anéj chrej. Nḭ xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj,
nḭ gą'ue gąne Espíritu Santo niman daran' né'.
15 Guḭ'yó' cuenta dąj 'yaj né' mán né' rian xungüḭ nan huin ín rę' jnān
ngą xica'uī. Sisḭ nagui'yaj 'ngǫ tsínj daj yanj, nḭ ga'ui' sij si-firma sij, nḭ, nḭ
ą 'ngǫ ni ngüḭ sḭ ga'ue dḭre' si garun sij mánj.
16 Nḭ hué ducuánj daj huin sisḭ gui'yaj yya Yan'anj ngą Abraham ngą da'nḭ
si'nḭ sij. Nḭ sé si a'mi si-nǫguan' Yan'anj xi'í daran' ni da'nḭ si'nḭ Abraham
mánj. Sanḭ a'mi si-nǫguan' Yan'anj xi'í urin da'níj sij huin Cristo.
17 Nuguan' a'mī huin nan: Gui'yaj yya Yan'anj 'ngǫ nuguan' ngą
Abraham xi'í Cristo. Nḭ ngaa gachin gąn'anj ciento táj icǫ chi' yo', nḭ ga'ui'
Yan'anj ley rian Moisés. Sanḭ sḭ ga'ue dḭre' ley daj si gui'yaj yya Yan'anj
ngą Abraham mánj.
18 Nḭ sisḭ ana'uij né' sisḭ guḭ'yaj sąʼ Yan'anj ngą né' xi'í si-ley Moisés, nḭ
huin ruhuaj gata sisḭ nitaj si ana'uij né' ngą nuguan' sąʼ gui'yaj yya Yan'anj
ngą Abraham. Sanḭ hua yya ana'uij né' sisḭ guḭ'yaj sąʼ Yan'anj ngą né' xi'í
si gui'yaj yya Yan'anj ngą Abraham asḭj ná.

El propósito de la ley

19 Ngaa nḭ ǫn sin ní'yanj si-ley Moisés, ruhua á rę' únj. Hué si ga'nąʼ
ley daj sisḭ xącaj ni ngüḭ cuenta dąj hua si-gąquin' ni sij. Nḭ gui'yaj Yan'anj
sisḭ guḭnicaj sun ley daj da gąʼna' da'nḭ si'nḭ Abraham huin Cristo. Nḭ hué
sij huin tsínj xḭ'i gui'yaj yya Yan'anj ngą Abraham. Nḭ ga'ui' Yan'anj ley
daj xi'í ni ángel. Nḭ digyán ni ángel ley daj rian Moisés. Ngaa nḭ digyán
Moisés dąj hua ley daj rian ni ngüḭ.
20 Sanḭ güenda nuguan' sąʼ gui'yaj yya Yan'anj ngą Abraham, nḭ nitaj si
achin 'ngǫ tsínj gąʼmi xi'í Yan'anj mánj. Daj si urin Yan'anj huin. Nḭ ga'mi
urin Yan'anj rian Abraham.
21 Nḭ nuguan' nan huin ruhuaj gata sisḭ unun' si-ley Moisés ngą nuguan'
gui'yaj yya Yan'anj ngą Abraham ní'. Sé daj huin mánj. Nḭ sisḭ ley daj
gąʼue guḭ'yaj sisḭ gąne nḭganj né', ngaa nḭ gą'ue gąhuin sąʼ né' rian Yan'anj
xi'í si dągahuin né' si ataj ley daj.
22 Sanḭ ataj si-nǫguan' Yan'anj sisḭ da'ui daran' ni ngüḭ gaquin'. Ngaa
nḭ ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Jesucristo, nḭ gą'ue gąnahuin ra'a ni sij
nuguan' sąʼ gui'yaj yya Yan'anj ngą Abraham.
23 Nḭ ngaa achin gǫxuman ruhua né' ni'yaj né' Jesucristo, nḭ dąj rún'
anumi 'ngǫ nne' yǫn', nḭ hué daj gui'yaj si-ley Moisés. Nḭ hué daj gui'yaj
ley daj da güi digyán Yan'anj sisḭ gǫxuman ruhua né' nḭ'yaj né' Cristo.
24 Nḭ dugumi ley daj rian né' da güi ga'nąʼ Cristo. Ngaa nḭ ngaa gǫxuman
ruhua né' nḭ'yaj né' Jesucristo, nḭ gąhuin sąʼ né' rian Yan'anj.
25 Nḭ xi'í si guxuman ruhua né' ni'yaj né' Jesucristo, nḭ nitaj si dugumi
ley daj né' gą mánj.
26 Nḭ xi'í si xuman ruhua ni é rę' ni'yaj ni é rę' Cristo Jesús, nḭ daran' ni
é rę' huin da'níj Yan'anj.
27 Nḭ xi'í si gata' nnee ni é rę' ngą si-xugüi Cristo, nḭ nne Cristo chruhua
niman án rę'. Nḭ dąj rún' 'yaj 'ngǫ tsínj ngaa gąnanun sij 'ngǫ atsij nąca,
nḭ hué daj ganahuin nąca ni é rę', gui'yaj Cristo.
28 Ngaa nḭ uyan huin ni tsínj israelita ngą ni tsínj griego nej. Nḭ uyan
huin tsínj 'yaj sun yǫn rian xuru'ue ngą tsínj hua ní'nij rian nej. Nḭ uyan

huin tsínj ngą yun'unj xąna nej. Daj si ngaa nįcaj dugüi' ni é rę' ngą Cristo,
nį urin ni é rę' huin.
29 Nį sisį nicaj dugüi' ni é rę' ngą Cristo, ngaa nį huin ni é rę' da'nį si'nį
Abraham. Nį nąhuin ra'a ni é rę' nuguan' są' dąj rún' gataj yya Yan'anj
rian Abraham.

4

1 Nį huin ruhuāj gątā sisį ngaa hua lij da'níj 'ngǫ tsínj daj, nį si'yaj chrej
sij huin si'yaj sij. Sanį xi'í si hua lij sij, nį uyan huin sij ngą ni tsínj 'yaj
sun yǫn rian chrej sij. Nį sį ga'ue nącaj sij si'yaj chrej sij mánj.
2 Hua ni ngüį dugumi tsin' daj. Nį dugumi ni sí' si'yaj sij. Nį hué daj 'yaj
ni sí' ngą sij da guįsij güi gątaj chrej sij sisį nąhuin ra'a sij si'yaj chrej sij.
3 Nį hué daj ran' né' nej. Ngaa ga lij né', nį dagahuin né' si-nǫguan' ni
yan'anj huin achij chruhua xungüį nan.
4 Sanį ngaa guisíj güi huin ruhua Yan'anj xąnga' riqui si są' rian né',
nį ga'níj Yan'anj xąnga' da'ni gą'na' chruhua xungüį nan. Nį ga'nga sí',
gui'yaj 'ngǫ yun'unj xąna. Nį dagahuin ni dǫgüi' sí' si-ley Moisés ngaa
gane sí' chruhua xungüį nan.
5 Nį ga'ną' sí' sisį gąhuin ní'nij né' rian ley daj, gui'yaj sí'. Nį huin ruhua
Yan'anj sisį gąhuin né' da'níj Yan'anj, guį'yaj sí'.
6 Nį xi'í si huin a ni é rę' da'níj Yan'anj, nį ga'níj Yan'anj Si-Espíritu da'ni
gą'na' gąne chruhua niman né'. Nį gą'ue gątaj né' gǫnun Yan'anj: “Chrej
ni únj huín sǫ', ataj né', aguáj né'”, 'yaj Si-Espíritu da'níj Yan'anj.
7 Hué dan nį sé tsínj 'yaj sun yǫn rian 'ngǫ xuru'ue huin a ni é rę' gą
mánj. Sanį nahuin a ni é rę' da'níj Yan'anj. Nį xi'í si huin a ni é rę' da'níj
Yan'anj, nį huin ruhua Yan'anj sisį nąhuin ra'a á rę' daran' nuguan' są',
guį'yaj Cristo.

Exhortación contra el volver a la esclavitud

8 Asįj sini nį nun guįni'i ni é rę' Yan'anj xąnga' mánj. Nį dagahuin ni é
rę' rian ango ni yan'anj sisį sé yan'anj xąnga' huin mánj.
9 Sanį yyąj nį ni'i ni é rę' Yan'anj xąnga'. Asį są' huin gątā sisį ni'i Yan'anj
ni é rę'. Hué dan nį dąj gą'ue nącaj rǫhua' yún ni é rę' nącico' ni é rę' ni
yan'anj niqui nitaj fuerza nicaj sisį guį'yaj sun yǫn ni é rę' rian ni yan'anj
da únj.
10 Guę ni é rę' ga'į güi. Nį hua yahuį guę ni é rę', ataj á rę' nej. Nį hua
yo' guę é rę', ataj á rę' nej.
11 Nani ruhuāj sisį gui'yaj sun yūnj si-sun Yan'anj scanij ni é rę'.
12 Achínj jni'yā rian án rę' sisį gąhuin ni é rę' dąj rún' huīnj huin ni
é rę' jnān ngą xica'uī. Daj si gahuīnj dąj rún' huin ni é rę'. Nitaj nǫnj
guiran'ānj, gui'yaj ni é rę' mánj.
13 Hua ni'i ni é rę' sisį asįj sini ga'mī si-nǫguan' Yan'anj rian ni é rę' xi'í
'ngǫ xi'į guida'a yūnj.
14 Hué xi'į gui'yaj ga'nānj daj gahuin 'ngǫ sayun guiran'ānj. Sanį nun
gahuin ruhua ni é rę', nį nun dąnicaj ni é rę' man'ānj xi'í xi'į guiran'ānj
da mánj. Nį nahuin ra'a są' ni é rę' man'ānj dąj rún' gahuīnj 'ngǫ si-ángel
Yan'anj, asį gahuīnj dąj rún' gahuin man'an Jesucristo, ruhua á rę'.
15 Nį ǫn sin huin nį nitaj si nią' ruhua ni é rę' ngāj, dąj rún' gahuin nią'
ruhua ni é rę' asįj sini únj. Daj si atā gǫnun ni é rę' sisį gą'uej ruhua á rę'
guįri ni é rę' rundij rian án rę' rįqui ni é rę' riānj.

16 Yyąj nį gahuīnj 'ngǫ tsínj unun' ngą ni é rę' urin si ga'mī nuguan' xąnga' rian án rę', ruhua á rę' ní'.
17 Nį ni tsínj digyán rian án rę' daj, nį xicoj ruhua ni sij ni'yaj ni sij ni é rę'. Sanį sé si huin są' ruhua ni sij mánj. Daj si huin ruhua ni sij sisį gąhuin nįni ni é rę' rian únj. Ngaa nį guįnico' ni é rę' ni sij, ruhua ni sij.
18 Sisį huin są' ruhua ni sij xi'í ni é rę', ngaa nį dugu'nąj huin sisį xįcoj ruhua ni sij nį'yaj ni sij ni é rę'. Nį hua niąn sisį nįganj guį'yaj ni sij daj. Nį sé urin ngaa nnēj scanij ni é rę' mánj.
19 Rún' huin da'nī lij huin ni é rę' riānj. Nį dąj rún' chran' 'ngǫ yun'unj xąna sayun ngaa achin gą'nga da'níj unj, nį hué daj ran'ānj xi'í ni é rę'. Nį gą guiran'ānj sayun xi'í ni é rę' da guįnicaj dugüi' są' ni é rę' ngą Cristo.
20 Nį huin ruhuāj sisį guįman né' acuan' sisį gą'ue nądunāj nuguan' a'mī ngą ni é rę'. Daj si nun xugüi ruhuāj si guį'yā ngą ni é rę' mánj.

Alegoría de Sara y Agar

21 Huin ruhuāj sisį gątaj yya á rę' 'ngǫ nuguan' gųnūnj: Nį huin ruhua á rę' dągahuin a ni é rę' si gataj si-ley Moisés, sanį gunun ni é rę' si ataj ley da ní'.
22 Nį gataj ley daj sisį hua huįj da'nį sno'o tsínj gų'naj Abraham. Nį ga'nga 'ngǫ da'níj sij ngą 'ngǫ yun'unj xąna 'yaj sun yųn ducuá sij. Nį ga'nga ango da'níj sij ngą man'an nicą sij.
23 Nį dąj rún' a'nga ango ni lij, nį hué daj ga'nga da'níj yun'unj xąna 'yaj sun yųn daj. Sanį ango da'níj sij ga'nga ngą man'an nicą sij huin tsínj xį'i gui'yaj yya Yan'anj ngą Abraham ngaa achin gą'nga lij daj.
24 Guį'yó' cuenta sisį dąj rún' huin nųngüej yun'unj xąna daj, nį hué daj huin huįj nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ngą ni ngüį. Nį 'ngǫ nuguan' daj huin 'ngǫ nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ngą Moisés chrą quij gų'naj Sinaí. Nį dąj rún' gui'yaj sun yųn yun'unj gų'naj Agar ducuá Abraham, nį hué daj huin nuguan' daj. Nį ni tsínj dagahuin rian si-ley Moisés, nį nun gahuin ní'nij ni sij rian ley daj. Daj si a'nin' ley daj sun rian ni sij. Nį yun'unj xąna daj gų'naj Agar.
25 Nį dąj rún' huin Agar, nį hué daj huin quij gų'naj Sinaí niquin' estado Arabia. Nį hua guę acaj ni tsínj mán xuman' Jerusalén cuenta nuguan' gui'yaj yya Yan'anj chrą quij gų'naj Sinaí huin si-ley Moisés. Nį nun gahuin ní'nij ni sij rian ley da mánj.
26 Sanį hua ní'nij né' nne né' ango xuman' Jerusalén huin 'ngǫ xuman' ngaj da xata'. Nį dąj rún' nico' né' nni né' chruhua xungüį nan, nį da'nga' daj nico' né' xuman' daj.
27 Daj si gataj si-nųguan' Yan'anj:

Gąhuin niąʼ ruhuá rę' huín rę' 'ngǫ yun'unj xąna yatin nitaj da'níj rę' ga'nga.
Nįn' ruhua gąhuin niąʼ ruhuá rę' sisį huín rę' 'ngǫ yun'unj xąna nun ni'i sayun ran' ni ngüį xąna a'nga da'níj.
Daj si gąhuin nico da'níj yun'unj xąna nne urin daj ngą da'níj yun'unj xąna hua nicą.
Daj gataj si-nųguan' Yan'anj.

28 Nį dąj rún' huin tsínj gų'naj Isaac huin né' huin ni é rę' jnān ngą xica'uī. Hué né' huin ni tsínj xį'i gui'yaj yya Yan'anj 'ngǫ nuguan' ngą chrej Isaac.

29 Sanḭ chran' yun'unj da'níj yun'unj xa̱na gui'yaj sun yu̱n daj man'an
Isaac. Nḭ hué daj chran' yun'unj ni tsínj nico' si-ley Moisés né' huin né' ni
tsínj gahuin sa̱', gui'yaj Espíritu Santo ma̱n acuan'.
30 Sanḭ gataj si-nu̱guan' Yan'anj: "Guḭri rẹ' xẹ' nu̱ngüej da'nḭ xa̱na 'yaj
sun yu̱n daj. Daj si sḭ ga'ue na̱huin ra'a da'níj yun'unj xa̱na daj ni rasu̱n
nga̱ da'níj nu̱ngüej nica̱ Abraham." Daj gataj si-nu̱guan' Yan'anj.
31 Xi'í daj nḭ sé da'níj yun'unj xa̱na gui'yaj sun yu̱n daj huin né' huin ni
é rẹ' jnān nga̱ xica'uī. Daj si nitaj si a'nin' si-ley Moisés sun rian né'. Sanḭ
huin né' da̱j rún' huin da'níj nu̱ngüej nica̱ Abraham.

5

Estad firmes en la libertad

1 Nḭ gui'yaj Cristo sisḭ gahuin ní'nij rian né'. Ngaa nḭ ga̱ nḭca ruhua ni
é rẹ' xi'í si gahuin ní'nij ni é rẹ'. Nḭ sḭ nanica̱j ru̱hua' yún ni é rẹ' sisḭ
da̱gahuin ni é rẹ' rian ango nuguan' a'nin' sun rian ni é rẹ' mánj.
2 Nḭ ga̱nani chraquij ni é rẹ' si ataj snan'ān gu̱nun ni é rẹ', huīnj Pablo.
Nḭ sisḭ gu̱ta' ni sij da'nga' nneẹ cúj ni é rẹ', nḭ huin ruhuaj gata sisḭ nitaj si
ní'yanj si gui'yaj Cristo xi'í ni é rẹ' mánj.
3 Nḭ ataj snan'ān ru̱hua' yūnj rian án rẹ' sisḭ daran' ni tsínj a'uej ruhua
sisḭ gu̱ta' ni sij da'nga' nneẹ cúj ni sij, nḭ hua nia̱n sisḭ da̱gahuin ni sij daran'
si a'nin' si-ley Moisés rian ni sij.
4 Nḭ sisḭ ani ruhua ni é rẹ' sisḭ ga̱huin sa̱' á rẹ' rian Yan'anj xi'í si dagahuin
ni é rẹ' ley daj, ngaa nḭ gahuin nḭni ni é rẹ' rian Cristo. Nḭ gahuin nḭni ni
é rẹ' rian sinduj gui'yaj Yan'anj nga̱ né'.
5 Sanḭ Espíritu Santo 'yaj sisḭ ana'uij né' sisḭ ga̱huin sa̱' né' rian Yan'anj
xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj né' Jesucristo.
6 Nḭ sisḭ nicaj dugüi' né' nga̱ Cristo Jesús, nḭ nitaj si 'ya sisḭ guḭtaj, asḭ sḭ
guitaj da'nga' nneẹ cúj né' mánj. Sanḭ ní'yanj yya sisḭ gu̱xuman ró' ni'í'
Cristo Jesús. Xi'í daj nḭ ga̱huin 'ḭ ró' guḭni'í' ni dugüí'.
7 Hua sa̱' gachéj sini ni é rẹ' si-chrej Yan'anj. Ngaa nḭ u̱n tsínj gui'yaj, nḭ
duna ni é rẹ' sisḭ nun dagahuin ni é rẹ' nuguan' xa̱nga' únj.
8 Nḭ Yan'anj gaquínj ni é rẹ' sisḭ guḭnicaj dugüi' ni é rẹ' nga̱ Yan'anj. Nḭ
sé Yan'anj gui'yaj sisḭ duna á rẹ' nuguan' xa̱nga' daj.
9 Ataj né' sisḭ do̱j xínj levadura 'yaj, nḭ ayu daran' ni quinj. Nḭ da̱j ró'
'yaj levadura daj, nḭ hué daj 'yaj nuguan' yya̱ unun ni é rẹ'. Sisḭ gu̱nun né'
do̱j nuguan' yya̱, nḭ ga̱'ue guẹre' daran' ni nuguan' sa̱' nun chruhua niman
né'.
10 Nḭ hua xitinj ruhuāj rian Señor sisḭ uyan ga̱ ruhua á rẹ' ngāj. Sanḭ
Yan'anj guḭ'yaj castigo tsínj chran' yun'unj ni é rẹ'. Nitaj si guḭ'ya u̱n tsínj
ga̱huin mánj.
11 Nḭ sisḭ hua guẹ a'mī sisḭ gu̱ta' ni sij da'nga' ni ngüḭ, nḭ sḭ chran' yun'unj
ni tsínj israelita man'ānj huin ni é rẹ' jnān nga̱ xica'uī. Sanḭ a'mī rian ni
ngüḭ sisḭ gahui' Jesús xi'í si-ga̱quin' né'. Xi'í daj nḭ unun' ni sij nga̱ man'ānj.
12 Sanḭ xi'í ni tsínj chran' yun'unj ni é rẹ' daj, nḭ huin ruhuāj sisḭ uyun
ga̱'nin' ni sij man'an ni sij.
13 Nḭ ngaa gaquínj Yan'anj ni é rẹ', nḭ gahuin ní'nij rian ni é rẹ' huin ín
rẹ' jnān nga̱ xica'uī. Sanḭ nitaj si huin ruhuaj gata sisḭ ga̱'ue xa̱caj ni é rẹ'
daran' chrej huin chrej huin ruhua nneẹ cúj ni é rẹ' xa̱caj a̱'. Sa̱' huin sisḭ

gąhuin 'i̱ ruhua á rę' ni̱'yaj á rę' dugüi' ni é rę'. Ni̱ gui̱'yaj sun ni é rę' xi'í dugüi' ni é rę'.
14 Daj si daran' si-ley Yan'anj huin urin nuguan'. Ni̱ nuguan' nan huin: “Gąhuin 'i̱ ruhua né' gui̱ni'yaj né' ni dugüi' né' dąj rún' 'i̱ ruhua né' ni'yaj né' ni man'an né'”. Ni̱ sisi̱ hué daj gui̱'yaj né', ni̱ dągahuin né' daran' nuguan' a'nin' Yan'anj sun rian né'. Daj gataj si-ley Yan'anj.
15 Gą cuidado ni é rę' sisi̱ si̱ gunun' ni dugüi' ni é rę' mánj. Ni̱ si̱ ga'mi ni é rę' ni nuguan' quij xi'í ni dugüi' ni é rę' mánj. Ni̱ sisi̱ hué daj gui̱'yaj ni é rę', ni̱ guęre' ni dugüi' ni é rę'.

Las obras de la carne y el fruto del Espíritu

16 Hué dan ni̱ ataj snan'ān gunun ni é rę' sisi̱ xącaj ni é rę' si-chrej Espíritu Santo. Ngaa ni̱ si̱ gui'yaj ni é rę' dąj rún' huin ruhua nneę cúj ni é rę' mánj.
17 Daj si unun' si huin ruhua nneę cúj né' ngą si huin ruhua Espíritu Santo. Ni̱ unun' Espíritu Santo ngą si huin ruhua nneę cúj né'. Ni̱ ni̱ni huin ruhua gǫ'ngo nungüe. Xi'í daj ni̱ na'ue gui̱'yaj ni é rę' dąj rún' huin ruhua ni é rę' gui̱'yaj á rę' mánj.
18 Sani̱ sisi̱ gą'uej ruhua á rę' di̱gyán Espíritu Santo chrej gąn'anj ni é rę', ni̱ nitaj si a'nin' si-ley Moisés sun rian ni é rę' mánj.
19 Sé si 'i̱ gui̱ni'i ni é rę' dąj 'yaj ni tsínj 'yaj si huin ruhua nneę cúj ni sij. Ni̱ a'mi ni sij ngą squi̱ra' ni sij. Ni̱ 'yaj ni sij ni rasun quij hua nej. Ni̱ 'yaj ni sij si ną'aj nej.
20 Ni̱ nico' ni sij ango yan'anj 'yaj ra'a ni sij. Ni̱ 'yaj stu'uaj ni sij nej. Ni̱ nun huin xąn' ruhua ni sij ngą ni dugüi' ni sij. Ni̱ unun' ni sij ngą dugüi' ni sij. Ni̱ xicoj ruhua ni sij ngą dugüi' ni sij. Ni̱ yoǫ nan'an ruhua ni sij. Ni̱ huin ruhua ni sij sisi̱ gąhuin achij man'an ni sij. Ni̱ 'yaj ni sij sisi̱ huin ni̱ni gǫ'ngo ni sij. Ni̱ 'yaj ni̱ni ni sij 'ngǫ xi'nin' man'an ni sij.
21 Ni̱ huin ruhua ni sij ni̱'yaj ni sij si'yaj dugüi' ni sij. Ni̱ dagahui' ni sij níman nej. Ni̱ hua xi̱ni ni sij. Ni̱ xa nąsa' ni sij. Ni̱ 'yaj ni sij ango rasun quij dąj rún' huin ruhua nneę cúj ni sij. Ni̱ asij sini, ni̱ hua gataj chrūnj rian án rę', ni̱ hué daj gataj ruhua' yūnj sisi̱ daran' ni tsínj 'yaj ni gaquin' nan, ni̱ si̱ gane ni sij rian nicaj sun Yan'anj mánj.
22 Sani̱ 'yaj Espíritu Santo sisi̱ gąhuin 'i̱ ró' gui̱ni'í' ni dugüí'. Ni̱ gąhuin nią' ró'. Ni̱ gąhuin din'inj ruhua né'. Ni̱ gą'nin' ruhua né' ngą ni dugüi' né'. Ni̱ gą'mi są' né' nej. Ni̱ gui̱'yaj né' sinduj ngą ni dugüi' né'. Ni̱ guxuman ruhua né' nej.
23 Ni̱ gąhuin ni̱ né' nej. Ni̱ gui̱nicaj sun né' rian man'an né'. Ni̱ sisi̱ dągahuin né' ni nuguan' nan, gui̱'yaj Espíritu Santo, ni̱ nitaj ą 'ngǫ ley nicaj sun rian né' mánj.
24 Ni̱ né', ni tsínj nicaj dugüi' ngą Cristo, ni̱ na'ue dągahuin né' si huin ruhua nneę cúj né' mánj. Ni̱ rún' huin sisi̱ gahui' nuguan'an né' rian rugutsi̱ ngą Cristo. Hué dan ni̱ guisíj si gui'yaj né' si xi̱'i dąj rún' huin ruhua nneę cúj né', gui̱'yaj né'.
25 Sisi̱ gahuin są' né', gui'yaj Espíritu Santo, ngaa ni̱ xącaj né' chrej di̱gyan Espíritu Santo rian né' nej.
26 Si̱ gui'yaj nnę né' mánj. Ni̱ si̱ chran' né' ni dugüi' né' mánj. Ni̱ si̱ gahuin xicoj ruhua né' gui̱ni'i né' ni dugüi' né' mánj.

6

1 Nḭ sisḭ guḭ'yaj 'ngǫ tsínj daj gaquin' guḭni'i ni é rę', nḭ sisḭ ni é rę'
huin tsínj xuman ruhua są' ruhua, ngaa nḭ gąn'anj chrącuij ni é rę' sij
sisḭ nąnicaj ruhua sij, nḭ guḭnicaj dugüí' rụhua' yún sij ngą ni é rę'. Sanḭ
gą'mi nąj ni é rę' ngą sij. Nḭ gą cuidado ni é rę' nun są' nun dḭgya' yun'unj
sichre ni é rę' nej.
2 Nḭ chrącuij gǫ'ngo' ni dugüí'. Nḭ sisḭ hué daj guḭ'yaj né', nḭ dągahuin
né' nuguan' a'nin' Cristo sun rian né'.
3 Nḭ sisḭ ani ruhua 'ngǫ tsínj nasḭnunj sisḭ huin achij sij, sanḭ digya'
yun'unj sij man'an sij.
4 Xącaj gǫ'ngo né' cuenta dąj 'yaj gǫ'ngo né'. Nḭ sisḭ 'yaj są' né', nḭ gą'ue
gąhuin nią' ruhua né' ngą si 'yaj né'. Sanḭ sḭ gataj né' sisḭ 'yaj są' né' daj
ngą si 'yaj ni dugüi' né'.
5 Daj si xiráj gǫ'ngo né' huin si gą cuidado né' ngą si 'yaj man'an né'.
6 Tsínj gahuin chrụn si-nụguan' Yan'anj, nḭ gą'ui' sij si achin rian tsínj
digyán nuguan' daj rian sij.
7 Sḭ duna ni é rę' sisḭ dḭgya' yun'unj 'ngǫ nuguan' snan'anj man'an án
rę' mánj. Sḭ ga'ue dḭgya' yun'unj ni é rę' Yan'anj mánj. Sisḭ 'yaj są' 'ngǫ
tsínj daj chruhua xungüḭ nan, nḭ gąhuin są' rian sij. Nḭ sisḭ 'yaj quij 'ngǫ
tsínj daj, ni gą sayun rian sij.
8 Daj si sisḭ guḭ'yaj 'ngǫ tsínj daj si huin ruhua nneę cúj sij guḭ'yaj sij, nḭ
guęre' sij, guḭ'yaj nuguan' daj. Sanḭ sisḭ guḭ'yaj 'ngǫ tsínj daj si huin ruhua
Espíritu Santo guḭ'yaj sij, nḭ gąne nḭganj sij, guḭ'yaj Espíritu Santo.
9 Ngaa nḭ sḭ ga'nin' ruhua né' si guḭ'yaj są' né'. Daj si sisḭ guḭ'yaj fuerza
né' ngą nuguan' są', nḭ hua 'ngǫ güi guḭ'yaj są' Yan'anj rian né'.
10 Hué dan nḭ yyąj hua ní'nij rian né', nḭ guḭ'yaj są' né' ngą daran' ni
ngüḭ. Nḭ guḭ'yaj są' doj né' ngą ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Yan'anj.

Pablo se gloría en la cruz de Cristo

11 Nḭ'yaj ni é rę' sisḭ dąj arūnj letra xxi nan ngą ra'āj.
12 Ni tsínj a'nin' sun rian án rę' sisḭ guḭtaj da'nga' nneę cúj ni é rę', nḭ
maan si huin ruhua ni sij sisḭ gą'mi są' ni ngüḭ xi'í ni sij. Nḭ na'uej ruhua
ni sij sisḭ chrąn' yun'unj ni ngüḭ ni sij xi'í si gahui' Cristo rian rugutsḭ.
13 Nḭ ni tsínj guḭtaj da'nga' nneę cúj ni sij, nḭ nun dagahuin ni sij si ataj
si-ley Moisés mánj. Sanḭ maan si huin ruhua ni sij sisḭ guḭtaj da'nga' nneę
cúj ni é rę'. Ngaa nḭ gąhuin nnę ni sij sisḭ guḭtaj da'nga' nneę cúj ni é rę',
guḭ'yaj ni sij.
14 Sanḭ güendąj, nḭ na'uej ruhuąj sisḭ gąhuin nnęj. Maan si huin ruhuąj
gą'mi sa'āj xi'í Señor Jesucristo huin tsínj gahui' rian rugutsḭ xi'í né'. Daj
si xi'í si gahui' Cristo rian rugutsḭ, nḭ nitaj si ní'yanj si-chrej ni ngüḭ mąn
chruhua xungüḭ gaquin' nan riānj gą mánj. Nḭ hua duna man'ānj si 'yaj
ni ngüḭ daj.
15 Nḭ ngaa nḭcaj dugüi' né' ngą Cristo Jesús, nḭ nitaj si 'ya sisḭ guḭtaj
da'nga' nneę cúj né', asḭ sḭ guitaj da'nga' nneę cúj né' ą'. Sanḭ hua nią̨n si
gąhuin nąca né', guḭ'yaj Cristo.
16 Nḭ huin ruhuąj sisḭ gąhuin din'inj rian daran' ni ngüḭ dągahuin
nuguan' nan. Nḭ nąhuin 'ḭ ruhua Yan'anj nḭ'ya ni ngüḭ daj ruhuąj. Daj
si huin yya ni sij tsínj israelita rian Yan'anj.

17 Nḭ güi gạn'anj nẹ' rian, nḭ nitaj si huin ruhuāj sisḭ chrạn' yun'unj ni
é rẹ' man'ānj. Daj si guiran' nneẹ cū sayun xi'í si huīnj 'ngọ tsínj 'yaj sun
rian Jesús.

Bendición final

18 Huin ruhuāj sisḭ guḭ'yaj Señor Jesucristo sinduj niman daran' ni é rẹ'
huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Amén.

LA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL SAN PABLO A LOS EFESIOS

Salutación

1 Huēj huin Pablo. Nḭ huīnj 'ngo tsínj apóstol tsínj a'mi si-nuguan' Jesucristo rian ni ngüḭ. Nḭ hué daj huin ruhua Yan'anj si guḭ'yā. Nḭ arūnj yanj carta nan a'nī rian a ni é rę' huin ni é rę' ni tsínj są' rian Yan'anj mąn xuman' Efeso. Nḭ xuman ruhua á rę' ni'yaj á rę' Cristo Jesús.

2 Nḭ huin ruhuāj sisḭ guḭ'yaj Yan'anj huin chrej né' ngą Señor Jesucristo sinduj rian ni é rę'. Nḭ gąhuin din'inj ruhua ni é rę', guḭ'yaj nungüej sij, ruhuāj aj.

Bendiciones espirituales en Cristo

3 Gą'mi są' né' rian Yan'anj huin chrej Señor Jesucristo. Nḭ da xata' riqui nḭn' ruhua Yan'anj daran' nuguan' są' rian xi'í si nicaj dugüi' né' ngą Cristo.

4 Hué dan nḭ asḭj gui'yaj Yan'anj xungüḭ, nḭ hua nacui Yan'anj né' sisḭ guḭnicaj dugüi' né' ngą Cristo. Nḭ gąhuin né' tsínj są' rian Yan'anj tsínj nitaj si da'ui gaquin' mánj. Hué daj gani są' ruhua Yan'anj xi'í né' asḭj ná sno'o.

5 Nḭ xi'í si 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya né', nḭ gani ruhuaj gąhuin né' da'ni xi'í Jesucristo. Daj si da'nga' daj garan' ruhua Yan'anj si guḭ'ya ngą né'.

6 Nḭ xi'í daj gą'mi są' né' rian Yan'anj xi'í si nico sinduj riqui Yan'anj rian né'. Nḭ hué daj gui'yaj Yan'anj sinduj rian né' xi'í si nico' né' Cristo. Nḭ 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya sí'.

7 Nḭ naránj si-tun man'an sí' rian si-gąquin' né'. Nḭ guinicaj Yan'anj niman nico xi'í si-gąquin' né'. Daj si ducu gani są' ruhua Yan'anj xi'í né'.

8 Nḭ sinduj riquij rian né' 'yaj sisḭ gąhuin chrun né' dąj guḭ'yaj są' né', nḭ dąj gunun są' né'.

9 Nḭ huin ruhua Yan'anj sisḭ xącaj né' cuenta dąj hua nuguan' nąca huin nuguan' a'mi xi'í dąj huin ruhua man'an Yan'anj guḭ'ya xi'í né' huin né' ni tsínj nico' Jesús.

10 Daj si güi gąnahuij xungüḭ, nḭ huin ruhua Yan'anj sisḭ gąnahuin nuguan'an daran' si mąn xata' ngą daran' si mąn rian xungüḭ nan. Ngaa nḭ guḭnicaj sun Cristo rian daran'anj.

11 Nḭ xi'í Cristo, nḭ ganacui Yan'anj ni únj. Nḭ nąhuin ra'a únj ni rasun rḭqui Yan'anj rian únj. Nḭ hué daj hua gani ruhua Yan'anj xi'í únj. Nḭ Yan'anj 'yaj daran'anj dąj rún' aran' ruhuaj.

12 Nḭ hué ni únj huin tsínj gana'uij sini sisḭ guḭ'yaj są' Cristo ngą ni únj. Nḭ xi'í daj nḭ nata' ni únj sisḭ dugu'nąj 'yaj man'an Yan'anj.

13 Nḭ xi'í Cristo hué daj gahuin ngą ni é rę' nej. Daj si ngaa gunun ni é rę' nuguan' xąnga' huin nuguan' ataj sisḭ nacaj Yan'anj ni é rę', nḭ guxuman ruhua ni é rę' ni'yaj ni é rę' Cristo. Nḭ dąj rún' 'yaj ni tsínj nicaj sun ngaa ru'man ni sij sello rian ni yanj, nḭ hué daj gui'yaj yya Yan'anj ngą á rę' ngaa riqui Yan'anj Espíritu Santo rian án rę'. Xi'í daj, nḭ ni'i yya ni é rę' sisḭ huin ni é rę' da'nḭj Yan'anj.

14 Nḭ xi'í si riqui Yan'anj Espíritu Santo rian né', nḭ ni'i yya né' sisḭ nạhuin
ra'a né' daran' nuguan' sạ' hua gataj yya Yan'anj si rḭquij rian né'. Ngaa
nḭ gạ'mi sạ' daran' né' xi'í si hua 'ueé Yan'anj.

El espíritu de sabiduría y de revelación

15 Hué dan nḭ gunun man'ānj nuguan' sisḭ guxuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj
ni é rẹ' Señor Jesús. Nḭ gunun man'ānj nuguan' sisḭ 'ḭ ruhua ni é rẹ' ni'yaj
ni é rẹ' daran' ni tsínj sạ' nico' Yan'anj nej.
16 Xi'í daj nḭ nitaj si a'nin' ruhuāj nạga'uīj si guruhua Yan'anj xi'í ni é rẹ'
mánj. Nḭ nanun ruhuāj ngaa achínj jni'yā rian Yan'anj xi'í ni é rẹ'.
17 Nḭ hua 'ueé Yan'anj huin chrej Jesucristo. Nḭ achínj jni'yā rian Yan'anj
sisḭ rḭqui Yan'anj nuguan' chrụn sạ' gụnun niman án rẹ'. Nḭ achínj jni'yā
sisḭ gụnun sạ' ni é rẹ' nuguan' digyán Yan'anj chruhua niman ni é rẹ'.
Ngaa nḭ guḭni'i sạ' ni é rẹ' man'an Yan'anj nej.
18 Nḭ achínj jni'yā rian man'an Yan'anj sisḭ gạra da'nga' ruhua ni é rẹ'
dạj hua si sạ' ana'uij ni é rẹ' si rḭqui Yan'anj rian án rẹ'. Daj si gaquínj
Yan'anj ni é rẹ' sisḭ guḭnicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ man'an Yan'anj. Nḭ nḭn'
ruhua hua sạ' si rḭqui Yan'anj rian né', tsínj sạ' nico' Yan'anj anj.
19-20 Nḭ achínj jni'yā rian Yan'anj sisḭ guḭni'i ni é rẹ' dạj nicaj Yan'anj
nḭn' ruhua fuerza xi'í né' huin né' ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj. Nḭ
hué fuerza daj digyán Yan'anj rian ni ngüḭ ngaa ganá'nij Cristo scanij ni
níman. Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ gạne sí' nẹ' chrej ra'a sạ' Yan'anj xata'.
21 Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ guḭnicaj Cristo sun rian daran' gobierno ngạ
rian daran' yan'anj mạn chruhua xungüḭ nej, rian daran' tsínj huin achij
nej, daran' fuerza mán chruhua xungüḭ nan nej. Nḭ hué daj guḭnicaj Cristo
sun ango xungüḭ gạ'na' nej.
22 Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ gạhuin achij Jesús rian daran' ni rasụn. Nḭ ga'ui'
Yan'anj sisḭ guḭnicaj Cristo sun rian daran' ni rasụn xi'í né' ni tsínj nico'
Yan'anj.
23 Nḭ dạj rún' huin nneẹ cúj Cristo, nḭ hué daj huin né'. Nḭ nneẹ cúj Cristo
huin daran' ni ngüḭ nico' Yan'anj. Nḭ nḭn' gạchra' riqui Cristo si-nụguan'
sij rian daran' ni ngüḭ.

2

Salvos por gracia

1 Asḭj sini nḭ dạj rún' huin ni níman huin ni é rẹ', gui'yaj ni nuguan' quij
ngạ ni gaquin' da'ui ni é rẹ'. Sanḭ ga nḭ'na' niman án rẹ', gui'yaj Cristo aj.
2 Nḭ asḭj sini gachéj ni é rẹ' dạj rún' chéj ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ
gaquin' nan nej. Nḭ gui'yaj ni é rẹ' si garan' ruhua sichre huin si nne rian
hua rụmi'. Nḭ sichre nicaj sun rian ni ngüḭ na'uej ruhua dạgahuin rian
Yan'anj anj.
3 Nḭ dạj rún' 'yaj ni ngüḭ daj, nḭ hué daj gachéj daran' né' asḭj sini. Nḭ
gui'yaj né' si garan' ruhua nneẹ cúj né'. Nḭ dagahuin né' nuguan' quij si
gani ruhua niman né'. Xi'í daj nḭ hua niạn gạhuin daran' né' castigo dạj
rún' gạhuin castigo ni ngüḭ na'ue dạgahuin rian Yan'anj daj.
4 Sanḭ nḭn' ruhua nani yaco ruhua Yan'anj ni'ya né'. Daj si nḭn' ruhua 'ḭ
ruhua Yan'anj ni'ya né'.
5 Nḭ nụnj si rún' huin níman huin né' xi'í gaquin' gui'yaj né', sanḭ riqui
Yan'anj sisḭ gạ nḭ'na' nụguan'an né' ngạ Cristo. (Ni nacaj Yan'anj ni é rẹ'
xi'í sinduj riqui Yan'anj rian ni é rẹ'.)

6 Nị ganá'nij nụguan'an né' ngạ Cristo Jesús, gui'yaj Yan'anj. Nị gui'yaj
Yan'anj sisị gạne né' ngạ Cristo xata' aj.
7 Ngaa nị ni güi gạne né' xata', nị gạ'ue dịgyán Yan'anj rian né' dạj nico
huin sinduj gui'yaj Yan'anj xi'í né'. Nị gạ'ue gụịni'i né' sisị nịn' ruhua
gahuin 'ị ruhua Yan'anj ni'ya né' xi'í si nico' né' Cristo Jesús.
8 Nị nacaj Yan'anj ni é rẹ' xi'í si xuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ'
Yan'anj. Nị hué nan huin 'ngọ sinduj riqui Yan'anj rian ni é rẹ'. Sé xi'í si
gui'yaj sạ' ni é rẹ' huin si ganacaj Yan'anj ni é rẹ' mánj. Sanị huin 'ngọ
sinduj 'yaj Yan'anj rian ni é rẹ' aj.
9 Nị sé xi'í si 'yaj sạ' né', nị nạcaj Yan'anj né' mánj. Daj si na'uej ruhua
Yan'anj gạ'mi xạcan né' sisị tsínj sạ' huin né'.
10 Nị Yan'anj gui'yaj né' xi'í si guịnico' né' Cristo Jesús. Xi'í daj nị gạ'ue
guị'yaj sạ' né'. Daj si asịj sini yạn, nị hué daj gani ruhua Yan'anj sisị guị'yaj
sạ' né' xi'í Cristo Jesús aj.

Reconciliación por medio de la cruz

11 Hué dan nị gạnanun ruhua a ni é rẹ' sisị sé tsínj israelita huin ni é rẹ'
mánj. Nị asịj sini nị dugu'nạj ni tsínj israelita ni é rẹ' sisị huin ni é rẹ' ni
tsínj nun gụta' ni sij da'nga' nneẹ cúj ni é rẹ' mánj. Nị hué man'an ni sij
huin ni tsínj guta' da'nga' nneẹ cúj ni sij.
12 Nị gạnanun ruhua ni é rẹ' sisị asịj sini, nị gahuin anéj ni é rẹ' rian
Cristo. Nị gahuin anéj ni é rẹ' rian ni únj ni tsínj israelita nej. Nị nun
guịni'i ni é rẹ' dạj hua nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ngạ ni tsínj israelita
asịj ná ngạ nuguan' gataj yya Yan'anj rian ni sij nej. Nị asịj sini ngaa mán
ni é rẹ' xungüị nan, ni nun guịni'i ni é rẹ' Yan'anj mánj. Nị nun gạna'uij
ni é rẹ' sisị guị'yaj Yan'anj nuguan' sạ' rian án rẹ' nej mánj.
13 Sanị yyạj nị nicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo Jesús. Asịj sini gahuin anéj
ni é rẹ' rian Cristo. Sanị yyạj nị gahuin nịchrun' ni é rẹ' rian sij xi'í si
gayanj si-tun man'an sij.
14 Cristo gui'yaj sisị gạhuin din'inj ruhua né'. Nị hué sij gui'yaj sisị urin
xuman' huin ni ngüị israelita ngạ ni ngüị 'nạ' anéj chrej. Nị duguane
Cristo xingá huin si xị'i unun' nụngüej xuman' daj. Nị xingá daj gui'yaj
sisị gạhuin anéj nụngüej xuman' da aj.
15 Nị ngaa gahui' Cristo, nị gui'yaj sij sisị sị ga'nin' si-ley Moisés sun rian
né' gạ mánj. Nị gui'yaj Cristo sisị gạhuin nụngüej xuman' daj urin xuman'
nạca sisị guịnicaj dugüi' ni ngüị daj ngạ sij. Nị hué daj gui'yaj sij sisị gạhuin
din'inj rian daran' né'.
16 Nị ngaa gahui' Cristo rian rugutsị, nị gui'yaj sij sisị nạ'mi nụngüej
xuman' daj. Nị gui'yaj sij sisị gạhuin din'inj ruhua nụngüej xuman' daj
ngạ Yan'anj. Ngaa nị gạhuin nụngüej rian xuman' daj urin nneẹ cúj Cristo
aj.
17 Hué dan nị ga'nạ' Cristo, nị ga'mi sij nuguan' sạ' rian án rẹ' ni tsínj
'nạ' anéj chrej ngạ rian ni únj ni tsínj israelita sisị gạhuin din'inj ruhua
né' guịman daran' né' ngạ Yan'anj anj.
18 Nị xi'í Cristo nị gạ'ue gạhuin nịchrun' daran' né' rian chrej né', gui'yaj
man'an Espíritu Santo.
19 Xi'í daj nị sé tsínj 'nạ' anéj chrej huin ni é rẹ' gạ mánj. Nị nitaj si mạn
ni é rẹ' nẹ' xẹ' xánj ni é rẹ' mánj. Sanị yyạj nị hua si-chrej ni é rẹ' ngạ
ango ni tsínj sạ' nico' Yan'anj sisị guịnicaj dugüi' daran' né' ngạ Yan'anj
anj.

20 Nḭ dąj rún' huin 'ngǫ hue' są' huin ni é rę'. Nḭ ni tsínj apóstol, ni tsínj
a'mi si-nǫguan' Jesucristo yyąj ngą ni tsínj ga'mi si-nǫguan' Yan'anj asḭj
ná, nḭ hué ni sij huin ni yej ngaj xi'í hue' daj. Nḭ yej są' nan huin achij
rian daran' ni yej ngaj xi'í hue' daj. Nḭ hué Jesucristo huin yej ran nan nne
si-cúj hue' aj.
21 Hué dan nḭ 'ngǫ chré' gą daran' né' huin né' ni ngüḭ nico' Jesucristo.
Ngaa nḭ 'ngǫ nąxuman nuhui są'. Nḭ nuhui daj huin daran' né' ni ngüḭ
nico' man'an Señor.
22 Nḭ xi'í si nicaj dugüi' ni é rę' ngą Jesucristo, nḭ gąhuin nǫguan'an ni
é rę' ngą ango ni ngüḭ gahuin nuhui daj. Nḭ huaj nąxuman 'ngǫ hue' są'
huin ducuá Yan'anj rian nne Espíritu Santo aj.

3

Ministerio de Pablo a los gentiles

1 Huēj huin Pablo. Nḭ nūnj ducuagą' xi'í si nico' man'ānj Cristo Jesús.
Nḭ ran'ānj sayun nan xi'í si ga'mī nuguan' są' rian ni é rę' huin ni é rę' ni
tsínj 'ną' anéj chrej.
2 Nḭ ani ruhuāj sisḭ hua gunun ni é rę' dąj gui'yaj Yan'anj sinduj, ni
garasǫn Yan'anj sun nan gui'yaj sūnj xi'í ni é rę' aj.
3 Nḭ digyán Yan'anj 'ngǫ nuguan' riānj huin 'ngǫ nuguan' nun gǫḭni'i ni
ngüḭ guimán asḭj ná. Nḭ hua garūnj dǫj nuguan' nan rian yanj ga'nī rian
ni é rę'.
4 Nḭ ngaa gąya ni é rę' yanj daj, nḭ gą'ue xącaj ni é rę' cuenta sisḭ ni'īnj
nuguan' nun gǫḭni'i ni ngüḭ xi'í Cristo aj.
5 Nḭ asḭj ná nḭ nun dḭgyán Yan'anj ni nuguan' daj rian ni ngüḭ mánj. Sanḭ
yyąj nḭ digyán Espíritu Santo ni nuguan' daj rian ni apóstol ni tsínj a'mi
si-nǫguan' Jesucristo rian ni ngüḭ ngą ango ni tsínj a'mi si-nǫguan' Yan'anj
huin ni sij ni tsínj hua są' chruhua niman.
6 Nḭ nuguan' nun gǫḭni'i ni ngüḭ huin sisḭ nąhuin ra'a nǫguan'an ni ngüḭ
'ną' anéj chrej ngą ni ngüḭ israelita nuguan' są' gui'yaj yya Yan'anj ngą ni
tsínj israelita asḭj ná. Nḭ dąj rún' huin urin nneę cú', hué daj huin daran'
né'. Nḭ gǫḭnicaj dugüi' daran' né' nąhuin ra'a né' nuguan' są' gataj yya
Yan'anj rian ni tsínj israelita. Nḭ hua nahuin ra'a á rę' nuguan' są' da aj.
7 Nḭ Yan'anj gui'yaj sisḭ gąhuīnj 'ngǫ tsínj nąta' nuguan' są' daj rian ni
ngüḭ. Nḭ sun daj huin 'ngǫ sinduj riqui Yan'anj riānj. Nḭ gahuin nucuaj
gui'yaj sūnj, gui'yaj Yan'anj anj.
8 Huēj huin tsínj hua lij doj daj ngą daran' ni tsínj są' nico' Yan'anj. Sanḭ
riqui Yan'anj sinduj riānj sisḭ gąn'anj gą'mī nuguan' są' scanij ni ngüḭ 'ną'
anéj chrej. Nḭ na'ue nąri'īj dąj hua nico nuguan' są' 'ną' xi'í Cristo aj.
9 Nḭ garasǫn Yan'anj man'ānj sisḭ gątaj yyāj rian daran' ni ngüḭ dąj hua
nuguan' gari huḭ Yan'anj asḭj ná rian ni ngüḭ. Nḭ Yan'anj gui'yaj daran'anj.
10 Nḭ hué daj gahuin yyąj sisḭ gǫḭni'i ni si huin achij mán xata' dąj chrǫn
man'an Yan'anj. Nḭ gǫḭni'i ni si huin achij daj xi'í si dḭgyán né' ni tsínj
nico' Yan'anj dąj ni'i są' Yan'anj daran'anj.
11 Nḭ hué daj gui'yaj Yan'anj dąj rún' gani ruhua man'an asḭj ná sno'o.
Nḭ gahuin yya si gani ruhua Yan'anj xi'í si ga'ną' Señor Jesucristo chruhua
xungüḭ nan.
12 Nḭ xi'í si guxuman ruhua né' ni'yaj né' Jesucristo, nḭ gą'ue gąhuin
nḭchrun' né' gąchinj jni'yaj né' rian Yan'anj anj. Nḭ sḭ guxu'ui' né' mánj.

13 Hué daj nḭ achínj jni'yā rian án rẹ' sisḭ sḭ gahuin ruhua á rẹ' xi'í si ran'ānj sayun xi'í ni é rẹ' mánj. Daj si gạhui sạ' ni é rẹ' xi'í sayun ran'ānj nan anj.

El amor que excede a todo conocimiento

14 Hué dan nḭ xi'í nuguan' nan, nḭ guiniquin' ráj dacō rian chrej Señor Jesucristo.
15 Nḭ Yan'anj huin chrej daran' ni xi'nin' ni tsínj mạn rian xungüḭ ngạ ni si mạn xata' nej.
16 Nḭ achínj jni'yā rian Yan'anj sisḭ nạri' nucuaj niman án rẹ', guḭ'yaj Espíritu Santo. Nḭ gạ'ue chrạcuij Yan'anj man'an ni é rẹ' xi'í si hua nico rasụn sạ' rian Yan'anj anj.
17 Nḭ achínj jni'yā sisḭ gạne xạnga' Cristo chruhua niman ni é rẹ' xi'í si xuman ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' sij. Ngaa nḭ gạ nḭca ruhua ni é rẹ' xi'í si 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya ni é rẹ' aj.
18 Hué dan nḭ gạ'ue gạra da'nga' ruhua ni é rẹ' ngạ daran' ni ngüḭ sạ' nico' Yan'anj sisḭ 'ḭ nico ruhua Cristo ni'yaj sij né'. Nḭ dạj rún' hua 'ngọ si gạra' nico, nḭ hué daj 'ḭ ruhua Cristo ni'yaj sij né'. Nḭ dạj rún' hua 'ngọ si xẹ'e nico hué daj huaj nej. Nḭ dạj rún' hua 'ngọ si gụnun nico, nḭ hué daj huaj nej. Nḭ dạj rún' hua 'ngọ si xạcan nico hué daj huaj nej.
19 Nḭ achínj jni'yā rian Yan'anj sisḭ guḭni'i ni é rẹ' dạj 'ḭ nico ruhua Cristo ni'yaj sij ni é rẹ'. Nḭ na'ue gụnucuaj né' guḭni'i né' dạj hua nico nuguan' nan. Hué dan nḭ xi'í si 'ḭ nico ruhua Cristo ni'yaj sij né', nḭ gạ'ue gạhuin sạ' né' dạj rún' hua man'an Yan'anj.
20 Yyạj nḭ gạtaj daran' né' sisḭ hua sạ' nḭn' ruhua Yan'anj. Nḭ nicaj Yan'anj fuerza guḭ'ya nico daj ngạ si achínj né' ngạ si ani ruhua né' nej. Nḭ gạ'ue guḭ'yaj sạ' né' xi'í si nne Yan'anj ngạ né'.
21 Yan'anj huin si sạ' gạtaj daran' né' huin né' ni tsínj nico' Jesucristo. Nḭ Jesucristo digyán sisḭ hua sạ' nḭn' ruhua Yan'anj nej. Ngaa nḭ nḭganj gạ'mi sạ' daran' né' rian Yan'anj anj. Amén.

4

La unidad del Espíritu

1 Nūnj ducuagạ' xi'í si nico' man'ānj Señor. Nḭ achínj jni'yā rian án rẹ' sisḭ gạchre sạ' ni é rẹ' rian Yan'anj anj. Daj si hua yya gaquínj Yan'anj ni é rẹ' sisḭ gạche sạ' ni é rẹ' chruhua xungüḭ nan.
2 Nḭ guḭ'yaj ni é rẹ' sisḭ gạhuin ni é rẹ' 'ngọ lij rian ni dugüi' ni é rẹ'. Nḭ gạ'mi sạ' ni é rẹ' rian ni sij nej. Nḭ gạ'nin' ruhua ni é rẹ' ngạ ni dugüi' ni é rẹ'. Nḭ gạhuin 'ḭ ruhua á rẹ' ngaa nun aran' ruhua á rẹ' si 'yaj ni dugüi' ni é rẹ' nej.
3 Nḭ nḭganj gạnahuij ruhua ni é rẹ' sisḭ guḭnicaj dugüi' uyan daran' ni é rẹ'. Daj si chracuij Espíritu Santo sisḭ hué daj guḭ'yaj ni é rẹ' xi'í si hua din'inj guḭman án rẹ' ngạ ni dugüi' ni é rẹ'. Nḭ hué daj guḭ'yaj ni é rẹ' xi'í si gạhuin din'inj ruhua ni é rẹ', guḭ'yaj Cristo aj.
4 Nḭ urin nneẹ cúj Cristo huin daran' né'. Nḭ hua urin Espíritu Santo nne chruhua niman daran' né'. Nḭ gahuin yya ruhua né' sisḭ gaquínj Yan'anj né'. Nḭ uyan ana'uij daran' né' sisḭ guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ né'.
5 Nḭ hua urin Señor nicaj sun rian né'. Nḭ urin nuguan' sạ' xuman ruhua né'. Nḭ gata' nnee daran' né' xi'í urin Jesucristo.

6 Nḭ hua urin Yan'anj huin chrej daran' né'. Nḭ Yan'anj nicaj sun rian
daran'anj. Nḭ 'yaj sun Yan'anj niman daran' né'. Nḭ nne Yan'anj ngą daran'
né' aj.
7 Sanḭ hua ganahuin ra'a da gǫ'ngo né' sinduj dąj rún' huin ruhua Cristo
riqui sí' rian né'.
8 Nḭ xi'í daj gataj si-nụguan' Yan'anj:
Ngaa gahui Cristo xata', nḭ nicaj sij ni tsínj hua anumi gan'anj sij.
Nḭ ga'ui' sij sun są' rian ni ngüḭ aj.
Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
9 Nḭ nuguan' nan ataj sisḭ hua gahui sij xata'. Ngaa nḭ huin ruhuaj gata
sisḭ hua sini ga'ną' sij nẹ' nḭca' ruhua xungüḭ nan.
10 Nḭ tsínj ga'ną' nan hué guẹ sij nahui nąn' xata' rian hua xą̱can nḭn'
ruhua. Nḭ xi'í daj nicaj sun sij rian daran'anj.
11 Nḭ riqui Cristo sisḭ gąhuin da'aj né' apóstol tsínj gąn'anj gą'mi si-
nụguan' sij rian ni ngüḭ. Nḭ gąhuin ango né' tsínj gą'mi nuguan' digyán
Yan'anj rian sí'. Nḭ gąhuin ango né' tsínj gąnata' nuguan' są' sisḭ gąnacaj
Yan'anj ni ngüḭ. Nḭ gąhuin ango né' tsínj dụgumi ngaa nąhuin yu' ni ngüḭ
nico' Yan'anj. Nḭ gąhuin ango né' tsínj dḭgyan si-nụguan' Yan'anj rian ni
ngüḭ aj.
12 Nḭ hué daj huin ruhua Cristo guḭ'yaj sij ngą gǫ'ngo né' sisḭ gąhuin nḭca
ruhua né' huin né' ni tsínj hua są' rian Yan'anj. Ngaa nḭ guḭ'yaj sun né'
chrącuij né' ni dugüi' né' ni tsínj nico' Cristo. Ngaa nḭ gąhuin są' niman
né' huin né' nneẹ cúj Cristo.
13 Ngaa nḭ daran' né' guḭnicaj dugüi' xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj né'
Cristo. Nḭ gąra da'nga' ruhua né' dąj hua da'níj Yan'anj. Nḭ guḭsij né'
gąhuin ran niman né'. Ngaa nḭ gą'ue guḭni'i ni ngüḭ sisḭ hua yya nne Cristo
niman né'.
14 Ngaa nḭ sḭ gahuin né' dąj rún' huin ni tsin' mánj. Daj si nicǫ' huaj
naduna si ani ruhua anin'inj. Nḭ sé si 'ḭ xuman ruhua anin'inj daran' ni
nuguan' unun mánj. Nḭ sḭ gui'yaj né' dąj rún' 'yaj ni tsin' mánj. Nḭ sḭ
guxuman ruhua né' si-nụguan' ni tsínj chrụn achéj digya' yun'unj ni ngüḭ
mánj.
15 Nḭ gą'mi xąnga' né' rian ni dugüi' né' xi'í si 'ḭ ruhua né' ni'yaj né' ni
dugüi' né'. Ngaa nḭ gą'ue gąhuin ran ruhua né', nḭ guḭnicaj dugüi' uyan
né' ngą Cristo. Nḭ nicaj sun Cristo rian nneẹ cúj sij huin daran' né' aj.
16 Nḭ xi'í Cristo nḭ 'yaj sun są' nneẹ cúj sij huin né'. Nḭ dąj rún' nicaj
dugüi' nḭn' nneẹ cúj né', nḭ hué daj nicaj dugüi' né' ngą ni dugüi' né' ni
tsínj nico' Yan'anj. Daj si 'yaj fuerza daran' né' sisḭ uyan guḭnicaj dugüi'
daran' né'. Nḭ huaj gąhuin ran ruhua né', 'yaj si-nụguan' Yan'anj xi'í si 'ḭ
ró' ni'í' ni dugüí' aj.

La nueva vida en Cristo

17 Nḭ hué nuguan' nan ataj snan'ān gụnun ni é rẹ' xi'í si nico' né' Señor.
Yyąj nḭ sḭ gui'yaj ni é rẹ' dąj rún' 'yaj ni tsínj nun ni'i Yan'anj ni tsínj 'ną'
anéj chrej mánj. Daj si nitaj si ní'yanj si ani ruhua ni sij mánj.
18 Nḭ hua rụmi' chruhua niman ni sij. Nḭ gahuin anéj ni sij rian chrej są'
riqui Yan'anj rian ni ngüḭ. Daj si nunun ni sij si so'o ni sij aj.
19 Nḭ nitaj si nahuij ruhua ni sij xi'í gaquin' 'yaj ni sij. Nḭ aran' ruhua ni
sij guḭ'yaj ni sij si aran' ruhua nneẹ cúj ni sij, guḭ'yaj ni sij.
20 Sanḭ nun guḭni'i ni é rẹ' Cristo sisḭ hué daj guḭ'yaj ni é rẹ' mánj.

21 Nḭ xąnga' gunun ni é rę' xi'í Cristo. Nḭ gahuin chrụn ni é rę' si-nụguan'
sij. Daj si si-nụguan' sij huin nuguan' xąnga' aj.
22 Nḭ dụnaj ni é rę' si xḭ'i gui'yaj ni é rę' asḭj sini. Daj si si gui'yaj ni é rę'
daj huin 'ngọ si xḭ'i digya' yun'unj man'an ni é rę'.
23 Sanḭ nąhuin nąca niman ni é rę' xi'í si ani ruhua ni é rę' aj.
24 Nḭ gąhuin ni é rę' ni ngüḭ nąca, guḭ'yaj Yan'anj. Nḭ dąj rún' huin
man'an Yan'anj huin ni ngüḭ nąca daj. Ngaa nḭ guḭ'yaj nḭca xąnga' ni é rę',
nḭ gąhuin są' ni é rę', guḭ'yaj Yan'anj anj.
25 Hué dan nḭ sḭ ga'man ruhua á rę' rian ni dugüi' ni é rę' mánj. Daj si
nicaj dugüi' né' huin daran' né' nneę cúj Cristo.
26 Nḭ sisḭ gą'man ruhua ni é rę', nḭ sḭ gui'yaj ni é rę' gaquin' mánj. Nḭ sḭ
ga'man nụgüi ruhua á rę' mánj.
27 Nḭ sḭ ga'ui' ni é rę' chrej rian sichre sisḭ gątsij sichre niman án rę'
mánj.
28 Tsínj gui'yaj tụ, nḭ dụna sij si guḭ'yaj tụ sij aj. Nḭ gąxi'i sij guḭ'yaj sun
sij sun są'. Ngaa nḭ gą'ue guḭri' sij si gą'ui' sij rian ni ngüḭ niquḭ aj.
29 Sḭ ga'uej ruhua á rę' gą'mi ni é rę' nuguan' quij. Sanḭ gąnahuij ruhua
á rę' gą'mi ni é rę' nuguan' są' huin nuguan' achin rian ni dugüi' ni é rę'.
Ngaa nḭ gąhuin są' doj ni tsínj gụnun nuguan' gą'mi ni é rę' sisḭ są' gą'mi
ni é rę' aj.
30 Sḭ gui'yaj ni é rę' si gąnani ruhua Espíritu Santo mánj. Nḭ dąj rún' 'yaj
ni tsínj a'ui' sello rian yanj, nḭ hué daj 'yaj Yan'anj ngą né'. Daj si riqui
Yan'anj Espíritu Santo rian né' sisḭ gąhuin nḭni né' da güi gą'na' nącaj
Yan'anj né'.
31 Dụna ni é rę' si nan'an ruhua ni é rę' aj. Nḭ dụna á rę' si a'man ruhua
á rę' nej. Nḭ sḭ gunun' ni é rę' ngą ni dugüi' í rę' mánj. Nḭ sḭ gaguaj ni é
rę' ngą ni dugüi' ni é rę' mánj. Nḭ sḭ ga'mi ni é rę' nuguan' quij xi'í 'ngọ
dugüi' ni é rę' mánj. Nḭ dụna ni é rę' daran' nuguan' quij hua da aj.
32 Nḭ gą są' ni é rę' ngą ni dugüi' ni é rę'. Nḭ nąhuin 'ḭ ruhua gọ'ngo ni é
rę' guḭni'yaj a ni é rę' ngą ni dugüi' ni é rę' nej. Nḭ guḭnicaj ni é rę' niman
nico rian ni dugüi' ni é rę' dąj rún' guinicaj Yan'anj niman nico rian ni é
rę' xi'í Cristo aj.

5

Andad como hijos de luz

1 Hué ni é rę' huin da'níj Yan'anj. Nḭ 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya ni é rę'. Ngaa
nḭ guḭ'yaj fuerza ni é rę' sisḭ gąhuin ni é rę' dąj rún' huin Yan'anj anj.
2 Daran' si guḭ'yaj ni é rę', nḭ gąhuin 'ḭ ruhua ni é rę' ngą ni dugüi' ni é
rę' dąj rún' gahuin 'ḭ ruhua Cristo ni'yaj sij né'. Nḭ naga'ui' sij man'an sij
rian Yan'anj xi'í né'. Nḭ gahuin sij 'ngọ ofrenda gahui' sij. Nḭ garan' ruhua
Yan'anj si gui'yaj sij.
3 Yyąj nḭ huin ni é rę' tsínj są' nico' Yan'anj. Ngaa nḭ ą 'ngọ ni nuguan'
sḭ ga'ue gą'mi ni é rę' dąj rún' 'yaj ni tsínj nuna xi'í squḭra' ni sij mánj. Nḭ
sḭ ga'mi ni é rę' xi'í ango nuguan' quij mánj. Nḭ sḭ gahuin ruhua ni é rę'
ngą si'yaj dugüi' ni é rę' nej mánj.
4 Nḭ sḭ ga'mi ni é rę' nuguan' snan'anj rian dugüi' ni é rę' ngą nuguan'
nḭ'yun nej, nuguan' huin ducu ruhua ni é rę' nej mánj. Daj si nitaj si hua
są' nuguan' daj si gą'mi ni é rę' mánj. Maan si gą'ui' ni é rę' si guruhua
Yan'anj anj.

5 Nḭ hua tsínj a'mi ngą squḭra' sij. Nḭ hua tsínj 'yaj ango nuguan' quij
hua nej. Nḭ hua tsínj huin ruhua ngą si'yaj dugüi' sij. Nḭ uyan 'yaj tsínj daj
ngą ni tsínj nico' ango yan'anj 'yaj ra'a ni sij. Nḭ ni'i ni é rę' sisḭ sḭ ga'ue
gątu ni tsínj 'yaj quij daj rian nicaj sun Cristo ngą Yan'anj mánj.
6 Sḭ duna ni é rę' si gą'mi ni tsínj nuguan' digya' yun'unj huin nuguan'
nitaj si ní'yanj rian ni é rę' mánj. Daj si xi'í ni nuguan' digya' yun'unj daj,
nḭ gąhuin castigo ni tsínj na'ue dągahuin si ataj Yan'anj.
7 Ngaa nḭ sḭ guinicaj dugüi' ni é rę' ngą ni tsínj digya' yun'unj da mánj.
8 Asḭj sini nḭ dąj rún' rian rụmi' gahuin ni é rę'. Sanḭ xi'í si nicaj dugüi'
ni é rę' ngą Señor yyąj, nḭ dąj rún' huin rian xiguḭn są' huin ni é rę'. Xi'í
daj gąche ni é rę' dąj rún' chéj ni tsínj chéj rian xiguḭn są' aj.
9 (Tsínj chéj rian xiguḭn są' daj, nḭ a'mi są' sij. Nḭ 'yaj nḭca sij nej. Nḭ a'mi
sij nuguan' xąnga' nej.)
10 Nḭ guḭ'yaj fuerza ni é rę' sisḭ guḭ'yaj sun ni é rę' dąj rún' aran' ruhua
Señor aj.
11 Nḭ sḭ guinicaj dugüi' ni é rę' ngą ni tsínj xḭ'i huin ni tsínj a'mi nuguan'
nitaj si ní'yanj mánj. Daj si mąn ni sij rian hua rụmi'. Sanḭ są' huin sisḭ
dḭgyán án rę' rian ni tsínj daj sisḭ nun hua są' si 'yaj ni sij.
12 Daj si ri'ī̱j si-ną'aj gą'mī xi'í nuguan' quij 'yaj huḭ ni sij.
13 Sanḭ ngaa xiguḭn 'yaj yan'ąn, nḭ rugüi' ni'í' daran' si 'yaj huḭ ni sij. Daj
si yan'ąn 'yaj si rugüi' daran'anj.
14 Xi'í daj nḭ ataj ni ngüḭ: Nąnun ruhuá rę' sisḭ atój rę'. Nąchica rę' scanij
ni níman. Nḭ guḭxiguin gąche rę', guḭ'yaj Cristo aj. Hué daj ataj ni ngüḭ.
15 Ngaa nḭ gą cuidado ni é rę' ngą si-chrej ni é rę'. Sḭ gui'yaj ni é rę' dąj
rún' 'yaj ni tsínj nḭ'yun mánj. Sanḭ guḭ'yaj ni é rę' dąj rún' 'yaj ni tsínj
chrụn nuguan' są' aj.
16 Guḭ'yaj fuerza ni é rę' sisḭ guḭ'yaj są' ni é rę' ni güi mán né' aj. Daj si
ni güi nan, nḭ 'yaj quij ni ngüḭ mąn chruhua xungüḭ nan. Sanḭ hua ní'nij
rian né' guḭ'yaj są' né'.
17 Xi'í daj nḭ sḭ gui'yaj ni é rę' dąj rún' 'yaj ni tsínj nḭ'yun mánj. Sanḭ
guḭ'yaj fuerza ni é rę' sisḭ gąra da'nga' ruhua ni é rę' dąj huin ruhua Señor
guḭ'yaj á rę'.
18 Sḭ ga xḭni ni é rę' mánj. Ni tsínj go'o, ni 'yaj ni sij gaquin' xḭ'i. Sanḭ
gụnun są' Espíritu Santo chruhua niman án rę'.
19 Nḭ gą'mi ni é rę' Salmo rian gọ'ngo dugüi' ni é rę' ngą chra' huin himno
nej, chra' hua są' güenda niman né' nej. Gąra niman ni é rę' chra' rian
Señor aj.
20 Nḭ nḭganj gą'ui' ni é rę' si guruhua Yan'anj huin chrej né' xi'í daran'
nuguan'. Nḭ hué daj guḭ'yaj ni é rę' xi'í Señor Jesucristo aj.

Someteos los unos a los otros

21 Nḭ guḭ'yaj 'ueé a ni é rę' dąj rún' huin ruhua ni dugüi' ni é rę', guḭ'yaj
ni é rę'. Nḭ hué daj guḭ'yaj á rę' xi'í si nụn yan'anj ni é rę' Yan'anj.
22 Yun'unj xąna hua nicą, nḭ guḭ'yaj 'ueé unj si ataj nicą unj dąj rún' 'yaj
'ueé unj rian Señor.
23 Daj si nicą unj a'nin' rian unj dąj rún' a'nin' Cristo rian né' huin né'
ni ngüḭ nico' Yan'anj. Nḭ hué né' huin nneę cúj Cristo. Nḭ Cristo gui'yaj sisḭ
gąnacaj Yan'anj né'.
24 Nḭ dąj rún' dagahuin ni ngüḭ nico' Yan'anj si-nụguan' Cristo, nḭ da'nga'
daj dągahuin yun'unj xąna nuguan' a'mi nicą unj.

25 Nḭ gąhuin 'ḭ ruhua tsínj sno'o guḭni'yaj sij nicą sij dąj rún' 'ḭ ruhua
Cristo ni'yaj sí' né' huin né' ni ngüḭ nico' Yan'anj. Nḭ naga'ui' sí' man'an
sí' gahui' sí' xi'í né'.
26 Nḭ hué daj gui'yaj Cristo gahui' sij sisḭ gąhuin są' né' rian Yan'anj. Nḭ
nagui'yaj są' Cristo né' xi'í nuguan' są' ngą xi'í nnee gata' nnee né' aj.
27 Ngaa nḭ gą'ue nąhuin ra'a Cristo né' huin né' ni ngüḭ gahuin 'ueé,
gui'yaj Cristo. Nḭ dąj rún' hua 'ngǫ atsij ngaa nitaj yanj anun, nḭ nitaj si
aran' rianj, nḭ hué daj gą né' ngaa nąhuin ra'a Cristo né'. Nḭ gą nḭca są'
'ueé né' rian Cristo aj.
28 Hué dan nḭ dąj rún' 'ḭ ruhua 'ngǫ tsínj sno'o ni'yaj sij nneę cúj man'an
sij, nḭ hué daj gąhuin 'ḭ ruhua sij guḭni'yaj sij nicą sij. Tsínj 'ḭ ruhua ni'yaj
nicą, nḭ 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij man'an sij nej.
29 Daj si nḭ ą 'ngǫ ni tsínj nitaj si huin xąn' ruhua ni'yaj nneę cúj man'an
sij. Sanḭ xa sij sisḭ gą fuerza nneę cúj sij. Nḭ dugumi sij nneę cúj sij dąj
rún' 'yaj Cristo ngą ni ngüḭ nico' Yan'anj anj.
30 Daj si huin né' nneę cúj Cristo xi'í si huin né' ni ngüḭ nico' Yan'anj anj.
31 Xi'í daj: “Nḭ dụna 'ngǫ tsínj daj chrej sij ngą nni sij. Ngaa nḭ nąhuin
nụguan'an nụngüej nicą sij. Nḭ nụngüej nicą sij gąhuin urin nneę cúj.”
32 Hué nuguan' nan huin 'ngǫ nuguan' nico. Nḭ na'ue gąra da'nga' są'
ruhua né' ụn sin huin nuguan' nan ruhuaj gata mánj. Sanḭ a'mī xi'í si
nicaj dugüi' Cristo ngą ni ngüḭ nico' Yan'anj anj.
33 Hué dan nḭ hua niąn si gąhuin 'ḭ ruhua gǫ'ngo ni é rẹ' ni tsínj sno'o
guḭni'yaj ni é rẹ' nicą ni é rẹ' dąj rún' 'ḭ ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' man'an án
rẹ'. Nḭ hua niąn si gą ní'yanj yun'unj xąna rian nicą unj.

6

1 Nḭ hua niąn si dągahuin ni tsin' si ataj chre ngą nni xi'í si hué daj huin
ruhua Señor si guḭ'yaj anin'inj. Daj si nuguan' nan huin 'ngǫ nuguan' nḭca
yya.
2-3 Nḭ ga'nin' Yan'anj sun rián rẹ': “Guḭnun yan'ánj rẹ' chréj ré' ngą nní
ré', ngaa nḭ guḭman są' rẹ' nico yo' chruhua xungüḭ nan.” Nḭ gataj yya
Yan'anj sisḭ hué daj dągahuin né' nuguan' nan, nḭ gą są' rian né'. Nḭ hué
nuguan' nan huin nuguan' sini sisḭ hué daj ga'mi Yan'anj rian né'.
4 Nḭ ni tsínj hua da'níj, nḭ sḭ gui'yaj ni é rẹ' sisḭ gą'man ruhua da'níj ni é
rẹ' mánj. Sanḭ guḭ'yaj ni é rẹ' sisḭ dągahuin da'níj ni é rẹ' si-nụguan' Señor.
Nḭ guḭ'yaj ni é rẹ' sisḭ gąhuin chrụn da'níj ni é rẹ' si-chrej Señor nej.
5 Nḭ ni tsínj 'yaj sun rian 'ngǫ xuru'ue, nḭ dągahuin ni é rẹ' si ataj tsínj
daj. Nḭ gą ní'yanj ni é rẹ' ngą sij. Nḭ gą cuidado ni é rẹ' guḭ'yaj ni é rẹ' si
aran' ruhua sij. Nḭ guḭ'yaj sun ni é rẹ' si-sun sij dąj rún' 'yaj á rẹ' si-sun
Cristo.
6 Nḭ sé urin ngaa nḭ'yaj xuru'ue daj, nḭ guḭ'yaj sun są' ni é rẹ' huin ruhua
ni é rẹ' mánj. Ngaa nḭ gąni ruhua sij sisḭ są' 'yaj sun ni é rẹ', ruhua ni é
rẹ'. Sanḭ 'ngǫ guḭ'yaj sun ni é rẹ' rian xuru'ue dąj rún' 'yaj sun ni é rẹ'
rian Cristo. Nḭ guḭ'yaj ni é rẹ' si aran' ruhua Yan'anj, guḭ'yaj á rẹ' aj.
7 Gąhuin nią' ruhua á rẹ' guḭ'yaj sun są' á rẹ' si-sun xuru'ue da aj. Nḭ
gąni ruhua ni é rẹ' sisḭ rḭan Señor 'yaj sun ni é rẹ'. Nḭ sé rḭan 'ngǫ tsínj
'yaj sun ni é rẹ' mánj.

8 Daj si hua ni'i né' sisi̱ ngaa 'yaj są' né', ni̱ nąru'ue man'an Señor rian né'. Ni̱ nitaj si gąhuin sisi̱ tsínj 'yaj sun rian xuru'ue huin né', asi̱ tsínj 'yaj sun si-sun man'an huin né'.

9 Ni tsínj xuru'ue, ni̱ gui̱'yaj są' ni é rę' ngą ni tsínj 'yaj sun rian ni é rę' aj. Ni̱ dụna ni é rę' si gą'mi huee ni é rę' rian ni sij. Ni̱ ni'i ni é rę' sisi̱ dąj rún' a'nin' Señor nne xata' sun rian ni tsínj 'yaj sun rian ni é rę', ni̱ hué daj a'nin' Señor sun rian ni é rę' nej. Ni̱ uyan hua daran' né' rian Señor.

La armadura de Dios

10 Ango rin nuguan' huin si gątaj snan'ān gụnun ni é rę' huin ni é rę' jnān ngą xica'uī. Gąhuin nucuaj ruhua ni é rę' xi'í si nicaj dugüi' ni é rę' ngą Señor. Ni̱ hué daj gui̱'yaj ni é rę' ngą si-fuerza sij.

11 Ni̱ dąj rún' 'yaj 'ngọ snado nụn sij atsij gaga' dugumi sij nneę cúj sij ngaa unun' sij, ni̱ hué daj gui̱'yaj á rę' gą są' niman án rę' ngą nuguan' są' riqui Yan'anj rian án rę' aj. Ngaa ni̱ gą'ue gui̱'yaj gana á rę' rian nuguan' digya' yun'unj 'ną' rian sichre aj.

12 Daj si nitaj si unun' né' ngą ni tsínj hua nneę cúj mánj. Sani̱ unun' né' ngą ni nanę xi̱'i ngą ni yan'anj 'yaj quij chruhua xungüi̱ nan nej. Ni̱ a'nin' ni nanę xi̱'i ngą ni yan'anj daj rian ni ngüi̱ 'yaj quij mąn chruhua xungüi̱ hua rụmi' nan. Ni̱ unun' né' ngą ni si 'yaj quij mán xata' nej.

13 Xi'í daj ni̱ dụgumi ni é rę' niman án rę' ngą nuguan' są' riqui Yan'anj rian án rę'. Ngaa ni̱ gą'ue gui̱'yaj gana ni é rę' güi gątsij sichre niman ni é rę'. Ni̱ ngaa hué daj gui'yaj ni é rę', ni̱ gą ni̱ca ruhua ni é rę' ngą si-nụguan' Yan'anj anj.

14 Hué daj ni̱ gą ni̱ca ruhua ni é rę' ngą si-nụguan' Yan'anj. Ni̱ dąj rún' nụn 'ngọ snado xiroj gaga' ngą nnij gaga' nụn gati̱n sij, ni̱ hué daj gụnun nuguan' xąnga' niman ni é rę' sisi̱ gui̱'yaj gana nuguan' daj rian ni nuguan' digya' yun'unj 'ną' rian sichre. Ni̱ dąj rún' dugumi 'ngọ snado man'an sij ngą gató gaga', ni̱ hué daj dụgumi ni é rę' xi'í chrej ni̱ca chéj ni é rę' aj.

15 Ni̱ dąj rún' niquin' chrụn 'ngọ snado 'ni̱j sij si-zapato sij, ni̱ hué daj gui̱'yaj xugüi ni é rę' sisi̱ gąn'anj gą'mi ni é rę' si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüi̱. Ni̱ nuguan' daj 'yaj si huin din'inj ruhua né'.

16 Ni̱ gụxuman są' ruhua ni é rę' gui̱ni'yaj ni é rę' Yan'anj. Ngaa ni̱ dąj rún' nicaj 'ngọ snado 'ngọ gaga' aránj sij man'an sij, ni̱ da'nga' daj gą'ue gui̱'yaj gana ni é rę' rian nuguan' digya' yun'unj 'ną' rian sichre. Daj si dąj rún' huin 'ngọ ra'uej aca huin nuguan' digya' yun'unj daj.

17 Ni̱ gąhuin yya ruhua ni é rę' sisi̱ nącaj Yan'anj ni é rę'. Ngaa ni̱ gą'ue dụgumi ni é rę' man'an án rę' dąj rún' 'yaj 'ngọ snado nụn chrą 'ngọ jnahui gaga'. Ni̱ dąj rún' hua espada 'ngọ ata sij, ni̱ hué daj hua si-nụguan' Yan'anj riqui Espíritu Santo rian án rę'. Daj si gą'ue gui̱'yaj gana á rę' rian sichre gui̱'yaj nuguan' da aj.

18 Ni̱ ni̱ganj gąchinj jni'yaj ni é rę' rian Yan'anj. Ni̱ chrącuij Espíritu Santo si gąchinj jni'yaj ni é rę' rian Yan'anj. Ni̱ gą gunun ni̱ganj ruhua ni é rę'. Ni̱ si̱ ga'nin' ruhua ni é rę' sisi̱ gąchinj jni'yaj ni é rę' xi'í daran' né' ni tsínj nico' Yan'anj mánj.

19 Ni̱ gąchinj jni'yaj á rę' xi'í man'ānj sisi̱ ri̱qui Yan'anj 'ngọ nuguan' riānj. Ngaa ni̱ gą'ue gą'mi nucuā nuguan' są' rian ni ngüi̱ aj. Ni̱ nuguan' nąca huin nuguan' 'ną' rian Yan'anj daj.

20 Nḭ garasụn Yan'anj si gạn'anj gạ'mī nuguan' sạ' rian ni ngüḭ. Xi'í daj nḭ anumīj cadena. Ngaa nḭ gạchinj jni'yaj ni é rẹ' rian Yan'anj xi'īj sisḭ sḭ guxu'uīj gạ'mī xi'í Yan'anj. Daj si hua niạn si hué daj gạ'mī rian ni ngüḭ aj.

Salutaciones finales

21 Nḭ Tíquico huin 'ngọ jnánj né' tsínj 'ḭ ruhua né'. Nḭ huin sij 'ngọ tsínj sạ' chracuij sij si-sun Señor. Nḭ gạ'ue nạta' sij daran' si guiran'ānj gụnun ni é rẹ' ngạ daran' nuguan' 'yā nej.

22 Xi'í daj nḭ a'nī si huaj sij rian mạn án rẹ' sisḭ gạtaj sij gụnun ni é rẹ' dạj hua mán únj. Nḭ hué ducuánj daj huin ruhuāj si nạri' nucuaj ni é rẹ' ngạ si-chrej Yan'anj, guḭ'yaj sij aj.

23 Nḭ ruhuāj si gạhuin din'inj ruhua ni jnạnj án rẹ' guḭ'yaj Yan'anj huin chrej né' ngạ Señor Jesucristo. Nḭ hué daj gạhuin 'ḭ ruhua gọ'ngo ni dụgüi' ni é rẹ' nej. Nḭ gụxuman ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' Yan'anj, ruhuāj aj.

24 Nḭ huin ruhuāj sisḭ guḭ'yaj Yan'anj sinduj rian daran' ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni ngüḭ 'ngọ 'ḭ xạnga' ruhua ni'yaj Señor Jesucristo. Amén.

LA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL SAN PABLO A LOS FILIPENSES

Salutación

1 Pablo ngą Timoteo huin nu̱ngüej únj. Nį̱ 'yaj sun nu̱ngüej únj rian
Jesucristo. Nį̱ a'níj nu̱ngüej únj yanj carta nan huaj rian a ni é rę' ni tsínj
hua są' rian Yan'anj mán xuman' Filipos ngą ni tsínj obispo nej, ni tsínj
diácono nej.
2 Nį̱ huin ruhua nu̱ngüej únj sisį̱ gu̱j'yaj Yan'anj huin chrej né' ngą Señor
Jesucristo sinduj rian ni é rę'. Ngaa nį̱ gąhuin din'inj ruhua ni é rę' ruhua
únj nej aj.

Oración de Pablo por los creyentes

3 Nį̱ da yu̱n yu̱n nanun ruhuāj xi'í a ni é rę', nį̱ a'uīj si guruhua Dan'ān
xi'í ni é rę'.
4 Nį̱ nįganj huin nią' ruhuāj ngaa achínj jni'yā rian Yan'anj xi'í ni é rę'.
5 Daj si asįj ngaa guxuman ruhua ni é rę' ni'yaj ni é rę' Yan'anj, nį̱ 'yaj
sun nu̱guan'an ni é rę' ngāj xi'í si-nu̱guan' Cristo.
6 Nį̱ hua gaxį̱'i gui'yaj Yan'anj nuguan' są' chruhua niman án rę'. Nį̱ hua
xitinj ruhuāj sisį̱ gą guę gu̱j'yaj są' Yan'anj chruhua niman án rę' da' güi
nąnicaj Jesucristo gą'na' sij.
7 Nį̱ dugu'nąj huin sisį̱ hué daj ani ruhuāj ni'yā xi'í daran' ni é rę'. Daj
si nįn' ruhua 'į̱ ruhuāj ni'yā ni é rę'. Nį̱ asį̱ nūnj ducuagą', asį̱ gąn'anj
gu̱jniquīnj rian ni tsínj nicaj sun, sanį̱ a'mī gu̱nun ni sij sisį̱ nuguan' xąnga'
huin nuguan' są' 'ną' rian Yan'anj. Daj si uyan 'yaj Yan'anj sinduj rian
daran' né'.
8 Nį̱ ni'i Yan'anj sisį̱ dąj rún' 'į̱ ruhua Jesucristo, nį̱ hué daj 'į̱ ruhuāj ni'yā
daran' ni é rę'.
9 Nį̱ achínj jni'yā rian Yan'anj xi'í ni é rę' sisį̱ gąhuin 'į̱ ruhua á rę'
gu̱jni'yaj ni é rę' doj ni dugüi' ni é rę'. Nį̱ gu̱jni'i ni é rę' daran' nuguan'
są' xi'í si gą'ue xącaj á rę' cuenta u̱n ducuánj huin ducuánj są'.
10 Ngaa nį̱ gą'ue nącui ni é rę' dąj hua ni nuguan' są'. Nį̱ sį̱ gani hu̱jj
ruhua ni é rę' ni'i ni é rę' xi'í si-chrej Yan'anj mánj. Nį̱ sį̱ ga gaquin' rian
ni é rę' ngaa nąnicaj ru̱hua' yún Cristo gą'na' sij mánj.
11 Nį̱ gu̱j'yaj Cristo sisį̱ gą nico nuguan' są' gu̱j'yaj á rę' rian ni ngüį̱. Ngaa
nį̱ gu̱jnun yan'anj ni ngüį̱ rian Yan'anj. Nį̱ gą'mi są' ni sij rian Yan'anj xi'í
nuguan' są' gui'yaj ni é rę', ruhuāj aj.

Para mí el vivir es Cristo

12 Nį̱ huin ruhuāj gu̱jni'i a ni é rę' ngą xi'í sayun ran'ānj, nį̱ gaxa'nį̱
nuguan' są' gunun ni ngüį̱ huin ni é rę' jnān ngą xica'uī.
13 Nį̱ daran' ni snado mán palacio nan ngą ango ni tsínj, nį̱ ni'i daran'
ni sij sisį̱ nūnj ducuagą' xi'í si nicōj Cristo.
14 Nį̱ ngaa guini'i ga'į̱ ni tsínj nico' Yan'anj sisį̱ gą'ue gu̱nucuā gu̱nūnj
ducuagą', nį̱ gąhuin nucuaj ruhua ni sij. Nį̱ gan'anj gą'mi ni sij nuguan'
są' rian ni ngüį̱. Nį̱ nun gu̱xu'ui' ni sij ga'mi ni sij si-nu̱guan' Señor.

15 Nḭ xąnga' huin sisḭ a'mi gǫ'ngo ni sij si-nụguan' Cristo rian ni ngüḭ xi'í
si huin xicoj ruhua ni sij ni'yaj ni sij man'ānj. Nḭ huin ruhua ni sij gąhuin
rian ni sij. Sanḭ ani są' ruhua ango ni sij a'mi ni sij xi'í si-nụguan' Cristo.
16 Nḭ ni tsínj xicoj ruhua daj, nḭ a'mi ni sij si-nụguan' Cristo xi'í si huin
ruhua ni sij gąhuin rian ni sij. Nḭ nitaj si ani są' ruhua ni sij. Nḭ huin
ruhua ni sij sisḭ guḭran'ānj doj sayun xi'í si nūnj ducuagą'.
17 Nḭ ni tsínj 'yaj są' daj, nḭ hué daj 'yaj ni sij xi'í si 'ḭ ruhua ni sij ni'yaj
ni sij Cristo. Nḭ ni'i ni sij sisḭ nnēj nan xi'í si gą'ue gą'mi są'āj xi'í nuguan'
są' 'ną' rian Yan'anj anj.
18 Sanḭ nitaj si 'yaj mánj. Asḭ ani są' ruhua ni sij, asḭ nitaj si ani są' ruhua
ni sij, sanḭ nata' ni sij si-nụguan' Cristo rian ni ngüḭ. Nḭ huin nią' ruhuāj
sisḭ hué daj guḭ'yaj ni sij. Nḭ gą guę gąhuin nią' ruhuāj nej.
19 Daj si ni'īnj sisḭ gąhui są' man'ānj rian sayun ran'ānj acuan' xi'í si
achínj jni'yaj ni é rę' rian Yan'anj xi'īj. Nḭ hué daj gąhuin xi'í si chracuij
Si-Espíritu Jesucristo man'ānj nej.
20 Nḭ huin ruhuāj si ą 'ngǫ xico' sḭ guiri'īj si-nąʼāj. Sanḭ ana'uī sisḭ gą'ue
gąhuin nucuā ngą nneę cū. Ngaa nḭ nụnj si hua ni'nāj, nụnj si gąhuīj,
sanḭ ana'uī sisḭ nḭganj guḭni'i ni ngüḭ sisḭ hua 'ueé Cristo nne sij chruhua
nimānj anj.
21 Güendāj, nḭ ngaa hua ni'nāj, nḭ nicaj dugüi'īj ngą Cristo. Sanḭ sisḭ
gąhuīj, nḭ gąhui są'āj doj, guḭ'yaj sí'.
22 Sanḭ sisḭ gą'ue guḭ'yaj sūnj si-sun Señor ngaa nnēj hua ni'nāj, ngaa nḭ
nun xugüi ruhuāj dąj hua chrej nacuīj gąn'ān mánj.
23 Nḭ 'ḭ huaj nącuīj dąj hua chrej są' gąn'ān. Nḭ huin ruhuāj gąhuīj, nḭ
gąn'anj gąnēj ngą Cristo. Daj si są' huin güenda man'ānj.
24 Sanḭ achin doj si gąnēj xi'í ni é rę'.
25 Nḭ hua xitinj ruhuāj ngą nuguan' nan. Nḭ ni'īnj sisḭ gą guę gąnēj ngą
daran' án rę'. Ngaa nḭ chrącuī sisḭ dḭsiqui' ni é rę' gąn'anj ni é rę' nę' chrej
rian nánj. Nḭ gąhuin nią' ruhua ni é rę' ngą si-chrej Yan'anj.
26 Hué daj nḭ nąnicaj rụhua' yūnj gą'nāj scanij ni é rę' sisḭ gąhuin nią'
ruhua ni é rę' xi'í Cristo Jesús.
27 Maan si huin ruhuāj sisḭ guḭ'yaj fuerza á rę' gąche ni é rę' dąj rún'
digyán si-nụguan' Cristo rian án rę'. Ngaa nḭ sisḭ gụchīj guḭni'yā ni é rę',
asḭ sḭ guchīj nej, nḭ huin ruhuāj gụnūnj si-nụguan' ni é rę' sisḭ gą nḭca
ruhua ni é rę' ngą si-chrej Yan'anj. Nḭ guḭnicaj dugüi' nụguan'an daran'
ni é rę' nej. Nḭ huin ruhuāj gụnūnj sisḭ 'ngǫ 'yaj fuerza daran' ni é rę' ngą
si-chrej Yan'anj huin nuguan' są'.
28 Nḭ ą 'ngǫ xico' sḭ guxu'ui' ni é rę' rian ni tsínj unun' ngą ni é rę' mánj.
Nḭ xi'í si unun' ni sij ngą ni é rę', nḭ digyán yya nuguan' daj sisḭ gą ni'ya
nḭganj ni sij. Sanḭ digyán nuguan' daj sisḭ nącaj Yan'anj ni é rę'. Nḭ nuguan'
nan 'ną' rian Yan'anj.
29 Daj si sé urin gą'uej ruhua Yan'anj sisḭ gụxuman ruhua ni é rę' nḭ'yaj
ni é rę' Cristo, sanḭ hué daj gą'uej ruhua Yan'anj, sisḭ guḭran' ni é rę' sayun
rian xi'í sij nej.
30 Nḭ uyan ran' ni é rę' sayun dąj rún' guiran'ānj. Nḭ guini'i ni é rę' dąj
gahuin sayun daj. Yyąj nḭ unun ni é rę' sisḭ hua guę ran'ānj sayun nej.

2

Humillación y exaltación de Cristo

1 Hué dan nḭ sisḭ nari' nucuaj á rẹ' xi'í si nicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo,
sisḭ hua yya huin niạ' ruhua ni é rẹ' xi'í si 'ḭ ruhua Cristo ni'yaj sij ni é rẹ',
sisḭ hua yya nicaj dugüi' Espíritu Santo ngạ ni é rẹ', sisḭ hua yya 'ḭ ruhua
ni é rẹ' ni'yaj á rẹ' dugüi' ni é rẹ', nḭ nani yaco ruhua ni é rẹ' ni'yaj á rẹ'
dugüi' ni é rẹ',
2 ngaa nḭ sisḭ hué daj huin, nḭ guḭ'yaj ni é rẹ' sisḭ gạhuin niạ' ruhuāj xi'í
si guḭnicaj dugüi' nụguan'an ni dụgüi' ni é rẹ'. Nḭ uyan gạhuin 'ḭ ruhua ni
dụgüi' ni é rẹ'. Nḭ uyan gạni ruhua ni é rẹ' urin nuguan'.
3 Nḭ sḭ gui'yaj ni é rẹ' si gạhuin achij ni é rẹ' rian ni dugüi' ni é rẹ' mánj.
Nḭ sḭ gui'yaj nnẹ ni é rẹ' mánj. Sanḭ guḭ'yaj ni é rẹ' sisḭ dạj rún' huin 'ngọ
lij huin ni é rẹ' aj. Nḭ gạni ruhua ni é rẹ' sisḭ hua sạ' ni dugüi' ni é rẹ' daj
ngạ dạj rún' hua sạ' man'an ni é rẹ'.
4 Nḭ sḭ nano' ni é rẹ' chrej sạ' gạche urin man'an ni é rẹ' mánj. Sanḭ
nạno' ni é rẹ' chrej sạ' gạche daran' ni dugüi' ni é rẹ' nej.
5 Nḭ dạj rún' gani ruhua Cristo Jesús, nḭ hué daj gạni ruhua ni é rẹ' nej.
6 Daj si nụnj si uyan huin Cristo ngạ Yan'anj, sanḭ nun guḭ'yaj sij sisḭ 'ngọ
huin achij sij ngạ Yan'anj mánj.
7 Sanḭ duna anéj sij si huin achij sij. Nḭ gahuin sij 'ngọ tsínj ga'nga gui'yaj
sun rian ni ngüḭ. Nḭ gahuin sij dạj rún' hua man'an né'.
8 Nḭ ngaa guisíj gahuin sij 'ngọ tsínj, nḭ gahuin sij dạj rún' huin 'ngọ lij.
Nḭ garáj xina sij si gạhui' sij rian rugutsḭ huin 'ngọ nuguan' nạ'aj xi'í si
guiran' sij gahui' sij.
9 Xi'í daj nḭ ga'ui' Yan'anj 'ngọ rian hua xạcan nḭn' ruhua gạne Cristo. Nḭ
hué si-xugüi sij huin rian, rian si-xugüi daran' ni ngüḭ.
10 Ngaa nḭ ngaa gụnun daran' ni si mán xata' ngạ ni ngüḭ mán nḭca' rian
yo'ój si-xugüi Jesús, nḭ gạniquin' ráj dạcoj daran' ni sij ngạ ni si mán nḭca'
daqui yo'ój nej.
11 Nḭ gạnata' yya daran' ni sij sisḭ Jesucristo huin Señor. Nḭ gạtaj daran'
ni sij sisḭ dugu'nạj 'yaj man'an Yan'anj huin chrej né'.

Luminares en el mundo

12 Hué dan nḭ huin ni é rẹ' jnān 'ḭ ruhuāj. Nḭ dạj rún' dagahuin ni é rẹ'
rian Yan'anj ngaa ganéj scanij ni é rẹ', nḭ da'nga' daj dạgahuin sạ' doj ni
é rẹ' rian Yan'anj ngaa nun ganēj scanij ni é rẹ' nej. Nḭ guḭ'yaj fuerza ni
é rẹ' sisḭ nạno' ni é rẹ' 'ngọ ducuánj sạ' dạj gạ'ue guḭman sạ' ni é rẹ' rian
Yan'anj. Nḭ gạ cuidado ni é rẹ' sisḭ hué daj guḭ'yaj ni é rẹ' aj.
13 Daj si 'yaj sun Yan'anj chruhua niman ni é rẹ' sisḭ gạhuin ruhua á
rẹ' gụnun ni é rẹ' si-nụguan'anj huin ruhua á rẹ'. Nḭ chracuij Yan'anj sisḭ
guḭ'yaj ni é rẹ' nuguan' sạ' dạj rún' huin ruhua man'an Yan'anj guḭ'yaj
man'an ni é rẹ'.
14 Ngạ daran' si 'yaj ni é rẹ', nḭ sḭ ga'mi huḭ ni é rẹ' xi'í ni dugüi' ni é rẹ'
mánj. Nḭ sḭ gunun' ni dụgüi' ni é rẹ' nej mánj.
15 Ngaa nḭ gạhuin ni é rẹ' tsínj nitaj si da'ui gaquin' mánj. Nḭ gạhuin ni
é rẹ' tsínj sạ' gạ'mi urin nuguan'. Ngaa nḭ gạhuin ni é rẹ' da'níj Yan'anj
anj. Nḭ dạj rún' hua 'ngọ atsij ngaa nitaj yanj anun, nḭ da'nga' daj gạhuin
ni é rẹ' scanij ni ngüḭ quij. Daj si achéj ni sij chrej quij hua. Nḭ dạj rún'
xiguḭn 'ngọ yan'ạn rian hua rụmi', nḭ hué daj xiguḭn ni é rẹ' scanij ni ngüḭ
quij daj.

16 Nḭ gą nḭca ruhua á rę' ngą nuguan' 'yaj si gąne nḭgun' ngą Yan'anj.
Ngaa nḭ ngaa gą'na' Cristo, nḭ gą'ue gąhuin nią' ruhuāj xi'í ni é rę'. Daj si
guḭni'īnj sisḭ nun gąchej yūnj ngaa gui'yaj sūnj scanij ni é rę'.
17 Nḭ gui'yaj sūnj si-sun Yan'anj sisḭ gụxuman ruhua ni é rę' nḭ'yaj ni é
rę' Yan'anj. Nḭ sisḭ hua nią̱n gąyanj si-tun man'ānj xi'í sun daj, sanḭ nitaj
si gąhuin mánj. Daj si hua nią' ruhuāj gąhuīj. Nḭ gą'ue gąhuin nią' ruhuāj
ngą á rę' nej.
18 Nḭ hué daj hua nią̱n gąhuin nią' ruhua ni é rę' dąj rún' huin nią' ruhuāj
aj.

Timoteo y Epafrodito

19 Nḭ sisḭ gą'uej ruhua Señor Jesús, nḭ rá'yanj gą'nī tsínj gụ'naj Timoteo
gụchi' sij rian mąn ni é rę'. Ngaa nḭ gąhuin nią' ruhuāj ngaa gụnūnj
nuguan' xi'í ni é rę' aj.
20 Daj si nitaj ango tsínj ani uyan ruhua dąj rún' ani ruhuāj. Nḭ hua yya
nahuij ruhua są' sij ni'yaj sij xi'í ni é rę'.
21 Daran' ango ni tsínj nano' si huin ruhua man'an ni sij. Nḭ nitaj si nano'
ni sij si huin ruhua Jesucristo mánj.
22 Sanḭ hua ni'i ni é rę' dąj 'yaj są' Timoteo. Nḭ nicaj dugüi' nụngüej
únj a'mi nụngüej únj si-nụguan' Yan'anj. Nḭ huin sij dąj rún' huin da'nī
chracuij sij man'ānj.
23 Nḭ huin ruhuāj gą'nī gụchi' sij rian mąn ni é rę'. Nḭ hué daj guḭ'yā
ngaa guḭni'īnj sinīj sisḭ dąj hua si-sūnj.
24 Nḭ hua xitinj ruhuāj rian Señor sisḭ rá'yanj gụchi' ni'yā rian mąn ni é
rę'.
25 Nḭ gani ruhuāj sisḭ hua nią̱n gą'nī gụchi' jnánj né' Epafrodito rian mąn
án rę'. Nḭ huin sij tsínj nicaj dugüi' gui'yaj sun ngāj. Nḭ guiran' sij sayun
ngāj nej. Nḭ hué man'an ni é rę' ga'níj gą'na' sij sisḭ chrącuij sij ni rasụn
achin riānj.
26 Nḭ nḭn' ruhua huin ruhua sij gụchi' sij guḭni'yaj sij rian mąn ni é rę'.
Nḭ nḭn' ruhua nani ruhua sij xi'í si gunun ni é rę' sisḭ a'nan' sij.
27 Nḭ xąnga' ga'nan' sij. Nḭ dọj nun gąhui' sij. Sanḭ nahuin 'ḭ ruhua
Yan'anj ni'ya sij. Nḭ hué daj nahuin 'ḭ ruhua Yan'anj ni'i man'ānj nej. Daj
si hua nicọ sayun ran'ānj. Nḭ na'uej ruhua Yan'anj sisḭ guḭran'ānj ango
sayun xi'í Epafrodito nej.
28 Hué dan nḭ rá'yanj gą'nī si gụchi' sij rian mąn ni é rę'. Nḭ ngaa guḭni'i
rụhua' yún ni é rę' sij, nḭ gą'ue gąhuin nią' ruhua ni é rę' aj. Ngaa nḭ sḭ
nani ruhuāj xi'í ni é rę' gą mánj.
29 Hué dan nḭ gąhuin nią' ruhua ni é rę' ngaa guḭsij sij rian mąn ni é rę'.
Nḭ gą'mi ni é rę' ngą sij dąj rún' huin sij 'ngọ jnánj né', gui'yaj Señor. Nḭ
gą ní'yanj ni é rę' rian daran' ni tsínj 'yaj są' dąj rún' 'yaj sij.
30 Daj si dọj nun gąhui' sij xi'í sun gui'yaj sun sij xi'í Cristo. Nḭ ruhua
gąhui' sij xi'í si chracuij sij yūnj, si nitaj ango ni é rę' nne chracuij ni é rę'
yūnj mánj.

3

Prosigo al blanco

1 Hué dan nḭ gąhuin nią' ruhua ni é rę' ngą Señor huin ni é rę' jnān
ngą xica'uī. Sé si 'ḭ huaj gąrun rụhua' yūnj nuguan' nan rian ni é rę'. Nḭ
güenda ni é rę', nḭ ní'yanj nuguan' nan nej.

2 Gą cuidado ni é rę' ngą ni tsínj 'yaj dąj rún' 'yaj ni xuhue. Nį gą cuidado
ni é rę' ngą ni tsínj nun 'yaj są' si-sun Yan'anj. Nį gą cuidado ni é rę' ngą
ni tsínj a'nin' nneę cúj ni sij aj.
3 Nį nụnj si nun xį'nin' né' nneę cúj né', sanį hua yya sisį huin né' tsínj
nico' xąnga' Yan'anj, 'yaj Espíritu Santo. Nį huin nią' ruhua né' xi'í si nicaj
dugüi' né' ngą Cristo Jesús. Nį nun xụman ruhua né' sisį gąhui są' né' xi'í
si 'yaj né' ngą nneę cúj né' aj.
4 Nį asįj sini, nį guxuman ruhuāj ni'yā ni nuguan' xi'í nneę cúj né'. Nį
sisį hua 'ngọ tsínj ani ruhua sisį hua są' nneę cúj sij, ruhua sij, sanį huaj
huin si gani ruhuāj ngą xi'īj daj ngą si ani ruhua tsínj daj.
5 Daj si chrą tụnj güi ga'ngā, nį guta' ni sij da'nga' nneę cū. Nį huīnj
tsínj israelita. Nį nicōj xi'nin' gụ'naj Benjamín. Nį huēj huin hebreo si
chrē ga'mi snánj hebreo. Nį dagahuīnj si-ley Moisés dąj rún' 'yaj ni tsínj
fariseo aj.
6 Nį nịn' ruhua gui'yaj fuerzāj ngą si-chrej ley daj. Xi'í daj nį chran'
yun'ūn ni tsínj nico' Jesucristo. Nį są' nịn' ruhua dagahuīnj si ataj ley da
aj.
7 Asįj sini nį daran' ni nuguan' nan huin si ní'yanj nịn' ruhua riānj anj.
Sanį yyąj nį nitaj si ní'yanj ni nuguan' nan riānj xi'í si nicaj dugüi'īj ngą
Cristo.
8 Nį hua yya sisį nį ą 'ngọ ni nuguan' nan nitaj si ní'yanj riānj. Daj si rian
guini'īnj Cristo, nį hué si-nụguan' sij huin si ní'yanj nico riānj anj. Nį hué
sij huin Señor nicaj sun riānj. Nį xi'í si 'į ruhuāj ni'yā sij, nį dunā daran'
ni nuguan' guini'i sinīj. Nį rún' huin yacọ huin ni nuguan' nan riānj xi'í
si huin ruhuāj guịnicaj dugüi'īj ngą Cristo.
9 Nį xąnga' huin ruhuāj guịnicaj dugüi'īj ngą Cristo. Nį sé si-ley Moisés
'yaj sisį gąhuin są' man'ānj rian Yan'anj. Sanį gahuin są' man'ānj xi'í si
xuman ruhuāj ni'yā Cristo. Nį huin ruhuaj gata sisį Yan'anj gui'yaj sisį
gąhuin są' man'ānj xi'í si xuman ruhuāj ni'yā Cristo aj.
10 Nį huin ruhuāj gąhuīnj 'ngọ tsínj guịni'i yya Cristo. Nį dąj rún' ganá'nij
Jesús gui'yaj si-fuerza Yan'anj, nį hué daj huin ruhuāj sisį gą fuerza
chruhua nimānj, guị'yaj Yan'anj. Nį huin ruhuāj guịran'ānj nụguan'an
sayun ngą sij nej. Nį dąj rún' ga'uej ruhua Jesús gąhui' sij xi'í né', nį hué
daj guịsī gąhuīj ruhuāj aj.
11 Ngaa síj nį gąna'nī scanij ni níman, guị'yaj Yan'anj, ruhuāj aj.
12 Nitaj si huin ruhuāj gątā sisį hua guisíj guiri'īj daran' ni nuguan' są'
nan. Nį sé si ani ruhuāj sisį hua są' nịn' ruhuāj. Sanį 'yaj fuerzāj huā sisį
guịri'īj ni nuguan' są' ana'uī daj. Nį hué daj 'yā xi'í si hua sini ganacui
Cristo Jesús man'ānj.
13 Nį ni'īnj sisį achin guịsij guịri'īj daran' ni nuguan' są' daj huin ni é
rę' jnān ngą xica'uī. Xi'í daj hua 'ngọ nuguan' 'yā. Nį nuguan' daj huin
sisį guini'yun ruhuāj daran' ni nuguan' guna nę' rụcu. Nį 'yaj fuerzāj sisį
guịri'īj ni nuguan' guị'yaj Yan'anj ni güi gą'na' nę' rian.
14 Nį hué daj 'yā sisį guịsī da xata', nį guị'yaj gąnāj nuguan' są' rịqui
Yan'anj riānj. Daj si aquínj Yan'anj sisį nąhuin ra'āj nuguan' są' daj xi'í
Cristo Jesús aj.
15 Nį hua nią̨n sisį hué daj gąni ruhua daran' né' huin né' ni tsínj xuman
są' ruhua ni'i Cristo Jesús. Nį sisį ani ruhua ni é rę' ango nuguan', nį gą'ue
dịgyán Yan'anj nuguan' gąni ruhua ni é rę' aj.

16 Nḭ hua yya sisḭ hua niạn dạgahuin né' daran' nuguan' gahuin chrụn né'.
17 Guḭ'yaj ni é rẹ' dạj rún' 'yaj man'ānj huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Nḭ hué daj guḭni'yaj ni é rẹ' dạj rún' 'yaj ni tsínj hua xacaj chrej digyán ni únj rian ni é rẹ'.
18 Daj si hua guisíj ga'ḭ gatā rian ni é rẹ'. Nḭ da acōj atā rụhua' yūnj rian ni é rẹ' sisḭ hua ga'ḭ ni tsínj huin ruhua dẹre' si gui'yaj Jesús ngaa gahui' sí' rian rugutsḭ xi'í né'.
19 Nḭ gạca ni sij rian yan'ạn. Nḭ nḭnanj nahuij ruhua ni sij ngạ si xạ nạsa' ni sij, si gọ'o nạsa' ni sij. Nḭ 'yaj ni sij nuguan' huin nạ'aj. Sanḭ 'yaj nnẹ ni sij ngạ nuguan' daj. Nḭ urin nuguan' ani ruhua ni sij huin nuguan' mạn chruhua xungüḭ nan. Xi'í daj nḭ gạca ni sij rian yan'ạn.
20 Sanḭ xánj né' huin xata'. Nḭ ana'uij né' sisḭ xata' gạ'na' tsínj nạcaj né' huin sí' Señor Jesucristo.
21 Nḭ nạduna sí' nneẹ cúj né' hua niqui nan. Ngaa nḭ nạhuin sạ' né' dạj rún' hua sạ' nneẹ cúj Cristo. Nḭ hué daj guḭ'yaj sij ngạ xi'í si-fuerza sij. Daj si gạ'ue gạ'nin' sun sij rian daran' ni rasụn anj.

4

Regocijaos en el Señor siempre

1 Hué dan nḭ 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rẹ' huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Nḭ nḭn' ruhua huin ruhuāj guḭni'yā ni é rẹ' nej. Daj si 'yaj á rẹ' si huin niạ' ruhuāj. Nḭ 'yaj á rẹ' si hua premio riānj. Ngaa nḭ xi'í daj gạ nḭca ruhua ni é rẹ' ngạ si-nụguan' Señor huin ni é rẹ' ni ngüḭ 'ḭ ruhuāj.
2 Nḭ achínj jni'yā rian nụngüej yun'unj gụ'naj Evodia ngạ Síntique sisḭ uyan gạ ruhua nụngüej xugüij unj rian Señor.
3 Nḭ man'án rẹ' huin 'ngọ tsínj 'yaj sun sạ' ngāj rian Yan'anj. Nḭ achínj jni'yā rián rẹ' sisḭ chrạcuij yun'únj rẹ' nụngüej yun'unj xạna daj. Daj si guiran' nụguan'an nụngüej unj sayun ngāj ngaa gan'anj ga'mī nuguan' sạ' rian ni ngüḭ. Nḭ hué daj guiran' jnánj né' Clemente ngạ ango ni tsínj gui'yaj sun ngāj. Nḭ hua tạj nḭca si-xugüi ni sij rian si-libro Yan'anj xata'. Nḭ libro daj digyán si-xugüi ni ngüḭ gạne nḭganj ngạ Yan'anj anj.
4 Nḭ nḭganj gạhuin niạ' ruhua á rẹ' ngạ Señor. Nḭ gạtaj rụhua' yūnj sisḭ gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ' aj.
5 Nḭ guḭni'i daran' ni ngüḭ sisḭ a'mi nạj á rẹ' rian daran' ni ngüḭ, ruhuāj aj. Daj si hua gahuin nḭchrun' güi gạ'na' Señor.
6 Nḭ sḭ gahuin ruhua ni é rẹ' xi'í si guḭran' ni é rẹ' mánj. Sanḭ ya'yoj nạta' ni é rẹ' si ran' ni é rẹ' rian Yan'anj anj. Nḭ sisḭ achin 'ngọ rasụn rian án rẹ', nḭ gạchinj ni é rẹ' rian Yan'anj. Nḭ hué daj gạ'ui' ni é rẹ' si guruhua Yan'anj nej.
7 Ngaa nḭ sisḭ da'nga' daj guḭ'yaj ni é rẹ', nḭ gạhuin din'inj ruhua ni é rẹ', guḭ'yaj Yan'anj. Nḭ ducu gạhuin din'inj ruhua ni é rẹ' xi'í si nico' ni é rẹ' Jesucristo. Nḭ xi'í si gahuin din'inj ruhua ni é rẹ', nḭ gạhuin nḭca niman ni é rẹ' xi'í si nicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo aj.

En esto pensad

8 Hué dan nḭ hua ango rin nuguan' gạtā gụnun ni é rẹ' huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Nḭ gạni ruhua ni é rẹ' xi'í daran' ni nuguan' huin xạnga' ngạ daran' nuguan' sḭca' nej, daran' nuguan' hua nḭca ngạ daran' nuguan' hua sạ' nej, daran' nuguan' 'yaj si huin niạ' ruhua né' ngạ daran' nuguan' xḭ'i

a'mi są' ni ngüį nej. Sisį hua 'ueé 'ngǫ nuguan' daj, nį sisį gą'ue gą'mi są' né' xi'í 'ngǫ nuguan' daj, ngaa nį gą'ue gąni ruhua á rę' ngą nuguan' da aj.
9 Nį guį'yaj ni é rę' dąj rún' gahuin chrụn ni é rę' riānj ngą ni nuguan' digyānj rian ni é rę' nej. Nį guį'yaj ni é rę' dąj rún' gunun ni é rę' si gatā ngą si guini'i ni é rę' si gui'yā nej. Ngaa nį gąne Yan'anj ngą ni é rę'. Nį gąhuin din'inj ruhua ni é rę', guį'yaj Yan'anj, ruhuāj aj.

Dádivas de los filipenses

10 Nį nįn' ruhua huin nią' ruhuāj rian Señor xi'í si nahuij ruhua yún ni é rę' ni'yaj ni é rę' rian xi'īj. Nį nun aran' ruhuāj gątā sisį guini'yun ruhua ni é rę' ni'yaj ni é rę' rian xi'īj. Maan si nitaj si hua ní'nij rian ni é rę' sisį chrącuij ni é rę' man'ānj mánj.
11 Nį sé si atā gụnun ni é rę' sisį achin 'ngǫ rasụn riānj mánj. Daj si hua xacaj cuentāj sisį gą'ue gąhuin nią' ruhuāj ngą daran' si guįran' man'ānj anj.
12 Nį ni'īnj dąj ran' niquīj. Nį ni'īnj dąj guinicaj nicōj nej. Nį ni'īnj dąj guį'yā ngą daran' si guįran' man'ānj. Nį gą'ue gąhuin nią' ruhuāj ngaa hua gara riquīj, asį ngaa achin xi'ną riquīj nej. Nį gą'ue gąhuin nią' ruhuāj ngaa hua nico riānj, asį ngaa nitaj nico riānj nej.
13 Nį xi'í si riqui Cristo fuerza riānj, nį gą'ue guį'yā daran'anj.
14 Sanį dugu'nąj gui'yaj ni é rę'. Daj si ngaa guiran'ānj sayun, nį guinicaj dugüi' ni é rę' ngāj.
15 Nį ni'i ni é rę' huin ni é rę' ni tsínj nne xuman' Filipos sisį urin ni é rę' ga'níj ofrenda riānj ngaa gaxį'i ga'mī si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüį huin güi gahuī estado Macedonia gahui gan'ān angǫ yu'uj.
16 Nį ngaa ganēj xuman' Tesalónica, nį guisíj huįj, huą'nij ga'níj ni é rę' ofrenda guchij rian xi'í si achin riānj.
17 Nį sé si ani urin ruhuāj nahuin ra'āj. Huin ruhuāj sisį guįnicaj nico ni é rę' nuguan' są' ngaa nąga'ui' ni é rę' cuenta rian Yan'anj.
18 Nį hua nahuin ra'āj daran' si ni'yān. Nį da' náj ni rasụn riānj. Nį ngą ga'níj ni é rę' xi'í Epafrodito, nį nicaj nįn' ruhuāj. Nį dąj rún' huin siquíj guin' dąj huin si ga'níj ni é rę' riānj. Nį aran' ruhua Yan'anj si gui'yaj ni é rę' ngāj.
19 Nį rįqui Dan'ān daran' si achin rian ni é rę', ruhuāj aj. Nį dąj rún' xuru'ue Yan'anj, ni hué daj rįqui nįn' ruhua Yan'anj rian ni é rę' xi'í Cristo Jesús.
20 Ngaa nį nįganj gą'mi 'ueé né' rian Yan'anj huin chrej né'. Amén.

Salutaciones finales

21 A'nī 'ngǫ nuguan' rian daran' ni ngüį nico' Yan'anj ngą si-xugüi Jesucristo. Nį a'níj ni jnánj né' mán ngāj 'ngǫ nuguan' rian ni é rę' nej.
22 Nį a'níj daran' ni ngüį nico' Yan'anj 'ngǫ nuguan' rian ni é rę' nej. Nį hué daj 'yaj ni tsínj 'yaj sun rian rey César nej.
23 Nį huin ruhuāj sisį Señor Jesucristo guį'yaj sinduj rian daran' ni é rę'. Amén.

LA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL SAN PABLO A LOS COLOSENSES

Salutación

1 Huēj huin Pablo tsínj gan'anj gạ'mī si-nụguan' Jesucristo rian ni ngüị̱ dạj rún' huin ruhua Yan'anj si guị̱'yā. Nị̱ arun nụngüej únj jnánj né' Timoteo yanj carta nan a'níj nụngüej únj huaj rian ni é rẹ'.

2 Nị̱ a'níj únj yanj nan rian ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni jnánj né' sạ' nico' Cristo ni tsínj mán xuman' Colosas. Nị̱ hua nị̱ca ruhua á rẹ' ngạ si-nụguan' Yan'anj.

Nị̱ huin ruhua únj sisị̱ Yan'anj huin chrej né' guị̱'yaj sinduj rian án rẹ', nị̱ gạhuin din'inj ruhua ni é rẹ' aj.

Pablo pide que Dios les conceda sabiduría espiritual

3 Nị̱ ngaa achínj jni'yaj nụngüej únj rian Yan'anj xi'í ni é rẹ', nị̱ nị̱ganj a'ui' nụngüej únj si guruhua Yan'anj huin chrej Señor Jesucristo.

4 Daj si hua gunun nụngüej únj sisị̱ xuman sạ' ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' Cristo Jesús. Nị̱ hué daj 'ị̱ ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' daran' ni ngüị̱ hua sạ' rian Yan'anj.

5 Nị̱ hué daj 'yaj ni é rẹ' xi'í si ana'uij ni é rẹ' sisị̱ gạ 'ueé rian ni é rẹ' xata'. Nị̱ xi'í si gunun ni é rẹ' nuguan' xạnga' daj, nị̱ hué daj ana'uij ni é rẹ'. Nị̱ nuguan' xạnga' daj huin si gạnacaj Yan'anj né'.

6 Nị̱ gaxa'nị̱ nuguan' sạ' daj gunun ni é rẹ' ngạ daran' ni ngüị̱ mạn chruhua xungüị̱. Nị̱ nuguan' daj 'yaj sisị̱ 'yaj sạ' á rẹ', nị̱ gụxuman ruhua á rẹ' nị̱'yaj á rẹ' Yan'anj. Nị̱ hué daj gahuin scanij ni é rẹ' asịj ngaa gunun sini ni é rẹ' nuguan' daj. Daj si guini'i xạnga' ni é rẹ' dạj hua sinduj gui'yaj Yan'anj ngạ né'.

7 Nị̱ gahuin chrụn ni é rẹ' nuguan' daj digyán tsínj gụ'naj Epafras rian án rẹ'. Nị̱ huin sí' 'ngọ tsínj 'ị̱ ruhua né'. Nị̱ hué sij huin 'ngọ tsínj 'yaj sun nụguan'an ngạ únj. Nị̱ huin sij 'ngọ tsínj 'yaj sun sạ' rian án rẹ' xi'í Cristo.

8 Nị̱ hué sij ganata' gunun únj dạj 'ị̱ ruhua ni dụgüi' ni é rẹ', 'yaj Espíritu Santo.

9 Hué dan nị̱ asịj gunun únj nuguan' ganata' sij, nị̱ nun dụna únj si achínj jni'yaj únj rian Yan'anj xi'í ni é rẹ'. Nị̱ achínj jni'yaj únj rian Yan'anj sisị̱ guị̱ni'i sạ' ni é rẹ' si gạran' ruhua Yan'anj. Nị̱ rị̱qui Yan'anj si gạhuin chrụn ni é rẹ' dạj hua nuguan' xạnga'. Nị̱ gạra da'nga' ruhua ni é rẹ' dạj da'nga' hua si-nụguan' Yan'anj.

10 Ngaa nị̱ gạ'ue guị̱'yaj á rẹ' dạj rún' 'yaj ni tsínj nico' sạ' Señor. Nị̱ nị̱ganj gạ'ue dạgahuin ni é rẹ' nuguan' sạ' dạj rún' aran' ruhua Señor si guị̱'yaj á rẹ'. Nị̱ guị̱'yaj sạ' ni é rẹ' sun si-sun Señor. Nị̱ guị̱ni'i sạ' ni é rẹ' dạj hua Yan'anj nej.

11 Achínj jni'yaj únj rian Yan'anj sisị̱ gạ nucuaj ni é rẹ', guị̱'yaj si-fuerza Yan'anj. Nị̱ hua 'ueé si-fuerza Yan'anj. Ngaa nị̱ gạ'ue gạ'nin' ruhua ni é rẹ' xi'í ni sayun ran' ni é rẹ'. Nị̱ gạ'ue gụnucuaj á rẹ' ni sayun daj.

12 Nị̱ gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ' gạ'ui' ni é rẹ' si guruhua Yan'anj huin chrej né'. Daj si gui'yaj xugüi chrej né' man'an né' sisị̱ gạne né' ngạ Yan'anj rian xiguị̱n sạ'. Nị̱ guị̱nicaj dugüi' né' gạne né' ngạ ni ngüị̱ hua sạ' rian Yan'anj yu'uj daj.

13 Nḭ asḭj sini, sanḭ gane né' rian hua rṵmi'. Nḭ guinicaj sichre sun rian
né'. Sanḭ gahui né' rian rṵmi' daj, gui'yaj Yan'anj. Nḭ nicaj Yan'anj gan'anj
né' rian nicaj sun da'ni 'ḭ ruhuaj.
14 Nḭ xi'í si-tun man'an sí' huin si nacaj Yan'anj né'. Nḭ guinicaj Yan'anj
'ngọ niman nico xi'í si-gạquin' né'.

Reconciliación por medio de la muerte de Cristo

15 Nḭ na'ue guḭni'i rian né' Yan'anj mánj. Sanḭ dạj rún' huin Cristo, nḭ
hué daj huin Yan'anj. Nḭ dạj rún' hua 'ngọ tsínj xạhua', hué daj hua sij
scanij daran' si gui'yaj Yan'anj.
16 Xi'í sij nḭ gui'yaj Yan'anj daran' si mạn xata' ngạ daran' si mán rian
xungüḭ nej. Nḭ gui'yaj sij daran' si rugüi' guini'i né' ngạ daran' sḭ ga'ue
guḭni'i né' mánj. Nḭ gui'yaj Cristo daran' si nicaj sun mán xata' ngạ daran'
yan'anj nicaj fuerza rian xungüḭ nej. Nḭ Cristo gui'yaj daran'anj. Nḭ hua
niạn dạgahuin daran'anj si-nṵguan' Cristo.
17 Nḭ asḭj nun gahuin daran'anj, nḭ hua nne Cristo. Nḭ 'yaj sun sạ' daran'
ni rasṵn, si hué sij 'nḭj ra'a daran'anj.
18 Nḭ nicaj Cristo sun rian ni ngüḭ nico' Yan'anj huin ni sij nneẹ cúj sij.
Nḭ hua sini nḭ gahuin sij. Nḭ ganá'nij sini sij scanij ni níman. Xi'í daj nḭ
huin rian Cristo rian daran'anj.
19 Nḭ garan' ruhua Yan'anj sisḭ gạhuin Cristo dạj rún' hua nḭn' man'an
Yan'anj.
20 Nḭ gahuin ruhua Yan'anj sisḭ gạhuin sạ' daran' si mạn chruhua xungüḭ
ngạ daran' si mán xata' nej. Ngaa nḭ gạ'ue nạ'mi ni sij ngạ Yan'anj, guḭ'yaj
Cristo. Nḭ hué daj gahuin ruhua Yan'anj sisḭ gạhuin din'inj ruhua daran'anj
xi'í si gayanj si-tun man'an Cristo rian rugutsḭ.
21 Nḭ asḭj sini nḭ gahuin ni é rẹ' ni tsínj guinico' ango chrej sé huin si-
chrej Yan'anj huin mánj. Nḭ chruhua niman án rẹ', nḭ gunun' ni é rẹ' ngạ
Yan'anj xi'í si gui'yaj quij ni é rẹ'. Sanḭ yyạj nḭ gahuin nṵguan'an án rẹ'
ngạ Yan'anj
22 xi'í si gahui' nneẹ cúj Cristo rian rugutsḭ, nḭ hué daj gui'yaj Yan'anj
sisḭ gạ'ue guḭman ni é rẹ' rian nne man'an Yan'anj. Nḭ gạ'ue gạhuin sạ' ni
é rẹ' rian Yan'anj. Nḭ nitaj gaquin' da'ui ni é rẹ' mánj.
23 Nḭ hué daj gạhuin ngạ ni é rẹ' sisḭ 'ngọ gṵxuman sạ' ruhua ni é rẹ'
nḭ'yaj ni é rẹ' Yan'anj. Nḭ gạ guẹ gạna'uij ni é rẹ' ngạ nuguan' gunun ni
é rẹ' huin nuguan' sạ'. Nḭ hué nuguan' nan huin nuguan' gunun daran'
ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ. Nḭ huēj huin Pablo tsínj nata' nuguan' nan
rian ni ngüḭ.

Ministerio de Pablo a los gentiles

24 Yyạj nḭ huin niạ' ruhuāj xi'í si ran'ānj sayun rian xi'í ni é rẹ'. Nḭ dạj
rún' guiran' Cristo sayun xi'í ni ngüḭ nico' Yan'anj, nḭ hué daj hua niạn si
guḭran'ānj sayun ngạ nneẹ cū rian xi'í ni é rẹ'.
25 Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ gahuīnj 'ngọ tsínj gạnata' nuguan' rian ni ngüḭ
nico' Yan'anj. Nḭ riqui Yan'anj sun riānj sisḭ gạ'mi nḭca yyāj si-nṵguan'
Yan'anj rian ni é rẹ'.
26 Nḭ nuguan' nan huin 'ngọ nuguan' huḭ nun guḭni'i ni ngüḭ asḭj ná.
Sanḭ da yyạj, nḭ digyán rẹnga' Yan'anj nuguan' daj rian ni ngüḭ hua sạ'
rian Yan'anj huin ni ngüḭ nico' Yan'anj güi yyạj.
27 Nḭ huin ruhua Yan'anj sisḭ guḭni'i né' dạj hua 'ueé nuguan' daj. Nḭ
huin ruhua Yan'anj sisḭ guḭni'i ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej dạj hua 'ueé nuguan'

da nej. Nḭ hué nuguan' daj huin sisḭ nne Cristo chruhua niman án rẹ'. Nḭ Cristo 'yaj sisḭ ana'uij né' gạhuin sạ' né' xata', guḭ'yaj Yan'anj.
28 Nḭ a'mi únj si-nụguan' Cristo rian daran' ni ngüḭ. Nḭ a'ui' únj 'ngọ ducuánj rian ni sij. Nḭ digyán únj daran' nuguan' sạ' ni'i únj rian ni sij sisḭ gạhuin nḭca yya ruhua ni sij guḭnicaj dugüi' ni sij ngạ Cristo.
29 Xi'í daj nḭ 'yaj sun nucuā ngạ daran' fuerza riqui Cristo riānj. Daj si nucuaj Cristo nne sij niman man'ānj.

2

1 Nḭ huin ruhuāj sisḭ guḭni'i ni é rẹ' dạj 'yaj sun nucuā xi'í ni é rẹ' ngạ xi'í ni tsínj mạn xuman' Laodicea nej, xi'í daran' ni tsínj achin guḭni'i man'ānj.
2 Nḭ huin ruhuāj sisḭ gạ nucuaj ruhua á rẹ'. Nḭ gạhuin 'ḭ uyan ruhua á rẹ' ngạ ni dugüi' ni é rẹ'. Nḭ gạra da'nga' sạ' ruhua á rẹ' daran' ni nuguan' 'ueé. Ngaa nḭ gạ'ue guḭni'i ni é rẹ' nuguan' nun guḭni'i ni ngüḭ asḭj ná huin nuguan' gari huḭ Yan'anj. Nḭ hué Cristo huin nuguan' nan.
3 Nḭ gara sạ' Yan'anj daran' ni nuguan' sạ' ngạ daran' nuguan' chrụn chruhua niman Cristo. Nḭ gạhuin chrụn né', nḭ gụnun sạ' né', 'yaj ni nuguan' daj.
4 Hué nuguan' daj atā gụnun ni é rẹ' si na'uej ruhuāj sisḭ ạ 'ngọ ni tsínj sḭ digya' yun'unj ni é rẹ' ngạ nuguan' 'yaj fuerza ni sí'.
5 Nḭ nụnj si nitaj si niquīnj scanij ni é rẹ', sanḭ nicaj dugüi' nimānj ngạ ni é rẹ'. Nḭ huin niạ' ruhuāj guini'īnj sisḭ nicaj dugüi' sạ' ni é rẹ'. Nḭ hua nḭca ruhua á rẹ' si xuman sạ' ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Cristo.
6 Hué dan nḭ dạj rún' gani ruhua á rẹ' ngaa gaxḭ'i ni é rẹ' guxuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' Señor Jesucristo, nḭ hué daj gạ guẹ gạche uyan ni é rẹ' ngạ sij.
7 Nḭ guḭnicaj dugüi' sạ' ni é rẹ' ngạ sij. Nḭ sḭ guere'ej anéj dugüi' ni é rẹ' ngạ sij mánj. Nḭ gụxuman sạ' ruhua ni é rẹ' nḭ'yaj ni é rẹ' sij dạj rún' digyán únj rian ni é rẹ'. Nḭ nḭganj gạ'ui' ni é rẹ' si guruhua Yan'anj.

Plenitud de vida en Cristo

8 Nḭ gạ cuidado ni é rẹ'. Nḭ sḭ duna ni é rẹ' sisḭ dḭgya' yun'unj ni ngüḭ ni é rẹ' mánj. Daj si huin ruhua ni sij dḭgya' yun'unj ni sij ngạ nuguan' digui'yun man'an ni sij huin nuguan' yyạ. Nḭ dạj rún' nani ni tsínj 'ngọ nuguan' rian ni sij, nḭ hué daj xuman ruhua ni sij. Nḭ xuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij ni nuguan' ani ruhua ni tsínj mạn chruhua xungüḭ gaquin' nan. Sanḭ sé si-nụguan' Cristo huin mánj.
9 Daj si daran' si huin Yan'anj, nḭ hué daj huin chruhua nneẹ cúj Cristo nej.
10 Nḭ hua nḭ'na' xạnga' niman ni é rẹ' xi'í si nicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo. Nḭ hué sij nicaj sun rian daran' si nicaj sun mán xata' ngạ daran' ni yan'anj mán chruhua xungüḭ nej.
11 Nḭ dạj rún' gahuin nḭni ni tsínj ngaa guta' ni sij da'nga' nneẹ cúj ni sij, nḭ hué daj gahuin nḭni ni é rẹ' rian si quij hua, gui'yaj Cristo. Sé dạj rún' xi'nin' ni tsínj daj, sé daj gui'yaj ni sij ngạ ni é rẹ' mánj. Sanḭ gahuin nḭni ni é rẹ' rian gaquin', gui'yaj Cristo. Nḭ duna á rẹ' si gui'yaj á rẹ' si huin ruhua nneẹ cúj ni é rẹ'.
12 Nḭ ngaa gata' nneẹ ni é rẹ', nḭ gahuin ni é rẹ' dạj rún' huin 'ngọ níman gahui' nụguan'an ngạ Cristo. Nḭ ganá'nij nụguan'an ni é rẹ' ngạ sij nej.

Daj si guxuman ruhua ni é rẹ' ngạ si-fuerza Yan'anj. Nị si-fuerza Yan'anj gui'yaj sisị ganá'nij Cristo scanij ni níman.

13 Nị asịj sini nị rún' huin 'ngọ níman gahui' gahuin ni é rẹ' xi'í si-gạquin' ni é rẹ'. Nị nun guịnicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Yan'anj güenda si nun gạ'nin' ruhua ni é rẹ' ngạ si-gạquin' ni é rẹ'. Sanị yyạj nị riqui Yan'anj sisị hua nị'na' nụguan'an ni é rẹ' ngạ Cristo. Nị xi'í Cristo, nị guinicaj Yan'anj 'ngọ niman nico xi'í si-gạquin' ni é rẹ'.

14 Nị 'ngọ yụn jnaruhui Yan'anj güenda si da'ui né' gaquin'. Nị si-ley Moisés 'yaj si da'ui né' gaquin'. Sanị ga'nej Yan'anj si da'ui né' ngaa gahui' Cristo rian rugutsị xi'í si-gạquin' né'. Nị ngaa gari ni sij gaquíj Cristo guinico' sí' rian rugutsị, nị gui'yaj Yan'anj sisị nitaj si chran' yun'unj ley daj man'an né' gạ mánj.

15 Nị ngaa gahui' Cristo, nị gui'yaj gana Yan'anj rian daran' ni si nicaj sun mán xata' ngạ daran' ni yan'anj mán nịca' rian xungüị nej. Nị digyán rẹnga' Yan'anj rian daran' ni ngüị sisị gui'yaj ganaj rian ni si nicaj sun daj ngaa gahui' Cristo rian rugutsị.

16 Hué dan nị sị guxuman ruhua ni é rẹ' ngạ si-nụguan' ni tsínj na'uej ruhua ngạ si xa ni é rẹ' ngạ si go'o ni é rẹ' mánj. Nị sị guxuman ruhua ni é rẹ' si gạtaj ni sij sisị ní'yanj ni sij ni güi gui'yaj ni sij gui'yanj, asị ní'yanj ni sij ngaa nịquin' yahuị nạca, asị güi naránj ruhua ni sij nej.

17 Nị ngaa achin ga'nạ' Cristo, nị dagahuin ni ngüị ni nuguan' daj sisị guịni'i ni sij dạj gạhuin ngaa gạne nịganj né' ngạ Yan'anj. Sanị ngaa ga'nạ' Cristo, nị xacaj né' cuenta sisị ganahuij ni nuguan' daj. Yyạj nị dunáj né' ni nuguan' daj, nị nico' né' urin man'an Cristo.

18 Nị sị ga'uej ruhua á rẹ' si guẹre' si-premio ni é rẹ' guị'yaj ni tsínj digya' yun'unj daj. Daj si 'yaj ni sij sisị nitaj si huin achij ni sij. Nị nico' ni sij ni ángel. Nị a'mi ni sij dạj rún' güenda si guini'i ni sij nuguan' digyán Yan'anj rian ni sij. Sanị sé si xạnga' si-nụguan' ni sij mánj. Nị 'yaj nnẹ ni sij xi'í si ani ruhua ni sij. Sanị ani ruhua ni sij dạj rún' ani ruhua ni tsínj mạn chruhua xungüị gaquin' nan.

19 Nị hua duna ni sij si nicaj dugüi' ni sij ngạ Cristo. Nị hué Cristo 'yaj sisị hua ran nneẹ cúj sij huin né'. Nị dạj rún' 'yaj 'ngọ yun'unj xạna ngaa a'ui' unj xa da'níj unj, nị achij tsin' daj, nị hué daj 'yaj Yan'anj ngạ né' huin né' nneẹ cúj Cristo. Nị Cristo 'yaj sisị guịnicaj dugüí' nụguan'an gọ'ngo né'. Nị hué daj guịnicaj dugüi' né' ngạ sij, 'yaj Yan'anj.

20 Nị sisị hua yya gahui' nụguan'an ni é rẹ' ngạ Cristo, nị ụn sin huin, nị dagahuin ni é rẹ' nuguan' digyán ni tsínj mạn chruhua xungüị gaquin' nan únj. Nị ụn sin huin nị hua 'yaj guẹ ni é rẹ' dạj rún' 'yaj ni tsínj da únj.

21 Daj si ataj ni é rẹ': “Sị guida'a né' da mánj. Nị sị xa né' da mánj. Nị sị gatsij né' da mánj.” Hué daj ataj ni é rẹ'.

22 (Nị daran' ni nuguan' a'nin' ni sij ngạ si digyán ni sij daj huin urin si-nụguan' ni tsínj mạn chruhua xungüị.) Nị gạnahuij daran'anj dạj rún' gạnahuij ni rasụn arasụn ni ngüị.

23 Xạnga' nị gạ'ue gạni ruhua né' sisị hua sạ' ni nuguan' a'nin' ni sij dạj. Daj si 'yaj ni sij sisị ni'i sạ' ni sij. Nị 'yaj ni sij sisị nitaj si huin achij ni sij. Nị dugua'ị ni sij nneẹ cúj ni sij. Sanị nị ạ 'ngọ nitaj si nico' ni sij Yan'anj mánj. Daj si xi'í nuguan' nico' ni sij, nị hua guẹ 'yaj ni sij si huin ruhua nneẹ cúj ni sij.

3

1 Ngaa nḭ xi'í si hua ganá'nij nu̱guan'an ni é rẹ' ngạ Cristo, ngaa nḭ nạno' ni é rẹ' ni nuguan' 'nạ' xata' rian nne Cristo nẹ' chrej ra'a sạ' Yan'anj.
2 Xạcaj á rẹ' cuenta dạj hua ni nuguan' 'nạ' xata'. Nḭ sḭ nahuij ruhua ni é rẹ' ngạ ni nuguan' ani ruhua ni ngüḭ mạn xungüḭ mánj.
3 Daj si gahui' nu̱guan'an ni é rẹ' ngạ Cristo. Sanḭ yyạj, nḭ hua nḭ'na' niman ni é rẹ' nicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo nne sij xata' ngạ Yan'anj.
4 Nḭ hué Cristo 'yaj si hua nḭ'na' nḭganj ni é rẹ'. Nḭ ngaa gu̱rugüi' sij gạ'na' sij, nḭ hué daj gu̱rugüi' ni é rẹ' ngạ sij. Nḭ gạhuin 'ueé ni é rẹ' ngạ sij nej.

La vida antigua y la nueva

5 Hué dan nḭ 'ngọ yu̱n du̱naj ni é rẹ' daran' chrej huin si-chrej xungüḭ nan: Sḭ gui'yaj squḭra' 'ngọ nḭ ango ni é rẹ' ni ngüḭ mánj. Nḭ sḭ gui'yaj ni é rẹ' si quij hua mánj. Nḭ sḭ gani ruhua ni é rẹ' ngạ ni si quij hua mánj. Nḭ sḭ gui'yaj ni é rẹ' si huin quij ruhua ni é rẹ' mánj. Nḭ sḭ gahuin yoọ ni é rẹ' guḭda'a ni é rẹ' 'ngọ ni rasu̱n da'nga' 'ngọ ni tsínj rian ni é rẹ' mánj. Daj si uyan huin ngaa nun yan'anj 'ngọ tsínj ni yan'anj 'yaj ra'a ni sij.
6 Nḭ guḭ'yaj Yan'anj castigo ni tsínj 'yaj ni gaquin' daj. Daj si na'uej ruhua ni sij dạgahuin ni sij rian Yan'anj.
7 Nḭ asḭj sini nḭ hué daj gui'yaj ni é rẹ' ngaa gachéj ni é rẹ' si-chrej xungüḭ nan.
8 Sanḭ yyạj nḭ du̱na ni é rẹ' daran' gaquin' nan. Nḭ sḭ ga'man ruhua ni é rẹ' mánj. Nḭ sḭ guinan'an ruhua ni é rẹ' mánj. Nḭ sḭ gui'yaj quij ni é rẹ' ngạ ni dugüi' ni é rẹ' mánj. Nḭ sḭ nuna ni é rẹ' xi'í dugüi' ni é rẹ' mánj. Nḭ sḭ ga'mi ni é rẹ' nuguan' quij mánj.
9 Nḭ sḭ ga'mi snan'anj ni é rẹ' rian ni dugüi' ni é rẹ' mánj. Daj si hua naduna ni é rẹ' si gahuin ni é rẹ' asḭj sini. Nḭ nitaj si 'yaj ni é rẹ' dạj rún' gui'yaj ni é rẹ' asḭj sini.
10 Nḭ nahuin nạca niman ni é rẹ', gui'yaj Yan'anj. Nḭ Yan'anj gui'yaj ni é rẹ'. Nḭ 'yaj Yan'anj sisḭ guḭsij sạ' ni é rẹ' guḭni'i ni é rẹ' man'an Yan'anj. Nḭ ya'yoj nạduna Yan'anj si ani ruhua ni é rẹ' sisḭ gạhuin ni é rẹ' dạj rún' huin man'an Yan'anj.
11 Ngaa nḭ nitaj si gạhuin sisḭ tsínj griego, asḭ tsínj israelita huin né'. Nitaj si gạhuin sisḭ guta' ni sij da'nga' nneẹ cúj né' asḭ nun gu̱ta' ni sij da'nga' nneẹ cúj né'. Nḭ nitaj si gạhuin sisḭ huin né' tsínj 'nạ' anéj chrej, asḭ tsínj 'nạ' ango xuman' huin né'. Nḭ nitaj si gạhuin sisḭ tsínj 'yaj sun yu̱n rian xuru'ue huin né', asḭ tsínj nitaj si 'yaj sun yu̱n huin né'. Urin Cristo huin si ní'yanj rian daran'anj. Nḭ nne sij chruhua niman daran' né'.
12 Nḭ 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya ni é rẹ'. Nḭ nacui Yan'anj ni é rẹ' sisḭ guḭnicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ ni ngüḭ nico' man'an Yan'anj. Ngaa nḭ xi'í daj gạhuin ni é rẹ' tsínj nạni yaco ruhua guḭni'yaj ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ'. Nḭ gạ'mi sạ' ni é rẹ' nej. Nḭ sḭ gani ruhua ni é rẹ' sisḭ huin rian ni é rẹ' mánj. Nḭ dạgahuin ni é rẹ' rian ni dugüi' ni é rẹ'. Nḭ gạ'nin' ruhua ni é rẹ' ngạ si ataj ni dugüi' ni é rẹ'.
13 Nḭ sisḭ nun aran' ruhua ni é rẹ' ngạ si 'yaj gọ'ngo ni dugüi' ni é rẹ', sanḭ guḭnicaj ni é rẹ' niman nico ngạ ni sij dạj rún' guinicaj Cristo niman nico rian ni é rẹ'.

14 Nḭ nuguan' huin rian huin sisḭ gạhuin 'ḭ ruhua ni é rẹ' nḭ'yaj ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ'. Nḭ sisḭ hué daj guḭ'yaj ni é rẹ', nḭ gạ'ue guḭnicaj dugüi' nụguan'an ni é rẹ' guḭman án rẹ'.
15 Nḭ dụna ni é rẹ' sisḭ gạhuin din'inj ruhua niman ni é rẹ', guḭ'yaj Cristo. Daj si huin ruhua Yan'anj sisḭ gạhuin din'inj ruhua ni é rẹ'. Nḭ xi'í daj gaquínj Yan'anj ni é rẹ' sisḭ guḭnicaj dugüi' nụguan'an án rẹ' ngạ ni dugüi' ni é rẹ'. Nḭ nicọ' huaj gạtaj ni é rẹ' si guruhua Yan'anj.
16 Nḭ nḭganj gạni ruhua ni é rẹ' sisḭ nụn si-nụguan' man'an Cristo chruhua niman ni é rẹ'. Nḭ dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj chrụn sạ' ngạ si-nụguan' Yan'anj, nḭ hué daj guḭ'yaj ni é rẹ' dḭgyan ni é rẹ' rian ni dugüi' ni é rẹ'. Nḭ dụgu'nun' ni é rẹ' sisḭ dạgahuin ni dụgüi' ni é rẹ' si-nụguan' Yan'anj. Nḭ gạra ni é rẹ' chra' huin salmo ngạ chra' a'mi 'ueé rian Yan'anj nej, ngạ chra' aráj ni é rẹ' xi'í si huin niạ' ruhua ni é rẹ' ngạ niman ni é rẹ'. Nḭ ngaa aráj ni é rẹ', nḭ gạ'ui' ni é rẹ' si guruhua Yan'anj.
17 Nḭ daran' si gạ'mi ni é rẹ' ngạ daran' si guḭ'yaj ni é rẹ', nḭ hué daj guḭ'yaj ni é rẹ' ngạ si xugüi Señor Jesús. Nḭ gạ'ui' ni é rẹ' si guruhua chrej né' huin Yan'anj xi'í Cristo.
18 Nḭ yun'unj xạna hua nicạ, nḭ dạgahuin unj si ataj nicạ unj. Hua niạn si hué daj dạgahuin unj xi'í Señor.
19 Nḭ gạhuin 'ḭ ruhua tsínj sno'o guḭni'yaj sij nicạ sij. Nḭ sḭ chran' sij nicạ sij mánj.
20 Nḭ dạgahuin ni tsin' si ataj chre ngạ nni. Daj si hué daj aran' ruhua Señor si guḭ'yaj anin'inj.
21 Nḭ sḭ chran' nico chrej ni tsin' daj da'níj ni sij mánj. Ngaa nḭ sḭ guere' niman ni tsin' daj, guḭ'yaj chrej ni tsin' da mánj.
22 Nḭ tsínj 'yaj sun yụn rian 'ngọ xuru'ue chruhua xungüḭ nan, nḭ dạgahuin sij si ataj sí'. Nḭ sé urin si ni'yaj xuru'ue daj, nḭ guḭ'yaj sun sạ' sij sisḭ gạni ruhua sí' sisḭ sạ' 'yaj sij mánj. Sanḭ dạgahuin sạ' sij xi'í si hua sạ' niman sij. Nḭ hué daj guḭ'yaj sij xi'í si hua ní'yanj sij rian Señor.
23 Daran' si 'yaj ni é rẹ', nḭ hué daj guḭ'yaj 'ueé ni é rẹ'. Nḭ dạj rún' huin sisḭ 'yaj sun ni é rẹ' rian Señor, nḭ hué daj guḭ'yaj ni é rẹ'. Nḭ sḭ gani ruhua ni é rẹ' sisḭ 'yaj sun ni é rẹ' rian ni tsínj mánj.
24 Daj si ni'i ni é rẹ' sisḭ nạhuin ra'a ni é rẹ' nuguan' sạ' guḭ'yaj Señor xi'í si dagahuin sạ' ni é rẹ'. Daj si 'yaj sun ni é rẹ' rian Cristo. Nḭ hué sij huin xạnga' Señor rian ni é rẹ'.
25 Sanḭ tsínj gui'yaj gạquin', nḭ gạhuin sij castigo dạj rún' huin gạquin' gui'yaj sij. Nḭ uyan 'yaj Yan'anj ngạ daran' ni ngüḭ.

4

1 Nḭ sisḭ huin ni é rẹ' xuru'ue, nḭ guḭ'yaj nḭca ni é rẹ' 'ngọ ducuánj ngạ ni tsínj 'yaj sun yụn rian ni é rẹ'. Daj si ni'i ni é rẹ' sisḭ xata' nne Señor nicaj sun rian ni é rẹ'.
2 Nḭ nḭganj gạchinj jni'yaj ni é rẹ' rian Yan'anj. Nḭ nḭganj gạ cuidado ni é rẹ' guḭman án rẹ'. Nḭ nḭganj gạ'ui' ni é rẹ' si guruhua Yan'anj.
3 Gạchinj jni'yaj ni é rẹ' xi'í únj sisḭ gạ'ue guḭri'i únj 'ngọ ducuánj gạ'mi sạ' únj si-nụguan' Cristo huin nuguan' digyán nạca Yan'anj rian né'. Nḭ xi'í nuguan' daj nūnj ducuagạ' nan.
4 Nḭ gạchinj jni'yaj ni é rẹ' rian Yan'anj sisḭ gạ'ue dḭgyán nḭca yyāj dạj rún' hua niạn gạ'mī rian ni ngüḭ.

5 Gąche 'ueé ni é rę' ngą ni ngüį nun xụman ruhua ni'yaj Yan'anj. Nį
guį'yaj fuerza ni é rę' sisį xącaj ni sij cuenta dąj hua nuguan' są'.
6 Nį nįganj gą'mi ni é rę' nuguan' 'ueé ngą nuguan' hua ní'yanj rian ni
sij. Nį hua nią̨n sisį guįni'i ni é rę' dąj gą'mi ni é rę' rian gǫ'ngo ni tsínj
nachínj snan'anj án rę' xi'í nuguan' nico' ni é rę'.

Salutaciones finales

7 Nį jnánj né' Tíquico huin tsínj 'į ruhua né'. Nį hué sij huin 'ngǫ tsínj
'yaj sun są' nụguan'an ngāj rian Señor. Nį nicaj sij nuguan' huaj sij nąta'
sij rian ni é rę' dąj ran'ānj.
8 Xi'í daj nį a'nī sij huaj sij rian ni é rę' sisį nąta' sij dąj hua mán únj.
Ngaa nį gą'ue nąri' nucuaj niman án rę', guį'yaj sij.
9 Nį hué daj huaj sij ngą tsínj gụ'naj Onésimo huin sí' 'ngǫ jnánj 'į ruhua
né'. Nį huin sij 'ngǫ ni é rę'. Nį nąta' nụngüej sij daran' si guiran' únj nan
gụnun ni é rę'.
10 Nį a'níj tsínj gụ'naj Aristarco 'ngǫ nuguan' rian ni é rę' huin sí' 'ngǫ
tsínj nụn nụguan'an ducuagą' ngāj. Nį hué daj 'yaj Marcos huin sí' stucun'
tsínj gụ'naj Bernabé. Nį hua ga'nī nuguan' rian ni é rę' rian xi'í Marcos
sisį gụchi' nį'yaj sij rian mąn ni é rę'. Hué dan nį gą'mi są' ni é rę' ngą sij.
11 Nį hué daj a'níj tsínj gụ'naj Jesús Justo 'ngǫ nuguan' rian ni é rę'. Nį
hué anin' tsínj nan huin urin ni tsínj israelita 'yaj sun ngāj rian nicaj sun
Yan'anj. Ni nari' nucuaj nimānj, gui'yaj ni sij.
12 Nį a'níj tsínj gụ'naj Epafras 'ngǫ nuguan' rian án rę' huin sij 'ngǫ ni é
rę'. Nį huin sij 'ngǫ tsínj 'yaj sun rian Cristo Jesús. Nį nįganj achínj jni'yaj
sij rian Yan'anj xi'í ni é rę' sisį gą nica ruhua ni é rę' ngą si-chrej Yan'anj.
Nį huin ruhua sij sisį xąnga' guįni'i ni é rę' dąj hua si-chrej Yan'anj. Nį
huin ruhua sij sisį dągahuin ni é rę' si aran' ruhua Yan'anj guį'yaj á rę'.
13 Nį huēj huin 'ngǫ tsínj ni'i yya sisį nahuij ruhua tsínj gụ'naj Epafras
xi'í ni é rę' ngą ni tsínj mąn xuman' gụ'naj Laodicea ngą xuman' gụ'naj
Hierápolis nej.
14 Nį a'níj tsínj gụ'naj Lucas 'ngǫ nuguan' rian ni é rę' huin sí' 'ngǫ doctor
'į ruhua né'. Nį hué daj 'yaj tsínj gụ'naj Demas nej.
15 Gą'nij ni é rę' 'ngǫ nuguan' rian ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesús mąn
xuman' Laodicea. Nį hué daj guį'yaj ni é rę' ngą yun'unj gụ'naj Ninfas ngą
ni ngüį nahuin yu' ducuá ún' huin ni sij ni ngüį nico' Yan'anj.
16 Nį ngaa guįsij gąya ni é rę' carta nan scanij ni é rę', nį gą'nij ni é rę'
gąn'anj gąya ni ngüį nico' Yan'anj mąn xuman' Laodicea. Nį hué daj gąya
ni é rę' carta ga'nī rian ni ngüį mąn xuman' Laodicea nej.
17 Gątaj ni é rę' gụnun tsínj gụ'naj Arquipo: Dągahuin są' rę' ngą sun
ga'ui' Señor rian rę'.
18 Huēj huin Pablo. Nį arūnj letra nan huin saludo rian ni é rę'. Nį sį
guini'yun ruhua ni é rę' sisį nūnj ducuagą'. Nį huin ruhuāj sisį guį'yaj
Yan'anj sinduj rian ni é rę' aj.

PRIMERA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSES

Salutación

1 Huēj huin Pablo. Nị arun anin' únj Silvano ngạ Timoteo yanj carta nan
a'níj únj huaj rian án rẹ' huin ín rẹ' ni tsínj nico' Yan'anj mạn xuman'
Tesalónica. Nị nicaj dugüi' a ni é rẹ' ngạ Yan'anj huin chrej né' ngạ Señor
Jesucristo. Nị huin ruhua anin' únj sisị guị'yaj Yan'anj ngạ Señor Jesucristo
sinduj rian án rẹ' gạhuin din'inj chruhua á rẹ'.

Ejemplo de los tesalonicenses

2 Nịganj a'ui' anin' únj si guruhua Yan'anj xi'í daran' a ni é rẹ'. Nị nanun
ruhua únj xi'í a ni é rẹ' ngaa achínj jni'yaj únj rian Yan'anj.
3 Nị ya'yoj ngaa achínj jni'yaj anin' únj rian Yan'anj huin chrej né', nị
nanun ruhua únj dạj gui'yaj sun sạ' á rẹ' si-sun Yan'anj xi'í si xuman ruhua
á rẹ' ni'yaj á rẹ' Jesús. Nị xi'í si 'ị ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Yan'anj, nị gui'yaj
sun sạ' á rẹ' si-sun Señor. Nị gunucuaj á rẹ' rian ni sayun xi'í si ana'uij ni
é rẹ' sisị chrạcuij yun'unj Señor Jesucristo a ni é rẹ'.
4 Nị 'ị ruhua Yan'anj ni'ya a ni é rẹ' huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij
né'. Nị ni'i anin' únj sisị hué Yan'anj nacui ni é rẹ' sisị guịnico' a ni é rẹ'
Yan'anj.
5 Daj si ngaa ga'mi únj nuguan' sạ' rian án rẹ', nị sé urin nuguan' ga'mi
únj gan'anj únj. Sanị ga'mi únj ngạ si-fuerza Espíritu Santo. Nị gahuin
yya ruhua únj sisị nuguan' xạnga' huin nuguan' ga'mi únj. Nị ni'i sạ' ni é
rẹ' dạj gui'yaj únj ngaa guimán únj scanij a ni é rẹ'. Daj si nano' únj sisị
dạj gạ'ue gạhuin sạ' ruhua ni é rẹ' aj.
6 Nị gaxị'i a ni é rẹ' gui'yaj guẹ a ni é rẹ' dạj rún' gui'yā ngạ dạj rún' 'yaj
guẹ Señor nej. Nị nụnj si guiran' a ni é rẹ' nico sayun gui'yaj ni ngüị nun
xụman ruhua ni'yaj Jesús, sanị 'ngọ guinico' a ni é rẹ' si-nụguan' Yan'anj.
Nị gahuin niạ' ruhua á rẹ', gui'yaj Espíritu Santo.
7 Xi'í daj nị digyán ni é rẹ' 'ngọ ducuánj sạ' rian ni ngüị xuman ruhua
ni'yaj Yan'anj mán estado Macedonia ngạ estado Acaya.
8 Nị gaxa'nị si-nụguan' Señor scanij ni ngüị mán estado Macedonia ngạ
estado Acaya, gui'yaj á rẹ'. Sanị sé urin nụngüej estado daj, sanị gaxa'nị
nuguan' daj nịn' gạchra' chruhua xungüị, gui'yaj á rẹ'. Nị ni'i daran' ni sij
dạj xuman ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Yan'anj. Xi'í daj nị nitaj chrej hua sisị
gạ'mi anin' únj rian ni ngüị daj xi'í si gui'yaj á rẹ'.
9 Nị a'mi man'an ni ngüị dạj gahuin ngaa guchi' anin' únj rian mạn án
rẹ'. A'mi ni sij sisị ga'mi sạ' á rẹ' ngạ únj ngaa gane únj ngạ á rẹ'. Nị a'mi
ni sij sisị duna á rẹ' yan'anj 'yaj ra'a ni sij. Nị gaxị'i ni é rẹ' guinico' a ni
é rẹ' Yan'anj hua nị'na' huin Yan'anj xạnga' aj.
10 Nị hué daj a'mi ni sij sisị ana'uij a ni é rẹ' sisị nạnicaj Jesús gạ'na'
sij xata' huin sij da'níj Yan'anj anj. Nị ganá'nij sij scanij ni níman, gui'yaj
Yan'anj. Nị Jesús huin si gạnacaj né' ngaa gạhuin nico castigo ni ngüị da'ui
gaquin', guị'yaj Yan'anj.

2

Ministerio de Pablo en Tesalónica

1 Nḭ ni'i a ni é rẹ' sisḭ ngaa guchi' anin' únj rian mạn a ni é rẹ', nḭ sé si
guchi' yụn únj huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né' mánj.
2 Nḭ hua ni'i a ni é rẹ' dạj guiran' únj sayun xuman' Filipos ngaa ga'mi
quij ni sij rian únj. Nḭ nụnj si ducu gunun' ni ngüḭ mạn xánj án rẹ' ngạ
únj, sanḭ chracuij Yan'anj sisḭ gạ'mi nucuaj únj rian a ni é rẹ' nuguan' sạ'
sisḭ gạnacaj Yan'anj ni ngüḭ aj.
3 Nḭ nun gạchej ruhua anin' únj ngạ nuguan' ga'mi únj rian án rẹ' mánj.
Nḭ nitaj si hua quij niman únj mánj. Nḭ nitaj si huin ruhua únj dḭgya'
yun'unj únj a ni é rẹ' mánj.
4 Sanḭ garan' ruhua Yan'anj ngạ si gui'yaj únj. Nḭ garasụn Yan'anj únj
sisḭ gạ'mi únj si-nụguan' Yan'anj huin nuguan' sạ' rian ni ngüḭ. Nḭ hué
daj a'mi guẹ únj. Nḭ sé si a'mi únj sisḭ gạran' ruhua ni ngüḭ ngạ nuguan'
a'mi únj mánj. Sanḭ a'mi únj nuguan' huin ruhua Yan'anj gạ'mi únj rian
ni ngüḭ. Nḭ acaj Yan'anj cuenta dạj hua niman únj.
5 Nḭ ni'i a ni é rẹ' sisḭ nitaj ạman digya' yun'unj únj man'an án rẹ' dạj
rún' 'yaj 'ngọ tsínj daj. A'mi sạ' sij xi'í rẹ', sanḭ nḭni huin niman sij. Nḭ
nitaj si nano' únj ango ducuánj sisḭ rḭqui a ni é rẹ' san'anj guḭ'yaj gana únj
mánj. Nḭ Yan'anj ni'i sisḭ sé daj 'yaj únj mánj.
6 Nḭ nun nano' anin' únj sisḭ gạ'mi sạ' ni ngüḭ xi'í únj mánj. Nḭ nitaj
si nano' únj si gạ'mi sạ' a ni é rẹ' xi'í únj mánj. Sanḭ hua si-chrej únj si
gạchinj únj si chrạcuij a ni é rẹ' únj xi'í si huin únj tsínj apóstol rian Cristo.
7 Sanḭ ngaa guimán únj scanij a ni é rẹ', nḭ gui'yaj únj dạj rún' 'yaj 'ngọ
yun'unj xạna ngaa dugumi 'ueé unj da'níj unj.
8 Nḭ nḭn' ruhua gahuin 'ḭ ruhua anin' únj ni'yaj únj ni é rẹ'. Xi'í daj nḭ
sé urin si-nụguan' Yan'anj ga'mi únj rian a ni é rẹ', ruhua únj, sanḭ ga'uej
ruhua únj guḭ'yaj sun únj rian a ni é rẹ' nej. Daj si nḭn' ruhua gahuin 'ḭ
ruhua únj ni'yaj únj a ni é rẹ' aj.
9 Nḭ ni'i a ni é rẹ' dạj gui'yaj sun únj ngaa guimán únj scanij ni é rẹ' sisḭ
dạj guḭ'yaj únj guḭri' únj si xạ únj. Nugüi nḭgan' gui'yaj sun únj. Daj si
nitaj si huin ruhua únj gạrasun únj rian án rẹ' ngaa ga'mi únj si-nụguan'
Yan'anj rian án rẹ' mánj.
10 Nḭ ni'i a ni é rẹ', nḭ hué daj ni'i Yan'anj sisḭ gui'yaj sạ' únj ngaa guimán
únj scanij ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj. Nḭ
dagahuin nḭca únj. Nḭ nitaj 'ngọ si gui'yaj únj sisḭ gạ'mi gaquin' ni ngüḭ
xi'í únj mánj.
11 Nḭ ni'i a ni é rẹ' sisḭ dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj ngaa a'mi sạ' sij sisḭ gạhuin
niạ' ruhua da'níj sij, nḭ hué daj gui'yaj únj ngạ gọ'ngo a ni é rẹ'. Nḭ riqui
únj chrej rian án rẹ' nej.
12 Nḭ ga'nin' anin' únj sun rian a ni é rẹ' sisḭ gạche nḭca a ni é rẹ' si-chrej
Yan'anj dạj rún' 'yaj ni tsínj nico' sạ' Yan'anj anj. Nḭ aquínj Yan'anj sisḭ
gạne a ni é rẹ' rian hua 'ueé nicaj sun Yan'anj.
13 Xi'í daj nḭ nḭganj a'ui' únj si guruhua Yan'anj. Daj si ngaa gunun a ni
é rẹ' si-nụguan' Yan'anj ga'mi únj rian án rẹ', nḭ nahuin ra'a yya a ni é rẹ'
nuguan' daj sisḭ hué si-nụguan' Yan'anj huin yya. Nḭ nun gạtaj a ni é rẹ'
sisḭ si-nụguan' ni tsínj huin mánj. Nḭ si-nụguan' Yan'anj huin xạnga' yya.
Nḭ 'yaj sạ' nuguan' daj chruhua niman ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni tsínj xuman
ruhua ni'yaj Yan'anj.

14 Nḭ ngaa guiran' ni é rẹ' huin jnánj né' sayun, gui'yaj ni tsínj mạn xánj
ni é rẹ', nḭ uyan guiran' ni é rẹ' ngạ ni tsínj nico' Yan'anj mạn estado Judea
huin ni sij ni tsínj nicaj dugüi' ngạ Cristo Jesús. Daj si guiran' ni sij sayun,
gui'yaj ni tsínj israelita huin ni sí' tsínj xánj ni sij.
15 Nḭ hué ni tsínj israelita daj dagahui' Señor Jesús. Nḭ dagahui' ni sij ni
tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asḭj ná. Nḭ guiri ni sij nẹ' chrej xẹ' ni únj
nej. Nḭ nun aran' ruhua Yan'anj si 'yaj ni sij. Nḭ unun' ni sij ngạ daran' ni
ngüḭ.
16 Nḭ ngaa huin ruhua únj gạ'mi únj rian ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej sisḭ nạcaj
Yan'anj ni sí', nḭ na'uej ruhua ni sij sisḭ hué daj gạ'mi únj mánj. Xi'í daj
nḭ huaj da'ui ni sij gaquin'. Nḭ xi'í daj ducu ga'man ruhua Yan'anj ni'ya ni
sij.

Ausencia de Pablo de la iglesia

17 Nḭ nụnj si nitaj si nicaj dugüi' né' xi'í si gahuin nḭni únj dọj rian án rẹ',
sanḭ nḭganj nicaj dugüi' niman né' huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'. Nḭ
nḭn' ruhua hua ruhua únj gụchi' nḭ'yaj únj rian mạn án rẹ' aj.
18 Nḭ da ga'ḭ gahuin ruhua anin' únj gụchi' nḭ'yaj únj rian mạn a ni é
rẹ'. Nḭ nico' huaj hué daj gahuin ruhua man'ānj, huīnj Pablo. Sanḭ guiránj
sichre Satanás chrej rian únj gụchi' nḭ'yaj únj rian mạn án rẹ'.
19 Nḭ ana'uij únj sisḭ ngaa gạ'na' Señor Jesucristo, nḭ guḭ'yaj sạ' sij ngạ
únj xi'í a ni é rẹ'. Nḭ gạhuin niạ' ruhua únj, guḭ'yaj á rẹ' nej. Nḭ dḭgyán án
rẹ' sisḭ gui'yaj sạ' únj si-sun Yan'anj scanij a ni é rẹ' aj.
20 Xạnga' ni gui'yaj á rẹ' sisḭ hua sạ' si-sun únj rian Yan'anj. Nḭ huin niạ'
ruhua únj, gui'yaj á rẹ' nej.

3

1 Ngaa nḭ ngaa nun gụnucuaj únj gụchi' únj rian mạn án rẹ', nḭ gani
ruhua únj sisḭ gụna huḭj guẹ únj xuman' Atenas.
2 Nḭ ga'níj únj jnánj né' Timoteo sisḭ gụchi' sij rian mạn án rẹ'. Daj si
huin sij 'ngọ tsínj 'yaj sun nụguan'an ngạ únj rian Yan'anj. Nḭ a'mi únj
nụguan' sạ' xi'í Cristo rian ni ngüḭ. Nḭ ga'níj únj gụchi' sij rian mạn án rẹ'
sisḭ gạ nḭca ruhua ni é rẹ', guḭ'yaj sij. Nḭ guḭ'yaj fuerza sij sisḭ gụxuman sạ'
ruhua ni é rẹ' nḭ'yaj á rẹ' Yan'anj anj.
3 Nḭ gui'yaj sij sisḭ sḭ gahuin ruhua ni é rẹ' xi'í sayun ran' a ni é rẹ', ruhua
únj. Nḭ ni'i a ni é rẹ' sisḭ hua niạn guḭran' né' sayun daj.
4 Nḭ ngaa guimán únj scanij ni é rẹ', nḭ gataj chrụn únj gunun a ni é rẹ'
sisḭ guḭran' né' sayun daj. Nḭ dạj rún' ni'i ni é rẹ', nḭ hué daj gahuin.
5 Ngaa nḭ nun gụnucuā gạ mánj. Xi'í daj nḭ ga'nī 'ngọ tsínj daj rian
mạn án rẹ' sisḭ nạchin' snan'anj sij dạj xuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é
rẹ' Yan'anj. Daj si guxu'uīj sisḭ duna ni é rẹ' si-chrej Yan'anj xi'í si digya'
yun'unj sichre ni é rẹ'. Ngaa nḭ guẹre'ej si-sun únj gui'yaj sun únj scanij
ni é rẹ', guḭ'yaj sichre.
6 Sanḭ ngaa nanicạj Timoteo gan'anj sij xánj án rẹ', nḭ nicaj sij nuguan'
sạ' nasíj sij sisḭ xuman sạ' ruhua ni é rẹ' ni'yaj á rẹ' Yan'anj, ataj sij. Nḭ
'ḭ ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ', ataj sij nej. Nḭ nata' sij
sisḭ nḭganj nanun sạ' ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' únj. Nḭ 'ḭ ruhua ni é rẹ'
ni'yaj ni é rẹ' únj, ataj sij nej. Nḭ dạj rún' huin ruhua únj gụchi' nḭ'yaj únj
rian mạn ni é rẹ', nḭ hué daj huin ruhua ni é rẹ' gạ'na' nḭ'yaj ni é rẹ' rian
mạn únj, ataj sij gunun únj.

7 Hué dan nḭ scanij ni sayun ran' únj, nḭ gahuin niạ' ruhua únj gunun
únj sisḭ xuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' Yan'anj huin ín rẹ' jnánj né'
ngạ xica'uij né'.
8 Xi'í si hua nḭca ruhua ni é rẹ' ngạ si-chrej Señor, nḭ huin niạ' ruhua únj
gạche únj si-chrej Yan'anj, 'yaj ni é rẹ'.
9 Nḭ nḭn' ruhua huin ruhua anin' únj gạ'ui' únj si guruhua Yan'anj, 'yaj
á rẹ'. Nḭ nḭn' ruhua huin niạ' ruhua únj rian Yan'anj xi'í a ni é rẹ' aj.
10 Nugüi nḭgan' achínj jni'yaj únj rian Yan'anj sisḭ rḭqui Yan'anj, nḭ gụchi'
nḭ'yaj únj rian mạn án rẹ'. Daj si huin ruhua únj dḭgyán únj rian án rẹ'
nuguan' guḭ'yaj sisḭ gụxuman sạ' ruhua ni é rẹ' nḭ'yaj ni é rẹ' Yan'anj anj.
11 Nḭ huin ruhua únj sisḭ chrạcuij Yan'anj huin chrej né' ngạ Señor Jesús
sisḭ gạ'ue gụchi' nḭ'yaj únj rian mạn án rẹ'.
12 Nḭ huin ruhua únj sisḭ gạhuin 'ḭ ruhua á rẹ' guḭni'yaj a ni é rẹ' gọ'ngo
ni dugüi' a ni é rẹ', guḭ'yaj Señor. Nḭ dạj rún' 'ḭ ruhua únj ni'yaj únj a ni
é rẹ', nḭ hué daj gạ 'ḭ ruhua á rẹ' guḭni'yaj a ni é rẹ' daran' ni ngüḭ, ruhua
únj.
13 Nḭ huin ruhua únj sisḭ gạhuin nḭca ruhua á rẹ', guḭ'yaj Señor. Nḭ gạhuin
sạ' niman ni é rẹ' rian Yan'anj. Nḭ sḭ da'ui a ni é rẹ' gaquin' rian Yan'anj
huin chrej né' ngaa gạ'na' Señor Jesús ngạ daran' ni ngüḭ sạ' nicaj dugüi'
ngạ sij, ruhua únj.

4

La vida que agrada a Dios

1 Hué dan nḭ xi'í si nicaj dugüi' a ni é rẹ' ngạ Señor Jesús, nḭ achínj jni'yaj
únj rian a ni é rẹ' sisḭ gạ guẹ dạgahuin a ni é rẹ' si digyán únj rian a ni é
rẹ' huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'. Daj si gataj únj gunun a ni é rẹ'
dạj guḭ'yaj á rẹ' chruhua xungüḭ nan. Ngaa nḭ gạ'ue guḭ'yaj a ni é rẹ' si
gạran' ruhua Yan'anj.
2 Daj si hua ni'i ni é rẹ' dạj hua nuguan' ga'nin' únj sun rian án rẹ' xi'í
Señor Jesús.
3 Nḭ huin ruhua Yan'anj sisḭ gạhuin sạ' niman án rẹ' rian Yan'anj. Nḭ
na'uej ruhua Yan'anj sisḭ guḭ'yaj squḭra' gọ'ngo a ni é rẹ' ni ngüḭ mánj.
4 Nḭ huin ruhua Yan'anj sisḭ gạne 'ueé gọ'ngo ni é rẹ' ngạ nicạ a ni é rẹ'.
Nḭ guḭnun yan'anj án rẹ' nicạ á rẹ' nej.
5 Nḭ sḭ gani quij ruhua a ni é rẹ' xi'í ni yun'unj xạna dạj rún' 'yaj ni ngüḭ
nun ni'i Yan'anj mánj.
6 Nḭ gạ cuidado rian ni é rẹ' sisḭ sḭ digya' yun'unj a ni é rẹ' jnánj ni é
rẹ' xi'í ni yun'unj xạna. Daj si Señor huin si guḭ'yaj nico castigo daran' ni
tsínj 'yaj daj. Nḭ hué daj hua gataj chrụn únj rian ni é rẹ'.
7 Daj si nun gạquinj Yan'anj né' sisḭ gạche né' 'ngọ chrej quij hua. Sanḭ
huin ruhua Yan'anj sisḭ gạhuin sạ' niman né' rian Yan'anj.
8 Ngaa nḭ tsínj na'uej ruhua dạgahuin nuguan' digyán únj nan, nḭ nun
dagahuin sij rian man'an Yan'anj. Daj si sé si-nụguan' ni tsínj huin nuguan'
digyán únj. Nḭ Yan'anj huin si riqui Espíritu Santo rian né'.
9 Nḭ sé si ní'yanj sisḭ gạrun únj nuguan' guchij rian mạn án rẹ' sisḭ gạhuin
'ḭ ruhua ni é rẹ' nḭ'yaj ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ'. Daj si hua digyán Yan'anj
rian án rẹ' sisḭ gạhuin 'ḭ ruhua gọ'ngo ni é rẹ' ngạ ni dugüi' ni é rẹ' aj.

10 Nḭ hué daj 'yaj ni é rẹ' ngạ daran' ni tsínj nico' Yan'anj mạn estado
Macedonia. Sanḭ achínj jni'yaj únj rian án rẹ' sisḭ gạhuin ruhua á rẹ' doj
nḭ'yaj á rẹ' ni dugüi' né' huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'.
11 Nḭ guḭ'yaj fuerza á rẹ' sisḭ guḭman din'inj ni é rẹ'. Nḭ sḭ nahuij ruhua
á rẹ' ngạ si-sun dugüí' rẹ' mánj. Nḭ guḭ'yaj sun ni é rẹ' ngạ ra'a ni é rẹ' dạj
rún' ga'nin' únj sun rian ni é rẹ' aj.
12 Ngaa nḭ gạ'mi achij 'ueé a ni é rẹ' rian ni tsínj nun xụman ruhua nḭ'yaj
Yan'anj. Nḭ sḭ gachin 'ngọ rasụn rian ni é rẹ' mánj.

La venida del Señor

13 Nḭ huin ruhua anin' únj si guḭni'i ni é rẹ' dạj guḭran' ni tsínj gahui'
huin ni tsínj nico' Jesús huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'. Ngaa nḭ sḭ
nani ruhua á rẹ' dạj rún' 'yaj ango ni ngüḭ mánj. Daj si nani ruhua ni sij
xi'í si sḭ ganá'nij ni dugüi' ni sij, ruhua ni sij.
14 Nḭ xuman ruhua né' sisḭ gahui' Jesús. Nḭ ganá'nij sij scanij ni niman,
gui'yaj Yan'anj. Nḭ xi'í daj ni'i né' sisḭ Yan'anj guḭ'yaj gạna'nij ni ngüḭ
guinicaj dugüi' ngạ Cristo ngaa gahui' ni sij. Nḭ gạ'na' nụguan'an ni sij ngạ
Jesús, guḭ'yaj Yan'anj.
15 Hué dan nḭ né' tsínj guḭman da güi gạ'na' Señor chruhua xungüḭ, nḭ sḭ
gahuin rian né' rian ni ngüḭ hua gahui' mánj. Nḭ hué daj ataj únj gụnun a
ni é rẹ', gui'yaj Señor.
16 Daj si gạguáj man'an Señor ngaa gạhui sij xata' nạnij sij rian xungüḭ
nan. Nḭ nicaj sun si-nạne Señor gụnun ni ngüḭ. Nḭ gụnun ni ngüḭ si-nạne
'ngọ ángel huin achij nḭn'. Nḭ gụnun ni sij si gạ'yanj si-trompeta Yan'anj
anj. Ngaa nḭ ni ngüḭ guinicaj dugüi' ngạ Cristo huin ni tsínj gahui', nḭ hua
sini ni sij gạna'nij aj.
17 Nḭ né' gụna guḭman, nḭ nḭcaj Yan'anj né' gạn'anj nụguan'an né' ngạ ni
ngüḭ ganá'nij daj rian nga. Nḭ nạri' dugüi' daran' né' ngạ Señor xata'. Nḭ
gạne nḭganj né' ngạ Señor.
18 Hué dan nḭ nạri' nucuaj niman gọ'ngo a ni é rẹ', guḭ'yaj ni nuguan'
nan, ruhuāj aj.

5

1 Sé si hua niạn gạrun anin' únj nuguan' gụchij rian án rẹ' xi'í güi gạ'na'
rụhua' yún Cristo huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'.
2 Daj si ni'i sạ' ni é rẹ' sisḭ dạj rún' nun ni'i né' ụn güi gạtu tsínj tụ guḭ'yaj
tụ sí' nẹ' yạn', nḭ hué daj nun ni'i né' ụn güi gạ'na' Señor mánj.
3 Nḭ 'ngọ güi nḭ gạtaj ni ngüḭ: “Hua din'inj mán daran' né'. Nḭ hua xitinj
mán né'.” Daj gạtaj ni sij. Ngaa nḭ hué guẹ hora daj, nḭ nasḭnunj gạ'na' 'ngọ
sayun rian ni sij. Nḭ dạj rún' ran' 'ngọ yun'unj xạna ngaa ruhua gạ'nga
da'níj unj, nḭ hué daj guḭran' ni ngüḭ daj. Nḭ sḭ ganani ni sij mánj.
4 Sanḭ axạ' á rẹ', nḭ nitaj chrej huaj si gụxu'ui' a ni é rẹ' dạj rún' xu'ui'
ni tsínj ni'i si gạtu tsínj tụ huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'. Daj si nitaj
si mạn ni é rẹ' rian hua rụmi' mánj.
5 Daran' ni é rẹ' mán gunı́'yanj. Nḭ mán ni é rẹ' rian xiguḭn yan'ạn. Daj
si xiguḭn chruhua niman né', gui'yaj Yan'anj. Nitaj si mán né' rian hua
rụmi' mánj.
6 Hué dan nḭ sḭ gatoj né' dạj rún' 'yaj ango ni ngüḭ mánj. Sanḭ gụnun sạ'
ruhua né' gạna'uij né' güi gạ'na' Señor. Nḭ sḭ guixini né' mánj.

7 Ni tsínj atoj, nḭ atoj ni sij nẹ' nḭ. Nḭ ni tsínj hua xḭni, nḭ hua xḭni ni sij
nẹ' nḭ huin ni sij ni tsínj nun xụman ruhua nḭ'yaj Yan'anj.
8 Sanḭ né' mán rian xiguḭn sạ', nḭ hua niạn si nḭganj gạ cuidado né' ngạ
si guḭ'yaj né'. Nḭ dạj rún' dugumi 'ngọ snado niman sij nụn sij 'ngọ gató
gaga', nḭ hué daj dụgumi né' man'an né' xi'í si xuman sạ' ruhua né' ni'yaj
né' Yan'anj. Nḭ gạhuin 'ḭ ruhua né' nḭ'yaj né' ni dugüi' né'. Nḭ dạj rún'
dugumi 'ngọ snado man'an sij ngaa nụn chrạ sij 'ngọ jnahui go'o, nḭ hué
daj dụgumi né' man'an né' xi'í si gahuin yya ruhua né' sisḭ nạcaj Yan'anj
né'.
9 Daj si nun gạni ruhua Yan'anj sisḭ gạhuin né' castigo mánj. Sanḭ gani
ruhua Yan'anj nạca né' xi'í Señor Jesucristo aj.
10 Nḭ gahui' Jesucristo xi'í né'. Nḭ xi'í daj, asḭ mán né', asḭ gạhui' né', nḭ
guḭman nụguan'an né' ngạ sij.
11 Xi'í daj nḭ dạj rún' 'yaj á rẹ', nḭ gạ guẹ guḭ'yaj fuerza á rẹ' sisḭ nạri'
nucuaj niman ni dụgüi' ni é rẹ'. Nḭ gạ nḭca ruhua gọ'ngo ni é rẹ' ngạ
si-nụguan' Yan'anj, guḭ'yaj á rẹ' nej.

Pablo exhorta a los hermanos

12 Achínj jni'yaj anin' únj rian ni é rẹ' sisḭ gạ ní'yanj a ni é rẹ' ngạ ni tsínj
'yaj sun scanij ni é rẹ' huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'. Daj si a'nin' ni
sij rian ni é rẹ', gui'yaj Señor. Nḭ riqui ni sij ducuánj sạ' rian án rẹ' nej.
13 Nḭ nḭn' ruhua gạ ní'yanj a ni é rẹ' ngạ ni sij. Nḭ nḭn' ruhua gạ 'ḭ ruhua
á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' ni sij xi'í sun 'yaj sun ni sij scanij ni é rẹ'. Nḭ gạhuin din'inj
ruhua ni dụgüi' ni é rẹ' aj.
14 Nḭ achínj jni'yaj anin' únj rian án rẹ' sisḭ gạ'ui' a ni é rẹ' chrej sisḭ
guḭ'yaj sun ni tsínj rụmi rián rẹ' huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'. Nḭ
gạ'mi 'ueé ni é rẹ' rian ni tsínj hua nḭnaj ngạ si-chrej Yan'anj sisḭ nạri'
nucuaj niman ni sij, guḭ'yaj á rẹ'. Nḭ chrạcuij ni é rẹ' ni tsínj achin si
gụxuman sạ' ruhua nḭ'yaj Yan'anj. Nḭ gạ'mi nạj ni é rẹ' rian daran' ni ngüḭ
aj.
15 Gạ cuidado ni é rẹ' man'an án rẹ' sisḭ sḭ gui'yaj quij gọ'ngo ni é rẹ'
rian ni tsínj gui'yaj quij ngạ ni é rẹ'. Sanḭ nḭganj guḭ'yaj sạ' á rẹ' ngạ ni
dụgüi' a ni é rẹ'. Nḭ guḭ'yaj sạ' ni é rẹ' rian daran' ni ngüḭ aj.
16 Nḭganj gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ' aj.
17 Nḭ sḭ ga'nin' ruhua á rẹ' gạchinj jni'yaj á rẹ' rian Yan'anj mánj.
18 Nḭ 'ngọ nạga'ui' a ni é rẹ' si guruhua Yan'anj ngạ daran' si ran' án rẹ'.
Daj si hué daj huin ruhua Yan'anj sisḭ guḭ'yaj a ni é rẹ' xi'í si nico' a ni é
rẹ' Cristo Jesús.
19 Nḭ sḭ guiránj ni é rẹ' chrej rian Espíritu Santo sisḭ sḭ ga'mi Espíritu
Santo nuguan' sạ' scanij ni é rẹ' mánj.
20 Nḭ sḭ gani ruhua á rẹ' sisḭ nitaj si ní'yanj nuguan' gạ'mi 'ngọ tsínj daj,
guḭ'yaj Espíritu Santo mánj.
21 Xạcaj a ni é rẹ' cuenta dạj hua gọ'ngo nuguan' gụnun a ni é rẹ'. Ngaa
nḭ gụna a ni é rẹ' ngạ nuguan' sạ'.
22 Gạhuin nḭni a ni é rẹ' rian daran' si quij hua.
23 Nḭ Yan'anj guḭ'yaj si huin din'inj ruhua né'. Nḭ huin ruhua anin' únj
sisḭ gạhuin sạ' nḭn' ni é rẹ', guḭ'yaj man'an Yan'anj. Nḭ huin ruhua únj
sisḭ dụgumi sạ' Yan'anj niman án rẹ' ngạ nneẹ cúj a ni é rẹ' nej. Ngaa
nḭ sḭ guḭda'ui ni é rẹ' ạ 'ngọ gaquin' ngaa gạ'na' Señor Jesucristo chruhua
xungüḭ aj.

24 Nḭ sḭca' Yan'anj. Nḭ aquínj Yan'anj án rẹ' sisḭ guḭnicaj dugüi' a ni é rẹ' ngạ Yan'anj. Nḭ gạhuin yya daran' si gataj Yan'anj gunun a ni é rẹ'.

Salutaciones y bendición final

25 Gạchinj jni'yaj a ni é rẹ' rian Yan'anj xi'í únj huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'.

26 Nḭ ngaa nạri' dugüi' a ni é rẹ', nḭ gạrun du'ua ni é rẹ' ni dugüi' a ni é rẹ' rian Yan'anj.

27 Nḭ a'nīj sun rian án rẹ' ngạ si-xugüi Señor sisḭ gạya 'ngọ ni é rẹ' yanj carta nan rian daran' a ni é rẹ' huin ín rẹ' tsínj nico' Yan'anj.

28 Nḭ huin ruhua anin' únj sisḭ guḭ'yaj Señor Jesucristo sinduj rian daran' ni é rẹ' aj. Amén.

SEGUNDA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSES

Salutación

1 Huēj huin Pablo. Nị arūnj anin' únj Silvano ngạ Timoteo yanj carta nan
a'níj únj huaj rian a ni é rẹ' huin ín rẹ' ni tsínj nico' Yan'anj mạn xuman'
Tesalónica. Nị nicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Yan'anj huin chrej né' ngạ Señor
Jesucristo:
2 Nị huin ruhua únj sisị guị'yaj Yan'anj ngạ Señor Jesucristo sinduj rian
án rẹ' gạhuin din'inj chruhua ni é rẹ' aj.

Dios juzgará a los pecadores cuando Cristo venga

3 Nịganj hua nịạn gạ'ui' anin' únj si guruhua Yan'anj xi'í a ni é rẹ' huin
ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'. Nị dugu'nạj huin sisị hué daj guị'yaj únj.
Daj si huaj gahuin nico si xuman ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Yan'anj. Nị hué
daj gahuin 'ị ruhua á rẹ' doj ni'yaj á rẹ' gọ'ngo ni dugüi' a ni é rẹ' aj.
4 Xi'í daj nị a'mi sạ' anin' únj xi'í ni é rẹ' rian ni tsínj nico' Yan'anj huin
ni tsínj nahuin yu' ango yu'uj. Nị nụnj si a'mi quij ni ngüị xi'í ni é rẹ',
nị ran' ni é rẹ' sayun, sanị hua nịca ruhua ni é rẹ' ngạ si-chrej Yan'anj.
Nị xuman sạ' ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Yan'anj nej. Hué daj ataj únj gunun
ango ni tsínj nico' Yan'anj anj.
5 Nị hué nuguan' nan digyán sisị 'yaj nịca Yan'anj ngạ á rẹ'. Nị xi'í si
gunucuaj á rẹ' rian ni sayun daj, nị ga'uej ruhua Yan'anj sisị gạtu a ni é rẹ'
rian nicaj sun Yan'anj. Nị hua yya ran' a ni é rẹ' sayun xi'í nuguan' daj.
6 Nị xi'í si hua nịca ruhua Yan'anj, nị ni'i né' sisị ni tsínj chran' yun'unj
a ni é rẹ', nị guịran' ni sij sayun, guị'yaj Yan'anj.
7 Nị ran' ni é rẹ' sayun. Sanị uyan rịqui Yan'anj sisị nạran ruhua á rẹ'
ngạ anin' únj. Nị hué daj gạhuin güi ngaa gụrugüi' Señor Jesús gạ'na' sij
xata' ngạ ni ángel nicaj sun. Nị gạ'na' Jesús riqui 'ngọ yan'ạn xata'.
8 Nị guị'yaj sij castigo ni ngüị nun ni'i Yan'anj huin ni sij ni ngüị nun
dagahuin si-nụguan' Señor Jesucristo.
9 Nị nịganj gạhuin ni sij castigo sisị gạ ni'ya ni sij, guị'yaj Yan'anj. Nị
guịman anéj ni sij rian Señor. Nị sị ga'ue guịni'i ni sij dạj hua nucuaj nne
man'an Señor mánj.
10 Daj si güi gạ'na' Señor, nị gạhuin 'ueé sij, guị'yaj né' huin né' ni ngüị
nico' sij. Nị gạhuin sạ' ruhua ni ngüị guịni'i ni sij sí' huin ni tsínj xuman
ruhua ni'yaj sí'. (Nị hué daj guị'yaj á rẹ' xi'í si guxuman ruhua ni é rẹ'
nuguan' sạ' ga'mi únj scanij a ni é rẹ'.)
11 Xi'í daj nị nịganj achínj jni'yaj anin' únj rian Yan'anj xi'í a ni é rẹ' sisị
gạhuin sạ' á rẹ' dạj rún' huin ruhua Dan'anj né' gạhuin ín rẹ' ngaa gaquínj
Yan'anj án rẹ' sisị guịnicaj dugüi' a ni é rẹ' ngạ Yan'anj. Nị achínj jni'yaj
únj sisị chrạcuij Yan'anj ni é rẹ' guị'yaj sun a ni é rẹ' sun sạ' huin ruhua
Yan'anj guị'yaj sun a ni é rẹ' xi'í si xuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj á rẹ' Jesús.
12 Hué dan nị da' síj, nị gạhuin 'ueé Señor Jesucristo nị'yaj ni ngüị xi'í si
gui'yaj á rẹ'. Nị gạ'mi sạ' ni ngüị xi'í a ni é rẹ' xi'í si nico' a ni é rẹ' Jesús.
Nị hué daj huin ruhua Yan'anj ngạ Señor Jesucristo guị'yaj sinduj rian án
rẹ'.

2

Manifestación del hombre de pecado

1 Yyąj nị gą'mi anin' únj rian án rẹ' xi'í si gą'na' rụhua' yún Señor
Jesucristo ngą xi'í si nąhuin yu' né' ngą sij huin ín rẹ' jnánj né' ngą xica'uij
né'. Nị achínj jni'yaj únj rian án rẹ'
2 sisị sị naduna ni é rẹ' nicọ' huaj ngą si ani ruhua á rẹ' mánj. Nị sị
guxu'ui' ni é rẹ' ngą nuguan' ataj sisị hua guisíj güi ga'nąʼ rụhua' yún
Señor chruhua xungüị nan. Sé nuguan' xąnga' huin nuguan' da mánj. Daj
si ataj ni ngüị sisị nuguan' unun ni é rẹ' huin nuguan' a'mi únj rian yanj
carta ga'níj únj guchij rian án rẹ', asị nuguan' a'mi tsínj a'mi si-nụguan'
Yan'anj huin nuguan' daj. Sanị sé rian únj 'nąʼ nuguan' da mánj. Daj si
achin gụisij güi gą'na' Señor.
3 Nị 'ngọ sị duna á rẹ' sisị dịgya' yun'unj ni ngüị a ni é rẹ' mánj. Daj si
ngaa achin gụisij güi gą'na' Señor, nị gą'na' güi gụnun' ni ngüị ngą Yan'anj.
Nị gụrugüi' 'ngọ tsínj quij nịn' ruhua huin sij 'ngọ tsínj gą ni'ya rian yan'ąn.
4 Nị gąta rụhua sij nị'yaj sij daran' yan'anj. Nị ą 'ngọ ni rasụn sị ga'uej
ruhua sij si nịco' ni ngüị mánj. Nị gụisij sij gąn'anj gąne sij si-nuhui Yan'anj
xąnga'. Nị gụi'yaj sij si huin sij man'an Yan'anj.
5 Nị nitaj si nụn ruhua á rẹ' sisị hué daj gataj snan'ān gunun a ni é rẹ'
ngaa guimán né' mí'.
6 Hua ni'i a ni é rẹ' ụn tsínj ránj chrej rian tsínj quij daj yyąj sisị sị ga'ue
gą'na' sij. Nị garánj chrej rian sij da gụisij güi garun Yan'anj. Ngaa nị gą'ue
gą'na' sij.
7 Nị hua achéj nuguan' quij chruhua xungüị. Sanị achin si gụini'i są' né'
dąj hua nuguan' quij daj. Nị axą' tsínj ránj chrej daj, sanị achin si gụxun
sij man'an sij.
8 Nị ngaa gụxun sij man'an sij, nị gụrugüi' rẹnga' tsínj quij daj. Sanị
gą'yanj Señor Jesús rian tsínj quij daj, nị guẹre' sij. Nị gą ni'ya nịganj sij,
guị'yaj Jesús ngaa gą'na' 'ueé sí' xata'.
9 Nị man'an sichre Satanás guị'yaj sisị gą'na' tsínj quij daj. Nị sichre
guị'yaj si gąhuin nucuaj tsínj quij daj. Ngaa nị guị'yaj sun sij sun nico
gụini'yaj ni ngüị. Xi'í daj gą'ue dịgya' yun'unj sij ni ngüị aj.
10 Nị guị'yaj sij daran' rian nuguan' quij sisị dịgya' yun'unj sij ni ngüị gą
ni'ya rian yan'ąn. Daj si nun gą'uej ruhua ni sij si gąhuin 'ị ruhua ni sij
ngą nuguan' xąnga' huin nuguan' ataj sisị nącaj Yan'anj ni sij.
11 Xi'í daj nị gą'níj Yan'anj sisị gụxuman ruhua ni sij nuguan' yyą. Ngaa
nị gụinico' ni sij nuguan' digya' yun'unj.
12 Ngaa nị guị'yaj Yan'anj castigo daran' ni sij. Daj si nun gụxuman ruhua
ni sij nuguan' xąnga'. Sanị garan' ruhua ni sij ni'yaj ni sij rian gaquin'.

Escogidos para salvación

13 Sanị hua niąn si nịganj gą'ui' anin' únj si guruhua Yan'anj xi'í ni é rẹ'
tsínj 'ị ruhua Señor huin ín rẹ' jnánj né' ngą xica'uij né'. Daj si asịj sini, nị
hua ganacui Yan'anj a ni é rẹ' sisị gąnacaj Yan'anj a ni é rẹ'. Nị gąhuin są'
niman án rẹ' guị'yaj Espíritu Santo xi'í si guxuman ruhua ni é rẹ' nuguan'
xąnga'.
14 Daj si gaquínj Yan'anj a ni é rẹ' sisị gụinico' a ni é rẹ' nuguan' xąnga'
huin nuguan' ga'mi únj rian án rẹ'. Ngaa nị gą'ue gąhuin 'ueé nịganj ni é
rẹ' dąj rún' hua 'ueé Señor Jesucristo aj.

15 Xi'í daj gą nı̱ca ruhua á rę' ngą nuguan' są' ga'mi únj rian án rę' huin ín rę' jnánj né' ngą xica'uij né'. Nı̱ sı̱ guini'yun ruhua á rę' ni nuguan' digyán únj rian án rę' ngaa guimán né' ngą nuguan' ga'níj únj huaj rian án rę' nej.
16 Hué dan nı̱ Jesucristo huin Señor nicaj sun rian né'. Nı̱ Yan'anj huin chrej né'. Nı̱ 'ı̱ ruhua Yan'anj ni'ya né'. Nı̱ riqui Yan'anj sisı̱ nı̱ganj gąhuin nią' ruhua né'. Nı̱ gąhuin yya ruhua né' sisı̱ guı̱'yaj są' Yan'anj ngą né'. Nı̱ hué nan huin sinduj gui'yaj Yan'anj ngą né'.
17 Ngaa nı̱ huin ruhua únj sisı̱ nąri' nucuaj niman ni é rę', nı̱ gą nı̱ca ruhua á rę', guı̱'yaj Yan'anj ngą Jesucristo. Ngaa nı̱ gą'ue gą'mi są' á rę' daran' nuguan' są', nı̱ guı̱'yaj sun a ni é rę' daran' sun są', guı̱'yaj Yan'anj nej.

3

Que la palabra de Dios sea glorificada

1 Nı̱ ango nuguan' huin sisı̱ gąchinj jni'yaj a ni é rę' rian Yan'anj xi'í únj sisı̱ gąxa'ni si-nuguan' Señor guı̱'yaj únj huin ín rę' jnánj né' ngą xica'uij né'. Nı̱ gąhuin 'ueé nuguan' daj rian ango ni ngüı̱ dąj rún' gahuin 'ueé scanij a ni é rę', guı̱'yaj Yan'anj, ruhua únj.
2 Nı̱ hué daj gąchinj jni'yaj a ni é rę' xi'í únj sisı̱ nącaj Yan'anj únj rian ni tsínj 'yaj gaquin' huin ni tsínj xı̱'i. Daj si sé daran' ni ngüı̱ xuman ruhua ni'yaj Jesús mánj.
3 Sanı̱ Señor huin 'ngo̱ tsínj są' nı̱n' ruhua. Nı̱ nı̱ganj guı̱'yaj sij sisı̱ gą nı̱ca ruhua á rę'. Nı̱ dugumi sij a ni é rę' rian sichre.
4 Nı̱ xi'í Señor nı̱ gahuin yya ruhua únj sisı̱ guı̱'yaj a ni é rę' dąj rún' ga'nin' únj sun rian án rę'. Nı̱ hué daj guı̱'yaj są' á rę' ni güi gą'na' nej.
5 Nı̱ huin ruhua únj sisı̱ chrącuij yun'unj Señor man'an án rę' sisı̱ gą 'ı̱ ruhua á rę' ni'yaj á rę' Yan'anj. Nı̱ gąhuin nucuaj ruhua á rę' rian ni sayun dąj rún' gunucuaj Cristo, ruhua únj nej.

El deber de trabajar

6 Nı̱ xi'í si nico' né' Señor Jesús, nı̱ a'nin' únj sun rian án rę' sisı̱ gąhuin nı̱ni a ni é rę' rian daran' ni tsínj huin jnánj né' huin ni tsínj rı̱mi nąı̱'uej ruhua guı̱'yaj sun huin ín rę' jnánj né' ngą xica'uij né'. Daj si nitaj si hua uyan ruhua ni sij ngą nuguan' digyán únj rian án rę' mánj.
7 Nı̱ hué a ni é rę' ni'i sisı̱ hua nią̱n guı̱'yaj á rę' dąj rún' gui'yaj únj. Daj si nun gahuin rı̱mi únj ngaa guimán únj scanij a ni é rę' mánj.
8 Nı̱ nun xą yı̱n únj si-chrąchrunj a ni é rę' mánj. Sanı̱ naru'ue únj. Nı̱ nugüi nı̱gan' gui'yaj sun nucuaj únj sisı̱ sı̱ garası̱n únj rian án rę' mánj.
9 Nı̱ hua si-chrej xąnga' yya únj gąchinj únj rian án rę' sisı̱ chrącuij yun'unj a ni é rę' únj. Sanı̱ gui'yaj sun únj sisı̱ dı̱gyán únj 'ngo̱ chrej są' rian án rę'.
10 Nı̱ ngaa guimán únj ngą á rę', nı̱ ga'nin' únj sun rian án rę'. Nı̱ gataj únj sisı̱ mąn 'ngo̱ tsínj na'uej ruhua guı̱'yaj sun scanij a ni é rę', nı̱ sı̱ xa sí' mánj.
11 Nı̱ hua gunun únj sisı̱ da'aj á rę' huin ni tsínj rı̱mi nitaj si 'yaj sun. Nitaj si 'yaj są' ni sij si achéj ni sij nuná ni sij si-nı̱guan' dugüi' ni sij.

12 Nḭ xi'í si-xugüi Señor, nḭ a'nin' únj sun rian ni tsínj 'yaj daj sisḭ sé daj guḭ'yaj ni sij mánj. Sanḭ gạhuin din'inj ruhua ni sij guḭ'yaj sun ni sij. Hué ducuánj daj huin si gạ'ue guḭ'yaj gana ni sij, nḭ guḭri' ni sij si xạ ni sij aj.
13 Sḭ ga'nin' ruhua á rẹ' si guḭ'yaj sun sạ' á rẹ' huin ín rẹ' jnánj né' ngạ xica'uij né'.
14 Nḭ sisḭ hua 'ngọ tsínj na'uej ruhua dạgahuin ngạ nuguan' garun únj rian yanj carta nan, nḭ xạcaj á rẹ' cuenta ụn tsínj huin. Nḭ sḭ guinicaj dugüi' a ni é rẹ' ngạ sij. Ngaa nḭ guḭri' sij si-nạ'aj.
15 Sanḭ sḭ gui'yaj á rẹ' ngạ sij dạj rún' 'yaj á rẹ' ngạ tsínj unun' ngạ á rẹ'. Sanḭ gạ'ui' a ni é rẹ' 'ngọ ducuánj rian sij dạj rún' 'yaj á rẹ' ngạ jnánj a ni é rẹ'.

Bendiciones finales

16 Nḭ man'an Señor guḭ'yaj sisḭ huin din'inj ruhua né'. Nḭ rḭqui Señor sisḭ nḭganj gạhuin din'inj ruhua á rẹ' ngạ daran' si ran' ni é rẹ', ruhua únj. Nḭ gạne Señor ngạ daran' án rẹ', ruhua únj nej.
17 Huēj huin Pablo. Nḭ arūnj nuguan' nan sisḭ guḭman sạ' ni é rẹ', ruhuāj aj. Nḭ si-letra man'ānj huin nan. Nḭ hué daj arūnj firma rian daran' carta a'nī rian ni ngüḭ.
18 Nḭ huin ruhua únj sisḭ guḭ'yaj Señor Jesucristo sinduj rian daran' ni é rẹ'. Amén.

PRIMERA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

Salutación

1 Huēj huin Pablo tsínj huin apóstol. Nḭ gan'anj ga'mī si-nu̱guan' Jesucristo rian ni ngüḭ. Daj si hué daj ga'nin' Yan'anj sun riānj. Nḭ Yan'anj huin si nacaj né'. Nḭ hué daj ga'nin' Señor Jesucristo sun riānj nej. Nḭ xi'í Jesucristo ni'i né' sisḭ guḭ'yaj sa̱' Yan'anj nga̱ né'.

2 Nḭ 'yā 'ngo̱ yanj carta huaj rián rẹ' huín rẹ' Timoteo. Nḭ daj rún' huin da'nī huin yyá rẹ' xi'í si xuman ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' Yan'anj: Nḭ Yan'anj huin chrej né'. Nḭ Jesucristo huin Señor nicaj sun rian né'.

Nḭ huin ruhuāj sisḭ guḭ'yaj Yan'anj huin chrej né' sinduj rián rẹ'. Nḭ na̱huin 'ḭ ruhua Yan'anj nḭ'yaj rẹ' nej. Nḭ ga̱huin din'inj ruhuá rẹ' nej. Nḭ hué daj guḭ'yaj Jesucristo nga̱ rẹ', ruhuāj aj.

Advertencia contra falsas doctrinas

3 Nḭ achínj jni'yā rián rẹ' sisḭ gu̱na rẹ' xuman' Efeso daj rún' gataj snan'ān gunún rẹ' ngaa gan'ān estado Macedonia. Ngaa nḭ ga̱'ue ga̱'nin' rẹ' sun rian ni tsínj ma̱n xuman' daj sisḭ sḭ digyán ni sij ango nuguan' rian ni ngüḭ mánj.

4 Nḭ ataj snan'ān gu̱nun rẹ' sisḭ sḭ xacaj ni sij cuenta xi'í cuento snan'anj nga̱ lista nico táj si-xugüi ni xi ni sij guimán asḭj ná. Maan si unun' ni dugüi' né', 'yaj ni nuguan' daj. Nitaj si chracuij ni nuguan' daj si gu̱xuman ruhua né' nḭ'yaj né' si-nu̱guan' Yan'anj mánj. Hué daj ga̱taj rẹ' gu̱nun ni sij.

5 Nḭ nuguan' a'nin' né' nan 'yaj sisḭ ga̱ 'ḭ ruhua né' nḭ'yaj né' go̱'ngo ni dugüi' né'. Nḭ hué daj 'yaj ni ngüḭ dagahuin nuguan' sa̱' a'mi né'. Nḭ hua sa̱' niman ni sij. Nḭ ani sa̱' ruhua ni sij nej. Nḭ xuman sa̱' ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj nej.

6 Nḭ hua duna go̱'ngo ni ngüḭ chrej sa̱' nan. Nḭ maan si unun' ni sij xi'í nuguan' nitaj si ní'yanj mánj.

7 Nḭ huin ruhua ni sij ga̱huin ni sij maestro dḭgyán si-ley Moisés rian ni ngüḭ. Nḭ 'yaj ni sij sisḭ ni'i sa̱' ni sij nuguan' a'mi ni sij. Sanḭ na'ue ga̱ra da'nga' ruhua ni sij nga̱ nuguan' a'mi ni sij mánj.

8 Nḭ ni'i né' sisḭ sa̱' si-ley Moisés sisḭ ga̱rasun né' ley daj daj rún' huin ruhua Yan'anj guḭ'yaj né'.

9 Nḭ ni'i né' sisḭ sé rian ni tsínj hua nḭca niman a'ui' Yan'anj ley daj. Sanḭ a'ui' Yan'anj ley daj rian ni tsínj unun' nga̱ Yan'anj nga̱ ni tsínj nun dagahuin nej, nḭ tsínj 'yaj quij nej, ni tsínj 'yaj gaquin' nga̱ ni tsínj nitaj si hua ní'yanj rian Yan'anj nej, ni tsínj dagahui' chrej ni sij nga̱ nni ni sij, ni tsínj dagahui' ango níman nej,

10 ni tsínj a'mi nga̱ squḭra' nej, ni tsínj a'mi nga̱ dugüi' ni sij huin jnánj ni sij, ni tsínj 'yaj tu̱ ni ngüḭ nga̱ ni tsínj a'mi snan'anj nej, ni tsínj ataj rian Yan'anj sisḭ hua yya si-nu̱guan' man'an ni sij, sanḭ sé si xa̱nga' si-nu̱guan' ni sij nej, ni tsínj na'uej ruhua da̱gahuin nuguan' xa̱nga' nej.

11 Nḭ hué daj a'mi si-nu̱guan' Yan'anj xi'í si-ley Moisés. Nḭ nuguan' sa̱'
nḭn' huin si-nu̱guan' Yan'anj. Nḭ hua 'ueé nḭn' rian Yan'anj. Nḭ garasu̱n
Yan'anj riānj sisḭ ga̱'mī nuguan' sa̱' daj rian ni ngüḭ.

El ministerio de Pablo

12 Nḭ a'uīj si guruhua Jesucristo huin sij Señor nicaj sun riún'. Daj si
riqui sij fuerza riānj. Nḭ gani ruhua sij sisḭ huīnj 'ngo̱ tsínj ga̱'ue guḭ'yaj
sun sa̱' si-sun Yan'anj, ruhua sij. Nḭ riqui sij sisḭ ga̱'mī si-nu̱guan' sij rian
ni ngüḭ.
13 Nḭ asḭj sini nḭ ga'mi quī xi'í Jesús. Nḭ chran' yun'ūn sij nej. Nḭ ga'mi
huēj rian sij. Sanḭ nani yaco ruhua sij ni'yaj sij man'ānj. Daj si achin si
gu̱xuman ruhuāj nḭ'yā sij. Nḭ nun guḭni'īnj u̱n sin gui'yā mánj.
14 Nḭ gui'yaj Señor 'ngo̱ sinduj nico ngāj. Nḭ guxuman ruhuāj ni'yā sij.
Nḭ gahuin 'ḭ ruhuāj ni'yā ni dugüi'īj, gui'yaj sij nej.
15 Nḭ nuguan' nan huin 'ngo̱ nuguan' xa̱nga'. Nḭ hua nia̱n si gu̱xuman
ruhua daran' né' nuguan' nan: Nuguan' nan ataj sisḭ ga'na̱' Cristo Jesús
na̱caj sij ni ngüḭ da'ui gaquin'. Nḭ huēj huin tsínj da'ui doj gaquin' daj nga̱
ango ni ngüḭ.
16 Xi'í daj nḭ nani yaco ruhua Jesucristo ni'yaj sij man'ānj. Nḭ hué daj
gui'yaj Jesús sisḭ xa̱caj ango ni ngüḭ cuenta sisḭ ga̱'ue guḭnico' ni sij Jesús
huin ni sij ni tsínj gu̱xuman ruhua nḭ'yaj Jesús. Nḭ ga̱ne nḭganj ni sij nga̱
Yan'anj anj.
17 Hué dan nḭ nḭganj guḭnun yan'anj né' Yan'anj. Nḭ hué daj ga̱'mi sa̱'
'ueé né' rian Yan'anj huin rey nne nḭganj. Nḭ nun rugüi' Yan'anj guini'i ni
ngüḭ mánj. Nḭ urin Yan'anj huin Yan'anj xa̱nga'. Nḭ ni'i Yan'anj daran'anj.
18 Nḭ rún' huin da'nī huín rẹ'. Nḭ a'nīj sun rián rẹ' Timoteo sisḭ da̱j rún'
'yaj gana 'ngo̱ snado rian sayun, nḭ hué daj guḭ'yaj ganá rẹ' rian sichre,
ruhuāj aj. Daj si hué daj ga'mi ni sij si-nu̱guan' Yan'anj xi'í rẹ' aj.
19 Hué dan nḭ huin ruhuāj sisḭ gu̱xuman sa̱' ruhuá rẹ' nḭ'yaj rẹ' Yan'anj.
Nḭ 'ngo̱ ga̱ sa̱' ruhua nimán rẹ' nej. Daj si guere' ruhua go̱'ngo ni sij. Nḭ
nun xu̱man ruhua ni sij mánj.
20 Nḭ hué daj gahuin nga̱ nu̱ngüej tsínj gu̱'naj Himeneo nga̱ Alejandro.
Nḭ naga'uīj nu̱ngüej sij rian sichre Satanás sisḭ ga̱huin chru̱n nu̱ngüej sij
sḭ ga'mi quij nu̱ngüej sij rian Yan'anj ga̱ mánj.

2

Instrucciones sobre la oración

1 Hué dan nḭ asḭj sini, nḭ huin ruhuāj sisḭ ga̱chinj jni'yaj á rẹ' rian Yan'anj.
Nḭ ga̱chinj jni'yaj á rẹ' xi'í daran' ni ngüḭ. Nḭ ga̱'ui' a ni é rẹ' si guruhua
Yan'anj xi'í daran' ni ngüḭ.
2 Nḭ ga̱chinj jni'yaj á rẹ' xi'í ni tsínj nicaj sun nga̱ daran' ni tsínj huin
rian nej. Ngaa nḭ ga̱'ue guḭman din'inj né' chruhua xungüḭ nan. Nḭ 'ueé
guḭ'yaj né' guḭnico' né' Yan'anj.
3 Nḭ sa̱' huin sisḭ hué daj guḭ'yaj né'. Daj si aran' ruhua Yan'anj sisḭ hué
daj guḭman né'. Nḭ Yan'anj huin si nacaj né'.
4 Daj si huin ruhua Yan'anj sisḭ ga̱nani daran' ni ngüḭ. Nḭ guḭni'i ni sij
nuguan' xa̱nga'.
5 Daj si hua urin Yan'anj. Nḭ hua urin tsínj niquin' a'mi rian Yan'anj xi'í
ni ngüḭ huin sij Jesucristo.

6 Nḭ naga'ui' Jesús man'an sij ngaa gahui' sij rian rugutsḭ sisḭ nạru'ue sij
man'an sij xi'í si-gạquin' daran' ni ngüḭ. Nḭ gani Yan'anj 'ngọ güi gạhui'
Jesús. Nḭ hué guẹ güi daj gahui' yya sij guini'i ni ngüḭ.
7 Xi'í daj nḭ gari sun Yan'anj sisḭ gahuīnj apóstol sisḭ gạn'anj gạ'mī
nuguan' sạ' rian ni ngüḭ. Nḭ dḭgyānj rian ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej sisḭ
gụxuman ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij si-nụguan' Yan'anj huin nuguan' xạnga'.
(Nḭ nuguan' a'mī nan huin nuguan' xạnga'. Nḭ nitaj si a'mi nnēj mánj.)
8 Nḭ huin ruhuāj sisḭ daran' yu'uj, nḭ gạchinj jni'yaj ni tsínj rian Yan'anj.
Nḭ nạchi nicaj ra'a ni sij nẹ' xata' gạchinj jni'yaj ni sij rian Yan'anj. Nḭ
guḭ'yaj sạ' ni sij, ruhuāj aj. Nḭ sḭ ga'man ruhua ni sij. Nḭ sḭ ga'mi ni sij
güenda gụnun' ni sij mánj.
9 Nḭ huin ruhuāj sisḭ gạ cuidado ni yun'unj xạna, nḭ gụnun sạ' ne si-gan'
ne. Ngaa nḭ gạtaj ni ngüḭ sisḭ sạ' huin ne. Nḭ sḭ gui'yaj ne dạj rún' 'yaj ango
ni yun'unj xạna ngaa huin ruhua ne sisḭ gạ'mi ni tsínj ngạ ne. Nḭ sḭ ga
chrạ ne dạj rún' hua chrạ ni ngüḭ xạna ngaa da' ganicạj cúj chrạ ne. Nḭ sḭ
garasụn ne oro ngạ perla mánj. Nḭ sḭ gunun ne atsij du'ue nḭn' ruhua nej.
10 Sanḭ guḭ'yaj sạ' ne, nḭ chrạcuij ne ni dugüi' ne. Ngaa nḭ guḭni'i ni ngüḭ
sisḭ hua yya nico' ne Yan'anj anj.
11 Nḭ dínj gạne du'ua ne, nḭ gạhuin chrụn ne. Nḭ dạgahuin ne daran'
nuguan' unun ne.
12 Na'uej ruhuāj sisḭ dḭgyán ni yun'unj xạna ngaa nahuin yu' ni sij. Nḭ
sḭ ga'nin' ni yun'unj xạna rian tsínj mánj. Maan si dínj gạne du'ua ne,
ruhuāj aj.
13 Daj si hua sini tsínj gụ'naj Adán, gui'yaj Yan'anj. Asíj nḭ gui'yaj Yan'anj
yun'unj gụ'naj Eva nej.
14 Nun digya' yun'unj sichre Adán. Sanḭ digya' yun'unj sichre yun'unj
xạna daj. Nḭ ngaa digya' yun'unj sichre unj, ni gui'yaj unj gaquin'.
15 Sanḭ gạnacaj Yan'anj ni yun'unj xạna xi'í si a'nga da'níj ne. Nḭ hué daj
gui'yaj Yan'anj sisḭ gụxuman ruhua ne nḭ'yaj ne Yan'anj. Nḭ guḭ'yaj sạ' ne
nej. Nḭ sḭ gahuin yan'anj ruhua ne ngạ ni dugüi' ne mánj.

3

Requisitos para ser obispos

1 Nan huin 'ngọ nuguan' xạnga'. Sisḭ hua 'ngọ tsínj huin ruhua guḭnicaj
yun'unj scanij ni ngüḭ nico' Yan'anj, nḭ sun daj huin sun sạ' huin ruhua sij
guḭ'yaj sij.
2 Nḭ tsínj nicaj sun daj, nḭ hua niạn si gạ'mi sạ' ni ngüḭ xi'í sij. Nḭ gạne
sạ' sij ngạ urin yun'unj xạna. Nḭ sḭ guixini sij mánj. Nḭ hua cuidado sij
ngạ si-chrej sij. Nḭ hua ní'yanj ni ngüḭ rian sij. Nḭ nḭganj hua ruhua sij sisḭ
gạtu ni ngüḭ 'nạ' ducuá sij. Nḭ chrụn sij dḭgyán sij rian ni ngüḭ.
3 Nḭ nun aran' ruhua sij ngạ rente. Nitaj si nano' sij gụnun' sij ngạ ni
dugüi' sij mánj. Sanḭ huaj a'mi sạ' sij. Nḭ 'yaj sij sisḭ gạhuin din'inj ruhua
ni ngüḭ. Nḭ nitaj si huin ruhua sij guḭ'yaj gana sij nico san'anj mánj.
4 Nḭ hua niạn si dḭgyán sij 'ngọ chrej sạ' rian ni dugüi' sij mạn ducuá sij.
Nḭ hua niạn si dạgahuin sạ' ni da'níj sij si ataj sij nej. Nḭ sḭ ga'mi snan'anj
ni da'níj sij rian sij mánj.
5 (Daj si sisḭ na'ue gạ'ui' sij 'ngọ chrej sạ' rian ni dugüi' sij mạn ducuá
sij, nḭ asạ' gạ'ue dụgumi sij daran' ni ngüḭ nico' Yan'anj únj.)

6 Hué dan nḭ nun hua sạ'aj sisḭ guḭnicaj yun'unj 'ngọ tsínj guxuman nạca
ruhua ni'yaj Yan'anj mánj. Daj si gạ'ue gạhuin nnẹ sij ngạ si-sun sij. Ngaa
nḭ gạhuin castigo sij dạj rún' gạhuin ngạ sichre, guḭ'yaj Yan'anj.
7 Nḭ hua niạn si gạ'mi sạ' ni ngüḭ nun nico' Jesucristo xi'í sij nej. Ngaa
nḭ sḭ ga'mi quij ni ngüḭ daj xi'í sij. Nḭ ạ 'ngọ rian ni gaquin' sḭ guinij sij,
guḭ'yaj sichre mánj.

Requisitos para ser diáconos

8 Nḭ hué daj ngạ ni tsínj huin diácono ni tsínj 'yaj sun rian ni ngüḭ nico'
Yan'anj. Nḭ hua niạn si gạ sạ' niman ni sij. Nḭ sḭ gahuin ni sij ni tsínj gạ'mi
huḭj nuguan'. Nḭ sḭ guixini ni sij. Nḭ sḭ digya' yun'unj ni sij ngaa guḭ'yaj
gana ni sij san'anj mánj.
9 Nḭ gạ nḭca ruhua ni sij ngạ nuguan' xạnga' huin nuguan' xuman ruhua
né'. Nḭ gạ sạ' niman ni sij nej.
10 Sanḭ hua sini xạcaj cuentá rẹ' sisḭ nitaj 'ngọ si gui'yaj ni sij. Ngaa nḭ
sisḭ nitaj, nḭ gạ'ue gạhuin ni sij tsínj diácono aj.
11 Nḭ hué daj ngạ ni yun'unj xạna nej. Hua niạn si gạ sạ' niman ne. Nḭ
sḭ ga'mi snan'anj ne mánj. Nḭ sḭ guixini ne mánj. Nḭ 'ueé guḭ'yaj ne ngạ
daran'anj.
12 Nḭ 'ngọ tsínj diácono, nḭ gạne sạ' sij ngạ urin yun'unj xạna. Nḭ hua
niạn si dḭgyán sij 'ngọ chrej sạ' rian ni da'níj sij ngạ ni ngüḭ mạn ducuá sij
nej.
13 Daj si ngaa 'yaj sạ' ni tsínj diácono si-sun ni sij, nḭ gạ'mi sạ' ni ngüḭ xi'í
ni sij. Nḭ guḭsij ni sij gạ'mi sạ' 'ueé ni sij xi'í si xuman ruhua ni sij ni'yaj
ni sij Cristo Jesús.

El misterio de la piedad

14 Ana'uī sisḭ gạn'anj nḭ'yaj yōj rian nné rẹ'. Sanḭ arūnj nuguan' nan a'nī
huaj rián rẹ',
15 ngaa nḭ sisḭ gạhuin rānj guḭsī rián rẹ', nḭ gạ'ue guḭni'í rẹ' dạj guḭ'yáj rẹ'
scanij ni ngüḭ nico' Yan'anj. Nḭ hué ni ngüḭ daj huin ni ngüḭ nicaj dugüi'
ngạ Yan'anj hua nḭ'na'. Nḭ dugumi ni ngüḭ nico' Yan'anj nuguan' xạnga'.
Nḭ ataj ni sij sisḭ nuguan' xạnga' huin nuguan' daj nej.
16 Xạnga' nḭ huin rian nico nuguan' digyán Yan'anj rian né'. Nḭ na'ue
gạra da'nga' sạ' ruhua né' dạj hua sạ' nuguan' daj. Nḭ gataj nuguan' daj:
Ni gahuin Yan'anj dạj rún' hua 'ngọ tsínj.
Nḭ Espíritu Santo gataj sisḭ hua nḭca niman sij.
Nḭ guini'i ni ángel man'an sij.
Nḭ ga'mi sạ' ni tsínj xi'í sij rian ni ngüḭ mạn nḭn' gạchra' chruhua xungüḭ
nan.
Nḭ guxuman ruhua ni sí' guini'yaj ni sí' man'an sij.
Nḭ nạn' sij xata' nahuin 'ueé sij, gui'yaj man'an Yan'anj.
Hué daj hua nuguan' nico' né'.

4

Predicción de la apostasía

1 Sanḭ ataj rẹnga' Espíritu Santo sisḭ ngaa guḭsij gạhuin nico yo', nḭ dụna
gọ'ngo ni sij si xuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj. Nḭ gụnun ni sij
nuguan' digya' yun'unj ngạ nuguan' digyán ni nanẹ xḭ'i rian ni sij.

2 Nḭ gṵnun ni sij si-nṵguan' ni tsínj digya' yun'unj. Nḭ 'yaj ni sí' sisḭ huin sạ' ni sí'. Nḭ nitaj sna'nga' ni tsínj daj nṵn xi'í si na'uej ruhua ni sij gṵnun ni sij nuguan' xạnga'.
3 Nḭ dḭgyán ni sij rian ni ngüḭ sisḭ sḭ ga'ue xạcaj dugüi' ni ngüḭ. Nḭ dḭgyán ni sij sisḭ sḭ ga'ue xạ ni ngüḭ gọ'ngo ni rasṵn sạ' gạ'ue xạ né'. Nḭ gui'yaj Yan'anj ni rasṵn daj sisḭ xạ né' huin né' ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj. Nḭ ni'i né' nuguan' xạnga' nej. Nḭ hua niạn sisḭ gạ'ui' né' si guruhua Yan'anj xi'í ni rasṵn xa né' daj.
4 Daj si hua sạ' daran' si gui'yaj Yan'anj. Nḭ sḭ ga'ue gạtaj né' sisḭ nun hua sạ' si gui'yaj Yan'anj mánj. Maan si gạ'ui' né' si guruhua Yan'anj xi'í rasṵn daj xạ né'.
5 Daj si huin sạ' ni rasṵn daj 'yaj si-nṵguan' Yan'anj sisḭ gạchinj jni'yaj sini né' rian Yan'anj.

Un buen ministro de Jesucristo

6 Nḭ sisḭ hué daj dḭgyán rẹ' rian ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesús, ngaa nḭ gạhuín rẹ' 'ngọ tsínj guḭ'yaj sun sạ' rian Jesucristo. Nḭ gạhuín rẹ' 'ngọ tsínj huin chrṵn sạ' nuguan' xạnga'. Nḭ guxuman ruhuá rẹ', gui'yaj nuguan' daj. Nḭ nuguan' sạ' daj huin nuguan' nicó' rẹ'.
7 Sanḭ sḭ xacáj rẹ' cuenta ngạ ni cuento nḭ'yun a'mi ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ nan. Sanḭ xạcaj cuentá rẹ' si-chrej ni tsínj nico' Yan'anj anj.
8 Xạnga' nḭ ní'yanj dọj nneẹ cúj né' si guḭsiqui' guḭ'yaj né'. Sanḭ ní'yanj nico niman né' sisḭ guḭnico' né' Yan'anj. Daj si sisḭ hué daj guḭ'yaj né', nḭ gạ sạ' rian né' xungüḭ nan ngạ xungüḭ gạ'na' nej.
9 Nḭ nuguan' a'mī nan huin 'ngọ nuguan' xạnga'. Nḭ hua niạn si dạgahuin daran' ni ngüḭ nuguan' nan nej.
10 Nḭ hué xi'í daj 'yaj sun né', nḭ ran' né' sayun 'yaj ni ngüḭ. Daj si ana'uij né' sisḭ guḭ'yaj sạ' Yan'anj hua nḭ'na' ngạ né'. Nḭ urin Yan'anj gạ'ue nạcaj daran' ni ngüḭ. Nḭ nạcaj xạnga' Yan'anj ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj man'an Yan'anj anj.
11 Hué nan huin nuguan' gạ'nin' rẹ' rian ni ngüḭ. Nḭ dḭgyán rẹ' nuguan' nan rian ni ngüḭ nej.
12 Sḭ dunáj rẹ' sisḭ gạtaj ni sij sisḭ nitaj si ní'yanj si-nṵguan' rẹ' xi'í si hua líj rẹ' mánj. Maan si guḭnicaj rẹ' 'ngọ chrej rian ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj. Nḭ guḭ'yáj rẹ' sisḭ sạ' si-nṵguan' rẹ' ngạ si-chréj rẹ' nej. Nḭ gạ 'ḭ ruhuá rẹ' nḭ'yaj rẹ' Yan'anj nej. Nḭ gạ cuidadó rẹ' sisḭ sḭ gui'yáj rẹ' gaquin' mánj.
13 Nḭ ngaa nun gahuin guḭsī rián rẹ', nḭ gạya rẹ' si-nṵguan' Yan'anj rian ni ngüḭ. Nḭ gạ'mi rẹ' nuguan' sạ' rian ni sij nej.
14 Nḭ dṵgumi rẹ' sun sạ' riqui Yan'anj rián rẹ' ngaa guta' ni tsínj huin achij scanij ni tsínj nico' Yan'anj ra'a ni sij rián rẹ'. Nḭ ga'ui' Yan'anj sisḭ hué daj ga'mi ni sij xi'í rẹ'.
15 Ngaa nḭ gạhuin nucuaj ruhuá rẹ' ngạ sun sạ' riqui Yan'anj rián rẹ'. Ngaa nḭ guḭni'i daran' ni ngüḭ dạj 'yáj rẹ' huáj rẹ' nẹ' chrej rian ngạ si-chrej Yan'anj.
16 Gạ cuidadó rẹ' ngạ man'án rẹ' ngạ nuguan' dḭgyán rẹ' rian ni ngüḭ. Nḭ gạ nḭca ruhuá rẹ' ngạ nuguan' dḭgyán rẹ' daj. Nḭ sisḭ hué daj guḭ'yáj rẹ', nḭ nạcaj rẹ' man'án rẹ' ngạ ni ngüḭ unun si-nṵguan' rẹ' aj.

5

Deberes hacia los demás

1 Si̱ ga'mi hueé rẹ' rian ni tsínj achij mánj. Saṉi̱ gą'ui' rẹ' 'ngọ chrej rian
ni sij sis̱i̱ dąj rún' huin chréj rẹ' huin ni sij. Ni̱ gą'mi rẹ' ngą ni tsínj hua
lij sis̱i̱ huin ni sij rún' huin ni jnánj rẹ'.
2 Ni̱ gą'mi rẹ' rian ni yun'unj xąna achij sis̱i̱ huin ne dąj rún' huin nní
rẹ'. Ni̱ gą'mi rẹ' rian ni yun'unj xąna hua lij sis̱i̱ huin unj dąj rún' huin ni
xica'uíj rẹ'. Ni̱ gą są' nimán rẹ' ngą ni unj.
3 Ni̱ gu̱inun yan'ánj rẹ' ni yun'unj xąna mmij. Ni̱ chrącuij rẹ' ne sis̱i̱
xąnga' nitaj ango ni ngü̱i̱ chrącuij ne.
4 Saṉi̱ sis̱i̱ hua 'ngọ yun'unj xąna mmij daj, ni̱ hua da'níj unj, as̱i̱ hua
da'ni̱ si'ni̱ unj, saṉi̱ gąhuin chru̱n sini ni da'níj yun'unj mmij daj du̱gumi
anin' xica'uij sij yun'unj mmij daj, dąj rún' digyán Yan'anj rian ni sij. Ni̱
hué daj nąru'ue anin' xica'uij sij rian yun'unj mmij daj. Daj si hué daj hua
są'aj rian Yan'anj. Ni̱ aran' ruhua Yan'anj ngaa hué daj gu̱i̱'yaj ni sij.
5 Saṉi̱ sis̱i̱ hua yya gunáj urin 'ngọ yun'unj xąna mmij daj, ni̱ ana'uij
unj sis̱i̱ gu̱i̱'yaj są' Yan'anj ngą unj. Ni̱ nugüi ni̱gan' achínj jni'yaj unj rian
Yan'anj.
6 Saṉi̱ yun'unj xąna mmij achéj si-chrej xungü̱i̱ nan, ni̱ nu̱nj si hua ni̱'na'
unj, saṉi̱ hua gahui' niman unj güenda si-chrej Yan'anj.
7 Gą'nin' rẹ' sun rian ni ngü̱i̱ sis̱i̱ hué daj dągahuin ni sij ni nuguan' nan.
Ngaa ni̱ si̱ ga'mi gaquin' ango ni ngü̱i̱ xi'í ni sij mánj.
8 Sis̱i̱ hua 'ngọ tsínj nitaj si nahuij ruhua ngą ni dugüi' sij ngą ni dugüi'
sij mąn ducuá sij, ni̱ hua dunáj sij si xuman ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj. Ni̱
quij doj 'yaj tsínj nun nahuij ruhua ngą dugüi' sij daj ngą tsínj nun xu̱man
ruhua ni'yaj Yan'anj.
9 Ni̱ rian lista tąj si-xugüi ni yun'unj xąna mmij, saṉi̱ gąrun rẹ' urin
si-xugüi ni yun'unj xąna mmij huaj huą'nij xia táj doj yo'. Ni̱ gąrun rẹ'
si-xugüi unj sis̱i̱ gane únj ngą urin nicą unj.
10 Ni̱ hua niąn sis̱i̱ guini'i ni ngü̱i̱ sis̱i̱ gui'yaj są' unj. Ni̱ 'ueé dugumi są'
unj ni da'níj unj ní'. Ni̱ gui'yaj są' unj ngą ni ngü̱i̱ guisíj ducuá unj ní'. Ni̱
na'nin' unj dacój ni ngü̱i̱ xuman ruhua ni'yaj Yan'anj ní'. Ni̱ chracuij unj
ni ngü̱i̱ ran' sayun ní'. Ni̱ gui'yaj unj ango ni rasu̱n są' ní'. Ni̱ sis̱i̱ hué daj
gui'yaj unj, ni̱ gąrun rẹ' si-xugüi unj rian lista daj.
11 Saṉi̱ si̱ garun rẹ' rian lista si-xugüi ni yun'unj xąna mmij hua lij. Daj
si 'ną' güi, ni̱ gąhuin ruhua unj gu̱inico' unj ni tsínj. Ngaa ni̱ gąhuin ni̱ni
unj rian Cristo. Ni̱ gąhuin ruhua unj xącaj ru̱hua' yún unj 'ngọ tsínj.
12 Hué dan ni̱ dą'ui unj gaquin' xi'í si nun dagahuin unj nuguan' gui'yaj
yya unj ngą Cristo as̱i̱j sini.
13 Ni̱ ango nuguan' huin sis̱i̱ achéj ne da gọ'ngo hue'. Ni̱ nanicąj ne huin
ne ngü̱i̱ ru̱mi. Ni̱ sé urin ni ngü̱i̱ ru̱mi huin ne, saṉi̱ hué daj huin ne ngü̱i̱
a'mi snan'anj nej. Ni̱ nanicąj ne nuná ne xi'í ni dugüi' ne. Ni̱ nun hua są'
sis̱i̱ gą'mi ne nuguan' da mánj.
14 Ni̱ xi'í daj huin ruhuāj sis̱i̱ xącaj yun'unj xąna mmij hua lij daj nicą
unj. Ni̱ gą da'níj unj. Ni̱ du̱gumi są' unj ducuá unj. Ngaa ni̱ si̱ ga'mi quij
ni tsínj unun' ngą né' xi'í né' mánj.
15 Daj si hua gahuin ni̱ni gọ'ngo ni yun'unj xąna mmij daj rian Cristo.
Ni̱ nico' ne sichre.

16 Nḭ sisḭ hua 'ngǫ tsínj, asḭ 'ngǫ yun'unj xąna xuman ruhua ni'yaj
Yan'anj, nḭ nne 'ngǫ yun'unj xąna mmij ducuá sij, sanḭ hua niąn sisḭ
chrącuij sij yun'unj xąna mmij daj. Ngaa nḭ sḭ garasụn sij rian ni ngüḭ
nico' Yan'anj mánj.
17 Nḭ hua niąn si gą ní'yanj ni ngüḭ rian ni tsínj huin achij huin ni tsínj
nicaj yun'unj ni ngüḭ nico' Yan'anj.
18 Daj si gataj si-nụguan' Yan'anj: "Sḭ ga'níj rẹ' nnánj du'ua sicúj ngaa
utin' xuj strigo mánj." Hué daj gataj si-nụguan' Yan'anj. Nḭ ango yu'uj
gataj rian si-nụguan' Yan'anj: "Tsínj 'yaj sun, nḭ hua si-chrej sij si guḭ'yaj
gana sij san'anj." Hué daj gataj rian si-nụguan' Yan'anj.
19 Sḭ duná rẹ' sisḭ gą'mi gaquin' ni sij xi'í 'ngǫ tsínj nicaj yun'unj ni ngüḭ
nico' Yan'anj ngaa nitaj huịj huą'nij testigo gą'mi xi'í sij.
20 Nḭ tsínj huaj guẹ 'yaj gaquin', nḭ nąta' rẹ' si-gąquin' sí' rian sí' ngaa
mán daran' ni tsínj nahuin yu'. Ngaa nḭ gụxu'ui' ango ni sij sisḭ sḭ gui'yaj
ni sij gaquin' mánj.
21 Ngaa nḭ a'nīj sun rián rẹ' sisḭ hué daj guḭ'yáj rẹ' nuguan' nan. Nḭ sḭ
gani ruhuá rẹ' sisḭ hua są' 'ngǫ tsínj daj rian ango tsínj mánj. Sanḭ uyan
guḭ'yáj rẹ' ngą daran' ni sij. Nḭ xącaj rẹ' cuenta sisḭ ni'yaj Yan'anj ngą
Jesucristo nej, ni ángel nacui Yan'anj nej.
22 Sḭ ga yoǫ ruhuá rẹ' gụta' rẹ' ra'á rẹ' rian 'ngǫ tsínj gąhuin sí' 'ngǫ tsínj
huin rḭan rian ni ngüḭ nico' Yan'anj mánj. Sanḭ asḭj sini nḭ gąni są' ruhuá
rẹ' si guḭ'yáj rẹ'. Ngaa nḭ sḭ da'uí rẹ' si-gąquin' ango tsínj mánj.
23 Xi'í si nicǫ' huaj a'nán' rẹ', 'yaj riquí rẹ', nḭ sḭ go'ó rẹ' urin nnee yụn
mánj. Sanḭ gǫ'o rẹ' dǫj vino guḭ'yaj gono'o riquí rẹ' aj.
24 Rugüi' rẹnga' si-gąquin' gǫ'ngo ni tsínj ngaa achin nągui'yaj yya
Yan'anj si-gąquin' ni sij. Sanḭ hua ango ni tsínj, nḭ da rụcu gụrugüi' si-
gąquin' ni sí'.
25 Nḭ hué ducuánj daj rugüi' rẹnga' ni rasụn są', 'yaj ni ngüḭ. Nḭ sisḭ nitaj
si rugüi' ni rasụn są', gui'yaj ni ngüḭ, sanḭ sḭ ga'ue guḭxij huḭ nḭganj ni rasụn
są' da mánj.

6

1 Nḭ ni tsínj 'yaj sun yụn rian 'ngǫ xuru'ue, nḭ hua niąn si gą ní'yanj ni
sij rian xuru'ue daj. Ngaa nḭ sḭ ga'mi quij ni ngüḭ ngą si-xugüi Yan'anj ngą
xi'í nuguan' digyán únj nej.
2 Nḭ sisḭ 'yaj sun 'ngǫ tsínj daj rian 'ngǫ xuru'ue huin tsínj xuman ruhua
ni'yaj Yan'anj, nḭ sḭ duna sij si gą ní'yanj sij rian xuru'ue daj xi'í si xuman
ruhua sí' ni'yaj sí' Yan'anj mánj. Sanḭ hua niąn si guḭ'yaj sun są' sij doj
rian sí'. Daj si tsínj rian 'yaj sun sij, nḭ huin sí' 'ngǫ tsínj xuman ruhua
ni'yaj Yan'anj. Nḭ huin sí' 'ngǫ tsínj 'ḭ ruhua ni'yaj sij.

Piedad y contentamiento

Hué nuguan' nan huin si nąta' rẹ', nḭ dḭgyán rẹ' rian ni ngüḭ, ruhuāj aj.
3 Nḭ sisḭ hua ni tsínj digyán ango nuguan' huin nuguan' nitaj si hua nḭca
ruhua ngą nuguan' są' nico' né', nḭ sisḭ sé nuguan' digyán Señor Jesucristo
rian né' huin,
4 ngaa nḭ hué ni sij huin tsínj nnẹ nitaj si ni'i mánj. Nḭ huin ruhua ni sij
gụnun' ni sij ngą ni dugüi' ni sij. Nḭ naduna nuguan' a'mi ni sij. Nḭ ngaa
hué daj 'yaj ni tsínj daj, nḭ huin xicoj ruhua ni sij ni'yaj ni sij dugüi' ni sij.

Nḭ unun' ni sij nej. Nḭ a'mi quij ni sij xi'í Yan'anj nej. Nḭ nun xṵman ruhua ni sij ngą ni dugüi' ni sij.
5 Nḭ nḭganj unun' ni sij ngą dugüi' ni sij xi'í si ani quij ruhua ni sij. Nḭ nun ni'i ni sij nuguan' xąnga' mánj. Nḭ ani ruhua ni sij sisḭ guḭ'yaj gana ni sij san'anj xi'í si huaj ni sij si-chrej Yan'anj. Xi'í daj gąhuin nḭni rę' rian ni tsínj daj.
6 Nḭ sisḭ huin nią' ruhua né' ngą si nicaj né' nico' né' Yan'anj, ngaa nḭ gui'yaj gana nico né' nuguan' są'.
7 Daj si nḭ ą 'ngǫ ni rasṵn nun nicaj né' ngaa ga'nga né' chruhua xungüḭ nan. Nḭ ą 'ngǫ ni rasṵn sḭ ga'ue guḭnicaj né' gąn'anj né' ngaa gąhui' né' mánj.
8 Ngaa nḭ sisḭ hua si xa né', nḭ hua si-gan' né' guinṵn né', hué daj síj gą'ue gąhuin nią' ruhua né'.
9 Sanḭ ni tsínj huin ruhua gąhuin xuru'ue, nḭ guḭnij ni sij rian gaquin'. Nḭ rún' huaj sisḭ numij sichre nne' ni sij. Nḭ ani nḭ'yun ruhua ni sij. Xi'í daj nḭ ran' ni sij sayun. Nḭ niqui niman ni sij si guere' ni sij gąn'anj ni'ya ni sij.
10 Daj si gą'ue guḭ'yaj ni ngüḭ daran' gaquin' xi'í si huin ruhua ni sij ni'yaj ni sij san'anj. Nḭ hua duna gǫ'ngo ni ngüḭ si-chrej Yan'anj xi'í si huin ruhua ni sij ni'yaj ni sij san'anj. Nḭ ducu guiran' ni sij sayun.

La buena batalla de la fe

11 Tsínj nicaj dugüi' ngą Yan'anj huín rę'. Ngaa nḭ sḭ gahuin ruhua guḭ'yaj ganá rę' nico san'anj mánj. Gą guę gąche rę' 'ngǫ chrej nḭca. Nḭ guḭnico' rę' Yan'anj. Nḭ gṵxuman ruhuá rę' nḭ'yaj rę' Yan'anj. Nḭ gą 'ḭ ruhuá rę' nḭ'yaj rę' Yan'anj. Nḭ gą'nin' ruhuá rę' ngą ni sayun rián rę'. Nḭ gą nḭ ruhuá rę' nej.
12 Nḭ dąj rún' 'yaj 'ngǫ snado ngaa gui'yaj gana sij rian 'ngǫ sayun, nḭ hué daj guḭ'yáj rę' rian si quij xi'í si xuman ruhuá rę' ni'yáj rę' Yan'anj. Dṵgu'nun' rę' si gąne nḭganj rę' ngą Yan'anj. Daj si gaquínj Yan'anj sisḭ gąne nḭganj rę'. Nḭ hua natá' rę' rian nico ni ngüḭ sisḭ hué rę' huin 'ngǫ tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj.
13 Yan'anj gui'yaj sisḭ hua nḭ'na' daran'anj. Nḭ dugu'nąj huin nuguan' nata' Jesucristo xi'í nuguan' xąnga' rian tsínj gṵ'naj Poncio Pilato. Hué dan nḭ rian Yan'anj ngą Jesucristo, nḭ a'nīj sun rián rę'
14 sisḭ dągahuin rę' nuguan' ga'nin' Yan'anj sun rián rę'. Nḭ sḭ naduná rę' nuguan' da mánj. Ngaa nḭ sḭ ga'mi gaquin' ni ngüḭ xi'í nuguan' da mánj. Nḭ hué daj guḭ'yáj rę' da gą'na' Señor Jesucristo chruhua xungüḭ nan.
15 Nḭ Yan'anj huin si gątaj ṵn güi gą'na' Jesucristo. Nḭ urin Yan'anj nucuaj nḭn' ruhua. Nḭ hua 'ueé Yan'anj nej. Nḭ Yan'anj huin Rey nicaj sun rian daran' ango rey. Nḭ Yan'anj nicaj sun rian daran' ango tsínj nicaj sun.
16 Urin Yan'anj sḭ ga'ue gąhui' mánj. Nḭ Yan'anj huin si nne rian xiguḭn yan'ąn. Nḭ ą 'ngǫ ni ngüḭ sḭ gunucuaj gąhuin nḭchrun' rian xiguḭn yan'ąn da mánj. Nitaj ąman guini'i ą 'ngǫ ngüḭ man'an Yan'anj mánj. Nḭ sḭ ga'ue guḭni'i ni ngüḭ Yan'anj mánj. Nḭganj guḭnun yan'anj né' man'an Yan'anj. Nḭ nḭganj guḭnicaj Yan'anj sun ruhuāj aj. Amén.
17 Gą'nin' rę' sun rian ni xuru'ue mąn chruhua xungüḭ nan sisḭ sḭ gahuin nnę ni sij mánj. Nḭ sḭ gani ruhua ni sij sisḭ gą są' rian ni sij xi'í si hua nico rasṵn nicaj ni sij mánj. Daj si nitaj si hua xitinj mán né' guḭ'yaj nico rasṵn mán rian né' mánj. Maan si gąna'uij ni xuru'ue sisḭ dṵgumi Yan'anj ni sij.

Nḭ Yan'anj huin si riqui daran'anj rian né'. Nḭ riqui sạ' Yan'anj rian né' sisḭ gạhuin niạ' ruhua né', guḭ'yaj ni rasụn daj.
18 Gạtaj snan'ánj rẹ' rian ni xuru'ue sisḭ guḭ'yaj sạ' ni sij. Nḭ guḭ'yaj nico ni sij sinduj rian ni ngüḭ. Ngaa nḭ gạhuin ni sij xuru'ue rian Yan'anj. Nḭ gạ sạ' ruhua ni sij gụra' da'aj ni sij si'yaj ni sij gạ'ui' ni sij rian ni ngüḭ aj.
19 Nḭ sisḭ hué daj guḭ'yaj ni sij, nḭ gạhuin xuru'ue ni sij rian Yan'anj. Nḭ nạra sạ' ni sij ni rasụn sạ' xata'. Nḭ guḭri' ni sij gạne nḭganj ni sij ngạ Yan'anj.

Encargo final de Pablo a Timoteo

20 Timoteo, dụgumi sạ' rẹ' nuguan' sạ' riqui Yan'anj rián rẹ'. Nḭ sḭ nanun chraquíj rẹ' nuguan' yyạ huin nuguan' nun ní'yanj a'mi ni tsínj mạn chruhua xungüḭ nan gạ mánj. Nḭ sḭ nanun chraquíj rẹ' ngaa ataj ni sij sisḭ nuguan' chrụn sạ' huin nuguan' a'mi ni sij mánj.
21 Daj si hué gọ'ngo ni tsínj ataj sisḭ chrụn ni sij ngạ nuguan' daj. Sanḭ hua duna ni sij si xuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj.
Hué dan nḭ huin ruhuāj sisḭ guḭ'yaj Señor sinduj rián rẹ'. Amén.

SEGUNDA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

Salutación

1 Huēj huin Pablo. Nḭ huēj huin apóstol a'mī si-nu̱guan' Jesucristo rian
ni ngüḭ. Nḭ nan huin sun huin ruhua Yan'anj guḭ'yaj sūnj. Nḭ hué daj 'yā
xi'í si hua gataj yya Yan'anj sisḭ ga̱ nḭ'na' nḭganj né', guḭ'yaj Cristo Jesús.
2 Nḭ a'nī 'ngo̱ yanj carta huaj rián rẹ' huín rẹ' Timoteo. Nḭ rún' huin da'nī
'ḭ ruhuāj huín rẹ': Nḭ Yan'anj huin chrej né'. Nḭ Jesucristo huin Señor nicaj
sun rian né'. Nḭ huin ruhuāj sisḭ guḭ'yaj Yan'anj sinduj rián rẹ'. Nḭ na̱huin
'ḭ ruhua Yan'anj nḭ'yaj rẹ' nej. Nḭ ga̱huin din'inj ruhuá rẹ' nej. Nḭ hué daj
guḭ'yaj Jesucristo nga̱ rẹ', ruhuāj aj.

Testificando de Cristo

3 Nḭ a'uīj si guruhua Yan'anj sisḭ nḭganj nanun ruhuāj ni'yā so̱' ngaa
achínj jni'yā nugüi nḭgan' rian Yan'anj. Nḭ huēj unánj guitsi rian Yan'anj
da̱j rún' gui'yaj ni xīj guimán asḭj ná. Nḭ nitaj si da'uī gaquin' mánj.
4 Nḭ nanun ruhuāj da̱j gacó rẹ' xi'īj. Nḭ xi'í daj huin ruhuāj gu̱chi' ni'yā
rian nné rẹ' sisḭ ga̱huin nia̱' ruhuāj, guḭ'yáj rẹ'.
5 Daj si nanun ruhuāj sisḭ nun digya' yun'únj rẹ' ngaa xuman ruhuá rẹ'
ni'yáj rẹ' Yan'anj. Nḭ hué daj guxuman sini ruhua xuguan'ánj rẹ' gu̱'naj
Loida nga̱ nní rẹ' gu̱'naj Eunice nej. Nḭ gahuin yya ruhuāj sisḭ hué daj
xuman ruhuá rẹ' nej.
6 Xi'í daj nḭ ga̱taj snan'ān gu̱nun rẹ' sisḭ ga̱huin nucuaj ruhuá rẹ' nga̱
sinduj gui'yaj Yan'anj rián rẹ' ngaa gutaj ra'āj chra̱ rẹ'. Nḭ sinduj daj gui'yaj
sisḭ ga̱'ue guḭ'yaj 'ueé rẹ' si-sun Yan'anj anj.
7 Daj si sé si riqui Yan'anj sisḭ gu̱xu'ui' né' mánj. Sanḭ riqui Yan'anj sisḭ
na̱ri' nucuaj niman né'. Nḭ ga̱'ue ga̱huin 'ḭ ruhua né' guḭni'yaj né' ni dugüi'
né'. Nḭ ga̱'ue du̱gumi né' man'an né', gui'yaj Yan'anj.
8 Xi'í daj nḭ sḭ guirí' rẹ' si-na̱'aj na̱ni rẹ' nuguan' sa̱' xi'í Señor rian ni
ngüḭ mánj. Nḭ sḭ guirí' rẹ' si-na̱'aj xi'í si nūnj ducuaga̱' xi'í Señor. Sanḭ
guḭnicaj dugüí' rẹ' ngāj huīnj tsínj ran' sayun xi'í si a'mī nuguan' sa̱' xi'í
Jesucristo rian ni ngüḭ. Nḭ hué daj guḭ'yáj rẹ' nga̱ si-fuerza Yan'anj anj.
9 Nḭ nacaj Yan'anj né'. Nḭ gaquínj Yan'anj né' sisḭ ga̱ sa̱' né' rian Yan'anj.
Nḭ sé xi'í si gui'yaj sa̱' né', nḭ gui'yaj Yan'anj daj nga̱ né' mánj. Maan si
gui'yaj Yan'anj daj xi'í si hué daj gani sa̱' ruhua Yan'anj xi'í né'. Nḭ asḭj ná
sno'o ngaa achin gahuin xungüḭ nan, nḭ gui'yaj Yan'anj sinduj xi'í Cristo
Jesús rian né'.
10 Sanḭ yya̱j nḭ digyán yya Yan'anj sinduj nan rian né'. Daj si ga'na̱' xa̱nga'
tsínj nacaj né' huin sí' Jesucristo, gui'yaj Yan'anj. Nḭ Jesucristo gui'yaj sisḭ
sḭ gahui' né' mánj. Nḭ riqui Jesucristo sisḭ hua nḭ'na' né', nḭ ga̱ne nḭganj
né' nga̱ Yan'anj xi'í nuguan' sa̱' 'na̱' rian Yan'anj anj.
11 Nḭ garij Yan'anj sun man'ānj sisḭ ga̱'mī nuguan' sa̱' nan rian ni ngüḭ. Nḭ
hué daj garij Yan'anj sun man'ānj sisḭ ga̱huīnj apóstol dḭgyānj si-nu̱guan'
Jesús rian ni ngüḭ 'na̱' anéj chrej.
12 Nḭ xi'í daj ran'ānj sayun acuan'. Sanḭ nitaj si huin na'ā xi'í sayun
ran'ānj mánj. Daj si ni'i man'ānj sisḭ guxuman ruhuāj ni'yā Yan'anj. Nḭ

gahuin yya ruhuāj sisi̱ nucuaj Yan'anj dụgumi sij man'ānj da' güi gạ'na' rụhua' yún Jesús. Daj si hua naga'ui' man'ānj rian sij.
13 Ni̱ gunun sạ' ruhuá rẹ' ni nuguan' sạ' digyānj rián rẹ'. Ni̱ dạj rún' gunún rẹ', ni̱ hué daj gui̱'yáj rẹ'. Ni̱ gạhuin 'i̱ ruhuá rẹ' ni̱'yaj rẹ' man'an sij.
14 Ni̱ dụgumi sạ' rẹ' sun garasụn Yan'anj man'án rẹ'. Ni̱ chrạcuij Espíritu Santo sisi̱ hué daj gui̱'yáj rẹ', ruhuāj aj. Daj si nne Espíritu Santo chruhua niman né'.
15 Ni̱ ni'í rẹ' sisi̱ daran' ni tsínj mạn estado Asia duna man'ānj. Ni̱ hué daj gui'yaj nụngüej tsínj gụ'naj Figelo ngạ Hermógenes.
16 Ni̱ huin ruhuāj sisi̱ nạhuin 'i̱ ruhua Señor ni̱'ya ni dụcua tsínj gụ'naj Onesíforo. Daj si nicọ' huaj gahuin niạ' ruhuāj, gui'yaj sij. Nun gahuin nạ'aj sij ga'nạ' ni'yaj sij rian nūnj ducuagạ' mánj.
17 Ni̱ nun duna sij si nano' sij man'ānj ngaa gane sij xuman' Roma. Ni̱ hué daj gui'yaj sij da' nari' sij man'ānj.
18 Ni̱ huin ruhuāj sisi̱ nạhuin 'i̱ ruhua Señor ni̱'ya sij ngaa gui̱sij güi gạ'na' rụhua' yún Señor. Ni̱ hua ni'i sạ' rẹ' dạj chracuij Onesíforo yụnj xuman' Efeso aj.

2

Un buen soldado de Jesucristo

1 Ni̱ rún' huin da'nī huín rẹ' riānj. Ni̱ huin ruhuāj sisi̱ gạhuin nucuaj nimán rẹ' ngạ sinduj riqui Jesucristo rián rẹ'.
2 Ni̱ hua nico ni ngüi̱ gunun nuguan' gatā gunún rẹ'. Ngaa ni̱ dụgutā sún rẹ' ni nuguan' daj ango ni tsínj hua ni̱ca ruhua sisi̱ di̱gyán ni sí' rian ango ni ngüi̱.
3 Ni̱ dạj rún' ran' 'ngọ snado sayun huaj sij rian huin sayun, ni̱ hué daj gụnucuaj rẹ' sayun xi'í si nicaj dugüí' rẹ' ngạ Jesucristo aj.
4 Ni̱ na'ue gạhui 'ngọ snado hue' rian nne ni snado gạn'anj gui̱'yaj sun sij ango sun mánj. Sani̱ maan si ruhua sij gui̱'yaj sun sij dạj rún' aran' ruhua snado huin achij a'nin' rian sij.
5 Ni̱ hué ducuánj daj huin, ni̱ na'ue gui̱'yaj gana ni tsínj ducu luta trofeo sisi̱ na'uej ruhua ni sij dạgahuin ni sij rún' ataj tsínj a'nin' niquin' rian ni sij mánj.
6 Ni̱ tsínj anáj xi̱na, ni̱ hua niạn si nạhuin ra'a sini man'an sij si gạ'ui' nnạ daj.
7 Nạni ruhuá rẹ' ngạ nuguan' atā gụnun rẹ'. Ni̱ Señor gui̱'yaj sisi̱ gạra da'nga' ruhuá rẹ' daran'anj, ruhuāj aj.
8 Si̱ guini'yun ruhuá rẹ' xi'í Jesucristo. Ni̱ si̱ guini'yun ruhuá rẹ' sisi̱ ganá'nij sij scanij ni níman. Ni̱ huin sij da'ni̱ si'ni̱ rey David. Nan huin nuguan' sạ' natāj gunun ni ngüi̱.
9 Ni̱ xi'í nuguan' nan ran'ānj sayun. Ni̱ dạj rún' nụn 'ngọ tsínj gui'yaj gaquin' ducuagạ', ni̱ hué daj nūnj ducuagạ' nej. Sani̱ güenda si-nụguan' Yan'anj, ni̱ si̱ ga'ue gạri ni sij ducuagạ' mánj.
10 Xi'í daj a'nin' ruhuāj ngạ sayun ran'ānj nan xi'í si 'i̱ ruhuāj ni'yā ni ngüi̱ ganacui Yan'anj. Ngaa ni̱ gạ'ue nạcaj Yan'anj ni sij ngāj xi'í si gui'yaj Cristo Jesús xi'í né'. Ni̱ gạne 'ueé ni̱ganj né' ngạ Yan'anj anj.
11 Nan huin nuguan' xạnga':
Ni̱ sisi̱ gahui' né' ngạ Cristo,

nḭ hué daj gą nḭ'na' né' ngą sij.
12 Sisḭ guḭran' né' sayun ngą sij,
nḭ gą'ue guḭnicaj sun né' ngą sij.
Nḭ sisḭ gątaj né' sisḭ nitaj si nicaj dugüi' né' ngą sij,
ngaa nḭ hué guę daj gątaj sij sisḭ nitaj
si nicaj dugüi' sij ngą né' nej.
13 Sisḭ nitaj si hua nḭca ruhua né' ngą sij,
sanḭ hua guę hua nḭca ruhua sij ngą né'.
Daj si na'ue nąduna sij nuguan' ga'mi sij rian né'.
Daj huin nuguan' xąnga' daj.

Un obrero aprobado

14 Hué dan nḭ nąʼnij rę' chruhua ango ni sij sisḭ sḭ guini'yun ruhua ni sij ni nuguan' nan mánj. Nḭ rian Señor, nḭ hué daj gątaj snan'ánj rę' rian ni sij sisḭ sḭ gunun' ni sij xi'í ni nuguan' a'mi ni sij mánj. Daj si nun ní'yanj sisḭ hué daj 'yaj ni sij. Nḭ ni tsínj unun' xi'í ni nuguan' daj, nḭ guęre' ni sí' si-chrej ni sí'.
15 Rą'yanj rę' sisḭ gąhuin są' rę' rian Yan'anj. Ngaa nḭ gą'ue gątaj Yan'anj sisḭ gui'yaj sun 'ueé rę' rian sí'. Nḭ sḭ gahuin nąʼaj rę' xi'í sun 'yaj sún rę' mánj. Ngaa nḭ gą'ue nąta' nḭca rę' si-nuguan' Yan'anj huin nuguan' xąnga'.
16 Nḭ sḭ diguíj rę' ngą ni nuguan' nitaj si ní'yanj 'nąʼ chruhua xungüḭ nan mánj. Daj si ni tsínj a'mi ni nuguan' daj, nḭ nąanj diguíj ni sij ngą nuguan' quij hua.
17 Nḭ dąj rún' 'yaj 'ngo ya'ui ngaa huin xachi ya'yoj, nḭ hué daj guḭran' ni ngüḭ gunun si-nuguan' ni sij. Nḭ hué daj gahuin ngą nungüej tsínj gu'naj Himeneo ngą Fileto.
18 Nḭ achéj nungüej sij ango chrej digyán nungüej sij 'ngo nuguan' sé huin xąnga'. Nḭ ataj nungüej sij sisḭ hua ganá'nij ni níman. Nḭ hua duna da'aj ni ngüḭ si xuman ruhua ni sij ngą nuguan' xąnga', gui'yaj nungüej sij.
19 Sanḭ dąj rún' hua ran xi'í hue', nḭ hué daj hua ran si-nuguan' Yan'anj. Nḭ ga'ui' Yan'anj 'ngo sello. Nḭ gataj sello daj: "Ni'i Señor ni ngüḭ nico' sij." Ni: "Gąhuin nḭni daran' án rę' rian gaquin' huin ni é rę' tsínj nata' sisḭ nico' a ni é rę' Señor." Daj gataj nungüej nuguan' daj.
20 Nḭ ducuá 'ngo xuru'ue, nḭ mąn rasun huin oro ngą rasun huin plata nej. Nḭ mąn ni rasun huin chrun ngą ni rasun huin siu yo'ój nej. Nḭ go'ngo ni rasun daj huin si arasun nḭnaj ni sij. Nḭ ango ni rasun daj huin ni rasun niqui arasun sij.
21 Nḭ hué daj huin ngą né'. Nḭ sisḭ huin ruhua né' si gąrasun nḭnaj Yan'anj né', nḭ hua niąn si gąhuin nḭni né' rian daran' ni tsínj 'yaj quij daj. Ngaa nḭ nḭ'yanj né' guḭ'yaj są' né' daran' ni nuguan' są' rian Yan'anj.
22 Nḭ sḭ ga'uej ruhuá rę' ngą ni nuguan' quij 'yaj ni tsínj hua lij. Sanḭ gąche rę' 'ngo chrej nḭca. Nḭ guxuman ruhuá rę' nḭ'yaj rę' Yan'anj. Nḭ gąhuin 'ḭ ruhuá rę' nḭ'yaj rę' Yan'anj nej. Nḭ gą din'inj ruhuá rę' nej. Nḭ hué daj guḭ'yaj nuguan'an rę' ngą daran' ni tsínj hua są' niman huin ni sij ni tsínj achínj jni'yaj rian Señor.
23 Nḭ sḭ xacáj rę' cuenta ngaa a'mi ni sij nuguan' nḭ'yun mánj. Daj si nitaj si ní'yanj ni nuguan' daj. Nḭ hua ni'í rę' sisḭ unun' ni ngüḭ 'yaj ni nuguan' daj.

24 Nị̱ 'ngọ tsínj 'yaj sun si-sun Señor, nị̱ sị̱ ga'ue gụnun' sij ngạ ni dugüi' sij mánj. Sanị̱ hua niạn si gạ ní'yanj sij ngạ daran' ni ngüị̱. Nị̱ guịni'i sạ' sij nuguan' digyán sij rian ni ngüị̱. Nị̱ gạ'nin' ruhua sij ngạ ni tsínj chran' yun'unj sij.
25 Nị̱ ngaa dịgyán sij rian ni tsínj unun' ngạ sij, nị̱ hua niạn si gạ'mi nạnaj sij ngạ ni sí'. Daj si ana'uij sij sisị̱ nạnicaj ruhua ni sí' guịni'i ni sí' nuguan' xạnga', guị̱'yaj Yan'anj.
26 Nị̱ ana'uij sij sisị̱ gạnanun ruhua ni sí' gụnánj ni sí' rian sichre. Daj si yyạj nị̱ 'yaj sichre dạj rún' huin ruhua sij guị̱'yaj sij ngạ ni sí'.

3

Carácter de los hombres en los postreros días

1 Nị̱ hua niạn si guịni'í rẹ' sisị̱ ngaa ruhua gạnahuij xungüị̱, nị̱ gạ'na' nico sayun.
2 Daj si gạhuin 'ị̱ ruhua ni ngüị̱ nị̱'yaj ni sij man'an ni sij. Nị̱ gạhuin ruhua ni sij guị̱'yaj gana ni sij nico san'anj. Nị̱ gạhuin nnẹ ni sij nej. Nị̱ gạ'mi 'ueé ni sij xi'í man'an ni sij. Nị̱ gạ'mi quij ni sij xi'í Yan'anj. Nị̱ sị̱ garáj xina ni sij ngạ si-nụguan' chrej ni sij ngạ nni ni sij nej. Nị̱ nạ'uej ruhua ni sij gạtaj ni sij si guruhua dugüi' ni sij. Nị̱ nitaj si ní'yanj ni sij rian si-chrej Yan'anj mánj.
3 Nị̱ sị̱ gahuin 'ị̱ ruhua ni sij nị̱'yaj ni sij ni dugüi' ni sij. Nị̱ sị̱ ga'nin' ruhua ni sij si unun' ni sij ngạ dugüi' ni sij. Nị̱ gạ'mi snan'anj ni sij xi'í dugüi' ni sij. Nị̱ na'ue dụgumi ni sij man'an ni sij. Nị̱ gạhuin ni sij tsínj huee nịn' ruhua. Nị̱ gạtaj rụhua ni sij guịni'yaj ni sij daran' nuguan' sạ'.
4 Nị̱ dịgya' yun'unj ni sij ni dugüi' ni sij. Nị̱ dụgu'nun' ni sij guị̱'yaj ni sij rasụn guẹ. Nị̱ gạhuin nnẹ nịn' ruhua ni sij. Nị̱ nạno' ni sij güenda man'an ni sij sisị̱ gạhuin niạ' ruhua urin man'an ni sij. Nị̱ sị̱ nano' ni sij man'an Yan'anj mánj.
5 Nị̱ guị̱'yaj ni sij sisị̱ nico' sạ' ni sij Yan'anj. Sanị̱ ni rasụn guị̱'yaj ni sij ya'yoj dịgyán sisị̱ nitaj si nico' ni sij Yan'anj mánj. Xi'í daj nị̱ sị̱ guinicaj dugüí' rẹ' ngạ ni tsínj 'yaj daj.
6 Nị̱ scanij ni tsínj daj, nị̱ mán ni tsínj huan'anj gọ'ngo hue' digya' yun'unj ni sij ni yun'unj xạna nun ni'i sạ' huin ne ni yun'unj da'ui gaquin'. Nị̱ maan si nahuij ruhua ne ngạ nuguan' quij 'nạ' chruhua niman ne.
7 Nị̱ nịganj digui'yun ne ni nuguan', sanị̱ nitaj ạman gạra da'nga' ruhua ne nuguan' xạnga' mánj.
8 Nị̱ dạj rún' gunun' nụngüej tsínj gụ'naj Janes ngạ Jambres ngạ Moisés asị̱j ná, nị̱ hué daj na'uej ruhua ni tsínj daj ngạ nuguan' xạnga'. Nị̱ huin ni sij ni tsínj ani quij ruhua. Nị̱ nun ní'yanj ni sij güenda si-chrej Yan'anj mánj.
9 Sanị̱ sị̱ gui'yaj gana si-nụguan' ni sij mánj. Daj si xạcaj daran' ni ngüị̱ cuenta sisị̱ tsínj nị̱'yun huin ni sij dạj rún' gahuin ngạ nụngüej tsínj gunun' ngạ Moisés.
10 Sanị̱ hué rẹ' gunun sạ' nuguan' digyānj rian ni ngüị̱ ngạ si-chrē nej, ngạ si huin ruhuāj guị̱'yā nẹ' chrej rian nej. Nị̱ ni'í rẹ' dạj xuman ruhuāj ni'yā Yan'anj, nị̱ dạj a'nin' ruhuāj ngạ ni ngüị̱. Nị̱ ni'í rẹ' dạj 'ị̱ ruhuāj ni'yā ni ngüị̱, nị̱ dạj gunucuaj ruhuāj rian ni sayun nej.
11 Nị̱ ni'í rẹ' dạj chran' yun'unj ni sij man'ānj, nị̱ dạj guiran'ānj sayun nej. Nị̱ hua ni'í rẹ' dạj guiran'ānj sayun xuman' Antioquía ngạ xuman'

Iconio nej, xuman' Listra nej. Sanı̱ gahuin ní'nij riānj rian ni sayun daj, gui'yaj Señor.
12 Nı̱ hua yya sisı̱ daran' ni ngüı̱ huin ruhua guı̱nicaj dugüi' ngą Cristo Jesús, nı̱ guı̱ran' ni sij sayun xi'í Jesús.
13 Sanı̱ ni tsínj xı̱'i ngą ni tsínj digya' yun'unj, sanı̱ nąanj gąhuin quij ni sij doj. Nı̱ dı̱gya' yun'unj ni sij ni ngüı̱. Nı̱ dı̱gya' yun'unj ni ngüı̱ ni sij nej.
14 Nı̱ man'án rę', sanı̱ gą guę gąhuin nı̱ca ruhuá rę' ngą nuguan' gahuin chrụn rę'. Daj si xuman ruhuá rę' sisı̱ nuguan' daj huin nuguan' xąnga'. Nı̱ hua ni'í rę' sisı̱ ụn ngüı̱ digyán nuguan' daj rián rę'.
15 Nı̱ ası̱j ngaa hua líj rę', nı̱ hua ni'í rę' si-nụguan' Yan'anj. Nı̱ gą'ue gąhuin chrụn rę', guı̱'yaj nuguan' są' daj. Ngaa nı̱ gąnacaj Yan'anj man'án rę' xi'í si xuman ruhuá rę' ni'yáj rę' Cristo Jesús.
16 Nı̱ digyán Yan'anj nı̱n' si garun ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj. Nı̱ nuguan' daj ní'yanj sisı̱ dı̱gyán né' rian ni ngüı̱. Nı̱ ní'yanj nuguan' daj sisı̱ guı̱ni'i né' daj hua gaquin' da'ui né'. Nı̱ są' hua nuguan' daj sisı̱ nągui'yaj né' si-chrej né'. Nı̱ gą'ue dı̱gyán si-nụguan' Yan'anj dąj gąhuin chrụn né' gąche né' 'ngọ chrej nı̱ca.
17 Xi'í daj nı̱ gą'ue gąhuin są' nı̱n' né' huin né' tsínj nicaj dugüi' ngą Yan'anj. Nı̱ gą'ue guı̱'yaj né' daran' sun huin si-sun man'an Yan'anj anj.

4

Predica la palabra

1 Nı̱ rian Yan'anj ngą Jesucristo, nı̱ a'nīj sun rián rę'. Nı̱ huin achij Jesucristo. Nı̱ gą'na' sij nągui'yaj yya sij ngą si-gąquin' ni ngüı̱ hua nı̱'na' ngą ni ngüı̱ hua gahui' nej.
2 Ngaa nı̱ a'nīj sun rián rę' sisı̱ nąta' rę' nuguan' są' rian ni ngüı̱. Nı̱ hué daj guı̱'yáj rę', nụnj si hua ní'nij rián rę', ası̱ nitaj si hua ní'nij rián rę'. Gątaj rę' rian ni ngüı̱ xi'í gaquin' da'ui ni sij. Nı̱ gątaj rę' sisı̱ nun 'yaj są' ni sij. Nı̱ dı̱gyán rę' 'ngọ chrej są' rian ni sij. Sanı̱ nąnaj gą'mi rę'. Nı̱ dı̱gyán 'ueé rę' rian ni sij.
3 Daj si gą'na' 'ngọ güi ngaa ną'uej ruhua ni ngüı̱ gụnun ni sij nuguan' są'. Sanı̱ gąhuin ruhua ni sij gụnun ni sij ango nuguan' nąca. Nı̱ xi'í daj nąno' ni sij ga'ı̱ maestro dı̱gyán ni sí' nuguan' aran' ruhua ni sij.
4 Nı̱ nąránj ni sij chraquij ni sij si ną'uej ruhua ni sij gụnun ni sij nuguan' xąnga'. Nı̱ maan cuento nnę hua chruhua xungüı̱ nan gąran' ruhua ni sij gụnun ni sij.
5 Sanı̱ nı̱ganj gą cuidado man'án rę' sisı̱ gąni są' ruhuá rę'. Nı̱ gąhuin nucuaj ruhuá rę' ngą ni sayun rán' rę'. Nı̱ gąnata' rę' nuguan' są' rian ni ngüı̱. Nı̱ guı̱'yaj sun są' rę' ngą daran' si-sún rę'.
6 Nı̱ xi'í si nico' man'ānj Yan'anj, nı̱ ruhua guı̱sij güi dągahui' ni sij man'ānj. Nı̱ gąhuin nı̱chrun' güi gąhuīj.
7 Nı̱ dąj rún' 'yaj 'ngọ snado ngaa gui'yaj gana sij rian sayun, nı̱ da'nga' daj gui'yā ngą si-sūnj. Nı̱ guisíj gui'yā nuguan' ga'nin' Yan'anj sun riānj. Nı̱ 'ngọ dugumī nuguan' xuman ruhua né' nej.
8 Yyąj nı̱ ana'uī 'ngọ si są' guı̱'yaj Yan'anj ngąj. Nı̱ dąj rún' nụn 'ngọ corona chrą tsínj gui'yaj są', nı̱ hué daj guı̱'yaj są' Señor ngāj güi gą'na' rụhua' yún sij. Nı̱ 'yaj nı̱ca Señor huin güesı̱. Nı̱ sé urin rian man'ānj rı̱qui sij corona da mánj. Sanı̱ rı̱qui sij rian daran' ni ngüı̱ huin ruhua sisı̱ gą'na' rụhua' yún sij.

Instrucciones personales

9 Guı̱'yáj rẹ' sinduj si gạ'na' nı̱'yaj yoọ rẹ' rian nnēj.
10 Daj si hua duna tsínj gụ'naj Demas man'ānj xi'í si garan' doj ruhua
sij ni'yaj sij ni rasụn mạn chruhua xungüı̱ gaquin' nan. Nı̱ hua gahui sij
gan'anj sij xuman' Tesalónica. Nı̱ gahui tsínj gụ'naj Crescente gan'anj sij
estado Galacia. Nı̱ gan'anj tsínj gụ'naj Tito estado Dalmacia nej.
11 Urin Lucas nne ngāj. Guı̱nicaj rẹ' tsínj gụ'naj Marcos gạ'na' rẹ' riānj.
Daj si ni'yān si guı̱sij sij chrạcuij sij ngạ si-sūnj, ruhuāj aj.
12 Ga'nī tsínj gụ'naj Tíquico gạn'anj sij xuman' Efeso.
13 Nı̱ ngaa gạ'na' rẹ', nı̱ nı̱caj rẹ' si-chamarrāj dunā xuman' Troas ducuá
tsínj gụ'naj Carpo. Nı̱ hué daj nı̱caj rẹ' ni libro gạ'na' rẹ' nej. Nı̱ rá'yanj
ni'yān ni libro huin nnij.
14 Nı̱ guiran'ānj nico sayun, gui'yaj Alejandro huin sij tsínj agan' gaga'.
Nı̱ dạj rún' guiran'ānj sayun gui'yaj sij, nı̱ hué daj guı̱'yaj Señor castigo sij,
ruhuāj aj.
15 Gạ cuidadó rẹ' rian sij. Daj si unun' nı̱n' ruhua sij ngạ nuguan' sạ'
a'mi únj rian ni ngüı̱.
16 Nı̱ ngaa gan'anj sinīj rian ni tsínj nicaj sun, nı̱ duna daran' ni sij urīnj
gunā. Sanı̱ huin ruhuāj sisı̱ sı̱ xacaj Yan'anj cuenta si gui'yaj ni sij ngāj
mánj.
17 Sanı̱ ganiquin' Señor ngāj. Nı̱ riqui sij fuerza riānj nej. Nı̱ ga'ue
ganahuij ga'mī daran' nuguan' sạ' rian ni ngüı̱ 'nạ' anéj chrej. Nı̱ hué
daj gananīj rian rey daj. Daj si dạj rún' hua du'ua sigue'e hua du'ua sij.
18 Nı̱ guı̱'yaj Señor sisı̱ gạnanīj rian daran' nuguan' quij huin ruhua ni
sij guı̱'yaj ni sij riānj. Nı̱ dụgumi sạ' sij man'ānj da gạn'ān rian nicaj sun
sij xata'. Nı̱ nı̱ganj gạ'mi 'ueé né' rian Señor. Amén.

Saludos y bendición final

19 A'nī 'ngọ nuguan' huaj rian yun'unj xạna gụ'naj Prisca ngạ tsínj gụ'naj
Aquila ngạ ni dụcua tsínj gụ'naj Onesíforo.
20 Guna tsínj gụ'naj Erasto xuman' Corinto. Nı̱ dunā tsínj gụ'naj Trófimo
a'nan' sí' xuman' Mileto.
21 Yoọ gạ'na' rẹ' ngaa achin nạtu yahuı̱ nuhuij. Nı̱ a'níj tsínj gụ'naj
Eubulo 'ngọ nuguan' huaj rián rẹ'. Nı̱ hué daj 'yaj tsínj gụ'naj Pudente
ngạ Lino nej, yun'unj gụ'naj Claudia nej, ngạ daran' ni jnánj né'.
22 Nı̱ huin ruhuāj sisı̱ gạne Señor Jesucristo ngạ nimán rẹ'. Nı̱ Yan'anj
guı̱'yaj sinduj rian daran' a ni é rẹ', ruhuāj aj.

LA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL SAN PABLO A TITO

Salutación

1 Huēj huin Pablo tsínj 'yaj sun rian Yan'anj. Nị huīnj apóstol a'mī si-nụguan' Jesucristo rian ni ngüị. Nị ga'níj sij gạn'anj gạ'mī nuguan' sạ' rian ni ngüị huin ni ngüị hua ganacui Yan'anj sisị gụxuman ruhua ni sij nị'yaj ni sij Yan'anj. Nị gụịni'i ni sij nuguan' xạnga' huin si-chrej Yan'anj. Nị gụịnico' 'ueé ni sij Yan'anj, gụị'yaj nuguan' xạnga' daj.

2 Ngaa nị gạhuin yya ruhua ni sij sisị gạne nịganj ni sij ngạ Yan'anj. Nị asịj achin gui'yaj Yan'anj xungüị, nị hua gataj yya Yan'anj sisị hué daj gạne nịganj né'. Nị sị ga'ue gạ'mi yyạ Yan'anj mánj.

3 Ngaa nị ngaa guisíj güi garun Yan'anj, nị guini'i ni ngüị nuguan' sạ', gui'yaj Yan'anj. Nị hué daj gui'yaj Yan'anj xi'í nuguan' sạ' riquij ga'mī. Daj si ga'nin' Yan'anj sun riānj sisị hué daj ga'mī rian ni ngüị. Nị Yan'anj huin si nacaj né'.

4 Nị a'nī carta nan huaj rián rẹ' huín rẹ' Tito. Nị dạj rún' huin xạnga' da'nī huín rẹ'. Daj si uyan hua nuguan' xuman ruhua nụngüe'. Nị Yan'anj huin chrej né'. Nị Jesucristo huin Señor nicaj sun rian né'. Nị huin ruhuāj sisị gụị'yaj Yan'anj sinduj rián rẹ'. Nị gạhuin din'inj ruhuá rẹ' nej. Nị hué daj gụị'yaj Jesucristo ngạ rẹ', ruhuāj aj.

Requisitos para ser ancianos y obispos

5 Nị dunā rẹ' nẹ' estado Creta sisị nạgui'yaj sạ' rẹ' nuguan' achin disī. Nị nạri sún rẹ' ni tsínj gạhuin achij scanij ni tsínj nico' Yan'anj da gọ'ngo xuman' rian nahuin yu' ni ngüị nico' Yan'anj. Daj si hué daj ga'nīj sun rian rẹ'.

6 Ngaa nị nạri sún rẹ' tsínj hua sạ' niman rian Yan'anj. Nị hua niạn si gạ urin nicạ ni sij. Nị hua niạn si huin da'níj ni sij tsínj xuman ruhua ni'yaj Jesús. Ngaa nị sị ga'ue gạ'mi gaquin' ni ngüị xi'í ni sij sisị 'yaj quij da'níj ni sij. Nị sị ga'ue gạtaj ni ngüị sisị unun' da'níj ni sij ngạ chrej ni sij mánj. Sisị dạj 'yaj da'níj ni sij, nị sị nari sún rẹ' ni sij mánj.

7 Ngaa nị 'ngọ tsínj huin achij, nị hua niạn sisị gạche sij 'ngọ chrej nịca. Daj si nicaj sun sij si-sun Yan'anj. Nị sị ga yan'anj ruhua sij mánj. Nị sị guinan'an ruhua sij mánj. Nị sị guixini sij mánj. Nị sị ga'mi huee sij mánj. Nị sị digya' yun'unj sij dugüi' sij xi'í si gạ'ue gạ'ne sij si-san'anj sí'.

8 Sanị hua niạn si gạ'nin' sij ducuá sij gạtu ni ngüị 'nạ' chrej. Nị gạ niạ' ruhua sij ngạ nuguan' 'ueé nej. Nị dụgumi sij si 'yaj man'an sij. Nị gụị'yaj nịca sij nej. Nị gạhuin sạ' niman sij rian Yan'anj. Nị dụgumi sạ' sij si-chrej man'an sij.

9 Nị hua niạn si gạhuin nịca ruhua sij ngạ si-nụguan' Yan'anj huin nuguan' sạ' digyán únj rian ni ngüị nico' Yan'anj. Ngaa nị gạ'ue gụị'yaj fuerza sij ngạ ango ni ngüị xi'í nuguan' sạ' gahuin chrụn sij. Nị gạ'ue gụnucuaj sij sisị gụxuman ruhua ni tsínj unun' ngạ sij.

10 Daj si mạn nịn' ruhua ni tsínj unun' ngạ nuguan' sạ' ngạ ni tsínj a'mi nuguan' nitaj si ní'yanj nej, nị tsínj digya' yun'unj ni ngüị nej. Nị nico ni tsínj daj ataj sisị hua niạn gụta' da'nga' nneẹ cúj ni tsínj nico' Yan'anj.

11 Nị hua nịạn sisị sị ga'mi ni sij nuguan' daj, guị'yáj rẹ'. Daj si atuj ni
sij ducuá 'ngọ ni tsínj daj. Nị duna ni dụcua ni sí' si-chrej Yan'anj, 'yaj ni
sij. Daj si dịgyán ni sij 'ngọ nuguan' nitaj si hua sạ'. Nị da'nga' daj 'yaj ni
sij sisị guị'yaj gana yụn ni sij san'anj, ruhua ni sij.
12 Daj si ga'mi 'ngọ dugüi' man'an ni tsínj mạn Creta tsínj a'mi si-nụguan'
yan'anj nico' ni sij. Nị gataj sí': "Ni tsínj 'nạ' Creta, nị nịganj a'mi yyạ ni
sij. Nị rún' huin xucu quij huin ni sij. Nị xa nạsa' ni sij. Nị tsínj rụmi huin
ni sij." Hué daj gataj 'ngọ dugüi' ni tsínj 'nạ' Creta.
13 Nị gataj tsínj daj 'ngọ nuguan' xạnga' xi'í ni dugüi' sij. Xi'í daj nị gạ'mi
nucuáj rẹ' rian ni sij sisị gụxuman sạ' ruhua ni sij nị'yaj ni sij Yan'anj.
14 Ngaa nị sị xacaj ni sij cuenta ngạ cuento yyạ nani ni tsínj israelita. Nị
sị gunun ni sij nuguan' a'nin' ni tsínj duna si-nụguan' Yan'anj rian ni sij
mánj.
15 Daran' ni rasụn hua sạ' rian 'ngọ tsínj hua sạ' niman. Sanị nị ạ 'ngọ
ni rasụn hua sạ' rian ni tsínj nun xụman ruhua nị'yaj Yan'anj ngạ ni tsínj
nun hua sạ' niman. Daj si ani quij ruhua ni sij. Nị nitaj si hua sạ' niman
ni sij.
16 Nị ataj ni sij sisị ni'i ni sij Yan'anj. Sanị rugüi' si 'yaj ni sij sisị sé si
xạnga' ni sij nicaj dugüi' ni sij ngạ Yan'anj mánj. Nị huin anin' ruhua ni
sij. Nị unun' ni sij ngạ nuguan' sạ'. Nị na'ue guịsij ni sij guị'yaj ni sij nị ạ
'ngọ ni rasụn sạ' mánj.

2

Enseñanza de la sana doctrina

1 Nị gạ'mi man'án rẹ' nuguan' nicaj dugüi' ngạ nuguan' xạnga' rian ni
ngüị aj.
2 Nị gạtaj snan'án rẹ' rian ni tsínj achij sisị sị guixini ni sij mánj. Nị gạ
ní'yanj ni sij. Nị dụgumi ni sij man'an sij. Nị 'ngọ gụxuman ruhua ni sij
nị'yaj ni sij Yan'anj nej. Nị gạhuin 'ị ruhua ni sij nị'yaj ni sij Yan'anj. Nị
gạhuin nucuaj ruhua ni sij gạche ni sij si-chrej Yan'anj anj.
3 Ni yun'unj xạna achij, nị hué daj guị'yaj ne gạche sạ' ne rian Yan'anj.
Nị sị ga'mi yyạ ne xi'í ni dugüi' ne mánj. Nị sị guixini ne ngạ vino mánj.
Nị dịgyán ne nuguan' sạ' rian ni dugüi' ne.
4 Ngaa nị gạ'ue dịgyán ne rian ni yun'unj xạna hua lij sisị gạhuin 'ị ruhua
ne guịni'yaj ne nicạ ne ngạ ni da'níj ne.
5 Nị gạ'ue dụgumi sạ' ne si-chrej man'an ne. Nị gạ gacuij ne ngạ nicạ ne.
Nị dụgumi sạ' ne ducuá ne. Nị gạ'mi sạ' ne ngạ ni dugüi' ne. Nị dạgahuin
ne rian nicạ ne. Ngaa nị sị ga'mi quij ango ni ngüị xi'í si-chrej Yan'anj,
guị'yaj ne.
6 Nị guị'yaj fuerzá rẹ' rian ni tsínj hua lij sisị dụgumi sạ' ni sij ngạ si-chrej
ni sij.
7 Nị hué man'án rẹ', nị sạ' guị'yaj sún rẹ'. Ngaa nị guịni'i ni sij dạj 'yáj
rẹ'. Nị uyan guị'yaj ni sij ngạ rẹ'. Nị ngaa dịgyán rẹ' rian ni ngüị, nị gạ'mi
rẹ' nuguan' xạnga' ngạ nuguan' achij nej.
8 Nị nịnanj gạ'mi rẹ' nuguan' sạ'. Ngaa nị sị ga'ue gạ'mi gaquin' ni sij
xi'í si-nụguan' rẹ' mánj. Nị gạhuin nạ'aj ni tsínj unun' ngạ rẹ' xi'í si na'ue
nạri' ni sij gạ'mi quij ni sij xi'í né'.
9 Nị dịgyán rẹ' 'ngọ chrej rian ni tsínj 'yaj sun rian xuru'ue sisị dạgahuin
ni sij daran' si ataj xuru'ue. Nị guị'yaj sun ni sij dạj rún' aran' ruhua sí'.
Nị sị ga'mi huee ni sij rian sí'.

10 Nḭ sḭ gui'yaj tṵ ni sij si'yaj sí' mánj. Sanḭ gạ gacuij yya ni sij rian sí'.
Ngaa nḭ guṵni'i daran' ni ngüḭ dạj 'ueé 'yaj ni sij. Nḭ xạcaj daran' ni ngüḭ
cuenta sisḭ hua sạ' nuguan' digyán únj rian xi'í Yan'anj. Nḭ Yan'anj huin si
nacaj né'.
11 Daj si gui'yaj Yan'anj sinduj rian né' guini'i né'. Nḭ xi'í sinduj daj gạ'ue
gạnacaj Yan'anj daran' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ.
12 Nḭ sinduj gui'yaj Yan'anj daj 'yaj si duna né' ni nuguan' quij. Nḭ sḭ
gui'yaj né' si huin ruhua nneẹ cúj né' guṵ'yaj mánj. Sanḭ sinduj daj 'yaj si
gạ cuidado né' ngạ si-chrej né'. Nḭ gạche né' 'ngọ chrej nḭca. Nḭ gạhuin sạ'
niman né' rian Yan'anj huin né' ni ngüḭ mán chruhua xungüḭ acuan'.
13 Nḭ ana'uij né' sisḭ gạ'na' Jesucristo. Nḭ gạhuin 'ueé sij ngaa gạ'na' sij.
Nḭ hué sij huin Yan'anj achij nacaj né'. Nḭ huin niạ' ró', 'yaj nuguan' daj.
14 Nḭ naga'ui' sij man'an sij gahui' sij xi'í né' sisḭ nạcaj sij né' rian daran'
nuguan' quij. Ngaa nḭ gạ'ue nạhuin sạ' né'. Nḭ gạhuin né' ni ngüḭ nico' urin
sij. Nḭ gạhuin né' ni ngüḭ huin niạ' ruhua guṵ'yaj sun sạ' si-sun Yan'anj.
15 Nḭ hué nuguan' nan huin si dḭgyán rẹ' rian ni ngüḭ. Nḭ guṵ'yaj fuerzá
rẹ' nej. Nḭ gạ'mi rẹ' rian ni sij xi'í gaquin' 'yaj ni sij. Daj si nicaj sún rẹ'.
Nḭ sḭ duná rẹ' si gạ'mi ni sij sisḭ nitaj si ní'yanj rẹ' mánj.

3

Justificados por gracia

1 Guṵ'yáj rẹ' sisḭ gạnanun ruhua ni ngüḭ sisḭ dạgahuin ni sij rian ni tsínj
nicaj sun ngạ rian ni ducuasun. Nḭ gṵnun sạ' ni sij si-nṵguan' ni sí'. Nḭ
nḭganj gạ ruhua ni sij guṵ'yaj ni sij daran' ni nuguan' sạ'.
2 Nḭ sḭ ga'mi quij ni sij xi'í nḭ ạ 'ngọ ni ngüḭ gạ mánj. Nḭ sḭ gunun' ni sij
ngạ dugüi' ni sij mánj. Nḭ gạ'mi sạ' ni sij. Nḭ gạ'mi nạj ni sij rian daran' ni
ngüḭ.
3 Daj si hué daj gahuin né' tsínj nḭ'yun asḭj sini. Nḭ gunun' né' ngạ Yan'anj.
Nḭ ga ni'ya né' ngạ ducuánj digya' yun'unj. Nḭ dagahuin né' ngạ nuguan'
ani quij ruhua né'. Daj si gahuin ruhua né' ngạ nuguan' quij hua. Nḭ ataj
rṵhua gọ'ngo né' ni'yaj né' ni dugüi' né'. Nḭ gahuin xicoj ruhua né' ni'yaj
né' ni dugüi' né'. Nḭ nun gahuin xạn' ruhua ni ngüḭ ni'yaj né'. Nḭ nun
gahuin xạn' ruhua né' ni'yaj né' ni dugüi' né'.
4 Sanḭ ngaa xacaj né' cuenta sisḭ ga'uej ruhua Yan'anj chrạcuij yun'un
man'an né', nḭ guini'i né' sisḭ 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya né'.
5 Nḭ nacaj xạnga' Yan'anj ni man'an né'. Nḭ sé xi'í si gui'yaj sạ' né' nacaj
Yan'anj né' mánj. Sanḭ xi'í si nahuin yaco ruhua Yan'anj ni'ya né', nḭ nacaj
Yan'anj né'. Nḭ na'nin' Yan'anj niman né'. Xi'í daj nḭ nahuin nạca niman
né'. Nḭ man'an Espíritu Santo nagui'yaj niman né'.
6 Nḭ xi'í Jesucristo, nḭ riqui Yan'anj Espíritu Santo gạne 'ueé ngạ né'. Nḭ
Jesucristo huin si nacaj né'.
7 Nḭ hua gui'yaj Yan'anj 'ngọ sinduj rian né' si gahuin ní'nij né' rian si-
gạquin' né'. Nḭ xi'í daj gạne nḭganj né' ngạ Yan'anj. Nḭ hué daj gahuin yya
ruhua né' si guṵ'yaj Yan'anj ngạ né'.
8 Nan huin nuguan' xạnga'. Nḭ huin ruhuāj sisḭ guṵ'yaj fuerzá rẹ' ngạ
nuguan' nan rian ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj sisḭ dṵgu'nun' ni sij
guṵ'yaj sạ' ni sij. Nḭ nuguan' nan huin nuguan' sạ' ní'yanj rian daran' ni
ngüḭ.

9 Nḭ sḭ diguíj rẹ' ngaa a'mi ni sij nuguan' nḭ'yun mánj. Daj si aran' ruhua
ni sij digui'yun ni sij lista xạchij tạj si-xugüi ni xi né' guimán asḭj ná. Nḭ
unun' ni dụgüi' ni sij. Daj si nachej a'mi ni sij xi'í si-ley Moisés. Nḭ sḭ diguíj
rẹ' xi'í si nitaj si ní'yanj nuguan' nḭ'yun daj.
10 Nḭ sisḭ hua 'ngọ tsínj 'yaj si unun' ni ngüḭ, ngaa nḭ gạtaj rẹ' gụnun sij
sisḭ gạ'nin' ruhua sij ngạ si 'yaj sij. Nḭ da hujj gạ'mi rẹ' ngạ sij. Nḭ sisḭ
nạ'uej ruhua sij gạra xina sij, ngaa nḭ gạn'anj anéj rẹ' rian sij.
11 Ni'í rẹ' sisḭ nitaj si hua nḭca si-chrej 'ngọ tsínj 'yaj daj. Nḭ da'ui man'an
sij gaquin'. Nḭ hué daj ni'i man'an sij.

Instrucciones personales

12 Nḭ ngaa gạ'nī tsínj gụ'naj Artemas, asḭ tsínj gụ'naj Tíquico gụchi' sij
rián rẹ', nḭ guḭ'yaj fuerzá rẹ' si gạ'na' nḭ'yaj rẹ' rian nnēj xuman' Nicópolis.
Daj si gani ruhuāj gạnēj ni yahuḭ nuhuíj yu'uj daj.
13 Daran' si gạ'ue, nḭ chrạcuij rẹ' tsínj gụ'naj Zenas huin sí' abogado ngạ
tsínj gụ'naj Apolos nej. Nḭ gạ'ui' rẹ' daran' si achin rian nụngüej sij gạn'anj
sij sisḭ nitaj si gạchin rian nụngüej sij mánj.
14 Nḭ hua niạn sisḭ gạhuin chrụn ni tsínj nicaj dugüi' ngạ né' sisḭ guḭ'yaj
sạ' ni sij, nḭ chrạcuij ni sij ni tsínj achin rian. Ngaa nḭ gạ ní'yanj si-chrej ni
sij aj.

Salutaciones y bendición final

15 Daran' ni tsínj mán ngāj, nḭ a'níj ni sij 'ngọ nuguan' rián rẹ'. Nḭ gạ'nij
rẹ' 'ngọ nuguan' rian daran' ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Yan'anj huin ni sij
ni ngüḭ 'ḭ ruhua né'. Nḭ huin ruhuāj sisḭ guḭ'yaj Yan'anj sinduj rian daran'
ni é rẹ' aj.

LA EPÍSTOLA DEL APÓSTOL SAN PABLO A FILEMÓN

Salutación

1 Huēj huin Pablo. Nị nūnj ducuagạ' xi'í si nicaj dugüi'īj ngạ Cristo Jesús.
Nị a'níj nụguan'an nụngüej únj jnún' Timoteo carta nan huaj rián rẹ' huín
rẹ' Filemón. Nị huín rẹ' tsínj 'ị ruhua nụngüej únj. Nị huín rẹ' tsínj 'yaj
sun nụguan'an ngạ nụngüej únj si-sun Señor.
2 Nị a'níj nụngüej únj carta nan rian xica'uí' Apia nej, ngạ jnún' gụ'naj
Arquipo nej. Nị dạj rún' ran' nụguan'an snado rian sayun, nị hué daj 'yaj
sun nụguan'an sí' ngạ nụngüej únj. Nị hué daj a'níj nụngüej únj carta nan
huaj rian ni ngüị nahuin yu' ducuá rẹ' huín rẹ' Filemón.
3 Nị Yan'anj huin chrej né'. Nị Jesucristo huin Señor nicaj sun rian né'.
Nị huin ruhuāj sisị guị'yaj Yan'anj sinduj rián rẹ'. Nị gạhuin din'inj ruhuá
rẹ' nej. Nị hué daj guị'yaj Jesucristo ngạ rẹ', ruhuāj aj.

El amor y la fe de Filemón

4 Nị ngaa achínj jni'yā rian Yan'anj, nị nịganj a'uīj si guruhua Yan'anj
ngaa nanun ruhuāj ni'yā rẹ'.
5 Daj si gunūnj dạj xuman ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' Señor Jesús, nị dạj 'ị ruhuá
rẹ' ni'yáj rẹ' daran' ni ngüị sạ' nico' Yan'anj.
6 Nị achínj jni'yā rian Yan'anj xi'í rẹ' sisị guị'yáj rẹ' si guịni'i ni jnánj né'
dạj hua daran' nuguan' sạ' nicaj né' xi'í Cristo Jesús.
7 Nị gahuin niạ' ruhuāj, nị nari' nucuaj nimānj xi'í si 'ị ruhuá rẹ' ni'yáj
rẹ' ni ngüị nico' Yan'anj. Nị guruhua man'án rẹ' huín rẹ' jnān. Daj si huin
niạ' ruhua niman ni ngüị nico' Yan'anj, gui'yáj rẹ'.

Pablo intercede por Onésimo

8 Hué dan nị nụnj si hua si-chrē si gạ'nī sun rián rẹ' dạj guị'yáj rẹ',
9 sanị nạanj sạ' huin si gạchinj jni'yā rián rẹ' xi'í si 'ị ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ'
man'ānj. Daj si huēj huin Pablo. Nị huīnj 'ngọ tsínj achij nụn ducuagạ'
yyạj xi'í si nicaj dugüi'īj ngạ Cristo Jesús.
10 Nị achínj jni'yā rián rẹ' xi'í 'ngọ tsínj gụ'naj Onésimo. Nị rún' huin
da'nī huin sij si guxuman ruhua sij ni'yaj sij Jesús ngaa nūnj ducuagạ'.
11 Nị asịj sini nị nitaj si ní'yanj Onésimo gui'yaj sun sij rián rẹ'. Sanị yyạj
nị ní'yanj sij rián rẹ' ngạ rian man'ānj nej.
12 Yyạj nị a'níj rụhua' yūnj gụchi' sij rián rẹ'. Nị dạj rún' huin man'ānj,
nị hué daj guị'yáj rẹ' nạhuin ra'á rẹ' sij.
13 Nị gahuin ruhuāj sisị gụna sij ngāj. Nị nạtu sij rian man'án rẹ' guị'yaj
sun sij riānj xi'í man'án rẹ'. Daj si nūnj ducuagạ' xi'í nuguan' sạ'.
14 Sanị na'uej ruhuāj guị'yā si gahuin ruhuāj ngaa achin guini'īnj sisị
hua ruhuá rẹ'. Ngaa nị sinduj guị'yáj rẹ' riānj, nị sé da fuerza guị'yáj rẹ'
mánj. Sanị guị'yáj rẹ' sisị hué daj gạran' ruhuá rẹ', guị'yáj rẹ', ruhuāj aj.
15 Nị gahuin nịni Onésimo rián rẹ' 'ngọ ni güi. Sanị ani ruhuāj sisị si
garuhuaj, nị hué daj gahuin sisị gạ'ue gạne nịganj sij ngạ rẹ' yyạj.
16 Nị sé rún' huin 'ngọ tsínj guị'yaj sun yụn rián rẹ' huin sij yyạj mánj.
Sanị guị'yaj sun sij rián rẹ' dạj rún' huin sij 'ngọ jnánj né' 'ị ruhua né',

ruhuāj aj. Nị nịn' ruhua 'ị ruhuāj ni'yā sij. Sanị ani ruhuāj sisị gahuin 'ị ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' doj sij. Asịj sini nị gui'yaj sun Onésimo rián rẹ'. Sanị yyạj nị huin sij 'ngọ jnánj né' nicaj dugüi' ngạ Señor.
17 Hué dan nị sisị ani ruhuá rẹ' sisị nicaj dugüi' nụngüe', ngaa nị nạhuin ra'á rẹ' sij dạj rún' huīnj huin sij.
18 Nị sisị gui'yaj sij 'ngọ gaquin' rián rẹ', asị da'ui sij rián rẹ' nej, ngaa nị gạ'ue nạchin' rẹ' riānj anj.
19 Nị arūnj letra nan huīnj Pablo. Nị huēj nạru'ue rián rẹ' si da'ui sij. Sanị gạ'ue gạtā rián rẹ' sisị xi'í sinduj gui'yā rián rẹ', nị da'uí rẹ' riānj.
20 Nị huin ruhuāj sisị guị'yáj rẹ' sinduj riānj xi'í si xuman ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' Señor huín rẹ' jnān. Gạhuin niạ' ruhuāj guị'yáj rẹ' xi'í si nicaj dugüí' rẹ' ngạ Señor.
21 Nị a'nī yanj carta nan huaj rián rẹ'. Daj si gahuin yya ruhuāj sisị dạgahuín rẹ' si-nuguan'ānj. Nị ni'īnj sisị guị'yáj rẹ' dạj rún' gatā gunún rẹ'. Nị ani ruhuāj sisị dạgahuín rẹ' doj aj.
22 Guị'yáj rẹ' sinduj, nị guị'yaj xugüí rẹ' rian gạnēj ducuá rẹ'. Daj si ana'uī si gụchi' ni'yā rian mạn ni é rẹ' xi'í si hué daj achínj jni'yaj a ni é rẹ' rian Yan'anj xi'ĩj.

Salutaciones y bendición final

23 Nị a'níj tsínj gụ'naj Epafras 'ngọ nuguan' rián rẹ' huin sij tsínj nụn nụguan'an ngāj ducuagạ' xi'í Cristo Jesús.
24 Nị hué daj a'níj tsínj gụ'naj Marcos 'ngọ nuguan' huaj rián rẹ' ngạ tsínj gụ'naj Aristarco nej, tsínj gụ'naj Demas nej, Lucas nej. Nị hué ni sij 'yaj sun nụguan'an ngāj.
25 Nị huin ruhuāj sisị guị'yaj Señor Jesucristo sinduj niman daran' ni é rẹ'. Amén.

LA EPÍSTOLA A LOS HEBREOS

Dios ha hablado por medio de su Hijo

1 Asij ná nị ga'ị nịn' ruhua ga'mi Yan'anj rian ni tsínj nata' si-nụguan'
Yan'anj rian ni ngüị. Ngaa nị nata' ni sí' rian ni xi né'. Nị ga'ị ducuánj
ga'mi Yan'anj rian ni xi né' xi'í ni sí'.
2 Sanị yyạj ruhua gạnahuij xungüị nan, nị gui'yaj Yan'anj sisị gạ'mi da'ni
ngạ né'. Nị gui'yaj Yan'anj si gạhuin achij sij nạhuin ra'a sij daran' si gui'yaj
Yan'anj. Nị xi'í da'níj Yan'anj, nị gui'yaj Yan'anj xungüị ngạ daran' si mán
xata' nej.
3 Nị dạj rún' rạn 'ngọ nnee gu'ndi' 'yaj güi, nị hué daj digyán da'níj
Yan'anj dạj hua 'ueé man'an Yan'anj. Nị dạj rún' hua guẹ man'an Yan'anj,
nị hué daj hua man'an da'ni huin sí' Jesucristo. Nị hué si-nụguan'
Jesucristo 'yaj sisị mạn sạ' daran'anj. Nị nucuaj nịn' ruhua si-nụguan'
sij. Nị ngaa guisíj na'nin' Jesucristo xi'í si-gạquin' né', nị gan'anj gạne sij
nẹ' chrej ra'a sạ' Yan'anj xata'.
4 Nị nịn' ruhua gahuin achij da'níj Yan'anj rian ni ángel. Daj si sạ' nịn'
ruhua hua si-xugüi sij daj ngạ si-xugüi ni ángel, gui'yaj Yan'anj.

El Hijo es superior a los ángeles

5 Daj si hua ni'i ni é rẹ' nuguan' nan huin nuguan' ga'mi Yan'anj rian
da'ni:
Hué rẹ' huin da'nī.
Yyạj nị gahuīnj chréj rẹ'.
Daj gataj Yan'anj xi'í da'ni.
Sanị nị ạ 'ngọ yụn nun gataj Yan'anj nuguan' nan rian 'ngọ ángel mánj.
Nị nan huin ango nuguan' ga'mi Yan'anj xi'í da'ni:
Huēj gạhuin chrej sij.
Nị hué sij gạhuin da'nī.
Daj ga'mi Yan'anj xi'í da'ni.
Sanị nị ạ 'ngọ yụn nun gataj Yan'anj nuguan' nan gunun 'ngọ ángel
mánj.
6 Nị ngaa nicaj Yan'anj da'ni huin sí' si xạhua' ga'nạ' sí' chruhua xungüị
nan, nị gataj snan'anj Yan'anj rian ni ángel:
Gạ'mi sạ' daran' ni ángel rian xi'í sí'.
Daj gataj Yan'anj.
7 Nị gataj Yan'anj xi'í ni ángel nej:
Rún' huin nanẹ huin ni ángel.
Nị dạj rún' huin yan'ạn ngaa naxụmanj aca huin ni ángel nej, gui'yaj
Yan'anj.
Hué daj gataj Yan'anj xi'í ni ángel.
8 Sanị hué nuguan' nan gataj Yan'anj rian da'ni:
Hué rẹ' huin Yan'anj.
Nị nịganj nicáj rẹ' sun nné rẹ' chrun xila sạ'.
Nị 'yaj nịca rẹ' nne sún rẹ' rian chrun xila daj.
9 Nị aran' ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' chrej nịca.
Sanị nitaj si huin xạn' ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' chrej quij mánj.

Xi'í daj, nḭ nacui Dan'ánj rẹ' man'án rẹ' sisḭ huaj gạhuin niạ' ruhuá rẹ' si
gạhuin niạ' ruhua ni dugüí' rẹ'.
Daj gataj Yan'anj gunun da'ni.
10 Nḭ gataj rụhua' yún Yan'anj gunun da'ni:
Hué rẹ' huin Señor.
Nḭ asḭj gaxḭ'i daran'anj, nḭ hué rẹ' gui'yaj xungüḭ nan.
Nḭ hué ra'á rẹ' gui'yaj daran' si mạn nẹ' xata' nej.
11 Nḭ gạnahuij daran' nan.
Sanḭ nḭganj gạne man'án rẹ'.
Nḭ dạj rún' gạhuin rẹ'e 'ngọ atsij, nḭ hué daj gạhuin rẹ'e daran' nan.
12 Nḭ dạj rún' jnachrún' 'ngọ atsij, nḭ hué daj jnạchran' rẹ' xata' ngạ yo'ój.
Nḭ dạj rún' naduna né' si-gan' né', nḭ hué daj nạduna rẹ' xata' ngạ yo'ój.
Sanḭ man'án rẹ' nitaj si nạduna mánj.
Nḭ yo' gạne rẹ' nitaj ạman gạnahuij mánj.
Hué daj gataj Yan'anj nej.
13 Nḭ gataj rụhua' yún Yan'anj rian da'ni:
Gạné rẹ' nẹ' chrej ra'a sạ'āj da gụrūnj ni tsínj unun' ngạ rẹ' da gạhuin ni
sij 'ngọ riguiya' gụta' rẹ' xi'í rẹ'.
Daj gataj Yan'anj gunun da'ni.
Sanḭ nḭ ạ 'ngọ yụn nun gataj Yan'anj nuguan' nan gunun 'ngọ ángel
mánj.
14 Daj si daran' ni ángel huin si unánj guitsi rian Yan'anj. Nḭ a'níj Yan'anj
ni ángel daj rian né' sisḭ chrạcuij ni ángel né' huin né' ni ngüḭ gạne nḭganj
ngạ Yan'anj xi'í si ganacaj Yan'anj né'.

2

Una salvación tan grande

1 Xi'í daj nḭ hua niạn si gụnun sạ' né' ngạ nuguan' sạ' gunun né' sisḭ sḭ
nananj gạhuin nḭni né' rian si-chrej Yan'anj mánj.
2 Nḭ asḭj ná nḭ nicaj sun ni nuguan' ga'mi ni ángel rian ni ngüḭ. Nḭ daran'
ni ngüḭ gui'yaj gaquin' nun dagahuin ni sij rian Yan'anj. Nḭ gahuin ni sij
castigo. Nḭ dạj rún' gui'yaj ni sij gaquin', nḭ hué daj gui'yaj Yan'anj castigo
ni sij.
3 Xi'í daj nḭ dạj gạ'ue gạnani né' rian castigo sisḭ sḭ dugumi 'ueé né'
nuguan' sạ' xi'í si ganacaj Yan'anj né', ruhua á rẹ' ní'. Nḭ hua sini nata'
Señor Jesucristo nuguan' sạ' daj rian ni ngüḭ. Nḭ ni tsínj gunun nuguan'
sạ' ga'mi Señor, nḭ nata' ni sij nuguan' sạ' daj gunun né'. Nḭ gara xina né'
nuguan' xạnga' nata' ni sij gunun né'.
4 Nḭ digyán Yan'anj sisḭ xạnga' si-nụguan' ni sij. Daj si gui'yaj Yan'anj sisḭ
gạ'ue gụi'yaj ni sij si sạ' 'nạ' xata'. Nḭ ganahuin ni ngüḭ a'nan', gui'yaj ni
sij. Nḭ gara yan'anj ruhua ni ngüḭ ngaa guini'i ni sij nuguan' 'ueé gui'yaj
ni sij. Nḭ ga'ui' Yan'anj Espíritu Santo rian gọ'ngo ni ngüḭ dạj rún' garan'
ruhua Yan'anj.

El autor de la salvación

5 Nḭ nun gạ'ui' Yan'anj sisḭ guḭnicaj sun ni ángel rian xungüḭ gạ'na'. Nḭ
xi'í xungüḭ gạ'na' daj a'mi únj rian án rẹ'.
6 Nḭ ga'mi 'ngọ tsínj rian si-nụguan' Yan'anj. Nḭ gataj sí' gunun Yan'anj:
Nḭ ụn sin huin ni ngüḭ sisḭ nanun ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' ni sij únj.
Nḭ ụn sin huin, nḭ 'nạ' ni'yáj rẹ' ni da'níj ni ngüḭ únj.

7 Nḭ gui'yáj rẹ' sisḭ dọj gahuin lij ni sij rian ni ángel.
Nḭ dạj rún' 'yaj ni tsínj ngaa guta' ni sij corona chrạ 'ngọ rey, nḭ hué daj
gui'yáj rẹ' ngạ ni sij.
Nḭ gahuin 'ueé ni sij, gui'yáj rẹ'.
Nḭ ga'uí' rẹ' sisḭ guḭnicaj sun ni sij rian daran' si gui'yaj ra'á rẹ'.
8 Nḭ gui'yáj rẹ' sisḭ guḭnicaj sun ni ngüḭ rian daran' rasụn.
Daj gataj tsínj daj gunun Yan'anj.
Nḭ ngaa hué daj gui'yaj Yan'anj, nḭ huin ruhuaj gata sisḭ 'ngọ dạgahuin daran'anj si-nụguan' ni sij. Sanḭ ni'i né' yyạj sisḭ achin dạgahuin daran'anj rian ni sij.
9 Sanḭ ni'yaj né' Jesús. Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ dọj gahuin lij Jesús rian ni ángel. Sanḭ yyạj nḭ gahuin 'ueé nḭn' sij. Nḭ gahuin achij nḭn' sij, gui'yaj Yan'anj nej. Nḭ hué daj gahuin guiran' Jesús sayun xi'í si gahui' sí'. Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ guḭran' Jesús sayun gahui' sij xi'í daran' né' huin 'ngọ sinduj gui'yaj Yan'anj xi'í né'.
10 Daran' ni rasụn nḭ güenda Yan'anj huin. Nḭ huin ruhua Yan'anj sisḭ daran' ni da'ni gạne 'ueé rian hua sạ' nne Yan'anj. Nḭ xi'í Jesucristo huin sisḭ nacaj Yan'anj ni ngüḭ. Nḭ gani ruhua Yan'anj sisḭ gạhuin sạ' nḭn' Jesús xi'í sayun guiran' sij. Nḭ ganacaj Yan'anj né' xi'í Jesús.
11 Nḭ uyan hua chrej Jesús ngạ chrej né' huin né' ni ngüḭ ganahuin sạ' rian Yan'anj xi'í Jesús. Xi'í daj nḭ nitaj si nạ'aj Jesús gạtaj sij sisḭ né' huin jnánj sij ngạ xica'uij sij.
12 Nḭ gataj Jesús:
Nạtāj si-xugüí rẹ' rian ni jnān.
Nḭ gạ'mi sa'āj xi'í rẹ' scanij ni ngüḭ nico' man'án rẹ' huín rẹ' Yan'anj.
Hué daj gataj Jesús rian Yan'anj.
13 Nḭ gataj rụhua' yún Jesús:
Niquīnj yu'uj nan ngạ ni da'nī riqui Yan'anj riānj.
Daj gataj Jesús xi'í né'.
14 Nḭ huin né' da'níj Yan'anj. Nḭ hua nneẹ cúj né' ngạ tun man'an né'. Nḭ hué guẹ daj gahuin Jesucristo. Nḭ ga nneẹ cúj sij ngạ tun man'an sij nej. Ngaa nḭ ga'uej ruhua sij gạhui' sij sisḭ guḭ'yaj gana sij rian sichre. Nḭ sichre 'yaj sisḭ ahui' né'. Nḭ ganahuij si-fuerza sichre, gui'yaj Jesús.
15 Hué ducuánj daj, nḭ gahuin ní'nij rian daran' ni ngüḭ xu'ui' gạhui', gui'yaj Jesús. Daj si ya'yoj nani ruhua daran' ni ngüḭ xi'í si gạhui' ni sij.
16 Nḭ nun ga'nạ' Jesús chrạcuij sij ni ángel mánj. Sanḭ ga'nạ' sij chrạcuij sij né' huin né' ni da'níj Abraham huin tsínj gane asḭj ná.
17 Xi'í daj nḭ hua niạn si 'ngọ gạ guẹ Jesús dạj rún' hua ni jnánj sij. Ngaa nḭ guḭsij sij gạhuin sij 'ngọ chrej huin achij rian Yan'anj xi'í né'. Nḭ gạ'ue nạhuin yaco ruhua sij nḭ'yaj sij né'. Nḭ nḭganj 'yaj sạ' sij ngạ né'. Nḭ nạránj sij rian si-gạquin' ni ngüḭ.
18 Nḭ hué man'an Jesús guiran' sayun xi'í si gatsij sichre niman sij. Xi'í daj nḭ gahuin nucuaj sij chrạcuij sij ni mun'ún' ngaa atsij sichre niman né'.

3

Jesús es superior a Moisés

1 Hué dan nḭ gahuin sạ' niman án rẹ' rian Yan'anj huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Nḭ gaquínj Yan'anj nne xata' man'an án rẹ' sisḭ guḭnicaj dugüi' a ni é rẹ' ngạ Cristo Jesús. Xi'í daj xạcaj ni é rẹ' cuenta xi'í Cristo Jesús huin

sij tsínj ga'níj Yan'anj gạ'na' dịgyán chrej sạ' gạche né'. Nị huin sij 'ngọ chrej huin achij nun xị'i sij xi'í' rian Yan'anj. Nị nata' né' rian ni ngüị sisị xuman ruhua né' ni'yaj né' Jesús.
2 Nị 'ueé gui'yaj sun Jesús ni sun ga'nin' Yan'anj sun rian sij dạj rún' gui'yaj sun sạ' Moisés si-sun Yan'anj xi'í ni ngüị nico' Yan'anj.
3 Sanị huin achij Jesús rian Moisés. Guị'yó' cuenta sisị dạj rún' huin achij tsínj 'yaj hue' rian hue' 'yaj sij, nị da'nga' daj huin achij Jesús rian Moisés.
4 Daran' ni hue', nị hua tsínj gui'yaj ni hue' daj. Sanị Yan'anj huin si gui'yaj daran'anj.
5 Xạnga' nị Moisés huin tsínj gui'yaj sun sạ' si-sun Yan'anj xi'í ni ngüị nico' Yan'anj. Sanị maan nịnanj 'ngọ tsínj gui'yaj sun chruhua ducuá Yan'anj huin sí'. Nị ga'mi sini Moisés si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüị huin nuguan' nạta' Yan'anj da' síj rian ni ngüị.
6 Sanị Cristo huin da'níj tsínj dụcua. Nị tsínj dụcua daj huin Yan'anj. Nị gui'yaj sun sạ' Cristo ducuá Yan'anj huin né'. Nị hué daj huin né' sisị nịganj nạri' nucuaj ruhua né'. Nị gạhuin niạ' ruhua né' xi'í si ana'uij né' si guị'yaj sạ' Jesucristo ngạ né' huin nuguan' a'mi né' rian ni ngüị.

El reposo del pueblo de Dios

7 Xi'í daj nị ga'mi Espíritu Santo nuguan' nan gunun né':
Sisị gunun yya á rẹ' nuguan' a'mi Yan'anj yyạj,
8 ngaa nị sị gui'yaj so'o a ni é rẹ' man'an án rẹ' dạj rún' gui'yaj ni tsínj guimán asịj ná quij qui'yanj nạco ngaa gunun' ni sij ngạ Yan'anj.
Nị chran' yun'unj ni sij Yan'anj nej.
9 Yu'uj daj nị chran' yun'unj ni xi a ni é rẹ' man'ānj.
Nị gahuin ruhua ni sij guịni'i ni sij dạj guị'yā ngạ ni sij.
Nị huịj xia yo' guini'i ni sij sisị sạ' nico gui'yā ngạ ni sij.
10 Xi'í daj nị ga'man ruhuāj guini'īnj ni sij.
Nị gataj man'ānj sisị nịganj gạn'anj anéj ni sij riānj.
Nị nun guịni'i ni sij dạj guị'yaj ni sij guịnico' ni sij man'ānj.
11 Hué dan nị ga'man ruhuāj.
Nị gataj nicāj gunun ni sij sisị nitaj ạman gạtu ni sij rian nạran ruhua ni sij ngāj mánj.
Daj gataj Espíritu Santo gunun ni sij asíj ná.
12 Hué dan nị gạ cuidado ni é rẹ' huin a ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī sisị sị ga quij niman nị ạ 'ngọ ni é rẹ' nun sạ' nun gahuin nịni ni é rẹ' rian Yan'anj hua nị'na' xi'í si nun xụman ruhua á rẹ' nị'yaj ni é rẹ' Yan'anj.
13 Sanị gọ'ngo güi guị'yaj fuerza ni é rẹ' gọ'ngo ni dugüi' ni é rẹ' sisị gạ nịca ruhua á rẹ'. Nị da'nga' daj guị'yaj á rẹ' ngaa achin guinị güi yyạj. Ngaa nị sị gui'yaj so'o nị ạ 'ngọ a ni é rẹ' man'an án rẹ' xi'í si dịgya' yun'unj gaquin' a ni é rẹ' mánj.
14 Nị nicaj dugüi' né' ngạ Cristo sisị gạ nịca ruhua né' dạj rún' ga nịca ruhua né' asịj sini. Nị hué daj guị'yaj né' da güi gạ'na' Cristo aj.
15 Daj si hua guẹ ataj Yan'anj:
Sisị gunun yya ni é rẹ' nuguan' a'mi Yan'anj yyạj, nị sị gui'yaj so'o a ni é rẹ' man'án rẹ' dạj rún' gui'yaj ni tsínj guimán asịj ná.
Daj si gunun' ni sij ngạ Yan'anj.
Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.

16 Nḭ ṵn sin huin ni tsínj nun gạ'uej ruhua gṵnun si-nṵguan' Yan'anj, nḭ
gunun' ni sij ngạ Yan'anj, ruhua á rẹ' únj. Hué ni sij huin ni tsínj guiri
tsínj gṵ'naj Moisés yu'uj gṵ'naj Egipto.
17 Nḭ ṵn sin huin ni tsínj rḭan ga'man ruhua Yan'anj huḭj xia yo', ruhua á
rẹ' únj. Hué ni sij huin ni tsínj gui'yaj gaquin'. Nḭ gahui' ni sij quij qui'yanj
nạco.
18 Nḭ ṵn sin huin ni tsínj rḭan gataj nḭca Yan'anj sisḭ nitaj ạman gạtu ni
sij rian nạran ruhua ni sij ngạ Yan'anj, ruhua á rẹ' únj. Hué ni sij huin ni
tsínj nun dagahuin si gataj Yan'anj rian ni sij.
19 Nḭ ni'i né' sisḭ na'ue gṵnucuaj ni sij gạtu ni sij rian nạran ruhua ni sij
ngạ Yan'anj xi'í si nun gṵxuman ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij Yan'anj anj.

4

1 Hué dan nḭ hua guẹ ataj Yan'anj gunun né' sisḭ gạ'ue gạtu né' rian
naránj ruhua Yan'anj. Ngaa nḭ gạ cuidado gọ'ngo ni é rẹ' nun sạ' nun sḭ
guiri' ni é rẹ' gạtu a ni é rẹ' yu'uj da mánj.
2 Daj si dạj rún' gunun ni xi né' nuguan' sạ', nḭ hué daj gunun né' nuguan'
daj, gui'yaj Yan'anj. Sanḭ gunun yṵn ni xi né' si nun gṵxuman ruhua ni sij
nuguan' daj.
3 Sanḭ gạ'ue gạtu né' rian naránj ruhua Yan'anj xi'í si xuman ruhua né'
ni'yaj né' Jesús. Nḭ hua ga'mi Yan'anj xi'í ni xi né'. Nḭ gataj Yan'anj:
Hué dan nḭ ga'man ruhuāj.
Nḭ 'ngọ gataj nicāj gunun ni sij sisḭ sḭ gatuj ni sij rian naránj ruhuāj mánj.
Hué daj gataj Yan'anj xi'í ni sij.
Sanḭ hua guisíj ganahuij gui'yaj sun Yan'anj asḭj ngaa gui'ya xungüḭ aj.
4 Nḭ hua 'ngọ yu'uj gataj si-nṵguan' Yan'anj xi'í güi chij: "Naránj ruhua
Yan'anj güi chij ngaa guisíj gui'yaj sun Yan'anj daran' si-sunj." Hué daj
gataj nuguan' daj.
5 Nḭ gataj rṵhua' yún yu'uj daj: "Nḭ sḭ gatuj ni sij rian naránj ruhuāj
mánj." Daj gataj Yan'anj xi'í ni xi né'.
6 Hué dan nḭ achin si gạtu da'aj ni ngüḭ rian naránj ruhua Yan'anj. Sanḭ
nun gạtu ni tsínj gunun sini nuguan' sạ' daj xi'í si nun dagahuin ni sij si
gataj nuguan' daj.
7 Hué dan nḭ gani rṵhua' yún Yan'anj 'ngọ güi gạ'ue gạtu né' yu'uj daj
huin güi yyạj. Daj si ngaa hua gachin nico yo', nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ gạ'mi
tsínj gṵ'naj David nuguan' hua garūnj daj. Nḭ gataj nuguan' daj:
Sisḭ gunun yya á rẹ' si a'mi Yan'anj yyạj,
ngaa nḭ sḭ gahuin so'o ni é rẹ' xi'í nuguan' da mánj.
Hué daj gataj si-nṵguan' Yan'anj.
8 Nḭ xi'í si nun gạtu ni tsínj israelita rian naránj ruhua Yan'anj, gui'yaj
tsínj gṵ'naj Josué, ngaa nḭ a'mi si-nṵguan' Yan'anj xi'í ango güi nạranj
ruhua né'.
9 Ngaa nḭ ni'i né' sisḭ gạ'ue gạtu né' rian naránj ruhua Yan'anj huin né'
ni ngüḭ nico' Yan'anj xạnga'.
10 Nḭ tsínj gạtu rian naránj ruhua Yan'anj, nḭ gạ'ue nạranj ruhua ni sij
ngạ si-sun ni sij dạj rún' naránj ruhua Yan'anj ngạ si-sunj.
11 Hué dan nḭ nạna'ui' né' dạj gạtu né' rian naránj ruhua Yan'anj. Ngaa
nḭ sḭ gui'yaj nḭ ạ 'ngọ né' dạj rún' gui'yaj ni xi né' nun dagahuin daj asḭj
ná.

12 Daj si hua nḭ'na' si-nu̱guan' Yan'anj. Nḭ nucuaj nuguan' daj. Nḭ da̱j
rún' hua̱ rianj 'ngo̱ espada, nḭ hué daj hua̱ rian si-nu̱guan' Yan'anj. Nḭ hua̱
rianj daj nga̱ daran' espada hua hu̱jj rian. Daj si ga̱'ue ga̱tu sa̱' si-nu̱guan'
Yan'anj chruhua niman né'. Nḭ da̱j rún' 'yaj 'ngo̱ espada ngaa atu rian
naran' dugüi' cúj rian nu̱n laquinj, nḭ hué daj 'yaj si-nu̱guan' Yan'anj ngaa
atu chruhua niman né'. Nḭ rugüi' si ani ruhua né' nga̱ si huin ruhua né',
'yaj si-nu̱guan' Yan'anj nej.
13 Nḭ a̱ 'ngo̱ ni rasu̱n gui'yaj Yan'anj sḭ ga'ue gu̱ḭxi hu̱ḭ rian man'an Yan'anj
mánj. Daj si rugüi' sa̱' daran'anj rian Yan'anj. Nḭ rian Yan'anj huin si
na̱ga'ui' né' cuenta.

Jesús el gran sumo sacerdote

14 Nḭ Jesús huin da'níj Yan'anj. Nḭ huin sij 'ngo̱ chrej huin achij nḭn'
ruhua. Nḭ nun xḭ'i sij xi'í né' rian Yan'anj. Nḭ hua guisíj sij da ni xata' nne
sij. Xi'í daj nḭ ga̱ nḭca ruhua né' nga̱ si-nu̱guan' Yan'anj huin nuguan' nata'
né' rian ni ngüḭ.
15 Hué Jesús huin 'ngo̱ chrej a'nin' xi'í né'. Sanḭ ga̱'ue na̱ni 'ḭ ruhua sij
nḭ'yaj sij né' ngaa na'ue xa̱caj sa̱' né' cuenta 'ngo̱ chrej sa̱'. Daj si da̱j rún'
atsij sichre niman né', nḭ hué daj gatsij sichre niman Jesús. Sanḭ nitaj
gaquin' gui'yaj sij mánj.
16 Hué dan nḭ ga̱huin nḭchrun' né' rian Cristo huin tsínj huin chrej sa̱'
daj. Nḭ sḭ guiriun ruhua né' ga̱n'anj né' rian nne Yan'anj mánj. Ngaa nḭ
na̱huin yaco ruhua Yan'anj nḭ'ya né'. Nḭ güi gu̱ḭran' né' sayun, nḭ gu̱ḭ'yaj
Yan'anj sinduj rian né'.

5

1 Nḭ ngaa nacui ni ngüḭ 'ngo̱ tsínj ga̱huin 'ngo̱ chrej a'nin', nḭ ga̱ni ni sij
sí' sisḭ gu̱ḭniquin' sí' ga̱'mi sí' nga̱ Yan'anj xi'í ni sij. Nḭ naga'ui' chrej daj
ni rasu̱n nga̱ ni xucu dagahui' ni sij rian Yan'anj xi'í gaquin' da'ui ni sij.
2 Nḭ ga̱'ue ga̱'mi na̱naj chrej daj nga̱ ni ngüḭ nun ni'i sa̱' nga̱ ni ngüḭ ga
ni'ya nej. Daj si achin ga̱huin sa̱' niman sij huin sij chrej.
3 Nḭ xi'í si achin ga̱huin sa̱' niman sij, nḭ hua nia̱n si na̱ga'ui' sij xucu
rian Yan'anj xi'í si-ga̱quin' man'an sij nga̱ xi'í si-ga̱quin' ni ngüḭ nej.
4 Nḭ a̱ 'ngo̱ tsínj sḭ ga'ue ga̱huin chrej anin', gu̱ḭ'yaj man'an sij. Sanḭ
tsínj ga̱quinj Yan'anj, nḭ hué sij ga̱huin chrej da̱j rún' gaquínj Yan'anj tsínj
gu̱'naj Aarón gahuin sí' chrej a'nin' asḭj ná.
5 Nḭ sé man'an Cristo gani ruhua sisḭ ga̱huin sij 'ngo̱ chrej a'nin'. Sanḭ
nacui man'an Yan'anj Cristo gahuin sí' chrej a'nin'. Nḭ gataj Yan'anj gunun
sij:
Hué rẹ' huin da'nī.
Yya̱j nḭ gahuīnj chréj rẹ' aj.
Hué daj gataj Yan'anj gunun Jesús.
6 Nḭ gataj Yan'anj ango nuguan' gunun Jesús:
Nḭganj nḭn' ga̱huín rẹ' chrej.
Nḭ da̱j rún' gahuin tsínj gu̱'naj Melquisedec chrej asḭj ná, nḭ hué daj ga̱huin
man'án rẹ' chrej nej.
Daj gataj Yan'anj gunun Cristo.
7 Ngaa gane Cristo chruhua xungüḭ nan, nḭ gachínj jni'yaj sij ga'mi yaco
sij rian Yan'anj. Nḭ ga'mi nucuaj sij gacój sij rian Yan'anj. Daj si Yan'anj

ga'ue guḭ'yaj sisḭ sḭ gahui' sij. Nḭ gunun są' Yan'anj si-nu̱guan' Cristo xi'í si dagahuin są' sij rian Yan'anj.
8 Nḭ nu̱nj si Cristo huin da'níj Yan'anj, sanḭ gahuin chru̱n sij dagahuin sij rian Yan'anj xi'í sayun guiran' sij ngaa gahui' sij.
9 Nḭ ngaa guisíj gahuin są' nḭn' Cristo, nḭ gahuin sij tsínj gą̱nacaj nḭganj nḭn' daran' ni ngüḭ dagahuin rian sij.
10 Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ gą̱huin sij chrej a'nin' dąj rún' gahuin Melquisedec chrej a'nin' asḭj ná.

Advertencia contra la apostasía

11 Xi'í nuguan' nan, nḭ hua nico nuguan' gą̱'ue gą̱'mī rian án rę̱'. Sanḭ 'ḭ huaj gą̱'mī si na'ue gu̱nun rá'yanj án rę̱'.
12 Nḭ rḭan guisíj ga'ḭ yo' xuman ruhua á rę̱' ni'yaj á rę̱' Cristo, nḭ hua niąn si gą̱huin ni é rę̱' tsínj digyán rian ni ngüḭ. Daj si achin si gą̱ra da'nga' są' ruhua ni é rę̱' nuguan' gahuin chru̱n sini ni é rę̱' rian si-nu̱guan' Yan'anj ruhua á rę̱'. Xi'í daj nḭ dąj rún' 'yaj ni lij, nḭ da'nga' daj 'yaj á rę̱'. Daj si utsi lij xi'í si na'ue xąj chra. Nḭ na'ue gą̱ra da'nga' ruhua á rę̱' nuguan' hua cu aj.
13 Nḭ daran' tsínj achin gą̱huin chru̱n są' si-nu̱guan' Yan'anj, nḭ 'yaj ni sij dąj rún' 'yaj ni lij utsi tǫ. Daj si achin gą̱huin chru̱n ni sij chrej nḭca digyán Yan'anj rian ni sij.
14 Sanḭ ni tsínj huin chru̱n są' si-nu̱guan' Yan'anj, nḭ ya'yoj 'yaj ni sij dąj rún' 'yaj ni tsínj a'ue xa chra. Daj si gu'yun ni sij guini'i ni sij dąj hua nuguan' są' ngą nuguan' nitaj si hua są'.

6

1 Hué dan nḭ sḭ gani ruhua né' dḭgui'yun ru̱hua' yún né' nuguan' gahuin chru̱n sini né' xi'í Cristo. Sanḭ dḭgui'yun né' ango nuguan' achij doj xi'í Cristo huin nuguan' guḭ'yaj sisḭ guḭnico' są' né' Cristo. Nḭ sé si hua niąn gą̱'mi né' ya'yoj xi'í si gą̱nani ruhua né' xi'í gaquin' gui'yaj né' ngaa nun gahuin guini'i né' Yan'anj mánj. Nḭ sḭ ga'mi né' ya'yoj xi'í si dąj gu̱xuman ruhua né' nḭ'yaj né' Yan'anj mánj.
2 Nḭ sḭ ga'mi né' ya'yoj xi'í si gą̱ta' nnee né'. Nḭ sé ya'yoj gą̱'mi né' xi'í si gu̱ta' né' ra'a né' rian ni jnánj né'. Nḭ sḭ ga'mi né' ya'yoj xi'í si gą̱na'nij ni níman. Nḭ sḭ ga'mi né' ya'yoj xi'í si gą̱huin nḭganj ni ngüḭ castigo, guḭ'yaj Yan'anj mánj. Daj si hua gahuin chru̱n né' nuguan' nan.
3 Nḭ sisḭ rḭqui Yan'anj, nḭ hué daj guḭ'yaj né' dḭgui'yun né' ango nuguan' nico doj.
4 Daj si sisḭ hua guixigu̱in chruhua niman né', gui'yaj Yan'anj, sisḭ garan' ruhua né' nuguan' są' digyán Yan'anj rian né', sisḭ guinicaj dugüi' né' ngą Espíritu Santo,
5 nḭ sisḭ hua xacaj né' cuenta sisḭ hua są' si-nu̱guan' Yan'anj, sisḭ hua ni'i né' dąj nagui'yaj są' Yan'anj xungüḭ gą̱'na',
6 ngaa nḭ sisḭ 'ngǫ duna né' si-chrej Yan'anj, nḭ sḭ ga'ue nąnicaj ruhua né' nąnico' né' Yan'anj gą mánj. Dąj rún' huaj sisḭ gą̱nico' ru̱hua' yún da'níj Yan'anj rian rugutsḭ, guḭ'yaj né'. Nḭ guḭ'yaj ducu ni ngüḭ rian da'níj Yan'anj, guḭ'yaj né' nej.
7 Nḭ guḭ'yó' cuenta dąj 'yaj yo'ój. Nḭ sisḭ nicǫ' huaj aman', nḭ xḭra' cuej xą̱ ni tsínj anáj xiną̱. Nḭ gą̱hui są' yo'ój daj, guḭ'yaj Yan'anj. Nḭ dąj rún' 'yaj

yo'ój są' daj, nį hué daj 'yaj niman tsínj xuman są' ruhua ni'yaj Yan'anj. Nį gąhui są' sij, guį'yaj Yan'anj.
8 Sanį sisį xįra' coj tanj ngą coj ni'yo, nį sé yo'ój są' huin, ataj ni sij. Nį a'mi quij ni sij xi'í yo'ój daj. Nį gąca yo'ój daj, si nitaj si 'yaj są', ataj ni sij.
9 Nį 'į ruhuāj ni'yā á rę' huin ín rę' jnān ngą xica'uī. Nį nųnj si a'mī nuguan' nucuaj rian án rę', sanį hua gahuin yya ruhuāj sisį guį'yaj są' á rę'. Nį gąhui są' á rę', guį'yaj Yan'anj anj.
10 Daj si nįca 'yaj Yan'anj. Nį sé si 'yaj quij Yan'anj mánj. Nį nitaj nį'yun ruhua Yan'anj si gui'yaj sun są' á rę'. Daj si gui'yaj są' á rę' rian ni ngüį hua są' rian Yan'anj. Nį hua guę 'yaj ni é rę' sinduj ngą ni sij xi'í si 'į ruhua á rę' ni'yaj á rę' Yan'anj.
11 Nį huin ruhuāj sisį dąj rún' 'yaj są' ni é rę', nį hué daj gą guę guį'yaj daran' ni é rę' da' güi gąnahuij xungüį. Nį gąhuin yya ruhua á rę' sisį guį'yaj są' Yan'anj ngą á rę' aj.
12 Xi'í daj nį sį gahuin rųmi' a ni é rę' mánj. Sanį gąche a ni é rę' si-chrej ni tsínj xuman są' ruhua ni'yaj Yan'anj. Nį ga'nin' ruhua ni sij ngą sayun guiran' ni sij. Nį 'ngǫ nico' ni sij Yan'anj. Xi'í daj nį nąhuin ra'a ni sij ni rasųn są' gataj yya Yan'anj gunun ni sij huin ni rasųn nahuin ra'a ni ngüį nico' Yan'anj dąj rún' gataj yya Yan'anj gunun né'.
13 Nį ngaa gui'yaj yya Yan'anj 'ngǫ nuguan' ngą tsínj gų'naj Abraham asįj ná, nį guta' nįca yya man'an Yan'anj ngą si-xugüi rian Abraham. Daj si nitaj si-xugüi ango tsínj huin achij daj ngą man'an Yan'anj mánj.
14 Nį gataj Yan'anj gunun Abraham: "Xąnga' yya nį guį'yā sinduj rián rę'. Nį guįxi'nanj ni da'níj rę'. Nį gąhuin nico ni sij, guį'yā." Daj gataj Yan'anj gunun Abraham.
15 Ngaa ni nun gahuin ruhua Abraham mánj. Nį gana'uij są' sij sisį gąhuin dąj rún' gataj Yan'anj gunun sij. Nį hua yya ga'nga da'níj sij.
16 Nį ngaa uta' nįca yya tsínj daj rian dugüi' ni sij, nį a'mi ni sij si-xugüi 'ngǫ rasųn hua achij daj ngą man'an ni sij. Nį ngaa uta' nįca yya ni sij rian dugüi' ni sij, ngaa nį ganiquin' si unun' ni sij, gui'yaj nuguan' daj.
17 Nį huin ruhua Yan'anj dįgyanj rian ni dųgüi' Abraham sisį sį naduna si-nųguan' man'an Yan'anj. Xi'í daj nį digyán Yan'anj, nį guta' nįca yya ra'a sisį xąnga' si-nųguan'anj.
18 Ngaa nį guisíj huįj nuguan' ga'mi Yan'anj. Nį nitaj ąman nąduna Yan'anj nuguan' gą'mi mánj. Nį xi'í si xąnga' si-nųguan' Yan'anj, nį hua nią' ruhua né', 'yaj nuguan' daj. Nį gąhuin yya ruhua né' sisį yya gąhui są' né' dąj rún' gataj Yan'anj gunun né'.
19 Nį sisį 'ngǫ gahuin yya ruhua né', nį hua nįca ruhua né', ngaa nį sį guxu'ui' niman né' xi'í si xąnga' nuguan' guxuman ruhua né'. Nį xi'í nuguan' są' daj gą'ue gąn'anj gąne né' rian nne man'an Yan'anj.
20 Nį hua gatúj sini Jesús yu'uj daj. Ngaa nį ga'níj sij chrej gą'ue gąn'anj né' rian nne man'an Yan'anj. Nį nįganj gahuin Jesús chrej a'nin' xi'í né' dąj rún' gahuin tsínj gų'naj Melquisedec asįj ná.

7

El sacerdocio de Melquisedec

1 Nį tsínj gų'naj Melquisedec gahuin rey gane sij xuman' gų'naj Salem asįj ná. Nį gahuin sij chrej gunánj guitsi rian Yan'anj achij nne xata'. Nį ngaa nanicąj Abraham 'ną' niqui sij ngaa gui'yaj gana sij gunun' sij ngą ni

rey, nḭ nacaj dugüi' Melquisedec ngą sij. Nḭ gataj Melquisedec sisḭ guḭ'yaj Yan'anj sinduj rian Abraham, ruhua sij.
2 Nḭ gaya Abraham dąj nico gui'yaj gana sij rian ni rey daj. Nḭ ngaa guisíj ichi' rasụn, nḭ ga'ui' sij 'ngọ rasụn daj rian Melquisedec. Nḭ hué daj gui'yaj Abraham da' ganahuij gaya sij ni rasụn gui'yaj gana sij. Nḭ si-xugüi Melquisedec huin ruhuaj gata sisḭ "Rey 'yaj nḭca" huin sij. Nḭ gąhuin sij "Rey rian xuman' Salem". Nḭ huin ruhuaj gata sisḭ gąhuin din'inj ruhua ni ngüḭ 'yaj rey daj.
3 Nḭ nitaj chrej Melquisedec ngą nni sij mánj. Nḭ nitaj dugüi' sij rian ga'nga sij. Nḭ nitaj güi gahui' sij nej. Nḭ dąj rún' huin da'níj Yan'anj, nḭ hué daj huin Melquisedec nej. Nḭ nḭganj nḭn' gąhuin sij chrej.
4 Hué dan nḭ xącaj né' cuenta dąj huin rian nico Melquisedec. Daj si man'an xi né' Abraham ga'ui' 'ngọ rasụn rian ichi' gui'yaj gana sij rian ni rey daj, ga'ui' sij rian Melquisedec.
5 Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ gọ'ngo ni da'nḭ si'nḭ xi né' tsínj gụ'naj Leví gahuin chrej xi'í ni ngüḭ israelita. Nḭ a'nin' si-ley Moisés sun sisḭ hua niąn gą'ne ni sij 'ngọ rasụn rian ichi' daj rian daran' ni tsínj israelita. Nḭ huin ni sij dugüi' ni tsínj israelita. Daj si daran' ni sij huin da'nḭ si'nḭ Abraham.
6 Sanḭ sé da'níj Leví huin Melquisedec. Sanḭ nacaj sij 'ngọ rasụn rian ichi' rasụn, gui'yaj Abraham. Nḭ gataj Melquisedec sisḭ guḭ'yaj Yan'anj sinduj rian Abraham huin sí' tsínj rḭan hua gataj yya Yan'anj sisḭ gąhui są' sí', guḭ'yaj Yan'anj.
7 Nḭ ni'i daran' né' sisḭ huin achij tsínj a'mi nuguan' są' sisḭ guḭ'yaj Yan'anj sinduj rian dugüi' sij daj ngą tsínj unun nuguan' są' daj.
8 Nḭ xungüḭ mán né' nan, nḭ a'ui' ni sij 'ngọ rasụn xi'nej rian ichi' rian ni tsínj huin ni sí' ni da'nḭ si'nḭ Leví. Nḭ hua 'ngọ güi, nḭ gąhui' ni sí'. Sanḭ ataj si-nụguan' Yan'anj sisḭ nḭganj hua nḭ'na' xí' Melquisedec.
9 Nḭ gą'ue gątaj né' sisḭ ngaa ga'ui' Abraham 'ngọ rasụn xi'nej rian ichi' rian xí' gụ'naj Melquisedec, nḭ naru'ue nụguan'an Leví ngą Abraham rian Melquisedec. Nḭ a'nej ni da'nḭ si'nḭ Leví rasụn daj rian ni ngüḭ.
10 Nḭ gą'ue gątaj né' daj xi'í si ngaa gahui Melquisedec nacaj dugüi' sij ngą Abraham, nḭ hua guini'i Yan'anj sisḭ gą'nga Leví rian Abraham.
11 Nḭ huin ni sij ni da'nḭ si'nḭ Aarón. Nḭ sisḭ gą'ue gąhuin są' nḭn' ni tsínj israelita, guḭ'yaj ni da'nḭ si'nḭ Leví, (daj si nahuin ra'a ni tsínj israelita si-ley Yan'anj rian ni da'nḭ si'nḭ tsínj gụ'naj Leví) nḭ nitaj si ní'yanj si gą'na' ango chrej dąj rún' huin Melquisedec. Sanḭ nun guḭsij gahuin są' ni tsínj israelita, gui'yaj ni tsínj levita mánj. Nḭ sé dugüi' Aarón huin chrej nącа daj.
12 Daj si ngaa naduna Yan'anj ni chrej, nḭ hua niąn si nąduna ley nej.
13 Nḭ chrej nącа daj, nḭ nico' sij ango xi'nin' ni tsínj israelita. Nḭ ą 'ngọ ni tsínj huin xi'nin' daj nun gahuin chrej guiniquin' rian altar mánj.
14 Daj si ni'i daran' né' sisḭ gą'na' Señor nicaj sun rian né' rian xi sí' huin tsínj gụ'naj Judá. Nḭ nun gataj Moisés sisḭ ni tsínj nico' xi'nin' daj gąhuin chrej mánj.
15 Hué dan nḭ gą'ue guḭni'i xąnga' né' sisḭ naduna Yan'anj ni chrej daj. Daj si yyąj nḭ huin Cristo chrej nącа dąj rún' gahuin Melquisedec asḭj ná.
16 Nḭ nitaj 'ngọ ley gui'yaj, nḭ gahuin Cristo 'ngọ chrej. Daj si gataj ley daj ụn xi'nin' gą'na' ni chrej. Nḭ nitaj si ga'ną' Cristo xi'nin' da mánj. Sanḭ Cristo huin chrej xi'í si gahuin nucuaj sij ga nḭ'na' nḭganj sij aj.
17 Daj si gataj si-nụguan' Yan'anj xi'í Cristo:

Hué rẹ' huin chrej gạne nịganj.
Nị dạj rún' gahuin Melquisedec chrej asịj ná, nị hué daj huín rẹ' nej.
Hué daj gataj si-nụguan' Yan'anj xi'í Cristo.
18 Hué dan nị xi'í ley dagahuin ni sij asịj ná, sanị yyạj nị gahuin nịni né'
rian ley daj. Daj si ninaj ga'mi ley daj. Nị nitaj si ní'yan gạ mánj.
19 (Nị ạ 'ngọ ni tsínj nun gụisij gahuin sạ', gui'yaj si-ley Moisés mánj).
Ngaa nị yyạj nị ana'uij né' sisị gụị'yaj Yan'anj ango nuguan' sạ' ngạ né'.
Xi'í daj nị huaj né' gạhuin nịchrun' né' rian Yan'anj.
20 Nị ngaa gataj Yan'anj sisị Cristo gạhuin chrej nạca daj, nị guta' nịca
yya Yan'anj sisị nuguan' xạnga' huin.
21 Sanị nun gụta' nịca Yan'anj rian ni da'níj si'nị Leví asịj ná ngaa gaxị'i
ni sij gahuin ni sij chrej. Sanị gataj Yan'anj nuguan' nan rian Cristo:
Guta' nịca Señor.
Nị sị naduna si-nụguan' sij:
"Nịganj gạhuín rẹ' chrej dạj rún' gahuin Melquisedec asịj ná."
Daj gataj Yan'anj gunun Cristo.
22 Hué dan nị xi'í Jesucristo, nị guini'i yya né' sisị hua sạ' doj nuguan'
nan daj ngạ nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ngạ ni ngüị guimán asịj ná.
23 Nị xi'í si nun gạ'ue gạne nịganj ni chrej guimán asịj ná, gui'yaj si ahui'
ni sij, xi'í daj nị gahuin nico tsínj gahuin chrej.
24 Sanị Jesús huin 'ngọ chrej gạne nịganj. Xi'í daj urin sij huin chrej rian
Yan'anj xi'í né'. Nị ạ 'ngọ tsínj sị ga'ue nạtu rian sij mánj.
25 Hué dan nị 'ngọ hua nị'na' Jesús. Xi'í daj nị gạ'ue gạnacaj nịganj nịn'
Jesús daran' né' ngaa gạhuin nịchrun' né' rian Yan'anj xi'í man'an sij. Daj
si nịganj achínj jni'yaj Jesús rian Yan'anj xi'í né'.
26 Hué guẹ Jesús huin chrej huin achij ní'yanj né'. Daj si hué sij huin
tsínj sạ' nịn' ruhua. Nị nitaj gaquin' da'ui sij mánj. Nị nitaj si hua quij
niman sij. Nị gahuin nịni sij rian ni tsínj 'yaj gaquin'. Nị nne sạ' nịn' sij
xata' rian nne man'an Yan'anj xạnga'.
27 Nị sé dạj rún' gahuin ni chrej a'nin' guimán asịj ná huin Jesús mánj.
Daj si ya'yoj dagahui' sini ni sij xucu naga'ui' ni sij rian Yan'anj xi'í si-
gạquin' man'an ni sij. Asíj nị dagahui' ni sij xucu xi'í si-gạquin' ango ni
ngüị. Sanị sé daj huin ngạ Jesús mánj. Daj si ngaa naga'ui' sij man'an sij
xi'í né', nị urin yụn naránj sij rian si-gạquin' né'.
28 Nị si-ley Moisés 'yaj sisị gụịnicaj sun ni tsínj achin gạhuin sạ' gahuin ni
sij chrej a'nin'. Sanị da' síj ga'ui' Yan'anj ley daj, nị guta' nịca yya Yan'anj
ango nuguan' nạca. Nị da'níj Yan'anj gahuin nuguan' nạca daj. Nị hua sạ'
nịn' Jesús. Nị gạne nịganj sij nej.

8

El mediador de un nuevo pacto

1 Hué dan nị nuguan' huin rian scanij ni nuguan' a'mī rian án rẹ' huin
nuguan' xi'í chrej a'nin' niquin' rian Yan'anj xi'í né'. Nị nne sij nẹ' chrej
ra'a sạ' Yan'anj nucuaj nne xata'.
2 Nị hué Jesús unánj guitsi rian Yan'anj chruhua nuhui nne xata'. Nị
hué nuhui daj huin nuhui xạnga', gui'yaj man'an Señor. Nị sé ni tsínj mạn
chruhua xungüị nan gui'yaj mánj.

3 Nḭ niquin' daran' chrej a'nin' naga'ui' ni sij ni rasụn ngạ ni xucu gaca
rian Yan'anj. Xi'í daj nḭ hua niạn si guḭnicaj Jesús si nạga'ui' sij rian Yan'anj
nej.
4 Nḭ sisḭ nne Jesús chruhua xungüḭ nan, nḭ sḭ gahuin sij chrej mánj. Daj
si mạn ni chrej naga'ui' ni rasụn rian Yan'anj dạj rún' a'nin' si-ley Moisés
sun.
5 Sanḭ unánj guitsi ni chrej daj rian Yan'anj ngạ rasụn mạn chruhua
xungüḭ nan. Nḭ ni rasụn daj huin 'ngọ da'nga' si mán xata'. Asḭ dạj rún'
huin si-gạxun' ni rasụn mán xata' huin ni rasụn da nej. Daj si ngaa gaxḭ'i
Moisés gui'yaj sij ducuá Yan'anj, nḭ gataj Yan'anj gunun sij: "Gạ cuidadó
rẹ' sisḭ guḭ'yáj rẹ' daran'anj dạj rún' digyānj rián rẹ' ngaa gané rẹ' chrạ
quij daj." Daj gataj Yan'anj gunun Moisés.
6 Sanḭ yyạj nḭ niquin' Jesús unánj guitsi sij rian Yan'anj. Nḭ hua sạ' doj
si-sun sij daj ngạ si-sun ni chrej guimán asḭj ná. Nḭ dạj rún' hua sạ' doj
si-sun Jesús daj ngạ si-sun ni chrej daj, nḭ hué daj hua sạ' nuguan' nạca
riqui Yan'anj rian né' daj ngạ si-ley Moisés. Nḭ hua sạ' doj nuguan' gataj
yya Yan'anj rian né' yyạj rian nuguan' ga'mi sini Yan'anj anj.
7 Nḭ sisḭ ga sạ' nḭn' nuguan' gui'yaj yya sini Yan'anj ngạ ni tsínj israelita,
nḭ nitaj si huaj sisḭ guḭ'yaj yya rụhua' yún Yan'anj ngạ né' mánj. Sanḭ hua
yya gui'yaj yya rụhua' yún Yan'anj ngạ né'.
8 Hué dan nḭ ga'mi Yan'anj gaquin' rian ni ngüḭ guimán asḭj ná. Nḭ gataj
Yan'anj:
Hua 'ngọ güi, nḭ guḭ'yaj yyāj ango nuguan' nạca ngạ ni dụgüi' tsínj gụ'naj
Israel ngạ ni dụgüi' tsínj gụ'naj Judá, ataj man'an Señor.
9 Nḭ sé dạj rún' gui'yaj yyāj ngạ ni xi ni sij huin ni tsínj guimán asḭj ná, nḭ
sé daj guḭ'yaj yya rụhua' yūnj ngạ ni sij mánj.
Nḭ asḭj ná ngaa guimán ni sij yu'uj gụ'naj Egipto, nḭ guida'ā ra'a ni sij, nḭ
guirīj gan'anj ni sij.
Sanḭ rḭan nun dagahuin ni sij nuguan' gui'yaj yyāj ngạ ni sij, nḭ gahuin anē
rian ni sij, ataj man'an Señor.
10 Hué dan nḭ nan huin nuguan' nạca guḭ'yaj yyāj ngạ ni dụgüi' Israel xiráj
ga'ḭ yo', ataj man'an Señor.
Guḭ'yā sisḭ gụnun si-nụguan'ānj chruhua niman ni sij.
Nḭ gạrūnj nuguan' daj chruhua niman ni sij nej.
Nḭ gạhuin Dan'anj ni sij man'ānj.
Nḭ gạhuin ni sij ni tsínj guḭnico' man'ānj.
11 Nḭ güi daj nḭ nitaj si hua niạn sisḭ gạtaj ni sij rian dugüi' ni sij ngạ jnánj
ni sij:
"Guḭni'í rẹ' Señor."
Sé daj gạtaj ni sij mánj.
Daj si guḭni'i daran' ni sij man'ānj.
Nḭ asḭj ni tsínj hua lij ngạ ni tsínj achij, nḭ guḭni'i daran' ni sij man'ānj.
12 Nḭ guḭnicā 'ngọ niman nico rian si quij gui'yaj ni sij.
Nḭ nitaj ạman nạnun ruhuāj guḭni'īnj si-gạquin' ni sij mánj.
Daj gataj Yan'anj gunun ni ngüḭ guimán asḭj ná.
13 Nḭ ngaa a'mi Yan'anj xi'í nuguan' nạca guḭ'yaj yya ngạ né', nḭ huin
ruhuaj gata sisḭ nuguan' hua gachin huin nuguan' gui'yaj yya sini Yan'anj
ngạ ni ngüḭ guimán asḭj ná. Dọj hua nḭ 'ngọ gạnahuij nuguan' daj.

9

1 Nḭ ngaa gui'yaj yya sini Yan'anj ngą ni tsínj israelita, nḭ gataj snan'anj
Yan'anj dąj guḭ'yaj ni sij ngaa nąhuin yu' ni sij guḭnico' ni sij Yan'anj. Nḭ
gataj snan'anj Yan'anj dąj gą nuhui guḭ'yaj ni sij chruhua xungüḭ nan.
2 Nḭ nuhui daj huin 'ngǫ nuhui atsij, gui'yaj ni sij. Nḭ nẹ' rian chruhua
nuhui niquin' 'ngǫ candelero ngą mesa tąj si-chrąchrunj Yan'anj. Nḭ yu'uj
daj gṵ'naj rian hua są'.
3 Nḭ nẹ' rṵcu ango atsij nico' chruhua nuhui daj gṵ'naj rian hua są' nḭn'.
4 Nḭ chruhua hue' daj niquin' 'ngǫ gaga' oro rian utin' ni sij siquíj. Nḭ
ngaj si-chrúnj Yan'anj chrúnj guẹ daj. Nḭ da' ganicąj oro xiráj chrúnj daj
nga. Nḭ chruhua chrúnj daj nṵn 'ngǫ siṵ huin gaga' oro. Nḭ chruhua siṵ
daj nṵn si gṵ'naj maná. Nḭ chruhua chrúnj daj, nḭ nṵn chrun ni'í guinicaj
tsínj gṵ'naj Aarón. Nḭ naxi'nanj da'níj chrun ni'í daj asḭj ná. Nḭ nṵn huḭj
yej gara' chruhua daj. Nḭ rian huḭj yej daj garun Yan'anj ni nuguan' gui'yaj
yya Yan'anj ngą ni ngüḭ.
5 Nḭ niquin' huḭj gaga' huin ángel gṵ'naj-á' querubines xiráj chrúnj daj.
Nḭ nṵngüej ángel daj huin 'ngǫ da'nga' digyán sisḭ nne Yan'anj yu'uj daj.
Nḭ hua ránj si-gachi nṵngüej ángel daj rian gayanj ni sij si-tun xucu aránj
rian si-gąquin' ni ngüḭ. Sanḭ yyąj nḭ sé si hua niąn sisḭ gą'mi xẹ'ēj xi'í
gǫ'ngo ni rasṵn daj mánj.
6 Nḭ ngaa hué daj gui'yaj xugüi ni sij ni rasṵn daj, nḭ ya'yoj atuj ni chrej
chruhua hue' nẹ' rian daj sisḭ guḭ'yaj sun ni sij si-sun Yan'anj.
7 Sanḭ chruhua ango hue', nḭ atuj urin chrej a'nin'. Nḭ urin yṵn atuj sij
da nasíj yo'. Nḭ ngaa atuj sij, nḭ nicaj sij si-tun xucu sisḭ gą'ui' sij xi'í si-
gąquin' man'an sij ngą xi'í si-gąquin' ni ngüḭ huin gaquin' nun ni'i ni ngüḭ
si gui'yaj ni sij.
8 Hué ducuánj daj, nḭ digyán Espíritu Santo sisḭ ngaa hua guẹ nne hue'
nẹ' rian daj, nḭ achin si gahuin ní'nij chrej gątu ni ngüḭ chruhua ango hue'
nne nẹ' chrṵhua huin rian hua są' daj.
9 Hué ni nuguan' nan huin 'ngǫ chrej digyán Yan'anj rian né' mąn yyąj.
Daj si naga'ui' ni chrej ni rasṵn ngą ni xucu gaca rian Yan'anj. Sanḭ na'ue
gąhuin są' niman ni ngüḭ rian Yan'anj, guḭ'yaj ni rasṵn ngą ni xucu gaca
naga'ui' ni chrej daj mánj.
10 Maan si a'mi ni nuguan' nan xi'í si xą né', si gǫ'o né', nḭ dąj guḭ'yaj
né' nąnia' né'. Nḭ urin güenda nneẹ cúj né' a'nin' ni nuguan' nan sun. Nḭ
ní'yanj ni nuguan' nan da nągui'yaj nąca Yan'anj ni nuguan'.
11 Sanḭ hua ga'nąʼ Cristo. Nḭ hué sij huin chrej a'nin' rian ni nuguan'
nąca daj. Nḭ gatúj sij chruhua nuhui są'. Nḭ hua są' daj, daj ngą nuhui nne
chruhua xungüḭ nan. Nḭ sé ra'a ni tsínj gui'yaj nuhui gatúj Jesús daj mánj.
Daj si sé 'ngǫ nuhui nne chruhua xungüḭ nan huin mánj.
12 Nḭ sé tun stanẹ ngą tun cero nicaj Cristo gatúj sij chruhua nuhui daj.
Sanḭ urin yṵn gatúj sij rian hua są' nḭn' daj ngą si-tun man'an sij. Nḭ hué
ducuánj daj gui'yaj sij si ganacaj sij nḭganj nḭn' né'.
13 Nḭ dagaman' ni chrej si-tun sicuj ngą si-tun stanẹ rian nneẹ cúj ni ngüḭ
nitaj si hua są' nneẹ cúj. Nḭ hué daj gari yan'ąn ni sij cero rian nna daj. Nḭ
dagaman' ni sij yaj cero daj rian nneẹ cúj ni ngüḭ daj. Nḭ gahuin są' nneẹ
cúj ni sij rian Yan'anj, gui'yaj tun xucu ngą yaj cero.
14 Nḭ sisḭ gahuin są' nneẹ cúj ni ngüḭ gui'yaj si-tun xucu, nḭ są' doj guḭ'yaj
si-tun man'an Cristo nąʼnin'-ín' niman né'. Daj si xi'í Espíritu Santo nne
nḭganj, nḭ naga'ui' Cristo man'an sij rian Yan'anj. Nḭ nitaj 'ngǫ gaquin'

da'ui sij mánj. Nị̱ na'nin' si-tun man'an Cristo niman né' xi'í si-quij gui'yaj né'. Ngaa nị̱ gạ'ue dạgahuin né' rian Yan'anj hua nị̱'na'.

15 Ngaa nị̱ ga'nạ' Jesucristo gahui' sij xi'í si-gạquin' né'. Daj si gui'yaj né' gaquin' nun dagahuin né' nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ngạ ni ngüị̱ guimán asị̱j ná. Yyạj nị̱ niquin' Jesús a'mi sij 'ngọ nuguan' nạca rian né' dạj guị̱'yaj né' gạhuin sạ' né' rian Yan'anj. Xi'í daj nị̱ gạ'ue nạhuin ra'a nị̱ganj né' ni rasụn sạ' mán xata', guị̱'yaj Cristo huin né' ni ngüị̱ gaquínj Yan'anj. Daj si hué daj gataj yya Yan'anj gunun né'.

16 Nị̱ naxi nicaj 'ngọ tsínj daj 'ngọ yanj ata sisị̱ dạj huin ruhua sij si gụra' da'aj ni dugüi' sij si'yaj sij ngaa gạhui' sij. Sanị̱ sị̱ ga'ue gụra' da'aj ni dugüi' sij si'yaj sij ngaa nun gạhuin gạhui' sij mánj.

17 Daj si sị̱ ga'ue guị̱'yaj ni sij rún' ataj ata daj ngaa hua nị̱'na' sij nne sij. Sanị̱ ngaa gạhui' tsínj daj, nị̱ gạ'ue guị̱'yaj ni sij dạj rún' ataj ata daj.

18 Nị̱ ngaa gui'yaj yya sini Yan'anj 'ngọ nuguan' ngạ ni ngüị̱ guimán asị̱j ná, nị̱ hua niạn si gạyanj si-tun xucu xi'í gaquin' da'ui ni sij.

19 Nị̱ ngaa guisíj ga'mi Moisés daran' ni nuguan' huin si-ley Yan'anj rian daran' ni ngüị̱, nị̱ guida'a sij si-tun cero ngạ si-tun stanẹ nachej sij nnee. Nị̱ guida'a sij tọ xachij mare ngạ ra'a coj gụ'naj hisopo nej. Nị̱ dagaman' sij tun daj rian libro huin si-ley Yan'anj ngạ rian daran' ni ngüị̱ nej.

20 Nị̱ gataj snan'anj Moisés rian ni ngüị̱: "Tun nan huin tun gayanj xi'í nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ngạ né'. Nị̱ a'nin' Yan'anj sun sisị̱ dạgahuin né' nuguan' daj." Daj gataj Moisés rian ni ngüị̱.

21 Nị̱ hué daj dagaman' Moisés tun daj nuhui atsij ngạ rian ni rasụn aráj sun ni sij chruhua nuhui ngaa gui'yaj sun ni sij si-sun Yan'anj.

22 Nị̱ nico ni rasụn nạhuin sạ' rian Yan'anj guị̱'yaj si-tun xucu ataj si-ley Moisés. Nị̱ sisị̱ nitaj tun gạyanj, nị̱ sị̱ guinicaj Yan'anj niman nico ngạ si-gạquin' ni ngüị̱ mánj.

El sacrificio de Cristo quita el pecado

23 Nị̱ asị̱j ná nị̱ hua niạn sisị̱ gạhuin sạ' ni rasụn garasụn ni chrej ngạ si-tun xucu. Nị̱ rasụn daj huin 'ngọ da'nga' dạj rún' huin ni rasụn mán xata'. Sanị̱ ni rasụn mán xata' sị̱ ga'ue gạhuin sạ' ni rasụn daj, guị̱'yaj si-tun xucu mánj. Urin si-tun man'an Cristo gạ'ue guị̱'yaj sisị̱ gạhuin sạ' ni rasụn daj.

24 Daj si nun gạtu Cristo chruhua nuhui gui'yaj ni tsínj. Daj si nuhui gui'yaj ni sij asị̱j ná huin 'ngọ da'nga' dạj rún' huin nuhui mán xata'. Sanị̱ gatúj Cristo chruhua nuhui mán xata'. Nị̱ yyạj niquin' sij achínj jni'yaj sij rian Yan'anj xi'í né'.

25 Nị̱ nun gạtu Cristo chruhua nuhui nne xata' sisị̱ nicọ' huaj nạga'ui' sij man'an sij rian Yan'anj dạj rún' gatúj chrej a'nin' urin nasíj yo' asị̱j ná. Nị̱ nicaj chrej daj si-tun xucu huaj sij. Sanị̱ sé si-tun man'an sij nicaj sij gatúj sij rian hua sạ' nị̱n' ruhua mánj.

26 Sisị̱ hué daj gui'yaj Jesús, nị̱ hua niạn sisị̱ nicọ' huaj guị̱ran' sij sayun asị̱j ngaa guerengạ' xungüị̱. Sanị̱ yyạj ruhua gạnahuij xungüị̱, nị̱ ga'nạ' Cristo. Nị̱ urin yụn naga'ui' sij man'an sij rian Yan'anj sisị̱ gạ'ne sij si-gạquin' né'.

27 Nị̱ ni'i né' sisị̱ urin yụn gạhui' daran' né' huin né' ni ngüị̱ mạn chruhua xungüị̱ nan. Hué dan nị̱ da rụcu, ni guị̱niquin' né' rian Yan'anj. Nị̱ nạgui'yaj yya Yan'anj xi'í si-gạquin' né'.

28 Hué ducuánj daj, nị urin yụn naga'ui' Cristo man'an sij gahui' sij xi'í
si-gạquin' nico ni ngüị. Nị ngaa gạ'na' rụhua' yún sij, nị sé si gạ'na' gạhui'
sij xi'í si-gạquin' ni ngüị mánj. Sanị gạ'na' Cristo sisị nạcaj sij ni ngüị
ana'uij sisị gạ'na' sij.

10

1 Nị si-ley Moisés huin 'ngọ da'nga' digyán dạj hua si sạ' guị'yaj Yan'anj
da nẹ' rụcu rian né'. Nị sé dạj rún' hua si-ley Moisés hua si sạ' da mánj.
Asịj ná nị yoyo' huaj ni sij rian Yan'anj naga'ui' ni sij xucu xi'í si-gạquin'
ni sij. Sanị nitaj ạman gạ'ue gạhuin sạ' niman ni sij rian Yan'anj, guị'yaj
ley da mánj.
2 Nị sisị gạ'ue gạhuin sạ' niman ni sij xi'í si naga'ui' ni sij xucu rian
Yan'anj, ngaa nị sị dagahui' ni sij xucu rian Yan'anj gạ mánj. Daj si 'ngọ
gạhuin sạ' ni sij xi'í si gui'yaj ni sij. Nị nitaj si gạhuin ruhua ni sij ngạ
si-gạquin' ni sij mánj.
3 Sanị yoyo' ngaa dagahui' ni sij xucu, nị nanun ruhua ni sij sisị da'ui ni
sij gaquin'.
4 Daj si sị ga'ue gạ'ne si-tun sicuj ngạ si-tun stanẹ si-gạquin' ni ngüị mánj.
5 Xi'í daj nị ngaa gatúj Cristo chruhua xungüị nan, nị gataj sij gunun
Yan'anj:
Na'uej ruhuá rẹ' sisị dạgahuīj xucu rian rẹ'.
Nị na'uej ruhuá rẹ' sisị rịquīj rasụn rián rẹ'.
Sanị gui'yaj xugüí rẹ' nneẹ cū xi'īj.
6 Nị nun aran' ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' xucu aca ngạ xucu gahui' xi'í gaquin'
mánj.
7 Ngaa ni gatā gunún rẹ':
"Huēj 'nạ' rián rẹ' guị'yā si aran' ruhuá rẹ' huín rẹ' Yan'anj.
Daj si hué daj garun ni sij xi'īj chruhua libro daj asịj ná."
Daj gataj Cristo gunun Yan'anj.
8 Nị hua sini gataj Cristo gunun Yan'anj: "Nun aran' ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ'
ni xucu dagahui' ni ngüị rián rẹ' ngạ ni rasụn a'ui' ni sij rián rẹ' nej, xucu
ahui' sisị xị'ne si-gạquin' ni sij nej. Nun huin ruhuá rẹ' sisị hué daj guị'yaj
ni ngüị mánj." Daj gataj Cristo. (Nị a'ui' ni sij ni rasụn daj dạj rún' gataj
si-ley Moisés.)
9 Ngaa nị gataj rụhua' yún Cristo: "Huēj 'nạ' rián rẹ' guị'yā si aran' ruhua
rẹ' huín rẹ' Yan'anj." Daj gataj sij.
Nị huin ruhuaj gata sisị ga'ne Cristo ducuánj nicaj sini ni sij. Nị nagui'yaj
Cristo ango ducuánj nạca huin si-nụguan' man'an sij.
10 Ngaa nị gahuin sạ' niman né' rian Yan'anj, 'yaj si dagahuin Jesús si
garan' ruhua Yan'anj. Daj si urin yụn naga'ui' sij man'an sij gahui' sij
nịganj nịn' xi'í si-gạquin' né'.
11 Xạnga' nị ya'yoj niquin' daran' ni chrej 'yaj sun ni sij rian Yan'anj. Nị
naga'ui' ni sij xucu rian Yan'anj. Sanị nitaj ạman gạ'ue xị'ne si-gạquin' ni
ngüị, guị'yaj ni xucu naga'ui' ni sij da mánj.
12 Sanị urin yụn naga'ui' Cristo man'an sij rian Yan'anj gahui' sij urin
nịganj nịn' xi'í si-gạquin' ni ngüị. Ngaa nị gan'anj gạne sij nẹ' chrej ra'a
sạ' man'an Yan'anj.
13 Nị yyạj nị ana'uij sij sisị gụta' sij dacój sij rian ni tsínj unun' ngạ sij,
guị'yaj Yan'anj.

14 Urin yu̱n naga'ui' Cristo man'an sij rian Yan'anj. Xi'í daj ni̱ ni̱ganj ni̱n'
ga̱huin sa̱' niman ni ngüi̱ hua sa̱' rian Yan'anj.
15 Ni̱ hué daj ga'mi xa̱nga' Espíritu Santo asi̱j ná. Hua sini gataj-á':
16 Ngaa ga̱chin ni güi daj, ni̱ hué nan huin nuguan' gui̱'yaj yyāj nga̱ ni sij.
Gui̱'yā sisi̱ gui̱nun si-lēy niman ni sij.
Ni̱ ga̱rūnj ley daj chruhua niman ni sij nej.
Daj gataj Espíritu Santo.
17 Ngaa ni gataj ru̱hua' yún sij:
Ni̱ nitaj a̱man na̱nun ruhuāj ni'īnj si-ga̱quin' ni sij nga̱ ni rasu̱n quij, gui'yaj
ni sij mánj.
Daj gataj Espíritu Santo.
18 Hué dan ni̱ xi'í si guinicaj Yan'anj 'ngo̱ niman nico rian si-ga̱quin' né',
ni̱ nitaj si ní'yanj sisi̱ na̱ga'ui' né' rasu̱n rian Yan'anj xi'í si-ga̱quin' né' ga̱
mánj.
19 Hué dan ni̱ xi'í si-tun man'an Jesucristo, ni̱ nitaj si guxu'ui' né' ga̱tu
né' rian hua sa̱' ni̱n' daj huin ducuá Yan'anj huin ín re̱' jnān nga̱ xica'uī.
20 Ni̱ ga'níj Cristo 'ngo̱ chrej na̱ca ga̱che' xi'í si gahui' nnee̱ cúj sij. Ni̱ xi'í
daj ni̱ ga̱'ue ga̱tu né' ru̱cu atsij nico' chruhua ducuá Yan'anj. Ni̱ chrej na̱ca
daj huin nnee̱ cúj man'an sij.
21 Ni̱ hua 'ngo̱ chrej huin achij ni̱n' niquin' sij rian Yan'anj xi'í né' huin
sij Jesucristo.
22 Xi'í daj ni̱ ga̱n'anj nichi né' rian Yan'anj. Ni̱ xi'í si xuman ruhua né'
ni'yaj né' Jesús, ni̱ ga̱huin yya ruhua né' sisi̱ ga̱'ue gui̱nico' sa̱' né' Yan'anj.
Ni̱ si̱ ganani ruhua né' xi'í gaquin' da'ui né'. Daj si na'nin' Yan'anj si-tun
man'an Jesús chruhua niman né'. Ni̱ nahuin sa̱' nnee̱ cúj né' xi'í si gata'
nnee né' chruhua nnee sa̱'.
23 Ni̱ 'ngo̱ ga̱ ni̱ca ruhua né'. Ni̱ si̱ gahuin hui̱j ruhua né' nga̱ nuguan' sa̱'
gui̱'yaj Yan'anj nga̱ né' huin nuguan' nata' né' rian ni ngüi̱. Daj si da̱gahuin
Yan'anj nuguan' gui'yaj yya nga̱ né'.
24 Ni̱ na̱no' né' ducuánj da̱j ga̱'ue ga̱huin 'i̱ ruhua go̱'ngo' gui̱ni'í' ni
dugüí'. Ni̱ hué daj gui̱'yaj né' sisi̱ gui̱'yaj sa̱' go̱'ngo' rian ni dugüí'.
25 Ni̱ si̱ duna né' si na̱huin yu' né' nga̱ ni dugüi' né', si hua ngüi̱ nitaj si
nico' ducuánj daj. Sani̱ du̱gu'nun' né' ga̱'ui' chrej né' rian ni dugüi' né',
xi'í si ni'i né' sisi̱ gahuin ni̱chrun' güi ga̱'na' Señor.

Advertencia al que peca deliberadamente

26 Daj si sisi̱ hua ni'i né' nuguan' xa̱nga', ni̱ ga̱ gue̱ gui̱'yaj né' gaquin'
ngaa ni'i né' sisi̱ gaquin' huin 'yaj né', ni̱ nitaj si naránj rian si-ga̱quin' né'
mánj.
27 Hué dan ni̱ niqui ni̱n' ruhua niman né' sisi̱ urin si ana'uij né' huin
si gui̱'yaj Yan'anj castigo né' gu̱nun né' rian aca yan'a̱n nga̱ ni ngüi̱ unun'
nga̱ Yan'anj.
28 Tsínj na'ue da̱gahuin si gataj si-ley Moisés, ni̱ gahui' sí', gui'yaj si-
nu̱guan' hui̱j hua̱'nij tsínj guini'i sisi̱ gui'yaj sí' gaquin'. Ni̱ si̱ nahuin 'i̱
ruhua ni sij gui̱ni'i ni sij sí' mánj.
29 Ni̱ sisi̱ hué daj gahuin asi̱j ná, ni̱ nico doj ga̱huin castigo tsínj 'yaj quij
rian da'níj Yan'anj. Ni̱ 'yaj sij sisi̱ nitaj si ní'yanj si-tun man'an Jesús. Ni̱
hué si-tun man'an Jesús gui'yaj sisi̱ gahuin sa̱' niman né' rian Yan'anj. Ni̱
gui'yaj yya Yan'anj nga̱ né' xi'í tun daj. Ni̱ 'yaj quij sij rian Espíritu Santo.
Ni̱ hué Espíritu Santo huin si gui'yaj sinduj rian sij.

30 Nḭ ni'i né' Señor gataj: “Man'ānj huin si guḭ'yaj castigo. Nḭ nạru'uē
dạj rún' gui'yaj quij ni sij.” Daj gataj Señor.
Nḭ gataj rụhua' yún Señor: “Nạgui'yaj yya Señor ngạ ni ngüḭ nico'
man'an sij.” Daj gataj Señor.
31 Hué dan nḭ nuguan' xu'ui' huin si guḭran' tsínj guḭda'a Yan'anj hua
nḭ'na'.
32 Hué dan nḭ nạnun ruhua á rẹ' dạj gui'yaj ni é rẹ' ni güi gachin ngaa
guxuman sini chruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Jesús. Daj si guixiguḭn chruhua
niman án rẹ', gui'yaj Yan'anj. Nḭ gahuin nucuaj á rẹ' guiran' a ni é rẹ'
sayun nico.
33 Nḭ ga'mi quij ni sij rian ni é rẹ'. Nḭ chran' yun'unj ni sij a ni é rẹ' rian
daran' ni ngüḭ. Nḭ guinicaj dugüi' a ni é rẹ' ngạ ango ni dugüi' ni é rẹ' ngaa
hué daj chran' yun'unj ni sij ni dugüi' ni é rẹ'.
34 Nḭ nani yaco ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' ni dugüi' a ni é rẹ' gunụn ducuagạ'.
Nḭ gahuin niạ' ruhua ni é rẹ' ngaa ga'nej ni sij si'yaj á rẹ'. Nḭ hué daj gui'yaj
á rẹ' si hua ni'i a ni é rẹ' sisḭ sạ' doj hua si'yaj á rẹ' mán xata'. Nḭ gạ nḭganj
si'yaj á rẹ' daj.
35 Hué dan nḭ sḭ ga'nin' ruhua á rẹ' si gụxuman ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ'
Yan'anj. Daj si guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ á rẹ' xi'í si xuman ruhua á rẹ' ni'yaj
á rẹ' Yan'anj.
36 Nḭ hua niạn si gụnucuaj á rẹ' ngạ sayun ran' ni é rẹ'. Ngaa ni gạ'ue
guḭ'yaj á rẹ' dạj rún' huin ruhua Yan'anj si guḭ'yaj á rẹ'. Ngaa síj nḭ nạhuin
ra'a á rẹ' ni rasụn dạj rún' gataj yya Yan'anj rian án rẹ'.
37 Daj si gataj si-nụguan' Yan'anj:
Gahuin nḭchrun' gạ'na' Señor.
Nḭ sḭ gahuin ran sij gạ'na' sij mánj.
38 Tsínj hua nḭca niman, nḭ gụnucuaj sij gạne sij xi'í si xuman ruhua sij
ni'yaj sij man'ānj.
Sanḭ sisḭ dụna sij si-nụguan'ānj, nḭ sḭ gahuin niạ' ruhuāj nḭ'yā sij mánj.
Gataj si-nụguan' Yan'anj.
39 Sanḭ sé rún' huin ni tsínj duna si-nụguan' Yan'anj huin né' sisḭ gạhuin
né' castigo rian yan'ạn mánj. Daj si huin né' ni tsínj xuman ruhua ni'yaj
Yan'anj. Xi'í daj nḭ gạnacaj Yan'anj né'.

11

La fe

1 Nḭ ngaa ataj né' sisḭ xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj, nḭ huin ruhuaj
gata sisḭ ni'i sạ' né' sisḭ nạhuin ra'a né' si ana'uij né'. Nḭ gahuin yya ruhua
né' ngạ nuguan' nun ni'i rian né'.
2 Nḭ xi'í si guxuman ruhua ni tsínj guimán asḭj ná ni'yaj ni sij Yan'anj, nḭ
ga'mi 'ueé Yan'anj xi'í ni sij.
3 Nḭ ni'i né' sisḭ gui'yaj Yan'anj ni xungüḭ ngạ xata' xi'í si-nụguan'anj. Nḭ
hué daj ni'i né' xi'í si xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj. Nḭ ngaa gui'yaj
Yan'anj daran' ni rasụn ni'i rian né', nḭ garáj sun Yan'anj ni rasụn sḭ ga'ue
guini'i rian né'.
4 Nḭ xi'í si guxuman ruhua tsínj gụ'naj Abel ni'yaj sij Yan'anj, nḭ hua sạ'
ofrenda naga'ui' sij daj ngạ ofrenda naga'ui' jnánj sij Caín. Nḭ xi'í daj nḭ
gataj Yan'anj sisḭ hua nḭca niman tsínj gụ'naj Abel. Nḭ nahuin ra'a Yan'anj

si-ofrenda sij. Hué daj nḭ nu̱nj si hua gahui' Abel asḭj ná, sanḭ hua gue̱ a'mi sij xi'í si guxuman ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj.

5 Nḭ xi'í si guxuman ruhua tsínj gu̱'naj Enoc ni'yaj sij Yan'anj, nḭ nicaj Yan'anj sij gan'an xata'. Nḭ nun gahui' sij. Nḭ nun nari' ni dugüi' sij man'an sij. Daj si Yan'anj nicaj gan'anj sij xata'. Nḭ ataj si-nu̱guan' Yan'anj sisḭ asḭj ngaa achin nicaj Yan'anj gan'anj sij xata', nḭ ga'mi sa̱' Yan'anj xi'í Enoc.

6 Sanḭ sisḭ nitaj si xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj, nḭ sḭ ga'ue guḭ'yaj né' si aran' ruhua Yan'anj mánj. Daj si sisḭ huin ruhua né' ga̱huin nḭchrun' né' rian Yan'anj, nḭ hua nia̱n sisḭ gu̱xuman ruhua né' sisḭ hua yya hua Yan'anj. Nḭ hua nia̱n sisḭ gu̱xuman ruhua né' sisḭ guḭ'yaj sa̱' Yan'anj nga̱ ni ngüḭ nano' Yan'anj.

7 Nḭ xi'í si guxuman ruhua tsínj gu̱'naj Noé ni'yaj sij Yan'anj, nḭ dagahuin 'ueé sij si gataj snan'anj Yan'anj gunun sij. Nḭ xi'í daj gui'yaj sij 'ngo̱ rio̱ xxi ta̱j rian nnee. Nḭ hué daj ga'ue ganani ni du̱güi' sij rian sayun ga̱'na'. Daj si hua gataj chru̱n Yan'anj gunun Noé da̱j ga̱huin chruhua xungüḭ ngaa gane Noé asḭj ná. Nḭ xi'í si xuman ruhua Noé ni'yaj sij Yan'anj, nḭ digyán sij sisḭ da'ui ni ngüḭ guimán asḭj ná gaquin'. Nḭ xi'í si guxuman ruhua sij, nḭ gahuin sij tsínj hua nḭca niman gataj Yan'anj.

8 Nḭ xi'í si guxuman ruhua tsínj gu̱'naj Abraham ni'yaj sij Yan'anj, nḭ dagahuin sij ngaa gaquínj Yan'anj ga̱n'anj sij. Daj si gataj Yan'anj gunun sij sisḭ ga̱hui sij ga̱n'anj sij 'ngo̱ yu'uj rian nun ni'i man'an sij. Nḭ yu'uj daj gahuin do'ój sij, gui'yaj Yan'anj.

9 Nḭ rún' huin 'ngo̱ tsínj 'na̱' ango xuman', nḭ da'nga' daj gane sij yo'ój daj xi'í si guxuman ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj. Nḭ hua gataj yya Yan'anj gunun sij sisḭ ga̱'ue ga̱ne sij yo'ój daj. Nḭ gane sij 'ngo̱ hue' atsij nga̱ da'níj sij Isaac nga̱ da'nḭ si'nḭ sij Jacob. Nḭ da̱j rún' gataj yya Yan'anj si yo'ój daj ga̱huin do'ój Abraham, nḭ hué daj gataj yya Yan'anj gunun Isaac nga̱ Jacob nej.

10 Daj si ana'uij Abraham sisḭ ga̱ne sij ango xuman' ne̱' xata' rian ma̱n hue' sa̱' nḭn' ruhua. Nḭ Yan'anj huin si gani ruhua da̱j ga̱ xuman' daj. Nḭ Yan'anj huin si gui'yaj ni hue' sa̱' daj.

11 Hué dan nḭ xi'í si guxuman ruhua yun'unj xa̱na gu̱'naj Sara ni'yaj unj Yan'anj, nḭ gunucuaj unj guiri' unj 'ngo̱ lij. Nḭ gahuin unj 'ngo̱ yun'unj xa̱na yatin achij nḭn' ruhua. Nḭ ga'nga 'ngo̱ lij, gui'yaj unj. Daj si guxuman ruhua unj sisḭ hua yya nuguan' gui'yaj yya Yan'anj nga̱ unj.

12 Nḭ achij nḭn' ruhua Abraham chruhua ga̱hui' sij. Sanḭ ducu guixi'nanj ni da'nḭ si'nḭ sij. Nḭ gahuin nico ni da'nḭ si'nḭ sij da̱j rún' hua nico ni yati' mán xata' nga̱ ni yo'ój chru mán du'ua nnee yan'anj nej. Ni sḭ ga'ue gu̱nucó' ga̱yó' ni yo'ój chru da mánj.

13 Nḭ nu̱nj si achin na̱huin ra'a ni tsínj guimán asḭj ná nuguan' gui'yaj yya Yan'anj nga̱ ni sij, sanḭ 'ngo̱ guxuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj ngaa gahui' ni sij. Nḭ xi'í si guxuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj, nḭ guini'i ni sij nuguan' sa̱' guḭ'yaj Yan'anj nga̱ ni sij ni güi ga̱'na'. Nḭ gahuin nia̱' ruhua ni sij nga̱ nuguan' sa̱' guḭ'yaj Yan'anj ni güi daj. Nḭ xacaj ni sij cuenta sisḭ tsínj 'na̱' anéj chrej huin ni sij. Nḭ sé xánj ni sij huin xungüḭ nan, gataj ni sij.

14 Nḭ ngaa hué daj a'mi ni ngüḭ, nḭ nata' yya ni sij sisḭ nano' ni sij 'ngo̱ xuman' ga̱huin xánj ni sij.

15 Nḭ sisḭ gani ruhua ni tsínj daj sisḭ xuman' rian gahui ni sij huin xánj ni sij, nḭ ga̱'ue nanica̱j ni sij na̱n' sij xánj ni sij daj.

16 Sanı̱ huin ruhua ni sij 'ngǫ xuman' sạ' gạne ni sij daj ngạ xánj ni sij. Nı̱ xuman' sạ' daj huin xata'. Xi'í daj nı̱ nitaj si nạ'aj Yan'anj gahuin Dan'anj ni sij. Daj si hua gui'yaj xugüi Yan'anj 'ngǫ xuman' rian guı̱man ni sij huin xata'.
17 Nı̱ xi'í si guxuman ruhua Abraham ni'yaj sij Yan'anj, nı̱ guida'a sij da'níj sij Isaac. Nı̱ ga'uej ruhua sij dạgahui' sij urin da'níj sij nạga'ui' sij sí' rian Yan'anj. Daj si xacaj Yan'anj da'nga' si guı̱'yaj Abraham. Nı̱ hua gui'yaj yya Yan'anj 'ngǫ nuguan' ngạ Abraham xi'í Isaac.
18 Nı̱ hua gataj snan'anj Yan'anj gunun Abraham: "Guı̱ni'i ni ngüı̱ ni da'nı̱ si'nı̱ rẹ', guı̱'yaj da'níj rẹ' Isaac." Daj gataj Yan'anj rian Abraham.
19 Nı̱ gani ruhua Abraham sisı̱ gạ'ue gạna'nij ni níman, guı̱'yaj Yan'anj. Dǫj nı̱ dagahui' Abraham da'níj sij. Sanı̱ na'uej ruhua Yan'anj sisı̱ gạhui' Isaac. Ngaa nı̱ güenda Abraham, nı̱ rún' huin sisı̱ hua gahui' da'níj sij. Sanı̱ nahuin ra'a rụhua' yún sij da'níj sij.
20 Hué dan nı̱ xi'í si guxuman ruhua tsínj gụ'naj Isaac ni'yaj sij Yan'anj, nı̱ ga'mi sij 'ngǫ nuguan' sạ' xi'í si gạhuin ngạ nụngüej da'níj sij Jacob ngạ Esaú ni güi gạ'na'.
21 Nı̱ xi'í si guxuman ruhua tsínj gụ'naj Jacob ni'yaj sij Yan'anj, nı̱ ga'mi sij nuguan' sạ' xi'í si gạhuin ngạ nụngüej da'níj José. Nı̱ hué daj gui'yaj sij ngaa ruhua gạhui' sij. Nı̱ ga'mi sạ' sij rian Yan'anj ngaa runun sij chrun huaj sij.
22 Hué dan nı̱ xi'í si guxuman ruhua José ni'yaj sij Yan'anj, nı̱ gataj snan'anj sij sisı̱ hua güi, nı̱ gạhui ni ngüı̱ israelita yo'ój Egipto gạn'anj ni sí'. Nı̱ hué daj gui'yaj sij ngaa ruhua gạhui' sij. Nı̱ ga'nin' sij sun dạj guı̱'yaj ni sí' ngạ si-cúj sij.
23 Nı̱ xi'í si guxuman ruhua chrej Moisés ngạ nni sij ni'yaj nụngüej nicạ sí' Yan'anj, nı̱ garij huı̱ nụngüej nicạ sí' chrạ huạ'nij yahuı̱ sij ngaa ga'nga sij. Daj gui'yaj nụngüej nicạ sí', si guini'i nụngüej nicạ sí' sisı̱ niạ' hua sij. Nı̱ nun gụxu'ui' nụngüej nicạ sí' ngaa ga'nin' rey sun rian ni ngüı̱ sisı̱ gạhui' daran' ni da'nı̱ sno'o ni sij.
24 Nı̱ xi'í si guxuman ruhua Moisés ni'yaj sij Yan'anj ngaa gachij sij, nı̱ na'uej ruhua sij si gạtaj ni ngüı̱ sisı̱ da'níj da'nı̱ xạna rey nne Egipto huin sij mánj.
25 Sanı̱ garan' ruhua sij guı̱ran' sij sayun ngạ ni tsínj nico' Yan'anj. Daj si na'uej ruhua sij gạhuin niạ' ruhua sij dǫj yo' ngạ ni gaquin' gui'yaj ni tsínj guimán Egipto.
26 Nı̱ ga'nin' ruhua sij sisı̱ gạ'mi quij ni ngüı̱ rian sij xi'í si nicaj dugüi' sij ngạ Cristo. Daj si gani ruhua sij sisı̱ sạ' si-nụguan' Cristo daj ngạ daran' rasụn sạ' mạn yo'ój Egipto. Nı̱ guini'i sạ' sij sisı̱ guı̱'yaj sạ' Yan'anj ngạ sij.
27 Nı̱ xi'í si guxuman ruhua Moisés ni'yaj sij Yan'anj, nı̱ gahui sij Egipto gan'anj sij. Nı̱ nun gụxu'ui' sij si ga'man ruhua rey daj ni'yaj sí' sij. Nı̱ nụnj si nun guini'i rian sij man'an Yan'anj, sanı̱ gahuin nı̱ca ruhua sij ngạ si-chrej Yan'anj. Daj si guini'i sạ' niman sij sisı̱ niquin' Yan'anj ngạ sij.
28 Nı̱ xi'í si guxuman ruhua Moisés ni'yaj sij Yan'anj, nı̱ gui'yaj sij gui'yanj Pascua. Nı̱ ga'nin' sij sun sisı̱ gạn'anj gạri ni sij tun xachij rian ni hue'. Ngaa nı̱ sı̱ gahui' ni da'níj ni tsínj israelita, ni si xạhua', guı̱'yaj ángel huin ángel 'yaj ahui' ni ngüı̱.
29 Hué dan nı̱ xi'í si guxuman ruhua ni tsínj israelita ni'yaj ni sij Yan'anj, nı̱ gachin ni sij anéj chrej du'ua nnee yan'anj gụ'naj Nnee Yan'anj Mare. Nı̱ yo'ój nạco huin rian gachin ni sij dạni nnee yan'anj daj, gui'yaj Yan'anj.

Sanḭ ngaa gahuin ruhua ni tsínj mạn Egipto gạchin ni sij rian gachin ni tsínj israelita, sanḭ gahui' ni sij chruhua nnee, gui'yaj nnee daj.

30 Nḭ xi'í si guxuman ruhua ni tsínj israelita ni'yaj ni sij Yan'anj, nḭ ganẹ xingá yej xxi ganicạj du'ua xuman' Jericó, gui'yaj Yan'anj. Nḭ guisíj ichij güi gachéj ni tsínj israelita ngaa ganicạj ni sij rucú xingá yej xxi daj.

31 Nḭ Rahab huin 'ngọ yun'unj xạna achéj man'an. Nḭ xi'í si guxuman ruhua unj ni'yaj unj Yan'anj, nḭ nun gahui' nụguan'an unj ngạ ni ngüḭ nun dagahuin rian Yan'anj daj. Daj si ga'níj unj ducuá unj gạtu huḭj tsínj israelita huin nụngüej sí' tsínj huin ruhua guḭni'i dạj hua xuman' Jericó.

32 Nḭ dạj hua ango nuguan' gạtā ruhua á rẹ' únj. Nun riquij tiempo garūnj xi'í tsínj gụ'naj Gedeón nej, Barac nej, Sansón nej, Jefté nej, David nej, Samuel nej ngạ ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asḭj ná.

33 Nḭ xi'í si guxuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj, nḭ gui'yaj gana ni sij rian ni rey guimán asḭj ná. Nḭ sạ' gui'yaj yya ni sij si-gạquin' ni ngüḭ. Nḭ guiri' ni sij nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ngạ ni sij. Nḭ naránj ni sij du'ua ni sigue'ej xxi nej.

34 Nḭ dina'aj ni sij yan'ạn huee nun gaca ni sij, gui'yaj yan'ạn daj. Nḭ ganani ni sij rian ni tsínj ata espada nano' dạgahui' ni sij. Nḭ ngaa ninaj ni sij, nḭ nari' fuerza ni sij, gui'yaj Yan'anj. Nḭ gahuin nucuaj ni sij gui'yaj gana ni sij scanij ni sayun ngaa uda' ni sij ngạ ango xuman'. Nḭ gunucuaj ni sij gui'yaj gana ni sij rian ango xi'nin' xxi ni tsínj unun' ngạ ni sij.

35 Nḭ hua dugüi' ni ngüḭ xạna ganá'nij scanij ni níman, gui'yaj Yan'anj.

Nḭ guiran' ango ni sij sayun, gui'yaj ni tsínj ga niqui hua. Nḭ na'uej ruhua ni sij sisḭ gạhuin ní'nij ni sij rian ni tsínj xḭ'i daj. Daj si huin ruhua ni sij gạna'nij sạ' ni sij scanij ni níman.

36 Nḭ guiran' ango ni sij sayun. Daj si ga'mi ducu ni ngüḭ rian ni sij. Nḭ duguayun ni sí' nne' ni sij. Nḭ numij ni sí' cadena ni sij. Nḭ garij ni sí' ducuagạ' ni sij.

37 Nḭ ga'ui' ni ngüḭ yej da'aj ni sij. Nḭ ga'nin' ni sí' cera a'nin' chrun da'aj ni sij. Nḭ gahui' ango ni sij, gui'yaj espada. Nḭ nụn ni sij nnij xachij ngạ nnij stanẹ gachéj ni sij gọ'ngo yu'uj rian quij. Nḭ yaco guiran' ni sij. Nḭ nicọ' huaj guiran' ni sij sayun. Nḭ chran' yun'unj ni ngüḭ ni sij nej.

38 Nḭ xi'í si sạ' niman ni sij, nḭ nun ní'yanj ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ nan sisḭ gạne ni sí' scanij ni sij. Nḭ gachéj huḭ ni sij riqui quij gui'yanj nạco ngạ riqui ango quij nej. Nḭ guimán huḭ ni sij chruhua huej ngạ chruhua yu'uj tạj riqui yo'ój nej.

39 Hué dan nḭ nụnj si ga'mi sạ' Yan'anj xi'í si guxuman sạ' ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj, sanḭ nun nahuin ra'a ni sij nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ga'nạ' rian ni sij.

40 Daj si hua gani sini ruhua Yan'anj dạj guḭ'yaj sạ'aj ngạ né'. Daj si huin ruhua Yan'anj sisḭ guḭnicaj dugüi' né' ngạ ni sij gạhuin nḭca niman daran' né', guḭ'yaj Yan'anj.

12

Puestos los ojos en Jesús

1 Hué dan nḭ xi'í si mạn nico ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj, nḭ da' ganicạj ni sij xi'níj né' ni'yaj ni sij dạj 'yaj né', ngaa nḭ dụna né' 'ngọ yu'uj daran' ni rasụn chran' yun'unj né'. Nḭ hué daj dụna né' daran' ni gạquin' ya'ḭ ata né'. Nḭ dạj rún' 'yaj ni tsínj unánj ngaa huin ruhua ni sij guḭ'yaj

gana ni sij rian dugüi' ni sij, nḭ hué daj guḭ'yaj fuerza né' si-chrej Yan'anj.
Sanḭ gạhuin din'inj né' gạche né' chrej daj.
2 Nḭ gạ'nij né' rian né' rian nne Jesús. Daj si hué sij gui'yaj si guxuman
ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj. Nḭ hué sij guḭ'yaj sisḭ gụxuman nḭganj ruhua
né' nḭ'yaj né' Yan'anj. Nḭ guiran' Jesús sayun ngaa guinico' sij rian rugutsḭ.
Sanḭ nun nahuij ruhua sij guḭri' sij si-nạ'aj, si hué daj gạhui' sij rian rugutsḭ.
Daj si hua ni'i sij sisḭ ngaa guḭsij guḭran' sij sayun daj, nḭ nḭn' ruhua gạhuin
niạ' ruhua sij. Ngaa nḭ gạn'anj gạne sij nẹ' chrej ra'a sạ' Yan'anj xata'.
3 Ngaa nḭ gạni ruhua á rẹ' dạj guiran' Jesús. Daj si guiran' sij nico sayun,
gui'yaj ni tsínj xḭ'i huin ni tsínj 'yaj gaquin'. Xi'í daj nḭ sḭ guinichre ni é rẹ'
si-chrej Yan'anj. Nḭ sḭ guininaj niman án rẹ' mánj.
4 Nḭ unun' yya ni é rẹ' ngạ sichre xi'í si na'uej ruhua á rẹ' guḭ'yaj á
rẹ' gaquin'. Sanḭ nun gạhuin gayanj si-tun man'an án rẹ' xi'í si-nụguan'
Yan'anj mánj.
5 Nḭ guini'yun ruhua ni é rẹ' ngạ ducuánj digyán Yan'anj rian án rẹ' rún'
huaj. A'mi Yan'anj rian né' rún' huin da'níj Yan'anj huin né'. Nḭ gataj
si-nụguan' Yan'anj:

Da'nī huín rẹ'.
Nḭ sḭ gani ruhuá rẹ' si nitaj si ní'yanj castigo 'yaj Señor ngạ rẹ'.
Nḭ sḭ guinichre ruhuá rẹ' ngaa digyán Señor si-gạquin' rẹ' rián rẹ' mánj.

6 Daj si a'nin' Señor chrej rian ni tsínj 'ḭ ruhua sij.
Nḭ daran' ni tsínj nahuin ra'a Yan'anj huin da'ni, nḭ huin ni sij castigo, 'yaj
Señor.
Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
7 Gạ'nin' ruhua á rẹ' ngạ castigo 'yaj Yan'anj ngạ ni é rẹ'. Daj si 'yaj
Yan'anj sisḭ ni é rẹ' huin da'ni. Nḭ daran' ni tsin' ni huin castigo, 'yaj ni
chre.
8 Nḭ 'yaj Yan'anj castigo daran' ni da'ni. Ngaa nḭ sisḭ nitaj si huin ni é
rẹ' castigo, 'yaj Yan'anj, ngaa nḭ sé si hua yya huin ni é rẹ' da'níj Yan'anj
mánj. Sanḭ huin ín rẹ' ni tsínj nitaj chrej.
9 Nḭ ango nuguan' huin sisḭ ngaa ga lij né', nḭ gahuin né' castigo, gui'yaj
chrej né'. Xi'í si gui'yaj ni sij daj, nḭ a'mi sạ' né' xi'í si gui'yaj ni sij. Nḭ sisḭ
hué daj dagahuin né' rian chrej né' mạn chruhua xungüḭ nan, nḭ ụn sin
huin, nḭ nun dagahuin sạ' né' doj rian chrej niman né' nne xata' únj. Daj
si sisḭ hué daj guḭ'yaj né', nḭ gạne nḭganj né' ngạ Yan'anj anj.
10 Doj guẹ güi gui'yaj ni chrej né' castigo né'. Nḭ gui'yaj ni sij ngạ né' dạj
rún' huin ruhua ni sij. Sanḭ 'yaj Yan'anj castigo né' güenda si gạhuin sạ'
niman né' dạj rún' hua sạ' niman man'an Yan'anj.
11 Hué hora ngaa ran' né' castigo, nḭ nitaj si hua niạ' ruhua né'. Maan si
nani ruhua né' 'yaj. Sanḭ da rụcu, nḭ gạhuin chrụn né', 'yaj castigo daj. Nḭ
gạ'ue gạche né' 'ngọ chrej nḭca. Nḭ gạhuin din'inj ruhua né' nej.

Los que rechacen la gracia de Dios

12 Ngaa nḭ guḭ'yaj ni é rẹ' sisḭ nạri' ruhua ni é rẹ'. Nḭ guḭ'yaj ni é rẹ' sisḭ
guḭsiqui' ra'a ni é rẹ'. Nḭ nạgui'yaj ran ni é rẹ' dacój ni é rẹ' sisḭ gạche sạ'
ni é rẹ' si-chrej Yan'anj anj.
13 Nḭ nạgui'yaj sạ' á rẹ' chrej nḭca gạche ni é rẹ'. Ngaa nḭ sḭ guduna dacój
tsínj yacuan daj ango chrej gạche sij mánj. Sanḭ nạhuin dacój sij guḭ'yaj
chrej nḭca daj, gui'yaj á rẹ'.

14 Dụgu'nun' a ni é rẹ' si gạ din'inj gạne a ni é rẹ' ngạ daran' ni ngüị. Nị dụgu'nun' a ni é rẹ' si gạhuin sạ' niman án rẹ' rian Yan'anj. Daj si sisị nitaj gạ sạ' ruhua né', nị sị guini'i né' Señor mánj.
15 Nị gạ cuidado ni é rẹ' sisị nị ạ 'ngọ ni é rẹ' sị duna sinduj gui'yaj Yan'anj xi'í né'. Nị gạ cuidado ni é rẹ' sisị sị guixira' 'ngọ ya'ạ yaị' scanij a ni é rẹ'. Nị ya'ạ yaị' daj huin 'ngọ tsínj nan'an ruhua ni'yaj dugüi' sij. Daj si tsínj daj 'yaj sisị uyan gạ quij niman ni dugüi' sij dạj rún' hua man'an sij.
16 Nị ạ 'ngọ ni é rẹ' sị ga'mi ngạ squịra' mánj. Nị sị gani ruhua á rẹ' sisị sé si sạ' si 'nạ' rian Yan'anj mánj. Daj si hué daj gui'yaj tsínj gụ'naj Esaú huin sij si xạhua'. Sanị guru'ue sij si-sun sij rian jnánj sij Jacob sisị nạtu sí' rian sij gạhuin sí' tsínj huin achij. Nị urin niạ ga'ui' Jacob xa jnánj sij Esaú. Xi'í daj nị ga'uej ruhua Esaú sisị gạhuin Jacob tsínj huin achij.
17 Nị ni'i a ni é rẹ' dạj gahuin ngạ Esaú da rụcu. Nị huin ruhua sij nạhuin ra'a sij sinduj gạ'ui' chrej sij rian sij. Nị nụnj si gaco sij, sanị nun ga'ui' chrej sij si achínj sij. Daj si nun ri' ruhua chrej sij si guị'yaj sí' si hua gui'yaj chrej sij sinduj rian jnánj sij Jacob.
18 Nị sé si guiran' án rẹ' dạj rún' guiran' ni xi né'. Daj si gahuin nịchrun' ni sij 'ngọ quij rian naga'ui' Yan'anj si-ley rian ni sij. Nị quij rịan gahuin nịchrun' ni sij, nị anun yan'ạn. Nị hua rụmi' nej. Nị garánj nga marụ chrạ quij daj. Nị gahui 'ngọ nanẹ xxi.
19 Nị nucuaj ga'yanj 'ngọ trompeta. Nị gunun ni sij si ga'mi Yan'anj. Nị ga'mi yaco ni tsínj gunun nuguan' daj sisị sị ga'mi Yan'anj ngạ ni sij gạ mánj.
20 Daj si na'ue gụnucuaj ni sij nuguan' gạ'nin' Yan'anj sun rian ni sij, ruhua ni sij. Daj si gataj Yan'anj gunun ni sij: "Sisị gạtu da 'ngọ xucu quij daj, nị dạgahui' ni é rẹ' ngạ yej, asị ngạ lanza." Daj gataj Yan'anj gunun ni sij.
21 Nị ducu guxu'ui' ni sij gui'yaj si guini'i ni sij. Xi'í daj nị gataj Moisés: "Nagunanj man'ānj 'yaj si xu'uīj." Daj gataj Moisés.
22 Nị sé rian quij daj gahuin nịchrun' ni é rẹ' mánj. Sanị gahuin nịchrun' a ni é rẹ' rian quij gụ'naj Sión. Nị yu'uj daj huin xánj Yan'anj hua nị'na' huin xuman' Jerusalén nạca ngaj xata'. Nị mạn ga'ị mí ni ángel nahuin yu' yu'uj daj.
23 Nị nahuin yu' a ni é rẹ' ngạ daran' ni da'níj Yan'anj. Nị dạj rún' tsínj xạhua' huin ni sij. Nị tạj si-xugüi ni sij chruhua libro táj xata'. Nị gahuin nịchrun' ni é rẹ' rian Yan'anj. Nị hué Yan'anj huin si guị'yaj yya rian si-gạquin' daran' ni ngüị. Nị yu'uj daj nne ni níman huin ni tsínj hua nịca niman. Nị Yan'anj gui'yaj sisị gahuin sạ' ni sij.
24 Nị gahuin nịchrun' né' rian Jesús huin tsínj gui'yaj yya nuguan' nạca ngạ né'. Nị ganahuin sạ' niman né', gui'yaj si-tun man'an sij. Nị sạ' gui'yaj si-tun Jesús daj ngạ si gui'yaj si-tun tsínj gụ'naj Abel.
25 Ngaa nị gạ cuidado ni é rẹ' sisị sị danicạj ni é rẹ' nuguan' ga'mi Yan'anj. Daj si sisị nun ganani ni tsínj danicạj nuguan' ga'mi Yan'anj chruhua xungüị asịj ná, nị sị ga'ue gạnani né' yyạj sisị dạnicaj né' nuguan' a'mi Yan'anj xata' rian né'.
26 Nị ngaa ga'mi Yan'anj asịj ná, nị nagunanj yo'ój, gui'yaj. Sanị yyạj nị gataj yya Yan'anj gunun né': "Ango rin yụn nạgunanj yo'ój, guị'yā. Nị sé urin yo'ój nạgunan', sanị nạgunan' xata', guị'yā nej." Daj gataj Yan'anj.

27 Nḭ ngaa gataj Yan'anj nuguan': “Ango rin yṵn”, nḭ huin ruhuaj gata
sisḭ gạ'ne Yan'anj daran' ni rasṵn gạ'ue guḭsiqui' huin ni rasṵn gui'yaj
Yan'anj ni'yaj né'. Ngaa nḭ gṵna ni rasṵn sḭ ga'ue guḭsiqui' huin ni rasṵn
nun rugüi' ni'yaj né'.
28 Nḭ sḭ ga'ue guḭsiqui' rian nicaj Yan'anj sun. Nḭ riqui Yan'anj si gạne né'
yu'uj daj. Xi'í daj nḭ gạ'ui' né' si guruhua Yan'anj. Nḭ guḭ'yaj sun né' rian
Yan'anj. Nḭ gạ'mi sạ' né' rian Yan'anj. Nḭ guḭnun yan'anj né' rian Yan'anj.
Ngaa nḭ gạran' ruhua Yan'anj xi'í si 'yaj né'.
29 Daj si dạj rún' huin 'ngọ yan'ạn nico anun, hué daj huin Yan'anj nico'
né'. Nḭ hué yan'ạn daj guḭ'yaj sisḭ gạca daran' rasṵn quij.

13

Deberes cristianos

1 Ngaa nḭ 'ngọ gạhuin 'ḭ ruhua ni é rẹ' guḭni'i a ni é rẹ' ni dugüi' a ni é
rẹ'.
2 Nḭ sḭ guini'yun ruhua ni é rẹ' guḭ'yaj sạ' ni é rẹ' ngạ ni ngüḭ 'nạ' anéj
chrej. Daj si asḭj hua ná, nḭ gan'anj gọ'ngo ni tsínj 'nạ' chrej ducuá ni tsínj
daj. Sanḭ nun guḭni'i ni tsínj daj sisḭ ángel huin si huaj.
3 Nḭ gạnanun ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' ni jnánj né' nṵn ducuagạ'. Nḭ gạni
ruhua á rẹ' sisḭ nṵn nṵguan'an án rẹ' ngạ ni sij. Nḭ hué daj guḭ'yaj á rẹ'
ngạ ni tsínj chran' sayun 'yaj ni ngüḭ. Nḭ gạni ruhua á rẹ' sisḭ hué daj gạ'ue
guḭran' án rẹ', guḭ'yaj ni ngüḭ nej.
4 Nḭ gạni ruhua daran' né' sisḭ hua 'ueé ngaa xạcaj dugüi' 'ngọ tsínj
ngạ yun'unj xạna. Sé si nạ'aj huin mánj. Nḭ sé gạquin' huin sisḭ gạtoj
nṵguan'an nṵngüej nḭca 'ngọ tsínj daj. Sanḭ guḭ'yaj Yan'anj castigo ni ngüḭ
a'mi ngạ squḭra'. Nḭ hué daj guḭ'yaj Yan'anj castigo ngạ ni ngüḭ a'mi ngạ
nicạ dugüi'.
5 Nḭ sḭ gahuin 'ḭ ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' san'anj mánj. Sanḭ gạhuin niạ'
ruhua á rẹ' ngạ si nicaj á rẹ'. Daj si hua gataj Yan'anj gunun né': “Nitaj
ạman dṵnā á rẹ'. Nḭ nitaj ạman gạhuin nḭni a ni é rẹ' riānj mánj.” Daj
gataj Yan'anj.
6 Xi'í daj nḭ gạ'ue gạhuin yya ruhua né' gạtaj né':
Señor huin si chracuij man'ānj.
Nḭ xi'í daj sḭ guxu'uīj si nitaj nṵnj guḭ'yaj ni sij man'ānj.
Gạtaj né'.
7 Nḭ gạnunun ruhua á rẹ' nḭ'yaj á rẹ' ni tsínj huin achij huin ni tsínj
ga'mi si-nṵguan' Yan'anj scanij ni é rẹ'. Nḭ gạni ruhua á rẹ' dạj gahuin sạ'
si-chrej ni sij. Nḭ guḭ'yaj á rẹ' dạj rún' gui'yaj ni sij guxuman ruhua ni sij
ni'yaj ni sij Yan'anj.
8 Dạj rún' gahuin Cristo asḭj ná, nḭ hué daj huin sij yyạj. Nḭ hué daj
gạhuin sij nḭganj nḭn'.
9 Nḭ sḭ duna á rẹ' si gṵxuman ruhua á rẹ' ango rian nuguan' dḭgyan ni
sij rian án rẹ' mánj. Daj si nḭni huin nuguan' nạca a'mi ni sij. Dugu'nạj
huin sisḭ gạhuin nucuaj niman né' xi'í sinduj 'yaj Yan'anj rian né'. Daj si
digyán gọ'ngo ni sij sisḭ gạhuin nucuaj niman né' xi'í ni rasṵn xa né'. Sanḭ
sé si sạ' si ataj ni sij mánj. Nḭ nun gahuin sạ' niman ni sij 'yaj nuguan' da
mánj.

10 Nḭ unánj guitsi ni chrej rian dagahui' ni sij xucu rian Yan'anj. Sanḭ
gahui' Cristo xi'í né'. Nḭ nitaj si guinicaj dugüi' ni chrej daj ngą Cristo dąj
rún' nicaj dugüi' né' ngą sij.
11 Nḭ nicaj chrej a'nin' si-tun ni xucu daj huaj sij rian hua są' nḭn' ruhua.
Nḭ rún' huin ofrenda huin sisḭ gą'ne tun daj si-gąquin' ni ngüḭ. Sanḭ nicaj
ni sij xucu gahui' daj huaj ni sij nę' chrej xę' xuman' daj gari yan'ąn ni sij.
12 Nḭ hué guę daj guiran' Jesús sayun gahui' sij nę' chrej xę' du'ua xuman'
Jerusalén. Nḭ hué daj gui'yaj Jesús sisḭ gąhuin są' niman ni ngüḭ rian
Yan'anj, guḭ'yaj si-tun man'an sij.
13 Ngaa nḭ dąj rún' guiran' Jesús sayun nę' chrej xę' du'ua xuman' daj,
nḭ gą'nin' ruhua né' sisḭ hué daj guḭran' né' nej. Nḭ gą'nin' ruhua né' sisḭ
gą'mi quij ni ngüḭ xi'í né' si hué daj ga'mi quij ni sij rian Jesús.
14 Daj si sḭ gane nḭganj né' xuman' mąn né' chruhua xungüḭ nan mánj.
Sanḭ nąno' né' ango xuman' rian gąne nḭganj né'.
15 Hué dan nḭ xi'í si gui'yaj Jesús, nḭ 'ngǫ gą'mi są' né' rian Yan'anj xi'í si
gui'yaj 'ueé Yan'anj ngą né'. Nḭ dąj rún' naga'ui' ni sij xucu rian Yan'anj,
nḭ hué daj guḭ'yaj né' ngą nuguan' są' gą'mi du'ua né' rian Yan'anj.
16 Sḭ guini'yun ruhua á rę' guḭ'yaj są' á rę' ngą ni dugüi' ni é rę'. Nḭ
chrącuij a ni é rę' ni dugüi' a ni é rę'. Nḭ aran' ruhua Yan'anj sisḭ hué
daj guḭ'yaj né'. Nḭ rún' huin sisḭ a'ui' né' rasụn rian man'an Yan'anj ngaa
chracuij né' ni dugüi' né'.
17 Dągahuin są' á rę' rian ni tsínj huin achij rian án rę'. Nḭ gąra xina ni
é rę' si a'mi ni sij. Daj si hué ni sij dugumi niman ni é rę'. Nḭ hua niąn
si nąga'ui' ni sij cuenta dąj gui'yaj gǫ'ngo a ni é rę' rian Yan'anj. Ngaa nḭ
dągahuin są' á rę' sisḭ gąhuin nią' ruhua ni sij ngą si-sun ni sij. Nḭ sḭ gui'yaj
á rę' sisḭ nąni ruhua ni sij. Daj si sisḭ na'ue dągahuin są' á rę' rian ni sij,
nḭ sḭ ga'ue guḭman są' á rę' mánj.
18 Gąchinj jni'yaj á ni é rę' rian Yan'anj xi'í únj. Gahuin yya ruhua únj
sisḭ nitaj da'ui únj gaquin'. Nḭ huin ruhua únj guḭ'yaj są' únj ngą daran'anj.
19 Nḭ huin ruhuāj sisḭ gąchinj jni'yaj á rę' rian Yan'anj sisḭ ruhua Yan'anj,
nḭ gụchi' rá'yān rian mąn ni é rę' aj.

Bendición y salutaciones finales

20 Yan'anj 'yaj sisḭ hua din'inj ruhua né'. Nḭ Yan'anj gui'yaj sisḭ ganá'nij
Señor Jesucristo scanij ni níman. Nḭ Jesucristo huin 'ngǫ tsínj huin rian
nḭn' dugumi né'. Nḭ dąj rún' dugumi 'ngǫ yucuaj dánj sij xachij, nḭ hué
daj dugumi Jesucristo né'. Nḭ gayanj si-tun man'an Jesucristo xi'í nuguan'
gui'yaj yya Yan'anj nḭganj nḭn' ngą né'.
21 Nḭ huin ruhuāj sisḭ guḭ'yaj Yan'anj sinduj rian án rę'. Ngaa nḭ gą'ue
guḭ'yaj á rę' daran' sun są'. Nḭ gą'ue guḭ'yaj á rę' si huin ruhua Yan'anj
guḭ'yaj á rę' nej. Nḭ huin ruhuāj sisḭ xi'í Cristo, nḭ guḭ'yaj Yan'anj ngą né'
dąj rún' aran' ruhua man'an Yan'anj. Nḭ gą'mi są' né' nḭganj nḭn' xi'í Cristo.
Amén.
22 Achínj jni'yā rian án rę' sisḭ sḭ ga'man ruhua á rę' ngą chrej digyānj
rian án rę' huin ín rę' jnān ngą xica'uī. Daj si sé si nico nuguan' arūnj rian
yanj gaya a ni é rę' mánj.
23 Xącaj á rę' cuenta sisḭ hua gahui jnánj né' Timoteo ducuagą'. Ngaa nḭ
sisḭ guḭsij yoǫ sij riānj, nḭ nicā sij huā, nḭ gụchi' nḭ'yaj nụngüej únj rian
mąn án rę'.

24 A'nī 'ngǫ nuguan' huaj rian daran' ni tsínj huin achij scanij a ni é rę'
ngą rian daran' ni ngüį hua są' rian Yan'anj huin ni ngüį nico' Yan'anj. Nį
a'níj ni tsínj 'ną' estado Italia 'ngǫ nuguan' rian án rę' nej.
25 Nį huin ruhuāj sisį guį'yaj Yan'anj sinduj rian daran' ni é rę'. Amén.

LA EPÍSTOLA UNIVERSAL DE SANTIAGO

Salutación

1 Huēj huin Santiago tsínj 'yaj sun rian Yan'anj ngą rian Señor Jesucristo nej. Nį a'nī yanj carta nan huaj rian án rę' huin ni é rę' xụhuij ni xi'nin' ni tsínj israelita. Sanį gaxa'nį a ni é rę' chruhua xungüį nan: Gą są' nne nį é rę' aj.

La sabiduría que viene de Dios

2 Nį hua niąn si nịn' ruhua gąhuin nią' ruhua á rę' ngaa dąj hua sayun ran' ni é rę' huin ni é rę' jnān ngą xica'uī.

3 Nį hua ni'i ni é rę' sisį ngaa gą'na' sayun rian án rę' xi'í si xuman ruhua ni é rę' ni'yaj á rę' Yan'anj, nį gąhuin nucuaj doj niman ni é rę', guį'yaj sayun daj.

4 Sanį guį'yaj fuerza ni é rę' sisį gą din'inj chruhua niman ni é rę' rian sayun. Ngaa nį gą'ue guįsij nịn' ni é rę' dągahuin ni é rę' daran' nuguan' są'. Nį sį gachin nį ą 'ngọ nuguan' chruhua niman án rę' mánj.

5 Nį sisį hua 'ngọ ni é rę' achin gąhuin chrụn, nį gąchinj sí' rian Yan'anj sisį gąhuin chrụn sí'. Ngaa nį rįqui Yan'anj gąhuin chrụn sí'. Daj si a'ui' 'ueé Yan'anj ni rasụn są' rian daran' ni ngüį. Nį nitaj si chran' yun'unj Yan'anj né' xi'í si achínj né' mánj.

6 Sanį ngaa achínj jni'yaj tsínj daj rian Yan'anj, nį hua niąn si gụxuman yya ruhua sij nį'yaj sij Yan'anj. Nį sį gani huįj ruhua sij mánj. Daj si dąj rún' nicaj nanę che naxụman rian nnee yan'anj, nį da'nga' daj huin tsínj na'ue gụxuman są' ruhua nį'yaj Yan'anj anj.

7 Tsínj ani huįj ruhua daj, nį sį gani ruhua sij sisį nąhuin ra'a sij nuguan' achínj sij rian Señor mánj.

8 Daj si tsínj ani huįj ruhua, nį nitaj ąman gą'ue 'ngọ guį'yaj sun sij sun są' mánj.

9 Nį 'ngọ tsínj niqui, sanį gąhuin nią' ruhua sij xi'í si gąhui są' sij, guį'yaj Yan'anj anj.

10 Nį 'ngọ tsínj xuru'ue, nį gąhuin nią' ruhua sij sisį gąhuin niqui sij, guį'yaj Yan'anj. Daj si dąj rún' huin yaj ngaa anij dọj guę güi, nį hué daj gąhuin guįran' 'ngọ tsínj xuru'ue aj.

11 Daj si ngaa síj güi, nį huin yąn'an, 'yaj nnán. Ngaa nį nacọ coj 'yaj nnán. Nį ayu yaj ra'a coj. Nį nąʼaj rian yaj daj. Nį dąj rún' ran' ni yaj, nį hué daj gąhuin guįran' xuru'ue daj scanij ni rasụn huin si'yaj sij.

Soportando las pruebas

12 Hua 'ueé rian tsínj gụnucuaj są' sayun guįran' sij. Daj si ngaa gụnucuaj sij gąchin sij sayun daj, nį gą'ue gąne nįganj sij ngą Yan'anj. Daj si hua gataj yya Yan'anj sisį hué daj guį'ya sinduj rian ni tsínj 'į ruhua ni'yaj man'an Yan'anj anj.

13 Nį ngaa huin ruhua né' guį'yaj né' gaquin', nį sį ga'ue gątaj né' sisį Yan'anj 'yaj, nį huin ruhua né' guį'yaj né' gaquin' mánj. Daj si nį ą 'ngọ xico' na'uej ruhua Yan'anj gui'ya gaquin' mánj. Nį sé Yan'anj atsij si guį'yaj xį'i nį ą 'ngọ ni ngüį mánj.

14 Sanḭ ngaa huin ruhua né' guḭ'yaj xḭ'i né', nḭ hué man'an niman né'
huin si digya' yun'unj man'an né' si guḭ'yaj xḭ'i né' aj.
15 Nḭ ngaa dagahuin né' si huin quij ruhua né', nḭ gaquin' huin si 'yaj
né'. Nḭ ngaa gạhuin nico gaquin' 'yaj né', nḭ guẹre' niman né' gạhui' né'
aj.
16 Nḭ sḭ guxuman ruhua a ni é rẹ' 'ngọ nuguan' digya' yun'unj huin ni é
rẹ' jnān ngạ xica'uī 'ḭ ruhuāj.
17 Daj si daran' rasụn sạ' ngạ daran' nuguan' 'ueé 'nạ' xata' riqui chrej
né' Yan'anj rian né'. Nḭ Yan'anj gui'yaj daran' si xiguḭn mán xata'. Nḭ nitaj
si naduna si ani ruhua Yan'anj mánj. Daj si 'ngọ hua ruhuaj.
18 Nḭ garan' ruhua Yan'anj si nạhuin nạca niman né' guḭ'yaj nuguan'
xạnga'. Nḭ gahuin né' da'níj Yan'anj anj. Nḭ dạj rún' huin sixạhua' scanij
daran' si gui'yaj Yan'anj, hué daj gahuin né', gui'yaj Yan'anj anj.

Hacedores de la palabra

19 Nạnun ruhua ni é rẹ' nuguan' nan huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī 'ḭ
ruhuāj. Guḭ'yaj fuerza ni é rẹ' sisḭ gụnun sạ' ni é rẹ' si a'mi ni dugüi' ni é
rẹ'. Nḭ gạ'mi nạnaj ni é rẹ' nej. Nḭ sḭ ga'man yoọ ruhua ni é rẹ' nej mánj.
20 Daj si ngaa a'man ruhua né', nḭ sḭ ga'ue guḭ'yaj sạ' né' dạj rún' huin
ruhua Yan'anj si guḭ'yaj né' mánj.
21 Hué dan nḭ dụna ni é rẹ' daran' ni nuguan' nitaj si sạ' hua ngạ ni
nuguan' quij hua nej. Nḭ nạgui'yaj lij ni é rẹ' man'an ni é rẹ' xi'í si gạ'ue
gạra xinạ ni é rẹ' ngạ nuguan' riqui Yan'anj nụn chruhua niman ni é rẹ'.
Daj si gạ'ue gạnani ni é rẹ', guḭ'yaj nuguan' da aj.
22 Nḭ hua niạn si dạgahuin né' si ataj nuguan' daj. Nḭ sḭ gunun yụn né'
mánj. Daj si ngaa unun yụn né', nḭ digya' yun'unj né' man'an né' aj.
23 Nḭ dạj rún' huin 'ngọ nnee gu'ndi', nḭ hué daj huin si-nụguan' Yan'anj.
Nḭ tsínj unun yụn si ataj nuguan' daj, nḭ na'ue dạgahuin sij, ngaa nḭ 'yaj si
dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj ngaa ni'yaj sí' rian sí' rian 'ngọ nnee gu'ndi'.
24 Nḭ ni'yaj sij rian sij. Sanḭ ngaa nanicạj sij gan'anj sij, nḭ 'ngọ guini'yun
ruhua sij dạj hua rian sij.
25 Sanḭ tsínj dagahuin sisḭ ataj si-nụguan' Yan'anj, nḭ hua niạ' ruhua sij
ngạ si-chrej sij, guḭ'yaj Yan'anj. Daj si ni'yaj sạ' sij si ataj nḭca ley sạ' da
aj. Nḭ gahuin nḭca ruhua sij ngạ nuguan' daj. Nḭ sé si gunun yụn sij ngạ
nuguan' da mánj. Nḭ nun guini'yun ruhua sij mánj. Sanḭ dagahuin sij si
ataj nuguan' daj. Nḭ nuguan' daj huin ley 'yaj si gạhuin ní'nij rian né'.
26 Ngaa ani ruhua 'ngọ tsínj daj sisḭ nico' sij Yan'anj ngaa nitaj si hua
cuidado sij ngạ si a'mi sij rian dugüi' sij, nḭ a'mi yụn sij sisḭ nico' sij Yan'anj
anj. Nḭ digya' yun'unj sij man'an sij aj.
27 Nḭ sisḭ huin ruhua né' guḭnico' yya né' Yan'anj huin chrej né', nḭ hua
niạn sisḭ chrạcuij né' ni tsin' niqui ngạ ni ngüḭ mmij ran' sayun. Nḭ sḭ gani
ruhua né' ngạ gaquin' mạn chruhua xungüḭ nan mánj.

2

Amonestación contra la parcialidad

1 Gụxuman ruhua ni é rẹ' nḭ'yaj ni é rẹ' Jesucristo huin sij Señor nicaj
sun rian né'. Nḭ hua 'ueé rian sij. Nḭ sḭ gani ruhua ni é rẹ' sisḭ hua sạ' doj
'ngọ tsínj daj, daj ngạ ango tsínj huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī.

2 Guḭ'yó' cuenta sisḭ nahuin yu' ni é rẹ', nḭ atuj 'ngọ tsínj xuru'ue rian mạn ni é rẹ'. Nḭ nụn ra'a sij 'ngọ se'ej huin oro. Nḭ nụn sij atsij sạ'. Nḭ hué daj atuj 'ngọ tsínj niqui rian mạn ni é rẹ'. Nḭ nụn sij atsij rẹ'e.
3 Si ruhuaj nḭ gạhuin nią' ruhua ni é rẹ' ngạ tsínj nụn atsij sạ' daj. Nḭ gạtaj ni é rẹ' gụnun sij: "Gạne rẹ' yu'uj nan huin 'ngọ yu'uj hua sạ'." Nḭ gạtaj ni é rẹ' gụnun tsínj niqui daj: "Guḭniquin' gạya rẹ' yu'uj man." Asḭ: "Gạne rẹ' xi'í dacój ni únj." Gạtaj ni é rẹ'.
4 Sanḭ sisḭ hué daj 'yaj á rẹ', nḭ 'yaj á rẹ' sisḭ sạ' doj huin tsínj xuru'ue rian tsínj niqui. Nḭ 'ngọ güesḭ ani quij ruhua huin ni é rẹ' nej aj.
5 Nạni chraquij a ni é rẹ' nuguan' gạ'mī huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī 'ḭ ruhuāj: Yan'anj nacui ni ngüḭ niqui mạn chruhua xungüḭ nan sisḭ gụxuman 'ueé ruhua ni sij nḭ'yaj ni sij Yan'anj. Nḭ riqui Yan'anj sisḭ gạne ni sij rian nicaj sun Yan'anj. Daj si hué daj gataj yya Yan'anj rian ni ngüḭ 'ḭ ruhua ni'yaj man'an Yan'anj anj.
6 Sanḭ guiri' ni ngüḭ niqui si-nạ'aj, 'yaj ni é rẹ'. Sé si xạnga' sisḭ ducu a'nin' sun ni tsínj xuru'ue rian ni é rẹ' mí'. Nḭ sé si xạnga' sisḭ hué ni sij anucuaj ni é rẹ' gạn'anj ni é rẹ' rian ni tsínj nicaj sun mí'.
7 Nḭ sé ni sij huin ni tsínj a'mi quij xi'í si-xugüi Cristo mí'. Nḭ hua 'ueé si-xugüi Cristo aj. Nḭ xi'í si-xugüi Cristo gata' nnee ni é rẹ' aj.
8 Hué dan nḭ sisḭ xạnga' dagahuin né' si-ley Moisés huin nuguan' nụn rian si-nụguan' Yan'anj, nḭ dugu'nạj 'yaj né'. Daj si ley daj ataj: "Gạhuin 'ḭ ruhua né' guḭni'i né' ni dugüi' né' dạj rún' 'ḭ ruhua né' ni'yaj né' man'an né'."
9 Sanḭ sisḭ a'mi sạ' ni é rẹ' rian ni tsínj xuru'ue ngaa nun a'mi sạ' ni é rẹ' rian ni tsínj niqui, nḭ da'ui ni é rẹ' gaquin' xi'í si nun dagahuin ni é rẹ' rian si-ley Yan'anj anj.
10 Sisḭ dạgahuin 'ngọ tsínj daj daran' si ataj si-ley Yan'anj, nḭ sisḭ hua urin nuguan' sḭ ga'uej ruhua sij dạgahuin sij, ngaa nḭ rún' huin sisḭ da'ui sij gaquin' xi'í daran' ley da aj.
11 Daj si gataj Yan'anj: "Sḭ ga'mi né' ngạ nicạ dugüi' né'." Nḭ gataj rụhua' yún Yan'anj: "Sḭ dagahui' né' dugüi' né' mánj." Daj gataj Yan'anj. Yyạj nḭ sisḭ nitaj si a'mí rẹ' ngạ nicạ dugüí' rẹ', sanḭ dagahuí' rẹ' dugüí' rẹ', nḭ da'uí rẹ' gaquin'.
12 Xi'í daj gạ cuidado né' si gạ'mi sạ' né', nḭ guḭ'yaj sạ' né'. Daj si ngaa gạnahuij xungüḭ nan, nḭ nạgui'yaj yya Yan'anj ngạ né' dạj rún' gataj si-nụguan' Cristo aj.
13 Daj si sisḭ nitaj si huin 'ḭ ruhua 'ngọ tsínj daj ni'yaj sij dugüi' sij, nḭ sḭ nahuin 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya tsínj daj güi nạgui'yaj yya Yan'anj ngạ si-gạquin' ni ngüḭ. Sanḭ tsínj huin 'ḭ ruhua ni'ya dugüi' sij, nḭ guḭ'yaj sạ' Yan'anj ngạ sij aj.

La fe sin obras es muerta

14 Gụnun ni é rẹ' si gạ'mī huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Sisḭ ataj né' sisḭ xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj ngaa nun guḭ'yaj sạ' né' ngạ dugüi' né', nḭ nitaj si ní'yanj si-nụguan' né' mánj. Sḭ ga'ue nạcaj Yan'anj ni tsínj ataj yụn sisḭ xuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj mánj.
15 Guḭ'yó' cuenta sisḭ hua 'ngọ jnánj né', 'ngọ xica'uij né' achin si-gan', nḭ achin si xa sij ya'yoj.
16 Nḭ sisḭ gạtaj gọ'ngo né' rian tsínj niqui daj: "Güḭj nạn' rẹ'. Nḭ gạhuin din'inj ruhuá rẹ' aj. Nḭ nạcaj rẹ' retó rẹ' nẹque rẹ', nḭ xạ rẹ' dạj gạran'

ruhuá rẹ'.” Sisi̱ hué daj gạtaj né' ngaa nun gạ'ui' né' si ní'yanj nneẹ cúj tsínj niqui daj, ni̱ nitaj si ní'yanj si-nụguan' né' mánj.
17 Ni̱ hué ducuánj daj huin sisi̱ ataj né' sisi̱ xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj, ni̱ nitaj si 'yaj sạ' né', ngaa ni̱ nitaj si ní'yanj si-nụguan' né' mánj.
18 Si ruhuaj ni̱ gạtaj 'ngọ ni é rẹ' gụnūnj: “Xuman ruhua man'án rẹ' ni'yáj rẹ' Yan'anj. Sani̱ man'ānj, ni̱ 'yaj sạ'āj.” Si ruhuaj ni̱ hué daj gạtaj 'ngọ ni é rẹ' gụnūnj. Asạ' gạ'ue xạcaj ni ngüi̱ cuenta sisi̱ xuman ruhuá rẹ' ni'yaj rẹ' Yan'anj sisi̱ nitaj si 'yaj sạ' rẹ' únj. Sani̱ gụini'i ni ngüi̱ sisi̱ xuman ruhuāj ni'yā Yan'anj xi'í si 'yaj sạ'āj.
19 Ni̱ dugu'nạj 'yáj rẹ' si xuman ruhuá rẹ' sisi̱ hua urin Yan'anj. Sani̱ hué guẹ daj xuman ruhua ni nanẹ xi̱'i nej. Ni̱ dri'i ni nanẹ xi̱'i, 'yaj nuguan' daj xi'í si xu'ui' ni sij.
20 Tsínj ni̱'yun huín rẹ'. Gạ'ue digyānj rián rẹ' sisi̱ nitaj si ní'yanj si xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj ngaa nitaj si 'yaj sạ' né'.
21 Asi̱j ná ni̱ gataj Yan'anj rian xi né' tsínj gụ'naj Abraham sisi̱ gahuin sạ' niman sij rian Yan'anj xi'í si ga'uej ruhua sij dạgahui' sij da'níj sij Isaac rian altar gạ'ui' sij da'níj sij rian Yan'anj.
22 Gạ'ue gụini'í rẹ' sisi̱ xi'í si guxuman ruhua Abraham ni'yaj sij Yan'anj, ngaa ni̱ gui'yaj sạ' sij. Ni̱ xi'í si gui'yaj sạ' sij, ni̱ gahuin sij 'ngọ tsínj guxuman sạ' ruhua ni'yaj Yan'anj nej aj.
23 Ngaa ni̱ gahuin yya dạj rún' gataj si-nụguan' Yan'anj: “Guxuman ruhua Abraham ni'yaj sij Yan'anj anj. Xi'í daj ni̱ gataj Yan'anj sisi̱ hua ni̱ca niman Abraham.” Hué daj gataj si-nụguan' Yan'anj anj. Ni̱ gataj ni sij sisi̱ hué Abraham huin tsínj nicaj dugüi' ngạ Yan'anj anj.
24 Yyạj ni̱ ni'i ni é rẹ' sisi̱ sé urin si xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj, 'yaj si gạtaj Yan'anj si hua ni̱ca niman né' mánj. Sani̱ hua niạn sisi̱ gụi̱'yaj sạ' né' nej.
25 Ni̱ hué daj gahuin ngạ yun'unj gụ'naj Rahab asi̱j ná huin unj 'ngọ yun'unj xạna gachéj man'an. Ni̱ gataj Yan'anj sisi̱ hua ni̱ca niman unj xi'í si gui'yaj sạ' unj. Daj si gui'yaj unj sinduj rian nụngüej tsínj naga'nạj daj gatúj nụngüej sí' ducuá unj, gui'yaj unj ngaa nano' ni sij nụngüej sí'. Ni̱ ga'níj unj nụngüej tsínj daj nạn' nụngüej sij ducuá nụngüej sij ango chrej aj.
26 Hué dan ni̱ sisi̱ nitaj si nụn nanẹ niman né', ni̱ rún' huin 'ngọ níman huin nneẹ cúj né'. Ni̱ da'nga' daj huin né' sisi̱ ataj né' si xuman ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj, sani̱ nitaj si 'yaj sạ' né' mánj.

3

La lengua

1 Nun hua sạ'aj sisi̱ ga'i̱ ni é rẹ' gạhuin ruhua dịgyán nuguan' scanij ni é rẹ' huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Daj si hua ni'i ni únj sisi̱ nun digyán sạ' ni únj, ni̱ gạhuin ni únj nico castigo daj ngạ ango tsínj.
2 Daran' né' achej ruhua. Ni̱ sisi̱ ni̱ganj a'mi sạ' 'ngọ tsínj daj, ni̱ hué sij huin 'ngọ tsínj sạ' ni̱n'. Ni̱ gạ'ue dụgumi sạ' sij ni̱n' nneẹ cúj sij nej.
3 Ni̱ ngaa a'níj né' gaga' gunụn du'ua guayo sisi̱ si̱ gahuin yan'anj xuj, ni̱ gạ'ue dạnicaj né' xuj dạj garan' ruhua né' gạche xuj.
4 Ni̱ gụini'yaj ni é rẹ' dạj 'yaj 'ngọ riọ xạchij achéj rian nnee. Ni̱ nụnj si xạchij ni̱n' ruhua riọ daj, ni̱ nucuaj ni̱n' ruhua chráj ra'a nanẹ rianj, sani̱

gạ'ue dạnicaj tsínj ducuaj riọ daj rian ruguechra' le'ej nụn chruhua nnee. Nị hué daj gạ'nij sij riọ gạn'an nẹ' gạran' ruhua sij.

5 Nị hué daj huin ngạ du'ua né' nej. Urin xico' hua du'ua né' rian nịn' gạchra' nneẹ cúj né'. Sanị nahuin nico nuguan' a'mi nnẹ né' xi'í né', 'yaj du'ua né'. Nị ni'i né' sisị gạ'ue gạca nico quij guị'yaj 'ngọ yan'ạn le'ej.

6 Nị rún' huin yan'ạn le'ej daj huin nuguan' a'mi du'ua né'. Nị dạj rún' hua nịn' xi'ị mạn chruhua xungüị nan, nị hué daj hua du'ua né' nej. Nị du'ua né' 'yaj sisị gạhuin quij nịn' nneẹ cúj né'. Nị chran' yun'unj du'ua né' daran' chrej achéj né' xi'í si sichre 'yaj sisị a'mi né' nuguan' xị'i aj.

7 Gạ'ue gạhuin nị daran' rian ni xucu mán riqui quij, guị'yaj ni ngüị. Nị gạ'ue gạhuin nị xataj nej, xucuáj nej, ngạ ango ni xucu mạn chruhua nnee yan'anj nej. Nị daran' ni xucu daj gahuin nị, gui'yaj ni ngüị.

8 Sanị nị ạ 'ngọ né' sị ga'ue guị'yaj sisị gạhuin nị du'ua né'. Daj si du'ua né' huin 'ngọ si quij. Nị sị ga'ue gạhuin nị du'ua né' mánj. Nị dạj rún' ahui' ni ngüị, 'yaj veneno, nị hué daj 'yaj du'ua né'.

9 Nị a'mi sạ' du'ua né' xi'í Yan'anj huin chrej né'. Sanị a'mi quij du'ua né' xi'í ni ngüị. Nị dạj rún' hua man'an Yan'anj, nị hué daj gui'yaj Yan'anj ni ngüị aj.

10 Hué du'ó' ahui nụguan'an nuguan' sạ' ngạ nuguan' quij. Nị nitaj si hua sạ' si hué daj 'yaj né' huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī.

11 Sị ga'ue gạhui nnee sạ' ngạ nnee quij urin yu'uj mánj.

12 Ango nuguan' huin sisị sị ga'ue gạyu aceituna chrạ 'ngọ chrun higo mánj. Nị sị ga'ue gạyu higo chrạ 'ngọ coj ayu uva mánj. Nị sị ga'ue gạhui nnee sạ' ngạ nnee 'nịn' urin yu'uj mánj.

La sabiduría de lo alto

13 Nị sisị hua 'ngọ tsínj ni'i sạ' scanij ni é rẹ', nị huin chrụn sij, ruhua sij, ngaa nị da'ui sij dịgyan sij rian dugüi' sij sisị chrụn yya sij xi'í chrej sạ' chéj sij. Hué dan nị xạcaj dugüi' sij cuenta sisị 'yaj sạ' sij xi'í si ni'i sạ' yya sij, nị sé 'ngọ tsínj huin achij, ruhua sij mánj.

14 Sanị sisị huin xicoj ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ', nị huin ruhua ni é rẹ' sisị gạhuin rian ni é rẹ', ngaa nị sị ga'mi nnẹ ni é rẹ' xi'í ni é rẹ' mánj. Daj si sisị hué daj 'yaj ni é rẹ', nị sé tsínj ni'i sạ' huin ni é rẹ' mánj.

15 Daj si sé rian Yan'anj 'nạ' nuguan' 'yaj si huin xicoj ruhua né' mánj. Sanị nuguan' daj 'nạ' rian ni tsínj mạn chruhua xungüị nan anj. Nị huin nuguan' ahui niman né' xi'í si unun né' si-nụguan' sichre aj.

16 Daj si ngaa huin xicoj ruhua ni ngüị, nị ngaa huin ruhua ni sij sisị gạhuin rian ni sij, nị ngaa hué daj 'yaj ni sij, nị unun' ni sij ngạ dugüi' ni sij, nị na'ue guịman sạ' ni sij xi'í ni gaquin' xị'i 'yaj ni sij.

17 Sanị ni tsínj ni'i sạ', 'yaj nuguan' 'nạ' rian Yan'anj, 'ngọ hua sạ' niman ni sij. Nị nitaj si dugunun' ni sij ni ngüị mánj. Nị a'mi sạ' ni sij. Nị a'nin' ruhua ni sij nej. Nị hué daj nahuin 'ị ruhua ni sij ni'yaj ni sij dugüi' ni sij. Nị 'ngọ 'yaj sạ' ni sij rian daran' ni ngüị. Nị huin yya ruhua ni sij xi'í si-chrej Yan'anj anj. Nị nitaj si digya' yun'unj ni sij mánj.

18 Nị ni tsínj 'yaj fuerza sisị gạne din'inj ni ngüị, nị guịni'i ni sij nico si sạ' guị'yaj ni sij aj.

4

La amistad con el mundo

1 Nḭ ṵn sin huin nḭ unun' ni é rẹ', nḭ uda' ni é rẹ' ngạ dugüi' ni é rẹ', ruhua á rẹ' únj. Hué daj 'yaj ni é rẹ' xi'í si huin quij ruhua ni é rẹ' ga'ḭ nuguan'. Nḭ unun' ni nuguan' daj chruhua niman ni é rẹ'.
2 Huin ruhua á rẹ' sisḭ gạ rasṵn rian án rẹ'. Sanḭ na'ue guḭri' ni é rẹ' si huin ruhua ni é rẹ'. Nḭ dagahui' a ni é rẹ' nej. Nḭ huin xicoj ruhua ni é rẹ' ngạ si'yaj dugüi' ni é rẹ'. Sanḭ na'ue guḭri' a ni é rẹ'. Ngaa nḭ unun' ni é rẹ', nḭ uda' ni é rẹ' ngạ ni dugüi' ni é rẹ'.
3 Nḭ sisḭ achínj jni'yaj a ni é rẹ' rian Yan'anj, sanḭ nun guḭri' ni é rẹ' xi'í si nun hua sạ' nuguan' achínj ni é rẹ' rian Yan'anj. Maan si huin ruhua ni é rẹ' si gạhuin sạ' man'an án rẹ' chruhua xungüḭ nan, guḭ'yaj Yan'anj anj.
4 Dạj rún' 'yaj tsínj atoj ngạ nicạ dugüi' sij, nḭ da'nga' daj 'yaj ni é rẹ'. Nun ni'i ni é rẹ' sisḭ ngaa xạcaj ni é rẹ' si-chrej ni tsínj mạn chruhua xungüḭ nan, nḭ unun' ni é rẹ' ngạ Yan'anj mí'. Daran' ni tsínj huin ruhua gạche si-chrej xungüḭ nan, nḭ unun' ni sij ngạ Yan'anj.
5 Nḭ a'mi yṵn si-nṵguan' Yan'anj, ruhua á rẹ' únj. Sé daj huin mánj. Nḭ gataj nuguan' daj: "Gui'yaj Yan'anj sisḭ nne Espíritu Santo niman né'. Nḭ nḭn' ruhua huin ruhua Espíritu Santo sisḭ guḭnico' né' urin Yan'anj anj." Hué daj gataj si-nṵguan' Yan'anj.
6 Sanḭ doj 'yaj Yan'anj sinduj xi'í né'. Xi'í daj gataj si-nṵguan' Yan'anj: "Unun' Yan'anj ngạ ni tsínj ani ruhua sisḭ tsínj sạ' huin ni sij. Sanḭ 'yaj Yan'anj sinduj rian ni tsínj ani ruhua sisḭ sé tsínj huin rian huin ni sij mánj." Hué daj gataj si-nṵguan' Yan'anj.
7 Xi'í daj dạgahuin ni é rẹ' si ataj Yan'anj. Sanḭ guḭ'yaj á rẹ' sisḭ so'o a ni é rẹ' rian sichre. Ngaa nḭ gṵnanj sichre rian ni é rẹ' aj.
8 Gạhuin nḭchrun' ni é rẹ' rian Yan'anj. Ngaa nḭ gạhuin nḭchrun' Yan'anj rian ni é rẹ' nej. Nạgui'yaj sạ' ni é rẹ' man'an ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni tsínj 'yaj gaquin'. Nḭ guḭ'yaj ni é rẹ' si gạhuin sạ' niman ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni tsínj ani huḭj ruhua ni'yaj Yan'anj anj.
9 Nạni ruhua ni é rẹ' xi'í si-gạquin' ni é rẹ'. Nḭ sḭ ga niạ' ruhua á rẹ' gạ'nga' á rẹ' mánj. Sanḭ guḭ'yaj á rẹ' si nạni ruhua á rẹ' gạco ni é rẹ' aj.
10 Guḭ'yaj ni é rẹ' si gạhuin ni é rẹ' dạj rún' huin 'ngọ lij rian Señor. Ngaa nḭ gạhuin rian ni é rẹ', guḭ'yaj Señor aj.

Juzgando al hermano

11 Nḭ sḭ nani ni é rẹ' cuento nnẹ xi'í ni dugüi' ni é rẹ' huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Daj si tsínj a'mi quij xi'í jnánj sij, nḭ a'mi quij sij xi'í si-ley Yan'anj nej. Nḭ 'yaj sij sisḭ huin achij sij daj ngạ si-ley Yan'anj. Nḭ nitaj si 'yaj sij si ataj ley daj mánj.
12 Urin Yan'anj huin si riqui ley daj rian né'. Nḭ urin Yan'anj huin si gạtaj ṵn tsínj gạnani, nḭ ṵn tsínj gạ ni'ya. Nḭ ṵn sin huín rẹ' sisḭ utá' rẹ' gaquin' dugüí' rẹ', ruhuá rẹ' únj.

No os gloriéis del día de mañana

13 Yyạj nḭ gṵnun ni é rẹ' si gạ'mī huin ni é rẹ' nḭ tsínj ataj: "Yyạj, asḭ a'yoj, nḭ gạn'anj ni únj 'ngọ xuman' daj. Nḭ guḭman ni únj 'ngọ yo'. Nḭ guḭran únj ni rasṵn nạdu'ue únj. Nḭ guḭ'yaj gana únj san'anj yu'uj daj", ataj ni é rẹ'.

14 Nḭ hué daj a'mi ni é rẹ' ngaa nun ni'i ni é rẹ' nụnj si guḭran' ni é rẹ' a'yoj. Rún' huin 'ngọ nga ngaa nasḭ 'ngọ hora le, nḭ ná nḭ utinj da'nga' daj huin ni é rẹ' aj.
15 Xi'í daj nḭ hua niạn si gạtaj ni é rẹ': "Sisḭ huin ruhua Señor, nḭ gạ'ue gạ nḭ'na' ni únj gạne ni únj. Nḭ guḭ'yaj sun ni únj ụn sun gạhuin." Hué daj gạtaj ni é rẹ'.
16 Sanḭ a'mi nnẹ ni é rẹ' ngạ si guḭ'yaj ni é rẹ'. Nḭ sé si hua sạ' si hué daj a'mi nnẹ ni é rẹ' mánj.
17 Sisḭ ni'i né' guḭ'yaj sạ' né', nḭ da'ui né' gaquin' sisḭ nạ'uej ruhua né' guḭ'yaj sạ' né'.

5

Contra los ricos opresores

1 Gụnun ni é rẹ' huin ni é rẹ' tsínj xuru'ue. Gạco ni é rẹ', nḭ gạguaj ni é rẹ' xi'í sayun gạ'na' guḭran' ni é rẹ' aj.
2 Guchru si'yaj ni é rẹ'. Nḭ xa xucu le si-gạn' ni é rẹ' nej.
3 Nḭ xa daquinj yọ si-san'anj ni é rẹ' huin oro ngạ plata. Nḭ hué daquinj yọ daj gạhuin 'ngọ da'nga' dḭgyán dạj hua si-gạquin' ni é rẹ'. Nḭ dạj rún' xa daquinj yọ si-san'anj ni é rẹ', nḭ hué daj guḭran' ni é rẹ' sayun ngaa gạca á rẹ', guḭ'yaj yan'ạn. Da' nata' xiráj dugüi' si'yaj ni é rẹ' mánj. Nḭ hué daj 'yaj ni é rẹ' yyạj ngaa ruhua guḭsij güi gạnahuij xungüḭ nan.
4 Nḭ nan acaj Yan'anj cuenta sisḭ digya' yun'unj ni é rẹ' nun naru'ue ni é rẹ' rian ni tsínj ri xinạ ni é rẹ' aj. Nḭ hua gunun Yan'anj sisḭ aco ni sij xi'í si nun naru'ue ni é rẹ' du'uẹ ni sij. Nḭ nḭn' ruhua huin achij Yan'anj xata'.
5 Chruhua xungüḭ nan, nḭ hua niạ' ruhua ni é rẹ' ngạ daran' rasụn sạ' mạn rian ni é rẹ'. Nḭ namij ni é rẹ' dạj rún' namij xucu ngaa síj güi dạgahui' ni sij xucu namij daj xạ ni sij.
6 Xi'í si digya' yun'unj ni é rẹ' ni tsínj niqui daj, nḭ gahui' ni sij ngaa nitaj si da'ui ni sij gaquin', gui'yaj ni é rẹ'. Nḭ sé si chran' ni sij ni é rẹ' mánj.

Sed pacientes y orad

7 Xi'í daj gạna'uij sạ' ni é rẹ' da güi gạ'na' Señor huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Nḭ'yaj ni é rẹ' dạj ana'uij 'ngọ tsínj si guḭri sij tan' ngaa gạchij xinạ sij. Daj si ana'uij sạ' sij si gạ'ui' gumạn. Xi'í daj nḭ gạhui sạ' xinạ sij, ruhua sij.
8 Nḭ hué daj guẹ gạna'uij ni é rẹ' nej. Nḭ gạhuin nḭca ruhua ni é rẹ' ngạ si-chrej Señor xi'í si dọj hua, nḭ gạ'na' Señor.
9 Sḭ ga'mi huḭ ni é rẹ' xi'í ni dugüi' ni é rẹ' huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Ngaa nḭ sḭ gahuin castigo ni é rẹ', guḭ'yaj Señor mánj. Daj si dọj hua, nḭ gạ'na' Señor nạgui'yaj yya sij ngạ né'.
10 Xạcaj ni é rẹ' cuenta dạj gunucuaj ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asḭj ná ngaa guiran' ni sij sayun xi'í si ga'mi ni sij si-xugüi Señor. Nḭ dạj rún' gui'yaj ni sij, nḭ hué daj guḭ'yaj ni é rẹ' nej.
11 Nḭ ataj né' sisḭ hua niạ' ruhua ni tsínj gunucuaj sạ' ni sayun. Nḭ hua gunun ni é rẹ' dạj gunucuaj sạ' tsínj gụ'naj Job sayun guiran' sí'. Nḭ hua guini'i ni é rẹ' dạj gui'yaj sạ' Señor ngạ sí' ngaa ganahuij sayun guiran' sí'. Daj si nahuin 'ḭ ruhua Señor ni'yaj sij né'. Nḭ nani yaco ruhua sij ni'yaj sij né' nej.

12 Hué dan nḭ nuguan' nan huin 'ngǫ nuguan' nico doj huin ni é rę' jnān
ngą xica'uī. Nḭ sḭ guta' nḭca yya ni é rę' rian ni dugüi' ni é rę' mánj. Hua
'ngǫ tsínj ataj sisḭ ni'i xata'. Nḭ hua ango tsínj ataj sisḭ ni'i yo'ój. Nḭ hua
ángo tsínj ataj sisḭ hua 'ngǫ ni rasụn ni'i. Sanḭ sḭ gui'yaj ni é rę' daj mánj.
Maan si gątaj ni é rę' sisḭ gą'ue sisḭ sḭ ga'ue. Ngaa nḭ sḭ gahuin castigo ni é
rę', guḭ'yaj Yan'anj mánj.
13 Hua 'ngǫ dugüi' ni é rę' tsínj ran' sayun scanij ni é rę' ní'. Ngaa nḭ
gąchinj jni'yaj sij rian Yan'anj anj. Hua 'ngǫ dugüi' ni é rę' tsínj hua nią'
ruhua scanij ni é rę' ní'. Ngaa nḭ gąra sij chra' rian Yan'anj anj.
14 Nḭ hua 'ngǫ dugüi' ni é rę' tsínj a'nan' scanij ni é rę' ní'. Ngaa nḭ gąquinj
sij ni tsínj huin achij scanij ni tsínj nico' Yan'anj gą'na' ni sí' gąchinj jni'yaj
ni sí' rian Yan'anj xi'í sij. Nḭ gụta' ni sí' dǫj guisiti rian tsínj a'nan' daj ngą
si-xugüi Señor.
15 Nḭ sisḭ xuman yya ruhua ni sij ni'yaj ni sij Yan'anj, ngaa nḭ gąnahuin
tsínj a'nan' daj, guḭ'yaj Yan'anj. Nḭ nąchica tsínj daj, guḭ'yaj Señor. Nḭ sisḭ
gui'yaj sij gaquin', nḭ guḭnicaj Señor niman nico xi'í gaquin' gui'yaj sij aj.
16 Xi'í daj nąta' gǫ'ngo né' gaquin' gui'yaj né' rian ni dugüi' né'. Nḭ
gąchinj jni'yaj gǫ'ngo né' rian Yan'anj xi'í ni dugüi' né' sisḭ nąhuin są'
ni é rę'. Nḭ ngaa achínj jni'yaj 'ngǫ tsínj hua nḭca niman rian Yan'anj, nḭ
gụnun yya Yan'anj si achínj jni'yaj sij. Nḭ guḭ'yaj Yan'anj dąj rún' gachínj
jni'yaj sij aj.
17 Nḭ dąj rún' hua man'an né', nḭ hué daj hua tsínj gụ'naj Elías gane sí'
asḭj ná. Nḭ ngaa nḭn' ruhua gachínj jni'yaj sij rian Yan'anj sisḭ sḭ gaman',
ngaa nḭ guisíj huą'nij yo' danéj nun gaman' xánj sij, gui'yaj Yan'anj anj.
18 Nḭ ngaa gachínj jni'yaj rụhua' yún sij rian Yan'anj, ngaa nḭ gaman'
rụhua' yún, gui'yaj Yan'anj. Ngaa nḭ guiri' ni tsínj xánj sij si xą ni sij aj.
19 Gụnun ni é rę' si gą'mī huin ni é rę' jnān ngą xica'uī. Sisḭ xącaj 'ngǫ
dugüi' ni é rę' chrej sé huin chrej xąnga', nḭ nąnicaj rụhua' yún ruhua sij,
guḭ'yaj ango dugüi' ni é rę',
20 ngaa nḭ guḭni'i ni é rę' sisḭ ụn tsínj 'yaj sisḭ nąnicaj ruhua sij xi'í si-
gąquin' sij, nḭ nącaj sij tsínj gąhuin castigo daj. Nḭ guiránj sij rian nico
gaquin'.

PRIMERA EPÍSTOLA UNIVERSAL DE SAN PEDRO APÓSTOL

Salutación

1 Huēj huin Pedro tsínj huin apóstol. Nị gune' Jesucristo man'ānj sisị
gạn'anj gạ'mī rian ni ngüị xi'í sij. Nị a'nī yanj carta nan huaj rian ni é rẹ'
huin ni é rẹ' ni tsínj nico' Yan'anj gan'anj gạne ango yu'uj. Nị gaxa'nị ni é
rẹ' estado Ponto ngạ estado Galacia nej, estado Capadocia nej, estado Asia
nej, estado Bitinia nej.
2 Nị Yan'anj huin chré'. Nị asịj ná nacui Yan'anj ni é rẹ'. Daj si hua ni'i
Yan'anj sisị guịnico' a ni é rẹ' Yan'anj, guị'yaj Espíritu Santo. Nị nạgui'yaj
sạ' Espíritu Santo niman ni é rẹ'. Nị huin ruhua Yan'anj sisị dạgahuin ni é
rẹ' rian Jesucristo. Nị huin ruhua Yan'anj sisị nạ'nin' tun Jesucristo niman
ni é rẹ' huin tun gayanj sí' ngaa gahui' sí' xi'í né'. Nị huin ruhua man'ānj
sisị guị'yaj Yan'anj nico sinduj rian ni é rẹ'. Nị 'ngọ gạhuin din'inj ruhua
ni é rẹ', guị'yaj Yan'anj, ruhuāj aj.

Una esperanza viva

3 Gạ'mi sạ' né' rian Yan'anj huin chrej Jesucristo huin Señor nicaj sun
rian né'. Xi'í si nịn' ruhua nani yaco ruhua Yan'anj ni'ya né', nị gui'yaj
Yan'anj si ga'nga nạca rụhua' yún né'. Nị hué daj gahuin xi'í si ganá'nij
Jesucristo scanij ni níman. Xi'í daj nị ana'uij né' sisị guị'yaj sạ' Yan'anj
ngạ né'.
4 Ngaa nị nạhuin ra'a ni é rẹ' ni rasụn nara sạ' Yan'anj xata' huin ni
rasụn sị ga'ue gụchru. Nị huin ni rasụn sị ga'ue guịtinj. Nị huin ni rasụn
sị ga'ue gụchri.
5 Nị xi'í si xuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' Yan'anj, nị dugumi Yan'anj
ni é rẹ' ngạ si-fuerza sij. Nị dụgumi Yan'anj ni é rẹ' da güi nạcaj nịn' Yan'anj
ni é rẹ'. Daj si ni'i né' si gạnacaj Yan'anj né' güi gạnahuij xungüị nan anj.
6 Xi'í nuguan' daj nị gahuin niạ' ruhua á rẹ' nụnj si dọj guẹ güi guiran'
ni é rẹ' ga'ị rian sayun si ruhuaj.
7 Nị sayun daj dịgyán sisị xạnga' xuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ'
Yan'anj. Ngaa nị guị'yó' cuenta dạj 'yaj ni sij ngạ gaga' oro. Nị gạ ni'ya oro
daj ngạ xungüị nan. Nị 'níj ni sij oro daj rian yan'ạn xạcaj ni sij cuenta sisị
sị nagune. Nị sisị sị nagune, nị hué oro daj huin oro sạ'. Nị hué daj 'yaj
Yan'anj ngạ ni é rẹ' ngaa ran' ni é rẹ' sayun. Nị sisị xạnga' xuman ruhua
ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' Yan'anj ngaa guịsij guịran' ni é rẹ' sayun, ngaa nị
gạ'mi sạ' ni ngüị xi'í Yan'anj güi nạnicaj Jesucristo gạ'na' sij. Nị guịnun
yan'anj ni ngüị Yan'anj güi daj nej aj.
8 Nị nụnj si nun guini'i ni é rẹ' rian Jesucristo, sanị 'ị ruhua ni é rẹ' ni'yaj
ni é rẹ' sij. Nị nụnj si nun ni'i ni é rẹ' rian sij yyạj, sanị xuman ruhua ni é
rẹ' ni'yaj ni é rẹ' sij. Nị ducu huin niạ' ruhua ni é rẹ'. Nị dạ' na'ue gạco'
du'ua ni é rẹ' nạta' ni é rẹ' nuguan' huin niạ' ruhua ni é rẹ' xi'í Jesucristo,
'yaj Yan'anj anj.
9 Nị xi'í si xuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' Yan'anj, nị gạnacaj Yan'anj
niman ni é rẹ' aj.

10 Asij ná ni nin' ruhua digui'yun ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj xi'í
nuguan' gataj sisi ganacaj Yan'anj ni é re'. Daj si huin ruhua ni sij guini'i
ni sij daj hua sinduj guj'yaj Yan'anj nga ni ngüi.
11 Ni hua ga'níj Cristo si-Espíritu man'an sij chruhua niman ni sij. Ni
digyán sini Cristo rian ni sij daj guiran' sí' sayun. Ni digyán Cristo daj
gahuin 'ueé sí' ngaa ganahuij guiran' sí' sayun daj. Ngaa ni nagui'yaj cu
ni sij man'an ni sij daj hua tsínj ga'na'. Ni huin ruhua ni sij guini'i ni sij
aman ga'na' tsínj daj.
12 Sani digyán Yan'anj rian ni sij sisi sé xi'í ni sij huin nuguan' ga'mi ni
sij mánj. Sani nuguan' ga'mi ni sij huin güenda man'an né' yyaj. Ni daj
rún' hua nuguan' ga'mi ni sij asij ná, ni hué daj hua gue nuguan' nata'
ango ni tsínj gunun ni é re' yyaj. Ni ga'mi ni sij nuguan' sa' daj rian ni é
re', gui'yaj Espíritu Santo. Ni ga'níj Yan'anj Espíritu Santo rian ni sij. Ni
da' ni ángel huin ruhua guini'i daj hua nuguan' sa' daj.

Llamamiento a una vida santa

13 Hué dan ni ga'nij niman ni é re' guj'yaj ni é re' daj rún' huin ruhua
Yan'anj. Ni ga cuidado ni é re' nga si-chrej man'an ni é re'. Ni 'ngo gana'uij
ni é re' nga sinduj guj'yaj Yan'anj nga ni é re' ngaa nanicaj Jesucristo guini'i
ni é re'.
14 Hué dan ni gahuin ni é re' tsínj dagahuin sa' rian Yan'anj. Ni si gahuin
quij ruhua ni é re' daj rún' gui'yaj ni é re' ngaa achin guini'i ni é re' chrej
sa'.
15 Ni hua sa' nin' ruhua Yan'anj. Ni gaquínj Yan'anj sisi guinicaj dugüi'
ni é re' nga Yan'anj. Ngaa ni xi'í si hua sa' nin' ruhua Yan'anj, ni da'ui ni
é re' gahuin sa' ni é re' nga daran' si-chrej ni é re' aj.
16 Daj si gataj si-nuguan' Yan'anj: "Gahuin sa' nin' ruhua ni é re' xi'í si
nin' ruhua hua sa' man'ānj." Daj gataj Yan'anj anj.
17 Ni si xacaj Yan'anj cuenta daj huin achij go'ngo né' ngaa nagui'yaj yya
Yan'anj nga né' mánj. Ni xi'í si ataj ni é re' sisi Yan'anj huin chrej ni é re',
ngaa ni guinun yan'anj ni é re' Yan'anj daran' güi nne ni é re' chruhua
xungüi nan. Ni daj guj'yaj né' chruhua xungüi nan, ni hué daj nagui'yaj
yya Yan'anj nga né' güi ganahuij xungüi nan.
18 Ni ganacaj Yan'anj ni é re' rian chrej gachéj xi ni é re' huin 'ngo chrej
nitaj si ní'yanj. Ni ni'i sa' ni é re' sisi sé san'anj oro nga san'anj plata
naru'ue Yan'anj xi'í si-gaquin' né'. Daj si guchru san'anj plata nga oro.
19 Sani naru'ue Cristo si-tun man'an sij xi'í si-gaquin' né'. Ni du'ue nin'
ruhua si-tun man'an Cristo. Ni daj rún' gayanj si-tun xachij 'nij hua sa' xi'í
si-gaquin' ni ngüi, ni hué daj gayanj si-tun man'an Cristo nej.
20 Ni asij achin gui'yaj Yan'anj xungüi, ni hua ni'i Yan'anj sisi hué daj
guiran' Cristo xi'í né'. Sani xi'í si 'i ruhua Yan'anj ni'ya ni é re', ni ga'na'
renga' Cristo, gui'yaj Yan'anj yyaj huin ni güi ruhua ganahuij xungüi nan.
21 Ni xi'í si gui'yaj Cristo, ni xuman ruhua ni é re' ni'yaj ni é re' Yan'anj
anj. Ni Yan'anj gui'yaj sisi ganá'nij Cristo scanij ni níman. Ni gahuin 'ueé
Cristo, gui'yaj Yan'anj. Xi'í daj ni xuman ruhua ni é re' ni'yaj ni é re'
Yan'anj. Ni ana'uij ni é re' sisi guj'yaj sa' Yan'anj nga ni é re'.
22 Hué dan ni gahuin sa' niman ni é re', gui'yaj Espíritu Santo. Daj si
dagahuin ni é re' nuguan' xanga'. Ni gahuin sa' niman án re' sisi ga'ue
gahuin 'i ruhua ni é re' ni'yaj ni é re' ni dugüi' ni é re'. Ngaa ni si gataj ni

é rẹ' sisi̱ 'i̱ ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' dugüi' ni é rẹ' ngaa sé si xa̱nga'.
Saṉi̱ 'ngọ ga̱huin 'i̱ xa̱nga' ruhua ni é rẹ' ni̱'yaj ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ' aj.
23 Daj si ga'nga rụhua' yún ni é rẹ'. Ni̱ sé chrej ni é rẹ' nga̱ nni ni é rẹ'
gui'yaj si ga'nga rụhua' yún ni é rẹ' mánj. Saṉi̱ si-nụguan' Yan'anj gui'yaj si
nahuin na̱ca niman ni é rẹ'. Ni̱ sé nuguan' gụchru huin si-nụguan' Yan'anj
mánj. Saṉi̱ rún' hua 'ngọ rasụn hua ni̱'na' hua nuguan' daj. Ni̱ ga̱ ni̱ganj
ni̱n' nuguan' daj nej.
24 Xi'í daj ni̱ gataj si-nụguan' Yan'anj:
Rún' huin coj huin daran' né'.
Ni̱ da̱j rún' hua yaj, ni̱ hué daj hua né'.
Ni̱ da̱j rún' ga̱ na̱co coj, ni̱ ga̱yu yaj chra̱ coj, ni̱ da'nga' daj na̱huij né' nej.
25 Saṉi̱ nitaj a̱man ga̱nahuij si-nụguan' Señor mánj.
Daj gataj si-nụguan' Yan'anj anj.
Ni̱ nuguan' nan huin nuguan' sa̱' ga'mi anin' únj rian ni é rẹ'.

2

1 Hué dan ni̱ dụna ni é rẹ' si ani quij ruhua ni é rẹ' xi'í ni dugüi' ni é rẹ'
aj. Ni̱ si̱ digya' yun'unj ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ' mánj. Ni̱ si̱ nachej ga̱'mi
ni é rẹ' mánj. Ni̱ si̱ gahui xicoj ruhua ni é rẹ' mánj. Ni̱ si̱ ga'mi ni é rẹ'
nuguan' snan'anj xi'í ni dugüi' ni é rẹ' mánj.
2 Ni̱ da̱j rún' 'yaj 'ngọ lij diyaj ga'nga ngaa na'uij si-to nni gụtsi, ni̱ hué daj
ga̱huin ruhua ni é rẹ' di̱gui'yun ni é rẹ' si-nụguan' Yan'anj huin nuguan'
xa̱nga'. Ngaa ni̱ ga̱huin nucuaj niman ni é rẹ', gui̱'yaj nuguan' daj. Ngaa
ni̱ ducu ga̱hui sa̱' ni é rẹ', gui̱'yaj Yan'anj.
3 Daj si ni'i ni é rẹ' sisi̱ 'yaj sa̱' Señor nga̱ né'.

La piedra viva

4 Ngaa ni̱ ga̱huin ni̱chrun' ni é rẹ' rian Cristo. Ni̱ da̱j rún' huin 'ngọ yej xi
hua ni̱'na' huin sij. Ani ruhua ni tsínj ma̱n chruhua xungüi̱ nan sisi̱ nitaj
si ní'yanj yej daj, ni̱ re'ej ni sij. Saṉi̱ ganacui Yan'anj yej daj. Daj si güenda
Yan'anj, ni̱ ní'yanj ni̱n' ruhua yej daj huin Cristo.
5 Ni̱ da̱j rún' huin yej ni̱'na', hué daj huin ni é rẹ' nej. Ni̱ dụna ni é rẹ' sisi̱
ga̱huin ni é rẹ' 'ngọ hue' yej huin ducuá Yan'anj. Ni̱ da̱j rún' dagahuin 'ngọ
xi'nin' chrej rian Yan'anj, ni̱ hué daj ga̱huin sa̱' niman ni é rẹ' da̱gahuin ni
é rẹ' rian Yan'anj nej. Ni̱ da̱j rún' naga'ui' ni chrej xucu sa̱' rian Yan'anj,
ni̱ hué daj gui̱'yaj sa̱' ni é rẹ' rian Yan'anj xi'í si nico' ni é rẹ' Jesucristo.
Ngaa ni̱ ga̱ran' ruhua Yan'anj sisi̱ 'yaj sa̱' ni é rẹ'.
6 Xi'í daj ni̱ gataj si-nụguan' Yan'anj:
Ni̱'yaj ni é rẹ'.
Ni̱ gụnēj 'ngọ yej xxi hua sa̱' ni̱n'.
Ni̱ dugu'nunj sicúj hue' nne xuman' Sión.
Yej hua sa̱' daj ganacui man'ānj.
Ni̱ ni̱n' ruhua hua sa̱' yej daj.
Ni̱ yej daj huin Cristo.
Tsínj xuman ruhua ni'yaj Cristo, ni̱ si̱ gahuin na̱'aj sij mánj.
Hué daj gataj Yan'anj xi'í Cristo asi̱j ná.
7 Hua sa̱' ni̱n' ruhua Cristo güenda ni é rẹ' ni tsínj xuman ruhua ni'yaj sij.
Saṉi̱ güenda ni tsínj nitaj si xuman ruhua ni'yaj Cristo, ni̱ gahuin yya da̱j
rún' gataj si-nụguan' Yan'anj:

Hué yej sạ' guere'ej tsínj gui'yaj hue' gahuin yej sạ' doj dugu'nunj sicúj hue', gui'yaj Yan'anj.
Gataj si-nụguan' Yan'anj.
8 Nị:
Nị natúj ni ngüị, 'yaj yej daj.
Nị naxiru' ni sij, 'yaj yej.
Gataj ango si-nụguan' Yan'anj.
Nị naxiru' ni sij, 'yaj yej daj xi'í si na'uej ruhua ni sij dạgahuin ni sij si-nụguan' Yan'anj. Nị gani ruhua Yan'anj asịj ná sisị hué daj guịran' ni ngüị daj aj.

El Pueblo de Dios

9 Sanị hué ni é rẹ' huin ni ngüị nacui Yan'anj anj. Nị dạj rún' huin 'ngọ xi'nin' chrej huin achij nụn rian Yan'anj huin ni é rẹ' nej aj. Nị gui'yaj Yan'anj sisị huin ni é rẹ' ni ngüị hua sạ' niman mán 'ngọ xuman'. Nị xi'í si huin ruhua Yan'anj sisị gạn'anj nạta' ni é rẹ' dạj 'yaj sạ' Yan'anj rian ni ngüị, ngaa nị gaquínj Yan'anj ni é rẹ'. Nị gahuin ni é rẹ' rian rụmi'. Nị nne ni é rẹ' rian hua sạ' xiguịn yan'ạn, gui'yaj Yan'anj.
10 Asịj sini nị nun nico' ni é rẹ' 'ngọ xuman'. Sanị yyạj nị nico' ni é rẹ' xánj Yan'anj. Asịj sini nị nun nạni yaco ruhua Yan'anj ni'ya ni é rẹ'. Sanị yyạj nị nani yaco ruhua Yan'anj ni'ya ni é rẹ' aj.

Vivid como siervos de Dios

11 Nị 'ị ruhuāj ni'yā ni é rẹ'. Nị rún' huin tsínj 'nạ' ango xuman' huin né'. Daj si mạn né' xungüị nan. Sanị ango xungüị huin xánj né'. Nị achínj jni'yā rian ni é rẹ' sisị sị ga'nij ni é rẹ' chrej dạgahuin ni é rẹ' nuguan' xị'i si huin ruhua nneẹ cúj ni é rẹ' mánj. Daj si unun' nuguan' xị'i daj ngạ niman né' aj.
12 Nị guị'yaj sạ' ni é rẹ' scanij ni tsínj nun ni'i Yan'anj anj. Nị nụnj si a'mi quij ni sij xi'í ni é rẹ' yyạj, ataj ni sij sisị 'yaj quij ni é rẹ', sanị güi gạ'na' Señor, nị gạ'mi sạ' ni sij xi'í Yan'anj xi'í si guịni'i ni sij sisị gui'yaj sạ' ni é rẹ'.
13 Xi'í si nico' ni é rẹ' Señor, nị dạgahuin ni é rẹ' rian daran' ni tsínj nicaj sun scanij ni ngüị. Nị dạgahuin a ni é rẹ' rian rey xi'í si tsínj huin rian nịn' huin sij.
14 Nị dạgahuin a ni é rẹ' rian ni tsínj huin gobernado. Daj si a'níj rey daj sisị guị'yaj ni sij castigo ni tsínj 'yaj quij, nị gạ'mi sạ' ni sij xi'í ni tsínj 'yaj sạ'.
15 Daj si huin ruhua Yan'anj sisị guị'yaj sạ' né'. Ngaa nị gạ'ue guị'yaj né' sisị dínj gạhuin du'ua ni tsínj nị'yun. Nị sị ga'mi ni sij nuguan' nun ni'i ni sij mánj.
16 Rún' huin tsínj hua ní'nij rian, nị hué daj guị'yaj né' gạche né' daran' chrej sạ'. Sanị sị ga'ue gạtaj né' sisị xi'í daj, nị gạ'ue guị'yaj né' ụn gaquin' gạhuin guị'yaj né', gạtaj né' mánj. Sanị guị'yaj né' dạj rún' 'yaj ni tsínj 'yaj sun rian Yan'anj anj.
17 Nị gạ ní'yanj ni é rẹ' rian daran' ni ngüị. Nị gạhuin 'ị ruhua ni é rẹ' nị'yaj ni é rẹ' ni ngüị xuman ruhua ni'yaj Yan'anj. Nị dạgahuin sạ' ni é rẹ' rian Yan'anj. Nị guịnun yan'anj ni é rẹ' rian rey nej.
18 Dạgahuin sạ' ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni tsínj 'yaj sun rian xuru'ue. Nị sé urin rian ni xuru'ue a'mi sạ', nị xuru'ue 'yaj sạ' dạgahuin sạ' ni é rẹ'

mánj. Sanı̱ dągahuin są' ni é rę' rian ni xuru'ue a'mi huee rian ni é rę' nej.
19 Nı̱ sisı̱ guı̱ran' 'ngǫ tsínj daj sayun guı̱'yaj xuru'ue huee daj xi'í si nico' sij Yan'anj, nı̱ sisı̱ a'nin' ruhua sij ngą sayun daj, ngaa nı̱ dugu'nąj 'yaj sij rian Yan'anj.
20 Sisı̱ huin ni é rę' castigo xi'í si da'ui ni é rę' gaquin', nı̱ nitaj nu̱nj 'yaj sisı̱ gą'nin' ruhua ni é rę' mánj. Sanı̱ sisı̱ a'nin' ruhua ni é rę' ngą sayun 'yaj ni tsínj xı̱'i xi'í si gui'yaj są' ni é rę', nı̱ acaj Yan'anj cuenta dąj 'yaj są' ni é rę' aj.
21 Nı̱ huin ruhua Yan'anj sisı̱ hué daj gu̱nucuaj są' né' guı̱ran' né' sayun. Daj si guiran' man'an Cristo sayun xi'í né'. Nı̱ dąj rún' gui'yaj sij ngaa guiran' sij sayun, nı̱ hué ducuánj daj digyán sij dąj gu̱nucuaj né' ngą sayun ran' né' aj.
22 Nı̱ ą 'ngǫ gaquin' nun gui'yaj Cristo mánj. Nı̱ nitaj nuguan' snan'anj ga'mi du'ua sij mánj.
23 Nı̱ ngaa ga'mi quij ni sij rian Cristo, nı̱ nun ga'mi quij sí' rian ni sij mánj. Nı̱ ngaa guiran' Cristo sayun, nı̱ nun gą'mi huee sij rian ni ngüı̱ mánj. Sanı̱ gataj sij daran' si-nu̱guan' sij rian Yan'anj. Daj si Yan'anj huin si nągui'yaj yya daran' nuguan', ruhua sij.
24 Hué man'an Cristo gata si-gąquin' né' ngaa gan'anj gąhui' sij rian rugutsı̱. Nı̱ gahui' sij xi'í né' sisı̱ sı̱ gui'yaj né' gaquin' gą mánj. Sanı̱ gą nı̱'na' né' gąche né' 'ngǫ chrej nı̱ca. Daj si nahuin są' niman ni é rę' xi'í si guiran' xı̱'i Cristo.
25 Nı̱ dąj rún' ga ni'ya ni xachij ngaa nitaj tsínj dugumi, nı̱ hué daj ga ni'ya ni é rę' ası̱j ná. Sanı̱ yyąj nı̱ nanicąj niman ni é rę' ga'nąj ni é rę' rian tsínj dugumi ni é rę' huin Cristo. Nı̱ dąj rún' huin 'ngǫ yucuaj ngaa dugumi są' sij dán sij, nı̱ hué daj 'yaj Cristo dugumi sij niman ni é rę'. Nı̱ hué Cristo huin achij rian niman ni é rę' nej.

3

Deberes conyugales

1 Hué ducuánj daj huin sisı̱ dągahuin ni é rę' rian nicą ni é rę' huin ni é rę' ni yun'unj xąna. Ngaa nı̱ sisı̱ nun xu̱man ruhua nicą ni é rę' nı̱'yaj ni sij Yan'anj, nı̱ gą'ue nąnicaj ruhua ni sij ngaa guı̱ni'i ni sij dąj 'yaj są' ni é rę'. Nı̱ hué daj gąhuin ngaa nun gą'mi ni é rę' nı̱ ą 'ngǫ nuguan' gunun ni sij mánj.
2 Daj si guı̱ni'i ni sij sisı̱ 'yaj są' ni é rę'. Nı̱ hua ní'yanj ni é rę' rian ni sij nej.
3 Sı̱ gani ruhua ni é rę' sisı̱ nągui'yaj nią' nı̱n' ni é rę' nę' chrej xę' nneę cúj ni é rę' mánj. Nı̱ sı̱ gara nico ni é rę' cúj nią' chrą ni é rę' sisı̱ guı̱ni'i ni ngüı̱ dąj są' hua ni é rę' mánj. Nı̱ sı̱ nągui'yaj są' nı̱n' ni é rę' man'an án rę' sisı̱ gą są' ni é rę' ngą gaga' oro ngą atsij du'ue nı̱n' ruhua mánj.
4 Sanı̱ nągui'yaj są' ni é rę' chruhua niman ni é rę'. Nı̱ sı̱ guere' niman są' ni é rę' da mánj. Nı̱ sisı̱ gąhuin są' niman ni é rę', nı̱ gą'ue gą'mi nąj ni é rę'. Nı̱ gą'ue gąhuin din'inj ruhua ni é rę' nej. Ní'yanj nı̱n' ruhua ni é rę' rian Yan'anj ngaa hué daj hua są' chruhua niman ni é rę' aj.
5 Ası̱j ná nı̱ hué daj gui'yaj ni ngüı̱ xąna hua są' niman. Nı̱ ana'uij unj sisı̱ guı̱'yaj są' Yan'anj ngą unj. Nı̱ dagahuin unj rian nicą unj nej.

6 Nị hué daj dagahuin yun'unj gụ'naj Sara si gataj nicạ unj Abraham. Nị
gataj unj sisị Señor huin sij. Nị sisị guị'yaj sạ' ni é rẹ', nị sị guxu'ui' ni é
rẹ', ngaa nị huin ni é rẹ' da'nị xạna unj.
7 Nị hué ducuánj daj hua niạn sisị gạne sạ' tsínj sno'o ngạ nicạ ni é rẹ'.
Nị xạcaj ni é rẹ' cuenta si achin rian nicạ ni é rẹ' nej. Daj si nitaj si nucuaj
ni yun'unj xạna dạj rún' nucuaj ni é rẹ'. Xi'í daj guị'yaj 'ueé ni é rẹ' ngạ ni
yun'unj xạna. Nị uyan gui'yaj Yan'anj sinduj rian ni yun'unj xạna ngạ ni
é rẹ' sisị gạne nịganj daran' nicạ ni é rẹ'. Xi'í daj nị guị'yaj sạ' ni é rẹ' ngạ
nicạ ni é rẹ'. Ngaa nị sị chran' yun'unj 'ngọ nuguan' ngaa achínj jni'yaj ni
é rẹ' rian Yan'anj mánj.

Una buena conciencia

8 Hué dan nị uyan gạ ruhua ni é rẹ' ngạ dugüi' ni é rẹ'. Nị nạni yaco
ruhua ni é rẹ' nị'yaj ni é rẹ' dugüi' ni é rẹ'. Nị gạhuin 'ị ruhua ni é rẹ' ngạ
ni dugüi' ni é rẹ' ni tsínj xuman ruhua ni'yaj Yan'anj. Nị chrạcuij ni é rẹ'
ni ngüị ran' sayun. Nị sị gui'yaj ni é rẹ' si huin achij ni é rẹ' mánj.
9 Nị sị chran' yun'ún' ni ngüị 'yaj xị'i ngạ mun'ún' dạj rún' chran' yun'unj
ni sij yụn'. Nị sị ga'mi quij ni é rẹ' rian ango ni sij dạj rún' a'mi quij ni sij
rian ni é rẹ' mánj. Sanị gạ'mi sạ' ni é rẹ' rian ni sij. Daj si gaquínj Yan'anj
ni é rẹ' sisị hué daj guị'yaj á rẹ'. Ngaa nị gạ'ue nạhuin ra'a ni é rẹ' sinduj
guị'yaj Yan'anj rian ni é rẹ' aj.
10 Daj si gataj si-nụguan' Yan'anj:
Yụn' huin ruhua gạne 'ueé xungüị nan, nị gạhuin niạ' ró' ni güi gạ'na'.
Sanị gạ cuidadú' sisị sị ga'mi quí' nuguan' nnẹ.
Nị hué daj gạ cuidado né' sisị sị ga'mi du'ua né' nuguan' snan'anj mánj.
11 Dụna anéj né' nuguan' quij aj.
Nị guị'yaj sạ' né'.
Nạno' né' si gạne din'inj né' ngạ ni dugüi' né'.
Nị dụgu'nun' né' sisị hué daj guị'yaj né' ya'yoj.
12 Daj si ni'yaj Señor dạj ran' ni tsínj 'yaj nịca.
Nị unun Yan'anj si achínj jni'yaj ni sij rian sí'.
Sanị unun' Yan'anj ngạ ni tsínj 'yaj gaquin'.
Daj gataj si-nụguan' Yan'anj anj.
13 Nị ụn tsínj gạ'ue chran' yun'unj ni é rẹ' sisị nịganj huin ruhua ni é rẹ'
guị'yaj sạ' ni é rẹ' únj.
14 Nị sisị guịran' ni é rẹ' sayun xi'í si xacaj ni é rẹ' chrej nịca achéj ni é
rẹ', sanị hua 'ueé rian ni é rẹ'. Xi'í daj nị sị guxu'ui' ni é rẹ' rian ni ngüị
mánj. Nị sị guiriun ruhua ni é rẹ' ngaa chran' yun'unj ni sij ni é rẹ' mánj.
15 Guịnun yan'anj niman ni é rẹ' Cristo sisị huin sij Señor. Nị nịganj
gạ chrụn ruhua ni é rẹ' gạ'mi ni é rẹ' rian ni tsínj huin ruhua guịni'i ni
nuguan' sạ' ana'uij ni é rẹ'. Sanị gạ'mi nạj ni é rẹ' rian ni sij. Nị gạ ní'yanj
ni é rẹ' nej.
16 Nị gạ cuidado ni é rẹ' sisị sị gui'yaj ni é rẹ' gaquin' mánj. Ngaa nị ngaa
gạ'mi quij ni sij xi'í chrej sạ' chéj ni é rẹ' ngạ Cristo, nị guịri' ni sij si-nạ'aj
xi'í nuguan' quij ga'mi ni sij aj.
17 Sisị ga'uej ruhua Yan'anj sisị guịran' né' sayun, nị sạ' huin si guịran'
né' sayun xi'í si 'yaj sạ' né'. Sanị nun hua sạ' si guịran' né' sayun xi'í si
gui'yaj quij né' mánj.
18 Daj si urin yụn guiran' Cristo sayun gahui' sij xi'í si-gạquin' né'. Gahui'
Cristo huin sij tsínj hua nịca niman. Gahui' sij xi'í ni tsínj nitaj si hua nịca

niman huin né'. Nị hué daj gui'yaj sij sisị gạ'ue guịsij né' rian Yan'anj. Gahui' nneẹ cúj sij. Sanị ganá'nij sij, nị hua nị'na' sij ngạ niman sij aj.
19 Nị gan'anj gạ'mi si-nạne sij rian niman ni tsínj hua gahui' nụn ducuagạ' rụmi'.
20 Huin ni sij tsínj nun dagahuin si-nụguan' Yan'anj asịj ná ngaa gane tsínj gụ'naj Noé. Nị ngaa daj nị ga'nin' ruhua Yan'anj ni'ya ni sij da' güi gui'yaj xugüi Noé rio xạchij achéj rian nnee yan'anj. Nị ganani tụnj guẹ ran' ni dụgüi' sij chruhua rio daj, gui'yaj nnee.
21 Nị hué nnee daj huin 'ngọ da'nga' digyán dạj gahuin ngaa ata' nnee né'. Xi'í si jnaruhui Yan'anj niman né' ngaa ata' nnee né', nị nacaj Yan'anj né'. (Sé güenda si naruhui nneẹ cúj né' huin ngaa ata' nnee né' mánj. Sanị xi'í si huin ruhua né' gạhuin sạ' niman né', nị ata' nnee né'.) Hué dan nị nacaj Yan'anj né' xi'í si ganá'nij Jesucristo scanij ni níman.
22 Ngaa nị gahui Jesucristo nạn' sij xata' nne sij nẹ' chrej ra'a sạ' Yan'anj. Nị huin achij sij rian ni ángel ngạ rian ango ni si nicaj sun nej, rian ni si nucuaj mán xata' nej.

4

Buenos administradores de la gracia de Dios

1 Ngaa nị xi'í si guiran' Cristo sayun ngạ nneẹ cúj sij, nị hué daj gạra xina ni é rẹ' guịran' ni é rẹ' sayun nej. Daj si tsínj guiran' sayun ngạ nneẹ cúj sij, nị gahuin nịni sij rian gaquin'.
2 Ngaa nị ni güi guna rian né' chruhua xungüị nan, nị sị gui'yaj né' si huin ruhua nneẹ cúj né', guị'yaj né' mánj. Sanị nạhuij ruhua né' guị'yaj né' si aran' ruhua Yan'anj anj.
3 Guisíj ni yo' ngaa gui'yaj ni é rẹ' ni rasụn quij dạj rún' aran' ruhua ni ngüị 'nạ' anéj chrej. Daj si gachéj ni é rẹ' gui'yaj quij ni é rẹ'. Nị gui'yaj ni é rẹ' si gahuin quij ruhua ni é rẹ'. Nị guixini ni é rẹ'. Nị gui'yaj quij ni é rẹ' ngaa gui'yaj ni é rẹ' gui'yanj. Nị go'o nịn' ruhua ni é rẹ'. Nị gui'yaj quij ni é rẹ' ngaa guinico' ni é rẹ' yan'anj gui'yaj ra'a ni sij.
4 Yyạj nị nun ri' ruhua ni tsínj 'yaj quij daj xi'í si nun 'yaj quij guẹ ni é rẹ' ngạ ni sij. Nị a'mi quij ni sij xi'í ni é rẹ'.
5 Sanị hua niạn si nạga'ui' ni sij cuenta rian Yan'anj xi'í si gui'yaj quij ni sij. Daj si hua niquin' chrụn Yan'anj nạgui'yaj yya ngạ ni ngüị hua nị'na' ngạ ni ngüị gahui'.
6 Xi'í daj nị gui'yaj Yan'anj sisị gunun ni ngüị hua gahui' nuguan' sạ'. Ngaa nị dạj rún' nạgui'yaj yya Yan'anj ngạ ni ngüị hua nneẹ cúj, nị hué daj nạgui'yaj yya Yan'anj ngạ ni ngüị gahui' nej. Nị gạne nịganj niman ni sij dạj rún' nne nịganj man'an Yan'anj anj.
7 Nị hua ruhua gạnahuij xungüị nan. Xi'í daj nị gạ achij ruhua á rẹ' aj. Nị dụgumi ni é rẹ' si-chrej ni é rẹ'. Nị gạchinj jni'yaj ni é rẹ' rian Yan'anj nej.
8 Nị ango nuguan' nico doj huin sisị nịn' ruhua gạhuin 'ị ruhua ni é rẹ' guịni'yaj ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ'. Daj si ngaa 'ị ró' ni'í' dugüí', nị naránj né' rian nico gaquin'.
9 Nị ngaa huaj ni dugüi' ni é rẹ' chrej, nị gạquinj ni é rẹ' si gạtu ni sij ducuá ni é rẹ'. Nị sị ga'mi huị ni é rẹ' xi'í ni dugüi' ni é rẹ' ngaa 'nạ' ni sij rian án rẹ'.

10 Hua nḭni sun riqui Yan'anj rian gǫ'ngo né' guḭ'yaj sun né' rian ni dugüi' né'. Ngaa nḭ daj rún' riqui Yan'anj sun rian né', nḭ hué daj guḭ'yaj sun né' rian ni dugüi' né'. Daj si xi'í si gui'yaj Yan'anj sinduj rian né', nḭ hua niạn si guḭ'yaj sạ' né' ngạ sun riqui Yan'anj rian né'.
11 Nḭ sisḭ gạ'mi 'ngǫ dugüi' ni é rẹ' rian ni ngüḭ, nḭ gạni ruhua sij sisḭ a'mi sij si-nụguan' man'an Yan'anj. Nḭ sisḭ hua 'ngǫ dugüi' ni é rẹ' 'yaj sun rian ni é rẹ', ngaa nḭ guḭ'yaj sun sij ngạ fuerza ga'ui' Yan'anj rian sij. Ngaa nḭ gạ'ue gạ'mi sạ' ni ngüḭ rian Yan'anj xi'í daran' si 'yaj sạ' ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni ngüḭ nico' Jesucristo. Nḭ hua niạn si gạ'mi sạ' nḭganj nḭn' né' rian Yan'anj. Daj si hué Yan'anj nicaj sun rian daran'anj. Amén.

Padeciendo como cristianos

12 Nḭ 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rẹ'. Nḭ sḭ gan'anj ruhua ni é rẹ' xi'í sayun ga'nạ' rian ni é rẹ' mánj. Daj si xi'í sayun daj, nḭ gạ'ue xạcaj á rẹ' cuenta sisḭ yya 'ḭ ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' Yan'anj. Nḭ sḭ gani ruhua ni é rẹ' sisḭ urin ni é rẹ' huin tsínj ran' sayun mánj.
13 Sanḭ gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ' xi'í si ran' nụguan'an ni é rẹ' sayun ngạ Cristo. Ngaa nḭ nḭn' ruhua gạhuin niạ' ruhua ni é rẹ' ngaa gạ'na' rẹnga' Cristo. Nḭ guḭni'i ni ngüḭ sisḭ hua 'ueé sij.
14 Hua 'ueé rian ni é rẹ' sisḭ a'mi quij ni ngüḭ xi'í si nicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo. Daj si nne Espíritu Santo ngạ ni é rẹ'. Nḭ hua 'ueé rian Espíritu Santo. Xạnga' nḭ a'mi quij ni ngüḭ daj xi'í Cristo. Sanḭ a'mi sạ' ni é rẹ' xi'í sij.
15 Sanḭ nun hua sạ' si guḭran' ni é rẹ' sayun xi'í si dạgahui' ni é rẹ' níman, asḭ guḭ'yaj tụ ni é rẹ', asḭ guḭ'yaj xḭ'i ni é rẹ', asḭ dḭguij ni é rẹ' si-nụguan' ango ni sij mánj. Nun hua sạ' si guḭ'yaj ni é rẹ' ni gaquin' da mánj.
16 Sanḭ sisḭ guḭran' ni é rẹ' sayun xi'í si nicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Cristo, nḭ sḭ gahuin nạ'aj ni é rẹ' mánj. Sanḭ gạ'mi sạ' ni é rẹ' rian Yan'anj xi'í si hué daj ran' ni é rẹ' sayun.
17 Guisíj güi gaxḭ'i Yan'anj nạgui'yaj yya si-gạquin' ni ngüḭ nico' Yan'anj. Nḭ xi'í daj ran' né' sayun. Nḭ sisḭ gaxḭ'i sini Yan'anj nạgui'yaj yya ngạ né', ngaa nḭ ụn sin guḭ'yaj Yan'anj ngạ ni ngüḭ nun dagahuin si-nụguan' Yan'anj ruhua á rẹ' únj. Xạnga' nḭ guḭran' nico doj ni sij sayun, guḭ'yaj Yan'anj.
18 Daj si gataj si-nụguan' Yan'anj:

Sisḭ 'ḭ huaj gạnani ni tsínj hua nḭca niman, nḭ huaj guḭran' nico doj sayun
ni tsínj quij hua ngạ ni tsínj 'yaj gaquin'.

Daj gataj si-nụguan' Yan'anj.
19 Hué dan nḭ ni tsínj ran' sayun dạj rún' aran' ruhua Yan'anj, nḭ hua niạn si guḭ'yaj sạ' ni sij. Nḭ gạ'ue gụxuman ruhua ni sij sisḭ Yan'anj dụgumi sạ' niman ni sij. Daj si Yan'anj gui'yaj ni sij. Nḭ hua nḭca ruhua Yan'anj ngạ né'.

5

Apacentad la grey de Dios

1 Nḭ ango nụguan' huin 'ngǫ nụguan' 'yaj fuerzāj rian ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni tsínj huin achij scanij ni ngüḭ nico' Jesucristo. Daj si hué daj huin achī ngạ ni é rẹ'. Nḭ huēj huin tsínj guini'i dạj guiran' Cristo sayun. Nḭ guḭnicaj dugüi'īj ngạ Cristo ngaa gạ'na' rụhua' yún sij. Nḭ guḭni'i xạnga' ni ngüḭ sisḭ hua 'ueé sij.

2 Nḭ dąj rún' dugumi są' yucuaj dán si xucu, nḭ hué daj dụgumi są' ni é rę' ni ngüḭ nico' Yan'anj mąn scanij ni é rę'. Sanḭ sé da' fuerza dụgumi ni é rę' mánj. Sanḭ dụgumi ni é rę' xi'í si hué daj aran' ruhua ni é rę' dągahuin ni é rę' rian Yan'anj. Nḭ sḭ gahuin ruhua ni é rę' guḭ'yaj gana ni é rę' xi'í sun 'yaj sun ni é rę' mánj.
3 Nḭ sḭ gui'yaj ni é rę' sisḭ huin ni é rę' tsínj huin achij gą'nin' ni é rę' rian ni ngüḭ nico' Yan'anj mánj. Sanḭ dụgu'nun' ni é rę' sisḭ guḭ'yaj 'ueé ni é rę' scanij ni sij. Ngaa nḭ guḭni'i ni sij dąj guḭ'yaj ni é rę'. Nḭ xącaj ni sij cuenta dąj guḭ'yaj man'an ni sij nej.
4 Ngaa nḭ ngaa gụrugüi' Cristo tsínj huin achij nḭn' tsínj dugumi né', nḭ nąhuin ra'a né' 'ngọ gachrin corona są' gụnun chrą né'. Nḭ gą są' né' gąne nḭganj né', gui'yaj Cristo.
5 Nḭ tsínj hua lij, nḭ dągahuin ni é rę' si ataj ni tsínj huin achij. Nḭ dągahuin daran' ni é rę' si ataj gọ'ngo ni dugüi' ni é rę'. Nḭ sḭ gani ruhua ni é rę' sisḭ huin achij ni é rę' rian ni dugüi' ni é rę' mánj. Daj si gataj si-nụguan' Yan'anj:
Unun' Yan'anj ngą ni tsínj ani ruhua sisḭ huin achij ni sij.
Sanḭ guḭ'yaj Yan'anj sinduj rian ni tsínj gą'ue guḭnico' da rụcu.
Daj gataj nuguan' daj.
6 Xi'í daj nḭ nągui'yaj lij ni é rę' man'an ni é rę' rian Yan'anj nucuaj. Hué dan nḭ ngaa gąran' ruhua Yan'anj, nḭ gąhuin achij ni é rę', guḭ'yaj Yan'anj anj.
7 Sisḭ hua 'ngọ nuguan' chran' yun'unj ni é rę', nḭ gą'ue gąchinj jni'yaj ni é rę' rian Yan'anj xi'í nuguan' daj. Ngaa nḭ sḭ nani ruhua ni é rę' gą mánj. Daj si dụgumi są' Yan'anj ni é rę' aj.
8 Nḭ dụgumi są' ni é rę' man'an ni é rę'. Nḭ guḭni'yaj są' ni é rę'. Daj si dąj rún' aguáj sigue'ej ngaa nano' xuj si xą xuj, nḭ hué daj 'yaj sichre unun' sij ngą ni é rę'.
9 Sḭ guxuman ruhua ni é rę' nḭ'yaj ni é rę' si-nụguan' sichre mánj. Sanḭ gụxuman xąnga' ruhua ni é rę' nḭ'yaj ni é rę' si-nụguan' Yan'anj anj. Nḭ xącaj ni é rę' cuenta sisḭ nḭn' gąchra' chruhua xungüḭ nan, nḭ uyan ran' ni dugüi' ni é rę' sayun huin ni sij ni tsínj nico' Yan'anj.
10 Nḭ daran' sinduj 'ną' rian Yan'anj. Nḭ hué Yan'anj gaquínj ni é rę' sisḭ guḭnicaj dugüi' nḭganj ni é rę' ngą Jesucristo. Nḭ ngaa guḭsij dọj güi guḭran' ni é rę' sayun, nḭ nągui'yaj są' Yan'anj niman ni é rę'. Nḭ gąhuin nḭca ruhua ni é rę', guḭ'yaj Yan'anj. Nḭ gąhuin yya ruhua ni é rę' ngą si-chrej Yan'anj nej.
11 Nḭ gą'mi są' nḭganj né' rian Yan'anj. Nḭ gą'mi né' sisḭ nicaj Yan'anj sun rian daran'anj. Amén.

Salutaciones finales

12 Silvano huin tsínj nne nan ngāj. Nḭ arun sij dọj du'ua yanj nan a'nī huaj rian ni é rę'. Nḭ ani ruhuāj sisḭ huin sij 'ngọ tsínj dagahuin są' rian Yan'anj. Nḭ riquīj 'ngọ chrej rian ni é rę' sisḭ nuguan' nan huin 'ngọ nuguan' xąnga' huin nuguan' gui'yaj Yan'anj sinduj rian né'. Nḭ gahuin nḭca ruhua ni é rę' ngą nuguan' daj.
13 Nḭ tsínj nico' Yan'anj mąn xuman' Babilonia, nḭ a'níj ni sij 'ngọ nuguan' huaj rian ni é rę'. Nḭ uyan ganacui Yan'anj ni sij ngą ni é rę'. Nḭ dąj rún' huin 'ngọ da'nī huin Marco riānj. Nḭ hué daj a'níj sij 'ngọ nuguan' huaj rian ni é rę' nej.

14 Nḭ ngaa gạ'nij ni é rẹ' 'ngọ nuguan' huaj rian ni dugüi' ni é rẹ', nḭ
gạrun du'ua gọ'ngo ni é rẹ' ni dugüi' ni é rẹ' xi'í si 'ḭ ruhua ni dụgüi' ni
é rẹ'. Nḭ gạhuin din'inj ruhua daran' ni é rẹ' huin ni é rẹ' ni ngüḭ nicaj
dugüi' ngạ Jesucristo, ruhuāj aj. Amén.

SEGUNDA EPÍSTOLA UNIVERSAL DE SAN PEDRO APÓSTOL

Salutación

1 Huēj huin Simón Pedro tsínj 'yaj sun rian Jesucristo. Nị huīnj apóstol,
tsínj a'mi si-nụguan' Jesucristo rian ni ngüị. Nị arūnj yanj carta nan a'nī
huaj rian ni é rẹ'. Nị hua guisíj nuguan' sạ' rian ni é rẹ'. Nị guxuman
ruhua ni é rẹ' ngạ ni únj ni'yaj ni é rẹ' Yan'anj, gui'yaj Jesucristo. Daj si
'yaj nịca Jesucristo huin sí' Yan'anj nico' né'. Nị tsínj nacaj né' huin sij nej.
2 Nị huin ruhuāj sisị guịni'i ni é rẹ' dạj hua Yan'anj ngạ Jesucristo huin
sí' Señor nicaj sun rian né'. Ngaa nị gạ'ue guịri' ni é rẹ' nico sinduj, guị'yaj
nụngüej sij. Nị gạhuin din'inj ruhua ni é rẹ' nej.

Partícipes de la naturaleza divina

3 Gạ'ue guị'yaj Yan'anj daran'anj. Nị riqui Yan'anj daran' si ní'yanj né'
sisị gạche sạ' né' si-chrej Yan'anj. Nị hué daj huin xi'í si ni'i né' Cristo huin
tsínj gaquínj né' gạ'na' né' rian sij. Nị hué daj 'yaj sij xi'í si hua sạ' nịn'
ruhua sij. Nị hua sạ' nịn' ruhua si 'yaj sij nej.
4 Nị xi'í si hua sạ' nịn' ruhua sij, nị riqui sij ga'ị nuguan' sạ' huin nuguan'
hua gui'yaj yya sij ngạ né'. Nị hua sạ' nịn' ruhua ni nuguan' daj. Nị ní'yanj
nico ni nuguan' daj nej. Nị xi'í nuguan' sạ' daj, nị gạ'ue nịguisij ni é rẹ'
gạhuin sạ' ni é rẹ' dạj rún' hua sạ' man'an Yan'anj. Nị gạ'ue gạhuin nịni
ni é rẹ' rian ni nuguan' quij mạn niman ni ngüị mạn chruhua xungüị nan.
5 Xi'í daj nị guị'yaj fuerza ni é rẹ' sisị gạche ni é rẹ' 'ngọ chrej sạ' xi'í si
guxuman ruhua ni é rẹ' ni'yaj ni é rẹ' Yan'anj. Nị ngaa chéj ni é rẹ' chrej
sạ', nị gạhuin ni é rẹ' tsínj guịni'i sạ' si-nụguan' Yan'anj anj.
6 Nị ngaa guịni'i sạ' ni é rẹ' si-nụguan' Yan'anj, ngaa nị dụgumi sạ' ni
é rẹ' man'an ni é rẹ'. Nị ngaa guịsij dụgumi ni é rẹ' man'an ni é rẹ', nị
gạ'nin' ruhua ni é rẹ' ngạ ni sayun ran' ni é rẹ'. Nị ngaa guịsij gạ'nin'
ruhua ni é rẹ' ngạ ni sayun ran' ni é rẹ', ngaa nị guịnico' xạnga' ni é rẹ'
Yan'anj anj.
7 Nị ngaa guịsij guịnico' xạnga' ni é rẹ' Yan'anj, ngaa nị gạhuin 'ị ruhua
ni é rẹ' nị'yaj ni é rẹ' daran' ni ngüị nico' Yan'anj. Nị ngaa guịsij gạhuin 'ị
ruhua ni é rẹ' nị'yaj ni é rẹ' ni ngüị nico' Yan'anj, ngaa nị gạhuin 'ị ruhua
ni é rẹ' nị'yaj ni é rẹ' daran' ni ngüị.
8 Hué dan nị sisị nari' ni é rẹ' guị'yaj á rẹ' ni rasụn nan ya'yoj, nị sisị
gahuin nico ni nuguan' sạ' nan chruhua niman ni é rẹ', ngaa nị sị gahuin
ni é rẹ' tsínj nun ni'i guị'yaj sun rian Yan'anj mánj. Sanị guịni'i sạ' ni é rẹ'
man'an Señor Jesucristo.
9 Sanị tsínj achin nạri' guị'yaj sạ' ni rasụn sạ' nan, nị dạj rún' huin 'ngọ
tsínj duri huin sij. Nị nun xiguịn sạ' ni'yaj sij mánj. Nị guini'yun ruhua sij
sisị jnaruhui Yan'anj gaquin' gui'yaj sij güi gachin.
10 Nị gaquínj Yan'anj ni é rẹ' huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Nị nacui
Yan'anj ni é rẹ' nej. Xi'í daj nị dụgu'nun' ni é rẹ' dạgahuin ni é rẹ' rian
Yan'anj. Ngaa nị guịni'i yya ni é rẹ' sisị hué daj huin. Nị sisị hué daj
dạgahuin ni é rẹ', nị nitaj ạman nạnicaj ruhua ni é rẹ' ngạ si-chrej Yan'anj
mánj.

11 Hué ducuánj daj huin sisi̱ gạ'ni Yan'anj gạtu ni é rẹ' rian nicaj sun
Señor Jesucristo ni̱ganj ni̱n'. Ni̱ Jesucristo huin tsínj ganacaj né'. Ni̱ gạhuin
niạ' ruhua Yan'anj gạtu ni é rẹ' xata' aj.
12 Xi'í daj ni̱ gui̱'yā sisi̱ daran' güi gạnanun ruhua ni é rẹ' ni nuguan'
nan nụnj si hua ni'i ni é rẹ', ni̱ gahuin ni̱ca xạnga' ruhua ni é rẹ' ngạ ni
nuguan' xạnga' gahuin chrụn a ni é rẹ' aj.
13 Ni̱ ani ruhuāj sisi̱ hua guẹ nnēj chruhua xungüi̱ nan, ni̱ hua niạn si
digyānj rian án rẹ' dạj gạnanun ruhua á rẹ' ni nuguan' gahuin chrụn ni é
rẹ'.
14 Ni̱ ni'īnj sisi̱ gạhuin ni̱chrun' güi gạhuīj sisi̱ hué daj digyán Jesucristo
riānj huin sij Señor nicaj sun rian né'.
15 Ngaa ni̱ 'ngọ gui̱'yaj fuerzāj sisi̱ ngaa gạhuīj, ni̱ gạnanun ruhua ni é
rẹ' ni nuguan' nan anj.

Testigos presenciales de la gloria de Cristo

16 Ni̱ ngaa digyán únj rian ni é rẹ' dạj gạhuin ngaa gạ'na' rụhua' yún
Señor Jesucristo, ni̱ dạj nucuaj sij, ni̱ sé cuentu yụn nani ni ngüi̱ huin
nuguan' digyán únj rian án rẹ' mánj. Guini'i rian man'an únj sisi̱ tsínj sạ'
huin sij aj.
17 Ni̱ guini'i únj ngaa nahuin 'ueé Jesús gui'yaj chré' huin Yan'anj. Daj
si ga'ui' Yan'anj sisi̱ ni̱n' ruhua gahuin achij Jesús. Ni̱ ga'mi Yan'anj xata'
xi'í Jesús: “Hué nan huin da'nī 'i̱ ruhuāj. Ni̱ huin niạ' ruhuāj ni'yā sij.”
Daj gataj Yan'anj nne xata'. Ni̱ hua 'ueé ni̱n' ruhua xata'.
18 Ni̱ hué man'an únj gunun si ga'mi Yan'anj xata' ngaa guimán únj ngạ
Señor quij guẹ daj.
19 Ni̱ xi'í si guini'i únj dạj gahuin 'ueé Jesús, gui'yaj Yan'anj, ni̱ gạhuin
yya ruhua únj doj xi'í nuguan' garun ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj asi̱j
ná. Ni̱ dugu'nạj gui̱'yaj ni é rẹ' sisi̱ xạcaj ni é rẹ' cuenta xi'í nuguan' ga'mi
ni sij. Ni̱ dạj rún' huin 'ngọ yan'ạn xigui̱n rian hua rụmi', ni̱ hué daj 'yaj ni
nuguan' garun ni tsínj daj. Ni̱ dạj rún' huin ngaa rẹnga', ni̱ hué daj gạhuin
ngaa gạ'na' rụhua' yún Jesucristo. Ni̱ dạj rún' huin stangạ síj ngaa ruhua
gui̱xiguin, ataj né', ni̱ hué daj gui̱xiguin chruhua niman né' ngaa gạ'na'
rụhua' yún Jesucristo gui̱ni'i né'.
20 Ni̱ hua niạn sisi̱ gui̱ni'i sini ni é rẹ' sisi̱ ngaa garun ni tsínj ga'mi si-
nụguan' Yan'anj guimán asi̱j ná, ni̱ nun garun ni sij güenda man'an ni sij
mánj. Sani̱ garun ni sij rian yanj dạj rún' digyán Yan'anj rian ni sij.
21 Daj si ni̱ ạ 'ngọ tsínj nun gui'yaj si ga'nạ' si-nụguan' Yan'anj chruhua
xungüi̱ nan gunun né'. Sani̱ ga'mi ni tsínj sạ' daj si-nụguan' Yan'anj dạj
rún' digyán Espíritu Santo rian ni sij.

2

Falsos profetas y falsos maestros

1 Sani̱ asi̱j ná ni̱ guimán ni tsínj ga'mi nuguan' nnẹ scanij ni ngüi̱. Ni̱
digya' yun'unj ni sij sisi̱ a'mi ni sij si-nụguan' Yan'anj. Ni̱ hué daj gạ'na'
tsínj digyán nuguan' nnẹ scanij ni é rẹ' nej. Ni̱ digyán hui̱ ni sij ango chrej
digya' yun'unj. Ni̱ guẹre' niman ni tsínj gui̱da'a chrej digya' yun'unj daj.
Ni̱ na'uej ruhua ni sij sisi̱ Jesús huin Señor nicaj sun rian né'. Ni̱ hué Jesús
huin tsínj gahui' xi'í si-gạquin' ni sij. Xi'í daj ni̱ rá'yanj gạhuin ni sij castigo,
gui̱'yaj Yan'anj.

2 Sanı̱ guı̱nico' nico ni ngüı̱ chrej xı̱'i dı̱gyán ni sij. Nı̱ xi'í si guı̱'yaj ni
tsínj xacaj chrej xı̱'i daj, nı̱ gạ'mi quij ango ni ngüı̱ xi'í chrej xạnga' 'nạ'
rian Yan'anj anj.
3 Nı̱ gạhuin ruhua ni tsínj digya' yun'unj daj guı̱ri' ni sij san'anj. Xi'í daj
nı̱ nạno' ni sij nuguan' digya' yun'unj gạ'mi ni sij rian ni é rẹ'. Sanı̱ ası̱j ná
gạtaj Yan'anj sisı̱ gạhuin ni sij castigo. Nı̱ hua gahuin nı̱chrun' si gạhuin
ni sij castigo, guı̱'yaj Yan'anj anj.

4 Nı̱ nitaj si guinicaj Yan'anj 'ngọ niman nico rian ni ángel gui'yaj gaquin'
ası̱j ná. Sanı̱ ga'níj Yan'anj ni ángel daj rian yan'ạn sisı̱ gụna ni ángel daj
ducuagạ' rian hua rụmi'. Nı̱ hué yu'uj daj guı̱man ni ángel da guı̱sij güi
nạgui'yaj yya Yan'anj ni gaquin'.
5 Nı̱ nun guı̱nicaj Yan'anj niman nico rian ni tsínj guimán ası̱j ná. Sanı̱
ga'níj Yan'anj 'ngọ gumạn xxi ga'nạ' rian ni tsínj gui'yaj quij. Nı̱ gahui'
ni sij gui'yaj gumạn daj. Sanı̱ urin Noé ngạ ango chij dugüi' sij ganacaj
Yan'anj. Nı̱ hué Noé huin tsínj ga'mi rian ni tsínj quij daj sisı̱ guı̱'yaj nı̱ca
ni sij aj.
6 Nı̱ hué daj gui'yaj Yan'anj castigo ni tsínj guimán nụngüej xuman'
gụ'naj Sodoma ngạ Gomorra ası̱j ná. Nı̱ garij yan'ạn Yan'anj nụngüej
xuman' daj. Nı̱ da yaj gahuin nụngüej xuman' daj, gui'yaj Yan'anj. Nı̱
gahuin 'ngọ da'nga' digyán Yan'anj sisı̱ dạj rún' guiran' nụngüej xuman'
daj, nı̱ hué daj guı̱ran' ni ngüı̱ nun xuman ruhua ni'yaj Yan'anj anj.
7 Sanı̱ guiri nı̱ni Yan'anj tsínj gụ'naj Lot scanij ni tsínj quij daj. Daj si Lot
huin tsínj gui'yaj nı̱ca. Nı̱ nun garan' ruhua sij guini'i sij chrej quij gachéj
ni tsínj quij daj.
8 (Nı̱ Lot huin tsínj gui'yaj nı̱ca. Nı̱ gane sij scanij ni tsínj gui'yaj quij. Nı̱
ya'yoj guini'i sij si xı̱'i gui'yaj ni sí'. Nı̱ gunun sij nuguan' quij ga'mi ni sí'.
Nı̱ guere' ruhua sij ngạ ni nuguan' quij daj.)

9 Nı̱ ni'i sạ' Señor nạcaj sij ni tsínj nico' man'an sij ngaa ran' ni sij sayun.
Nı̱ gạri Señor ducuagạ' ni tsínj gui'yaj quij gạhuin ni sij castigo da güi
nạgui'yaj yya Yan'anj si-gạquin' ni sí'.
10 Nı̱ nı̱n' ruhua gạhuin castigo ni tsínj 'yaj si huin quij ruhua ni sij ngạ
nneẹ cúj ni sij, guı̱'yaj Yan'anj. Nı̱ 'yaj ducu ni sij ngạ nuguan' a'nin' Señor
sun rian ni sij. Nı̱ huin ni sij ni tsínj ga niqui hua. Nı̱ 'yaj ni sij si aran'
ruhua man'an ni sij. Nı̱ nitaj si xu'ui' ni sij gạ'mi quij ni sij rian ni si nicaj
sun mán xata' mánj.
11 Nı̱ nụnj si nucuaj ni ángel daj ngạ ni si daj, sanı̱ nun gạ'mi gaquin' ni
ángel rian Yan'anj xi'í ni si mánj.

12 Nı̱ rún' huin xucu nitaj sta'nga' nụn huin ni sij. Nı̱ a'mi quij ni sij xi'í
nuguan' nunun ni sij. Nı̱ dạj rún' ran' ni xucu a'nga mán riqui quij ngaa
da'a ni sij dagahui' ni sij, nı̱ hué daj gạhuin ngạ ni tsínj 'yaj quij daj. Nı̱
gạhui' ni sij xi'í ni rasụn quij gui'yaj ni sij.
13 Nı̱ dạj rún' gui'yaj quij ni sij rian ni ngüı̱, nı̱ hué daj nạru'ue Yan'anj
castigo rian ni sij. Nı̱ huin nıạ' ruhua ni dụgüi' ni sij ngaa achéj ni sij ya'yoj
'yaj ni sij ni rasụn xı̱'i. Nı̱ huin 'ngọ si-nạ'aj si 'yaj ni sij. Nı̱ huin ni sij ni
tsínj ga niqui hua. Nı̱ hué daj 'yaj quij ni sij ngaa xa nụguan'an ni sij ngạ
ni é rẹ'.
14 Nı̱ 'yaj rian ni sij gaquin' ngaa nı̱'yaj ni sij rian nicạ dugüi' ni sij. Nı̱
na'ue gạ'nin' ruhua ni sij ni'yaj ni sij ni yun'unj xạna. Nı̱ digya' yun'unj ni
sij ni tsínj achin gạhuin nı̱ca ruhua ngạ si-chrej Yan'anj. Nı̱ nahuij ruhua

ni sij guiri' ni sij si-san'anj dugüi' ni sij. Ni huin ni sij ni tsínj ga niqui gan'anj rian yan'an.
15 Ga ni'ya ni sij si duna ni sij chrej nica. Ni xacaj ni sij si-chrej tsínj gu'naj Balaam da'níj Beor. Ni gui'yaj Balaam gaquin' xi'í si gahuin ruhua sij ni'yaj sij san'anj.
16 Sani gui'yaj Yan'anj sisi ga'mi 'ngo urruj daj rún' a'mi 'ngo tsínj. Ni chran' urruj daj Balaam. Ni nun ga'uej ruhua xuj gan'anj xuj chrej quij huaj Balaam mánj.
17 Ni daj rún' huin 'ngo yu'uj rian nitaj ahui nnee huin ni tsínj 'yaj quij daj. Ni daj rún' 'yaj nga ngaa nicaj nane huan'an, ni hué daj huin ni sij. Ni nico castigo gahuin niganj ni sij guiman ni sij rian hua rumi' nin' ruhua rian yan'an, gui'yaj Yan'anj.
18 Ni a'mi ran ni sij 'yaj fuerza ni sij sisi sa' nin' ruhua huin nuguan' a'mi ni sij. Ni digya' yun'unj ni sij ni tsínj guxuman naca ruhua ni'yaj Yan'anj. Ni 'yaj fuerza ni sij sisi gui'yaj ni sí' daj rún' aran' ruhua nneę cúj ni sí'. Ni dyaj gahui ni sí' rian chrej huin chrej achéj ni tsínj xi'i nitaj si hua sa' mánj.
19 Ni ataj ni sij sisi ga'ue gui'yaj ni tsínj guxuman naca ruhua daj si garan' ruhua ni sí'. Ngaa ni gahuin ní'nij rian ni sí' gache ni sí' daran' chrej, ataj ni sij. Ni hué man'an ni sij huin tsínj 'yaj sun yun rian chrej xi'i. Daj si daj hua ni rasun 'yaj gana rian né', ni hué rian ni rasun daj 'yaj sun yun né' rún' huaj.
20 Ni hua guini'i ni tsínj daj Señor Jesucristo huin tsínj nacaj né'. Ni duna ni sij si-chrej xungüi nan. Sani sisi nanicaj ruhua ni sij gui'yaj ni sij gaquin' gui'yaj sini ni sij, ngaa ni gahuin quij niman ni sij daj nga si gahuin quij ni sij asij sini yan anj.
21 Sa' huin ga' sisi nun guini'i sini ni sij chrej nica. Daj si ngaa guisíj guini'i ni sij chrej daj, ni guxun anéj ni sij man'an ni sij rian nuguan' sa' a'nin' sun rian ni sij huin nuguan' naga'ui' Yan'anj rian ni sij.
22 Xanga' ni 'yaj ni sij daj rún' ataj né' ngaa ataj né': "Nanicaj xuhue xa xuj si uránj xuj." Ni: "Ngaa duguane naca né' xacáj, ni nanicaj xuj ane xuj sige'", ataj né'. Ni da'nga' daj 'yaj ni tsínj daj.

3

El día del Señor vendrá

1 Ni 'i ruhuāj ni'yā ni é rę'. Nan síj huij carta a'nī huaj rian ni é rę'. Ni rian huij carta nan, ni 'yaj fuerzāj rian ni é rę' sisi xacaj ni é rę' cuenta xi'í si-chrej Yan'anj huin ni é rę' tsínj ani sa' ruhua.
2 Ngaa ni gananun ruhua ni é rę' si-nuguan' ni tsínj ga'mi si-nuguan' Yan'anj asij ná huin ni sij ni tsínj hua sa' rian Yan'anj. Ni hué daj gananun ruhua ni é rę' nuguan' ga'nin' Señor sun rian ni é rę' huin sij tsínj nacaj né'. Ni nuguan' nan huin nuguan' ga'mi anin' únj ni tsínj apóstol gunun ni é rę'.
3 Ni ruhuāj sisi guini'i sini ni é rę' sisi ngaa ruhua ganahuij xungüi nan, ni guiman ni tsínj ga'mi ducu xi'í nuguan' sa'. Ni gui'yaj ni sij rún' gahuin quij ruhua ni sij.
4 Ni nachin' snan'anj ni sij ni é rę': "Daj gahuin nga nuguan' gataj yya Cristo sisi ga'na' yún sij únj. Daj si asij gahui' ni xi né', ni hua gue xungüi asij ngaa gui'yaj Yan'anj xungüi aj." Daj gataj ni sij gunun ni é rę'.

5 Nḭ na'ue gṵnun ruhua ni sij sisḭ asḭj ná ga'mi Yan'anj 'ngọ nuguan',
nḭ gurugüi' xungüḭ ngạ xata'. Nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ gṵna yo'ój nạco dạni
nnee yan'anj.
6 Nḭ hué daj gui'yaj Yan'anj sisḭ gạ ni'ya xungüḭ, gui'yaj nnee asḭj ná.
7 Nḭ gataj si-nṵguan' Yan'anj sisḭ gṵna xata' ngạ yo'ój mán né' nan da
guḭsij güi nạgui'yaj yya Yan'anj si-gạquin' ni tsínj xḭ'i. Ngaa nḭ gạca xata'
ngạ yo'ój, guḭ'yaj Yan'anj. Nḭ hué daj gạhuin castigo ni tsínj xḭ'i nej.
8 Nḭ 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rẹ' huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Nḭ sḭ guini'yun
ruhua ni é rẹ' sisḭ dạj rún' huin 'ngọ mí yo', nḭ hué daj huin 'ngọ güi rian
Yan'anj. Nḭ dạj rún' huin 'ngọ güi, nḭ hué daj huin 'ngọ mí yo' rian Yan'anj
nej.
9 Sé si gạhuin ran gạ'na' Señor dạj rún' ani ruhua gọ'ngo ni ngüḭ mánj.
Sanḭ dạgahuin sij dạj rún' gataj yya sij gunun né'. Maan si a'nin' ruhua
Señor ngạ ni é rẹ' si na'uej ruhua sij sisḭ gạ ni'ya nḭ ạ 'ngọ ni ngüḭ mánj.
Sanḭ huin ruhua sij sisḭ gạnani ruhua daran' ni ngüḭ xi'í si-gạquin' ni sij aj.
10 Sanḭ dạj rún' 'yaj tsínj tṵ ngaa achéj sij nasḭnunj nẹ' nḭ hué daj nasḭnunj
gạ'na' Señor. Nḭ gạhuin garḭn nḭn' ruhua ngaa gạnahuij xata'. Ngaa nḭ
gạnahuij daran'anj gạca. Nḭ gạca yo'ój ngạ daran' si mạn rian yo'ój nej.
11 Ngaa nḭ sisḭ hué daj gạnahuij daran'anj, nḭ hua niạn sisḭ nḭn' ruhua
guḭ'yaj fuerza ni é rẹ' gạche sạ' ni é rẹ' si-chrej Yan'anj anj.
12 Nḭ ana'uij ni é rẹ' güi gạ'na' Yan'anj. Nḭ xạcaj sạ' ni é rẹ' si-chrej
Yan'anj sisḭ rá'yanj guḭsij güi daj. Nḭ ngaa gạ'na' Yan'anj, nḭ gạnahuij xata'
gạca. Nḭ nạgune daran'anj scanij yan'ạn.
13 Sanḭ ana'uij né' sisḭ guḭ'yaj Yan'anj ango xata' nạca ngạ ango yo'ój
nạca dạj rún' gataj yya sij gunun né'. Nḭ guḭ'yaj nḭca ni ngüḭ guḭman yu'uj
daj.
14 Nḭ 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rẹ'. Nḭ xi'í si ana'uij ni é rẹ' sisḭ hué daj gạhuin,
ngaa nḭ guḭ'yaj fuerza ni é rẹ' sisḭ nitaj gaquin' hua rian ni é rẹ' mánj. Nḭ
guḭ'yaj fuerza ni é rẹ' sisḭ gạhuin sạ' niman ni é rẹ' ngaa gạ'na' Jesucristo
aj. Nḭ gạhuin din'inj ruhua ni é rẹ' nej.
15 Nḭ xạcaj ni é rẹ' cuenta sisḭ huin ran Señor gạ'na' sij xi'í si huin ruhua
sij sisḭ gạnani ni ngüḭ xi'í si-gạquin' ni sij. Nḭ hué daj garun Pablo yanj
carta guchij rian ni é rẹ' huin sij 'ngọ jnánj né' 'ḭ ruhua né' ni'yaj né'. Nḭ
gahuin chrṵn sij gui'yaj Yan'anj.
16 Nḭ daran' carta garun sij, nḭ a'mi sij xi'í ni nuguan' nan. Nḭ 'ḭ gṵnun'
dọj nuguan' arun sij. Nḭ hua ni tsínj nun ni'i ngạ tsínj ani huḭj ruhua.
Nḭ naduna ni sij si-nṵguan' Pablo dạj rún' naduna ni sij ango yu'uj rian
si-nṵguan' Yan'anj. Sanḭ xi'í daj nḭ gạhuin ni sij castigo, guḭ'yaj Yan'anj
anj.
17 Nḭ 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rẹ'. Nḭ xi'í si hua ni'i ni é rẹ' dạj 'yaj ni tsínj daj,
nḭ dṵgumi ni é rẹ' sisḭ sḭ nanicạj ruhua ni é rẹ' guḭ'yaj ni sij xi'í nuguan'
yyạ a'mi ni sij. Nḭ hué daj dṵgumi ni é rẹ' sisḭ sḭ duna ni é rẹ' si-nṵguan'
Yan'anj, guḭ'yaj ni sij mánj. Daj si hua gahuin nḭca ruhua ni é rẹ' ngạ
si-chrej Yan'anj anj.
18 Nḭ 'ngọ guḭni'i sạ' ni é rẹ' dạj hua sinduj gui'yaj Jesucristo rian ni é rẹ'
huin sij tsínj nacaj né'. Ni guḭni'i sạ' ni é rẹ' xi'í Jesucristo huin sij Señor
nicaj sun rian né' nej. Gạ'mi sạ' né' xi'í Jesucristo yyạj. Nḭ hué daj gạ'mi
sạ' né' nḭganj nḭn'. Amén.

PRIMERA EPÍSTOLA UNIVERSAL DE SAN JUAN APÓSTOL

La palabra de vida

1 Hué dan nḭ gạtaj snan'anj anin' únj nuguan' nan rian ni é rẹ' xi'í tsínj gane asḭj gaxḭ'i daran'anj. Nḭ hua gunun anin' únj si ga'mi sij. Nḭ hua guini'i anin' únj ngạ rian anin' únj nej. Nḭ hua guini'yaj sạ' anin' únj dạj hua man'an sij nej. Nḭ hua ganun ra'a anin' únj sij nej. Nḭ tsínj daj ga'mi nuguan' gunún'. Nḭ nuguan' daj 'yaj si gạ nḭ'na' né' guḭman né' nḭganj nḭn' ngạ Yan'anj anj.

2 Nḭ hua gurugüi' tsínj 'yaj si hua nḭ'no' daj. Nḭ hua guini'i anin' únj sij. Nḭ gahuin anin' únj tsínj nata' rian ni ngüḭ xi'í man'an sij. Nḭ nata' anin' únj rian ni é rẹ' xi'í tsínj 'yaj si hua nḭ'no' nḭganj nḭn' anj. Nḭ asḭj ná gane sij ngạ Yan'anj huin chrej né'. Sanḭ ga'nạ' sij gane sij ngạ né'.

3 Hué dan nḭ nata' anin' únj rian ni é rẹ' xi'í si guini'i anin' únj ngạ si gunun anin' únj. Hué daj 'yaj anin' únj sisḭ gạ'ue guḭnicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ anin' únj. Nḭ xạnga' yya nicaj dugüi' né' ngạ chrej né', nḭ ngạ da'níj sij huin Jesucristo nej aj.

4 Nḭ arun anin' únj ni nuguan' nan a'níj anin' únj huaj rian ni é rẹ' sisḭ gạ'ue gạ niạ' nḭn' ruhua ni é rẹ' aj.

Dios es luz

5 Hué nan huin nuguan' digyán Jesucristo rian anin' únj. Nḭ nata' snan'anj anin' únj nuguan' nan rian ni é rẹ'. Dạj rún' hua 'ngọ yan'ạn xiguḭn, nḭ da'nga' daj hua Yan'anj. Nḭ ạ 'ngọ nitaj si hua rụmi' rian nne man'an Yan'anj mánj.

6 Ngaa nḭ sisḭ chéj né' rian rụmi' hua 'yaj quij né', nḭ a'mi yyạ né' ngaa ataj né' sisḭ nicaj dugüi' né' ngạ Yan'anj anj. Nḭ nitaj si nico' né' nuguan' xạnga' mánj.

7 Sanḭ sisḭ chéj né' rian xiguḭn hua rún' nne Yan'anj rian xiguḭn hua, ngaa nḭ man'an ni dugüi' né' nicaj dugüi'. Nḭ na'nin' tun da'níj sij Jesucristo daran' si-gạquin' né' aj.

8 Nḭ sisḭ gạtaj né' sisḭ nitaj gaquin' da'ui né', ngaa nḭ digya' yun'unj né' man'an né'. Nḭ nitaj si nụn nuguan' xạnga' niman né' mánj.

9 Sanḭ sisḭ nạto' gaquin' gui'yó' gụnun Yan'anj, ngaa nḭ guḭnicaj sij 'ngọ niman nico xi'í si-gạquin'. Daj si hua sạ' niman Yan'anj. Nḭ hua yya niman sij nej. Ngaa nḭ nạ'nin' sij daran' si quij hua chruhua niman né' aj.

10 Nḭ sisḭ gạtaj né' sisḭ nitaj gaquin' gui'yaj né', ngaa nḭ 'yaj né' sisḭ Yan'anj huin tsínj digya' yun'unj, gạtaj né'. Daj si hua gataj Yan'anj si da'ui né' gaquin'. Ngaa nḭ sisḭ gạtaj né' daj, nḭ nitaj si unun né' si-nụguan' Yan'anj mánj.

2

Cristo, nuestro abogado

1 Dạj rún' huin da'níj man'ānj huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī. Nḭ arūnj nuguan' nan huaj rian ni é rẹ' sisḭ sḭ gui'yaj ni é rẹ' gaquin' mánj.

Hué dan ni sisi̱ gui̱'yaj né' gaquin', ngaa ni̱ hua 'ngo̱ tsínj nu̱n xi̱'i xi'í né' rian chrej né' huin Yan'anj huin sí' Jesucristo. Ni̱ ga̱'mi sí' rian Yan'anj xi'í né'. Ni̱ hua ni̱n' ni̱ca niman sí'.
2 Ni̱ naga'ui' Jesucristo man'an sij ganarán sij rian si-ga̱quin' né'. Ni̱ sé si narán sij rian urin si-ga̱quin' né', sani̱ narán sij rian si-ga̱quin' daran' ni ngüi̱ ma̱n chruhua xungüi̱ aj.

3 Ni̱ sisi̱ da̱gahuin né' nuguan' a'nin' Jesucristo sun rian né', ngaa ni̱ ga̱'ue gui̱ni'i né' sisi̱ hua yya ni'i né' man'an sij aj.
4 Sisi̱ ataj 'ngo̱ tsínj daj: “Ni'i nimāni̱j Jesús”, ni̱ nitaj si dagahuin sij nuguan' a'nin' sí' sun rian né', ngaa ni̱ hué sij huin 'ngo̱ tsínj a'mi nuguan' yya̱. Ni̱ nitaj si hua yya niman sij mánj.
5 Sani̱ tsínj dagahuin si-nu̱guan' Jesús, ni̱ hua yya ni̱n' gahuin chru̱n sij gahuin 'i̱ ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj anj. Ni̱ sisi̱ gui̱'yaj né' daj, ni̱ ga̱'ue gui̱ni'i né' sisi̱ nicaj dugüi' né' nga̱ Jesús.
6 Ni̱ sisi̱ ataj 'ngo̱ tsínj daj sisi̱ nicaj dugüi' sij nga̱ Jesús, ngaa ni̱ da'ui sij si ga̱che sij da̱j rún' gachéj Jesús aj.

El nuevo mandamiento

7 Ni̱ a'nī nuguan' a'nin' nan huaj rian ni é re̱' huin ni é re̱' jnān nga̱ xica'uī. Ni̱ sé 'ngo̱ nuguan' na̱ca huin mánj. Hué 'ngo̱ huin nga̱ nuguan' guida'a ni é re̱' asi̱j sini ya̱n anj. Ni̱ nuguan' a'nin' hua ná daj huéj huin nuguan' hua gunun ni é re̱' asi̱j sini.
8 Sani̱ si arūnj nan rún' huin 'ngo̱ nuguan' na̱ca a'nin' Yan'anj sun rian né'. Ni̱ hua digyán Cristo sisi̱ hua yya nuguan' nan. Ni̱ hué daj digyán ni é re̱' nej. Ni̱ huaj ga̱nahuij si hua ru̱mi' rian xungüi̱ nan. Ni̱ hua xigui̱n yan'a̱n xa̱nga' huin Jesucristo aj.
9 Ni̱ sisi̱ hua 'ngo̱ tsínj ataj sisi̱ chéj sij rian xigui̱n yan'a̱n, sani̱ nun huin xa̱n' ruhua sij ni'yaj sij jnánj sij, ngaa ni̱ chéj gue̱ sij rian ru̱mi' hua daj.
10 Ni̱ tsínj 'i̱ ruhua ni'yaj jnánj sij, ni̱ hua chéj sij rian xigui̱n. Ni̱ nitaj 'ngo̱ si hua gui̱'yaj si gui̱nij sij gaquin'.
11 Sani̱ tsínj nun huin xa̱n' ruhua ni'yaj jnánj sij, ni̱ nne sij rian ru̱mi'. Ni̱ chéj sij rian ru̱mi' nej. Ni̱ nun ni'i sij rian chéj sij xi'í si guiránj si ru̱mi' hua daj rian sij.

12 Arūnj nuguan' nan a'nī huaj rian ni é re̱' huin ni é re̱' ni tsínj hua lij. Daj si hua guisíj guinicaj Yan'anj 'ngo̱ niman nico xi'í si-ga̱quin' ni é re̱'. Ni̱ hué daj gui'yaj sij xi'í si-xugüi man'an sij.

13 Ni̱ arūnj nuguan' nan a'nī huaj rian ni é re̱' tsínj hua da'níj. Daj si hua ni'i ni é re̱' tsínj gane asi̱j sini ya̱n.

Ni̱ arūnj nuguan' nan a'nī huaj rian ni é re̱' ni tsínj hua lij. Daj si hua gui'yaj gana ni é re̱' rian sichre aj.

Ni̱ arūnj nuguan' nan a'nī huaj rian ni é re̱' huin ni é re̱' si hua lij. Daj si hua ni'i ni é re̱' chrej né' huin Yan'anj.

14 Ni̱ hua garūnj nuguan' ga'nī rian ni é re̱' tsínj hua da'níj. Daj si hua ni'i ni é re̱' tsínj gane asi̱j sini ya̱n.

Ni̱ hua garūnj nuguan' ga'nī rian ni é re̱' ni tsínj hua lij. Daj si hua gahuin nucuaj niman ni é re̱' rian sayun. Ni̱ 'ngo̱ gunun ni é re̱' si-nu̱guan' Yan'anj. Ni̱ gui'yaj gana ni é re̱' rian sichre aj.

15 Si̱ gahuin ruhua ni é rẹ' ni̱'yaj ni é rẹ' si-chrej xungüi̱ nan ngạ ni rasụn mạn chruhua xungüi̱ nan mánj. Sisi̱ hua 'ngọ tsínj huin ruhua ni̱'yaj si-chrej xungüi̱ nan, ngaa ni̱ nitaj si huin ruhua sij ni̱'yaj sij chrej né' huin Yan'anj.
16 Daj si daran' nuguan' mạn chruhua xungüi̱, ni̱ nitaj si 'nạ' ni nuguan' daj rian chrej né' mánj. Sani̱ maan si-nụguan' xungüi̱ huin nánj. Ni̱ ni tsínj chéj si-chrej xungüi̱, ni̱ dagahuin ni sij si huin ruhua nneẹ cúj ni sij. Ni̱ huin ruhua ni sij gụinicaj ni sij si ni'yaj ni sij nej. Ni̱ nnẹ ni sij ngạ si 'yaj ni sij nej.
17 Ni̱ huaj nahuij xungüi̱ nan ngạ daran' si quij hua huin ruhua ni ngüi̱ mạn chruhua xungüi̱ nej. Sani̱ tsínj 'yaj si aran' ruhua Yan'anj, ni̱ gạne ni̱ganj ni̱n' sij nánj.

El anticristo

18 Hué dan ni̱ dạj rún' huin da'nī huin ni é rẹ' riānj. Ni̱ ataj snan'ān gụnun ni é rẹ' sisi̱ ruhua gạnahuij xungüi̱. Ni̱ hua gunun ni é rẹ' nuguan' sisi̱ gạ'na' 'ngọ tsínj unun' ngạ Cristo. Ni̱ hua narugüi' nico ni tsínj unun' ngạ Cristo. Ni̱ xi'í daj ni'i né' sisi̱ huạ huaj gạnahuij xungüi̱ nan anj.
19 Ni̱ gahui ni tsínj daj scanij né'. Sani̱ xạnga' nitaj si nicaj dugüi' ni sij ngạ né'. Daj si sisi̱ nụn ruhua ni sij guinicaj dugüi' ni sij ngạ né', ngaa ni̱ hua gunáj ni sij ngạ né'. Sani̱ xi'í si gahui ni sij, ni̱ digyán yya ni sij sisi̱ hua yya nitaj si nicaj dugüi' daran' ni sij ngạ né' mánj.
20 Sani̱ Cristo riqui Espíritu Santo rian ni é rẹ'. Xi'í daj hua ni'i ni é rẹ' daran' nuguan'.
21 Ni̱ sé si arūnj nuguan' nan a'nī rian ni é rẹ' xi'í si nun ni'i ni é rẹ' nuguan' xạnga' mánj. Sani̱ hua ni'i ni é rẹ' nuguan' xạnga'. Ni̱ ni'i ni é rẹ' sisi̱ ni̱ ạ 'ngọ nuguan' yyạ nitaj si gạ'na' scanij nuguan' xạnga' mánj.
22 Ni̱ ụn tsínj huin tsínj a'mi yyạ, ruhua ni é rẹ' únj. Hué sij huin tsínj ataj sisi̱ sé Jesús huin Cristo mánj. Ni̱ hué tsínj daj huin tsínj unun' ngạ Cristo. Daj si na'uej ruhua sij gụxuman ruhua sij ni̱'yaj sij chrej né' huin Yan'anj ngạ da'níj sí' Jesús nej aj.
23 Ni̱ tsínj na'uej ruhua gụxuman ruhua ni'yaj da'níj chrej né', ni̱ nitaj si nicaj dugüi' sij ngạ chrej né' nej. Sani̱ tsínj xuman ruhua ni'yaj da'níj chrej né', ni̱ nicaj dugüi' sij ngạ chrej né' aj.
24 Hué dan ni̱ 'ngọ gụnun ni é rẹ' nuguan' gunun ni é rẹ' asi̱j sini yạn. Ni̱ sisi̱ 'ngọ gụnaj sạ' nuguan' daj chruhua niman ni é rẹ', ngaa ni̱ 'ngọ gụinicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ da'níj Yan'anj ngạ chrej né' huin Yan'anj nej aj.
25 Ni̱ nan huin nuguan' ga'níj du'ua Jesucristo rian né' sisi̱ gạ'ue gạne ni̱ganj né' ngạ Yan'anj anj.
26 Ni̱ garūnj ni nuguan' nan a'nī huaj rian ni é rẹ' sisi̱ xạcaj ni é rẹ' cuenta xi'í ni tsínj huin ruhua di̱gya' yun'unj ni é rẹ'.
27 Sani̱ hua ga'nạ' Espíritu Santo chruhua niman ni é rẹ', gui'yaj Jesucristo. Ni̱ nitaj si hua niạn sisi̱ di̱gyán 'ngọ tsínj daj 'ngọ nuguan' rian ni é rẹ' mánj. Daj si man'an Espíritu Santo digyán daran' nuguan' rian ni é rẹ'. Ni̱ si digyán sij huin nuguan' xạnga'. Sé nuguan' yyạ huin mánj. Hué dan ni̱ dạj rún' digyán sij nuguan' xạnga' rian ni é rẹ', ni̱ hué daj 'ngọ gụinicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Jesús aj.

28 Hué dan nị daj rún' huin da'nī huin ni é rẹ' riānj. Nị huin ruhuāj
sisị 'ngọ guịnicaj dugüi' ni é rẹ' ngạ Jesucristo. Hué daj nị nitaj si gạhuin
ruhua né' ngaa gạ'na' sij. Nị sị gahuin nạ'aj né' rian sij ngaa gạ'na' sij aj.
29 Nị sisị ni'i ni é rẹ' sisị hua nịca yya niman Jesucristo, ngaa nị ni'i ni é
rẹ' sisị daran' ni ngüị 'yaj nịca, nị huin ni sij da'níj Yan'anj anj.

3

Hijos de Dios

1 Hué dan nị xạcaj ni é rẹ' cuenta sisị nịn' ruhua gahuin 'ị ruhua chrej né'
huin Yan'anj ni'ya yụn'. Xi'í daj nị riqui Yan'anj sisị gạhuin né' da'níj sij.
Nị xạnga' huin né' da'níj Yan'anj. Xi'í daj nị tsínj guida'a si-chrej xungüị
nan, nị nun ni'i ni sij né'. Daj si nun ni'i ni sij Yan'anj mánj.
2 Hué dan nị 'ị ruhuāj ni'yā ni é rẹ'. Yyạj huin né' da'níj Yan'anj. Nị
nụnj si nun ni'i né' dạj gạ né' nẹ' chrej rian, sanị ni'i né' sisị ngaa nạrugüi'
Jesucristo, ngaa nị gạ né' dạj rún' hua man'an sij. Daj si guịni'i yya né' dạj
hua man'an sij.
3 Nị daran' ni tsínj ano' sisị hué daj gạ ni sij, guị'yaj Jesucristo, nị
nạgui'yaj sạ' ni sij niman man'an ni sij dạj rún' hua sạ' nịn' niman man'an
Jesucristo.
4 Nị daran' ni tsínj 'yaj gaquin', nị nun dagahuin ni sij si-ley Yan'anj. Daj
si ngaa 'yaj né' gaquin', nị nun dagahuin né' si-ley Yan'anj mánj.
5 Nị hua ni'i ni é rẹ' sisị ga'nạ' Jesucristo xungüị nan sisị gạ'ne sij si-
gạquin' né'. Nị nitaj nị ạ 'ngọ gaquin' da'ui sij mánj.
6 Nị daran' ni tsínj nicaj dugüi' ngạ Jesús, nị nitaj si 'yaj ni sij gaquin'
mánj. Sanị daran' ni tsínj 'yaj gaquin', nị nitaj si ni'i ni sij man'an sí' mánj.
7 Hué dan nị dạj rún' huin da'nī huin ni é rẹ' riānj. Sị ga'uej ruhua ni é
rẹ' sisị dịgya' yun'unj nị ạ 'ngọ ni ngüị ni é rẹ' mánj. Nị dạj rún' hua nịca
niman Jesucristo, nị hué daj hua nịca niman 'ngọ tsínj 'yaj nịca nej.
8 Nị tsínj 'yaj gaquin', nị hué sij nicaj dugüi' ngạ sichre. Daj si 'yaj sichre
gaquin' asịj sini yạn. Nị ga'nạ' da'níj Yan'anj chruhua xungüị nan sisị
guẹre'ej sij si-sun sichre aj.
9 Nị daran' tsínj huin da'níj Yan'anj, nị nitaj si 'yaj ni sij gaquin' mánj.
Daj si gahuin sạ' niman ni sij, gui'yaj Yan'anj. Nị sị ga'ue 'ngọ guị'yaj ni sij
gaquin', si da'níj Yan'anj huin ni sij aj.
10 Nị gạ'ue xạcaj né' cuenta nị'yaj né' ụn tsínj huin da'níj Yan'anj, nị ụn
tsínj huin da'níj sichre aj. Daj si sisị nitaj si 'yaj nịca 'ngọ tsínj daj, nị sisị
nitaj si 'ị ruhua sij ni'yaj sij dugüi' sij, ngaa nị nitaj si nicaj dugüi' sij ngạ
Yan'anj mánj.
11 Nị hué nan huin nuguan' gunun ni é rẹ' asịj sini yạn. Nị nuguan' nan
huin sisị da'ui né' gạhuin 'ị ró' ni'yó' ni dugüí' aj.
12 Nị sị gui'yó' dạj rún' gui'yaj Caín tsínj guinicaj dugüi' ngạ sichre asịj
ná. Nị dagahui' sij jnánj sij. Nị ụn sin huin nị dagahui' sij, ruhua á rẹ' únj.
Hué dagahui' sij jnánj sij xi'í si gui'yaj quij sij. Nị gui'yaj sạ' jnánj sij aj.
13 Hué dan nị sị gani ruhua ni é rẹ' sisị nun huin xạn' ruhua ni tsínj
nico' si-chrej xungüị nan ni'yaj ni sij ni é rẹ' huin ni é rẹ' jnān ngạ xica'uī.
14 Nị asịj sini ró' huin níman gahuin né'. Sanị ni'i né' sisị hua nị'na'
niman né' yyạj aj. Daj si 'ị ruhua né' ni'yaj né' ni dugüi' né' aj. Tsínj nitaj
si 'ị ruhua ni'yaj dugüi', nị hua niman sij dạj rún' huin níman anj.

15 Nḭ daran' ni tsínj nun huin xa̱n' ruhua ni sij ni'yaj ni sij jnánj ni sij, nḭ huin ni sij rún' huin 'ngǫ tsínj dagahui' níman. Nḭ ni'i ni é rẹ̱' sisḭ sḭ ga'ue ga̱ne nḭganj 'ngǫ tsínj dagahui' níman mánj.

16 Nḭ ni'i né' sisḭ 'ḭ ruhua Jesús ni'yaj sij mun'ún'. Daj si ga'uej ruhua sij ga̱hui' sij xi'í né'. Nḭ hué ducuánj daj ga'uej ruhua né' ga̱hui' né' xi'í jnánj né' nej.

17 Nḭ sisḭ hua 'ngǫ né' hua rasṵn rian, nḭ ni'yaj sij sisḭ achin 'ngǫ rasṵn rian jnánj sij, nḭ na'uej sij ga̱'ui' sij, nḭ nitaj si 'ḭ ruhua sij ni'yaj sij Yan'anj mánj.

18 Da̱j rún' huin da'nī huin ni é rẹ̱' riānj. Sḭ gataj né' nuguan' yṵn sisḭ 'ḭ ruhua né' ni'yaj né' jnánj né' mánj. Maan si guḭ'yaj sa̱' né' nga̱ jnánj né'. Ngaa nḭ hué daj ga̱huin xa̱nga' né' tsínj 'ḭ ruhua ni'yaj jnánj né'.

19 Nḭ sisḭ hué daj guḭ'yaj né', ngaa nḭ guḭni'i né' sisḭ xacaj né' chrej xa̱nga' aj. Nḭ ga̱'ue ga̱huin yya ruhua né' nga̱ Yan'anj nej.

20 Nḭ sisḭ nimún' a'mi gaquin' rian xi'í mun'ún', sanḭ ni'i né' sisḭ ni'i sa̱' Yan'anj daj nga̱ nimún'. Nḭ ni'i sij daran'anj.

21 Nḭ 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rẹ̱'. Sisḭ nitaj si a'mi gaquin' niman né' rian xi'í man'an né', ngaa nḭ gahuin yya ruhua né' nga̱ Yan'anj anj.

22 Nḭ riqui Yan'anj daran' si achínj né' rian sij xi'í si dagahuin né' ni nuguan' a'nin' sij sun rian né'. Nḭ 'yaj né' si aran' ruhua man'an sij nej.

23 Nḭ nan huin nuguan' a'nin' Yan'anj sun rian né'. Nḭ ataj Yan'anj sisḭ gṵxuman ruhua né' nḭ'yaj né' da'níj sij Jesucristo. Nḭ ataj sij sisḭ ga̱huin 'ḭ ruhua né' nḭ'yaj né' ni dugüi né' da̱j rún' ga'nin' sij sun rian né'.

24 Nḭ tsínj dagahuin ni nuguan' a'nin' Yan'anj sun rian né', nḭ 'ngǫ nicaj dugüi' sij nga̱ Yan'anj. Nḭ nicaj dugüi' Yan'anj nga̱ sij nej. Nḭ ni'i yya né' sisḭ 'ngǫ nne Yan'anj chruhua niman né' xi'í si riqui sij Espíritu Santo rian né'.

4

El Espíritu de Dios y el espíritu del anticristo

1 Nḭ 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rẹ̱'. Hué dan nḭ sḭ guxuman ruhua ni é rẹ̱' nḭ'yaj ni é rẹ̱' daran' ni nuguan' mánj. Sanḭ guḭni'yaj sa̱' ni é rẹ̱' sisḭ xa̱nga' si a'mi 'ngǫ tsínj daj. Nḭ guḭni'yaj sa̱' ni é rẹ̱' sisḭ hué gue̱ Espíritu Santo riqui nuguan' a'mi sij. Daj si xungüḭ nan ma̱n nḭn' ruhua ni tsínj digya' yun'unj sisḭ a'mi ni sij si-nṵguan' Yan'anj anj.

2 Nḭ sisḭ ataj 'ngǫ tsínj daj sisḭ ga'na̱' Jesucristo chruhua xungüḭ nan gahuin xa̱nga' sí' 'ngǫ tsínj hua nnee̱ cúj, ngaa nḭ si-nṵguan' tsínj daj huin si-nṵguan' Espíritu Santo. Nḭ hué ducuánj daj ga̱'ue guḭni'i ni é rẹ̱' ṵn nuguan' huin nuguan' 'na̱' rian Yan'anj anj.

3 Nḭ daran' ni tsínj nun gara xina sisḭ ga'na̱' Jesús gahuin sij 'ngǫ tsínj hua nnee̱ cúj, nḭ nitaj si 'na̱' si-nṵguan' ni sij rian Yan'anj mánj. Sanḭ 'na̱' si-nṵguan' ni sij rian tsínj unun' nga̱ Cristo. Nḭ hua gunun ni é rẹ̱' sisḭ hua 'na̱' tsínj quij hua daj. Nḭ hua nne sij chruhua xungüḭ aj.

4 Da̱j rún' huin da'nī huin ni é rẹ̱' riānj. Nḭ nicaj dugüi' niman ni é rẹ̱' nga̱ Yan'anj. Nḭ hua gui'yaj gana ni é rẹ̱' rian ni tsínj digya' yun'unj daj. Daj si huin nucuaj doj Espíritu Santo nne chruhua niman né' daj nga̱ si nne ruhua niman ni tsínj huaj si-chrej xungüḭ nan anj.

5 Hué ni tsínj daj huaj si-chrej xungüi̱ nan. Da̱j da a'mi ni sij da̱j rún' a'mi ni tsínj huaj si-chrej xungüi̱. Ni̱ ni tsínj huaj si-chrej xungüi̱ nan, ni̱ unun ni sí' si ataj ni sij.
6 Sani̱ nicaj dugüi' né' nga̱ Yan'anj. Ni̱ sisi̱ ni'i 'ngo̱ tsínj daj Yan'anj, ngaa ni̱ unun sa̱' sij si ataj né'. Sani̱ tsínj nitaj si nicaj dugüi' nga̱ Yan'anj, ni̱ nitaj si unun sij si ataj né' mánj. Ni̱ hué ducuánj daj ni'i né' u̱n tsínj nicaj dugüi' nga̱ Espíritu Santo. Ni̱ ni'i né' u̱n tsínj a'mi nuguan' digya' yun'unj nej.

Dios es amor

7 Ni̱ 'i̱ ruhuāj ni'yā ni é rẹ'. Ni̱ da'ui né' si ga̱huin 'i̱ ruhua né' ni̱'yaj né' ni dugüi' né'. Daj si Yan'anj riqui sisi̱ ga̱'ue ga̱huin 'i̱ ruhua né' ni̱'yaj né' ni dugüi' né'. Ni̱ sisi̱ 'i̱ ruhua né' ni'yaj né' dugüi' né', ngaa ni̱ huin né' da'níj Yan'anj. Ni̱ ni'i né' Yan'anj nej aj.
8 Ni̱ sisi̱ nuhui' si 'i̱ ruhua né' ni'yaj né' dugüi' né', ngaa ni̱ nun ni'i né' Yan'anj mánj. Daj si Yan'anj huin si 'i̱ ruhua ni'yaj né'.
9 Ni̱ ga̱'ue gui̱ni'i né' sisi̱ 'i̱ ruhua Yan'anj ni'ya né' xi'í si ga'níj sij urin da'níj sij ga'na̱' chruhua xungüi̱ nan. Ni̱ ga̱ ni̱'na' niman né', gui̱'yaj sí'.
10 Ni̱ ga̱'ue xa̱caj né' cuenta sisi̱ sé mun'ún' gahuin 'i̱ ró' ni'yó' man'an Yan'anj asi̱j sini ya̱n mánj. Sani̱ asi̱j sini ya̱n, ni̱ gahuin 'i̱ ruhua Yan'anj ni'ya né'. Daj si ga'níj sij da'níj sij rian né'. Ni̱ gahui' sí' rian si-ga̱quin' né'.
11 Ni̱ 'i̱ ruhuāj ni'yā ni é rẹ'. Ni̱ sisi̱ hué daj 'i̱ ruhua Yan'anj ni'ya né', ni̱ da'ui né' si ga̱huin 'i̱ ruhua né' ni̱'yaj né' ni dugüi' né'.
12 Ni̱ a̱ 'ngo̱ yu̱n nun gui̱ni'i ni ngüi̱ man'an Yan'anj mánj. Sani̱ sisi̱ 'i̱ ruhua né' ni̱'yaj né' ni dugüi' né', ni̱ nne Yan'anj chruhua niman né'. Ni̱ xi'í daj ga̱'ue ga̱huin sa̱' niman né' ga̱huin 'i̱ ruhua né' ni̱'yaj né' man'an Yan'anj nga̱ ni dugüí' nej.
13 Hué dan ni̱ xi'í si riqui Yan'anj Espíritu Santo rian né', ni̱ ni'i yya né' sisi̱ nicaj dugüi' Yan'anj nga̱ né'. Ni̱ ni'i né' sisi̱ nicaj dugüi' né' nga̱ Yan'anj nej.
14 Ni̱ hua guini'i ni únj sisi̱ ga'níj chrej né' da'níj sij ga'na̱' chruhua xungüi nan. Ni̱ hué sij huin tsínj nacaj ni ngüi̱ ma̱n chruhua xungüi̱ aj. Ni̱ nata' ni únj nuguan' nan rian ni ngüi̱ aj.
15 Ni̱ sisi̱ na̱ta' né' gu̱nun ni ngüi̱ sisi̱ Jesús huin da'níj Yan'anj, hué dan ni̱ nicaj dugüi' né' nga̱ Yan'anj. Ni̱ Yan'anj nicaj dugüi' nga̱ né' nej.
16 Ni̱ hua ni'i né' sisi̱ 'i̱ ruhua Yan'anj ni'ya né'. Ni̱ guxuman ruhua né' sisi̱ hué daj huin.

Yan'anj huin si 'i̱ ruhua ni'ya né'. Ni̱ sisi̱ 'ngo̱ 'i̱ ruhua né' ni̱'yaj né' ni dugüi' né', ni̱ nicaj dugüi' né' nga̱ Yan'anj. Ni̱ Yan'anj nicaj dugüi' nga̱ né' nej.
17 Ni̱ xi'í si 'i̱ ruhua né' ni'yaj né' ni dugüi' né', ni̱ ga̱'ue ga̱huin yya ruhua né' xi'í güi na̱gui'yaj yya Yan'anj si-ga̱quin' ni ngüi̱. Daj si da̱j rún' gui'yaj Jesucristo ngaa huaj sij xungüi̱ nan, ni̱ hué daj gui̱'yaj né' nej.
18 Ni̱ sisi̱ 'i̱ ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj, ngaa ni̱ nitaj si xu'ui' né' rian sij mánj. Sani̱ sisi̱ 'i̱ ruhua né' ni̱'yaj né' Yan'anj, ni̱ gahui si xu'ui' né' chruhua niman né'. Daj si ngaa xu'uí', ni̱ ani ró' si ga̱'na' castigo riún', gui̱'yaj Yan'anj. Hué dan ni̱ sisi̱ hua go̱'ngo né' xu'uí', ni̱ achin si ga̱huin 'i̱ ruhua sij ni̱'yaj sij man'an Yan'anj.
19 Ni̱ 'i̱ ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj xi'í si asi̱j sini gahuin 'i̱ ruhua sij ni'yaj sij man'an né'.

20 Nị sisị ataj 'ngọ tsínj daj: “'Ị ruhuāj ni'yā Yan'anj” ngaa nun huin xạn'
ruhua sij ni'yaj sij jnánj sij, ngaa nị tsínj a'mi yyạ huin sij aj. Nị sisị nitaj
si 'ị ruhua sij ni'yaj sij jnánj sij, nị asạ' gạ'ue gạhuin 'ị ruhua sij nị'yaj sij
Yan'anj únj. Nị gạ'ue guịni'i sij jnánj sij. Sanị nitaj si rugüi' Yan'anj guịni'i
sij mánj.
21 Nị ga'nin' Jesucristo sun rian né'. Nị gataj sij sisị 'ị ruhua 'ngọ tsínj daj
ni'yaj sij man'an Yan'anj, nị da'ui sij si gạhuin 'ị ruhua sij nị'yaj sij jnánj
sij nej.

5

La fe que vence al mundo

1 Daran' ni tsínj xuman ruhua sisị Jesús huin yya Cristo, nị hué ni sij huin
da'níj Yan'anj anj. Nị sisị 'ị ruhua né' ni'yaj né' chrej né' huin Yan'anj, nị
hué daj 'ị ruhua né' ni'yaj né' ni da'níj sij nej.
2 Nị sisị 'ị ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj, nị sisị dạgahuin né' ni nuguan'
a'nin' sij sun rian né', hué dan nị ni'i né' sisị 'ị ruhua né' ni'yaj né' ni da'níj
sij nej.
3 Nị sisị xạnga' 'ị ró' ni'yó' Yan'anj, ngaa nị hua yya dạgahuín' sun a'nin'
sij riun' nej.
Nị sé 'ngọ sayun huin si a'nin' sij riun' mánj.
4 Nị daran' ni tsínj huin da'níj Yan'anj, nị hua gui'yaj gana ni sij rian ni
chrej quij hua chruhua xungüị nan anj. Nị hua ga'ue gunucuaj né' gui'yaj
gana né' rian chrej quij hua chruhua xungüị nan xi'í si xuman ruhua né'
ni'yaj né' Jesús.
5 Hué dan nị sisị xuman ruhua 'ngọ tsínj daj sisị Jesús huin da'níj Yan'anj,
nị gạ'ue guị'yaj gana sij rian chrej quij hua chruhua xungüị nan anj.

El testimonio del Espíritu

6 Nị ga'nạ' Jesucristo chruhua xungüị nan. Nị gata' nnee sij. Nị gayanj si-
tun man'an sij xi'í si-gạquin' né' nej. Nị sé urin gata' nnee sij, sanị gayanj
si-tun sij nej. Nị Espíritu Santo ataj snan'anj rian né' xi'í Jesús. Nị a'mi
yya Espíritu Santo nej.
7 Nị xata' nị hua huạ'nij si ataj snan'anj rian né' xi'í Jesús: Nị 'ngọj huin
chrej né'. Nị angoj huin Nuguan' daj. Nị ángoj huin Espíritu Santo. Nị
anin' huạ'ni daj huin urin.
8 Nị chruhua xungüị nan, nị hua huạ'nij si ataj snan'anj rian né' xi'í
Jesús. Ngọj huin Espíritu Santo. Nị angoj huin nnee gata' nnee Jesús.
Nị ángoj huin si-tun man'an Jesús gayanj xi'í né'. Nị uyan a'mi huạ'nij
nuguan' nan.
9 Nị sisị niquin' 'ngọ tsínj nata' sij 'ngọ nuguan', nị gạra xina né' si-
nụguan' sij. Sanị ní'yanj yya doj si nata' Yan'anj rian né'. Nị Yan'anj huin
si nata' rian né' xi'í da'níj sij Jesús aj.
10 Hué dan nị sisị xuman ruhua 'ngọ tsínj daj ni'yaj sij da'níj Yan'anj, nị
nụn nuguan' nata' Yan'anj daj chruhua niman sij. Sanị tsínj nun xụman
ruhua si-nụguan' Yan'anj, nị huin ruhua sí' sisị nuguan' yyạ huin si-
nụguan' Yan'anj. Daj si nun xụman ruhua sí' nuguan' nata' Yan'anj xi'í
da'ni.
11 Nị nuguan' nata' Yan'anj rian né' huin sisị riqui Yan'anj sisị gạ'ue gạne
nịganj né' ngạ man'an Yan'anj. Nị da'níj Yan'anj 'yaj si gạne nịganj né'.

12 Tsínj nicaj dugüi' ngą da'níj Yan'anj, nį gąne nįganj sij ngą Yan'anj. Sanį tsínj nitaj si nicaj dugüi' ngą da'níj Yan'anj, nį sį gane nįganj sij ngą Yan'anj mánj.

El conocimiento de la vida eterna

13 Nį garūnj nuguan' nan ga'nī rian ni é rę' huin ni é rę' ni ngüį xuman ruhua ni'yaj da'níj Yan'anj. Nį huin ruhuāj sisį guįni'i ni é rę' sisį gąne nįganj ni é rę' ngą Yan'anj. Nį arūnj nuguan' nan sisį gą guę guxuman ruhua ni é rę' nį'yaj ni é rę' da'níj Yan'anj nej.

14 Nį gahuin yya ruhua né' ngą Yan'anj. Daj si ngaa gąchinj jni'yaj né' 'ngǫ nuguan' rian Yan'anj, nį gą'uej ruhua Yan'anj sisį nįcaj né' nuguan' daj, ngaa nį rįqui sij aj.

15 Nį sisį ni'i né' si gunun są' Yan'anj daran' si achínj jni'yaj né' rian sij, hué dan nį ni'i né' sisį hua nicaj né' si gachínj né' rian sij aj.

16 Nį sisį ni'i né' 'yaj 'ngǫ jnánj né' gaquin', nį sé 'ngǫ gaquin' guį'yaj gąhui' sij rian Yan'anj huin, ngaa nį gąchinj jni'yaj né' rian Yan'anj xi'í sij. Nį gą'ui' Yan'anj si gą nį'na' sij. Sanį hua ango gaquin' quij hua. Nį sisį guį'yaj 'ngǫ jnánj né' gaquin' daj, nį gąhui' sij rian Yan'anj. Ngaa nį sį gachínj jni'yó' rian Yan'anj xi'í tsínj 'yaj gaquin' quij da mánj.

17 Daran' si quij 'yaj ni ngüį huin gaquin'. Sanį hua gaquin' 'yaj ni ngüį. Nį sé si gąhui' ni ngüį rian Yan'anj, guį'yaj daran' gaquin' mánj.

18 Nį ni'i né' sisį nitaj si chéj ni da'níj Yan'anj si-chrej xungüį nan mánj. Daj si dugumi da'níj Yan'anj si-chrej ni sij. Nį sį ga'ue guįda'a sichre ni sij mánj.

19 Nį ni'i né' sisį nicaj dugüi' niman né' ngą Yan'anj. Sanį nįn' gąchra' chruhua xungüį chéj sichre nicaj sun sij rian ni tsínj nitaj si nicaj dugüi' ngą Yan'anj anj.

20 Nį ni'i né' sisį hua ga'ną' da'níj Yan'anj. Nį riqui sij si gara da'nga' ruhua né' dąj hua Yan'anj xąnga'. Nį nicaj dugüi' né' ngą tsínj huin xąnga' da'níj Yan'anj huin Jesucristo. Nį hué sij huin Yan'anj xąnga' yya. Nį 'yaj sij si gąne nįganj né' nej.

21 Dąj rún' huin ni da'nī huin ín rę' riānj. Hué dan nį gą cuidado ni é rę' rian ni yan'anj digya' yun'unj huin ni yan'anj gui'yaj ra'a ni ngüį. Nį sį guinico' a ni é rę' ango nuguan' mánj. Amén.

SEGUNDA EPÍSTOLA DE SAN JUAN APÓSTOL

Salutación

1 Huēj huin tsínj achij arūn yanj carta nan a'nī huaj rián rę' ngą rian ni
da'níj rę' huín rę' 'ngǫ yun'unj xąna ganacui Yan'anj. Nį 'į xąnga' ruhuāj
ni'yā ni é rę'. Nį sé urīnj 'į ruhuāj ni'yā ni é rę' mánj. Sanį 'į ruhua daran'
ni tsínj ni'i si-nǫuan' Yan'anj ni'yaj ni sij ni é rę' aj.
2 Nį 'į ruhuāj ni'yā ni é rę' xi'í nuguan' xąnga' nǫn chruhua niman né'.
Nį nįganj nįn' gǫnun nuguan' są' daj chruhua niman né' aj.
3 Nį Yan'anj huin chrej né'. Nį Jesucristo huin da'níj Yan'anj. Nį huin
ruhuāj sisį guį'yaj Yan'anj sinduj rian ni é rę'. Nį huin ruhuāj sisį nąni
yaco ruhua Yan'anj nį'ya ni é rę'. Nį gąhuin din'inj ruhua á rę', guį'yaj
Yan'anj nej. Nį hué daj guį'yaj Jesucristo ngą ni é rę', ruhuāj aj. Daj si ni'i
né' nuguan' xąnga'. Nį 'į ruhua né' ni'yaj né' ni dugüi' né'.

Permaneced en la doctrina de Cristo

4 Nį nįn' ruhua gahuin nią' ruhuāj guini'īnj sisį dagahuin gǫ'ngo ni da'níj
rę' nuguan' xąnga' dąj rún' ga'nin' Yan'anj huin chrej né' sun rian né'.
5 Nį achínj jni'yā rián rę' yyąj huín rę' 'ngǫ yun'unj xąna achij sisį gąhuin
'į ruhua ni é rę' ngą ni dǫgüi' ni é rę'. Nį nuguan' arūnj nan, nį sé 'ngǫ
nuguan' nąca huin mánj. Sanį uyan huin ngą nuguan' gunun né' asįj ná.
6 Nį sisį dągahuin né' nuguan' a'nin' Yan'anj sun rian né', nį dįgyán né'
sisį hua yya 'į ruhua né' ni'yaj né' Yan'anj. Nį nuguan' ga'nin' Yan'anj sun
rian né' huin sisį gąhuin 'į ruhua né' ngą ni dǫgüi' né'. Nį hué nan huin
nuguan' gunun ni é rę' asįj ná.
7 Mąn nico ni tsínj achéj digya' yun'unj chruhua xungüį nan. Nį na'ue
gątaj ni sij sisį Jesucristo gahuin xąnga' 'ngǫ tsínj hua nneę cúj ga'ną'
chruhua xungüį nan mánj. Ni tsínj 'yaj daj nį huin ni sij tsínj digya'
yun'unj unun' ni sij ngą Cristo aj.
8 Gą cuidado ni é rę' sisį sį guere' ni é rę' ni rasǫn są' gui'yaj gana ni é
rę' mánj. Sanį 'ngǫ guįnico' ni é rę' nuguan' xąnga' sisį nąhuin ra'a ni é
rę' 'ngǫ si są' nąru'ue Yan'anj rian ni é rę' aj.
9 Nį sisį hua 'ngǫ tsínj duna si-dǫcuanj Cristo, ngaa nį nitaj si nicaj dugüi'
sij ngą Yan'anj mánj. Sanį tsínj huin nįca ruhua ngą si-dǫcuanj Cristo, nį
nicaj dugüi' sij ngą nǫngüej dą'nij chrej né'.
10 Nį sisį hua 'ngǫ tsínj huaj rian ni é rę', nį nitaj nuguan' digyán
Jesucristo nicaj sij huaj sij, ngaa nį sį ga'uej ruhua ni é rę' gątu sij chruhua
ducuá ni é rę' mánj. Nį sį ga'mi są' ni é rę' ngą sij mánj.
11 Daj si tsínj a'mi są' ngą tsínj daj, nį chracuij sij ngą tsínj 'yaj quij daj.

Espero ir a vosotros

12 Hua nico nuguan' huin ruhuāj gątā gǫnun ni é rę'. Sanį na'uej ruhuāj
gąrūnj ni nuguan' daj rian yanj nan. Daj si huin ruhuāj gǫchi' nį'yā nįca
yyāj gą'mī ngą ni é rę' sisį gąhuin nią' xąnga' ruhua né'.
13 Nį a'níj ni da'níj xugüí rę' 'ngǫ nuguan' huaj rián rę' huín rę' 'ngǫ
yun'unj xąna nacui Yan'anj anj. Amén.

TERCERA EPÍSTOLA DE SAN JUAN APÓSTOL

Salutación

1 Huēj huin tsínj achij arūn yanj carta nan a'nī huaj rián rẹ' huín rẹ' tsínj gụ'naj Gayo. Nị̱ 'ị̱ ruhuāj ni'yā man'án rẹ' xi'í si nico' né' nuguan' xạnga'.
2 Hué rẹ' huin jnān 'ị̱ ruhuāj. Nị̱ huin ruhuāj sisị̱ gạ 'ueé rián rẹ' ngạ daran' ni nuguan'. Nị̱ huin ruhuāj sisị̱ gạhuin nucuáj rẹ' ngạ nneẹ cúj rẹ'. Daj si xạnga' si hua sạ' chruhua nimán rẹ'.
3 Nị̱ nịn' ruhua gahuin niạ' ruhuāj ngaa ga'nạ' gọ'ngo ni jnánj né' nata' ni sij gunūnj sisị̱ hua nịca ruhua ni é rẹ' ngạ nuguan' xạnga'. Nị̱ rún' huin da'nī huin ni é rẹ' riānj.
4 Nị̱ ducu gahuin niạ' ruhuāj ngaa gunūnj sisị̱ hua nịca ruhua ni é rẹ' ngạ nuguan' xạnga'. Nị̱ rún' huin da'nī huin ni é rẹ' riānj.

Elogio a la hospitalidad de Gayo

5 Hué rẹ' huin jnān 'ị̱ ruhuāj. Nị̱ dugu'nạj 'yáj rẹ' ngaa chracuíj rẹ' ni jnánj né'. Nị̱ hua sạ' nịn' ruhua sisị̱ chracuíj rẹ' ni tsínj 'nạ' ango xuman'.
6 Nị̱ ngaa nahuin yu' ni tsínj nico' Yan'anj, nị̱ nata' ni sij dạj 'ị̱ ruhuá rẹ' ni'yáj rẹ' ni sij. Nị̱ dugu'nạj guị̱'yáj rẹ' sisị̱ chrạcuij rẹ' si achin rian ni sij gạn'anj ni sij xi'í si tsínj 'yaj sun rian Yan'anj huin ni sij, ruhuāj aj.
7 Daj si gan'anj gạ'mi ni sij nuguan' sạ' rian ni ngüị̱ xi'í si 'ị̱ ruhua ni sij ni'yaj ni sij Jesucristo. Nị̱ nun nahuin ra'a ni sij nị̱ ạ 'ngọ rasụn rian ni ngüị̱ 'nạ' anéj chrej.
8 Xi'í daj da'ui né' si dụgumi né' ni sij. Ngaa nị̱ gạ'ue chrạcuij né' si gạ'mi ni sij nuguan' xạnga' rian ni ngüị̱.

La oposición de Diótrefes

9 Nị̱ hua ga'nī 'ngọ yanj carta rian ni tsínj nahuin yu' nico' Yan'anj. Sanị̱ na'uej ruhua tsínj gụ'naj Diótrefes nạhuin ra'a sij si-nụguan'ānj. Daj si huin ruhua sij gạhuin rian sij scanij ni jnánj sij.
10 Ngaa nị̱ sisị̱ guịsī rián rẹ', nị̱ nạtāj si-gạquin' sij rian ni jnánj né'. Daj si achéj sij a'mi snan'anj sij xi'í anin' únj. Nị̱ sé urin gaquin' daj 'yaj sij mánj. Sanị̱ na'uej ruhua sij gạ'mi sij ngạ ni jnánj né' ngaa síj ni sí' rian sij. Nị̱ sisị̱ huin ruhua ni jnánj né' gạ'mi sạ' ni sí' ngạ ni tsínj síj rian ni sí', nị̱ ataj sij sisị̱ guẹ sij. Nị̱ ri sij xẹ' ni sí' rian nahuin yu' ni ngüị̱ nico' Yan'anj anj.

Buen testimonio acerca de Demetrio

11 Hué rẹ' huin jnān 'ị̱ ruhuāj. Nị̱ sị̱ gui'yáj rẹ' dạj rún' 'yaj ni tsínj xị̱'i mánj. Sanị̱ guị̱'yáj rẹ' dạj rún' 'yaj ni tsínj 'yaj sạ' aj. Tsínj 'yaj sạ', nị̱ nicaj dugüi' sij ngạ Yan'anj. Sanị̱ tsínj 'yaj xị̱'i, nị̱ nun ni'i sij Yan'anj mánj.
12 Daran' ni jnánj né' a'mi sạ' xi'í tsínj gụ'naj Demetrio. Nị̱ si-nụguan' sí' nicaj dugüi' ngạ nuguan' xạnga'. Nị̱ hué daj a'mi sạ' ni únj xi'í sí'. Nị̱ ni'i ni é rẹ' sisị̱ a'mi xạnga' únj.

Salutaciones finales

13 Hua nico nuguan' gahuin ruhuāj gạtā gụnún rẹ'. Sanị̱ na'uej ruhuāj gạrūnj ni nuguan' daj rian yanj

14 xi'í si huin ruhuāj gu̱chi' nḭ'yā ga̱'mī nḭca yyāj nga̱ re̱' aj. Nḭ huin
ruhuāj sisḭ ga̱huin din'inj ruhuá re̱'. Nḭ a'níj ni tsínj nicaj dugüi' nga̱ né'
'ngo̱ nuguan' huaj rián re̱'. Nḭ ga̱'nij re̱' 'ngo̱ nuguan' rian ni jnánj né' ma̱n
xánj re̱', ruhuāj aj.

LA EPÍSTOLA UNIVERSAL DE SAN JUDAS APÓSTOL

Salutación

1 Huēj huin tsínj gu̱'naj Judas tsínj 'yaj sun rian Jesucristo. Ni̱ jnān huin
Jacobo. Ni̱ arūnj yanj carta nan a'nī huaj rian ni é rę' huin ni é rę' tsínj
gaquínj Yan'anj. Ni̱ gahuin są' niman ni é rę', gui'yaj Yan'anj huin chrej
né'. Ni̱ dugumi Jesucristo ni é rę' nej.
2 Ni̱ huin ruhuāj sisi̱ xącaj są' ni é rę' cuenta dąj nahuin yaco ruhua
Yan'anj ni'ya ni é rę'. Ni̱ huin ruhuāj sisi̱ 'ueé gąhuin din'inj ruhua ni é
rę'. Ni̱ gui̱ni'i są' ni é rę' dąj 'i̱ ruhua Yan'anj ni'ya ni é rę', ruhuāj aj.

Falsas doctrinas y falsos maestros

3 Ni̱ 'i̱ ruhuāj ni'yā ni é rę'. Ni̱ ni̱n' ruhua gahuin ruhuāj gąrūnj yanj
carta gą'nī rian ni é rę' xi'í dąj nacaj Yan'anj né'. Sani̱ yyąj ni̱ hua niąn si
gąrūnj ango nuguan' rian yanj gą'nī rian án rę'. Ngaa ni̱ achínj jni'yā rian
ni é rę' sisi̱ gui̱nico' ran ni é rę' nuguan' guxuman sini ruhua ni é rę' huin
nuguan' digyán Jesucristo rian ni tsínj hua są' niman.
4 Daj si hua gatúj hui̱ go̱'ngo ni tsínj digya' yun'unj scanij ni é rę'. Ni̱
gataj si-nu̱guan' Yan'anj asi̱j ná sisi̱ gąhuin castigo ni sí', gui̱'yaj Yan'anj.
Ni̱ huin ni sí' ni tsínj 'yaj quij. Ni̱ naduna ni sí' sinduj gui'yaj Yan'anj ngą
né'. Ni̱ ataj ni sí' sisi̱ gą'ue gui̱'yaj quij ni sí' dąj rún' aran' ruhua ni sí'. Ni̱
ngaa hué daj 'yaj ni sí', ni̱ nun dagahuin ni sí' rian Yan'anj ngą Jesucristo.
Ni̱ urin Yan'anj ngą Jesucristo huin si nicaj sun rian né'.
5 Ni̱ nu̱nj si hua ni'i ni é rę' nuguan' są', sani̱ huin ruhuāj sisi̱ nąnun
ruhua ni é rę' 'ngo̱ nuguan' xi'í dąj gui'yaj Señor ngaa nacaj sij ni tsínj
israelita asi̱j ná. Ni̱ guiri Señor ni tsínj daj scanij ni tsínj mąn Egipto. Sani̱
gahui' go̱'ngo ni sij xi'í si nun gu̱xuman ruhua ni sij ni̱'yaj ni sij Yan'anj,
gui'yaj Señor.
6 Ni̱ asi̱j ná ni̱ duna go̱'ngo ni ángel sun ga'ui' Yan'anj rian ni sij. Ni̱
duna ni ángel daj rian ga'ui' Yan'anj gąne ni sij. Xi'í daj ni̱ nu̱n ni ángel
daj ducuagą' rumi', gui'yaj Yan'anj. Ni̱ ni̱ganj ni̱n' gu̱nun ni ángel yu'uj
daj da' güi nągui'yaj yya Yan'anj xi'í daran' gaquin'.
7 Ni̱ hué daj gui̱ran' ni tsínj guimán nu̱ngüej xuman' gu̱'naj Sodoma ngą
Gomorra ngą ango ni xuman' ngaj ni̱chrun' nej. Ni̱ uyan gui'yaj quij ni sij
ngą ni ángel daj. Daj si gui'yaj squi̱ra' ni sij ngą ni dugüi' ni sij. Ni̱ nun
gui̱'yaj ni sij dąj rún' digyán Yan'anj rian ni sij. Ngaa ni̱ ni̱ganj ni̱n' gąca
ni xuman' daj. Ni̱ xi'í daj ni̱ gą'ue xącaj né' cuenta sisi̱ dąj rún' guiran' ni
sij sayun asi̱j ná, ni̱ hué daj gui̱ran' ni tsínj 'yaj quij güi yyąj.
8 Ni̱ nu̱nj si hué daj gui'yaj Yan'anj castigo ni tsínj guimán asi̱j ná, sani̱
hua guę 'yaj quij ni tsínj gatúj scanij ni é rę'. Ni̱ 'yaj quij ni sij ngą nneę
cúj ni sij. Ni̱ nun gąra xina ni sij nuguan' a'nin' ni tsínj nicaj sun rian ni
sij. Ni̱ a'mi quij ni sij xi'í ni si huin achij mán xata'.
9 Ni̱ Miguel huin ángel huin achij rian ango ni ángel. Ni̱ asi̱j ná ngaa
gahui' Moisés, ni̱ gunun' Miguel ngą sichre xi'í nneę cúj Moisés. Sani̱ nun
gui̱sij ruhua Miguel ga'mi quij sij rian sichre mánj. Maan si gataj sij gunun

sichre: “Huin ruhuāj sisi̱ ga̱'mi huee Señor rián rẹ̱' huín rẹ̱' sichre.” Daj gataj ángel huin rian daj gunun sichre.

10 Sani̱ a'mi quij ni tsínj daj xi'í ni nuguan' nun ni'i ni sij. Ni̱ hua nuguan' ni'i ni sij, sani̱ da̱j rún' 'yaj ni xucu nitaj sta'nga' nu̱n, ni̱ da'nga' daj 'yaj ni sij. Ni̱ gue̱re' ni sij, gui̱'yaj nuguan' daj.

11 Niqui ni̱n' ruhua niman ni sij xi'í si gui̱ran' ni sij. Daj si 'yaj ni sij da̱j rún' gui'yaj tsínj gu̱'naj Caín ngaa dagahui' sí' jnánj sí' asi̱j ná. Ni̱ ducu huin ruhua ni sij gui̱'yaj gana ni sij san'anj da̱j rún' gui'yaj tsínj gu̱'naj Balaam asi̱j ná. Ni̱ xi'í daj digya' yun'unj ni sij man'an dugüi' ni sij. Ni̱ da̱j rún' nun dagahuin tsínj gu̱'naj Coré si-nu̱guan' Moisés, ni̱ hué daj 'yaj ni sij. Ngaa ni̱ da̱j rún' ga ni'ya Coré, ni̱ hué daj ga̱ ni'ya ni sij, gui̱'yaj Yan'anj anj.

12 Ni̱ ngaa xa nu̱guan'an ni du̱güi' ni é rẹ̱', ni̱ huin 'ngọ si-na̱'aj 'yaj ni sij scanij ni é rẹ̱'. Xa ni sij go'o ni sij scanij ni é rẹ̱'. Sani̱ nitaj si ní'yanj hua rian ni sij mánj. Ni̱ huin ruhua ni sij xi'í urin man'an ni sij. Ni̱ da̱j rún' nahui nga ngaa na'ue ga̱man' 'ya, ni̱ hué daj 'yaj ni sij digya' yun'unj ni sij. Daj si da̱j rún' nare'ej nanẹ̱ nga daj gan'anj-án' niaj di'yaj, ni̱ hué daj huin ni sij. Ni̱ rún' huin ni chrun ngaa na'ue ga̱yu ni chruj chra̱ ni chrun daj ngaa guisíj güi ngaa gui̱man chruj chra̱, ni̱ hué daj huin ni sij. Ni̱ huin ni sij rún' huin ni chrun ngaa guisíj hui̱j nacoj. Ni̱ racoj ni sij ya'a̱ siu̱ chrun daj. Ni̱ hué daj gui̱ran' ni sij nej.

13 Ni̱ rún' huin nnee yan'anj ngaa naxu̱man yatan' quij, 'yaj nanẹ̱, ni̱ hué daj huin ni sij. Daj si ni rasu̱n 'yaj ni sij huin 'ngọ si-na̱'aj. Ni̱ da̱j rún' huin ni yati' ngaa nadunaj rian niquinj gọ'ngo yahui̱, da'nga' daj huin ni sij. Ni̱ ni̱ganj ni̱n' ga̱ne ni sij rian hua ru̱mi', gui̱'yaj Yan'anj.

14 Ni̱ ga'mi tsínj gu̱'naj Enoc si-nu̱guan' Yan'anj xi'í ni tsínj daj. Ni̱ xi Enoc gahuin Adán gane asi̱j ná. Ni̱ gataj Enoc gunun ni ngüi̱: “Gu̱nun ni é rẹ̱' si ga̱'mī aj. Guini'ī̱j Señor 'na̱' sij nga̱ ga'i̱ mí ni tsínj hua sa̱' chruhua niman.

15 Ni̱ 'na̱' Señor na̱gui'yaj yya sij nga̱ si-ga̱quin' daran' ni ngüi̱. Ni̱ 'na̱' di̱gyán sij rian ni tsínj 'yaj quij sisi̱ da'ui ni sí' gaquin'. Daj si xacaj ni sij 'ngọ chrej quij hua. Ni̱ ga'mi ni sij daran' nuguan' quij hua xi'í man'an Yan'anj.” Hué daj gataj Enoc rian ni tsínj daj.

16 Ni̱ huin ni sij ni tsínj a'mi gaquin' xi'í daran' nuguan'. Ni̱ nuna ni sij xi'í daran' nuguan'. Ni̱ maan si nano' ni sij si huin ruhua man'an ni sij. Ni̱ ducu a'mi ni sij xi'í man'an ni sij. Ni̱ a'mi sa̱' ni sij rian ni ngüi̱ xi'í si gui̱ri' ni sij si huin ruhua man'an ni sij.

Amonestaciones y exhortaciones

17 Ni̱ 'i̱ ruhuāj ni'yā ni é rẹ̱' huin ni é rẹ̱' jnān nga̱ xica'uī. Ngaa ni̱ na̱nun ruhua ni é rẹ̱' ni nuguan' ga'mi ni tsínj apóstol huin ni sij ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Señor Jesucristo rian ni ngüi̱ aj.

18 Ni̱ gataj ni sij gunun ni é rẹ̱': “Ni̱ ngaa ruhua ga̱nahuij xungüi̱, ni̱ gui̱man ni tsínj ga̱'mi ducu xi'í si-nu̱guan' Yan'anj. Ni̱ gui̱'yaj ni sij da̱j rún' huin quij ruhua ni sij.” Daj gataj ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj anj.

19 Hué ni sij 'yaj sisi̱ ga̱huin anéj ni ngüi̱ rian dugüi' ni sij. Ni̱ 'yaj ni sij da̱j rún' aran' ruhua nneẹ̱ cúj ni sij. Ni̱ nitaj si nu̱n Espíritu Santo chruhua niman ni sij mánj.

20 Nḭ 'ḭ ruhuāj ni'yā ni é rę'. Ngaa nḭ gąhuin nḭca ruhua ni é rę' ngą
nuguan' guxuman ruhua ni é rę' huin nuguan' są' nḭn' ruhua. Nḭ gąchinj
jni'yaj ni é rę' rian Yan'anj dąj rún' dḭgyán Espíritu Santo rian ni é rę' aj.
21 Nḭ 'ngǫ guḭ'yaj ni é rę' dąj rún' huin ruhua Yan'anj guḭ'yaj ni é rę'.
Ngaa nḭ guḭni'i yya ni é rę' sisḭ 'ḭ ruhua Yan'anj ni'ya ni é rę'. Nḭ gąna'uij
ni é rę' sisḭ rḭqui Señor Jesucristo si gąne nḭganj ni é rę' ngą Yan'anj. Daj
si nani yaco ruhua sij ni'yaj sij ni é rę'.
22 Nḭ gątaj né' rian ni tsínj nun ri' ruhua dąj hua chrej są' sisḭ gu̱xuman
yya ruhua ni sij ngą si-nu̱guan' Yan'anj anj.
23 Nḭ dąj rún' nacaj né' 'ngǫ rasu̱n scanij yan'ąn, nḭ hué daj nącaj ni é
rę' ango ni sij. Nḭ gąnani yaco ruhua ni é rę' guḭni'yaj ni é rę' ángo ni sij.
Sanḭ gą cuidado ni é rę' sisḭ sḭ xacaj ni é rę' chrej quij hua daj. Daj si nun
huin xąn' ruhua né' ni'yaj né' gaquin' 'yaj ni sij.

Doxología

24 Nḭ Yan'anj huin si nucuaj. Nḭ gą'ue du̱gumi Yan'anj né' sisḭ sḭ guere'
ruhua né'. Nḭ gą'ue guḭ'yaj Yan'anj sisḭ gą są' né' gąn'anj né' rian nne są'
man'an Yan'anj. Nḭ nḭn' ruhua gąhuin nią' ruhua né'.
25 Urin Yan'anj huin Yan'anj xąnga'. Nḭ ni'i są' Yan'anj daran' nuguan'.
Nḭ Yan'anj huin si nacaj né'. Nḭ yyąj nḭ hua nią̨n si gą'mi są' daran' ni nguḭ
xi'í Yan'anj. Daj si nucuaj nḭn' ruhua Yan'anj. Nḭ nḭn' ruhua nicaj Yan'anj
fuerza. Nḭ hué daj gą'mi są' nḭganj nḭn' né' rian Yan'anj anj. Amén.

EL APOCALIPSIS DE SAN JUAN

La revelación de Jesucristo

1 Nan huin ni nuguan' digyán Jesucristo rian ni tsínj 'yaj sun rian sij.
Nḭ Yan'anj huin si digyán ni nuguan' nan rian Jesucristo huin ni nuguan'
gạhuin rá'yanj. Nḭ ga'níj Jesucristo si-ángel sij ga'nạ' guini'īnj ni nuguan'
nan huīnj Juan tsínj 'yaj sun rian Jesucristo.
2 Nḭ huēj huin 'ngọ tsínj nata' si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ dạj rún'
gataj snan'anj Jesucristo riānj. Nḭ hué daj 'yā ngạ daran' si guini'īnj.
3 Ngaa nḭ hua 'ueé rian ni ngüḭ aya ni nuguan' nan ngạ ni ngüḭ unun ni
nuguan' nan huin si-nụguan' Yan'anj. Nḭ hua 'ueé rian ni sij sisḭ dạgahuin
ni sij si ataj ni nuguan' nan. Daj si hua gahuin nḭchrun' güi ngaa gạhuin
dạj rún' ataj ni nuguan' nan.

Salutaciones a las siete iglesias

4 Huēj huin Juan. Nḭ a'nī yanj carta nan huaj rian án rẹ' huin ín rẹ' ichij
xi'nin' ni ngüḭ nico' Jesucristo mạn estado Asia. Nḭ huin ruhuāj sisḭ guḭ'yaj
Yan'anj sinduj rian ni é rẹ', nḭ gạhuin din'inj ruhua ni é rẹ', guḭ'yaj Yan'anj
nej. Nne Yan'anj acuan'. Nḭ hué Yan'anj gane asḭj sini. Nḭ hué Yan'anj huin
si gạ'na' rụhua' yún. Nḭ hué daj huin ruhuāj si guḭ'yaj ichij Espíritu Santo
sinduj rian án rẹ', nḭ gạhuin din'inj ruhua á rẹ'. Nḭ ichij Espíritu Santo daj
niquin' rian nne man'an Yan'anj.
5 Nḭ dạj rún' huin ruhuāj si guḭ'yaj Yan'anj ngạ ichij Espíritu Santo daj
ngạ ni é rẹ', nḭ hué daj huin ruhuāj si guḭ'yaj Jesucristo ngạ á rẹ' huin sij
'ngọ tsínj a'mi nuguan' xạnga'. Nḭ Jesucristo huin si ganá'nij sini scanij ni
níman. Nḭ hué sij nicaj sun rian ni rey mạn chruhua xungüḭ nan.
Nḭ 'ḭ ruhua Cristo ni'yaj sij né'. Nḭ ganani né' rian si-gạquin' né' xi'í si
gayanj si-tun man'an sij xi'í né'.
6 Nḭ gui'yaj sij sisḭ guḭnicaj né' sun gahuin né' rey ngạ sij. Nḭ gui'yaj sij
sisḭ gạhuin né' chrej rian chrej sij huin Yan'anj. Nḭ huin ruhuāj sisḭ gạ'mi
sạ' nḭganj ni ngüḭ xi'í sij. Nḭ nḭganj guḭnicaj sij fuerza ruhuāj aj. Amén.
7 Nḭ'yaj né' sisḭ gạ'na' Cristo rian nga. Nḭ daran' ni ngüḭ guḭni'i sij. Nḭ
guḭni'i ni tsínj ga'ui' gaquíj sij nej. Nḭ gạnani ruhua daran' ni ngüḭ mạn
chruhua xungüḭ ngaa guḭni'i ni sij gạ'na' sij. Nḭ ngaa gạ'na' sij, nḭ gạco
daran' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ xi'í gaquin' da'ui ni sij. Hué daj gạhuin
xạnga'. Amén.
8 Nḭ ataj Señor:
—Huēj huin 'ngọ tsínj gụ'naj Alfa ngạ tsínj gụ'naj Omega. Daj si Alfa
huin letra gaxḭ'i asḭj sini yạn. Nḭ Omega huin letra nico' da nẹ' rụcu. Nḭ
huēj huin tsínj nne acuan'. Nḭ huēj gane asḭj sini. Nḭ huēj gạ'na' rụhua'
yūnj. Nḭ huēj nicaj daran' fuerza. —Daj ataj Señor.

Una visión del Hijo del Hombre

9 Huēj huin Juan, nḭ jnān huin ín rẹ'. Nḭ ran' nụguan'ānj sayun ngạ
á rẹ'. Nḭ guḭnicaj sun nụguan'an né' rian nicaj sun Yan'anj. Nḭ gahuin
nucuaj ruhua daran' né' gui'yaj fuerza né' ngạ sayun 'nạ' rian né'. Nḭ
gahuin nucuaj ruhua né', gui'yaj Jesucristo. Hué dan nḭ riqui 'ngọ yo'ój
gụ'naj Patmos huin 'ngọ yu'uj ngaj dạni nnee yan'anj. Nḭ yu'uj daj ganēj,

gui'yaj ni tsínj unun' ngāj xi'í si ga'mī si-nuguan' Yan'anj rian ni ngüi̱ huin nuguan' xąnga' ga'mi Jesucristo.
10 Ni̱ 'ngǫ güi nico' né' Yan'anj, ni̱ ga'níj Espíritu Santo nuguan' są' ga'ną' chruhua nimānj. Ni̱ gunūnj 'ngǫ nanę ga'mi nucuaj nę' rucūj. Ni̱ dąj rún' a'yanj 'ngǫ trompeta, ni̱ hué daj gunūnj 'ngǫ nanę nucuaj daj.
11 Ni̱ gataj nanę daj gunūnj:
—Huēj huin tsínj gu̱'naj Alfa ngą tsínj gu̱'naj Omega. Daj si huēj huin si gaxi̱'i asi̱j sini yąn. Ni̱ huēj huin si gą'na' da ru̱cu nej. Gąrun rę' si guini'í rę' rian yanj libro. Ni̱ gą'nij rę' libro daj rian ichij xi'nin' ni ngüi̱ nico' man'ānj mąn estado Asia. Mąn ni sij xuman' Efeso ngą xuman' Esmirna nej, xuman' Pérgamo ngą xuman' Tiatira nej, xuman' Sardis ngą xuman' Filadelfia nej, xuman' Laodicea nej. —Daj gataj nanę daj gunūnj.
12 Ni̱ nanicā ni'yā sisi̱ u̱n sin huin nanę ga'mi daj. Ni̱ ngaa guini'yā, ni̱ guini'īnj ichij candelero huin gaga' oro.
13 Ni̱ dąni ichij candelero daj guini'īnj dąj rún' hua 'ngǫ da'níj ni ngüi̱ hua 'ngǫ tsínj guini'īnj. Ni̱ nu̱n sij 'ngǫ atsij xącan. Ni̱ nicoj da xá xi'í sij. Ni̱ anumi 'ngǫ nnij sincho huin oro xi'yanj sij.
14 Ni̱ rún' hua tǫ xachij gątsi hua są' hua chrą sij ngą huué chrą sij. Asi̱ rún' hua yu'ue' gatsi̱ huaj nej. Ni̱ rún' hua rian acą yan'ąn hua rundij rian sij.
15 Ni̱ dąj rún' acą gaga' mmíj ngaa gaca rian yan'ąn, ni̱ hué daj ran nu̱ngüej dacój sij. Ni̱ dąj rún' huin rian garin ni̱n' ruhua nico' quin nnee, ni̱ hué daj nucuaj si-nąne sij.
16 Ni̱ nicaj sij ichij yati' nę' chrej ra'a są' sij. Ni̱ gahui 'ngǫ espada huą hui̱j rian du'ua sij. Ni̱ dąj rún' 'yaj güi ngaa xigui̱n są'aj, ni̱ hué daj ran rian sij.
17 Ni̱ ngaa guini'īnj sij, ni̱ rún' huin níman huīnj ganatū xi'í sij. Sani̱ guta' sij ra'a są' sij riānj. Ni̱ gataj sij gunūnj:
—Si̱ guxu'uí' rę' mánj. Huēj huin si ga'ną' asi̱j sini yąn. Ni̱ huēj huin si gą'na' da ru̱cu.
18 Ni̱ huēj huin si hua ni̱'na'. Asíj ni gahuīj. Sani̱ ni̱ganj ni̱n' hua ni'nāj yyąj. Amén. Ni̱ nicaj sūnj rian ni níman ngą rian mąn ni níman nej.
19 ’Xi'í daj ni̱ gąrun rę' nuguan' rian yanj xi'í si hua guini'í rę'. Ni̱ gąrun rę' si guini'í rę' acuan'. Ni̱ gąrun rę' xi'í ni rasu̱n gą'na' da nę' ru̱cu nej.
20 Ni̱ nan huin si ruhuaj gata ichij yati' guini'í rę' nicaj nę' chrej ra'a są'āj ngą ichij candelero huin oro daj: Ni̱ ichij yati' daj huin ni ángel nicaj sun rian ichij xi'nin' ni ngüi̱ nico' man'ānj. Ni̱ ichij candelero daj huin ichij xi'nin' ni ngüi̱ nico' man'ānj. —Daj gataj sij.

2

Mensaje a las siete iglesias: El mensaje a Éfeso

1 Ngaa ni̱ gataj ru̱hua' yún sij gunūnj:
—Gąrun rę' yanj carta gą'nij rę' huaj rian ángel nicaj sun rian xi'nin' ni ngüi̱ nico' man'ānj mąn xuman' Efeso. Ni̱ gątaj rę' gu̱nun ni sij: “Huēj huin tsínj nicaj ichij yati' nę' chrej ra'a są'āj. Ni̱ achē scanij ichij candelero huin oro.
2 Ni̱ ni'īnj dąj 'yaj ni é rę'. Ni̱ ni'īnj sisi̱ nucuaj 'yaj sun ni é rę'. Ni̱ ni'īnj dąj gunucuaj ni é rę' rian sayun. Ni̱ ni'īnj sisi̱ na'uej ruhua á rę' ngą si 'yaj ni tsínj quij. Ni̱ hué daj ni'īnj sisi̱ xacaj ni é rę' cuenta dąj hua ni tsínj ataj

sisi̱ huin ni sij apóstol. Sani̱ sé ni sij huin mánj. Ni̱ xacaj ni é rẹ' cuenta sisi̱ tsínj digya' yun'unj huin ni sij.
3 Ni̱ guiran' ni é rẹ' sayun. Sani̱ ga'nin' ruhua á rẹ' ngạ sayun daj. Ni̱ gui'yaj sun nucuaj á rẹ' xi'í si 'i̱ ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' man'ānj. Ni̱ nun gụẹre' ruhua á rẹ'.
4 Sani̱ nicā 'ngọ nuguan' xi'í a ni é rẹ': Ni̱ nuguan' nan huin sisi̱ nitaj si 'i̱ ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' man'ānj dạj rún' ga 'i̱ ruhua á rẹ' asi̱j sini.
5 Xi'í daj ni̱ gạnanun ruhua á rẹ' dạj gui'yaj á rẹ' asi̱j sini. Ni̱ nạnicaj ruhua á rẹ' nạnico' ni é rẹ' man'ānj. Ni̱ gui̱'yaj á rẹ' dạj rún' gui'yaj á rẹ' asi̱j sini. Ni̱ sisi̱ nitaj, ni̱ gụchi' ra'yān rian mạn án rẹ'. Ni̱ sisi̱ si̱ nanicaj ruhua á rẹ', ni̱ gạ'nē si-candelero ni é rẹ' rian niquinj.
6 Sani̱ dugu'nạj 'yaj á rẹ': Nun huin xạn' ruhua á rẹ' ni'yaj á rẹ' si 'yaj ni tsínj Nicolaítas. Daj si hué daj nun huin xạn' ruhuāj ni'yā si 'yaj ni sij nej.
7 Ni̱ sisi̱ nụn chraquij a ni é rẹ', ni̱ hua niạn si gụnun a ni é rẹ' si ataj Espíritu Santo rian ni xi'nin' ni ngüi̱ nico' man'ānj: Tsínj gụnucuaj gui̱'yaj gana rian ni nuguan' quij, ni̱ gạ'uīj sisi̱ xạ ni sij si ayu chrạ chrun 'yaj si gạne ni̱ganj ni ngüi̱. Ni̱ niquin' chrun daj dạni rian hua sạ' nne Yan'anj." Daj gạtaj rẹ' gụnun ni sij aj. —Daj gataj Jesús gunūnj.

El mensaje a Esmirna

8 Ngaa ni̱ gataj rụhua' yún sij gunūnj:
—Hué daj gạrun rẹ' yanj carta gạ'nij rẹ' huaj rian ángel nicaj sun rian xi'nin' ni ngüi̱ nico' man'ānj mạn xuman' Esmirna. Ni̱ gạtaj rẹ' gụnun ni sij: "Huēj huin si a'mi nuguan' nan. Ni̱ huēj huin si ga'nạ' asi̱j sini yạn. Ni̱ huēj huin si gạ'na' dạ rụcu. Ni̱ gahuīj. Ni̱ ganá'nij rụhua' yūnj nej.
9 Ni̱ ni'īnj dạj guiran' ni é rẹ' sayun. Ni̱ ni'īnj dạj yaco guiran' ni é rẹ'. Sani̱ xuru'ue huin ín rẹ' rian Yan'anj. Ni̱ ni'īnj dạj a'mi quij ni tsínj ataj sisi̱ huin ni sij ni tsínj israelita. Sani̱ sé ni sij huin mánj. Ni̱ a'mi quij ni sij xi'í ni é rẹ'. Maan si huin ni sij 'ngọ xi'nin' ni tsínj nico' sichre Satanás.
10 Ni̱ si̱ guxu'ui' ni é rẹ' ngạ sayun gui̱ran' ni é rẹ'. Daj si gạ'nij sichre da'aj á rẹ' ducuagạ' gụnun ni é rẹ'. Ngaa ni̱ xạcaj sichre cuenta sisi̱ yya gạhuin ran xạnga' niman ni é rẹ'. Ngaa ni̱ gui̱ran' ni é rẹ' sayun ichi' güi. Sani̱ gạ ni̱ca ruhua á rẹ' da' güi gạhui' ni é rẹ'. Ngaa ni̱ ri̱quīj 'ngọ corona huin 'ngọ premio gui̱'yaj si gạne ni̱ganj ni é rẹ' ngạ Yan'anj.
11 Ni̱ sisi̱ nụn chraquij rẹ', ni̱ hua niạn si gụnun rẹ' si ataj Espíritu Santo rian ni xi'nin' ni ngüi̱ nico' man'ānj. Tsínj gụnucuaj gui̱'yaj gana rian nuguan' quij, ni̱ nitaj sayun gui̱ran' sij dạj rún' gui̱ran' ni tsínj gạhui' rụhua' yún." Daj gạtaj rẹ' gụnun ni sij aj. —Daj gataj Jesús gunūnj.

El mensaje a Pérgamo

12 Ngaa ni̱ gataj rụhua' yún Jesús gunūnj:
—Hué daj gạrun rẹ' yanj carta gạ'nij rẹ' huaj rian xi'nin' ni ngüi̱ nico' man'ānj mạn xuman' Pérgamo. Ni̱ gạtaj rẹ' gụnun ni sij: "Huēj huin si a'mi nuguan' nan. Ni̱ nicā espada huạ hui̱j rian.
13 Ni̱ ni'īnj dạj 'yaj á rẹ'. Ni̱ ni'īnj sisi̱ nne ni é rẹ' rian nicaj sun sichre. Sani̱ hua ni̱ca xạnga' ruhua ni é rẹ' ngạ si-xugüīj. Ni̱ nitaj si duna á rẹ' si xuman ruhua á rẹ' ni'yaj ni é rẹ' man'ānj. Ni̱ nun ga'nin' ruhua á rẹ' ngạ si-nụguan'ānj ngaa gahui' tsínj gụ'naj Antipás, gui'yaj ni sij xánj án rẹ' huin xuman' nne Satanás. Ni̱ gahuin sí' 'ngọ tsínj ga'mi nuguan' xạnga' rian ni ngüi̱.

14 Sanḭ nicā dǫj nuguan' xi'í a ni é rę': Daj si scanij a ni é rę', nḭ mąn ni
tsínj nico' si-nǫguan' tsínj gǫ'naj Balaam. Nḭ asḭj ná nḭ digyán Balaam 'ngǫ
chrej quij rian tsínj gǫ'naj Balac. Ngaa nḭ xi'í nuguan' quij daj, nḭ gui'yaj
ni tsínj israelita gaquin'. Nḭ xa ni sij ni xucu dagahui' ni sij rian yan'anj
gui'yaj ra'a ni sij. Nḭ gui'yaj squḭra' ni sij ngą dugüi' ni sij.
15 Nḭ hué daj mąn gǫ'ngo ni tsínj scanij ni é rę' huin tsínj digyán si-
nǫguan' ni tsínj nicolaítas. Nḭ nun huin xąn' ruhuāj ni'yā si-nǫguan' ni
sí'.
16 Xi'í daj nḭ nąnicaj ruhua á rę'. Sisḭ nitaj, nḭ gǫchi' ra'yān rian mąn án
rę'. Nḭ gǫnūnj ngą ni sij ngą espada nǫn du'uāj.
17 Nḭ sisḭ nǫn chraquij a ni é rę', nḭ hua niąn si gǫnun a ni é rę' si
ataj snan'anj Espíritu Santo rian ni xi'nin' ni ngüḭ nico' man'ānj: Tsínj
gǫnucuaj guḭ'yaj gana rian nuguan' quij, nḭ gą'uīj xą sij chrachrúnj są'
huin maná. Nḭ nun ni'i ni ngüḭ dąj hua są' maná daj. Nḭ hué daj gą'uīj
'ngǫ yej gątsi tsínj guḭ'yaj gana daj. Nḭ hua nḭca letra rian yej daj. Nḭ guḭnun
nąca si-xugüi sij. Nḭ ą 'ngǫ tsínj sḭ ga'ue guḭni'i nuguan' nąca guḭnun rian
yej da mánj. Sanḭ urin tsínj nahuin ra'a guḭni'i.” Daj gątaj rę' gǫnun ni sij.
—Daj gataj Señor Jesús gunūnj.

El mensaje a Tiatira

18 Ngaa nḭ gataj rǫhua' yún sij gunūnj:
—Hué daj gąrun rę' yanj carta gą'nij rę' huaj rian ángel nicaj sun rian
xi'nin' ni ngüḭ nico' man'ānj mąn xuman' Tiatira. Nḭ gątaj rę' gǫnun ni sij:
“Huēj a'mi nuguan' nan huīnj da'níj Yan'anj. Nḭ rún' hua rian aca yan'ąn
hua rundij riānj. Nḭ dąj rún' nu'ui gaga' mmíj, nḭ hué daj ran nǫngüej
dacō.
19 Ni'īnj daran' si 'yaj á rę'. Nḭ ni'īnj dąj 'ḭ ruhua á rę' ni'yaj á rę' dugüi'
a ni é rę'. Nḭ xuman ruhua á rę' ni'yaj á rę' man'ānj nej. Nḭ 'yaj sun ni é
rę' rian ni dugüi' ni é rę' nej. Nḭ ni'īnj dąj gunucuaj á rę' sayun. Nḭ 'yaj
sun a ni é rę' doj daj ngą si gui'yaj sun a ni é rę' asḭj sini.
20 Sanḭ nḭcā 'ngǫ nuguan' xi'í ni é rę'. Daj si a'níj ni é rę' chrej sisḭ digya'
yun'unj yun'unj xąna gǫ'naj Jezabel rian ni tsínj 'yaj sun riānj. Nḭ ataj unj
sisḭ a'mi unj si-nǫguan' Yan'anj. Sanḭ digyán unj 'ngǫ chrej nitaj si hua są'
rian ni sij sisḭ guḭ'yaj squḭra' ni sij ngą ni dugüi' ni sij. Nḭ digyán unj sisḭ
xą ni sij xucu dagahui' ni sij rian ni yan'anj 'yaj ra'a ni sij.
21 Nḭ hua riquīj dǫj güi sisḭ gąnani ruhua unj xi'í si-gąquin' unj. Sanḭ
na'uej ruhua unj dǫna unj si-gąquin' unj.
22 Ngaa nḭ guḭ'yā sisḭ gą'nan' unj guḭngaj unj rian nna. Nḭ guḭ'yā sisḭ nico
sayun guḭran' ni tsínj 'yaj squḭra' ngą unj. Nḭ hué daj guḭran' ni sij sisḭ sḭ
nani ruhua ni sij xi'í gaquin' 'yaj ni sij ngą unj.
23 Nḭ 'ngǫ gąhui' ni da'níj unj, guḭ'yā. Ngaa nḭ guḭni'i daran' ni xi'nin'
huin ni ngüḭ nico' man'ānj sisḭ huēj ni'i są' dąj ani ruhua ni ngüḭ ngą dąj
hua niman ni sij. Nḭ nąru'uē rian gǫ'ngo ni é rę' dąj rún' 'yaj gǫ'ngo a ni
é rę'.
24 Ngaa nḭ gątā gǫnun ango ni é rę' mąn xuman' Tiatira huin ni é rę' ni
ngüḭ nun nico' nuguan' quij digyán yun'unj xąna daj. Nḭ nun guini'i ni é
rę' nuguan' huḭ digyán ni sij xi'í si-dǫcuanj sichre Satanás. Nḭ gątā gunun
ni é rę' sisḭ nitaj si gą'nīj ango sun rian án rę' mánj.
25 Maan si dǫgumi są' á rę' nuguan' nicaj ni é rę' da guḭsij güi gą'na'
rǫhua' yūnj rian án rę'.

26 Tsínj gụnucuaj guị'yaj gạna rian nuguan' quij, nị sisị nịganj dạgahuin
sij nuguan' ga'nīj sun rian sij, nị gạ'uīj si guịnicaj sun sij rian ni xungüị.
27 Nị guịnicaj sij ni'í gaga'. Nị dạj rún' ura' né' chrun, nị hué daj guị'yaj
sij ngạ ni xuman' daj. Daj si hué daj riqui chrē sun riānj.
28 Nị gạ'uīj yati' stangạ rian sij nej.
29 Nị sisị nụn chraquij a ni é rẹ', nị hua niạn si gụnun a ni é rẹ' si ataj
snan'anj Espíritu Santo rian ni xi'nin' huin ni ngüị nico' man'ānj." Daj
gạtaj rẹ' gụnun ni sij. —Hué daj gataj Jesús gunūnj.

3

El mensaje a Sardis

1 Ngaa nị gataj rụhua' yún sij gunūnj:
—Hué daj gạrun rẹ' yanj carta gạ'nij rẹ' rian ángel nicaj sun rian xi'nin'
huin ni ngüị nico' Yan'anj mạn xuman' Sardis. Nị gạtaj rẹ' gụnun ni sij:
"Huēj a'mi nuguan' nan. Nị nicā ichij Espíritu Santo 'nạ' rian Yan'anj ngạ
ichij yati' nej. Nị ni'īnj dạj 'yaj ni é rẹ'. Nị nụnj si a'mi ni ngüị sisị hua
nị'na' niman ni é rẹ', sanị rún' huin níman huin a ni é rẹ' riānj.
2 Hué dan nị nạnun ruhua á rẹ'. Nị dụgu'nun' ni é rẹ' ngạ ni nuguan'
ruhua guẹre'. Daj si xacaj cuentāj sisị nun guịsij ni é rẹ' guị'yaj sạ' á rẹ'
ngạ si-sun ni é rẹ' rian Yan'anj.
3 Gạnanun ruhua á rẹ' ngạ nuguan' digyán ni sij rian án rẹ' ngạ nuguan'
gunun ni é rẹ'. Nị guị'yaj á rẹ' dạj rún' ataj nuguan' daj. Nị gạnani ruhua
ni é rẹ' xi'í si-gạquin' ni é rẹ'. Nị nạnico' ni é rẹ' Yan'anj. Nị sisị sị gunun
ruhua á rẹ', ngaa nị rá'yanj guịsī rian án rẹ' dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj tụ. Nị
sị guini'i a ni é rẹ' ụn hora guịsī rian án rẹ'.
4 Sanị mạn dọj ni ngüị scanij a ni é rẹ' nitaj si gui'yaj quij. Nị gụnun ni
sij atsij gạtsi. Nị gạche ni sij ngāj. Daj si 'yaj sạ' ni sij riānj.
5 Tsínj gụnucuaj guị'yaj gạna rian ni nuguan' quij, nị gụnun ni sij atsij
gạtsi. Nị sị jnaruhuī si-xugüi ni sij tạj rian libro nụn si-xugüi ni ngüị gạne
nịganj ngạ Yan'anj. Nị gạ'mi sạ'āj si-xugüi ni sij rian chrē ngạ rian si-ángel
chrē nej.
6 Nị sisị nụn chraquij a ni é rẹ', nị hua niạn si gụnun a ni é rẹ' si ataj
snan'anj Espíritu Santo rian ni xi'nin' huin ni ngüị nico' man'ānj." Daj
gạtaj rẹ' gụnun ni sij. —Daj gataj Jesús gunūnj.

El mensaje a Filadelfia

7 Ngaa nị gạtaj rụhua' yún Jesús gunūnj:
—Nị gạrun rẹ' yanj carta gạ'nij rẹ' huaj rian ángel nicaj sun rian xi'nin'
huin ni ngüị nico' man'ānj mạn xuman' Filadelfia. Nị gạtaj rẹ' gụnun ni
sij: "Huēj huin si a'mi nuguan' nan huīnj tsínj sạ' chruhua niman. Nị huēj
huin si a'mi nuguan' xạnga'. Nị nicā si-rian gaga' rey David. Nị ngaa na'nī
rian hue', nị ạ 'ngọ tsínj sị ga'ue nạranj. Nị ngaa narān rian hue' nị ạ 'ngọ
tsínj sị ga'ue nạ'ni mánj.
8 Ni'īnj dạj 'yaj ni é rẹ'. Nị'yaj á rẹ' nẹ' chrej rian án rẹ'. Daj si hua
na'nī rian gạtu a ni é rẹ' rian 'ngọ hue'. Nị, nị ạ 'ngọ tsínj sị ga'ue nạranj
rian hue' daj. Nị nụnj si dọj nucuaj niman án rẹ' sanị dugumi sạ' á rẹ'
si-nụguan'ānj. Nị nitaj si duna á rẹ' si ga'mi sạ' á rẹ' xi'īj aj.
9 Nị hua gọ'ngo ni sij nicaj dugüi' ngạ Satanás. Nị ataj ni sij sisị ni tsínj
israelita huin ni sij. Sanị sé si xạnga' huin ni sij. Tsínj digya' yun'unj huin

ni sij. Nị guị'yā sisị gụchi' ni sij rian mạn án rẹ'. Nị guịniquin' ráj dạcoj ni sij rian án rẹ', guị'yā. Ngaa nị guịni'i yya ni sij sisị 'ị ruhuāj ni'yā á rẹ'.

10 Nị xi'í si dagahuin a ni é rẹ' nuguan' ga'níj sun rian án rẹ' sisị gụnucuaj á rẹ' rian sayun, ngaa nị huēj dụgumi ni é rẹ' sisị sị guiran' ni é rẹ' rian sayun xxi gạ'na' guịran' daran' ni ngüị mạn chruhua xungüị. Nị ngaa gạ'na' sayun xxi daj, nị xạcaj Yan'anj cuenta dạj gụnucuaj ni ngüị ngạ sayun xxi gạ'na'.

11 Nị rá'yanj gạ'nāj rian mạn án rẹ'. Ngaa nị dụgumi sạ' á rẹ' nuguan' nicaj á rẹ'. Ngaa nị sị nacaj ango ni sij si-corona ni é rẹ' huin premio gui'yaj gana á rẹ'.

12 Tsínj guị'yaj gana rian nuguan' quij, nị guị'yā sisị gạhuin sij dạj rún' huin 'ngọ chran xạcan dụgu'nun' chruhua si-nuhui Dan'ān. Nị nitaj ạman gạhui sij chruhua nuhui daj. Nị gạrūnj si-xugüi Dan'ān rian sij ngạ si-xugüi xánj Dan'ān nej huin xuman' Jerusalén nạca 'nạ' xata' rian Yan'anj. Nị gạnahuin nạca si-xugüīj garūnj rian sij nej.

13 Nị sisị nụn chraquij a ni é rẹ', nị hua niạn si gụnun a ni é rẹ' si ataj snan'anj Espíritu Santo rian ni xi'nin' ni ngüị nico' man'ānj.” Daj gạtaj rẹ' gụnun ni sij. —Daj gataj Señor Jesús gunūnj.

El mensaje a Laodicea

14 Ngaa nị gataj rụhua' yún sij gunūnj:

—Hué daj gạrun rẹ' yanj carta gạ'nij rẹ' huaj rian ángel nicaj sun rian xi'nin' huin ni ngüị nico' man'ānj mạn xuman' Laodicea. Nị gạtaj rẹ' gụnun ni sij: “Huēj huin si guị'yaj daran' si gataj snan'ān gunun a ni é rẹ'. Nị huīnj tsínj nata' yya nuguan' xạnga' rian ni ngüị. Nị asịj sini ngaa gui'yaj Yan'anj xungüị, nị huēj huin si gui'yaj daran'anj.

15 Nị ni'īnj dạj 'yaj á rẹ'. Nị ni'īnj sisị sé dạj rún' hua 'ngọ si nuhuij hua a ni é rẹ'. Nị sé dạj rún' hua 'ngọ si yạn'an hua a ni é rẹ'. Nị huin ruhuāj sisị dạj rún' hua 'ngọ si nuhuij, asị 'ngọ si yạn'an gạ ni é rẹ' aj.

16 Hué dan nị xi'í si dạj rún' hua nnee guịn hua ni é rẹ', nị gạhui ni é rẹ' du'uāj gụrān dạj rún' uránj 'ngọ tsínj. Daj si sé dạj rún' hua nnee nuhuij asị nnee yạn'an hua ni é rẹ'.

17 Daj si ataj ni é rẹ' sisị xuru'ue huin ni é rẹ'. Nị hua nico rasụn rian ni é rẹ'. Nị, ni ango ni rasụn nitaj si achin rian án rẹ', ataj á rẹ'. Sanị nun acaj ni é rẹ' cuenta sisị ni ngüị guere' ruhua huin ni é rẹ'. Nị ni ngüị ran' yaco huin ni é rẹ'. Nị huin ín rẹ' ni ngüị niqui. Nị huin ni é rẹ' ni ngüị duri. Nị huin ni é rẹ' ni ngüị hua nnẹ nej.

18 Xi'í daj nị riquīj 'ngọ ducuánj rian án rẹ' sisị guịran ni é rẹ' gaga' oro sạ' riānj huin oro gahuin sạ', gui'yaj yan'ạn. Hué dan nị gạ'ue gạhuin xạnga' ni é rẹ' xuru'ue riānj. Nị guịran ni é rẹ' atsij gạtsi riānj gụnun ni é rẹ'. Ngaa nị sị gahuin nạ'aj ni é rẹ' xi'í si hua nnẹ ni é rẹ'. Nị guịran ni é rẹ' gono'o gạ'nij ni é rẹ' rian án rẹ'. Ngaa nị gạ'ue guịni'i ni é rẹ', nị xạcaj á rẹ' cuenta, guị'yaj gono'o daj.

19 Daran' ni ngüị 'ị ruhuāj, nị gunun ga'ī ni sij. Nị 'yā castigo ni sij. Xi'í daj nị dụgu'nun' ni é rẹ' sisị nạni ruhua ni é rẹ' xi'í si-gạquin' ni é rẹ'. Nị nạnico' ni é rẹ' Yan'anj.

20 Huēj huin si niquin' rian hue'. Nị aquīn ni é rẹ'. Ngaa nị sisị unun 'ngọ tsínj daj si a'mī, nị nạ'ni sij rian ducuá sij gạtū. Nị gạhuin sti'nīj ngạ sij. Nị gạhuin sti'nị sij ngāj nej.

21 Tsínj guḭ'yaj gana rian ni nuguan' quij, nḭ rḭquīj rian gạne sij ngāj rian
chrun xilāj huin chrun xila sạ'. Daj si hué ducuánj daj gui'yaj ganānj rian
ni nuguan' quij. Nḭ nne nuguan'ānj ngạ chrē rian chrun xila sij huin chrun
xila sạ'.
22 Nḭ sisḭ nụn chraquij a ni é rẹ', nḭ gụnun a ni é rẹ' si ataj snan'anj
Espíritu Santo rian ni xi'nin' ni ngüḭ nico' man'ānj." Daj gạtaj rẹ' rian ni
sij. —Daj gataj Señor Jesús gunūnj.

4

La adoración celestial

1 Ngaa guisíj nḭ guini'yā, nḭ guini'īnj 'ngọ rian hue' hua ní'nij xata'. Nḭ
gunun rụhua' yūnj nanẹ ga'mi sini ngāj. Nḭ dạj rún' a'yanj trompeta hué
daj ga'mi nanẹ daj. Nḭ gataj nanẹ daj gunūnj:
—Gạhui rẹ' gạ'na' rẹ' xata'. Nḭ dḭgyānj rián rẹ' ni nuguan' sisḭ hua niạn
gạhuin da rụcu. —Daj gataj nanẹ daj.
2 Nḭ rá'yanj guini'i nimānj 'ngọ nuguan' sạ', gui'yaj Espíritu Santo. Nḭ
guini'īnj niquin' 'ngọ chrun xila sạ' xata'. Nḭ nne 'ngọ si mán xata' rian
chrun xila sạ' daj.
3 Nḭ dạj rún' hua 'ngọ yej ran sạ' gụ'naj jaspe, asḭ 'ngọ yej gụ'naj
cornalina, nḭ hué daj hua si nne rian chrun xila sạ' daj. Nḭ xi'níj chrun
xila daj ganicạj xucuáj gu'luj. Nḭ xiguḭn xucuáj daj dạj rún' ran 'ngọ yej
gụ'naj esmeralda.
4 Nḭ guini'īnj ango icọ gạn'anj chrun xila sạ' ganicạj xi'níj chrun xila sạ'
daj. Nḭ nne icọ gạn'anj ni tsínj huin achij rian ni chrun xila sạ' daj. Nḭ nụn
ni sij atsij gạtsi. Nḭ nụn chrạ ni sij 'ngọ corona huin gaga' oro.
5 Nḭ ran rian chrun xila sạ' niquin' dạni daj. Nḭ gahuin garḭn ngaa gaguáj
du'ui. Nḭ nẹ' rian chrun xila sạ' daj aca ichij yan'ạn huin ichij Espíritu
Santo 'nạ' rian Yan'anj.
6 Nḭ nẹ' rian chrun xila sạ' niquin' dạni daj, nḭ dạj rún' hua 'ngọ nnee
yan'anj, nḭ hué daj hua nnee gurugüi' rian chrun xila daj. Nḭ dạj rún' hua
pidrio sạ', nḭ hué daj xiguḭn sạ' rian nnee daj.
Nḭ dạni rian niquin' chrun xila sạ' daj, nḭ ganicạj gạn'anj ni si hua nḭ'na'
mán xata' xi'níj chrun xila daj. Nḭ gạn'anj si mán xata' daj, nḭ hua ga'ḭ
rundij rianj nẹ' chrej rụcu ngạ nẹ' chrej rianj nej.
7 Nḭ dạj rún' hua 'ngọ sigue'ej xxi, nḭ hué daj hua 'ngọj. Nḭ dạj rún' hua
cero, nḭ hué daj hua angoj. Nḭ dạj rún' hua rian 'ngọ tsínj, nḭ hué daj hua
ángoj. Nḭ dạj rún' hua xata achéj xata', nḭ hué daj hua ángoj.
8 Nḭ anin' gạn'anj ni xucu hua nḭ'na' mán xata', nḭ hua huạtan' si-gachi
da gọ'ngoj. Nḭ nḭn' gạchra' nneẹ cúj anin' gạn'anj xucu daj, nḭ hua ga'ḭ nḭn'
ruhua rundij rian xuj. Nḭ hua rundij rian riqui si-gachi nej. Nḭ nụn güi
nḭgan', nḭ nun a'nin' ruhua anin' xucu si gạ'mì. Nḭ ataj anin' gạn'anj xuj:
Hua sạ' nḭn' ruhua Yan'anj.
Hua sạ' nḭn' ruhua Yan'anj.
Hua sạ' nḭn' ruhua Señor huin Yan'anj.
Nḭ nucuaj nḭn' ruhua Yan'anj.
Nḭ hué Yan'anj huin si gane asḭj sini.
Nḭ Yan'anj huin si nne acuan'.
Nḭ Yan'anj huin si gạ'na' rụhua' yún.
Ataj anin' gạn'anj xucu mán xata' daj.
9 Nḭ ga'mi sạ' anin' gạn'anj xuj rian si nne rian chrun xila sạ' daj. Nḭ nụn
yan'anj anin' gạn'an. Nḭ a'ui' anin' gạn'an si guruhua si nne rian chrun

xila sạ' huin si nne nịganj. Nị da yụn yụn hué daj 'yaj anin' gạn'anj daj
ngaa a'mi sạ' anin'-inj.
10 Ngaa nị guiniquin' ráj dạcoj icọ gạn'anj ni tsínj huin achij rian si nne
rian chrun xila sạ' daj. Nị a'mi sạ' ni sij. Nị dugüéj ni sij si-corona ni sij
rian si nne rian chrun xila sạ' daj. Nị ataj ni sij:
11 Hué rẹ' huin Señor.
Nị dugu'nạj huin sisị gạ'mi sạ' ni ngüị xi'í rẹ'.
Nị dugu'nạj huin sisị gụinun yan'anj ni ngüị man'án rẹ' nej.
Nị dugu'nạj huin sisị gụinicaj rẹ' daran' fuerza.
Daj si hué rẹ' gui'yaj daran' ni rasụn.
Nị mạn ni rasụn daj xi'í si hué daj garan' ruhuá rẹ'.
Ataj icọ gạn'anj ni tsínj huin achij daj.

5

El rollo y el Cordero

1 Ngaa nị guini'īnj sisị nicaj si nne rian chrun xila sạ' daj 'ngọ yanj libro
nẹ' chrej ra'a sạ'aj. Nị hua nịca nụn letra xiráj yanj daj. Nị hua nịca nụn
letra riqui yanj daj nej. Nị hua ránj sạ' ichij sello du'ua yanj daj.
2 Nị guini'īnj 'ngọ ángel nucuaj. Nị nachínj snan'anj ángel daj. Nị ga'mi
nucuaj-á' gataj-á':
—Nị ụn sin huin si sạ' sisị gạ'ne sello hua ránj du'ua yanj libro daj, ngaa
nị nạguraj du'ua rumi yanj daj únj. —Daj gataj ángel daj.
3 Sanị nị ạ 'ngọ si mán xata' ngạ si mán rian yo'ój nej, si mán riqui yo'ój
nej, sị ga'ue naguraj rian yanj libro daj, nị gụini'i dạj hua rian yanj da
mánj.
4 Ngaa nị gaco nịn' ruhuāj xi'í si nun nari' ni sij 'ngọ si hua sạ' nạ'ni
nị'yaj du'ua dạj hua yanj daj.
5 Ngaa nị gataj 'ngọ dugüi' ni tsínj huin achij gunūnj:
—Sị gacó rẹ' gạ mánj. Daj si tsínj huin xi'nin' gụ'naj Judá huin da'nị si'nị
rey David, nị gui'yaj gana sij. Nị gụ'naj sij sigue'ej. Nị xi'í daj gạ'ue gạ'ne
sij ichij sello nụn du'ua yanj libro, nị nạgura' sij libro daj.
6 Ngaa nị guini'īnj niquin' 'ngọ xachij 'nịj dạni rian niquin' chrun xila
sạ' daj ngạ anin' gạn'anj xucu hua nị'na'. Nị niquin' xuj dạni ni tsínj huin
achij. Nị rún' huin sisị hua dagahui' ni sij xachij 'nịj daj. Nị hua ichij si-cúj
xuj ngạ ichij rundij rian xuj huin ichij Espíritu Santo 'nạ' rian Yan'anj. Nị
ga'níj Yan'anj ichij Espíritu Santo gan'anj nịn' gạchra' chruhua xungüị.
7 Ngaa nị ga'nạ' xachij 'nịj daj. Nị guida'a xuj yanj libro ra'a sạ' si nne
rian chrun xila sạ' daj.
8 Nị ngaa guida'a xuj yanj daj, ngaa nị ganiquin' ráj dạcoj anin' gạn'anj
xucu hua nị'na' daj ngạ icọ gạn'anj ni tsínj huin achij rian xachij 'nịj daj.
Nị nicaj daran' ni sij yán'anj nụn ga'ị ya'ạ. Nị nicaj ni sij cụ huin oro. Nị
da' gara ni sij siquíj chruhua ni cụ daj. Nị siquíj daj huin ni nuguan' achínj
jni'yaj ni ngüị hua sạ' rian Yan'anj.
9 Nị aráj ni sij chra' nạca nan rian xachij 'nịj daj:
Hué rẹ' huin tsínj sạ' gạ'ue gụida'a yanj.
Nị gạ'ue nạ'nij rẹ' du'ua yanj daj rian nụn ichij sello.
Daj si hué rẹ' dagahui' ni sij.
Nị naru'ué rẹ' si-tun man'án rẹ' xi'í si-gạquin' ni ngüị.
10 Nị gui'yáj rẹ' sisị gụinicaj sun ni sij gạhuin ni sij rey.

Nḭ gui'yáj rẹ' sisḭ gạhuin ni sij chrej rian Yan'anj.
Nḭ guḭnicaj sun ni sij chruhua xungüḭ gạ'na'.
Hué daj gara ni sij rian xachij 'nḭj daj.
11 Ngaa nḭ guini'īnj. Nḭ gunūnj si-nạne nico ni ángel mán ganicạj xi'níj
chrun xila sạ' daj ngạ anin' gạn'anj si hua nḭ'na' ngạ ni tsínj huin achij
nej. Nḭ mạn millón millón ni ángel.
12 Nḭ ga'mi nucuaj ni ángel gataj-á':
Sạ' nḭn' ruhua huin xachij 'nḭj dagahui' ni sij.
Nḭ dugu'nạj huin sisḭ guḭnicaj nḭn' sij sun.
Nḭ guḭnicaj sij daran' rasụn sạ'.
Nḭ gạhuin chrụn nḭn' ruhua sij.
Nḭ nạhuin ra'a sij daran' fuerza.
Nḭ guḭnun yan'anj ni ngüḭ sij.
Nḭ gạ'mi sạ' ni sij xi'í sij.
Nḭ gạ'mi 'ueé ni sij xi'í sij nej.
Hué daj garáj sạ' ni ángel daj xi'í xachij 'nḭj daj.
13 Ngaa nḭ gunūnj si ga'mi daran' si gui'yaj Yan'anj huin si mạn nẹ' xata'
ngạ si mạn rian yo'ój nej, si mạn nẹ' riqui yo'ój, si mạn chruhua nnee
yan'anj nej. Nḭ gataj daran'anj:
Nḭganj gạ'mi sạ' daran' né' rian si nne rian chrun xila sạ' ngạ rian xachij
'nḭj.
Nḭ nḭganj guḭnun yan'anj né' rian nụngüej sij.
Nḭ nḭganj gạ 'ueé rian nụngüej sij, guḭ'yaj né'.
Nḭ hué daj gạ fuerza rian nụngüej sij nḭganj, guḭ'yaj né' nej.
Daj gataj daran' ni sij.
14 Ngaa nḭ:
—Amén. —Gataj anin' gạn'anj xucu hua nḭ'na'.
Ngaa nḭ ganiquin' ráj dạcoj icọ gạn'anj ni tsínj huin achij rian Yan'anj.
Nḭ Yan'anj huin si gạne nḭganj.

6

Los sellos

1 Ngaa nḭ guini'īnj ngaa ga'nej xachij 'nḭj 'ngọ sello nụn du'ua yanj libro
daj. Nḭ gunūnj ga'mi 'ngọ dugüi' gạn'anj xucu hua nḭ'na' daj. Nḭ dạj rún'
ngaa aguáj du'ui, nḭ hué daj ga'mi nucuaj-á'. Nḭ:
—Gạhua' rẹ' nḭ'yaj rẹ' aj. —Gataj 'ngọ si hua nḭ'na' daj.
2 Ngaa nḭ guini'īnj 'ngọ guayo gạtsi. Nḭ tsínj tạj guayo daj, nḭ nicaj sij 'ngọ
ra'uej ra'a sij. Nḭ ga'ui' ni sij 'ngọ corona gunụn chrạ sij. Ngaa nḭ gahui sij
gạn'anj guḭ'yaj gana sij. Daj si huin sij tsínj 'yaj gana.
3 Nḭ ngaa ga'nej xachij 'nḭj daj ango sello guisíj huḭ, ngaa nḭ gunūnj ga'mi
ango xucu hua nḭ'na'. Nḭ gataj-á':
—Gạhua' rẹ' nḭ'yaj rẹ' aj. —Daj gataj-á'.
4 Nḭ gahui ango guayo. Nḭ guayo daj huin guayo mare. Nḭ hua permiso
rian tsínj tạj guayo mare daj sisḭ guḭsij gạne din'inj ni ngüḭ, guḭ'yaj sí'. Nḭ
hué sij gui'yaj sisḭ dạgahui' gọ'ngo ni sij ni tsínj huin dugüi' ni sij. Nḭ ga'ui'
ni sij 'ngọ espada xxi ra'a sí'.
5 Nḭ ngaa ga'níj xachij 'nḭj daj ango sello guisíj huạ'ni, nḭ gunūnj ga'mi
xucu hua nḭ'na' huin xucu huạ'nij. Nḭ gataj-á':
—Gạhua' rẹ' nḭ'yaj rẹ' aj: —Daj gataj-á'.

Ngaa nḭ guini'īnj 'ngǫ guayo marṵ. Nḭ tsínj tạj guayo marṵ daj, nḭ nicaj sij 'ngǫ aru' da'nga' ra'a sij.
6 Nḭ dạni anin' gạn'anj xucu hua nḭ'na' daj gunūnj 'ngǫ nanẹ. Nḭ gataj-á':

—Dạj rún' 'yaj gana á rẹ' 'ngǫ güi, nḭ hué daj du'ue 'ngǫ kilo strigo. Nḭ hué daj du'ue huạ'nij kilo cebada. Sanḭ sḭ gui'yaj ni é rẹ' si guẹre' gasiti ngạ nnee vino mánj. —Dạj gataj nanẹ daj.

7 Nḭ ngaa ga'nej xachij 'nḭj daj ango sello guisíj gạn'anj, nḭ hué daj gunūnj ga'mi ango xucu huin xucu gạn'anj. Nḭ gataj xuj gunūnj:

—Gạhua' rẹ' nḭ'yaj rẹ'. —Dạj gataj-á'.

8 Ngaa nḭ guini'īnj 'ngǫ guayo mayaj. Nḭ tsínj tạj guayo mayaj daj huin tsínj 'yaj si ahui' ni ngüḭ. Hué daj gṵ'naj sij. Nḭ nico' 'ngǫ tsínj rṵcu sij. Nḭ hué sí' nicaj ni ngüḭ gạn'anj rian mạn ni níman. Nḭ ga'ui' Yan'anj sun rian nṵngüej tsínj daj sisḭ guḭnicaj sun nṵngüej sij rian gạn'anj si anẹj yo'ój xungüḭ nan. Nḭ gạ'ue dạgahui' nṵngüej sij ni ngüḭ. Nḭ gạhui' ni ngüḭ, guḭ'yaj xi'nạ ngạ xi'ḭ, guḭ'yaj nṵngüej sij. Nḭ gạ'ue guḭ'yaj nṵngüej sij sisḭ gạhui' ni ngüḭ, guḭ'yaj xucu huee mạn riqui quij nej.

9 Nḭ ngaa ga'nej xachij 'nḭj daj ango sello guisíj ṵn'unj, nḭ guini'īnj ngaj ni níman riqui nna huin altar. Nḭ hué ni sij huin ni tsínj gahui' xi'í si ga'mi sạ' ni sij si-nṵguan' Yan'anj rian ni ngüḭ.
10 Nḭ ga'mi nucuaj ni sij gataj ni sij:

—Sạ' nḭn' ruhua huín rẹ' Señor. Nḭ xạnga' yya huín rẹ'. Nḭ ạman nạgui'yaj yyá rẹ' xi'í ni tsínj mạn chruhua xungüḭ únj. Nḭ ạman guḭ'yáj rẹ' castigo ni sij xi'í gaquin' da'ui ni sij si dagahui' ni sij ni únj únj. —Hué daj gataj ni ngüḭ gahui' daj.

11 Ngaa nḭ ga'ui' ni sí' atsij gạtsi gṵnun ni sij. Nḭ gataj Yan'anj gunun ni tsínj daj sisḭ nạran ruhua ni sij dǫj da guḭsij gạhuin yya número ni dugüi' ni sij huin ni tsínj 'yaj sun ngạ ni sij. Daj si hua niạn si gạhui' ni sí' dạj rún' gahui' ni sij.

12 Ngaa nḭ guini'īnj sisḭ ga'nej xachij 'nḭj daj ango sello guisíj huạtanj du'ua yanj daj. Ngaa nḭ ga'nạ' nucuaj 'ngǫ yún. Nḭ gahuin rṵmi' rian güi dạj rún' hua 'ngǫ atsij marẹ. Nḭ gahuin mare rian yahuḭ dạj rún' hua tun.
13 Nḭ guinij ni yati' mán xata' rian yo'ój. Dạj rún' ayu higo chrạ chrun higuera ngaa ahui nucuaj nanẹ, nḭ hué daj guinij ni yati' rian yo'ój.
14 Nḭ jnarumi xata' man'an dạj rún' 'yaj né' ngaa jnarumi né' 'ngǫ yanj xẹ'e. Nḭ naduna daran' quij ango yu'uj guisiqui'-í' ngạ ni yo'ój ngaj chruhua nnee yan'anj nej.
15 Nḭ guixi'ij huḭ ni rey mạn chruhua xungüḭ chruhua huej ngạ scanij ni huej nej. Nḭ hué daj gui'yaj ni tsínj huin rian ngạ ni xuru'ue nej, ni tsínj capitán nej, ni tsínj nicaj sun nej, daran' ni tsínj 'yaj sun rian xuru'ue ngạ daran' ni tsínj nitaj si 'yaj sun rian xuru'ue nej.
16 Nḭ gataj ni sij rian ni quij ngạ rian ni huej:

—Gạyu a ni é rẹ' xiráj ni únj. Nḭ gạri huḭ a ni é rẹ' ni únj rian si nne rian chrun xila sạ' daj ngạ rian xachij 'nḭj. Dạj si a'man ruhua xachij 'nḭj daj ni'ya ni únj.
17 Nḭ hua guisíj güi gạhuin nico castigo ni únj, guḭ'yaj nṵngüej sij. Nḭ ṵn tsínj gạ'ue gṵnucuaj guḭniquin' rian nṵngüej sij únj. —Hué daj gataj ni sij gunun ni quij ngạ ni huej.

7

Los 144,000 sellados

1 Ngaa guisíj nḭ guini'īnj niquin' gạn'anj ángel gọ'ngo sicúj xungüḭ nan.
Nḭ ránj ni ángel rian gạn'anj nanẹ sisḭ sḭ gahui ni nanẹ daj rian yo'ój ngạ
rian nnee yan'anj ngạ rian nḭ ạ 'ngọ ni chrun nej.
2 Nḭ hué daj guini'īnj ango ángel 'nạ' rian síj güi. Nḭ nicaj ángel daj
si-sello Yan'anj hua nḭ'na'. Nḭ gaguáj nucuaj ángel daj rian ango gạn'anj
ángel daj. Nḭ nicaj ni gạn'anj ángel daj sun, gui'yaj Yan'anj sisḭ chran'
yun'unj ni ángel daj rian yo'ój ngạ rian nnee yan'anj nej.
3 Nḭ gataj ángel 'nạ' daj gunun ango gạn'anj ángel niquin' daj:
—Sḭ chran' yun'unj anin' é rẹ' yo'ój ngạ rian nnee yan'anj nej, rian ni
chrun nej mánj. Gạ'nin' ruhua á rẹ' da gạri únj sello yo ni tsínj 'yaj sun
rian Dan'anj né'. —Daj gataj ángel daj.
4 Ngaa nḭ gunūnj número ni tsínj guixíj sello, gui'yaj anin' ángel daj. Nḭ
'ngọ ciento táj huḭj xia gạn'anj mí ni sij guixíj sello. Nḭ hué ni sij huin ni
tsínj 'nạ' ni xi'nin' ni ngüḭ israelita.
5 Nḭ xṵhuij mí ni sij huin da'nḭ si'nḭ tsínj gṵ'naj Judá. Nḭ xṵhuij mí ni sij
huin da'nḭ si'nḭ tsínj gṵ'naj Rubén. Nḭ xṵhuij mí ni sij huin da'nḭ si'nḭ tsínj
gṵ'naj Gad.
6 Nḭ xṵhuij mí ni sij huin da'nḭ si'nḭ tsínj gṵ'naj Aser. Nḭ xṵhuij mí ni sij
huin da'nḭ si'nḭ tsínj gṵ'naj Neftalí. Nḭ xṵhuij mí ni sij huin da'nḭ si'nḭ tsínj
gṵ'naj Manasés.
7 Nḭ xṵhuij mí ni sij huin da'nḭ si'nḭ tsínj gṵ'naj Simeón. Nḭ xṵhuij mí
ni sij huin da'nḭ si'nḭ tsínj gṵ'naj Leví. Nḭ xṵhuij mí ni sij huin da'nḭ si'nḭ
tsínj gṵ'naj Isacar.
8 Nḭ xṵhuij mí ni sij huin da'nḭ si'nḭ tsínj gṵ'naj Zabulón. Nḭ xṵhuij mí
ni sij huin da'nḭ si'nḭ tsínj gṵ'naj José. Nḭ xṵhuij mí ni sij huin da'nḭ si'nḭ
tsínj gṵ'naj Benjamín.

La multitud vestida de ropas blancas

9 Ngaa guisíj nḭ guini'īnj 'ngọ xi'nin' xxi ni ngüḭ huin ni ngüḭ 'nạ' daran'
rian xungüḭ ngạ daran' rian xi'nin' nej, daran' ni ngüḭ a'mi ga'ḭ snánj a'mi
ni sij nej, daran' rian ni xuman' nej. Nḭ nico nḭn' ruhua ni sij huin. Nḭ ạ
'ngọ ni tsínj sḭ gunucuaj gạya ụndaj ni sij huin. Nḭ mạn ni sij rian niquin'
chrun xila sạ' ngạ rian xachij 'nḭj. Nḭ nụn ni sij atsij gạtsi. Nḭ nicaj ni sij
yun ra'a ni sij.
10 Nḭ gaguáj nucuaj ni sij. Nḭ gataj ni sij:
Yan'anj nne rian chrun xila sạ' huin Dan'anj né'.
Nḭ Yan'anj ngạ xachij 'nḭj huin si ganacaj né'.
Hué daj gataj ni sij.
11 Nḭ daran' ni ángel niquin' ganicạj xi'níj chrun xila sạ' ngạ ni tsínj
huin achij ngạ anin' gạn'anj xucu hua nḭ'na' nej. Nḭ guiniquin' ráj dạcoj
ni ángel daj rian chrun xila sạ' daj. Nḭ da' huin si ganun yo ni ángel daj
rian yo'ój. Nḭ ga'mi sạ' ni ángel daj rian Yan'anj.
12 Nḭ gataj ni ángel daj:
Amén.
Gạ'mi sạ' né' rian Dan'anj né'.
Nḭ gạ 'ueé rian Dan'anj né'.
Nḭ nḭganj guḭni'i Dan'anj né' daran'anj.
Nḭ nḭganj gạtaj né' si guruhua Dan'anj né'.

Nḭ nḭganj guḭnun yan'anj né' rian Dan'anj né'.
Nḭ dugu'naj huin sisḭ guḭnicaj Dan'anj né' sun.
Nḭ dugu'naj huin sisḭ nḭganj guḭnicaj Dan'anj né' fuerza.
Amén.
Daj gataj ni ángel daj.
13 Ngaa nḭ nachínj snan'anj 'ngo tsínj huin achij riānj. Nḭ gataj sij:
—Nḭ un sin huin ni ngüḭ nun atsij gatsi nan, nḭ, nḭ a 'na' ni sij, ruhua á re' únj. —Hué daj gataj 'ngo tsínj huin achij daj gunūnj.
14 Ngaa nḭ gatā gunun sij:
—Señor, ni'i man'án re', ruhuāj. —Gatā gunun sij.
Ngaa nḭ gataj sij gunūnj:
—Hué ni ngüḭ nan huin ni ngüḭ guiran' nico sayun ngaa gahuin sayun nico chruhua xungüḭ. Nḭ daj rún' nánj né' si-gan' né' sisḭ nahuin gatsij, nḭ hué daj gahuin niman ni sij gui'yaj si-tun man'an xachij 'nḭj.
15 Xi'í daj nḭ niquin' ni ngüḭ daj rian si-chrun xila Yan'anj. Nḭ nun güi nḭgan' niquin' ni sij chruhua si-nuhui Yan'anj 'yaj sun ni sij rian Yan'anj. Nḭ gane Yan'anj nga ni sij sisḭ dugumij ni sij.
16 Nḭ sḭ gachin xi'na riqui ni sij ga mánj. Nḭ sḭ nago'oj ni sij nnee ga mánj. Nḭ sḭ gurunun nnán rian ni sij, guḭ'yaj güi. Nḭ sḭ chran' yun'unj gachi' ni sij ga mánj.
17 Daj si dugumi xachij 'nḭj nne dani rian chrun xila sa' ni sij. Nḭ nacaj sí' ni sij gan'anj dḭgyán sí' rian ahui nnee sa' huin nnee 'yaj si gane nḭganj ni sij. Nḭ naru'ui Yan'anj rian daran' ni ngüḭ aco. —Daj gataj tsínj huin achij daj gunūnj.

8

El séptimo sello

1 Nḭ ngaa ga'nej xachij 'nḭj daj ango sello guisíj ichij du'ua yanj daj, nḭ gahuin din'inj xata' chra anej hora.
2 Ngaa nḭ guini'īnj ichij ángel huin ni ángel niquin' rian Yan'anj. Nḭ ga'ui' ni si mán xata' ichij trompeta rian ni ángel daj.
3 Hué dan nḭ ga'na' ango ángel. Nḭ guiniquin' ángel daj rian altar. Nḭ nicaj ángel daj cu nun siquíj huin oro. Nḭ ga'ui' ni si mán xata' nico siquíj rian ángel daj sisḭ jnachej ángel daj siquíj nga nuguan' achínj jni'yaj ni ngüḭ rian Yan'anj huin ni ngüḭ xuman ruhua ni'yaj Yan'anj. Ngaa nḭ ga'ui' ángel siquíj daj rian altar huin oro. Nḭ niquin' altar huin oro daj rian chrun xila sa' nne Yan'anj.
4 Nḭ gahui gatse', gui'yaj siquíj nicaj ra'a ángel daj rian Yan'anj ngaa gachínj jni'yaj ni ngüḭ hua sa' niman rian Yan'anj.
5 Ngaa nḭ guida'a ángel daj cu. Nḭ gara ángel daj yan'an chruhua cu aca rian altar. Nḭ guere'ej ángel daj cu nun yan'an rian xungüḭ. Ngaa nḭ gaguáj du'ui. Nḭ gahuin garḭn. Nḭ guiran nej. Nḭ ga'na' yún nej.

Las trompetas

6 Hué dan nḭ gui'yaj xugüi ichij ni ángel nicaj ichij trompeta daj sisḭ ga'yanj ni ángel ni trompeta daj.
7 Ngaa nḭ ga'yanj 'ngo ángel daj trompeta. Nḭ gaman' guman yatan nga yan'an nachej tun. Nḭ gaman' daj rian xungüḭ. Nḭ doj nḭ guisíj da'aj ni chrun gaca. Nḭ gaca daran' ni coj mare nej.

8 Ngaa nị ga'yanj ango ángel trompeta guisíj huịj ángel daj. Nị guinij
'ngọ yan'ạn xxi chruhua nnee yan'anj. Nị dạj rún' quij xạcan hua yan'ạn
xxi daj. Nị dọj nị guisíj da'aj nnee yan'anj gahuin tun.
9 Nị dọj nị guisíj da'aj xucu mán chruhua nnee yan'anj gahui'. Nị dọj nị
guisíj da'aj rịọ achéj rian nnee guere' nej.
10 Ngaa nị ga'yanj ango ángel trompeta huin ángel guisíj huạ'nij. Nị
guinij 'ngọ yati' xxi niquin' xata'. Nị dạj rún' aca ca' chrun, nị hué daj aca
yati' daj. Nị guinij yati' daj rian da'aj ni xinéj nnee ngạ rian da'aj yu'uj
ahui nnee.
11 Nị yati' guinij daj gụ'naj yati' yạị'. Nị dọj nị guisíj da'aj nnee daj gahuin
yạị', gui'yaj yati' daj. Nị xi'í nnee yạị' daj, nị gahui' nico nịn' ruhua ni ngüị.
12 Ngaa nị ga'yanj ango ángel trompeta huin ángel guisíj gạn'anj. Nị dọj
nị guisíj da'aj rian güi guere'. Nị hué daj gahuin ngạ yahuị. Nị dọj nị guisíj
da'aj ni yati' guerẹ' nej. Ngaa nị dọj nị guisíj da'aj güi ngạ yahuị gahuin
rụmi' rian. Nị dọj nị guisíj ni yati' gahuin rụmi' rian nej. Nị dọj nị guisíj
da'aj nẹ' guní'yanj gahuin rụmi'. Nị dọj nị guisíj da'aj nẹ' nị gahuin rụmi'.
13 Ngaa nị guini'īnj 'ngọ ángel huaj da'aj xata'. Nị ga'mi nucuaj ángel
daj. Nị gataj-á':
—Niqui niman nịn' ruhua ni ngüị mạn chruhua xungüị nan xi'í sayun
guịran' ni sij ngaa guịxinga' gạ'yanj ya'nij ni ángel trompeta. —Daj gataj
ángel daj.

9

1 Ngaa nị ga'yanj ango ángel trompeta huin ángel guisíj ụn'un'. Nị
guini'īnj guinij 'ngọ yati' xata' rian yo'ój. Nị ga'ui' 'ngọ si mán xata' llave
rian yati' daj. Nị llave daj na'ni du'ua yu'uj gunụn nịn' ruhua daj.
2 Ngaa nị na'nij yati' du'ua yu'uj daj. Nị gahui gatse' du'ua yu'uj daj. Nị
dạj rún' gatse' ahui du'ua 'ngọ chrúnj xxi, hué daj hua gatse' daj. Ngaa nị
gahuin rụmi' rian güi ngạ rian nanẹ, gui'yaj gatse' ahui du'ua yu'uj daj.
3 Nị scanij gatse' daj guixira' xiriquíj. Nị gan'anj ni xuj rian ni xungüị.
Nị ga'ui' Yan'anj sisị gạhuin nucuaj ni xuj guị'yaj ni xuj dạj rún' 'yaj ni
xiquịn.
4 Nị ga'nin' Yan'anj sun sisị sị chran' yun'unj ni xuj chrin' mạn rian yo'ój
ngạ nị ạ 'ngọ ni coj marẹ nej, nị ạ 'ngọ ni chrun nej. Sanị ni ngüị nitaj si
nụn si-sello Yan'anj yo ni sij, nị hua permiso rian xuj gạ'ui' xuj tánj ni sij.
5 Sanị nitaj permiso hua sisị dạgahui' ni xuj ni ngüị daj. Maan si ụn'un'
yahuị gạ'ui' ni xuj tánj ni ngüị daj. Nị dạj rún' a'ngaj ngaa a'ui' xiquịn tánj
né', nị hué daj ga'ngaj ngaa ga'ui' ni xuj tánj ni ngüị.
6 Nị güi daj nị nạno' ni ngüị dạj gạ'ue gạhui' ni sij. Sanị sị ga'ue nạri' ni
sij dạj gạ'ue gạhui' ni sij mánj. Gạhuin ruhua ni sij gạhui' ni sij. Sanị nitaj
dạj guị'yaj ni sij sisị gạhui' ni sij mánj.
7 Nị dạj rún' hua guayo ngaa hua chrụn xuj gạn'anj xuj ngạ ni snado
rian huin sayun, nị hué daj hua ni xiriquíj daj. Nị rún' hua 'ngọ corona
huin oro hué daj hua si gunụn chrạ xuj. Nị rún' hua rian ni ngüị, nị hué
daj hua rian xuj nej.
8 Nị rún' hua hueé chrạ yun'unj xạna, nị hué daj hua hueé xuj. Nị rún'
hua yan' sigue'ej, nị hué daj hua yan' xuj nej.
9 Nị rún' hua gató gaga' hua si nụn xuj. Nị dạj rún' acạ chanj 'yaj nico
ni carreta anucua ni guayo ngaa gạn'anj xuj rian huin sayun, nị hué daj
'yaj si-gachi xuj.

10 Nḭ daj rún' hua dune' xiquin hua dune' xuj. Nḭ hua si-tanj xuj. Nḭ hua
fuerza dune' xuj sisḭ chran' yun'unj xuj ni ngüḭ chrạ ụn'un' yahuḭ.
11 Nḭ hua 'ngọ ángel nicaj sun rian ni xuj. Nḭ ángel daj huin si niquin'
rian yu'uj gunụn nịn' ruhua daj. Nḭ si-xugüi ángel daj gụ'naj Abadón huin
snánj hebreo. Nḭ si-xugüi ángel daj gụ'naj Apolión huin snánj griego.
12 Nḭ hua gachin 'ngọ sayun guiran' ni ngüḭ. Sanḭ achin yahuij sayun
gạ'na' guịran' ni sij.
13 Ngaa nḭ ga'yanj ango ángel trompeta huin ángel guisíj huạtan'. Nḭ
gunūnj 'ngọ nanẹ ga'mi scanij gạn'anj cúj tạj rian altar huin oro. Nḭ niquin'
altar daj rian Yan'anj.
14 Nḭ gataj nanẹ daj gunun ángel a'yanj trompeta huin ángel guisíj
huạtan':
—Nạchi rẹ' anin' gạn'anj ángel anumi du'ua quin nnee xxi gụ'naj
Eufrates. —Daj gataj nanẹ daj gunun ángel.
15 Ngaa nḭ ganachi anin' gạn'anj ángel anumi daj. Nḭ dọj nḭ guisíj da'aj ni
ngüḭ dạgahui' ni gạn'anj ángel daj. Nḭ hua gui'yaj xugüi Yan'anj ni ángel
daj sisḭ hué hora daj, güi daj nej, yahuḭ daj nej, yo' daj nej, nḭ dạgahui' ni
ángel daj ni ngüḭ.
16 Nḭ guisíj hujj ciento millón ni tsínj tạj guayo huin ni snado nico' gạn'anj
ángel daj, ataj ni sij gunūnj.
17 Ngaa nḭ gui'yaj Yan'anj sisḭ guini'īnj dạj hua ni tsínj tạj guayo daj. Nḭ
guini'īnj dạj hua ni guayo nej. Nḭ dạj rún' hua yan'ạn hua gaga' hua ránj
xi'yanj ni tsínj tạj guayo guini'īnj. Nḭ hua jnitaj gaga' daj dạj rún' hua yej
gụ'naj zafiro. Nḭ hua mayaj gaga' daj dạj rún' hua yo'ój sufre. Nḭ rún' hua
chrạ sigue'ej, nḭ hué daj hua chrạ ni guayo daj. Nḭ ahui yan'ạn ngạ gatse'
nej, yo'ój sufre nej, du'ua ni xuj.
18 Nḭ dọj nḭ guisíj da'aj ni ngüḭ gahui', gui'yaj yan'ạn ngạ gatse' nej, yo'ój
sufre nej, ahui du'ua ni xuj.
19 Daj si hua fuerza du'ua xuj ngạ dune' xuj. Nḭ dạj rún' hua xucuáj hua
dune' xuj. Nḭ dạj rún' hua chrạ xucuáj, nḭ hué daj hua chrạ dune' xuj nej.
Nḭ hué daj a'ui' dune' ni xuj ni ngüḭ.
20 Nḭ ango ni ngüḭ nun gạhui' gui'yaj sayun daj, sanḭ nun gạnani ruhua
ni sij xi'í gaquin' gui'yaj ni sij. Nḭ nun duna ni sij si guinico' ni sij ni nanẹ
xḭ'i ngạ yan'anj huin oro ngạ plata nej, gaga' bronce nej, yej nej, chrun
nej, huin ni yan'anj gui'yaj ra'a ni sij. Nḭ na'ue guịni'yaj ni yan'anj gui'yaj
ra'a ni sij daj. Nḭ na'ue gụnun ni yan'anj daj. Nḭ na'ue gạche ni yan'anj da
mánj.
21 Nḭ nun ganani ruhua ni sij si dagahui' ni sij níman. Nḭ nun ga'nin'
ruhua ni sij si gui'yaj stu'uaj ni sij. Nḭ hua guẹ gui'yaj squịra' ni sij. Nḭ hué
daj gui'yaj tụ guẹ ni sij.

10

El ángel con el librito

1 Ngaa nḭ guini'īnj ga'nạ' ango ángel nucuaj xata'. Nḭ nique ángel daj
'ngọ nga. Nḭ niquin' xucuáj gu'luj chrạ ángel daj. Nḭ dạj rún' xiguịn güi,
nḭ da'nga' daj xiguịn rian ángel daj. Nḭ dạj rún' hua yan'ạn, nḭ hué daj
hua nụngüej dacój ángel daj.

2 Nḭ hua nagura' rian libro le'ej nicaj ángel daj. Nḭ nẹ' chrej sạ' dacój
ángel daj guta' sij chruhua nnee yan'anj. Nḭ guta' sij dacój sij nẹ' chrej
rọtsi sij rian yo'ój.
3 Ngaa nḭ gaguáj nucuaj ángel daj dạj rún' aguáj 'ngọ sigue'ej. Nḭ ngaa
gaguáj ángel daj, nḭ ichij yya gaguáj du'ui gunūnj.
4 Nḭ ngaa guisíj ichij gaguáj du'ui, nḭ gahuin ruhuāj gạrūnj nuguan'
gaguáj du'ui rian yanj. Sanḭ gunūnj ga'mi 'ngọ nanẹ 'nạ' xata'. Nḭ gataj
nanẹ daj gunūnj:
—Nạra sạ' rẹ' ni nuguan' gunún rẹ' huin nuguan' gaguáj du'ui daj. Nḭ sḭ
garun rẹ' ni nuguan' daj rian yanj mánj. —Daj gataj nanẹ daj.
5 Ngaa nḭ nachi nicaj ángel niquin' chruhua nnee yan'anj ngạ rian yo'ój
ra'a xata'.
6 Nḭ gataj nḭca ángel ngạ si-xugüi Yan'anj nne nḭganj huin si gui'yaj xata'
ngạ yo'ój nej, nnee yan'anj nej, daran' ni rasụn mán xata' nej, daran' si
mạn rian yo'ój nej, daran' si mạn chruhua nnee yan'anj nej:
—Xạnga' hua gahuin nḭchrun' güi gạnahuij xungüḭ nan.
7 Sanḭ ngaa guḭsij güi gạ'yanj ango ángel trompeta huin ángel guisíj ichij,
ngaa nḭ guḭsij gạhuin yya nuguan' gani huḭ ruhua Yan'anj guḭ'ya dạj rún'
hua nata' Yan'anj rian ni tsínj nata' si-nụguan' Yan'anj huin ni tsínj gui'yaj
sun rian Yan'anj. —Daj gataj ángel daj.
8 Ngaa nḭ gunūnj nanẹ ga'mi rụhua' yún ngāj huin nanẹ 'nạ' xata'. Nḭ
gataj nanẹ daj:
—Güḭj nḭ guḭda'á rẹ' libro le'ej hua nagura' rian ángel niquin' chruhua
nnee yan'anj ngạ rian yo'ój. —Daj gataj nanẹ daj.
9 Ngaa nḭ gan'ān rian ángel niquin' daj. Nḭ gachīn sisḭ rḭqui ángel daj
libro le'ej daj riānj. Ngaa nḭ gataj ángel gunūnj:
—Guḭda'á rẹ' ni xạ rẹ'. Nḭ gạhuin tsi' du'uá rẹ' rún' tsi' gatsi', guḭ'yaj
libro nan. Sanḭ gạhuin yaḭ' riquí rẹ', guḭ'yaj-á'. —Daj gataj ángel.
10 Ngaa nḭ guida'ā libro le'ej daj ra'a ángel ni xāj. Nḭ gahuin tsi' du'uāj
dạj rún' tsi' gatsi'. Sanḭ ngaa guisíj xāj, nḭ gahuin yaḭ' riquīj, gui'yaj libro
daj.
11 Ngaa nḭ gataj nanẹ daj gunūnj:
—Hua niạn si gạ'mi rụhua' yún rẹ' xi'í dạj guḭran' ga'ḭ nḭn' ruhua ni
ngüḭ. Nḭ mạn ga'ḭ xuman' ni sij. Nḭ mạn ga'ḭ snánj a'mi ni sij nej. Nḭ mạn
ga'ḭ rey nicaj sun rian ni sij nej. —Daj gataj nanẹ daj.

11

Los dos testigos

1 Ngaa nḭ riqui ni si mán xata' 'ngọ riạnj riānj. Nḭ rún' hua 'ngọ rutsḭ
riun né', nḭ hué daj hua riạnj daj. Nḭ gataj Yan'anj gunūnj:
—Nạxuman rẹ' gạn'anj guḭriun rẹ' si-nuhui Yan'anj ngạ altar nej. Nḭ
gạya rẹ' ụndaj ni ngüḭ a'mi sạ' rian Yan'anj mạn chruhua nuhui daj.
2 Sanḭ sḭ guiriún rẹ' nẹ' chrej xẹ' rian nuhui da mánj. Daj si gạ'ue gạ'na'
ni ngüḭ 'nạ' anéj chrej yu'uj daj. Nḭ huḭj xia huḭj yahuḭ gụrun ni ngüḭ daj
xuman' hua sạ' nḭn' ruhua.
3 Nḭ gạ'uīj atsij niqui guinique huḭj tsínj huin testigo niquin' a'mi xi'īj
rian ni ngüḭ. Nḭ gạhuin nucuaj nụngüej sij gạ'mi nụngüej sij xi'īj da guḭsij
mí táj huḭj ciento táj huạ'nij xia güi, guḭ'yā. —Daj gataj Yan'anj gunūnj.

4 Nḭ nṵngüej testigo daj huin huḭj chrun olivo niquin' rian Yan'anj huin
Yan'anj nicaj sun rian xungüḭ nan. Nḭ nṵngüej testigo daj huin huḭj
candelero niquin' rian Yan'anj nej.
5 Nḭ sisḭ hua tsínj huin ruhua guḭ'yaj xḭ'i nṵngüej testigo daj, nḭ gạhuin
yan'ạn du'ua nṵngüej sij. Ngaa nḭ gạca ni tsínj unun' ngạ nṵngüej sij,
guḭ'yaj yan'ạn daj. Nḭ da'nga' daj gạhui' daran' ni tsínj huin ruhua guḭ'yaj
xḭ'i nṵngüej sij.
6 Nḭ nicaj nṵngüej tsínj testigo daj fuerza sisḭ nạran' nṵngüej sij xata'
sisḭ sḭ gaman' ni güi nata' nṵngüej sij si-nṵguan' Yan'anj rian ni ngüḭ. Nḭ
hué daj nicaj nṵngüej sij fuerza sisḭ nạduna nṵngüej sij nnee nạhuin tun.
Nḭ gạ'ue guḭ'yaj nṵngüej sij sisḭ gạ'na' daran' rian xḭ'i chruhua xungüḭ dạj
rún' huin ruhua nṵngüej sij, guḭ'yaj nṵngüej sij.
7 Sanḭ ngaa guḭsij nạhuij nạta' nṵngüej sij si-nṵguan' nṵngüej sij rian ni
ngüḭ, ngaa nḭ gạhui xucu huee du'ua yu'uj gunṵn nḭn' ruhua daj. Ngaa
nḭ gṵnun' xuj ngạ nṵngüej tsínj daj. Nḭ guḭ'yaj gana xuj. Ni dạgahui' xuj
nṵngüej sij.
8 Ngaa nḭ guḭngaj nṵngüej níman daj chruhua cayu rian ngaj xuman'
xxi. Nḭ si-xugüi nṵngüej xuman' daj huin Sodoma ngạ Egipto sisḭ gạ'mi
rṵcu né'. Daj si hué xuman' daj huin rian docọ' ni sij Señor rian rugutsḭ.
9 Nḭ guḭngaj nṵngüej níman daj huạ'nij güi táj anẹj gaxṵj guḭni'i ni ngüḭ
mạn ga'ḭ rian xuman' ngạ ga'ḭ rian xi'nin' nej, ga'ḭ rian snánj a'mi ni sij
nej, ga'ḭ rian xungüḭ nej. Nḭ guḭni'i ni sij nṵngüej níman daj. Nḭ nun gạ'uej
ruhua ni sij gạchin' nṵngüej níman daj.
10 Ngaa nḭ ducu gạhuin niạ' ruhua ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ guḭni'i
ni sij nṵngüej níman daj. Nḭ xi'í daj gạ'ui' ni sij ni rasṵn rian dugüi' ni sij.
Daj si ngaa hua nḭ'na' nṵngüej sij, nḭ chran' yun'unj nḭn' ruhua nṵngüej
sij ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ.
11 Sanḭ ngaa gachin huạ'nij güi táj anẹj gaxṵj, nḭ gui'yaj Yan'anj si
gạtu nanẹ chruhua niman nṵngüej sij. Nḭ nahuin nḭ'na' nṵngüej sij. Nḭ
guiniquin' gaya nṵngüej sij. Nḭ daran' ni ngüḭ guini'i, nḭ ducu guxu'ui' ni
sij.
12 Ngaa nḭ gunun nṵngüej testigo daj 'ngọ nanẹ nucuaj xata'. Nḭ gataj
nanẹ daj:
—Gạhui nṵngüej é rẹ', nḭ gạ'na' nṵngüej é rẹ' nan anj. —Daj gataj nanẹ
daj.
Ngaa nḭ gahui nṵngüej sij rian nga gan'anj nṵngüej sij xata'. Nḭ guini'i
ni tsínj unun' ngạ nṵngüej sij mán ni sí' ngaa gahui nṵngüej sij gan'anj sij
xata'.
13 Nḭ hué 'ngọ hora daj, nḭ ga'nạ' 'ngọ yún xxi. Nḭ gane ga'ḭ hue' chruhua
xuman' daj, gui'yaj yún. Nḭ gahui' chij mí ni ngüḭ, gui'yaj yún. Nḭ ducu
guxu'ui' ni ngüḭ guna daj. Nḭ ga'mi sạ' ni sij rian Yan'anj nne xata'.
14 Hué dan nḭ guisíj huḭj sayun gachin guiran' ni ngüḭ. Sanḭ rá'yanj gạ'na'
ango sayun guḭsij huạ'nij.

La séptima trompeta

15 Ngaa nḭ ga'yanj ango ángel trompeta guisíj ichij ángel ga'yanj daj.
Ngaa nḭ gunūnj ga'mi nucuaj ni si mán xata'. Nḭ gataj-á':
Yyạj nḭ gaxḭ'i gahuin achij Señor.
Nḭ gahuin achij Cristo huin tsínj 'nạ' rian Yan'anj gahuin achij nṵngüej sij
rian xungüḭ nan.
Ngaa nḭ nḭganj 'ngọ guḭnicaj sun Señor.
Hué daj gataj ni si mán xata'.

16 Nḭ icǫ gạn'anj ni tsínj huin achij nne chrun xila sạ' rian Yan'anj, nḭ gạ'
nitu rian ni sij rian yo'ój. Nḭ ga'mi sạ' ni sij rian Yan'anj.
17 Nḭ gataj ni sij:
Riqui únj si guruhuá rẹ' huín rẹ' Señor.
Nḭ hué rẹ' huin Yan'anj nucuaj nḭn' ruhua.
Nḭ hué rẹ' huin si nne asḭj sini yạn.
Nḭ nné rẹ' yyạj nej.
Nḭ nḭganj gạné rẹ' nej.
Nḭ riqui únj si guruhuá rẹ' xi'í si hua guida'á rẹ' nico si-fuerzá rẹ'.
Nḭ gaxḭ'i rẹ' gahuin achíj rẹ' rian xungüḭ.
18 Nḭ ga'man ruhua ni ngüḭ mạn chruhua ni xungüḭ ni'yaj sij man'án rẹ'.
Ngaa nḭ ga'man ruhuá rẹ' guini'í rẹ' ni ngüḭ daj.
Nḭ guisíj güi nạgui'yaj yyá rẹ' xi'í si-gạquin' ni ngüḭ gahui'.
Nḭ guisíj güi nạru'ue rẹ' rian ni tsínj 'yaj sun rián rẹ' huin ni tsínj ga'mi
si-nụguan' rẹ' ngạ ni ngüḭ hua sạ' chruhua niman nej, nḭ ngüḭ nụn
yan'anj si-xugüí rẹ' nej.
Nḭ gạ'ue si tsínj niqui huin ni sij, gạ'ue si tsínj huin rian huin ni sij, sanḭ
'ngǫ nạru'ue rẹ' rian ni sij.
Nḭ hué hora daj dré' rẹ' ni ngüḭ dre' xungüḭ.
Daj gataj icǫ gạn'anj ni tsínj huin achij daj gunun Yan'anj.
19 Ngaa nḭ naxi'ni rian si-nuhui Yan'anj nne xata'. Nḭ chruhua si-nuhui
Yan'anj, nḭ gurugüi' chrúnj nụn ni nuguan' gui'yaj yya Yan'anj ngạ ni ngüḭ.
Ngaa nḭ ducu guirạn. Nḭ ganḭ. Nḭ ga'nạ' 'ngǫ yún. Nḭ gaman' 'ngǫ gumạn
yatan xxi nej.

12

La mujer y el dragón

1 Ngaa nḭ guini'īnj 'ngǫ rasụn nico gurugüi' xata', gui'yaj Yan'anj. Nḭ
rasụn daj huin 'ngǫ yun'unj xạna.
2 Nḭ nụn riqui unj. Nḭ aguáj unj xi'í si ruhua gạ'nga da'níj unj. Daj si
ran' unj sayun xi'í lij daj.
3 Nḭ gurugüi' ango rasụn xata' guini'īnj, gui'yaj Yan'anj. Nḭ rasụn daj
huin 'ngǫ xucuáj xxi mare. Nḭ hua ichij chrạ xuj. Nḭ hua ichi' si-cúj xuj
nej. Nḭ nụn gǫ'ngo corona da gǫ'ngo chrạ xuj.
4 Nḭ guxun dune' xuj ga'ḭ yati' mán xata'. Nḭ dǫj guisíj da'aj ni yati'
dugüẹj dune' xuj chruhua xungüḭ. Nḭ ganiquin' xucuáj daj rian yun'unj
xạna ruhua gạ'nga da'níj daj. Nḭ ana'uij xuj sisḭ hué hora gạ'nga da'níj
unj, nḭ xạmánj xuj, ruhua xuj.
5 Ngaa nḭ ga'nga 'ngǫ lij sno'o, gui'yaj yun'unj xạna daj. Nḭ tsínj daj
gụnicaj sun rian daran' xungüḭ. Nḭ gụnicaj sij ni'í gaga' gụnicaj sun sij.
Sanḭ nachi nicaj Yan'anj da'níj yun'unj xạna daj. Nḭ gan'anj sij xata', gui'yaj
Yan'anj. Nḭ gan'anj gạne sij rian nne Yan'anj rian chrun xila sạ'.
6 Ngaa nḭ gunánj yun'unj xạna daj gan'anj unj quij qui'yanj nạco rian
gui'yaj xugüi Yan'anj 'ngǫ yu'uj gạne unj. Nḭ yu'uj daj gạ'ui' Yan'anj si xạ
unj chrạ 'ngǫ mí táj yahuij ciento táj huạ'nij xia güi.
7 Hué dan nḭ gahuin 'ngǫ sayun nico xata'. Nḭ gunun' ni ángel nicaj
dugüi' ngạ ángel gụ'naj Miguel ngạ xucuáj daj. Nḭ hué daj gunun' ni ángel
nicaj dugüi' ngạ xucuáj daj ngạ ni ángel nicaj dugüi' ngạ Miguel.

8 Sanḭ nun gahuin nucuaj gui'yaj gana ni dụgüi' xucuáj daj rian Miguel.
Nḭ nitaj rian guḭman ni dụgüi' xuj xata' gạ mánj.
9 Ngaa nḭ guere'ej ni ángel nicaj dugüi' ngạ Miguel ni dụgüi' xucuáj daj
rian xungüḭ. Nḭ xucu daj gụ'naj sichre ngạ Satanás. Nḭ asḭj ná sno'o gane
xuj. Nḭ hué sichre daj digya' yun'unj daran' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ.
10 Ngaa nḭ gunūnj si ga'mi nucuaj 'ngọ tsínj nne nẹ' xata'. Nḭ gataj sí':
—Yyạj nḭ guisíj güi gạnacaj Yan'anj ni ngüḭ. Nḭ gahuin nucuaj nḭn' ruhua
Dan'anj únj. Nḭ gahuin achij Yan'anj nej. Nḭ gahuin achij Cristo huin tsínj
'nạ' rian Yan'anj. Daj si guere'ej ni si mán xata' sichre. Nḭ sichre daj huin
si ga'mi gaquin' nun güi nḭgan' xi'í ni jnánj né' rian Yan'anj.
11 Nḭ gui'yaj gana ni jnánj né' rian sichre xi'í si-tun man'an tsínj gụ'naj
xachij 'nḭj daj. Nḭ hué daj gui'yaj gana ni sij xi'í nuguan' xạnga' ga'mi ni sij
rian ni ngüḭ. Nḭ nun gụxu'ui' ni sij sisḭ gạhui' ni sij xi'í nuguan' sạ' ga'mi
ni sij.
12 Ngaa nḭ ducu gạhuin niạ' ruhua daran' si mán xata'. Sanḭ niqui niman
nḭn' ruhua ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ ngạ ni ngüḭ mạn rian nnee yan'anj
nej. Daj si ga'nạ' sichre rian mạn ni é rẹ'. Nḭ ducu a'man ruhua sichre.
Daj si ni'i sij sisḭ dọj hua ni güi gạnahuij si-sunj. —Daj gataj nanẹ daj.
13 Nḭ ngaa guini'i xucuáj daj sisḭ guiri ni si mán xata' gan'anj xuj chruhua
xungüḭ, nḭ guinico' xuj gan'anj xuj yun'unj xạna gui'yaj si ga'nga lij sno'o
daj.
14 Sanḭ ga'ui' Yan'anj huḭj si-gachi xatạ xxi gụnun yun'unj xạna daj sisḭ
gạ'ue güéj unj, nḭ guḭsij unj quij gui'yanj nacọ. Nḭ gạhuin gạn' unj rian xucu
daj. Nḭ hué yu'uj daj gạne unj sisḭ gạ'ui' Yan'anj si xạ unj chrạ huạ'nij yo'
táj nej.
15 Ngaa nḭ ga'yanj xuj nnee du'ua xuj rucu yun'unj xạna daj sisḭ gạhuin
nnee daj 'ngọ xinéj nnee. Ngaa nḭ gụnucuaj nnee yun'unj xạna daj, ruhua
xuj.
16 Sanḭ chracuij yun'unj yo'ój yun'unj xạna daj. Daj si nasitsi' du'ua
yo'ój. Ngaa nḭ xamánj yo'ój xinéj nnee guiri xucuáj du'ua xuj.
17 Ngaa nḭ ducu ga'man ruhua xuj ni'yaj xuj yun'unj xạna daj. Nḭ gan'anj
gụnun' xuj ngạ ango ni da'níj unj huin ni sij ni ngüḭ dagahuin nuguan'
a'nin' Yan'anj sun rian ni sij. Nḭ huin ni sij ni ngüḭ a'mi sạ' si-nụguan'
Jesucristo rian ni ngüḭ.

13

Las dos bestias

1 Hué dan nḭ guiniquīnj rian yo'ój chrụ ngaj du'ua nnee yan'anj. Ngaa
nḭ guini'īnj gahui 'ngọ xucu huee chruhua nnee yan'anj. Nḭ hua ichij chrạ
xuj ngạ ichi' si-cúj xuj. Nḭ chrạ gọ'ngo si-cúj xuj, nḭ nụn gọ'ngo corona.
Nḭ nụn letra rian ichij chrạ xuj huin si-xugüi xuj. Nḭ quij nḭn' ruhua huin
si-xugüi xuj.
2 Nḭ rún' hua xucu gụ'naj leopardo hua xuj guini'īnj. Nḭ rún' hua ra'a
oso, nḭ hué daj hua ra'a xuj. Nḭ rún' hua du'ua sigue'ej, nḭ hué daj hua
du'ua xuj. Nḭ ga'ui' xucuáj daj si-sun xuj rian xucu daj. Nḭ ga'ui' xuj sisḭ
gahuin achij xú' gạne xú' rian chrun xila sạ' rian nne man'an xuj. Nḭ ga'ui'
xuj nico sun guḭnicaj xú'.
3 Nḭ guini'īnj sisḭ guiran' xḭ'i 'ngọ chrạ xucu daj. Nḭ rún' guiran' xḭ'i chrạ
'ngọ tsínj ruhua gạhui', nḭ hué daj hua chrạ xuj. Sanḭ ganahuin rian guiran'

xi̱'i chrą xuj daj. Ni̱ gara yan'anj ruhua daran' ni ngüi̱ mąn chruhua xungüi̱ guini'i ni sij sisi̱ nahuin chrą xuj. Ni̱ guinico' ni sij rucu xuj gan'anj ni sij.
4 Ni̱ guinico' ni ngüi̱ xucuáj daj xi'í si ga'ui' xuj si-sun xuj rian xucu huee daj. Ni̱ ga'mi są' ni sij rian xucu huee daj. Ni̱ gataj ni sij:

—Un tsínj gą'ue gui̱'yaj dąj rún' 'yaj xucu huee daj únj. Ni̱ ụn tsínj gą'ue gụnun' ngą xuj ruhua á rẹ' únj. —Daj gataj ni sij.

5 Ni̱ ga'uej ruhua Yan'anj sisi̱ gąhuin nucuaj xuj gą'mi nnẹ xuj. Ni̱ gą'mi quij xuj rian Yan'anj nej. Ni̱ ga'uej ruhua Yan'anj sisi̱ gui̱nicaj sun xuj hui̱j xia hui̱j yahui̱.
6 Hué dan ni̱ ga'mi quij xuj xi'í Yan'anj ngą xi'í si-xugüi Yan'anj nej. Ni̱ hué daj ga'mi quij xuj xi'í si-nuhui Yan'anj ngą xi'í ni si mán xata' nej.
7 Ni̱ ga'uej ruhua Yan'anj sisi̱ gụnun' xuj ngą ni ngüi̱ hua są' niman rian Yan'anj. Ni̱ gui̱'yaj gana xuj rian ni sij. Ni̱ hua permiso rian xuj sisi̱ gui̱nicaj sun xuj rian daran' xi'nin' ni ngüi̱ ngą daran' xuman' nej, daran' snánj a'mi ni ngüi̱ nej, daran' xungüi̱ nej.
8 Ni̱ guinico' daran' ni ngüi̱ mąn chruhua xungüi̱ xucu daj. Sani̱ sé daj gui'yaj ni ngüi̱ tąj si-xugüi rian si-libro xachij 'ni̱j daj. Ni̱ ni ngüi̱ tąj si-xugüi rian libro daj, ni̱ hué ni sij huin si gąne ni̱ganj ngą Yan'anj. Ni̱ hué xachij 'ni̱j daj huin Jesucristo gahui' xi'í si-gąquin' né'. Ni̱ asi̱j achin gui'yaj Yan'anj xungüi̱, ni̱ hua gani ruhua Yan'anj sisi̱ hué daj gąhui' Jesús.

9 Ni̱ sisi̱ nụn chraquij 'ngọ tsínj daj, ni̱ hua niąn si gụnun sij si ataj nuguan' nan anj.
10 Sisi̱ ni̱caj 'ngọ tsínj daj gąn'anj sij ducuagą' dugüi' sij, sani̱ hué daj gąn'anj man'an sij ducuagą' nej. Sisi̱ dągahui' 'ngọ tsínj daj espada dugüi' sij, ni̱ hué espada daj gui̱'yaj gąhui' man'an sij. Ngaa ni̱ huin ruhuaj sisi̱ gą nucuaj ruhua ni ngüi̱ hua są' rian Yan'anj. Ni̱ gụxuman są' ruhua ni sij ni̱'yaj ni sij Yan'anj.

11 Hué dan ni̱ guini'īnj gahui ango xucu huee riqui yo'ój. Ni̱ tąj hui̱j si-cúj chrą xuj. Ni̱ dąj rún' hua si-cúj xachij 'ni̱j, ni̱ hué daj hua si-cúj chrą xuj. Sani̱ a'mi xuj dąj rún' a'mi man'an xucuáj daj.
12 Ni̱ dąj rún' nicaj sun xucu huee ga'ną' sini, ni̱ hué daj nicaj sun ango xuj nej. Ni̱ niquin' xuj rian xucu huee ga'ną' sini daj. Ni̱ gui'yaj xuj sisi̱ guinico' daran' ni ngüi̱ mąn chruhua xungüi̱ xucu huee ga'ną' sini daj. Ni̱ hua ganahuin xucu huee ruhua gąhui' daj.
13 Ni̱ ga'ue gui'yaj xuj ni rasụn nico. Daj si da gayu yan'ąn xata' rian yo'ój, gui'yaj xuj gui̱ni'i ni ngüi̱.
14 Ni̱ di̱gya' yun'unj xuj ni ngüi̱ mąn chruhua xungüi̱ xi'í ni rasụn nico gui̱'yaj xuj rian ni ngüi̱. Daj si nicaj xuj permiso sisi̱ hué daj gui̱'yaj xuj rian xucu huee ga'ną' sini daj. Ni̱ ga'nin' xuj sun rian ni ngüi̱ mąn chruhua xungüi̱ sisi̱ nąri ra'a ni sij 'ngọ yan'anj gąhuin xucu huee guiran' xi̱'i, gui'yaj espada, sani̱ nun gahui' xuj.
15 Ni̱ hua permiso rian xucu huee daj sisi̱ gui̱nun nanẹ niman yan'anj gui̱'yaj xuj huin xucu nari ra'a ni ngüi̱ daj. Ngaa ni̱ gą'mi xucu nari ra'a ni ngüi̱, gui'yaj xuj. Ni̱ gataj xucu huee daj sisi̱ dągahui' ni sij daran' ni tsínj nun gui̱nico' xucu huin yan'anj gui'yaj ra'a ni sij daj.
16 Ni̱ gui'yaj xucu huee daj sisi̱ gąri ni sij da'nga' ra'a są' ni ngüi̱, asi̱ yo ni sij nej. Ni̱ hué daj gui'yaj ni sij ngą ni tsínj huin rian ngą ni tsínj nico' rụcu nej, ni tsínj xuru'ue ngą ni tsínj niqui nej, ni tsínj 'yaj sun yụn rian xuru'ue ngą ni tsínj nitaj si 'yaj sun yụn rian xuru'ue nej.

17 Hué dan nḭ ni ngüḭ nitaj si nụn da'nga', asḭ si-xugüi xucu daj, asḭ
número si-xugüi xucu daj, nḭ sḭ ga'ue guḭran ni sij rasụn. Nḭ sḭ ga'ue
gụdu'ue ni sij rasụn ngaa nitaj da'nga' daj nụn ni sij mánj.
18 Nḭ nuguan' nan ruhuaj sisḭ gạhuin chrụn né'. Nḭ gạra da'nga' ruhua
né' ụn sin huin nuguan' nan ruhuaj gata. Daj si si-nụguan' xucu huee daj
huin si-xugüi 'ngọ tsínj. Nḭ número daj huin huạtan' ciento táj huạ'nij xia
huạtan'.

14

El cántico de los 144,000

1 Ngaa nḭ guini'īnj niquin' xachij 'nḭj chrạ quij gụ'naj Sión. Nḭ mạn
nụguan'an 'ngọ ciento mí táj huḭj xia gạn'anj mí ni tsínj ngạ xachij 'nḭj
daj. Nḭ hua nḭca nun si-xugüi xachij 'nḭj yo ni sij ngạ si-xugüi chrej xachij
'nḭj nej.
2 Ngaa nḭ gunūnj si ga'mi 'ngọ nanẹ ga'nạ' xata'. Nḭ dạj rún' garḭn rian
nico' nico nnee rian huej, nḭ hué daj gahuin garḭn gunūnj. Nḭ dạj rún'
aguáj du'ui, nḭ hué daj gunūnj nej. Nḭ nanẹ gunūnj daj huin dạj rún'
xinga' yán'anj nụn ga'ḭ ya'ạ ngaa aráj ga'ḭ ni tsínj aráj yán'anj. Nḭ hué daj
gunūnj nanẹ ga'mi daj.
3 Nḭ garáj ni sij 'ngọ chra' nạca rian tsínj nne chrun xila sạ' ngạ rian anin'
gạn'anj xucu hua nḭ'na' ngạ rian ni tsínj huin achij nej. Nḭ ạ 'ngọ tsínj nun
gạ'ue nạri' gara chra' daj. Maan si urin ciento mí táj huḭj xia gạn'anj mí ni
tsínj ganani scanij ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ gahuin nucuaj nari' chra'
nạca daj garáj ni sij.
4 Nḭ ni tsínj nan nun gui'yaj gaquin' ngạ ni ngüḭ xạna. Daj si nun ga'mi
ni sij ngạ ni ngüḭ xạna. Nḭ hué ni tsínj nan nico' xachij 'nḭj ngaa achéj
sí' niaj di'yaj ngạ ni sij. Nḭ nacaj Yan'anj ni sij scanij ni ngüḭ sisḭ guḭnicaj
dugüi' sini ni sij ngạ Yan'anj ngạ xachij 'nḭj nej.
5 Nḭ nun ga'mi ni sij nuguan' yyạ. Daj si hua sạ' niman ni sij niquin' ni
sij rian chrun xila sạ' rian nne Yan'anj.

El mensaje de los tres ángeles

6 Ngaa nḭ guini'īnj huaj ango ángel dạni xata'. Nḭ nicaj ángel daj nuguan'
sạ' huin nuguan' nun ganahuij. Nḭ nạta' ángel daj rian ni ngüḭ mạn daran'
xungüḭ ngạ daran' xi'nin' ni ngüḭ nej, daran' snánj a'mi ni ngüḭ nej, daran'
xuman' nej.
7 Nḭ ga'mi nucuaj ángel. Nḭ gataj-á':
—Guḭnun yan'anj ni é rẹ' rian Yan'anj xạnga'. Nḭ gạ'mi sạ' ni é rẹ' rian
Yan'anj nej. Daj si guisíj hora nạgui'yaj yya Yan'anj ngạ si-gạquin' ni ngüḭ.
Nḭ gạ'mi 'ueé ni é rẹ' rian Yan'anj si hué Yan'anj gui'yaj xata' ngạ yo'ój nej,
nnee yan'anj nej, rian ahui nnee nej. —Daj gataj ángel daj gunūnj.
8 Nḭ guinico' ango ángel rụcu ángel daj. Nḭ gataj ango ángel daj:
—Guere' xuman' Babilonia. Guere' xuman' Babilonia huin xuman' xxi.
Daj si dạj rún' digyán 'ngọ tsínj daj go'o dugüi' sij rente sisḭ gạxini sí', nḭ
hué daj digyán ni tsínj mạn Babilonia 'ngọ chrej quij rian daran' xungüḭ.
—Daj gataj ango ángel daj.
9 Ngaa nḭ guinico' ango ángel guisíj huạ'nij ángel. Nḭ ga'mi nucuaj ángel
daj. Nḭ hué nan huin nuguan' gataj ángel daj:
—Sisḭ hua 'ngọ tsínj nun yan'anj xucu huee daj xucu huin yan'anj gui'yaj
ra'a ni sij, nḭ sisḭ gạ'uej ruhua sij sisḭ gạnun da'nga' daj yo sij, asḭ ra'a sij,

10 ngaa nḭ gạhuin nico castigo sij, guḭ'yaj Yan'anj. Daj si dạj rún' huin
'ngọ nnee xunánj ngaa na'ue gọ'o né', nḭ hué daj huin castigo gạhuin sij,
guḭ'yaj Yan'anj. Nḭ nun jnachej Yan'anj ango nnee sạ' ngạ nnee xunánj daj
sisḭ gạ'ue gọ'o ni sij. Daj si ducu ga'man ruhua Yan'anj ni'ya ni sij. Nḭ ducu
guḭran' ni sij sayun gụnun ni sij rian yan'ạn gạca ni sij ngạ yo'ój sufre. Nḭ
guḭni'yaj ni ángel hua sạ' niman ngạ xachij 'nḭj nej.
11 Nḭ nḭganj gạhui gatse' rian guḭran' ni sij sayun. Nḭ na'ue gạhui ni sij
nạran ruhua ni sij rian guḭran' ni sij sayun. Daj si nugüi nḭgan' nụn ni sij.
Nḭ hué daj guḭran' ni tsínj nico' xucu huee ngạ xucu huin yan'anj gui'yaj
ra'a ni sij. Nḭ da'nga' daj guḭran' ni tsínj gạ'uej ruhua sisḭ gạnun da'nga'
si-xugüi xucu daj nej. —Daj gataj ángel daj.
12 Ngaa nḭ ruhuaj si 'ngọ gạ nucuaj niman ni tsínj hua sạ' rian Yan'anj
rian sayun huin ni tsínj dagahuin nuguan' ga'nin' Yan'anj sun rian ni sij.
Nḭ xuman ruhua ni sij ni'yaj ni sij Jesús.
13 Ngaa nḭ gunūnj 'ngọ nanẹ ga'mi xata'. Nḭ gataj nanẹ daj gunūnj:
—Gạrun rẹ' nuguan' nan rian yanj: “Asḭj yyạj ngạ ni güi gạ'na' nẹ' rian,
nḭ hua 'ueé rian ni ngüḭ nico' Señor ngaa gạhui' ni sij.” —Daj gataj nanẹ
daj gunūnj.
Ngaa nḭ gataj Espíritu:
—Xạnga' nḭ nạran ruhua ni sij ngạ sun 'yaj ni sij. Daj si ni'i Yan'anj sun
sạ' gui'yaj sun ni sij chruhua xungüḭ. —Gataj Espíritu.

La tierra es segada

14 Ngaa nḭ guini'īnj 'ngọ nga gạtsi xata'. Nḭ rún' hua 'ngọ da'níj ni ngüḭ,
nḭ hué daj hua 'ngọ tsínj nne rian nga daj. Nḭ nụn chrạ sij 'ngọ corona
huin oro. Nḭ nicaj sij 'ngọ gaga' cera huạ.
15 Ngaa nḭ gahui ango ángel chruhua nuhui nico. Nḭ gaguáj nucuaj ángel
daj rian tsínj nne rian nga daj. Nḭ gataj ángel daj:
—Gạxi'i rẹ' gạ'nin' rẹ' ni rasụn mạn rian yo'ój ngạ gaga' cera nicáj rẹ'.
Daj si hua guisíj hora gạ'nin' rẹ' ni rasụn. Nḭ hua gachij nḭn' si mạn rian
yo'ój nan. —Daj gataj ángel daj.
16 Ngaa nḭ gaxḭ'i tsínj nne rian nga daj ga'nin' sij ni rasụn ngạ cera daj.
Nḭ naran' sij ni rasụn gahui rian yo'ój.
17 Ngaa nḭ gahui ango ángel chruhua nuhui nico nne xata'. Nḭ hué daj
nicaj ango ángel daj 'ngọ cera huạ nej.
18 Nḭ rian altar gahui ango ángel. Nḭ nicaj ángel daj sun rian yan'ạn.
Ngaa nḭ gaguáj nucuaj ango ángel daj rian ángel nicaj gaga' cera huạ daj.
Nḭ gataj ángel daj:
—Gạxi'i rẹ' ngạ cera huạ nicáj rẹ' daj, ngaa nḭ gạ'nin' rẹ' ni rasụn mạn
rian yo'ój. Nḭ gụta rẹ' ni uva gachij rian yo'ój. Daj si hua guisíj gane uva
daj. —Daj gataj ángel daj.
19 Ngaa nḭ ga'nin' ango ángel daj ni rasụn mạn rian yo'ój ngạ gaga' cera.
Nḭ guta ángel daj uva gachij mạn rian yo'ój. Nḭ gara ángel daj uva chruhua
'ngọ gaga' xxi sisḭ gạni gaga' daj uva, nḭ gạhui nnee uva, guḭ'yaj gaga' daj.
Nḭ hué nuguan' daj digyán dạj a'man ruhua Yan'anj ni'ya ni ngüḭ da'ui
gaquin'.
20 Nḭ nẹ' chrej xẹ' xuman' daj gani ni sij uva. Nḭ gahui nico tun chruhua
gaga' daj. Nḭ guisíj ganun tun daj da gaga' nụn du'ua guayo. Nḭ huạ'nij
ciento kilómetro gachéj tun gan'an.

15

Los ángeles con las siete postreras plagas

1 Ngaa nḭ guini'īnj ango da'nga' xxi gurugüi' xata', gui'yaj Yan'anj. Nḭ
gara yan'anj ruhuāj guini'īnj. Nḭ da'nga' daj huin ichij ángel nicaj ichij
sayun gạ'na'. Nḭ hué nan huin ichij sayun guisíj ganahuij. Nḭ ngaa guḭsij
gạnahuij ichij sayun daj, guḭ'yaj Yan'anj, ngaa nḭ gạnahuij si gạ'man ruhua
Yan'anj nḭ'ya xungüḭ.

2 Nḭ guini'īnj 'ngọ nnee yan'anj. Nḭ rún' hua pidrio nachej yan'ạn, nḭ
hué daj hua nnee yan'anj daj guini'īnj. Nḭ du'ua nnee yan'anj daj mạn ni
ngüḭ gui'yaj gana rian xucu huee nej, rian yan'anj huin xucu gui'yaj ra'a
ni sij nej, rian número huin si-xugüi xucu daj. Nḭ nicaj ni sij yán'anj nụn
ga'ḭ ya'ạ ga'ui' Yan'anj rian ni sij.

3 Nḭ aráj ni sij si-chra' Moisés huin sí' tsínj gui'yaj sun rian Yan'anj asḭj
ná. Nḭ hué daj aráj ni sij si-chra' xachij 'nḭj nej. Nḭ nan huin nuguan' aráj
ni sij:

Hua nico nḭn' ruhua ni sun sạ' gui'yaj sún rẹ' huín rẹ' Señor.
Nḭ nicáj rẹ' daran' fuerza huín rẹ' Yan'anj.
Nḭ hua nḭca xạnga' si-chréj rẹ' huín rẹ' rey rian ni ngüḭ hua sạ' niman rian
Yan'anj.

4 Nḭ ụn tsínj na'uej ruhua guḭnun yan'anj rián rẹ' huín rẹ' Señor únj.
Daj si sạ' nḭn' ruhua huin urín rẹ'.
Xi'í daj nḭ gạ'na' daran' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ.
Nḭ gạ'mi sạ' ni sij rian xi'í rẹ'.
Daj si hua guini'i ni sij sun sạ' gui'yaj nḭca rẹ' rian ni sij.
Daj huin chra' garáj ni ngüḭ gui'yaj gana daj.

5 Ngaa guisíj nḭ guini'īnj sisḭ naxi'nij rian ducuá Yan'anj xata' huin nuhui
atsij nụn nuguan' sạ' gui'yaj yya Yan'anj ngạ ni ngüḭ.

6 Ngaa nḭ gahui ichij ángel daj chruhua ducuá Yan'anj. Nḭ nicaj ni ángel
daj ichij sayun gạ'na' guḭran' ni ngüḭ. Nḭ nụn ni ángel atsij gạtsi sạ' gụ'naj
lino. Nḭ ran rian atsij daj. Nḭ aní'yanj nnij huin oro xí'yanj ni ángel daj.

7 Ngaa nḭ ga'ui' 'ngọ dugüi' gạn'anj xucu hua nḭ'na' 'ngọ vaso huin oro
ra'a da gọ'ngo ichij ni ángel daj. Nḭ dạj rún' 'yaj né' ngaa ara né' nnee
chruhua vaso, nḭ hué daj gara ni sayun chruhua ni vaso daj. Daj si xi'í
si a'man ruhua Yan'anj ni'ya ni ngüḭ, nḭ guḭran' ni ngüḭ castigo, guḭ'yaj
Yan'anj. Nḭ nḭganj hua nḭ'na' Yan'anj.

8 Nḭ nara gatse' chruhua ducuá Yan'anj xi'í si hua 'ueé nḭn' ruhua Yan'anj,
nḭ xi'í si nucuaj nḭn' ruhua Yan'anj nej. Nḭ, nḭ ạ 'ngọ tsínj sḭ ga'ue gạtu
chruhua ducuá Yan'anj da guḭsij gạchin ichij ni sayun gạ'na', guḭ'yaj ichij
ni ángel daj.

16

Las copas de ira

1 Ngaa nḭ gunūnj ga'mi 'ngọ nanẹ nucuaj gahui chruhua ducuá Yan'anj.
Nḭ gataj nanẹ daj gunun ichij ni ángel:

—Güḭj gạyanj ni é rẹ' ni sayun mạn chruhua ichij vaso daj rian yo'ój.
Daj si gạhuin castigo ni ngüḭ xi'í si a'man ruhua Yan'anj. —Daj gataj nanẹ
daj.

2 Ngaa nḭ gan'anj gạyan sini 'ngọ ángel daj si mạn chruhua si-vaso sij rian yo'ój. Nḭ a'ngaj nneẹ cúj ni ngüḭ gahui ya'ui quij huin ni sij ni tsínj tạj si-da'nga' xucu huee. Nḭ nico' ni sij yan'anj huin xucu gui'yaj ra'a ni sij.

3 Ngaa nḭ gayanj ango ángel huin ángel huḭj si mạn chruhua si-vaso sij rian nnee yan'anj. Nḭ gahui' daran' xucu hua nḭ'na' mán chruhua nnee yan'anj.

4 Ngaa nḭ gayanj ango ángel daj si mạn chruhua vaso sij rian ni xinéj nnee ngạ rian ni yu'uj ahui nnee. Nḭ ángel daj huin ángel huạ'nij. Nḭ nahuin nnee daj tun.

5 Ngaa nḭ gunūnj gataj ángel dugumi rian ni nnee daj:

—Dugu'nạj 'yáj rẹ' huín rẹ' Yan'anj xi'í si gui'yáj rẹ' castigo daj. Nḭ sạ' nḭn' ruhuá rẹ'. Nḭ hué rẹ' huin si gane asḭj sini. Nḭ hué rẹ' huin si nne acuan'.

6 Daj si gayanj si-tun man'an ni tsínj hua sạ' niman ngạ si-tun ni tsínj ga'mi si-nụguan' rẹ', gui'yaj ni sij. Xi'í daj nḭ ga'uí' rẹ' tun go'o man'an ni sij. Ngaa nḭ nayun yya cuenta dạj rún' gui'yaj ni sij. —Daj gataj ángel daj.

7 Nḭ hué daj gunūnj ga'mi ango ángel niquin' rian altar. Nḭ gataj-á':

—Nuguan' xạnga' huin nuguan' ga'mí rẹ' ngaa nagui'yaj yyá rẹ' si-gạquin' ni sij. Nḭ gui'yaj nḭca rẹ' huín rẹ' Señor. Nḭ hué rẹ' huin Yan'anj nicaj daran' fuerza nej. —Gataj ango ángel daj.

8 Ngaa nḭ gayanj ango ángel si mạn chruhua si-vaso sij rian güi huin ángel gạn'anj. Nḭ hua permiso rian güi sisḭ gạca ni ngüḭ, guḭ'yaj nnán.

9 Nḭ ducu gaca ni ngüḭ, gui'yaj nnán. Ngaa nḭ ga'mi quij ni sij xi'í si-xugüi Yan'anj. Daj si Yan'anj nicaj sun rian ni sayun ga'nạ' guiran' ni ngüḭ. Nḭ nun nạnicaj ruhua ni sij xi'í si-gạquin' ni sij sisḭ gạ'mi sạ' ni sij rian Yan'anj.

10 Ngaa nḭ gayanj ango ángel si mạn chruhua si-vaso sij rian chrun xila rian nne xucu huee. Nḭ ángel daj huin ángel ụn'unj. Nḭ gahuin rụmi' rian nicaj sun xuj. Nḭ xi'í si ducu ga'ngaj nneẹ cúj ni ngüḭ, nḭ xa ni sij yya ni sij, gui'yaj xi'ḭ daj.

11 Nḭ xi'í si a'ngaj nneẹ cúj ni sij, gui'yaj ya'ui daj, nḭ ga'mi quij ni sij xi'í Yan'anj nne xata'. Nḭ nụnj si hué daj guiran' ni sij, sanḭ nun nanicạj ruhua ni sij duna ni sij gaquin', gui'yaj ni sij.

12 Ngaa nḭ gayanj ango ángel huin ángel huạtan' si mạn chruhua si-vaso sij rian quin gụ'naj Eufrates. Ngaa nḭ ga nacọ quin daj sisḭ gạ ní'nij gạchin ni rey 'nạ' nẹ' rian síj güi gạ'na' ni sí'.

13 Ngaa nḭ guini'īnj gahui nanẹ quij du'ua xucuáj nej, du'ua xucu huee nej, du'ua tsínj nata' nuguan' digya' yun'unj nej. Nḭ rún' hua xiriquij, nḭ hué daj hua huạ'nij ni nanẹ quij daj.

14 Nḭ nanẹ 'nạ' rian sichre huin ni nanẹ quij daj. Nḭ 'yaj sun huạ'nij nanẹ quij daj sun nico sisḭ guḭni'i ni ngüḭ. Nḭ huaj ni huạ'nij nanẹ daj nḭn' gạchra' rian mạn ni rey mạn chruhua xungüḭ sisḭ nạhuin yu' ni sí' güi nạgui'yaj yya Yan'anj ngạ si-gạquin' ni ngüḭ. Ngaa nḭ gụnun' ni sí' ngạ Yan'anj. Nḭ nicaj Yan'anj daran' fuerza.

15 Hué nan huin si-nụguan' Señor:

—Nḭ'yaj ni é rẹ' si huēj gạ'na' dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj tụ. Nḭ gạhuin 'ueé rian tsínj nitaj si atoj si nun ruhua sij nne sij. Nḭ nụn sạ' sij si-gan' sij. Ngaa nḭ sḭ ga nnẹ sij gạche sij. Nḭ sḭ gahuin nạ'aj sij. —Daj gataj Señor.

16 Nḭ nahuin yu' ni rey daj 'ngọ yu'uj gụ'naj Armagedón huin snan'anj hebreo, gui'yaj huạ'nij nanẹ quij daj.

17 Ngaa nḭ gayanj ango ángel daj si mạn chruhua si-vaso sij rian nanẹ.
Nḭ guisíj ichij ni ángel gayanj ni vaso daj. Ngaa nḭ gunūnj ga'mi nucuaj
'ngọ tsínj nne chruhua ducuá Yan'anj nne xata'. Nḭ nne tsínj ga'mi daj rian
chrun xila sạ'. Nḭ gataj sí':
—Yyạj nḭ guisíj ganahui. —Daj gataj sí'.
18 Ngaa nḭ guirạn. Nḭ garḭn nḭn' ruhua. Nḭ gaguáj du'ui. Nḭ ga'nạ' 'ngọ
yún xxi. Nḭ asḭj guimán ni ngüḭ chruhua xungüḭ nan, nḭ nun guḭni'i ni sij
'ngọ yún nucuaj rún' nucuaj yún ga'nạ' daj.
19 Ngaa nḭ dạni xuman' xxi daj guisitsi' da'aj huạ'nij dasu, gui'yaj yún.
Ngaa nḭ gane ango ni xuman' xxi mạn chruhua xungüḭ. Hué dan nḭ
gananun ruhua Yan'anj xi'í xuman' xxi gụ'naj Babilonia sisḭ gạhuin ni
ngüḭ mạn xuman' daj castigo. Daj si nḭn' ruhua ga'man ruhua Yan'anj
ni'ya ni ngüḭ daj.
20 Nḭ gane daran' yo'ój niquin' dạni chruhua nnee yan'anj. Nḭ hué daj
gane daran' ni quij xạcan nej. Nḭ nun gurugüi' nḭ ạ 'ngọ quij gạ mánj.
21 Nḭ gaman' 'ngọ gumạn yatan xxi rian ni ngüḭ. Nḭ a'uíj gọ'ngo yatan
daj 'ngọ si huḭj xia chi' kilo. Nḭ xi'í si gaman' gumạn yatan xxi, gui'yaj
Yan'anj, nḭ ga'mi quij ni sij xi'í Yan'anj. Daj si gahuin ni sij 'ngọ castigo
xxi, gui'yaj Yan'anj.

17

Condenación de la gran ramera

1 Ngaa nḭ ga'nạ' 'ngọ ni ichij ni dugüi' ni ángel nicaj ichij vaso daj. Nḭ
gataj ángel daj gunūnj:
—Gạhua' sọ' nan, nḭ dḭgyānj rián rẹ' dạj gạhuin castigo guḭran' yun'unj
xạna 'yaj squḭra' nne unj rian ni nnee yan'anj. Nḭ huin achij yun'unj xạna
daj.
2 Nḭ gui'yaj squḭra' ni rey mạn chruhua xungüḭ ngạ yun'unj xạna daj. Nḭ
dạj rún' hua xḭni 'ngọ tsínj daj, nḭ hué daj gui'yaj ni tsínj mạn chruhua
xungüḭ, gui'yaj yun'unj xạna daj. Daj si gahuin niạ' ruhua ni sij ngạ
nuguan' quij digyán yun'unj xạna daj rian ni sij. —Daj gataj ángel daj.
3 Ngaa nḭ gan'anj nimānj chrạ 'ngọ quij qui'yanj nạco, gui'yaj ángel
daj. Nḭ guini'īnj 'ngọ yun'unj xạna tạj xiráj 'ngọ xucu huee mare. Nḭ nḭn'
gạchra' xuj nụn si-xugüi xuj. Nḭ nḭnanj nuguan' quij huin ni nuguan' daj.
Nḭ hua ichij chrạ xuj ngạ ichi' si-cúj xuj nej.
4 Nḭ nụn yun'unj xạna daj 'ngọ atsij jnitaj ngạ atsij mare. Nḭ nagui'yaj sạ'
unj man'an unj ngạ gaga' oro ngạ yej niạ' nej, yej huin perla nej. Nḭ nicaj
ra'a unj 'ngọ tasa huin oro. Nḭ gara chruhua tasa daj, gui'yaj nuguan' quij
ngạ ni gaquin' gui'yaj yun'unj xạna daj.
5 Nḭ hua nḭca nụn si-xugüi unj yo unj. Nḭ a'mi rụcu nuguan' nụn yo unj.
Nḭ hué daj ataj nuguan' daj: "Xuman' xxi Babilonia huin nni ni yun'unj
xạna 'yaj squḭra'. Nḭ xuman' daj 'yaj sisḭ hua daran' gaquin' chruhua
xungüḭ." Hué daj ataj letra nụn yo yun'unj xạna daj.
6 Ngaa nḭ guini'īnj sisḭ hua xḭni unj xi'í si go'o unj si-tun ni tsínj hua sạ'
rian Yan'anj ngạ ni tsínj gahui' xi'í si ga'mi ni sij si-nụguan' Jesús. Nḭ nḭn'
ruhua gan'anj ruhuāj ni'yā yun'unj xạna daj.
7 Ngaa nḭ gataj ángel daj gunūnj:
—Nḭ ụn sin nḭ gan'anj ruhuá rẹ' únj. Gạtā gụnun rẹ' sisḭ ụn sin huin
ruhua nuguan' huḭ nicaj yun'unj xạna daj gata ngạ nuguan' xi'í xucu huee
tạj yun'unj xạna daj huin xuj xucu hua ichij chrạ, nḭ nụn ichi' si-cúj xuj.

8 Nḭ xucu huee guini'í rẹ' daj, nḭ hué xuj gane asḭj ná. Sanḭ nitaj si huaj xuj chruhua xungüḭ acuan'. Nḭ gạhui xuj chruhua yu'uj gunụn nḭn' ruhua. Ngaa nḭ gạ ni'ya xuj rian yan'ạn. Nḭ gạn'anj ruhua ni ngüḭ guḭni'i ni sij xucu huee huin ni sij ni ngüḭ nitaj si tạj si-xugüi ni sij rian libro tạj si-xugüi ni ngüḭ gạne nḭganj ngạ Yan'anj. Daj si asḭj gaxḭ'i xungüḭ, nḭ nun gui'yaj Yan'anj sisḭ guḭtaj si-xugüi ni ngüḭ daj rian libro. Nḭ xucu daj huin xucu gane asḭj ná. Sanḭ nitaj si huaj xuj acuan'. Sanḭ nạnicaj rụhua' yún xuj gạ'na' xuj.

9 Güenda tsínj ni'i sạ' huin nuguan' nan. Daj si ichij chrạ xucu daj huin ruhuaj gata ichij dacan rian nne yun'unj xạna daj.

10 Nḭ ichij chrạ xucu daj huin ruhuaj gata chij rey nej. Nḭ hua gahui' ụn'un' rey daj. Nḭ nne ango rey daj. Nḭ achin gạ'na' ango rey daj. Nḭ hua niạn si gạne sij dọj guẹ güi ngạ si-sun sij.

11 Nḭ hua ango rey guisíj tụnj ni rey daj. Nḭ rey daj huin xucu huee gane asḭj ná. Sanḭ nitaj xuj nne acuan'. Nḭ nicaj dugüi' rey daj ngạ ango ichij ni rey. Nḭ gạ ni'ya sij rian yan'ạn.

12 ’Nḭ ichi' si-cúj xuj guini'í rẹ' huin ichi' rey. Nḭ achin si guḭnicaj sun ni sij. Sanḭ urin hora nạhuin ra'a nụguan'an ni sij sun ngạ xucu huee gạhuin ni sij rey.

13 Nḭ 'ngọ guyan gạ ruhua ni ichi' rey daj sisḭ nạga'ui' ni sij sun nicaj ni sij rian xucu huee daj gạhuin achij sí', guḭ'yaj ni sij.

14 Nḭ gụnun' ni sij ngạ xachij 'nḭj. Sanḭ guḭ'yaj gana xachij 'nḭj rian ni sij. Daj si xachij 'nḭj daj huin Señor huin achij rian daran' ni Señor. Nḭ huin sij rey huin achij rian daran' ni rey. Nḭ gaquínj Yan'anj ni tsínj nicaj dugüi' ngạ xachij 'nḭj. Nḭ nacui Yan'anj ni sij nej. Nḭ hua nḭca ruhua ni sij nej. —Daj gataj ángel daj gunūnj.

15 Ngaa nḭ gataj rụhua' yún ángel daj gunūnj:

—Nḭ nnee guini'í rẹ' rian nne yun'unj xạna 'yaj squḭra' daj huin ga'ḭ nḭn' ruhua ni ngüḭ. Huin ni ngüḭ mạn ga'ḭ xuman' ngạ ga'ḭ ni xungüḭ nej, ni ngüḭ a'mi ga'ḭ snan'anj a'mi ni ngüḭ nej.

16 Nḭ ichi' si-cúj xucu huee guini'í rẹ' daj, nḭ sḭ gahuin xạn' ruhua ni sij guḭni'yaj ni sij yun'unj xạna daj. Nḭ guẹre' unj, guḭ'yaj ni sij. Nḭ dụna ni sij yun'unj xạna daj sisḭ gạ nnẹ unj. Nḭ xạ ni sij si-nnẹ unj. Ngaa nḭ gạri yan'ạn ni sij yun'unj xạna daj rian yan'ạn gạca unj.

17 Daj si gui'yaj Yan'anj sisḭ guḭ'yaj ni sij dạj rún' huin ruhua Yan'anj. Xi'í daj nḭ 'ngọ hua ruhua daran' ni sij sisḭ nạga'ui' ni sij si-sun ni sij rian xucu huee gạhuin achij xú', gui'yaj ni sij da guḭsij gạhuin yya dạj rún' ataj si-nụguan' Yan'anj.

18 Nḭ yun'unj xạna guini'í rẹ' daj huin xuman' xxi nicaj sun rian ni rey mạn chruhua xungüḭ. —Daj gataj ángel daj gunūnj.

18

La caída de Babilonia

1 Hué dan nḭ guini'īnj ango ángel 'nạ' guinij xata'. Nḭ nicaj nḭn' ruhua ángel daj fuerza. Nḭ guixiguḭn rian yo'ój, gui'yaj si hua 'ueé nḭn' ruhua ángel daj.

2 Ngaa nḭ gaguáj nucuaj ángel daj. Nḭ gataj-á':

—Gane xuman' xxi gụ'naj Babilonia. Nḭ xuman' nan nahuin xánj ni nanẹ quij. Nḭ nahuin xánj daran' rian ni nanẹ xḭ'i nej. Nḭ nahuin si-gạga' daran' rian ni xataj quij huin ni xuj ni xucu nun huin xạn' ruhua ni ngüḭ.

3 Daj si guixinḭ ni ngüḭ mạn nḭn' gạchra' chruhua xungüḭ, gui'yaj nuguan' quij digyán yun'unj xạna daj rian ni sij. Nḭ gui'yaj squḭra' ni rey mạn chruhua xungüḭ ngạ yun'unj xạna huin xuman' xxi daj. Nḭ ni tsínj du'uej ni rasụn, nḭ gahuin xuru'ue ni sij, gui'yaj ni rasụn du'ue nḭn' ruhua mán xuman' daj. —Daj gataj ángel daj.

4 Ngaa nḭ gunūnj ango nanẹ ga'mi xata'. Nḭ gataj nanẹ daj:

—Gạhui ni é rẹ' xuman' daj huin ni é rẹ' ni ngüḭ nico' man'ānj. Ngaa nḭ sḭ gui'yaj á rẹ' gaquin' dạj rún' 'yaj ni ngüḭ mạn xuman' daj. Nḭ sḭ guiran' ni é rẹ' sayun dạj rún' guḭran' ni sij nej.

5 Daj si nahuin nico si-gạquin' ni sij guisi da xata'. Nḭ nanun ruhua Yan'anj ni nuguan' quij gui'yaj ni sij.

6 Nḭ dạj rún' gui'yaj quij xuman' daj ngạ ni ngüḭ, nḭ hué daj guḭ'yaj guẹ a ni é rẹ' ngạ ni sij. Nḭ ngaa hué daj guḭ'yaj ni é rẹ', nḭ nạru'ue a ni é rẹ' huḭj rian ni sij. Nḭ dạj rún' gui'yaj xugüi ni sij 'ngọ vaso nụn nnee yạḭ' go'o ni ngüḭ, nḭ hué daj gạ'ui' rẹ' huḭj vaso nụn nnee daj gọ'o ni sij.

7 Nḭ ga'mi sạ' ni tsínj mạn xuman' daj xi'í man'an ni sij. Nḭ garasụn ni sij ni rasụn du'ue nḭn' ruhua nej. Hué dan nḭ dạj rún' gui'yaj quij ni sij, nḭ hué daj guḭ'yaj ni é rẹ' sisḭ guḭran' ni sij sayun. Nḭ guḭ'yaj á rẹ' sisḭ gạco ni sij nej. Daj si ani ruhua ni tsínj mạn xuman' daj dạj rún' ani ruhua 'ngọ yun'unj nicaj sun huin reina. Nḭ ataj niman unj: "Nicaj sūnj nnēj dạj rún' nicaj sun reina. Sé yun'unj mmij huīnj mánj. Nḭ nitaj ạman gạcōj, guḭ'yaj sayun mánj." Hué daj ataj unj niman unj.

8 Xi'í daj nḭ urin güi gạ'na' ni sayun guḭran' unj. Nḭ gạhui' nico ni sij chruhua xuman' huin unj. Nḭ gạco ni sij nej. Nḭ gạchin xi'nạ riqui ni sij nej. Nḭ gạca ni sij rian yan'ạn nej. Daj si nucuaj nḭn' ruhua Yan'anj huin Señor. Nḭ Yan'anj huin si nạgui'yaj yya si-gạquin' ni sij. —Daj gataj nanẹ 'nạ' xata' daj.

9 Nḭ ngaa guḭni'i ni rey mạn chruhua xungüḭ ahui gatse' aca xuman' daj, nḭ ducu gạco ni sij. Nḭ gạnani ruhua ni sij. Daj si dạj rún' 'yaj 'ngọ tsínj ngaa 'yaj squḭra' sij ngạ 'ngọ yun'unj xạna, nḭ hué daj gui'yaj ni rey daj gaquin' ngạ xuman' daj. Nḭ garasụn ni sij ni rasụn du'ue ngạ ni ngüḭ mạn chruhua xuman' daj.

10 Nḭ xi'í si xu'ui' ni rey daj, nḭ guḭniquin' gạn' ni sij guḭni'yaj ni sij dạj guḭran' xuman' daj sayun. Nḭ gạtaj ni sij:

—Niqui niman xuman' xxi gụ'naj Babilonia huin xuman' nicaj nico fuerza. Daj si urin hora, nḭ guisíj castigo guiran' xuman' daj. —Daj gạtaj ni sij.

11 Nḭ ni tsínj du'uej ni rasụn mạn chruhua xungüḭ, nḭ ducu gạco ni sij xi'í xuman' daj. Nḭ nạni ruhua ni sij xi'í si nitaj ạ 'ngọ ni ngüḭ guḭran rasụn du'uej ni sij.

12 Nḭ sḭ gane' gạga' oro ngạ gạga' plata nej, yej niạ' nej, yej huin perla ngạ atsij sạ' gụ'naj lino nej, atsij jnitaj ngạ atsij gụ'naj seda nej, atsij mare; ngạ daran' chrun guin' dạj nej, ni rasụn ri ni sij huin cúj gụ'naj márfil nej, ni rasụn ri ni sij huin chrun niạ' nej, gaga' mmíj ngạ gạga' hierro nej, yej gụ'naj mármol

13 ngạ canela nej, especia guin' dạj nej, siquíj nej, mirra ngạ olíbano nej, nnee vino ngạ gasiti nej, chru sạ' huin harina nej, strigo ngạ xucu nej, xachij nej, guayo nej, carreta nej, tsínj 'yaj sun yụn huin niman ni ngüḭ nej.

14 Nḭ gạtaj ni sij rian ni tsínj mạn xuman' daj:

—Nḭ garan' ruhua ni é rẹ' ngạ ni chruj niạ' ayu chrạ chrun. Sanḭ yyạj nḭ nitaj si nicaj ni é rẹ' xạ ni é rẹ' ni rasụn sạ' da mánj. Daj si nḭganj guere' ni rasụn du'ue ngạ daran' ni rasụn sạ'. Nḭ nitaj ạman guḭri' ni é rẹ' ni rasụn da gạ mánj. —Daj gataj ni sij.

15 Nḭ ni tsínj du'uej ni rasụn, nḭ gahuin xuru'ue ni sij, gui'yaj xuman' daj. Nḭ xi'í si xu'ui' ni sij, nḭ guḭniquin' gạn' ni sij guḭni'yaj ni sij dạj guḭran' xuman' daj sayun. Nḭ gạco ni sij. Nḭ gạnani ruhua ni sij nej.

16 Nḭ gạtaj ni sij:

—Niqui niman xuman' xxi daj. Daj si dạj rún' hua 'ngọ yun'unj xạna ngaa nụn unj atsij lino sạ' ngạ atsij jnitaj nej, atsij mare ngạ gaga' oro nej, yej niạ' ngạ yej perla nej, nḭ hué daj hua xuman' xxi daj.

17 Sanḭ urin hora nḭ guere' daran' ni rasụn du'ue daj. —Daj gạtaj ni sij.

Nḭ guiniquin' gạn' daran' ni tsínj duguáj rịọ achéj rian nnee ngạ daran' ni tsínj achéj ngạ rịọ nej, ni tsínj 'yaj sun chruhua ni rịọ nej.

18 Nḭ ngaa guini'i ni sij gahui gatse' aca xuman' daj, nḭ gaguáj ni sij. Nḭ gataj ni sij:

—Nḭ ụn xuman' huin achij dạj rún' huin achij xuman' nan, ruhua á rẹ' únj. —Daj gạtaj ni sij.

19 Ngaa nḭ guida'a ni sij yo'ój yaj gara ni sij chrạ ni sij. Nḭ gaco ni sij. Nḭ ducu ganani ruhua ni sij. Nḭ gaguáj ni sij gataj ni sij:

—Niqui niman xuman' xxi daj. Nḭ gahuin xuru'ue daran' ni tsínj nicaj rịọ achéj rian nnee. Nḭ gahuin xuru'ue ni sij, gui'yaj san'anj mán xuman' xxi daj. Sanḭ urin hora, nḭ guere' daran'anj.

20 Nḭ gạhuin niạ' ruhua á rẹ' si mán xata'. Nḭ gạhuin niạ' ruhua á rẹ' huin ín rẹ' ni ngüḭ hua sạ' rian Yan'anj nej, ni tsínj nata' si-nụguan' Jesús rian ni ngüḭ nej, ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj rian ni ngüḭ nej. Daj si gui'yaj Yan'anj castigo xuman' daj xi'í gaquin' gui'yaj ni sij rian án rẹ'. —Daj gataj ni sij.

21 Ngaa nḭ nachi nicaj 'ngọ ángel nucuaj 'ngọ yej xxi rún' hua tọ xạchij huaj. Nḭ dugüéj ángel daj chruhua nnee yan'anj. Ngaa nḭ gataj ángel daj:

—Hué daj guḭran' guẹ rẹ' huín rẹ' xuman' xxi Babilonia. Nḭ nitaj ạman gụrugüi' rẹ' guḭni'i ni ngüḭ gạ mánj.

22 Nḭ xuman' daj nitaj ạman guḭxinga' gụnun ni ngüḭ gạra ni sij yán'anj nụn ga'ḭ ya'ạ ngạ ni tsínj aráj riạ nej, ni tsínj a'yanj trompeta nej. Nḭ, nḭ ạ 'ngọ ni tsínj sḭ gui'yaj sun si-sun ni sij. Nḭ sḭ gunun ni ngüḭ guḭxinga' ngaa duguáj ni sij molino chruhua xuman' da gạ mánj.

23 Nḭ nitaj ạman guḭxiguin yan'ạn xuman' da gạ mánj. Nḭ sḭ gunun ni ngüḭ gạ'mi tsínj xạcaj yun'unj xạna ngạ nuguan' gạ'mi yun'unj xạna xạcaj nicạ daj. Daj si huin achij ni tsínj du'uej ni rasụn mạn xuman' daj scanij ni tsínj mạn chruhua xungüḭ nan. Nḭ digya' yun'unj ni é rẹ' daran' ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ ngaa gui'yaj stu'uaj a ni é rẹ'.

24 Nḭ xuman' daj da'ui gaquin' xi'í si-tun man'an ni tsínj ga'mi si-nụguan' Yan'anj ngạ si-tun man'an ni tsínj hua sạ' rian Yan'anj nej, si-tun daran' ni ngüḭ gahui' chruhua xungüḭ, gui'yaj ni sij. —Daj gataj ángel daj rian xuman' xxi gụ'naj Babilonia.

19

Alabanzas en el cielo

1 Ngaa guisíj nḭ gunūnj 'ngǫ nanẹ nucuaj ga'mi nico nḭn' ruhua ni ngüḭ
xata'. Nḭ gataj ni sij:
Aleluya. Dan'anj né' huin si nacaj né'.
Nḭ ruhuaj si guḭnun yan'anj né' rian Yan'anj.
Nḭ ruhuaj si gạ'mi sạ' né' rian Yan'anj.
Nḭ nḭn' ruhua nicaj Dan'anj né' fuerza.
2 Daj si urin nuguan' xạnga' ngạ urin nuguan' nḭca a'mi Yan'anj ngaa
nạgui'yaj yya si-gạquin' ni ngüḭ.
Nḭ gui'yaj Yan'anj castigo yun'unj xạna huin achij gui'yaj squḭra' daj.
Daj si gahuin quij ni ngüḭ mạn chruhua xungüḭ, gui'yaj unj ngạ chrej quij
digyán unj rian ni sij.
Nḭ gui'yaj Yan'anj castigo yun'unj xạna daj xi'í si dagahui' unj ni ngüḭ nico'
Yan'anj.
Daj gataj ni ngüḭ daj.
3 Ngaa nḭ gataj rụhua' yún ni sij:
—Aleluya. Nḭganj ahui gatse' xuman' daj huin yun'unj xạna gui'yaj
squḭra'. —Daj gataj ni sij.
4 Ngaa nḭ ganiquin' ráj dạcoj icǫ gạn'anj ni tsínj huin achij rian yo'ój ngạ
gạn'anj ni xucu hua nḭ'na'. Nḭ ga'mi sạ' ni sij rian Yan'anj nne rian chrun
xila sạ'. Nḭ gataj ni sij:
—Amén. Aleluya. —Daj gataj ni sij.
5 Ngaa nḭ gunūnj ga'mi 'ngǫ nanẹ rian nne chrun xila sạ' daj. Nḭ gataj
nanẹ daj:
Gạ'mi sạ' á rẹ' rian Dan'anj né' huin ín rẹ' tsínj 'yaj sun rian Yan'anj.
Nḭ nụn yan'anj án rẹ' rian Yan'anj nej.
Nḭ nitaj si gạhuin sisḭ huin achij ni é rẹ', asḭ nitaj si huin achij ni é rẹ'.
Daj gataj nanẹ daj.
6 Ngaa nḭ dạj rún' huin ngaa a'mi ga'ḭ nḭn' ruhua ni ngüḭ, nḭ hué daj
gunūnj. Nḭ dạj rún' huin rian nico' nico nnee rian huej, nḭ hué daj gahuin
garḭn gunūnj. Nḭ dạj rún' huin ngaa ducu gaguáj du'ui, nḭ hué daj gahuin
garḭn gunūnj nej. Nḭ gataj ni ngüḭ daj:
Aleluya.
Daj si nucuaj nḭn' ruhua Señor huin Dan'anj né'.
Nḭ nicaj sun Señor rian daran'anj.
7 Hué dan nḭ gạhuin niạ' ruhua né'.
Nḭ gạ'mi sạ' né' rian Señor huin Yan'anj.
Daj si 'nạ' guḭsij hora gạhuin gui'yanj xạcaj xachij 'nḭj yun'unj xạna gạhuin
nicạ sij.
8 Nḭ ga'ui' Yan'anj sisḭ gụnun unj atsij du'ue huin lino sạ'.
Nḭ ran rian atsij sạ' daj.
Nḭ atsij du'ue daj huin si sạ' gui'yaj ni ngüḭ hua sạ' rian Yan'anj.
Daj gataj ni sij.

La cena de las bodas del Cordero

9 Ngaa nḭ gataj ángel daj gunūnj:
—Gạrun rẹ' nuguan' nan rian yanj: “Hua 'ueé rian ni ngüḭ gạquinj
Yan'anj gạn'anj rian gạhuin gui'yanj nạra'a xachij 'nḭj.” Hué daj gạrun
rẹ'. —Gataj ángel daj.
Nḭ gataj rụhua' yún ángel daj:
—Nan huin nuguan' xạnga' 'nạ' rian man'an Yan'anj. —Daj gataj ángel
daj gunūnj.

10 Ngaa nḭ ganiquin' ráj dacō rian ángel sisḭ guḭnun yan'ān ángel daj. Sanḭ gataj ángel daj gunūnj:

—Sḭ gui'yáj rę' da mánj. Daj si huēj 'yaj sun rian Yan'anj ngą rę' ngą ni jnánj rę' huin ni sij ni tsínj hua nḭca ruhua ngą nuguan' ga'mi Jesús. Guḭnicó' rę' urin Yan'anj xąnga'. Daj si ni nuguan' ga'mi Jesús huin ni nuguan' gunun ni tsínj ga'mi si-nu̱guan' Yan'anj. —Daj gataj ángel daj.

El jinete del caballo blanco

11 Ngaa nḭ guini'īnj sisḭ naxi'nij xata'. Nḭ gurugüi' 'ngǫ guayo gątsi. Nḭ tsínj tąj guayo daj gu̱'naj sí' tsínj hua nḭca ruhua. Nḭ hué daj gu̱'naj sí' tsínj xąnga' nej. Nḭ 'yaj nḭca sij ngaa 'yaj yya sij si-gąquin' ni ngüḭ. Nḭ 'yaj nḭca sij ngaa unun' sij nej.

12 Nḭ dąj rún' xiguḭn yan'ąn, nḭ hué daj xiguḭn rundij rian sij. Nḭ nu̱n chrą sij ga'ḭ corona. Nḭ hua nḭca si-xugüi sij chrą sij. Sanḭ urin man'an sij ni'i dąj gu̱'naj sij.

13 Nḭ nu̱n sij 'ngǫ atsij gane tun. Nḭ si-xugüi sij huin: SI-NUGUAN' YAN'ANJ.

14 Nḭ nico' ni snado mán xata' ru̱cu sij. Nḭ nu̱n ni sí' atsij gątsi hua są' gu̱'naj lino. Nḭ tąj ni sí' guayo gątsi nico' ni sí' rucú sij.

15 Nḭ nu̱n 'ngǫ espada huą chruhua du'ua sij. Nḭ guḭran' xḭ'i ni ngüḭ mąn chruhua ni xungüḭ, guḭ'yaj sij ngą espada daj. Nḭ guḭnicaj sun sij ngą chrun ni'í huin gaga' hierro. Nḭ dąj rún' 'yaj 'ngǫ tsínj ngaa rún sij uva sisḭ dągaman' nnee uva daj, nḭ hué daj guḭ'yaj sij castigo ni ngüḭ ngaa nągui'yaj yya sij si-gąquin' ni ngüḭ. Daj si nḭn' ruhua ga'man ruhua Yan'anj ngą xi'í si-gąquin' ni sij. Nḭ Yan'anj huin nucuaj nḭn' ruhua.

16 Nḭ nu̱n si-xugüi sij rian si-gan' sij ngą rian da'mąn sij. Nḭ si-xugüi sij huin: REY RIAN NI REY NGĄ SEÑOR RIAN NI SEÑOR.

17 Ngaa nḭ guini'īnj 'ngǫ ángel niquin' dani rian güi. Nḭ gaguáj nucuaj ángel daj. Nḭ gataj ángel rian daran' xataj huéj xata':

—Nąhuin yu' ni é rę' xą nico ni é rę' rian gąhuin gui'yanj guḭ'yaj Yan'anj.

18 Ngaa nḭ xą ni é rę' si-nneę ni rey ngą si-nneę ni capitán nej, si-nneę ni tsínj nucuaj ngą si-nneę ni guayo nej, si-nneę ni tsínj tąj guayo ngą si-nneę daran' ni tsínj nun 'yaj sun yu̱n rian xuru'ue ngą ni tsínj 'yaj sun yu̱n rian xuru'ue nej, ni tsínj huin achij ngą ni tsínj nitaj si huin achij nej. —Daj gataj ángel daj.

19 Ngaa nḭ guini'īnj xucu huee daj ngą ni rey mąn chruhua xungüḭ ngą ni snado nico' ni rey daj. Nḭ nahuin yu' ni sij sisḭ gu̱nun' ni sij ngą tsínj tąj guayo gątsi daj ngą ni snado nico' rucú sí'.

20 Nḭ guida'a tsínj tąj guayo ngą si-snado sij xucu huee daj ngą tsínj ga'mi nuguan' digya' yun'unj. Nḭ hué sí' huin tsínj gui'yaj sun nico rian xucu huee daj. Nḭ xi'í daj digya' yun'unj sij ni tsínj ga'uej ruhua guḭnun si-da'nga' xucu daj man'an ni sí'. Nḭ guinun yan'anj ni sí' yan'anj gui'yaj ra'a ni ngüḭ huin 'ngǫ da'nga' du'ua xucu daj. Nḭ hua nḭ'na' xucu huee ngą tsínj digya' yun'unj daj dugüéj ni sij chruhua nnee yan'anj rian aca yan'ąn ngą yo'ój sufre.

21 Nḭ espada nu̱n du'ua tsínj tąj guayo gątsi daj gui'yaj sisḭ gahui' ni tsínj gunánj huin ni tsínj nico' ru̱cu nu̱ngüej sí'. Nḭ guiri' nico ni xataj xa xuj si-nneę ni tsínj gahui' daj.

20

Los mil años

1 Ngaa nḭ guini'īnj 'nạ' guinij 'ngọ ángel xata'. Nḭ nicaj ángel daj 'ngọ
rian gaga' llave na'nij du'ua yu'uj gunụn nḭn' ruhua. Nḭ nicaj ángel daj
'ngọ cadena xxi nej.
2 Nḭ guida'a ángel daj xucu xucuáj huin xucuáj gane asḭj ná. Nḭ xucuáj
daj huin sichre. Nḭ Satanás gụ'naj sí'. Ngaa nḭ numij ángel daj 'ngọ mí yo'
Satanás.
3 Ngaa nḭ dugüéj ángel daj Satanás chruhua yu'uj gunụn nḭn' ruhua daj.
Nḭ naránj ángel daj rian yu'uj. Nḭ garun ángel daj sello du'ua yu'uj sisḭ
sḭ gahui Satanás. Ngaa nḭ sḭ digya' yun'unj sichre Satanás ni ngüḭ mạn
chruhua xungüḭ da guḭsij mí yo' daj. Hué dan nḭ ngaa guḭsij mí yo' daj, nḭ
gạhuin ní'nij rian sichre dọj aj.
4 Hué dan nḭ guini'īnj ni chrun xila sạ'. Nḭ rian ni chrun xila daj nne
ni tsínj hua ga'nin' Yan'anj sun rian ni sij sisḭ nạgui'yaj yya ni sij ngạ si-
gạquin' ni ngüḭ. Nḭ guini'īnj ni tsínj gahui' ngaa ga'nin' ni sij chrạ ni sí'
xi'í si ga'mi ni sí' si-nụguan' Jesús ngạ si-nụguan' Yan'anj. Nḭ nun guinico'
ni tsínj daj xucu huee ngạ xucu gui'yaj ra'a ni sij huin 'ngọ da'nga' du'ua
xucu daj. Daj si nun ga'uej ruhua ni sij sisḭ guḭnun si-da'nga' xuj yo ni sij
ngạ ra'a ni sij. Nḭ ganá'nij ni sij guḭman ni sij mí yo'. Nḭ gahuin achij ni sij
ngạ Cristo.
5 Sanḭ ango ni níman, nḭ nun gạna'nij ni sij da guisíj mí yo'. Nḭ hué nan
huin ngaa ganá'nij sini ni ngüḭ scanij ni níman.
6 Nḭ hua 'ueé rian ni ngüḭ gạna'nij sini daj. Nḭ hua sạ' niman ni sij rian
Yan'anj. Nḭ sḭ gahui' ni sij ngaa guḭsij huḭj gạhui' ni ngüḭ. Sanḭ gạhuin ni
sij chrej rian Yan'anj ngạ rian Cristo. Nḭ guḭnicaj sun ni sij gahuin achij ni
sij mí yo' ngạ Cristo.
7 Ngaa guḭsij mí yo' daj, nḭ nạchi sichre Satanás chruhua ducuagạ'.
8 Ngaa nḭ gạhui sichre dḭgya' yun'unj sij ni ngüḭ mạn nḭn' gạchra'
chruhua xungüḭ. Nḭ hué daj dḭgya' yun'unj sichre ni tsínj mạn 'ngọ yu'uj
gụ'naj Gog ngạ yu'uj gụ'naj Magog. Nḭ nạhuin yu' ni snado sisḭ gụnun' ni
sij, guḭ'yaj sichre Satanás. Nḭ dạj rún' mán nico ni yo'ój chru du'ua nnee
yan'anj, nḭ hué daj nico ni snado daj.
9 Nḭ da' gara da'aj xungüḭ gui'yaj ni sij ngaa gahui ni sij gan'anj ni sij. Nḭ
ganicạj ni sij rucú xuman' mạn ni ngüḭ hua sạ' rian Yan'anj huin xuman'
'ḭ ruhua Yan'anj. Sanḭ gayu yan'ạn xata', gui'yaj Yan'anj. Nḭ gaca ni sij,
gui'yaj yan'ạn daj.
10 Nḭ sichre digya' yun'unj ni sij, sanḭ dugüéj Yan'anj sichre daj chruhua
nnee yan'anj rian aca yan'ạn ngạ yo'ój sufre. Nḭ yu'uj daj nụn xucu huee
ngạ tsínj digya' yun'unj ni ngüḭ nej. Ngaa nḭ nugüi nḭgan' guḭran' ni sij
nico sayun. Nḭ nitaj ạman guina'aj yan'ạn daj.

El juicio ante el gran trono blanco

11 Hué dan nḭ guini'īnj 'ngọ chrun xila xxi sạ' gạtsi. Nḭ guini'īnj si nne
rian chrun xila daj. Nḭ gunánj xata' ngạ xungüḭ rian si nne chrun xila sạ'
daj. Nḭ nun nari' nụngüe rian guḭniquin' nụngüe.
12 Nḭ guini'īnj ni níman huin achij ngạ ni níman nitaj si huin achij. Nḭ
niquin' ni sij rian chrun xila sạ' rian nne Yan'anj. Ngaa nḭ naxi'nij ni si
mán xata' rian ni yanj libro. Nḭ naxi'nij ni sij rian ango libro huin libro
tạj si-xugüi ni ngüḭ gạne nḭganj ngạ Yan'anj. Nḭ dạj rún' hua nḭca rian ni

libro daj si gui'yaj ni ngüi̱ ngaa hua ni̱'na' ni sij, ni̱ hué daj nagui'yaj yya Yan'anj ngą si-gąquin' ni sij.
13 Ngaa ni̱ naga'ui' nnee yan'anj ni tsínj gahui' mąn chruhua nnee yan'anj daj. Ni̱ ga'ną' ni níman gahui' rian mąn ni níman. Ni̱ nagui'yaj yya Yan'anj ngą si-gąquin' ni sij dąj rún' gui'yaj ni sij.
14 Ni̱ dugüéj Yan'anj yu'uj rian achin' ni níman chruhua nnee yan'anj huin rian aca yan'ąn. Ni̱ si̱ gahui' ni ngüi̱ gą mánj. Ni̱ rian aca yan'ąn daj huin si gui̱sij hui̱j gąhui' ni ngüi̱.
15 Ni̱ yu'uj daj dugüéj Yan'anj ni ngüi̱ nitaj si tąj ni̱ca si-xugüi rian libro tąj si-xugüi ni ngüi̱ gąne ni̱ganj ngą Yan'anj.

21

Cielo nuevo y tierra nueva

1 Hué dan ni̱ guini'īnj hua nąca xata' ngą yo'ój. Daj si hua ganahuij xata' ngą yo'ój hua acuan'. Ni̱ hué daj ganahuij nnee yan'anj nej.
2 Huēj huin Juan. Ni̱ guini'īnj 'ną' guinij xuman' hua są' rian Yan'anj huin xuman' Jerusalén nąca. Ni̱ dąj rún' nagui'yaj są' 'ngǫ yun'unj xąna man'an unj ngaa xącaj unj 'ngǫ tsínj, ni̱ hué daj hua xuman' daj.
3 Ni̱ gunūnj 'ngǫ nanę nucuaj ga'mi xata'. Ni̱ gataj nanę daj:

—Nne ducuá Yan'anj scanij ni ngüi̱ acuan'. Ni̱ Yan'anj huin si gąne ngą ni sij. Ni̱ gąhuin ni sij ni ngüi̱ nico' Yan'anj. Ni̱ hué man'an Yan'anj gąne nu̱guan'an ngą ni sij.
4 Ni̱ nąru'ui Yan'anj daran' nnee nico' rian ni sij. Ni̱ si̱ gahui' ni sij gą mánj. Ni̱ si̱ gaco ni sij nej. Ni̱ si̱ nani ruhua ni sij. Ni̱ si̱ ga'ngaj ni sij. Daj si hua ganahuij daran' rasu̱n gachin asi̱j sini. —Daj gataj nanę daj.
5 Ngaa ni̱ gataj si nne rian chrun xila są' daj:

—Ni̱'yaj á rę'. Huēj gui̱'yaj nąca daran' ni rasu̱n. —Daj gataj-á'.

Ni̱ gataj ru̱hua' yún-ún' gunūnj:

—Gąrun rę' nuguan' nan rian yanj. Daj si nuguan' nan huin nuguan' xąnga' yya. —Daj gataj si nne rian chrun xila są' daj.
6 Ngaa síj ni̱ gataj-á':

—Guisíj ganahui. Huēj huin tsínj gu̱'naj Alfa ngą Omega. Daj si Alfa huin letra gaxi̱'i asi̱j sini yąn. Ni̱ Omega huin letra nico' da nę' ru̱cu. Ni̱ huēj huin tsínj niquin' asi̱j sini. Ni̱ huēj huin si gui̱niquin' ni̱ganj ni̱n'. Sisi̱ nągo'o 'ngǫ tsínj daj nnee, ni̱ gą'ui' yūnj gǫ'o sij rian ahui nnee gui̱'yaj si gąne ni̱ganj sij.
7 Ni̱ tsínj gui̱'yaj gana rian nuguan' quij, ni̱ nąhuin ra'a sij daran' rasu̱n nan. Ni̱ gąhuin Dan'anj sij man'ānj. Ni̱ gąhuin da'nī sij.
8 Sani̱ rian aca yan'ąn ngą yo'ój sufre gąn'anj ni tsínj xu'ui' ngą ni tsínj nun xu̱man ruhua ni̱'yaj man'ānj nej, tsínj 'yaj quij nej, ni tsínj dagahui' níman ngą ni tsínj 'yaj stu'uaj nej, ni tsínj nico' yan'anj 'yaj ra'a ni sij ngą daran' ni tsínj a'mi yyą nej. Ni̱ rian aca yan'ąn daj huin si guisíj hui̱j gąhui' ni ngüi̱. —Daj gataj si nne rian chrun xila są' daj.

La nueva Jerusalén

9 Ngaa ni̱ ga'ną' 'ngǫ ni ichij ángel nicaj ichij vaso huin ni vaso ara ichij ni sayun gui̱ran' ni ngüi̱ ngaa ruhua gąnahuij xungüi̱. Ni̱ gataj ángel daj gunūnj:

—Gąhua' rę' nan, nį digyānj rián rę' dąj hua yun'unj xąna xącaj tsínj huin xachij 'nįj guįni'í rę'. Nį gąhuin nicą sij unj. —Daj gataj ángel daj gunūnj.
10 Ngaa nį nicaj ángel nimānj gan'ān chrą 'ngǫ quij xącan xxi. Nį digyán ángel daj xuman' są' xxi huin Jerusalén riānj. Nį xata' 'ną' guinij xuman' Jerusalén rian Yan'anj.
11 Nį ran xuman' daj dąj rún' ran rian nne Yan'anj. Nį xiguįn są' xuman' daj dąj rún' xiguįn są' 'ngǫ yej du'ue nico. Nį dąj rún' hua 'ngǫ yej gų'naj jaspe hua yej. Nį dąj rún' xiguįn pidrio są' 'yaj güi, nį hué daj hua xuman' daj.
12 Nį niquin' 'ngǫ xingá yej xxi xącan anicąj du'ua xuman' daj. Nį hua xųhuij rian xingá yej daj. Nį da' gǫ'ngo rian xingá yej niquin' 'ngǫ ángel. Nį hua nįca nųn si-xugüi xųhuij xi'nin' huin ni da'níj Israel rian gǫ'ngo rian xingá yej.
13 Nį tąj huą'nij rian xingá yej nę' rian síj güi. Nį tąj ya'nij rian xingá yej nę' chrej norte. Nį tąj ya'nij rian xingá yej nę' sur. Nį tąj ya'nij rian xingá yej nę' rian atúj güi nej.
14 Nį ngaj xųhuij yej xxi xi'í xingá yej daj. Nį rian ni yej daj, nį hua nįca si-xugüi xųhuij ni tsínj huin apóstol huin ni tsínj ga'mi si-nųguan' xachij 'nįj huin Jesucristo.
15 Nį nicaj ángel ga'mi ngāj daj 'ngǫ rianj huin oro sisį guįriun ángel xuman' daj ngą ni rian xingá yej nej, xingá yej nej.
16 Nį uyan gara' anin' gąn'anj squina xuman' daj. Nį guiriun ángel xuman' daj ngą rianj. Nį huįj mí táj yahuij ciento kilómetro huin rian gara' ngą rian chre'. Nį hué daj huin güenda xącanj nej.
17 Ngaa nį guiriun ángel daj xingá yej. Nį guisíj 'ngǫ ciento táj yahuij xia gąn'anj dane nicaj xingá yej daj. Nį dąj rún' riún' ngą dane', nį hué daj gui'yaj ángel daj.
18 Nį xingá yej daj huin yej gų'naj jaspe. Nį nįnanj oro huin xuman' daj. Nį rún' hua pidrio acą hua oro daj.
19 Nį nią' hua ni yej ngaj daqui xingá yej ngą daran' rian yej du'ue. Nį ngǫj huin yej gų'naj jaspe. Nį huį huin yej zafiro. Nį huą'ni huin yej ágata. Nį gąn'an huin yej esmeralda.
20 Nį ųn'unj huin yej ónice. Nį huątanj huin yej gų'naj cornalina. Nį ichij huin yej crisólito. Nį tųnj huin berilo. Nį ųn huin yej topacio. Nį chi' huin yej gų'naj crisopraso. Nį xąn huin yej gų'naj jacinto. Nį guisíj xųhuij huin yej gų'naj amatista.
21 Nį xųhuij rian xingá yej daj huin xųhuij yej gų'naj perla. Nį da gǫ'ngo rian xingá yej daj huin 'ngǫ yej perla. Nį cayu huin achij huin xuman' daj, nį nįnanj oro huin. Nį dąj rún' ran pidrio, nį hué daj hua oro daj.
22 Nį ą 'ngǫ nuhui nun guini'īnj xuman' daj. Daj si Señor huin Yan'anj nucuaj nįn' ruhua huin nuhui daj ngą xachij 'nįj huin Jesucristo.
23 Nį chruhua xuman' daj, nį nitaj si ruhuaj sisį guįxiguin güi ngą yahuį mánj. Daj si hué man'an Yan'anj xiguįn chruhua xuman' daj. Nį xachij 'nįj huin yan'ąn xiguįn nej.
24 Nį guįxiguin gąche ni ngüį mąn chruhua xungüį, guį'yaj yan'ąn xiguįn chruhua xuman' daj huin ni ngüį ganani, gui'yaj Yan'anj. Nį nąga'uį' ni rey mąn chruhua xungüį ni rasųn są' ngą ni nuguan' są' rian xuman' daj.
25 Nį nitaj ąman naránj ni rian xingá yej nę' guní'yanj. Daj si nitaj si guįni xuman' daj gą mánj.

26 Nị nịcaj ni ngüị mạn chruhua xungüị ni rasụn sạ' ngạ ni nuguan' sạ' gạn'anj jna ni sij chruhua xuman' daj.
27 Nị ạ 'ngọ rasụn quij sị gatuj xuman' daj. Nị sị gatuj ni ngüị 'yaj quij ngạ ni ngüị a'mi yyạ chruhua xuman' daj. Sanị maan si gạtu ni ngüị tạj nịca si-xugüi rian si-libro xachij 'nịj huin libro tạj si-xugüi ni ngüị gạne nịganj ngạ Yan'anj.

22

1 Ngaa nị digyán ángel daj 'ngọ xinéj nnee hua sạ' riānj. Nị nnee daj 'yaj si gạne nịganj ni ngüị ngạ Yan'anj. Nị ran nnee daj dạj rún' ran pidrio sạ'. Nị ahui nnee daj rian chrun xila sạ' rian nne Yan'anj ngạ xachij 'nịj.
2 Nị dani cayu xạchij tạj chruhua xuman' daj niquin' chrun 'yaj si gạne nịganj ni ngüị ngạ Yan'anj. Nị niquin' chrun da gọ'ngo du'ua xinéj nnee daj. Nị da yahuị, nị ayu gọ'ngo rian chruj. Nị huin ruhuaj gata sisị guisíj xụhuij rian chruj gạyu chrạ chrun daj guisíj 'ngọ yo'. Nị ní'yanj coj ra'a chrun daj sisị gạnahuin ni ngüị mạn chruhua xungüị.
3 Nị nitaj nuguan' quij gạ chruhua xuman' da gạ mánj. Nị niquin' chrun xila sạ' rian nne Yan'anj ngạ xachij 'nịj xuman' daj. Ni tsínj 'yaj sun rian Yan'anj, nị guị'yaj sun ni sij rian Yan'anj.
4 Nị guịni'i ni sij rian man'an Yan'anj. Nị guịnun si-xugüi Yan'anj yo ni sij.
5 Nị sị guinị xuman' daj. Nị nitaj si ruhuaj sisị guịxiguin yan'ạn xuman' daj. Nị nitaj si ruhuaj sisị guịxiguin, guị'yaj güi. Daj si guịxiguin rian ni sij, guị'yaj Yan'anj huin Señor. Nị nịganj nịn' guịnicaj sun ni sij ngạ Yan'anj.

La venida de Cristo está cerca

6 Ngaa nị gataj ángel daj gunūnj:
—Ni nuguan' nan huin nuguan' xạnga' yya. Nị hué Señor huin Yan'anj huin achij niman ni tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj. Nị ga'níj Yan'anj ángel ga'nạ' sisị dịgyán ángel daj dạj gạhuin rá'yanj rian ni tsínj 'yaj sun rian Yan'anj. —Daj gataj ángel daj.
7 Hue dan nị:
—Rá'yanj guịsī rian mạn án rẹ'. —Daj gataj Jesucristo gunun né'.
Nị hua 'ueé rian tsínj unun sạ' ni nuguan' nun rian yanj libro nan huin nuguan' ataj snan'anj dạj gạhuin ngạ ni ngüị.
8 Huēj huin Juan. Nị gunūnj ni nuguan' nan. Nị guini'īnj ni rasụn nan. Nị ngaa guisíj gunūnj, nị guini'īnj, ngaa nị ganiquin' ráj dacō rian ángel digyán ni rasụn daj riānj sisị gạ'mi sạ'āj rian ángel daj.
9 Sanị gataj ángel daj gunūnj:
—Sị gui'yáj rẹ' daj si huēj huin si 'yaj sun rian Yan'anj ngạ rẹ' ngạ ni jnánj rẹ' huin ni tsínj a'mi si-nụguan' Yan'anj ngạ ni tsínj dagahuin si ataj ni nuguan' 'nạ' rian libro nan. Gạ'mi sạ' rẹ' rian urin man'an Yan'anj. —Daj gataj ángel daj.
10 Ngaa nị gataj rụhua' yún ángel daj:
—Nị sị garij huị rẹ' ni nuguan' nụn rian yanj libro nan huin si-nụguan' Yan'anj. Daj si gạhuin nịchrun' güi gạ'na' Jesucristo.
11 Xi'í daj nị tsínj 'yaj gaquin', nị gạ guẹ guị'yaj gaquin' sij. Nị tsínj ani quij ruhua, nị gạ guẹ gạni quij ruhua sij. Sanị tsínj 'yaj nịca, nị gạ guẹ guị'yaj nịca sij. Nị tsínj hua sạ' rian Yan'anj, nị gạ guẹ gạ sạ' sij rian Yan'anj anj. —Daj gataj ángel daj.
12 Hué dan nị gataj Jesucristo:

—Rá'yanj guisī rian mạn án rẹ'. Ni nicā si nạru'uē rian án rẹ'. Ngaa ni nạru'uē rian da gọ'ngo a ni é rẹ' dạj rún' gui'yaj gọ'ngo a ni é rẹ'.

13 Huēj huin tsínj gụ'naj Alfa ngạ Omega. Daj si Alfa huin letra gaxi'i asij sini yạn. Ni Omega huin letra nico' da rụcu. Ni huēj huin tsínj niquin' asij sini yạn. Ni huēj huin tsínj guiniquin' niganj anj.

14 ’Ni hua 'ueé rian ni ngüi naru'ui si-gan' sisi gạ'ue xạ ni sij chruj ayu chrạ chrun 'yaj si gạne niganj ni sij ngạ Yan'anj. Ni gạ'ue gạtu ni sij rian hue' du'ua xuman' daj.

15 Sani nẹ' chrej xẹ' gụna ni tsínj 'yaj dạj rún' 'yaj ni xuhue ngạ ni tsínj 'yaj stu'uaj nej, ni tsínj 'yaj squira' nej, ni tsínj dagahui' níman nej, ni tsínj nico' yan'anj 'yaj ra'a ni sij ngạ daran' ni tsínj niạ' ruhua gạ'mi nuguan' yyạ nej.

16 ’Huēj huin Jesús. Ni ga'nī 'ngọ ángel niquin' riānj ga'nạ' nata' ni nuguan' nan rian án rẹ' huin ín rẹ' ni ngüi nico' man'ānj mạn gọ'ngo xuman'. Ni dạj rún' huin 'ngọ ya'ạ siụ coj, ni hué daj huīnj rian rey David. Daj si huēj huin da'ni si'ni sí'. Ni dạj rún' huin 'ngọ yati' stạnga niquin' xiguin ngaa ruhua guẹrenga', ni hué daj xiguīnj rian xungüi. —Daj gataj Jesús.

17 Hué dan ni ataj Espíritu Santo ngạ yun'unj xạna gạhuin nicạ Jesucristo:

—Gạhua' rẹ' aj. —Gataj nụngüej-é'.

Ni tsínj unun nuguan' nan, ni gạtaj sí':

—Gạhua' rẹ' aj. —Gạtaj sí'.

Tsínj nago'o nnee, ni gạ'na' sij. Ni sisi huin ruhua sij, ni gọ'o yụn sij nnee 'yaj si gạne niganj sij ngạ Yan'anj.

18 Ni ataj chrūnj rian daran' ni tsínj unun ni nuguan' nụn rian yanj libro nan huin si-nụguan' Yan'anj sisi si guta' ni sij chrạ ni nuguan' nan mánj. Daj si sisi hué daj gui'yaj ni sij, ngaa ni gạ'nij Yan'anj sayun gạ'na' rian ni sij dạj rún' hua nica rian libro nan.

19 Ni sisi hua 'ngọ tsínj ga'nej ni nuguan' nun rian yanj libro nan huin nuguan' ataj dạj gạhuin ni güi gạ'na', ngaa ni gạ'ne Yan'anj si-xugüi sij rian yanj libro tạj si-xugüi ni ngüi gạne niganj ngạ Yan'anj. Ni si ga'ue gạtu sij chruhua xuman' hua sạ' daj dạj rún' hua nica rian libro nan mánj.

20 Hué dan ni gataj Jesucristo huin tsínj a'mi ni nuguan' nan:

—Xạnga' ni rá'yanj guisī rian mạn án rẹ'. —Daj gataj Jesús.

Ni:

—Amén. Gạhua' rẹ' Señor Jesús, —ataj né'.

21 Hué dan ni huin ruhuāj sisi Señor Jesús gui'yaj sinduj rian án rẹ'. Amén.